BIBLIOTHECA GRÆCA

VIRORUM DOCTORUM OPERA RECOGNITA

ET

COMMENTARIIS INSTRUCTA

CURANTIBUS

FRIDERICO IACOBS

ET

VAL. CHR. FR. ROST.

B.

SCRIPTORUM

VOL. XIX.

CONTINENS

PLATONIS OPERA OMNIA VOL. IV.

ED.

GODOFREDUS STALLBAUM.

EDITIO SECUNDA.

GOTHAE ET ERFORDIAE, MDCCCLVII.

SUMPTIBUS HENNINGS.

(LONDINI D. NUTT 158. FLEET STREET.)

PLATONIS

OPERA OMNIA.

RECENSUIT,

PROLEGOMENIS ET COMMENTARIIS

ILLUSTRAVIT

GODOFREDUS STALLBAUM.

VOL. IV. SECT. I.

CONTINENS

PHAEDRUM.

EDITIO SECUNDA

MULTO AUCTIOR ET EMENDATIOR.

GOTHAE ET ERFORDIAE, MDCCCLVII.
SUMPTIBUS HENNINGS.
(LONDINI D. NUTT 158. FLEET STREET.)

PLATONIS

PHAEDRUS

RECENSUIT

PROLEGOMENIS ET COMMENTARIIS
INSTRUXIT

GODOFREDUS STALLBAUM.

EDITIO SECUNDA MULTIS PARTIBUS AUCTIOR ET
EMENDATIOR.

GOTHAE ET ERFORDIAE,

SUMTIBUS HENNINGS.

MDCCCLVII.

PROLEGOMENA

ad

PHAEDRUM.

Phaedrus Myrrhinusius, qui modo a Lysia venit, rhetore et orationum scriptore nobilissimo, cuius mirifice delectabatur scriptionibus, Socrati, cui forte obviam venit, magna cum voluptate narrat perpulcram ac scitam orationem ab illo secum esse communicatam. Fuisse autem eam argumenti amatorii, quandoquidem rhetor lepidissime demonstraverit, ei qui non amet potius quam amantibus esse gratificandum. Socrates summa rei accuratius audiendae cupiditate simulata continuo rogat hominem, ut, quantum memoriter fieri possit, plenius enarrare velit quae tanta cum animi oblectatione audiverit; neque enim sese ullo modo dubitare, quin, quum Lysiae artem tanti aestimet, totam illam paene edidicerit. Reluctatur Phaedrus modeste ac facit delicias. Tandem Socrates eum animadvertit libellum aliquem sub laevo tenere brachio. Ecce! ipsa est Lysiae declamatiuncula, quam ille nunc tanto minus recusat Socrati recitare, quo certius sperat futurum esse, ut huic non minus quam sibi placeat. Quocirca iam considentes ad consecratas diis ripas Ilissi sub umbra platani patulis diffusae ramis, explosa per occasionem sophistarum et rhetorum perversitate, qui in fabularum interpretatione argutiore plurimum operae ponebant, sui ipsorum cognitionem negligebant, summa otii suavitate Lysiae opus pertractare instituunt (p. 227 — 230 E.).

m

Recitat igitur Phaedrus Lysiae orationem audiente Socrate. Qua recitatione absoluta ille: Quid tandem, o Socrate, tibi de hoc opere videtur? Estne plane divinum et summa cum arte elaboratum? Cui Socrates urbanissima cum irrisione: Mehercle, inquit, prorsus obstupui, praesertim te intuens, qui inter legendum videbaris interdum singulari exsultare gaudio et furore nescio quo concitatus esse. Quocirca vix me continui, quin una tecum, o carum caput, et ipse debaccharer! Hic vero sentiens Phaedrus, se ab illo leniter rideri ac perstringi, serio sciscitatur, ecquem Graecorum putet ullo tempore de uno eodemque argumento tam multa atque praeclara disputavisse? Respondet Socrates, sese, etsi ad elocutionem potissimum atque formam orationis animum adverterit, tamen in ea esse opinione, ut sententias ne ipsi Lysiae quidem esse satisfacturas suspicetur, praesertim quum orator easdem res iterum iterumque inculcare non dubitaverit. Ac, si verum quaeratur, dudum a poëtis atque poëtriis meliora multo in lucem esse prolata, quorum recordatione repletum semet ipsum ait id esse effecturum, ut Lysia nec peiora nec pauciora dixisse videatur. Quibus auditis Phaedrus, tam inexspectata libri censura paene indignatus: Istud vero tu si perfeceris, o bone, in templo Iovis Olympii aureum te collocabo (p. 230. E. — 236. B.).

Itaque statim ab initio in mediam quasi rem perducimur. Audimus enim orationem Lysiae de amore scriptam; audimus item iudicium Socratis, de eius praestantia et virtute nequaquam sentientis honorifice. Nimirum insunt profecto in illa magna vitia miris modis cumulata. Nam primum quidem offendit nimia ieiunitas et putidum argutiarum frigus, quod eo est molestius, quo plus adest obscuritatis e verborum delectu et iunctura impeditiore enatae. Deinde nec vis et natura amoris certo constituta est, quum tamen neglecta eius definitione fieri nullo modo possit, ut ipsa disputatio via et ratione procedat. Praeterea etiam iusta desideratur partium descriptio ac lucidus ordo sententiarum. Denique quae de amore oratione satis impedita et confusa explicantur, ea manifesto indicant Lysiam de eo declamitantem unice de vulgari et humiliore amore cogitare; sublimioris ac divinioris amoris notitiam habere nullam. Quae

omnia certissime arguunt, totam illam Lysiae scriptionem ita esse comparatam, ut, sive forma eius sive argumentum spectetur, ne vestigium quidem ullum subtilioris philosophiae in ipsa extare iudicari oporteat.

Atque hoc quidem est initium libri, quod pertinet usque ad p. 236. B. Audiamus iam continuo, qua ratione res porro agatur.

Accepta igitur rhetoris celebratissimi declamatione Socrates a Phaedro permovetur, ut illi vicissim suam aliquam opponat orationem. Quoniam autem in Lysiana scriptione iudicaverat neque omnia, quae dici potuissent, explicata esse, nec eo illustrata ordine, quem res et ratio postularet; ante omnia instituit de illo ipso argumento, quod tractaverat Lysias, orationem aliquam declamitare. Quam ob causam quia retinere coactus est vulgarem illam, quam Lysias suae subiecerat disputationi, amoris notionem, obvoluto capite se dicturum profitetur, ne pudore praepeditus in perorando ruat aut vacillet. Nimirum ita se significat nec sine verecundia de rebus tam humilibus verba facturum et invitum ad eam rem accedere. Docet igitur item, quod Lysias efficere studuerat, ei, qui non amet, potius esse gratificandum quam amanti. Sed est eius oratio omnibus iis insignis virtutibus, quae vitiis in Lysia notatis sunt contrariae. Adest subtilior rei, de qua agitur, definitio; sententiae ipsae dilucidae et perspicuae, nec temere disiectae aut perturbatae; facilis verborum copulatio et iunctura; denique omnia ita instituta, ut singula appareat prudenti consilio ad causam obtinendam delecta et adornata esse. Etenim exorsus Socrates ab amoris definitione, quem vult esse cupiditatem, quae sine ratione atque mente incitate feratur ad voluptatem e corporis pulcritudine redundantem, deinde usque ad p. 241. D. ostendit, quantum ille tum a n i m i s amicorum (p. 239. B. C.) tum c o r p o r i b u s (p. 239. C. D.) tum etiam externis vitae conditionibus, hoc est, fortunae (p. 239. E. 240. A.) et v i t a e s u a v i t a t i atque i u c u n d i t a t i (p. 240. B. — 241. C.) nocere soleat.

Iam vero Socrates, absoluta oratiuncula illa, quam ad Lysianae orationis similitudinem comparatam pro eadem caussa habere instituerat, tandem, ut ait, admonitus a daemonio suo, ut stolidum istum et im-

pium sermonem, quo numen amoris divinum violasset, quam primum expiet, continuo parat palinodiam, atque superiori declamationi pulcherrimam opponit orationem, qua divini vis amoris non minore subtilitate quam elegantia illustratur. Cuius orationis argumentum quia magnum momentum facit ad libri sententiam et omnem fere Platonis philosophiam recte percipiendam, paullo copiosius enarravisse non erit inutile aut a nostro instituto alienum.

Quod igitur Socrates superiore disputatione pronuntiaverat, amorem ideo esse damnandum, quia contineretur insania quadam et furore, id nunc ante omnia retractandum censet, ideoque docet, furorem divinitus inflatum multo esse potiorem ac praestantiorem humana prudentia ac temperantia vel maxima. Obtingunt nobis utique, inquit, maxima bonorum per furorem divino quodam munere hominibus impertitum, et ipsa *μαντική* nomen invenit a *μανία*, quasi *μανική* quaedam. Eiusmodi autem furoris quum quattuor genera distinguere liceat, augurationem, initiationem et expiationem, poëtarum enthusiasmum atque divinum amorem, tum quartum omnium est praestantissimum ac nobilissimum. Continetur enim hoc furoris genus in amore, quo pectus eius movetur et concitatur, qui conspicatur id, quod p u l c r u m est. Cuius rei caussae ut intelligantur, res altius repetenda est atque vis et natura animi humani ac divini diligentius consideranda (p. 245. B.).

Et primum quidem animum omnem apparet esse immortalem, propterea quod principium motus sui in se ipso habet (p. 245. C. — 246. A.). Sed quae sit eius species, id quia patefacere est difficillimum, imaginis involucro uti licebit. Sit igitur animus omnis simillimus bigis alatis cum auriga. Et deorum quidem equi et aurigae omni ex parte perfecti sunt. Alia autem ratio est ceterorum vehiculorum, quibus unus equus bonus est iunctus, alter malus et contumax, ut aurigae imperium multo plus habeat difficultatis. Ex quo intelligitur, qui factum sit, ut humani animi olim labem contraxerint. Magnum enim intercedit discrimen inter mortale animal atque immortale. Nam animus omnis natura sua curat atque gubernat ea, quae sunt inanimata, totumque mundum alia atque alia forma indutus permeat. Quamdiu igitur manet

perfectus et alatus, sublimis fertur, rerumque universitatem gubernat; sed alis amissis cadit deorsum, donec nactus sit aliquod corpus, in quo sedem quasi suam ac domicilium figat. Itaque animum cum corpore copulatum animal mortale intelligimus; sed animal immortale informamus Deum, quanquam eius notitiam, si verum quaerimus, habemus nullam (p. 246. A. — D.).

Quonam autem modo eveniat, ut humani animi et una cum diis immortalibus olim in rerum divinarum contemplatione versati sint, et nihilominus a pristina illa fortuna sua atque dignitate defecerint, id Socrates deinceps magnifica declarat imagine.

Dii immortales, inquit, quoniam ita sunt beatissimi, ut facillime ac saepissime conspiciant ipsam iustitiam, sapientiam, pulcritudinem in loco supra coelum evecto collocatam: duodecim dii maiores una cum suis agminibus, relictis sedibus suis, sola Vesta in illis remanente, summum coeli verticem petunt: quo in itinere magnus ille in coelo dux Iuppiter curru alato primus vehitur: ceteri dii suo quisque ordine subsequuntur. Et huius quidem spectaculi longe beatissimi, quoniam a diis omnis abest invidia, etiam animi humani olim participes esse potuerunt. Quamquam inter hos atque deos plurimum intercedit discriminis. Nam deorum equi maxima facilitate illuc proficiscuntur: ceteri, quia disparis naturae sunt, magno labore et contentione eodem enituntur, feroci et cotumàci equo ad inferiora ruente et vi alarum fatiscente. Et ii quidem animi, qui sunt perfecti, ubi in coeli dorsum pervenerunt, ibidem consistunt, et in orbem circumacti quaecunque in se sunt absoluta atque divina in regionibus illis superioribus intuentur. Locum autem illum, ipso coelo excelsiorem, nemo quisquam aut adhuc descripsit, aut ullo unquam tempore pro dignitate celebraturus est. Habet enim omne id, quod nec colorem aut formam aliquam refert, neque ullo sensu percipitur, sed ab uno animi auriga conspici, cognosci et intelligi potest. Haec igitur ubi conspexit animus, continuo iis mirifice delectatur, nutritur, corroboratur, nec umquam ab eorum consideratione avertitur, usque dum ad eum circumactus est locum, unde initium ceperat rerum per se spectatarum beata contemplatio. Hinc vero aeterno

nutritus pabulo in sedem suam revertitur, ubi auriga equis suis ambrosiam atque nectar praebet. Haec vero deorum vita est (p. 246. D. — 247. E.). Aliorum autem animorum, qui deos sequuntur, varia est conditio atque multiplex. Nonnulli enim, qui quidem deos optime sint secuti, verum item conspiciunt, quamquam ea in re propter mali equi ferociam neutiquam fruuntur placida illa deorum securitate et tranquillitate. Alii, ab equis vehementius perturbati, hic et illic tantum caput ad sublimiora extollunt, ideoque ipsam rerum veritatem partim vident partim non vident. Multi denique perpetuo intra coeli verticem versantur, nec umquam ad magnificum illud spectaculum perveniunt: qua in via magno cum tumultu agitati aurigarum vitio vel alas amittunt, vel crura frangunt, vel aliis modis violantur ac debilitantur. Causa autem, quamobrem animi tanto desiderio campi aeternae veritatis lustrandi capti tenentur, haec est. Lex fatorum stat immutabilis, ut, qui animus in coelesti illo itinere veri aliquid viderit, is ad alteram usque periodum omnis mali expers maneat; qui autem nihil veri perceperit, aut oblivione occupatus vel pravitate corruptus alas amiserit ideoque deorsum ad terram delapsus fuerit, is in terrestria corpora includatur. Quamquam animi in prima quidem generatione non in bestiarum, sed in hominum migrant corpora, ea conditione, ut rerum species discernere didicerint. Est autem fortuna eorum pro varietate scientiae et cognitionis, quam olim adepti sunt, admodum varia ac diversa. Nam qui plurimum veri in regionibus coelestibus vidit animus, is in sapientis, honesti et sapientiae atque amoris studiosi corpus migrat. Ab hoc proximo distat intervallo qui regis corpus invadit, legibus et imperio nobilitati. Tertium tenet locum qui descendit in hominem civitatis familiaeque regendae et rei faciendae peritum. Quartus est ordine et dignitate qui in viro laboris patiente et in exercendis sanandisve corporibus occupato figit domicilium. Quinti ordinis animi vitam nanciscuntur in vaticinando aut in initiis mysteriorum occupatam: sexti poëtas, septimi opifices et operas, octavi sophistas aut factiosos atque populares, noni denique tyrannos intrare coacti sunt. Atque hi animi omnes, ubi morte e corporibus suis rursus discesserunt, in

locum vel poenarum vel praemiorum perveniunt, et exactis millenis annis accipiunt potestatem eligendi sibi nova corpora et nova vitae genera sive hominum sive bestiarum. Nec tamen una eademque omnium fortuna est. Nam qui animus ter sibi, exacto millenorum annorum spatio, vitam philosophi vel viri pueros cum philosophia amantis (*παιδεραστήσαντος μετὰ φιλοσοφίας*) elegerit, is absolutus iam pennas denuo recuperat, quibus, ut antea, ad sublimia evehi, deum aliquem consectari, et contemplari coelestia queat. Qui autem sunt in numero octo classium reliquarum animi, hi absoluta demum decies mille annorum periodo in primam illam conditionem restituuntur (p. 247. E. — 249. B.).

Iam vero illustrata animi humani natura ac vita coelesti Socrates denique ad illud accedit, cuius caussa totam hanc disputationem susceperat, hoc est ad vim et naturam amoris philosophi explicandam. Pergit igitur ita disputare.

Hominis natura atque indoles, inquit, ita fert, ut quae in rebus singulis quasi dispersa cernuntur rerum genera, ea mente sua comprehendat et tamquam in unum colligat. Quo quidem continetur recordatio eorum, quae olim animi nostri in coelesti illo deorum consortio spectaverunt. Quocirca philosophi animus citius recuperat alas, ut qui perpetuo versetur in recolenda atque instauranda divinarum rerum memoria. Quod si qui reprehendunt tamquam dementiae argumentum, ii quid rei sit, ne suspicari quidem videntur. Nimirum idearum notitiam animi nostri e vita anteacta secum hanc in vitam attulerunt: quae tamen notitia quoniam eorum lapsu quasi obscurata est, philosophi hoc unum agunt maxime, ut vero investigando atque perquirendo amissam cognitionem, quantum fieri possit, recuperent. Atque hoc loco iam tandem ad illud furoris genus pervenimus, quod continetur amore. Etenim philosophi revera divino quodam agitantur spiritu, qui eos semper ad coelestem illam evehit pulcritudinem, quam in vita superiore conspexerunt. Quae si sub oculos esset subiecta, profecto admirabiles excitatura esset amores sui. Verumtamen quum veri, boni, iusti, sancti effigies in his terris nulla cernatur, nam cogitando tantum et ratiocinando ea assequimur: tamen p u l c r u m, quod

illic summo splendore lucebat, hic habet splendida sui simulacra. Nam pulcra percipiuntur sensibus, et vero etiam visu, hoc est sensuum acutissimo. Quocirca conspecto hic apud nos pulcro aliquo veri illius recordamur pulcri, olim in deorum consortio conspecti, ideoque continuo illuc evolare gestimus. Quo studio qui inflammati sunt, ii recte appellantur amatores. Neque tamen omnes rebus pulcris conspectis verae illius atque divinae pulcritudinis recordantur. Unde fit, ut qui illius sunt immemores, ad pulcrum, si quem vident, incitate ferantur et pecudum ritu, nulla eius reverentia tacti, unice corporis voluptates quaerant. Qui est amor ad libidinem proclivis. Qui autem more philosophorum mente et cogitatione sua perpetuo versatur in eo, quod per se verum, bonum, pulcrum est, contemplando, is conspecto aliquo pulcri quasi simulacro continuo recordatur veri illius pulcri, quod olim in coelesti spectaverat vita, ideoque hominem pulcrum intuens summa inflammatur rerum divinarum cupiditate, in qua cupiditate nihil plane inest libidinis aut turpitudinis, sed una cernitur coelestis pulcritudinis reverentia atque studium. Quocirca talis amator eum, quem amore suo complectitur, tamquam deum aliquem colit adeoque studet omni cumulare honore et beneficio. Habet autem hic amor [cuius (p. 251 — 252. C.) egregia exhibetur descriptio] eam vim, ut homines evehat ad deorum immortalium imitationem ac similitudinem. Nam unusquisque amantium quaerit et sectatur aliquem similem ei deo, quem ipse olim in pristina illa vita praecipuo coluit studio. Quem ubi invenit, et semet ipsum et amatum formare atque componere studet ad illius similitudinem. Atque hac ratione intelligitur, qui fiat, ut et diversus sit amandi modus, nec amor omnibus similiter prosit. Nam qui Martem olim secuti sunt, ii et ipsi sanguinolenti sunt, et talem item sibi exoptant amicum; pariterque reliqui prouti Iunonem, Apollinem, Bacchum, alios deos olim coluerunt, ita Iunonios, Apollineos, Bacchicos, pueros in deliciis habent. Perfectissimi autem omnium et sanctissimi amatores sunt qui olim Iovem, hoc est *νοῦν βασιλέα*, summam rationem, omnia in rerum universitate sapientissimis consiliis moderantem atque gubernantem, sunt sectati. Hi enim diligentissime

considerant, num amicus, quem sectantur, philosophus sit natura et ad imperandum natus: et ubi talem invenerunt, eundem omni studio et reverentia prosequuntur, eoque ipsi quoque in memoriam redeunt eorum, quae olim in Dei consortio versantes divina cum oblectatione spectaverunt (p. 249. C. — 253.). Nec vero ad generosum hunc divinumque amorem sic statim ac sine labore et contentione virium pervenitur. Nam conspecto pulcro adolescentulo inter equos et aurigam animorum oritur fere certamen vehementissimum. Quippe pravus ille et contumax equus, cuius vel externa species arguit lubidinem, tum continuo omnibus viribus ad voluptatis fructum contendit, ita ut vel optimus eius ferociam aegerrime perdomet. Sed fit tamen aurigae prudentia et constantia atque alterius equi bene morati fortitudine, ut ille et freno coërceatur et aurigae pareat. Quod sicubi factum est, quo ipse amator incaluit amore, eodem iam incenditur etiam alter, qui amatur. Nam quemadmodum ille ex hoc per oculos hausit effluvium pulcritudinis, quo quidem incaluit ita, ut germinare in animo inciperent alae; sic amantis desiderium imaginis instar in amati animo repercutitur, eumque ita emollit et irrigat, ut in eo item alae succrescant. Qua ratione evenit, ut alter alterum mutuo amplectatur amore, atque ambo beatam et concordem degant vitam, cui summa praemia sunt proposita. Etenim amor eorum prorsus est philosophus, nec libidinis turpitudine commaculatus. Sin autem amantes et amati non quidem philosophiae virtute insignem, at tamen ambitiosam et honoris laudisque studiosam agunt vitam, quae a malae existimationis nota aliena sit, fit sane interdum, ut incauti ac praeter deliberatam voluntatem ad amoris minus generosi fructum abripiantur. Sed his nihilominus haud parvum amatorii illius furoris praemium obtingit, quum non turpi libidini fuerint dediti, sed sibi ab ea pro viribus temperaverint. Etiamsi enim e vita discedentes nondum alas recuperaverint; tamen iamiam in eo versantur statu, ut eorum alas mox progerminaturas esse sperare liceat. Qui autem eius utitur consuetudine, a quo non redamatur, huius fortuna longe est tristissima. Nam eius animus, posteaquam e corpore excessit, per novem millia annorum in his terris te-

mere volutatur atque sine ratione apud inferos oberrat (p. 253 — 256. E.). His omnibus denique Socrates hunc subiungit Epilogum. Haec tibi, dilecte Amor, inquit, palinodia pro virium mearum modulo exsoluta est ac dicata: quam ut hoc modo caneremus et verbis proferremus poëticis, a Phaedro coacti sumus. Tu vero et iis ignoscas, quae antea dicta sunt, et haec propitius a nobis accipias, quamque mihi largitus es artem, eam ne unquam auferas neve imminuas. Si vero hactenus aliquid vel a Phaedro vel a me dictum est numine tuo indignum, Lysias tamquam eius rei auctor accusandus est, quem tandem averte ab huiusmodi sermonibus et totum ad philosophiam converte. Nam ita etiam Phaedrus hicce, eius amator, mutabit mentem, atque in amoris et sapientiae studio vitam transiget (p. 257. A.).

Hoc igitur est tertiae orationis argumentum. In qua sive elocutionem sive res et sententias consideres, nihil profecto desiderabis, quod ad summae artis laudem ac praestantiam requiratur. Sed haec ipsa res quoniam altioris est indaginis, nunc in argumento libri enarrando continuo perrexisse iuvabit.

Phaedrus igitur, audita praeclara illa Socratis oratione sese dubitare fatetur, num Lysias unquam eiusmodi orationem in medium prolaturus sit, si cum Socrate velit de virtutis ac laudis praestantia contendere. Praeterea etiam sese dicit magnopere vereri, ne rhetor clarissimus in posterum plane a scribendo abstineat, propterea quod nuper admodum a viro quodam civili invidioso *τοῦ λογογράφου* nomine appellatus sit. Quo audito Socrates tum Lysiam carpit leniter propter scribendi intemperantiam, tum data occasione etiam viros civiles urbane ridet lepideque cavillatur, quandoquidem homuncionem istum arbitratur neutiquam sibi videri orationum scribendarum studium ex animo vituperavisse; nam istiusmodi homines, qui versentur in tractanda republica, plerumque nihil ardentius optare solere, quam ut aliquod ingenii sui monumentum, veluti legem aliquam vel edictum nomine suo insignitum, ad posteritatis memoriam prodere liceat. Quo indicio tum vana et inanis superbia istiusmodi hominum notatur, tum scriptioni isti civili tamquam per occasionem suum statuitur pretium utpote a sapientiae studio plane aversae. (p. 257. D. — 258. D.). Parant

vero haec omnia transitum ad eam, quae deinceps agitatur, quaestionem. Nam inde a p. 258. D. instituitur disputatio de recta ac vitiosa scribendi dicendique ratione. Ad quod quidem argumentum considerandum quum Phaedrus promtus paratusque sit, quippe inde voluptatem vere ingenuam redundaturam esse existimans, tum Socrates venuste et urbane etiam cicadas ait in vicinia cantantes ipsos adhortari videri, praesertim quum eae Calliopae et Uraniae nuntient, quinam inter homines philosophiam colant et in tractanda arte musica occupati vitam degant (p. 258. E. — 259. E.) — Instituitur autem harum rerum disputatio sic, ut una eademque opera simul binae quaestiones pertractentur, sicuti haud obscure p. 277. B. — E. Cap. LXII. et LXIII. indicatum est. Nam dum disquiritur, quanam conditione scriptio librorum laudibilis et quando turpis existimanda sit, simul etiam illud ostenditur, quod et ipsum ad rem praesentem vel maxime pertinet, quid in rerum ac sententiarum tractatione artis rationi consentaneum esse censeri debeat. Itaque ubi primum suscepta est de optimo scribendi genere disputatio, principio quidem (p. 259. E. — 262. C.) graviter copioseque docetur, ad veram germanamque dicendi laudem omnino requiri veritatis scientiam, sine qua ne ea quidem consistere possit rhetorica, quae unice aucupetur speciem verisimilitudinis. Ex quo perspicuum esse debet, primum quidem doceri hoc, rerum inventionem, quam rhetores vocant, totam ducendam esse ex philosophiae scientia et cognitione. Hoc autem demonstrato deinde etiam ulterius proceditur. Ostenditur enim luculentissime, accuratiore Lysianae orationis censura instituta, scientiam et philosophiam etiam ad duas alias eloquentiae partes requiri, quandoquidem non modo τὸ ἔντεχνον, quod in apta sententiarum dispositione atque coniunctione cernatur, inde suspensum sit (p. 262. C. — 268. A.); verum etiam vis ipsius et efficacitas in animis legentium vel audientium ex eadem pendeat; ad utrumque enim opus esse arte dialectica, qua rhetores arguuntur vulgo male carere, cuiusque ratio data rei opportunitate in illustriore luce collocatur (p. 268. A. — 274. B.). Quocirca toto hoc

loco imprimis id agitur, ut philosophiam etiam ad definitionem et dispositionem rerum ac sententiarum requiri doceatur, qua una maxime vera ipsius laus contineatur, atque praeterea etiam illud demonstretur, vim eloquentiae in animis hominum sive persuasionem ita demum existere, si eloquentia rerum scientia et cognitione sustentetur. His autem expositis reditur tandem rursus ad quaestionem ab initio propositam de scriptionis laude atque dignitate recte aestimanda, εὐπρεπείας γραφῆς πέρι καὶ ἀπρεπείας, (ut est p. 274. B.). Quo quidem loco, rhetorica rursus cum dialectica in certamen commissa, scriptio iudicatur utilis quidem esse admonitionis caussa, sed vivo sermoni neutiquam aequiparanda, quippe qui ad animos erudiendos et sapientiae opibus locupletandos longe plurimum valeat (p. 274 B.). Ex quibas omnibus denique efficitur, ut *artis ratio in scriptura* ibi demum agnoscenda sit, ubi primum quidem veritatis scientia et cognitio suppetat; deinde clara atque evidens rei, de qua scribatur, definitio et explicatio reperiatur, notionum generibus atque formis subtiliter distinctis atque coniunctis; denique varia scribendi genera animi indole et natura accurate cognita animorum varietati sapienter attemperentur. Dignitas autem atque laus scribendi ex eo pendere iudicatur, ut quis non temere dicat vel scribat, superbiens etiam iudiciorum suorum firmitate aut perspicuitate, sed cum scientia agat, veritatis per omnia quam maxime studiosus (p. 277. B. — 278. E.). — Haec igitur est ratio ac descriptio disputationis uberrimae deinceps explicatae: qua investigata iam ad singula lustranda accedimus.

Suscipiens igitur Socrates quaestionem de recta scribendi dicendique ratione (p. 259. D.) ante omnia docere instituit, iis, quae bene pulcreque dicta futura sint, necessario hoc proprium esse oportere, ut is, qui verba faciat, naturam eius rei cogitam perspectamque habeat, de qua explicare constituerit. Itaque rhetoricam censet veri scientia et cognitione nullo pacto carere posse. Quod quidem primum est, quod in ea requiritur. Quibus ita positis deinde ea sententia ita confirmatur, ut quae contra dici possint, subtiliter examinentur atque refellantur. Quamobrem falsum esse arguitur quod vulgo statuatur fieri posse, ut

quis vel non perspecto vero, bono, iusto, honesto, bene dicendi laudem adipiscatur, quia scilicet rhetorica non tam veritatem, quam veritatis speciem consectetur, ideoque non vere bona et honesta, sed ea tantum, quae multitudini videantur, curare soleat. Quod si recte ita iudicatur, inquit Socrates, rhetoricam apparet non solum perquam ridiculam fore, ut quae veritatis rationes, etiamsi maxime essent apertae atque evidentes, perverteret (p. 260. B. C.), sed etiam perniciosam, quippe quae boni et mali, turpis et honesti, utilis et inutilis discrimina temere negligeret petulanterque confunderet. (Ibid. C. D.). — Iam vero si forte ad eius defensionem afferatur, ipsam certe neminem impedire aut prohibere, quominus verum cognoscere studeat, sed nihilo secius ita esse comparatam, ut bene dicendi laudem sine veritatis cognitione tueri possit, in promtu sunt argumenta validissima, quibus ea sententia refutetur. Est enim ars oratoria sine dubio *ψυχαγωγία τις διὰ λόγων*, ars quaedam animos oratione flectendi atque ducendi (p. 261. A. coll. p. 271. D.), regnans illa non solum in iudiciis et conventibus publicis, sed etiam in privatorum hominum circulis et pariter res leves atque magnas gravesque tractans. Quae quum speciem tantum ac verisimilitudinem sectetur ideoque id agat, ut audientes vel legentes in fraudem et errorem inducantur, sponte intelligitur, hoc ipsum munus suum si recte obire velit, nihil ipsi magis esse necessarium quam recti verique scientiam et cognitionem. Nam qui quem fallere ac decipere conatur ipseque sibi ab errore cavere studet, eum certe necesse est rerum similitudines ac dissimilitudines accurate discernere. Quod certe nullo modo fieri potest ab eo, qui non cuiusque rei naturam bene cognitam habeat, qua demum intellecta alterum poterit callide a vero ad contrarium abducere, dum ipse fraudem sollerter declinet. Itaque consequens est, ut is, qui neglecta veritatis scientia opinionibus tantum indulgeat, ridiculam quandam rhetoricam factitaturus sit, adeoque omnis artis expertem (p. 259. D. — 262. D). — At nimirum quum ipsa materia arti oratoriae subiecta rerumque ac sententiarum inventio ea sit, quae sine veritatis scientia iudice Socrate revera nihil ad dicendi laudem tuendam sustinen-

damque valeat, tum etiam illud ipsum, quod modo attigit, τὸ ἔντεχνον, sine veri cognitione nullo modo consistere posse arbitratur. Quod quidem planum facit exercendo de Lysiae oratione iudicio, cui additur etiam censura artificiorum illorum, quae rhetores vulgo mirum quantum iactare solebant, ita quidem ut simul quanta sit hoc in genere dialecticae praestantia, clarissime ostendatur. Arguitur igitur Lysias primum eo nomine inertiae, quod eam rem, de qua verba facienda essent, ab initio non definiverit (p. 264. E. sqq.). Etenim quum duplex sit rerum genus, alterum certarum et evidentium, alterum ambiguarum atque incertarum, arti rhetoricae, etiamsi fallere conetur, tamen hoc propositum esse oportere statuitur, ut cognito utriusque generis discrimine eam rem definiat accuratius, de qua suscipiatur oratio. Quare Lysiae ostenditur ante omnia amoris vim ac naturam definiendam fuisse, quum manifestum extet amorem esse rem perquam ambiguam neque hominibus vulgo satis cognitam, id quod etiam orationes superiores satis demonstraverint. Praeterea vero Lysias etiam ideo reprehenditur et castigatur, quod nullo servato sententiarum ordine per totam orationem omnia temere proiecerit confuseque miscuerit, ut nulla plane intelligatur caussa et ratio, cur singula hoc vel illo loco ab eo posita sint neque sese alio exceperint ordine (p. 264. B.). Quippe consentaneum esse iudicatur, unamquamque orationem oportere comparatam esse similiter atque animal bene a natura fabricatum, ut corpus habeat, quod nec capite nec pedibus sit truncatum, et extremas partes referat tam inter se quam cum toto corpore apte convenientes. Nempe caussam utriusque vitii omnisque inertiae modo animadversae Socrates in eo quaerendam esse censet, quod a Lysia neglecta sit ars illa notiones cernendi atque coniungendi, qua dialectica contineatur. Quae quidem qualis sit, deinceps ita explicatur, ut omnem eius vim rationemque exinde cognoscere videamur. Describuntur enim iam celeberrimae illae διαιρέσεις et συναγωγαί, disiunctiones et conductiones, sine quarum usu Platone iudice nec verum falsumve diiudicari nec consequentia cerni nec repugnantia animadverti nec ambigua distingui possunt; de quibus quidem rebus

(p. 265. D. — 266. C.) haec fere disseruntur. Duplex est, inquit Socrates, artis ratio, quae in cognoscendis indicandisque rebus longe valet plurimum. Primum enim ita fieri potest, ut quis ad unam speciem atque formam a se cognitam et perspectam referat et conducat quae multifariam dispersa sunt, ita quidem, ut definiendo declaret ac patefaciat, quidnam illud sit, de quo dicere animum induxerit. Quod ipsum antea in amore animadvertimus, cuius definitione demum exhibita fieri poterat, ut oratio in eius virtutibus aestimandis indicandisque recte ac sollerter versaretur. Sed suppetit etiam alia via et ratio eaque illi contraria et adversa. Quae quidem locum habet, quum quis illud, quod in unum coniunctum est, secundum species atque formas rite disiungit et articulatim dividit, nec vero malorum coquorum more violenter diffringit. Cuius dividendi rationis exemplum supra ipsi proposuimus, quo loco varia furoris genera enumerabamus, usque dum tandem, quem quaerebamus, reperiremus furorem divinum. Hae vero divisiones et conductiones tam ad cogitandum quam ad dicendum plane sunt necessariae; ac si quis u n u m illud et m u l t a (ἓν καὶ πολλά) h. e. genera et formas idearum s. notionum, recte potest discernere et coniungere, is merito d i a l e c t i c i nomine insignitur et tamquam sapiens vere divinus summis laudibus ornari debet. Haec igitur Socrates (p. 265. D. — 266. C.) de dialectica, quibus apertum est methodum disserendi analyticam atque syntheticam, quam hodie vocant, elegantissime illustrari. Expositis autem his dialecticis praeceptionibus vir sapientissimus rursus revertitur ad artem rhetorum, quos quidem copiosa disputatione eademque festivae urbanitatis salibus maxime referta ostendit a dialecticae laude adeo esse alienos, ut unice haereant in artificiis istis suis mero usu collectis et a ratione alienissimis (p. 266. C. — 268. ff.). Quippe arguuntur illi non dialecticam, non veri reperiendi artem, non denique rerum scientiam et cognitionem tenere, sed unice usurpare artificia quaedam ex vitae communis usu repetita, quae licet ad persuadendum subinde aliquid valeant utpote ad opinionis speciem comparata, tamen ad veri scientiam et cognitionem nihil quidquam conferant. Quorsum referuntur quae vulgo in rhetorum

scholis praecipiantur de prooemiis, de narrationibus, de verisimilibus, de testimoniis et probationibus, de argumentorum confutatione, de laudationibus et vituperationibus, de affectuum movendorum auxiliis, de tropis et figuris, de elocutione, aliis id genus rebus similibus. Nimirum ista omnia quum oratori nota esse debere facile concedatur, tamen eadem iudicantur neutiquam ad ipsam rhetoricam pertinere, sed esse potius *τὰ πρὸ τῆς τέχνης ἀναγκαῖα μαθήματα* (p. 269. B.). Quocirca carpuntur atque vellicantur dehinc rhetores et sophistae, qui in istis omnia inesse rati istiusmodi artes non sine fastu iactavissent, Theodorus Byzantius, Evenus Parius, Tisias, Gorgias, Prodicus, Polus, Protagoras, Thrasymachus Chalcedonius, Lysias, denique universa cohors rhetorum ac sophistarum, qui sese in isto campo exercuissent. Reiectis vero et explosis pravis istis opinionibus de arte rhetorica susceptis (p. 268. A.) quaeritur porro subtilius, quamnam et quando ista omnia habeant vim et efficaciam (*τίνα καὶ πότ' ἔχει τὴν τῆς τέχνης δύναμιν*) ad persuasionem in animis efficiendam. Etenim vim dicendi Socrates censet minime posse istis rhetorum artificiis tuto comparari. Quemadmodum enim nemo possit artem medicam factitare, quia quaedam noverit medicamenta, corporis natura non perspecta, aut artem exercere tragicam, quia quasdam orationes lamentabiles declamitare didicerit, aut harmoniae peritus haberi quoniam sciat chordam acutam atque gravem moderari ac temperare, quandoquidem ista omnia nihil sint nisi parva quaedam disciplinae universae initia, neque ipsam artem medicam, tragicam, musicam conficiant; ita etiam bella ista rhetorum artificia nondum efficere arbitratur, ut oratio in animis audientium vel legentium iustam vim habeat planeque ad persuadendum fiat accommodata (p. 268. A. — 269. C.). Si igitur quaeritur, inquit, unde et quomodo veri rhetoris et vi persuadendi pollentis ars comparari queat, omnino quidem responderi potest, quod verissime ita statuitur, ad perfectam eloquentiam haec tria requiri: ingenium, doctrinam, et exercitationem: id quod etiam de aliis rebus ita iudicari solet. Sed quantum ex his ad dicendi artem rationemque pertineat, neutiquam ex Tisiae aut Thrasymachi praeceptis iudicandum est,

verum intuendum potius exemplum Periclis oratoris perfectissimi. Quippe habent omnes omnino artes praeclarae atque magnae hoc sibi proprium, quod sibi quasi deposcunt abstrusiorem philosophiae quaestionem subtilioremque pervestigationem naturae, ex qua una demum nascitur celsum illud, magnificum atque efficax, quod eloquentiae quoque propositum esse debet. Quod quum Pericles acute pervidisset, continuo sibi persuasit ad praeclaram naturae indolem, qua fuit ornatus, accedere oportere etiam doctrinae et rationis conformationem. Quum igitur incidisset in Anaxagoram, acutum talium rerum scrutatorem, istiusmodi quaestionibus ac meditationibus adsuefactus et ad cognoscendam mentis et amentiae naturam per illum deductus fecit profecto quod ad comparandam eloquentiae laudem sine dubio plurimum valere iudicari debet. Traduxit enim ex philosophia Anaxagorae ad artem oratoriam quaecunque ad eam colendam ornandamque maxime conducere viderentur. Quippe est sane artis oratoriae plane eadem ratio, quae est artis medicae. In utraque enim naturam cognitam perspectamque habeas plane necesse est, siquidem ars medica corporis, ars oratoria animi notitiam accuratiorem requirit. Qua si quis careat, is certe numquam ex arte aget, sed mero usu sine ratione collecto corpori valetudinis caussa medicamenta, animo autem ad efficiendam persuasionem orationes adhibebit. Quod quam sit perversum et calamitosum, nemo est quin sponte animadvertat. Iam vero animi naturam quis quaeso est qui sibi persuadeat sine universi cognitione posse perspici et intelligi? Enimvero Hippocrate quidem iudice ne corpus quidem sine illius adiumento satis noscitur, ut profecto nullo negotio intelligatur, eandem ad animi notitiam multo etiam magis necessariam esse. Ex quibus omnibus apertum esse debet, ad consequendam dicendi laudem atque virtutem etiam propterea opus esse philosophia, quod vis et efficacia eloquentiae inde pendet, ut orator animos moveat atque flectat; id quod certe sine interiore mentis animique notitia fieri non potest. — His vero de philosophiae scientia ad eloquentiae usum necessaria disputatis ostenditur deinde etiam, qua via et ratione ei versandum sit, qui aliis persuadere velit, quandoquidem ipsi non modo naturae scientia, qua-

lem philosophia suppeditet, sed etiam dialectica subtilitate opus sit. De qua re inde a p. 270. C. — 272. B. fere haec disputantur. In explicanda cuiuslibet rei natura, inquit Socrates, ante omnia quaeratur necesse est, simplex an multiforme sit id, in quo voluerimus et ipsi artificiosi esse et alios artis peritos efficere; deinde si simplex sit, vis eius exploranda est videndumque quid cuique natura facere et quid a quoque pati queat. Sin autem multiplex sit ac plures species habeat, has dinumerari oportet et in unoquoque, sicuti in singulis, considerari, quid cuique facere et quomodo a quoque per naturam suam affici possint. Quod ipsum imprimis etiam oratorem ita facere oportet, quippe qui exploratam habere debeat animi naturam, cui orationes adhibiturus sit. Describendus igitur ipsi omni diligentia et quasi in conspectu ponendus animus est, ut appareat, utrum natura sua unus ac similis sit, an secundum corporis figuram multiformis; deinde vero etiam videndum, quid animus cuique rei inferre et quid a quoque natura sua pati possit. Quo duplici munere peracto sequitur deinde tertium quiddam. Dispositis enim orationum (λόγων) pariter atque animi generibus cognitisque variis eorum affectionibus etiam omnes caussae persequendae sunt, ita ut sua cuique attribuatur, eoque modo demonstrandum, qualis animus qualibus orationibus quam ob caussam necessario ad persuasionem vel adducatur vel non adducatur. Neque enim aliter fieri poterit, ut quid ex arte vel dicatur vel scribatur. Nam quum vis orationis (λόγων δύναμις) sit f l e x a n i m a (ψυχαγωγία), rhetorem certe novisse oportet, quotnam animus tamquam species et formas habeat, earumque proprietates tamquam in numerato habere. Quibus ita distinctis idem etiam varia orationum genera discernet, quibus animi hominum, pro sua quisque indole ac natura, ad persuasionem moveantur. His omnibus autem via et ratione cognitis oportet ipsum denique etiam ad vitae veritatem rerumque usum accedere diligenterque observare, quomodo res sese habeant vel fiant, quo facilius discat intelligere et animadvertere, quid et locis et temporibus et hominibus conveniat: alioquin enim solis confidet magistrorum praeceptionibus usu carentibus. Quicunque igitur iudicare potest atque di-

cere, qualis homo qualibus orationibus ad persuasionem adducatur, praesentemque perspiciens sibi ipse potest indicare, hunc esse talem vel talem, eique adhibendas esse has vel illas orationes, quique praeterea tenet opportunitatis notitiam, qua dicendum et tacendum, itemque breviloquentia, affectuum commotione, aliis orationis formis utendum sit, eum fatebimur utique artem dicendi pulcre ac perfecte tenere; sin autem horum aliquid desit, aliter certe existimari oportebit. Quod negotium quum sit haudquaquam leve, profecto ea via et ratio perficiendi operis ineunda est, quae, vitatis ambagibus ac difficultatibus non necessariis, proxime ad finem propositum perducat (p. 270. C. — 272. C.). — Iam vero his ita disputatis etiam hoc nomine rursus subiungitur iudicium de vulgaribus rhetorum studiis. Pergit enim Socrates deinceps sic fere disserere. At enim vero nostri quidem rhetores, inquit, hos tantos labores in condiscenda arte oratoria omnino opus esse negant. Quippe versantur illi in ea opinione, ut veri scientiam et rerum vel etiam hominum curam nihil ad se pertinere existiment. Nam in iudiciis quidem rerum veritatem minime curari solere: unam spectari probabilitatem et verisimilitudinem, cuius solius ratio ducenda ab eo sit, qui artificiose ac sollerter dicere velit. Etenim ne ea quidem, quae revera facta sint, veritati convenienter esse referenda; captanda potius esse probabilia aut verisimilia (τὰ εἰκότα) tam in accusando quam in defendendo, veritate rerum valere iussa. Quod quidem etiam Tisias ita statuit, qui neutrum litigantium iubet verum confiteri sed utrumque callidis ac fallacibus uti mendaciis. In quo illi rursus non vident, quod res ipsa loquitur, ad efficiendam verisimilitudinis speciem veritatis cognitionem unice esse necessariam, sine qua nec id, quod sit verisimile aut veridissimile, ullo modo reperiri aut iudicari queat. At enim vero qui tam humiliter de rhetorica sentiunt, ii certe nec vident, quid ei denique sit propositum. Nam qui in ea discenda atque colenda nulli labori atque operae parcendum esse arbitrantur viri sapientes, ii certe non hoc consilio ita faciunt, ut dicant et agant apud homines, sed illud potius spectant, ut diis grata possint dicere atque facere pro viribus. Neque

enim vir sapiens sibi putabit in eo elaborandum esse, ut iis, qui revera una cum ipso servi sunt, gratificetur, sed illud potius aget, ut dominis bonis et a bonis oriundis, hoc est diis, semper gratus et acceptus sit vereque placeat. Quae quidem artis oratoriae virtus ac praestantia quum tanta sit, ut ipsa nihil maius et excellentius fingi aut cogitari liceat, certe nec moleste ferendum est, si qua ipsius ratio ac disciplina, utpote cum veri investigatione coniuncta, plus operae ac laboris sibi deposcat, quam quis exspectaverit. Nam pulcra expetentibus profecto honestum et gloriosum videri debet fortiter et constanter perferre quae illorum caussa subeunda ac toleranda sint (p. 272. C. — 274. B.).

Atque his quidem expositis finitur aliquando disputatio de eo, quod in orationibus sit arti conveniens quidve ei contrarium. Quo facto tandem suscipitur disputatio, cum altera illa artificiose iuncta et copulata, de recto scripturae usu, disquiriturque subtilius, qua conditione scribendo operam dare deceat et quodnam pretium litterarum scriptioni statuendum sit. Enimvero adumbrata ac descripta specie et imagine perfecti rhetoris, qui idem sit perfectus dialecticus, utpote optimam tenens veri reperiendi et explicandi rationem cum veritatis studio arctissime coniunctam, sanequam etiam suscipienda fuit huius rei explicatio. Neque enim rhetorica ista, quae taxatur, una dictione continebatur, sed vel maxime pertinebat etiam ad orationum scriptionem, neque dialectica absolvebatur sola veritatis commentatione, verum etiam docendo et sermocinando prodesse studebat. Accedit huc, quod omnis disputatio profecta est a scripta quadam Lysiae oratione, ut plane consentaneum sit, sermonem denique rursus reverti ad scribendi studium, quod inter rhetores maxime vigebat. Quocirca vel has ob caussas harum rerum quaestio nunc institui debuit, ut taceamus de aliis. Redit autem summa disputationis fere huc.

Revertamur, inquit Socrates, aliquando ad id, unde superior artis oratoriae censura cepit initium. Quaeramus enim, quemnam usum scriptio litterarum habeat et quibus ea finibus regenda sit. Et usum quidem eius quod attinet, iuvabit ante omnia narrationis cuiusdam meminisse.

quae de Theutho Aegyptio atque Thamo, Thebarum Aegyptiarum rege, memoriae prodita est. Audivi enim, Naucrati, urbe Aegypti, fuisse aliquem de priscis illius terrae diis, nomine Theuthum, qui quum numerum, computandi artem, geometriam, astronomiam, calculorum ac tesserarum lusum, tum etiam litteras scribendique artem invenisse narratur. Quum autem illis temporibus totius Aegypti rex esset Thamus, ad hunc Thebas venisse ferunt Theuthum ipsique artes ostentasse a se inventas. Ibi vero quum de aliarum artium utilitate multa in utramque partem disputata essent, Theuthus, de litterarum quoque utilitate interrogatus, hoc dedit responsum. O rex, inquit, litterarum scientia Aegyptios sapientiores magisque memores efficiet: memoriae enim et sapientiae erit subsidium. Quo facto rex, illi adversatus, Tu vero, artis a te inventae captus amore, iusto benignius de eius usu videris statuere. Etenim ista quidem scientia animis sine dubio afferet oblivionem propter memoriae neglectionem, quippe quum homines scripto confidentes extrinsecus per aliena signa, non intrinsecus per se ipsos recordaturi sint, ut non memoriae, sed recordationis adiumentum inveneris; sapientiam vero discipulis opinatam, non veram subministras; multa enim percipientes sine disciplina et institutione videbuntur multarum rerum scientes esse, quamvis revera maximam partem inscii sint, ac molesta etiam erit cum iis consuetudo, quippe qui opinati, non veri et germani sapientes evasuri sint (p. 274. B. — 275. B.). Haec igitur Socrates, significans praeterea, in eiusmodi narrationibus antiquitus proditis non temere offendendum, sed unice illud spectandum esse, quid in ipsis veri contineatur (p. 275. B. C.). Nimirum indicat ille hac narratione sua, litterarum usurpatione liberam mentis ingeniique agitationem, qualem philosophia exigat, utique auferri et impediri adeoque in animis vanam sapientiae opinionem procreari, quae verae scientiae intus in animo oriundae plurimum officiat, ut facile appareat, philosophiam, hoc est liberam veritatis investigationem et agnitionem, ab ipso scripturae ut externo cuidam scientiae vel potius recordationis adiumento ac subsidio tamquam e regione poni. Quibus ita expositis pergitur etiam ad aliud quid, quandoquidem docetur, scriptam orationem, si ad vivi ser-

monis institutionem comparetur, non adeo magni faciendam esse. Scripta enim oratio, ut ait Socrates, similis est picturae. Huius enim fetus, licet vivi videantur, tamen, si quid eos interroges, affectata cum gravitate egregie tacent. Eadem vero ratio est etiam scriptae orationis. Haec enim quum intelligentiae speciem prae se ferat, tamen omnino muta est; unum idemque semper dicit, et quum versetur inter intelligentes pariter atque eos, ad quos nihil pertineat, nec loqui scit nec tacere, ubi deceat. Quin etiam si quando male taxatur iniusteque reprehenditur, eget semper defensore parente suo, quandoquidem ipsa se tueri ac defendere non potest. Multo aliter vero existimandum est de vivae orationis usu, quae natura sua est longe melior scriptione longeque praestantior. Habet enim illa eam vim, ut scientia et cognitio in discentium animis tamquam inscribatur, estque plane idonea ad caussam suam defendendam, praesertim quum et loqui et tacere sciat apud quos debeat. Nimirum scriptam orationem patet denique nihil esse aliud quam vivae orationis adumbratam quandam imaginem, quae ab illius praestantia longissime distare existimanda est. Quemadmodum igitur prudens agricola semina ea, quae velit esse frugifera, haudquaquam serio in hortos Adonidis inarabit, quo scilicet ea intra octo dies videat laete progerminantia, sed istud lusus tantum et oblectationis gratia faciet, illa autem semina, quae serio curet, ei solo committet, cui ipsa committi conveniat, atque satis habebit, si octavo mense post ad maturitatem pervenerint; ita etiam is, qui iusti, boni, honesti habet cognitiones (ἐπιστήμας), non serio illa in aqua scribet ac per orationes atramento propagabit, quae nec vera perspicue explicare nec iudiciorum suorum rationem reddere queant, sed potius, sicuti facile iam existimari potest, liberalioris oblectationis gratia hortulos quasi litterarios conseret ac, si quando scribet, ita scribet, ut sibi condat commentarios, quo appropinquante obliviosa senectute et sibi et aliis omnibus eadem studia persequentibus habeat quo laetetur, hortulos istos suos tenera fronde virentes conspiciens. Nimirum quod tempus alii tribuunt ludis, compotationibus, aliis similibus voluptatibus, id ille honestae oblectationis gratia ad scribendum conferet eoque

modo quasi ludens liberaliter vitam deget. Verum enim vero quum res longe pulcerrima sit, de iusto, bono, honesto sermonibus tamquam ludere scribentem, tum multo pulcrius erit quod ad has res conferetur studium, si quis utens arte dialectica, ubi animum nactus fuerit idoneum, plantet ac serat cum scientia sermones, qui et ipsi sibi et satori auxiliari possint nec steriles sint, sed semen in se contineant, unde alii recentes in aliis ingeniis progerminent, qui, illud nunquam ut intereat, efficiant eiusque participi tantam afferant felicitatem, quanta maxima mortali nato obtingere possit (p. 275. C. — 277. A.). — Haec igitur Socrates hactenus. Quae quorsum pertineant, nemo, opinor, facile dubitabit. Quemadmodum enim in superioribus scriptionis ratio atque dignitas comparata est cum libera mentis cogitatione, ita hoc loco scriptae orationis institutio contenditur cum vivi sermonis efficacitate, quae scriptae voci longissime anteponitur. Nimirum pertinent haec omnia denique item ad illustrandam dialecticae praestantiam ac virtutem. Quippe continetur illa non una tantum tacita mentis cogitatione, sed multo latius patet, quandoquidem, sicuti vel nomen eius indicat, etiam sermocinando, colloquendo, disserendo prodesse atque veri, boni et honesti scientiam et cognitionem aliis impertire conatur. Quo nomine vel imprimis arcta necessitudine cum amore philosophiae continetur, cui tamquam ars quaedam amatoria suppetias fert planeque famulatur. Quocirca ei librorum scriptio opponitur, sicuti antea ipsi rhetorica e regione collocata est. Ex quo et ipso virtus eius et praestantia clarissime elucet. Quamquam tota haec pars disputationis videtur etiam ad aliud quid spectare, siquidem Plato in ea tecte significavit, quamnam esse vellet scriptorum suorum cum viva oris institutione coniunctionem ac necessitudinem. Verum istud quidem in praesenti mittamus, de quo alio loco disputandi occasio erit. Pergamus potius in enarrando dialogi argumento, cuius postrema particula fere huc redit (p. 277. A. sqq.).

Posteaquam enim finita est disputatio de scriptione et vivae vocis institutione, Socrates nunc demum decerni atque indicari posse ait, quid quum de laude scribendi operae, tum de ipsis ora-

tionibus vel ex arte vel sine arte scriptis existimari oporteat. Et artis quidem rationem, sicut modo demonstratum sit, in eo positam esse censet, ut quis primum quidem veram rei naturam, de qua dicturus aut scripturus sit, perspectam habeat; deinde ut ipsam universam definire (genus eius indicare) definitamque rursus in species atque formas ad individuam usque naturam dividere ac cernere possit; tum ut et animi naturam pariter explorare formamque orationis cuique animi naturae convenientem reperire queat; denique ut sciat orationem cuiusque animi naturae attemperare, animo multiplici multiplices et varias, simplici contra simplices orationes adhibens (p. 277. B. C.). Laudem vero ac turpitudinem orationum sive dicendarum sive scribendarum item ex iis, quae antea disputata sint, nullo negotio aestimatum iri arbitratur. Nam sive Lysias sive alii ita scribant, ut, quum nihil certi de iusto aut iniusto, de bono aut malo, aliis rebus similibus, noverint, tamen in scriptis suis multum inesse certi ac perspicui opinentur, hoc omnino longe turpissimum atque vere probrosum censeri oportere existimat. Sin autem aliquis de scriptis orationibus, cuiuscunque eae generis sint, ita sibi persuadeat, ut sicuti per lusum quendam scriptae ac litteris mandatae sint, ita nec magno studio dignae habendae videantur, quandoquidem vel optimae earum scientibus non nisi recordationis caussa sint destinatae; atque contra existimet, in iis unis atque solis, quae docendi atque instituendi caussa fiant et proposita veritatis persuasione revera in animis de iusto et pulcro et bono inscribantur, clarum quiddam et evidens et perfectum inesse, easque oportere quasi filias cuiusque germanas coli, utpote in ipsius animo natas, cuius filiae et sorores sint habendae quae in animis aliorum sint procreatae; hunc vero virum talem esse arbitratur, cuius similis ut ipse iuxta cum Phaedro aliquando existat, intimo pectore optandum videatur (p. 277. A. — 278. B.).

Atque his omnibus ita dilucidatis postremo, sicuti par fuit, disputatio rursus ad Lysiam revertitur, a quo ab initio progressa erat. Quod quidem ita fit, ut celeberrimo oratori iam omnis philosophiae laus eripiatur atque simul significetur, quam spem adhuc

Lysias fefellerit, eam postero tempore impleturum esse Isocratem, in quo eluceat ingenium ad philosophiae laudem egregie comparatum. Qua ratione manifestum est rursus rhetoricam et philosophiam inter se opponi et quodammodo in certamen committi, quandoquidem Lysiae ut rhetori a philosophiae studio alieniori opponitur Isocratis iuvenis (νέος), qui spem faciat ita aliquando futurum esse, ut rhetorica cum philosophia concilietur. Qua ratione quod supra disserendo est expositum, iam duorum clarorum rhetorum — nam Isocratis quoque nomen tum satis celebratum fuit — illustri exemplo confirmatur. Disputat autem Socrates hunc fere in modum. Sed satis iam, inquit, lusum esto super sermonibus. Et tu quidem, o Phaedre, nunc i atque dic Lysiae, descendisse nos ad Nympharum fontem et museum ibique sermones audivisse qui nos iuberent nunciare Lysiae et cuicunque alii orationum scriptori, sive poetae sive legum civilium conditori, eum, qui cum veritatis scientia scripta componeret, et si qua de iis interrogaretur, iis quae dixisset auxiliari ac patrocinari posset, ita quidem, ut etiam profiteretur, ea, quae litteris consignavisset, admodum levia esse atque vilia ad illa comparata, hunc igitur minime ab iis, quae scripsisset nominandum esse, sed ab illis, ad quae serio studium suum contulisset quaeque mente animoque suo meditatus esset. Nam licet ipsum appellare sapientem nefas videatur, quoniam hoc nomen in unum deum convenit, tamen aut p h i l o s o p h i (amantis sapientiae) aut simili aliquo nomine ornandus erit. Eum vero, qui nihil habet praestabilius quam quae multum diuque sursum deorsum vertens ac modo addens modo demens aliquid scripserit, iure poëtam vel orationum scriptorem vel legum auctorem nominabimus. Quibus verbis apertum est philosophiae scriptoni principem locum vindicari; poesi, arti oratoriae et scripturae civili locum assignari aliquanto inferiorem. Haec vero posteaquam Phaedrus iussus est Lysiae, amico suo, nunciare, hic vicissim ad Socratem: „Quid vero? tu quomodo facies? neque enim par est Isocratem, amicum tuum, silentio transmittere. Huic igitur tu quid tandem renuntiabis?“ Cui Socrates respondet: „Iuvenis adhuc, o Phaedre, Isocrates est: quid tamen augurer de ipso, lubet dicere. Videtur enim

esse meliore natura et ingenio, quam ut cum Lysiae orationibus comparetur, ut minime sit mirandum, si, quum aetate procedente in hoc ipso orationum genere, cui nunc studet, magis quam viri pueris, praestet iis omnibus, qui unquam orationes attigerint, et diviniore instinctus spiritu ad maiora usque eluctetur; inest enim, o bone, philosophia quaedam in viri mente. Haec igitur ego horum deorum iussu Isocrati ut deliciis meis renuntiabo, tu vero ista Lysiae ut tuis." — De qua re posteaquam inter colloquentes convenit, denique Socrates, priusquam iam domum revertantur, deos precandos censet, coram quibus sermones superiores instituerint. Itaque extremo sermone has facit preces: O care Pan et quotquot hic estis dii, detis mihi hoc, ut pulcer fiam intus, externa vero omnia quae habeo interioribus amica sint et respondeant. Utinam unum sapientem pro divite habeam; auri vero copia tanta mihi obtingat, quantam secum portare et abducere nemo quisquam possit nisi vir bonus ac sapiens. Neque enim pluribus mihi opus est.

His dictis colloquium denique finitur et ambo discedunt (p. 277. B. — 279. C.).

Enarravimus quanta maxima fieri potuit perspicuitate libri argumentum. Sequitur iam, ut quaerendum sit, quidnam universo operi ut summum et extremum propositum putari debeat, ad quod denique omnia atque singula, quae in eo exposita leguntur, tamquam ad commune quoddam principium referantur. Neque enim supremo totius sermonis fine non perspecto fieri unquam poterit, ut singulae ipsius partes aut recte percipiantur aut prudenter aestimentur.

Dici autem non potest in quam diversas partes omni fere aetate ea de re disputatum sit. Nam de veterum quidem criticorum variis sententiis et opinionibus si quaerimus, audivisse iuvabit Hermiam, saeculi quinti fere medii p. Chr. n. philosophum Alexandrinum, de quo v. Photius Biblioth. 242. p. 341. ed. Bekker. Is enim in Commentariis in Phaedrum p. 62. ed. Ast. haec narrat: *Συνελόντες οὖν*, inquit, *τὸ ὁλικὸν τοιοῦτον· περὶ ἔρωτος, φασί, προηγουμένως ὑφηγεῖται, καὶ καθ' ὃν ἄν τις τρόπον τοῦτο, ὃ εἴτε φυσικὸν εἴτε θεῖον κίνημα τῆς ψυχῆς, τὸ ἐρωτικὸν λεγόμενον, ἐπιστρέψῃ ἐπὶ τὸ κρεῖττον καὶ παραπαιδαγωγήσῃ εἰς ὠφέλειαν ἑαυτοῦ καὶ*

τοῦ κοινωνοῦντος, καὶ πῶς χρὴ βιῶναι. οἱ δὲ περὶ ῥητορικῆς, καὶ προτρεπτικὸν εἶναι Φαῖδρον εἰς φιλοσοφίαν, κ. τ. λ. — ὡς οὖν εἰς μεγάλα μέρη τεμεῖν, εἰς δύο ταῦτα διέλοι ἄν τις τὸν σκοπόν, ἓν μὲν περὶ ἔρωτος, ἓν δὲ περὶ ῥητορικῆς, κ. τ. λ. — ἐπεὶ δέ εἰσί τινες οἱ πλείους λέγοντες καὶ διαφόρους τοὺς σκοπούς. οἱ μὲν γὰρ εἰρήκασι περὶ ψυχῆς, οἱ δὲ περὶ τἀγαθοῦ, — οἱ δὲ περὶ τοῦ πρώτου καλοῦ. πάντες οὗτοι μέρων τινῶν τῶν ἐν τῷ διαλόγῳ δραξάμενοι περὶ τούτων ἀπεφήναντο τὸν σκοπόν, ἕνα δὲ πανταχοῦ εἶναι τὸν σκοπόν, καὶ αὐτοῦ ἕνεκα παρειλῆφθαι, ἵνα ὡς ἐν ζώῳ, πάντα τῷ ἑνὶ συντάττεται. διὸ περὶ τοῦ παντοδαποῦ καλοῦ φησιν ὁ Ἰάμβλιχος εἶναι τὸν σκοπόν, ὡς ἐφεξῆς ἐροῦμεν. et p. 64. οἱ μὲν περὶ ῥητορικῆς εἶναι τὸν διάλογον ἀπεφήναντο, εἰς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ μόνην καὶ τὰ τέλη ἀποβλέψαντες· οἱ δὲ περὶ ψυχῆς, ἐπειδὴ περὶ ἀθανασίας αὐτῆς μάλιστα ἐνταῦθα ἀποδείκνυσιν· οἱ δὲ περὶ ἔρωτος, ἐπειδὴ καὶ ἡ ἀρχὴ καὶ ἀφορμὴ τοῦ λόγου ἐκ τούτου γεγένηται, κ. τ. λ. Haec igitur Hermias de veteribus criticis. Cuius narrationi fidem faciunt etiam secundariae tituli inscriptiones vel in codd. mss. vel etiam apud veteres scriptores, qui Phaedri mentionem faciunt, repertae. Nam multi libri mss. post Φαῖδρος addunt ἢ περὶ ἔρωτος. ut est etiam apud Diogen. Laert. III. 58. secundum Thrasyllum; alii subiungunt ἢ περὶ ψυχῆς, quod ipsum etiam Clemens Alex. habet Strom. V. p. 678; alii adiiciunt ἢ περὶ καλοῦ, quod praeter alios tuetur praestantissimus Platonis codex Clarkianus (Bodleianus): alii etiam aliter. Recentiorum autem interpretum et criticorum iudicia si quis requirit, sunt illa tam varia tamque diversa ac multiplicia, ut omnia atque singula vel memorare longum sit, nedum ut ea referre aut percensere consultum videatur. Quamobrem satis erit, opinor, indicavisse eos, qui de his rebus nuper ita disputaverunt, ut vel quid ipsi de Phaedro sentirent, vel quid aliis placuisset, exposuerint subtilius et copiosius. Adeundi igitur hoc nomine imprimis sunt Fr. Schleiermacher Prolegom. ad Opp. Plat. Vol. I. 1. p. 48. sqq. et Praef. ad Phaedr. Vol. I. p. 53. sqq. Jos. Socher De Scriptis Plat. p. 301. sqq. Fr. Ast. De Vita et Script. Plat. p. 82. sqq. Phil. von. Heusde Init. Phil.

Plat. Vol. I. p. 138. sqq. Car. Fr. Hermann Gesch. d. Plat. Philos. I. p. 515 sqq. cum ann. Aug. Bernh. Krische, Ueber Platons Phaedrus. Götting. 1848. p. 133. sq. C. Steinhart. in libr. Platons Werke übersetzt von Hier. Müller mit Einleit. begleitet von C. Steinhart. Leipz. 1848. Vol. IV. p. 18. sqq. Franc. Susemihl, Genetische Entwickel. der Plat. Philos. P. I. p. 68. sqq. et p. 55. sqq. Aug. Arnold, Platons Werke einzeln erläut. u. in ihrem Zusammenhange dargestellt Erf. 1855. Part. II. p. 1—29. Jul. Deuschle Comment. in Caesars Zeitschrift für Alterthumswissensch. a. 1854. Vol. I. fol. 4. 5. et 6. p. 26. sqq. et in libello: Ueber Platonische Mythen etc. Hanau, 1854. 4. Eduard Zeller in opere Pauly: Realencyclopädie der class. Alterthumswissenschaft Vol. V. p. I. 691. ut alios taceamus. Nimirum ab his omnibus facile discas, recentiore quoque aetate similiter ut olim de Phaedro iudicatum esse diversissime, quandoquidem alii philosophum nihil nisi id egisse censuerunt, ut rhetoricam reprehenderet et exagitaret, utpote carentem dialecticae praesidio et adiumento: alii ipsum statuerunt hoc imprimis spectavisse, ut, quanta esset dialecticae vis in scribendo ac docendo, certius intelligeretur: alii eum iudicarunt ostendere voluisse divinum idearum amorem ac divinioris vitae studium ad studia humana omnia regenda, ornanda et nobilitanda plurimum valere; alii etiam alia in medium attulerunt *).

---

*) Iuvabit, opinor, duumvirorum praestantissimorum sententiam hic paucis retulisse, quos multi nuper tamquam egregios quosdam duces hac in caussa sequuti sunt, ut profecto multum referat, quid illi senserint, aliquatenus saltem cognovisse. Etenim Fr. Schleiermachus, qui de Phaedro tum Prolegg. ad Opera Plat. Germ. Vol. I. p. 48. sqq. tum Praef. ad Phaedr. Vol. I. p 55. sqq. copiose disseruit, argumentum totius libri atque summam denique eo redire censet, ut artem dialecticam doceatur unam esse rectam cogitandi atque disserendi magistram (*die Kunst des freien Denkens und Mittheilens*) ideoque reliquarum artium omnium imprimisque oratoriarum parentem atque procreatricem. Hoc autem quum illud sit, ad quod denique omnia tamquam ultimum atque summum contendant, tum eadem opera etiam ideas illustrari arbitratur, ut ad quas dialectica spectet et ex quibus suspensa sit. Quae quidem ideae quod splendidissima quidem oratione illuminentur, sed tamen ostententur tantummodo fabulari arte in coelesti sede collocatae,

Verum enim vero quum nullo non tempore mirum quoddam studium in tractanda huius rei quaestione eluxerit, siquidem omni aetate probe intellectum est de eo Platonis opere quaestionem agitari, quod ad omnem viri sapientissimi doctrinam et rationem

---

vult illud ita fieri propterea, quod philosophus eas, utpote recens inventas, tum primum tamquam flagranti quodam novi amoris ardore descripserit et repraesentaverit, quandoquidem Phaedrus dialogus a Platone admodum adolescente necdum satis in dialecticis exercitato scriptus putari adeoque pro ipsius primitiis haberi debeat. Unam rhetoricam autem censet cum dialectica in certamen committi, non poesin aut alias artes liberaliores, propterea quod ea exempli loco commodissime proponi potuerit, quia rhetores ac sophistae maxime vim dicendi et persuadendi iactaverint. De qua viri praeclari ratione ne quid dubitationis relinquatur, non a re alienum erit ipsius verba apposuisse, unde illa maxime cognoscitur. Scripsit igitur Praefat. ad Phaedr. p. 65. sq. haec: « *Auf solche Art also werden wir immer weiter getrieben bis zur innersten Seele des ganzen Werkes, welche nichts anderes ist, als der Inbegriff jener höhern Gesetze, nämlich die Kunst des freien Denkens und des bildenden Mittheilens, oder die* D i a l e k t i k. *Für welche hier alles Uebrige nur Zurüstung ist, um sie auf socratische Weise entdecken zu lassen durch Aufzeigung ihres Geistes in einem bekannten Einzelnen, und zwar dem, worin fast ausschliesslich wissenschaftliche Form theils allgemein anerkannt war, theils leicht aufzuzeigen. Nicht nur aber als die Wurzel jeder andern abgeleiteten Technik will Plato uns diese Kunst rühmen, sondern in allen andern Künsten zwar sollen wir sie erkennen, sie selbst aber soll dann Jedem als etwas viel höheres und ganz göttliches erscheinen, welches keineswegs etwa um jener willen, sondern nur um sein selbst und um des göttlichen Lebens willen soll gelernt und geübt werden. Der* u r s p r ü n g l i c h e *Gegenstand der Dialektik aber sind die Ideen, welche er daher auch mit aller Wärme der ersten Liebe aufstellt, und so ist die Philosophie selbst und ganz dasjenige, was Plato hier als das Höchste und als Grundlage alles Würdigen und Schönen anpreiset, für die er allgemeine Anerkennung in diesem Besitz siegreich zu fordern weiss. Und eben weil die Philosophie hier ganz erscheint, nicht nur als innerer Zustand, sondern als ihrer Natur nach sich äussernd und mittheilend, so musste auch der Trieb zum Bewusstsein gebracht und dargestellt werden, welcher sie von innen herausdrängt, und welcher eben nichts anderes ist, als jene ächte und göttliche Liebe, die sich über jede andere auf irgend einen Nutzen ausgehende eben so weit erhebt, als die Philosophie ihrer Natur nach jene untergeordneten Künste übertrifft, die sich auch mit einer Lust oder einem Gewinn spielend begnügen.*

esset longe gravissimum; tamen nondum inventum esse videtur, quod sublatis omnibus dubitationibus praestantissimi libri intelligentiam omni ex parte aperiret aut communibus hac in caussa hominum exspectationibus plane satisfaceret. Ambigunt enim

---

Denn so sehr auch die gelungene Befriedigung jenes Triebes das Werk der Kunst sein muss und der anordnenden Besonnenheit: so erscheint doch der Trieb selbst als ein ursprüngliches, immer reges in der Seele des Gebildeten und Vollkommenen, seinen Gegenstand ausserhalb suchendes, also als Leidenschaft und göttliche Eingeistung. Hierdurch also lösen sich alle Aufgaben, und dieses bewährt sich als die wahre, alles hervorbringende, belebende und verknüpfende Seite des Werkes." Cum his conferas quae idem disputavit Prolegg. in Plat. Opp. Vol. I. p. 48. sqq. Itaque virum egregium apparet Phaedro hoc tamquam summum atque ultimum propositum esse censuisse, ut vis et efficacitas dialectices, qualem Plato informavit, in artium liberalium usu perspicua luculentius demonstraretur; id quod mirabiliter sane praeteriit Suckowium in libro multa mirabilia continente „*Die wissenschaftliche und künstlerische Form der Platon. Schriften. Berlin* 1855. 8. p. 196. sqq. quamvis ille sese Schleiermacheri mentem praeter ceteros scilicet perspexisse glorietur adeoque profiteatur, se ab illius sententia profectum in praeclara illa inventa incidisse, de quibus fuse exposuit. Secuti autem sunt summi viri auctoritatem quum alii multi, tum A. B. Krischius in libro supra laudato, qui verissime perspecta Schleiermacheri sententia p. 133. haec scripsit: „*Als Kern des ganzen Gesprächs erscheint also die Lehre von der Dialektik als der Kunst des Denkens und des Seins der von der Methodik des Wissens und dem Inhalte desselben, welches beides sich ächt sokratisch* (minime vero!) *in dem Begriffe der Dialektik durchdringt.*" Sed haec de sententia Schleiermacheri; de qua quid existimemus, perspicuum fiet ex iis, quae de universi Phaedri argumento et consilio disputavimus. Neque enim dialecticae explicationem pro primaria operis parte ducimus, nec rhetoricam putamus omnium artium liberalium vices sustinere, nec idearum doctrinam obiter aut leviter censemus illustratam esse, nec Phaedrum habemus pro opere iuvenili, denique nec artem essendi, ut cum Scholasticis loquamur, ullam cogitari posse censemus. Sed festinamus ad cognoscendam alterius Platonicae sapientiae arbitri sententiam. Quod dum facimus, tristis sane mentem subit recordatio. Luxerunt enim nuper Caroli Friderici Hermanni obitum praematurum omnes communiter, quotquot studia antiquitatis vel colunt vel diligunt; luximus imprimis etiam nos, qui Platonicorum studiorum communione inde ab anno 1828

viri doctissimi ad hunc usque diem vehementer de rebus maximis, unde iudicium de universi operis argumento, arte et compositione, vel maxime suspenditur, imprimisque incerti sunt et consilii inopes haerent de necessitudine et coniunctione, quae inter

---

coniuncti cum eo viximus, praeserim quum nulla umquam inter nos in maxima saepe sententiarum discrepantia animorum dissensio exorta sit. Nempe et ille pro humanitate sua facile ferebat dissensionem amici, et ego viri omnia veritatis amore cum indefesso litterarum studio coniuncto metientis eiusque et ingeniosissimi et animo liberrimi auctoritatem ita reverebar, ut quidquid tandem pronuntiasset, id solerem diligentius usque expendere, priusquam ipsi quidquam regererem. Ita viximus συμφιλολογοῦντες prope annos triginta, coniuncti studiis, coniuncti animis, ab inani ambitione et invidia procul remoti. Huius igitur amici sententiam ita exponemus, ut simul gratam eius memoriam pie recolamus. Perspexit igitur Hermannus pro eo, quo erat ingenii acumine, nullo negotio, hominum doctorum de Phaedro iudicia ideo potissimum tam varia ac diversa extitisse, quia quae essent tantummodo singularia atque nihil nisi partem aliquam universae disputationis efficerent, accepta essent pro communibus, ita ut inde etiam dialogi summa definiretur. Itaque ipse celsius quiddam atque altius indagandum statuit, quo invento quum omnibus ac singulis dialogi partibus iusta dignatio impertiretur, tum etiam perspicua fieret universi operis ars et compositio. Quamobrem ipse studium aeternae veritatis vel idearum illud esse iudicavit, in quo totius sermonis tamquam cardo verteretur. Statuit igitur in Phaedro denique hoc doceri, omnia studia et consilia humana ad divinae veritatis cognitionem et intelligentiam tamquam summam agendi legem atque normam dirigi et gubernari oportere, siquidem futurum sit. ut tum a turpi lubidine tum ab humili et sordida sentiendi ratione tuta et immunia praestentur, idque imprimis etiam de amore et arte oratoria ita existimandum esse, ex quibus ille naturalem sectetur pulcritudinem, haec vero propositam habeat artificiosam venustatis gratiam. Sed audivisse iuvabit etiam ipsius verba (p. 515.), quibus sententiam suam aperuit luculentissime: „*Suchen wir das geistige Band auf, das im Sinne des Urhebers beide Theile* (de amore et de rhetorica) *aus demselben Ganzen hervorgehen liess, so ist dieses kein anderes als die Richtung nach Oben, nach dem Begriffe und der in diesem enthaltenen Wahrheit, die durch alle irdischen Bestrebungen hindurch gehen soll, um sie vor Willkühr und Gemeinheit zu bewahren, und die namentlich auch denjenigen Thätigkeiten des Menschen, die auf natürliche oder künstlerische Schönheit gerichtet sind, Weihe oder Maas verleihen muss, während Liebe sowohl als Schönrednerei verwerflich werden, sobald*

doctrinam amatoriam in priore sermonis parte explicatam atque disputationem prope per reliquum dialogum de artis rhetoricae vilitate et inertia agitatam intercedere existimanda sit. Ex quo profecto manifestum esse debet omnibus, rei admodum difficilis quaestionem nondum satis profligatam et ad exitum perductam esse. Id quod tanto confidentius ita statuere licebit, quod ipsum Platonem extremum quiddam atque summum ob oculos habuisse clarissime ex eo apparet, quod p. 264. omnem orationem, hoc est omne artis oratoriae opus, censuit simillimum esse oportere animalis corpori bene structo atque fabricato, ut unum quasi corpus efficiat omnibus numeris absolutum atque singulis membris suis apte secum conveniens. Itaque sperare sane audemus facilem nobis veniam impertitum iri, si data hac opportunitate experiamur, num qua rei admodum difficili et obscurae aliquid novae lucis affundere possimus. Videmur enim quaestione eius identidem repetita animadvertisse, suppetere utique viam aliquam atque rationem, qua densae istae tenebrae adhuc libri intelligentiae offusae si non omnes, at certe maximam partem dispellantur. Quocirca nobis licebit, quid de tota caussa sentiamus, pro viribus explicare. In qua tamen explicatione propter huius editionis legem ea tantum proponemus, quae ad universum librum pertinent, ampliorem singulorum locorum dilucidationem, ex interiore philosophiae penu depromtam, alio loco atque tempore daturi. Iuvabit autem primum hic in principio disputationis paucis indicavisse, quaenam sit nostra de re admodum controversa opinio. Quo facto ordine deinceps explicabimus, quae ad eam illustrandam opus fuerint. Videtur enim nobis Plato, quum ipsorum temporum opportunitate

---

sie als *Brücke zum Begriff und zur Befriedigung der Genusssucht dienen und diese zum höchsten Maasstabe nehmen, so dass Plato, indem er scheinbar nur vor zwei ganz heterogenen Verirrungen seiner Zeitgenossen warnt, zugleich in der richtigen Anwendung beider Triebe den Weg zu gleichem Ziele zeigt.*“ Haec igitur ille; quem certe omnis posteritas grata fatebitur quum de omni antiquitatis doctrina, tum imprimis etiam de Platonis interpretatione praeclare meritum esse.

ad illustrandam philosophiae dignitatem et praestantiam invitatus esset, in hoc libro litteris exarando id consilii sequutus esse, ut, dum rhetoricam abiectae humilitatis pariter atque turpis inertiae a philosophiae neglectione profectae convinceret, eadem opera reclusis ultimis sapientiae fontibus, in diviniore animi vita positis, luculente demonstraret, unam philosophiam, utpote natura sua in idearum appetitu atque comprehensione et in commentatione dialecticaa (*im dialektischen Denken*) contentam, certissimam esse et alte magnificeque cogitandi et recte iudicandi, dicendi atque docendi magistram, rhetorica ista, quae se unam dicendi docendique artificem iactaret, longe superiorem. Quam sententiam etiam simplicius sic exprimere licebit, ut Platonem dicamus falsam rhetoricam vanitatis coarguendo philosophiam docuisse natura sua unicam esse scientiae tam adipiscendae quam propagandae et tradendae procreatricem. Simplicissima profecto sententia, quam quis vix crediderit homines doctissimos tam diu fallere ac latere potuisse; sed eadem tam artificiose ac sollerter a Platone tractata, ut ob id ipsum diligentiorem explicationem utique videatur requirere. Quamobrem licebit quae posuimus singula ordine deinceps exponere dilucidius. Censuimus autem primum coniunxisse Platonem cum rhetoricae reprehensione philosophiae laudes. Deinde eum id sic instituisse iudicavimus, ut illas ex ultimis fontibus ac principiis philosophíae duxerit. Denique eum pravam atque falsam rhetoricam impugnasse significavimus. Quocirca primum quidem breviter explicabimus de artificio, quo philosophus rhetoricae reprehensionem cum philosophiae illustratione coniunxerit. Deinde disquiremus de fontibus ac principiis philosophiae, ex quibus ipsius virtutem ac praestantiam declaraverit. Tum ostendisse iuvabit, quaenam viguerint illis temporibus inter Athenienses artis oratoriae studia. Quibus expositis postremo considerandis potioribus universi operis partibus id efficere studebimus, ut quibus caussis et rationibus nostra

de totius operis argumento sententia nitatur, quam clarissime appareat. Quae tamen omnia quo plus etiam lucis accipiant, denique etiam quaestio de temporibus suscipienda erit, quibus Phaedrum litteris consignatum esse verisimile sit. Haec igitur omnia ordine deinceps exponere conabimur, in qua quidem re versabimur ita, ut simul universum Phaedri argumentum veluti obiter collustretur et ad pleniorem intelligentiam provehatur.

Itaque primum quidem diligenter tenendum est, quo non animadverso iudicia hominum de Phaedri arte et compositione sane mirifice perturbata sunt, Platonem in hoc opere condendo eodem usum esse artificio, quo in plurimis aliis sermonibus artificiosius elaboratis usus esse reperitur, ut duo simul argumenta pari opera pertractaverit, quorum alterum ad communem hominum vitam eiusque mores, instituta studia, consilia denique, aestimanda atque iudicanda refertur, alterum versatur in ratione ac doctrina sapientiae explicanda atque illustranda, ita quidem, ut utrumque denique ad eundem omnino finem pertineat, communique scribendi consilio inserviat. De qua quidem philosophi sollertia quoniam explicatius diximus in Prolegomenis ad Opp. Plat. Vol. I. P. I. p. XLI. sqq. ed. 3. ed. Goth., non est cur hoc loco uberius exponamus. Etenim in Phaedro quum ars rhetorica inscitiae et inertiae arguatur, ita ut ipsam argumentis subtilissimis demonstretur sine philosophiae praesidio et adiumento nullo pacto consistere posse utpote a studio veritatis plane aversam, tum etiam philosophiae virtus ac praestantia eo modo illuminatur, ut reclusis ultimis ipsius fontibus, in animi vita divina et nativa indole positis, principia eius atque elementa vel in infinita quadam idearum appetitione et primitiva earum comprehensione vel in dialecticae commentatione quaerenda esse ostendatur atque indidem etiam doceatur, quanta quamque admirabilis ipsius vis et efficacitas sit in hominibus ad veri scientiam et cognitionem erudiendis atque instituendis. Nimirum utrumque argumentum, quantumvis primo adspectu diversum sit, tamen, ubi rem diligentius consideraverimus, tam arcto vinculo contineri fatendum est, ut ad summum ultimumque finem universae scriptioni propositum planissime accommodatum habeatur. Nam

quod philosophiae tamquam species quaedam et imago exhibetur, unde non modo dignitas ipsius et maiestas, sed etiam utilitas atque vis salutaris cognoscatur, valet hoc profecto item ad arguendam demonstrandamque rhetorices quum humilitatem tum vanitatem atque inertiam. Quod autem longo copiosoque sermone ostenditur, quam nihili facienda sit ars ista oratoria, quae vulgo summis extollatur laudibus et multis videatur plane admirabilis, id vicissim eiusmodi est, ut ad illustrandam philosophiae praestantiam et excellentiam egregie comparatum sit, praesertim quum isto pacto etiam clarius intelligatur, quantam ipsa in dicendo quoque atque docendo vim et potestatem habeat. Etenim est sane utriusque rei tam arcta necessitudo, ut adeo dubitare liceat, utrum argumentum pro potiore ducendum sit. Nam disputationem de rhetoricae pretio ac dignitate institutam vel ideo pro primaria operis parte habendam putaveris, quia huic uni omnis dialogi scena et quasi apparatus adaptatus est, ut non tam de philosophia quam de rhetorica agi videatur. Ubi autem consideraveris rerum ipsarum, quae tractantur, magnitudinem atque gravitatem, certe item ambiges, num iis potius, quae de philosophia sunt disputata, primarius locus attribuendus sit, quandoquidem quae de immortali animorum vita, de divinae veritatis amore, de idearum resuscitandarum facultate, de sapientiae in animis hominum propagandae studio, de dialecticae natura, usu et exercitatione, aliis id genus rebus, explicata sunt, certe tam sunt gravia et ponderosa tamque arcte cum omni philosophiae doctrina et ratione coniuncta, ut reliqua omnia, quae ad artem rhetoricam taxandam referuntur, prae iis admodum levia ac minuta videri debeant. At nimirum pertinent denique omnia communiter, ut diximus, ad summum illum finem, in illustranda virtute et praestantia philosophiae conspicuum, ad quem utique universi operis scriptio referenda est, videturque philosophus prudentissimo consilio speciem et formam dialogi rerum rhetoricarum disputationi attemperavisse, quia ipsa tempora, quibus liber scriptus est, ita tulerunt, ut imprimis artis rhetoricae ratio ducenda videretur; de qua re infra disputabitur explicatius. Verum satis de his. Pergimus ad alterum illud, de quo supra

diximus hoc loco explicari oportere. Considerandum est enim, qualem Plato philosophiae rationem animo informaverit, et quaenam voluerit esse eius tamquam principia atque elementa. De qua re paulo uberius exposuisse iuvabit ipso argumento postulante.

Discessit autem Plato in informanda philosophiae notione longissime ab hominum nostrorum more et consuetudine. Neque enim philosophiam voluit esse doctrinam aliquam ex rerum certarum scientia et notitia conflatam et certo quodam ordine compositam ac descriptam. Imo totam illam, ipso philosophiae nomine viam monstrante, in uno sapientiae, hoc est rerum per se absolutarum sive idearum intelligentiae et cognitionis studio, ad quod animi nostri divino beneficio destinati essent, quaerendam esse iudicavit. Etenim plenam certamque rerum divinarum et natura sua sempiternarum scientiam et cognitionem philosophus in unum tantum Deum, numen perfectissimum, convenire censuit; in hominis naturam cadere negavit, quippe cuius ea esset imbecillitas et infirmitas, ut ipsam rerum vim naturamque penitus perspicere nullo modo posset. De qua re v. Parmen. p. 134. C. Phaedr. p. 278. D. ibique ann. Itaque mortalibus nihil nisi studium cognoscendae absolutae veritatis eiusque rei facultatem quandam tribuit, ipsam scientiam veritatis eripuit; in illo ipso autem veritatis studio philosophiae munus et officium contineri arbitratus est. Haec igitur natura et vis philosophiae est, quam Plato animo informatam tenuit; haec est notio eius, quam mente sua effinxit; haec denique est sententia, a qua profectus omnem eius doctrinam eleganter explanavit. De qua re praeclari sunt loci De Rep. II. p. 375. E. sqq. V. p. 474. C. Phaedon. p. 64. A. sqq. Gorg. p. 482. A. sqq. Phaedr. p. 276. A. sqq. 278. D. Symp. p. 204. A. De Rep. V. p. 485. B. ubi inter alia leguntur haec: *τὸν δὲ δὴ εὐχερῶς ἐθέλοντα παντὸς μαθήματος γεύεσθαι καὶ ἀσμένως ἐπὶ τὸ μανθάνειν ἰόντα καὶ ἀπλήστως ἔχοντα, τοῦτον δὲ ἐν δίκῃ φήσομεν φιλόσοφον.* His vero ita exploratis nec illud iam habebit explicationem difficilem, de quo nunc potissimum quaerere attinet, quidnam tandem sit, in quo denique ultimus philosophiae fons summumque principium contineatur. Facile enim intelligitur, istiusmodi stu-

dium scientiae et cognitionis, in quo vir sapientissimus philosophiam cerni iudicavit, si non omnino vanum futurum sit, duo sibi tamquam elementa deposcere: alterum acriorem quemdam veritatis sensum vehementioremque appetitum, quo animus quasi ultra se elatus perpetuo ad veritatem amplexandam excitetur, moveatur, auferatur; alterum instrumentum quasi quoddam, cuius usu fieri queat, ut nativa ista sciendi aviditas, quantum fieri possit, expleatur et ad scientiae perspicuitatem perducatur. Etenim alterum sine altero esset profecto mancum ac debile, siquidem nec nativus ille animi appetitus per se solus cognitione veritatis cum conscientia veri potiri posset, nec artis usus a veri cupiditate seiunctus ad sapientiae possessionem satis efficax foret. Hoc igitur acumen Platonis haudquaquam praeteriit. Itaque continuo ille statuit verissime, fontem philosophiae ex ultimo ac supremo ipsius principio manantem duplicem esse, naturalem quemdam mentis animique motum et appetitum, quo usque ad veri scientiam et cognitionem auferamur, atque artem homini item a natura tributam, qua illi desiderio animi plenius possit satisfieri. Nimirum ille quidem est tamquam ignis quidam atque fomes, in quo sapientiae studium accenditur et inflammatur, quo extincto aut non bene nutrito ipsa animi vita sanequam periclitaretur. Haec autem, ipso illo excitata animi impetu et effecta, est quasi illius perfectio et absolutio, quippe quum igni tamquam lucem intelligentiae ac scientiae afferat. Et appetitum quidem illum philosophus amoris nomine insignivit; artem autem ei tamquam ministrantem dixit dialecticam, res prima quidem specie multum diversas, sed re ipsa indissolubili vinculo nexas et sociatas, quae coniunctae demum omnem philosophandi vim et rationem absolvunt. Quippe ambo ista philosophandi principia denique in unum coeunt eo, quod primitus in aeterna animi vi ac natura sunt posita, qua ille non modo inde a primordiis suis proprio atque libero motu viguit, sed etiam idearum comprehendendarum facultate ornatus et instructus fuit. Id quod liquido apparet ex Phaedro, ubi animi humani eo ipso, quod sempiternas rerum species in vita coelesti ac divina intueri potuerint, etiam artis dialecticae participes facti esse, hoc est, ideas com-

prehendisse, dicuntur; de qua re v. p. 246. sqq. et p. 249. C. Itaque Plato prudentissime in Phaedro ita instituit, ut utrumque istud philosophiae principium tamquam in unum coniunctum descripserit et illustraverit, non quo duas res inter se diversas explicare voluerit, sed quod acutissime pervidit, esse hunc fontem philosophiae, quamvis re et usu duplicem, tamen vi et natura sua unum eumque talem, ex quo omnis philosophiae ratio ac disciplina proficisceretur.

Sed quo clarius etiam intelligatur, quaenam summi philosophi de his rebus sententia fuerit, age utrumque illud, in quo origines atque caussas philosophiae quaerendas censuit, consideremus seorsum. Quo modo etiam id effectum iri speramus, ut ad ea, quae in Phaedro de his rebus tradita leguntur, rectius intelligenda atque iudicanda tamquam aditus aperiatur.

Itaque Plato primum quidem philosophiae principium voluit esse nativum quemdam animi sensum et appetitum, quo homines sapientiores identidem ultra vitae mortalis conditionem mente animoque suo elati infinito quodam cum desiderio scientiam et cognitionem divinae veritatis appetant; quem animi habitum et affectum a m o r e m dixit. Quapropter ante omnia id nobis erit agendum, ut quaenam sit amoris istius indoles et natura, diligenter exquiramus, quandoquidem alioquin vix futurum erit, ut quorsum haec philosophiae Platonicae pars omnino pertineat aut quomodo sit accipienda, plane intelligamus. Retulit autem philosophus, si quid iudicare possumus, amorem suum neutiquam ad teneriorem aliquem animi affectum, qui inter amantes atque amatos intercedat, eosque diviniore quodam beatitatis sensu perfundat, qualem hodie fere intelligunt, qui amorem Platonicum in ore habent. Imo totum illum voluit pertinere ad absolutae veritatis studium, quandoquidem eum, ut modo diximus, nihil aliud esse censuit, quam interiorem quemdam animi instinctum et quasi furorem animis divinitus ingeneratum, quo sapientiae studiosi ad veritatis aeternae admirationem atque contemplationem cieantur atque rapiantur. Quem quidem animi habitum et affectum quod a m o r e m et dixit et revera esse iudicavit, id etiamsi nobis primo adspectu mirum accidat, tamen sedulo cavendum est, ne pro inani

luxuriantis ingenii commento habeamus. Repetendum enim rei iudicium est primum ab honestis illis amoribus, qui inter adultiores et adolescentes in Graecia vulgo colebantur quique virtutis civilis adiuvandae atque roborandae gratia suscepti non modo non turpes habebantur, verum etiam publicis legibus et moribus commendati et permissi erant; de quibus praeter alios consulas Frider. Iacobs: *Vermischte Schriften.* Vol. III. p. 214. sqq. Ottfr. Müller: De Doriensibus. Vol. II. p. 290. sqq. Meier in Erschii et Gruberi Encyclop. Sect. III. Vol. IX. p. 149. sqq. Krause in Agon. et Gymnastic. Graecor. Vol. II. p. 943. sqq. Bernhardy Hist. litter. Graec. Vol. I. p. 42. sqq. Cramer *Geschichte des Unterrichts im Alterthume.* Vol. I. p. 194. sqq. Nec vero in hac caussa negligendum est exemplum aut Socratis, qui artem amatoriam profitebatur, aut Pythagoreorum, quorum sodalitia ad philosophandi consuetudinem comparata erant; a quibus quid Plato profecisse videatur, paucis declaravimus in Prolegg. ad Symposium p. LXIX. sqq. ed. Goth. tert. Sed clarissima lux rei primo adspectu satis mirabili affundetur, ubi diligentius perpenderimus Platonis de ideis sententiam, quam qui non percepissent, ii nec fieri potuit quin doctrinae philosophi parum aequi et idonei iudices existerent. Quapropter ea de re exponere non a proposito alienum putamus. Statuit igitur Plato, posteaquam certiora aliquando atque firmiora iecerat doctrinae suae fundamenta, praeeuntibus Parmenide, Empedocle, aliis, quorum doctrinam ad suam accommodavit rationem, mundum esse tamquam duplicem, alterum idearum, qui complecteretur aeternas rerum species, sive ideas, una tantum mente comprehensibiles, sensibus non subiectas, quas quidem videtur intellexisse aeternas numinis divini cogitationes rerum omnium vim et veritatem in se continentes, quarum animi quodammodo possent fieri participes vel capaces; alterum rerum adspectabilium, qui ad intelligibilis mundi exemplum esset compositus et conformatus. Et illi quidem proprium tribuit hoc, quod haberet ea, quae perpetuo vi sua constarent, sempiterna essent, nec ullam unquam subirent naturae suae mutationem, quae vocavit *τα ὄντα, τὰ ὄντως ὄντα*, vel *τα ἀληθῶς ὄντα.* Huius autem cum Heraclito eam rationem iudicavit esse,

ut quae ad eum pertinerent, ea non esse (εἶναι) sed fieri (γίγνεσθαι) dicenda essent, quippe quae numquam certo consisterent, sed perpetuo quasi flumine agitarentur. De qua ipsius sententia v. Phaedon. p. 80. A. B. sqq. Tim. p. 28. A. 52. D. De Rep. VI. p. 507. C. sqq. Sympos. p. 211. A. C. Phileb. p. 15. A. 53. D. sqq. Quorsum pertinet imprimis etiam praeclarus ille locus Phaedri p. 247. A. sqq., ubi quod species sive ideae in coeli superficie eaque non ahenea, sicuti quibusdam visum est, sed potius aetherea et liquida, spectandae proponuntur, vehementer iudicio suo falsi sunt qui id proprio sensu acceperunt, quum ex toto loco appareat, philosophum ideas ibi non alio modo finxisse adspectabiles, quam quo alibi etiam verba θεᾶσθαι, ὁρᾶν, βλέπειν, al. ad animi mentisque contemplationem transferuntur; de quo usu loquendi v. Ast. ad Politiam p. 573. et Creuzer. ad Plotin. De Pulcritud. p. 36. et 210. Verum hoc tamquam per occasionem; redimus ad propositum. Distinxit igitur philosophus duplicem mundum, alterum intelligibilem, alterum adspectabilem. Hoc vero mundi discrimine constituto consequens esse iudicavit, ut veritatis scientia et cognitio nomine suo digna (ἐπιστήμη) ex unis ideis repetenda esset; rebus adspectabilibus atque sensuum perceptioni subiectis nihil nisi opinio (δόξα), quae esset quasi illius umbra, relinqueretur. v. Tim. p. 28. A. Phaedon p. 65. D. 74. B. sqq. De Rep. p. 477. Phileb. p. 15. A. 59. C. Symp. p. 211. A — C. Phaedr. p. 247. E. sqq. A. p. 250. E. al. Neque vero ad veritatis scientiam arbitratus est ab aliis perveniri posse nisi ab iis, qui perpetuo in rerum aeternarum memoria instauranda atque recolenda versarentur. Id autem ideo fieri posse censuit, quia animi humani, priusquam in hoc mortali corpore includerentur, olim in vita diviniore una cum diis immortalibus versati essent, in qua ipsis rerum divinarum spectandarum oblata esset opportunitas. v. Phaedon. p. 73. A. 75. B. sq. 79. D. 102 — 107. C. Phaedr. p. 249. E. 250. A. 247. C. De Rep. VII. p. 534. B. C. Tim. p. 30. B. Quod quomodo interpretandum sit, in aprico est. Quippe animi humani Platonis iudicio ex numine divino tamquam delibati primitus diviniorem liberamque a mortalitatis

imbecillitate degerunt vitam. Quocirca ipsis a divino ortu adhuc recentioribus etiam propior ad divinarum rerum cognitionem accessus patuit. Inde igitur philosophus fieri posse iudicavit, ut animi, utpote olim divinarum rerum notitia imbuti, postea quoque in illarum redeant memoriam adeoque admirabili quadam earum contemplandarum cupiditate incendantur, quae affectum amoris referat. v. Phaedr. p. 247. D. sqq. coll. Phaedon. p. 75. E. Iam vero hoc si dubitetur quomodo ita fieri queat, ipsa idearum vis ac natura secundum Platonem ita comparata est, ut fieri non possit quin animum earum noscendarum cupidum simili amori affectu cieat atque moveat. Quippe propria est ideis summa perfectio et absolutio, nihil ut illis fingi aut cogitari queat excellentius. v. Phaedon. p. 78. D. 80. B. Theaet. p. 205. D. E. Sophist. p. 245. A. al. Quamobrem etiam quidquid in rerum natura extat, ad earum exemplum ac similitudinem expressum et conformatum est, refulgetque earum species etiam in rebus adspectabilibus, ita ut hae, quamvis natura sua sint imperfectae, tamen eatenus veritatis et essentiae, quam dicere licebit, participes fiant, quatenus idearum referunt similitudinem. v. Tim. p. 28. A. C. 29. A. 30. A. Phaedon. p. 30. B. 75. A. sqq. Phaedr. p. 250. B. Sophist. p. 246. B. Theaet. p. 186. C. al. Sed quum ideae hac virtute sua conspicuae sint et illustres, tum eaedem etiam immensa quadam excellunt pulcritudine. Quidquid enim bonum est ac perfectum, idem secundum Platonem etiam pulcrum sit oportet, quandoquidem bonum et pulcrum tam arcta continentur necessitudine, ut alterum ab altero nullo modo seiungi ac divelli queat; de qua philosophi sententia v. Phileb. p. 64. D. Tim. p. 87. C. Hipp. mai. p. 296. A. — 297. D. Symp. p. 261. C. D. Lysid. p. 216. D. Protag. p. 358. B. Men. p. 77. B. Lgg. V. p. 728. A. IX. p. 859. D. Pulcritudo enim ipsius iudicio nihil est aliud, quam summae absolutaeque perfectionis species animis contemplantium ita obiecta, ut suavitatis ac voluptatis sensum cieat, et ineffabilem quandam pariat oblectationem et admirationem. v. Tim. p. 87. D. De Rep. VI. p. 486. E. Phileb. p. 64. E. sqq. Politic. p. 284. B. al. Quapropter pulcritudo in iis omnibus cernitur, quae naturae suae perfectione

splendent, imprimisque enitet e iam in animi virtute ac sapientia, ut ille pulcerrimus censeri debeat, in quo boni honestique animi decor cum externa eius specie atque forma expressus cernitur, v. De Rep. III. p. 402. D. IV. p. 444. D. Theaet. p. 176. C. Symp. p. 212. A. Haec igitur quum sit idearum virtus, certe non est mirandum, quod earum contemplatio in animis hominum vehementissimum ciet amoris affectum. Nam quidquid pulcrum est, idem etiam amorem sui excitat (Phaedr. p. 238. C.), quemadmodum vicissim amor omnis ad pulcrum contendit. Quippe alterum semper oritur atque gignitur ex altero, quoniam pulcritudo amorem procreat, amor autem sicuti pulcro nascitur, ita etiam semper ad pulcrum refertur adeoque ex pulcro pulcrum gignere connititur. v. Sympos. p. 202. sqq. et 210 — 212. Iam vero pulcritudinis species non modo est perfectissima, verum etiam longe evidentissima et lucidissima. Habet enim ea hoc sibi proprium et peculiare, quod, quum aliae ideae non cernantur oculis, tum ipsa in rebus adspectabilibus clarius expressa conspicitur. v. Phaedr. p. 250. B. — D. coll. 249. D. E. Ex quo efficitur, ut ea animum moveat utique vehementius maximumque sui excitet desiderium. v. Phaedr. p. 250. B. — D. coll. p. 249. D. E. 251. E. 254. B. Haec vero quum Platoni ita placuisse exploratum habeatur, perspicuum inde esse debet, quidnam tandem illud sit, in quo amor philosophus secundum eius sententiam denique contineatur. Positus enim est in interiore quodam animi desiderio rerum divinarum per earum pulcritudinem, etiam in rebus adspectabilibus enitentem, excitato. Ex hoc ipso autem intelligi item licebit, quidnam discriminis philosophus inter amorem vulgarem atque celsiorem illum vereque divinum intercedere voluerit. Plurimum enim referre iudicavit, num ii, qui amore incensi sint, in conspectu pulcritudinis e corporibus elucentis simul memores fiant pulcritudinis divinae, an huius immemores una maxime corporum venustate sensibus percepta oblectentur. Nam hoc quidem qui faciunt, ii etsi ipsi quoque pulcritudine moventur, tamen quia sensibus tribuunt omnia, amorem colunt vulgarem et ad turpitudinem lubidinis abiectum, non coniunctum illum cum scientiae studio v. Phaedr. p. 243. C. 251. E. 256. A. sqq. Sympos. p. 180.—185.

Quocirca illos tantum sapienter colere amorem arbitratur, qui pulcra conspicati non haereant in una corporum venustate admiranda, sed animis suis altius evolantes divinam recordentur idearum pulcritudinem ideoque earum studio ita incensi sint, ut etiam pulcritudinem in corporibus radiantem cum sancta quadam reverentia intueantur divinae vitae memores. Atque hoc ipso studio adipiscendae veritatis intelligentiae et instaurandae idearum recordationis vita animi vere divina et immortalis absolvitur. Eo enim efficitur beatissimus ipsius animi concentus, siquidem eo omnes ipsius vires in concordiam rediguntur, quum iracundia et cupiditas rationi, quae est pars eius praestantissima, obediant et obtemperent, unde vera virtus et sapientia efflorescit, ut philosophia recte dici possit maxima m u s i c a et philosophus idem sit vere *μουσικός*. v. Phaedon. p. 61. A. ibique ann. et Phaedr. p. 248. D. ubi vid. commentar. coll. p. 249. A. sqq. Indidem etiam nascitur generosa quaedam animi altitudo, quae spreta et contemta sensuum et cupiditatum humilitate usque celsa tantum et magnifica spectat, quandoquidem animus ad ideas conversus numquam humi abiectus est, sed alte sentit atque cogitat ideoque omnia studia et consilia ad leges divinioris sapientiae gubernat et moderatur. Est enim homini tali studio dedito s i m i l i t u d o (*ὁμοίωσις*) c u m d e o proposita, ut nec in dicendo nec in agendo aliud quid sequatur, quam quod deo gratum et acceptum sit, adeoque vere pie sancteque vitam agere studeat. v. Theaetet. p. 176. B. — E. De Republ. IV. p. 500. C. D. X. p. 613. A. Legg. IV. p. 716. B. C. Phaedon. p. 64. A. 69. B. 81. A. Phaedr. p. 273. E. Quamquam ad hanc tantam amoris virtutem ac praestantiam ipso Platone iudice non statim, sed pedetentim demum pervenitur, ut quasi gradus quidam sint, per quos ad illam paullatim escendi debeat. De qua re praeclarus est locus Sympos. p. 206. B. — 212., ubi Diotima describit viam et rationem, quae ineunda sit, quo paullatim a singulorum corporum contemplatione ad ipsam pulcritudinis speciem omnibus numeris absolutam perveniatur: memorabiles item loci sunt Phaedr. p. 249. A. sqq. 250. A. — 253. E. coll. Legg. VIII. p. 837. B. — D. De Rep. IV. p. 403. A. sqq. VI. p. 490. A. B.

Et hactenus quidem amorem Platonicum vidimus consistere in aestu quodam ac fervore animi, quo sapientiae studiosi ad amplectendam divinam veritatem fere inscii auferantur. Sed neutiquam amor ille his unis continetur finibus; imo patet etiam aliquanto latius. Neque enim valet tantum ad suscipiendum et fovendum proprio pectore sanctum istum sensus ardorem, quem modo descripsimus, sed pertinet etiam eo, ut in aliorum quoque animis idem veritatis studium, quo quis ipse flagret, incendatur atque inflammetur. Quippe est haec, iudice Platone, omnino amoris vis et natura, ut pulcrum non solum appetat, verum etiam ex pulcro generare cupiat. Quamobrem qui amant more philosophorum, ii non modo fetus sapientiae suis ipsorum animis fovent ac suscipiunt, sicut docetur Phaedr. p. 249. C. — 253. E. coll. De Rep. VI. p. 490. B., verum etiam pulcram prolem ex pulcro gignere et procreare gestiunt, illis consimiles, qui pulcrum corpus amantes pulcros fetus inde gigni cupiunt. De qua re praeclare disputatur a Diotima in Sympos. p. 204 — 209. D., qui locus ad rem obscuriorem dilucidandam omnium est uberrimus. Pertinet igitur amor divinus, qualem Plato informavit, etiam ad vitam mortalium communem, habetque eam vim et efficacitatem, ut studium sapientiae etiam inter homines quam maxime adaugeatur et amplificetur. Fert enim ipsius natura sic, ut qui eo incensi et inflammati sint, ii nihil studiosius expetant nihilque vehementius concupiscant, quam ut non modo ipsi sapientia augeantur, verum etiam in animis aliorum quam praestantissimos eius fetus gignant atque procreent. Atque haec ipsa caussa Platoni visa est esse, cur amatores philosophi usque sollicite anquirant curioseque circumspiciant et indagent adolescentes ad eam rem idoneos, hoc est tales, quorum in animis sperare liceat sapientiae semina feliciter ad bonam frugem esse perventura. Quales sicubi invenerunt, continuo eos sectantur, amant, diligunt, ac memores divinae pulcritudinis studiosissime id agunt, ut eos ab ignorantiae tenebris liberatos ad coelestis veritatis lucem traducant. v. Phaedr. p. 251. sq. Itaque philosophus, etiam habita philosophiae ratione, iuniores statuit naturae quadam lege ab adultioribus ad maiorem prudentiam et sapientiam insti-

tuendos esse. In quo quum puerorum amorem inter populares suos civilis virtutis et prudentiae caussa cultum ob oculos habuerit, tum rem omnem provexit etiam aliquanto ulterius, quandoquidem inde philosophiae latius propagandae rationem atque disciplinam repetiit. Beatissimam vero iudicavit eorum conditionem, qui isto pacto coniuncti vitam degant. Nam si illi amatores, inquit, quanto ipsi studio amatum amplectuntur, tanto vicissim ab eo redamantur, utrique profecto maximae potiuntur felicitatis fructu, siquidem utrinque fiunt laetissimi in virtutis ac sapientiae studio progressus. Quo ipso efficitur, ut ambo pulcri amore incitati atque sustentati in hac vita mortali non modo divinarum rerum contemplatione ineffabili cum voluptate fruantur, verum etiam eam nanciscantur virtutem, ut animus ipsorum ad celsiora erectus rursus eius felicitatis particeps fieri queat, qua olim in vita diviniore usus fuit. v. Phaedr. p. 246—256.

Atque haec quidem de amore Platonis, quem iam satis, opinor, apparuit nihil esse aliud nisi divinum quendam mentis animique instinctum et appetitum, quo sapientiae studiosi perpetuo ad absolutae veritatis studium concitentur et a rerum humilium cogitatione avocati ad magna, celsa, divina convertantur.

Pergimus ad dialecticam, quam Plato sicuti cum coelesti idearum spectatione natam esse censuit, ita etiam cum amore divino arctissime cohaerere arbitratus est.

Vidimus igitur in animis divino amore instinctis et concitatis largissimum contineri philosophiae fontem, unde primitus omnis eius vis atque copia manare existimanda sit. At enim vero etiamsi huius amoris maxima sit ad illam utilitas uberrimusque fructus, siquidem per eum sapientiae desiderium perpetuo in animis cietur adeoque idearum beata contemplatio efficitur; tamen opus item est arte aliqua atque facultate, qua fieri possit, ut animus eorum, quae amare, appetere et cum voluptate intueri didicerit, conscius sibi fiat. Talem vero artem et facultatem Plato censuit esse dialecticam. De cuius quidem caussis et originibus ubi quaerimus, orta est ipsa item in vita coelesti una cum idearum spectatione, sicuti perspicue docetur Phaedr. p. 249. B. sqq., ubi lege divina ita constitutum esse iudicatur, ut non alii

animi humana corpora intrare possint, quam qui iam in vita divina hauserint idearum notitiam, quandoquidem homini divinitus id muneris sit impertitum, ut rerum species et formas non modo intueri, sed etiam iungere ac secernere queat. Nimirum significatur isto modo, indolem ac naturam animi humani iam primitus eam extitisse, quae dialecticae esset capax atque particeps; v. etiam Phileb. p. 16. C. et de iis, quae divino munere dicuntur hominibus obtigisse vel obtingere, commentar. ad Phaedon. p. 85. C. D. edit. 3. Quod autem eadem etiam vitae humanae obtigit, eius rei caussa summi philosophi iudicio haec est. Etenim animi humani licet olim divinae vitae participes facti sint, tamen propter naturae suae infirmitatem, qua deos neutiquam aequarunt (Legg. X. p. 903. B. sqq.), fatiscente paullatim nativa rerum divinarum appetitione, quae in Phaedro a l i s currui adscriptis denotatur, (v. p. 246. C. D. E. p. 248. B. C. p. 249. A. al) atque saeviente usque vi cupiditatis (sive equi ferocientis) in hanc vitam mortalem delapsi sunt. Qua quidem status sui mutatione quum orbati essent pristina illa idearum spectatione, continuo factum est, ut in oblivionem eorum venirent, quae olim in divina vita didicissent. Relicta tamen ipsis est facultas quaedam pristinae scientiae et cognitionis rursus instaurandae. Potest enim animus in se collectus et a corporis communione avocatus diligenti rerum divinarum meditatione idearum memoriam quodammodo redintegrare. Quod ipsum munus dialectices est, quod in mortali hac vita obire licet. v. Phaedr. p. 249. B. coll. Phaedon. p. 75. B. — 76. E. Men. p. 86. A. Tim. p. 30. B. De Rep. VII. p. 534. B. C. Quod quum uni maxime philosophi agere soleant, quippe qui in iis, quae vi sua constant et natura sua aeterna sunt, considerandis atque discendis, praeter ceteros studiose versari soleant, iidem merito habentur d i a l e c t i c i. v. Sophist. p. 253. E. Phaedon. p. 65. A. 67. B. De Rep. V. p. 475. B. 59. — 477. A. p. 479. A. — 480. A. VI. p. 484. B. 485. B. 486. A. VII. p. 534. C. IX. p. 582. C. al. Quamobrem dialectica revera etiam omnium artium regina quasi atque princeps habenda est, quum ea mentem divinae luce veritatis collustret. v. Phileb. p. 57. E. sqq. Theaet. p. 176. C. De Rep. VII. p. 531. D. et 534.

E., quo postremo loco ea omnium doctrinarum ad liberalem mentis animique cultum necessariarum apex sive *θριγκός* appellatur. Iam vero si quaerimus de materia ipsi subiecta, tota illa pertinet ad *τὸ ὄν* vel *τὸ ταὐτόν*, estque plane *ἡ περὶ τὸ ὂν καὶ τὸ ὄντως καὶ τὸ κατὰ ταὐτὸν ἀεὶ πεφυκὸς ἐπιστήμη*, quemadmodum describitur Phileb. p. 58. A. Quocirca neutiquam confundenda est cum arte logica nostra, quae meras rimatur cogitandi formas atque notiones, vera essentia, quam dicere licebit, carentes et inanes. Subiectas enim sibi habet ideas (*ἰδέας, εἴδη*), quae veram rerum vim et naturam continent, quamquam eae mentis notionibus utique sunt convenientes, v. De Rep. VI. p. 511. B. VII. p. 532. A. X. p. 596. A. Sophist. p. 218. C. Parmen. in., ut nec a metaphysica, quae vocatur, diversa sit, sicuti dudum perspexerunt Cassiodor. De Artibus c. 3. Isidorus Orig. II. 24. alii multi. Quin etiam valet ad cognoscendam singularum rerum cum tota rerum universitate coniunctionem ac necessitudinem, sine qua quum nulla omnino disciplina tum nec ars rhetorica ullo modo consistere potest. v. Phaedr. p. 259. C. D. et 261. C. sqq. Itaque ipsi omnino proposita est scientia et cognitio eorum, quae sempiterna sunt quaeque vi ac natura sua perpetuo constant, nulli subiecta rerum adspectabilium vicissitudini ac mutationi. De ratione autem atque via ubi sciscitamur, qua doctrina praestantissima secundum philosophi sententiam in obeundo munere et officio suo utitur, proprium ipsi hoc esse iudicatur, ut rerum genera ac formas rite secernat, distinguat, iungat, copulet, eoque modo efficiat, ut rei cuiusque natura quam accuratissime pervestigetur, exploretur, intelligatur. Ex quo oriuntur celeberrimae illae *διαιρέσεις* et *συναγωγαί*, disiunctiones et conductiones, quarum Plato tantam vim esse iudicavit, ut sine iis nec verum falsumve diiudicari nec cerni consequentia nec repugnantia animadverti aut ambigua distingui posse existimaverit, quae quidem quum alibi tum maxime in Phaedro p. 263. E. — 266. C. et p. 270. C. — 272. D. et p. 276—279 illustrantur. Nimirum sunt hae divisiones et conductiones ad cogitandum pariter atque ad dicendum plane necessariae, ac si quis potest unum et multa, *ἓν καὶ πολλά*, h. e. genera et partes, recte discernere, is merito habetur dialecticus

atque adeo sapiens vere divinus. Quippe pendent inde etiam variae concludendi atque argumentandi rationes, quibus vel verum investigatur atque comprobatur vel falsum arguitur et refellitur, ut ex illis unis maxime omnis artis usus suspensus videatur. conf. Phileb. p. 16. D. sqq. 57. E. 59. B. C. Politic. p. 285. A. sqq. Sophist. p. 253. B. D. E. 254. D. sqq. Theaet. p. 146. E. Parm. p. 135. D. 136. D. Cratyl. p. 390. C. De Rep. V. p. 454. A. VI. p. 511. B. VII. p. 532. B. — D. p. 533. C. 534. E. Sympos. p. 209. B. sqq. Praeterea vero dialectica etiam quaerendo, sciscitando, sermocinando, disserendo efficit, ut in animis gignatur veri rectique intelligentia, valetque hoc in genere tantum, ut vivae vocis institutionem, qua utitur, omni librorum scriptioni longissime anteponendam esse unicuique largiendum sit. De qua re longo et copioso sermone explicatur Phaedr. p. 274. C. sqq., quocum loco contendas etiam Phileb. p. 57. E. sqq. Theaet. p. 176. C. De Rep. VII. p. 531. D. Atque ex his omnibus sponte iam intelligitur, quanam coniunctione ac necessitudine nobilissima ars cum divino amore, antea adumbrato, contineri existimanda sit. Nimirum est ea profecto ars vere amatoria dicenda. Nam primum quidem amori illi divino subvenit in comparanda rerum scientia et cognitione, cuius cupiditate animi eorum incensi sunt, qui dediti sunt sapientiae studio; v. Phaedr. p. 250. B. — D. coll. 249. D. E. 251. E. 254. B. Deinde eundam adiuvat etiam eo, quod qui tali amore incaluerunt, ii etiam scientiam et sapientiam, ut fert amoris natura, in aliorum animis propagare cupiunt; v. Symp. p. 204. — 209. C. Phaedr. p. 249. C. — 253. E. De Rep. VI. p. 490. B. Est enim etiam in dicendo vis eius maxima efficitque una hoc, ut vulgaris rhetorica ipsius demum ope fiat, quod alioquin frustra fieri studeat, ψυχαγωγία, cuius praesidio et adiumento conversantium animi ad verae sapientiae laudem instituantur; v. Phaedr. p. 261. coll. p. 271. D. Haec vero omnia quum ita sese habeant, sequitur profecto, ut philosophus item sit non modo dialecticus, sed etiam ἐρωτικός. Amat enim et conseetatur non solum quaerendi sed etiam disserendi et colloquendi opportunitatem, quo amori subveniatur, adeoque lubentissime usurpat sermones,

non quidem tales, quales vulgo scriptis probantur, sed potius vivos et animatos, quibus in animis colloquentium tamquam viva veritatis scientia generetur atque alatur. Etenim nihil profecto est laudabilius, nihil excellentius, nihil denique magnificentius, quam si quis idoneum nactus ingenium sermones in eo cum scientia serat, qui semina reddant fecunda ac frugifera Ad quam operam minime comparandus est labor eorum, qui in scribendis orationibus vel libris versantur. Nam quae litteris sunt perscripta, etiamsi valeant ad commonitionem et vacillanti memoriae subveniant, tamen ad mentis ingeniique eruditionem parum ac prope nihil prosunt; de quibus rebus copiosissime explicatur Phaedr. p. 276. — 279. C.

En habes iam descriptionem initiorum philosophiae, qualem Plato informavit, quae vel in animo divinae veritatis amore pleno vel in artis dialecticae usu atque facultate posita esse intelleximus. Quae quidem omnia quid momenti faciant ad Phaedri sententiam atque artem recte intelligendam atque aestimandam, postea apparebit. Nam priusquam accedamus ad huius rei disputationem, paucis adhuc explicandum est de studiis rhetoricis, quae Athenis viguerunt, quaeque in Phaedro reprehendi et exagitari meminimus. De qua quidem re haec fere exposuisse satis erit.

Constat igitur artem rhetoricam Athenis maxime inde a Periclis aetate excultam esse. Nam licet eloquentia dudum inter Graecos viguisset, tamen olim ea ab solo ingenio profecta artis cultu caruerat, neque, teste C i c e r o n e in Bruto c. 7., Athenis ante Periclem ulla littera extitit, quae ornatum aliquem haberet et oratoris esse videretur. Etenim ex quo tempore civitas nobilissima populari potentia et litterarum studiis laetius florere coeperat, factum est, ut etiam eloquentia ad maiorem quandam perfectionis laudem perduceretur et imprimis a Pericle, qui usus erat Anaxagorae Clazomenii disciplina et institutione, ad maiorem sententiarum ubertatem proveheretur. v. Phaedr. p. 278. E. sqq. Cuius aetati qui fuerunt suppares, Alcibiades, Critias, Theramenes, idem illud sequuti sunt, ut inanium verborum flumine tamquam inhibito nervose dicerent, quo maior

appareret vis sententiarum. Fuerunt enim, Cicerone iudice, grandes verbis, crebri sententiis, compressione rerum breves, subtiles, acuti et sententiis magis quam verbis abundantes (De Orat. II. 23.). Itaque tum dicendi ratio Athenis utique in melius est mutata, et quodammodo primum nata atque educata. Hoc autem dum ita accidit, singulari fortuna evenit, ut eodem fere tempore ratio ac disciplina rhetorices in Sicilia nasceretur, qualem nec Athenis superiora tempora vidissent. Etenim invaluit tum in illa terra imprimisque Syracusis, tyrannide Thrasybuli Olymp. LXXVIII. 3. — 466. a. Chr. n. sublata, democratia et restituta maior populi libertas, quae libertas publica, ut fit, etiam crebriorem dicendi usum peperit. Cuius rei caussae peculiares secundum Aristotelem narrantur a Cicerone Brut. c. 12. §. 3. sqq. De Orat. III. c. 38. §. 8. sqq., quocum consentit etiam Diod. Sicul. XI. 87. qui imprimis genus dicendi iudiciale studiosius excultum esse memoriae prodidit. Narratur autem hoc in genere primus excelluisse Corax quidam, a tyranno secundus, licet etiam Empedocles Agrigentinus circa artem dicendi sive rhetoricen aliqua movisse, h. e. inchoasse, feratur, sicuti testatur Quint. III. 1, 8. Diog. Laert. VIII. 57. et Sext. Emp. p. 370. ed. Fabr. Corax enim ille dicitur primus in comitiis populi habuisse orationem ad certas quasdam artis regulas a se inventas compositam; quum autem pristino honore per invidiam adversariorum esset spoliatus, privatis in scholis artem illam fertur tradidisse atque τέχνην ῥητορικὴν litteris consignavisse, quae bene ornateque dicendi praecepta complecteretur. v. Cic. Brut. c. 12. Quint. Institutt. Or. III. 1, 8. et de τέχνῃ Coracis Aristot. Rhet. ad Alex. c. 1. Quocirca ille communi prope omnium consensione pro rhetorices inventore habetur, quippe qui primus orationis artificiose conformandae praecepta tradiderit. Inter huius vero discipulos maxime inclaruisse narratur Tisias, qui sese item dicendi magistrum professus est ac primum Syracusis, deinde Thuriis in scholis docuit eloquentiam, ubi eum audivit etiam Lysias, quo tempore is Thuriis commoratus est. v. Plutarch. Vitt. X. Orator. p. 835. D. Cic. De Orat.

I. 20. Brut. 12. Sext. Emp. adv. Math. II. 96. p. 306. ed. Fabr. Suidas s. v. Λυσίας. Photius Cod. 262. p. 289. ed. Bekk. Idem postea etiam Athenas est profectus, ubi inter auditores etiam habuit Isocratem v. Dionys. Hal. De Isocrat. I. Pausan. VI. 17, 8. coll. Spengel. Artium Scriptt. p. 37. sqq. Scripsit vero hic quoque τέχνην sive artem rhetoricam, magistri aemulatus exemplum; v. Plat. Phaedr. p. 267. A. 269. D. 273. A. ibique ann. Sed accuratiorem artificiosae eloquentiae notitiam princeps in Graeciam pertulit Gorgias Leontinus, de cuius legatione ad Athenienses pro civibus suis Olymp. LXXXVIII. 1. quarto anno belli Peloponnesiaci suscepta narrat Diod. Sic. XII. 33. Quamquam idem fortasse iam antea Graeciam peragraverat, de qua re v. ann. ad Plat. Gorg. p. 52. ed. 2. Goth. Cum quo quod in Phaedro non uno loco (p. 267. B. 273. B. C.) simul memoratur Syracusanus Tisias, videtur id quum ad studiorum rhetoricorum communionem tum ad itineris in Graeciam suscepti societatem pertinere; v. Pausan. VI. 17. Ab hoc vero tempore rhetorica, artis praeceptis exornata, ab Atheniensibus singulari plane studio videtur celebrata esse. Quippe capiebantur illi tanto magis ipsius illecebris ac lenociniis, quo magis vigente imperio populari sperari poterat maxima inde in res privatas emolumenta atque commoda redundatura esse. Quod ipsum magis etiam incendit et inflammavit studia eorum, qui eam factitabant, imprimis sophistarum, qui ei operam dare studiosius coepissent. Coluerunt enim eam Thrasymachus Chalcedonius, Hippias Eleus, Alcidamus Elaeites, Evenus Parius, Polus, Licymnius, Prodicus, alii, de quibus v. Quintil. III. 1. 8. Plat. Phaedr. p. 261. B. — 267. D. ubi v. ann. Quamquam ea statim ab initio etiam multiplici labe fuit affecta, ut eo nomine Platoni imprimis valde displicuerit. Quippe praecepta illa, quae tradebantur, licet callidissime essent excogitata, tamen non erant a ratione ducta, sed mero usu collecta, ut ad sapientiae disciplinam parum aut nihil valerent. Studia porro et consilia ipsius non ad veritatem sed ad verisimilitudinis speciem, etiam cum fraude coniunctam, referebantur, unde ipsi rhetores fere τὰ εἰκότα iactabant, id quod iam Tisias et Gorgias, artificiosae istius eloquentiae

principes, ita fecisse narrantur; v. Plat. Gorg. p. 454. A. B. 455. A. 459. sqq. Phileb. p. 58. Phaedr. p. 261. B. C. et p. 267. A. Accedebat ad haec, quod sophistae artem suam, qua argute et speciose in contrarias partes disputare solebant atque captiosis utebantur verborum pariter atque sententiarum praestigiis, cum arte oratoria consociabant, unde iam Gorgias palam se paratum professus est ad respondendum et dicendum de qua re quisque audire vellet; v. Plat. Gorg. p. 447. C. Men. p. 70. C. Schol. ad. Phaedr. p. 267. B. Aristot. Rhet. III. 17. Denique inani artis et ingenii splendori tribuebantur omnia: rebus ipsis atque veritati et recte cogitandi rationi parum aut nihil, ita ut nativa Atticae eloquentiae sanitas per eam utique non mediocriter corrumperetur atque recta et lucida elocutio adventiciis artificiosi ornatus veneribus non una ex parte laborare inciperet. Sed haec quidem de rhetorices ratione et usu, quatenus ad dicendum spectabat. Explicandum iam est etiam de usu ipsius in scribendo. Etenim ex quo artificiosa ista dicendi disciplina in medium prodiit, Athenis etiam factum est, ut mos orationum scribendarum invalesceret, quae ad artem ingeniique virtutem ostentandam comparatae essent, et in quibus de industria varia orationis ornamenta tamquam constiparentur; v. Cicer. Orator. c. 11. et 12. coll. c. 61. §. 207. sqq. In quo genere Gorgias videtur tamquam signifer atque princeps extitisse; v. Cic. l. c. Philostr. p. 500. coll. Westermann. Histor. Eloquent. Gr. I. p. 44. sq. quem mox etiam alii ducem sequuti sunt, ut Alcidamas, Thrasymachus Chalcedonius, Licymnius (v. Westerm. l. c. p. 46. sq.) quum interim alii in una artis ratione ac doctrina colenda subsisterent; v. Phaedr. p. 261. sqq. Extitit vero non ita multo post Gorgiam, qui istum orationum scribendarum atque evulgandarum morem proveheret etiam ulterius. Fuit is Antiphon Rhamnusius. Hic enim princeps fuisse narratur, qui aliis iudiciales orationes scriberet, quibus ipsi uterentur in iudicio, si qua fortunae eorum atque caput in periculo versarentur; v. Cic. Brut. c. 12. Quint. Instit. III. 1. Philostrat. p. 500. Photius s. v. Ἀντιφῶν. coll. Ruhnk Opusc. I. p. 156. ed. Bergm. Quamquam idem ille, ne videretur scilicet aliis ulla

in parte esse inferior, etiam sophisticas composuit declamationes, ut cum genere scribendi iudiciali etiam alterum illud, in quo uno maxime Gorgias excelluisset, vitatis tamen inanibus rhetorum Siculorum artificiis, coniunxisse videatur. Quorsum sine dubio pertinet, quod Cicero Brut. c. 12. postquam Gorgiam narravit paratos habuisse locos communes, quum singularum rerum laudes et vituperationes conscripsisset, deinde etiam Antiphontem Rhamnusium affirmat similia quaedam conscripta habuisse; pertinent item verba Platonis Phaedr. p. 269. A. ubi ille, *μελίγηρυς Ἄδραστος* appellatur, et alia quaedam reconditiora, de quibus v. Ruhnken. l. c. p. 158. et Meier. Commentat. III. De Andocidis Orat. contra Alcibiad. p. 12. Ex quo tempore *ἡ λογογραφία*, quam Plato vocat Phaedr. p. 257. E. et 258. B. utroque in genere videtur nacta esse non paucos admiratores, evenitque sic, ut tam rhetores quam sophistae in ea factitanda studiosius elaborarent: v. Plat. Euthydem. p. 289. C. D. E. Inter eos vero, qui hanc laudis viam ingressi sunt, postea procul dubio praeter ceteros excelluit Lysias, orator Atheniensis longe clarissimus, de quo ut hoc loco breviter exponatur, ipsum Phaedri argumentum postulat *).

Natus est igitur Lysias Athenis vel potius Syracusis archonte Philocle, Olymp. LXXX. 2. vere anni 458. a. Chr. n. Quam temporum rationem, Dionysii, Plutarchi, Photii (Cod. 260.) auctoritate firmatam, ponderatis rerum omnium momentis etiam nunc unice veram putamus, licet nuper extiterint, qui eam vocarent in controversiam **). Pue-

---

*) Pluribus de eo disputavimus in Commentat. Lysiaca ad illustrandas Phaedri Plat. origines. Lips. 1851. 4. ubi p. 18. de loco Plutarchi quae scripsimus, ea sic accipias, ut nihil iam nisi *ἑκατόν* cum Meursio in *δέκα* mutandum censeamus.

**) Fr. Vater in Klotzii Annal. phil. et paed. Suppl. T. IX. p. 165 — 196. et Ant. Westermann. Praefat. ad Lys. Oratt. ap. Bern. Tauchnitz p. VI. sqq. Qui quod oratorem natum esse volunt Olymp. LXXXVII. 1. — 432. a. Chr. n. viginti septem post quam vulgo putatur, ideoque ipsum Isocrate quattuor vel quinque annis minorem faciunt, id quum disertis aliorum scriptorum testimoniis adversatur, tum pugnat egregie cum loco Platonis Phaedr. p. 279. D. ubi Socrates: «Adolescens etiam nunc,

rulus quindecim annorum Olymp. LXXXIV. 1.—444. a. Chr. n. comitante fratre natu maiore Polemarcho, cuius Plato in Phaedro p. 257 B. propter studium philosophiae, cui deditus erat, honorificam facit mentionem, una cum aliis colonis Atheniensibus Thurios migravit, in qua urbe nuper demum fundata (v. Diod. Sic. XII. 10. ibique Wessel.) Cephalus pater, homo dives et opulentus, qui dudum hortatu Periclis, hospitis sui, fortunarum suarum sedem Athenas transtulerat, videtur *κληροῦχος* fuisse atque collata pecunia partem agrorum possedisse. Itaque Lysias, quamvis etiam tum adolescens ac prope puerulus esset, una cum Polemarcho fratre Thurios est profectus, ut ambo locatam ibi a patre bonorum portionem capesserent et fortasse etiam novam agri Thurini partem acquirerent. Ex quo natus est error personati Plutarchi p. 37. ed. West. qui caussam itineris ab iis Thurios suscepti Cephali parentis obitum fuisse scribit, quem tamen multo post adhuc in vivis fuisse constat. Ibi vero Lysias deinde mansit perpetuo usque ad Olymp. XCII. 1. — 412. a. Chr. n. quo quidem triginta duorum ferme annorum spatio non modo rei familiaris copias amplissimas contraxit, sed etiam doctrinae et

---

o Phaedre, Isocrates est; sed quid de eo augurer, lubet dicere; maiore enim mihi videtur ingenio esse, quam ut cum orationibus Lysiae comparandus sit. De adolescente igitur Plato Socratem pro futuro iussit augurari meliora. Quid igitur? quum Lysias dicatur exspectationi minus respondisse, nonne apertum est ipsum ut aetate provectiorem reprehendi, qui adhuc spem fefellerit, ut etiam ad suscipiendum aliquando philosophiae studium cohortandus sit? Nimirum Lysias si fuit Isocrate natu minor, certe non huius adolescentia, sed maior aetatis maturitas memorari debuit. Nec vero ex loco Plutarch. Vitt. X. Oratt. p. 310. ed. Reisk. = 34. ed. Westerm. sequitur quod inde consequi censuerunt. Nam ut scriptor de Andocidis natalibus falsus sit, quod sane concedendum videtur, tamen ex illo errore non efficitur, ut etiam de Lysiae temporibus aliter quam vulgo traditum est existimandum sit. Nempe Plutarchus cum ea quam per errorem suscepisset de Andocidis tempore natali sententia comparavit tempus, quo Lysias natus fuit, ut in altero errare, in altero verum prodere potuerit. De aliis vero argumentis, quibus probatum iverunt natale tempus Lysiae ultra viginti sex septemve annos prorogandum esse, multum veremur ne ea speciosa magis quam vera sint.

eruditionis opes satis magnas collegit, quippe quum Thuriis etiam artium ac doctrinarum studia in honore haberentur, ut homines docti omnis generis frequentes illuc convenirent. v. Strabo XIV. 1. Diog. Laert. VIII. 2. Plin. Nat. Hist. XII. 4. Atque tum etiam Tisiam, rhetorem Syracusanum, ibi audivit, qui post litem cum Corace, magistro suo, agitatam illuc concesserat; v. Phot. Suid. s. Λυσίας. Paus. VI. 17, 8. Dionys. al. Cui quidem artis oratoriae studio postea ita semper mansit deditus, ut in eo uno vitae suae quasi tabernaculum collocaret. Itaque etiam posteaquam rerum suarum sedem transtulit Athenas, quod Olymp. XCII. 1. — 412. a. Chr. n. facere coactus est utpote a Thurinis Atticismi accusatus, nihil antiquius sibi duxit, quam ut artem rhetoricam coleret. In quo quid sequutus sit, discimus a Cicerone, qui in Bruto c. 12. auctore Aristotele haec memoriae prodidit: Nam Lysiam primo profiteri solitum artem dicendi; deinde quod Theodorus (Byzantius ille, de quo v. Comment. ad Phaedr. p. 266. E.) esset in arte subtilior, in orationibus autem ieiunior, orationes eum scribere coepisse, artem removisse. Professus igitur ab initio artem rhetoricam est, eiusque docendae provinciam in se suscepit. Postea autem, quum Theodorum animadvertisset in artis ratione ac doctrina adeo excellere, ut laudum suarum splendore eo nomine ceteros omnes superaret, misso doctoris rhetorici munere, quod suscepisset, sese ad unam maxime orationum scriptionem transtulit, in qua deinde singulari studio et ardore ita elaboravit, ut Antiphontem aemulatus non modo rhetoricas sed etiam iudiciales orationes componeret, eo modo laudi suae optime consultum fore arbitratus. Incertum est vero, ex quonam tempore, mutatis pristinis consiliis suis, orationes scribere instituerit. Quamquam verisimile est, eum scribendi initium fecisse ab orationibus ad artis et ingenii ostentationem comparatis, quippe quod genus scribendi cum magistri rhetorices professione arctius sane coniunctum fuit, ut illud fortasse iam ut rhetoricae praeceptor coluerit. Quod eo certius esse videtur, quod iam ante Olymp. XCIII. 3., quo tempore colloquium in Phaedro Platonis habitum fingitur, hoc

orationum genere clarus extitit. Iudiciales autem orationes vulgo putant ab eo inde ab Olymp. XCIV. 2. demum, hoc est inde ab anno 403. a. Chr. n., compositas esse, quoniam in oratione contra Eratosthenem, caedis Polemarchi, fratris sui, auctorem, illo anno habita §. 3. professus est, sese numquam antea aut suam ipsius aut alienam caussam egisse. Et est sane haec ipsius oratio inter eas, quas adhuc superstites habemus, tempore prima. Quamquam iudicium illud per se admodum lubricum est et incertum, quum verba *πράγματα πράξας* possint etiam ad litis actionem referri, siquidem Lysias usus est iure *ἰσοτελείας*, ut in caussis agendis nec patrono sive *παραστάτῃ* uti coactus fuerit; v. Boeckh. Oecon. Att. Vol. I. p. 197 ed. 2. et Meier et Schömann De Lite Attica p. 561. coll. Cicer. Brut. 16, 63. Verum hoc quidem utut sese habet, illud certe exploratum habetur, nullam iudicialium orationum Lysiae adhuc superstitum ante illud tempus litteris esse perscriptam. Nec tamen inde concludi licet a Lysia post Olymp. XCIV. 2. nullas amplius declamationes sophisticas scriptas esse. Imo coluit ille sine dubio hoc quoque genus scribendi perpetuo, quod ita etiam maior nominis celebritas futura visa est, praesertim quum Antiphon quoque ita fecisset. Quod ne temere ita statuisse videamur, certe non desunt caussae et rationes huius sententiae nostrae satis, opinor, idoneae. Pertinet enim huc ante omnia illud, quod ipsi ingens paene scriptorum declamatoriorum numerus tribuitur, quandoquidem scripsisse perhibetur *λόγους ἐπιδεικτικους καὶ πανηγυρικούς, ἐγκώμια, λόγους ἐρωτικούς, ἐπιτροπικούς, συμβολαίους, ὀρφανικούς, βουλευτικούς, δικανικους, ἐπιστολὰς ἐρωτικάς*, alia id genus opera, de quibus plenius exposuerunt Fabricius Bibl. Gr. T. II. p. 762. sqq. et Westermann. Histor. Eloq. Gr. Vol. II. p. 278. sqq. et 287. sqq. Quae qui vel leviter consideraverint, ii vix sibi persuadebunt omnia illa ante Olymp. XCIV. 2. scripta esse, quo tempore ille pauculorum tantum annorum tempus Athenis transegerat. Ad hoc vero accedit etiam disertum rei testimonium. Vocatur enim Lysias in Demosthenica oratione contra Neaeram, quam verisimiliter circa Olymp. CX. 1. scriptam putant, §. 21.

ὁ σοφιστής. Quod quidem nomen etsi bene meminimus etiam de rhetore usurpari, ut Plat. Gorg. p. 520. A., tamen sine dubio non tam ad iudicialium quam ad sophisticarum orationum scriptorem designandum pertinuit Quamobrem inde non iniuria licet coniicere, Lysiam revera ad summam usque senectutem in scribendi genere ad artis ostentationem comparato occupatum fuisse, ut vel post mortem sophistae nomine appellari potuerit. Denique huc facit etiam oratio Lysiae funebris etiam nunc superstes; quae licet a criticis quibusdam nuper in fraudis suspicionem adducta sit, tamen vel unius Aristotelis testimonio contra malas suspiciones tam firmiter munitur, ut quantumvis a iudicialium Lysiae orationum simplicitate et munditie longissime recedat, tamen celeberrimo oratori sine ulla dubitatione assignanda videatur. Ea vero scripta est Olymp. XCVI. 3. aut secundum alios Olymp. XCVIII. 2. Quod si vere ponitur, hinc quoque manifestum fit, Lysiam nec senem illi scribendi generi omnino valedixisse, quod quum ipse olim unice adamasset, tum imprimis a scholae Siculae assectatoribus inde a Gorgiae aetate mirum quantum celebratum erat. Quamquam illum posteriore vitae suae aetate praecipue scriptioni orationum iudicialium operam dedisse sanequam verisimile est. In qua opera usque ad obitum suum, qui incidit in Olymp. C. 2. — 379. a. Chr. vel posterius paullo tempus, adeo constanter perseveravit, ut etiam grandi senectute praestantissimi oratoris atque scriptoris orationum laude floruerit.

Haec igitur ac talia fere fuerunt studia oratoria, quae Athenis inde a belli Peloponnesiaci tempore viguerunt. Quae certe dubitari non potest quin etiam aetate Platonis maxime fuerint celebrata, quandoquidem etiam multo tempore post plurimi extiterunt, qui quantam vim haberet accurate elaborata et quasi facta oratio bene sentientes vel coram populo et in iudiciis disertius verba facerent vel a foro et concione remoti orationes in usum aliorum et ostentandae eloquentiae gratia litteris consignarent. Certe ingens olim extitit numerus scriptarum orationum, ex quibus sanequam paucas adhuc superstites habemus, quas critici Alexandrini, utpote suo iudicio maxime probatas, in decem principum oratorum canonem receperunt. Neque

ullo modo veridissimile est paullatim ita evenisse, ut eloquentiae auctoritas quum aliarum doctrinarum tum imprimis philosophiae studiis vulgo longissime anteponeretur. Id quod etiam apud Isocratem non uno loco testatum legimus.

Quo facilius profecto fieri potuit, ut Plato, perspectis infucatae istius rhetorices vitiis, de quibus supra dictum est, animum induceret, quid de illa sentiret, aliquando palam declarare, ita futurum esse ratus, ut philosophiae dignitas et auctoritas sua vindicaretur. Quod quum alibi opera tamquam subseciva facere conatus sit, tum de industria egit in duobus maxime dialogis, Gorgia et Phaedro, qui libri, quantumvis alioquin inter se non parum discrepent, tamen hoc quidem nomine arctiore quadam continentur necessitudine. Etenim in Gorgia rhetorica ideo potissimum reprehenditur et castigatur, quia rationes suas ab honestate seiunctas habeat et fallax sit atque fraudulenta voluptatis et utilitatis administra; quamquam illi data opportunitate etiam artis laus eripitur p. 469. C. sqq. coll. p. 455. B. sqq. et p. 459. In Phaedro autem eadem cum philosophia in certamen commissa artis nomine privatur atque humilitatis et inscitiae coarguitur, quoniam a praestantissima sapientia aliena sit, quae una possit dicendi docendique studia et regere sapienter et vere ornare atque nobilitare. Quod quidem operae pretium est animadvertere qua ratione in utroque opere institutum sit. Nimirum in Gorgia omnia disputantur populariter et more prope Socratico, ut ibi nec doctrinae idearum mentio fiat nec alia reconditioris sapientiae vestigia deprehendantur. In Phaedro autem omnia plena sunt philosophiae subtilioris atque celsioris, quandoquidem ibi gravissima quaeque sapientiae Platonicae capita vel leviter attinguntur vel diligentius et copiosius illustrantur. Cuius rei animadversio ad definiendum tempus, quo uterque liber litteris consignatus sit, certe non erit inutilis. Fit enim inde verisimillimum, Phaedrum aliquanto post Gorgiam scriptum et in lucem emissum esse. Sed istud quidem in transcursu; redimus ad rem propositam. Exagitavit igitur Plato in Phaedro rhetoricam istam adventiciam neque in solo Attico natam tamquam artem inertem et celsiore atque sublimiore spiritu plane destitutam, quippe quum

a philosophia prorsus abhorreret. Quod quidem scite callideque ita perfecit, ut unum maxime Lysiam partes istorum rhetorum, qui pravam sectarentur eloquentiam, sustinere iusserit, ut qui et ipse e schola rhetorum Siculorum prodiisset et scribendis orationibus ad artis ostentationem comparatis inclaruisset et propter tenuitatem orationis altiore spiritu in dicendo carere videretur. Nimirum isto pacto sane non sine verisimilitudinis specie fieri potuit ut celeberrimo oratori persona rhetoris humilis et male arguti imponeretur, praesertim quum ille, licet a Socrate moriente meliora admonitus, perpetuo a philosophandi studio mansisset alienissimus neque fratris Polemarchi exemplo (v. Phaedr. p. 257. B.) permotus esset, ut animum ad philosophiam aliquando adiiceret. Tribuit igitur Plato illi callidissimo artificio orationem amatoriam, in qua quum eius dictionem pariter atque ingenium expressit fidelissime, ut nec defuerint critici, qui ista imitationis sollertia in fraudem inducti eam revera a Lysia scriptam esse putarent, tum singulari quodam artificio pravae eloquentiae vitia, vel in sentiendi humilitate vel in subtilitatis neglectione et sophisticarum argutiarum abusu vel in aliis rebus similibus posita, tanta multitudine congessit tamque cumulata constipavit, ut perfecta quaedam species et imago declamatoriae vilitatis et inertiae ob oculos posita videatur*).

---

*) Multiciples nuper de Lysiana illa oratione motae sunt controversiae, quae etsi per se leves sunt, tamen non videntur hic silentio praetereundae esse. Dubitatum enim primum de eius forma est, quam extiterunt qui plane epistolarem esse contenderent; dubitatum item est de ipsius origine, quandoquidem non pauci critici eam nuper Lysiae, non Platoni, tribuendam esse iudicaverunt. Quocirca non alienum erit de his rebus quid sentiamus, paucis exposuisse, praesertim quum litem diutius sane agitatam videamur aliquando posse componere.

De forma igitur Lysianae orationis si quaeritur, duabus potissimum rebus effectum videtur, ut nuper existerent qui eam haberi vellent pro epistola, id quod ita statuerunt Spengelius (Synag. Art. p. 126. sq.) Franzius (Ep. de Lysia oratore Attico Graece scripta, Norimb. 1828. 4.) et Hoelscherus (Vit. Lys. p. 123.) Primum enim id suadere visa est auctoritas Frontonis p. 34. ed. Niebuhr. et Hermiae Schol. p. 77. ed. Ast. Deinde ut ita esse statueretur, effecit etiam illud, quod in oratione identidem

Enimvero isto modo philosophus populares suos graviter sane commonefecit, a quanta labe Attica eloquentia esset repurganda. siquidem aliquando futurum esset. ut ea ad germanam sanitatem convalesceret. Quam quidem sanitatem rhetorica aliquando ad philosophiae rationem revocata recuperatum iri quum

---

maximeque in ipso exitu eius pueri adamati fit alloquutio. Quorum tamen neutrum ita est comparatum, ut de epistola cogitare cogamur, praesertim quum huic rationi etiam multa officiant. Nam ut primum dicamus de Frontonis et Hermiae testimoniis, inde profecto nihil aliud nisi hoc intelligitur, fuisse posteriore aetate, qui Lysiae apud Platonem orationem in epistolis viri amatoriis numerandam esse ducerent. Id quod de Hermia quidem manifestum est, qui id unum narrat, repertum a se hanc orationem esse in collectione quadam Lysiacarum epistolarum, ceterum autem eam esse revera orationem arbitratur. Quid igitur? num qua putabimus veterum criticorum de hac re iudicium tam esse certum, ut ei continuo fides habenda sit? Enimvero quum illi in aliis rebus plurimis similibus gravissime lapsi esse reperiantur, tum etiam de forma Lysianae huius declamationis procul dubio prave iudicaverunt in fraudem inducti insolentiore huius orationis specie. Id quod multis iisque certissimis argumentis evincitur, quae ordine deinceps ita explicare conabimur, ut simul appareat, quomodo illa pueri amati alloquutio, quam nuper imprimis animadvertendam iudicaverunt, accipienda et intelligenda sit. Itaque primum quidem non negligendum in hac caussa est, quod Plato ipse Lysianam declamationem semper vocat λόγον ἐρωτικόν, nunquam ἐπιστολήν, veluti p. 263. D. 228. 234. 235. 262. Quod quis tandem sibi persuadeat eum ita facturum fuisse, si revera fuisset epistola quam posuisset? Nimirum par erat profecto atque iustum legentes alicubi verbo saltem admonere, quid rei esset, neque eos clandestino consilio usque fallere et mala fraude circumvenire. Porro huic orationi opponuntur postea duae Socratis declamationes, quas nemo negaverit revera esse orationes, praesertim quum prior earum p. 237. B. exordiatur a verbis: ἔλεγε δὲ ὧδε. Ex quo quid sit consequens, sponte apparet. Necesse est enim etiam Lysiana declamatio pro oratione habeatur, siquidem conveniebat orationes opponi orationi, non epistolae Praeterea vero diligentissima dignum est animadversione, quod a viris doctis neglectum esse sanequam mireris, puerum adamatum ab amasio tum in principio tum in exitu orationis tamquam praesentem compellari, quod etiam Socrates in priore oratione p. 237. A. et in posteriore p. 244. A. imitatur, quandoquidem ipse quoque amatorem fingit cum deliciis suis colloquentem. Quid vero? nonne inde fatebimur luculentissime apparere, orationem esse, non epistolam, quam Plato Lysiae attribuerit? Nemo enim tam ineptus est, ut homini praesenti

per totum fere sermonem ostenderit, tum in exitu operis ita vaticinatus est, ut Isocratem in spem futurae felicitatis tanquam exemplum ob oculos posuerit. Nec vero ipsum fefellit ea in re augurium, siquidem quod non perfecit Isocrates, id postea De-

---

litteras scribat aut mitti cupiat. Iam vero his etiam aliud quid addere licebit. Etenim accedit quidem universae orationis forma prope ad formam et rationem epistolae, sed multum tamen item ab ea differt, propterea quod est declamatio suasoria. Quippe suasoriae orationis hoc proprium est, quod quum ad hominem praesentem, non absentem fiat, tum etiam suadendi vel dissuadendi praesidiis et adiumentis oratoriis utitur adhibita etiam vi quadam et gravitate dicendi. Quod certe secus est in epistolis, quae licet et ipsae possint esse suasoriae, tamen minus habent coloris oratorii. Ex quo quid de oratione Lysiana colligi liceat, dicere vix attinet; patet enim ipsam in summa tenuitate tamen oratoriis artificiis multis esse conspicuam. Nec vero obscurum est, ipsum Platonem libellum Lysianum non ut epistolam sed ut orationem examinavisse. Reprehendit enim ille declamationis exordium gravissime propterea, quod eo non definiatur, quidnam illud sit, de quo deinde instituatur disputatio. Quid vero? iustane foret ista reprehensio, si Lysiae scriptio esset epistola? Nimirum prope ultro in oculos incurrit, quid ea de re existimari oporteat. Nam epistola potest profecto recte carere rei primariae definitione, quia, sicuti ad amicos et familiares mitti solet, ita etiam aliunde nota poni permittit, de quibus cum maxime scribendum sit. Longe alia vero ratio est orationum, quae eiusmodi definitionis omissionem certe non ferunt, nisi si referantur ad res omnibus in medio positas. Ad haec omnia autem accedit denique quod ad litem dirimendam sanequam est gravissimum. Etenim Lysias non modo ut λογογράφος taxatur, sed eo nomine etiam comparatur cum Isocrate. Ex quo profecto elucet clarissime, non epistolam Lysiae tamquam artis oratoriae specimen tribui potuisse, sed debuisse potius orationem. Sed quid multa? Apparet enim iam satis, quid de forma Lysianae declamationis existimandum sit. Est enim oratio suasoria; id quod maxime ex eo intelligitur, quod puer adamatus tamquam praesens compellatur, ut profecto nec mirandum sit, quod in exitu eius haec verba ad eum fiunt: „Haec vero satis sunto; tu autem, si quid praetermissum putes, interroga;" in quibus unis maxime qui nuper aliter iudicarunt sententiae suae robur ac firmamentum positum esse arbitrati sunt. — Iam vero absoluta quaestione de externa Lysianae orationis specie sequitur ut etiam de eius origine et auctoritate paucis dicendum sit, quandoquidem nostra aetate exorti sunt, qui eam non Platoni, sed Lysiae tamquam parenti tribuendam putarent. Quam sententiam praeeunte Haenischio

mosthenes perduxit ad exitum, qui quatenus pro discipulo Platonis habendus sit, ex uno maxime Phaedro intelligitur.

Verum satis haec de rhetoricis Atheniensium studiis. Docere igitur hactenus conati sumus, quod

in libro: De Lysiae Amatorio. Lips. 1827. 8. nuper certatim defenderunt Spengel Artium Scriptor. p. 123—135. Westermann Quaestt. Demosth. II. p. 73. et Histor. Eloq. Graec. p. 75. Krische Ueber Platons Phaedrus p. 28. Hölscher De Vita Lys. p. 121. Vater, in Iahn. Horr. Philol. Vol. IX. p. 176. sqq. Cron (in Indicibus litterar. Monacenss. a. 1849. N. 189. p, 478 sqq.) Susemihl Prodrom. Plat. Untersuch. p. 95. sqq. alii. Nec tamen diffitemur eam rationem nobis nunquam probabilem visam esse. Et impugnavit eam etiam egregius amicus noster, dum in vivis fuit, Car. Fr. Hermannus, in libro: *Gesammelte Abhandlungen und Beiträge zur class. Litteratur.* Götting. 1849. p. 1—21. Etenim primum quidem vel illud prohibet, quominus orationem Lysiae tributam ab ipso oratore scriptam esse putemus, quod Plato nusquam scriptis suis germanas aliorum orationes intertexuit, sed ubicunque personas, quas orantes finxit, ita loquentes induxit, ut sponte intelligatur, ipsum iis attribuisse orationes a se elaboratas, ita quidem, ut quum colloquentium moribus, ingeniis, disciplinae, studiis convenientes, tum suis ipsius scribendi consiliis accommodatae haberentur. Cuius generis exempla illustria quum alibi, veluti in Republica, Phaedone, Protagora, aliis sermonibus, extant, tum luculentissima reperiuntur in Symposio, ubi colloquentes manifesto ab ipso scriptore maxima cum sollertia ad ipsius vitae veritatem informati ac descripti sunt. Quid igitur? haec quum constans fuerit Platonis ratio et consuetudo, num putabimus verisimile esse, ipsum in eo opere, quod utique summa artis perfectione conspicuum est, nulla urgente necessitate ab illa fuisse discessurum? Enimvero sustulisset profecto summus dialogorum artifex isto modo operis sui aequabilitatem et convenientiam, quandoquidem procul dubio etiam ea in ordinem recipere coactus esset, quae a suis ipsius consiliis et institutis essent alieniora. Sed hoc ipsum nos ultro perducit ad alteram caussam, cur hanc orationem non a Lysia sed a Platone scriptam existimemus. Est enim Lysias in Phaedro ita institutus et informatus, ut non tam suas unius quam aliorum quoque rhetorum partes sustineat. Quod si ita est, sponte apparet ne fieri quidem potuisse, ut una aliqua Lysiae oratio in medium proferretur et examini subiiceretur, quandoquidem nulla facile extiterit, quae communia ista omnium rhetorum vitia, qualia philosophus in Phaedro notare constituisset, eo modo, referret, quo pro scribendi consilio optabile fuerat. Itaque consentaneum est ab ipso Platone scriptam esse orationem

ad illustrandum Phaedri propositum utique plurimum valere arbitramur, primum quidem argumentum disputationis in hoc libro omnino duplex esse, sed utrumque tale, quod salva operis convenientia atque simplicitate communiter tractari potuerit; deinde

---

Lysianam, praesertim quum etiam orationes Socratis ab eo confictae sint. Et produnt profecto etiam ipsae huius orationis proprietates hanc ipsius originem. Exaggeravit enim Plato in ea Lysiae vitia, quo magis castigare posset quae ipsi in eloquentia vitiosa planeque a philosophiae ratione aversa viderentur, ut nec Taylorum, doctissimum hominem, miremur Vit. Lys. p. 154., orationem istam iudicantem Lysia plane esse indignam: quamquam ille in eo lapsus est mirabiliter, quod eam sophistae alicui aetate minori, cuius mentio fit in Demosthenica oratione contra Neaeram p. 1351. §. 21., adscribendam iudicavit. Nimirum opus fuit Platoni ea oratione, quae non modo vulgaris amoris humilitatem et una cum ipsa etiam vulgarium rhetorum humilem et abiectum animum, celsioris spiritus nulla ex parte capacem, argueret, verum etiam ostenderet, dialecticae neglectionem omnis inertiae dicendi atque scribendi potissimam caussam existere solere. Itaque a tenuitate illa, quae Lysiae propria erat, profectus ad similitudinem veritatis effinxit eam orationem, quae esset non tantum arida, sicca et ieiuna, sed etiam humilis et abiecta adeoque non expers inhonesti ac turpis cuiusdam sensus. Subtilitatem autem viri ad rem suam ita traduxit et adhibuit, ut orationem composuerit speciosis tantum artificiis oratoriis nitentem, tricis et argutiis plenam ac refertam, denique vera dialectica carentem utpote iusta rei primariae definitione, apta partium descriptione, denique idonea argumentationis progressione atque ordine omnino destitutam. Ex quibus omnibus profecto necessitate quadam efficitur hoc, ut hanc orationem ab ipso Platone scriptam et consilio suo sollerter attemperatam esse existimare debeamus. En igitur, habes iam nostram de Lysianae orationis auctore sententiam, quam nec iis, quae pro contraria sententia in medium allata sunt, ullo modo eversum aut labefactatum iri existimamus. Nam primum quidem quod dictitant dicendi genus plane esse Lysianum, minime profecto inde consequitur, ut Lysias illius auctor habendus sit. Quippe expressit Plato quam accuratissime fieri potuit oratoris dictionem eodem artificio, quo alibi in imitando Gorgia, Agathone, Phaedro, Pausania, Eryximacho, Aristophane, Protagora, usus est, neque profecto aliter facere potuit, siquidem propositum suum assequi vellet. Porro quod viri doctissimi afferunt veterum scriptorum testimonia, qui hanc orationem Lysiae tribuerint, Diogen. L. III. Dionysii Ep. ad Pomp. p. 126. Tyrii Max. Diss. XXIV. 5. Hermogenis De forma orat. II. p. 477. ed. Laur. Hermiae p. 77. ista quidem ratione

sententiam Platonis de philosophiae natura et indole hanc fuisse, ut fontes eius primitivos et tamquam primaria elementa sibi persuaserit vel in divino amore vel in artis dialecticae facultate quaeri oportere; denique eloquentiae studia, quae tum Athenis viguerint, a philosophia fuisse alieniora, ideoque Platonem utique permovere potuisse, ut quid de eorum pretio et dignitate sentiret, copiosiore disputatione declararet. Sequitur nunc, ut universi operis ratio

---

nihil quidquam proficitur. Nam uno Hermia excepto illi omnes sententiam suam non clare patefecerunt, videnturque Lysiae orationem omnino eam dixisse, quae apud Platonem oratori esset adscripta, quemadmodum interdum Socrates ut auctor eorum memoratur, quae apud Platonem disputavit. Sed ut illi in ea fuerint sententia, ut Lysiae auctori orationem tribuendam iudicarint, quid inde porro? Nimirum valet hic quoque, quod in simili dubitatione de criticis veteribus centies est iudicatum, istiusmodi veterum iudiciis cautissime esse confidendum. Sed afferunt illi etiam aliud quid, quod primo saltem adspectu aliquanto plus momenti habere videatur. Dicunt enim apud ipsum Platonem non obscure orationem tamquam a Lysia compositam notari; quorsum referunt imprimis, quod ea narretur de scripto recitata esse, quod Phaedrus eam dicatur ab ipso Lysia scriptam accepisse, denique quod omnino via et ratio, qua Plato in aliis sermonibus sua cuique tribuere soleat, plurimum ab ea ratione diversa sit, qua in Phaedro haec oratio tribuatur Lysiae. At enim vero licet haec omnia per se verissime sint animadversa, tamen inde minime consequitur quod voluerunt. Sunt enim ea scenae dialogi convenienter ita instituta, ut aliter institui nullo pacto potuerint. Nam quod Phaedrus illam orationem dicitur secum scriptam attulisse quodque ipsa narratur deinde recitata ac de scripto explorata esse; fieri hoc propter disputationem de ipsius vitiis institutam non potuit aliter. siquidem debuit ipsum opus in promtu esse fingi, quo maior existeret species verisimilitudinis. Neque vero rationem, qua haec oratio tribuitur Lysiae, inusitatam aut miram dicere licebit, siquidem ea est sollertissime inventa et dialogi actioni convenientissima. Denique etiam viri acutissimi (v. Haenisch l. c. p. 20. sqq.) Platonem censuerunt ineptissime facturum fuisse, si ipse suam aliquam Lysiae tribuisset orationem iis vitiis affectam, quae deinde ne reprehendisset quidem atque castigavisset. At nimirum non omnia quidem atque singula philosophus notavit vitia peculiari eorum instituta exploratione, quamquam bene multa reprehendit et castigavit; sed hoc tamen demonstravit clarissime, quidnam omnino illud esset, in quo, tam materiae quam formae habita ratione, vulgaris rhetoricae labes haereret.

et conformatio propius consideranda sit, quo clarius aliquando perspiciatur, quo iure supra statuerimus, universum librum denique ad illustrandas philosophiae laudes pertinere, quippe quae una pro vera tam intelligendi et cognoscendi quam dicendi atque docendi parente atque magistra habenda sit. Quod quidem ea ratione instituemus, ut libri partes primarias seorsum spectemus et quid denique inde ad rem summam consequatur, paucis exponamus.

Possunt autem, ubi discesserimus ab ornatu dialogi scenico, nullo fere negotio duae principales universi operis partes discerni, una, quae habet tres orationes amatorias quaeque usque ad p. 257. B. pertenditur, altera, quae dialecticam disceptationem complectitur, qua laudes rhetoricae artis in controversiam vocantur, inde a p. 257. C. usque ad exitum dialogi pertinens. Quas quidem partes nobis uno obtutu lustrantibus non videtur dubium, quin in priore amor ille divinus, de quo modo exposuimus, in posteriore autem dialecticae virtus illustretur, in utraque vero una eademque opera item arguantur pravae eloquentiae vitia, ita ut sponte propemodum appareat, per omnem sermonem pari fere diligentia tam philosophiae quam rhetorices rationem habitam esse. Sed haec omnia quoniam sibi peculiarem expositionem videntur deposcere, de singulis quid utroque nomine existimandum videatur, paucis explicavisse iuvabit.

Itaque priori quidem operis parti, ubi materiam spectamus, quae ibi tractatur atque philosophiae si ducimus rationem, id unum maxime propositum esse arbitramur, ut amor divinus eiusque variae rationes quam clarissime illustrentur, quamquam eadem nonnulla quoque interposita habet, quae ad dialecticam rhetorices explorationem conducunt. Vehementer enim iudicio suo falsi sunt, qui orationes amatorias ibi recitatas nihil aliud nisi exempla quaedam vel pravae vel rectae eloquentiae esse voluerunt, quae ideo in rimando amore versentur, quia reliqua disputatione de venustis scilicet artibus disputetur, quae enthusiasmum quemdam requirant amori consimilem. Quae invenusta profecto est opinio, ut nihil dicamus gravius. Nec vero minus a recto aberraverunt, qui orationes illas pro episodiis, quae ipsi dixerunt, habendas esse iudicarunt, quae etsi cum universo dialogi corpore

minus apte cohaererent, tamen ad illud exornandum et tamquam vestiendum aliquantum conducerent. At nemo sane ferat istum vestitum et ornatum, qui certe totius corporis venustatem non augeret sed plane deturparet. Denique nec illi veri quidquam viderunt, qui nuper contenderunt, posteriore oratione Socratica id agi, ut describenda animi natura fundamenta ponantur eorum, quae in altera dialogi parte de dialectica et rhetorica disseruntur. Quod commentum quo maiore studio defendi vidimus, eo magis illud nobis ridiculum est visum. Neque enim prior dialogi pars ullo modo pondere et gravitate cedit posteriori, imo etiam illi quodammodo anteponenda est, nec omnino in illa id agitur, quod isti voluerunt. Enimvero quid verum sit atque disputationis universae rationibus consentaneum, re paullo accuratius pensitata neminem praeterire poterit. Peroratur enim in his declamationibus omnibus unice de amore, idque ea ratione, ut id unum maxime agi appareat, licet dialectices origines item ad amoris divini rationes referantur. Nimirum posterior Socratis oratio in describendo amore divino versatur, duae priores autem orationes depingunt amorem vulgarem eumque corruptum ac depravatum, divino illi tamquam e regione positum, ut et ipsae ad divini amoris rationes collustrandas facere existimandae sint. Sed de hac re iuvabit etiam paullo explicatius disseruisse. Quocirca primum considerabimus paullisper orationem Socratis posteriorem, quod facto etiam de argumento reliquarum declamationum exponemus.

Dubitari igitur nostra quidem sententia nullo modo potest, quin Socratis oratio inde a. p. 244. A. — 257. B. litteris perscripta, tota in amoris divini origine, natura, virtutibus et effectibus praedicandis versetur. Id quod vel ex partium descriptione intelligitur, quae ipsi fundamenti loco subiecta est, quandoquidem primum p. 245. A. — 249. D. caussae et origines coelestis amoris aperiuntur, repetitae illae ab nativa animorum indole atque vitae divinioris, in cuius communionem olim pervenerint, recordatione: deinde autem p. 249. D. copiosius docetur, quamnam vim divinus ille amor, olim in vita coelesti inter idearum contemplationem susceptus, etiam in vita terrestri tum ad propriam cuiusque scientiam alendam

tum ad studium sapientiae apud alios excitandum et propagandum habeat. Sed clarius etiam illud exinde perspicitur, quod, licet in ea gravissimi quique universae philosophiae loci, assumtis etiam reconditioris doctrinae, imprimis Pythagoricae, opibus, illustrentur, tamen omnia atque singula denique eo modo exposita esse reperiuntur, ut ad vim naturamque amoris philosophi patefaciendam ac declarandam sollertissime comparata sint. Quo quidem nomine primum diligenter animadvertendum est, quod ad rei iudicium regendum certe non parum momenti facit, statim in principio orationis p. 244. B. sq. exhiberi eius rei, de qua sermo futurus sit, accuratiorem definitionem, quandoquidem amor subiectus esse iudicatur furori divino, qui θείᾳ μοίρᾳ, divino munere, (de quo v. ad Phaedon. p. 85. C. D. ed. 3.) mortalibus obtingere soleat. Enimvero indicat ibi orator verbis clarissimis, hanc ipsam rem esse, in qua tractanda omnis versatura oratio sit. Iam vero quod deinde p. 245. C. — 246. A. animorum sempiternitas ducibus Pythagoreis, de quibus v. Cic. Tusc. I. 17. ibique Davis. coll. Phaedon. p. 100. A. — 107. A. De Rep. X. p. 611. A. sqq. Legg. X. p. 893. A., ex proprio ipsorum motu demonstratur, nullo fere negotio intelligitur prudenti consilio hoc potissimum immortalitatis argumentum delectum esse, quippe quod disputationi, in qua de libera animorum vita et agitatione agitur, longe sit convenientissimum. Nec vero obscurum est, quorsum pertineat, quod p. 246. A. sqq. animi vis et natura, secundum Pythagoreorum sententiam, de qua Prolegg. ad Tim. p. 52. sqq. et Comment. ad Tim. p. 69. C. D. exposuimus, ex parte rationali, λογιστικῷ, iracundia, θυμικῷ, et cupiditate, ἐπιθυμητικῷ, composita atque nativa quadam rerum divinarum appetitione instructa, bigis currui alato iunctis cum auriga suo comparatur, ita quidem ut, sicuti iam Plutarch. Quaestt. Plat. p. 1008. rectissime iudicavit, equorum par iracundiae et cupiditatis, auriga autem rationis partes habeat, quum alae curriculi ad similitudinem vel curruum alatorum, quibus dii uti credebantur (v. Voss Mytholog. Briefe T. I. p. 195. sqq. II. p. 71. sqq. Böttiger. Vasengemäld. Vol. I. P. II. p. 104. sqq.) vel vehiculi Parmenidei (Rell. v. 10 sqq.) informati atque

descripti, germanam animi vim, qua ille ad diviniora contendat, imagine satis perspicua (vid. p. 246. C. D. 248. B. C. 249. A.) designare existimandae sint. Nimirum ut nihil de eo dicamus, quod haec animi species et imago descriptioni vitae deorum et animorum sollertissime attemperata est, inservit eadem vel imprimis etiam illustrandis amoris divini caussis et originibus, quandoquidem inde perspicue intelligitur, vim animi humani capacem quidem vitae divinioris et celsioris intelligentiae extitisse, sed ea tamen laborare imbecillitate, ut propter cupiditatem ad inferiora labatur fatiscente paullatim nativo rerum divinarum appetitu; ex quo ipso divinum philosophorum amorem secundum Platonem traxisse originem unicuique apertum esse existimamus. Iam vero si quaeritur, quorsum tandem pertineat magnifica illa descriptio vitae animorum superioris p. 246. E. sqq. quacum arctissime coniuncta est grandis quaedam pictura universi mundi tam intelligibilis quam adspectabilis, est sane in promtu responsio *). Nam quum Plato illa exhibenda gravissima placita de intelligibili quodam regno animorum deque pristina humanorum animorum cum numine divino coniunctione illustraverit eaque opportunitate etiam huius universi descriptionem eam proposuerit, unde non modo quodnam discrimen inter mundum hunc adspectabilem atque mundum intelligibilem intercederet, perspiceretur, verum etiam utriusque illius nexus et coniunctio intelligeretur; tum philosophus eadem opera etiam exposuit, quae ad cognoscendas amoris divini rationes non tantum utilia sed plane necessaria essent. Nam quod universum corpus mundanum, ut Tim. p. 33. B. et p. 62. D., globosum informatum est, quodque ideae extra eius superficiem in coeli dorso, neutiquam aheneo illo, ut quidam putarunt, sed potius aërio atque liquido, quale etiam Phaedon. p. 109. C. sqq. fingitur, sublimes collocatae sunt, manifesto ea

*) De toto loco disputavimus in libello: Diatribe in mythum Platonis de amoris divini ortu, p. 1 — 63. quo Viro Magnifico et Illustri, Chr. Gottl. Leber. Grossmanno, ipsis Kalendis Ianuariis anni 1854. munera sacra ante quinque lustra auspicato, nomine Scholae Thomanae temporis exacti felicitatem gratulati sumus et pro perpetua Ipsius salute pia vota nuncupavimus.

ratione significatur vis et natura idearum per se absoluta atque aeterna, quae quidem scite, adhibitis Parmenidis et Empedoclis de mundo intelligibili et opinabili decretis, tamquam in imagine quadam spectandae proponuntur. Quod etiamsi neutiquam cum vulgo interpretum proprie sit accipiendum, quum intelligibilis tantum idearum tamquam intuitus et contemplatio significetur, qualem animis puris necdum mortalis corporis concretione contaminatis convenire sane consentaneum est; tamen hoc quoque pacto ad amoris divini explicationem valet plurimum, quandoquidem mens atque animus eo ipso, quod idearum capax est, ad aeternae veritatis quaerendae atque possidendae desiderium ineffabili cum voluptate excitatur. Quod vero animi inde a Vestae sede, quae sine dubio in vicinia terrae, sicuti in Phaedone p. 108. E. et in Timaeo p. 40. C. ita etiam hic in medio universi locatae, ad Olympi Homerici similitudinem posita fingitur *), agmina undecim deorum summo Iove duce, Vesta domi remanente, coeli superficiem versus proficiscentia sublimi volatu consequi et una cum iis plus minuve ideas intueri solere dicuntur, in quo philosophus manifesto de duodecim diis Olympiis cogitavit, quos eosdem atque corpora coelestia esse voluit, siquidem iis cum Pythagoreis aliisque divinitatem attribuit (v. Prolegg. ad Tim. p. 15. sq.); dubium certe non est, quin isto modo grandi imagine proposita ostendatur, quidnam sit illud ἕπεσθαι sive ἀκολουθεῖν τῷ θεῷ vel ὁμοιοῦσθαι τῷ θεῷ, in quo summa sapientia pariter atque beatitas cernitur (v. Theaet. p. 176. B. sqq. De Rep. X. p. 613. A. Legg. IV. p. 716. A. sqq. coll. Wyttenbach. ad Plutarch. De Ser. Num. Vind. p. 27. sqq.), quandoquidem etiam divini numinis absolutio et beatitas in perfecta rerum cognitione quaerenda est, sicuti in Tim. p. 28. C. — 29. E. disputatur. Itaque sponte intelligitur, quatenus haec omnia ad illustrandam divini amoris doctrinam faciant.

---

*) Dissentimus enim hic cum A. Boeckhio De Platonico systemate coelestium globorum p. XXVII. sq. et in Philolao p. 105. sqq. qui Platonem contendit in Phaedro sedem Vestae in medio mundo posuisse, Terra in alium locum translata. v. Commentat. nostr. l. c. p. 18. sqq.

Ostenditur enim animos nativa indole sua ita fuisse comparatos, ut in vita diviniore et mortalitatis vinculis libera utpote numini divino coniunctiores deum facilius sequi et ad eius similitudinem eluctari et contendere ideoque etiam ad maiorem quandam veritatis cognitionem pervenire potuerint. Quamquam perquam obscurum est, in informandis diis coelestibus qua ratione philosophus versatus sit. Quum enim manifesto de diis duodecim Olympiis, ut diximus, cogitaverit; quomodo illis mundanorum corporum numerum adaequaverit, ideo incertum est, quia ipse in Timaeo p. 38. B. C. p. 39. A. De Rep. X. p. 616. D. E. praeter coelum fixis stellis ornatum quinque tantum planetas, et Solem atque Lunam memorat, quibus adiungit Terram in medio mundo locatam. Videtur tamen hic quoque Pythagoreos duodecim universi ordines vel orbes statuentes sequutus esse, quibus quidem singulis singulos deos attribuit. De qua re audias Fragm. incerti scriptor. ap. Photium Cod. CCXLIX. p. 439. ed. Bekker. et Iamblich. Vit. Pythagor. Vol. II. p. 108. ed. Kiessl., unde toti huic loco desiderata lux affunditur. Est autem hoc: *ὅτι δὲ δώδεκα τάξεις ἐν τῷ οὐρανῷ φησιν εἶναι· πρώτην καὶ ἐξωτάτην τὴν ἀπλανῆ σφαῖραν* (**orbem fixarum stellarum**), *ἐν ᾗ ἐστιν ὅ τε πρῶτος θεὸς καὶ οἱ νοητοὶ θεοί, ὡς Ἀριστοτέλει δοκεῖ, κατὰ δὲ Πλάτωνα αἱ ἰδέαι· μετὰ δὲ τὴν ἀπλανῆ ὁ τοῦ Κρόνου τέτακται ἀστὴρ καὶ οἱ ἐφεξῆς πλανῆται ἕξ, ὁ τοῦ Διός, φημί, ὁ τοῦ Ἄρεος, ὁ τῆς Ἀφροδίτης, ὁ τοῦ Ἑρμοῦ, ὁ Ἡλίου, ὁ τῆς Σελήνης· εἶτα ἡ τοῦ πυρὸς σφαῖρα, ἑξῆς δὲ ἡ τοῦ ἀέρος· μετ' αὐτὴν ἡ τοῦ ὕδατος· λοιπὴ καὶ ἐπὶ πᾶσιν* (**omnibus subest**) *ἡ γῆ. δώδεκα δὲ τάξεων οὐσῶν ἐν τῇ ἀπλανεῖ τὸ πρῶτον αἴτιόν ἐστιν· καὶ ὅ τι ἂν ᾖ ἐγγὺς αὐτοῦ, τοῦτό φασι τετάχθαι βεβαίως καὶ ἀρίστως· τὰ δὲ πόρρωθεν ἧττον· τὴν δὲ τάξιν μέχρι Σελήνης σώζεσθαι· τὰ δὲ ὑπὸ Σελήνην οὐκέτι ὁμοίως.* Fragmentum satis profecto memorabile: quod quidem accuratius considerantibus nobis videtur Plato hanc ipsam Pythagoreorum doctrinam, quae in eo memoriae prodita est, in Phaedro respexisse. Praeposuit enim, ut diximus, duodecim mundi ordinibus (*τάξεσιν*) duodecim deos tamquam eorum praesides, atque in coelesti itinere unumquemque suum per orbem atque ordinem vehi iussit, ita ut diis illis certa quaedam coeli atque aeris

pars propria esset, unde quum ipsorum deorum natura pateret, tum etiam animorum eos consectantium indoles emergeret. Itaque Iovi quidem, quem voluit agmen deorum ducere atque perfectae rationis imaginem referre (v. p. 250. B. 252. C. E. 253. A. coll. Phileb. p. 28. C. et 30. D.), procul dubio orbem fixis sideribus ornatum attribuit, ut qui habet ideas, omnis scientiae et cognitionis parentes et effectrices. Vestae autem opinioni communi convenienter Terram una cum domo deorum ab illa servata adscripsit, quippe quae secundum vulgarem quoque sententiam efficit, ut terra firmiter in medio mundo perstet, sive *ἱστῇσιν αὐτήν*. Perquam autem dubium est, quomodo ceteras sphaeras inter reliquos deos distribuerit, quamquam aliquid saltem ea de re colligi licet ex p. 252. C. D. et p. 253. A. B. C. Nimirum planetas, veluti Saturnum, qui non essent inter deos Olympios, omnino videtur sustulisse, Apolline et Luna fortasse in locum Solis atque Lunae suffectis. Vacuum autem Saturni locum fieri potest ut Minervae attribuerit utpote post Iovem sapientissimae. Quod et ipsum est Homericum: v. Iliad. *ά*. v. 131. et Spanhem. ad Callim. Hymn. Apoll. v. 29. Quod si vere aut probabiliter ita coniectum est, reliquae sunt sphaerae sive potius *τάξεις* aetheris, aeris et aquae, quas quomodo inter reliquos deos distribuendas statuerit, tanto minus decernere licet, quod omnino dubium et incertum est, quosnam deos Graeci in Olympiis diis habuerint. Itaque huius quidem rei quaestionem mittamus. Illud unum aliquam videtur admonitionem requirere, quod sane alicui perquam mirum accidat, cur tandem philosophus etiam orbes sublunares, aethereum, aerium, pluvialem, respiciendos adeoque diis attribuendos iudicaverit. Nimirum caussa et ratio rei nobis quidem non adeo longe arcessenda videtur. Voluit enim omnem omnino varietatem morum et ingeniorum in amantibus elucentium eo modo declarare, ut etiam eorum duceretur ratio, qui a nativo sapientiae divinae studio longius descivissent et, ut cum poeta loquamur, *affixissent humo divinae particulam aurae.* Itaque nec coeli orbes terrae proximos propter ipsam rei rationem silentio transmittendos putavit, ut ex quibus plurimorum animorum humilius lapsorum fortuna intelligi posse videretur. Quod au-

tem hos ipsos orbes etiam diis attribuit, id quum imago poetica, qua usus est, et allegoriae convenientia ita postulaverit, tum etiam exinde excusationem habet, quod etiam orbibus terrae propinquioribus aliquid divini inesse creditum est, sicuti apparet ex Epinomid. p. 984. D. E. ubi v. Commentar. *Ast.* p. 602. Quae si recte coniectavimus, sponte intelligitur, quo iure Krischius De Phaedro Plat. p. 63. scripserit: *zwischen Mond und Fixsternhimmel ist demnach der Tummelplatz für die strebenden Seelen.* Atque his quidem ita expeditis unum adhuc reliquum est, de quo disquirendum sit. Quaeritur enim, quomodo Plato agmen deorum ad supernas coeli partes vehentium instructum voluerit. De qua quidem re nobis ita persuasimus, ut eum hic quoque scite urbaneque cosmica quaedam placita cum Homeri poesi commiscuisse et ad grandis imaginis speciem attemperavisse existimemus. Namque more plane Homerico deorum agmina finxit Iove duce sursum in coeli extimas regiones escendere. Sed proprie hoc, nisi fallor, ita dictum voluit, ut coelestes τάξεις earumque orbes intelligi oporteret. Quae si vere posita sunt, sponte iam intelligitur, opinor, poetam philosophum in his adumbrandis atque describendis sollertissime ita esse versatum, ut dum cosmica decreta secundum Pythagoreos potissimum mente informata tecte significavit, una eademque opera scenam dramatis ornatu poetico ad verisimilitudinis speciem delecto adumbraverit. Ex quo sponte consequitur, ut non omnia atque singula curiosius rimanda et ad philosophiae subtilitatem exigenda sint. Valent enim in his non pauca ad verisimilitudinem tantum poeticam, quum per se cum interiore sapientiae doctrina minus coniuncta sint. Verum satis de his, quae tamquam per occasionem clarius illustranda putavimus; revertimur iam eo, unde paullulum deflexit disputatio. Vidimus igitur hactenus, verum esse quod supra iudicavimus, vel gravissimos philosophiae locos in hac Socratis oratione ita esse expositos, ut quamvis saepe aliud quid agi videatur, tamen omnia denique philosophi amoris descriptioni sollertissime attemperata sint. Nec vero aliter existimandum de reliquis est. Etenim eodem certe referuntur etiam ea, quae p. 248. A. sqq. de varia animorum sorte et fortuna exponuntur, in

quibus philosophus sine dubio rursus duces habuit Pythagoreos, ex quorum doctrina de animorum migrationibus etiam Tim. p. 92. A. B. De Rep. X. p. 617. E. al. profecit. Quod enim ibi docetur, animos ingruente paullatim vi cupiditatis intemperantius et languescente in dies magis rerum divinarum appetitione a vitae divinae studio tandem defecisse et alios aliam sortem pro merito nactos esse, ostenditur ea ratione, quae fuerit animorum tamquam transitio in vitam mortalem, ut iam plane intelligantur origines facultatis res divinas etiam in vita terrestri cognoscendi, sine qua amor divinus, qualem philosophus adumbravit, certe nullus cogitari potest. Quippe docetur iis tantum animis corpora humana intrare per legem divinam concessum esse, qui in vita superiore aliquid veri conspexerint atque idearum formas ac species rite iungere ac discernere didicerint, hoc est, dialecticae leges hauserint ac perceperint. Nimirum inde tota suspensa est idearum recordatio, ex qua manat omnis divinae veritatis amor adeoque omnis philosophia, cuius ortus p. 249. A. — D. etiam fabulose describitur. Neque vero nihil ad collustrandas divini amoris rationes confert, quod p. 248. D. E. sqq. eorum, qui vitae humanae curriculum ingrediantur, novem constituuntur genera, prouti divinae veritatis memores permanserint, quodque ibi philosophi principem locum obtinere iudicantur iisque proxime subiiciuntur boni principes ac magistratus, utrisque autem postremo opponuntur tyranni ac sophistae. Intelligitur enim exinde, etiam in vita humana philosophos amatores praestare ceteris mortalibus omnibus, ut philosophiae studiosis tandem etiam dignitas sua vindicetur. In quo rursus dignum est animadvertere Platonem Pythagoreorum legisse vestigia. Nam primum quidem apertum est novem ista vitae civilis genera, quae constituuntur, ad amussim respondere denis animorum circuitibus a philosopho constitutis, quandoquidem decimus cursus verissime est neglectus propterea, quod postremo circuitu animi probi ac sinceri absoluta vita inferiore in coelum revertuntur tamquam in domicilium suum atque proprium. Pythagoreos autem novimus non modo numerum denarium pro summae perfectionis signo et argumento habuisse, verum etiam universi

mundi circuitum sive periodum fatalem denis annorum millibus absolvi statuisse, quibus exactis nova rursus mundi periodus exordiretur. v. Meurs. Denar. Pythagor. p. 109. Holsten. ad Porphyr. Vit. Pythag. p. 25. sq. cum quo placito illud de magno anno cognatum est, quod attigimus Commentar. ad Tim. p. 39. E. Praeterea vero etiam illud nescio quid Pythagorici redolet, quod philosophi in vita humana ac civili societate primum locum occupare et post hos proxime prudentes civitatis et reipublicae rectores sequi iudicantur. v. ad Politic. p. 294. A. sqq. Nempe sequutus est Plato in hoc iudicio plane eandem rationem, quam postea etiam in scribendis amplissimis operibus de optima civitate ac de legibus optimis tenuit, in quorum altero philosophi legibus omnibus superiores, altero sapientes magistratus bonis legibus suffulti ac sustentati reipublicae imperium exercent.

Verum haec quidem de priore orationis Socraticae parte, in qua manifestum est amoris divinae ortum, naturam, rationem denique, ita illustrari, ut una eademque opera etiam universae philosophiae tamquam sacraria pandantur. Nec vero quisquam erit, qui de argumento posterioris orationis partis, quae inde a p. 249. D. exorditur, rebus omnibus rite perpensis aliter sentiat, in qua certe neutiquam eloquentiae tantum exemplum aliquod ob oculos ponitur, sed serio atque graviter id agitur, ut qualis amor divinus in vita terrestri emergat, dilucide exponatur. Id quod unicuique magis fiet perspicuum, ubi, quid ibi ostendatur atque demonstretur, paucis dispexerimus. Docetur autem ante omnia luxuriante prope oratione, quomodo hic in vita mortali adspectu pulcritudinis in corporibus radiantis memoria divinae pulcritudinis resuscitetur eoque divinus ille amor, qui p. 250. E. diligenter ab humimilis lubidinis turpitudine distinguitur, in animis mortalium accendatur p. 249. E. — 252. D. Quo facto describuntur deinde varia huius amoris genera, quandoquidem ille multiplex admodum et varius esse iudicatur, prouti in coelesti vita deorum imitandorum rerumque divinarum cognoscendarum studium diversum extiterit, vindicaturque simul primarius locus amori philosopho, p. 252. E. — 253. C. Tum vero sollertissima opera vividisque coloribus depingitur

gravissima pugna et contentio, qua rationi, sive aurigae currus alati, in amore divino colendo atque tuendo cum cupiditatibus et affectibus vehementioribus conflictandum sit: quae pars operis sicuti orationem habet paullo luxuriosiorem, ita etiam egregie comparata est eo, ut clare appareat, quanto certamine saepe opus sit, ut melioris naturae nostrae dignitas ab turpi affectuum et cupiditatum humilitate tuta praestetur atque e pugna gravissima, quae ipsi subeunda sit, victrix discedat, p. 253. D. — 255. C. His autem expositis etiam vis et efficacitas illustratur, quam sincerus ille et ad divina conversus amor in nutriendo atque propagando celsioris sapientiae studio etiam apud amoris socios et consortes habeat. c. p. 255. C. — 256. A. atque laudibus elegantissimis praedicatur eorum beatitas, qui superata vi cupiditatis sapienter inter se ament, quippe qui non modo in hac vita mortali praestantissimis sapientiae ac virtutis muneribus potiantur, verum etiam post mortem vitae divinioris denuo participes futuri sint; p. 256. A. B. Iam vero his elegantissime illustratis denique etiam de aliis amoris generibus breviter admonetur. Discernitur enim primum ab amore philosopho amor ille, qui licet cum honoris studio coniunctus sit, tamen quoniam a germano sapientiae studio sit alienior, facilem lapsum ad peccandum habeat. Qui tamen amor iudicatur non omnino laude sua carere, siquidem coniunctus sit cum facultate celsioris amoris aliquando suscipiendi, quae etiam praemiorúm post mortem consequendorum spem faciat: p. 256. D. E. Praeterea vero etiam ab illo dignoscitur ac secernitur is amor, quem Lysias oratione sua laudare non verecundatus est, qui familiaritatem amore carentem sectetur temperantiam praetexens, et illiberalitatem et humilitatem, quam vulgus pro virtute venditet, in animis gignat, ut eum, qui ipsi indulgeat, post mortem fortuna parum fausta maneat; p. 256. E.

Haec igitur omnia ubi uno tamquam mentis oblatu consideraverimus, certe nemo quisquam dubitaverit, quin argumentum huius orationis non aliorsum nisi eo pertineat, ut amor divinus ex nativa animorum vi atque indole atque mundi intelligibilis ac vitae divinae cum mundo hoc adspectabili et vita mortali nexu et cohaerentia declaretur eaque ratione

ultimus omnis philosophiae fons tamquam recludatur et in clariore luce collocetur. Sed haec quidem de huius orationis materia deque eiusdem cum philosophiae doctrina et ratione necessitudine. Pergimus ad considerandas duas priores orationes amatorias, quandoquidem etiam videndum est, quanam illae quoque argumenti necessitudine cum universi dialogi summa contineantur. De qua quidem re paucis defungi licebit.

Videmur enim non iniuria ita statuere et iudicare, ut in iis imaginem quandam amoris perversi ac depravati divino amori tamquam e regione positam exhiberi existimemus, unde illius excellentia etiam clarius perspiciatur. Quod quale sit, facile ex postremis verbis orationis Socraticae modo dilucidatae intelligi licet. Videtur enim Plato proximum locum post philosophum amorem ei amoris generi concessisse, quod inter populares suos vulgo pro honesto ducebatur, quandoquidem putabatur ad virtutem civilem augendam atque confirmandam plurimum valere. Id quod ipse non obscure significavit p. 256. D. E. ubi illius descriptio exhibetur. Voluit autem sine dubio inter utrumque hoc genus amoris idem discrimen intercedere, quod obtinere statuit inter virtutem germanis philosophis propriam atque virtutem civilem, quam vocavit *πολιτικὴν* vel *δημοτικήν*. Nam virtutem, quam unis tribuit sapientibus, ex absolutae veritatis scientia et cognitione efflorescere ideoque ab opinionis incertae levitate et inconstantia liberam esse iudicavit; civilem autem virtutem oriri arbitratus est ex bona morum disciplina et honesta vitae communis consuetudine legibus et institutis fundata atque confirmata. Quamobrem civilem virtutem, quamvis admodum laudabilem illam et privatim pariter atque publice utilissimam, tamen virtute ex scientia oriunda eaque suffulta multo duxit imperfectiorem, ut etiam illiberali subinde commodorum, utilitatum, voluptatum denique et iucunditatum studio inservire posset. De quibus omnibus exposuimus ann. ad Phaedon. p. 68. C. ed. 3. Similiter igitur philosophus etiam de amore illo populari sensit, vulgo pro virtutis civilis praesidio et adiumento habito. Quem etsi utpote *φιλότιμον* (p. 256. C.) adeo non contemnendum aut honore indignum esse censuit, ut etiam doctrinae suae

amatoriae rationem ad illius similitudinem conformasse videatur, tamen quoniam esset a philosophia alienus (p. 256. B. C. *ἐὰν δὲ δὴ διαίτῃ φορτικωτέρᾳ καὶ ἀφιλοσόφῳ, φιλοτίμῳ δὲ χρήσωνται*) et mera opinatione (*δόξῃ ὀρθῇ*) niteretur, parum firmitatis et constantiae habere arbitratus est, ut etiam facilem lapsum ad deteriora admitteret atque sordido et illiberali commodorum et utilitatum studio et cupiditate contaminari posset. Quam in rem contulisse iuvabit Symp. p. 185. B. C. D. De Rep. IX. p. 573. C. sqq. Legg. I. p. 656. C. sqq. Atque haec ipsa caussa est, cur qui in Symposio de amore verba faciunt, ii fere omnes in praedicandis commodis et utilitatibus versantur, quae inde in rem privatam atque publicam redundare queant. Nempe tantum abest, ut illi celsioris ac divinioris amoris certiorem teneant notitiam, ut ne honesti quidem amoris eiusque publice probati rationes satis cognitas ac perspectas habeant. Tale vero etiam illud est amoris genus, quod philosophus in Phaedro duabus prioribus orationibus amatoriis deformavit. Quippe finxit in hoc libro Lysiam tam humiliter et abiecte sentientem, ut non modo mentem nusquam ad celsiorum rerum cogitationem attollat, sed ne vulgaris quidem amoris honestatem ullo modo assequatur ideoque per omnia de viliore et humiliore amore cogitet, qui, ut Socrates p. 243. C. arbitratur, lixis potius et calonibus quam ingenuis hominibus dignus videri debeat. Atque hanc ipsam ob caussam arte callidissima a Platone ita est institutum, ut ille argute ostendere conetur melius esse non amantibus quam amantibus gratificari. Quod tamen dum isto modo peragít, propter sentiendi humilitatem eo usque delabitur, ut malis indulgens argutiis quum de amore disputet, amatoribus amoris affectum eripiat, atque simulata temperantia callidi veteratoris more puerum, quem compellat, tecta cum nequitia ad amandum pellicere studeat. Quali quidem amori quodnam pretium statuendum sit, dilucide exponitur p. 256. E. ubi Socrates posteriore oratione sua finita haec addit: „Haec tanta, inquit, o puer, et tam divina (munera) tibi largietur utrinque amatoris amicitia; sed *familiaritas* (*οἰκειότης*) *eius, qui non amat, mortali* temperantia permixta, (i. e. adulterata) *mortalia* tantum

eaque *parca* dispensat et in animo gignit *illiberalitatem*, quam vulgus ut *virtutem* praedicat, eoque efficit, ut novem ille millia annorum circa terram volutetur et sub terra dementia captus sit. Itaque manifestum est Lysiae orationem eo valere, ut quanto intervallo vulgaris amor, plane a philosophia aversus (p. 257. B.), quoniam miserrimae depravationi sit obnoxius, a divini amoris virtute ac praestantia distet, illustri exemplo declaretur, eademque opera etiam in iis arguatur ingens quaedam animi humilis et abiecti turpitudo, qui, licet artis et scientiae speciem prae se ferant, tamen non modo non capiant celsioris sapientiae studia et consilia, verum etiam salutaria vitae communis instituta parum recte aestiment et pravis animi cupiditatibus pariter atque pusillae mentis argutiis depravent atque contaminent. Ex quo ipso sponte intelligitur hoc consequi, ut etiam divini illius amoris, quem sapientes colunt, dignitas et praestantia luculentius emergat clariusque perspiciatur. Atque haec si recte ita a nobis iudicata sunt, certe nec obscurum erit, cur Socrates quoque eundem illum amorem priore oratione sua celebret, utpote a Phaedro coactus praeter suam voluntatem de eodem argumento verba facere. Nimirum huius quoque oratio non aliorsum pertinet; sed propositum ei tamen simul hoc est, ut vitiati amoris humilitas ac turpitudo etiam certius demonstretur. Quod qua ratione efficiatur, satis apertum est. Etenim primum quidem ille non sine festiva cavillatione sophistarum, vocabulorum originatione in definiendo prave abutentium, p. 238. B. C., vim et naturam istius amoris accuratius describit, ut iam tandem constet, quid de eius ortu atque fonte existimandum sit. Deinde etiam de argumento proposito clare magis et perspicue exponit, vitatis nugis sophisticis, praesertim quum dicendi materiam apte describat. Docet enim ordine deinceps, amantes primum animis (p. 239. C. D.), deinde corporibus (p. 239. E. sq.), denique etiam externae vitae bonis atque felicitati (p. 239. E. — 241. C.) eorum, quos amore suo complectantur, mirum quantum officere et nocere: in qua partium descriptione, nuper a quibusdam criticis mirifice neglecta, philosophus manifesto celeberrimam

illam bonorum divisionem ob oculos habuit, qua, sicuti est Plat. Legg. III. p. 697. B. C. *πρῶτα τὰ περὶ τὴν ψυχὴν ἀγαθά, δεύτερα τὰ περὶ τὸ σῶμα, καὶ τρίτα τὰ περὶ τὴν οὐσίαν καὶ χρήματα* discernebantur; quam quidem bonorum partitionem iam Pythagoreis placuisse ex Fragm. Archytae ap. Stob. Serm. I. Iamblich. Protrept. p. 64. et p. 74. ed. Kiessl. intelligitur, postea etiam ab Academicis et Peripateticis celebratam esse constat ex Plat. Gorg. p. 477. B. Legg. l. c. al. Aristot. Eth. I. 8. Diog. Laert. III. 80. et 81. Sext. Empir. Pyrrhon. Hyp. III. 180. Cicer. Acad. I. 5, 19. sqq. I. 6, 22. De Fin. II. 21, 68. III. 13, 43. Tuscul. v. 27, 76. Offic. III. 16, 28. ubi memorantur incommoda vel externa vel corporis vel etiam ipsius animi; Invent. Rhetor. II. 59. Partit. 22, 74 sq. al. Sed istud quidem per occasionem; redimus ad rem propositam. Versatur ergo Socratis quoque oratio prior in rimandis eiusdem amoris rationibus, quem Lysias oratione sua praedicavit, sed versatur sic, ut rei obscurae nec satis ab illo declaratae plus lucis affundatur perspicuitate et sententiarum et verborum adhibita. Haec autem omnia si vere sunt a nobis exposita, quid de utraque oratione ista, tam Lysiana quam Socratica, habita ratione argumenti, in quo tractando versantur, existimandum sit, ad iudicandum haud sane difficile est. Opponitur enim in iis amor ille civilis isque turpibus cupiditatis atque argutae calliditatis studiis depravatus divino amori, quo quam clarissime appareat, quanto ille intervallo ab huius sublimitate atque celsitate remotus sit et quantopere animi magnitudo philosophorum in contemplanda divina veritate occupatorum antecellat humilitati eorum, qui, quum in studiis oratoriis ac sophisticis versentur sedulo, tum animos suos ad rerum vulgarium, humilium ac sordidarum cogitationem deiecerint. Ex quo profecto omnibus debet esse perspicuum, quanam coniunctione ambae istae orationes, ubi spectamus earum tamquam sylvam et materiam, cum universi Phaedri corpore cohaerere existimandae sint.

Sed quum illae ad philosophiae vim rationemque patefaciendam atque illustrandam sollertissime comparatae sint, tum valent etiam ad rhetoricam humilitatis atque vanitatis coarguendam, quandoquidem

earum exemplo demonstratur, veram dicendi vim ita demum existere, si orationi ab animo divinitus concitato et celsarum rerum studio et cogitatione pleno tamquam vita et spiritus accedat, ita ut summum philosophandi fontem in divino amore positum eundem illum esse doceatur, a quo omnis dicendi vis manare existimanda sit. Considerantes enim paullo diligentius omnem Lysianae pariter atque prioris Socraticae orationis dictionem facile animadvertemus, illas utique, sive sententias, quae insunt, sive verba et elocutionem, quam habent, spectemus, mira quadam laborare tenuitate, ieiunitate, languore denique, ut prope exsangues et vitali spiritu destitutae videantur. Nam Lysiana quidem declamatio fere humi repit; res quotidianas ac sordidas rimatur; frigidas captat argutias, dum artificiosa vel ingeniosa videri vult; parva et humilia, imo etiam abiecta atque turpia consectatur; denique in summa laudis oratoriae affectatione tamen revera vi dicendi omnino caret. Quippe habet ea nihil quidquam, quod aut mentem erudiat aut animum moveat aut studium et voluntatem ad meliora flectat atque dirigat. Nec vero multo alia ratio est prioris orationis Socraticae. Quae etsi caret vitiis illis dialecticis, quibus referta est Lysiae declamatio, tamen quoniam in eodem amoris genere atque Lysiana oratio versatur planeque idem argumentum tractat, ipsa quoque est admodum languida, arida atque humilis nec usquam altius assurgit, licet Socrates identidem celsiorem quemdam spiritum ac deorum afflatum simulet; id quod non sine callida irrisione ita ab eo fieri satis apertum putamus. Nimirum vera parens eloquentiae vita et spiritu animatae et in animis hominum vere efficacis est mens gravium dignarumque rerum sensu et cogitatione referta; qua si quis careat, nae, is, etiamsi omnia dicendi artificia in numerato habeat, tamen nihil usquam magni et praeclari, nihil quod animum vere moveat et ad rerum sublimium celsarumque meditationem evehat, ullo modo efficiet, haerebitque potius in luto, unde etiamsi emergere connitatur, tamen sese non possit altius attollere. Cuius sententiae testimonium ipse quoque Socrates exhibet. Is enim ubi de re humili, sordida ac parum verecunda invitus dicere coactus est, licet vitia a Lysia in dialecticis admissa

prudentissime vitet omniaque sollerter ac subtiliter exponat, tamen vel sic nihil in medium afferre potest, quod vim habeat in commovendo animo aut mentem ad graviorum rerum meditationem traducat. Longe vero alia ratio est alterius orationis ab eodem Socrate habitae, quae ab ipso tamquam palinodia quaedam superiori opponitur. Etenim hanc ubi vel leviter cum illis superioribus comparaverimus, continuo animadvertamus necesse est, propositum esse in ipsa perfectae et consummatae prope eloquentiae exemplum, unde non modo de antegressarum declamationum pretio iudicium repetere liceat, verum etiam perspicue intelligatur, quid denique illud sit, unde oratori non modo artis laus sed etiam dicendi vis et efficacitas ducenda sit. Expressam enim in ea cernimus speciem et imaginem animi non humilis et abiecti, non rerum quotidianarum aut vilium tamquam coeno demersi, sed magni atque celsi, sed vere elati et divinitus ad summa quaeque concitati, qui quemadmodum ipse sentit magnificentius, ita etiam apud alios dignitatis et magnitudinis sensum et admirationem movet. Quocirca sermo verbis ultro ad rerum, de quibus agitur, amplitudinem accommodatis non est ieiunus et languidus, non humilis ac depressus, non denique exilis et inanis, sed uber et copiosus, celsus et magnificus, sublimis et diviniore spiritu plenus, ita ut vel in diligentissimo verborum delectu et in singulari quadam sententiarum elegantia et ornatu tamen ubique emineat admirabilis animi ingeniique altitudo atque is mentis ardor, qui nullis usquam rerum tractandarum difficultatibus aut retardetur atque minuatur aut penitus restinguatur. Nempe est haec profecto vis et potentia animi philosophiae beneficio nutriti eiusque opibus altius elati, ut, remota cogitationum exilitate, sive ea ab humilitate sentiendi sive ab artis ieiunae tenuibus ac siccis praeceptionibus ducat originem, semper orationem pariat gravem, disertam, dignitatis plenam, dummodo philosophia ipsa sit, sicut philosophia Platonis, viva quaedam sapientiae nutrix atque parens neque aridis spinosarum disputationum dumetis conclusa. Quamobrem vix indiget, opinor, demonstratione, quod iam ultro patere arbitramur, esse hanc alteram Socratis orationem a superioribus orationibus ita diversam, ut per eam

certissime edoceamur, quantum referat, ut dicentis animus rerum magnarum sensu et cogitatione moveatur neque ad vulgarium et humilium rerum meditationem adhaerescat. Ad haec vero etiam illud accedit, quod in eadem illa nec dialectica subtilitas ullo modo desideratur, ita ut, quae laus eo nomine superiori Socratis orationi debetur, ea certe huic quoque plena et cumulata tribuenda sit. Etsi enim ea provocante vel materiae magnitudine vel animi motu et elatione non raro exsurgit altius, ut reliquarum orationum humilitati paene insultare petulantius videatur, estque omnino ornatior, luxuriosior, et veneribus poeticis insignior, quam ieiunis artis magistris in pedestrem orationem convenire visum est; tamen eadem conspicua item est admirabili definiendi diligentia, partiendi subtilitate, argumentandi perspicuitate, denique disserendi sollertia, ut ipse Socrates hac ipsius virtute p. 265. B. non temere gloriari existimandus sit. Sed istae quidem dialecticae laudes quum ipsi fere communes sint cum superiore oratione Socratica, tum ea hac in parte sibi etiam proprium quiddam et peculiare habet, quod cum illa ipsa sensuum et cogitationum magnitudine, qua ipsam excellere vidimus, arctissimam habet copulationem. Etenim in priore Socratis oratione quum dialectica unice ad cernendas iungendasque meras mentis humanae notiones valeat, tum eadem illa hic traducitur ad vim naturamque rerum divinarum, quae vi sua constant atque per se absolutae sunt, explorandam atque illustrandam. Ex quo sponte apparet esse eam in superiore Socratis oratione mere Socraticam, in posteriore plane Platonicam, quandoquidem Plato ipsam voluit non notionum tantum sed idearum exploratricem esse, cuius unius ope ad veritatis aeternae scientiam et cognitionem perveniretur. Quocirca paene re ipsa edocemur, quod antea vidimus etiam alio modo indicatum esse, dialecticam cum divinae veritatis sive idearum studio et amore indissolubili sane vinculo copulatam esse, ut ambobus demum in unum coniunctis non modo philosophiae ratio ac disciplina, sed etiam ars rhetorica absolvatur atque consummetur.

Sed haec quidem de parte Phaedri priore, quae tres orationes amatorias complectitur. Quibus ita expositis certe non iam amplius obscurum fore spe-

ramus, quorsum denique spectent quae in ea sunt exposita et quamnam ea cum toto opere habeant coniunctionem. Apparet enim, opinor, clarissime, tam philosophiae quam rhetoricae in ea ita habitam esse rationem, ut et illius fontem primarium in rerum divinarum amore divinaeque veritatis intuendae cognoscendaeque facultate animis nostris divinitus tributa quaerendum esse doceatur, et huius vim omnem manare oportere demonstretur ab animi rerum coelestium studio et cogitatione sursum elati generosa magnitudine. Quod si ita est, esse autem ita, neminem certe dubitare sinent ea quae disputavimus, intelligitur profecto, id quod maxime intelligi volumus, Platonem in hac parte operis docuisse, amorem divinum, longe illum praestantiorem amore vulgari, utpote et per se deteriore et cupiditatum depravationi vehementer obnoxio, et philosophiae esse parentem, quippe qui animum ad idearum studium perpetuo incendat atque generosis celsarum et magnificarum rerum sensibus et cogitationibus repleat, et verae eloquentiae existere fontem, ex quo uno omnis eius vis manare debeat.

His vero ita disputatis iam aggrediamur etiam ad lustrandam posteriorem libri partem, quam item paucis dilucidavisse iuvabit. Quemadmodum autem in superioribus vidimus amorem divinum eum deformari, qui animum perpetuo inenarrabili quodam idearum sive divinae veritatis desiderio moveat ideoque a vitae communis humilitate ac turpitudine avocatum ad maiorem quandam altitudinem sentiendi et cogitandi attollat, ut etiam rhetorica illius demum motu atque spiritu suscepto vim nancisci aliquam in dicendo possit; ita toto hoc loco, qui inde a p. 257. C. usque ad exitum sermonis explicatur, imprimis dialecticae vim et praestantiam ostendi et in clara luce collocari arbitramur, cuius certe natura atque virtus omnis ita illustratur, ut eam unam optimam veri intelligendi, disquirendi, iudicandi, explicandi atque docendi artem ac disciplinam esse appareat, sine cuius ope ars rhetorica nulla sit. Ex quo sponte intelligitur in hac operis parte imprimis dialecticam describi, quemadmodum in parte libri priore amor philosophus illustratus est. Est autem operae pretium diligenter animadvertere, quo artificio philosophus hanc rem tractaverit. Quod

quoniam a plerisque male neglectum est, evenit quod sane evenire necesse fuit, ut de huius quoque loci argumento sinistre iudicaretur, siquidem plerosque videre licet in ea fuisse opinione, ut nihil aliud hic agi putaverint, nisi hoc unum, ut ars rhetorica inertiae et vanitatis convincatur. At enimvero re diligentius considerata nemo certe dubitabit, quin Plato in his longe maius quiddam spectaverit. Is enim dum inscitiam artis oratoriae demonstrat et castigat, simul artis dialecticae vim virtutemque omnem ita patefacit et illustrat, ut id unum maxime ipsi propositum fuisse utique existimandum sit. Etenim scite et eleganter philosophus dialecticam et rhetoricam eo modo in certamen commisit, ut denique illa victrix inde discedat. Hoc autem dum ita peragitur, non tantum rhetorices vitia acutissime monstrantur, sed etiam dialectica data opportunitate variis ac diversis locis quasi articulatim et secundum membra sua depingitur, donec tandem integrum tamquam corpus ipsius in conspectum prodeat. Quamobrem iuvabit dispexisse paullo accuratius, quid singulis locis quum de rhetorica statuatur, tum imprimis ad artem dialecticam describendam atque illustrandam afferatur in medium. Quo facto quid de universi loci compositione deque primario ipsius argumento existimandum sit, facile diiudicari poterit. Tractatur autem tota res ordine deinceps eo fere modo, ut, dum docetur, et rerum inventionem et aptam sententiarum dispositionem atque explicationem et vim persuadendi et idoneam docendi rationem arti oratoriae ab una philosophia petendam esse, 'quid dialectica in his omnibus valeat, ordine deinceps doceatur. Quod qua ratione fiat, quoniam in universum iam in dialogi enarratione ostendimus, nunc ita demonstravisse sufficiet, ut quomodo dialecticae imago adumbretur atque describatur, singulari opera ostendere conemur. Itaque primum quidem inde a p. 159. D. vulgari rhetoricae laus scientiae sive materiae, de qua dicendum sit, idonea cognitio eripitur, eaque occasione ostenditur dialecticae hanc tamquam sylvam esse subiectam, ut tota ad scientiam rerum veritatis pertineat. Etenim quum rhetores plerique omnes, imprimisque Tisias et Gorgias, ut supra ostendimus, *τα εἰκοτα*, verisimilia, iactavissent

ideoque in dicendo, spreta veritate, unam verisimilitudinis speciem aucupandam esse statuissent: ante omnia haec ipsorum opinio refellitur, ostenditurque, rhetoricam, si unam verisimilitudinem sectari velit, secum ipsam egregie pugnaturam esse, quippe quum ipsa non modo neglectis boni et mali, turpis et honesti, utilis et inutilis discriminibus turpissima scelerum et flagitiorum administra extitura esset, verum etiam sine veritatis cognitione ne verisimilitudinis quidem rationes ullo modo esset assecutura; p. 259. E. — 262. C. Hoc vero dum ita ostenditur, una eademque opera etiam supremum dialecticae munus et officium designatur, quod omnino pertineat ad vim naturamque rerum explorandam atque cognoscendam, ideoque ad idearum cognitionem referatur, sicuti iam in Socratica oratione posteriore p. 249. B. sqq. coll. p. 237. C. indicatum fuit. Itaque primum, quod hac disputatione edocemur, hoc est, ut dialecticam referri ad veritatem cuiusque rei cognoscendam intelligamus. His vero disputatis proceditur deinde etiam ad aliud quid, quod pertinet ad illustrandam viam et rationem, quam dialectica in fungendo munere et officio suo ingredi soleat. Docetur enim deinceps etiam hoc, rhetoricam quia non solum scientia veritatis careat, sed etiam artis expers sit, in rerum dispositione atque expositione destitutam esse praestantissimo illo veri cognoscendi praesidio et adiumento, cuius unius ope res accurate definiri, notiones earum rite iungi ac secerni, denique membra apte describi, disponi, explicari, illustrari queant; p. 262. C. — 268. A. Quo quidem loco continuo alterum explicatur, quod dialecticae proprium esse censeri debeat. Describitur enim ratio atque via, quam ea in obeundo munere suo gravissimo inire ac tenere soleat. Quocirca disputatione admodum subtili atque copiosa inde a. p. 265. D. sqq. ostenditur, propriam ipsi esse analyticam et syntheticam, quam fere appellant, veri exquirendi rationem, qua nemo carere possit, qui aut ipse verum cognoscere aut ab aliis illud cognosci velit. De quo quidem dialecticae munere quoniam iam in superioribus secundum Platonem explicavimus, hoc loco ut pluribus exponatur, neutiquam opus videtur. Pergimus igitur ad tertium quiddam. Ostenditur

enim inde a p. 268. A. artificia rhetorica, qualia vulgo iactentur, parum aut nihil in permovendis animis posse propterea, quod nihil eo valeant, ut aut universa rei cuiusque, de qua dicendum sit, natura perspiciatur, aut varia orationis genera, pro varietate ingeniorum singulis adhibenda, rite distinguantur. Cuius rei facultas p. 269. B. C. uni vindicatur dialecticae omninoque philosophiae. Haec enim sola esse iudicatur, quae, dummodo idoneum nacta ingenium sit, tum interiorem rerum pariter atque animorum naturam patefaciat, assumta etiam totius mundi contemplatione, tum variis et orationum et animorum generibus distinctis quam clarissime doceat, quaenam orationes quibus animis quo tempore et loco admovendae sint, eaque in re constanter illud sequatur, ut non vana et inanis captetur verisimilitudinis species, sed veritatis rationes diligenter observentur, ideoque, sicuti fas sit, ea proferantur, quae, si non hominibus, at certe diis immortalibus, rerum humanarum dominis, grata sint et accepta; p. 268. A. — 274 A. Qua quidem disputatione quemadmodum confirmantur superiora, quibus demonstratum est dialecticam et in cognoscenda rerum natura et in iungendis atque cernendis ideis versari, ita etiam supremus finis designatur, ad quem ea denique contendere debeat. Iam vero his omnibus postremo etiam quartum quiddam adiicitur, quod et ipsum ad patefaciendam dialecticae vim ac virtutem plane comparatum est, quandoquidem ad eius usum et exercitationem pertinet. Quum enim rhetorica, qualem supra cognovimus, etiam scriptionibus orationum plurimum tribueret iisque mirifice superbiret; inde a p. 274. B. etiam litterarum scriptura, quae invaluerat, ita taxatur, ut gravi ac diserta disputatione ostendatur, quanto sit praestantior vivi et animati sermonis quam mutarum litterarum usurpatio. Quocirca primum quidem usum litterarum hoc mali habere significatur, ut memoriae vim obtundere adeoque animis hominum vanam sapientiae opinionem, vero sapientiae studio utique inimicam, ingenerare existimandus sit. Deinde vero etiam docetur, scriptae orationis nullam aliam fere esse utilitatem, nisi hanc, ut valeat ad commonitionem et recordationem, quandoquidem ad cognitionem ideo minus apta vel utilis cen-

senda sit, quia vita atque spiritu careat, quo animus atque mens ad scientiam adipiscendam sanequam indigeat. Quo quidem nomine unice probantur atque laudantur sermones philosophorum, quippe quibus unis maxime id efficiatur, ut in colloquentium animis gignatur veri, boni et pulcri scientia viva atque perpetua, quum unus dialecticus is sit, qui primum quidem uniuscuiusque rei, de qua dicendum sit, vim et naturam perspectam habeat; deinde quidque possit definiendo explicare ac describere; tum eadem rursus secundum genera et formas apte dividere didicerit; denique etiam ea, quae dicenda sint, pro rerum ipsarum varietate variis discentium animis et ingeniis accommodare consueverit; p. 277. B. C. — Etenim scriptam orationem nihil aliud esse ostenditur nisi germanam quamdam orationis ore prolatae sororem et adumbratam huius imaginem (p. 276. A. *λογος ἀδελφὸς γνήσιος* et *εἴδωλον τοῦ τῶν εἰδότων λόγου*), quae ad recordationem quidem et ad generosam quandam animi oblectationem valeat, sed ad scientiam nihil fere possit, ut vivis sermonibus a dialectico usurpari solitis longissime postponenda videatur; p. 276. B. — 277. C. Quamquam litterarum scriptura non plane ac simpliciter contemnenda iudicatur. Laudabilis enim censetur esse, si non persuadendi, sed docendi caussa suscepta et cum veritatis scientia coniuncta sit, ita ut scriptor perspecta rerum natura caussas et rationes eorum, quae litteris mandaverit, idoneo modo reddere queat; p. 277. E. — 278. C. Quin etiam ille, qui vel orator vel poeta vel legum auctor talis extiterit, ut eorum, quae in litteras retulerit, rationem afferre et caussam agere possit, longe magnificentiore nomine, quam quod de more gerat, dignus esse dicitur, ita ut, si non s a p i e n t i s at certe p h i l o s o p h i sive viri sapientiae amantis laude condecorandus videatur; p. 278. C. .

Haec igitur est summa eorum, quae posteriore libri parte sunt exposita. Quae quidem omnia ubi iam uno tamquam mentis obtutu contuemur, certe non videtur ullo modo dubium aut controversum esse posse, quonam ea vinculo cum universo dialogi corpore contineantur et quid ad illud absolvendum valeant. Est enim manifestum, hic ita esse institutum, ut, dum rhetorica inertiae convincitur, dialecticae virtus

et natura eo modo aperiatur, ut eam unam praestantissimam et intelligendi atque iudicandi et dicendi docendique auxiliatricem atque magistram esse appareat ideoque etiam cum amore divino indissolubili vinculo nexam atque copulatam. Nam quod amator philosophus unice sibi expetit, idem etiam dialectica habet propositum, quae id unum maxime studet efficere, ut quaerendo, disserendo, colloquendo, docendo denique in animis colloquentium veritatis scientia atque cognitio perpetuo gignatur, augeatur, atque propagetur, sicuti imprimis etiam docetur Sympos. p. 204. — 209. D. Itaque sponte intelligitur, in hac quoque sermonis parte philosophiae pariter atque rhetoricae habitam esse rationem, idque eo modo, ut philosophiae princeps locus concessus sit. Nam etiamsi prima specie, forma dialogi atque compositione considerata, id unum maxime agi videatur, ut rhetorices inertia et inscitia arguatur, tamen qui rerum tractatarum dignitatem atque gravitatem momentis suis ponderaverint accuratius, ii certe minime dubitabunt, quin disputationi de dialecticae vi et natura tamquam primae tribuendae sint.

Exposuimus tandem de duabus libri partibus, unde totum ipsius corpus, ubi a scenico eius ornatu discesserimus, compositum et conflatum est. Quo negotio peracto sequitur nunc, ut de universi libri argumento et summo consilio breviter sententia ferenda sit. Quod quidem iam aliquanto tutius fieri poterit, quam supra a nobis factum est, quo loco quid nobis videretur, tamquam praesignificavimus, quandoquidem accuratius nunc cognitam habemus sententiam ac mentem philosophi in singulis sermonis locis proditam. Exploratum autem iam habemus, de philosophiae doctrina et ratione si quaeritur, in priore parte operis philosophum amorem tamquam naturalem quemdam animi humani appetitum atque motum diviniorem informari, quo homines nativa ad sapientiam indole praediti usque ad idearum contemplationem cum ipsarum comprehensione coniunctam rapiantur atque perducantur, eoque etiam spreta et contemta vitae vulgaris humilitate ad nobilem generosamque sentiendi atque cogitandi altitudinem attollantur. Exploratum item habemus, in posteriore libri parte describi dialecticam tamquam unicam veritatis aeter-

nae sive idearum animi intuitu spectatarum exploratricem, cuius opera quae olim animus cum voluptate consideraverit et apprehenderit, denique ad scientiae perspicuitatem, quam Cicerones nostri conscientiam appellare solent, explicentur, ita ut, spreta et contemta fallaci specie verisimilitudinis, cuiusque rei vis et natura veritati convenienter aperiatur atque declaretur. Ex quibus omnibus certe manifestum esse debet revera omnem philosophiae vim et ubertatem esse patefactam demonstratis eius elementis et reclusis ultimis ipsius ac primariis fontibus. Nam proficiscitur sane omnis philosophia, ut ipsum nomen indicat, ab amore rerum divinarum atque altius sentiendi cogitandique consuetudine cum eo consociata, qui amor animis tamquam sortito divinitus obtigit et per nativam indolem inde a primordiis suis proprius fuit. Sed hic ipse amor ut fructus efferat imprimisque etiam vitae mortali divinarum rerum scientiam et recordationem impertiatur, indiget sane auxilio dialectices, quae est veri cognoscendi instrumentum, quo philosophandi cupiditas atque studium mortalibus ingeneratum nullo modo carere potest. Nam quum ipsa idearum spectatio olim animis beatioribus concessa generum et formarum discriminationem sive idearum comprehensionem pepererit, tum etiam recordatio idearum, qua philosophiae scientia absolvitur, nulla esse potest, nisi divinarum rerum species atque formae discernantur, sicuti perspicue p. 249. B. C. indicatum est. Ex quo fit, ut dialecticus pariter atque amator divinus idem sit philosophus. Atque haec si ita sese habent, sponte profecto intelligitur in Phaedro utique id agi, ut omnis omnino philosophiae virtus et praestantia in clariore luce ponatur, quandoquidem ipsam, apertis eius fontibus, docetur hanc vim habere, ut non modo animos ad ideas convertat eoque ad sentiendi cogitandique altitudinem, qualis deceat sapientem, sursum evehat et attollat, verum etiam veritatis quaerendae, diiudicandae, explicandae atque tradendae facultatem afferat, ut tamquam mater quaedam atque parens coelestioris sapientiae et rerum cognitionis informata sit. Verum enimvero tantum abest ut in hoc uno insint omnia, ut philosophus etiam aliquanto ulterius processerit. Comparavit enim cum philosophia isto

modo informata rhetoricam, eamque sine philosophia nullam esse demonstravit, quoniam nec sine animi altitudine illa, quam una pariat divinae veritatis in rerum pulcritudine elucentis atque radiantis contemplatio, vis dicendi nomine suo digna reperiatur, nec sine veritatis quaerendae, cognoscendae, iudicandae, docendae facultate ars et ratio dicendi ulla intelligatur. Qua quidem ratione denique omnino efficitur hoc, ut unam philosophiam esse intelligamus, per quam sensibus generosioribus cum divinarum rerum cognoscendarum desiderio coniunctis atque ideis sive notionibus tum aditus in animos nostros pateat, tum exitus inde per verba et orationem detur, quandoquidem ars oratoria, quantumvis sese iactet, tamen hoc tam grande et magnificum munus sibi iniuria arrogare soleat. Hoc igitur est, quod universo Phaedri operi tamquam ultimum atque summum propositum esse arbitramur. Pertinent igitur omnia postremo ad laudes philosophiae, quam propter caussas et origines suas pro praestantissima tam alte cogitandi et subtiliter iudicandi quam digne recteque dicendi, docendi atque scribendi procreatrice atque magistra habendam esse probatur. Quae quidem laudes tanto profecto sunt illustriores atque magnificentiores, quod simul gravissimi quique omnis philosophiae loci vel breviter perstringuntur vel luculentius illustrantur; ex quo quanta sit ipsius dignitas atque maiestas, nullo negotio perspicitur.

Exposuimus tandem de re longe gravissima, cuius unius maxime gratia disputatio, quam adhuc instituimus, tota fere suscepta est. Ne tamen desideretur aliquid, quod ad propositae sententiae confirmationem faciat, etiam de ea parte dialogi, quae externum dialogi ornatum continet, breviter explicabimus, quippe paucis ostensuri, etiam apparatum scenicum talem esse, quae universi libri consilio, quale indicavimus, plane conveniat. Quamobrem primum quidem de personis colloquentium, deinde autem de tempore et loco, quo dialogus habitus fingitur, disputabimus.

Et de colloquentium quidem personis ubi quaeritur, Phaedrus pariter atque Socrates is est institutus ac deformatus, ut facile appareat, utrumque, quamvis propriis atque suis animi ingeniique dotibus conspicuum, tamen item talem effictum esse,

qualem huius operis rationes sibi maxime depoposcerunt. Etenim Phaedrus quidem natu et genere quis fuerit, sane ignoramus, de quo quae ab antiquis scriptoribus prodita sunt, paucis exceptis, plane a veritate abhorrent. Nam quod Athenaeus XI. 113. p. 505. F. narrat, eum ne fuisse quidem aequalem Socratis ideoque temere apud Platonem cum illo colloquentem induci, id tanto magis erroris nomine suspectum est, quod idem Phaedrus etiam in Protagora p. 315. et Symposio coetui colloquentium una cum Socrate interest. Nimirum bonus Athenaeus, quem constat undique cupide arripuisse quae ad Platonem calumniandum facerent, egregie falsus est iudicio suo, qui Phaedrum Platonis confuderit cum alio Phaedro natu maiore, cuius mentio iniicitur apud Lysiam De bonis Aristophan. §. 15. id quod verissime perspexerunt C. Fr. Hermann. Histor. Philos. Platon. I. p. 672. Theod. Bergk. ad Andocid. Schiller. p. 133. sq. Droysen. in Welcker. Mus. Antiqq. Rhen. III. p. 133. sqq. Nec vero quae Diog. Laert. III. 29. et personatus Lucianus Amor. T. V. p. 284. sqq. de eo memoriae prodiderunt, flocci facienda sunt. Qui quod Phaedrum scribunt ipsius Platonis *παιδικά* fuisse, nihil isto commento cogitari potest stultius et ineptius. Nam originem calumniae patet repetendam esse ex loco Phaedri Platonici perperam intellecto aut perversa malignitate in alium sensum detorto. Quippe compellat Socrates, Lysia rei exemplum praeeunte, in orationibus suis amatoriis subinde puerum, quem fingit praesentem adesse, ut p. 237. B. C. p. 238. D. Quod ita facit etiam in oratione posteriore p. 244. A. sqq. Ibi vero priusquam dicendi initium facit, p. 243. E. haec interrogat: *Ποῦ δή μοι* inquit, *ὁ παῖς, πρὸς ὃν ἔλεγον;* Ad quae Phaedrus, lepide scilicet iocans ille: *Οὗτος παρά σοι μάλα πλησίον ἀεὶ πάρεστιν, ὅταν σὺ βούλῃ.* Ex quibus verbis homines temerarii protenus concluserunt Phaedrum fuisse *παιδικά* Platonis, qui suas ipsius partes Socrati tradiderit. De quo iudicio quid existimandum sit, nemo profecto ambigat, qui qua ratione philosophus Phaedrum cum Socrate sermocinantem fecerit, paullo accuratius perspectum habeat. Verum enim vero etiamsi de Phaedro alibi nihil memoriae proditum est, unde quis et qualis homo

fuerit, certius statuere liceat, tamen quam personam in Platonis dialogis, imprimisque in Phaedro, sustineat, satis manifestum extat. Nam in Phaedro certe talis est, qualem unum maxime universi operis rationes postulare videantur. Agit enim ibi partes potissimum duplices, quandoquidem primum personam gerit viri rei amatoriae, qualem fere informatam tenebant homines a philosophia alieniores, admodum curiosi; deinde etiam singularis cultor et admirator est rhetorum sophisticorum imprimisque Lysiae, cuius orationem summis laudibus effert; quamquam in neutro genere sapit altius aut quid pro vero et recto probandum sit, satis cognitum ac perspectum habet. Quod utrumque quale sit, paullo diligentius consideravisse non inutile erit. Est igitur Phaedrus utique homo amatorius. Quamobrem p. 227. A. vocatur *σοφὸς τὰ ἐρωτικά*. Quamquam ea in re neutiquam favet humili lubidini, sed honestatis laudem sectatur; id quod perspicue apparet ex oratione illa, quam in Sympos. p. 178. sqq. recitat, ubi primum quidem Amorem ut magnum et venerabile numen maxime propter ortus antiquitatem praedicandum censet; deinde eundem ideo laudat, quia hominibus praestantissima quaeque bona largiatur, quippe quum amantium animos honesto pudore ac virtutis studio repleat, eoque ad sapientiam perducat. Quod profecto arguit eum unice probare amorem cum virtute civili coniunctum, qualem Athenis pro honesto habitum esse constat, ut haudquaquam assentiamur Ed. Wundero, qui in Philologo Schneidewin. Vol. VI. p. 692. bono Phaedro nescio quam turpem nequitiam attribuit. Atque hanc rationem certe etiam in dialogo cognomine tenet, ubi bono animo Lysiae orationem dilaudat, qui ostendere instituerit, melius esse non amantibus quam amantibus obtemperare, scilicet ipse non sentiens et animadvertens, Lysiam celsioris amoris nullam plane habere notitiam adeoque callide praetexta temperantiae specie revera tectam nequitiam commendare. Iam vero idem, utpote amatorius, etiam fingitur tenerioris animi, imbecillus, mollis ac delicatulus, ut etiam rerum suavium ac iucundarum sensui lubenter indulgere soleat, qualem hominem nostri fere sentimentalem vocare consueverunt. Quamobrem valetudinis suae molliter curiosus praeceptisque medi-

eorum religiose obtemperans lubenter extra urbem aëris liberi salubritate fruitur (Phaedr. p. 268. A. sqq. 270 C. 229. A. coll. Symp. 176. D.) atque regionum amoenitatibus mirum quantum delectatur (p. 229. A. B. 230. B. C. 235. D. 238. D. E. 239. C.). Percellitur item facile rerum externarum impulsu ac repente ita movetur animo, si qua species ipsi insolentior oblata est, ut tantum non extra semet ipsum rapiatur (p. 236. B. sqq. al.). Atque hanc ipsam ob animi mollitudinem per facetum lusum (p. 244. A.) vocatur Myrrhinusius, Pythoclis filius, atque manifesto ut Socrate aetate aliquanto minor designatur (p. 236. D.), licet ipsum neutiquam adolescentem sed aetate provectiorem fuisse verisimile sit. Est enim et rhetoricae amicus et homo amatorius. Tuetur igitur Phaedrus, ut apparet, personam honesti quidem rei amatoriae amici, sed eiusdem tenerioris, mollioris ac delicatioris, ita quidem, ut a philosophia alienior neque Lysiae argutias ac tricas recte aestimare neque subliniorem amandi rationem ac disciplinam ullo modo mente et cogitatione sua assequi possit. Verum idem iste homo amatorius induit etiam personam ardentioris et fervidioris artis rhetoricae admiratoris, quam et diligenter didicit et propter epidicticas orationes, imprimis Lysiacas, facit plurimi, ut etiam orationum sit cupidissimus (v. p. 228. A. 235. D. 242. A. B. 243. C. 258. E. 259. B. al.) Trivit igitur artes rhetorum (p 273. A. B. 266. D.), oblectaturque vehementer oratoriis declamationibus (p. 228. A. et 242. A.) ut etiam in Symposio (p. 177. A.) narretur auctor extitisse, ut laudes amoris praedicarentur. Nec ignarus est ornatus oratorii ex tropis et figuris dicendi nascentis, utpote fidus rhetorum ac sophistarum discipulus in istiusmodi artificiis vel imprimis dicendi laudem positam esse existimantium (p. 227. sqq. 242. B. 273. A. al. coll. Symp. 178. sqq.), maximeque in Lysia admiratur acumen ingenii (p. 227. C.), cuius declamationem amatoriam tam studiose tractavit, ut eam etiam edidicisse videatur (p. 227. A. — 228. A.). Talis igitur Phaedrus est, hoc est, et amatoriae disciplinae et artis rhetoricae cultor et admirator propemodum furiosus, cui tamen deest recte subtiliterque iudicandi facultas atque philosophiae ratio et conformatio. Qualem qui-

dem hominem nonne recte censebimus primario libri consilio, quale supra esse iudicavimus, longe convenientissime fictum et adumbratum esse? Nimirum sustinet ille profecto toto dialogo partes secundarias, quum et amoris non philosophi et rhetorices a philosopho alienae caussam tueatur, qualis persona ut prodiret in medium, plane consentaneum fuit universi libri rationibus.

Haec igitur de Phaedro. Sequitur ut de Socratis persona dicendum sit. Cui si quis quaerat quaenam partes sint demandatae, responsio in promtu est. Est enim Socrati hoc impositum muneris et officii, ut vel amatoris vere philosophi vel perfecti dialectici partes agat. Quamobrem ipse quoque est plane amatorius. Sed sectatur genus amoris celsum, magnificum, inusitatum, quod totum pertinet ad rerum divinarum studium et cognitionem. Quod quale sit, quoniam iam supra declaratum est, hoc loco exponere supervacaneum putamus. Quoniam vero amor ipsius plane coelestis est et ad res divinas spectat, certe nemo mirabitur, quod per totum dialogum animum ostentat vere pium, religiosum, plenum sancta erga deos et res divinas reverentia atque verecundia. Quorsum praeter alia spectant illa p. 229. C. sqq. ubi Socrates acriter carpit sophistas, qui in interpretandis fabulosis popularis religionis narrationibus grassentur licentius et divina atque humana promiscua habeant, dummodo splendidis nugis et argutiis suis indulgere queant. Nimirum isto modo significat castum et intaminatum servandum esse sancti et religiosi sensum, siquidem futurum sit, ut quis purus et integer ad sacra divinioris sapientiae contemplanda aggrediatur. Eodem vero pertinent quae p. 242. et 257. A. B. perscripta leguntur. Quo loco ille sese profitetur de iis, quae priore oratione sua exposuerit, vehementer esse sollicitum, ideoque Amorem piis precibus rogat, ut, si quid dixerit numine ipsius indignum, eius sibi propitius veniam impertiatur. In quo simul aculeus in Lysiam atque Phaedrum inest, qui humilem tantum ac vulgarem amorem laudavissent: divinum atque celsiorem temere neglexissent. Neque ab hac caussa aliena sunt quae p. 279. B. C. dicuntur. Finita enim oratione vir sanctissimus ibi protenus ad deos locorum tutelares pias preces facit,

ab iisque petit, ut sibi benigne largiantur internam animi pulcritudinem; externa autem bona, si qua sibi obtigerint, animi mentisque virtuti paria efficiant. Quod quemadmodum omnino praeclare ac superioribus sermonibus plane convenienter dictum est, ita spirat nescio quam religiosam pietatem, qua imbutus est dicentis animus. Denique huc non temere videmur morem quemdam revocare per omnem fere sermonem constanter observatum. Fatetur enim Socrates, quaecumque de amore proferat, ea accepta referenda esse instinctui cuidam animi sui diviniori. In quo tamen diligenter est animadvertendum, aliter ipsum ea in re facere, ubi de vulgari amore loquitur, aliter, ubi exponit de amore divino. Nam de vulgari quidem amore sicubi verba facit, sese simulat extrinsecus a nymphis aliisque diis locorum tutelaribus insolito quodam spiritu concitatum esse, ut p. 238. C. D. 241. E. p. 262. D. 263. D. De coelesti autem amore dicturus orationis suae caussam repetit a daemonio, quod ipsum iusserit animum religione exsolvere. Nimirum ita scite urbaneque vulgaris amoris rationes ad opinionem sive *δόξαν* referendas esse significat, ut adeo de iis dicturo mentis motus et concitatio aliunde obtingere videatur. Quo nomine popularem religionem utilitati esse posse haud sane inepte statuit. Sed vulgaria ista de amore placita quoniam divinat et auguratur cum errore esse coniuncta adeoque indigna numinis maiestate: ubi ad sublimiorem accessurus est de amore sententiam, sese a daemonio suo monitum esse ait, ut retractatis aliquando superioribus deo digniora in medium afferat. In quo sicuti faceta quaedam atque urbana continetur cavillatio, qua festive ridentur vulgares rhetorum de amore declamationes, ita etiam pii et religiosi animi quandam inesse testificationem nemo facile infitias iverit. En igitur imaginem Socratis, servatis primitivis proprii ingenii lineamentis, convenienter iis adumbratam, quae de divino amore ab ipso disputantur. Verum eadem illa imago certe negari non poterit quin etiam iis plane sit conveniens, quae in hoc libro exponuntur de dialectica. Etenim idem ille Socrates, qui perfecti amatoris personam sustinet, etiam perfecti et consummati dialectici summique oratoris partes agit, ut ipsi, si verum quaeri-

mus, denique ad philosophi omni laude cumulati virtutem nihil deesse existimandum sit. Nam primum quidem sermonum et audiendorum et instituendorum est longe avidissimus, sicuti exigit munus dialectici, ut ne rhetoricas quidem declamationes aspernetur. v. p. 228. B. 230. D. E. 236. E. 237. A. al. Deinde non tam externam rerum naturam eiusque amoenitates contemplari cupit, quam homines potius studet cognoscere eorumque mores et ingenia explorare, omnia quippe referens ad divinum illud γνῶθι σεαυτόν, ideoque etiam raro ex urbe egrediens, quoniam arbores et regiones circumiectae ipsum nihil doceant; homines in urbe versantes doceant plurima, quae ad veritatis cognitionem valeant; v. p. 230. D. Nimirum istud quoque facile apparet proprium esse dialectici, perpetuo tam in gymnasiis quam in aliis hominum coetibus colloquendi atque disserendi opportunitatem quaerentis; v. p. 227. A. et 261. D. Porro vim rationemque artis dialecticae adeo tenet, ut non modo eius praecepta exponat sollertissime, sed etiam usum eorum plane calleat. Nam quae p. 265. D. — 266. C. 270. A. — 272. B. p. 277. B. C. al. de dialecticis disputat, ea non modo patefaciunt luculenter, quidnam illud sit, in quo dialecticae virtus ac praestantia cernatur, verum etiam aperte declarant quantum ea ad emendandam rhetoricam valeat. Quod certe eius esse fatendum est, qui totus in dialecticis habitet. Postremo etiam in orationibus, quas declamat, is est, qui omnia rite definiat, subtiliter partiatur, iusto ordine exponat, denique eo modo persequatur, ut nihil non idonea ratione illustretur. Quae omnia certe satis evincunt, opinor, eundem illum Socratem, quem antea ut perfectum amatorem informari vidimus, etiam ut perfectum dialecticum loquentem induci, ita ut artis dialecticae caussam agat sollertissime. Iam vero ad haec omnia accedit denique etiam tertium illud, quod cum utroque munere, quod ei proprium esse vidimus, arctissime sane coniunctum est. Tuetur enim oratoris plane excelsi ac divini laudes ita, ut prope perfectus hoc in genere censeri debeat. Nam quum recte et subtiliter verba faciat, tum etiam propter sapientiae divinae amorem incredibilem plane abundat praeclaris ac magnificis sententiis animumque ostentat non ad humilia aut

vulgaria abiectum, sed celsarum rerum cogitatione plenum, unde fieri non potest quin etiam ea nascatur oratio, qua nihil excellentius fingi cogitarique possit, praesertim quum etiam ita statuat (p. 273. E.), ut rhetoricae nihil esse debere antiquius, quam ut quae dicantur etiam deo grata sint atque accepta. Hae igitur sunt Socratis in hoc dialogo partes; hoc est ipsius ingenium; hi sunt eius mores. Quae omnia quam egregie conveniant cum iis, quae antea de universi operis argumento et consilio disputavimus, uberius exponere certe minime opus erit.

Nec vero in aliis apparatus scenici partibus quidquam repertum iri putamus, quod non cum nostra ratione pulcerrime concordet. Imo omnia ita videntur esse comparata, ut eam non mediocriter fulciant et communiant. Nam ut primum de tempore colloquii dicamus, est illud profecto tale delectum, quod tam amoris studiosis quam rhetoricae ac dialecticae amantibus longe sit accommodatissimum. Incidit quippe sermo in aestivum tempus; v. p. 229. A. 230. C.; instituiturque circa meridiem, dum inter solis aestum cicadae acutum emittentes cantum ad colloquendum atque confabulandum suaviter exhortantur. v. p. 229. A. 330. C. 242. A. 259. A. D. Nimirum tam amoris laus et consideratio quam sermonum de arte rhetorica miscendorum cupiditas eos adeo occupatos tenet, ut laborum, qui ipsis exantlandi sint, facile obliviscantur neque sese ardore solis a confabulando ullo modo retineri patiantur, ut facile rursus in his agnoscamus homines et rei amatoriae et rhetoricae vel dialecticae studiosissimos, quales antea vidimus universi dialogi rationes utique sibi deposcere. Nec vero aliter iudicandum est de locorum, ubi sermo habitus fingitur, descriptione, quam quidem vel ideo suspicari licet a scriptore subtilissime elaboratam esse, quia est solito amplior et copiosior. Versantur enim Phaedrus atque Socrates urbe relicta in loco quodam amoenissimo ad Ilissi ripas sub platano patulis ramis diffusa; v. p. 227. D. — 230. Ibi igitur postquam consederunt, suaves miscent sermones; ibi amatorias declamitant orationes; ibi de rebus gravissimis, de amore, de arte oratoria, de dialectica, disputationes instituunt. Neque vero una regionis amoenitas est, quae colloquen-

tes mulcet ac detinet. Habet eadem etiam alias suavitates. Est enim consecrata antiquis deorum religionibus. Quippe sunt ibi in vicinia ripae Ilyssi mysteriis minoribus sacrae, ubi Dianae Agraeae templum erat consecratum atque Boreae ara exstructa, v. p. 229. A. — C. Sunt ibi porro antiqua simulacra et donaria, quae Socrates suspicatur Nymphis quibusdam atque Acheloo esse dedicata: p. 230. B. C. Adorantur denique illic etiam Pan aliique dii ἐγχώριοι: p. 279. B. C. Itaque totus locus sacer est, ut fieri non possit, quin eos, qui ibi commorantur, religiosae pietatis sensus sanctique ac divini animi motus cieant ac perfundant: de qua re v. p. 238. D. 241. E. 263. D. Quid igitur? Quorsum tandem spectare dicemus elegantissimam hanc locorum descriptionem? an illam cum quibusdam libri enarratoribus meri ornatus gratia exhibitam esse arbitrabimur? Enimvero nos quidem si quid iudicare possumus, praeclare ea attemperata est universi operis argumento et consilio. Agitur enim primum in eo, sicuti vidimus, de re ad ciendos animi affectus longe gravissima, de amore. Huic igitur locorum rationes egregie plane conveniunt, siquidem ipsae quoque ad molliores, teneriores, celsiores, diviniores denique sensus excitandos alendosque comparatae sunt. Id quod etiam Socrates identidem significat, ut p. 238. C. D. 241. E. 263. D. 278. B. C. al. Agitur vero etiam de dialectica et rhetorica, cuius natura ita fert, ut ad colloquendum, sermocinandum, quaerendum, disserendum, invitet et cohortetur. Quid vero ad haec omnia magis possit pellicere et incitare, quam talis locorum amoenitas, suavitas, magnificentia? Enimvero quantum ea hoc in genere possit quantamque vim exserere soleat, id rursus clarissime edocemur ab ipso Socrate, qui p. 258. E. leni etiam admixta irrisione opportunissime ostendit, ipsum chorum cicadarum in vicinia stridentium cohortari videri, ut ne ipsi in disserendo languescant, sed sermonum institutorum cursum gnaviter persequantur.

Verum satis haec de ornatu dialogi scenico. Quae si vere recteque disputata sunt, non videmur iniuria contendere et affirmare, etiam exordium libri omnemque scenicum dialogi apparatum ita esse inventum, ut quid potissimum in hoc opere agatur,

non obscure significetur. Tantum abest enim, ut quae in scenica re attinguntur, aut ad unam rhetoricam aut ad unum solum amorem aut ad solas rationes dialecticas comparata sint, ut ad ista omnia communiter referantur. Ex quo quantum roboris ac firmamenti ei sententiae accedat, quam antea de universi libri consiliis expromsimus, adeo manifestum extare putamus, ut res neutiquam uberiore disputatione indigere videatur.

Sed hic tandem aliquando finire placet disputationem de libri argumento et consilio susceptam, quandoquidem satis iam perspicuum fore confidimus, quorsum denique universae scriptionis rationes referendae sint. Quamquam eae plenius etiam cognoscentur, opinor, ubi adhuc de temporibus quaesiverimus, quibus librum a Platone scriptum et in lucem emissum esse verisimile sit. Licet enim profecto ex ipso eius argumento coniicere, singulares quasdam extitisse caussas, cur Plato animum ad eum scribendum appulerit. Nam quod in eo philosophiae vis et natura ea, qua factum esse vidimus, ratione aperitur ac declaratur; quod porro ars rhetorica acrius corripitur et exagitatur; quod denique litterarum scripturae pariter atque vivae vocis institutioni suum pretium statuitur; sunt profecto haec omnia ita comparata, ut non temere inde suspiceris, ipsa tempora ita tulisse, ut philosophus harum rerum disputationem suscipiendam statuerit.

Est autem pervulgata et iam antiquitus prodita hominum doctorum opinio, fuisse hunc dialogum omnium primum, quem Plato et litteris consignaverit et in lucem publicam emiserit. Nam veterum quorundam criticorum eam fuisse sententiam, liquido testantur Olympiodorus Vit. Platon. p. 78. ed. Fischer. coll. Schol. ad Phaedr. p. 311. ed. Bekker. et Diogen. Laert. III. 38., a quibus discimus, floridam et luxuriantem dialogi orationem imprimis caussam extitisse, cur illi ita statuerint. Ex recentioribus autem eam sententiam defenderunt Schleiermacherus, Astius, Heusdius, Boeckhius, Brandisius, Henr. Ritterus, Krischius, alii, qui fere ita sibi persuaserunt, ut praeter orationis speciem, quae iuventutem scriptoris argueret, etiam rerum tractationem eo perducere existimarent, ut iuvenilem hunc esse

ingenii Platonici fetum putare cogeremur. Quocirca origines eius ad eadem fere tempora retulerunt, quo colloquium habitum fingitur. Quod quale sit, satis certo definiri potest. Incidit enim illud procul dubio in Olymp. XCIII. 2. vel 3. Id quod his argumentis conficitur. Primum enim Lysias ut rhetor celeberrimus in medium producitur. Is vero quum Olymp. XCII. 1. Thuriis Athenas revertisse narretur, consequens est, ut sermo post illum annum habitus sit. Porro p. 268. C. D. Sophoclis et Euripidis ut vivorum mentio est iniecta. Eos autem constat Olymp. XCIII. 3. vel 4. diem supremum obiisse, de qua re v. Boeckh. Graecc. Tragicc. Princip. p. 209. et Bode Gesch. d. dram. Poes. d. Hell. Vol. I. p. 354. et p. 456. Itaque sermonem manifestum est ante illorum obitum habitum fingi. Atque eodem fere faciunt etiam ea, quae p. 278. E. de Isocrate dicuntur, ubi Plato Socratem fecit de illo ut adolescente optima quaeque augurantem. Is enim quum Olymp. XCIV. 1. triginta tyrannis dominantibus, facta bonorum suorum iactura, in Chium insulam migraverit ibi ludum rhetoricum moderaturus neque proximo inde tempore Athenas redierit, colloquium ante illum annum institutum esse sponte intelligitur. Quod iudicium confirmatur etiam loco p. 257. B. ubi Polemarchi, fratris Lysiae natu maioris, mentio fit. Qui quum teste Plutarcho Vitt. X. Oratt. p. 835. D. et Photio s. n. coll. Lysia adv. Eratosthen. §. 8 — 19. Olymp. XCIV. 1. tempore oligarchiae supplicio sit affectus, certe nullo pacto sic, ut ibi factum est, memorari potuisset, nisi etiam tum in vivis fuisset. Ex his omnibus igitur necessario consequitur, ut colloquium intra Olymp. XCII. 1. et Olymp. XCIII. 3. — 412. et 406. a. Chr. n. habitum fingi putandum sit. Quamquam Lysias sine dubio nec sic statim post adventum suum Athenis ad maiorem quandam rhetoris eximii famam et auctoritatem pervenit nec sese ibi continuo ad scribendas orationes contulit, siquidem teste Cicerone Brut. c. 12. primo artem tantum professus est, ac postea demum in scribendis orationibus elaboravit. Ex quo verisimillimum fit colloquium Olymp. XCIII. 2. vel 3. h. e. a. 407.. vel. 406. a. Chr. n. habitum fingi, id quod etiam Astio De Vita et

Scriptis Platon. p. 110. ita visum est. Jam vero haec si recte sunt a nobis disputata, Phaedrus secundum eorum sententiam criticorum, quos supra memoravimus, a Platone adolescentulo viginti trium vel quattuor ferme annorum scriptus sit necesse est, quippe quem Olymp. LXXXVII. 3. — 429. a. Chr. n. natum esse certum et exploratum habeatur.

Haec igitur est vulgaris de Phaedri tempore natali sententia, non modo Olympiodori et Diogenis narrationibus ad memoriam posteritatis commendata, verum etiam nuper doctissimorum hominum iudiciis ita comprobata, ut hodie quoque plurimos patronos atque defensores nacta sit. Nihilominus autem ingenue fatemur, sententiam istam nobis semper non modo dubiam et incertam, sed etiam aperte falsam visam esse, ut ea in re alia omnia sequenda esse arbitremur, praesertim quum Olympiodori et Diogenis testimonia admodum suspecta et partim ex malo errore, partim ex malignorum Platonis obtrectatorum iniquis iudiciis prodiisse videantur, de qua re disputavimus in Examine testimoniorum de Phaedri Platonici tempore natali antiquitus proditorum. Lipsiae, 1849. 4., nonnulla etiam postmodo expositurі sumus. Videmur autem huius iudicii nostri caussas et rationes duplices potissimum habere, quandoquidem primum quidem totius operis argumentum neutiquam iis Platonis temporibus convenit, in quae vulgo origines eius conferuntur, sed consentaneum potius est temporibus philosophi multo post insecutis, ut his demum ortum suum debere existimandum sit; deinde vero etiam non pauca alia reperiuntur, unde luculentissime appareat, fieri nullo modo posse, ut Phaedrus iam a Platone adolescente necdum viro facto litteris consignatus esse putetur. De quibus rebus omnibus ordine deinceps breviter disputavisse iuvabit.

Itaque primum quidem universi Phaedri argumentum, dummodo recte fuerit intellectum, nostro iudicio tale esse fatendum est, quod nulla ex parte aetati Platonis annum vitae vicesimum tertium vel quartum agentis conveniat, planissime autem congruat ei tempori, quod philosophus Olymp. XCVIII. 2. vel 3., hoc est viginti circiter annis post, exegit. Quid enim? Num qua credibile est fieri po-

tuisse ut Plato septem fere annis ante Socratis mortem ista litteris perscriberet, quorum caussa Phaedrum modo vidimus ab eo compositum esse? Enimvero erat ille primum quidem tum adhuc totus addictus rationi ac disciplinae Socraticae, quae unice mentis notiones et populariter quidem rimabatur, non ideas aut rerum in se spectatarum vim et naturam subtilius exquirere conabatur. Id quod non obscure ostendunt aut potius luculente evincunt vel minores illi dialogi communi antiquitatis testimonio Platoni auctori attributi, Lysis, Charmides, Laches, Meno, Euthyphro, Crito, alii, qui certe plurimum a Phaedri ratione ac doctrina diversi sunt. Quocirca ne dialectica quidem eo, quo in Phaedro factum est, modo tum ab eo illustrari potuerunt, nedum ut gravissimi philosophiae loci, quibus sublimiores atque magnificentiores sapientiae disciplina nullo unquam tempore novit, tam grandi oratione ab ipso descripti et illuminati sint. Et quid quaeso caussae fuisse putabimus, cur adolescentulus, qui nullumdum iniisset certum vivendi consilium, tum in artem rhetoricam adeo inclementer invectus sit? Nimirum vigebant sane etiam tum eloquentiae studia mirabiliter, quippe quae iam inde ab aetate Periclis ad maiorem quandam artis perfectionem atque usus celebritatem adducta essent. Sed quid obsecro ista tum ad Platonem? aut qui tandem ea putabimus ipsum illa aetate adeo commovere potuisse, ut studiis oratoriis internecivum prope bellum indiceret, quum satis certo testatum habeatur eum post mortem Socratis demum civilium rerum taedio captum et in omne tempus a republica abalienatum esse? Testis enim huius rei perquam gravis est scriptor Epistolae Plat. VII. p. 324. C. sqq. coll. Apolog. p. 31. E. quae ut sit originis adulterinae, tamen haudquaquam ex fontibus turbidis aut lutulentis fluxisse videtur. Denique quid quaeso dicamus de eo, quod philosophus uni oris institutioni sapientiae et cognitionis in hominum animis gignendae et procreandae vim et efficacitatem attribuit; librorum scriptionem propemodum omnem improbat et contemnit? Enimvero convenit profecto hoc iudicium tanto minus in Platonem iuvenem, quod is Socrate vivo non modo non sustinuit ullum docendi munus in se recipere, sed ne a scribendo quidem abstinuit.

Nam Lysidem quidem, dum magister adhuc in vivis esset, ab eo scriptum esse, satis constat ex Diogene Laertio III. §. 35. cuius hac in re testimonium neutiquam reiiciendum est. Menonem autem et Euthyphronem imminente Socratis accusatione ab eo editos esse, ipsum horum librorum argumentum indicat. Nec vero dubium est quin etiam alii libelli more disserendi Socratico insignes illa aetate ab eo emissi sint. Quocirca iuvenis philosophus, si tum omnem fere scribendi operam condemnavisset atque noxiam aut parum utilem iudicavisset, fieri profecto non potuisset, quin tamquam gladium in semet ipsum strinxisse videretur. Haec igitur omnia quum ita sese habeant, Phaedri scriptionem apertum est in adolescentiam Platonis haudquaquam potuisse incidere. Adversatur enim libri argumentum gravissime ei fortunae et conditioni, qua Platonem illa aetate usum esse constat. Iam vero lustrantes omnem reliquum vitae cursum, quem postea exegit philosophus, propemodum ultro in ea tempora deferimur, quae tali scripto, quale Phaedrus est, conficiendo unice fuerint opportuna, ita ut Platonem tantum non ad illud exarandum exhortari ac prope cogere potuerint. Quae qualia sint, nobis quidem non dubium est. Verissime enim Josephus Socherus de Scriptis Platon. p. 300. sqq. animadvertit videri Platonem ad Phaedrum scribendum animum appulisse quo tempore ex primis itineribus in patriam redux factus id consilii agitaverit, ut philosophiam in Academia traderet eiusque copias cum aliis communicaret. Quae sententia sicuti nobis dudum probata est, ita postea etiam nacta est patronos gravissimos Car. Fr. Hermannum, Gregor. Nitschium, C. Steinhartum, Fr. Susemihlium, alios; quamquam nec defuerunt nuper qui veterem opinionem defenderent pertinacius, rerum momentis minus diligenter ponderatis. Sed istos quidem mittamus; exponamus potius caussas et rationes, cur vel universi operis argumentum suadere videatur, ut eius natales ad illa tempora referamus, quae modo indicavimus. Etenim Platonem constat ex primis itineribus, de quibus Praefat. ad Plat. Opp. Vol. I. P. I. p. XIX. sqq. exposuimus, in patriam rediisse Olymp. XCVII. 4. — 388. a. Chr. n. quo tempore circiter annum aetatis egit

quadragesimum. Dubium autem non est, quin redux Athenas factus continuo id consilii sequutus sit, ut missis reipublicae honoribus atque muneribus unice studio sapientiae vacaret adeoque philosophiam in Academia doceret. Quod quidem consilium statim post reditum in patriam ab eo captum et ad exitum perductum esse, facile ex iis intelligitur, quae Diogen. Laert. III. 9. et 20. atque Plutarch. Vit. Dion. c. 17. de rebus ipsius memoriae prodiderunt. Nimirum redierat sane tum amplissimis doctrinae opibus instructus, quandoquidem per itinerum opportunitatem, cognitis imprimis Pythagoreorum placitis, paullatim eo pervenerat, ut omnem philosophiae copiam et ubertatem mente et animo suo complecteretur, ut facile intelligatur, cur iam philosophiae magister scilicet haud vulgaris in medium prodire eiusque vim beneficam atque salutarem vivae vocis institutione ad vitam hominum communem traducere constituerit. Haec igitur, si quid iudicare possumus, illa ipsa fuerunt tempora, quibus Phaedri scriptionem ab eo susceptam esse longe est verisimillimum. Quod quidem ita esse, ubi libri argumentum et disputationis in eo tractatae rationem cum fortuna et conditione philosophi tum praesenti paullisper contenderimus, non ita difficile ad iudicandum fore existimamus. Etenim primum quidem illud ab omnibus concessum iri confidimus, nihil tum esse potuisse, quod Plato aut ardentius optare aut studiosius agere debuerit, quam ut populares sui de rationibus philosophiae, cui ipse esset deditus, aliquando certiora edocerentur, praesertim quum illius longe aliam notionem animo informavisset, quam a superioribus philosophis factum esset. Hoc ipsum autem in Phaedro apparet ita ab eo effectum esse, ut nihil fingi cogitarique possit huic consilio convenientius. Demonstravit enim, ut antea vidimus, aequalibus suis omnis philosophiae fontes vel in appetitu et comprehensione ideae vel in commentatione dialectica positos esse, eaque ratione simul etiam ostendit elegantissime, quanta esset eius amplitudo, quanta dignitas et maiestas, quanta denique in hominibus tum ad alte sentiendum atque cogitandum tum ad subtilius iudicandum beneque dicendum ac docendum consuefaciendis vis et efficacitas. Quibus omnibus quid tandem dicemus

esse, quod ad sapientiae studium commendandum et ab immerito contemtu vindicandum efficacius ideoque ipsis temporibus convenientius fuisse iudicari oporteat? Iam vero ad haec etiam aliud quid accedit, quod in hac caussa profecto non minus dignum est diligenti animadversione. Viguerunt enim, sicuti iam antea animadvertimus, illa aetate studia oratoria Athenis adeo, ut iis unis vulgo maximus honos haberetur. Quippe capti erant plurimorum hominum animi recentibus istis artibus, quibus orationi mirum quantum subtilitatis, gratiae et venustatis conciliari videretur. Occupatae item multorum mentes erant cogitatione magnitudinis commodorum, quae ex iisdem illis redundare possent, quippe quum ope earum ad maiorem quamdam in republica gratiam, auctoritatem, potentiam denique, pervenire liceret. Ac trahebantur etiam plurimi studio laudis atque gloriae inde ad doctrinae et eruditionis famam nascentis, si quidem sibi videbantur tanto doctiores et humanitatis cultu politiores extituri esse, quanto studiosius rhetoricae dedissent operam et legendis audiendisve orationibus ad artis et ingenii ostentationem comparatis occuparentur. Quippe grassari tum etiam occeperat intemperans quoddam lectitandi studium, quod facete carpit Aristophan. Rann. v. 1125. βιβλίον τ᾽ ἔχων ἕκαστος μανθάνει τὰ δεξιά, κ. τ. λ. conf. Plat. Apol. p. 26. A. Xenoph. Mem. IV. 2. 8 sqq. Diog. Laert. VII. 3. IX. 5, 47. coll Boeckh. Oecon. Attic. I. p. 68. sqq. ed. 2. Becker. Charikl. I. p. 210. sqq. qui ibi de re libraria breviter exposuerunt. Ita vero factum est, ut, sicuti ait Isocrates, dicendi ratio ac disciplina apud Athenienses eundem obtineret dignitatis locum, quem apud Spartanos ars bellica et apud Thessalos equitandi peritia occupavisset; De Antidos. p. 411. sq. ed. Bekk. Haec autem quum esset rerum conditio, certe consentaneum est Platonem, qui sese totum philosophiae dedere eiusque causam docendo adiuvare constituisset, imprimis etiam hoc sibi agendum iudicavisse, ut non modo intelligeretur, cur ipse studia philosophiae oratoriis studiis anteponeret, verum etiam perspiceretur quam clarissime, laudatissimam et multum expetitam artem neutiquam tanti aestimandam esse, quanti vulgari hominum iudicio aestimaretur. Quod ipsum alterum est, quod ei in

Phaedro scribendo ob oculos versatum esse certissime intelleximus. Corripuit enim in hoc libro rhetoricen ut inanem merae opinionis ac verisimilitudinis captatricem a sincero veritatis studio mirum quantum abhorrentem; arguit ipsam miserandae cuiusdam inopiae et ieiunitatis cum putido et inepto frigidarum argutiarum studio coniunctae; reprehendit in ea abiectam sentiendi humilitatem a dignarum celsarumque rerum cogitatione prorsus aversam; detraxit denique ipsi etiam artis laudem, quippe quae sine philosophia omnino nulla intelligeretur. Haec omnia vero quo luculentius etiam appareret quam graviter ac severe ita statueret, callidissimo artificio omnem disputationem ita moderatus est, ac si id unum potissimum ageretur. Adornavit enim sermonem eo modo, ut nihil aliud disceptari videretur quam rhetoricae ars et facultas, quum tamen revera etiam altius quiddam spectaverit, siquidem eadem opera philosophiae quoque aperuit penetralia. Nimirum hoc ut ita faceret, procul dubio ipsa tempora, quibus scripsit, effecerunt, quibus hoc dandum esse iudicavit, ut periculosissima philosophiae inimica apertius oppugnaretur atque humi prosterneretur. Sed praeterea etiam tertium quiddam in universi sermonis argumento reperitur, unde verisimillime coniicere liceat, Phaedrum a Platone ex itineribus in Aegyptum et Italiam susceptis reverso, capto iam philosophiae in Academia docendae consilio, litteris exaratum esse. Quod enim loco celeberrimo inde a p. 274. B. sqq. primum *scribendi ars liberae animi agitationi* ea ratione opponitur, ut illa memoriam debilitare et falsam sapientiae opinionem gignere ac nutrire arguatur p. 274. B. — 275. B.; deinde *institutio scriptae et non scriptae orationis* ita inter se comparatur, ut oratio scripta omnino muta et vi vitali vacua esse iudicetur, quae nec possit prudenter accommodari ingeniorum varietati et una coram dicentis oratio ore prolata movere animos ac vere erudire posse dicatur; porro *usus scriptae orationis* eo restringitur, quod sapiens animi cogitata recordationis tantum gratia scripto commissurus, in docendo autem viva voce usurus esse existimatur (p. 275. C. — 277. A.); denique omnis *ars atque laus* scriptae orationis ex una rerum sci-

entia et dialectica commentatione atque ex modesto de eius pretio ac dignitate iudicio suspenditur (p. 276. A. — 277. E.) adeoque is unus pro philosopho probatur, qui eorum, quae scripserit, rationem reddere ac defensionem suscipere possit (p. 278. B.); sunt profecto haec omnia ita comparata, ut nisi verba plane aliter quam menti ac sententiae Platonis conveniat, cum Schleiermachero Prolegg. ad Platon. I. 1. p. 8. sqq. et p. 19. sqq. interpretari velis, hoc unum superesse fatendum sit, ut ea referantur ad illa tempora, quibus Plato post reditum in patriam docendi in Academia provinciam suscepit. Tum enim, si ullo alio tempore, libere et cum summa animi voluptate profiteri potuit, quod aperte professus est, maius quiddam ac praestantius sibi videri docere quam scribere, quandoquidem docendo atque disserendo animi audientium ad veram boni et honesti scientiam instituerentur, scripta autem tantummodo ad recordationem et commonitionem valerent. Nimirum isto quidem modo verissime indicavit, quaenam scriptis suis cum scholis, quas esset habiturus, necessitudo et coniunctio futura esset. Neque enim scriptae orationi omne eripuit pretium, sed potius tamquam germanae institutionis viva voce prolatae sorori (p. 276. A.) hoc tribuit, ut ipsi tanto plus laudis impertiendum esse statuerit, quanto plus haberet coniunctionis cum veritatis scientia et commentatione vero philosopho digna. Quin licebit etiam hac in re aliquanto ulterius procedere. Voluit enim, ut videtur, philosophus etiam significare, quo loco habendi essent, quos dudum edidisset, dialogi vel ad sententiam Socratis vel ad rationem Megaricorum, quibuscum post obitum Socratis erat conversatus, compositi. Nimirum ea ratione scite sane atque eleganter etiam eam, qua antea usus erat, dialogorum scribendorum consuetudinem defendit et commendavit. Ac fieri potest, ut eadem opera etiam significaverit, cur usus sit forma dialogorum. Quippe referunt sane illi planissime speciem sermonum dialectice institutorum, quibus unis iudicavit animos discentium ad veri intelligentiam maxime excitari, acui, conformari. Verum sunt etiam alia scitu non indigna, quae ex hoc Phaedri loco de disciplinae ratione, quam philosophus animo designavisset, probabiliter colligi

liceat. Nam primum quidem inde suspicari possumus, eum, quo tempore ista scripsit, id habuisse propositum, ut in scholis suis eam disserendi rationem, quam in Phaedro adumbravit, usque coleret ac sequeretur; v. p. 277. B. C. Ex quo tamen neutiquam consequitur, ut acroamaticum docendi genus tum sprevisse existimandus sit, quod certe et ipsum cum interrogandi respondendique consuetudine commode copulari potuit. Neque dubium est, quin procedente tempore continuum et nullis sermonibus distinctum docendi genus magis magisque adamare occeperit, quandoquidem etiam in operibus provectiore aetate compositis et doctrinae severitate ac subtilitate imprimis conspicuis, in Politico, Sophista, Philebo, Republica, Legibus, misso crebriore interrogandi et respondendi usu, ad perpetuam docendi orandique rationem propius accessisse reperitur. De qua re duce Aristotele nuper doctissime exposuerunt Brandis de perditis Aristotelis libris p. 4. sqq. C. Fr. Hermann. Gesammelte Aufsätze p. 289. ann. 20. Krische. Ueber Plat. Phaedr. p. 127. sqq. Zeller. Hist. Philos. Vet. II. p. 144. sqq. Deinde etiam illud ex loco Phaedri non obscure perspicitur, destinasse Platonem ab initio certe scripta sua maxime scientibus (p. 275. B. 278. B.), quippe quum scribendi usum non tam ad efficiendam et procreandam quam ad instaurandam veritatis scientiam valere iudicaverit. Quamquam neutiquam veri dissimile est, ipsum eadem etiam aliis scientiae amantibus, hoc est philosophiae amicis iam ad philosophandum institutis et exercitatis, tradidisse. Sunt enim ad similitudinem verarum disputationum diligentissime comparata, ut in excitandis ad veritatem quaerendam animis prope vivae vocis institutionem aequiparent. Itaque assentimur utique A. Boeckhio Annal. Heidelberg. a. 1808. Fasc. I. p. 86. ita disputanti: „*Weder an sich noch gegen Schleiermachers Ansicht hat es etwas Widersprechendes anzunehmen, dass seine Gespräche zwar auch für das grössere Publicum als Anregung zur Philosophie, doch aber insbesondere für seine Schüler bestimmt waren, welchen sie Aufgaben zur Auflösung, Winke zu dieser, endlich selbst wieder Auflösungen gegebe-*

ner Probleme und Hilfsmittel zum Behalten mündlicher Vorträge wären." conf. C. Fr. Hermann. Gesammelte Aufsätze etc. p. 281. sqq. imprimisque p. 304. sqq. Nimirum fit istud vel ex eo credibile, quod philosophus doctrinam suam non totam et integram in scriptis suis exposuit, sed praetermissis summis eius principiis ea tantum explicavit, quae, licet ad illa referrentur, nihilominus tamen ab eruditis hominibus possent intelligi, qui interioribus scholae sacris non initiati essent. De qua re certissime constat ex Aristotele, qui quae de Platonis placitis refert singularia, ea certe non ex huius dialogis in litteras relatis, sed ex *ἀγράφοις* eius dogmatis vel *συνουσίαις* depromta sunt; id quod ubérrime demonstrarunt Brandis. De perditis Aristotelis libris, de ideis atque bono. Bonn. 1823. 8. Trendelenburg. Platonis de ideis et numeris doctrina ex Aristotele illustrata. Lips. 1826. 8. Weisse ad Aristotel. De anima p. 123—143. coll. auctore Epistol. Platon. II. p. 313. C. et VII. p. 341. B. Clarius autem res perspicitur etiam ex ipso Platone, apud quem fere transmittuntur silentio, quae altioris sunt indaginis, licet qui interioris philosophiae penetralia introgressi sint, de iis leniter quasi atque obiter admoneantur. Ita enim De Rep. VI. p. 506. D. quid bonum per se spectatum sit, neutiquam exponitur, sed indicatur tantum imagine rei consimilis adhibita, quum tamen ex Aristotele compertum habeatur philosophum in scholis quaestionem de bono ita tractavisse, ut eam ad ultima principia revocare conatus sit, de quo v. Aristot. De anim. I. 2. coll. Brandis et Trendelenb. l. c. Pariter in Timaeo de mundi sylva ac primis elementis non aliter nisi fabulose exponitur utpote de re experientiae subiecta et ad unam opinionem (*δόξαν*) pertinente; verum istud ipsum argumentum non dubitabunt quin aliter multo a philosopho in scholis sit illustratum, qui bene perpenderint illa Aristotel. Physic. IV. 5. Ac pertinent huc etiam quae de doctrina idearum disseruntur in Parmenide, quae licet subtilissime sint tractata, tamen a scholae more et consuetudine recedere plurimum facile tibi persuadeas lectis iis, quae a Brandisio et Trendelenburgio de idearum doctrina a Platone ad principia sua revocata disputata sunt.

Quin etiam pars eorum, quae in Phaedro de animorum indole nativa atque vita diviniore sunt exposita, ita videntur accipienda esse, ut suspicari liceat, philosophum, quo tempore ea fabulosae sapientiae involucris obtexit, id habuisse propositum, ut ea in scholis remoto imaginum usu subtilius tractaret et ad altiora philosophiae principia revocaret. Verum nolumus ista iam persequi ulterius, quae satis erit paucis significavisse. Revertimur eo, unde prope invita deflexit disputatio. Sunt igitur etiam ea, quae extrema dialogi parte de artis scribendi utilitate atque damno, de scriptae orationis atque sermonis ore prolati in docendo diversitate, denique de agnoscenda vel non agnoscenda scriptionis laude atque dignitate exponuntur, ita disputata, ut a iuvene Platone scribi nullo pacto potuerint; a viro aetate provectiore tum demum scribi potuerint, quum suscepta philosophiae in Academia docendae provincia scholarum habendarum consuetudinem rite expendisset eiusque magnitudinem et gravitatem librorum scribendorum muneri et officio neutiquam postponendam esse statuisset. His vero ita disputatis sponte iam intellectum iri speramus, quo iure antea censuerimus, totum Phaedri argumentum esse eiusmodi, unde satis luculente appareat, operis primordia non ad adolescentiam, sed ad aetatem virilem Platonis, hoc est, ad Olympiad. XCVIII. referri oportere. Quo explorato etiam facile est ad coniiciendum, unde inter veteres quosdam criticos error iste natus sit, quo Phaedrum omnium dialogorum, quos Plato scripserit, primum fuisse putaverunt, de qua ipsorum opinione iam supra memoravimus. v. Diogen. Laert. III. 35. 38. et Olympiodor. Vit. Plat. p. 73. ed. Fischer. Nempe verisimillimum est sane Phaedrum primum fuisse dialogum a Platone in patriam ex itineribus reverso scriptum et evulgatum. Scribit autem Eusebius in Chronico Platonem Olymp. demum XCVII. 4. pro philosopho agnitum esse, quod quomodo interpretandum sit, minime obscurum est. Enimvero extitit Plato inde ab illo tempore is, qui non iam aut Socratis aut aliorum disciplinae addictus haberetur, sed suam ipsius doctrinam atque rationem videretur condidisse, unde tum demum plenam iusti philosophi laudem adeptus esse iudicandus est. Itaque verisimiliter

memoriae proditum fuit antiquitus, Phaedrum primum fuisse dialogum, quem Plato, quo tempore in patriam redux factus Athenis scholam condidisset, in publicum emisisset. Quod postea per malignitatem et calumniam adversariorum, maxime Peripateticorum, qui in eo nescio quid puerile (μειρακιῶδες) notassent, sic acceptum est, ac si liber omnium primus ab adolescentulo litteris consignatus esset. De qua re pluribus commentati sumus in libello, quem inscripsimus: Examen testimoniorum de Phaedri Platonici tempore natali antiquitus proditorum. Lipsiae, a. 1849. quaternis evulgato.

Quemadmodum autem universi Phaedri argumentum tale est, unde dialogum appareat aetate provectiore a philosopho scriptum esse, ita etiam singularia quaedam huius rei in eo reperiuntur documenta sanequam luculentissima. Testatur enim huius sententiae veritatem primum quidem illud, quod plurimi extant eius sermones, qui neque ad doctrinae absolutionem neque ad artis et compositionis perfectionem cum eo comparandi sunt. Quorsum sine ulla dubitatione referendi sunt Lysis, Laches, Charmides, Hippias, Ion, Meno, Euthyphro, Crito, alii; quos qui aut cum Schleiermachero pro maiorum operum tamquam comitibus et adiutoribus aut cum Astio pro libellis subditiciis habent, ii multum veremur ne nodum, quem solvere isto modo studuerunt, neutiquam expediverint, sed multo etiam intricatiorem reddiderint. Nimirum sunt hi libri omnes sine dubio a Platone ea aetate scripti, qua a disciplina Socratica profectus paullatim ad altiora coepit contendere, necdum doctrinae rationem eam conditam habuit, quam postea est professus. Id quod etiam ex eo intelligitur, quod in illis doctrina idearum nondum expressa cernitur, quae in Phaedro iam habetur absolutissima. Ex quo consequitur, falsos esse iudicio suo, qui absolutissimae artis et doctrinae opus puerilibus prope philosophi annis attribuerunt, scilicet boni Olympiodori et Diogenis narratione in fraudem inducti. Porro non praetereundum silentio est, quod sane non indignum est diligenti animadversione, philosophum bis rerum Aegyptiacarum ita iniecisse mentionem, ut id deliberato consilio fecisse videatur, de qua re

consulas p. 274. C. sqq. et p. 257. D. Nimirum nos quidem si quid iudicare possumus, ista ratione ipse eleganter significavit tempora, in quae Phaedri origines incidisse existimandae essent, quandoquidem itineris haud ita pridem a se in Aegyptum suscepti memoriam quodammodo instauratam voluit. Accedit ad haec Phaedri cum Symposio coniunctio et necessitudo, quae certe tanta est, ut hi libri non modo in eodem plane argumento tractando versentur, quandoquidem amatoriam philosophandi rationem ac disciplinam illustrant, sed etiam unum quasi corpus conficiunt, ita quidem ut alterum altero expleatur atque consummetur. De qua re per se satis aperta nolumus hoc loco disputare uberius, praesertim quum eam iam in Praefatione ad Symposium p. LXVI. sq. ed. 3. attigerimus. Est autem verisimillimum, opera tanta argumenti pariter atque artis similitudine et cognatione inter se coniuncta, quanta maiorem vix cogitare liceat, etiam temporibus finitimis neque multum diversis elaborata et in lucem publicam emissa esse, id quod profecto tanto rectius ita statuere licebit, quod Sympos. p. 182. A. manifesto ad Lysianam orationem in Phaedro habitam respicitur. Quod quidem nec praeteriit Schleiermacherum Praef. ad Symp. II. 2. p. 381. Quamquam is ibi putat Phaedrum ab ipso Platone ut iuvenile opus designari; de quo tamen nobis quidem longe videtur aliter, quandoquidem Lysiae abiecta humilitas etiam gravius in ipso Phaedro castigata est, quam in Symposio fieri meminimus. Iam vero certum et exploratum habetur, Symposium nullo pacto potuisse ante Olymp. XVIII. 4. = a. 385. ante Chr. n. litteris exarari. Nec tamen credibile est idem illud multo post scriptum esse. De qua re v. Prolegg. ad Sympos. p. 40. ed. 3. et annot. ad p. 193. A. Ex quo certe verisimillimum fit, Phaedrum non ita multo ante in lucem publicam prodiisse.

Quum vero haec argumenta satis valida sint ad confirmandam eam sententiam, quam antea de natali tempore Phaedri, ex ipsa libri materia explicatam, proposuimus; tum reliqua sunt adhuc duo alia, quae eandem illam certissime videntur confirmare, ut illa quidem certe opinio, qua dialogi origines ad Platonis adolescentiam reiectae sunt, utique prorsus reiicula existimari debeat. Quorum alterum sumtum

est ex celeberrimis atque luculentissimis doctrinae Pythagoricae vestigiis in Phaedro extantibus; alterum repetitum est a vita ac studiis Isocratis, cuius in Phaedro mentionem iniectam esse iam in superioribus animadvertimus. De his igitur argumentis adhuc licebit paucis exponere; quo facto ad ea examinanda accedemus, quae ad veterem opinionem vel confirmandam ac tuendam vel illustrandam atque dilucidandam in medium allata sunt, quippe quorum vanitate demum demonstrata haud dubie futurum erit, ut ea, quam nos defendendam suscepimus, sententia firmo talo stare existimetur. Aggredimur igitur ad argumentum prius, quod certe ad dirimendam litem et controversiam non exiguum momentum faciet.

Narrat enim Cicero identidem De Fin. V. 29. Tusc. IV. 19. De Rep. I. 10. aliis non dissentientibus, Platonem philosophiae Pythagoricae notitiam accuratiorem susceptis demum in Italiam et Siciliam itineribus sibi comparavisse, ita ut, quum antea Socratem expressisset, hoc est, Socratis sequutus esset rationem, **postea adiunxerit Pythagoreorum disciplinam** atque etiam **Philolai tum** nactus sit commentarios, hominibus Pythagoreis et studiis illis plane deditus. Quorum testimoniorum fidem et auctoritatem qui ita elevare studuerunt, ut e Phaedonis loco p. 61. D. docere conati sint, philosophiae Pythagoricae notitiam vivo adhuc Socrate a Simmia et Cebete Athenas esse perlatam, ii parum videntur reputavisse nec Phaedonis locum id luculente testari nec Ciceronem aliosque ista repetitis vicibus fuisse narraturos, nisi locupletiores eius narrationis auctores habuissent, in quibus videtur etiam Aristoteles fuisse. Nec vero illi quidquam profecerunt, qui ex Politico et Parmenide demonstratum iverunt, Platonem iam mature Pythagoricae sapientiae notitiam habuisse, quippe cuius vestigia in illis libris extent manifesta. Nempe de his quid existimandum sit, patebit ex Prolegg. nostris ad Plat. Opp. I. p. XX. ed. tert. Itaque fidem historiae si non temere deserere voluerimus, certe nobis ita persuadebimus, ut Platonem existimemus per primi demum itineris in Italiam inferiorem et Siciliam suscepti opportunitatem accuratiorem accepisse philosophiae Pythagoricae notitiam, ut inde ad suae doctri-

nae rationem excolendam et perficiendam proficere potuerit. Ex quo quid de Phaedri originibus colligere liceat, ad demonstrandum haud sane difficile est. Extant enim in hoc dialogo plurima sane Pythagoricae sapientiae, imprimis Philolaicae doctrinae, eiusque reconditioris ac subtilioris vestigia, in quibus tamen recte aestimandis utique tenendum est, quod non animadversum facile quem possit in errorem inducere, philosophum placitis Pythagoricis ea lege et moderatione usum esse, ut illa non integra servaverit, sed potius suae ipsius rationi convenienter mutaverit mutataque ad illam exornandam illustrandamque traduxerit. Longum est omnia atque singula, quae huc pertineant, ordine deinceps enumerare, nec vero ut hoc ita fiat unice est necessarium, quum iam supra passim et vero etiam in Commentariis ipsi Platonis sermoni subiectis ea de re admonuerimus. Itaque satis erit hic potiora tantum attigisse. Pertinet igitur huc argumentum immortalitatis p. 245. C. — 246. A. explicatum, quod ex fontibus Pythagoricis ductum esse liquet e Cicer. Tusc. I. 16. et Aristot. De anima I. 2. de quo v. Davis. ad Tusc. I. 12. Rittershus. ad Porphyr. De Vit. Pythag. p. 22. sqq. Idem porro statuendum est etiam de animi in tres partes descriptione, qualis p. 246. A. sqq. exhibetur. Eam enim a Pythagoreis celebratam esse iuxta cum Cicerone Tusc. IV. 5, ubi v. Davisius, confirmant etiam Diog. Laert. III. 30. — 32. Hierocl. ad Pythag. Carm. Aur. v. 69. p. 290. ed. Paris. Et conf. etiam quae Prolegg. ad Tim. p. 53. de hac re explicavimus. Atque eandem etiam ab Aristotele Magn. Mor. I. 1. Platoni, non Socrati, hoc est non Platoni Socratico, sed Platoni sui iuris facto, vindicari non iniuria statuitur. Is enim ea de re scribit haec: *μετὰ δὲ ταῦτα Πλάτων διείλετο τὴν ψυχὴν εἴς τε τὸ λόγον ἔχον καὶ εἰς τὸ ἄλογον ὀρθῶς καὶ ἀπέδωκεν ἑκάστῳ ἀρετὰς προσηκούσας*: ubi quod *τὸ ἄλογον* vocatur, id duplicem *τοῦ θυμικοῦ* et *τοῦ ἐπιθυμητικοῦ* vim naturamque complectitur, de quo v. ad Remp. IV. p. 439. D. Praeterea Pythagoricum quiddam redolent etiam illa, quae p. 246. D. — 249. D. de vita animorum olim una cum diis acta ita exponuntur, ut multa velata sint allegoriae integumentis; conf.

Cicer. De senect. c. 21. et De nat. deor. I. 11. Nec vero quisquam recte negaverit Pythagoreorum rationi convenire quae p. 249. sqq. admodum copioso sermone de lapsu animorum deque eorum migrationibus disseruntur. v. Menag. ad Diog. Laert. VIII. 5., 11. Rittersh. ad Porphyr. Vit. Pyth. §. 19. Nec dubitamus huc referre locum p. 273. A. E. *ἀλλὰ τοῖς θεοῖς — ἐξ ἀγαθῶν.* Nam eandem sententiam deprehendimus Phaedon. p. 62. B. 63. A. B. C. 85. C. ubi luculentissima sunt rationis Pythagoricae vestigia. Atque indidem etiam intelligitur, quinam dicantur ibi *οἱ σοφώτεροι ἡμῶν*, ad quorum auctoritatem provocatur. Intelliguntur enim procul dubio Pythagorei. Porro nescio quid Pythagorici habent, quae p. 275. B. sqq. disputantur eo consilio, ut melius esse appareat oris institutione aliis prodesse quam librorum scriptura. Audias enim Plutarchum Vit. Num. p. 74. C. = p. 121. ed. Schaefer. *ἐκέλευσε τὰς ἱερὰς βίβλου συνταφῆναι μετὰ τοῦ σώματος· ᾧ λογισμῷ φασι μηδὲ τοὺς Πυθαγορικοὺς εἰς γραφὴν κατατίθεσθαι τὰ συντάγματα, μνήμην δὲ καὶ παίδευσιν αὐτῶν ἄγραφον ἐμποιεῖν τοῖς ἀξίοις.* Omnino autem amatoria ista, quam philosophus commendavit, philosophiae disciplina videtur non adeo a Pythagoreorum vita philosopha abhorrere, ut tota haec pars dialogi referat nescio quid Pythagorici. Accedunt ad haec astronomica p. 247. sqq. quae etsi ex variis variorum decretis mixta et conflata sunt, tamen item sapientiae Pythagoricae imprimisque Philolaicae speciem satis apertam prae se ferunt. Manifestum est igitur in Phaedro passim doctrinae Pythagoricae eiusque subtilioris ac reconditioris vestigia expressa cerni, unde satis tuto colligitur, librum eo demum tempore, quo Plato in Siciliam et Italiam inferiorem pervenit, litteris perscribi potuisse. Ex quo etsi nondum consequitur, ut Olymp. XCVIII. post reditum Platonis scriptus putari debeat, tamen illud certissime efficitur, non potuisse fieri, ut scriberetur ab adolescentulo trium et viginti annorum, sed scriptum esse a viro maturioris aetatis. Ubi vero hoc ipsum argumentum cum superioribus in unum coniunxeris, certe nec diffiteberis, valere illud utique eo, ut quam coniecturam supra de Phaedri

temporibus posuimus, ea non parum hinc roboris atque firmamenti accipiat.

Sed transeamus ad alterum illud, quod modo commemoravimus. Sunt enim etiam ea, quae p. 278. E. sqq. de Isocrate ut futuro rhetore philosopho praedicuntur, eiusmodi, ut in adolescentem illum, licet Socratis discipulus fuisse perhibeatur, neutiquam conveniant; in virum aetatis maturioris egregie conveniant. Unde profecto verisimillime colligi licet, unice vera esse quae Cicero in Oratore c. 13. §. 14. memoriae prodidit, Platonem scripsisse de Isocrate seniore, quae Socratem de adolescente per speciem dialogi vaticinari iusserit *). Etenim fuit Isocrates profecto aetate iuvenili adeoque partim virili minime is, qui philosophiae studiis multum tribueret, quandoquidem adolescens fere unice operam dedit rhetoribus et sophistis, Tisiae, Gorgiae, Prodico, Archino, Therameni, aliis, et ab horum potissimum ratione ac disciplina profectus est, postea autem contemta arte studiosissime id egit, ut vel aliis scriberet orationes iudiciales vel declamationes componeret ad ingenii ostentationem comparatas, morem et exemplum aliorum rhetorum imitatus; v. Dionys. Hal. Isocr. p. 534. ed. Reisk. Plutarch. Vitt. X. Oratt. p. 836. Phot. Cod. 260. Suidas s. v. Anonym. Vit. Isocr. Scriptor. p. VIII. ed. Dind. Lips. Cicer. Orat. c. 52. Brut. c. 48. Quibus quidem studiis quum etiam maturiore aetate deditus fuisse reperiatur; fuit autem sexennio maior Platone; quis quaeso sibi persuadeat eum a philosopho isto tum praeconio ornari potuisse, quo in Phaedro ornatus est? Quippe laudasset profecto Plato hominem tamquam oratorem philosophiae laude aliquando insignem futurum, qui recens a sophisticis rhetorices studiis non modo omnem artis laudem auferebat, sed etiam bonum otium orationum scribendarum negotio contriverat, adeoque ipsum, quamvis Lysia nihilo meliorem neque philosophiae studiis excellentiorem, tamen huic anteposuisset. Quo profecto nihil potest fingi et

---

*) Disputavimus de his rebus copiosius in Commentat. Isocratea ad illustrandas Phaedri Platonici origines. Lips. 1850. 4.

cogitari veridissimilius. Enimvero quid rei fuerit, unus omnium clarissime significavit Cicero. Is enim in Oratore c. 13. §. 41. posteaquam Socratis apud Platonem de Isocrate iudicium commemoravit, continuo haec subiungit: Haec igitur, inquit, de adolescente Socrates auguratur. At ea de seniore scribit Plato, et scribit aequalis, et quidem exagitator omnium rhetorum; hunc miratur unum. Quae certe dubitari non potest quin ille ex fontibus limpidissimis atque integerrimis hauserit. Sunt enim profecto talia, quae Platonis vaticinio clarissimam lucem affundant. Narrant enim scriptores veteres Isocratem aetate provectiorem misso forensium scribendarum orationum negotio sese applicavisse ad scribendas orationes civiles, quo communi Graecorum saluti consuleret, et quum frustra id efficere studuisset, ut Graeci iunctis viribus communiter bellum contra Persas susciperent, ludum oratorium aperuisse, quo alios rectius ac prudentius, quam vulgo fieri soleret, ad dicendi scribendique facultatem institueret, adeoque ad artes (τέχνας) rhetoricas componendas animum appulisse. v. Plutarch. Vitt. X. Oratt. p. 329. ed Reisk. Photius l. c. p. 488. ed. Bekker. Cicer. Brut. c. 13. §. 48. Itaque ille posteriore aetate, missis orationibus iudicialibus, sese ad scribendas orationes generis deliberativi convertit adeoque artis olim a se contemtae magister extitit, quandoquidem primum in Chio insula, postea autem Athenis in vicinia Lycei scholam constituit. v. Dionys. Hal. De Isocr. p. 536 sq. Phot. p. 793. X. 486. 6. 26. Iam vero de tempore si quaeritur, quo orator ista consilia inierit, res definiri certius potest ex loco perquam memorabili Orat. De permutat. §. 75. — 78. coll. §. 57. ubi ipse de consiliorum ac studiorum suorum rationibus exposuit. Inde enim liquido apparet, primam orationum civilium, quas tum composuerit, non fuisse aliam, quam quae ab ipso λόγου πανηγυρικοῦ nomine est insignita. Scriptus vero Panegyricus est non ante XCVIII. Olymp. sicuti Nath. Morus assentiente etiam Spohnio invictis argumentis demonstravit; neque ante Olymp. CI. 1. in publicum emitti potuit, ut iidem viri docti luculente docuerunt. Ex quo potest sane intelligi,

quonam tempore celeberrimus orator de mutandis et corrigendis artis rhetoricae rationibus cogitare coeperit. Narrant enim Longinus De Sublim. 4. Dionys. De Comp. Verb. p. 406. ed. Schaefer. Quintil. Instit. Oratt. X. 4. 4. Plutarchus p. 350. E. ubi v. Wyttenbach Voll. VII. p. 156. et Vitt. X. Oratt. p. 332. ed. Reisk., alii, eum scribendo Panegyrico integros decem vel quindecim annos impendisse. Quod si vere narratum est, sponte consequitur, ut ista oratoris studia et consilia referenda sint ad Olymp. XCVII. 3. siquidem scriptioni suae decem tribuit annos, aut ad Olymp. XCVIII. 2. si eidem quindecim annorum tempus impendit. Ex quibus tamen prius videtur esse probabilius. Sed istud quidem utcunque sese habet, omnia certe cum nostra ratione congruunt mirabiliter. Sunt enim haec ipsa illa tempora, quibus de Isocrate verissime scribi potuerunt, quae in Phaedro de eo scripta leguntur, praesertim quum ille tum etiam intellexisset, eloquentiam, eristica ab ea procul habita, cum philosophia esse arctius coniungendam, ut intelligitur ex Encom. Hel. §. 1. Adv. Sophist. §. 1. Panathen. §. 12. sq. De Antidos. §. 3. §. 45. §. 271. coll. Paneg. cap. 1. extr. et Quintil. Inst. II. 15, 33. Rediit enim Plato, ut iam antea diximus, ex prima peregrinatione Olymp. XCVII. 4. vel XCVIII. in. eodemque ferme tempore scholas in Academia habere constituit, cuius consilii sui in Phaedro quodammodo reddere rationem conatus est. Quocirca tum, quum videret et admiraretur insolitam magnitudinem consiliorum, quae ab Isocrate capta essent, fieri sane rectissime potuit, ut ipsum ornaret iis laudibus, quibus eum in Phaedro per Socratis vaticinium affecit. Nova enim profecto erant ista rhetoris studia, ac tanto magis laudum praedicatione digna, quo propius erant cum philosophia coniuncta. Nec vero aliis de caussis mirabile est quod philosophus oratorem isto modo salutavit. Nam primum ipsi bene cupiebat adeoque coniunctus erat amicitiae et familiaritatis necessitudine, sicuti ex Diog. Laert. III. 8. intelligitur. Deinde procul dubio eum etiam ut veterem Socratis discipulum amabat ac diligebat, quandoquidem rhetor teste Anonymo scriptore Vit. Isocrat. p. VIII. ed. Dind. Lips. olim etiam disciplina et institutione Socratis

usus erat. Accedebat quod una cum ipso ab optimatium partibus steterat neque, sicut Lysias, faverat plebis cupiditatibus. Denique fieri non poterat quin ipsi vehementer probaretur iudicium Isocratis de vulgari rhetorica, quippe quam et ipse putaret, quamdiu ea a philosophia esset alienior, nihil aliud esse nisi speciosam quandam fraudum ac fallaciarum administram atque usum mera exercitatione collectum, verae artis laude plane destitutum, de quo v. Phaedr. p. 266. C. 270. B. Gorg. p. 463. B. Phileb. p. 55. E. Haec igitur omnia quum ita se haberent, et quum illo ipso tempore, quo in patriam redux factus philosophiam tradere apud animum constituerat, laudatissimum oratorem videret item sapientiae disciplinae tribuere plurimum, atque adeo id studere, ut et oratoriae artis ratio philosophando corrigeretur et usus eiusdem aliquando ad res multo maiores et excelsiores, quam minutae caussulae essent, traduceretur; non dubitavit continuo suam ea de re sententiam palam declarare, et quid quantumque esset, quod merito de istis Isocratis studiis sperare liceret, breviter quidem sed satis graviter significare. Quod quidem nostro iudicio elegantissime ita fecit, ut, quum sermo intra Olymp. 92. 1. et Olymp. 93. 3. habitus fingatur, Socratem per dialogi speciem et verisimilitudinem iusserit de illo, quamvis dudum virilem aetatem ingresso, tamen tamquam de iuvene optima quaeque vaticinari, eoque modo praedicere, quinam ex praestantissimis eius studiis ad artem oratoriam atque vitam communem fructus redundaturi essent. Nimirum philosophus quum veterem amicum nollet laudare rusticius, urbanissime praesenti rerum conditione ac fortuna usus eum iussit veluti repuerascere atque ab ipso Socrate iis ornari laudibus, quibus tum, quum haec scribebat, utique dignus esse videbatur. In quo quid insit insulsi aut inurbani, praesertim quum ita Isocrates aetate minor Lysiae seniori opponatur, nos quidem fatemur adeo non intelligere, ut nihil magis scite eleganterque excogitari potuisse arbitremur. Iam vero his ita disputatis effecisse videmur, ut qui fieri potuerit, ut Plato ista de Isocrate quamvis aetate longius progresso litteris perscriberet, nullo negotio intelligatur. Et confirmatur haec ratio nostra egregie iis, quae Cicero loco Orat. c. 13. §. 41. scripsit, cuius verba su-

pra retulimus. Etenim si vera sunt, quae nos de Phaedri originibus exposuimus, philosophus, quo tempore eum librum scripsit, annum egit aetatis quadragesimum secundum, utpote natus Olymp. 87. 3. Fuit autem Isocrates ipso sex septemve annis aetate maior, sicuti tradunt Diog. Laërt. III. 2. Plutarch. Vitt. X. Oratt. p. 836. Scriptor. Anon. Vit. Plat. ap. Heeren. p. 9. Itaque hic quo tempore Phaedrus prodiit, habuit circiter annos quadraginta octo vel novem, quod ad amussim congruit cum Olymp. 98. a. 1. vel 2. Cui aetati sane planissime convenit, quod Cicero Platonem narrat ista scripsisse de Isocrate seniore, quandoquidem *seniores* appellati sunt, qui annum aetatis quadragesimum quintum excessissent, ut Cicero more Romano loquutus esse putandus sit, dum aetatem Isocratis accuratius indicare conatus est. Nam teste Varrone apud Censorinum De die nat. c. 15. seniores vocati sunt, qui erant in quarto aetatis gradu, inde ab anno XLV. aetatis ad usque sexagesimum annum, quod tunc primum visum est corpus senescere incipere; inde vero usque ad finem vitae senes sunt appellati, quod ea aetate corpus iam senio laborare iudicaverunt. Itaque illo auctore seniorem esse minus, senem esse plus est, quamquam senex interdum etiam pro seniore dici consuevit; apparetque sponte, qui fieri potuerit, ut corruptae linguae Latinae aetate inde a Caroli Magni temporibus senior significaret dominum, unde is hodie quoque ab Italis Signore, a Gallis Seigneur, ab Hispanis Sennor vocatur. Verum haec velut in transcursu. Redimus ad propositum. Verissime igitur Cicero narrat quae apud Platonem de Isocrate dicantur, a philosopho aequali de illo seniore scripta esse; cuius narratio ita cum ipsius Isocratis studiis et vivendi consiliis congruit, ut illis etiam plurimum inde lucis accedat. Haec omnia vero quum ita sese habeant, sponte apparet, opinor, etiam vitam et studia Isocratis plurimum eo valere, ut Phaedrum Platonis non alio quam quo supra statuimus tempore scriptum et in lucem emissum esse existimare cogamur. Neque enim de celeberrimo rhetore ut iuvene potuerunt dici quae de eo apud Platonem dicuntur, et gravissimo constat Ciceronis testimonio scripta esse de

seniore, quae Socrates de ipso ut adolescente vaticinatur.

Demonstravimus igitur hactenus argumentis satis, opinor, probabilibus, Phaedri origines ad Olymp. XCVIII. in. referendas esse. Sequitur nunc, ut etiam de iis quaerendum sit, quae huic rationi officere iudicata sunt, adeoque effecerunt, ut plurimi critici et interpretes illas potius ad Platonis adolescentiam et iuventutem detrudi oportere arbitrati sint. Quae quidem, ubi discesserimus a Diogenis Laertii et Olympiodori testimoniis, duplicis potissimum generis sunt. Nam primum quidem viri docti putaverunt, Lysiae vitam ac fortunam illi sententiae multum adversari; deinde etiam scribendi ac disputandi genus in hoc libro usurpatum tale esse iudicarunt, quod scriptionem libri iuvenile quiddam habere arguat, unde possit de aetate scriptoris coniectura capi haud fallax et ambigua. Itaque primum quidem de Lysia adhuc pauca disputabimus, deinde autem de genere dicendi ac disserendi in Phaedro regnante breviter exponemus, quo clarum et perspicuum fiat, quo iure viri docti inde collegerint, libri primordia in iuventutem philosophi conferenda esse.

Et de Lysia quidem si quaerimus quid ab illis hac in caussa animadversum sit, duo sunt potissimum, unde sententiae suae argumenta repetierunt. Primum enim animadversione dignissimum esse dictitant, quod orator clarissimus in Phaedro ut sophisticarum tantum et panegyricarum orationum scriptor deformetur, quum tamen ille inde ab Olymp. XCIV. 1. imprimis iudicialibus orationibus inclaruerit earumque scriptione summam eloquentiae laudem sit consequutus. Ex quo necessitate quadam effici contendunt, ut Phaedrus ante Olymp. XCIV. 1. scriptus esse putandus sit. Cui argumento addunt etiam aliud. Censent enim perquam mirum esse ac prope indignum, quod Lysias in hoc libro, grandis iam senex factus, neglectis egregiis eius virtutibus, tam acriter corripiatur acerbeque exagitetur; unde concludunt, Platonem adolescentem potius quam virum ista de Lysia scripsisse, quo tempore ille nondum fuerit aetate provectior. Haec igitur sunt fere quae in contrariam partem afferuntur, quo scilicet efficiatur, fieri non potuisse, ut Phaedrus a Platone maturiore aetate

litteris perscriberetur et in publicam lucem emitteretur *).

Quae quidem omnia etsi ultro fatemur satis acute esse animadversa, tamen eadem censemus minime eam vim habere videri, ut Phaedrum evincant nullo modo Olymp. XCVIII. scribi potuisse. De qua re eo magis iuvabit exposuisse, quod hac ipsa disputatione etiam Phaedri intelligentia plus una ex parte iuvabitur. Quod igitur dicunt viri eruditissimi, sophisticas tantum Lysiae declamationes in Phaedro respici atque examine diligentiore explorari, in eo saltem ex parte iudicio suo falsi sunt, siquidem censuerunt civilium Lysiae orationum nullam plane iniectam esse mentionem. Quae opinio prorsus a vero abhorret. Tanguntur enim clarissimi rhetoris orationes iudiciales manifesto p. 257. C. ubi ille narratur nuper a viro quodam civili tamquam scriptor orationum s. *λογογράφος* malitiose tractatus petulanterque derisus esse. Ad quem locum Scholiasta prudentissime adnotavit haec: *τοὺς ἐπὶ μισθῷ (λεγει) λόγους γράφοντας καὶ πιπράσκοντας αὐτοὺς εἰς τὰ δικαστήρια,* Quod vere animadversum esse, certe nemo temere negaverit, qui orationes Lysiae sophisticas homini in republica versato bene perpenderit non facile potuisse stomachum movere, iudiciales potuisse. Nempe significavit Plato ibi per occasionem callidissime, quidnam omnino de studiis *τῶν λογογράφων* pariter atque virorum civilium, plerumque cum inani vanitate et superbia coniunctis, sentiret. Neque omnino in Phaedro nulla ducitur iudicialis eloquentiae ratio, id quod vel intelligas ex p. 161. D. E. Iam vero quod viri doctissimi porro ita statuunt, ut ex eo, quod una declamationum sophisticarum scriptio a Lysia factitata carpitur et reprehenditur, necessario consequi putent, Phaedrum ante Olymp. XCIV. 1. in litteras relatum esse, ne haec quidem ipsorum sententia ita comparata est, ut omnino probanda sit, minime omnium autem id efficere videtur, ut Phae-

---

*) v. Schleiermacher. Praef. ad Phaedr. p. 73. ed. 2. Krische. *Ueber Platons Phaedrus* p. 29. sqq. et 133. sqq. al.

drus existimari nequeat tempore multo posteriore quam vulgo putant litteris consignatus esse. Nam primum quidem animadvertendum est, scenam dialogi vel sic ea ratione esse adornatam, ut ne leges verisimilitudinis ullo modo neglectae aut violatae sint. Habetur enim colloquium, sicuti antea demonstratum est, Olymp. XCIII. 2. vel. 3. hoc est eo tempore, quo Lysiam sane verisimile est in uno potissimum declamatorio scribendi genere elaboravisse. Itaque hactenus quidem nihil profecto reperias, quod alicui offensioni esse possit, etiamsi opus Olymp. XCVIII. in. scriptum esse existimetur. Restat igitur dubitatio, num commode recteque fieri potuerit, ut eodem illo tempore etiam de Lysia tamquam rhetore in genere scribendi cum eloquentiae et ingenii ostentatione coniuncto versante publice scriberetur. Id quod alterum est, de quo iam disputatio instituenda sit. Putamus autem ne huius quidem rei quaestionem plane esse inexplicabilem, dummodo meminerimus, de quo supra exposuimus, Lysiam, etiamsi inde ab Olymp. XCIV. iudicialibus maxime orationibus scribendis inclaruerit, tamen nec ab hoc inde tempore sophisticum et ad ingenii ostentationem comparatum scribendi genus plane seposuisse. Inde enim nullo negotio perspicitur nihil prorsus habere offensionis, quod in Phaedro Platonis, quamvis ille Olymp. XCVIII. demum litteris consignatus sit, levi tantum iudicialis eloquentiae mentione iniecta nihil nisi una ars Lysiae ἐπιδεικτική sub examen vocatur. Etenim versabatur orator senex etiam tum perpetuo in scribendis evulgandisque operibus ad ostentationem comparatis, ut vel illa aetate veritati convenientissimum videri debuerit, quod ipsi amatoria aliqua declamatio esset adscripta, quae specimen quasi quoddam eloquentiae ipsius exhiberet. Atque haec quidem omnia quum satis valeant ad elevandum virorum doctissimorum iudicium, quod iam expendendum sumsimus; tum non inutile erit etiam causas addidisse, quae philosophum permoverint, ut unam solam ἐπιδεικτικὴν Lysiae eloquentiam tamquam spectandam proponeret. Sunt autem, nisi fallor, potissimum duae. Nam primum quidem Plato facile pervidit, scribendi consilium, quod iniisset, esse eiusmodi, quod non ferret iudicialis Lysiae eloquentiae sive commentationem sive explorationem. Deinde vero

nec necessarium duxit, ut de ea peculiari opera disputaretur, quandoquidem vel sine istiusmodi disputatione propositum suum assequi liceret. De qua utraque re ubi fuerit explicatum, certius etiam perspectum iri sententiae nostrae veritatem confidimus. **Non potuit** igitur Plato, quantum quidem nos intelligimus, pro consilii sui ratione in Phaedro de Lysiae eloquentia iudiciali commentari aut specimen eius et exemplum aliquod ita in medium afferre, ut oratione amatoria factum videmus. Voluit enim philosophus, ut vidimus, in hoc opere non tantum eloquentiam taxare, sed etiam vim et ubertatem philosophiae declarare patefacto summo atque ultimo eius fonte in animi natura et infinito aeternae pulcritudinis sive idearum amore sito, cui quidem amori sollertissime amorem masculum vulgarem e regione posuit. Quid igitur? quanam tandem arte censebimus libri argumentum idque principale commode illustrari potuisse, si oratio aliqua Lysiae iudicialis ad partes vocata aut imitando expressa esset? Nimirum fatendum est utique, consilium totius libri atque principale argumentum ita tulisse, ut amatoria aliqua Lysiae declamatio adhibenda esset. Quod adeo manifestum extare putamus, ut copiosiore rei expositione videamur omnino supersedere posse. **Non potuit igitur** Plato in Phaedro oratione aliqua iudiciali Lysiae uti neque ipsi licebat iudicialis viri eloquentiae peculiari opera censuram peragere. Sed accedit, quod **id ne opus quidem** ipsi fuit, quo propositum suum assequeretur simulque tamquam per transennas ostenderet, quid de omni Lysiana eloquentia sentiendum videretur. Nam disputationi, quam de rhetorica instituit, certe nihil aliud est propositum, nisi hoc, ut rhetoricam doceatur vera artis laude indignam esse propterea, quod philosophiae sublimitate et ubertate pariter atque dialectica subtilitate careat. Hoc ipsum autem abunde ex amatoria illa oratione Lysiae tributa atque ex iis cognoscitur, quae eius caussa de arte rhetorica deque dicendi ac docendi modo copiose disseruntur. Itaque philosophus sane sperare potuit et confidere, sponte inde ab omnibus intellectum iri, quid de celebratissimis illis orationibus iudicialibus iudicari oporteret, quas Lysias emisisset. Nempe in his quoque isto modo tacite significavit philosophiae ubertatem atque vim

desiderari, quandoquidem Lysias omnino talis fuit, qualem iam veteres descripserunt, subtilis quidem, perspicuus, tersus, elegans et urbanus, sed idem minus gravis, ieiunus saepe atque iusto tenuior, in quo subinde etiam sophisticum quiddam pellucet atque arte quaesitum, praesertim quum etiam figuris rhetoricis delectetur, quibus Plato non artem, sed artis quaedam initia et rudimenta (*τὰ πρὸ τῆς τέχνης*) contineri arbitratur. De quibus omnibus praeter ceteros, quorum iudicia collegit Hölscherus Vit. Lys. p. 32. sqq., unum sufficiet audivisse Tullium, qui plus semel de Lysia verba fecit. Is igitur Orat. c. 9. §. 30. nam qui Lysiam sequuntur, caussidicum quendam sequuntur, non quidem illum amplum atque grandem, subtilem et elegantem tamen, et qui in forensibus caussis possit consistere, h. e. in aliis scribendi generibus ut nimis tenuis minus probandus videatur. Brut. 9. §. 35. nihil acute inveniri potuit in iis caussis, quas scripsit (Lysias); nihil, ut ita dicam, subdole; nihil versute, quod ille non viderit; — nihil contra grande, nihil incitatum, nihil ornatum vel verborum gravitate vel sententiarum, in quo quidquam inesset elatius. De opt. dic. gen. c. 3. imitemur, si poterimus, Lysiam eiusque tenuitatem potissimum; — sed quia et privatas ille plerasque et eas ipsas aliis et parvarum rerum caussulas scripsit, videtur esse ieiunior. Ita fit, ut Demosthenes certe possit summisse dicere, elate Lysias dicere fortasse non possit.

Verum satis haec de istis. Videmur enim hactenus abunde demonstravisse, quod demonstrare fuit propositum, minime ex eo, quod nulla in Phaedro neque descriptio neque censura iudicialium Lysiae orationum reperitur, illud consequi, ut liber Platonis ante Olymp. XCIV. emissus esse et philosophi iuventuti potius quam virili aetati deberi existimandus sit. Pergimus ad alterum illud, unde supra vidimus viros doctissimos simile repetiisse iudicium. Etenim magnam illi neque ullo modo excusandam censuerunt futuram fuisse facinoris indignitatem, si Plato, quum ipse iam plus quam quadraginta annos

natus esset, senem septuagenarium tanta mordacitatis cavillatione petiisset neglectisque eius virtutibus tanta acerbitate exagitavisset, quanta in Phaedro utique ab eo factum sit. Ex quo consequens esse volunt, ut origines libri ad eam philosophi aetatem reiiciendae sint, in qua eiusmodi petulantia saltem sit magis excusabilis. Itaque quaesivisse item iuvabit, quid quantumque huic rationi tribuendum sit.

Licebit autem hic primum animadvertere parum nobis videri credibile, Platonem Lysiae iam Olymp. XCIV. in. tale opus, quale Phaedrus est, fuisse oppositurum, quandoquidem ille tum vix iam ad eam Athenis pervenerat auctoritatem, ut tamquam princeps rhetorum in scenam producendus videretur. Rediit enim, ut vidimus, Athenas Olymp. XCII. 1. = 412. a. Chr. n. Iam vero si Phaedrum ponamus Olymp. XCIV. in. litteris exaratum esse, Lysias necesse est iam septem fere annorum spatio, quos primos vir factus Athenis exegit, ad eam laudis et famae celebritatem pervenisse, ut ipsius auctoritas etiam philosophiae studiis officeret. Quod profecto tanto minus est credibile, quod ibi teste Cicerone Brut. c. 12. ab initio docuit eloquentiae artem, ac postero demum tempore ad iudicialium orationum scriptionem accessit, quodque omnes consentiunt nomen ipsius inde ab eo demum tempore illustrius extitisse, quo talium orationum scriptioni operam dare coeperit. Quocirca nec verisimile est ipsi tum Phaedrum esse oppositum, praeteriitque procul dubio dehinc longius temporis spatium, priusquam Plato eum scripto adoriendum statueret, licet haud incommode fieri potuerit, ut dialogus iam illa aetate habitus fingeretur, quippe quo iam ingenii artisque ostentandae caussa Gorgiae exemplum aemulatus oratorias declamationes edidisset. Sed quum minime sit credibile Phaedrum iam Olymp. XCIV. Lysiae fuisse oppositum, tum etiam in promtu sunt argumenta, unde appareat Lysiae senectutem nihil prohibuisse, quominus Plato de ipso grandis aetatis viro scriberet quae in Phaedro disputata sunt. Etenim primum quidem quod dictitant mitius de illo vel excusabilius videri posse iudicium, si iam Olymp. XCIV. in. expromtum sit, id profecto nihili est. Fuit enim Lysias etiam tum aetate iam provectior, siquidem ha-

buit prope quinquaginta annos. Quid igitur? num de homine quinquagenario salva modestia et humanitate scribi potuisse putabimus quae in Phaedro scripta sunt; de viro septuagenario eadem scribi potuisse negabimus? Quasi vero hoc tale temporis discrimen quidquam valeat ad regendum tali in caussa decori et indecori itemque iusti et iniusti iudicium. Ad hoc autem accedit etiam aliud quid. Versatus enim Lysias est in studiis eloquentiae ad summam usque senectutem, ut vel senex summi atque clarissimi rhetoris laudem obtinuerit. Obiit enim teste Dionysio Hal. Olymp. C. 2. = 379. a. Chr. n. octogenarius, quamquam alii vitae ipsius terminum etiam annis compluribus longius proferunt. Ad quod usque tempus ipsum nunquam rhetorices fuisse incuriosum vel orationes eius adhuc superstites liquido testantur, ex quibus orationes *κατὰ τῶν σιτοπωλῶν* et pro bonis Aristophanis Olymp. XCVIII. 1. = 388. a. Chr. n. defensio pro Polystrato Olymp. XCII. 4. = 409. a. aer. Chr. oratio contra Panclenem Olymp. XCV. 4. = 397. orationes adversus Epicratem, Ergoclem et Philocratem Olymp. XCVII. 3. et 4. oratio contra Theomnestum Olymp. XCIX. 1. scriptae putantur. Quid igitur? haec quum ita sese habeant, nonne verisimiliter statuere licebit in hac studiorum suorum perpetuitate et continuatione Lysiam circa Olymp. XCVIII. in. adhuc floruisse summa eloquentiae laude, ut plurimi eum, sicuti Phaedrus Myrrhinusius, maxime admirarentur et ut principem fere *λογογράφον* devenerarentur? Enimvero isto quidem pacto liquet potuisse sane Platonem de eo scribere ut sene, quae teste Cicerone (Orat. 13. §. 41.) de Isocrate seniore scripsit. Nec vero tum in eum non convenerunt quae in oratione ipsi tributa comparent tectae nequitiae signa et argumenta. Nam in oratione Demosthenica contra Neaeram p. 1351. §. 21. sq. narratur rem habuisse cum Metanira, meretrice Corinthia, quod ita factum videtur, quo tempore iam annum aetatis sexagesimum sextum vel septimum egit. Quocirca callidus veterator non sine specie veritatis etiam amoris humilioris criminatione peti potuit. Ac fieri potest ut Plato eum etiam propter democratiae studium, a quo philosophus abhorrebat magnopere, contemserit ac deluserit, de quo v. Stahr. Aristotel.

Libr. I. p. 63. sqq. Id enim verisimile fit ex Phaedr. p. 227. B. ubi v. annotat. nostr. Sed istud quidem in medio relinquamus. Pergimus potius ad illud, unde totius rei ratio etiam accuratius perspiciatur rectiusque aestimetur. Tantum abest enim, ut Plato severa ista, quam egit, artis oratoriae censura unum Lysiam petierit et corripuerit, ut longe maius quiddam spectaverit. Voluit enim procul dubio omnes omnino oratores vel rhetores a Siculorum disciplina profectos, uno excepto Isocrate, reprehendere et exagitare, quippe qui arti suae omnia, philosophiae rationi et conformationi, qualem olim iam Pericles, vir vere Atticus, plurimi aestimavisset, nihil plane tribuerent. Quocirca Lysiam non tam suam unius personam quam potius rhetorum omnium uni arti omnia tribuentium partes sustinere voluit. In quo similiter atque comicus Aristophanes versatus est, quem constat in Nubibus Socratem ut principem sophistarum perstrinxisse, in Ranis autem Euripidem ut argutorum et mollium tragicorum ducem et antesignanum in scenam produxisse, ut simul sophistae atque poetae id genus reliqui omnes riderentur ac deluderentur. Quam rationem ne quis putet a dialogorum scriptore esse alieniorem, cogitet is, quantum cognationis sermones Platonis cum fabulis poetarum, imprimis comicorum, habeant, memineritque praeterea similis artificii exempla etiam in aliis philosophi operibus, Symposio, Protagora, Republica, extare, in quibus libris omnibus passim loquentes ita inducuntur, ut certae alicuius rationis ac disciplinae tamquam partes sustineant. Esse autem Lysiam revera isto modo a Platone informatum, quum ex universa de rhetoricis disputatione intelligitur, tum imprimis, ex iis locis apparet, ubi praeter Lysiam etiam alii rhetores vellicantur, ut p. 258. D. *Λυσίαν τε καὶ ἄλλον, ὅςτις πώποτέ τι γέγραφεν κ. τ. λ.* p. 272. C. D. p. 278. C. aut universa cohors Siculorum ac sophisticorum rhetorum perstringitur, sicuti fit p. 266. C. sqq. Atque haud scio an ad confirmandam hanc sententiam etiam illud valeat, quod p. 278. C. D. Lysias monetur, ut sese aliquando Polemarchi fratris exemplo ad philosophiae studium convertat, quodque p. 257. B. Socrates ita loquens inducitur, ut ei idem illud bonum ab Amore precetur. Nimirum haec omnia

licet propter tempus, quo habetur sermo, recte et cum specie veritatis ipsi dicantur Lysiae, tamen ita demum plenam vim suam accipiunt, si de persona cogitamus, quam rhetor celeberrimus in Phaedro sustinet. Tum enim ea non tam Lysiae caussa, quam propter eos omnes monita esse putanda sunt, qui perverso consilio a rhetoricis studiis philosophiam omnino seiungerent. Nimirum ita philophus callidissime, quo tempore dialogum scripsit, praesentis aetatis rationem duxit, quandoquidem non tam grandaevum senem ad meliorem mentem reducere, quam rhetores aetate minores ac sibi aequales vel suppares edocere studuit, quaenam via ingredienda esset, ut ad verae germanaeque eloquentiae laudem perveniretur. Hoc autem si ita sese habet, sponte intelligitur, acerbitatem istam iudicandi, quam Platoni verterunt opprobrio, non tam ex indigno adversus Lysiam senem odio prodiisse, quam inde potius ortam esse, quod philosophus omnino rhetoricorum studiorum perversitatem castigare ac simul philosophiae dignitatem ac praestantiam in illustriore luce collocare voluit. Quod autem illum unum potissimum delegit, qui reliquorum omnium partes sustineret, non potuit profecto ullum illorum temporum rhetorem reperire, cui illas rectius imponeret, quam eum, qui erat *δεινότατος τῶν τότε γράφειν*, ut ipse ait p. 228. A., praesertim quum is praeter ceteros etiam in amatoriis scriptionibus elaboravisset, qualis ut in medium proferretur, universi operis ratio et argumentum primarium utique postulavit.

Atque his ita expositis tandem effecisse videmur, quod erat propositum, ut ne ex iis quidem, quae de Lysiae vita atque studiis memoriae prodita sunt, consequi appareat, Phaedri origines non posse ad maturiorem philosophi aetatem referri, sed adscribi oportere eius adolescentiae.

Pergimus ad examinanda reliqua argumenta, quibus viri docti probare conati sunt, Phaedrum esse fetum ingenii Platonici iuvenilis. Sunt autem ea argumenta rhetorici maxime atque dialectici generis, quandoquidem tam elocutionem quam disserendi rationem in hoc libro regnantem eam esse iudicaverunt, quae iuvenilis aetatis manifestum indicium faceret. Quae omnia quo iure ita statuantur,

ne prolixior evadat disputatio, quam brevissime non tam demonstrare quam ostendere conabimur.

Et elocutionem quidem operis iam veteres critici tamquam singularem notarunt vel etiam reprehenderunt ut a prosa oratione alieniorem. Ita Aristoxenus apud Diogen. L. III. 25. et 38. *τον τρόπον τῆς γραφῆς ὅλον ὡς φορτικόν* notavit. Porro Dionys. Hal. in Epist. ad Pomp. p. 762. sqq. T. VI. ed. Reisk. et de vi admirand. Demosthen. p. 969. sqq. gravem in Phaedro dictionis urpatae censuram instituit. Reprehendit enim ibi philosophum, quod in hoc libro nimius fuerit sublimitatis atque granditatis affectator ideoque in ineptum tumorem ac fastum incurrerit, quo nomine ipsi *ψόφους καὶ διθυράμβους καὶ κόμπον ὀνομάτων πολὺν* et Gorgianae orationis turgorem vertit opprobrio; imprimis autem eum vituperat, quod relictis saepius prosae orationis finibus temere ad *ποιητικὴν ἀπειροκαλίαν*, quam vocat, transgrediatur, ut quum p. 237. A. repente Musas in re vulgari precibus invocet; p. 238. C. amoris vim naturamque inanibus argutiis definiat nec sine magnis verborum ampullis; atque p. 266. E. sqq. iter deorum atque animorum per coeli spatia institutum magnificentius describat. Enimvero in his omnibus Dionysius exemplis maxime e Phaedro repetitis id agit, ut Platonem a Demosthene dicendi laude superatum esse doceat, sicuti ex verbis p. 1000. p. 1026. et p. 1058. ed. Reisk. perscriptis facile intelligitur. Iam vero huic Dionysii iudicio proxime subiungere placet sententiam Caecilii, rhetoris Siculi, qui fuit homo in arte sua admodum clarus ac Dionysii familiaris. Is enim teste ***Longino*** De Sublimitate c. 29. et c. 32., crimine tumoris in Platonem coniecto, Lysiam demonstrare conatus est Platone multo esse et venustiorem et elegantiorem, ut simile quiddam egisse iudicandus sit atque Dionysius, qui Demosthenem censuit Platoni esse anteponendum. In quo illum verisimile est item Phaedrum imprimis dialogum ob oculos habuisse, ut in quo et Lysias a philosopho taxatur acerbius et bene dicendi praecepta ex philosophiae penu depromta non sine rhetorum irrisione proponuntur. Quamobrem ille, quamquam Lysiae potissimum vindicias egisse videtur, tamen et de summa re cum Dionysio consensisse

et vero etiam Phaedrum carpsisse existimandus est. Sed istud quidem in medio relinquamus. Pergimus potius ad *Olympiodorum*, qui in Vita Plat. p. 76. ed. Fischer. haec scripsit: *Ὅτι τοὺς διθυράμβους ὁ Πλάτων ἤσκητο, δῆλον ἐκ τοῦ Φαίδρου τοῦ διαλόγου, πάνυ πνέοντος τοῦ διθυραμβώδους χαρακτῆρος, ἅτε Πλάτωνος τοῦτον πρῶτον γράψαντος διάλογον, ὡς λέγεται.* De quo hominis docti effato etiamsi nobiscum in ***Examin. Testim.*** p. 21. sqq. ita statuas, ut eius auctoritati non multum tribuendum esse existimes, tamen illud nullo negotio intelligitur, hausta esse quae protulit ex antiquiorum rhetorum fontibus, qui Phaedrum dithyrambicum quiddam spirare iudicavissent. Denique audiendus etiam Hermias est, qui Schol. ad Phaedr. p. 63. ed. Ast. haec refert: *τὰ ἐγκλήματα νῦν, ἅ τινες κατηγοροῦσι Πλάτωνος ἐπὶ τούτῳ τῷ συγγράμματι, — ὅτι βασκάνου τινὸς φιλονείκου νέου ἔοικεν εἶναι, κωμῳδοῦντος τὸν ῥήτορα καὶ εἰς ἀτεχνίαν αὐτὸν διαβάλλοντος· ἔπειτα δὲ καὶ τῇ λέξει κεχρῆσθαι ἀπειροκάλῳ καὶ ἐξωγκωμένῃ καὶ στρομφώδει καὶ ποιητικῇ μᾶλλον, ὡς καὶ αὐτὸς ἐπεσημήνατο.* Atque haec quidem sunt fere veterum rhetorum de Phaedri eloquutione iudicia. Similiter vero de illa senserunt etiam critici recentiores, ex quibus praeter ceteros nominandi sunt Aug. Bern. Krischius: Ueber Platons Phaedrus p. 135. sqq. et Schleiermacherus Praef. ad Phaedr. p. 69. sqq. Quamquam hi etiam alia non pauca notarunt tamquam singularia, ut exuberantem quandam verborum ac sententiarum luxuriam, insolentiorem orationis vigorem et alacritatem, ridendi atque exagitandi petulantiam, colorem sermonis mire variatum, affectatam quandam dicendi gravitatem, vanam et inanem artis dialecticae et oratoriae ostentationem, et quae his cognata sunt vitia. Ex his omnibus vero denique veterum criticorum, de quibus Olympiodorus aliquid prodidisset, secuti auctoritatem protenus concluserunt, ista omnia esse iuvenilia ideoque Phaedrum iuvenile Platonis opus esse. Nec vero negari ullo modo potest reperiri in Phaedro ea fere omnia, quae ab illis notata et animadversa sunt. Sed quamquam id sine ulla dubitatione largiendum est, tamen nos quidem nullo pacto concedendum putamus, quod inde colligendum censuerunt. Est enim elocu-

tio argumento et consilio operis tam sollerter attemperata, ut id non iuvenem scriptorem arguat, sed perfectum dialogorum artificem, qualis Plato procul dubio maturiore demum aetate extitit. Nam rerum in posteriore Socratis oratione tractatarum ingens magnitudo ac sublimitas sibi utique depoposcit etiam ornatum verborum ac sententiarum magnificentiorem et grandiorem dictionem quam qualis sermoni vulgari conveniret; censura porro rhetorum ac sophistarum non potuit vacare cavillationis quadam et irrisionis acerbitate; praterea philosophiae laudatio et praedicatio tamquam aeternae veritatis magistrae et rhetoricorum studiorum victricis necessario etiam debuit cum artis quadam atque rationis ostentatione, speciosa quidem certe, coniuncta esse, praesertim si philosophus tum primum philosophiam in Academia docere instituerat; denique vigor orationis et alacritas insolentior necesse fuit ut per omnia diffunderetur, quem et recentis consilii gravitas et novae rationis ac disciplinae dignitas et adversariarum partium contemtio ultro excitaverit atque naturali animi motu effecerit. Itaque congruit profecto elocutionis varietas egregie cum rerum tractatarum varietate, ut altera alteram sponte genuisse videatur. Id quod ex parte etiam Hermias perspexit, qui p. 63. et 65. ed. Ast. rectissime censuit, orationem rebus ipsis in Phaedri opere prudentissime esse attemperatam. Nec vero istud signum aut argumentum putamus iuvenilis inertiae, sed perfectae artis maturiori aetati propriae, praesertim quum Platonem nec illo tempore ingenii animique vigore defecisse tam Symposium non ita multo post Phaedrum in lucem editum quam alia opera etiam posteriore tempore scripta luculentissime contestentur.

Itaque dictionem quidem Phaedro propriam exploratum habemus nihil prorsus referre, quod librum adolescentiae Platonis tribuendum esse evincat. Sed alia quoque afferunt argumenta, unde id probabile fieri contendunt; quae quidem argumenta sunt generis dialectici. Dictitant enim usum dialecticae in hoc opere expromtae minime eum esse, quem Platonis ad maiorem disserendi facultatem exercitati consuetudo referre soleat. Nam primum quidem philosophum monent usum esse mytho sive

fabulae involucro, quo loco vitam animorum superiorem eorumque cum diis immortalibus coniunctionem descripserit, p. 249. C. — 257. A. quod et doctrinae imperfectionem et dialecticae imperitiam eam arguere aiunt, qua fieri non potuerit, ut res gravissimae fabulose nunc tractatae explicarentur subtilius; v. Schleiermacher. Praef. ad Phaedr. p. 79. sq. et Krischius l. c. p. 54. atque p. 132. sqq. ubi inter alia haec scripsit: *Platon kleidet dabei die Summe seiner philosophischen Ueberzeugungen in das dunkle Gewand des Mythus ein, um uns zu bedeuten, dass seine Lehre sich noch an der Schwelle jener Entwickelungsstufen befinde, auf welchen es ihm noch nicht möglich ist, das erst Geahnete in der Form des philosophischen Begriffs vorzuführen.*" Deinde vero etiam censent disputationem in hoc opere minus subtiliter esse institutam, quippe quum multa ponantur potius et asseverentur, quam exquirantur atque pervestigentur, neque caussae rerum disceptatarum idoneis rationibus aperiantur, multa etiam imperfecte exponantur, ita ut ne dialecticae quidem ratio ac disciplina, quae tamen magnam operis partem sibi vindicet, plene accurateque descripta sit. v. Schleierm. I. P. I. p. 65. sqq. ed. 2. Krischius l. c. p. 134. sq. Haec igitur illi, ex quibus item effici volunt, ut Phaedrus pro iuvenili opere habendus sit. Quae quidem omnia quo iure ita pronuntiata sint, paucis disputavisse sufficiet, quum partim iam ex iis, quae supra sunt exposita, quid rei sit, perspectum iri existimemus. Ut igitur ab eo exordiamur, quod postremo loco memoravimus, de dialecticae quidem descriptione, quae in hoc sermone exhibetur, multum veremur ut isto modo satis caute et circumspecte iudicatum sit, quae certe ad tantam perfectionem in hoc libro elaborata est, ut potius Heusdio assentiendum videatur Init. Phil. Plat. Vol. I. P. II. p. 76. iudicanti paene totam philosophi rationem in illo declaratam esse. Nimirum adumbrata eius ratio ac disciplina est totius scripti consiliis convenienter. Ex quo sponte consequitur, ut Platoni neutiquam ea artis dialecticae species et imago exhibenda fuerit, quae omnibus numeris perfecta et absoluta esset,

sed potius talis adumbranda, quae responderet praesentis scriptionis rationibus. Quocirca descripsit ille dialecticam ut artem amatoriam, quae divino sapientiae amori tamquam ministret ac suppetias ferat, ideoque omissis aliis non ad rem praesentem pertinentibus ea tantum exposuit, quae vel ad rerum scientiam et cognitionem iungendis ac discernendis ideis vel notionibus comparandam pertinent, vel etiam ostendunt ac patefaciunt, quatenus dialectica etiam ad scientiam et cognitionem inter alios propagandam valeat *). In quo consilio scribendi tanto minus inertia aliqua iuvenilis animadverti potest, quod quae proponitur dialecticae species et imago, ea cum iis, quae in aliis libris de arte gravissima sunt explicata, planissime convenit. Itaque hoc quidem nomine res salva est, evanescitque protenus iuvenilis operae suspicio omnis, ubi quid Platoni in adumbranda imagine dialectices propositum fuerit, probe meminerimus. At enim vero censuerunt critici etiam usum et exercitationem dialecticae in hoc libro minus esse subtilem adeoque tantam habere inscitiam, ut iure inde suspicari liceat, Platonem, quo tempore hunc sermonem scripserit, in dialecticis minus fuisse exercitatum. Ex quo item effici arbitrantur, ut Phaedrus pro opere Platonis iuvenili habendus sit. Quod quidem virorum egregiorum iudicium num qua probari possit an vero improbari debeat, quam brevissime exposuisse iuvabit, ne legentium patientia iusto diutius abusi esse videamur. Et illud quidem facile largimur, in iis libri partibus, quae tres illas orationes amatorias complectuntur, nec crebriores interrogandi et respondendi vices reperiri, nec disserendi subtilitatem eam locum habere, qua omnia ac singula acutius exquirantur, subtilius disceptentur, operosius diiudicentur. Nimirum sermones cum orationibus iuncti atque copulati et breves sunt et pertinent fere ad Lysiam atque declamationis huic oratori tributae explorationem, ut magis altercationis quam quaestionis dialecticae speciem referant. Quod

---

*) v. Comment. nostr. De artis dialecticae in Phaedro Platonis doctrina et usu. Lipsiae, 1853. 4. ubi haec omnia p. 1. — 32. copiosius sumus persecuti.

profecto per ipsam argumenti naturam aliter fieri nullo modo potuit. At enim vero quum in Lysiae oratione a scriptore ipso graviter reprehendatur dialecticae contemtio et neglectio, tum in duabus Socratis orationibus certe per omnia regnat iusta partium descriptio, idonea argumentationis progressio, denique verborum ac sententiarum tanta perspicuitas, quantam difficillimorum philosophiae locorum tractatio et expositio videatur capere potuisse. De posteriore autem operis parte si quaerimus, subtilissime profecto ibi docetur, artem rhetoricam sine philosophiae auxilio neque consistere neque nomen artis aut laudem scientiae tueri posse, quia et rerum inventio et tractationis ratio atque via et vero etiam animorum movendorum atque edocendorum facultas atque persuasio nulla plane cogitari possit, nisi si sapientiae opibus sustentetur et muniatur. Quae certe tanto ingenii acumine explicata sunt, ut ne Aristoteles quidem dubitaverit in hac disciplinae rhetoricae parte Platonis legere vestigia. Quamquam in his quoque sermonibus reperiuntur, quae non tam subtilitate dialectica exquiruntur, quam simpliciter ut iam inventa proponuntur atque diiudicantur. At nimirum sunt haec omnia eius generis, ut non tam in mentis cogitatione quam in rerum usu et experientia posita sint ideoque dialecticam disceptationem aegre capiant. Sed satis de his. Reliquum est, ut de mythorum usu dicendum sit. In quibus iudicandis plurimum falli arbitramur, qui eorum caussas et origines inde repetunt, quod philosophus, quo tempore illis usus sit, iuvenili quodam animi fervore abreptus vividiores et alacriores sensus nondum satis compescere et moderari aut rationis tamquam freno coercere didicerit. Quasi vero mythus philosophus, quem dicere licebit, soli phantasiae ludibrio debeatur ac nihil in se contineat reconditius et abstrusius, quod arctiore quadam cum philosophia necessitudine contineatur. Nempe habet ille profecto originem atque caussam ideam quampiam repraesentatque semper ac depingit rerum statum aliquem et conditionem, qualem propter ideae alicuius evidentiam poni ac statui necesse sit, ita quidem ut in illo statu describendo utatur vel religiosis popularium opinionibus vel placitis ac decretis physico-

rum vel poetarum fictionibus vel etiam imaginibus propriis et consilio scribentis accommodate inventis, iisque coniunctis omnibus novum quiddam effingat assumta etiam augustiore quadam religiosae sanctitatis specie. Iam vero talis status rerum quoniam plane similis est atque respondet iis, quae in facto sunt posita atque sensibus subiecta, profecto non magis dialectice exquiri aut disserendi subtilitate fingi et inveniri potest, quam res adspectabiles et vitae communis experientiae obnoxiae. Ex quo sponte intelligitur, cur Plato quo loco divinam animorum vitam olim cum diis immortalibus actam nativamque eorum indolem ac naturam describit, fabulosa narratione usus sit, quam profecto non propter inscitiam dialecticam adhibuit, sed potius propterea, quod statum eorum aliquem deformavit, unde fuisse quondam meliorem perfectioremque ipsorum utpote nondum cum hoc mortali corpore colligatorum fortunam et conditionem intelligeretur. Itaque tantum abest, ut inde iuvenilis philosophi imperitia appareat, ut hinc quoque cognoscatur, fuisse Platonem quo tempore ista scripserit iam interioribus philosophiae sacris initiatum, ut etiam celsiorem sapientiam ab ideis repetitam grandibus rerum imaginibus declarare sustinuerit. Atque haec quidem omnia etsi breviter tantum exposita sunt, tamen satis, opinor, docebunt, ne elocutionem quidem atque dialecticam in Phaedro usurpatam id efficere, ut liber a Platone adolescente litteris consignatus atque publicatus esse putari debeat.

Sed satis haec de argumento et consilio, de arte et compositione, denique de temporibus Phaedri. Quae quidem omnia videbantur ideo copiosius et uberius exponenda esse, quoniam harum rerum notitiam non modo ad huius libri intelligentiam, verum etiam universorum Platonis operum cognitionem accuratiorem plurimum valere nobis persuasimus. Pergimus ad indicanda litterarum subsidia, quibus in hac editione adornanda uti licuit.

CODICES MANUSCRIPTI.

1) Clarkianus vel Bodleianus, scriptus a. 896. p. Chr. n. omnium facile princeps, excussus a Th. Gaisfordio, qui lectiones eius publicavit in Lectt. Platonicis. Oxford. 1820. 8.

2) Coislinianus: Γ.

3) Vaticanus: Δ.

4—7) Veneti: Λ. Ξ. Π. Σ.

8—19) Parisini: B. C. D. E. F. G. H. N. O. P. T.

20) Vaticanus: r. } qui habent locos dialogi excerptos.

21) Palat. Vaticanus: δ. }

De his codicibus, ab Im. Bekkero excussis, v. Bekker. Indic. Codd. a se collatorum p. VII. sqq. XI. XIII. et Ind. Codd. contin. p. VII. et IX. In iis notandis nos eadem sigla, quibus Bekkerus usus est, adhibuimus.

22—28) Florentini, a nobis litteris: a. b. c. g. h. i. ϑ. insigniti; de quibus diximus in editione Opp. Plat. Lipsiensi Vol. XII. p. VI. Contulit eos Franc. del Furia.

29—34) Vindobonenses, quos signavimus numeris: 1. 3. 4. 6. 7. α. ι; de quibus item l. c. p. V. exposuimus. Ex his qui numero 6. inscriptus est, Bekkero vocatur Φ. Ceterum eos contulit Bastius.

35. et 36) Monacenses n. 11. et 407. quos inspexit Astius.

Praeterea Haenischius in adornanda Lysiae declamatiuncula, quam edidit separatim, usus est codice quodam Gothano et libro Raudnitiensi.

Ex his codicibus pro consilii nostri ratione potiorem tantum scripturae varietatem enotavimus, quamquam ubique id curavimus, ut quibus testimoniis niteretur nostra verborum recensio, quam certissime constaret legentibus. Eandem ob caussam etiam codicis Clarkiani, qui etiam Bodleiani nomine insignitur, lectiones integras, ne vitiosis quidem scripturis exceptis, apposuimus. Quamquam fatemur nos minime

accedere eorum criticorum sententiae, qui huic uni libro tantum non omnia tribuunt, ut, ceteris codicibus omnibus posthabitis, adeo lectiones illius per se minime probabiles suscipere non dubitaverint. Enimvero praestantissimus sane ille liber est et in orthographicis imprimis valde emendatus. Nihilominus autem sine dubio manus criticorum correctrices est expertus, ut non raro offerat lectiones, quae si sobrio iudicio cum aliorum codicum, praecipue meliorum, scriptura comparentur, certe minus videri debeant esse commendabiles. Quamobrem in uno Phaedro circiter centum et viginti loci minus recte scripti legerentur, si illius auctoritatem ubique sequuti essemus. Ceterum in locis dubiis et controversis ne deteriorum quidem librorum scripturam silentio transmittendam iudicavimus.

Librorum editorum elenchus.

De editionibus universorum Platonis operum, quae usque ad annum 1846. prodierunt, dictum est in Prolegomenis ad Opp. Plat. Vol. I. P. I. p. XLIX. sqq. Illis nunc addas recentiores editiones sic inscriptas: Platonis Dialogi secundum Thrasylli tetralogias dispositi, ex recognitione Car. Friderici Hermanni. Lipsiae, sumtibus B. G. Teubneri, 8. min. Vol. I.—VI. 1851.—1858. Singulis voluminibus brevis sed ea perdocta annotatio critica praemissa est, qua imprimis lectiones codicis Clarkiani commendantur, quas editor, ubicunque fieri posset, in ordinem verborum recepit. — Platonis Opera ex recensione R. B. Hirschigii. Graece et Latine. Volum. I. cum Indicibus. Parisiis, ap. Ambr. Firm. Didot. 4. 1856. Praemissus est index emendationum ab editore acutissimo passim factarum: quas in Phaedri editione nostra omnes retulimus; unde etiam de aliis iudicium fieri poterit. Secundum huius editionis volumen, quod prius in lucem prodiit, curavit Car. E. Chr. Schneiderus. Paris. ibid. 1852. sq. quod quidem continet libros de Republica, Timaeum, Leges, Epinomidem et Epistolas cum spuriis dialogis. Editio diligenter ad codicum fidem exacta.

Editiones Phaedri singulares, quibus usi sumus, hae sunt:

Platonis dialogi quatuor (Lysias, Charmides, Hippias maior, Phaedrus). Emendavit et ann. instruxit L. Fr. Heindorf. ed. sec. ad apparatum Im. Bekkeri lectt. emend. Phil. Buttmannus. Berol. 1802. et iterum 1827. 8.

Platonis Phaedrus. Recensuit, Hermiae Scholiis ex cod. Monac. XI. suisque commentariis illustravit Frid. Astius. Lipsiae, 1810. 8.

Platonis Opera. Ed. Frid. Astius. T. X. qui continet uberrimum in Phaedrum commentarium.

Platons Phaedrus und Gastmahl; übersetzt, erläutert und verbessert von Fr. Ast. Ien. 1817. 8.

Platons Phaedrus, griech. u. deutsch, mit krit. u. erklär. Anmerkungen. Leipz. 1846. 8.

Platonis Phaedrus. Recensuit Carol. Badham. Lond. 1851. 8. min. Editio habet breves annotationes criticas easque partim perquam acutas. v. Commentar.

Lysiae Amatorius. Lectionis varietate et commentario instruxit — Ed. Haenisch. — Praemissa est commentatio de auctore orationis. Lipsiae, 1827. 8. Editor orationem Lysianam non Platoni, sed Lysiae deberi ostendere conatus est.

Praeterea ad Phaedrum illustrandum faciunt quae disputaverunt C. Fr. Hermann in Iahnii et Klotzii Annal. nov. Philol. et Paedag. Vol. VII. P. IV. a. 1833. p. 395. sqq. Chr. Eberh. Finkh in Zimmermanni diario: *Zeitschrift f. Alterthumswissenschaft* a. 1835. Fol. 96. et 97. Vögelin: in edit. min. Opp. Plat. Turic. Vol. XVIII. a. 1841. Fridr. Schleiermacherus Opp. Plat. Interpret. Germ. Vol. I. Frid. Astius et Ios. Socher de Vita et Scriptt. Platon. C. Frid. Hermann Geschichte und System der Plat. Philosophie p. 510. sqq. Hieron. Müller. et Car. Steinhart Interpret. Germ. Opp. Plat. Vol. IV. p. 3. sqq. Lips. 1854. 8. Aug. Bernh. Krische Ueber Platons Phaedrus. Götting. 1848. 8. Franc. Susemihl Die genet. Entwickelung der Plat. Philosophie Vol. I. Lips. 1855. p. 211. sqq. Alia scripta, quibus usi

sumus, suo loco vel in Prolegomenis vel in Commentariis Platonis orationi subiunctis commemoravimus.

Ceterum vix opus esse putamus legentes monere, in nova hac Platonici operis editione, quam, sicuti fas fuit, non tironibus, sed hominibus liberalioris doctrinae amantibus atque adolescentibus in litteris provectioribus dicatam esse voluimus, plurima esse reficta, deleta, addita, denique emendata. Quo factum est, ut liber, si non plane novus, at certe longe alius extiterit quam fuit antehac. Nimirum quod vulgo in proverbio dici solet, diem die doceri, id vel maxime etiam in harum litterarum studiis ita accidere solet. Quod autem ille in medium prodit quam emendatissimus, id debetur maxime providae curae eorum, qui quae scripseramus, priusquam typothetis traderentur, diligenter perlustrare dignati sunt atque opera sua sedulo caverunt, ne quid vitii gravioris in plagulis typis impressis relinqueretur. His igitur viris praestantissimis pro opera sua Platoni praestita mecum gratias agent quam maximas, qui quanti talis cura atque labor faciendus sit, bene secum perpenderint.

Menda typothetica.

In Prolegg. p. I. vers. 1. leg. Myrrhinusius. — Ibid. p. XLIX. v. 1. leg. produntur pro probantur. — Ibid. p. LIX. ann. vers. 1. corr. Multiplices. — Ibid. p. LXVI. vers. 16. ab inf. leg. quo pro quod. — Ibid. p. LXX. v. 19. ab inf. scr. *Πλάτωνα* pro *Πλάτωναι* et paullo post ᾗ pro ἡ. — Ibid. p. LXXI. vers 18. pro et Luna leg. et Diana. — Ibid. p. LXXV. v. 6. ab inf. pro latu leg. tutu. Alia leviora sunt, quam ut indicanda videantur. Neque adhuc in Graeca Platonis oratione et in commentariis ei subiunctis animadvertimus, quod emendatione indigeat, nisi forte etiam talia notanda sunt, quale est p. 85. ann. col. 2. vers. 15. ab inf. ubi gnaviter pro graviter legendum esse sponte intelligitur.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ

Φ Α Ι Δ Ρ Ο Σ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΑΙ ΦΑΙΔΡΟΣ.

Cap. I. Ὦ φίλε Φαῖδρε, ποῖ δὴ καὶ πόθεν; 227
ΦΑΙ. Παρὰ Λυσίου, ὦ Σώκρατες, τοῦ Κεφά-
λου· πορεύομαι δὲ πρὸς περίπατον ἔξω τείχους· συ-
χνὸν γὰρ ἐκεῖ διέτριψα χρόνον καθήμενος ἐξ ἑωθινοῦ·
τῷ δὲ σῷ καὶ ἐμῷ ἑταίρῳ πειθόμενος Ἀκουμενῷ κα-
τὰ τὰς ὁδοὺς ποιοῦμαι τοὺς περιπάτους· φησὶ γὰρ
ἀκοπωτέρους εἶναι τῶν ἐν τοῖς δρόμοις. B

P. 227. A. *εἶναι τῶν ἐν τοῖς δρόμοις*] Sic cum Bodl. codd. plerique omnes. Vulgo τῶν ἐν τ. δρ. εἶναι.

P. 227. *ποῖ δὴ καὶ πόθεν;*] Imitatus hoc libri principium est Lucian. Encom. Dem. §. 1. T. II. p. 581., ut recte vidit Heindorfius. Laudat illud Dionys. Hal. VI. p. 762. et 969. Ob oculos habuit etiam Aeneas Gazaeus, qui Theophrastum suum Platonis imitatione ductus sic incipit: *Ποῖ δὴ καὶ πόθεν, Ἀξίθεε;* Atticam compellandi formulam, quam praeter Heindorfium ad Lysid. p. 203. B. illustrarunt etiam Astius ad h. l. et Iacobs. ad Antholog. Gr. T. III. P. III. p. 64., expressit Horatius Sermon. II. 4, 1. Unde et quo Catius? Plenius idem Serm. 1, 9, 62. Unde venis et quo tendis? Contractius contra Carmin. III. 27, 37. Unde quo veni? quod foret Graece: *πόθεν ποῖ ἐλήλυθα;* — *ἐκεῖ διέτριψα*, sc. apud Lysiam.

πειθόμενος Ἀκουμενῷ] Mollis ac delicatulus homo: unde medico modicas corporis exercitationes suadenti adeo religiose obtemperat. conf. etiam locum perquam memorabilem De Republ. III. p. 406. B. C, ubi primus Herodicus narratur gymnasticam ad medicum usum traduxisse, id quod Plato vehementer exagitat, et Symp. p. 176. D. Acumenum medicum, Eryximachi medici patrem, philosophus memorat etiam infra p. 268. A. B. et Sympos. p. 176. B. Alia de eo vide sis apud Xenophontem Mem. III. 13, 2., ubi temperantiam dicitur appellavisse optimum convivii condimentum, et apud Groen van Prinsterer Prosopograph. Plat. p. 193 sq.

ἀκοπωτέρους εἶναι τῶν ἐν τοῖς δρόμοις] „Δρόμοι fuerunt loca tecta non modo ad cursum, sed etiam ad ambulationem destinata.“ Ruhnk. ad Tim. Gloss. p. 89. His igitur *αἱ ὁδοὶ* opponuntur, hoc est, viae apertae atque publicae, in quibus Acumeno deambulatio visa est salubrior esse et ad amovendam lassitudinem efficacior

ΣΩ. Καλῶς γάρ, ὦ ἑταῖρε, λέγει. ἀτὰρ Λυσίας ἦν, ὡς ἔοικεν, ἐν ἄστει.

ΦΑΙ. Ναί, παρ' Ἐπικράτει, ἐν τῇδε τῇ πλησίον τοῦ Ὀλυμπίου οἰκίᾳ τῇ Μορυχίᾳ.

B. ἦν ἡ διατριβή] V. ἡ aberat, invitis codd. Quidam libri δή, alii numero octo δὴ ἦν omittunt, quod tamen Bodl. *Π*. Vat. alii tuentur.

Τί δαί; οὐκ ἂν οἴει —] Sic boni aliquot codd. *ΔΣ*, tres Vindd., cum corr. Bodl. Vulgo *Τί δέ;* probante C. Fr. Hermanno.

(*stärkender und erquickender*), propterea, nisi fallor, quod ibi et liberior atque purior aer hauriretur, et motus corporis plus haberent varietatis. Voc. ἀκοπωτέρους enim ex usu medicorum positum. Nam ἄκοπα a medicis dicuntur medicamenta vel remedia, quibus adversus lassitudinem utuntur, hoc est lassitudinem levantia vel amoventia, ad tollendam lassitudinem efficacia ac salubria, denique vires reficientia et recreantia; v. Foësii Oeconom. Hippocrat. s. v. Celsus De medic. IV. 24. Plin. Hist. Nat. XXIX. 3. XXXI. 7. Qua ratione etiam Latini loquuntur, acopa Graecum vocabulum crebro usurpantes. Contulisse cum his iuvabit Aristotel. Probl. I. 37. τῶν περιπάτων οἱ κατὰ τὰς ὁδοὺς ἀκοπώτεροί εἰσιν οἱ ἀνώμαλοι τῶν εὐθειῶν. Probl. V. 12. et quae copiose disputat Mercurialis De Arte Gymn. IV. 10. p. 217 sqq. ed. Venet. Ceterum iungenda verba in hunc modum sunt: φησὶ γὰρ αὐτούς, h. e. τοὺς κατὰ τὰς ὁδοὺς περιπάτους, ἀκοπωτέρους εἶναι τῶν ἐν τοῖς δρόμοις, sc. περιπάτων.

B. ἀτὰρ Λυσίας ἦν, ὡς ἔοικεν, ἐν ἄστει] Ἀτὰρ ita positum tetigit Heindorf. ad Theaet. p. 142. E. — ὡς ἔοικεν, ut ex iis, quae dixisti, coniicere licet, quod dictum est paullo lenius pro ut apparet, ut Euthyd. p. 271. B. — ἐν ἄστει, Athenis. De Rep. I. 327. A. addito articulo: ἀπῇμεν πρὸς τὸ ἄστυ: sed ibidem E. δοκεῖτέ μοι πρὸς ἄστυ ὡρμῆσθαι. Item infra p. 231. C. οὔτως ἐκ τοῦ ἄστεος οὔτ' εἰς ὑπερορίαν ἀποδημεῖς, οὔτ' ἔξω τείχους. Sed v. Flügelium Obss. in Plutarchi Phocionem p. 16. Videtur Lysias domicilium suum habuisse in Piraeeo, quod Heindorf. recte collegit ex eo, quod Cephalus, pater eius, Reip. I. p. 328. C. ibi narratur habitavisse. Non vacat autem irrisione quadam, quod rhetor devertisse dicitur apud Epicratem, qui fuit demagogus famae admodum ambiguae. Verissime Groen van Prinsterer Prosopograph. Platon. p. 114: „A verisimilitudine non abhorret hunc esse Epicratem, qui in Aristophanis Ecclesiazusis memoratur, ubi quum quaesivisset Praxagora: ἔχετε δ' οὖν πώγωνας; mulier versu 71. respondet: Ἐπικράτους οὐκ ὀλίγῳ καλλίονα. Nam ibi Scholiastes, οὗτος, scribit, εἰς δασύτητα κωμῳδεῖται. ἦν δὲ ῥήτωρ καὶ δημαγωγός. οὗτος μέγαν πώγωνα ἔχων ἐπεκαλεῖτο Σακεσφόρος. καὶ Πλάτων ὁ κωμικός φησιν· „Ἄναξ ὑπήνης, Ἐπίκρατες σακεσφόρε. Aedes Morychiae domini Morychi intemperantia famosae fuerunt; v. Ruhnk. ad Tim. p. 153. Quamobrem haud scio an in Lysiae mores lateat aculeus: certe ad talem loci notationem accommodate quaerit Socrates: τίς οὖν δὴ ἦν ἡ διατριβή; ἢ δῆλον, ὅτι τῶν λόγων

ΣΩ. Τίς οὖν δὴ ἦν ἡ διατριβή; ἢ δῆλον, ὅτι τῶν λόγων ὑμᾶς Λυσίας εἱστία;

ΦΑΙ. Πεύσει, εἴ σοι σχολὴ προϊόντι ἀκούειν.

ΣΩ. Τί δαί; οὐκ ἂν οἴει με κατὰ Πίνδαρον καὶ

At vero utrumque vi et potestate sua nonnihil differt. Plenior enim forma atque sonantior usurpatur, quando cum affectu quodam animi, admirationis, doloris, indignationis, gaudii, interrogatur; id quod plane in hunc locum convenit. v. Reiz. et Hermann. ad Viger. n. 340. Buttmann. Ind. ad Il. Dall. in voc. Δαί, et nostra ad Euthyphron. p. 4. A.

ὑμᾶς Λυσίας εἱστία;" Videtur quippe res commemorari inprimis etiam ideo, quia Lysiae oratio, quam mox recitat Phaedrus, ea est, quae generosiore spiritu plane caret atque tota versatur in vulgaris et humilioris amoris rationibus rimandis atque examinandis. Nimirum talis oratio sane digna fuit, quae ab Epicrate eiusque familiaribus in domo Morychia audiretur. conf. p. 243. C. extr.

ἐν τῇδε —] Loquitur δεικτικῶς. Finguntur enim nondum urbe egressi, ut recte vidit Heindorfius. Ὀλύμπιον s. Ὀλυμπίειον fuit Iovis Olympii templum, de quo laudant Meurs. Athen. Att. II. 10. Poppon. Prolegg. ad Thucyd. P. I. Vol. II. pag. 464. De sermonum epulis v. ad Reip. I. p. 354. A. IX. p. 571. E. et quos ibi laudavimus. — τῶν λόγων, videlicet, qnibus solet vel consuevit. Similiter articulum explicandum censemus in superioribus A: ποιοῦμαι τοὺς περιπάτους, h. e. ambulationes, quibus utor. — ἑστιᾶν τῶν λόγων τινά dictum ut εὐωχεῖν τινα καινῶν λόγων Theophr. Char. c. 8. Ceterum conf. Gorg. p. 518. E. οἳ τούτους εἱστιάκασιν εὐωχοῦντες ὧν ἐπεθύμουν.

οὐκ ἂν οἴει με κατὰ Πίνδαρον —] Pindari verba sunt Isthm. I. in.: μᾶτερ ἐμά, τὸ τεόν, χρύσασπι Θήβα, πρᾶγμα καὶ ἀσχολίας ὑπέρτερον θήσομαι. Hinc originem duxit quod vulgo in editt. circumfertur a Stephano introductnm, τὸ τεήν τε καὶ Λυσίου. Quod ferri nullo modo potest. Nam poetae verba a Platone haec tantum respiciuntur: ἀσχολίας ὑπέρτερον πρᾶγμα: reliqua ipsius philosophi sunt, quem non est probabile ceteris in vulgarem linguam translatis unum istud τεὴν fuisse servaturum. Alia ratio est De Rep. II. p. 365. C, ubi τὰν ἀλάθειαν legimus ex imitatione Simonidis. Nollem vero Astius scripsisset ποιήσασθαι τήν σήν τε κ. Λ., quum σὴν, omisso τὸ articulo, dictum sit infinite *eine Rede von dir und Lysias*, ad sententiam accommodatius, τὸ autem infinitivo adiunctum eleganter significet istam auditionem rem esse maximi momenti. Quod si quis ambigat, quo iure ita statuamus, adeat is Rostium Gr. Gr. §. 125. 3. de hoc usu articuli infinitivis adiuncti praeclare disputantem. Dein ποιήσασθαι, pro quo Bekkerus aliique ποιήσεσθαι dederunt, unice verum putamus. Nam aoristus quoniam indicat actionem in se spectatam atque absolutam, seiuncta perpetuitatis notione, post verba putandi, sperandi, existimandi ita ponitur, ut significet aliquid continuo certoque factum iri, sive adiuncta conditio sit sive omissa. Eandem habes rationem Gorg. p. 448. A. Xenoph. Mem. II. 1, 4. 15. III. 9, 813. IV. 2, 23. et centenis aliis locis.

ἀσχολίας ὑπέρτερον πρᾶγμα ποιήσασθαι τὸ σήν τε καὶ Λυσίου διατριβὴν ἀκοῦσαι;

C ΦΑΙ. Πρόαγε δή.

ΣΩ. Λέγοις ἄν.

ΦΑΙ. Καὶ μήν, ὦ Σώκρατες, προςήκουσά γέ σοι ἡ ἀκοή. ὁ γάρ τοι λόγος ἦν, περὶ ὃν διετρίβομεν, οὐκ οἶδ' ὅντινα τρόπον ἐρωτικός. γέγραφε γὰρ δὴ ὁ Λυσίας πειρώμενόν τινα τῶν καλῶν, οὐχ ὑπ' ἐραστοῦ δέ, ἀλλ' αὐτὸ δὴ τοῦτο καὶ κεκόμψευται· λέγει γάρ, ὡς χαριστέον μὴ ἐρῶντι μᾶλλον ἢ ἐρῶντι.

πρᾶγμα ποιήσασθαι] Codd. fere omnes *ποιήσεσθαι*, quod recepit Bekkerus. Aoristum cum Par. E tueri videtur Bodleianus s. Clarkianus, quippe ex quo Gaisfordius nihil discrepantiae enotaverit, ut adeo cum Stephan. consentire existimandus sit. Dein Steph. *τὸ ἱερὴν τε*, quod est in codd. paucissimis. Vind. 7. *τὴν σήν*. Ceteri cum Bodl. *τὸ σήν τε κ.* Vid. annot. Ceterum *δαί* pro *δέ*

Itaque loci sententiam ita licebit interpretari: Putasne me protenus ac sine ulla dubitatione secundum Pindarum quavis occupatione superius habiturum tuum atque Lysiae sermonem audire? Futuri temporis longe alia vis et significatio est, quam ab hoc loco alienam arbitramur. Ceterum locum Platonis imitatus est Plutarch. De genio Socrat. p. 575. D. T. II. ed. Franc.

C. *Πρόαγε δή*] Ita dicit respiciens ad superius illud, *εἴ σοι σχολὴ προϊόντι ἀκούειν*. P. 228. B. *καὶ προάγειν ἐκέλευε.*

προςήκουσα γέ σοι ἡ ἀκοή] qui soleas artem profiteri amatoriam. Symp. p. 177. D. *ὃς οὐδέν φημι ἄλλο ἐπίστασθαι ἢ τὰ ἐρωτικά.* Ibid. p. 212. B. *καὶ αὐτὸς τιμῶ τὰ ἐρωτικὰ καὶ διαφερόντως ἀσκῶ.* Lysid. p. 204. B. Charmid. p. 154. B. C. Xenoph. Sympos. III. 3. VIII. 13. Mem. II. 6, 28. Maxim. Tyr. XXIV. 4. Themist. Orat. XXIII. in. Enimvero Socrates amorem a rebus turpibus et abiectis convertit ad pulcra, honesta, decora: qua de re quum praeclara sit Heusdii disputatio Init. Philosoph. Platon. P. I. p. 96 sqq., tum nos quoque in Prolegomenis exposuimus.

πειρώμενόν τινα τῶν κ.—] Notum est *πειρᾶσθαι*, ut Lat. tentari, interdum esse pellici ad amorem, de qua verbi significatione praeter Ruhnken. ad Tim. p. 210. dixerunt Kuster. ad Aristoph. Equitt. v. 514. Hemsterhus. ad Plut. v. 150. et ad Lucian. Dialogg. Deor. VI. §. 1. Eodem pertinet *χαρίζεσθαι*, de quo item vid. Ruhnk. l. c. p. 274. Proxima hanc vim habent: sed hoc ipsum etiam lepide et argute finxit. Nam ita *κομψεύεσθαι* explicari oportere patebit e praeclara Ruhnkeni annotatione ad Tim. p. 154 sqq. In quanam re autem argutus hic lepos cernatur, dilucidius declaratur verbis: *λέγει γάρ, ὡς χαριστέον μᾶλλον μὴ ἐρῶντι ἢ ἐρῶντι.*

Ὦ γενναῖος —] Vulgatum *ὢ γενναῖος* qui tuentur, Socratem arbitrantur ipsum Phaedrum compellare, qui scriptionis Ly-

ΣΩ. Ὦ γενναῖος, εἴθε γράψειεν, ὡς χρὴ πένητι μᾶλλον ἢ πλουσίῳ, καὶ πρεσβυτέρῳ ἢ νεωτέρῳ, καὶ ὅσα ἄλλα ἐμοί τε πρόςεστι καὶ τοῖς πολλοῖς ἡμῶν· D
ἦ γὰρ ἂν ἀστεῖοι καὶ δημωφελεῖς εἶεν οἱ λόγοι. ἔγωγ' οὖν οὕτως ἐπιτεθύμηκα ἀκοῦσαι, ὥςτ', ἐὰν βαδίζων ποιῇ τὸν περίπατον Μέγαράδε καὶ κατὰ Ἡρόδικον προςβὰς τῷ τείχει πάλιν ἀπίῃς, οὐ μή σου ἀπολειφθῶ.

ΦΑΙ. Πῶς λέγεις, ὦ βέλτιστε Σώκρατες; οἴει με, ἃ Λυσίας ἐν πολλῷ χρόνῳ κατὰ σχολὴν συνέθηκε, 228

hic quoque Bodl. corr. aliique praebuerunt.

C. Ὦ γενναῖος] Ita Vind. 1. 4. 7. pro ὦ γ. Illud confirmant etiam Flor. ϑ et Γ, qui ὧν γ. habent. EF γενναῖε. v. annot.

D. Μέγαράδε] V. Μεγάραδε. quod Bekk. ex codd. emendavit. Enimvero scribimus etiam οἰκόνδε, πόλεμόνδε, κ. τ. λ. In Bodl. pr. m. μέγγαρα δὲ.

sinnae argutias mirifice praedicavisset. Quae ratio nobis quidem minus probatur. Nam primum ipsa perspicuitas ita ὦ γενναῖε postulat. Deinde nec ullius loci meminimus, in quo compellatio alterius, sic in principio enuntiati collocata, casu nominativo sine οὗτος facta sit. Accedit, quod nec ipsi rei convenit, quod Socrates Phaedrum alloquitur, quum de Lysia cum acerba irrisione sit dicturus. Recte Ficinus: O generosum virum! ut intelligatur Lysias. Itaque de Bastii sententia Specim. de Symp. Plat. p. 85 sq. prodita ex aliquot codd. scripsimus ὦ γενναῖος. Quid ὦ et ὢ inter se differant, disces a Valckenario ad Theocrit. Adon. p. 403 sq. Bastio et Boissonadio ad Aristaenet. p. 269. Eandem permutationem ad Protagor. p. 309. D. notavimus.

καὶ ὅσα ἄλλα —] et quae aliae eiusmodi attributiones, quales sunt pauperis et divitis, in me conveniunt atque in plurimos nostrum. Non spernam tamen quod codices nonnulli habent ὑμῶν.

D. ἦ γὰρ ἂν ἀστεῖοι —] Animadvertas irrisionis acerbitatem. Ita, inquit, Lysiae scriptiones certe fuerint urbanae ac populo utiles. Elegans est ambiguitas in vocabulo ἀστεῖοι, quod et de elegantia atque urbanitate et de communi utilitate capiendum.

ποιῇ τὸν περίπατον Μέγαράδε] h. e. vel Megara usque. Cave tamen post περίπατον inserendum putes καί. Nam Μέγαράδε maiore vocis contentione pronuntiandum est, quam ob caussam etiam in fine incisi locatum videtur. Neque hinc colligi cum Krischio licet, colloquentes amicos revera viam Megara ducentem ingressos esse. Certe illi mox ad Ilissum se convertunt muris longis, qui vocantur, atque viis ad Piraeeum et Phalerum perducentibus ab illis seiunctum atque separatum. Ceterum Megara Athenis distabant millia passuum paullo amplius viginti; v. Gellius VI. 10. Unde Eryxia p. 392. A. κέκμηκα χθὲς βαδίσας

δεινότατος ὢν τῶν νῦν γράφειν, ταῦτα ἰδιώτην ὄντα ἀπομνημονεύσειν ἀξίως ἐκείνου; πολλοῦ γε δέω. καίτοι ἐβουλόμην γ' ἂν μᾶλλον ἤ μοι πολὺ χρυσίον γενέσθαι.

Cap. II. ΣΩ. Ὦ Φαῖδρε, εἰ ἐγὼ Φαῖδρον

P. 228. A. ἀλλὰ πολλάκις ἐπαναλ.] V. ἀλλὰ καὶ πολλάκις ἐπ., quod sicuti per se displicet, ita nec multorum aut bonorum librorum gaudet defensione. Dein ἐκέλευεν cum Clark. codd.

Μεγαρόθεν. — Tum κατὰ Ἡρόδικον est: Herodici exemplo et auctoritate. Sic infra p. 252. D. Plato formulam: καθ' ἕκαστον θεόν, ipse interpretatur: ἐκεῖνον τιμῶν τε καὶ μιμούμενος. Intelligitur vero Herodicus Selymbrianus, qui diligenter distinguendus est ab Herodico medico, Gorgiae fratre. De eo v. ad Remp. III. p. 406. A. Ceterum his verbis ipsum Phaedrum tangi, medicorum de ambulatione praeceptis mirum quantum tribuentem, vix eget admonitione.

P. 228. ἰδιώτην ὄντα —] artis oratoriae imperitum. v. ad Sympos. p. 178. B. Protagor. p. 322. E. Praeterea adverte animum ad verba δεινότατος τῶν νῦν γράφειν. Per totum enim librum Lysias non ut orator, sed tanquam orationum scriptor carpitur.

καίτοι ἐβουλόμην γ' ἂν μᾶλλον — γενέσθαι] Structuram tetigit Schaefer. Melet. p. 127. n. 77.

εἰ ἐγὼ Φαῖδρον ἀγνοῶ] Ἀγνοεῖν τινα est alicuius indolem ac mores non novisse. Eodem modo Latini dicunt ignorare aliquem, cui contrarium est aliquem intelligere. v. Lambin. ad Horat. Sat. I. 3, 22. intpp. ad Terent. Eunuch. V. 8, 59. Ἐπιλανθάνεσθαι ἑαυτῶν autem dicuntur qui semet ipsos ignorant nec sciunt, qui revera sint. Apol. Socr. p. 17. A. ἐγὼ δ' οὖν καὶ αὐτὸς ὑπ' αὐτῶν ὀλίγου ἐμοῦ ἐπελαθόμην. Menex. p. 235. C. μόγις ἀναμιμνήσκομαι ἐμαυτοῦ.

ἀλλὰ γὰρ οὐδέτερά ἐστι—] Dupliciter diversis temporibus in his Astius offendit. Olim enim censuit ante εὖ οἶδα excidisse ἀλλά, quo sane nihil opus est: in recentissima autem libri editione arbitratur ἀλλὰ particulam, quae verbis εὖ οἶδα praemitti debuerit, ab γὰρ esse veluti attractam. Ea vero permira attractio foret. Nam istud ἀλλὰ quum manifesto ad praecedentia referatur, profecto nullo modo potest simul ad εὖ οἶδα pertinere. Imo ἀλλὰ γὰρ ut Lat. at enim, sed enim, per breviloquentiam ita usurpatur, ut quae est adversativa sententia, eadem simul pro caussali valeat. Quocirca ἀλλὰ γὰρ consociatur, quia binae notiones, alias distingui solitae, in unum coarctantur. Graeci enim quum eas enuntiationes, quibus caussa redditur, iis praemittere soleant, quarum caussa reddenda est, de quo loquendi genere v. Matthiae ad Eurip. Phoeniss. v. 371. et nos ad Plat. Phaedon. p. 117. A., etiam ita loquuti sunt, ut caussalem sententiam cum adversativa in unum confunderent, ideoque γάρ, quod proprie aliter fuit collocandum, continuo ad ἀλλὰ referrent, quippe caussae significationem sta-

ἀγνοῶ, καὶ ἐμαυτοῦ ἐπιλέλησμαι. ἀλλὰ γὰρ οὐδέτερά ἐστι τούτων· εὖ οἶδα, ὅτι Λυσίου λόγον ἀκούων ἐκεῖνος οὐ μόνον ἅπαξ ἤκουσεν, ἀλλὰ πολλάκις ἐπαναλαμβάνων ἐκέλευέν οἱ λέγειν· ὁ δὲ ἐπείθετο προθύ- B μως. τῷ δὲ οὐδὲ ταῦτα ἦν ἱκανά, ἀλλὰ τελευτῶν πα-

longe plurimi pro vulg. ἐκέλευσεν. Imperfectum liquet rei ipsi esse accommodatius; sed mutatum temere a criticis est, qui ob antegressum ἤκουσεν hic quoque aoristum requisivissent.

tim ab initio membrorum facientes. Quocirca h. l. quum proprie distinctius fuerit dicendum: ἀλλ' οὐδέτερά ἐστι τούτων· εὖ γὰρ οἶδα, caussae commemoratione occupata continuo omnia mente et cogitatione tanquam uno verborum circuitu comprehenduntur, ut, etiamsi membra interpunctione seiuncta sint, tamen, vim verborum si spectamus, singula vix divellenda videantur. Itaque facile intelligitur contrarium fere eius, quod Astius statuit, verum esse. Nam quod ille ἀλλὰ censet ab γὰρ tanquàm attractum esse, quum proprie ἀλλ' εὖ οἶδα dicendum fuerit, translatum potius γὰρ est in periodi initium eam ob caussam, quam modo significavimus, miramurque magnopere illius rationem nuper viro cuidam docto unice probari potuisse. Haec igitur vera videtur loci expediendi ratio. Quae ne cui videatur insolentior, comparavisse iuvabit quae de aliorum locorum similium explicatione commentati sunt Hoogeveen. ad Viger. de Idiotism. p. 472 sqq. Hermann. ad eund. p. 810 sq. ed. 3. Schäfer. Melett. p. 67 sqq. Elmsl. ad Soph. Oed. Col. v. 797. Eur. Med. v. 1035. Heraclid. v. 481. Matthiae ad Phoeniss. v. 371. Hand. ad Tursell. I. p. 444. Beier. ad Cic. Offic. I. 40, 144. Itaque locum apparet esse sincerissimum, neque quidquam habere, quod ab usu Graecorum ullo modo recedat. Germanice totum locum ita fere reddideris: *Allein es ist ja keins von beiden der Fall; recht wohl weiss ich, dass jener nicht bloss ein Mal des Lysias Rede anhörte* etc. Nimirum verba: εὖ οἶδα κτλ., quoniam superiora vel explicant vel confirmant, usitate iam sine coniunctione subiiciuntur. Eodem modo Sophocl. Oed. Col. v. 624. ἀλλ' οὐ γὰρ αὐδᾶν ἡδὺ τἀκίνητ' ἔπη· ἔα μ' ἐν οἷσιν ἠρξάμην, i. e. sine igitur me in iis, quae dicere coepi, subsistere. Eurip. Phoen. v. 1347. ἀλλὰ γὰρ Κρέοντα λεύσσω τόνδε δεῦρο — στείχοντα· παύσω τοὺς παρεστῶτας γόους. Ceterum οὐδέτερα usu pervulgato numero plurali dictum, licet de duabus tantum rebus agatur, ut οὐδέτερον requiri videatur. Exempla rei sunt Hipp. Mai. p. 294. A. Gorg. p. 524. B. p. 429. B. Phileb. p. 43. C. Euthyphr. p. 9. D. Demosth. de Coron. p. 285. ed. Reisk. al.

πολλάκις ἐπαναλ. ἐκέλευέν οἱ λέγειν] h. e. iterum iterumque iussit. Comparant Theaet. p. 169. D. οὐδὲν ἂν πάλιν ἔδει ἐπαναλαβόντας βεβαιοῦσθαι. Imperfectum ἐκέλευεν de re diutius duranti eaque saepius repetita aoristo esse multo praestabilius nemo dubitabit. Praetulerunt etiam Bekkerus, Buttmannus et nuperrime Astius.

ῥαλαβὼν τὸ βιβλίον ἃ μάλιστα ἐπεθύμει ἐπεσκόπει. καὶ τοῦτο δρῶν ἐξ ἑωθινοῦ καθήμενος ἀπειπὼν εἰς περίπατον ᾔει, ὡς μὲν ἐγὼ οἶμαι, νὴ τὸν κύνα, ἐξεπιστάμενος τὸν λόγον, εἰ μὴ πάνυ τις ἦν μακρός. ἐπορεύετο δ' ἐκτὸς τείχους, ἵνα μελετῴη. ἀπαντήσας δὲ τῷ νοσοῦντι περὶ λόγων ἀκοήν, ἰδὼν μέν, ἰδὼν

B. καθήμενος ἀπ.] Hirschig. καθήμενος uncis seclusit.
ἰδὼν μέν, ἰδὼν ἥσθη] Sic codd. fere ad unum omnes, exceptis paucis, in quibus scriptum est ἰδὼν μὲν ἰὼν ἥσθ. Stephanus edidit ἰδὼν μὲν ἰόντα, quod nunc nolim amplecti. Winckelmann. coni. ἰδὼν μὲν εἷς ὤν. sed v. annot. Dein vulgo ἕξοι, adversantibus

B. δρῶν — καθήμενος ἀπειπών —] Ne quem hic participiorum concursus male habeat, Graecos ita cumulare solere participia, sicubi diversa ratione explicanda sunt, dudum demonstravimus ad Euthyphr. p. 4. C. Apol. Socr. p. 27. A. Gorg. p. 464. C. ad Phileb. p. 53. Et hic quoque participiorum varia ratio est. Nam τοῦτο δρῶν ἐξ ἑωθινοῦ καθήμενος est: hoc faciens ita, ut inde a multo mane sederet. Cui subiungitur ἀπειπών, ubi defatigatus erat. Ex quo apparet, cur interpunctionis distractionem ab eiusmodi locis alienam esse arbitremur. Eadem ratio tenenda est infra p. 245. A. p. 251. C. et p. 253. A. Dein in verbis ὡς μὲν ἐγὼ οἶμαι vocula μέν, non subiuncto δέ, posita est usitate, sicuti in formulis οἶμαι μέν, δοκεῖ μέν aliis, ita ut pars orationis suppressa sit, cui δὲ additum esse debebat, v. Hermann. ad Viger. p. 841 sq. Falso igitur Astius legendum coniecit: ὡς γοῦν ἐγὼ οἶμαι. Ceterum ludibundum hoc Socratis iusiurandum, νὴ τὸν κύνα, ad Apolog. Socr. c. 7. attigimus.

ἀπαντήσας δὲ τῷ νοσοῦντι περὶ λ. ἀκοήν] Νοσεῖν, ut Lat. aegrotare, de quo v. Lambin. ad Horat. Sat. I. 6, 30., positum de vehementioribus cupiditatibus, quae hominem veluti morbo quodam afficiunt, legitur etiam Sympos. p. 207. A. τὰ πεζὰ καὶ τὰ πτηνὰ νοσοῦντά τε πάντα καὶ ἐρωτικῶς διατιθέμενα. Theaet. p. 169. B. conf. Grammat. apud Valckenar. Diatrib. in Eurip. Fragm. p. 80. Wyttenbach. Bibl. Crit. Vol. II. P. IV. p. 73 sq. Eandem structuram habes Plutarch. T. II. p. 462. D. ἀνθρώπου φιλολίθου καὶ περὶ σφραγίδια πολυτελῆ νοσοῦντος. Articulum τῷ ante νοσοῦντι, pro quo Stephanus τῳ, i. e. τινί, scribendum putabat, Heindorf. minus recte explicat aegrotanti cuidam. Imo est: ei, qui misere cuperet. Lepide enim Socrates semet ipsum significat. conf. p. 227. B. extr. Itaque τῷ νοσοῦντι idem est quod ἐμοί. Atque hinc etiam facilem habet explicationem, quod deinceps dicitur ὅτι ἕξει τὸν συγκορυβαντιῶντα: cuius rationis exempla ad Reipubl. VII. p. 524. E. indicavimus.

ἰδὼν μέν, ἰδὼν ἥσθη —] Sic libri mss. Lectio vulg. ἰδὼν μὲν ἰόντα ἥσθη ex importuna scioli alicuius correctione fluxisse videtur, qui venustatem huius conduplicationis non sentiret, cuius plurima exempla collegerunt Dorvill. ad Chariton. p. 311. Krüger. ad Dionys. Historiogr. p. 11. Astius ad Legg. p. 5 sqq. et ad Phaedr. p. 273. ed. 1. Neque

ἥσθη, ὅτι ἕξει τὸν συγκορυβαντιῶντα, καὶ προάγειν
ἐκέλευε· δεομένου δὲ λέγειν τοῦ τῶν λόγων ἐραστοῦ, C
ἐθρύπτετο, ὡς δὴ οὐκ ἐπιθυμῶν λέγειν· τελευτῶν δὲ
ἔμελλε καὶ εἰ μή τις ἑκὼν ἀκούοι βίᾳ ἐρεῖν. σὺ οὖν,
ὦ Φαῖδρε, αὐτοῦ δεήθητι, ὅπερ τάχα πάντως ποιή-
σει, νῦν ἤδη ποιεῖν.

plurimis optimisque codicibus. Tenuerunt tamen optativum Turicenses, scilicet quia ex uno Clark. ἕξει non est enotatum.

C. νῦν ἤδη ποιεῖν] Ab hac voce Phaedri orationem orditur Stephanus, quem Lenzius, Heindorfius, Bekkerus, Astius recte emendarunt, adstipulantibus codd. mss.

enim Astio, Buttmanno et C. Fr. Hermanno accedimus, qui vim aliquam in repetito ἰδὼν inesse negantes alterum tanquam errore ortum delendum censuerunt. Quippe imago exhibetur adolescentis, ipso adspectu eius, qui secum Lysiae scriptionem esset denuo pertractaturus, mirum in modum exsultantis, ut eum veluti exclamantem audiamus: εἶδον, εἶδον αὐτόν, quod Socrates hac narratione sua imitatur. Est igitur haec rarior quaedam forma orationis mimicae, qua verba eius, qui loquens introducendus erat, narrando referuntur recto sermone in orationem obliquam converso. Cui explicationi nostrae quod nuper Voegelinus illud officere iudicavit, quod talis repetitio non habeat locum nisi interiecto aliquo vocativo aut simili vocabulo, istud quidem nihili est, quippe quod vel Anacreonteis illis: θέλω θέλω μανῆναι ac similibus satis refellitur. Simillimus huic locus Horatii est Od. I. 35, 15. neu populus frequens Ad arma cessantes, ad arma concitet, imperiumque frangat: ubi item rectae orationis exclamationem intertextam vides orationi aliunde suspensae. Verissime enim Lambinus ibi repetitione verborum ad arma, ad arma populi concitati impetum et furorem declarari censet. Similiter igitur hic Phaedri impetus atque furor depingitur commixta recta et obliqua oratione. Rationem non multum disparem mox D. notabimus. Atque hoc si recte iudicavimus, illud quoque liquere arbitramur, optativo ἕξοι multum praestare quod ex codd. nonnullis revocavimus ἕξει.

C. ἐθρύπτετο, ὡς δὴ οὐκ —] Θρύπτεσθαι, delicias facere, quod est in amore proprium, illustrarunt Dorvill. ad Charit. p. 447. Boisson. ad Philostr. Her. p. 337. Bornem. ad Xenoph. Symp. VIII. alii. Dein καὶ ne iungas cum εἰ μή τις ἑκ. ἀκούοι, scite Heindorfius observavit voculam ad βίᾳ ἐρεῖν pertinere, ut vel significet. Quocirca post ἔμελλε cum eodem viro docto delevimus interpunctionem: sustulimus item post ἀκούοι. Mox πάντως est omnino, *auf jeden Fall*, sicut Protag. p. 313. B. Gorg. p. 472. E. Phileb. 39. E; τάχα autem est fortasse. Ceterum Stephano, id quod iam Lenzius, Heindorfius alii monuerunt, eximie fraudi fuit, quod Socrates de Phaedro tanquam homine alieno et absente loquitur: corrigendum enim ille statuit ποιήσεις vel ποιήσῃ, neque istud αὐτοῦ δεήθητι intentatum reliquit. Similem orationis spe-

ΦΑΙ. Ἐμοὶ ὡς ἀληθῶς πολὺ κράτιστόν ἐστιν οὕτως, ὅπως δύναμαι, λέγειν· ὥς μοι δοκεῖς σὺ οὐδαμῶς με ἀφήσειν, πρὶν ἂν εἴπω ἁμωσγέπως.

ΣΩ. Πάνυ γάρ σοι ἀληθῆ δοκῶ.

D Cap. III. ΦΑΙ. Οὑτωσὶ τοίνυν ποιήσω. τῷ ὄντι γάρ, ὦ Σώκρατες, παντὸς μᾶλλον τά γε ῥήματα οὐκ ἐξέμαθον· τὴν μέντοι διάνοιαν σχεδὸν ἁπάντων, οἷς ἔφη διαφέρειν τὰ τοῦ ἐρῶντος ἢ τὰ τοῦ μή,

εἴπω ἁμωσγέπως] Asperum habent cum Bodl. sive Clark. non pauci alii. V. ἀμωσγέπως. Bekkerus et Turicc., ut solent, ἁμῶς γέ πως. Res eodem redit.

D. ἐν κεφαλαίοις ἕκαστον] Om. ἕκαστον Bodl. cum ΔΓ GT et pr. Π. Magna est sane Bodl. auctoritas. Nec tamen cum Turicenss. vocem abiiciam. v. annot.

ciem notavimus Euthyphron. p. 4. E., ubi Stephanus eodem errore deceptus est.

Ἐμοὶ ὡς ἀληθῶς —] Gravis haec ac ponderosa asseveratio quod coniunctionum vinculis libera est, nos quidem minime miramur, qui talia alibi saepius observaverimus. Itaque neque cum Heindorfio οὖν post Ἐμοὶ inculcandum, neque Εἶεν ante idem vocabulum cum Klopfero De Cebetis Tabula Part. I. p. 11. inferciendum arbitramur. Dissimiles hac ex parte sunt loci alio nomine simillimi: Euthyphr. p. 5. A. ἆρ᾽ οὖν μοι, ὦ θαυμάσιε Εὔθυφρον, κράτιστόν ἐστι μαθητῇ σῷ γενέσθαι; Euthyd. p. 297. D. κράτιστον τοίνυν μοι — ἀποκρίνασθαί σοι· οὐ γὰρ μὴ ἀνῇς ἐρωτῶν.

Πάνυ γάρ σοι ἀληθῆ δοκῶ] h. e. πάνυ γὰρ ἀληθῆ ἐστιν ἅ σοι δοκῶ ποιήσειν. Pari breviloquentia Reipubl. VIII. p. 567. D. Ἀληθῆ γὰρ δοκῶ σοι, quem locum comparavit Heindorf., ipse minus accurate explicans: πάνυ γάρ σοι ἀληθῆ δοκεῖ, εἰ δοκῶ.

D. παντὸς μᾶλλον — οὐκ ἐξέμαθον] neutiquam edidici. Sic παντὸς μᾶλλον sequente negandi particula positum Charm. p. 171. C, quem locum ad tuendam librorum lectionem optime comparavit Heindorf. Nec abludit quod infra legitur p. 265. C. Καὶ μάλα ἔμοιγε οὐκ ἀηδῶς ἀκοῦσαι. — διάνοιαν est argumentum, ut Lysid. p. 205. B. Ion. p. 530. B. C. — οἷς ἔφη — τὰ τοῦ μή, quibus dicebat praestabiliorem esse caussam amantis quam non amantis. Sic enim διαφέρειν sequente ἤ intelligendum, de qua constructione v. ad Phaedon. p. 85. B. Sine caussa igitur Hirschig. mero arbitratu suo scripsit καὶ τὰ τοῦ μή pro ἢ τὰ τοῦ μή. Post τὴν μέντοι διάνοιαν σχ. ἁπάντων deinde rei accuratius definiendae gratia infertur ἕκαστον. Quod positum est perinde, ac si antea non διάνοιαν ἁπάντων, sed ἅπαντα scriptum esset. Hoc ipsum vero molestum accidisse iis videtur, qui ἕκαστον cum Bodl. et paucis aliis extruserunt. Sed ἕκαστον istud quum nec per se improbabile sit, tum prope necessarium videtur propter insequens ἀπὸ τοῦ πρώτου. Genus loquendi universum, quo ἕκαστος post nomina antegressa epexegesis caussa subiicitur, post alios abun-

ἐν κεφαλαίοις ἕκαστον ἐφεξῆς δίειμι, ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ πρώτου.

ΣΩ. Δείξας γε πρῶτον, ὦ φιλότης, τί ἄρα ἐν τῇ ἀριστερᾷ ἔχεις ὑπὸ τῷ ἱματίῳ. τοπάζω γάρ σε ἔχειν τὸν λόγον αὐτόν. εἰ δὲ τοῦτό ἐστιν, οὑτωσὶ διανοοῦ περὶ ἐμοῦ, ὡς ἐγώ σε πάνυ μὲν φιλῶ, παρόντος δὲ καὶ Λυσίου ἐμαυτόν σοι ἐμμελετᾶν παρέχειν E οὐ πάνυ δέδοκται. ἀλλ' ἴθι, δείκνυ.

ΦΑΙ. Παῦε. ἐκκέκρουκάς με ἐλπίδος, ὦ Σώ-

τί ἄρα ἐν τῇ ἀριστ.] Sic Bodl. Flor. h. ΔΛΣΦDGNOT. Vulgo post ἄρα insertum ὅ.

παρόντος δὲ καὶ Λ.] Sic Bodl. ΔΠG probante Bekkero. Vulgo καὶ abest. In septem aliis codd. exstat π. δ. τοῦ Λυσίου. Dein pro vulgato δείκνυε cum Hirsch. refinximus δείκνυ.

de illustravit A. Matthiae Gr. Ampl. §. 302. = p. 764 sq. ed. 3.

Δείξας γε πρῶτον —] Intell. δίελθε, quod κατὰ σύνεσιν e praecedenti δίειμι petendum. Usum loquendi illustravit Matthiae Gr. Gr. §. 556. ann. 1. pag. 1093. extr. Deinde πρῶτον est ante omnia, ut saepe. Corrupit verba Platonis Hirschig. corrigendo πρότερόν. Denique Atticam hanc compellationem, ὦ φιλότης, a posterioris aetatis scriptoribus certatim frequentatam, illustrarunt Berglerus ad Alciphron. T. I. p. 359. ed. Wagn. et Astius ad h. l.

τί ἄρα ἐν τῇ ἀριστερᾷ ἔχεις] Animadvertendum est istud ἄρα in obliqua positum interrogatione, quia recta interrogatio erat: τί ἄρα ἔχεις; Eodem modo οὖν in interrogatione aliunde suspensa infertur Protagor. p. 322. C. Sympos. p. 219. D, ubi vide annot.

E. ἐμαυτόν σοι ἐμμελετᾶν παρέχειν] me tibi praebere, in quo te exerceas. Nam ἐμμελετᾶν est ὥστε σὲ ἐν ἐμοὶ ἐμμελετᾶν. Eodem modo dicitur διδάσκειν, μανθάνειν, ἐπιδεῖξαι, παιδεύειν, δηλοῦν ἔν τινι: quam in rem conferas, si lubet, Reipubl. III. p. 392. D. Alcibiad. I. 114. D. Phileb. p. 17. A. p. 21. A. Menon. p. 82. A. Sophist. p. 238. D. al. Παρέχειν ita cum infinitivo copulatum legimus etiam Gorg. p. 475. E. p. 480. C. Apolog. Socr. p. 33. B. al. — παρόντος δὲ καὶ Λυσίου, quum vero adeo etiam Lysias praesens sit, quippe cuius ipsius orationem litteris perscriptam habeas. Sic enim istud καὶ intelligendum, quod non videmus cur Voegelino adeo displicuerit, ut illud vel optimis codicibus invitis procul arcendum putaverit. Fortasse tamen ex vestigiis codd. refingendum: δὲ καὶ αὐτοῦ Λυσίου.

Παῦε. ἐκκέκρουκάς με ἐλπίδος] Aristoph. Eccles. v. 160. παῦε τοίνυν. Pac. v. 326. ἀλλὰ παῦε, παῦ' ὀρχούμενος. Ran. v. 269. ὦ παῦε, παῦε, παραβαλοῦ τῷ κωπίῳ. Ibid. v. 121. et 588. Vulgo pro παύου dictum putant. Alii τὸν λόγον aut tale quid intelligendum arbitrantur, quod tamen ideo minus placet, quia interdum παῦε τοῦ λόγου dictum invenimus. Respondet, nisi fallor, nostratium formula: *mache, dass du aufhörst.* Sic activum pro medio ponitur Eurip. Hecub. v. 898. μολπᾶν ἄπο — κα-

κρατες, ἣν εἶχον ἐν σοὶ ὡς ἐγγυμνασόμενος. ἀλλὰ ποῦ δὴ βούλει καθεζόμενοι ἀναγνῶμεν;

229 ΣΩ. Δεῦρ' ἐκτραπόμενοι κατὰ τὸν Ἰλισσὸν ἴωμεν· εἶτα, ὅπου ἂν δόξῃ, ἐν ἡσυχίᾳ καθιζησόμεθα.

ΦΑΙ. Εἰς καιρόν, ὡς ἔοικεν, ἀνυπόδητος ὢν ἔτυχον· σὺ μὲν γὰρ δὴ ἀεί. ῥᾷστον οὖν ἡμῖν κατὰ τὸ ὑδάτιον βρέχουσι τοὺς πόδας ἰέναι, καὶ οὐκ ἀηδές, ἄλλως τε καὶ τήνδε τὴν ὥραν τοῦ ἔτους τε καὶ τῆς ἡμέρας.

ΣΩ. Πρόαγε δή, καὶ σκόπει ἅμα, ὅπου καθιζησόμεθα.

ΦΑΙ. Ὁρᾷς οὖν ἐκείνην τὴν ὑψηλοτάτην πλάτανον;

E. καθεζόμενοι ἀναγνῶμεν] Sic cum Astio ex Vind. 4. Ven. *Π.* et Monac. scripsimus pro vulg. καθιζόμενοι.

P. 229. A. ἐν ἡσυχίᾳ καθιζησόμεθα] Steph. cum Aldo καθιζώμεθα, praeter fidem codicum omnium.

ταπαύσας πόσις ἐν θαλάμοις ἔκειτο, ubi plura collegit Pflugk.

καθεζόμενοι ἀναγνῶμεν] Haec lectio quin vulgato καθιζόμενοι sit anteponenda, nemini dubium videbitur, qui hos locos diligenter perpenderit: Theaetet. p. 162. D. δημηγορεῖτε συγκαθεζόμενοι. Lysid. p. 206. D. ἂν γὰρ εἰσέλθῃς καὶ καθεζόμενος διαλέγῃ. Hom. Iliad. VIII. v. 889. παρεζόμενος μινύριζε. Odyss. IV. v. 738. ὄφρα τάχιστα Λαέρτῃ τάδε πάντα παρεζόμενος καταλέξῃ. Ib. XX. v. 334. ἀλλὰ σῇ τάδε μητρὶ παρεζόμενος κατάλεξον. Ex quibus omnibus perspicue apparet locum sic interpretandum esse: ubinam vis, ut, posteaquam consederimus, legamus. Nam καθεζόμενοι est temporis aoristi; καθιζόμενοι foret praesentis, considentes, recte iudicante Buttmanno Gr. Gr. Ampl. Vol. II. p. 202. ed. 2. Fallitur ergo Voegelinus καθέζεσθαι interpretans praesenti tempore: *sich setzen.*

P. 229. εἰς καιρόν] opportune. Ceterum καθιζησόμεθα, quod codd. optimi plurimique suppeditant, legit etiam Grammaticus in Bekkeri Anecdot. T. I. p. 101. dictum illud ratus ἀντὶ τοῦ καθεδούμεθα.

σὺ μὲν γὰρ δὴ ἀεί] Compares Plat. Symp. 150. C. 174. A. Aristoph. Nubb. v. 103. 362. Xenoph. Mem. I. 6, 2. ibique interpretes.

Ὁρᾷς οὖν ἐκείνην — πλάτανον;] Platanus haec, quae non tam loco illo quam oratione Platonis crevit, quum ab aliis, veluti ab Aristaen. Epist. I. 3., tum saepius a Cicerone memoratur: conf. De Orat. III. 1. Legg. I. et III. prooem.

B. πόα καθίζεσθαι] Prorsus eodem modo Aelian. Hist. Anim. VI. 42. στιβάδα ἐγκαθεύδειν. Infinitivus enim sicuti verbis et adiectivis, ita etiam nominibus substantivis adiicitur ad notionem eorum veluti explendam atque consummandam: unde saepenumero finis et eventus nascitur significatio. — πνεῦμα μέτριον, lenis aura.

οὐκ ἐνθένδε μέντοι πο-

ΣΩ. Τί μήν;

ΦΑΙ. Ἐκεῖ σκιά τ' ἔστι καὶ πνεῦμα μέτριον, καὶ πόα καθίζεσθαι ἤ, ἂν βουλώμεθα, κατακλιθῆναι. B

ΣΩ. Προάγοις ἄν.

ΦΑΙ. Εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἐνθένδε μέντοι ποθὲν ἀπὸ τοῦ Ἰλισσοῦ λέγεται ὁ Βορέας τὴν Ὠρείθυιαν ἁρπάσαι;

ΣΩ. Λέγεται γάρ.

ΦΑΙ. Ἆρ' οὖν ἐνθένδε; χαρίεντα γοῦν καὶ καθαρὰ καὶ διαφανῆ τὰ ὑδάτια φαίνεται καὶ ἐπιτήδεια κόραις παίζειν παρ' αὐτά.

B. ἤ, ἂν βουλ., κατακλιθῆναι] Vulgo ἢ ἂν βουλόμεθα. Bodl. ᾗι ἂν βουλόμεθα. Coniunctivum codd. ceteri fere omnes suppeditarunt. Hirschig. praeterea κατακλινῆναι scripsit, invitis codd. Errorem primus correxit Bastius Specim. crit. in Sympos. p. 86.

θέν] Usum hunc voc. μέντοι in interrogationibus affirmantibus, qui in Phaedro etiam p. 229. B. 261. C. 267. D. recurrit, multis demonstravimus exemplis ad Rempubl. I. c. 13. in p. 399. B. VII. p. 521. C. IX. p. 581. A. Protagor. in. Theaet. p. 163. E. Ex quibus locis item intelligas, quam magnae ille offensioni fere semper fuerit. Post ἐνθένδε — ποθὲν recte Heindorfius statuit τοῦ Ἰλισσοῦ explicationis gratia esse subiectum: quam in rem comparat Euthyd. p. 271. C. ἐντεῦθέν ποθέν εἰσιν ἐκ Χίου. Theaet. p. 142. B. αὐτοῦ Μεγαροῖ κατέλυεν. Alia id genus exempla collegerunt Schaefer. ad Long. p. 371. Iacob. ad Lucian. Toxar. p. 77 sq. Non opus autem est coniectura Valckenarii Annot. in Nov. Test. T. I. p. 480. ἀπὸ τοῦ τοῦ Ἰλισσοῦ scribendum putantis, praesertim quum articulum ita uno eodemque casu geminatum apud Platonem quidem frustra quaesieris. Nec vero quemquam alium veterum scriptorum hac loquendi ratione usum esse arbitramur. Certe quae notavit huius iterationis exempla Boissonad. in Anecdot. II. p. 296. ad Planud. Met. p. 73. Eurip. III. p. 339. ea omnia aut incertae fidei sunt, aut debentur citerioris graecitatis auctoribus.

τὴν Ὠρείθυιαν ἁρπάσαι] Orithyiam, Erechthei regis filiam, narrabant aliquando cum nymphis ad Ilissi ripas ludentem a Borea raptam et in Thraciam ablatam esse. Ex quo factum esse dicebant, ut Boreas, utpote cum Atheniensibus iunctus affinitate, his ipsis aliquando in bello adversus barbaros suscepto opem ferret. Quo beneficio ornati Athenienses ei ad ripam Ilissi aram dedicaverunt. Fabulam exposuerunt Heynius ad Apollodor. P. II. p. 334 sq. Sturz. ad Pherecyd. Fragm. p. 176 sq. intpp. ad Ciceron. de Legg. I. 1. p. 8. ed. Moser. et qui ab his ipsis atque ab Astio ad h. l. laudantur. conf. inprimis Herodot. VII. 189. Sophocl. Antigon. v. 980 sqq. ed. Brunck. Pausan. I. 19.

C ΣΩ. Οὔκ, ἀλλὰ κάτωθεν ὅσον δύ' ἢ τρία στάδια, ᾗ πρὸς τὸ τῆς Ἄγρας διαβαίνομεν· καί πού τις ἔστι βωμὸς αὐτόθι Βορέου.

ΦΑΙ. Οὐ πάνυ νενόηκα· ἀλλ' εἰπέ, πρὸς Διός, ὦ Σώκρατες, σὺ τοῦτο τὸ μυθολόγημα πείθει ἀληθὲς εἶναι;

Cap. IV. ΣΩ. Ἀλλ' εἰ ἀπιστοίην, ὥςπερ οἱ σοφοί, οὐκ ἂν ἄτοπος εἴην· εἶτα σοφιζόμενος φαίην αὐτὴν πνεῦμα Βορέου κατὰ τῶν πλησίον πετρῶν σὺν Φαρμακείᾳ παίζουσαν ὦσαι, καὶ οὕτω δὴ τελευτήσα-

C. τὸ τῆς Ἄγρας] Sic Bodl. pr. m. ΔΛΞΠ D E F G T et pr. B Flor. g. i. Vind. 1. 3. 7. cum Timaeo Gloss. p. 223. Grammat. Bekker. Anecd. T. I. p. 526. Stephan. Ἀγραίας, ut in Bodl. aliisque nonnullis corr.

ὦ Σώκρατες, σὺ τοῦτο τὸ μ.] Steph. καὶ σὺ τ. τ., quod praeter Flor. a. et E nullus liber tuetur. Igitur καὶ cum Bekkero delevimus. Quippe σὺ fortius pronuntiandum.

C. ᾗ πρὸς τὸ τῆς Ἄγρας—] Intelligitur templum Dianae, quae vel Ἄγρα vel Ἀγραία vel etiam Ἀγροτέρα appellata est a loco Atticae, ubi colebatur, cui nomen erat Ἄγρα vel Ἄγραι, ut docuit Ruhnken. ad Tim. p. 223. Siebelis ad Philochori Fragm. p. 88. et ad Phanodem. Fragm. p. 29 sqq. De omisso ἱερόν v. Valcken. Opusc. Vol. II. p. 295. ed. Lips. Lectionem Ἄγρας, quam habuit etiam Grammaticus in Bekkeri Anecdot. T. I. p. 326., abunde tuebuntur quae collecta sunt in Stephani Thes. T. I. a p. 713 sqq. ed. Anglic.

ὥςπερ οἱ σοφοί] Notat philosophos et sophistas fabulas ἀλληγορικῶς interpretantes: qua de re vide annotat. ad Reip. II. p. 379. D. coll. Lobeckio Aglaopham. T. I. p. 155 sqq.

εἶτα σοφιζόμενος φαίην αὐτήν —] Istud φαίην putarunt ἂν sibi additum deposcere, sive illud de coniectura adiiciendum sive ex antegressis repetendum sit. Alii optativum meram opinionem designare censuerunt, quam loquendi rationem illustravit G. Hermann. Opuscul. IV. p. 159. Falso, ut opinor. Imo optativus ponitur, quia haec quoque ex antecedenti εἰ suspensa sunt, hoc sensu: Si dubitarem, sicuti sapientes, non ineptus essem, si nimirum deinde argutiis utens dicerem etc. Itaque est haec quasi quaedam epexegesis, quae ad protasin enuntiati hypothetici pertinet. Quod vero additur σὺν Φαρμακείᾳ, Pharmacea Naias intelligitur, de qua Timaeus Gloss. p. 268. Nam Pharmacea nomen fontis fuit, unde etiam nympha nomen accepit, ut solebant veteres diis fluvialibus eadem atque ipsis fluviis nomina imponere. Ex quo apparet summo iure Heindorfium sprevisse Heynii coniecturam, qua ad Apollod. T. II. p. 854. ἐπὶ Φαρμακείᾳ scribendum esse statuit. — ἀνάρπαστον γεγονέναι, raptu sublatam esse, v. Dorvill. ad Chariton. p. 416.

ἢ ἐξ Ἀρείου — ἡρπάσθη] Ad ἢ ἐξ Ἀρείου πάγου intell. ex

σαν λεχθῆναι ὑπὸ τοῦ Βοῤῥέου ἀνάρπαστον γεγονέναι· D
ἢ ἐξ Ἀρείου πάγου· λέγεται γὰρ αὖ καὶ οὗτος ὁ λό-
γος, ὡς ἐκεῖθεν, ἀλλ' οὐκ ἐνθένδε, ἡρπάσθη. ἐγὼ
δέ, ὦ Φαῖδρε, ἄλλως μὲν τὰ τοιαῦτα χαρίεντα ἡγοῦ-
μαι, λίαν δὲ δεινοῦ καὶ ἐπιπόνου καὶ οὐ πάνυ εὐτυ-
χοῦς ἀνδρός, κατ' ἄλλο μὲν οὐδέν, ὅτι δ' αὐτῷ ἀνάγκη
μετὰ τοῦτο τὸ τῶν Ἱπποκενταύρων εἶδος ἐπανορθοῦ-
σθαι, καὶ αὖθις τὸ τῆς Χιμαίρας· καὶ ἐπιῤῥεῖ δὲ
ὄχλος τοιούτων Γοργόνων καὶ Πηγάσων, καὶ ἄλλων
ἀμηχάνων πλήθη τε καὶ ἀτοπίαι τερατολόγων τινῶν E

D. ἢ ἐξ Ἀρείου πάγου — ἡρπάσθη] Haec verba Bastius Specim. crit. in Symp. p. 21. spuria censebat, assentientibus Krischio p. 19. et C. Fr. Hermanno.

ἀμηχάνων πλήθη τε καὶ ἀτοπίαι] Ita codd. omnes, uno E excepto, qui cum Steph. habet πλήθει τε καὶ ἀτοπίᾳ, quod in F est superscriptum. v. annot. Athenaeus V. p. 265. T. III. ed. Schw. scribit τερατολογιῶν τινων φύσεως.

superioribus: πνεῦμα Βοῤῥέου αὐτὴν ὦσαι. Liberius enim haec antegressis annexa sunt. Quae tamen cur eiicienda censeamus, caussam idoneam nullam intelligimus.

D. κατ' ἄλλο μὲν οὐδέν, ὅτι δὲ—] Recte Astius: hanc unam solam ob causam, quod etc., apte comparans Tim. p. 48. C. Apolog. Socr. p. 32. A. Reipubl. II. p. 359. D. Xenoph. Anab. IV. 5, 32. V. 5, 20. VII. 6, 39. Alia collegit Iacobs ad Philostr. Imagg. p. 502. Addimus Reipubl. V. p. 449. B. ἄλλο μὲν οὐδὲν κατηκούσαμεν, τόδε δέ. Legg. IV. p. 710. C. Mox ἐπανορθοῦσθαι facete dictum et ironice pro ἑρμηνεύειν, ἐξηγεῖσθαι.

καὶ ἐπιῤῥεῖ δὲ ὄχλος —] Hunc locum plurimos posterioris aetatis scriptores vel respexisse vel imitando expressisse docte demonstravit Astius Comment. T. X. p. 233 sq., cui viam praeivit Wyttenbach. Epist. Crit. p. 237. ed. Lips. s. ann. ad Iulian. p. 127. B. Ὄχλος de turba et multitudine affluentium dictum illustrarunt Boissonad. ad Philostr. Her. p. 414. Wyttenb. l. c. — τοιούτων Γοργόνων καὶ Πηγάσων, sic intelligas: similium praeterea s. eiusdem generis monstrorum, Gorgonum et Pegasorum. Similiter ἄλλο usurpari constat, de quo diximus infra ad Phaedrum p. 232. E.

καὶ ἄλλων ἀμηχάνων πλήθη τε καὶ ἀτοπίαι τ. τ. φ.] Nondum poenitet me hanc librorum mss. lectionem olim cum Bekkero suscepisse, quamvis Astius semel iterumque unice verum esse contenderit quod in editt. vett. circumfertur πλήθει τε καὶ ἀτοπίᾳ. Enimvero nomina abstracta apparet posita esse pro concretis, nec praedicatorum complurium concursus, de quo v. Matthiae Gr. §. 444., quidquam affert molestiae. Sententia haec est: atque etiam affluunt Gorgonum et Pegasorum, atque aliarum mirabilium portentosarumve naturarum turbae atque monstra. Nimirum ἀμήχανοι φύσεις sunt ad

φύσεων· αἷς εἴ τις ἀπιστῶν προςβιβᾷ κατὰ τὸ εἰκὸς ἕκαστον, ἅτε ἀγροίκῳ τινὶ σοφίᾳ χρώμενος, πολλῆς αὐτῷ σχολῆς δεήσει. ἐμοὶ δὲ πρὸς αὐτὰ οὐδαμῶς ἐστι σχολή. τὸ δὲ αἴτιον, ὦ φίλε, τούτου τόδε· οὐ δύναμαί πω κατὰ τὸ Δελφικὸν γράμμα γνῶναι ἐμαυτόν·

E. *πρὸς αὐτὰ οὐδαμῶς*] Sic Bodl. *ΔΠΣ*DGNOT Vindobb. et Flor. g. h. *ϑ*. Vulgo *ταῦτα*.

P. 230. A. *γελοῖον δέ μοι φ.*] Sic Vind. 3. et Heindorf. ex coniectura. Vulgo *δή*. Atqui conclusio fit demum in proximis; hic rei ratio atque caussa adhuc describitur. Quapropter Voegelinus veterem scripturam tueri non debebat

ϑηρίον τυγχάνω] Sic Bodl. *ΔΠΣΦ*DOT. Flor. g. h. *ϑ*.

explicandum et interpretandum difficiles. Ceterum poterat etiam dici: *πολλαὶ καὶ ἄτοποι φύσεις τερατολ.*, unde istud *πλήϑη καὶ ἀτοπίαι* habet explicationem. Eodem modo Demosth. Olynth. III. p. 35. §. 25. *κάλλη τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα κατεσκεύασαν ἡμῖν ἱερῶν καὶ τῶν ἐν τούτοις ἀναϑημάτων*, i. e. *καλὰ ἱερὰ καὶ ἀναϑήματα*. Legg. I. p. 625. B. *κυπαρίττων ὕψη τε καὶ κάλλη ϑαυμάσια*, h. e. *κυπάριττοι μεγάλαι καὶ καλαὶ ϑαυμασίως*. Ibid. p. 653. A. *μέγεϑός τι ὠφελείας ἄξιον πολλῆς σπουδῆς*, i. e. *μεγάλη τις ὠφέλεια*. Ibid. XI. p. 924. C. *παίδων ἱκανότης — ἄῤῥην καὶ ϑήλεια*, i. e. *παῖδες ἱκανοὶ ἄῤῥενες καὶ ϑήλειαι*. Atque hinc explicandus Sophocl. Ant. 585. *οὐδὲν ἐλλείπει (ἄτας) γενεᾶς ἐπὶ πλῆϑος ἕρπον*, i. e. *ἐπὶ πολλὰς γενεάς*. Sed de hoc loquendi usu alio loco dicetur pluribus.

E. *αἷς εἴ τις ἀπιστῶν —*] quas si quis non pro veris habuerit atque unumquodque ad verisimilitudinis et probabilitatis rationem exigere vel adducere voluerit. Hoc enim significat *προςβιβάζειν* (cuius futurum atticum est *προςβιβᾷ*) *ἕκαστον κατὰ τὸ εἰκός*: quod etiam plenius dicitur *τῷ λόγῳ προςβιβάζειν*. Dein *ἄγροικος σοφία* est quae talia tractat pinguius, adhibita frigida ac putida interpretatione, a sensu sublimiore et religiosiore aliena. Meminisse hic iuvabit eorum, quae scripsit Schleiermacherus Praef. ad Remp. Germ. p. 19. „*Wenn sich Platon auch in der Republik gegen alle die Idee des höchsten Wesens entwürdigende Fabelei erklärt, so war er zugleich zu tiefsinnig, um sich der flachen raisonnirenden Göttervernichtung einiger Sophisten gleichzustellen, und nicht vielmehr das wunderbare Gewebe von Naturahndung und geschichtlicher Sage in der hellenischen Götterlehre in Ehren zu halten.*“ Conf. p. 245. C. et locum perquam memorabilem Legg. X. p. 885. D sqq. De studiis sophistarum populari mythologiae inimicis optime exposuit T. C. M. van Baumhauer Disput. Quam vim sophistae habuerint Athenis ad suae aetatis disciplinam. Traiect. ad Rhen. 1844 8. p. 102 sqq.

πρὸς αὐτὰ οὐδαμῶς ἐστι σχολή] *αὐτὰ* dictum pro eo, quod quisque exspectabat quodque in vett. editt. legitur, *ταῦτα*. v. Iacobs ad Anthol. Palat. p. 186. Matthiae Gr. p. 869. Euthyphr. p. 11. C. Theaet. p. 207. D. Aristoph. Ran. 498. 589. al.

το δὲ αἴτιον — τόδε] Ita

γελοῖον δέ μοι φαίνεται τοῦτο ἔτι ἀγνοοῦντα τὰ ἀλ- 230
λότρια σκοπεῖν. ὅθεν δὴ χαίρειν ἐάσας ταῦτα, πειθόμενος δὲ τῷ νομιζομένῳ περὶ αὐτῶν, ὃ νῦν δὴ ἔλεγον, σκοπῶ οὐ ταῦτα, ἀλλ' ἐμαυτόν, εἴτε τι θηρίον τυγχάνω Τυφῶνος πολυπλοκώτερον καὶ μᾶλλον ἐπιτε-

Vind. 4. 7. α. Vulgo post θηρίον interponunt ὤν, quod in aliquot libris in ὂν commutatum est. Utrumque Bodl. et meliores ignorant.
μᾶλλον ἐπιτεθυμμένον] V. ἐπιτεθυμένον, quod iam Fabric. ad Sext. Emp. p. 72. Hemsterhus. ad Hesych. T. I. p. 492. Ruhnken. ad Tim. p. 250. depravatum esse censuerunt. Quod reposuimus, id cum Bodlei. pr. m. plurimi optimique libri suppeditarunt.

saepe τὸ δὲ αἴτιον τόδε, vel etiam αἴτιον δέ, rectae orationi praemitti docuit Boissonad. ad Philostr. Heroic. p. 346 sq. De illo γνῶθι σεαυτόν, quod Apollinis Delphici templo inscriptum fuit, dictum ad Protagor. p. 343. B.

P. 230. A. *τὰ ἀλλότρια σκοπεῖν*] Articulum in hac formula addi solere docebunt quae monuimus ad Rempubl. IV. p. 433. E. et 443. D. Omisso illo Lysias c. Eratosthen. §. 3.

εἴτε τι θηρίον τυγχάνω Τυφῶνος π.] Nobilissimus locus, qui multos nactus est imitatores, quos suaviter ridet Plutarchus. T. II. p. 749. A. coll. 1119. B. Typhonis descriptionem legimus Aeschyl. Prom. v. 351 sq. Schol. ad h. l. Τυφὼν Γῆς καὶ Ταρτάρου υἱός, γεννηθεὶς ἐν Σικελίᾳ, εἶδος ἔχων συμμιγὲς ἀνδρὸς καὶ θηρίων. Ex quo liquet, quorsum istud πολυπλοκώτερον retulerit, quod tamen Astius cum Boeckhio et Schleiermachero melius ad centum capita anguinea Typhoni vulgo tributa spectare censuit. Deinde quod vulgo scribebatur ἐπιτεθυμένον, id ab Ruhnkenio ad Tim. Gloss. p. 250. verissime esse in ἐπιτεθυμμένον conversum librorum mss. testimonia arguunt. Enimvero Platonem liquet originationem nominis ab ἐπιτύφεσθαι sive inflando deducti significare. Timaeus quum p. 250. in Glossarium suum retulerit: τεθυμμένος· ὑπὸ πυρὸς ἐκκεκαυμένος ἢ κεκακωμένος, hoc loco legisse videatur καὶ μᾶλλον ἔτι τεθυμμένον, quod placuit Fabricio ad Sext. Emp. p. 72. Sed nihil mutandum esse praeter codicum auctoritatem luculente docent aliorum Grammaticorum testimonia, Moer. p. 150. Hesych. T. I. p. 491. Bekker. Anecdot. Gr. p. 462. 10., evincunt item imitationes eorum, qui hunc locum respexerunt, de quibus vide Astii Commentar. Opp. Plat. T. X. p. 238. — Tum observabis chiasmum, qui cernitur in verbis εἴτε ἡμερώτερόν τε καὶ ἁπλούστερον: nam ἁπλούστερον refertur ad πολυπλοκώτερον, sicuti ἡμερώτερον opponitur τῷ ἐπιτεθυμμένῳ. v. ad Apolog. Socr. p. 39. B. ubi alia id genus exempla attulimus. Denique θηρίον τυγχάνω omisso ὤν nec Platonicae adversari loquendi consuetudini docebit annot. ad Reipubl. II. p. 369. B, Apol. Socr. p. 33. A. Phaedon. p. 62. A. Gorg. p. 502. B. Hipp. mai. p. 300. A. Tim. p. 61. D. Infra p. 263. C. ὡς μέγιστον τῶν ἀγαθῶν τυγχάνει. Similiter atque hic in omisso ὤν offensum est Protagor. p. 313. E. Ceterum admirabilem ac plane divinam esse universi huius loci venustatem et elegan-

θυμμένον, εἴτε ἡμερώτερόν τε καὶ ἁπλούστερον ζῶον θείας τινὸς καὶ ἀτύφου μοίρας φύσει μετέχον. Ἀτάρ, ὦ ἑταῖρε, μεταξὺ τῶν λόγων, ἆρ' οὐ τόδε ἦν τὸ δένδρον, ἐφ' ὅπερ ἦγες ἡμᾶς;

B ΦΑΙ. Τοῦτο μὲν οὖν αὐτό.

Cap. V. ΣΩ. Νὴ τὴν Ἥραν, καλή γε ἡ καταγωγή. ἥ τε γὰρ πλάτανος αὕτη μάλ' ἀμφιλαφής

B. ὥςτε γε τῷ ποδὶ τεκμ.] Sic cum Bodl. codd. plurimi et praestantissimi pro eo quod Steph. habet ὥς γε. Pauci libri ὡς

tiam sponte quisque sentiet. Illud unum igitur satis erit monuisse, hinc quoque apparere, Socratem artes ac fraudes sophistarum ita oppugnasse, ut omnia retulerit ad nobilissimum illud: Nosce te ipsum.

μεταξὺ τῶν λόγων] h. e. ut hunc sermonem interpellem, et de eo dicam, quod mihi iam in mentem venit. Nostrates formula *à propos* utuntur, quam recte comparavit Heindorfius. Neque enim Astio accedimus, μεταξὺ λόγων vel addito articulo τῶν λόγων iudicanti esse tantummodo sermonem alio translatum interrumpentis et ad propositum se revocantis: quod etsi in hunc atque similes locos convenit, in omnes tamen nullo modo convenire existimandum est. Exempla formulae collegerunt Vigerus de Idiot. p. 407. Toup. Emendatt. in Suid. p. 265. T. II. ed. Lips. Imperfectum ἦν ponitur, quia ad superiora respicitur, de quo usu vide Gorg. p. 516. D. Phaedon. p. 68. B. Criton. p. 47. D. De Rep. III. p. 466. E. IV. p. 433. D. VI. p. 490. A. al.

B. ἥ τε γὰρ πλάτανος αὕτη] Locum ob oculos habuit Cicero de Orat. I. 7. iam ab aliis laudatus: Cur non imitamur, Crasse, Socratem illum, qui est in Phaedro Platonis? nam me haec tua platanus admonuit, quae non minus ad opacandum hunc locum **patulis** est **diffusa ramis** (ἀμφιλαφής), quam illa, cuius umbram secutus est Socrates, quae mihi videtur non tam ipsa aquula quae describitur, quam Platonis oratione crevisse. Eundem significavit etiam Legg. II. c. 3. Veteres platani umbra et amoenitate mirifice delectatos esse praeter alios docuit I. H. Voss. ad Virgil. Georg. II. 79. Voc. ἀμφιλαφὴς eximie illustrat Ruhnk. ad Tim. p. 26 sqq., quo loco simul plurimos eorum locos recenset, qui haec Platonis verba imitatione expresserunt. Ἄγνος, vitex (*Keuschlamm*), teste Eustathio in Odyss. κ'. p. 367. 369. nomen accepit, quia valebat ad servandam castitatem. Plura vide apud interpretes ad Alciphron. I. 39. III. 8., ubi contra codd. τὴν ἄγνον pro τὸν ἄγνον editum est, et apud Ruhnk. ad Tim. p. 12.

καὶ ὡς ἀκμὴν ἔχει τῆς ἄνθης — παρέχοι τὸν τόπον] Heindorfius coni. καὶ οὕτως ἀκμὴν ἔχει, aut ὡς ἀκμὴν ἔχει — ὥς, ut ὡς posterius pro οὕτως accipiatur, me quidem non probante, qui facilius tulerim: καὶ ὣς ἀκμὴν ἔχει, — ὡς ἄν. Sed non opus est mutatione. Quamquam nec Astius locum recte

τε καὶ ὑψηλή, τοῦ τε ἄγνου τὸ ὕψος καὶ τὸ σύσκιον πάγκαλον, καὶ ὡς ἀκμὴν ἔχει τῆς ἄνθης, ὡς ἂν εὐωδέστατον παρέχοι τὸν τόπον· ἥ τε αὖ πηγὴ χαριεστάτη ὑπὸ τῆς πλατάνου ῥεῖ μάλα ψυχροῦ ὕδατος, ὥςτε γε τῷ ποδὶ τεκμήρασθαι· νυμφῶν τέ τινων καὶ Ἀχελώου ἱερὸν ἀπὸ τῶν κορῶν τε καὶ ἀγαλμάτων ἔοικεν εἶναι. εἰ δ' αὖ βούλει, τὸ εὔπνουν τοῦ τόπου C

τό γε. Cod. Γ corr. ὅσα γε. Paullo ante Steph. correxit ἥ γε αὖ πηγή, quod est in libris paucissimis. Mox ἀχελώιου Bodl. h. e. Ἀχελῴου.

defendit. Is enim ὡς explicat per ὅτι οὕτως, ut post καὶ intelligendum relinquatur τοῦτο πάγκαλόν ἐστιν; ὡς ἂν autem sequente optativo interpretatur ut, et ἂν particulam ait referendam videri ad superlativum, hoc sensu: ut quam possit suavissime, locum perfundat odore. In quibus omnibus quid sequutus sit, haudquaquam intelligimus. Nam nec ὡς nunc pro ὅτι ὡς poni potuit, quod qua lege fiat, ex Criton. p. 43. E. Protag. p. 334. D. facile intelligetur, neque ἂν cum superlativo necti licet, neque, si ista totius loci esset sententia, ὡς cum optativo locum haberet. Immo ὡς ἀκμὴν ἔχει τῆς ἄνθης per exclamationem accipiendum est. Istud ὡς ἂν autem cum optativo significat: quomodo possit, ut infra p. 231. A. 205. D. Gorg. p. 449. E. 453. C. Phaedon. p. 82. E. Sympos. p. 187. D. Politic. p 286. D. et centenis aliis locis. Ita iam Homerus Iliad. IX. 112. φραζώμεσθ', ὥς κέν μιν ἀρεσσάμενοι πεπίθοιμεν. Odyss. XVI. 297. ὡς ἂν ἐπιθύσαντες ἑλοίμεθα. Hymn. in Cerer. v. 272 sq. ὡς ἂν ἔπειτα — ἐμὸν νόον ἱλάσκοισθε, h. e. qua ratione placare possitis. Sed de loco Iliad. XVI. 84. ὡς ἄν μοι τιμὴν μεγάλην καὶ κῦδος ἄροιο, nonnihil dubites, num ἄρηαι potius legendum sit, id quod plurimi amplexi sunt. Itaque verba interpretamur sic: *und wie steht er eben in der schönsten Blüthe in einer Weise, wie er den Ort im höchsten Grade mit Wohlgeruch zu erfüllen vermag!* Quare non est cur scripturam codicum sollicitemus; nec Winckelmanni commento opus videtur, qui nuper scribendum coniecit: καὶ ὡς καὶ ἱκανῶς ἀκμὴν ἔχει.

ὥςτε γε τῷ ποδὶ τεκμήρασθαι] Sic codd. pro vulg. ὥς γε τῷ π. τ., quod libris invitis nolim praeferre. Herodot. II. 10. ὥςτε εἶναι σμικρὰ ταῦτα μεγάλοισι συμβάλλειν, ubi Schweighaeuserus ὥς γε malebat. Sophocles Trachin. v. 1222. Ἰόλην ἔλεξας, ὥςτ' ἀπεικάζειν ἐμέ, ubi Schaeferus ὥς γ' corrigit. Arist. Nubb. v. 465. ὥςτε γε σοῦ πολλοὺς ἐπὶ ταῖσι θύραις ἀεὶ καθῆσθαι, βουλομένους κτλ.

νυμφῶν τέ τινων — ἔοικεν εἶναι] Iungas: ἔοικέν τε ἀπὸ τῶν κορῶν τε καὶ ἀγαλμάτων (si quid ex imaginibus et donariis colligere licet) εἶναι ἱερὸν νυμφῶν τινῶν καὶ Ἀχελώου. Vocc. κόρη et ἀγάλματα illustravit Ruhnk. ad Tim. p. 166. et p. 6. Formulam ἔοικεν ἀπὸ τούτου attigimus ad Gorg. p. 477. D.

C. εἰ δ' αὖ βούλει] Formulam interpretari liceat: adde et hoc.

ὡς ἀγαπητὸν καὶ σφόδρα ἡδύ· θερινόν τε καὶ λιγυρὸν ὑπηχεῖ τῷ τῶν τεττίγων χορῷ. πάντων δὲ κομψότατον τὸ τῆς πόας, ὅτι ἐν ἠρέμα προςάντει ἱκανὴ πέφυκε κατακλινέντι τὴν κεφαλὴν παγκάλως ἔχειν. ὥςτε ἄριστά σοι ἐξενάγηται, ὦ φίλε Φαῖδρε.

ΦΑΙ. Σὺ δέ γε, ὦ θαυμάσιε, ἀτοπώτατός τις φαίνει. ἀτεχνῶς γάρ, ὃ λέγεις, ξεναγουμένῳ τινὶ καὶ, οὐκ ἐπιχωρίῳ ἔοικας· οὕτως ἐκ τοῦ ἄστεος οὔτ' εἰς
D τὴν ὑπερορίαν ἀποδημεῖς, οὔτ' ἔξω τείχους ἔμοιγε δοκεῖς τὸ παράπαν ἐξιέναι.

ΣΩ. Συγγίγνωσκέ μοι, ὦ ἄριστε. φιλομαθὴς

C. *ἀγαπητὸν καὶ σφόδρα*] Steph. *ἀγαπητόν τε καὶ σφ.* praeter fidem codicum. Mox Bodl. m. sec. *κατακλίναντι.*

D. *ἀποδημεῖς*] Hirschig. de coni. *ἀποδημεῖν.* — *Συγγίγνωσκέ μοι*] V. *δή μοι*, invitis codd. praeter unum omnibus.

σὺ μέντοι δοκεῖς μοι] Male Bodl. cum aliis plurimis *οὐ μέντοι.* Idem statim post *δοκεῖ* scribit, ac dein cum *ΔΠ*GT et pr. D

θερινόν τε] „Stephanus Annot. „Magis placeret *θερινόν τέ τι καὶ λιγυρόν.*" Sic Suidas T. I. p. 31. Etiam Ficinus aestivum insuper quiddam et canorum cicadarum subresonat choro. Similiter Himer. Orat. XIV. 11. p. 626. *θερινόν τι καὶ ἡ λύρα περὶ τὸν θεὸν ἁβρύνεται.* Gregor. Nazianz. Ep. I. 768. *ἡδύ τι καὶ ἐναρμόνιον.* Philostr. Her. p. 66. *φρικῶδές τι καὶ ὄρθιον.* Sic iam Callimach. Hymn. in Apoll. 4. *ἐπένευσεν ὁ Δάλιος ἡδύ τι φοῖνιξ.* all. Pronomen *τὶ* intendit, ut Theocrit. I. in. *ἁδύ τι τὸ ψιθύρισμα*, et adiectivum adverbii partes sustinet. Attamen per se quoque adiectivum sic usurpatur, ut Theaet. p. 179. D. *εἴτε ὑγιὲς εἴτε σαθρὸν φθέγγεται.* Politic. p. 275. A. *οὐδὲ σαφὲς ἐῤῥήθη.* Politic. I. p. 337. A. *ἀνεκάγχασέ τε μάλα σαρδόνιον.* Philostr. Her. p. 12. *ἡδὺ γάρ που — ἀναπνεῖ.* Aristaen. I. 3. *λιγυρὸν ὑπηχεῖ.* — Similiter Iuvenal. XIV. 295. aestivum sonat. Cfr. Iacobs ad Callistrat. p. 683. et Matth. Gr. p. 833". ASTIUS. De *τὶ* adiectivis neutrius generis non addito diximus ad Sympos. p. 175. B.

ἐν ἠρέμα προςάντει] quod in leni quam habet acclivitate idonea est etc. De *ἐν* ita posito v. Matthiae Gr. §. 577.

ξεναγουμένῳ τινὶ — ἔοικας] Quum Socrates dixisset sese opportunissime a Phaedro tanquam peregrinum aliquem in locum tam amoenum et iucundum deductum esse, hic eum facete ait revera peregrino alicui esse similem, ut qui nec urbem nec patriae fines egredi soleat, sed perpetuo intra urbis moenia commoretur. Criton. p. 52. B. *οὐ γὰρ ἄν ποτε τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἁπάντων διαφερόντως ἐν αὐτῇ (τῇ πόλει) ἐπεδήμεις, εἰ μή σοι διαφερόντως ἤρεσκε, καὶ οὔτ' ἐπὶ θεωρίαν πώποτε ἐκ τῆς πόλεως ἐξῆλθες, ὅτι μὴ ἅπαξ εἰς Ἰσθμόν, οὔτε ἄλλοσε οὐδαμόσε, εἰ μή ποι στρατευσόμενος, οὔτε ἄλλην ἀποδημίαν ἐποιήσω πώποτε, ὥςπερ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, κτλ.* Meno. p. 80. B. Usum verbi *ξεναγεῖν* declaravit Ruhnken. ad Tim. p. 186 sq.

γάρ εἰμι. τὰ μὲν οὖν χωρία καὶ τὰ δένδρα οὐδέν μ' ἐθέλει διδάσκειν, οἱ δ' ἐν τῷ ἄστει ἄνθρωποι. σὺ μέντοι δοκεῖς μοι τῆς ἐμῆς ἐξόδου τὸ φάρμακον εὑρηκέναι. ὥσπερ γὰρ οἱ τὰ πεινῶντα θρέμματα θαλλὸν ἢ τινα καρπὸν προσείοντες ἄγουσι, σὺ ἐμοὶ λόγους οὕτω προτείνων ἐν βιβλίοις τήν τε Ἀττικὴν φαίνει περιάξειν ἅπασαν καὶ ὅποι ἂν ἄλλοσε βούλῃ. νῦν E
οὖν ἐν τῷ παρόντι δεῦρ' ἀφικόμενος ἐγὼ μέν μοι δοκῶ κατακεῖσθαι, σὺ δ' ἐν ὁποίῳ σχήματι οἴει ῥᾷστα ἀναγνώσεσθαι, τοῦθ' ἑλόμενος ἀναγίγνωσκε.

ΦΑΙ. Ἄκουε δή.

ἐμῆς ante ἐξόδου omittit. Eiecerunt igitur ἐμῆς. Turicenses. Quo tamen aegre carueris ad sententiam. Videtur nobis certe errore propter antegressum τῆς omissum esse.

προσείοντες ἄγουσι] V. προσιόντες, quod emendavit Casaub. ad Athen. T. I. p. 190. ed. Schw., cuius emendationem confirmat Vind. 4. et unus de Bekkerianis, Laur. 6.

E. νῦν οὖν ἐν τῷ π.] Sic optimi et plurimi libri mss. pro

D. οὐδέν μ' ἐθέλει διδάσκειν] Venuste ἐθέλειν de rebus inanimatis dicitur, quem usum Platonicis exemplis illustravimus ad Rempubl. II. p. 370. B. et Legg. IX. p. 872. E. Falluntur autem in talibus qui ἐθέλειν idem esse statuunt quod δύνασθαι. Liquet enim hunc usum a quodam prosopopoeiae genere repeti oportere. Quae Astius de hac re Commentar. p. 249 sq. exposuit, ea vereor ut cuiquam satisfactura sint.

τῆς ἐμῆς ἐξόδου τὸ φάρμακον εὑρηκέναι] h. e. rationem illam invenisse, qua me commoveres ad urbem relinquendam. Infra p. 274. E. μνήμης — καὶ σοφίας φάρμακον. Ibid. p. 275. A. Legg. I. p. 627. E. φόβου φάρμακον, h. e ad metum iniiciendum efficax. Charmid. p. 157 D. οὐ σὺ φῂς τὴν ἐπῳδὴν ἔχειν, ad quod comparandum te ais hanc habere incantationem tuam. Chrysostom. Orat. XI. p. 324. ἡ ποίησις φάρμακον ἡδονῆς, h. e. valet ad efficiendam voluptatem. Quae sequuntur, ὥσπερ γὰρ οἱ τὰ πεινῶντα θρ. κτλ., ea recte statuit Astius posita esse pro: ὥσπερ γὰρ οἱ τὰ πεινῶντα θρέμματα ἄγοντες θαλλὸν ἢ τινα καρπὸν προσείοντες ἄγουσι. Usum hunc verbi προσείειν, quo dicitur de iis, qui pecora ducunt ostentantes iis frutices, quos subinde quatiunt et huc atque illuc movent, erudite explanavit Ruhnkenius ad Tim. p. 136. Dein ne haereas in collocatione verborum, σὺ ἐμοὶ λόγους οὕτω προτείνων, eadem ratio est Protagor. p. 329. A. ὥσπερ τὰ χαλκεῖα — καὶ οἱ ῥήτορες οὕτω μακροὺς λόγους ἀποτείνουσιν. De Rep. I. p. 354. B. ὥσπερ οἱ λίχνοι — ἀπογεύονται, καὶ ἐγώ μοι δοκῶ οὕτω — ὁρμῆσαι. Ibid. IX. p. 585. A. ὥσπερ δὲ πρὸς μέλαν φαιὸν ἀποσκοποῦντες — καὶ πρὸς τὸ ἄλυπον οὕτω λύπην ἀφορῶντες κτλ Phaedon. p. 61. A. ὥσπερ οἱ τοῖς θέουσι διακελευόμενοι, καὶ ἐμοὶ οὕτω τὸ ἐνύπνιον. Gorg. p. 449. A. ὥσπερ τὰ ἔμπροσθέν σοι ὑπετείνατο Χαιρεφῶν — καὶ νῦν οὖν οὕτως εἰπέ.

E. ἐγὼ μέν μοι δοκῶ κατα-

Cap. VI. *Περὶ μὲν τῶν ἐμῶν πραγμάτων ἐπίστα-
σαι, καὶ ὡς νομίζω συμφέρειν ἡμῖν γενομένων τούτων
231 ἀκήκοας. ἀξιῶ δὲ μὴ διὰ τοῦτο ἀτυχῆσαι ὧν δέομαι,
ὅτι οὐκ ἐραστὴς ὤν σου τυγχάνω. ὡς ἐκείνοις μὲν
τότε μεταμέλει ὧν ἂν εὖ ποιήσωσιν, ἐπειδὰν τῆς ἐπι-
θυμίας παύσωνται· τοῖς δὲ οὐκ ἔστι χρόνος, ἐν ᾧ
μεταγνῶναι προσήκει. οὐ γὰρ ὑπ' ἀνάγκης, ἀλλ' ἑκόν-
τες, ὡς ἂν ἄριστα περὶ τῶν οἰκείων βουλεύσαιντο,
πρὸς τὴν δύναμιν τὴν αὑτῶν εὖ ποιοῦσιν. Ἔτι δὲ
οἱ μὲν ἐρῶντες σκοποῦσιν, ἅ τε κακῶς διέθεντο τῶν
αὑτῶν διὰ τὸν ἔρωτα καὶ ἃ πεποιήκασιν εὖ, καὶ ὃν*

vulg. *νῦν δ' οὖν*. Dein vulgo erat *κατακείσεσθαι*. quod ex optimis plurimisque codd., inter quos est etiam Bodl., a Bekkero et aliis mutatum est.

γενομένων τούτων] V. *τούτων γενομένων*, invitis codicibus melioribus.

κεῖσθαι] Verissime Heindorf. interpretatur: placet mihi recumbere. Nam *δοκῶ μοι* saepenumero personaliter dicitur pro impersonali *δοκεῖ μοι*. cfr. Theaetet. p. 183. D: *ἀλλά μοι δοκῶ — οὐ πείσεσθαι αὐτῷ*. Euthydem. p. 288. C. *ἐγὼ οὖν μοι δοκῶ ὑφηγήσασθαι*, ubi nollem vir praestantissimus *ὑφηγήσεσθαι* correxisset. Certum est enim atque exploratum Graecos post verba putandi, sperandi, credendi, alia id genus, non tantum infinitivos futuri, sed etiam aoristi et praesentis adhibuisse, prouti ipsius sententiae ratio exigere videretur. Et aoristum quidem nunc mittamus. De praesentis autem usu ut iam monendum sit, illud facit, quod in multis codicibus hoc loco scriptum extat *κατακείσεσθαι*, quod ipsum desideravisse videtur Heindorfius. At ènim vero rectissime codices optimi praesens tuentur. Neque enim agitur de re aliquando futura, sed de eo, quod iam nunc praesens adest. Est igitur huius loci eadem prorsus ratio, atque Criton. p. 52. C. ubi v. ann. Diversi sunt generis quae ad h. l. attulit Astius: aptiora suppeditabit Lobeckii sollertia, qui ad Phrynichum Parerg. VI. inde a p. 749. hunc usum loquendi illustravit. Ceterum fuit qui *δοκῶ οὕτω κατακεῖσθαι* scribendum opinaretur, propterea quod *ἐν ὁποίῳ σχήματι* esset subiectum. At is certe non vidit, quod sponte in oculos incurrit, Socratem ipsum velle recumbentem audire quam Phaedrus secum ferebat orationem, quum Phaedrus iubeatur ita recitare scriptionem, ut ei commodum sit, sive stare velit, sive erectus sedere, sive itidem recumbere. Formulam *ἄκουε δή* tractat Boissonad. ad Philostrat. Her. p. 350.

Περὶ μὲν τῶν ἐμῶν πρ.] Tenendum est, de quo etiam in Prolegg. explicavimus, Lysiam non ut oratorem, sed ut rhetorem et orationum *ἐπιδεικτικῶν* scriptorem perstringi a Platone. Itaque nunc non una aliqua ex orationibus eius iudicialibus recitatur ac severo iudicio exigitur, sed legimus potius aliquam *μελέτην* rhetoricam, quales multas

εἶχον πόνον προστιθέντες ἡγοῦνται πάλαι τὴν ἀξίαν B
ἀποδεδωκέναι χάριν τοῖς ἐρωμένοις. τοῖς δὲ μὴ ἐρῶ-
σιν οὔτε τὴν τῶν οἰκείων ἀμέλειαν διὰ τοῦτο ἔστι
προφασίζεσθαι, οὔτε τοὺς παρεληλυθότας πόνους ὑπο-
λογίζεσθαι, οὔτε τὰς πρὸς τοὺς προσήκοντας διαφο-
ρὰς αἰτιάσασθαι· ὥστε περιῃρημένων τοσούτων κακῶν
οὐδὲν ὑπολείπεται ἀλλ' ἢ ποιεῖν προθύμως ὅ τι ἂν
αὐτοῖς οἴωνται πράξαντες χαριεῖσθαι. Ἔτι δὲ εἰ διὰ
τοῦτο ἄξιον τοὺς ἐρῶντας περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι, ὅτι C
τούτους μάλιστά φασι φιλεῖν ὧν ἂν ἐρῶσι, καὶ ἕτοι-
μοί εἰσι καὶ ἐκ τῶν λόγων καὶ ἐκ τῶν ἔργων τοῖς

P. 231. A. τῶν αὐτῶν] Sic Bodl. Vulgo αὑτῶν. v. ad Phaedon. p 613. A. ann. crit.

καὶ ὃν εἶχον πόνον] Ven. Σ et Vind. 4. καὶ ὃν δὲ εἶχον π.

καὶ ἕτοιμοί εἰσι] Haec om. Bodl. pr. cum Δ G T male.

probabile est ab eo in publicum emissas fuisse. Sed explicatius de Lysiana hac oratione diximus in Prolegomenis.

P. 231. A. ὡς ἐκείνοις μὲν τότε μεταμέλει] Intelliguntur ii, qui a τοῖς οὐκ ἐρασταῖς diversi sunt, h. e. amatores. Ex quo apparet, cur ἐκείνοις dixerit. Pluralis numerus ad eundem modum post singularem ponitur infra p. 233. A. βελτίονί σοι προσήκει γενέσθαι ἐμοὶ πειθομένῳ ἢ ἐραστῇ· ἐκεῖνοι μὲν γὰρ καὶ παρὰ τὸ βέλτιστον — ἐπαινοῦσι κτλ. et pag. 249. A. ἡ τοῦ φιλοσοφήσαντος ἀδόλως (ψυχή)· αὗται δὲ τρ. κτλ. Similiter pluralem relativi pronominis post nomen singulare inferri notavimus ad Reipubl. VIII. p. 554. B. Alia id genus Schoemann. ad Isaeum p. 466. collegit.

οὐ γὰρ ὑπ' ἀνάγκης] intell. cupiditatis naturalis necessitudinem. Reip. V. p. 458. D. οὐ γεωμετρικαῖς, ἀλλ' ἐρωτικαῖς ἀνάγκαις κτλ. Vid. annot. ad Reip. VII. p. 527. A. IX. p. 581. D.

ὡς ἂν ἄριστα — βουλεύσαιντο] h. e. οὕτως, ὡς ἂν ἄριστα β., *in dem Maasse, wie sie das Ihrige am Besten berathen können.* V. ad p. 230. B. coll. p. 262. D. Xenoph. Mem. I. 6. 2. Itaque interpretationis gratia adiicitur πρὸς τὴν δύναμιν τὴν αὐτῶν, pro facultatibus suis.

B. διὰ τοῦτο ἔστι προφασίζεσθαι] Quemadmodum paullo ante ex οὐκ ἐραστὴς ad ἐκεῖνοι intelligendum erat οἱ ἐρασταί, ita hic ex μὴ ἐρῶσι intelligas ὅτι ἐρῶσι. Errant qui locum aliter interpretantur.

οὐδὲν ὑπολείπεται ἀλλ' ἢ ποιεῖν] Quomodo ἀλλ' ἢ a Graecis dicatur, explicavimus ad Phaedon. p. 81. B. et Reip. X. p. 601. A.

C. μάλιστά φασι φιλεῖν] Errat Heindorfius οἱ πολλοὶ s. οἱ ἄνθρωποι intelligendum ratus. Subiectum est potius οἱ ἐρῶντες. Idem deinde etiam ad εἰ ἀληθῆ λέγουσιν intelligendum est, quae vulgo perperam interpretantur sic: facile est ad intelligendum, si quidem ipsi haec vere profitentur, futurum esse, ut, quos serius amaverint, eos ipsis

ἄλλοις ἀπεχθανόμενοι τοῖς ἐρωμένοις χαρίζεσθαι, ῥᾴδιον γνῶναι, εἰ ἀληθῆ λέγουσιν, ὅτι ὅσων ἂν ὕστερον ἐρασθῶσιν, ἐκείνους αὐτῶν περὶ πλείονος ποιήσονται, καὶ δῆλον, ὅτι, ἐὰν ἐκείνοις δοκῇ, καὶ τούτους κακῶς ποιήσουσι. Καίτοι πῶς εἰκός ἐστι τοιοῦτον πρᾶγμα προέσθαι τοιαύτην ἔχοντι συμφοράν, ἣν
D οὐδ' ἂν ἐπιχειρήσειεν οὐδεὶς ἔμπειρος ὢν ἀποτρέπειν; καὶ γὰρ αὐτοὶ ὁμολογοῦσι νοσεῖν μᾶλλον ἢ σωφρονεῖν, καὶ εἰδέναι, ὅτι κακῶς φρονοῦσιν, ἀλλ' οὐ δύνασθαι αὐτῶν κρατεῖν. ὥςτε πῶς ἂν εὖ φρονήσαντες ταῦτα καλῶς ἔχειν ἡγήσαιντο, περὶ ὧν οὕτω διακείμενοι βού-

λέγουσιν ὅτι ὅσων ἂν] Bodl. λέγουσιν ὁπόσον ἂν ὕστ. Unde nuper C. Fr. Hermann. effinxit: οἵ γ' ὅσων. Sed praestat tenere scripturam librorum fere omnium.

D. καλῶς ἔχειν ἡγήσαιντο] Sic Bodl. eum plurimis optimisque reliquis. Vulgo ἡγήσωνται, quod Dissen. Disquisitt. Philol. I. p. 11. in ἡγήσονται mutatum volebat. Perverse nuper grammatici quidam hoc loco abusi sunt, ut coniunctivum deliberativum cum ἂν coniungi demonstrarent. Nam codd. plerique omnes quum tueantur optativum, facile apparet, temere eam in rem hoc testi-

deliciis suis praeferant etc. Immo sententia haec est; facile est ad intelligendum, an vere dicant (h. e. falso eos hoc dicere), propterea quod eos, quos postea amaverint, hos ipsos illis sunt antepondituri. — ἐκείνους, quos postea amaverint. αὐτῶν, ipsis illis, quos adhuc in deliciis habuerunt.

τοιοῦτον πρᾶγμα προέσθαι τοιαύτην ἔχοντι συμφοράν] Quomodo, inquit, decet talem rem profundere homini tali malo (amore) laboranti, quod nemo prudens (quia est insanabile) ne conetur quidem avertere atque tollere? Ἔχειν συμφορὰν dicuntur qui malo aliquo laborant eoque urgentur et premuntur, ut Reip. IX. p. 591. D. al. Hoc loco de amore esse cogitandum, quo quis tanquam malo aliquo correptus est, universae disputationis ratio evincit. Et eodem sensu Reip IX. p. 574. E. ἔχειν ἔρωτα dictum novimus. Obscoenitatem autem quandam habet istud τοιοῦτον πρᾶγμα. Nimirum orator tecte significat iuventutis florem, qui amatori veluti profundatur ab iis, qui eius voluntati gratificentur.

D. περὶ ὧν οὕτω διακείμενοι βούλονται] Quomodo, inquit, ubi bene sapiant, ista recte habere sibi persuadeant, quae ita affecti animo expetunt? Recte haec omnia dicta sunt, ut nec cum Stephano βουλεύονται nec cum Heindorfio βεβούλευνται correxerim. Nam οὕτω διακείμενοι opponitur praecedentibus illis, εὖ φρονήσαντες: περὶ ὧν autem, h. e. quorum habita ratione, connectendum est cum οὕτω διακείμενοι, de quo usu praepositionis περί v. infra ad p. 250. C. et ad Reipubl. VII. p. 538.

λονται; Καὶ μὲν δὴ εἰ μὲν ἐκ τῶν ἐρώντων τὸν βέλτιστον αἱροῖο, ἐξ ὀλίγων ἄν σοι ἡ ἔκλεξις εἴη· εἰ δ' ἐκ τῶν ἄλλων τὸν σαυτῷ ἐπιτηδειότατον, ἐκ πολλῶν. ὥςτε πολὺ πλείων ἐλπὶς ἐν τοῖς πολλοῖς ὄντα τυ- E
χεῖν τὸν ἄξιον τῆς σῆς φιλίας. Cap. VII. *Εἰ τοίνυν τὸν νόμον τὸν καθεστηκότα δέδοικας, μὴ πυθομένων τῶν ἀνθρώπων ὄνειδός σοι γένηται, εἰκός ἐστι τοὺς μὲν ἐρῶντας, οὕτως ἂν οἰομένους καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων* 232
ζηλοῦσθαι ὥςπερ αὐτοὺς ὑφ' αὑτῶν, ἐπαρθῆναι τῷ λέγειν καὶ φιλοτιμουμένους ἐπιδείκνυσθαι πρὸς ἅπαντας, ὅτι οὐκ ἄλλως αὐτοῖς πεπόνηται· τοὺς δὲ μὴ

monium esse adhibitum. Dein vett. editt. *οὗτοι διακείμενοι*, quod Bekkerus e marg. cod. F. et Ambros. r. corr. emendavit. Ficinus: qui sic affecti sunt. Pro *βούλονται* quod edidit Stephanus *βουλεύονται*, id in nullo libro ms. repertum est. Heindorfius dedit *βεβουλεύνται*. Tum Bodl. et alii quidam *αἱροῖτο*.

P. 232. A. *ἐπαρθῆναι τῷ λέγειν*] *τε λέγεν* Flor. h. in margine. Venet. Σ. *καὶ λέγειν* Aliquot libri *τὸ λέγειν*, quod Buttmanno et Hermanno placet. Winckelm. coni. *ἐπαρθῆναι ὥςτε λέγειν*, coll. Eurip. Suppl. v. 581. Sed unice vera est lectio vulgata, optimis codd. probata.

E. Verum perspexit iam Haenischius, qui tamen fallitur in eo, quod *περὶ ὧν* arbitratur etiam ad *βούλονται* referri. Ad hoc enim liquet sponte intelligi *αὐτά*.

E. *Εἰ τοίνυν τὸν νόμον* —] Progreditur ad aliud quid, ideoque utitur hic quoque particula *τοίνυν*, quae in eiusmodi locis prorsus respondet Latino iam, iam vero, ut alibi exemplis demonstravimus. *Νόμον* autem nunc intelligit communem hominum existimationem, ut recte statuit Heindorfius. Nimirum evidenter id apparet vel ex adiectis verbis: *μὴ πυθομένων τῶν ἀνθρώπων ὄνειδός σοι γένηται*, ut nihil viderit qui nuper Heindorfii interpretationem vocavit in dubitationem.

P. 232. A. *ἐπαρθῆναι τῷ λέγειν* —] Mirum est hanc loci scripturam a criticis sollicitatam esse. Nimirum non viderunt illi *ἐπαίρεσθαι* vel absolute poni, eo sensu, ut sit superbia et fastu efferri, fastuosum evadere, vel coniungi cum infinitivo (ut Plat. Reip. III. 416. C. Aristoph. Rann. v. 1052. Nubb. v. 42. Lys. Apol. Mantith. p. 159. ed. Brem. al.) eaque ratione significare: Fastu eo perduci sive impelli, ut etc. Quod posterius quum viri docti in hunc locum unice convenire statuissent, non uno modo de infinitivo laborarunt, qui ex *ἐπαρθῆναι* suspensus esset. In quo certe operam atque oleum perdiderunt. Nam *ἐπαρθῆναι* nunc absolute positum est, ut nullo modo opus sit infinitivi alicuius accessione. Aristoph. Rann. 777. *κἄπειτ' ἐπαρθεὶς ἀντελάβετο τοῦ θρόνου.* Nubb. v. 810. *ἀνδρὸς ἐκπεπληγμένου καὶ φανερῶς ἐπηρμένου.* Acc. 43. v. 13. Aeschin. p. 84, 17. *οὐ ταπεινώσαντες ἀποπέμψετε τοὺς νῦν ἐπηρμένους.* Polyb. I. 1. *ἐκ τοῦ*

ἐρῶντας, κρείττους αὐτῶν ὄντας, τὸ βέλτιστον ἀντὶ τῆς δόξης τῆς παρὰ τῶν ἀνθρώπων αἱρεῖσθαι. Ἔτι δὲ τοὺς μὲν ἐρῶντας πολλοὺς ἀνάγκη πυθέσθαι καὶ ἰδεῖν ἀκολουθοῦντας τοῖς ἐρωμένοις καὶ ἔργον τοῦτο
B ποιουμένους, ὥστε, ὅταν ὀφθῶσι διαλεγόμενοι ἀλλήλοις, τότε αὐτοὺς οἴονται ἢ γεγενημένης ἢ μελλούσης ἔσεσθαι τῆς ἐπιθυμίας συνεῖναι· τοὺς δὲ μὴ ἐρῶντας οὐδ' αἰτιᾶσθαι διὰ τὴν συνουσίαν ἐπιχειροῦσιν, εἰδότες, ὅτι ἀναγκαῖόν ἐστιν ἢ διὰ φιλίαν τῳ διαλέγεσθαι ἢ δι' ἄλλην τινὰ ἡδονήν. Καὶ μὲν δὴ εἴ σοι δέος παρέστηκεν ἡγουμένῳ χαλεπὸν εἶναι φιλίαν συμμένειν, καὶ ἄλλῳ μὲν τρόπῳ διαφορᾶς γενομένης κοινὴν ἀμφο-

C. μᾶλλον ἂν φοβοῖο] Sic Bodl. ΔΠΣDGNOT alii. Vulgo hic ἂν deest. Sed paullo ante Bodl. ΔΠT voculam ἂν etiam ante γενέσθαι inferciunt. Quod vereor ne errore ita factum sit. τὰς πρὸς τοὺς ἄλλους τῶν ἐρ.] V. τῆς πρὸς τοὺς ἄλλους. Bodl. τὰ πρὸς τ. ἀ. Recte τὰς Vind. 1. 4. 6. a. Flor. a. b. c. h. ϑ. et ple-

γεγονότος προτερήματος ἐπαρθέντας. Qua vi et potestate ubi verbum acceperimus, sponte in oculos incurrit τῷ λέγειν καὶ ἐπιδείκνυσθαι interpretandum esse: eo quod dicunt et ambitiose coram omnibus iactant non frustra sese laboravisse. De quo loquendi genere v. ad Phaedon. p. 60. B. Criton. p. 51. D. al. Itaque sententia loci sic explicanda est: consentaneum est amantes protenus evadere importune superbos ac fastuosos eo, quod dicant ac glorientur apud omnes non frustra a se in amoris opere esse laboratum. Πονεῖν simili euphemismo positum ut πράττειν et ποιεῖν, de quo vide infra p. 232. D.

τὸ βέλτιστον ἀντὶ τῆς δόξης — αἱρεῖσθαι] h. e. malle id, quod sibi et amatis sit utilissimum, quam vanam captare hominum existimationem.

ἀνάγκη πυθέσθαι καὶ ἰδεῖν ἀκολουθοῦντας] Iungendum: ἔτι δὲ ἀνάγκη (ἐστὶ) πολλοὺς πυθέσθαι καὶ ἰδεῖν τοὺς ἐρῶντας ἀκολουθοῦντας τοῖς ἐρωμένοις καὶ ἔργον τοῦτο ποιουμένους. Ἔργον ποιεῖσθαί τι dicuntur qui aliquid sedulo agunt et pro officii sui parte ducunt: quam in rem Heindorfius Astiusque laudarunt Plat. Tim. p. 27. A. Eryx. p. 392. C. Xenoph. Hieron. IX. 10. Dion. Chrys. Orat. p. 394. D. Themist. X. p. 234. Sententia verborum haec est: Et id ipsum studiose agentes, ut multi ipsos audiant atque videant hoc facientes. Nam τοῦτο referendum ad πολλοὺς πυθέσθαι καὶ ἰδεῖν ἀκ. Astius idem ad ἀκολουθοῦντας retulit. Alius criticus τοῦτο per euphemismum dictum vult ad designandam τὴν συνουσίαν: quod vix crediderim.

B. ἢ δι' ἄλλην τινὰ ἡδονήν] Male Heindorfius: „Magis placeret ἢ δι' ἄλλην τινὰ ἀνάγκην seu χρείαν. Ita ne in singulis quidem verbis laudandus est libelli huius scriptor, ne quid dicam de absurdis sententiis, vix sophista dignis.“ Videlicet poterat etiam sic dici: ἢ δι' ἄλλο τι, ὃ ἡδονὴν παρέχει, aut: ἢ ἄλλως διά τινα ἡδονήν. Notissimus est hic usus voc. ἄλλος

τέροις καταστῆναι τὴν συμφοράν, προεμένου δὲ σοῦ ἃ περὶ πλείστου ποιεῖ μεγάλην ἂν σοι βλάβην γενέ- C
σθαι, εἰκότως ἂν τοὺς ἐρῶντας μᾶλλον ἂν φοβοῖο. πολλὰ γὰρ αὐτοὺς ἔστι τὰ λυποῦντα, καὶ πάντ' ἐπὶ τῇ αὑτῶν βλάβῃ νομίζουσι γίγνεσθαι. διόπερ καὶ τὰς πρὸς τοὺς ἄλλους τῶν ἐρωμένων συνουσίας ἀποτρέπουσι, φοβούμενοι τοὺς μὲν οὐσίαν κεκτημένους, μὴ χρήμασιν αὐτοὺς ὑπερβάλωνται, τοὺς δὲ πεπαιδευμένους, μὴ συνέσει κρείττους γένωνται· τῶν δ' ἄλλο τι κεκτημένων ἀγαθὸν τὴν δύναμιν ἑκάστου φυλάττονται. πεί- D
σαντες μὲν οὖν ἀπεχθέσθαί σε τούτοις, εἰς ἐρημίαν φίλων καθιστᾶσιν· ἐὰν δὲ τὸ σεαυτοῦ σκοπῶν ἄμεινον

rique omnes Bekker.

D. ἀπέχθεσθαί σε τούτοις] V. ἀπέχεσθαί σε τούτοις. Vind. α'. 3. 4. exhibent: ἀπέχεσθαί σε τούτων. Sed verissime Bekkerus, Heindorfius et Turicenss. e Bass. 1. 2. Par. F Flor. α. Vind. 1. receperunt ἀπέχθεσθαί σε τούτοις, nisi quod malim ἀπεχθέσθαι.

de quo v. p. 232. E. ad Symp. 191. B. Apol. Socr. p. 36. B. Phaedon. p. 110. E. 111. A.

καὶ ἄλλῳ μὲν τρόπῳ — μᾶλλον ἂν φοβοῖο] Opposita sunt verba *ἄλλῳ μὲν τρόπῳ* et *προεμένου δέ σου ἃ περὶ πλεῖστα ποιεῖ*: deinde *κοινὴν ἀμφοτέροις συμφορὰν* et *μεγάλην σοὶ βλάβην*. Itaque *σοὶ* maiore vocis contentione pronuntiandum. Sententia haec est: Porro si animum tuum metus invaserit, ne difficile sit amicitiam perpetuo conservare, atque te haec subierit cogitatio, alio quidem pacto, ubi amicitia non amoris fruendi caussa iuncta sit, orta discordia aliqua, detrimentum utrisque commune accidere; ubi vero in amatoris gratiam ea, quae plurimi facienda sint, castitatem, bonam famam, familiaritates honestas, alia, proieceris, tibi uni nasci calamitatem; consentaneum est amantes a te magis esse metuendos. De *ἂν* repetito v. Hermann. de particula *ἄν* p. 120. Voculam etiam inter *κοινὴν* et *ἀμφοτέροις* de suo inseruit Hirschig., quo vix opus.

C. *διόπερ καὶ τὰς πρὸς τοὺς ἄλλους τῶν ἐρωμένων συνουσίας ἀπ.*] Male Haenischius atque Astius genitivum *τῶν ἐρωμένων* e verbo *ἀποτρέπειν* pendere censuerunt, insolentius dictum esse rati *ἀποτρέπειν τί τινος* pro *τινά τινος*. Immo sic haec interpretanda sunt: Avertunt amasiorum cum aliis familiaritates, h. e. impedire student, ne illi aliorum utantur familiaritate et consuetudine. Itaque *τῶν ἐρωμένων* nectendum est cum *συνουσίας*.

D. *ἀπέχθεσθαί σε τούτοις*] suadentes, ut eorum odium et inimicitiam in te suscipias. Mox p. 233. A. *τὰ μὲν δεδιότες μὴ ἀπέχθωνται.* — Formulam *ἥκειν τινὶ εἰς διαφοράν* illustravit Boissonad. ad Philostrat. Heroic. p. 333 sq. Compares Protagor. p. 335. A. *ἐγὼ πολλοῖς ἤδη εἰς ἀγῶνα λόγων ἀφικόμην ἀνθρώποις.* Eurip. Med. v. 868. *ἐγὼ δ' ἐμαυτῇ διὰ λό-*

ἐκείνων φρονῇς, ἥξεις αὐτοῖς εἰς διαφοράν. ὅσοι δὲ μὴ ἐρῶντες ἔτυχον, ἀλλὰ δι' ἀρετὴν ἔπραξαν ὧν ἐδέοντο, οὐκ ἂν τοῖς συνοῦσι φθονοῖεν, ἀλλὰ τοὺς μὴ ἐθέλοντας μισοῖεν, ἡγούμενοι ὑπ' ἐκείνων μὲν ὑπερορᾶσθαι, ὑπὸ τῶν συνόντων δὲ ὠφελεῖσθαι· ὥστε πολὺ

E. τῶν μὲν ἐρώντων] μὲν vulgo omissum ex plurimis longe optimisque codd., etiam Bodl. accessit.

ἄδηλον, αὐτοῖς εἰ ἔτι] Hoc ordine Bodl. aliique permulti.

γων ἀφικόμην. Infra p. 237. C. πότερον ἐρῶντι μᾶλλον ἢ μὴ εἰς φιλίαν ἰτέον.

δι' ἀρετὴν ἔπραξαν ὧν ἐδέοντο] h. e. virtute sua voti sui compotes facti sunt. Sic πράττειν et πρᾶγμα saepius in hac oratione per μειλιγμὸν quendam posita reperiuntur, ut 232. E. 233. A. Omnino Graeci et Latini faciendi verba in re obscoena de explenda cupiditate ponere solent, veluti διαπράττεσθαι p. 253. C. 256. C. 234. A. Symp. c. 10. p. 181. B. et ἐξεργάζεσθαι Lucian. Dial. Meretr. p. 219. ed. Bip. Homer. Od. λ. 245. αὐτὰρ ἐπεὶ ἐτέλεσσε θεὸς φιλοτήσια ἔργα, quod fere expressit Ovidius Am. I. 4, 48. verbis: dulce peregit opus. Usum loquendi tetigerunt Burmann. ad Petron. Sat. I. p. 522. ed. 2. intpp. ad Theocrit. Idyll. II. 143. Lennep. ad Coluth. v. 141. Bosscha ad Ioan. Sec. I. p. 132. Welcker. ad Theogn. p. 135. Winckelmann. ad Plutarchi Amator. p. 116. Conf. etiam infra ad p. 234. A. et Hipp. mai. p. 299. A. τὰ δέ που περὶ τὰ ἀφροδίσια πάντες ἂν ἡμῖν μάχοιντο ὡς ἥδιστον ὄν, δεῖ δὲ αὐτό, ἐάν τις καὶ πράττῃ, οὕτω πράττειν, ὥστε μηδένα ὁρᾶν. — τοὺς μὴ ἐθέλοντας, sc. συνεῖναι.

ὑπ' ἐκείνων μὲν ὑπερορᾶσθαι] Videl. ὑπὸ τῶν μὴ συνεῖναι ἐθελόντων. Observarunt grammatici dudum ἐκεῖνος et Lat. ille haud raro ad nomen proxime praegressum, οὗτος autem atque hic ad remotius referri. vid. Duker. ad Flor. I. 26, 7. IV. 2, 48. Ruhnken. ad Rutil. Sup. p. 126. ad Terent. Andr. I. 4. 6. Heindorf. ad Plat. Lysid. p. 19. Schaefer. ad Demosth. Appar. T. II. p. 215. T. V. p. 322. Matthiae Gr. Gram. 874. Astius ad h. l. Sed qua id lege et conditione fiat, parum adhuc explicatum est. Itaque tenendum arbitramur, saepenumero in horum pronominum usu non tam id spectari, utrum nomen aliquod sit loco propinquius an remotius, quam illud potius, utrum vi sua emineat ac significet id, quod ad aliquid propius pertineat, an contra. Quod sicubi fit, propter caussas logicas ἐκεῖνος et ille refertur ad id, quod minus habet gravitatis aut cum ea re, de qua agitur, minus coniunctum videtur; οὗτος autem et Lat. hic designat illud, quod tanquam gravius quiddam aut cum re ipsa propius coniunctum praecipue notari et observari debet. Quod ne temere commenti esse videamur, age, praeter hunc locum paucos alios diligentius excutiamus. Et hic quidem οἱ μὴ συνεῖναι ἐθέλοντες vocantur ἐκεῖνοι, propterea quod ab amatorum caussa sunt alieniores, ideoque ab iis quasi remotiores esse cogitantur. Similem rationem notavimus p. 231. A. 231. C. 233. A. B. Demosthen. de Cherson. p. 242. ed. Bremi: δεῖ — τὸ βέλτιστον ἀεί, μὴ τὸ ῥᾷστον ἅπαντας λέγειν· ἐπ' ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἡ φύσις

πλείων ἐλπὶς φιλίαν αὐτοῖς ἐκ τοῦ πράγματος ἢ ἔχθραν E *γενήσεσθαι. Καὶ μὲν δὴ τῶν μὲν ἐρώντων πολλοὶ πρότερον τοῦ σώματος ἐπεθύμησαν ἢ τὸν τρόπον ἔγνωσαν καὶ τῶν ἄλλων οἰκείων ἔμπειροι ἐγένοντο, ὥςτε ἄδηλον, αὐτοῖς εἰ ἔτι τότε βουλήσονται φίλοι εἶναι,*

V. *ἄδηλον, εἰ ἔτι αὐτοῖς.* Dein. *τότε* om. *Δ Π Σ* G N O. Ob quam variationem C. Fr. Hermann. *αὐτοῖς* tanquam suspectum circumscripsit; fortasse ipse iusto suspiciosior. Nos post *ἄδηλον* interpunximus.

αὐτὴ βαδιεῖται, ἐπὶ τοῦτο δὲ τῷ λόγῳ δεῖ προάγεσθαι διδάσκοντα τὸν ἀγαθὸν πολίτην ubi Schaeferus recte observat relationem esse logicam, non grammaticam: quippe *τὸ ῥᾷστον*, ad quod *ἐκεῖνο* referatur, esse removendum, *τὸ βέλτιστον* autem, quorsum *τοῦτο* pertineat, amplexandum. Lysias Apolog. Mantith. p. 154. ed. Bremi: *ὥςτε πολὺ ἂν δικαιότερον ἐκείνοις τοῖς γράμμασιν ἢ τούτοις πιστεύοιτε*: ubi *ἐκείνοις*, licet ad nomen proxime praegressum spectet, tamen ea denotat, quae ab hac caussa sint alieniora. Cicero pro Muren. §. 31. Atqui ex veterum rerum monumentis vel maximum bellum populum Romanum cum Antiocho gessisse vides, cuius belli victor L. Scipio, parta cum Publio fratre gloria, quam laudem ille Africa oppressa cognomine ipso prae se ferebat, eandem hic sibi ex Asiae nomine assumpsit: ubi cur L. Scipio **hic** dicatur, apparet e verbis praecedentibus: cur Asiaticae nationes atque ille a te hostis contemnitur. Pro Muren §. 19. Haec fides atque haec ratio pecuniarum, quae Romae, quae in foro versatur, implicita est cum illis pecuniis Asiaticis et cohaeret; ruere illa non possunt, ut haec non eodem labefactata motu concidant: ubi orator haec dicit, quae Romae sunt, ideoque propiora atque graviora esse cogitantur. Sed nolumus plura cumulare: sufficiet caussam et rationem significasse, qua hunc dicendi usum niti existimamus. Ceterum a vero aberravit Heindorfius, qui ad *ὑπερορᾶσθαι* statuit supplendum esse *σὲ* pronomen. Quam sententiam recte redarguit Haenischius. „At hoc loco", inquit, „*ὑπερορᾶσθαι* vel *ὠφελεῖσθαι* non puer, sed ii dicantur, qui eius consuetudine utuntur, sive *οἱ μὴ ἐρῶντες*, necesse est. Nam puerum ab amicis adiuvari, ab aliis contemni etiam amatores existimabant, sed illud *ἐπὶ τῇ αὐτῶν βλάβῃ γίγνεσθαι* putabant. Non amantes contra censent sibi quoque ab amicis pueri aliquam utilitatem allatum iri."

E. *Καὶ μὲν δὴ — ἐπεθύμησαν ἢ τὸν τρόπον ἔγνωσαν*] Aoristus de eo, quod solet identidem fieri; ut Phaedon. p. 73. D. Gorg. p. 484. A. 511. D. p. 524. E. p. 525. A. Protag. p. 342. D. Reip. VIII. p. 550. B. 551. A. 560. A. B. C. 566. E. infra p. 251. B. p. 254. A. B. C. D. p. 256. C. Sophocl. Oed. Col. 668. 691.

καὶ τῶν ἄλλων οἰκείων] h. e. ac praeterea res eorum domesticas. Male enim olim Astius aliique mores pueri intelligendos censuerunt, quos iam per *τὸν τρόπον* designari quis est quin videat? Quod vero *καὶ τῶν ἄλλων* interpretati sumus ac praeterea, de hoc graecismo

233 ἐπειδὰν τῆς ἐπιθυμίας παύσωνται· τοῖς δὲ μὴ ἐρῶσιν, οἳ καὶ πρότερον ἀλλήλοις φίλοι ὄντες ταῦτα ἔπραξαν, οὐκ ἐξ ὧν ἂν εὖ πάθωσι ταῦτα εἰκὸς ἐλάττω τὴν φιλίαν αὐτοῖς ποιῆσαι, ἀλλὰ ταῦτα μνημεῖα καταλειφθῆναι τῶν μελλόντων ἔσεσθαι. Cap. VIII. Καὶ μὲν δὴ βελτίονί σοι προσήκει γενέσθαι ἐμοὶ πειθομένῳ ἢ ἐραστῇ. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ καὶ παρὰ τὸ βέλτιστον τά τε λεγόμενα καὶ τὰ πραττόμενα ἐπαινοῦσι, τὰ μὲν δεδιότες, μὴ ἀπέχθωνται, τὰ δὲ καὶ αὐτοὶ χεῖρον διὰ
B τὴν ἐπιθυμίαν γιγνώσκοντες. τοιαῦτα γὰρ ὁ ἔρως ἐπιδείκνυται· δυστυχοῦντας μὲν ἃ μὴ λύπην τοῖς ἄλλοις παρέχει ἀνιαρὰ ποιεῖ νομίζειν· εὐτυχοῦντας δὲ

P. 233. B. *ἐλεεῖν τοῖς ἐρωμένοις*] Steph. *τοὺς ἐρωμένους*, cuius lectionis in tribus mss. Bekkeri vestigia sunt conspicua: ceteri omnes dativum praebent.

αὐτοὺς προσήκει] *αὐτοῖς* permulti libri, partim a pr. m., praeter ea, quae modo p. 232. B. attulimus, conferas Apolog. Socr. p. 36. B. Sympos. p. 191. B. p. 216. E. Gorg. p. 473. C p. 480. D. Phaedon. p. 110. E. Reipubl. X. p. 618. A. ibique annot. Eurip. Med. v. 298. Aristoph. Rann. v. 1195. intpp. ad Soph. Phil. v. 38. Lucianea collegit Fritschius Quaest. Luciann. p. 54 sq. — *ἐπειδὰν τ. ἐπ. παύσωνται*, videlicet quia nec mores nec rationes privatas eorum noverunt.

P. 233. *ταῦτα ἔπραξαν*] h. e. consuetudine usi sunt. Proxima sic iungas: *οὐκ εἰκὸς ταῦτα, ἐξ ὧν ἂν εὖ πάθωσιν*, h. e. unde hauserint voluptatem, *ἐλάττω αὐτοῖς τὴν φιλίαν ποιῆσαι*. In quibus quid insit obscuritatis, equidem non perspicio. Hoc unum fortasse animadvertendum, de quo monuit Heindorfius, quanquam is ceteroquin loci sententiam paullulum obscuravit, *αὐτοῖς* post *τοῖς μὴ ἐρῶσιν* abundanter inferri. Quod ne praeter usum et consuetudinem factum putetur, alia id genus adscripsimus ad Sympos. p. 195. A. et ad Gorg. p. 282. D. Dein post *ἀλλὰ* liquet *εἰκὸς* denuo intelligendum relinqui. Pro *μνημεῖα — τῶν μελλόντων ἔσεσθαι* Heind. coniectabat *σημεῖα — τῶν μ. ἔσ.* Quod commentum qui reiecerunt, Astius et Haenischius, vereor ut et ipsi veram loci interpretationem investigaverint. Mihi ille simpliciter explicandus videtur sic: monumenta, unde de futuris coniecturam capere liceat. Germanice dixeris: *Denkmäler für die Zukunft*. Xenoph. De rep. Athen. in.: *ὅτε ἐνομίζομεν τὰς γεγενημένας συμφορὰς ἱκανὰ μνημεῖα τῇ πόλει καταλελεῖφθαι, ὥστε μηδ' ἂν τοὺς ἐπιγιγνομένους ἑτέρας πολιτείας ἐπιθυμεῖν.* Demosthen. Leptin. §. 5. *ἐπειδὰν δὲ τελευτήσωσι, ἐκεῖναι τοῦ τῆς πόλεως ἤθους μνημεῖον ὦσι κτλ.* Mox C. *ταῦτα γάρ ἐστι φιλίας πολὺν χρόνον ἐσομένης τεκμήρια.*

ἐμοὶ πειθομένῳ ἢ ἐραστῇ] Breviter dictum pro: *εἰ ἐμοὶ πείθοιο, ἢ γίγνοιο, εἰ πείθοιο ἐραστῇ.* Frustra Lentzius

καὶ τὰ μὴ ἡδονῆς ἄξια παρ' ἐκείνων ἐπαίνου ἀναγκάζει τυγχάνειν· ὥςτε πολὺ μᾶλλον ἐλεεῖν τοῖς ἐρωμένοις ἢ ζηλοῦν αὐτοὺς προςήκει. ἐὰν δ' ἐμοὶ πείθῃ, πρῶτον μὲν οὐ τὴν παροῦσαν ἡδονὴν θεραπεύων συνέσομαί σοι, ἀλλὰ καὶ τὴν μέλλουσαν ὠφέλειαν ἔσεσθαι, οὐχ ὑπ' ἔρωτος ἡττώμενος, ἀλλ' ἐμαυτοῦ κρατῶν, οὐδὲ C
διὰ σμικρὰ ἰσχυρὰν ἔχθραν ἀναιρούμενος, ἀλλὰ διὰ μεγάλα βραδέως ὀλίγην ὀργὴν ποιούμενος, τῶν μὲν ἀκουσίων συγγνώμην ἔχων, τὰ δὲ ἑκούσια πειρώμενος ἀποτρέπειν· ταῦτα γάρ ἐστι φιλίας πολὺν χρόνον ἐσομένης τεκμήρια. Εἰ δ' ἄρα σοι τοῦτο παρέστηκεν, ὡς οὐχ οἷόν τε ἰσχυρὰν φιλίαν γενέσθαι, ἐὰν μή τις ἐρῶν

nec tamen Bodl.; etiam in ΔHCDET αὐτοὺς correctione est restitutum.

δ' ἐμοὶ πείθῃ] V. δέ μοι π. Mutavit Bekker. ex Ven. Ξ.

ἀλλὰ καὶ τὴν μ.] καὶ vulgo aberat, invitis codd. praeter E.

μᾶλλον ante πειθομένῳ excidisse suspicatus est. De coniunctione verborum τά τε λεγόμενα καὶ τὰ πραττόμενα v. Boisson. ad Philostrat. Heroic. p. 476. Dein τὰ μέν — τὰ δέ, ut sexcenties, est: partim — partim.

B. εὐτυχοῦντας δὲ καὶ τὰ μὴ ἡδ. — τυγχάνειν] „Post εὐτυχοῦντας δὲ quum sic procedere deberet structura: καὶ τὰ μὴ ἡδονῆς ἄξια ἐπαινεῖν ἀναγκάζει, quo rotundior exeat periodus, subito convertitur oratio, ut εὐτυχοῦντας haberi possit pro accusativo absoluto." HEINDORF. Recte vero. Concinnitatis enim gratia etiam alterum membrum exorditur ab accusativo: εὐτυχοῦντας δέ, quum proximorum structura verborum exigeret: παρ' εὐτυχούντων δέ. Sed accusativo illo relicto dein παρ' ἐκείνων interponitur. Cf. Rost. Gr. Gr. §. 137. 5. b. Secus locum expedivit Bernhardy Syntax. p. 467

ὥςτε πολὺ μᾶλλον ἐλεεῖν τοῖς ἐρωμένοις ἢ ζηλοῦν αὐτοὺς προςήκει] Sic libri optimi atque plurimi pro eo, quod vulgo legebatur, τοὺς ἐρωμένους. Sententia haec est: Quocirca in eos, qui amantur, multo potius convenit, ut eorum miserearis, quam ut iis invideas. Mire Astius, qui τοὺς ἐρωμένους sive τοῖς ἐρωμένοις delendum putat. Verbum προςήκει τινί, cadit s. convenit in aliquem, illustravit Heindorf. ad Gorg. §. 78. et ad Phaedon. §. 84.

C. οὐδὲ διὰ σμικρὰ ἰσχυρὰν ἔχθραν ἀν.] Oppositionis ratio postulabat: οὐ διὰ σμικρὰ ταχέως ἰσχυρὰν ἔχθρ. ἀν.

σοὶ τοῦτο παρέστηκεν] Παρίσταταί μοι, ut formula Germ. *es tritt mir etwas vor die Seele*, dicitur de cogitationibus cuiuscunque generis, inprimis de suspicione et metu, animum subeuntibus; vide quos in hanc rem laudavimus ad Phaedon. p. 58. E. Deinde singulis disiunctionis membris ἂν infertur, quo magis ea a se invicem discernantur atque per se singula extollantur; cuius rationis exempla nec apud Lysiam rara sunt,

D τυγχάνῃ, ἐνθυμεῖσθαι χρή, ὅτι οὔτ᾽ ἂν τοὺς υἱεῖς περὶ πολλοῦ ἐποιούμεθα οὔτ᾽ ἂν τοὺς πατέρας καὶ τὰς μητέρας, οὔτ᾽ ἂν πιστοὺς φίλους ἐκεκτήμεθα, οἳ οὐκ ἐξ ἐπιθυμίας τοιαύτης γεγόνασιν, ἀλλ᾽ ἐξ ἑτέρων ἐπιτηδευμάτων. Ἔτι δέ, εἰ χρὴ τοῖς δεομένοις μάλιστα χαρίζεσθαι, προσήκει καὶ τῶν ἄλλων μὴ τοὺς βελτίστους, ἀλλὰ τοὺς ἀπορωτάτους εὖ ποιεῖν· μεγίστων γὰρ ἀπαλλαγέντες κακῶν πλείστην χάριν αὐτοῖς εἴσονται. καὶ [μὲν] δὴ καὶ ἐν ταῖς ἰδίαις δαπάναις οὐ τοὺς
E φίλους ἄξιον παρακαλεῖν, ἀλλὰ τοὺς προσαιτοῦντας καὶ τοὺς δεομένους πλησμονῆς· ἐκεῖνοι γὰρ καὶ ἀγαπήσουσι καὶ ἀκολουθήσουσι καὶ ἐπὶ τὰς θύρας ἥξουσι

D. προσήκει καὶ τῶν ἄλλων μὴ τ. β.] Bekkerus cum plurimis mss. τοῖς ἄλλοις. Sed Bodl. videtur τῶν ἄλλων tueri. In Par. G scriptum legitur τοὺς ἄλλους.

καὶ [μὲν] δὴ καὶ ἐν ταῖς ἰδ.] Bekkero μὲν est suspectum. Codd. ΓΠΣDNO voc. δὴ om.

v. c. Orat. de Olea Sacr. p. 53. ed. Brem.: καίτοι ταῦτα μὲν μετρίως ποιῶν, ἀλλὰ μὴ προθύμως, οὔτ᾽ ἂν περὶ φυγῆς οὔτ᾽ ἂν περὶ τῆς ἄλλης οὐσίας ἠγωνιζόμην. In Eratosth. p. 87. ὅτι οὔτ᾽ ἂν ἐκεῖνα δύναιντο ποιεῖν, μὴ ἑτέρων συμπραττόντων, οὔτ᾽ ἂν νῦν ἐπεχείρησαν ἐλθεῖν. Accus. Agorat. p. 110. καὶ οὔτ᾽ ἂν Ἀθηναίων οὐδένα ἀπώλεσας, οὔτ᾽ ἂν αὐτὸς εἰς τοιούτους κινδύνους κατέστης. Platonica laudavimus ad Apolog. Socrat. p. 62. Sympos. p. 90.

D. Ἔτι δέ, εἰ χρὴ τοῖς δεομένοις —] Argumentatur in hunc fere modum. Si oportet in amore iis maxime gratificari, qui summo eius desiderio capti tenentur (τοῖς δεομένοις), consentaneum est etiam ex iis, qui non amant, illos maxime beneficiis ornandos esse, qui sint maxime inopes, non qui optimi esse videantur: quippe isti maximis malis liberati plurimum nobis habebunt gratiae. Proinde etiam ad epulas privatas non amicos vocare par est, sed eos, qui id valde cupiant atque satietate indigeant. At vero res longe secus habet. Nam non iis debemus gratificari, qui alicuius rei desiderio maxime tenentur, sed illis potius, qui gratiam referre queant etc. Vides ita omnia clara esse atque perspicua. Quod longe aliter evenit, ubi cum codd. plurimis τοῖς ἄλλοις legeris. Nam ita τοῖς ἄλλοις quum non possint alii significari quam non amantes, nemo est quin facile sentiat antea oppositionis rationem hoc fere exigere atque flagitare: Ἔτι δέ, εἰ τοὺς ἐρωμένους χρὴ τ. δ. μ. χ. Cuiusmodi oppositionem revera habet τῶν ἄλλων, quandoquidem οἱ δεόμενοι μάλιστα χαρίζεσθαι intelliguntur amantes. Accedit, quod orator exponit, quid puerum facere oporteat; non, quid a ceteris debeat fieri. Nec vero obscurum est, unde lectio τοῖς ἄλλοις

καὶ μάλιστα ἡσθήσονται καὶ οὐκ ἐλαχίστην χάριν εἴ-
σονται καὶ πολλὰ ἀγαθὰ αὐτοῖς εὔξονται. Ἀλλ' ἴσως
προςήκει οὐ τοῖς σφόδρα δεομένοις χαρίζεσθαι, ἀλλὰ
τοῖς μάλιστα ἀποδοῦναι χάριν δυναμένοις· οὐδὲ τοῖς
ἐρῶσι μόνον, ἀλλὰ τοῖς τοῦ πράγματος ἀξίοις· οὐδὲ 234
ὅσοι τῆς σῆς ὥρας ἀπολαύσονται, ἀλλὰ οἵτινες πρε-
σβυτέρῳ γενομένῳ τῶν σφετέρων ἀγαθῶν μεταδώσου-
σιν· οὐδὲ οἳ διαπραξάμενοι πρὸς τοὺς ἄλλους φιλο-
τιμήσονται, ἀλλ' οἵτινες αἰσχυνόμενοι πρὸς ἅπαντας
σιωπήσονται· οὐδὲ τοῖς ὀλίγον χρόνον σπουδάζουσιν,
ἀλλὰ τοῖς ὁμοίως διὰ παντὸς τοῦ βίου φίλοις ἐσομέ-
νοις· οὐδὲ οἵτινες παυόμενοι τῆς ἐπιθυμίας ἔχθρας

E. οὐδὲ τοῖς ἐρῶσι μόνον] Plurimi libri, inter quos est Bodl., προςερῶσι exhibent. Unde Astius legendum coniecit προςαιτοῦσι, probante C. Fr. Hermanno. Sed προς malo errore ex praecedenti τοῖς natum.

P. 234. χρόνον σπουδάζουσιν] Steph. malebat σπουδάσουσιν, probante Heindorfio. Quod vellem codd. suppeditassent.

originem duxerit. Quum enim grammatici non viderent, quorsum αὐτοῖς, quod subsequitur, esset referendum, continuo huic malo scilicet ita mederi studuerunt, ut genitivum τῶν ἄλλων in dativum commutarent, qui cum προςήκει cohaereret. At enim vero hac mutatióne neutiquam opus erat. Nam pronomen refertur ad subiectum indefinitum, quod latet in verbis χρὴ χαρίζεσθαι et προςήκει εὖ ποιεῖν, ita quidem, ut de pueris esse cogitandum res ipsa declaret. Sic αὐτός saepius ponitur, etiamsi subiecti mentio antea non disertis verbis facta sit. Euthydem. p. 273. C. οἵω τε δὲ καὶ ποιῆσαι δυνατὸν εἶναι αὐτὸν αὑτῷ βοηθεῖν ἐν τοῖς δικαστηρίοις, ἄν τις αὐτὸν ἀδικῇ, ubi αὐτὸν infertur perinde ac si antea dictum esset τινὰ δυνατὸν εἶναι. Alia indicavimus Gorg. p. 520. C. Reipubl. I. p. 347. C. IX. p. 588. B, ubi vid. annot. Atque haec si recte iudicavimus, quo iure Heindorf. οὗτοι pro αὐτοῖς maluerit, sponte intelligitur.

E. καὶ ἐπὶ τὰς θύρας ἥξουσι] Proverbialis loquutio de egenis et mendicis. v. ad Reip. II. p. 364. B. VI. p. 489. B.

ἀλλ' ἴσως προςήκει —] Ἴσως ita cum Attica urbanitate usurpari pro certo, profecto, sane, a multis observatum est. Astius laudat Locell. ad Xenoph. Ephes. p. 188. iam ab Heindorfio citatum, Schaeferum ad Long. p. 357. et sua ad Legg. p. 78. Addas etiam Lobeck. ad Ai. v. 998.

P. 234. οὐδὲ οἳ διαπραξάμενοι] qui negotio suo peracto, i. e. cupiditate expleta. Notus μειλιγμός, de quo conferas supra ann. ad p. 232. D. Plutarch. Alcib. p. 210. E. al. Ita etiam infra p. 253. C. 256. C. Nec multum abludit Euripid. Helen. v. 20. Ζεὺς — δόλιον εὐνὴν ἐξέπραξεν, ὑπ' αἰετοῦ δίωγμα φεύγων.

πρόφασιν ζητήσουσιν, ἀλλ' οἳ παυομένης τῆς ὥρας,
B *τότε τὴν αὑτῶν ἀρετὴν ἐπιδείξονται. Σὺ οὖν τῶν τε εἰρημένων μέμνησο, καὶ ἐκεῖνο ἐνθυμοῦ, ὅτι τοὺς μὲν ἐρῶντας οἱ φίλοι νουθετοῦσιν ὡς ὄντος κακοῦ τοῦ ἐπιτηδεύματος, τοῖς δὲ μὴ ἐρῶσιν οὐδεὶς πώποτε τῶν οἰκείων ἐμέμψατο ὡς διὰ τοῦτο κακῶς βουλευομένοις περὶ ἑαυτῶν.*

Cap. IX. *Ἴσως μὲν οὖν ἂν ἔροιό με, εἰ ἅπασί σοι παραινῶ τοῖς μὴ ἐρῶσι χαρίζεσθαι. ἐγὼ μὲν οἶμαι οὐδ' ἂν τὸν ἐρῶντα πρὸς ἅπαντάς σε κελεύειν τοὺς*

παυομένης τῆς ὥρας] Sic Flor. g. suffragante Ficino. Ceteri libri omnes *παυσάμενοι.* Quod vides lenissima mutatione nunc correctum haberi. Quamquam illud sanequam dubitaveris, num potius *παυσαμένοις* vel *παυομένοις* restituendum sit, ad quod codicum scriptura item perducit. At vel sic vulgatam lectionem vitiosam esse apparet, propiusque ad verum accedit quod ex libro Flor. revocavimus. V. annot.

B. *Ἴσως μὲν οὖν ἂν*] V. *Ἴσως ἂν οὖν ἔροιο,* quod etiam Bekkerus tenuit. Bodl. cum optimis *Ἴσως μὲν οὖν ἔροιο.* Alii *ἴσως οὖν ἂν ἔροιο.* Hinc prono alveo fluit *ἴσως μὲν οὖν ἄν,* quod exstat in Vind. 4.

παυομένης τῆς ὥρας] Vulgo *παυσάμενοι τῆς ὥρας,* quod nihili est. Itaque Heindorfius olim scribendum putabat *παυσαμένῳ*: postea *ἀπολαυσάμενοι* reponendum coniiciebat. Contra Astius olim *πασάμενοι* edidit: quod commentum ipse postea reprobavit in Obss. ad Phaedr. Germ. p. 201., ubi hanc proposuit emendationem: *οὐδὲ οἵτινες παυομένῳ τῆς ὥρας ἔχθρας πρόφασιν ζητήσουσιν, ἀλλ' οἳ παυσάμενοι τῆς ἐπιθυμίας, τότε τὴν αὑτῶν ἀρετὴν ἐπιδείξονται.* Sed audacior est haec verborum transpositio, quam ut probabilis videatur. Itaque Boeckhius Ephem. Ienens. a. 1808. n. 177. p. 185., reiecto etiam Heindorfii commento *ἀπολαυσάμενοι,* quam formam ne usitatam quidem fuisse monet, scribendum censuit *ἐπαυράμενοι τῆς ὥρας,* i. e. *καρπωσάμενοι,* comparatis locis Herodoti VII. 158. Thucyd. II. 53. Andocid. De Red. T. IV. p. 75. ed. Reisk. et Suidae s. v. *ἐπαύρασθαι.* Sed nec haec ratio omnium satisfecit desideriis. Quocirca Iacobsius ad Achill. Tat. p. 544. *γευσάμενοι τῆς ὥρας* legi voluit. His coniecturis omnibus nunc facile, opinor, carebimus. Nisi forte cum Astio facere volueris, qui utraque lectione in unum confusa nuper scribendum censuit: *παυσαμένης τῆς ὥρας.* Nostram lectionem confirmat etiam Ficinus, qui vertit: sed qui forma deflorescente virtutem suam constantiamque ostendent. Postulat eandem quod praecedit *παυόμενοι τῆς ἐπιθυμίας,* nisi forte membrorum parilitatem nihili faciendam putaveris. Nam quod Astius censet, sequens *τότε* necessario *παυσαμένης* efflagitare, hoc quale sit, libere fateor me neutiquam intelligere. Ceterum *παυομένης* quod dicitur pro *λη-*

ἐρῶντας ταύτην ἔχειν τὴν διάνοιαν. οὔτε γὰρ τῷ λόγῳ λαμβάνοντι χάριτος ἴσης ἄξιον, οὔτε σοὶ βουλομένῳ τοὺς ἄλλους λανθάνειν ὁμοίως δυνατόν· δεῖ δὲ βλάβην μὲν ἀπ' αὐτοῦ μηδεμίαν, ὠφέλειαν δὲ ἀμφοῖν γίγνεσθαι. C

Ἐγὼ μὲν οὖν ἱκανά μοι νομίζω τὰ εἰρημένα· εἰ δέ τι σὺ ποθεῖς, ἡγούμενος παραλελεῖφθαι, ἐρώτα.

Τί σοι φαίνεται, ὦ Σώκρατες, ὁ λόγος; οὐχ ὑπερφυῶς τά τε ἄλλα καὶ τοῖς ὀνόμασιν εἰρῆσθαι; D

ἐγὼ μὲν οἶμαι] Dedi *μὲν* pro vulg. *δὲ* ex Bodl. *ΔΠΣ*DG NOT al. v. ann. ad Phileb. p. 35. A, unde nec in asyndeto haerendum esse intelligetur.

C. *τῷ λόγῳ λαμβάνοντι*] V. *τῷ λαμβάνοντι.* Sed Bodl. cum permultis aliis *τῷ λόγῳ λ.*, quod cum Bekkero recepimus, codicum auctoritati obtemperantes. Mox Bodl. vitiose: *ὁμοίως δυνατόν· αἰεὶ δὲ* —

εἰ δέ τι σὺ ποθεῖς] Vett. editt. *εἰ δέ τι σὺ ὑποθῇς.* Aliquot libri *ὑποθεὶς*, quod ad verum perducit. Recte enim Venet. Σ *ποθεῖς*, quod cum Bekkero dedi. Heindorf. ad Theaet. p. 408. coni. *εἰ δ' ἔτι τι σὺ ποθεῖς.* conf. annot. ad Prot. p. 329. D. Reip. VI. p. 571. D. X. in. Statim post Bodl. prave *ἔρωτα.*

γούσης, id neminem morabitur, qui verborum rationem diligentius consideraverit.

C. *οὔτε γὰρ τῷ λόγῳ λαμβάνοντι* —] Concedendum fuit librorum auctoritati, qui magna consensione istud *λόγῳ* tuentur. Nec sane deest commoda loci interpretatio. Nam *λόγῳ λαμβάνειν* quum sit mente et ratione comprehendere, de qua re v. Sophist. p. 238. B. 249. D. Parmenid. p. 135. E. Legg. I. p. 638. C. X. p. 898. E., facileque possit intelligi *αὐτό*, i. e. *τὸ ἅπασι χαρίζεσθαι*, sententiam verborum liquet hanc esse: Neque enim ei, qui rem mente et cogitatione contemplatur, ea pari digna videtur gratia esse (sc. atque si secus habeat), h. e. nec amatori rem rite secum perpendenti ista probatur amoris ratio; neque tibi quamvis volenti (omnibus gratificari) pariter licebit ceteros amatores latere, ita ut eos non offendas, quippe aegre ferentes, quod alios quoque amaveris. Itaque significatur nec amanti rationem istam per se spectatam (*theoretisch*) probatum iri, nec amato talis amoris exercendi et colendi facultatem suppetituram esse, i. e. eum amorem re vera (*praktisch*) talem esse, qui propter amatorum invidiam et aemulationem coli omnino non possit. Pro *τῷ λόγῳ* nuper Car. Badham in editione Phaedri Londinensi scribendum coniecit: *τῷ γ' οὕτω.*

Τί σοι φαίνεται — ὁ λόγος;] Reip. I. p. 328. E. *τί σοι φαίνεται τοῦτο;* Charmid. in: *τί σοι φαίνεται ὁ νεανίσκος;* Euthydem. §. 77. *τί οὖν ἐφαίνοντό σοι* (*οἱ ἄνδρες*); ubi vid. Heindorf. p. 411. Phileb. p. 21. E. *τί δ' ὁ συναμφότερος* (*βίος*), *ἐξ ἀμφοῖν συμμιχθείς;* sc. *σοὶ φαίνεται.*

ΣΩ. Δαιμονίως μὲν οὖν, ὦ ἑταῖρε, ὥςτε με ἐκπλαγῆναι. καὶ τοῦτ' ἐγὼ ἔπαθον διὰ σέ, ὦ Φαῖδρε, πρὸς σὲ ἀποβλέπων, ὅτι ἐμοὶ ἐδόκεις γάνυσθαι ὑπὸ τοῦ λόγου μεταξὺ ἀναγιγνώσκων. ἡγούμενος γὰρ σὲ μᾶλλον ἢ ἐμὲ ἐπαΐειν περὶ τῶν τοιούτων σοὶ εἰπόμην, καὶ ἑπόμενος συνεβάκχευσα μετὰ σοῦ τῆς θείας κεφαλῆς.

ΦΑΙ. Εἶεν· οὕτω δὴ δοκεῖ παίζειν;

ΣΩ. Δοκῶ γάρ σοι παίζειν καὶ οὐχὶ ἐσπουδακέναι;

ΦΑΙ. Μηδαμῶς, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ὡς ἀληθῶς

D. *γάνυσθαι ὑπὸ τ. λ.*] Sic Bodl. et Δ. Vulgo *γάννυσθαι*, quae est scriptura citerioris graecitatis propria.

E. *εἰπεῖν ἄλλον τῶν Ἑλλ.*] Sic codd. fere omnes. Male Philemon. ad Athen. IV. p. 133. A. *ἰχθὺς τί σοι ἐφαίνεθ' ἑφθός;* Lucian. Dial. Meretr. X. 3. *τίς σοι δοκεῖ ἡ ἐπιστολή;* Horat. Epist. I. 11. in.: Quid tibi visa Chios, Bullati, notaque Lesbos, quid concinna Samos, quid Croesi regia Sardes? Terent. Eun. II. 2, 43. Sed quid videtur hoc tibi mancipium? Ceterum facile apparet ad *οὐχ ὑπερφυῶς — εἰρῆσθαι* denuo repetendum esse *φαίνεται*, ut temere nuper vir quidam doctus contenderit haec omnia sublata post *ὁ λόγος* interrogandi nota uno tenore legenda esse. — *τά τε ἄλλα*, sc. *τοῖς ῥήμασι*. v. Sympos. p. 198. B. Apol. p. 17. B. ibique annot.

D. *μὲν οὖν*] est immo, ut sexcenties.

ἐδόκεις γάνυσθαι] Alludit ad nomen Phaedri. Cur *γάνυσθαι* scribendum sit, neque *γάννυσθαι*, subtilissime nuper disputavit Hermannus Praef. ad Sophocl. Antigon. ed. III. p. XX sqq., inprimis p. XXVI. Seriorum usus duplex ν suscepit. v. Eustath. p. 199. 1710. 9. 546, 30. Etym. M. 85, 14. 221, 23. 589, 52. 629, 44. conf. etiam Iacobsium ad Philostrat. Imagg. p. 9. 31. p. 11. 26. p. 47. 22. — *μεταξὺ ἀναγιγνώσκων*, inter legendum. v. ad Remp. I. p. 336. B. Apolog. p. 40. B.

ἐπαΐειν περὶ τῶν τοιούτων] Frequens est *εἰδέναι περί τινος*, *ἐπαΐειν περί τινος*, *κτλ.* v. Menon. p. 71. B. p. 92. C. Gorg. p. 464. D. De Rep. X. p. 598. C. Criton. p. 48. A. Heindorf. ad Hipp. Maior. p. 146.

τῆς θείας κεφαλῆς] Bene Heindorfius: „*θεῖος* ad divinum refer furorem. Eurip. Hecub. v. 87. *θεία Ἑλένου ψυχά.*" Formulam posterioris graecitatis scriptores certatim usurpasse praeter Berglerum ad Alciphron. p. 349. ed. Wagn. Astius ad h. l. docte demonstravit. conf. Max. Tyr. XXIV. 4. Themist. Or. III. 46. Iulian. Orat. VII. 217. D. Nec tamen viro docto assentimur post *Εἶεν* interpunctionem removendam iudicanti. Quod cur ita statuamus, patebit ex annot. ad Euthyphron. p. 13. D. coll. ann. ad Phaedon. p. 95. A. Ad *δοκεῖ* intell. *σοί*.

E. *Μηδαμῶς, ὦ Σώκρατες*] Int. *οὕτω λέγε*. Vide quae id genus collegimus ad Menon. p. 25. Gorg. p. 497. B. Protagor. p. 334. E. coll. p. 318. B. Reipubl. I. p. 334. D. et 350. E. Heindorfium *ἐσπουδακας* intelligentem merito reprehendit Engelhardt.

εἰπέ, πρὸς Διὸς φιλίου, οἴει ἄν τιν' ἔχειν εἰπεῖν ἄλλον τῶν Ἑλλήνων ἕτερα τούτων μείζω καὶ πλείω περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος;

Cap. X. ΣΩ. Τί δέ; καὶ ταύτῃ δεῖ ὑπ' ἐμοῦ
τε καὶ σοῦ τὸν λόγον ἐπαινεθῆναι, ὡς τὰ δέοντα
εἰρηκότος τοῦ ποιητοῦ, ἀλλ' οὐκ ἐκείνῃ μόνον, ὅτι σα-
φῆ καὶ στρογγύλα καὶ ἀκριβῶς ἕκαστα τῶν ὀνομάτων
ἀποτετόρνευται; εἰ γὰρ δεῖ, συγχωρητέον χάριν σήν·
ἐπεὶ ἐμέ γε ἔλαθεν ὑπὸ τῆς ἐμῆς οὐδενίας. τῷ γὰρ ῥη- 235

Steph. ἄλλων. Mox vulgo μείζω τούτων, quod et ipsum codicum auctoritate mutatum.

P. 235. *ἐμῆς οὐδενίας*] Ante Bekkerum scribebatur *οὐδενείας*, qui mutavit ex uno codice, in quo est *οὐθενίας*.

ad Lachet. p. 62. atque iterum ad Menexen. p. 248. De Iove *φιλίῳ*, hoc est amicitiae praeside, vide praeter Astium ad h. l. quae exposuerunt Bergler. ad Alciphron. p. 243. Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 193. Creuzer. ad Proclum T. I. p. 233. Eandem formulam habes Euthyphron. p. 6. B. *ἀλλά μοι εἰπέ, πρὸς Φιλίου*. Gorg. p. 519. E. *ἀλλ', ὦ ἀγαθέ, εἰπέ, πρὸς Φιλίου*.

εἰρηκότος τοῦ ποιητοῦ] *Ποιητής* in universum de scriptore dictum illustravit Heindorfius ad h. l., laudato Dorvillio ad Chariton. p. 289. Sic etiam infra p. 236. D. accipiendum. *Στρογγύλα*, ut Lat. rotunda, rhetoribus dicuntur quae omni ex parte elaborata sunt ac perpolita, de quo usu conferunt Lambin. ad Horat. Satyr. II. 7, 86. et Ernesti Lexic. Techn. Gr. Rhet. p. 320. Nec ignota sunt quae de verbis *ἀποτορνεύειν* et tornare disputavit Bentlei. ad Horat. A. P. v. 441. Verba *καὶ ἀκριβῶς*, quae omittit Plutarch. de Audit. p. 45. A. et Hermias p. 79. Cod. 407. fol. 26. vers., Heindorfium Astiumque adeo offenderunt, ut ea omittenda indicaverint. In quo illi me quidem non habent consentientem. Nam primum quod adverbium ita adiectivis subiicitur, in quo maxime haesit Heindorfius, non desunt alia eiusmodi exempla, in quibus nemo offenderit. Protagor. p. 352. C. *καλῶς γε, ἔφη, σὺ λέγων, καὶ ἀληθῆ*. Phaedon. p. 79. D. *καλῶς καὶ ἀληθῆ λέγεις*. Phileb. p. 37. C. 41. D. 61. D. Phaed. p. 93. B. Deinde *καὶ* ante *ἀκριβῶς* quidni recte interpretari liceat, et in universum, denique, ita ut postremo vocabulo quae antea singulatim indicata sunt comprehendantur? Denique nemo non sentiet ne potuisse quidem *καὶ ἀκριβῆ* commode dici, ut adverbii usus evitari vix ac ne vix quidem potuerit. Ceterum Plutarch. T. I. p. 77. ed. Steph. *καὶ γὰρ ὁ Πλάτων τὸν Λυσίου λόγον οὔτε κατὰ εὕρεσιν ἐπαινῶν καὶ τῆς ἀταξίας αἰτιώμενος ὅμως αὐτοῦ τὴν ἐπαγγελίαν ἐπαινεῖ, καὶ ὅτι τῶν ὀνομάτων σαφῶς καὶ στρογγύλως ἕκαστον ἀποτετόρνευται*. Sed laus Platonis non est seria.

εἰ γὰρ δεῖ] Respondet nostro: *wenn es sein muss*. Criton. c. 4. *ἐὰν δέῃ (sc. κίνδυνον ὑπομένειν), ἔτι τούτου μείζω*. Menex. c. 3. *οἴει οἷός τ' εἶναι αὐτὸς εἰπεῖν, εἴπερ δέοι*. Parm. p. 126. C. *ἀλλ', εἰ δεῖ,*

τορικῷ αὐτοῦ μόνῳ τὸν νοῦν προςεῖχον, τοῦτο δὲ οὐδὲ αὐτὸν ᾤμην Λυσίαν οἴεσθαι ἱκανὸν εἶναι. καὶ δὴ καὶ οὖν μοι ἔδοξεν, ὦ Φαῖδρε, εἰ μή τι σὺ ἄλλο λέγεις, δὶς καὶ τρὶς τὰ αὐτὰ εἰρηκέναι, ὡς οὐ πάνυ εὐπορῶν τοῦ πολλὰ λέγειν περὶ τοῦ αὐτοῦ, ἢ ἴσως οὐδὲν αὐτῷ μέλον τοῦ τοιούτου· καὶ ἐφαίνετο δή μοι νεανιεύεσθαι ἐπιδεικνύμενος, ὡς οἷός τε ὢν ταῦτα ἑτέρως τε καὶ ἑτέρως λέγων ἀμφοτέρως εἰπεῖν ἄριστα.

B ΦΑΙ. Οὐδὲν λέγεις, ὦ Σώκρατες. αὐτὸ γὰρ τοῦτο καὶ μάλιστα ὁ λόγος ἔχει. τῶν γὰρ ἐνόντων ἀξίως

ῥητορικῷ αὐτοῦ μόνῳ] μόνον ΔΣDNOT Flor. g. h. Vind. 1. Monacc., probante Astio. v. ad p. 253. D. Dein vulgo καὶ δὴ οὖν. Sed Bodl. ΔΠDGT δικαιοῦν corrupte. Alii δικαιοῦν οὖν vel δίκαιον οὖν, quod et ipsum corruptela laborat manifesta. δὴ καὶ οὖν in litura Ξ. Unde refinxi: καὶ δὴ καὶ οὖν. Herm. dedit καὶ οὖν minus vere. Tum Bodl. λέγης pro λέγεις.

ἢ ἴσως οὐδέν] In exemplo Steph. ἢ deest.

B. αὐτὸ γὰρ τοῦτο] V. αὐτὸ μὲν γὰρ τοῦτο, quod solus Ven. Ξ habet.

ἴωμεν παρ' αὐτόν. Soph. Ant. v. 675. κρεῖσσον γάρ, εἴπερ δεῖ, πρὸς ἀνδρὸς ἐκπεσεῖν.

P. 235. τοῦτο δὲ οὐδὲ αὐτὸν ᾤμην Λυσίαν — ἱκανὸν εἶναι] in hoc (sc. ἐν τῷ τὰ δέοντα λέγειν) vero putabam nec ipsum Lysiam existimare se satis valere. Nam τοῦτο pertinet ad remotiora. Iam vero sponte apparebit, quo iure Heindorf. et Ast. ἂν in his excidisse iudicaverint. Nimirum pari iure per se utique dicitur recta oratione: τοῦτο δὲ οὐδὲ αὐτὸς ἄρα Λυσίας οἴεται ἱκανὸς εἶναι, atque: οὐδὲ αὐτὸς Λυσίας ἂν οἴοιτο ἱκανὸς εἶναι. De formula εἰ μή τι σὺ ἄλλο λέγεις conferas Reipubl. IV. p. 430. B. εἰ μή τι σὺ ἄλλο λέγεις. Ibid. VI. p. 492. A. εἰ μὴ ἔτ' ἄλλο λέγεις τι σύ. Gorg. p. 462. B. p 513. C. εἰ μή τι σὺ ἄλλο λέγεις. Cratyl. p. 427. D. ordine paullulum mutato: εἰ μή τι ἄλλο Κρατύλος ὅδε λέγει.

ἢ ἴσως οὐδὲν αὐτῷ μέλον] vel quia fortasse hoc nihil curavit; v. Matthiae Gr. §. 564. coll. §. 348.

ἐπιδεικνύμενος, ὡς οἷός τε ὤν] Eodem modo ὡς cum participio infertur Xenoph. Anabas. I. 5, 9. τὸ δὲ σύμπαν δῆλος ἦν Κῦρος ὡς (ita codd.) σπεύδων. Lysiae Orat. XII. §. 90. δῆλοι ἔσεσθε ὡς ὀργιζόμενοι. Sophocl. Aiac. 327. καὶ δῆλός ἐστιν ὥς τι δρασείων κακόν. Quippe structura verborum haec est: ἐπιδεικνύμενος, ὡς οἷός τε ὢν ἀμφοτέρως ἄριστα λέγειν ταῦτα ἑτέρως καὶ ἑτέρως λέγων. Pro ταῦτα ne cum Heindorfio et Turicensibus ταὐτὰ corrigas, δεικτικῶς haec dici existimanda sunt: ista, de quibus verba fecit.

B. τῶν γὰρ ἐνόντων —] nihil enim eorum praetermisit, quae in ipso argumento inerant, ut digne de iis diceretur. Mox παρὰ τὰ ἐκ. εἰρημένα cohaeret cum ἄλλα πλείω καὶ πλείονος ἄξια: qua structura nihil est frequen-

ῥηθῆναι ἐν τῷ πράγματι οὐδὲν παραλέλοιπεν, ὥστε παρὰ τὰ ἐκείνῳ εἰρημένα μηδέν' ἄν ποτε δύνασθαι εἰπεῖν ἄλλα πλείω καὶ πλείονος ἄξια.

ΣΩ. Τοῦτο ἐγώ σοι οὐκέτι οἷός τε ἔσομαι πείθεσθαι. παλαιοὶ γὰρ καὶ σοφοὶ ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες περὶ αὐτῶν εἰρηκότες καὶ γεγραφότες ἐξελέγξουσί με, ἐάν σοι χαριζόμενος συγχωρῶ.

ΦΑΙ. Τίνες οὗτοι; καὶ ποῦ σὺ βελτίω τούτων C
ἀκήκοας;

Cap. XI. ΣΩ. Νῦν μὲν οὕτως οὐκ ἔχω εἰπεῖν· δῆ-

μηδέν' ἄν ποτε δύνασθαι] Bodl. et multi alii: μηδένα-ποτε. Atqui hoc dicit: *so dass wohl keiner jemals im Stande sein dürfte* etc. Omisso ἂν oratio inurbanior erit. Probavit tamen Bodl. lectionem Hermann., de qua v. ad 256. A. Idem in proximis ex Bodl. πιθέσθαι pro vulg. πείθεσθαι dedit, plurimis libris, immo ceteris omnibus, adversantibus.

ἔσομαι πείθεσθαι] Bodl. ΔΓ πιθέσθαι, quae forma aoristi prosae orationis scriptoribus ignota est.

tius. Gorg. p. 507. A. οὐκ ἔχω παρὰ ταῦτα ἄλλα φάναι. Phaedon. p. 107. A. οὐκοῦν — ἔχω παρὰ ταῦτα ἄλλο τι λέγειν. Ibid. p. 74. A. p. 80. B. Lachet. in. Theaet. p. 156. A. Lysid. p. 213. C. De Republ. I. p. 337. E. VI. p. 506. B. Politic. p. 295. D. E. Aristoph. Pac. v. 110. Nubb. v. 698. Lysistrat. v. 111. al. Mox C. παρὰ ταῦτα ἂν ἔχειν εἰπεῖν ἕτερα μὴ χείρω. P 235. E. παρὰ πάντα ταῦτα ἄλλα εἰπεῖν. P. 236. B. παρὰ τὴν ἐκείνου σοφίαν ἕτερόν τι ποικιλώτερον.

C. Νῦν μὲν οὕτως —] sic statim, nulla praegressa meditatione. Apte comparat Heindorf. Theaet. p. 158. C. νῦν οὕτως ἐν τῷ παρόντι. Legg. IV. p. 712. D. οὕτω νῦν ἐξαίφνης. Xenoph. Mem. III. 6, 9. οὕτω γε ἀπὸ στόματος. Etiam simplex οὕτως ita ponitur Gorg. p. 464. B. Sympos. p. 176. D. Infra p. 272. C. est νῦν γ' οὕτως. De Rep. II. p. 380. D. νῦν γε οὕτως. De Republ. VII. p. 530. C. νῦν γε οὑτωσί. Mox καλός et σοφός vulgaris est poetarum appellatio. v. ad Reipubl. X. p. 595. C. Συγγραφεῖς quod dicuntur simpliciter prosae orationis scriptores, alia huius usus exempla collegerunt intpp. ad Thom. Mag. p. 813. et Heindorf. ad Plat. Lys. §. 7. Ceterum Socrates Menon. p. 81. A. ἀκήκοα γὰρ ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν σοφῶν περὶ τὰ θεῖα πράγματα, quae nollem Astius dixisset ad huius loci similitudinem esse composita. Consueta autem utitur hic Socrates ironia, qua aliis tribuit sua, veluti Sympos. c. X., ubi se a Diotima accepisse simulat τὰ ἐρωτικά, quae tamen ipse excogitavit. Laudat locum Max. Tyr. XXIV. 7., ubi Lesbiam poetriam censet καλὴν appellari διὰ τὴν ὥραν τῶν μελῶν; alioquin enim eam fuisse parvam atque nigram. Bella vero loci interpretatio! Saniora aliquanto tradit Perizonius ad Aelian. Varr. Histor. Libr. XII. Cap. XIX., ubi de Sapphus sapientia disputat.

λον δέ, ὅτι τινῶν ἀκήκοα, ἤ που Σαπφοῦς τῆς καλῆς, ἢ
Ἀνακρέοντος τοῦ σοφοῦ, ἢ καὶ συγγραφέων τινῶν. πό-
θεν δὴ τεκμαιρόμενος λέγω; πλῆρές πως, ὦ δαιμόνιε,
τὸ στῆθος ἔχων αἰσθάνομαι παρὰ ταῦτα ἂν ἔχειν
εἰπεῖν ἕτερα μὴ χείρω. ὅτι μὲν οὖν παρά γε ἐμαυτοῦ
οὐδὲν αὐτῶν ἐννενόηκα, εὖ οἶδα, συνειδὼς ἐμαυτῷ ἀμα-
θίαν. λείπεται δή, οἶμαι, ἐξ ἀλλοτρίων ποθὲν ναμά-
D *των διὰ τῆς ἀκοῆς πεπληρῶσθαί με δίκην ἀγγείου·*
ὑπὸ δὲ νωθείας αὖ καὶ αὐτὸ τοῦτο ἐπιλέλησμαι, ὅπως
τε καὶ ὧντινων ἤκουσα.

ΦΑΙ. Ἀλλ᾽, ὦ γενναιότατε, κάλλιστα εἴρηκας. σὺ γάρ ἐμοὶ ὧντινων μὲν καὶ ὅπως ἤκουσας, μηδ᾽, ἂν

C. *πλῆρές πως*] Ald. Steph. *πλῆρές περ.* Recte libri mss. cum Bass. 1. 2. Est enim *πὲρ* ab usu Atticorum alienum, de quo v. Klotz. De particul. p. 722.

παρά γε ἐμαυτοῦ] V. *παρά τε*, praeter fidem codicum fere omnium.

πόθεν δὴ τεκμαιρόμενος λέγω;] Unde igitur coniiciens arbitror me haec ab aliis accepisse? Solere apud Platonem interrogationes ita medio sermoni interponi multis demonstratum exemplis est ad Sympos. p. 178. D.

Πλῆρές πως — τὸ στῆθος ἔχων] Istud *πὼς* est nescio quo modo, ut Cratyl. p. 428. C. Theaet. p. 144. B. 177. A. Tim. p. 34. C. 37. E. Men. p. 73. A. 95. E. aliis centenis locis. Hoc igitur dicit: Pectore mihi nescio quo modo repleto sentio me alia praeter ista eaque non deteriora posse dicere.

ἐξ ἀλλοτρίων ποθὲν ναμάτων —] Respexerunt Maximus Tyrius Diss. XXIV. 7. Themist. Orat. I. p. 13. Plutarch. De Poet. Aud. p. 48. C. alii. Ceterum de poetis loquens iocose imitatur poetarum dictionem.

D. *ἕτερα ὑποσχέσει εἰπεῖν*] Servavi *ὑποσχέσει*, librorum mss. lectionem, quamvis manifesto vitiosam. Nam *ἕτερα* quidem, quod fuerunt qui in *ἑτέρα* mutatum vellent, cum Wexio ad Soph. Antig. Vol. II. p. 77 sqq., ubi fusius de hoc loco exposuit, facile pro vero agnoscimus. conf. p. 234. E. *ἕτερα τούτων μείζω καὶ πλείω.* P. 235. B. *ἄλλα πλείω καὶ πλέονος ἄξια.* P. 236. B. Sed *ὑποσχέσει* sine controversia turpiter corruptum est. Stephanus aliique in locum eius substituerunt *ὑποσχέθητι*, quae tamen forma imperativi inaudita est, licet eam Venet. codex et fortasse alii tueantur. Opus igitur est alia emendatione. Ut dicam quod sentio, videtur olim duplex extitisse loci scriptura. Alii enim legerunt *ὑπόστηθι*, in te suscipe, unde istud *ὑποσχέθητι* natum est. De *ὑφίστασθαι* ita posito v. Plat. Legg. VI. p. 751. D. II. p. 141. B. Plutarch. Pyrrh. c. 21. Dorvill. ad Charit. p. 603. = 569. ed. Lips. et interprtt. ad Thom. Mag.

κελεύω, εἴπῃς, τοῦτο δὲ αὐτὸ ὃ λέγεις ποίησον· τῶν ἐν τῷ βιβλίῳ βελτίω τε καὶ μὴ ἐλάττω ἕτερα ὑποσχέσει εἰπεῖν, τούτων ἀπεχόμενος· καί σοι ἐγώ, ὥςπερ οἱ ἐννέα ἄρχοντες, ὑπισχνοῦμαι χρυσῆν εἰκόνα ἰσομέτρητον εἰς Δελφοὺς ἀναθήσειν, οὐ μόνον ἐμαυτοῦ, E
ἀλλὰ καὶ σήν.

ΣΩ. Φίλτατος εἶ καὶ ὡς ἀληθῶς χρυσοῦς, ὦ Φαῖδρε, εἴ με οἴει λέγειν, ὡς Λυσίας τοῦ παντὸς ἡμάρτηκε, καὶ οἷόν τε δὴ παρὰ πάντα ταῦτα ἄλλα εἰπεῖν. τοῦτο δὲ οἶμαι οὐδ' ἂν τὸν φαυλότατον παθεῖν συγγραφέα. αὐτίκα περὶ οὗ ὁ λόγος, τίνα οἴει λέγοντα,

D. ἕτερα ὑποσχέσει] V. ἕτερα ὑποσχέθητι, quod Ven. Ξ tuetur. Bodl. ἑτέραι ὑποσχέσει. Etiam alii ἑτέρα vel ἑτέρᾳ. Sed ὑποσχέσει ceteri omnes.

E. παρὰ πάντα ταῦτα] Ita codd. optimi, inter quos est Bodl. pro vulg. παρὰ ταῦτα πάντα.

τίνα οἴει λέγοντα] Sic codd. fere omnes pro τί οἴει λ.

p. 879. ed. Bern. Alii autem habuerunt ὑπόσχες εἰπεῖν, cuius vestigia refert scriptura codicum longe plurimorum. Ad sententiam non multum refert, utrum pro vero probetur, quamquam ὑπόστηθι, quod est: in te suscipe, magis placet quam ὑπόσχες, h. e. sustine, a te impetrare stude. Fieri igitur potest, ut ὑπόσχες εἰπεῖν interpretamentum sit alterius lectionis utpote rarioris et insolentioris. Quamquam Wexius l. c. et C. Fr. Hermannus istud ὑπόσχες unice probant. Et sane illud plurimorum optimorumque librorum auctoritate gravissime commendatur. Nam ὑποσχέσει depravatum est ex ὑπόσχες adiuncta proximi verbi syllaba initiali.

ὥςπερ οἱ ἐννέα ἄρχοντες] Muretus Varr. Lectt. VIII. 18. „Novem archontes, quum magistratum inirent, publice iurabant se observaturos esse leges, neque passuros fidem suam donis muneribusve corrumpi: si quis ipsorum secus fecisset, eum multae nomine auream statuam suam pensurum esse.“ Rem narrant Plutarchus Solon. p. 94. B. Heraclides Ponticus Fragment. 1. ed. Köhl. Suidas s. v. χρυσῆ εἰκών. Plura Astius indicavit. — εἰκόνα ἰσομέτρητον, h. e. magnitudine et statura parem. De auratis statuis apud vett. usitatis v. Salmasius ad Scriptorr. Histor. Aug. Vol. II. p. 343. ed. Lugd. Bat. Praeterea v. Dorvill. ad Charit. p. 314. Wyttenb. ad Eunap. p. 322 sq., quos etiam Astius laudavit. — In proximis καὶ ὡς ἀληθῶς χρυσοῦς Socratem apparet festive ludere atque iocari, respicientem videlicet ad hanc Phaedri responsionem. De usu v. Arist. Rann. 484. ὦ χρυσοῖ θεοί. Nimirum aurei et aureoli homines vulgari sermone dicti sunt etiam praestantissimi ab utriusque linguae scriptoribus: de quo v. Salmasius ad Trebell. Pollion. c. 5. = Histor. Aug.

ὡς χρὴ μὴ ἐρῶντι μᾶλλον ἢ ἐρῶντι χαρίζεσθαι, πα-
236 ρέντα τοῦ μὲν τὸ φρόνιμον ἐγκωμιάζειν, τοῦ δὲ τὸ
ἄφρον ψέγειν, ἀναγκαῖα γοῦν ὄντα, εἶτ' ἄλλ' ἄττα
ἕξειν λέγειν; ἀλλ' οἶμαι, τὰ μὲν τοιαῦτ' ἐατέα καὶ
συγγνωστέα λέγοντι· καὶ τῶν μὲν τοιούτων οὐ τὴν
εὕρεσιν ἀλλὰ τὴν διάθεσιν ἐπαινετέον, τῶν δὲ μὴ
ἀναγκαίων τε καὶ χαλεπῶν εὑρεῖν πρὸς τῇ διαθέσει
καὶ τὴν εὕρεσιν.

Cap. XII. *ΦΑΙ.* Συγχωρῶ ὃ λέγεις· μετρίως γάρ
μοι δοκεῖς εἰρηκέναι. ποιήσω οὖν καὶ ἐγὼ οὕτως· τὸ
B μὲν τὸν ἐρῶντα τοῦ μὴ ἐρῶντος μᾶλλον νοσεῖν δώσω
σοι ὑποτίθεσθαι, τῶν δὲ λοιπῶν ἕτερα πλείω καὶ πλείο-
νος ἄξια εἰπὼν τῶν Λυσίου παρὰ τὸ Κυψελιδῶν ἀνά-
θημα σφυρήλατος ἐν Ὀλυμπίᾳ στάθητι.

P. 236. *τὰ μὲν τοιαῦτ' ἐατέα*] Sic permulti libri nec tamen Bodl. Vulgo *τὰ μέντοι τ.*

B. *πλείονος ἄξια εἰπών*] *εἰπόντος* Bodl. vitiose cum multis aliis.

Κυψελιδῶν] *κυψελίδων* Bodl. Dein pro *στάθητι* Cobet. Varr. Lectt. p. 196 sq. legendum contendit *ἕσταθι*, quia *χρυσοῦν σταθῆναι* nusquam dicatur. At hoc quidem loco recte dicitur.

ἐρεσχηλῶν σε] Hanc scripturam cum Bodl. non pauci alii Scriptt. ed. Lugd. Bat. 1671. 8. Vol. II. p. 361. b.

E. *αὐτίκα περὶ οὗ ὁ λόγος*] ne longe abeam, ut statim exemplum afferam. v. Gorg. p. 472. D. Protagor. p. 359. E. Reip. I. p. 340. D. al. Ruhnk. ad Tim. Gloss. p. 56. Intpp. ad Gregor. Corinth. p. 416 sq. Mox *εἶτα* post participium illatum est nihilominus, tamen, ut Gorg. p. 527. D. Protagor. p. 341. E. al. Cuius usus caussas declaravimus ad Phaedon. p. 70. E.

P. 236. *τὰ μὲν τοιαῦτα*] argumenta plane necessaria, sine quorum commemoratione aliquid tractari prorsus nequeat aut aliis persuaderi. De loquutione *μετρίως εἰρηκέναι* v. ad Criton. p. 46. C. — *ποιήσω οὖν καὶ ἐγώ*, sc. ut dicam *μετρίως*.

B. *δώσω σοι ὑποτίθεσθαι*] h. e. iubebo te facere orationis tuae argumentum.

σφυρήλατος ἐν Ὀλυμπίᾳ στάθητι] De re praeter Photium Lex. et Suidam s. v. *Κυψελιδῶν* conf. Pausan. V. 2. p. 378. Aristot. Pol. V. 11. Strabo VIII. p. 580. C. coll. 542. B. iam ab Heindorfio laudati. Ad eandem spectat Epigramma Analect. Brunck. III. p. 189. CXCIII. *Αὐτὸς ἐγὼ χρυσοῦς σφυρήλατος εἰμὶ κολοσσός· Ἐξώλης εἴη Κυψελιδῶν γενεά.* Formulam *χρυσοῦν τινα ἱστάναι*, aureum aliquem ponere, illustrarunt Hemsterhus. ad Lucian. Vol. I. p. 165. Bergler. ad Alciphron. T. I. p. 175. Boissonad. ad Philostrat. Her. p. 398. et 399. Wolf. ad Demosth. Leptin. p. 339. Wyttenbach. ad

ΣΩ. Ἐσπούδακας, ὦ Φαῖδρε, ὅτι σου τῶν παιδικῶν ἐπελαβόμην ἐρεσχηλῶν σε, καὶ οἴει δή με ὡς ἀληθῶς ἐπιχειρήσειν εἰπεῖν παρὰ τὴν ἐκείνου σοφίαν ἕτερόν τι ποικιλώτερον.

ΦΑΙ. Περὶ μὲν τούτου, ὦ φίλε, εἰς τὰς ὁμοίας
λαβὰς ἐλήλυθας· ῥητέον μὲν γάρ σοι παντὸς μᾶλλον C
οὕτως, ὅπως οἷός τε εἶ· ἵνα δὲ μὴ τὸ τῶν κωμῳδῶν φορτικὸν πρᾶγμα ἀναγκαζώμεθα ποιεῖν ἀνταποδιδόντες ἀλλήλοις, εὐλαβήθητι, καὶ μὴ βούλου με ἀναγκάσαι λέγειν ἐκεῖνο τὸ εἰ ἐγώ, ὦ Σώκρατες, Σωκράτην ἀγνοῶ, καὶ ἐμαυτοῦ ἐπιλέλησμαι, καὶ ὅτι ἐπεθύμει μὲν λέγειν, ἐθρύπτετο δέ· ἀλλὰ διανοήθητι, ὅτι ἐντεῦθεν οὐκ ἄπιμεν, πρὶν

tuentur, quum vulgo legatur ἐρεσχελῶν σε. Etiam Phileb. p. 53. E. Bodl. ex corr. ἐρεσχηλεῖ pro vulg. ἐρεσχελεῖ. De scriptura verbi conf. Bekker. Anecdot. I. p. 258. et Pierson. ad Moer. p. 159. = 117. ed. Lips.

C. ἵνα δὲ μὴ τὸ τῶν κωμ.] Plurimi libri cum Bodl. hoc loco δὲ omittunt; male, nisi forte εὐλαβήθητι eliminandum cum Cobeto p. 197.

διανοήθητι, ὅτι] διανοήθητε Bodl. Vat. *ΔΤ* et pr. II. al.

Plut. De superst. p. 170. B. Weichert. de Horatii obtrectatoribus, Poetar. Lat. Reliqq. p. 292. — σφυρήλατος, malleo cusus, quae vox ponitur in artis statuariae operibus, inprimis in statuis solidis, quae totae sunt ex aere vel auro, ita ut opponantur fusa opera, ἔργα χωνευτά; v. Böttiger. *Andeut.* p. 52. Ottfr. Müller. *Archäolog.* §. 59. 71. Deinde in universum est firmus, indissolubilis, diciturque etiam metaphorice, sicuti demonstravit Wyttenbach. ad Plut. Moral. p. 65. B. Vol. VI. P. I. p. 501.

ἐρεσχηλῶν σε] h. e. σκώπτων. Verbi usum illustravimus ad Phileb. p. 53. E. Ceterum Photius Lexic. s. v. *Παιδικά* p. 319. ed. Lips. legit ἐρεσχελήσων σε.

Περὶ μὲν τούτου — ἐλήλυθας] Proverbium ductum a luctatoribus. Phileb. p. 13. D. ἀνιέναι εἰς τὰς ὁμοίας, ubi supplendum λαβάς. Sophist. p. 231. ὀρθὴ γὰρ ἡ παροιμία, τὸ τὰς ἁπάσας μὴ ῥᾴδιον εἶναι διαφεύγειν. Sententia haec est: Quod ad istud quidem attinet, tu parem reprehensioni ansam praebuisti, quandoquidem tibi item oratio habenda est. Prave igitur Bodl. ἐλήλυθα. Sed talia vitia liber alioquin praestantissimus habet innumera, ut eius auctoritati non temere obsequendum sit.

C. τὸ τῶν κωμῳδῶν] qui personas in scenam introducunt mutuis conviciis se invicem lacessentes et male dicta male di-

ἂν σὺ εἴπῃς ἃ ἔφησθα ἐν τῷ στήθει ἔχειν. ἐσμὲν δὲ
D *μόνω ἐν ἐρημίᾳ, ἰσχυρότερος δὲ ἐγὼ καὶ νεώτερος, ἐκ δ' ἁπάντων τούτων ξύνες ὅ σοι λέγω, καὶ μηδαμῶς πρὸς βίαν βουληθῇς μᾶλλον ἢ ἑκὼν λέγειν.*

ΣΩ. *Ἀλλ', ὦ μακάριε Φαῖδρε, γελοῖος ἔσομαι παρ' ἀγαθὸν ποιητὴν ἰδιώτης αὐτοσχεδιάζων περὶ τῶν αὐτῶν.*

ΦΑΙ. *Οἶσθ' ὡς ἔχει; παῦσαι πρός με καλλωπιζόμενος· σχεδὸν γὰρ ἔχω ὃ εἰπὼν ἀναγκάσω σε λέγειν.*

ΣΩ. *Μηδαμῶς τοίνυν εἴπῃς.*

ΦΑΙ. *Οὔκ, ἀλλὰ καὶ δὴ λέγω. ὁ δέ μοι λόγος ὅρκος ἔσται. ὄμνυμι γάρ σοι — τίνα μέντοι, τίνα*

ἐσμὲν δὲ μόνω ἐν ἐρ.] Pro *δὲ* codd. ΣDNO Florr. g. h. Vind. 3. 4. 7. *α.* et Monacc. *ἐσμὲν γὰρ μ.*, quod olim placuit, nunc non placet. Dein post *μόνω* vulgo *μὲν* inepte intrusum, quod libris *ΔΠ*ΣDGNOT Flor. g. h. *ϑ.* Vindd. et Monacc. auctoribus cum Bekkero abiecimus.

D. *ὅ σοι λέγω*] Schneiderus ad Pind. Fragm. p. 7. ed. Heyn. T. III. p. 12 sq. malebat *ὅ τι.* In Menon. p. 76. D, ubi versiculus item affertur, optimi codd. *ὅ τοι λέγω* praebent, quod vide an hic quoque reponendum sit. Quamquam scrupulum iniicit, quod Pindari non diserte mentio facta est. Dein Bodl. *ΔΠ*GT Vind. 1. a pr. m. *πρὸς βίας*, quod poetis proprium, quamquam illud in Aristophane Brunckius non semel attrectavit. a cuius lubidine illud tutum praestitit Berglerus ad Aristoph. Vesp. v. 462. Plato, Xenophon, alii,

ctis rependentes. Respicit ad p. 228. A. et C.

D. *ἐσμὲν δὲ μόνω*] Iocosam comminandi formulam Heindorfius illustrat comparatis locis Reip. I. p. 327. C. Phileb. p. 16. A. Idem observat proxima sumpta esse e Pindaro. Menon. p. 76. D. *ἐκ τούτων δὴ ξύνες ὅ τοι λέγω, ἔφη Πίνδαρος.* v. Boeckh. ad Pindari Fragm. 71. — *πρὸς βίαν*, vi coactus.

παρ' ἀγαθὸν ποιητήν] sc. *λόγων*. Lysiam ita non sine irrisione appellat.

Οὔκ, ἀλλὰ καὶ δὴ λέγω] Ad *Οὔκ* ex praegressis intelligas *οὕτω ποιήσω*, h. e. non tacebo. Nihil hoc usu frequentius. Vide, si tanti est, annot. ad Protagor. p. 343. D.

τίνα μέντοι, τίνα θεῶν;—] Iusiurandum praestiturus homo orationum audiendarum cupidissimus prae nimio studio incertus haeret, per quemnam deum ipsi iurandum sit, usque dum tandem ipsi platani suae in mentem venit, cuius amoenitatem supra p. 229. A. B. informatam vidimus. Loci elegantiam imitatione expresserunt scriptores posteriores, de quibus post Abreschium Obss. Misc. Vol. X. T. II. p. 212. monuerunt interpretes ad Aristaenet. p. 632. II. 2. Mox de negationum cumulatione vide ann. ad Phileb. p. 19. B. et quos ibi laudavimus.

E. *Τί δῆτα ἔχων στρέφει;*] Nostrates dixerint: *Was hast du denn, dass du so*

θεῶν; ἢ βούλει τὴν πλάτανον ταυτηνί; ἦ μήν, ἐάν μοι μὴ εἴπῃς τὸν λόγον ἐναντίον αὐτῆς ταύτης, μηδέποτέ σοι ἕτερον λόγον μηδένα μηδενὸς μήτ' ἐπιδείξειν μήτ' ἐξαγγελεῖν. E

ΣΩ. Βαβαί, ὦ μιαρέ, ὡς εὖ ἀνεῦρες τὴν ἀνάγκην ἀνδρὶ φιλολόγῳ ποιεῖν ὃ ἂν κελεύῃς.

ΦΑΙ. Τί δῆτα ἔχων στρέφει;

ΣΩ. Οὐδὲν ἔτι, ἐπειδὴ σύ γε ταῦτα ὀμώμοκας. πῶς γὰρ ἂν οἷός τ' εἴην τοιαύτης θοίνης ἀπέχεσθαι;

ΦΑΙ. Λέγε δή. 237

ΣΩ. Οἶσθ' οὖν ὡς ποιήσω;

ΦΑΙ. Τοῦ πέρι;

ΣΩ. Ἐγκαλυψάμενος ἐρῶ, ἵν' ὅ τι τάχιστα δια-

num ita scripserint, utique controversum est, ut vellem certa rei exempla a nupero editore in medium prolata essent. Nam πρὸς βίας probat Herm.

τίνα μέντοι, τίνα θ.] Vett. editt. τινὰ μέντοι τινά, quod ex codd. emendatum. Dein Steph. perperam invitis codd. et editt. Ald. Bas. 1. 2. εἰ βούλει. Hoc enim dicit: sed quid quaero? visne per hancce platanum? Ficinus: vel si vis. Unde tamen nolim ἢ εἰ βούλει, vel εἰ δὲ βούλει, scriptum fuisse suspicari.

E. μήτ' ἐξαγγελεῖν] Permulti libri ἐξαγγέλλειν. Sed vulgatum praeter alios tuetur Bodl., qui prius μήτε om. Unde Herm. scripsit ἐπιδείξειν μήδ' ἐξαγγελεῖν.

ausweichst. Quamquam cavendum est, ne τί cum ἔχων cohaerere existimetur, quod potius cum στρέφει coniungendum est, ut sit: quid tergiversaris? Nam ἔχων in talibus additur absolute, ut significet quasi statum et habitum, in quo versatur is, qui propter cunctationem, tergiversationem, nugas et ineptias increpatur. Sic Aristoph. Thesm. v. 473. τί ταῦτ' ἔχουσαι κεῖνον (Euripidem) αἰτιώμεθα; et loco simillimo Nubb. v. 131. τί ταῦτ' ἔχων στραγγεύομαι; Ecclesiaz. 1143. τί δῆτα διατρίβεις ἔχων; Avv. v. 340. τοῦτο μὲν ληρεῖς ἔχων. Ran. v. 202. 524. οὐ μὴ φλυαρήσεις ἔχων; Plura dabunt Ruhnk. ad Tim. p. 258. Weiske de Pleonasm. p. 106 sq., qui tamen minus recte ἔχων abundare statuunt. Vide Hermannum ad Viger. p. 777. Ceterum Aristoph. Acharn. v. 393. τί ταῦτα στρέφει, τεχνάζεις τε καὶ πορίζεις τριβάς; ubi στρέφεσθαι item de callida ac versuta tergiversatione accipiendum.

P. 237. τοιαύτης θοίνης ἀπέχεσθαι] tali orationum pabulo abstinere. Comparatio admodum frequens. vid. supra p. 327. B. ad Remp. I. p. 354. A. IX. p. 571. D. Valckenar. ad Theocrit. Adon. p. 323. C.

Ἐγκαλυψάμενος ἐρῶ] Gellius N. A. XIX. 9. permittite mihi, quaeso, operire pallio caput, quod in quadam parum pudica ora-

δράμω τὸν λόγον, καὶ μὴ βλέπων πρὸς σὲ ὑπ' αἰσχύνης διαπορῶμαι.

ΦΑΙ. Λέγε μόνον, τὰ δ' ἄλλα ὅπως βούλει ποίει.

Cap. XIII. ΣΩ. Ἄγετε δή, ὦ Μοῦσαι, εἴτε δι' ᾠδῆς εἶδος λίγειαι, εἴτε διὰ γένος μουσικὸν τὸ Λιγύων ταύτην ἔσχετε ἐπωνυμίαν, ξύμ μοι λάβεσθε τοῦ μύθου, ὅν με ἀναγκάζει ὁ βέλτιστος οὑτοσὶ λέγειν, ἵν'

P. 237. γένος μουσικὸν —] Hirschig. cum Cobeto secundum Heracl. post γένος inseruit τι et τὸ Λιγύων extrusit.
ταύτην ἔσχετε ἐπωνυμίαν] Venet. ΣDNO Vind. 6. 7. inserto articulo τὴν ἐπ.

tione Socratem fecisse aiunt. Hic igitur Socratem existimat propter impium orationis argumentum caput suum obvolvere: in quo Astium habet paene consentientem, qui tamen revera illud Socratem pudere ait, quod orationem de amore tamquam insania mentisque morbo habiturus sit, quam Lysianae illi opponat. Nimirum obtecto capite dicit callidus εἴρων, quasi ipsum pudeat, quod cum Lysia sit certamen subeundum, quum tamen revera vereatur, ne, dum Phaedro gratificetur, in deos delinquat, apud mortales gratiam inire cupiens. v. p. 242. C. D. E. Etenim tota haec oratio, quum ad Lysianam sit comparata uniceque ad caussam, quam ille proposuerat, obtinendam valeat, tum item subsistit in vulgari amore considerando neque se attollit altius. Itaque mox demum, ubi Socrates palinodiam canere instituit, ad purioris atque divinioris amoris vim et naturam patefaciendam acceditur. Sed de his omnibus conferas quae disputavimus in Prolegomenis.

Ἄγετε δή, ὦ Μοῦσαι] Sententia haec est: sive ob carminum genus λίγειαι auditis, sive propter musicam Ligurum gentem hoc cognomen accepistis. Acute tangit Lysiam. Nam Musae λίγειαι, s. argutae, quod perpetuum est earum cognomen, ut apparebit ex Hymn. Hom. XVII. 1. Pindar. Olymp. IX. 73. Stesichor. Fragm. 78. ed. Klein. Archiloch. ap. Eustath. ad Iliad. α'. p. 10. Aeschyl. Agam. v. 1148. Theocrit. Idyll. XXII. 221. XV. 135. XVII. 113. VIII. 71. Virgil. Bucol. VII. 24. Horat. Epist. II. 2, 90. coll. Valckenar. ad Adoniaz. p. 300. C., duplicem ob caussam appellatae esse ponuntur. Ex quibus utramvis comprobaveris, facile animadvertas acerbum in Lysiam aculeum. Nam ubi eas ab arguto carminum sono nomen illud accepisse sumpserimus, putidum istud acumen Lysiae notabitur, cuius exemplum antea est propositum. Sin autem διὰ τὸ γένος μουσικὸν τὸ Λιγύων λίγειαι appellatae fuerint, haud scio an inanis illa perstringatur loquacitas, quam iam p. 235. A. satis acerbe tetigit. Videlicet gens illa Ligyum vel Ligurum cantus stridore adeo delectata esse narrabatur, ut vel in ipsis proeliis atque pugnis dimidia tantum pars armis uteretur, altera fere cantionibus ope-

ὁ ἑταῖρος αὐτοῦ, καὶ πρότερον δοκῶν τούτῳ σοφὸς εἶναι, νῦν ἔτι μᾶλλον δόξῃ. B

Ἦν οὕτω δὴ παῖς, μᾶλλον δὲ μειρακίσκος, μάλα καλός. τούτῳ δὲ ἦσαν ἐρασταὶ πάνυ πολλοί. εἷς δέ τις αὐτῶν αἱμύλος ἦν, ὃς οὐδενὸς ἧττον ἐρῶν ἐπεπείκει τὸν παῖδα, ὡς οὐκ ἐρῴη. καί ποτε αὐτὸν αἰτῶν ἔπειθε τοῦτ' αὐτὸ, ὡς μὴ ἐρῶντι πρὸ τοῦ ἐρῶντος δέοι χαρίζεσθαι, ἔλεγέ τε ὧδε·

B. *μᾶλλον δὲ μειρακίσκος*] V. post *μειρακίσκος* add. *ἁπαλός*, quod plurimi optimique libri, inter quos est Bodl., merito omittunt.

αὐτὸν αἰτῶν] *ἐρῶν* Bodl. *πειρῶν* coni. Winckelmann.

ram daret, id quod Scholiastes ad h. l. et Hermias p. 84. memoriae prodiderunt. Nisi forte hoc *γένος μουσικὸν τὸ Λιγύων* ad canoros illos apud Ligures cygnos cum Heindorfio referre malis, de quibus I. H. Vossius Epist. Mythol. T. II. p. 98. ed. pr. Quocirca invocatio haec Musarum plena est protervae irrisionis, ut quae hunc fere sensum habeat: Agite igitur, o Musae, sive vos ob acutum argutumque cantum sive ob stridulam loquacitatem canorae appellatae estis, adiuvate meam orationem, quam hic me iam habere cogit, quo videlicet amicus ipsius, Lysias, quem dudum sapientissimum esse censuit, nunc me aemulum nactus suum etiam sapientior esse videatur. Mox quod olim scripsimus, *ταύτην ἔσχετε τὴν ἐπωνυμίαν*, eius consilii cur nos nunc poeniteat, docebit annotat. ad Gorg. p. 510. D. Phaedon. p. 97. A. Cfr. Reisig. Coniectan. p. 177 sqq. Bremi ad Lysiae Oratt. Select. Excurs. II. p. 436 sq. Verbum *συλλαμβάνειν* cum genitivo rei iunctum illustravit Heindorf. ad Phaedon. p. 82. E. conf. ad Sympos. p. 218. D. Tmeseos apud prosae orationis scriptores usum tetigerunt Bach. ad Xenoph. Symp. VIII. 17. Schaefer. ad Long. p. 417. Melett. Crit. p. 68. ann. 7. Koen. et Boissonad. ad Gregor. Corinth. p. 449. ed. Schaef. Lobeck. ad Phryn. p. 620. Matthiae Gr. §. 594. 2. p. 1398. ed. 3. Hoc loco tanto minus in ea haerendum, quod tota oratio colorem habet plane poeticum. Quamquam neutiquam assentior Stephano et Heindorfio, haec omnia ex poeta aliquo petita esse iudicantibus. De universae orationis argumento et proposito nolumus hic repetere quae in Prolegomenis copiose exposuimus. Ceterum locum hunc inde ab *Ἄγετε* usque ad *λάβεσθε* memorat et carpit ut turgidum Dionys. Halicarn. T. VI. p. 970. ed. Reisk.

B. *Ἦν οὕτω δὴ παῖς*] „Formula *ἦν οὕτω*, *es war einmal*, sic in narrationum principio frequentatur. Aristoph. Vesp. 1177. *οὕτω ποτ' ἦν μῦς καὶ γαλῆ*, ubi vid. Schol. Conf. Wyttenb. ad Plut. de Ser. Num. Vind. p. 89. Respexit hunc locum Synes. Dion. p. 58. C." AST. — *μειρακίσκος* et *μεῖραξ* eximie dici de homine molli atque pathico docuerunt Oudendorp. ad Thom. Mag. p. 604. Boissonad. ad Eunap. p. 291., quos iam alii laudarunt.

Περὶ παντος, ὦ παῖ, μία ἀρχὴ τοῖς μέλλουσι κα-
C λῶς βουλεύεσθαι· εἰδέναι δεῖ περὶ οὗ ἂν ᾖ ἡ βουλή, ἢ παντὸς ἁμαρτάνειν ἀνάγκη. τοὺς δὲ πολλοὺς λέληθεν, ὅτι οὐκ ἴσασι τὴν οὐσίαν ἑκάστου. ὡς οὖν εἰδότες οὐ διομολογοῦνται ἐν ἀρχῇ τῆς σκέψεως, προσελθόντες δὲ τὸ εἰκὸς ἀποδιδόασιν· οὔτε γὰρ ἑαυτοῖς οὔτε ἀλλήλοις ὁμολογοῦσιν. ἐγὼ οὖν καὶ σὺ μὴ πάθωμεν ὃ ἄλλοις ἐπιτιμῶμεν, ἀλλ' ἐπειδὴ σοὶ καὶ ἐμοὶ ὁ λόγος πρόκειται, ἐρῶντι ἢ μὴ μᾶλλον εἰς φιλίαν ἰτέον, περὶ ἔρωτος οἷόν τέ ἐστι καὶ ἣν ἔχει δύναμιν, ὁμο-
D λογίᾳ θέμενοι ὅρον, εἰς τοῦτ' ἀποβλέποντες καὶ ἀναφέροντες τὴν σκέψιν ποιώμεθα, εἴτε ὠφέλειαν

C. παντὸς ἁμαρτάνειν] V. ἅπαντος, quod ex codd. optimis correctum. Hirschig. de suo dedit ἢ τοῦ παντὸς ἁμ. Mox Bodl. cum permultis aliis προσελθόντες δὲ, quod nunc pro vulg. προελθ. δὲ recepimus.

ἀλλήλοις ὁμολογοῦσιν] Pessime vett. editt. ἄλλοις, quod ex optimis libris, etiam Bodl., nuper emendatum est.

Περὶ παντός, ὦ παῖ] Praeter alios hunc locum respexit Cicero De Finib. II. c. 2. Orator. c. 33. §. 116. De Orat. I. 42. Nec alienum est illud Horatii Art. Poet. v. 309. Scribendi recte sapere est principium et fons.

C. τὸ εἰκὸς ἀποδιδόασιν] Heindorf. ad Theaetet. p. 175. D. interpretatur: exhibent s. faciunt quod poterat exspectari, comparans quae ibi leguntur πάλιν αὖ τὰ ἀντίστροφα ἀποδίδωσιν, h. e. simile praebet spectaculum. Non placet. Videlicet ἀποδιδόναι proprium est verbum de debito persolvendo, ut appareat sententiam hanc esse: luunt eam poenam, quam ipsos persolvere consentaneum est, consentaneam i. e. debitam poenam solvunt. Sic εἰκότα πάσχειν Lucian. Nigrin. p. 55. ed. Bip. I. Dionys. Hal. Epist. ad Pomp. §. 7. ὥστε οὐδὲν ἔξω τοῦ εἰκότος ἔμελλε πείσεσθαι.

ἐρῶντι — εἰς φιλίαν ἰτέον] Vide ad p. 232. D.

οἷόν τέ ἐστι καὶ ἣν ἔχει δύναμιν] quam naturam atque vim habeat. Vide ad Gorg. p. 447. C. Reipub. V. p. 477. B. Protagor. p. 356. D. al.

D. εἰς τοῦτο ἀποβλ.] quod definitione est explicatum. Deinde ἀναφέροντες sine accusativo obiecti positum, ut Lysid p. 219. C. ἐπί τινα ἀρχήν, ἣ οὐκέτ' ἐπανοίσει ἐπ' ἄλλο φίλον. Alcibiad. I. p. 110. D. εἰς τοὺς πολλοὺς ἀναφέρων. Theaet. p. 135. A, ubi plura Heindorf.

τῷ δὴ — κρινοῦμεν;] Usum interrogationis notavimus ad p. 235. C. De τὲ καί conf. Protag. p. 340. A. τό τε αὖ βούλεσθαι καὶ τὸ ἐπιθυμεῖν διαιρεῖς. Xenoph. Hier. 1, 2. πῇ διαφέρει ὁ τυραννικός τε καὶ ὁ ἰδιωτικος βίος. Soph. Oed. Col. v. 808. χωρὶς τό τ' εἰπεῖν πολλὰ καὶ τὰ καίρια. Eurip.

εἴτε βλάβην παρέχει. Cap. XIV. Ὅτι μὲν οὖν δὴ ἐπιθυμία τις ὁ ἔρως, ἅπαντι δῆλον· ὅτι δ' αὖ καὶ μὴ ἐρῶντες ἐπιθυμοῦσι τῶν καλῶν, ἴσμεν. τῷ δὴ τὸν ἐρῶντά τε καὶ μὴ κρινοῦμεν; δεῖ αὖ νοῆσαι, ὅτι ἡμῶν ἐν ἑκάστῳ δύο τινέ ἐστον ἰδέα ἄρχοντε καὶ ἄγοντε, οἷν ἑπόμεθα ᾗ ἂν ἄγητον, ἡ μὲν ἔμφυτος οὖσα, ἐπιθυμία ἡδονῶν, ἄλλη δὲ ἐπίκτητος, δόξα ἐφιεμένη τοῦ ἀρίστου. τούτω δὲ ἐν ἡμῖν τοτὲ μὲν ὁμονοεῖτον, ἔστι E.
δὲ ὅτε στασιάζετον· καὶ τοτὲ μὲν ἡ ἑτέρα, ἄλλοτε δὲ ἡ ἑτέρα κρατεῖ. δόξης μὲν οὖν ἐπὶ τὸ ἄριστον λόγῳ ἀγούσης καὶ κρατούσης, τῷ κράτει σωφροσύνη ὄνομα· ἐπιθυμίας δὲ ἀλόγως ἑλκούσης ἐπὶ ἡδονὰς καὶ ἀρ 238

ἐρῶντι] πότερον ἐρῶντι. Flor. g. h. Vind. 3. 7. α. Ven. Π Σ al. qui partim πρότερον habent pro vulg. πότερα. Bodl. Δ G T et pr. Π Flor. ϑ. hanc vocem omittunt. Recte. Nam etiam in indirecta interrogatione πότερον omitti constat. v. ad Remp. I. 2. Omisit etiam Hermannus. Mox Bodl. ΔΠGT εἶχε δύναμιν.

D. ᾗ ἂν ἄγητον] Flor. c. ϑ. οἷ ἂν ἄγ. Mox Bodl. ἐπιθυμία δὴ ἡδονῶν.

Alc. 546. χωρὶς τό τ' εἶναι καὶ τὸ μὴ νομίζεται.

δύο τινέ ἐστον ἰδέα ἄρχοντε —] In describendis animi facultatibus Socrates hic sequitur opinionem popularem, ut Legg. I. 642. E. sqq. Mox noli οἷ ἂν ἄγητον corrigere, quamquam id ipsum in codd. nonnullis legitur. Enimvero recte Porsonus ad Hecub. v. 1070. „Ποῦ", inquit, „quietem notat, ποῖ motum (in quem locum versus): πᾷ s. πῇ in utramque partem sumitur, ut monuit Scholiastes ad Aristoph. Plut. v. 447." Etenim particula πῇ, quia proprie est qua via, recte et de quiete et de motu potuit usurpari, prouti verbum ei adiectum vel motum vel quietem indicaret. vid. annot. ad Euthyphron. p. 14. C. Mox p. 238. B. τὸν κεκτημένον ταύτῃ ἄγουσα. Lysid. p. 213. E. ταύτῃ ἰέναι. Reipubl. V. p. 474. C. ἀκολούθησόν μοι τῇδε. Ibid. VIII. p. 556. A. ὅπῃ τις βούλεται τρέπειν. Ibid. IX. p. 589. A. ὅπῃ ἂν ἐκείνων ἑκάτερον ἄγῃ. Parmenid. p. 185. C. πῇ τρέψει ἀγνοουμένων τούτων; Legg. II. p. 667. A. ὁ λόγος ὅπῃ φέρει, ταύτῃ πορευώμεθα.

ἐπίκτητος, δόξα] Tribuit Plato homini ἐπίκτητον δόξαν ἐφιεμένην τοῦ ἀρίστου. Quam quidem aperte contrariam esse voluit τῇ ἐμφύτῳ ἐπιθυμίᾳ, i. e. cupiditati ab ipsa natura insitae atque ingeneratae. Etenim voluptatis cupiditas omnibus est innata, ut non aliunde quaerenda aut exercitatione comparanda sit. Sed alia ratio est τῆς δόξης τῆς ἐφιεμένης τοῦ ἀρίστου. Haec enim vel θείᾳ μοίρᾳ contingit hominibus, sicuti in Menone docetur, vel etiam discendo atque consuefaciendo comparatur, unde eadem deinde dicitur ἐπὶ τὸ ἄριστον λόγῳ, i. e. ratiocinatione, ἄγουσα καὶ κρατοῦσα. Itaque est profecto ἐπίκτητος. Hinc Dio Chrysostom. Orat. XII. p. 236. ed. Emper. fontem cognitionis Dei

ξάσης ἐν ἡμῖν τῇ ἀρχῇ ὕβρις ἐπωνομάσθη. ὕβρις δὲ δὴ πολυώνυμον· πολυμελὲς γὰρ καὶ πολυειδές. καὶ τούτων τῶν ἰδεῶν ἐκπρεπὴς ἣ ἂν τύχῃ γενομένη, τὴν αὑτῆς ἐπωνυμίαν ὀνομαζόμενον τὸν ἔχοντα παρέχεται, οὔτε τινὰ καλὴν οὔτε ἐπαξίαν κεκτῆσθαι. περὶ μὲν γὰρ ἐδωδὴν κρατοῦσα τοῦ λόγου τοῦ ἀρίστου καὶ τῶν ἄλλων ἐπιθυμιῶν ἐπιθυμία γαστριμαργία τε, καὶ τὸν

P. 238. A. πολυμελὲς γὰρ καὶ π.] Sic Bodl. *ΔΠ*DGNOT Flor. g. al. cum Stobaeo et Hermia. Vulgo πολυμερὲς γάρ. In Vind. *Φ* pro πολυειδές scriptum πολυμερές, quod ortum ex interpretatione. v. annot.

ἐπωνυμίαν ὀνομαζόμενον] Stobaeus ἐπονομαζόμενον, quod recepit Heindorfius. Non opus.

ἐπαξίαν κεκτῆσθαι] Sic Bodl. cum optimis. V. κεκλῆσθαι.

distinguit duplicem, alterum τὴν ἔμφυτον ἅπασιν ἀνθρώποις ἐπίνοιαν, alterum τὴν ἐπίκτητον καὶ δι' οὐδετέρων ἐγγιγνομένην ταῖς ψυχαῖς ἢ λόγοις τε καὶ μύθοις καὶ ἔθεσι: ubi si nobiscum pro δι' οὐδετέρων scripseris δι' οὐδὲν ἕτερον, locum adhuc misere depravatum protenus habebis sanum atque integrum. Alios citerioris graecitatis scriptores, qui istud ἔμφυτον et ἐπίκτητον Platonis usurparunt, ita quidem, ut pro ἐπίκτητον subinde etiam ἐπείσακτον substituerint, indicavit Wyttenbachius ad Plutarch. Moral. (De recta audiend. rat.) = p. 38. C. Vol. I. p. 319. ed. Oxon.

P. 238. τῇ ἀρχῇ ὕβρις ἐπωνομάσθη] Dictionem ἐπονομάζειν τί τινι ad Remp. p. 580. E. illustravimus. conf. Matth. Gr. §. 420. 2. Deinde quod vulgo legebatur πολυμερὲς γὰρ καὶ πολυειδές, id vel codicum auctoritate mutandum fuit. Accedit usus et consuetudo loquendi, cuius ignoratio ut πολυμελὲς oblitteraretur, effecisse videtur. Quippe solebant Graeci pervulgari quodam loquendi usu μέρη καὶ μέλη vel μέλη καὶ μέρη copulare. Iam quum πολυειδές fere idem sit quod πολυμερές, diu est ex quo pro πολυμερὲς codicum auctoritate amplectendum censuimus πολυμελές. Phileb. p. 14. D. ἑκάστου τὰ μέλη τε καὶ ἅμα μέρη διελὼν τῷ λόγῳ. Legg. VII. p. 795. E. τῶν τοῦ σώματος αὐτοῦ μελῶν καὶ μερῶν. Heliodor. VII. 10. τραῦμα οὐ μέρους μόνον ἢ μέλους, ἀλλὰ καὶ ψυχῆς αὐτῆς γέγονε. Videlicet μέλη sunt membra, μέρη membrorum partes. Unde Ovidius Metamorph. XIV. v. 540. Cremabit ignis edax nemorum **partes et membra** meorum. Posterioris graecitatis scriptores quantopere huius formulae usu delectati sint, docuit Boissonad. ad Aristaenet. p. 211 sq.

ἐκπρεπὴς ἣ ἂν τύχῃ γενομένη] Observes ἐκπρεπὴς pronomini relativo cum vi praemissum. Reipubl. II. p. 363. A. ἀγαθὰ τοῖς ὁσίοις ἅ φασι θεοὺς διδόναι. Ibid. IV. p. 426. B. τῶν πόλεων ὅσαι κακῶς πολιτευόμεναι προσαγορεύουσιν. Legg. IX. p. 871. E, quem locum vulgo male distinguunt. Eurip. Orest. v. 1370. ἢ πόντον, Ὠκεανὸς ὃν ταυρόκρανος ἀγκάλαις ἑλίσσων κυκλεῖ χθόνα. Conf. Schaefer. Appar. Demosth. T. IV. p. 461. — τούτων τῶν ἰδεῶν, h. e. harum τῆς ὕβρεως formarum. — Ad

ἔχοντα ταὐτὸν τοῦτο κεκλημένον παρέξεται· περὶ δ' αὖ μέθας τυραννεύσασα, τὸν κεκτημένον ταύτῃ ἄγουσα, δῆλον οὗ τεύξεται προσρήματος· καὶ τἆλλα δὴ τὰ τούτων ἀδελφὰ καὶ ἀδελφῶν ἐπιθυμιῶν ὀνόματα, τῆς ἀεὶ δυναστευούσης ὃ προσήκει καλεῖσθαι, πρόδηλον. ἧς δ' ἕνεκα πάντα τὰ πρόσθεν εἴρηται, σχεδὸν μὲν ἤδη φανερόν, λεχθὲν δὲ ἢ μὴ λεχθὲν πᾶν B

κρατοῦσα τοῦ λόγου τοῦ ἀρίστου] Vett. editt. τοῦ λόγου τε τοῦ ἀρ. Sed τε istud optimi codd. Bodl. ΔΠΣ D G N O T Flor. g. h. ϑ. al. non agnoscunt. Buttmannus e libro Γ recepit τοῦ τε λόγου τοῦ ἀρ.

B. ὃ προσήκει καλ.] Sic ex cod. quodam Stob. dedimus. Libri mss. Platonis ᾗ. Sed Turicenses pro diligentia sua tribuerunt ὃ operis.

τὸν ἔχοντα int. αὐτήν, ut mox B. etiam ad τὸν κεκτημένον. Ita usu fere constanti ad ἔχων participium accusativus pronominis demonstrativi omitti solet. De Republ. II. p. 357. B. μηδὲν ἄλλο — ἢ χαίρειν ἔχοντα, sc. αὐτάς. Ibid. p. 366. E. p. 367. B. D. E. III. p. 392. C. ὅταν εὕρωμεν οἷόν ἐστι δικαιοσύνη καὶ ὡς φύσει λυσιτελοῦν τῷ ἔχοντι, sc. αὐτήν. VI. p. 491. B. ἓν ἕκαστον ὧν ἐπῃνέσαμεν — ἀπόλλυσι τὴν ἔχουσαν (sc. αὐτὸ) ψυχήν. VI. p. 507. D. ἐνούσης που ἐν ὄμμασιν ὄψεως καὶ ἐπιχειροῦντος τοῦ ἔχοντος χρῆσθαι αὐτῇ. VIII. p. 545. A. p. 549. B. X. p. 610 C. al. Ceterum haec sic intelligas: eum, qui ipsam habet, suo ipsius cognomine nuncupatum exhibet. Ita mox B. κεκλημένον παρέξεται.

γαστριμαργία τε καὶ — παρέξεται] Iungas hunc in modum: ἐπιθυμία μὲν γὰρ περὶ ἐδωδὴν κρατοῦσα τοῦ λόγου τοῦ ἀρίστου καὶ τῶν ἄλλων ἐπιθυμιῶν γαστριμαργία τε (κληθήσεται) καὶ παρέξεται τὸν ἔχοντα (αὐτὴν) κεκλημένον ταὐτὸν τοῦτο, h. e. idem τοῦ γαστριμάργου nomen. Itaque notandum in his zeugma est, quo ad γαστριμαργία τε ex proximis verbum rei convenientius assumendum relinquitur. Formulam καλεῖν τινά τι s. ὄνομά τι saepius attigimus, ut Sympos. p. 212. C. Phaedon. p. 105. E. Gorg. p. 448. B. De ἄλλων ante ἐπιθυμιῶν illato vid. ad p. 232. E.

B. τὰ τούτων ἀδελφά] P. 276. D. ὅσα τούτων ἀδελφά. Phileb. p. 21. B. καὶ ὅσα τούτων ἀδελφά. Absolute autem posita sunt haec: καὶ τἆλλα — ὀνόματα, si quidem vera est lectio ᾗ vel ὃ προσήκει καλεῖσθαι. Quippe sententia haec est: Et de ceteris quidem iisque cognatis cupiditatum nominibus perspicuum est, quo quemque vocabulo oporteat appellari, prouti haec vel illa dominetur. Scripsi autem ὃ προσήκει κ., quod Heindorf. quoque atque Ast. e Stobaei cod. Par. A. revocandum censuerunt. Ita iunctura verborum procedit hunc in modum: πρόδηλον, ὃ τῆς ἀεὶ δυναστευούσης (ὄνομα) προσήκει (τινὰ) καλεῖσθαι. Ceterum idem usus casu absoluti est. Sympos. p. 176. A. ᾄσαντες τὸν θεὸν καὶ τἆλλα τὰ νομιζόμενα, ubi v. ann.

πᾶν πως σαφέστερον] Haec generalis sententiae vim et potestatem habent, ut non videam,

πως σαφέστερον. ἡ γὰρ ἄνευ λόγου δόξης ἐπὶ τὸ ὀρ-
C *θὸν ὁρμώσης κρατήσασα ἐπιθυμία, πρὸς ἡδονὴν ἀχθεῖσα κάλλους καὶ ὑπὸ αὖ τῶν ἑαυτῆς συγγενῶν ἐπιθυμιῶν ἐπὶ σωμάτων κάλλος, ἐῤῥωμένως ῥωσθεῖσα νικήσασα ἀγωγῇ, ἀπ' αὐτῆς τῆς ῥώμης ἐπωνυμίαν λαβοῦσα ἔρως ἐκλήθη.*

Ἀτάρ, ὦ φίλε Φαῖδρε, δοκῶ τι σοί, ὥσπερ ἐμαυτῷ, θεῖον πάθος πεπονθέναι;

ΦΑΙ. *Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Σώκρατες, παρὰ τὸ εἰωθὸς εὔροιά τίς σε εἴληφεν.*

πᾶν πως σαφέστερον] Stobaeus cum Vind. 7. Ven. ΣΤ *πάντως*, quod placuit Heindorfio et Astio.

C. *πρὸς ἡδονὴν ἀχθεῖσα κ.*] Flor. ϑ. et Bodl. in marg. *ἄγουσα*, omisso etiam *ὑπὸ αὖ*. Bodl. a pr. m. *ἑαυτῇ* habet pro *ἑαυτῆς*. Mox Bodl. in marg. *ῥωσθεῖσαν*. Pro *ἀγωγὴ* idem cum plurimis cur Heindorfius istud *πᾶν πως* sensu cassum esse iudicaverit. Nam *πᾶν* est unumquodque, ut saepe; *πως* autem cohaeret cum *σαφέστερον*, ut sit aliquo modo, aliquatenus. Proximorum verborum haec est structura: *ἡ γὰρ ἐπιθυμία ἡ ἄνευ λόγου κρατήσασα δόξης ἐπὶ τὸ ὀρθὸν ὁρμώσης κτλ.*

C. *καὶ ὑπὸ αὖ — νικήσασα ἀγωγῇ*] In his nihil omnino fuit mutandum praeter unum solum *ἀγωγή*, quem nominativum plurimorum optimorumque librorum fide et auctoritate in *ἀγωγῇ*, dativum, convertimus. Qua mutatione facta atque verbis ut nunc fecimus distinctis, omnia habent explicationem facillimam, ut iam plane improbemus tum quae ipsi ad h. l. olim commentati sumus, tum etiam ea, quae alii, inprimis Astius et Heindorfius, de eo disputaverunt. Sententia verborum haec est: Nam cupiditas sine ratione opinionem, quae ad rectum fertur, devincens, ubi ducitur ad voluptatem ex pulcritudine redundantem atque item a cognatis cum ipsa cupiditatibus ad corporis pulcritudinem (defertur), potenter corroborata eo quod ductu suo reportavit victoriam (h. e. victrici ductu suo ubi corroborata est) ab hoc ipso robore cognomine amoris nominata est. Itaque amorem vult esse vehementiorem cupiditatem, quae ad corporis pulcritudinem pertineat, mentis imperio non obedientem. Ea vero iudicatur *ἔρως* dici utpote *ἐῤῥωμένως ῥωσθεῖσα*: quod arctissime connectas cum *νικήσασα ἀγωγῇ*. Nam prave vulgo post *ῥωσθεῖσα* commate interpungitur. Quae ipsa caussa fuit, cur Heindorfius in his graviter offenderit. Mirum enim iudicavit esse, quod a solo isto: *ἐῤῥωμένως ῥωσθεῖσα*, vocabuli *ἔρως* origo repetatur. At nimirum cohaeret illud cum *νικήσασα ἀγωγῇ*, hoc sensu: vincendo corroborata. Recte vero *ἐῤῥωμένως* ad *ῥωσθεῖσα* additum est, ut huius ipsius vocabuli, unde *ἔρως* nomen deducitur, vis et potentia extollatur. Iam vero *νικήσασα*, i. e. *κρατήσασα τῆς ἐπὶ τὸ ἀγαθὸν ὁρμώσης δόξης* s. *τοῦ λόγου* quod additum habet *ἀγωγῇ*, conferas quaeso p. 256. A.

ΣΩ. Σιγῇ τοίνυν μου ἄκουε. τῷ ὄντι γὰρ θεῖος ἔοικεν ὁ τόπος εἶναι, ὥςτε, ἐὰν ἄρα πολλάκις νυμφό- D ληπτος προϊόντος τοῦ λόγου γένωμαι, μὴ θαυμάσῃς· τὰ νῦν γὰρ οὐκέτι πόῤῥω διθυράμβων φθέγγομαι.

ΦΑΙ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. Τούτων μέντοι σὺ αἴτιος. ἀλλὰ τὰ λοιπὰ ἄκουε. ἴσως γὰρ κἂν ἀποτράποιτο τὸ ἐπιόν. ταῦτα μὲν οὖν θεῷ μελήσει, ἡμῖν δὲ πρὸς τὸν παῖδα πάλιν τῷ λόγῳ ἰτέον.

aliis ἀγωγῇ, quod recepimus.

θεῖον πάθος πεπονθέναι] In exemplo Steph. θεῖον errore omissum.

D. κἂν ἀποτράποιτο] V. ἄν. Sed κἂν est in Bodl. ΔΠ DGOT. Vind. 4. 6. 7. α. Flor. i. θ.

ἐὰν μὲν δὴ οὖν εἰς τεταγμένην τε δίαιταν καὶ φιλοσοφίαν νικήσῃ τὰ βελτίω τῆς διανοίας ἀγαγόντα, ubi vides simillimam esse vocabuli utriusque coniunctionem, nisi quod ἀγαγόντα dictum est pro eo quod dici potuit ἀγωγῇ. Nimirum cupiditas, quae ad pulcrum refertur, etsi dicitur ἀχθεῖσα, quia ad illud fertur et abripitur, tamen, quia est eadem κρατήσασα δόξης ἐπὶ τὸ ὀρθὸν ὁρμώσης, potuit item νικήσασα ἀγωγῇ, h. e. νικσήασα ἀγαγοῦσα, tanquam dux s. ductu suo vincens, rectissime appellari. En, explanavimus tandem locum intellectu difficillimum. Quae quidem explanatio si vera est, nemo iam, opinor, verba mutanda esse arbitrabitur, praesertim quum nec Dionys. Hal., qui haec laudat Epist. ad Pomp. T. VI. p. 762. et De grav. Demosth. p. 969. recedat a codd. Ceterum de re ipsa contulisse iuvabit locum Legg. VIII. p. 837. B. sqq. unde his nonnihil lucis affundetur.

εὔροιά τίς σε εἴληφεν] Εὔροιαν de orationis flumine usurpatum illustravit Valckenar. Diatrib. in Eurip. Fragm. p. 148. Mox θεῖος dicitur locus propterea, quod pectus subinde videtur replere divino quodam afflatu. ἐὰν ἄρα πολλάκις, si forte. Frequentis est usus apud Platonem πολλάκις ea significatione positum, inprimis post εἰ, ἐάν, μή, ἵνα μή, ut Phaedon. p. 60. E. p. 61. A. Protag. p. 361. C. Reip. IV. p. 424. C. Politic. p. 283. B. Lach. p. 179. B. p. 194. A. al. Haud inepte compares Virgil. Aen. I. 148. Ac veluti magno in populo quum saepe coorta est seditio —. Ibid. X. 723. Impastus stabula alta leo ceu saepe peragrans.

D. νυμφόληπτος] Νυμφόληπτοι qui proprie sint, declarat Festus his verbis: „Vulgo memoriae proditum est, quicunque speciem quandam e fonte, i. e. effigiem nymphae, viderint, furendi non fecisse finem, quos Graeci νυμφολήπτους vocant, Latini lymphaticos appellant.“ Deinde omnino sunt divino furore concitati. vide Ast. ad h. l.

ἴσως γὰρ κἂν ἀποτράποιτο τὸ ἐπιόν] Fortasse enim illud, quod animum meum subit, avertatur s.

Cap. XV. *Εἶεν, ὦ φέριστε· ὃ μὲν δὴ τυγχάνει*
ὂν περὶ οὗ βουλευτέον, εἴρηταί τε καὶ ὥρισται. βλέ-
E *ποντες δὲ δὴ πρὸς αὐτὸ τὰ λοιπὰ λέγωμεν, τίς ὠφέ-*
λεια ἢ βλάβη ἀπό τε ἐρῶντος καὶ μὴ τῷ χαριζομένῳ ἐξ
εἰκότος συμβήσεται.

Τῷ δὴ ὑπὸ ἐπιθυμίας ἀρχομένῳ δουλεύοντί τε ἡδο-
νῇ ἀνάγκη που τὸν ἐρώμενον ὡς ἥδιστον ἑαυτῷ πα-
ρασκευάζειν. νοσοῦντι δὲ πᾶν ἡδὺ τὸ μὴ ἀντιτεῖνον,
κρεῖττον δὲ καὶ ἴσον ἐχθρόν. οὔτε δὴ κρείττω οὔτε
239 *ἰσούμενον ἑκὼν ἐραστὴς παιδικὰ ἀνέξεται, ἥττω δὲ καὶ*

E. *Τῷ δὴ ὑπὸ ἐπ.*] V. *Τῷ μὲν δή.* Sed *μὲν* solus Ξ tuetur.
δουλεύοντί τε ἡδονῇ] V. *ἢ δ. τε ἡδ.* Recte *ἢ* om. codd. *ΔΠΣ* DFGNOT. Florr. g. h. *ϑ*. Bodlei. alii. Stephanus *τε* in *γε* mutandum putabat.

τὸν ἐρώμενον ὡς ἥδιστον] Edit. Lugdun. *τὸ ἐρώμενον*, quod hinc errore in Bipont. Bekker. meamque migravit editionem.

averruncetur. Haec dicit respiciens ad illud, quod modo dixerat: *ἐὰν ἄρα πολλάκις νυμφόληπτος γένωμαι.* Sensum loci neque Hermias, neque Cornarius, neque Heindorfius, nec Schleiermacherus, nec denique Astius perspexerunt. Qui si meminissent usum verborum *ἐπιέναι* et *ἐπέρχεσθαι*, minus a recta ratione aberraturi erant. Exempla eius suppeditabunt Valckenar. ad Phoeniss. p. 464. Hemsterh. ad Lucian. Prom. in Verb. 2. Iacob. ad Lucian. Alexandr. p. 93. Infra p. 264. B. *ἐμοὶ μὲν γὰρ ἔδοξεν — οὐκ ἀγεννῶς τοὐπιὸν εἰρῆσθαι τῷ γράφοντι.* Videlicet Socrates divinam illam, quam sibi contigisse ait, mentis concitationem simulat malum sibi videri, quod averruncandum sit.

E. *ἐξ εἰκότος*] h. e. *εἰκότως*, ut *ἐκ τῶν εἰκότων* pro *εἰκότως* Legg. VI. 775. D. Phileb. 58. D. De Rep. II. 362. C. 365. D. IV. 422. C. al.

κρεῖττον δὲ καὶ ἴσον] Sententia haec est: aegrotanti omne est iucundum, quod non renititur; quod autem potentius est ipso aut ei par, inimicum. Itaque aliquis *τὸ* ante *κρεῖττον* excidisse putet, quod de suo inculcavit Hirschigius. Nec tamen opus ea medicina putamus esse. Nam *κρεῖττον* i. q. *κρεῖττόν τι*, ut hoc dicatur: sed si quid est potentius aut par, inimicum esse solet.

P. 239. *ἰσούμενον — παιδικὰ ἀνέξεται*] Ne *ἰσούμενα* corrigas, *παιδικὰ* quia de uno intelligitur, ita cum adiectivo masculino singularis numeri coniungitur, estque creberrimum hoc *σχῆμα πρὸς τὸ σημαινόμενον.* Infra p. 240. A. *ἔτι τοίνυν ἄγαμον, ἄπαιδα, ἄοικον ὅ τι πλεῖστον χρόνον παιδικὰ ἐραστὴς εὔξαιτ' ἂν γενέσθαι.* Protagor. p. 315. E. *παιδικὰ Παυσανίου τυγχάνει ὤν.* Lysid. p. 204. E. *χρὴ ἐραστὴν περὶ παιδικῶν πρὸς αὐτὸν* (sc. *τὰ παιδικὰ*) *λέγειν.* Xenoph. Symp. VIII. 26. *τῶν παιδικῶν ὃς ἂν εἰδῇ.* vide ad Phaedon. p. 73. D. et conf. infra p. 241. A.

τοσούτων κακῶν — ἡδέος]

υποδεέστερον ἀεὶ ἀπεργάζεται. ἥττων δὲ ἀμαθὴς σοφοῦ, δειλὸς ἀνδρείου, ἀδύνατος εἰπεῖν ῥητορικοῦ, βραδὺς ἀγχίνου. τοσούτων κακῶν καὶ ἔτι πλειόνων κατὰ τὴν διάνοιαν ἐραστὴν ἐρωμένῳ ἀνάγκη γιγνομένων τε καὶ φύσει ἐνόντων τῶν μὲν ἥδεσθαι, τὰ δὲ παρασκευάζειν, ἢ στέρεσθαι τοῦ παραυτίκα ἡδέος. φθονερὸν δὴ ἀνάγκη εἶναι, καὶ πολλῶν μὲν ἄλλων συνουσιῶν ἀπείργοντα καὶ ὠφελίμων, ὅθεν ἂν μάλιστ' ἀνὴρ γίγνοιτο, μεγάλης αἴτιον εἶναι βλάβης, μεγίστης δὲ τῆς ὅθεν ἂν φρονιμώτατος εἴη. τοῦτο δὲ ἡ θεία B

Codd. τὸν ἐρ.

P. 239. ἀεὶ ἀπεργάζεται] Steph. probante Hirschig. ἀπεργάσεται, invitis codicibus.

ἐραστὴν ἐρωμένῳ ἀν.] V. τοῦ ἐραστοῦ τῷ ἐρωμένῳ ἀν., quod cum Bekkero ex Bodl. et ceteris codd. fere omnibus mutavimus. Dein Bodl. prave ἓν ὄντων pro ἐνόντων.

Verba hunc in modum iungantur: ἀνάγκη ἐραστήν, τοσούτων κακῶν καὶ ἔτι πλειόνων ἐρωμένῳ γιγνομένων τε καὶ φύσει ἐνόντων κατὰ τὴν διάνοιαν, τῶν μὲν (sc. φύσει ἐνόντων) ἥδεσθαι, τὰ δὲ (sc. γιγνόμενα) παρασκευάζειν. Quum inquit, tam multa mala adeoque plura amati animo vel accidant vel natura insint, prorsus necesse est amatorem alteris, quae a natura proficiscantur, gaudere, altera, quae extrinsecus accidant, efficere studere. Sententia igitur clara est et perpicua. Sed offendit ἥδεσθαι cum genitivo constructum. Itaque Heindorfius correxit τοῖς μὲν ἥδεσθαι. Hirschigius autem de suo scripsit τῶν μὲν κήδεσθαι, altera sollicite iuvare atque alere. Nec dubium est, alterutrum si in codd. esset repertum, quin loci scriptura acquiescere liceret. Nunc vero libris omnibus adversantibus ἥδεσθαι unice tenendum, quod insolentius genitivo iunctum est ut χολοῦσθαι, ἀλγεῖν, ζηλοῦν, ἄγασθαι alia, de quibus v. Matthiae Gr. Gr. §. 368. Eadem constructione usus est Sophocl. Philoct. 715. ὃς μηδ' οἰνοχύτου πώματος ἥσθη δεκέτη χρόνον, quem locum Buttmann. comparavit. De ordine verborum paullulum impeditiore egregie Heindorfius: „Illud ἐραστήν," inquit, „ante ἐρωμένῳ positum est ex more illo antiquorum iungendi praeponendique verbum verbo, nomen nomini, quae sunt inter se aut contraria aut similia, aut aliquo modo sibi respondent: unde nobis quidem moleste interdum verborum ordo turbatur." — κατὰ διάνοιαν infra p. 239. C. opponitur τῇ τοῦ σώματος ἕξει, usu pervulgato, quem Heindorfius copiosa exemplorum enumeratione illustravit. v. De Rep. II. 371. D. III. 395. E. Legg. VII. 816. D. XI. 916. A. 925. E. al.

B. μεγίστης δὲ τῆς ὅθεν—] Breviter dictum pro: μεγίστης δὲ βλάβης (αἴτιον εἶναι) ἀπείργοντα τὰ παιδικὰ τῆς συνουσίας, ὅθεν κτλ. Dein ὂν

φιλοσοφία τυγχάνει ὄν, ἧς ἐραστὴν παιδικὰ ἀνάγκη πόῤῥωθεν εἴργειν, περίφοβον ὄντα τοῦ καταφρονηθῆναι, τά τε ἄλλα μηχανᾶσθαι, ὅπως ἂν ᾖ πάντ' ἀγνοῶν καὶ πάντ' ἀποβλέπων εἰς τὸν ἐραστήν, οἷος ὢν τῷ μὲν ἥδιστος, ἑαυτῷ δὲ βλαβερώτατος ἂν εἴη. Τὰ
C μὲν οὖν κατὰ διάνοιαν ἐπίτροπός τε καὶ κοινωνὸς οὐδαμῇ λυσιτελὴς ἀνὴρ ἔχων ἔρωτα.

Cap. XVI. Τὴν δὲ τοῦ σώματος ἕξιν τε καὶ θεραπείαν οἵαν τε καὶ ὡς θεραπεύσει οὗ ἂν γένηται κύριος, ὃς ἡδὺ πρὸ ἀγαθοῦ ἠνάγκασται διώκειν, δεῖ μετὰ ταῦτα ἰδεῖν. ὀφθήσεται δὲ μαλθακόν τινα καὶ οὐ στερεὸν διώκων, οὐδ' ἐν ἡλίῳ καθαρῷ τεθραμμένον, ἀλλ' ὑπὸ συμμιγεῖ σκιᾷ, πόνων μὲν ἀνδρείων καὶ ἱδρώτων ξηρῶν ἄπειρον, ἔμπειρον δὲ ἁπαλῆς καὶ

B. βλαβερώτατος ἂν εἴη] Recepi ἂν ex uno Vind. Φ consentiente Bekkero. Dederunt etiam Turicenses, quamvis adversante Schneidero ad Remp. Vol. I. p. 366. Paullo ante τῷ ἑαυτῷ addito articulo Bodl. ΔΠ G T. Quod vix ex iis defendas, quae scripsimus ad Phil. p. 20. B. Phaedr. p. 258. A.

participium in verbis: φιλοσοφία τυγχάνει ὄν, praedicato quod accommodatum est, nihil hoc usu esse frequentius ad Sophist. p. 242. E. et Menon. p. 79. E. ostendimus. conf. infra ad p. 244. C.

βλαβερώτατος ἂν εἴη] h. e. fuerit s. esse possit. Non caruerim hoc ἂν cum Schneidero ad Polit. Tom. I. p. 366.

C. ἀνὴρ ἔχων ἔρωτα] Ita supra p. 238. A. et alibi. Noli cum Schleiermachero haec pro poeticis habere, quamquam Sophocles Antigon. 786. καί σ' οὔτ' ἀθανάτων φύξιμος οὐδεὶς οὔθ' ἁμερίων ἐπ' ἀνθρώπων· ὁ δ' ἔχων μέμηνεν.

ὀφθήσεται δὲ μαλθ.] Pro δὲ Hirschig. de suo dedit δή: qua mutatione non opus. v. Hermann. ad Viger. p. 843. Klotz. ad Devar. p. 363 sqq.

οὐδ' ἐν ἡλίῳ καθαρῷ τεθραμμένον] h. e. effeminatum, qui solis assi calorem fugiat et in umbra molliter consideat. De insolatione, quae erat in exercitationibus gymnasticis, ut corpori robur quoddam compararetur, praeter Astium ad h. l. et nostra ad Remp. VII. p. 520. D. vide quae monuerunt Toup. ad Longin. p. 30. Casaubon. ad Persium p. 346. Iacobs. ad Philostrat. Imagg. p. 230. Meinek. ad Euphorion. Fragment. p. 14. Opponitur autem ἡλίῳ καθαρῷ, h. e. asso soli, σκιὰ συμμιγής: quae qualis sit, apparet e p. 230. B, ubi Socrates memorabat τοῦ ἄγνου τὸ ὕψος καὶ τὸ σύσκιον πάγκαλον.

ἱδρώτων ξηρῶν] Suidas: „Ξηρὸς ἱδρώς· ὁ μὴ ὑπὸ λουτρῶν, ἀλλ' ὑπὸ γυμνασίων καὶ πόνων γινόμενος". Optime Lentzius Animadvv. in Phaedr. p. 320. comparavit illud ξηραλοιφεῖν, ξηραλουτρεῖν, ξηροτριβεῖσθαι, de quo Wesseling. ad Petiti Legg. Attic. p. 378. conf. etiam Wyttenbach. ad Plu-

ἀνάνδρου διαίτης, ἀλλοτρίοις χρώμασι καὶ κόσμοις χήτει οἰκείων κοσμούμενον, ὅσα τε ἄλλα τούτοις ἕπεται πάντα ἐπιτηδεύοντα. ἃ δῆλα, καὶ οὐκ ἄξιον περαιτέρω προβαίνειν, ἀλλ' ἓν κεφάλαιον ὁρισαμένους ἐπ' ἄλλο ἰέναι. τὸ γὰρ τοιοῦτον σῶμα ἐν πολέμῳ τε καὶ ἄλλαις χρείαις, ὅσαι μεγάλαι, οἱ μὲν ἐχθροὶ θαῤῥοῦσιν, οἱ δὲ φίλοι καὶ αὐτοὶ οἱ ἐρασταὶ φοβοῦνται. Τοῦτο μὲν οὖν ὡς δῆλον ἐατέον. D

Τὸ δ' ἐφεξῆς ῥητέον, τίνα ἡμῖν ὠφέλειαν ἢ τίνα βλάβην περὶ τὴν κτῆσιν ἡ τοῦ ἐρῶντος ὁμιλία τε καὶ ἐπιτροπεία παρέξεται. σαφὲς δὴ τοῦτό γε παντὶ μέν, μάλιστα δὲ τῷ ἐραστῇ, ὅτι τῶν φιλτάτων τε καὶ εὐνουστάτων καὶ θειοτάτων κτημάτων ὀρφανὸν πρὸ παντὸς εὔξαιτ' ἂν εἶναι τὸν ἐρώμενον. πατρὸς γὰρ καὶ E

C. *μαλθακόν τινα*] Sic optimi plurimique codd. mss. Vulgo *τινὰ μαλθακόν*, quod tuetur Ven. Ξ.

D. *ἀλλοτρίοις χρώμασι*] V. *ἀλλοτρίοις τε χρ.* invitis codd. uno excepto Ven. Ξ omnino omnibus.

E. *ἐπιτροπεία παρέξεται*] Steph. *ἐπιτροπία* cum cod. E. *μάλιστα δὲ τῷ ἐρ.*] Bodl. et nonnulli alii *γε* pro *δέ* Flor.

tarch. Conviv. Sept. Sap. p. 152. D. = p. 950. Vol. I. ed. Ox.

D. *χήτει οἰκείων κ.*] h. e. *in Ermangelung eigner.* Timaeus p. 275. „*Χῆτις· σπάνις, ἔνδεια, στέρησις.*" Ubi Ruhnkenius: „Phaedri locum adhibuit Plutarchus T. II. p. 51. D. atque imitando expressit Philo T. I. p. 568. *χρώμασι τὴν ὄψιν ὑπογραφομένη χήτει φυσικῆς εὐμορφίας.*" Addimus Aelian. H. A. V. 39. *τροφῆς χήτει.* Philostr. V. A. II. p. 91. *χήτει τῶν ἀναγκαίων.* Id. V. p. 218. *χήτει βουκόλου δικαίου.* Iulian. Or. II. p. 50. B. *χήτει χαλινοῦ.* Synes. p. 20. a. Themist. p. 306. b. Dio Chrysost. Or. XII. p. 225. ed. Emper. *χήτει τῶν κρειττόνων τε καὶ ζώντων διδασκάλων*, ubi Reiskius *χήτει* verissime restituit pro lectione librorum *δή τι.* Omnino istud *χήτει τινὸς πράγματος* a posterioris aetatis scriptoribus creberrime usurpatum est, ut plane in usum vulgarem abiisse existimandum sit. Mox Suckow (*Form der Plat. Schriften* p. 210. sq.) legendum contendit *ἐπιτηδεύων*, coniectura ineptissima.

ἀλλ' ἓν κεφάλαιον ὁρισαμένους]. Astius coniecit: *ἀλλ' ἐν κεφαλαίῳ ὁρ.* Qua coniectura quod olim scripsi me admodum vereri ut opus esset, idem nunc mihi iudicandum esse video. In oculos enim incurrit formulam *ἓν κεφάλαιον ὁρίζεσθαι* esse unum, quod summum sit et maxime generale, definiendo ponere et constituere: quo sensu ponitur *κεφαλαιοῦσθαί τι* Reip. IX. p. 576. B. Et video nunc virum optimum postrema quam fecit Phaedri editione palinodiam cecinisse. Post *ἀλλὰ* e praecedenti *οὐκ ἄξιον* commode per zeugma intelligere licet *ἱκανόν ἐστιν* aut simile quiddam.

οἱ μὲν ἐχθροὶ θαῤῥοῦσιν] h. e. non metuunt. De *θαῤῥεῖν*

μητρὸς καὶ ξυγγενῶν καὶ φίλων στέρεσθαι ἂν αὐτὸν
δέξαιτο, διακωλυτὰς καὶ ἐπιτιμητὰς ἡγούμενος τῆς ἡδί-
240 στης πρὸς αὐτὸν ὁμιλίας. ἀλλὰ μὴν οὐσίαν γ' ἔχον-
τα χρυσοῦ ἢ τινος ἄλλης κτήσεως οὔτ' εὐάλωτον ὁμοίως
οὔτε ἁλόντα εὐμεταχείριστον ἡγήσεται. ἐξ ὧν πᾶσ'
ἀνάγκη ἐραστὴν παιδικοῖς φθονεῖν μὲν οὐσίαν κεκτη-
μένοις, ἀπολλυμένης δὲ χαίρειν. ἔτι τοίνυν ἄγαμον,
ἄπαιδα, ἄοικον ὅ τι πλεῖστον χρόνον παιδικὰ ἐρα-
στὴς εὔξαιτ' ἂν γενέσθαι, τὸ αὑτοῦ γλυκὺ ὡς πλεῖ-
στον χρόνον καρποῦσθαι ἐπιθυμῶν.

Cap. XVII. Ἔστι μὲν δὴ καὶ ἄλλα κακά, ἀλλά
B τις δαίμων ἔμιξε τοῖς πλείστοις ἐν τῷ παραυτίκα ἡδο-
νήν. οἷον κόλακι, δεινῷ θηρίῳ καὶ βλάβῃ μεγάλῃ,

ϑ. δέ γε. Mox Bodl. cum decem fere aliis nec tamen Vatic. καὶ ante μητρὸς omittit.

P. 240. ἀπολλυμένης δὲ χαίρειν] Vett. editt. ἀπολλυμένοις, quod ex plurimis optimisque libris correctum.

B. δαίμων ἔμιξε] ἔμιξε δαίμων Steph. cum Ven. Ξ.

cum accusativo constructo v. Phaedon. p. 88. B. Euthydem. p. 275. C. D. et Abresch. Dilucidatt. Thucyd. p. 561. Boissonad. ad Philostr. Her. p. 365. Bremi ad Demosthen. Oratt. Selectt. Sect. I. p. 168. — φοβοῦνται, i. e. de eo solliciti sunt. Nec tamen audiendus est Heindorfius, qui duriore ellipsi περὶ αὐτῷ supplendum arbitratur. Nam φοβεῖσθαι hac vi et potestate positum etiam cum simplici accusativo copulari solere non est quod dubitemus.

P. 240. πᾶσ' ἀνάγκη] Sic infra p. 243. D. Lucian. Hermotim. §. 27. §. 39. al.

τὸ αὑτοῦ γλυκύ] Adiectivum cum genitivo iunctum, quia instar est nominis substantivi. Ita creberrime τὰ τοῦ κοινοῦ, τὰ τῆς πατρίδος συμφέροντα, de quo v. Taylor. ad Lys. Vol. V. p. 125., τὸ κοινὸν τῆς πόλεως, ut Criton. p. 50. A. Protagor. p. 319. D. De Republ. VII. p. 519. E., τό τινος συμφέρον, ut Reipubl. I. 338. C. 339. A. D. E. 340. A. B. C. 341. A. B. 342. C. 343. C. 344. C. 346. E. 347. E. II. 367. C. al. Nec masculino et feminino genere hic usus infrequens, ut Plat. Apolog. Socr. p. 34. B. οἱ τούτων προσήκοντες. Lycurg. adv. Leocrat. c. IV. §. 2. τῶν πάντων συνειδότων. Sed huius constructionis exempla larga manu praebebit Lobeckius ad Sophocl. Aiac. vers. 360. p. 238. ed. 2. Conferas etiam Schaefer. ad Apollon. Rhod. II. p. 219. et 672. Markland. ad Suppl. v. 1089.

Ἔστι μὲν δὴ καὶ ἄλλα κακά —] Argumentatio haec est: Ceteris malis omnibus, etsi per se iniucunda sunt, tamen fortunae beneficio aliquid iucunditatis admixtum esse solet. Sed hoc neutiquam convenit in fa-

ὅμως ἐπέμιξεν ἡ φύσις ἡδονήν τινα οὐκ ἄμουσον. καί
τις ἑταίραν ὡς βλαβερὸν ψέξειεν ἄν, καὶ ἄλλα πολλὰ
τῶν τοιουτοτρόπων θρεμμάτων τε καὶ ἐπιτηδευμάτων,
οἷς τό γε καθ' ἡμέραν ἡδίστοισιν εἶναι ὑπάρχει. παι-
δικοῖς δὲ ἐραστὴς πρὸς τῷ βλαβερῷ καὶ εἰς τὸ συνη- C
μερεύειν πάντων ἀηδέστατον. ἥλικα γὰρ καὶ ὁ παλαιὸς
λόγος τέρπειν τὸν ἥλικα· ἡ γάρ, οἶμαι, χρόνου ἰσό-
της ἐπ' ἴσας ἡδονὰς ἄγουσα δι' ὁμοιότητα φιλίαν πα-
ρέχεται· ἀλλ' ὅμως κόρον γε καὶ ἡ τούτων συνουσία
ἔχει. καὶ μὴν τό γε ἀναγκαῖον αὖ βαρὺ παντὶ περὶ
πᾶν λέγεται· ὃ δὴ πρὸς τῇ ἀνομοιότητι μάλιστ' ἐρα-
στὴς πρὸς παιδικὰ ἔχει. νεωτέρῳ γὰρ πρεσβύτερος συν-
ὼν οὔθ' ἡμέρας οὔτε νυκτὸς ἑκὼν ἀπολείπεται, ἀλλ'
ὑπ' ἀνάγκης τε καὶ οἴστρου ἐλαύνεται, ὃς ἐκείνῳ μὲν D

ἡδίστοισιν εἶναι ὑπ.] Codd. aliquot *ἡδίστοις*. De Ionica illa dativorum forma nec Atticis inusitata scriptoribus v. Astius ad Legg. p. 11. Matthiae Gr. T. I. p. 146. 150. Schneider. ad Rempubl. T. I. p. 222.

C. *ἑκὼν ἀπολείπεται*] V. inverso ordine *ἀπολείπεται ἑκών*, quod codicum auctoritate mutatum est.

miliaritatem illam, quae inter puerum et amatorem intercedit. Amator enim quum amasio suo sit damnosus, tum ei etiam molestissimus sit necesse est, propterea quod neque ei aequalis est etc.

B. *δεινῷ θηρίῳ*] Imitati sunt Plutarch. De discr. am. et adul. p. 61. C. Athen. T. II. p. 474. Etiam loquutionem *ἡδονὴν οὐκ ἄμουσον* non pauci celebrarunt, de quibus v. Wyttenbach. Ep. Crit. p. 14. et Ruhnken. ad Tim. p. 3.

τό γε καθ' ἡμέραν] certe quidem in diem, hoc est *ἐν τῷ παραυτίκα*, ut antea loquebatur.

πρὸς τῷ βλαβερῷ] Sic p. 240. E. *πρὸς τῷ μὴ ἀνεκτῷ ἐπ' αἴσχει*. De Republ. X. p. 610. E. *τὸν δ' ἔχοντα καὶ μάλα ζωτικὸν παρέχουσαν, καὶ πρός γ' ἔτι τῷ ζωτικῷ ἄγρυπνον*, ubi vide annot.

C. *ἥλικα — τέρπειν τον ἥλικα*] Schol. *εἴρηται μὲν ἐνταῦθα τῷ Πλάτωνι οὕτως· ἥλικα γὰρ καὶ ὁ παλαιὸς λόγος τέρπειν τὸν ἥλικα· τὸ δὲ τέλειον ἔχει· ἧλιξ ἥλικα τέρπε, γέρων δέ τε τέρπε γέροντα, ὥς φησι καὶ ὁ Ξενοφῶν γεροντοκωμικά.* Proverbium, a multis illustratum, apud Platonem saepius memoratur, ut Sympos. p. 195. B. Gorg. p. 510. B. Lysid. p. 214. A. Mox quod *οἶμαι* inter nomen et articulum est interpositum, eodem modo De Rep. VIII. p. 564. A. 568. C. Polit. p. 300. B. al.

κόρον — ἔχει] cum taedio coniuncta est. v. Schaefer. ad Gregor. Corinth. p. 4. et p. 985. ibique Hermann. p. 863.

ὑπ' ἀνάγκης τε καὶ οἴστρου] *Οἶστρος* et *οἰστρᾶν* de amore et omni vehementi cupiditate dictum illustravit Astius ad h. l. conf. Reip. IX. p. 573. A.

D. *ὃς ἐκείνῳ μὲν — ἄγει*]

ἡδονὰς ἀεὶ διδοὺς ἄγει, ὁρῶντι, ἀκούοντι, ἁπτομένῳ καὶ πᾶσαν αἴσθησιν αἰσθανομένῳ τοῦ ἐρωμένου, ὥςτε μεθ' ἡδονῆς ἀραρότως αὐτῷ ὑπηρετεῖν· τῷ δὲ δὴ ἐρωμένῳ ποῖον παραμύθιον ἢ τίνας ἡδονὰς διδοὺς ποιήσει τὸν ἴσον χρόνον συνόντα μὴ οὐχὶ ἐπ' ἔσχατον ἐλθεῖν ἀηδίας; ὁρῶντι μὲν ὄψιν πρεσβυτέραν καὶ οὐκ ἐν ὥρᾳ, ἑπομένων δὲ τῶν ἄλλων ταύτῃ, ἃ καὶ λόγῳ
E ἐστὶν ἀκούειν οὐκ ἐπιτερπές, μὴ ὅτι δὴ ἔργῳ ἀνάγκης ἀεὶ προςκειμένης μεταχειρίζεσθαι· φυλακάς τε δὴ κα-

D. *ἀεὶ διδοὺς ἄγει*] Schneiderus ad Xenoph. Sympos. VIII. 1. coni. *ἀϊδίους ἄγει.* Pro *διδοὺς* Bodl. *ΔΠΤ αἰδοῦς*: alii *δι' αἰδοῦς.*

τὸν ἴσον χρόνον συνόντα] Sic codd. pro vulg. *συνόντι.* v. interpretat.

E. *φυλακάς τε δή*] Sic Vind. 7. et Heindorf. Vulgo *φύλακάς τε δή.* Dein vett. editt. praeter Bas. 2. *καχυπόπτους.* Bodl. pr. *καχυπὸ τόπους.* Alii plurimi *καχυποτόπους.* Flor. a. c. Ven. Σ corr. cum Bas. 2. *καχυποτόπας.*

ἀκαίρους τε καὶ ἐπαίνους] Vulgo *καὶ* aberat. Sed *ἀκαίρους τε καὶ ἐπαίνους* Bodl. *ΔΠG. ἀκαίρους τε καὶ ἐγκαίρους ἐπαίνους* ΞΣDNO. *ἐπαίνους τε καὶ ἀκαίρους Φ.* Coniecit Winckelm. *ἀκαί-*

h. e. *ἐπάγει ἀεὶ διδούς*, quod concinnitatis gratia interpositum propter insequentia: *τῷ δὲ δὴ ἐρωμένῳ — τίνας ἡδονὰς διδοὺς ποιήσει.*

ἀραρότως] Hesychius: *Ἀραρῶσαι* (*Ἀραρότως* corr. interpretes). *ἁρμοδίως, προςηρμοσμένως, ἁρμαζόντως, ἀσφαλῶς, ὅθεν καὶ τὸ ἀραρῶς παγίως δέδεικται*, quod emendant: *ὅθεν καὶ τὸ ἀραρότως, παγίως, ὡς δέδεικται.* Eurip. Med. v. 1161. edunt *ἀρηρότως.* Sed Aeschyl. Suppl. 951. vulgo *ἀραρότως.*

τὸν ἴσον χρόνον συνόντα] Exspectabas *συνόντι*, quod vulgo edebatur, praesertim quum *ὁρῶντι* subsequatur. Sed accusativum nunc ponit, quia participium retulit ad *ποιήσει.* Similem rationem notavimus ad Remp. IX. p. 586. E. Fallitur igitur Astius, qui accusativum participii post dativum inferri arbitratur, ut oratio quasi in se consistens exhibeatur. Quod quid sibi velit, fatemur nos nullo pacto intelligere. Paullo post ad *καὶ οὐκ ἐν ὥρᾳ* ne *οὖσαν* desideres, compares quaeso Parmenid. p. 165. D. *Οὐκοῦν καὶ τοὺς αὐτοὺς καὶ ἑτέρους ἀλλήλων* (*ἀνάγκη φαίνεσθαι τοὺς ὄγκους*), *καὶ χωρὶς αὐτῶν*, sc. *ὄντας.* Ibid. p. 166. B. *οὐδὲ ἁπτόμενα οὐδὲ χωρίς*, sc. *ὄντα.* Atque hinc defendimus quod mox E. legitur *οὐκ ἀνεκτούς, εἰς δὲ μέθην ἰόντος — ἐπ' αἴσχει*, ubi Heindorfius *ἐπαισχεῖς* desiderabat. Simile quid observavimus ad Gorg. p. 501. A. et Tim. p. 618. D.

E. *φυλακάς τε δὴ καχυποτόπους*] Vulgatum *καχυπόπτους* etsi Reipubl. III. p. 409. C. satis certam habet sedem, tamen hoc loco codd. et optimi et plurimi *καχυποτόπους* exhibent,

χυποτόπους φυλαττομένῳ διὰ παντος και προς ἅπαντας, ἀκαίρους τε καὶ ἐπαίνους καὶ ὑπερβάλλοντας ἀκούοντι, ὡς δ' αὐτως ψόγους νήφοντος μὲν οὐκ ἀνεκτούς, εἰς δὲ μέθην ἰόντος πρὸς τῷ μὴ ἀνεκτῷ ἐπ' αἴσχει παῤῥησίᾳ κατακορεῖ καὶ ἀναπεπταμένῃ χρωμένου.

Cap. XVIII. *Καὶ ἐρῶν μὲν βλαβερός τε καὶ ἀηδής, λήξας δὲ τοῦ ἔρωτος εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ἄπιστος, εἰς ὃν πολλὰ καὶ μετὰ πολλῶν ὅρκων τε καὶ δεήσεων ὑπισχνούμενος μόγις κατεῖχε τὴν ἐν τῷ τότε ξυνουσίαν* 241

ρους τε καὶ ἐπαχθεῖς ἐπαίνους. Quo minime opus est. Nam καὶ est etiam, adeo. Receptam lectionem etiam C. Fr. Hermann. restituit. — Mox Bodl. νήφοντες pro νήφοντος, errore manifesto.

ἐπ' αἴσχει παῤῥησίᾳ] Heindorfius malebat ἐπαισχεῖς. Non opus. Iungendum: χρωμένου ἐπ' αἴσχει.

P. 241. τὴν ἐν τῷ τότε ξ.] V. τήν γ' ἐν τῷ τ. praeter fidem optimorum codicum. Deinde οὖσαν post ἐπίπονον in Bodl. aliisque multis optimae notae libris desideratur. Sed abesse vocabulum recte nullo modo potest, ut errore propter antegressum ονον elisum videatur. Quod enim nuper scripsit Voegelinus, languere sibi illud videri, certe vir optimus non vidit vel per grammaticas rationes aliter scribi non potuisse. Omisit tamen οὖσαν Hermannus.

quod ipsum Suidae confirmatur auctoritate. Is enim: *Καχυπότοπος*, inquit, *καχύποπτος· τοπάσαι γὰρ τὸ ὑπονοῆσαι* et *καχυποτοπεῖσθαι τὸ τέλειον κακὰ ὑπονοεῖσθαι.* Verbum *καχυποτοπεῖσθαι* legitur Aristoph. Ran. v. 956., ubi frustra Brunckius *καθυποτοπεῖσθαι*. Ceterum intelliguntur praeter ipsum amatorem suspicione flagrantem homines ab illo subornati ad observandum amasium.

παῤῥησίᾳ κατακορεῖ καὶ ἀναπεπταμένῃ χρ.] h. e. fastidiosa atque nimia, quae nec de clandestinis amoris mysteriis taceat. Plutarch. Symposiac. p. 712. A. *ἥ τε πρὸς τὰ σκώμματα καὶ βωμολοχίας εὐχέρεια, δεινῶς κατάκορος καὶ ἀναπεπταμένη, καὶ γέμουσα ῥημάτων ἀκόσμων καὶ ἀκολάστων ὀνομάτων.* De Stoicor. Repugn. p. 1050. C. *τῇ κακίᾳ — ἀναπεπταμένην παῤῥησίαν δίδωσιν.* Themistocl. p. 122. E. *ἀναπεπταμένῃ — εἰς τὸν Θεμιστοκλέα κέχρηται βλασφημίᾳ.* Plura collegit Wyttenbach. ad Plutarchi Moral. p. 882.

ἄπιστος, εἰς ὃν — κατεῖχε] Distinximus nunc orationem post *ἄπιστος* commate, olim omisso illo. Quo facto liquet *εἰς ὃν* referri ad antegressum *τὸν ἔπειτα χρόνον*, hoc sensu: Dum amat, ei damnosus est ac molestus; ubi autem amare desiit, in futurum tempus est perfidus, pro quo (tempore) olim multa, multis interpositis obtestationibus ac precibus, pollicitans amasium aegre retinebat, ita ut hic molestam tunc et aerumnosam perferret familiaritatem propter spem futurorum bonorum.

ἐπίπονον οὖσαν φέρειν δι' ἐλπίδα ἀγαθῶν. τότε δὴ δέον ἐκτίνειν, μεταβαλὼν ἄλλον ἄρχοντα ἐν αὑτῷ καὶ προστάτην, νοῦν καὶ σωφροσύνην ἀντ' ἔρωτος καὶ μανίας, ἄλλος γεγονὼς λέληθε τὰ παιδικά. καὶ ὁ μὲν αὐτὸν χάριν ἀπαιτεῖ τῶν τότε, ὑπομιμνήσκων τὰ πραχθέντα καὶ λεχθέντα, ὡς τῷ αὐτῷ διαλεγόμενος· ὁ

μεταβαλὼν ἄλλον ἄρχοντα] Bekkerus ex codd. NO, mg. F. c. ΓD dedit *μεταλαβών*, quod habent etiam Flor. g. h. ϑ. Monac. Sed vide infra. Ceterum vulgo: *καὶ προστάτην ἐν ἑαυτῷ*, invitis codd. mss. Bodl. *ἐν αὐτῶι*.

P. 241. *μεταβαλων ἄλλον ἄρχοντα ἐν αὐτῷ καὶ προστάτην*] Non ausus sum *μεταλαβὼν* cum Bekkero et Astio revocare, quum libri plurimi et optimi vulgatum tueantur, nec ipsa sententiae ratio suadeat mutationem. Quid discriminis intercedat inter *μεταβάλλειν τι* et *μεταλαμβάνειν τι*, optime definiri posse putamus ex usu nominum substantivorum *μεταβολή* et *μετάληψις*, quorum prius mutationem et vicissitudinem nobis vel insciis vel imprudentibus accidentem designat, posterius mutationem, quam nostra sponte facimus et suscipimus. Ex quo clarum est *μεταλαμβάνειν τι* ita usurpari, ut consilium permutandi et pro altero quodam sumendi indicetur, *μεταβάλλειν τι* autem dici eos, qui non tam consilio in aliqua re permutanda reguntur, quam coeco aliquo casu aut necessitate ducuntur: unde saepe mera mutandi significatio tenenda, seiuncta prudentis deliberationis notione. Quod quidem prorsus congruit in amatorem, qualis hoc loco depingitur. Is enim cessante vi cupiditatis, quum antea amasio suo de futuro optima quaeque sanctissime promisisset, tamen repente alius evadit ac veluti imprudens mentis rationisque imperium amplectitur. De Rep. IV. p. 424. C. *εἶδος γὰρ καινὸν μουσικῆς μεταβάλλειν εὐλαβητέον ὡς ἐν ὅλῳ κινδυνεύοντα*, ubi simplex permutationis temerariae notio tenenda, ut facile appareat, cur *μεταλαμβάνειν* minus aptum sit. Ibid. VII. p. 535. D. *χωλὸς δὲ καὶ ὁ τἀναντία τούτου μεταβεβληκὼς τὴν φιλοπονίαν*, ubi item de permutatione quadam magis fortuita quam deliberato consilio suscepta sermo est. Ibid. X. p. 620. A. *ἰδεῖν δὲ καὶ κύκνον μεταβάλλοντα εἰς ἀνθρωπίνου βίου αἵρεσιν*, ubi *μεταβάλλοντα* cur dicatur, inde patet, quod de *μεταβολῇ τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν* disputatur. Phileb. p. 51. A. *πειράσομαι μεταβαλὼν σημαίνειν ἡμῖν αὐτάς*, ubi v. annot. nostr. Sed optime usum loquendi illustrant Euripidea ab Heindorfio comparata: Eurip. Iphig. Aul. v. 343. *κᾆτ' ἐπεὶ κατέσχες ἀρχάς, μεταβαλὼν ἄλλους τρόπους Τοῖς φίλοισιν οὐκέτ' ἦσθα τοῖς πρὶν ὡς πρόσθεν φίλος.* Ibi Menelaus Agamemnoni exprobrat inconstantiam et levitatem, ut profecto *μεταβαλών* rei ipsi multo sit convenientius et accommodatius, quam *μεταλαβών*. Ibid. v. 363. *κᾆθ' ὑποστρέψας λέλησαι μεταβαλὼν ἄλλας γραφάς*, quo loco item notatur inconstantia certi consilii expers. Sed satis exemplorum in praesenti. Longe alia ratio est verbi *μεταλαμβάνειν*. Politic. p. 246. ed. Bekk.: *διανα-*

δὲ ὑπ᾽ αἰσχύνης οὔτε εἰπεῖν τολμᾷ, ὅτι ἄλλος γέγονεν, οὔθ᾽ ὅπως τὰ τῆς προτέρας ἀνοήτου ἀρχῆς ὁρκωμόσιά τε καὶ ὑποσχέσεις ἐμπεδώσει ἔχει, νοῦν ἤδη B ἐσχηκὼς καὶ σεσωφρονηκώς, ἵνα μὴ πράττων ταὐτὰ τῷ πρόσθεν ὅμοιός τε ἐκείνῳ καὶ ὁ αὐτὸς πάλιν γένηται. φυγὰς δὴ γίγνεται ἐκ τούτων, καὶ ἀπεστερηκὼς

B. ὑποσχέσεις ἐμπεδώσει] Bodl. Flor. a.b.c.g.i. Vind. 1. 3. *Γ Δ* A B C G H ἐμπεδώσῃ. Dein Bodl. aliique ταῦτα pro ταὐτὰ, errore manifesto.

ἀπεστερηκὼς ὑπ᾽ ἀνάγκης] ἀπειρηκὼς corr. *Γ*, ἀπεστηρηκὼς Bodl.

παύσωμεν αὐτὸν μεταλαβόντες αὐτοῦ τὸν συγγυμναστὴν, τόνδε Σωκράτη. Phileb. p. 21. C. μήπω τοίνυν μαλθακιζώμεθα, τὸν δὲ τοῦ νοῦ μεταλαβόντες αὖ βίον ἴδωμεν, ubi non probandum esse quod quidam libri habent μεταβαλόντες in Appendice scripsimus. Quippe olim quum librorum mss. copiae nondum essent cum eruditis communicatae, alterum tanquam rarius praetuleram; μεταλαμβάνειν ita usurpari neutiquam ignoraveram. Eandem imaginem habes Reip. IX. p. 572. E. ἔρωτά τινα αὐτῷ μηχανωμένους ἐμποιῆσαι προστάτην τῶν — ἐπιθυμιῶν. Ibid. p. 573. B. οἰστρᾷ οὗτος ὁ προστάτης τῆς ψυχῆς. Ibid. p. 575. A. C. Ceterum mireris vanas Suckowii argutias, qui in libro *Die Form der Platonischen Schriften* p. 218. locum sic scribendum putat: ὅτε δὴ δέον (sc. ἐστὶ) ἐκτίνειν, quod interpretatur: *zu der Zeit alßo, wo der Dank erfolgen soll.* Nimirum hoc est emendare Platonem.

καὶ ὁ μὲν] Intell. τὰ παιδικά. vid. ad p. 238. E.

B. ὑποσχέσεις ἐμπεδώσει ἔχει] Vide ne ex codice Clarckiano s. Bodleiano aliisque libris bonae notae ἐμπεδώσῃ restituendum sit: de quo genere loquendi dictum est ad Gorg. p. 465. C. et Sympos. p. 216. C. Coniunctivus deliberativus tertiae personae neminem offendet, qui comparaverit Reipubl. I. p. 348. E. Menon. p. 92. E. Legg. p. 719. E. Phaedon. p. 115. C. Sophist. p. 225. A. Adde Matthiae Gr. §. 516. 3.

ἀπεστερηκὼς ὑπ᾽ ἀνάγκης] In his ἀπεστερηκώς ita simpliciter positum tolerari non posse Stephan., Heindorf., alii censuerunt. Dorvill. ad Chariton. p. 199. reponendum putabat ἀπεσπερχώς, formam soloecam. Astius scribi volebat ἀπεστερηκὼς ὑπ᾽ ἀνάγκης οὗ πρὶν ἐραστής, h. e. τοῦτον, οὗ πρὶν ἐραστὴς ἦν. Hirschig. dedit ἀπεστυγηκώς. Possis etiam refingere: ἀπειρηκὼς ὑπ᾽ ἀνάγκης ὁ πρὶν ἐραστής, quod correctione in cod. *Γ* invectum esse Bekker. testatur. Sed nulla opus est mutatione. Positum est ἀπεστερηκώς vulgari significatione fraudandi, hoc sensu: transfuga igitur fit idcirco et iam testa conversa se in fugam dat mutatus, posteaquam amatum necessitate coactus iis privavit, quae promiserat, s. promissis fraudavit. Casus obiecti ut verbo adderetur, non fuit necessarium, quum quid rei sit, sponte intelligatur. Ceterum ne cui videatur languere quod additum est ὁ πρὶν ἐρα-

ὑπ᾽ ἀνάγκης, ὁ πρὶν ἐραστής, ὀστράκου μεταπεσόντος, ἴεται φυγῇ μεταβαλών· ὁ δὲ ἀναγκάζεται διώκειν ἀγανακτῶν καὶ ἐπιθειάζων, ἠγνοηκὼς τὸ ἅπαν ἐξ ἀρχῆς, ὅτι οὐκ ἄρα ἔδει ποτὲ ἐρῶντι καὶ ὑπ᾽ ἀνάγκης ἀνοήτῳ
C χαρίζεσθαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον μὴ ἐρῶντι καὶ νοῦν ἔχοντι· εἰ δὲ μή, ἀναγκαῖον εἴη ἐνδοῦναι ἑαυτὸν ἀπίστῳ, δυςκόλῳ, φθονερῷ, ἀηδεῖ, βλαβερῷ μὲν πρὸς οὐσίαν, βλαβερῷ δὲ πρὸς τὴν τοῦ σώματος ἕξιν, πολὺ δὲ βλαβερωτάτῳ πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς παίδευσιν, ἧς οὔτε ἀνθρώποις οὔτε θεοῖς τῇ ἀληθείᾳ τιμιώτε-

ἐπιθειάζων] Sic meliores libri omnes. V. *ἐπιθεάζων*. Pro *διώκειν* Bodl. *διώκοιν*.

C. *τὴν τοῦ σώματος ἕξιν*] V. *τοῦ* aberat, invitis codicibus. Paullo ante Bodl. *αὐτὸν* pro *ἑαυτόν*.

D. *οὐκέτ᾽ ἂν τὸ πέρα ἀκούσαις*] *τὸ* nuper e plurimis reductum codd. Paullo ante Steph. *ἄρνα φιλοῦσιν*, Bodl. *ἄρνας ἀγαπῶσιν*.

στής, habet haec appositio sane insignem quandam elegantiam et gravitatem. Germanice dixeris: *er, der früher den Liebhaber abgab.* vid. ad Remp. p. 579. A.

ὀστράκου μεταπεσόντος] Proverbium de repentina nec opinata mutatione usurpari solitum. Vide Schol. ad h. l. et quae notata sunt ad Remp. VII. p. 521. C. Dein *μεταβαλών* est mutatus: nam positum est intransitive, ut Reip. V. p. 473. B, ubi vide ann.

C. *ἀναγκαῖον εἴη ἐνδοῦναι*] De hoc optativo vide quae scripsimus ad Phaedon. p. 86. A. coll. Matthiae Gr. §. 529. 3. — *ἐνδοῦναι ἑαυτόν τινι* est se alicui dedere, ut Reip. VIII. p. 561. A. X. p. 605. E. conf. Timaei Gloss. p. 101. ibique Ruhnken.

βλαβερῷ μὲν — βλαβερῷ δέ —] De hac orationis forma consulas Reitz. ad Viger. p. 841.

ἧς οὔτε ἀνθρώποις — τιμιώτερον οὔτε ἔστιν οὔτε ποτὲ ἔσται] Ne quis *οὐδὲν* post *τιμιώτερον* desideret, Gorg. p. 485. D. *ἐλεύθερον δὲ καὶ μέγα καὶ ἱκανὸν μηδέποτε φθέγξασθαι.* Reip. I. p. 337. E. V. p. 464. D. Legg. p. 642. A. p. 942. C.

D. *ὡς λύκοι ἄρν᾽ ἀγαπῶσι —*] Versiculus constructione cohaeret cum proxime antecedentibus: nam verba sic nectenda sunt: *ἀλλ᾽ (ὅτι) ἐρασταὶ φιλοῦσι παῖδα σιτίου τρόπον χάριν πλησμονῆς οὕτως, ὡς λύκοι ἄρν᾽ ἀγαπῶσι.* Male igitur Cornarius *θηρίου τρόπον* corrigebat. Ceterum Scholiasta ad h. l. et Hermias p. 90. hos versiculos putant ab ipso Platone ad imitationem loci Homerici Iliad. XXII. 262 sq. compositos esse: de qua re nihil certi decerni posse videtur. Eodem modo Horat. Epod. IV. in.: Lupis et agnis quanta sortito obtigit, Tecum mihi discordia est. Ridicule res invertitur Horat. Epod. XI. 25 sq.: O ego infelix, quam tu fugis, ut pavet acres Agna lupos capreaeque leones. Paederastarum cum lupis comparationem Graecis fuisse admodum usitatam di-

ρον οὔτε ἔστιν οὔτε ποτὲ ἔσται. Ταῦτά τε οὖν χρή, ὦ παῖ, ξυννοεῖν, καὶ εἰδέναι τὴν ἐραστοῦ φιλίαν, ὅτι οὐ μετ' εὐνοίας γίγνεται, ἀλλὰ σιτίου τρόπον χάριν πλησμονῆς

ὡς λύκοι ἄρν' ἀγαπῶσ', ὣς παῖδα φιλοῦσιν D
ἐρασταί.

Τοῦτ' ἐκεῖνο, ὦ Φαῖδρε. οὐκέτ' ἂν τὸ πέρα ἀκούσαις ἐμοῦ λέγοντος, ἀλλ' ἤδη σοι τέλος ἐχέτω ὁ λόγος.

Cap. XIX. ΦΑΙ. Καίτοι ᾤμην γε μεσοῦν αὐτὸν

ἀλλ' ἤδη σοι τέλος] Vulgo invitis codd. scribebatur ἀλλὰ δή σοι πέρας.

Καίτοι ᾤμην γε μ.] Legebatur Καίτοι γε ᾤμην γε, quod est in libris paucissimis. Pro αὐτὸν, quod tuentur Ven. ΞΣ Par. C T F H N O P tres Vindobb. Flor. a. g. h., Bodl. αὐτοῦ cum Γ Δ Α Π B E G I aliis. Quo arrepto C. Fr. Hermann. de suo dedit: Καίτοι ᾤμην σε μεσοῦν αὐτοῦ, quum proximum ἐρεῖν istud σε abesse vix patiatur. Quod quam vere iudicatum sit, infra ostendimus.

sces ab interprett. Aristaen. II. 21. et a Iacobsio ad Antholog. Gr. Vol. II. P. III. p. 123.

Τοῦτ' ἐκεῖνο] Recte Heindorfius: „Refertur hoc ad versum hunc, quo disputationem finierat Socrates. Ecce, inquit, me versus loquentem! Hoc illud est, quod ante dixeram, me dithyrambos propemodum loqui." Compares de hac formula Sympos. p. 210. E. p. 223. A. Charmid. p. 166. B. Hipp. Mai. p. 296. D. ἀλλ' ἄρα τοῦτ' ἦν ἐκεῖνο. Praeterea legas Reisig. Coniectan. p. 279. Hermann. ad Aristophan. Nubb. v. 1053.

μεσοῦν αὐτὸν —] Non pauci codd. neque ii deteriores αὐτοῦ. Et construitur μεσοῦν cum genitivo etiam De Rep. X. p. 618. B. τὰ δὲ καὶ μεσοῦν τούτων. Politic. p. 265. B atque alibi. Sed inde neutiquam sequitur, ut αὐτὸν mutandum sit. Immo eam lectionem unice veram esse ex eo intelligitur, quod illo admisso opus est pronomine σέ, quod quidem quum in nullo codice reperiatur, de suo addi voluit C. Fr. Hermann. adeoque in exemplo Teubneriano haud cunctanter addidit. At enim vero boni librarii vel critici verissimam scripturam de medio sustulerunt duplici de caussa. Primum enim non meminerunt rectissime dici τὸν λόγον μεσοῦν, h. e. in medio versari. Deinde videntur neglexisse, eundem etiam per prosopopoeiam quandam dici solere λέγειν, φάναι etc. Utriusque rei exempla haec sunt: Sympos. p. 175. C. σφᾶς μεσοῦν δειπνοῦντας, ubi v. ann. Aristoph. Rann. 924. ἐπειδὴ — καὶ τὸ δρᾶμα μεσοίη (dimidia fabulae parte acta). Eurip. Med. v. 59. ἐν ἀρχῇ πῆμα, κοὐδέπω μεσοῖ, ubi v. Elmsl. et Lenting. conf. Suid. v. Μεσῶ. Alterius vero usus exempla apud Platonem sunt frequentissima, ut Phileb. p. 51. C. p. 50. A. p. 18. B. De Rep. V. p. 465. E. VI. p. 484. A. p. 503. A. Theaet. p. 169. D. Legg. I. p. 630. B. Sophist. p. 237. B. Politic. p. 264. B. al. Hoc igitur neglecto boni critici αὐτοῦ scribendo orationem effecerunt mancam et balbutientem, praesertim quum etiam verba proxime antegressa: τέλος ἐχέτω ὁ λόγος, accusativum

καὶ ἐρεῖν τὰ ἴσα περὶ τοῦ μὴ ἐρῶντος, ὡς δεῖ ἐκείνῳ χαρίζεσθαι μᾶλλον, λέγων ὅσ' αὖ ἔχει ἀγαθά. νῦν δὲ δή, ὦ Σώκρατες, τί ἀποπαύει;

E ΣΩ. Οὐκ ᾔσθου, ὦ μακάριε, ὅτι ἤδη ἔπη φθέγγομαι, ἀλλ' οὐκέτι διθυράμβους, καὶ ταῦτα ψέγων; ἐὰν δ' ἐπαινεῖν τὸν ἕτερον ἄρξωμαι, τί με οἴει ποιήσειν; ἆρ' οἶσθ', ὅτι ὑπὸ τῶν Νυμφῶν, αἷς με σὺ προὔβαλες ἐκ προνοίας, σαφῶς ἐνθουσιάσω; λέγω οὖν

λέγων ὅσ' αὖ ἔχει ἀγαθά] V. λέγων αὖ ὅσ' ἔχει ἀγαθά, quod vix in uno alterove cod. repertum est. Bodl. aliique nonnulli: ὅσα αὖ.

E. προὔβαλες ἐκ προνοίας] Verba ἐκ προνοίας vulgo cum seqq. σαφῶς ἐνθουσιάσω coniuncta recte Lennepius ad Phalar.

αὐτὸν requirere ac flagitare videantur. Patet igitur hoc quoque exemplo, quanta cum cautione vel optimis libris utendum sit, et quam digni sint etiam libri deteriores, ut ipsorum lectiones diligenter perpendantur et cum ceterorum codicum auctoritate contendantur. Nam quo certius est vel optimos libros exhibere nobis grammaticorum recensiones, eo maiore utique cautione opus est, ne illis temere fidem habeamus. Grammaticorum correctionem hoc loco arguit etiam illud, quod Ven. 6. (Φ) a m. rec. αὐτοῦ scriptum exhibet, Par. F. autem a m. pr. illud habet.

λέγων ὅσ' αὖ ἔχει ἀγαθά] Constructionis ratio exigebat λέγοντα, quod Stephan. requirebat. At nulla opus est mutatione, quandoquidem nominativus κατὰ τὸ νοούμενον subiicitur, quasi praecessisset: καίτοι ἐδόκει μοι μεσοῦν καὶ ἐρεῖν κ. τ. λ. Celebratissimus hoc nomine est locus Homeri Iliad. β', 350. φημὶ μὲν οὖν κατανεῦσαι ὑπερμενέα Κρονίωνα — Ἀστράπτων ἐπιδέξια, ubi iam Eustath. et postea Clark. atque Valckenar. ad Phoeniss. v. 481. recte notarunt anacoluthiam. Xenoph. Cyrop. I. 4, 26. τέλος δὲ καὶ ἣν εἶχε στολὴν ἐκδύντα δοῦναί τινι (φασὶ), δηλῶν, ὅτι τοῦτον μάλιστα ἠσπάζετο, ubi nominativus infertur, perinde ac si non φασί, sed λέγεται praecederet. Apte contulisset Heindorf. Legg. X. p. 885. C. ἀξιοῦμεν — ἡμᾶς πρότερον ἐπιχειρεῖν πείθειν καὶ διδάσκειν, ὡς εἰσὶ θεοί, τεκμήρια λέγοντες ἱκανά, si certa ibi lectio esset, nunc a nobis aliter constituta. Sed poterat adiicere locum, qui p. 270. D. huius ipsius libri legitur, ubi vir optimus praeter necessitatem ἀριθμησάμενον e Galeno suscepit. Dissimilia confudit Astius, qui nec structurae rationem recte declaravit, illustratam illam nuper etiam a Poppone De Elocutione Thucyd. p. 117. et Krügero ad Thucyd. VIII. c. 63. extr. Quippe Astius λέγων ait cohaerere cum ᾤμην ἐρεῖν, non cum τὸν λόγον. Quod quid valeat ad expediendam structurae insolentiam, Oedipo coniectore opus est. Nam ego si quid video, vel sic λέγοντα requiritur. Ceterum similiter Latini subinde usi sunt nominativo, de quo v. Ruhnken. Dict. in Terent. Hecyr. III. 1, 6. Bremi ad Cic. De Fin. II. 33. p. 244. Kühner. ad

ἐνὶ λόγῳ, ὅτι, ὅσα τὸν ἕτερον λελοιδορήκαμεν, τῷ ἑτέρῳ τἀναντία τούτων ἀγαθὰ πρόσεστι. καὶ τί δεῖ μακροῦ λόγου; περὶ γὰρ ἀμφοῖν ἱκανῶς εἴρηται. καὶ οὕτω δὴ ὁ μῦθος, ὅ τι πάσχειν προσήκει αὐτῷ, τοῦτο πείσεται· κἀγὼ τὸν ποταμὸν τοῦτον διαβὰς ἀπέρχο- 242
μαι, πρὶν ὑπὸ σοῦ τι μεῖζον ἀναγκασθῆναι.

ΦΑΙ. Μήπω γε, ὦ Σώκρατες, πρὶν ἂν τὸ καῦμα παρέλθῃ. ἢ οὐχ ὁρᾷς, ὡς σχεδὸν ἤδη μεσημβρία

p. 143. cum praecedentibus nectenda esse animadvertit. Bodl. ἐνθυσιάσω.

P. 242. ἢ οὐχ ὁρᾷς] Sic libri non pauci, ut iam Berglerus ad Alciphron. p. 305. legendum suaserat. Vulgo ἤ.

Tusc. III. 8. Inde explicandus Hor. Sat. II. 6, 47.

E. ἤδη ἔπη φθέγγομαι] „versus ipsos, legitimo numero adstrictos; quod spectat ad versum illum: ὡς λύκοι κ. τ. λ. Ad διθυράμβους conf. p. 238. C. D.“ HEINDORF. — ἔπη sunt versus heroici.

αἷς με σὺ προὔβαλες ἐκ προνοίας] quibus me dedita opera obiecisti. Notabilis verbi significatio, quam lexicographi nostri silentio transmiserunt. Male vulgo distinguitur: προὔβαλες, ἐκ προνοίας σαφῶς ἐνθ.

καὶ οὕτω δὴ ὁ μῦθος —] Oratio mea utcunque excipietur, certe id experietur iudicium, quo digna fuerit.

P. 242. μεσημβρία ἵσταται, ἡ δὴ καλουμένη σταθερά] Sic libri constanter, praeterquam quod Clark. cum nonnullis aliis ἤδη pro ἡ δὴ scriptum exhibet. Nec discrepat Suidas T. III. p. 367., qui locum affert s. v. Σταθερόν. Neque est cur vel apicem loco suo moveamus, quanquam Heindorf. et Hermann. cum Ruhnkenio ad Tim. p. 235. verba ἡ δὴ καλουμένη σταθερά tanquam ineptum glossema damnant, Ast. autem suscepto ἤδη participium καλουμένη extrusit. Nimirum additis verbis: ἡ δὴ καλουμένη σταθερά, gravius indicatur esse hunc ipsum temporis articulum eum, quo aestus solis maximus esse soleat. Nam σταθερόν omnino de eo, quod ad summum pervenit, ideoque etiam de tempore fervidissimo dici consuevit; unde Suidas l. c. inter alia interpretatur per θερμότατον. v. Schellenberg. ad Antimach. Colophon. Rell. p. 109 sq. coll. Boissonad. ad Philostr. Heroic. p. 403. Itaque Phaedrus caloris meridiani gravitatem urgens, quantumvis dixerit ἤδη μεσημβρία ἵσταται, tamen non inepte subiungit istud: ἡ δὴ καλουμένη σταθερά. Non raro autem apud Platonem inferri quae sententiae explicationi inserviant ac glossematis speciem referre videantur, docuimus ad Apolog. Socr. p. 23. C. et E. Carolo tamen Schneidero De locis nonnullis Phaedri p. 14. Socrates per occasionem ridere videtur eos, qui dictionem μεσημβρία σταθερά ad verbum σταθεύειν referrent, unde apud Aeschylum Prometh. v. 22. σταθευτὸς ἡλίου φλογί, ustus solis flamma. De quo inter alia haec scripsit: „Magna hic

ἵσταται, ἡ δὴ καλουμένη σταθερά; ἀλλὰ περιμείναντες, καὶ ἅμα περὶ τῶν εἰρημένων διαλεχθέντες, τάχα ἐπειδὰν ἀποψυχῇ ἴμεν.

ΣΩ. Θεῖός γ' εἶ περὶ τοὺς λόγους, ὦ Φαῖδρε, καὶ ἀτεχνῶς θαυμάσιος. οἶμαι γὰρ ἐγὼ τῶν ἐπὶ τοῦ
B σοῦ βίου γεγονότων μηδένα πλείους ἢ σὲ πεποιηκέναι γεγενῆσθαι ἤτοι αὐτὸν λέγοντα ἢ ἄλλους ἑνί γέ τῳ

ἡ δὴ καλουμένη σταθερά] ἤδη pro ἡ δὴ Bodl. Flor. g. Vind. α. 7. Mon. ΠDGNOT. ἡδὺ Flor. h. In Flor. θ. ἤδη deest. Editt. Bass. 1. et 2. addunt verba: τὸ σφόδρα θερμὸν ἐν τῷ θέρει μεσημβρίας, quae Berglerus l. c. recte iudicavit e glossemate orta esse.

ἐπειδὰν ἀποψυχῇ] V. ἀποψύξῃ ἴωμεν. Aliquot libri: ἀποψυχῇ ἴμεν, quod recepit Bekkerus. Alii habent ἐπειδὰν ἀποψύξῃ ἴμεν. Bodl. αποψυχη μεν θ. omissis accentibus. Phrynichus in Bekkeri Anecdott. I. p. 26. 13. ἐπειδὰν ἀποψύχῃ ἄπιμεν. Verum quum omnino tum in eo scriptore opus est cautione, qui, ut Plato, linguae suae naturam et rationem probe perspectam habet, et veritatis imaginem, seu potius veritatem, quam lingua expressam intelligit, non solum ipse in scribendo ubique sequitur, sed etiam occasione data defectiones a veritate et errores temporis progressu in linguam illatos notat et corrigit. Ab eiusmodi scriptore, praesertim incipiente, non debet absurdum videri interdum obscuriorem vel ambiguam dictionem vel vulgo male intellectam explicari, etiamsi res ipsa explicationem non postulet, modo ne inepte cursum orationis interpellet aut aliud gravius agens grammatici persona induta risum lectoribus moveat." Haec ille, quae aperte fatemur nobis quidem argute magis quam vere disputata esse. De μεσημβρίᾳ σταθερᾷ conferas etiam Photium Lexic. s. v. σταθερόν, Interprett. ad Thom. Magistr. p. 302. Ruhnken. ad Tim. p. 235. Bergler. ad Alciphron. T. II. p. 52. ed. Wagn. Deinde τάχα ἐπειδάν est mox ubi. Falluntur enim Heindorf. Astiusque pro ἐπειδὰν τάχιστα, simul atque, accipientes. De τάχα mox, statim, significante vide annot. ad Gorg. p. 450. C. Praegressum Μήπω γε more usitato elliptice dictum, ut Aristoph. Nubb. 196. 267. Equitt. 1098. Plene, h. e. addito ἴωμεν, legitur Plat. Prot. p. 311. A.

οἶμαι γὰρ ἐγὼ — προσαναγκάζοντα] H. e. οἶμαι γὰρ ἐγώ, ὡς μηδεὶς πλείους τῶν ἐπὶ τοῦ σοῦ βίου γεγονότων λόγων πεποίηκε γεγενῆσθαι ἢ σύ. Nam λόγων e superioribus nullo negotio repetitur, vulgo ex interpretatione adiectum.

ἑνί γέ τῳ τρόπῳ] certe una aliqua ratione, quaecunque demum sit. Sic saepe εἷς γέ τις apud Platonem, et ἑνί γέ τῳ τρόπῳ Menon. p. 96. D.

Σιμμίαν Θηβαῖον ἐξαιρῶ λόγου] Ne quis requirat ἐξαιρῶ τοῦ λόγου, prohibebunt quae scripsimus ad Sympos. p. 176. C. Ceterum dictum hoc de Simmia Thebano quorsum spectet, haud sane constat. Illud unum e Phaedone p. 85. C. novimus, fuisse eum veri exquirendi cupidissimum, ut cum Ce-

τρόπῳ προσαναγκάζοντα. Σιμμίαν Θηβαῖον ἐξαιρῶ λόγου· τῶν δὲ ἄλλων πάμπολυ κρατεῖς. καὶ νῦν αὖ δοκεῖς αἴτιός μοι γεγενῆσθαι λόγῳ τινὶ ῥηθῆναι.

ΦΑΙ. Οὐ πόλεμόν γε ἀγγέλλεις. ἀλλὰ πῶς δὴ καὶ τίνι τούτῳ;

Cap. XX. ΣΩ. Ἡνίκ' ἔμελλον, ὦ 'γαθέ, τὸν ποταμὸν διαβαίνειν, τὸ δαιμόνιόν τε καὶ τὸ εἰωθὸς ση-

est ἀποψυχῇ, ductum illud ab aor. 2. ἀποψυχῆναι, de quo v. Lobeck. ad Phrynich. p. 318. Hirsch. ἀποψύξῃ edidit.

τῶν ἐπὶ τ. σ. β. γεγονότων] Additum vulgo post γεγονότων vocabulum λόγων codd. longe plurimi optimique non agnoscunt.

B. ἑνί γέ τῳ τρόπῳ] τῳ, quod codd. permulti suppeditarunt, vulgo desiderabatur. Heindorfius inseruerat de coniectura. Bodl. τῶι τρόπωι.

ἐξαιρῶ λόγου] Vind. 1. 6. Φr. ἐξαιρῶ τοῦ λόγου. Perperam vulgo ἐξαίρω.

καὶ τὸ εἰωθὸς σημ.] τὸ om. Flor. c.

bete familiari suo arbitraretur προαφίστασθαι, πρὶν ἂν πανταχῇ σκοπῶν ἀπείπῃ τις, πάνυ μαλθακοῦ εἶναι ἀνδρός. Vita Simmiae est apud Diog. Laert. II. 124 sq., ubi narratur viginti tres dialogos uno volumine comprehensos scripsisse.

Οὐ πόλεμόν γε ἀγγέλλεις] Schol. ἐπὶ τῶν ἀγαθὰ ἀγγελλόντων. ἐμνήσθη ταύτης καὶ ἐν τῷ τρίτῳ τῶν Νόμων. (p. 702. B.) Inter Adagia retulit Erasmus p. 527. Paullo ante advertas constructionem verborum: δοκεῖς αἴτιός μοι γεγενῆσθαι λόγῳ τινὶ ῥηθῆναι. Compares Reipubl. III. p. 407. C. (ἡ φιλοσοφία) ἀρετῇ ἀσκεῖσθαι καὶ δοκιμάζεσθαι πάντῃ ἐμπόδιος. Ibid. IV. p. 437. B. τὸ ἐφίεσθαί τινος λαβεῖν. Ibid. p. 443. B. εὐθὺς ἀρχόμενοι τῆς πόλεως οἰκίζειν. Gorg. p. 513. E. ἆρ' οὖν οὕτως ἐπιχειρητέον ἐστὶ τῇ πόλει καὶ τοῖς πολίταις θεραπεύειν, ubi exspectabas τὴν πόλιν καὶ τοὺς πολίτας. Reip. I. p. 342. B. III. p. 416. A. Legg. I. p. 626. D. VII. p. 790. C. Criton. p. 52. B. Nimirum saepe casus nominis, qui ex infinitivo pendere debebant, attractione verbo finito accommodantur. Idem participio vindicandus usus est, quem viri docti non satis perceperunt. Sophocl. Electr. 47. ἄγγελλε ὅρκῳ προστιθείς, quod proprie esse debebat ὅρκον πρ. Qui usus latius serpsit in talibus: Antigon. 24. Ἐτεοκλέα μὲν — σὺν δίκῃ χρησθεὶς δικαίᾳ — ἔκρυψεν. Xenoph. Cyrop. I. 6, 33.

τὸ δαιμόνιόν τε καὶ τὸ εἰωθὸς σημεῖον —] Τὸ δαιμόνιον quum apud Platonem fere adiectivum esse videatur, quemadmodum etiam Cicero intellexit De Divin. I. 54. esse divinum quiddam, quod daemonium appellat, cui semper pareat, facile alicui placeat, quod Astius postrema editione ex cod. Flor. C suscepit καὶ εἰωθὸς σημεῖον, sicuti De Republ. VI. p. 496. C. legitur τὸ δαιμόνιον σημεῖον, et Euthydem. p. 272. E. ἐγένετο τὸ εἰωθὸς σημεῖον τὸ δαιμόνιον. Theag. p. 129. B. γέγονε γάρ μοι τὸ εἰωθὸς σημεῖον τὸ δαιμόνιον. Nec tamen uni illi libro tantum tribuerim, ut ceterorum omnium auctoritas nihili aestimetur, praesertim quum lectio vulgata habeat quo se satis tueatur. Nam primum quidem τὸ δαιμόνιον,

μεῖόν μοι γίγνεσθαι ἐγένετο — ἀεὶ δέ με ἐπίσχει ὃ
C ἂν μέλλω πράττειν —, καί τινα φωνὴν ἔδοξα αὐτόθεν ἀκοῦσαι, ἥ με οὐκ ἐᾷ ἀπιέναι, πρὶν ἂν ἀφοσιώσωμαι, ὥς τι ἡμαρτηκότα εἰς τὸ θεῖον. εἰμὶ δὴ οὖν μάντις μέν, οὐ πάνυ δὲ σπουδαῖος, ἀλλ' ὥσπερ οἱ τὰ γράμματα φαῦλοι, ὅσον μὲν ἐμαυτῷ μόνον ἱκανός.

C. ὅσον μὲν ἐμαυτῷ μόνον] μὲν accessit ex multis iisque optimis codicibus, in quorum numero etiam Bodl. est. v. explicat. Dein Bodl. Vat. Ven. *Π* Par. G H N ἱκανῶς.

etsi proprie est adiectivum, tamen ab ipso Platone vi nominis substantivi ponitur, ut Euthyphron. p. 3. B. σὺ τὸ δαιμόνιον φῂς σαυτῷ ἑκάστοτε γίγνεσθαι. Apolog. Socr. p. 40. A. ἡ γὰρ εἰωθυῖά μοι μαντικὴ ἡ τοῦ δαιμονίου. Deinde rarior usus vocularum τε καί facile librarium eo potuit deducere, ut τὸ omittendum putaret. Sed eas interdum ibi quoque poni, ubi non diversa nectuntur, monuit G. Hermann. ad Sophocl. Electr. 873. ἐξ ἐμοῦ τε κοὐκ ἄλλου. Sic Phaedon. p. 68. B. ἀγανακτήσει τε ἀποθνήσκων καὶ οὐκ ἄσμενος εἶσιν αὐτόσε, ubi propediem plura dabimus. De Republ. X. p. 602. B. τοῖς πολλοῖς τε καὶ μηδὲν εἰδόσιν. Gorg. p. 460. D. ἐὰν ὁ πυκτὴς τῇ πυκτικῇ μὴ καλῶς χρῆταί τε καὶ ἀδικῇ, ubi v. ann. Quidni igitur iam recte dicatur: Daemonium atque signum mihi obtingere solitum? Fr. tamen Hermannus τὸ ante εἰωθὸς tanquam suspectum uncis seclusit, quoniam ubi τὸ δαιμόνον ponatur absolute, semper σημεῖον mente supplendum relinquatur. In quo viro praestantissimo minime assentimur; talis enim ellipsis nullo pacto ferenda fuerit.

ἀεὶ δέ με ἐπίσχει ὃ ἂν μέλλω πράττειν —] Quum Socrates apud Platonem saepius profiteatur se a daemonio suo a facinoribus retineri tantum, nunquam ad aliquid suscipiendum impelli, veluti Theaet. p. 151. A. ἐνίοις μὲν τὸ γιγνόμενόν μοι δαιμόνιον ἀποκωλύει ξυνεῖναι, ἐνίοις δὲ ἐᾷ (videlicet, quando tacet, ut certe non de cohortatione aut instigatione aliqua sit cogitandum), Apolog. p. 31. D. Theag. p. 128. D, ipsa sententia per se nihil habere videtur, quod vitii suspicionem moveat. Illud vero aegre tulerunt docti viri, quod ea minus definite esset enuntiata. Nam quod ait Socrates, semper se illo signo deterreri, quidquid facturus sit, facile aliquis argumentetur ei daemonio obsequenti nihil plane facere licuisse. Atque eâ ipsa caussa fuit, cur Heindorf. totum hoc additamentum, tanquam ex Apolog. p. 31. D. huc translatum, delendum iudicaret. Atenimvero non tam inepta sententia est, quam primo adspectu videtur. Nam ἀεί constat, ut Lat. semper, etiam relative dici, ut respondeat nostro *jedesmal;* id quod iam monuit Buttmannus. Ex quo consequens est, ut per se facile intelligatur ὅταν γένηται. Quod autem additur, ὃ ἂν μέλλω πράττειν, dictum est hoc paullo gravius pro ἐάν τι μέλλω πράττειν, usu haud infrequenti, quem tetigimus ad Euthyphron. p. 3. C. Itaque tantum abest, ut verba nimis indefinita sint, ut propter ipsam rei naturam necessario sic

σαφῶς οὖν ἤδη μανθάνω τὸ ἁμάρτημα. ὡς δή τοι, ὦ ἑταῖρε, μαντικόν γέ τι καὶ ἡ ψυχή. ἐμὲ γὰρ ἔθραξε μέν τι καὶ πάλαι λέγοντα τὸν λόγον, καί πως ἐδυςωπούμην κατ' Ἴβυκον, μή τι παρὰ θεοῖς ἀμβλακὼν τιμὰν πρὸς ἀνθρώπων ἀμείψω· D νῦν δ' ᾔσθημαι τὸ ἁμάρτημα.

ὡς δή τοι, ὦ ἑτ.] V. ὡς δή τι, quod ex codd. optimis emendatum, quanquam hi partim corrupte ὡς δή, vel δέ, ποι scriptum exhibent.

D. ἀμβλακὼν τιμὰν] Sic Bodl. ΔΠGT Editt. ἀμπλακών. v.

debeant intelligi: semper autem, quotiescunque mihi obtingit, me retinet ac deterret, si quid facturus sum. Iam vero dubitatio nascitur, sintne haec verba temere invecta, an prudenter et consulto interposita. Qua de re miror nemini eorum in mentem venisse accuratius disquirere, qui de loci ineptiis conquesti sunt. Et mihi quidem non est dubium, quin scriptor iustissimam habuerit caussam inserendae huius admonitionis. Nam primum vel propter verba insequentia: φωνὴν ἔδοξα αὐτόθεν ἀκοῦσαι, ἥ με οὐκ ἐᾷ ἀπιέναι, ut Phaedrus in universum rem admoneretur, necessarium videri poterat. Deinde manifestum est daemonium hoc, quod retinendi tantum ac deterrendi vim habere dicitur, ab ipso Socrate opponi animo vaticinandi ac divinandi facultate praedito, cui, ubi daemonium aliquid fieri prohibuerit, suspicari ac divinare liceat, quid sit quod peccatum fuerit et quo id modo expiari debeat. Quae omnia qui diligenter perpenderint, eos speramus nobis facile esse concessuros, sine idonea caussa hunc locum a viris doctis in glossematis suspicionem vocatum esse.

C. ὅσον μὲν ἐμαυτῷ μόνον ἱκανός] Videlicet nec vero aliis. Sic ἀλλὰ — μέν positum Sophist. p. 240. B. οὐδαμῶς ἀληθινόν γε, ἀλλ' ἐοικὸς μέν. Theaet. p. 201. B. οὐδαμῶς ἔγωγε οἶμαι, ἀλλὰ πεῖσαι μέν. Ibid. p. 197. B. τρόπον δέ γ' ἄλλον οὐδεμίαν ἔχειν, ἀλλὰ δύναμιν μὲν αὐτῷ παραγεγονέναι. Lachet. p. 182. D. ἀλλ' ἔστι μὲν χαλεπὸν λέγειν. Protagor. p. 344. A. οὐ γὰρ εἶναι, ἀλλὰ γενέσθαι μέν ἐστιν. Men. p. 87. A. οὔπω οἶδα, εἰ ἔστι τοῦτο τοιοῦτον, ἀλλ' ὥςπερ μέν τινα ὑπόθεσιν οἶμαι προὔργου ἔχειν. Criton. p. 43. D. οὔ τοι δὴ ἀφῖκται, ἀλλὰ δοκεῖ μέν μοι ἥξειν τήμερον. Videlicet oppositum talibus in locis iam continetur superioribus. De hac Socratis professione autem conf. Maxim. Tyrius XIV. 3. ὅσον αὐτῷ ἱκανὸν εἶναι χρησμῳδεῖν, ubi v. Davis. Respexit haec etiam Dio Chrys. Or. XVIII. p. 294. ed. Emper.: μέχρι γὰρ νῦν, ὥςπερ τις ἔφη τῶν παλαιῶν αὐτῷ ἱκανὸς εἶναι μάντις, κἀγὼ ἐξαρκεῖν ᾤμην ἐμαυτῷ περὶ τοὺς λόγους. Nimirum loquutio apud scriptores posteriores abiit in proverbium.

ὡς δή τοι —] quippe revera, nam profecto. Vide ad Reipubl. libr. II. p. 366. C. — Contractam formam θράττειν Atticis, inprimisque Platoni, vehementer placuisse docuit Pierson. ad Moer. p. 186. Ruhnken. ad Tim. p. 93 sq.

ἐδυςωπούμην κατ' Ἴβυκον] Lobeckius ad Phryni-

ΦΑΙ. Λέγεις δὲ δὴ τί;

ΣΩ. Δεινόν, ὦ Φαῖδρε, δεινὸν λόγον αὐτός τε ἐκόμισας ἐμέ τε ἠνάγκασας εἰπεῖν.

ΦΑΙ. Πῶς δή;

ΣΩ. Εὐήθη καὶ ὑπό τι ἀσεβῆ· οὗ τίς ἂν εἴη δεινότερος;

ΦΑΙ. Οὐδείς, εἴ γε σὺ ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Τί οὖν; τὸν Ἔρωτα οὐκ Ἀφροδίτης καὶ θεόν τινα ἡγεῖ;

ΦΑΙ. Λέγεταί γε δή.

ΣΩ. Οὔ τι ὑπό γε Λυσίου, οὐδὲ ὑπὸ τοῦ σοῦ
E λόγου, ὃς διὰ τοῦ ἐμοῦ στόματος καταφαρμακευθέντος ὑπὸ σοῦ ἐλέχθη. εἰ δ' ἔστιν, ὥςπερ οὖν ἔστι, θεὸς ἤ τι θεῖον ὁ Ἔρως, οὐδὲν ἂν κακὸν εἴη· τὼ δὲ λόγω τὼ νῦν δὴ περὶ αὐτοῦ εἰπέτην ὡς τοιούτου ὄντος.

Schneidewin. ad Ibyci fragm. in Delect. Epigramm. Vol. II. p. 343. Cod. Bodl. τιμᾶν.

Οὔ τι ὑπό γε Λυσίου] Mon. οὔτοι, male. οὔτις Bodl.

E. τὼ δὲ λόγω] δὲ Bodl. Flor. g. Vind. 4. 7. α. pro vulg. δή, quod tenuit Bekkerus. Praeterea Bodl. τῶι δὲ λόγωι τῶι, casu dativo; male. Idem prave in proximis: ἡμάρτανε τὴν, et cum Vat. Δ Ven. Π Par. DGNOT Flor. g. h. μήτε ἀληθές.

chum p. 190. „Δυςωπεῖσθαι et ionicum νωπεῖσθαι, quantum ex etymo intelligi potest, proprie de oris confusione dicitur, quae ex variis perturbationibus, metu, suspicione, pudore, exsistit. Sed veteres illi tantum de praesensione instantis periculi vel molestiae usurparunt. Sic et Plato et Xenophon et Demosthenes.“ — Ibyci Rhegini sententiam, quae hoc loco memoratur, illustrat Ruhnk. ad Tim. p. 90. Fragmentum tractat Schneidewin. Delect. Epigr. V. II. p. 343.

D. ὑπό τι ἀσεβῆ] propemodum impiam, ut Gorg. p. 493. C. Aristoph. Vesp. 1281. Ecclesiaz. 1062. Athen. IV. p. 157. A. XIII. p. 579. D. XV. p. 693. B. Plura dabunt Casaubon. ad Sueton. Iul. c. 41. Wyttenbach. Epist. Crit. p. 30. Dobree Commentar. in Aristoph. p. 586 sq. ed. Lips. Etiam ὑπό τι μικρόν dixerunt, de quo vide interprett. ad Strabon. T. II. p. 209. ed. Friedem.

Οὔ τι ὑπό γε Λυσίου] Phileb. p. 13. D. Οὔ τι καθόσον γε ἡδοναί, ubi vide annot. coll. Matthiae Gr. §. 609. extr.

E. εἴ δ' ἔστιν, ὥςπερ οὖν ἔστι] Nostrates dicunt: *wie er es denn nun einmal ist.* Apolog. Socr. p. 21. D. ἐγὼ δ', ὥςπερ οὖν οὐκ οἶδα, οὐδὲ οἴομαι. De sententia conf. Sympos. p. 204. C. D. p. 212. A sqq.

P. 243. ὃν Ὅμηρος μὲν οὐκ ᾔσθετο, Στησίχορος δέ] Stesichorus Himerensis ob

ταύτη τε οὖν ἡμαρτανέτην περὶ τὸν Ἔρωτα, ἔτι τε ἡ εὐήθεια αὐτοῖν πάνυ ἀστεία, τὸ μηδὲν ὑγιὲς λέγοντε μηδὲ ἀληθὲς σεμνύνεσθαι ὥς τι ὄντε, εἰ ἄρα ἀν- 243
θρωπίσκους τινὰς ἐξαπατήσαντε εὐδοκιμήσετον ἐν αὐτοῖς. ἐμοὶ μὲν οὖν, ὦ φίλε, καθήρασθαι ἀνάγκη. ἔστι δὲ τοῖς ἁμαρτάνουσι περὶ μυθολογίαν καθαρμὸς ἀρχαῖος, ὃν Ὅμηρος μὲν οὐκ ᾔσθετο, Στησίχορος δέ. τῶν γὰρ ὀμμάτων στερηθεὶς διὰ τὴν Ἑλένης κακηγορίαν, οὐκ ἠγνόησεν, ὥςπερ Ὅμηρος, ἀλλ' ἅτε μουσικὸς ὢν ἔγνω τὴν αἰτίαν, καὶ ποιεῖ εὐθύς· Οὐκ ἔστ' ἔτυμος λόγος οὗτος, οὐδ' ἔβας ἐν νηυσὶν εὐσέλμοις, οὐδ' ἵκεο Πέργαμα Τροίας. καὶ B
ποιήσας δὴ πᾶσαν τὴν καλουμένην παλινῳδίαν παραχρῆμα ἀνέβλεψεν. ἐγὼ οὖν σοφώτερος ἐκείνων γενήσομαι κατ' αὐτό γε τοῦτο. πρὶν γάρ τι παθεῖν διὰ τὴν τοῦ Ἔρωτος κακηγορίαν, πειράσομαι αὐτῷ ἀπο-

P. 243. A. *ἔτυμος λόγος οὗτος*] V. *ἔτυμος ὁ λόγος*. Articulum plurimi optimique libri aspernantur. — *οὐδὲ βὰς* Bodl. vitiose. — Vind. 4. *οὐδ' ἵκεο ὑψηλὰ πέργαμα τροίας*. Dein *εὐσέλμοις* Steph. cum Ven. Σ.

B. *καὶ ποιήσας δὴ π.*] V. deerat *καί*, quod codd. unanimi fere consensione redhibuerunt.

carmen maledicum in Helenam oculorum usu privatus esse, eundem autem palinodia cantata recuperasse dicitur. Vid. Isocrat. Helen. p. 245. ed. Bekk. Suidas in *Στησίχορος* inter alia: *φασὶ δὲ αὐτὸν γράψαντα ψόγον Ἑλένης τυφλωθῆναι, πάλιν δὲ γράψαντα Ἑλένης ἐγκώμιον ἐξ ὀνείρου, τὴν παλινῳδίαν, ἀναβλέψαι.* coll. Buttmann. Mytholog. V. I. p. 300. Klein. Fragm. Stesich. p. 91 sqq. Fabulam, quam Stesichorus secutus est, docte tractavit Pflugk. Praefat. ad Eurip. Helenam p. 7 sq. Versiculos eius a Platone allatos alii aliter descripserunt. v. Gaisford. Poet. Min. T. III. p. 341. ed. Lips. Nackius ad Choeril. p. 120. Boissonad. Poet. Gr. Syllog. T. XV. p. 79. Schneidewin. Delect. Epigramm. Vol. II. p. 331. Quod autem Socrates Homerum ait, quamvis coecum scilicet, tamen non perspexisse visus recuperandi rationem, quam Stesichorus *ἅτε μουσικὸς ὢν* probe cognoverit et intellexerit, meminisse debemus Platonis de poesi epica iudicium in Republica inprimis expositum. Nimirum lyrica Stesichori poesis cognatior ipsi visa est verae musicae, i. e. philosophiae. Praeterea conf. p. 244 A. ibique ann. — *ἀνέβλεψεν*, visum recuperavit.

B. *σοφώτερος ἐκείνων*] Stesichoro, qui oculorum usu iam privatus palinodiam cecinit, et Homero, quem coecitatis caussa omnino praeteriit. Schleiermacherus ex cod. Ξ *ἐκείνου*

δοῦναι τὴν παλινῳδίαν γυμνῇ τῇ κεφαλῇ καὶ οὐχ, ὥςπερ τότε, ὑπ' αἰσχύνης ἐγκεκαλυμμένος.

ΦΑΙ. *Τουτωνί, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἔστιν ἅττ' ἂν ἐμοὶ εἶπες ἡδίω.*

Cap. XXI. *ΣΩ. Καὶ γάρ, ὦ 'γαθὲ Φαῖδρε, ἐν-*
C *νοεῖς, ὡς ἀναιδῶς εἴρησθον τὼ λόγω, οὗτός τε καὶ ὁ ἐκ τοῦ βιβλίου ῥηθείς. εἰ γὰρ ἀκούων τις τύχοι ἡμῶν γεννάδας καὶ πρᾶος τὸ ἦθος, ἑτέρου δὲ τοιούτου ἐρῶν ἢ καὶ πρότερόν ποτε ἐρασθείς, λεγόντων, ὡς διὰ σμικρὰ μεγάλας ἔχθρας οἱ ἐρασταὶ ἀναιροῦνται καὶ ἔχουσι πρὸς τὰ παιδικὰ φθονερῶς τε καὶ βλαβερῶς, πῶς οὐκ ἂν οἴει αὐτὸν ἡγεῖσθαι ἀκούειν ἐν ναύταις που τεθραμμένων καὶ οὐδένα ἐλεύθερον ἔρωτα ἑωρακό-*
D *των, πολλοῦ δ' ἂν δεῖν ἡμῖν ὁμολογεῖν ἃ ψέγομεν τὸν Ἔρωτα;*

γυμνῇ τῇ κεφαλῇ] *τῇ* om. Bodl.; non probo.

ἅττ' ἂν ἐμοὶ εἶπες] V. *εἴπῃς*. Indicativum Bodl. Vat. Parisini, Florr. Ven. Vindd. aliique dederunt. Sententia est: nihil legendum censet. — *κατ' αὐτό γε τοῦτο*, in hoc ipso.

C. *οὗτός τε καὶ — ῥηθείς*] Damnat haec ut otiosa Hirschigius. Nec tamen omnia, quae omitti potuerunt, protenus pro otiosis ducenda sunt neque talis epexegesis omnino vi sua caret; v. ad Apolog. Socrat. p. 23. E. et 25. A. ad Phaedon. p. 114. B. al.

ἐν ναύταις που τεθραμμένων] Nautas inter homines vilissimos numeratos esse docet Heindorf. ad h. l. et ad Horat. Satir. I. 5, 4. Adde Interprett. ad Athenaeum VI. p. 254. B. = p. 474., ubi Theopompus dixisse narratur *πλήρεις εἶναι τὰς Ἀθήνας διονυσοκολάκων καὶ ναυτῶν καὶ λωποδυτῶν κτλ.* Lege inprimis etiam ipsum Platonem Legg. IV. p. 704 sqq. Deinde *ἐλεύθερον* i. q. *ἐλευθέριον*, quod parum consulte de suo invexit Hirschig. Menex. p. 245. C. *τό γε τῆς πόλεως γενναῖον καὶ ἐλεύθερον.* Legg. VII. p. 808. A. *αἰσχρὸν καὶ οὐκ ἐλευθέρου.* Gorg. p. 485. C. D. Theaet. p. 173. A. De Rep. VI. p. 499. A. VIII. p. 567. A. Pindar. Pyth. 2, 57. *ἐλευθέρᾳ φρενί*, h. e. generosa mente, al. De structura verborum *ἃ ψέγομεν τον Ἔρωτα* v. Matthiae Gr. §. 421. 2. Rost. §. 104. 3. d. p. 497. ed. VII. Compares Sympos. p. 222. A. *ἃ ἐγὼ Σωκράτη ἐπαινῶ.* Ibid. p. 221. B. *πολλὰ μὲν οὖν ἄν τις καὶ ἄλλα ἔχοι Σωκράτη ἐπαινέσαι.* Aristotel. Polit. VIII. 1. *ἐπαινέσειε δ' ἄν τις καὶ τοῦτο Λακεδαιμονίους.*

D. *ἐπιθυμῶ ποτίμῳ λόγῳ οἷον ἁλμυρὰν ἀκοὴν ἀποκλύσασθαι*] Tractavit hunc locum Wyttenbach. Epist. Crit. p. 271. ed. Lips., qui imitatores recensuit eiusque fontem indicavit esse Eurip. Hippolyt. 653. *ἃ 'γὼ ῥυτοῖς να-*

ΦΑΙ. Ἴσως νὴ Δί', ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τοῦτόν γε τοίνυν ἔγωγε αἰσχυνόμενος καὶ αὐτὸν τὸν Ἔρωτα δεδιὼς ἐπιθυμῶ ποτίμῳ λόγῳ οἷον ἁλμυρὰν ἀκοὴν ἀποκλύσασθαι. συμβουλεύω δὲ καὶ Λυσίᾳ ὅ τι τάχιστα γράψαι, ὡς χρὴ ἐραστῇ μᾶλλον ἢ μὴ ἐρῶντι ἐκ τῶν ὁμοίων χαρίζεσθαι.

ΦΑΙ. Ἀλλ' εὖ ἴσθι, ὅτι ἕξει τοῦθ' οὕτως· σοῦ γὰρ εἰπόντος τὸν τοῦ ἐραστοῦ ἔπαινον, πᾶσα ἀνάγκη Λυσίαν ὑπ' ἐμοῦ ἀναγκασθῆναι γράψαι αὖ περὶ τοῦ E
αὐτοῦ λόγον.

ΣΩ. Τοῦτο μὲν πιστεύω, ἕωςπερ ἂν ᾖς ὃς εἶ.

ΦΑΙ. Λέγε τοίνυν θαῤῥῶν.

ΣΩ. Ποῦ δή μοι ὁ παῖς, πρὸς ὃν ἔλεγον; ἵνα καὶ τοῦτο ἀκούσῃ, καὶ μὴ ἀνήκοος ὢν φθάσῃ χαρισάμενος τῷ μὴ ἐρῶντι.

mihi gratius istis potuisses dicere. Astius εἴποις coni.

D. *Τοῦτόν γε τοίνυν* —] Fuit qui τε pro γε mallet. Non opus.

E. *καὶ τοῦτο ἀκούσῃ*] Sic Bodl. et non pauci alii. Vulgo τούτου.

ὁμοῖοιν ἐξομόρξομαι Εἰς ὦτα κλύζων. Alia contulit Creuzerus ad Plotin. de Pulcrit. p. 465 sq. Usus est his verbis etiam Athenaeus libr. III. p. 121. E. F. et p. 122. A. — *ἐκ τῶν ὁμοίων*, recte Heindorfius interpretatur: si cetera paria sint, *bei gleichen Verhältnissen*. Cui frustra obloquitur Astius, ἐκ τῶν ὁμοίων ratus idem esse quod ὁμοίως, ut hic sit sensus verborum: perinde atque contendit amoris experti potius quam amanti gratificandum esse. Ita vero ἐκ τῶν ὁμοίων alia sede collocandum fuit, non ante χαρίζεσθαι. Ceterum Socrates non sine caussa acriter exagitat superiorum orationum argumentum. Enimvero in utraque amoris vis et natura ea informata est, ut facile appareat, qui ita censeat, eum non ultra vulgus sapere. Itaque Socrates iam Lysiae sermoni aliam oppositurus est orationem, in qua nobiliorem ac vere sublimem describit amoris vim. v. Prolegg.

E. *ὡςπερ ἂν ᾖς ὃς εἶ*] In talibus vulgo ὅς pro οἷος dictum putant. Perperam. Nam οἷος semper ad qualitatem, ὅς ad ipsam vim et naturam alicuius vel rei vel personae refertur. Itaque ὅς certe gravius est quam οἷος. Veluti hoc loco Germanice dicendum: *so lange du bist, der du bist*, quod nonnihil differt ab altera formula: *so lange du ein solcher bist, wie du bist.* Nimirum Socrates hoc dicit: quam diu Phaedrus es, hoc est is, in cuius natura et ingenio positum est, ut orationum audiendarum sis cupidissimus. Exempla huius loquendi rationis attulerunt Heindorf. ad h. l. Porson. et Schaefer. ad Eurip. Orest. 910. Confer etiam Bremium ad Lysiam p. 193.

ΦΑΙ. Οὗτος παρά σοι μάλα πλησίον ἀεὶ πάρεστιν, ὅταν σὺ βούλῃ.

Cap. XXII. ΣΩ. Οὑτωσὶ τοίνυν, ὦ παῖ καλέ,
244 ἐννόησον, ὡς ὁ μὲν πρότερος ἦν λόγος Φαίδρου τοῦ Πυθοκλέους, Μυῤῥινουσίου ἀνδρός· ὃν δὲ μέλλω λέγειν, Στησιχόρου τοῦ Εὐφήμου, Ἱμεραίου. λεκτέος δὲ ὧδε, ὅτι Οὐκ ἔστ' ἔτυμος λόγος, ὃς ἂν παρόντος ἐρα-

ὅταν σὺ βούλῃ] V. ὅταν καὶ σὺ β. praeter fidem codicum.
P. 244. Οὐκ ἔστ' ἔτυμος λόγος] Sic Bodl. ΔΠΣΦDNOT alii pro vulg. ἔτυμος ὁ λόγος. Paullo ante Bodl. λεκτέος om.

παρά σοι μ. πλ. ἀεὶ πάρεστιν] Haesit in his nuper Cobetus Varr. Lectt. p. 119. Graecum esse negans παρεῖναι παρά τινι, ideoque scribendum contendens: πάρα σοι extruso verbo πάρεστιν. Nos vero πάρα σοι a prosa oratione alienum putamus esse servandamque lectionem librorum utpote integerrimam. Nam παρά neutiquam abundanter cum πάρεστιν iunctum, sed hoc potius significat: **Hic in vicinia tua** admodum prope semper praesens adest, ut facile appareat verbi παρεῖναι notionem accuratius definiri graviusque notari praesentiam. Sophocl. Philoct. 1057. ἐπεὶ πάρεστι μὲν Τεῦκρος παρ' ἡμῖν, ubi temere offenderunt intpp., siquidem hoc dicitur: nam adest Teucer in vicinia nostra. Oed. Col. v. 1269. πρός σοι παραστάθήτω. Electr. v. 610. σὺν δίκῃ ξύνεστιν. Ibid. v. 1242. κἀν γυναιξὶν ὡς Ἄρης ἔνεστιν. Oed. Col. v. 115. ἐν γὰρ τῷ μαθεῖν ἔνεστιν ηὑλάβεια τῶν ποιουμένων. Dixit de hoc loquendi genere Bastius Epistol. Crit. ad Boissonad. p. 124 sqq.

P. 244. λόγος Φαίδρου — Ἱμεραίου] Verissima est disputatio Astii, ludere Socratem in nominibus atque inde repetere ipsarum orationum ingenium ac discrimen putantis. „Oratio prior, inquit, dicitur Phaedri esse, cuius nomine significatur is, qui vana oblectatur specie; isque filius vocatur Pythoclis, quo homo famae et gloriae cupidus designatur; praeterea Myrrhinusius vocatur, quasi in toris myrteis cubans, quod moris est delicatorum et otiosorum, v. Polit. II. 372. B, vel sertis myrteis redimitus.“ (In quo observandum cod. Bodl. scribere μυρινουσίου.) „Alterius contra orationis, quam Socrates dicturus est, ingenium vere musicum ac religiosum egregie hoc indicatur, quod Stesichori fingitur esse. Stesichorus videlicet a choris instituendis nomen invenit; porro filius fuit Euphemi, quo vir pius significatur, et Himera oriundus, quo vir amore (ἱμέρῳ) quasi initiatus designatur. Egregie igitur Plato veterum consuetudinem morum, ingenii, vel fatorum alicuius hominis ab eius nomine repetendorum, de qua v. Valcken. ad Phoeniss. p. 242. Iacobs. ad Anthol. Gr. Vol. III. P. II. p. 231. Lobeck. ad Soph. Aiac. p. 288. et Aglaopham. Libr. II. p. 870., in rem suam accommodavit.“ De studio veterum nomina ad rationem etymologicam revocandi legas etiam Meinekium ad Euphor. p. 128. et Creuzerum De arte hist. Gr. p. 52.

εἰ — γὰρ ἦν ἁπλοῦν] H. e.

στοῦ τῷ μὴ ἐρῶντι μᾶλλον φῇ δεῖν χαρίζεσθαι, διότι δὴ ὁ μὲν μαίνεται, ὁ δὲ σωφρονεῖ. εἰ μὲν γὰρ ἦν ἁπλοῦν τὸ μανίαν κακὸν εἶναι, καλῶς ἂν ἐλέγετο· νῦν δὲ τὰ μέγιστα τῶν ἀγαθῶν ἡμῖν γίγνεται διὰ μανίας, θείᾳ μέντοι δόσει διδομένης. Ἥ τε γὰρ δὴ ἐν Δελφοῖς προφῆτις αἵ τ᾽ ἐν Δωδώνῃ ἱέρειαι μανεῖσαι μὲν B
πολλὰ δὴ καὶ καλὰ ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ τὴν Ἑλλάδα

cum *Δ* G *Y* et pr. *Π*.

B. *Ἥ τε γὰρ δὴ ἐν Δελφοῖς*] *δὴ* om. Bodl. Flor. g, sed ras. post *γάρ*.

simpliciter ac sine exceptione verum; v. ad Sympos. p. 183. D. Reip. VIII. p. 545. D. ibique annot.

νῦν δὲ τὰ μέγιστα] Furorem non simpliciter in malis ducendum esse vel ex eo apparere arbitratur, quod hominibus per eum maxima quaeque bona obtingere soleant, siquidem ille divino munere, *θείᾳ μοίρᾳ*, mortalibus tribuatur. Quod quorsum pertineat, disputavimus suo loco in Prolegomenis. Distinguuntur autem divini furoris genera quattuor, sicuti apparet etiam ex p. 265. B. C, ubi ad hunc locum respicitur, *μαντική*, quae Apollini debetur, *τελεστική*, expiatio et lustratio, *καθαρμός, ἁγνισμός, τελετή*, quae adscribitur Baccho, *ποιητική*, quae Musis accepta refertur, denique *ἐρωτική*, Veneris et Amoris munus ac beneficium, quod furoris genus, quia ad divinae veritatis refertur scientiam et cognitionem, iudicatur omnium esse praestantissimum et mortalibus ad summam eorum felicitatem datum. Et primum quidem *μαντικὴν* vitae mortalium maxime salutarem extitisse, perspicuum esse censet exemplo Pythiae, sacerdotum Dodonaearum, Sibyllarum, aliorum vatidicorum hominum; patere item ait ex ipso nomine *μαντικῆς*, quam cum irrisione sophistarum, vocabulorum originatione, sicuti ex Cratylo constat, male abutentium, olim veteres vere *μανικὴν* appellaverint, utpote rati eam ut pulcrum quiddam hominibus obtigisse, quum recentiores inserta littera *ταῦ* prave *μαντικὴν* vocaverint. Qua opportunitate, quo maior etiam fiat irrisionis acerbitas, etiam aliud affertur exemplum perversae et ridiculae vocabulorum derivationis, quo tamen philosophus item facete et urbane in rem suam utitur, quandoquidem recentiores dicit etiam *οἰωνιστικὴν* perperam isto nomine insignivisse, quum antiqui nominum conditores eam vocaverint potius *οἰονοϊστικήν*, quippe quae sobriae mentis cogitatione futurarum rerum notitiam quaereret. Quocirca eam ab *οἴησις, νοῦς* et *ἱστορία* appellatam esse statuit, qua originatione nihil potest esse insulsius, ut ne Indici quidem etymologi nostri, lepida sane interdum capita, quidquam magis ridiculum in medium attulisse videantur. His vero tamquam obiter expositis sic fere pergit: „Sed arte augurali," inquit, „quanto illa et re et nomine est praestabilior, tanto furor divinus excellentior est omni humana praestantia." Quibus ita expositis deinde inde a verbis: *Ἀλλὰ μὴν νόσων γε κτλ.* transitur ad describenda alia divini furoris genera.

εἰργάσαντο, σωφρονοῦσαι δὲ βραχέα ἢ οὐδέν. καὶ ἐὰν δὴ λέγωμεν Σίβυλλάν τε καὶ ἄλλους, ὅσοι μαντικῇ χρώμενοι ἐνθέῳ πολλὰ δὴ πολλοῖς προλέγοντες εἰς τὸ μέλλον ὤρθωσαν, μηκύνοιμεν ἂν δῆλα παντὶ λέγοντες. τόδε μὴν ἄξιον ἐπιμαρτύρασθαι, ὅτι καὶ τῶν παλαιῶν οἱ τὰ ὀνόματα τιθέμενοι οὐκ αἰσχρὸν ἡγοῦντο,
C *οὐδὲ ὄνειδος μανίαν· οὐ γὰρ ἂν τῇ καλλίστῃ τέχνῃ, ᾗ τὸ μέλλον κρίνεται, αὐτὸ τοῦτο τοὔνομα ἐμπλέκοντες μανικὴν ἐκάλεσαν· ἀλλ' ὡς καλοῦ ὄντος, ὅταν θείᾳ μοίρᾳ γίγνηται, οὕτω νομίσαντες ἔθεντο. οἱ δὲ*

προλέγοντες εἰς τὸ μέλλον ὤρθωσαν] Stephanus cum Aldo: *προὔλεγον — ὀρθῶς.* Sed *προλέγοντες* est in Bas. 2. et in mss. omnibus. Istud *ὀρθῶς* autem ex *ὤρθωσα* natum, quod servavit Venet. Σ et corr. Φ cum Aristide Oratt. Platt. I. T. II. p. 13. ed. Iebb. *ὄρθωσαν* est in H et corr. F et marg. T, ut corruptelae origo sit manifesta. Pro *χρώμενοι ἐνθέῳ* Bodl. ΔΠGN OT Vind. 4. 7. α. Flor. g. h. Mon. *ἐν θεοῖς*, unde Winckelmannus extundebat *ἐνθέως*. Vera tamen lectio vulgata videtur. v. ann. Articulum *τὸ* ante *μέλλον* uncis seclusit Hirschig.

C. *τὸ ταῦ ἐπεμβάλλοντες*] Sic codd. mss. ad unum omnes. Vulgo *ἐπεμβαλόντες.*

ὀρνίθων ποιουμένων] Sic codd. Platonis ad unum omnes.

B. *μαντικῇ χρώμενοι ἐνθέῳ*] Mox C. *ὅταν θείᾳ μοίρᾳ γίγνηται.* D. *μανίαν τὴν ἐκ θεοῦ.* P. 245. B. *μανίας γιγνομένης ἀπὸ θεῶν.* De ipsa re vide Ciceron. De Divin. I. 18. 19. 31. 37. ibique Davisium.

C. *ἀλλ' ὡς καλοῦ ὄντος*] Participium ad praedicatum accommodatum, cuius usus exempla plurima congessimus ad Reip. I. p. 333. D. Protag. p. 354. C. supra ad p. 239. B. De participio atque *ὡς* conf. Phileb. p. 16. D. *ταύτην φήμην παρέδοσαν, ὡς ἐξ ἑνὸς μὲν καὶ πολλῶν ὄντων τῶν ἀεὶ λεγομένων εἶναι.* Cratyl. p. 439. C. *διανοηθέντες — ὡς ἰόντων τε ἁπάντων ἀεὶ καὶ ῥεόντων.* Lucian. Dial. Mort. II. 2. *οὕτω γιγνώσκετε, ὡς οὐδὲ παυσαμένου μου.* vid. Lobeck. ad Soph. Aiac. v. 281. De re Cicero De Divin. I. 1. in.: Itaque ut alia nos melius multa, quam Graeci, sic huic praestantissimae rei (praesensioni et scientiae rerum futurarum) nomen nostri a divis (divinationem dicit), Graeci, ut Plato interpretatur, a furore duxerunt. Ceterum verissime statuit Astius hanc vocabulorum originationem non carere Sophistarum irrisione, quorum perversitas imitatione perstringatur.

ἐπεὶ καὶ τήν γε τῶν ἐμφρ.] Comparaturus disciplinam augurandi humanam cum divino illo vatum furore ita pergit explicare sermonem, ut *οἰωνιστικὴν* tanquam aliud pravae vocabulorum mutationis exemplum in medium afferat. Quod diligenter tenendum est, ne totum

νῦν ἀπειροκάλως τὸ ταῦ ἐπεμβάλλοντες μαντικὴν ἐκά-
λεσαν. ἐπεὶ καὶ τήν γε τῶν ἐμφρόνων ζήτησιν τοῦ
μέλλοντος, διά τε ὀρνίθων ποιουμένων καὶ τῶν ἄλλων
σημείων, ἅτ' ἐκ διανοίας ποριζομένων ἀνθρωπίνῃ
οἰήσει νοῦν τε καὶ ἱστορίαν, οἰονοϊστικὴν ἐπωνόμασαν,
ἣν νῦν οἰωνιστικὴν τῷ ω̄ σεμνύνοντες οἱ νέοι καλοῦ- D
σιν. ὅσῳ δὴ οὖν τελεώτερον καὶ ἐντιμότερον μαντικὴ
οἰωνιστικῆς, τό τε ὄνομα τοῦ ὀνόματος ἔργον τ' ἔρ-
γου, τόσῳ κάλλιον μαρτυροῦσιν οἱ παλαιοὶ μανίαν σω-
φροσύνης, τὴν ἐκ θεοῦ τῆς παρ' ἀνθρώπων γιγνο-

Sed Stephan. Heind. Astius ex Aristide l. c. dederunt *ποιουμένην*. Quae lectio eo magis videtur dubia, quod etiam Aristidis codd. plurimi *ποιουμένων*, non improbante Reiskio, probante Dindorfio. Et ibidem p. 39. 10. Aristides vulgo *πονουμένην*.

ἀνθρωπίνῃ οἰήσει] Ita codd. optimi quique pro vulg. *νοήσει*. Quanquam Bodl. a pr. m. habet: *ἀνθρωπίνην οἰήσει*. Deinde vulg. *οἰονοηστικήν*. Sed *οἰονοϊστικὴν* Flor. a. c. Vind. 1. 3. 6. Ven. Ξ alii, quod auctore Buttmanno suscepimus. Bodl. et alii *οἰωνιστικήν*, ac dein Φ D N O al. *ὠωνιστικήν*, quod legit etiam Schol. Hermogen. cod. Paris. 1983. f. 186, cuius verba apposuit Bekker.

D. *τῷ ω̄ σεμνύνοντες*] Sic Bodl. Vin. 1. 4. et octo fere alii pro vulg. *τὸ ω̄ σεμν.*

hunc locum sinistre intertextum esse opineris. De ipsa originatione audias Hermiam p. 110. *τὰ τρία ταῦτα οἱ παλαιοὶ ὀνόματα οἴησιν, νοῦν καὶ ἱστορίαν ἐντείναντες εἰς ἓν ὄνομα οἰονοϊστικὴν αὐτὴν προσηγόρευσαν, πᾶσαν στοχαστικὴν [καὶ] ἀνθρωπικὴν οἰονοϊστικὴν προσαγορεύσαντες, ἀπὸ μὲν* (male leg. *μέντοι*) *τοῦ οιο τὴν οἴησιν δηλοῦντες, ἀπὸ δὲ τοῦ νο τὸν νοῦν, ἀπὸ δὲ τοῦ ἱστικην τὴν ἱστορίαν σημαίνοντες.* Tenuimus vero veterem lectionem *ποιουμένων*, ad quod liquet repetendum esse ex antegressis *τὴν ζήτησιν*, ita ut idem sit quod *ζητούντων*. Redit autem res eodem, sive ipsa *ζήτησις* dicitur *δι' ὀρνίθων ποιεῖσθαι*, sive ea perhibetur esse *τῶν ἐμφρόνων αὐτὴν δι' ὀρνίθων ποιουμένων.* Quocirca nulla omnino caussa est, cur codicum auctoritatem deserendam existimemus.

D. *ἣν νῦν οἰωνιστ.*] Nam Graecia olim ω̄ ignoravit, de quo Heindorf. laudat Muretum Var. Lectt. XVIII. 1. — *τῷ ω̄ σεμν.*, istud ω̄ cum ostentatione tanquam iactantes. Hermias: *τὸ ο̄ μεταβάλλοντες εἰς τὸ ω̄ ὡς εἰς ὀγκοειδέστερον — καὶ μεγαλοφωνότερον.* Theaet. p. 168. D. *ἀποσεμνύνων τὸ πάντων μέτρον.* Phileb p. 28. B. *σεμνύνεις γὰρ τὸν σαυτοῦ θεόν.* Gorg. p. 511. D. 512. C. Parmen. p. 128. C. Reip. III. 13. conf. Valcken. ad Hippol. p. 176. Spanhem. ad Iulian. Caesar. p. 54. ed. Heus.

τό τε ὄνομα —] Nam *οἰωνιστικῆς* nomen graviorem subiit corruptelam.

μένης. Ἀλλὰ μὴν νόσων γε καὶ πόνων τῶν μεγίστων, ἃ δὴ παλαιῶν ἐκ μηνιμάτων ποθὲν ἔν τισι τῶν γε-
E νῶν, ἡ μανία ἐγγενομένη καὶ προφητεύσασα οἷς ἔδει ἀπαλλαγὴν εὕρετο, καταφυγοῦσα πρὸς θεῶν εὐχάς τε

ἃ δὴ παλαιῶν — τῶν γενῶν] Stephan. de sola Cornarii, ut videtur, coniectura dedit: μεγίστων δὲ ἁμαρτήματα ἐκ μηνιμάτων που θεῶν ἔν τισι γενομένων, ἡ μανία κτλ., quod adversatur codicum testimoniis.

E. ὅθεν δὴ καθ.] δὴ om. Bodl.

Ἀλλὰ μὴν νόσων γε—] Facile est ad intelligendum verba primariam partem enuntiati efficientia inter se ita cohaerere: ἀλλὰ μὴν νόσων γε καὶ πόνων (aerumnarum, ut Eurip. Orest. v. 281.) τῶν μεγίστων ἀπαλλαγὴν εὕρετο ἡ μανία ἐγγενομένη οἷς ἔδει (ἐνεῖναι) καὶ προφητεύσασα οἷς ἔδει (προφητεῦσαι), καταφυγοῦσα κτλ., ut profecto non videam, cur Astius in his adeo haeserit. Sensus hic est: Iam vero de morbis atque calamitatibus maximis furor, quum et inesset, in quibus inesse oporteret, et vaticinaretur quibus deberet, facile illorum invenit remedium. Plus molestiae afferunt verba intermedia: ἃ δὴ παλαιῶν — τῶν γενῶν, de quorum et iunctura et sententia accuratius dicendum. Et Heindorf. quidem pro ἃ δὴ scribendum putat: ἅτε. Quem ita refellere studet Astius, ut ἃ δὴ statuat idem quod ἅτε valere. Quod licet affirmaverit etiam Lobeckius ad Aiac. p. 386.; tamen rem secus habere plane nobis persuasimus. Ut paucis praecidam, ἃ neutro genere post masculinum illatum est, quum exspectares οὕ. Quam loquendi rationem nihil habere insolentiae docebit Matth. Gr. §. 439. Quocirca ἦν vel ἐγένετο intelligendum relinquitur, quod et ipsum eiusmodi est, nulla ut indigeat excusatione. Quamquam in eo nuper offendit Hermannus, qui arbitrio suo scripsit: τῶν γενῶν ἦ, articulo ἡ ante μανία deleto. Sed quum ita de grammatica constet verborum ratione, tum etiam de eorundem sententia diligentius quaerendum est. Itaque παλαιὰ μηνίματα sunt irae deorum antiquitus susceptae propter scelera a maioribus commissa, quae quidem in posteris puniri vulgaris erat opinio, de qua dixit Valcken. ad Eurip. Hippolyt. p. 253. Quod vero adiicitur ποθέν, id infinitum facit scelerum illorum indicium, ut hoc dicatur: propter iram inveteratam alicunde oriundam. Apte contulit Buttmannus Eurip. Phoeniss. v. 948. Κάδμῳ παλαιῶν Ἄρεος ἐκ μηνιμάτων. Recte igitur Scholiastes Aristidis T. II. p. 13. ed. Iebb. παλαιῶν μηνιμάτων λέγει τῶν προγονικῶν. Superest, ut dicatur de verbis ἔν τισι τῶν γενῶν. Ea vero nuper egregie interpretatus est Lobeck. Aglaophami Tom. I. p. 636. Quippe γένη non sunt familiae sacerdotales, ut Astius olim opinabatur, quales fuere Eumolpidae aut Arestoridae. Hi enim nunquam vaticinandi et medicandi munere functi sunt; sed intelliguntur aegroti ipsi, piacularium hominum posteri, qui noxa maiorum capitali afflicti erant. Quum vero huius culpae conscientia non omnes eiusdem stirpis ho-

καὶ λατρείας, ὅθεν δὴ καθαρμῶν τε καὶ τελετῶν τυχοῦσα ἐξάντη ἐποίησε τὸν ἑαυτῆς ἔχοντα πρός τε τὸν παρόντα καὶ τὸν ἔπειτα χρόνον, λύσιν τῷ ὀρθῶς μανέντι τε καὶ κατασχομένῳ τῶν παρόντων κακῶν εὑρομένη. Τρίτη δὲ ἀπὸ Μουσῶν κατοκωχή τε καὶ μα- 245

τὸν ἑαυτῆς ἔχοντα]. V. *τὸν αὐτὴν ἔχοντα*, praeter fidem librorum fere omnium.

P. 245. *κατοκωχή τε κ. μ.*] Sic Flor. b c. g. i. Vind. 1. alii. Bodl. *κατοικωχή*, et supra vers. *κατακωχή*. Vulgo *κατοχή*.

mines pariter exagitet, recte sane vis mali dicitur conspicua esse *ἔν τισι τῶν γενῶν*. Comparat Lobeckius Pausan. IX. 5. *τῶν Ἐριννύων τοῦ Λαΐου καὶ Οἰδίποδος Τισαμενῷ μὲν οὐκ ἐγένετο μήνιμα, Αὐτεσίωνι δὲ τῷ Τισαμενοῦ*. Ceterum vir doctissimus totum hunc locum sic descripsit: *ἀλλὰ μὴν νόσων καὶ πόνων τῶν μεγίστων, ἃ δὴ παλαιῶν ἐκ μηνιμάτων ποθὲν ἔν τισι τῶν γενῶν ἡ μανία ἐγγενομένη καὶ προφητεύσασα, οἷς ἔδει ἀπαλλαγὴν εὕρετο καταφυγοῦσα κτλ.*, in quo perspicuum est eum *οἷς ἔδει* cum consequentibus iunxisse, ut intellexerit *ἀπαλλαγὴν εὑρίσκεσθαι:* minus liquet, quid de reliqua enuntiati parte statuerit.

E. *ὅθεν δὴ καθαρ.*] H. e. *ἐξ ὧν δὴ εὐχῶν τε καὶ λ.* De re ipsa conf. Cratyl. p. 405. A. Reip. II. p. 364. B. sqq. et Lobek. Aglaoph. p. 726 sqq. Pro *ἐξάντη ἐποίησεν* Cratyli loco dixit *καθαρὸν παρεῖχεν*. Videlicet *ἐξάντης* est *ἔξω ἄτης* s. *βλάβης ὤν*, ut recte Timaeus Gloss. p. 108, ubi v. Ruhnken. Deinde *τὸν ἑαυτῆς ἔχοντα*, **ipsius aliquid possidentem, ipsius participem**, quam rationem illustravit Matth. Gr. §. 323, qui inter alia contulit locum Sophoclis plane consimilem Oedip. Tyr. 709. *μάθ' οὕνεκ' ἐστί σοι βρότειον οὐδὲν μαντικῆς ἔχον τέχνης.* Aliam tamen iniit rationem qui nuper *τὸν ἔχοντα* accepit ipte pro substantivo, cui adiunctus genitivus esset.

τῷ ὀρθῶς μανέντι τε καὶ κατασχομένῳ] *Κατέχεσθαι* proprie dicitur de iis, qui divino numine afflati et furore concitati sunt. v. Ion. p. 533. E. Menon. p. 99. D. Symp. p. 215. C. Xenoph. Sympos. I. 10. ibique interpp. Aoristus autem medii pro passivo accipiendus est, quem usum, epici sermonis proprium, in verbo *ἔχειν* eiusque compositis Attici quoque servarunt scriptores, fugientes, ut videtur, formam, non quidem obsoletam, sed pronuntiantis ori minus commodam, *ἐσχέθην*. Conf. Matth. Gr. §. 496. 7. p. 935. Rost. Gr. §. 114. annot. 3. p. 562. ed. IV.

P. 245. *κατοκωχή τε καὶ μανία*] De originatione et scriptura nominis *κατοκωχὴ* copiose disputarunt Valcken. ad Ammon. p. 23 sq. Pierson. ad Moer. p. 221. Ducta nimirum vox est ab *ὄκωχα*, unde *ὀκωχή*, de quo vide Buttmann. Gr. Amplior. §. 85. ann. 5. De participiorum cumulatione exposuimus iam ad p. 228. B. De sententia vero, qua poesis e divino mentis instinctu et furore oriri iudicatur, conf. infra p. 265. B. Ion. p. 533. E. 534. A. Apolog. Socr. p. 22. B. Eandem Democrito placuisse constat. v. Cicer. De Orat. II. c. 46. §. 194. De divinat. I. 37. Horat. Epist. ad Pison. v. 295. Clement. Al.

νία λαβοῦσα ἁπαλὴν καὶ ἄβατον ψυχήν, ἐγείρουσα καὶ ἐκβακχεύουσα κατά τε ᾠδὰς καὶ κατὰ τὴν ἄλλην ποίησιν μυρία τῶν παλαιῶν ἔργα κοσμοῦσα τοὺς ἐπιγιγνομένους παιδεύει. ὃς δ' ἂν ἄνευ μανίας Μουσῶν ἐπὶ ποιητικὰς θύρας ἀφίκηται, πεισθεὶς ὡς ἄρα ἐκ τέχνης ἱκανὸς ποιητὴς ἐσόμενος, ἀτελὴς αὐτός τε καὶ ἡ ποίησις, ὑπὸ τῆς τῶν μαινομένων ἡ τοῦ σωφρονοῦντος, ἠφανίσθη.

B Cap. XXIII. Τοσαῦτα μέν τοι καὶ ἔτι πλείω ἔχω μανίας γιγνομένης ἀπὸ θεῶν λέγειν καλὰ ἔργα.

ἱκανὸς ποιητὴς ἐσόμενος] Male vulgo *ἱκανῶς*, quod e plurimis optimisque codd. correctum.

Strom. VI. p. 827. *ποιητὴς δὲ ὅσσα μὲν ἂν γράφῃ μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἱεροῦ πνεύματος, καλὰ κάρτα ἐστίν.* Quod autem Plato hic arbitratur neminem unquam praeclarum poetam esse exstiturum, nisi qui divino instinctu concitatus et tanquam *θείᾳ μοίρᾳ* factus poeta fuerit; id minime adversatur celeberrimae ipsius sententiae, qua poetis scientiae laudem eripuit et unis maxime philosophis vindicavit. Nam etiam *τῇ θείᾳ μοίρᾳ* suum honorem constare voluit. Quapropter errarunt qui haec putarunt inde habere excusationem, quod Phaedrus a iuvene philosopho sit conscriptus. At vide p. 248. ibique ann.

ἄβατον ψυχήν] *ἄβατον* quum proprie dicatur de locis sacris, ad quae profanis nefas est accedere, eleganter h. l. ad animum purum, intactum, integrum transfertur.

κατά τε ᾠδὰς —] Menex. p. 239. E. *εἰς ᾠδάς τε καὶ τὴν ἄλλην ποίησιν.* In quibus *ᾠδαί* sunt carmina lyrica. Alterum *κατὰ* ante *τὴν ἄλλην* Hirschig. delendum censet. Non opus.

ἐπὶ ποιητικὰς θύρας ἀφίκηται] Senec. de Tranq. An. 15. poeticas fores pepulit. Ceterum conferas ann. ad p. 233. E.

πεισθεὶς ὡς ἄρα — ἐσόμενος] vana hac ductus opinione, se arte ac disciplina bonum poetam evasurum esse. De *αὐτός τε καὶ ἡ ποίησις* v. ad Symp. 221. 8.

ἀτελὴς — ἠφανίσθη] Dictum est per prolepsin pro *ἠφάνισται, ὥστε ἀτελὴς εἶναι.* v. ad Remp. p. 560. D.

B. *θορυβείτω δεδιττόμενος*] *δεδίσκεσθαι* et *δεδίττεσθαι* ab Atticis scriptoribus fere terrendi ponitur significatione, ut Graevius ad Luciani Soloecist. T. III. p. 565. Pierson. ad Moer. p. 119. Lobeck. ad Phrynich. p. 320. observarunt. Apud Homerum autem etiam timendi notionem exprimit, de qua re monuit iam Eustath. ad Iliad. XIII. 943., eiusque exemplum Polyaenus aliique posteriore tempore sunt secuti. Hoc loco priorem significationem locum habere nemini obscurum

ὥςτε τοῦτο γε αὐτὸ μὴ φοβώμεθα, μηδέ τις ἡμᾶς
λόγος θορυβείτω δεδιττόμενος. ὡς πρὸ τοῦ κεκινημέ-
νου τὸν σώφρονα δεῖ προαιρεῖσθαι φίλον· ἀλλὰ τόδε
πρὸς ἐκείνῳ δείξας φερέσθω τὰ νικητήρια, ὡς οὐκ ἐπ'
ὠφελείᾳ ὁ ἔρως τῷ ἐρῶντι καὶ τῷ ἐρωμένῳ ἐκ θεῶν
ἐπιπέμπεται. ἡμῖν δὲ ἀποδεικτέον αὖ τοὐναντίον, ὡς
ἐπ' εὐτυχίᾳ τῇ μεγίστῃ παρα θεῶν ἡ τοιαύτη μανία
δίδοται. ἡ δὲ δὴ ἀπόδειξις ἔσται δεινοῖς μὲν ἄπιστος, C
σοφοῖς δὲ πιστή. δεῖ οὖν πρῶτον ψυχῆς φύσεως πέρι
θείας τε καὶ ἀνθρωπίνης ἰδόντα πάθη τε καὶ ἔργα
τἀληθὲς νοῆσαι. ἀρχὴ δὲ ἀποδείξεως ἥδε.

B. *τοσαῦτα μέν τοι*] *τοι* Bodl. *ΔΠ*DGNOT. Vulgo erat *μέν σοι*.

esse potest. Desideravit vero Heindorfius pro *δεδιττόμενος* verbum aliquod ostendendi et probandi, quod responderet seqq. *ἀλλὰ τόδε — δείξας*. Ac facile aliquis suspicetur *ἐπιδεικνύμενος* aut simile quid requiri. Qua tamen opinione nihil est inanius. Positum enim verbum terrendi est significatione praegnanti, ut *δεδιττόμενος* sit: dum nos terret iactans et contendens, *indem er uns durch die Behauptung zu schrecken sucht, dass* etc., qui usus loquendi in verbis timendi ac terrendi non adeo rarus est. Rei exempla bene multa attulerunt Schaeferus Apparat. Demosthen. I. p. 663. et 779. ad Eurip. Med. Porson. p. 39. et 92. edit. Lips. 3. intpp. ad Xenoph. Cyrop. VI. 2, 12. VI. 2, 30. Matthiae Gr. §. 520. 1. Unum hic memorasse sufficiet Demosthen. De symmoriis p. 185. 5. ed. Reisk. *εἰ πάντες οἱ ἐνταυθὶ λέγοντες φοβοῖεν, ὡς ἥξει βασιλεύς, ὡς πάρεστι, κτλ.* si omnes, qui hic verba faciunt, terrorem nobis incutientes dictitarent et contenderent etc. Ceterum Astius censuit Platoni obversatum esse locum Homeri Iliad. XX. 201. *Πηλείδη, μὴ δή μ' ἐπέεσσί γε νηπύτιον ὥς Ἔλπεο δειδίξεσθαι.* — Dein *ὁ κεκινημένος* est *ὁ ἔνθεος* s. *ὁ μανεὶς καὶ κατασχόμενος*. Horatius Sermon. II. 3, 209 et 278. commotos s. commotae mentis vocat. Inde *παρακινεῖσθαι* de insanis dicitur, de quo v. Suidas T. III. p. 52. qui interpretatur *τὴν γνώμην διαφθείρεσθαι*.

C. *δεινοῖς μὲν ἄπιστος*] H. e. omnia argutius rimantibus utpote graviter exercitatis in arte sophistica et rhetorica, sublimiore autem veri sensu destitutis. Unde opponuntur *σοφοί*. Dictum enim ironice de sophistis, ut nostrum, *starke Geister*. Ita supra p. 229. D. *λίαν δεινός* vocatur qui in fabulis argute explicandis nimius est; ubi v. ann. Sophistas atque rhetores a Platone eximie *δεινοὺς* appellari, ut Theaet. p. 164. C. multis locis Heindorfius demonstravit ad h. l.

Cap. XXIV. Ψυχὴ πᾶσα ἀθάνατος. τὸ γὰρ ἀεικί-
νητον ἀθάνατον· τὸ δ' ἄλλο κινοῦν καὶ ὑπ' ἄλλου
κινούμενον, παῦλαν ἔχον κινήσεως, παῦλαν ἔχει ζωῆς.
μόνον δὴ τὸ αὑτὸ κινοῦν, ἅτε οὐκ ἀπολεῖπον ἑαυτό,
οὔ ποτε λήγει κινούμενον. ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ὅσα
D κινεῖται τοῦτο πηγὴ καὶ ἀρχὴ κινήσεως. ἀρχὴ δὲ ἀγέ-
νητον. ἐξ ἀρχῆς γὰρ ἀνάγκη πᾶν τὸ γιγνόμενον γί-
γνεσθαι, αὐτὴν δὲ μηδ' ἐξ ἑνός· εἰ γὰρ ἔκ του ἀρχὴ
γίγνοιτο, οὐκ ἂν ἐξ ἀρχῆς γίγνοιτο. ἐπειδὴ δὲ ἀγένητόν

C. *ψυχὴ πᾶσα ἀθ.*] Ita codd. fere ad unum omnes. V. *Πᾶσα ψυχή.*

D. *οὐκ ἂν ἐξ ἀρχῆς γίγνοιτο*] Vind. 4. *οὐκ ἂν ἀρχήν.* ut Muretus coniecit.

τὸ αὐτὸ αὑτὸ κινοῦν] *αὑτὸ* nuper ex codd. accessit.

E. *πᾶσάν τε γένεσιν*] Vett. editt. *γῆν*, quod exstat in marg. Flor. a. c.

καὶ μή ποτε αὖθις ἔχειν] Vulgo post *ἔχειν* repetitum est

Ψυχὴ πᾶσα ἀθάνατος] Latinum fecit hunc locum Tullius Tusculan. I. 23. et De Republ. VI. 25. 26., cuius interpretationem cum graecis contendit Ant. Muretus Varr. Lectt. VIII. 3. Istud *πᾶσα ψυχή* olim multum disputatum est, num de singulis animis esset accipiendum, an de anima universa. Prior sententia placuit Harpocrationi, de quo v. Wyttenbach. ad Phaedon. p. 159. Posterior defensorem nacta est Posidonium Rhodium; v. Backius De Posidon. Rhodio p. 241. Singulas animas pariter atque universam animam philosophus in eadem caussa intellexit Legg. X. p. 896. D sqq.

παῦλαν ἔχει ζωῆς] Afferens haec Scholiastes Aristophanis ad Nubb. v. 95. exhibet *παῦλαν. ἔχει καὶ ζωῆς*, quod per se non displicet, sed a codicibus nihil habet commendationis.

τοῦτο πηγὴ καὶ ἀρχὴ κινήσεως] V. ad p. 249. C. Cicero l. c. quin etiam ceteris, quae moventur, **hic fons, hoc principium.**

D. *μηδ' ἐξ ἑνός*] plane nulla ex re alia. Nam *μηδὲ εἷς* paullulum differt a *μηδείς.* v. ad Rempubl. p. 506. A. Phaed. p. 72. D. Sympos. p. 177. A. 214. D.

εἰ γὰρ ἔκ του ἀρχὴ —, οὐκ — γίγνοιτο] Muretus l. c. coniecit *οὐκ ἂν ἀρχὴ γένοιτο*, vel potius *γίγνοιτο.* Cicero: nec enim esset id principium, quod gigneretur aliunde. Buttmanno placebat: *οὐκ ἂν ἔτι ἀρχὴ γένοιτο*, quod legisse videntur Iamblich. Introd. in Nicom. Arithm. p. 111. Theodoret. Therap. II. p. 504. A. Sed facile isto *ἔτι* caremus nec opus est ut *οὐκ ἀρχὴ* scribatur. Docetur enim his verbis, solum principium esse ideoque extra ipsum principium nullum posse cogitari, unde ipsum gignatur. Recte iam **Ficinus:** Principium autem sine ortu est; ex principio enim necesse est quidquid generatur oriri ipsum autem ex nullo

ἐστι, καὶ ἀδιάφθορον αὐτὸ ἀνάγκη εἶναι. ἀρχῆς γὰρ
δὴ ἀπολομένης οὔτε αὐτή ποτε ἔκ του οὔτε ἄλλο ἐξ
ἐκείνης γενήσεται, εἴπερ ἐξ ἀρχῆς δεῖ τὰ πάντα γίγνε-
σθαι. οὕτω δὴ κινήσεως μὲν ἀρχὴ τὸ αὐτὸ αὑτὸ κι-
νοῦν. τοῦτο δὲ οὔτ' ἀπόλλυσθαι οὔτε γίγνεσθαι δυ-
νατόν, ἢ πάντα τε οὐρανὸν πᾶσάν τε γένεσιν συμπε- E
σοῦσαν στῆναι καὶ μή ποτε αὖθις ἔχειν ὅθεν κινη-
θέντα γενήσεται. ἀθανάτου δὲ πεφασμένου τοῦ ὑφ'
ἑαυτοῦ κινουμένου, ψυχῆς οὐσίαν τε καὶ λόγον τοῦ-

verbum στῆναι, quod Muret., Cornar, Stephan., Heindorf., Ast., Bekker. (hic quidem lectore non monito) repudiarunt. Deest in Vind. α. ita ut spatium vacuum relictum sit. Neque est in codd. Stob. Ecclogg. Phys. I. Bouhierii correctio Animadv. ad Cic. Tusc. p. 30. propoaita: ἔχειν σθένος, ne digna est quidem. quam com memoremus.

ἀθανάτου δὲ] δὲ om. Bodl. et qui fere cum ipso faciunt

καὶ λόγον τοῦτον αὐτόν] V. τοῦτο αὐτό quod ex optimis plurimisque codd. emendatum. v. Schneider ad Remp. III. 386. E

nam si principium orire-tur ex aliquo, ex principio utique non oriretnr, h. e. illud ipsum, unde oriretur, non esset principium, propterea, quod principium ipsum principium est nec vero aliud quiddam praeter ipsum. Ceterum ad rem bene confert Astius locum Timaei ap. Clement. Alex. Strom. V. p. 604. B. Sylb. et Euseb. Praepar. Evang. XIII. 13. p. 681. D.

E. ἢ πάντα τε οὐρανὸν πᾶσάν τε γένεσιν — στῆναι] Verissimam hanc lectionem codd. manuscripti magna consensione firmarunt, quum olim πᾶσάν τε γῆν circumferretur. Enimvero οὐρανὸν non viderunt esse rerum universitatem; γένεσιν autem generationem, qua, quaecunque illa continentur, oriuntur atque nascuntur, quaeque opposita est τῷ στῆναι. Recte Cicero: Vel concidat omne coelum omnisque natura. Nec male Ficinus: Alioquin omne coelum omnisque generatio etc. Etiam Planudem γένεσιν legisse compertum habemus. Ad στῆναι e praecedenti δυνατὸν per zeugma intelligendum esse ἀναγκαῖον, verissima est Heindorfi observatio, quam si quis exemplis firmatam cupiat, inspiciat is quae disputavimus ad Reip. VI. p. 490. A. et quae monuit Hermannus ad Lucian. De Conscrib. Histor. p. 42 sq. Conf. p. 271. B.

ψυχῆς οὐσίαν τε καὶ λόγον τοῦτον αὐτόν τις λέγων] Recte libri optimi et plurimi τοῦτον αὐτὸν pro τοῦτο αὐτό: quod qui amplexati sunt, immemores fuerunt illius attractionis, de qua Matth. Gr. p. 822 sq. §. 440. 7. exposuit. Iam si quaeris verborum sententiam, non potest dubitari, quin philosophus hoc dicat: Quum apparuerit id quod se ipsum moveat esse immortale atque aeternum, nemo iam verecundabitur affirmare eam ipsam esse animi naturam atque ratio-

τον αὐτόν τις λέγων οὐκ αἰσχυνεῖται. πᾶν γὰρ σῶμα, ᾧ μὲν ἔξωθεν τὸ κινεῖσθαι, ἄψυχον, ᾧ δὲ ἔνδοθεν αὐτῷ ἐξ αὐτοῦ, ἔμψυχον, ὡς ταύτης οὔσης φύσεως ψυχῆς. εἰ δ' ἐστὶ τοῦτο οὕτως ἔχον, μὴ ἄλλο τι εἶναι
246 τὸ αὐτὸ ἑαυτὸ κινοῦν ἢ ψυχήν, ἐξ ἀνάγκης ἀγένητόν

ᾧ δὲ ἔνδοθεν αὐτῷ] V. αὐτό, praeter fidem permultorum eorumque optimorum codicum.

P. 246. ἀγένητόν τε καὶ ἀθ.] Aliquot codd. ἀγέννητον.

nem, ut se ipsum moveat. *Λόγος* h. l. est notio, quam de animi vi et natura mente complectimur. Recte Schleiermacherus: *dieses für das Wesen und den Begriff der Seele zu erklären.* Ceterum argumentum hoc immortalitatis ex libero animi motu petitum tractavit philosophus uberius Legum Libr. X. p. 890—896. A. conf. Aristotel. De Arim. I. 2.

P. 246. περὶ δὲ τῆς ἰδέας αὐτῆς —] Animi naturam illustraturus fabulae utitur involucro. Quod quamnam ob causam ita fecerit, in Prolegomenis exposuimus. Conf. annot. ad Phaedon. p. 107. D. Sed audias ipsum Tim. p. 29. C. *ἐὰν οὖν μὴ δυνατοὶ γιγνώμεθα πάντη πάντως αὐτοὺς αὑτοῖς ὁμολογουμένους λόγους καὶ ἀπηκριβωμένους ἀποδοῦναι, μὴ θαυμάσῃς, ἀλλ' ἐὰν ἄρα μηδενὸς ἧττον παρεχώμεθα εἰκότας, ἀγαπᾷν χρή, μεμνημένον, ὡς ὁ λέγων ἐγὼ ὑμεῖς τε οἱ κριταὶ φύσιν ἀνθρωπίνην ἔχομεν, ὥστε περὶ τούτων τὸν εἰκότα μῦθον ἀποδεχομένους πρέπει τούτου μηδὲν ἔτι πέρα ζητεῖν.* Legg. X. p. 898. D. *μὴ τοίνυν ἐξ ἐναντίας οἷον εἰς ἥλιον ἀποβλέποντες ποιησώμεθα τὴν ἀπόκρισιν — πρὸς δὲ εἰκόνα τοῦ ἐρωτωμένου βλέποντας ἀσφαλέστερον ὁρᾷν.* Reip. IX. p. 588. C sqq. Phaedon. p. 108. D. 110. B. 114. D. Censet autem declarandum esse, quaenam sit vis animi tum divini tum humani: quod diligenter tenendum est, ne in interpretando loco temere ruamus.

πάντη πάντως] Vide ad Remp. VI. p. 490. A. X. p. 612. A. Tim. p. 29. C.

Ἐοικέτω δὴ ξυμφ.—ἡνιόχου] Similis sit concretae cuidam ex auriga bigisque pennatis naturae. Mirati sunt saepenumero viri docti, cur philosophus animis alas attribuerit, eiusque rei causam modo in Pythagoreorum placitis, modo in doctrina Orphicorum, modo in ioco nescio quo aut in irrisione quaerendam censuerunt. Verum enim vero hi si paullulum istas doctrinae copias seposuissent et id ipsum, de quo peroratur, diligentius consideravissent, plus certe fuerant expedituri, quam mentis acie veluti praestricta efficere potuerunt. Describit Socrates toto hoc loco divini vim amoris, quo agitantur eorum pectora, qui coelestibus sacris initiari cupiunt. Iam vero quemadmodum Amor vulgo alatus fingebatur, de qua re v. Eurip. Hippol. 1270 sqq. Aristoph. Avv. v. 573. ibique Schol.; coll. Voss. *Mythol. Briefe*, T. II. p. 30 sqq., ita etiam animus alis instruitur, quod veluti signum est vehementis appetitionis, qua fertur ad ea, quorum studio est incensus atque inflammatus. Enimvero Graeci ἀναπτεροῦσθαι et-

τε καὶ ἀθάνατον ψυχὴ ἂν εἴη. Περὶ μὲν οὖν ἀθανασίας αὐτῆς ἱκανῶς.

Cap. XXV. Περὶ δὲ τῆς ἰδέας αὐτῆς ὧδε λεκτέον· οἷον μέν ἐστι, πάντῃ πάντως θείας εἶναι καὶ μακρᾶς διηγήσεως, ᾧ δὲ ἔοικεν, ἀνθρωπίνης τε καὶ ἐλάττονος. ταύτῃ οὖν λέγωμεν. Ἐοικέτω δὴ ξυμφύτῳ

Ἐοικέτω δὴ ξυμφύτῳ] V. Ἔοικε δὴ τῇ ξ. δ., quod e plurimis codd. correctum. Bodl. ἔοικε τῷ. δὴ, unde apparet caussa erroris.

πτοεῖσθαι dicunt eos, qui studio et affectu vehementer moventur; de quo usu loquendi vide annot. ad Sympos. p. 206. D. Phaedon. p. 68. C. Xenoph. Sympos. IX. 5. Markland. ad Eurip. Suppl. v. 89. Et in divino quidem animo atque mente nunquam restinguitur illud rerum divinarum desiderium, unde ψυχὴ τελέα οὖσα καὶ ἐπτερωμένη μετεωροπορεῖ τε καὶ πάντα τὸν κόσμον διοικεῖ, h. e. regit et gubernat. Sed alia est aliorum animorum conditio, ut qui bigis similes sint, quibus duo equi sunt iuncti, ex quibus alter contumax est ac refractarius. Enimvero, quod iam Plutarch. Quaestt. Platt. p. 1008. C. vidit, dubitari non potest, quin philosophus partem animi rationalem sive τὸ λογιστικὸν comparaverit aurigae; partem alteram, quae τὸ θυμικὸν audit, utpote cupiditatibus generosiorem, equo morigero atque bono; denique τὸ ἐπιθυμητικὸν equo feroci nec ita facile domando. conf. Reipubl. IV. p. 439. D. IX. p. 580. D sqq. X. p. 604. D. Ex hac igitur animorum natura explicatur, qui fiat, ut sensim paullatimque, divinae immemores originis, amittant alas. Qua quidem πτεροῤῥυήσει nihil aliud putamus significari, quam studii rerum divinarum remissionem, qua fiat, ut animus in dies magis cupiditatibus indulgeat atque sensuum illecebris obnoxius ad ea praeceps feratur, quae ipsum a rerum coelestium amore avertant. En habes nostram de hac re sententiam, qua, nisi egregie fallimur, omnes tenebrae loco offusae protenus dispelluntur. Pauca de hac re etiam in Prolegomenis disputavimus. Ceterum Hierocles in Aur. Carm. ad v. 69. ab Heindorfio laudatus: ὁ ἄνθρωπος — ψυχὴ λογικὴ μετὰ συμφυοῦς ἀθανάτου σώματος. Καὶ τοῦτο τῶν Πυθαγορείων ἦν δόγμα, ὃ δὴ Πλάτων ὕστερον ἐξέφηνεν, ἀπεικάσας ξυμφύτῳ δυνάμει ὑποπτέρου ζεύγους τε καὶ ἡνιόχου πᾶσαν θείαν τε καὶ ἀνθρωπίνην ψυχήν. Quae quam vera sint, nunc non decernam. Negavit enim Schleiermacherus Platonem in hac doctrina sua efformanda Pythagoreis aliquid debuisse. Quanquam illud nemo infitiabitur, Pythagoreos animi naturam vel duplicem vel etiam triplicem finxisse, prouti τὸ θυμικὸν et τὸ ἐπιθυμητικὸν vel segregarunt vel tanquam unum quiddam rationi opposuerunt; de qua re vid. Ciceron. Tuscul. IV. 5. Plutarch. de placit. Philos. IV. 4. 5. II. 5. Diogen. Laërt. VIII. 30. Stobaeus Ecclogg. Phys. I. 2. Apuleius de habitud. Doctr. Plat. I. p. 586. Suidas s. v. νοῦς. Quae si quis diligenter consideraverit, vestigia Pythagoricae doctrinae in his Platonis placitis conspicua esse

δυνάμει υποπτέρου ζεύγους τε και ἡνιόχου. θεῶν μὲν
οὖν ἵπποι τε καὶ ἡνίοχοι πάντες αὐτοί τε ἀγαθοὶ και
B ἐξ ἀγαθῶν, τὸ δὲ τῶν ἄλλων μέμικται. καὶ πρῶτον
μὲν ἡμῶν ὁ ἄρχων ξυνωρίδος ἡνιοχεῖ, εἶτα τῶν ἵππων
ὁ μὲν αὐτῷ καλός τε καὶ ἀγαθὸς καὶ ἐκ τοιούτων, ὁ
δὲ ἐξ ἐναντίων τε καὶ ἐναντίος. χαλεπὴ δὴ καὶ δύςκολος
ἐξ ἀνάγκης ἡ περὶ ἡμᾶς ἡνιόχησις. Πῇ δὴ οὖν θνη-
τὸν καὶ ἀθάνατον ζῶον ἐκλήθη, πειρατέον εἰπεῖν.
πᾶσα ἡ ψυχὴ παντὸς ἐπιμελεῖται τοῦ ἀψύχου, πάντα
δὲ οὐρανὸν περιπολεῖ, ἄλλοτ᾽ ἐν ἄλλοις εἴδεσι γιγνο-
C μένη. τελέα μὲν οὖν οὖσα καὶ ἐπτερωμένη μετεωρο-
πορεῖ τε καὶ πάντα τὸν κόσμον διοικεῖ· ἡ δὲ πτερορ-

ἡνίοχοι πάντες αὐτοί τε] *καὶ πάντες αὐτοὶ* Bodl. *Δ Π* D G T sub quo Bacterus latere suspicatur: *πάντες καὶ αὐτοί.*

B. *ὁ μὲν αὐτῷ καλός*] Heindorfius coni. *αὐτῶν*, quod est in Vind. 4. Non debebam olim recipere.

θνητὸν καὶ ἀθαν.] Vulgo *θνητόν τε καὶ ἀθ.* Nunc *τε* Hermanno praeeunte cum Bodl. *Δ* G T et pr. *Π.* omisimus. Mox *οὖν* post *τελέα μὲν* cum libro Vaticano om. plurimi.

vix negare audebit. Illud quoque manifestum arbitramur, philosophum, quo tempore Phaedrum scripsit, iam eandem de animi humani natura sententiam animo suo informatam tenuisse, quam in libris de Republica copiosius illustravit.

ἀγαθοὶ καὶ ἐξ ἀγαθῶν] Sic infra p. 249. E. p. 274. A. Laudant Markland. ad Lys. p. 367. Reisk. Welcker. ad Theogn. Prolegg. p. LIV. intpp. ad Soph. Phil. v. 384. et 874. Aristoph. Rann. v. 744. Iam vero quum adiiciatur *τὸ δὲ τῶν ἄλλων μέμικται*, non est obscurum, in qua re deorum virtus cernatur. Dein *αὐτῷ* refer ad aurigam. Non opus, ut *αὐτῶν* scribatur, quod volebat Heindorf.

B. *καὶ πρῶτον μὲν ἡμῶν ὁ ἄρχων* —] Duae sunt res, quibus humani animi currus a divino differre statuitur, primum quod ille bigis vehitur; nam *ξυνωρίδος* maiore vocis gravitate efferendum: deinde quod bigis istis bonus atque malus equus iunctus est. Deorum vehiculum quale informari debeat, non accuratius indicatur; hoc unum intelligitur, constans illud esse, aequabile, nihil alienum ac dispar in se continens.

Πῇ δὴ οὖν θνητόν τε καὶ ἀθάνατον —] Subiectum enuntiati est *ἡ ψυχή*. Disquiritur enim nunc, qua ratione (*πῇ*, divina an humana) animus nomen acceperit animalis mortalis atque immortalis. Et mortalis quidem *ζώου* nomen inde repetitur, quod animi, quum servata nativa sua virtute *τῷ ἀψύχῳ* praesint et omnem rerum universitatem permeent aliis atque aliis formis informati (de qua sententia disputatur fusius Legg. X. p. 896. D. sqq.), tamen item, ubi vitae

ῥυήσασα φέρεται, ἕως ἂν στερεοῦ τινος ἀντιλάβηται, οὗ κατοικισθεῖσα, σῶμα γήϊνον λαβοῦσα, αὐτὸ αὑτὸ δοκοῦν κινεῖν διὰ τὴν ἐκείνης δύναμιν, ζῷον τὸ ξύμπαν ἐκλήθη, ψυχὴ καὶ σῶμα παγέν, θνητόν τ' ἔσχεν ἐπωνυμίαν· ἀθάνατον δὲ οὐδ' ἐξ ἑνὸς λόγου λελογισμένου, ἀλλὰ πλάττομεν, οὔτε ἰδόντες οὔθ' ἱκανῶς νοήσαντες, θεὸν ἀθάνατόν τι ζῷον, ἔχον μὲν ψυχήν, D ἔχον δὲ σῶμα, τὸν ἀεὶ δὲ χρόνον ταῦτα ξυμπεφυκότα. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν δή, ὅπῃ τῷ θεῷ φίλον, ταύτῃ ἐχέτω τε καὶ λεγέσθω. τὴν δ' αἰτίαν τῆς τῶν πτερῶν ἀποβολῆς, δι' ἣν ψυχῆς ἀποῤῥεῖ, λάβωμεν. ἔστι δὲ τις τοιάδε.

πᾶσα ἡ ψυχὴ π. ἐπ.] Sic Bodl. Δ G F et pr. H. In Flor. g. h. Vind. 4 7 α. est πᾶσα ψυχή. V. ψυχὴ πᾶσα.

C. μετεωροπορεῖ τε καὶ π.] Sic codd. Legebatur μετεωροπολεῖ. Dein vulgo ἅπαντα, invitis codd. fere omnibus.

ἀλλὰ πλάττομεν —] V. πλαττομένου. Illud cum Bekkero restitui e Flor. c. D N O, marg. F., et corr. Φ. Dein Bodl. Vatic. Ven. Π et alii nonnulli οὔτ' εἰδότες. Ibidem est τὸ ζῷον.

divinae appetitio in iis sit debilitata (πτεροῤῥυήσασα), cum mortalibus sive terrenis corporibus coniungantur, quae propter animi vim videantur semet ipsa movere posse. Quocirca corpus cum animo conglutinatum, quum mortale sit, et tamen proprio motu pollere videatur, θνητὸν ζῷον dictum esse statuitur. His vero expositis deinceps etiam de nomine ζῴου ἀθανάτου disseritur. Quod quidem iudicatur neutiquam certa et explorata niti ratione, quandoquidem ita loquentes deum informemus tamquam animal quoddam immortale, quod corpus et animum ita coniunctum habeat, ut utriusque coniunctio sempiterna sit, quum tamen deum nec conspexerimus unquam nec satis mente et cogitatione assequuti simus. Quibus verbis carpitur vulgaris quaedam ea de re sententia. Sed his de loci sententia expositis restat ut etiam de verborum ratione dicatur, quae iam vulgato πλαττομένου in πλάττομεν mutato et commate post θεόν sublato non adeo difficilis ad explicandum videtur. Nam ad ista: ἀθάνατον δὲ — λελογισμένου ex superioribus liquet repetendum esse ἔσχεν ἐπωνυμίαν, ut nec coniectura Car. Badhami opus sit, qui λελογίσμεθα legi voluit. Quippe λόγος λελογισμένος est ratio recte conclusa, cui apponitur quodammodo proximum ἱκανῶς νοῆσαι. De οὐδὲ εἷς vero v. ann. ad Phaedon. p. 72. D. Symp. p. 214. D. Reip. VI. p. 506. A. al.

D. Τὴν δ' αἰτίαν — λάβωμεν] De Republ. VII. p. 533. B. ὃ ἔστιν ἕκαστον, οὐκ ἄλλη τις ἐπιχειρεῖ μέθοδος ὁδῷ περὶ παντὸς λαμβάνειν. Legg. III. p. 676. C. de quo loco v. Boeckhius in Min. p. 155.

Cap. XXVI. *Πέφυκεν ἡ πτεροῦ δύναμις τὸ ἐμβριθὲς ἄγειν ἄνω μετεωρίζουσα, ᾗ τὸ τῶν θεῶν γένος οἰκεῖ. κεκοινώνηκε δέ πῃ μάλιστα τῶν περὶ τὸ σῶμα τοῦ θείου [ψυχή]. τὸ δὲ θεῖον καλόν, σοφόν, ἀγαθὸν*

D. *τῶν περὶ τὸ σῶμα τοῦ θείου ψυχή*] Codd. *AB* *τὸ θεῖον σῶμα*, quod est etiam in Flor. b. i. Sed cod. E. et pr. F *τοῦ θείου σῶμα*. Voc. *ψυχή* eiecerunt Turicenses de sententia Heindorfii. v. explicat. Mox Bodl. *ΠG* *μάλιστά τε τὸ τ.* Vat. et DN *μάλιστά γε τὸ τῆς*, quod Turr. dederunt.

κεκοινώνηκε δέ πῃ μάλιστα τῶν περὶ τὸ σῶμα τ. θ.] *Τὰ περὶ τὸ σῶμα* sunt corporea, quae ad corpus pertinent, nota periphrasi. Iam si additur *ψυχή*, facile apparet ineptam exsistere sententiam, quandoquidem etiam *ψυχὴ* ad corporea referretur. Itaque Heindorfius Plutarchi usus auctoritate Quaest. Plat. p. 1004. C. = 265. ed. Hutten. istud *ψυχή* tanquam turpissimum glossema extrusit. Quo expulso sententiarum ordo hic est: Alae vis ita comparata est, ut gravia sursum evehat in ea loca, in quibus deorum genus habitat. Iam vero inter corporea ala maxime particeps est rerum divinarum. Nam *τὸ πτέρωμα* est impetus ille, quo animus ad aliquid fertur et ad sublimia extollitur. Quidquid autem divinum est, id in pulcro, honesto, bono cernitur. Ex quo consequitur, ut animi ala illis maxime nutriatur et corroboretur. Schleiermacherus *ψυχῇ* putabat scribendum esse, quo restituto hunc volebat esse sensum verborum: *Auch theilt er vorzüglich der Seele mit von dem, was des göttlichen Leibes ist.* Iunxit igitur primum *τοῦ θείου* cum *τὸ σῶμα*; deinde hoc ipsum non recte interpretatus est; denique *κεκοινώνηκε* pro verbo activo habuit. In quibus quantum fraudis et erroris insit, nemo est quin sponte videat. Nihilominus minime putamus temere reiiciendam esse viri acutissimi coniecturam, modo locus aliter intelligatur. Constat enim *κοινωνεῖν τινί τινος* ita dici, ut sit: cum aliquo in alicuius rei communionem venire; vid. Matthiae Gr. §. 325. annot. 2. Itaque ala dicitur omnium rerum corporearum maxime una cum animo rerum divinarum particeps esse. Quae sententia ipsi rei est longe convenientissima. Enimvero quod antea dicitur *ἡ πτεροῦ δύναμις*, id non pertinet ad mentis alam, ut sibi persuaserat Heindorfius; sed universe alam quamcunque eamque corpoream et adspectabilem indicat, ita ut philosophus tacite transeat ad metaphoricum usum vocabuli, cui iam praelusit verbis antegressis: *ᾗ τὸ θεῶν γένος οἰκεῖ.* Iam vide mihi argumentationis et simplicitatem et perspicuitatem, ac non dubitabis, quin *ψυχῇ* legendum sit. Alae cuiusvis natura, inquit, ea est, ut gravia sursum evehat, ubi est sedes deorum immortalium. Ergo inter omnia, quae ad corpus pertinent, ea una maxime cum animo particeps extitit rerum divinarum. Divinum autem in pulcritudine, sapientia, honestate, et id genus

και πᾶν ὅ τι τοιοῦτον. τούτοις δὴ τρέφεταί τε καὶ αὔξεται μάλιστα τὸ τῆς ψυχῆς πτέρωμα, αἰσχρῷ δὲ καὶ κακῷ καὶ τοῖς ἐναντίοις φθίνει τε καὶ διόλλυται. ὁ μὲν δὴ μέγας ἡγεμὼν ἐν οὐρανῷ Ζεὺς ἐλαύνων πτη- E

E. ἐλαύνων πτηνὸν ἅρμα] V. πτηνὸν ἅρμα ἐλαύνων invitis codicibus. Voc. ἡγεμὼν Groen. van Prinsterer. Prosopogr. Plat. p. 161. delendum censet, collato loco Sophocl. Electr. v. 174 sq. Nec habet illud Plutarch. p. 1102. E. Sed tuetur Dionys. De admir. vi Dem. VI. p. 971. ed. Reisk. qui pro τῷ δὲ ἕπ. offert τοῦ δὲ ἕπ.

aliis rebus cernitur. Unde consequens est, ut τὸ τῆς ψυχῆς πτέρωμα iisdem nutriatur. In qua argumentatione rectissime illud se habet, quod animum natura sua rerum divinarum capacem esse commonemur: unde ipsa etiam alae ope ad res divinas evolat. conf. infra p. 248. B. C. In ordine verborum non est quod quis haereat. Recte enim ψυχῇ in clausula positum. Atque haec si probabiliter explicavimus, cur ψυχή, quod omnes codd. tuentur, non temere eiiciendum fuerit, satis constare arbitramur.

E. ὁ μὲν δὴ μέγας ἡγεμών —] Locus multum celebratus a posteris scriptoribus, quem ridet propter nimiam granditatem et sermonis ampullas Lucianus Piscat. §. 22. Bis Accus. §. 33. quia dithyrambici quiddam habeat, reprehendit Dionysius Hal. De admir. vi Demosthen. T. VI. p. 971 sq. ed. Reisk. Nimirum describitur vita deorum atque animorum coelestis, ita ut simul etiam totius rerum universitatis imago ac pictura exhibeatur. Summa disputationis haec est. Duodecim dii Iove duce singulis praefecti agminibus e domo sua, quam Vesta interea servat, in coelum versus proficiscuntur. Et intra coeli quidem terminos (ἐντὸς τοῦ οὐρανοῦ) multa et beata sunt eorum spectacula, sequiturque agmina quicunque et vult et potest. Sed quum dii proficiscuntur ad epulas, quae supra coeli fornicem celebrantur iisque aeternum praebent pabulum (Plato idearum contemplationem significat), tum vero sub coelestem fornicem per acclive escendunt, ut iter fiat difficillimum. Et deorum quidem vehicula, quia servant aequilibrium ac facile frenis reguntur, nullo negotio in eum, in quem contendunt, locum perveniunt; cetera autem aegre eodem evehuntur, quia equus ille non expers pravitatis, si non satis domitus est, pro ingenio suo lubenter fertur deorsum. Iam vero immortales animi, qui deorum sunt, ubi ad summa pervenerunt cacumina, continuo superatis coeli huius mundani finibus in dorso eius consistunt. Hinc autem circa coelum aguntur, atque mente et ratione ea, quae extra coelum sunt, spectant et intuentur: quae quoniam in se vera sunt atque absoluta, etiam perfectam menti afferunt scientiam et cognitionem. Quocirca animi immortales illic intuentur ipsam iustitiam, temperantiam, sapientiam, in se absolutam et ab omni vicissitudinis inconstantia liberam atque immunem. Circumacti autem et rursus in pristinum locum reversi intra coeli terminos submergunt redeuntque domum, ubi equi ambrosia et nectare pascuntur. Hoc fere argumentum est totius loci, qui quomo-

νὸν ἅρμα πρῶτος πορεύεται, διακοσμῶν πάντα καὶ ἐπιμελούμενος· τῷ δ' ἕπεται στρατιὰ θεῶν τε καὶ δαι-
247 μόνων κατὰ ἕνδεκα μέρη κεκοσμημένη. μένει γὰρ Ἑστία ἐν θεῶν οἴκῳ μόνη· τῶν δὲ ἄλλων ὅσοι ἐν τῷ τῶν δώδεκα ἀριθμῷ τεταγμένοι θεοὶ ἄρχοντες ἡγοῦνται κατὰ τάξιν ἣν ἕκαστος ἐτάχθη. πολλαὶ μὲν οὖν καὶ μακάριαι θέαι τε καὶ διέξοδοι ἐντὸς οὐρανοῦ, ἃς θεῶν γένος εὐδαιμόνων ἐπιστρέφεται, πράττων ἕκαστος αὐτῶν τὸ αὑτοῦ. ἕπεται δὲ ὁ ἀεὶ ἐθέλων τε καὶ δυνάμενος· φθόνος γὰρ ἔξω θείου χοροῦ ἵσταται.
B ὅταν δὲ δὴ πρὸς δαῖτα καὶ ἐπὶ θοίνην ἴωσιν, ἄκραν ὑπὸ τὴν ὑπουράνιον ἁψῖδα πορεύονται πρὸς ἄναντες ἤδη. τὰ μὲν οὖν θεῶν ὀχήματα ἰσοῤῥόπως εὐήνια ὄντα ῥᾳδίως πορεύεται, τὰ δὲ ἄλλα μόγις· βρίθει γὰρ ὁ

P. 247. ὁ ἀεὶ ἐθέλων] V. θέλων, quod ex optimis libris mutatum. Dein vett. editt. πρὸς δαῖτά τε καὶ ἐπὶ θοίνην: sed τε om. Bodl. et non pauci alii. v. Winckelmann. ad Euthyd. p. 46. Ordinem verborum θείου χοροῦ item debemus libris optimis. Vulgo χοροῦ θείου.

B. ὑπὸ τὴν ὑπουράνιον ἁψῖδα] V. ἐπὶ τὴν οὐρ. ἁψ. Sed plurimi in iisque etiam Bodl., scribunt ὑπὸ τὴν ὑπουράνιον vel ὑπουρανίαν ἁψῖδα, quod nunc praeeunte Bekkero recepimus. Etenim fastigium et culmen universi ex inferioribus locis spectantibus utique est ὑπουράνιος ἁψίς. Quamquam etiam οὐράνιος vocari potuit. Atque eo fit, ut multi hinc memoraverint simpliciter ἁψῖδα οὐράνιον, veluti Maxim. Tyr. Diss. XVI. p. 316. Iulian. IV. p. 132. C. 149. D. Euseb. Praep. Ev. XIII. 16 al. quos magnam partem attulit Astius. Sed credibile tamen est ὑπουράνιον esse Platonis. Nam primum quidem huius usu vocabuli gravius commonemur istam itineris difficultatem in regionibus coelesti fornici subiectis, non item in superioribus, emergere. Deinde convenit hoc ipsum etiam verbis proximis: πρὸς ἄναντες ἤδη. Denique audias Proclum Theol. Plat. IV. 7. μετὰ δὲ τὸν ὑπουράνιον τόπον καὶ αὐτὸν τὸν οὐρανὸν ἡ ὑπουράνιός ἐστιν ἁψὶς, ἣν ὅτι μὲν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν δεῖ τάττειν, ἀλλ' οὐκ ἐν αὐτῷ τῷ οὐρανῷ, παντὶ καταφανές. οὐ γὰρ οὐράνιος ἁψὶς ἀλλ' ὑπουράνιος παρὰ Πλάτωνι προσείρηται. Ibid. IV, 6. Πλάτων διαστέλλει τοὺς τρεῖς τούτους διακόσμους, τὸν ὑπερουράνιον πόλον, τὴν οὐρανίαν περιφοράν, τὴν ὑπουράνιον ἁψῖδα.

do subtilius sit expliandus atque illustrandus, copiosius in Prolegomenis disputavimus.

P. 247. πράττων ἕκαστος] Ita dicitur perinde ac si praecesserit θεοὶ εὐδαίμονες ἐπιστρέφονται. Deos Platonis sententia invidia liberos esse, testatur locus Tim. p. 29. D. Platonis hoc effatum quam multi celebraverint, disces a Wyttenbachio ad Eunap. p. 102. Vulgaris erat sententia: τὸ θεῖον πᾶν φθονερόν. v. Herod. I. 23.

B. ᾧ μὴ καλῶς ᾖν τεθραμμένος] si cui antea

τῆς κάκης ἵππος μετέχων, ἐπὶ τὴν γῆν ῥέπων τε καὶ βαρύνων, ᾧ μὴ καλῶς ἦν τεθραμμένος τῶν ἡνιόχων. ἔνθα δὴ πόνος τε καὶ ἀγὼν ἔσχατος ψυχῇ πρόκειται. αἱ μὲν γὰρ ἀθάνατοι καλούμεναι, ἡνίκ' ἂν πρὸς ἄκρῳ γένωνται, ἔξω πορευθεῖσαι ἔστησαν ἐπὶ τῷ τοῦ C οὐρανοῦ νώτῳ, στάσας δὲ αὐτὰς περιάγει ἡ περιφορά, αἱ δὲ θεωροῦσι τὰ ἔξω τοῦ οὐρανοῦ. Cap. XXVII. τὸν δὲ ὑπερουράνιον τόπον οὔτε τις ὕμνησέ πω τῶν τῇδε ποιητὴς οὔτε ποθ' ὑμνήσει κατ' ἀξίαν. ἔχει δὲ ὧδε. τολμητέον γὰρ οὖν τό γε ἀληθὲς εἰπεῖν, ἄλλως τε καὶ περὶ ἀληθείας λέγοντα. ἡ γὰρ ἀχρώματός τε καὶ ἀσχημάτιστος καὶ ἀναφὴς οὐσία, ὄντως οὖσα, ψυχῆς κυβερνήτῃ μόνῳ θεατὴ νῷ, περὶ ἣν τὸ τῆς ἀληθοῦς ἐπιστήμης γένος, τοῦτον ἔχει τὸν τόπον. ἅτ' οὖν θεοῦ D

Deinde e Flor. ϑ. Vind. 6. et corr. *ΓΦ* reposui *τὰ μὲν οὖν θεῶν ὀχήματα*. Vulgo *οὖν* deest: in quo asyndeto haesit Heindorf. Nec placuit illud Schneidero, qui in Commentat. De locis nonnullis Phaedri Platonici p. 11. legendum suasit *ᾗ δὴ τὰ μὲν θεῶν ὀχ. κτλ.*

ᾧ μὴ καλῶς ἦν τεθραμμένος] Vett. editt. *ἦν μὴ καλῶς ᾖ τεθραμμένος ὑπὸ τῶν ἡνιόχων*. At primum quidem *ὑπὸ* in omnibus codd. desideratur, ut vel hanc ab causam delendum fuerit. Deinde *ᾧ μὴ* Bodl. cum plurimis codd. mss. et edit. Bas 2.; solus Ven. Ξ cum Ald. Bas. 1. Stephan. *ἦν μή*. Iam quum libri plurimi *ᾖ* tueantur, olim cum Bekkero *ᾧ ἂν μὴ κ.* edidimus. Sed *ἂν* ne unus quidem codex suppeditavit. Itaque nunc cum Astio e Par. NO et Monacc. scripsimus *ἦν*. quod in *ἦι* h. e. *ᾖ* facillime potuit mutari. Turicenses: *ᾧ μὴ καλῶς ᾖ*. Fortasse *ἠ* h. e. *ἦν* voluerunt.

C. *στάσας δὲ αὐτὰς περ.*] V. *ἱστάσας*, quod correxit Heindorf. e Proclo Theol. Plat. p. 211. et Bekker. ex Damascii cod. Paris. Pro *θεωροῦσι* Bodl. Coisl. Vat. Ven. *ΔΠ* Vind. *Φ* Par. BCEGNOT r. b. Flor. b. i. ϑ. scriptum habent *θεωροῦσαι*.

μόνῳ θεατὴ νῷ] V. *μόνῳ θεατῇ νῷ χρῆται*. Sed *χρῆται* deest in Bodl. *Δ*GT et pr. Π. Itaque cum Astio pro *θεατῇ* scripsimus *θεατή*, quod servarunt Clem. Al. Strom. V. p. 553. A. Damasc. de princip. p. 353. Kopp. Proclus in Alcibiad. I. p. 77. ed. Creuz. Origen. c. Cels. VI. 19. et Pollux II. 56. Antea mutato ordine *ψυχῆς* vel *ψυχῇ οὖσα* quidam cum Bodl.

non erat bene educatus et instructus. Ferri non potest quod Bekker. edidit *ᾧ μὴ κ. ᾖ*. Quod autem dedit Heindorf. *ᾧ ἂν μ. κ. ᾖ*, id librorum destituitur testimoniis. Verum postrema editione Ast. assecutus est.

C. *περὶ ἀληθείας λέγοντα*] V. ad Criton. p. 49. A.

περὶ ἣν τὸ τῆς ἀλ. — ἔχει τὸν τόπον] ad quam *οὐσίαν* absoluta scientia et cognitio pertinet. Fallitur Heindorf. Platonem ratus hoc dicere, ceteras ideas,

διάνοια νῷ τε καὶ ἐπιστήμῃ ἀκήρατος στρεφομένη, καὶ ἁπάσης ψυχῆς, ὅση ἂν μέλλῃ τὸ προςῆκον δέξασθαι, ἰδοῦσα διὰ χρόνου τὸ ὂν ἀγαπᾷ τε καὶ θεωροῦσα τἀληθῆ τρέφεται καὶ εὐπαθεῖ, ἕως ἂν κύκλῳ ἡ περιφορὰ εἰς ταὐτὸν περιενέγκῃ. ἐν δὲ τῇ περιόδῳ καθορᾷ μὲν αὐτὴν δικαιοσύνην, καθορᾷ δὲ σωφροσύνην, καθορᾷ δὲ ἐπιστήμην, οὐχ ᾗ γένεσις πρόςεστιν,
E οὐδ' ἥ ἐστί που ἑτέρα ἐν ἑτέρῳ οὖσα ὧν ἡμεῖς νῦν ὄντων καλοῦμεν, ἀλλὰ τὴν ἐν τῷ ὅ ἐστιν ὂν ὄντως ἐπιστήμην οὖσαν· καὶ τἆλλα ὡςαύτως τὰ ὄντα ὄν-

D. *ἀκήρατος στρεφομένη*] Nuper *τρεφομένη* e Vindd. 1. 3. 4. 7. *α.* Flor. h. Mon. aliis, editum. Dein vulgo *ἀκηράτῳ.* Sed recte Bodl. et Vat. cum permultis aliis *ἀκήρατος.* Nonnulli *ἀκηράτως*, quod ostendit erroris origines. Antea Bodl. *ἔχει τὸν τρόπον.*

ὅση ἂν μέλλῃ — δέξασθαι] V. *ὅσην.* Bodl. *ὅσῃι.* *Δ.* *ὅσοι.* Ceteri *ὅσῃ.* Pro *μέλλῃ* cod. *Δ* *μέλῃ.* Aoristum *δέξασθαι* tuentur plerique omnes. Vulgo erat *δέξεσθαι.*

ut *δικαιοσύνην*, *σωφροσύνην*, alias, circa hanc *τοῦ ὄντως ὄντος ἰδέαν* versari.

D. *ὅση ἂν μέλλῃ — δέξασθαι*] h. e. cui (fatorum voluntate) destinatum est ut accipiat quod ipsi convenit. Sic enim *μέλλειν* intelligendum, ut sexcenties. Ne vero haereas in isto *ἁπάσης ψυχῆς*, *ἅπας* est unusquisque, de quo dictum est ad Phaedon. p. 108. B. Est tamen aliud quid, quod in scriptura nuper inde a Bekkero ab omnibus recepta: *ἀκηράτῳ τρεφομένη*, vehementer displiceat. Nam vide mihi haec: *ἅτε οὖν θεοῦ διάνοια — τρεφομένη — τρέφεται καὶ εὐπαθεῖ.* Dicitur igitur mens divina et cuiusque bonae animae intelligentia **nutrita** denuo veritatis contemplatione **nutriri**. Quae certe est balbutientis oratio. Nimirum unice verum est quod optimi plurimique codd. mss. servarunt, *ἀκήρατος στρεφομένη*, hoc sensu: Utpote igitur dei ratio (Geist) **propter mentem et scientiam** sese vertens **pura et intaminata** et cuiusque animi aliquando id quod ipsi convenit assequuturi tandem aliquando (*διὰ χρόνου*) id, quod est conspicata, illud amat atque diligit veroque intuendo nutritur et suaviter afficitur etc. Praeterea vero haud scimus an istud *ἅτ' οὖν* cum Heindorfii amico mutandum sit in *ἥ τ' οὖν.* — *διὰ χρόνου*, tandem aliquando. De *εὐπαθεῖν*, suaviter affici, v. Wyttenbach. ad Plut. apophthegm. p. 176. B. Lobeck. ad Phrynich. p. 283. Bähr. ad Plutarch. Pyrrh. p. 206.

αὐτὴν δικαιοσύνην] Stephanum mireris articulo interposito scribi voluisse *αὐτὴν τὴν δικαιοσύνην:* multo magis etiam mireris Heindorfium *αὖ τὴν δικ.* coniectantem. Nimirum quum intelligatur iustitia, temperantia, sapientia, per se absoluta, arti-

τως θεασαμένη καὶ ἑστιαθεῖσα, δῦσα πάλιν εἰς τὸ εἴσω τοῦ οὐρανοῦ, οἴκαδε ἦλθεν. ἐλθούσης δὲ αὐτῆς ὁ ἡνίοχος πρὸς τὴν φάτνην τοὺς ἵππους στήσας παρέβαλεν ἀμβροσίαν τε καὶ ἐπ' αὐτῇ νέκταρ ἐπότισε. Cap. XXVIII. Καὶ οὗτος μὲν θεῶν βίος. αἱ δὲ ἄλλαι ψυχαί, ἡ μὲν ἄριστα θεῷ ἑπομένη καὶ εἰκασμένη ὑπερ- 248
ῆρεν εἰς τὸν ἔξω τόπον τὴν τοῦ ἡνιόχου κεφαλήν, καὶ συμπεριηνέχθη τὴν περιφοράν, θορυβουμένη ὑπὸ τῶν ἵππων καὶ μόγις καθορῶσα τὰ ὄντα· ἡ δὲ τοτὲ μὲν ἦρε, τοτὲ δ' ἔδυ, βιαζομένων δὲ τῶν ἵππων τὰ

καθορᾷ μὲν αὐτὴν δικαιοσύνην] V. δικαιοσύνη, σωφροσύνη et ἐπιστήμη. Accusativum cum Bodl. plurimi suppeditarunt.

οὐδ' ἥ ἐστί που] Sic permulti libri pro eo quod Steph. habet οὐδ' ἥ.

E. τὰ ὄντα ὄντως] Sic codd. fere omnes. Vulgo τὰ ὄντως ὄντα. conf. p. 249. C.

P. 248. ἄριστα θεῷ ἑπομένη] Vulgatum θεῶν correctum ex codd. praeter unum omnibus.

τοτὲ δ' ἔδυ] V. τοτὲ δὲ καὶ ἔδυ, quod paucissimi habent.

culus recte omitti potuit. Phileb. p. 62. A. ἔστω δή τις ἡμῖν φρονῶν αὐτῆς πέρι δικαιοσύνης, ὅ τι ἔστιν. Theaet. p. 175. C. εἰς σκέψιν αὐτῆς δικαιοσύνης τε καὶ ἀδικίας. Parmenid. p. 133. D. αὐτὴ δεσποτεία αὐτῆς δουλείας. P. 134. B. αὐτῆς ἐπιστήμης οὐ μετέχομεν. P. 133. D. οὐκ αὐτοῦ δεσπότου δήπου, ὅ ἐστι δεσπότης, ἐκείνου δοῦλός ἐστιν. Ibid. οὐδὲ αὐτοῦ δούλου δεσπότης ὁ δεσπότης. Et sic saepius in Parmenide αὐτὸ μέγεθος αὐτῆς σμικρότητος, κτλ. De Rep. V. p. 476. C. αὐτὸ δὲ κάλλος μήτε νομίζων κτλ.

οὐχ ἧ γένεσις — καλοῦμεν] Nam quae sub sensus subiecta sunt, ea oriuntur, mutantur, pro varia, qua cum aliis rebus continentur, necessitudine, alia atque alia evadunt, denique sicuti originem habuere, ita etiam occidunt et intereunt. Longe aliter se habent quae in se sunt absoluta atque aeterna. conf. Sympos. p. 210. E sqq.

P. 248. αἱ δὲ ἄλλαι ψυχαί —] Qui animi utuntur effreno et contumaci equo, hoc est sensibus et cupiditatibus indulgent, ii consistere in coeli dorso nequeunt neque tranquille intueri extra mundum collocatas rerum puras notiones: itaque decidunt in terram et mortales nascuntur homines. Horum autem pro cognitionis rerum coelestium diversitate novem constituuntur classes, quas describit Plato infra. D.

ὑπερῆρεν εἰς τὸν ἔξω τόπον —] Itaque illae uno capite emergunt, ut clarissime appareat coeli superficiem fingi aethereum, non aheneam. Vult autem hoc significare, ratione et intellectu, non τῷ θυμικῷ aut τῷ ἐπιθυμητικῷ percipi rerum coelestium cognitionem.

τοτὲ μὲν ἦρε] h. e. ὑπερῆρε τὴν τοῦ ἡνιόχου κεφαλὴν εἰς τὸν ἔξω τόπον. Quod non repetitum est ὑπερῆρεν, eius rei causam disces ex annot. ad Phaedon. p. 59. B.

μὲν εἶδε, τὰ δ' οὔ. αἱ δὲ δὴ ἄλλαι γλιχόμεναι μὲν ἅπασαι τοῦ ἄνω ἕπονται, ἀδυνατοῦσαι δὲ ὑποβρύχιαι ξυμπεριφέρονται, πατοῦσαι ἀλλήλας καὶ ἐπιβάλλουσαι,
B ἑτέρα πρὸ τῆς ἑτέρας πειρωμένη γενέσθαι. θόρυβος οὖν καὶ ἅμιλλα καὶ ἱδρὼς ἔσχατος γίγνεται. οὗ δὴ κακίᾳ ἡνιόχων πολλαὶ μὲν χωλεύονται, πολλαὶ δὲ πολλὰ πτερὰ θραύονται· πᾶσαι δὲ πολὺν ἔχουσαι πόνον ἀτελεῖς τῆς τοῦ ὄντος θέας ἀπέρχονται, καὶ ἀπελθοῦσαι τροφῇ δοξαστῇ χρῶνται. οὗ δ' ἕνεχ' ἡ πολλὴ σπουδὴ τὸ ἀληθείας ἰδεῖν πεδίον οὗ ἐστιν, ἥ τε δὴ προσήκουσα ψυχῆς τῷ ἀρίστῳ νομὴ ἐκ τοῦ ἐκεῖ

πατοῦσαι ἀλλήλας] V. perperam *ἀλλήλαις*, praeter fidem codicum fere omnium.

B. *οὗ δ' ἕνεχ' ἡ πολλὴ σπ.*] Sic corr. II. V. *οὗ δὴ ἕνεχ' ἡ π. σπ.* Bodl. *οὐδὲν ἔχει πολλὴ σπ.* ut est etiam in Δ G T et pr. II. Alii *οὗ δ' ἐνέχει* vel *οὗ δὴ ἐνέχει.* Verum primus restituit

ὑποβρύχιαι ξυμπεριφέρονται] h. e. sub coeli superficiem submersae, ut ne aurigae quidem caput promineat, h. e. intellectu et ratione nihil percipiatur.

B. *πολλαὶ μὲν χωλεύονται*] *Χωλός*, quod vulgo claudum interpretantur, significat eum, qui aliquo corporis membro debilitatus est. Itaque plus est *θραύονται*, pro quo non inepte Hermias legit *καταθραύονται*, penitus confringuntur. Quod ita accipimus, ut *πολλὰ* exterminandum censeamus. Et habent tres libri Parisini inverso ordine *πτερὰ πολλά*. Nisi forte scribendum est: *πολλαὶ δὲ πολλάκις πτερὰ θρ.*

ἀτελεῖς τῆς τοῦ ὄντος θέας ἀπ.] Imago petita est a mysteriorum spectatione, ut infra p. 249. C. et p. 250. B. Conf. Valcken. ad Eurip. Hippolyt. v. 23. Creuzer. ad Plotin. de pulcr. CVII. CXI. et Wyttenbach. ad Phaedon. p. 134 sqq.

οὗ δ' ἕνεχ' ἡ πολλὴ σπουδή] *Ἡ πολλὴ σπουδὴ* nunc est magnum illud, de quo dixi, studium. Nam ita capiendus articulus est. Phaedon. p. 58. C. *διὰ ταῦτα καὶ ὁ πολὺς χρόνος ἐγένετο τῷ Σωκράτει ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ*, quanquam ibi optimi codd. omittunt articulum. Ibid. p. 88. A. *ἐν ταῖς πολλαῖς γενέσεσιν.* Infra p. 270. A. *τὸν πολὺν λόγον ἐποιεῖτο.* Demosthen. De Coron. p. 278. *τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν;* h. e. multa ista. vid. Matth. Gr. §. 267. coll. 266. Praeterea advertas breviloquentiam. Nam quum in apodosi inferri deberet: *τοῦτό ἐστι, ὅτι ἥ τε δὴ προσήκουσα ψ. κ. τ. λ.*, omissa ea parte, in qua esse oportebat demonstrativum, statim res ipsa indicatur. Quae quidem loquendi forma utriusque linguae scriptoribus admodum est usitata, ut nec opus esse putemus coniectura Caroli Badhami, qui scribendum censuit: *ὧν δ' ἕνεχ' ἰδεῖν — πεδίον, δύ' ἐστόν*, h. e. eius rei duae sunt caussae, praesertim quum nec vulgatum *οὗ ἐστιν* otiosum sit nec

λειμῶνος τυγχάνει οὖσα, ἥ τε τοῦ πτεροῦ φύσις, ᾧ C ψυχὴ κουφίζεται, τούτῳ τρέφεται, θεσμός τε Ἀδραστείας ὅδε, ἥτις ἂν ψυχὴ θεῷ ξυνοπαδὸς γενομένη κατίδῃ τι τῶν ἀληθῶν, μέχρι τε τῆς ἑτέρας περιόδου εἶναι ἀπήμονα, κἂν ἀεὶ τοῦτο δύνηται ποιεῖν, ἀεὶ ἀβλαβῆ εἶναι· ὅταν δὲ ἀδυνατήσασα ἐπισπέσθαι μὴ ἴδῃ, καί τινι συντυχίᾳ χρησαμένη λήθης τε καὶ κακίας πλησθεῖσα βαρυνθῇ, βαρυνθεῖσα δὲ πτερορρυήσῃ τε καὶ ἐπὶ τὴν γῆν πέσῃ, τότε νόμος ταύτην μὴ φυτεῦσαι εἰς μηδεμίαν θηρείαν φύσιν ἐν τῇ πρώ- D τῃ γενέσει, ἀλλὰ τὴν μὲν πλεῖστα ἰδοῦσαν εἰς γονὴν

Bekker. Mox vett. editt. ἐκ τοῦ ἐκεῖσε λειμῶνος, quod habet vix unus alterve liber manuscriptus.

C. ᾧ ψυχὴ κ.] ψυχῆι Bodl.

ἀπήμονα, κἂν ἀεὶ] Bodl. ἀπήμονα εἰ τοῦ τοδ. π. κἂν ἀ.

D. θηρείαν φύσιν] Vulgatum θήρειον e Bodl. aliisque libris bonae notae mutatum est.

istud δύ' ἐστόν satis placeat, quo proximorum verborum structura hiulca efficitur. Aristoph. Rann. v. 108. ἀλλ' ὥνπερ ἕνεκα τήνδε τὴν σκευὴν ἔχων ἦλθον κατὰ σὴν μίμησιν, ἵνα μοι τοὺς ξένους τοὺς σοὺς φράσειας, ubi ante ἵνα — φράσειας intell. τοῦτ' ἦν. Ex oratoribus collegit exempla Fr. Aug. Wolf. ad Leptin. p. 372. alia suppeditabit Matth. Gr. §. 432. — Mox ψυχῆς τῷ ἀρίστῳ est praestantissimae animi parti, h. e. menti et rationi. v. ad Reip. VI. p. 507. C. coll. 490. B. — ἐκ τοῦ ἐκεῖ λειμῶνος, est enim campus aeternae veritatis, qua animi pascuntur, super coelo: quem quantopere celebraverint scriptores posterioris aetatis, docte demonstravit Astius Commentar. in Plat. p. 421. Opp. T. XII.

C. ἥ τε τοῦ πτεροῦ φύσις] Quod de usu vocabuli φύσις ad Sympos. p. 191. A. et ad Phaedon. p. 79. B. scripsimus, elegantissimae illud inservire periphrasi, tenendum est illam ipsam elegantiam in eo positam esse, quod φύσις non redundat, sed indicat id, quod per se et natura sua hoc vel illo modo comparatum est. Ita hoc loco ἡ τοῦ πτεροῦ φύσις est penna vel ala natura sua ita comparata, ut p. 246. E. 251. B. al.

C. θεσμός τε Ἀδραστείας ὅδε] h. e. necessitatis aeternae et inevitabilis: de qua v. Mitscherlich. ad Horat. Carm. III. 24, 6. In Reipubl. libr. X. p. 762. E. ei ἠλακάτη τε καὶ τὸ ἄγκιστρον ἐξ ἀδάμαντος tribuitur. Intelligitur autem lex divina, nec de coeca fatorum necessitate cogitandum est. De qua re legas quae exposituri sumus ad Legg. IV. p. 709. B. ubi docetur, deum quidem regere omnia; sed una cum deo casum et fortunam in rebus humanis dominari, ita quidem, ut fortuna deo, summo rerum omnium gubernatori, subiecta sit.

καί τινι συντυχίᾳ — βαρυνθῇ] Haec adduntur ad interpretanda praecedentia, ὅταν ἀδυνατήσασα ἐπισπέσθαι μὴ ἴδῃ. Quocirca καὶ explicare licet id est, hoc est.

ἀνδρὸς γενησομένου φιλοσόφου ἢ φιλοκάλου ἢ μουσικοῦ τινος καὶ ἐρωτικοῦ, τὴν δὲ δευτέραν εἰς βασιλέως ἐννόμου ἢ πολεμικοῦ καὶ ἀρχικοῦ, τρίτην εἰς πολιτικοῦ ἤ τινος οἰκονομικοῦ ἢ χρηματιστικοῦ, τε-
E τάρτην εἰς φιλοπόνου γυμναστικοῦ ἢ περὶ σώματος ἴασίν τινα ἐσομένου, πέμπτην μαντικὸν βίον ἤ τινα τελεστικὸν ἕξουσαν· ἕκτῃ ποιητικὸς ἢ τῶν περὶ μίμη-

ἴασιν τινὰ ἐσομ.] Herm. de coni. dedit ἴασιν τινὸς ἐσομ. quod factum nollemus. Nam περὶ ἴασιν τινὰ ἐσομένου idem est quod ἰατρικοῦ τινος ἐσομένου, ut verborum structura vel potius oratio nonnihil variata sit.

E. ἕκτῃ ποιητικὸς κτλ.] Vulgo scribebatur: ἕκτην, ποιητικόν· ἑβδόμη γεωμετρικὸς, ἢ δημιουργικός· ὀγδόη σοφιστικός — ἐνάτη τυραννικός. Sequuti sumus cum Bekkero et Astio cod. Bodlei. plurimorumque librorum scripturam. Quippe soli Par. EF cum Ald. Bas. I. Stephan. habent: ἕκτην, ποιητικόν· ἑβδόμη, γεω-

εἰς μ. θηρείαν φύσιν] Quanquam θήρειον per se non contemnendum esse docebit Buttmann. Gr. max. §. 603., tamen ob codd. auctoritatem θηρείαν reponendum duximus. Idem censuit Bekker.

D. ἐν τῇ πρώτῃ γενέσει] in prima generatione, quum animus in terram delapsus primum terreno corpore includitur. Manifestum est enim varios a Platone statui cursus et migrationes animorum. Similiter res explicatur De Republ. libr. X. p. 614 sqq.

ἢ φιλοκάλου ἢ μουσικοῦ τινος ἢ ἐρωτικοῦ] Nam hi omnes cum vero philosopho tanta continentur cognatione et necessitudine, ut sint iidem propemodum. Quippe verus amor versatur in diligendis expetendisque rebus divinis, pertinetque ad id, quod naturu sua verum, bonum, honestumque est. Quocirca philosophus germanus est item φιλόκαλος et ἐρωτικός. Reip. VI. p. 490. A. B. ἆρ᾽ οὖν δὴ οὐ μετρίως ἀπολογησόμεθα, ὅτι πρὸς τὸ ὂν πεφυκὼς εἴη ἁμιλλᾶσθαι ὅ γε ὄντως φιλομαθής, καὶ οὐκ ἐπιμένοι ἐπὶ τοῖς δοξαζομένοις εἶναι ἑκάστοις. ἀλλ᾽ ἴοι καὶ οὐκ ἀμβλύνοιτο οὐδ᾽ ἀπολήγοι τοῦ ἔρωτος, πρὶν αὐτοῦ ὃ ἔστιν ἑκάστου τῆς φύσεως ἅψασθαι κτλ. Sed legendus est hac de re divinus ille locus Symposii p. 206. B. sqq. Institutionem autem et eruditionem hominis, quae a philosophia proficiscitur, a Platone constat ad μουσικὴν esse relatam; unde ipsa philosophia est ἡ μεγίστη μουσική, Phaedon. p. 61. A. Cui quidem quum id maxime debeat esse propositum, ut animum evehat ad sublimem illum rerum divinarum amorem, non potest cuiquam dubium videri, cur nunc ὁ μουσικὸς una cum τῷ ἐρωτικῷ commemoretur. Quippe δεῖ τελευτᾶν τὰ μουσικὰ εἰς τὰ τοῦ καλοῦ ἐρωτικά, ut est Reip. III. p. 403. C. Quod qua ratione efficiatur, praeclare docetur Sympos. 209. A. — 212. A.

εἰς φιλοπόνου γυμναστικοῦ] Badham. legendum coniecit εἰς φιλοπόνου ἢ γυμν. Sed intelliguntur gymnastae et medici.

πέμπτην μαντικὸν βίον — ἕξουσαν] Vates ac sacerdotes cur in quintum detruserit ordinem, qui Platonis de his rebus

σίν τις ἄλλος ἁρμόσει, ἑβδόμῃ δημιουργικὸς ἢ γεωργικός, ὀγδόῃ σοφιστικὸς ἢ δημοκοπικός, ἐννάτῃ τυραννικός. ἐν δὴ τούτοις ἅπασιν ὃς μὲν ἂν δικαίως διαγάγῃ, ἀμείνονος μοίρας μεταλαμβάνει, ὃς δ' ἂν ἀδίκως, χείρονος. Cap. XXIX. Εἰς μὲν γὰρ τὸ αὐτό, ὅθεν ἥκει ἡ ψυχὴ ἑκάστη, οὐκ ἀφικνεῖται ἐτῶν μυρίων· οὐ γὰρ πτεροῦται πρὸ τοσούτου χρόνου, πλὴν ἡ τοῦ φιλοσο- 249

μετρικός. Dein δημιουργικὸς ἢ γεωργικός Bodl. et reliqui cum Bas. 2. pro γεωμετρικὸς ἢ δημιουργικός, quod est in Ald. Bas. 1. Steph. et cod. Par. E. Pro δημοκοπικός Bodl. et ΔΠDGT praebuerunt δημοτικός. Id nuper susceperunt Turicenss. Si quid mutandum, δημοκόπος scripserim. Mox διαγάγῃ pro vulg. διάγῃ item debetur codd. fere omnibus. Idem dictum esto de ἐννάτη, pro quo Steph. ἐνάτη. Tum ἐν δὴ τούτοις ἅπ. Bodl. ΔΞΠDNOT. Volgo erat: ἐν δὲ τούτοις κτλ.

οὐκ ἀφικνεῖται] V. οὐ καθικνεῖται, quod habent paucissimi libri.

sententiam accuratius cognoverint, minime ambigent. Quippe οἱ θεομάντεις καὶ οἱ χρησμῳδοὶ οὐ σοφίᾳ, ἀλλὰ φύσει τινὶ ἐνθουσιάζουσιν, ut est Apolog. p. 22. C. Menon. p. 99. C. Poëtas autem quod etiam infra illos collocavit, eius rei rationem ipse satis aperuit verbis: ἢ τῶν περὶ μίμησίν τις ἄλλος. Quippe poësin Plato censuit contineri imitandi quadam solertia, e furore magis quam mentis intelligentia oriunda; unde eam iudicavit nihil valere ad veritatis atque honestatis rationem recte percipiendam. v. libr. III. et X. de Republ. imprimis p. 598. C. D. E. coll. Legg. II. p. 668. C. IV. p. 719. C.

E. ἑβδόμη δημιουργικὸς ἢ γεωργικός] Richterus De Ideis Platonis p. 19. quum δημιουργικὸν explicavisset artificem, sibique persuasisset de variis scientiae gradibus sermonem agitari, retinendum censuit quod vulgo legebatur, γεωμετρικὸς ἢ δημιουργικός. At primum δημιουργικὸν non artificem, sed opificem significat; deinde vix assequaris, cur geometrae, quem philosophus sane magno in honore habuit, v. de Republ. VI. p. 510. C. sqq., tam humilis locus attribuatur; denique non de una scientia agitur, sed illud potius declaratur, quomodo animi a summo sapientiae fastigio paullatim descendant ad imam vitae humanae pravitatem et turpitudinem, quae in vita tyranni cernitur. Tyranni ingenium et mores Plato vividis coloribus depinxit Reipubl. VIII. p. 562. A. sqq. Ab hac autem turpitudine proxime abest ὁ σοφιστικὸς ἢ δημοκοπικος βίος. Nam sophistae pariter atque oratores populares (δημαγωγοὶ) plebis auram captant eiusque cupiditatibus turpiter adulantur: de qua re vide Praefat. ad Gorgiam p. 19 sqq. Quod apte significatur voc. δημοκοπικός s. δημοκόπος, quod de ambitu usurpari demonstrarunt Dorvill. ad Mariton. p. 58. et Wyttenbach. ad Plutarch. Vol. II. p. 91. D. Animadv. Vol. I. p. 509. ed. Lips. Debilius est δημοτικός. De universo vitarum ordine a Platone hic constituto adhuc multum ambigitur.

οὐκ ἀφικνεῖται ἐτῶν μυρίων] Etiam libro X. de Republ. p. 614. A. sqq. animorum migrationes similiter describun-

φήσαντος ἀδόλως ἢ παιδεραστήσαντος μετὰ φιλοσοφίας. αὗται δὲ τρίτῃ περιόδῳ τῇ χιλιετεῖ, ἐὰν ἕλωνται τρὶς ἐφεξῆς τὸν βίον τοῦτον, οὕτω πτερωθεῖσαι τρισχιλιοστῷ ἔτει ἀπέρχονται. αἱ δὲ ἄλλαι, ὅταν τὸν πρῶτον βίον τελευτήσωσι, κρίσεως ἔτυχον. κριθεῖσαι δὲ αἱ μὲν εἰς τὰ ὑπὸ γῆς δικαιωτήρια ἐλθοῦσαι δίκην ἐκτίνουσιν, αἱ δ' εἰς τοῦ οὐρανοῦ τινα τόπον ὑπὸ τῆς
B δίκης κουφισθεῖσαι διάγουσιν ἀξίως οὗ ἐν ἀνθρώπου εἴδει ἐβίωσαν βίου. τῷ δὲ χιλιοστῷ ἀμφότεραι ἀφικνούμεναι ἐπὶ κλήρωσίν τε καὶ αἵρεσιν τοῦ δευτέρου

P. 249. A. εἰς τοῦ οὐρανοῦ] τοὐρανοῦ ΔDGNO. C. εἰς τὸ ὂν ὄντως] V. εἰς τὸ ὄντως ὄν, invitis optimis co-

tur, quamquam non commemorantur decem annorum millia. Ante ψυχὴ ἑκάστη in libro Stephani et ap. Euseb. Praep. Ev. XIII. 14. articulus abest, non improbante Heindorfio, quamquam is nec vulgatam lectionem aspernatur. Sed quem comparavit locum Apolog. Socrat. p. 39. A. ἐν ἑκάστοις τοῖς κινδύνοις, is alius est generis, propterea quod nomen cum articulo est postpositum. Rectius talia contendas: De Rep. I. p. 339. C. ἐν ταῖς πόλεσιν ἑκάσταις. Cratyl. p. 389. C. εἰς τὸ ἔργον ἕκαστον. Thucyd. VI. 63. κατὰ τὴν ἡμέραν ἑκάστην.

P. 249. ἢ παιδεραστήσαντος μετὰ φιλοσοφίας] Haec quid significent, optime perspicias ex Diotimae oratione in Sympos. p. 206. B. — 212. B. sqq. et ex ipso Phaedro infra p. 251. A. sqq. coll. Legg. VIII. p. 837. B. Dein αὗται, pluralis post singularem, infertur, ut p. 231. A., ubi v. annot. Quippe intelliguntur animi philosophorum, quibus philosophus arbitratur hoc contingere, ut confecto tertio mille annorum circuitu, si ter deinceps eandem elegerint vitam, in pristinam sedem suam revertantur ibique fruantur deorum consuetudine ac beatitate.

κρίσεως ἔτυχον] Iudicium de animis habendum magnifice describitur De Rep. X. p. 614. B. sqq. Gorg. p. 523. A. sqq. Phaedon. p. 107. D. sqq., quae contulisse non iniucundum erit. Mox ὑπὸ τῆς δίκης κουφισθεῖσαι recte interpretatur Ficinus: aliae in coeli quendam locum per iudicium elevatae.

B. ἔνθα καὶ εἰς θηρίου B.] Comparata haec esse ad doctrinam Pythagoreorum de animorum migrationibus, vix est quod moneamus. Ad eandem etiam supra respiciebatur. Pro ἔνθα quod nuper fuit qui requireret ἔνθεν, non vidit ille, quid ἔνθα nunc significet.

εἰς τόδε ἥξει τὸ σχῆμα] Videlicet τὸ τοῦ ἀνθρώπου. Et causam quidem, cur is tantum animus, qui conspexerit aliquando aeternam veritatem, in humanum corpus migrare queat, proximis verbis declarat, δεῖ γὰρ ἄνθρωπον ξυνιέναι κτλ. In quibus ξυνιέναι absolute sine casu obiecti positum, sicut nostrum erkennnen, ut non opus sit aut τὸ post ξυνιέναι inserere aut ἀλήθειαν ex superioribus repetere. Nimirum obiecti notio continetur quodammodo in verbis κατ' εἶδος, de quo loquendi genere consulas quae scripsimus ad Reip. IV. p. 436. A. Phileb. p. 65. A.

βίον αἱροῦνται ὃν ἂν ἐθέλῃ ἑκάστη. ἔνθα καὶ εἰς θηρίου βίον ἀνθρωπίνη ψυχὴ ἀφικνεῖται, καὶ ἐκ θηρίου ὅς ποτε ἄνθρωπος ἦν πάλιν εἰς ἄνθρωπον. οὐ γὰρ ἥ γε μή ποτε ἰδοῦσα τὴν ἀλήθειαν εἰς τόδε ἥξει τὸ σχῆμα. δεῖ γὰρ ἄνθρωπον ξυνιέναι κατ' εἶδος λεγόμενον, ἐκ πολλῶν ἰὸν αἰσθήσεων εἰς ἓν λογισμῷ ξυναιρούμενον. τοῦτο δέ ἐστιν ἀνάμνησις ἐκείνων, ἅ C ποτ' εἶδεν ἡμῶν ἡ ψυχὴ συμπορευθεῖσα θεῷ καὶ ὑπεριδοῦσα ἃ νῦν εἶναί φαμεν καὶ ἀνακύψασα εἰς τὸ ὂν ὄντως. διὸ δὴ δικαίως μόνη πτεροῦται ἡ τοῦ φι-

dicibus atque longe plurimis. conf. p. 247. E.

Iam vero subiungitur: λεγόμενον, h. e. quod vocatur, sicuti dicitur; de quo diximus ad Phileb. p. 20. B. Porro εἶδος emergere indicatur ἐκ πολλῶν αἰσθήσεων, h. e. ex multis visis, ex multis sensuum perceptionibus: nam idea sive notio mentis communis comprehendit singularum rerum formas atque in animis nostris rerum sensibus subiectarum consideratione denuo exsuscitatur. Itaque manifesto verborum sententia haec est: nam fas est hominem cognoscere secundum commune genus (nach Begriff od. Idee), quod fere dicitur; quod quidem, quum ex multis prodeat visis, mentis cogitatione in unum comprehenditur. Dubitatur tamen, num ipsum εἶδος recte dicatur ξυναιρεῖσθαι. Quocirca Heindorf. Ast. Schleierm. alii, ξυναιρουμένων corrigendum censuerunt, quod cohaereret cum αἰσθήσεων. Sed primum quidem ita expectaveris potius ξυλληφθεισῶν. Deinde non intelligimus, cur non rectissime τὸ εἶδος dicatur mente comprehendi; quo certe nihil significatur aliud, quam effici illud mentis comprehensione, id quod profecto est eiusmodi, ut in naturam eius planissime conveniat. Denique nec alterum participium, ἰόν, ullo modo officit lectioni librorum omnium ξυναιρούμενον, Non raro enim complura participia ita coniungi novimus, ut aliud alio definiatur, id quod hic quoque ita fieri nemo negaverit. Nam verbis, ἐκ πολλῶν ἰὸν αἰσθήσεων apertum est indicari viam et rationem, qua fieri possit, ut mens τὸ εἶδος in unum coniungat et comprehendat. Exempla huius participiorum accumulationis bene multa apud ipsum Platonem reperiri ostendimus ad Phileb. p. 22. A. Politic. p. 293. B. 272. D. Gorg. p. 464. B. 471. C. et supra ad p. 228. B. Itaque omnia sarta tecta sunt, nec quidquam sollicitandum. Ceterum eleganter hoc loco describitur dialecticae munus et officium, similiter depictum illud etiam in Sophista p. 253. D. Politic. p. 285. A. Phileb. p. 15. sqq. infra Phaedr. p. 265. CDE. p. 266. B. p. 273. E. Quod vero Plato idearum cognitionem a vitae superioris una cum diis in rerum divinarum contemplatione actae repetit, conf. de hac sententia etiam Phaedon. p. 72. D. — 77 D. Menon. p. 81. C. Cicer. Tusc. I. 24.

C. τοῦτο δέ ἐστιν ἀνάμνησις] Ne putes αὕτη fuisse

λοσόφου διάνοια· πρὸς γὰρ ἐκείνοις ἀεί ἐστι μνήμῃ κατὰ δύναμιν, πρὸς οἷςπερ θεὸς ὢν θεῖός ἐστι. τοῖς δὲ δὴ τοιούτοις ἀνὴρ ὑπομνήμασιν ὀρθῶς χρώμενος, τελέους ἀεὶ τελετὰς τελούμενος, τέλεος ὄντως
D μόνος γίγνεται. ἐξιστάμενος δὲ τῶν ἀνθρωπίνων σπου-

πρὸς οἷσπερ θεὸς ὢν θεῖός ἐστι] Quattuor lectiones memorat Hermias ad h. l. *Τέσσαρες*, inquit, *φέρονται γραφαί· ἢ πρὸς οἷςπερ ὁ θεὸς ὢν θεὸς ἐστιν, ἢ πάλιν θεῖός ἐστιν. ἢ μετὰ τοῦ ἄρθρου, πρὸς οἷςπερ ὁ θεὸς ὢν θεός ἐστιν, ἢ πάλιν θεῖός ἐστιν.* Articulum ὁ vulgo ante *θεὸς* interpositum om. Bodl. Vat. Ven. II. Par. GNOT Flor. g. h. Dativum *μνήμῃ* pro *μνήμη* iam Hermias scribendum, p. 245. D. *τοῦτο πηγὴ καὶ ἀρχὴ κινήσεως*. Reip. I. p. 344. A. *ἔστι δὲ τοῦτο τυραννίς*, ubi v. annot. Gorg. p. 504. D. *ταῦτα δ' ἐστὶ δικαιοσύνη*. Phaedon. p. 73. D. *τοῦτο δ' ἐστὶν ἀνάμνησις*. Apol. Socr. p. 29. A. *καίτοι τοῦτο πῶς οὐκ ἀμαθία ἐστίν*. Videlicet *τοῦτο* est *τὸ ξυνιέναι κατ' εἶδος λεγόμενον κτλ.* Conf. Schaefer. ad Demosthen. Appar. T. V. p. 289.

πρὸς γὰρ ἐκείνοις — θεῖός ἐστι] Dictionem *πρός τινι εἶναι* vel *γίγνεσθαι*, in aliqua re esse defixum, totum in aliqua re esse, illustravimus ad Remp. VIII. p. 567. A. Adde quae collegit Wyttenbach. ad Phaedon. p. 223. et Menex. p. 239. D. *ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ γιγνόμενον λόγῳ*. Legg. III. p. 683. C. *γενώμεθα ταῖς διανοίαις ἐν τῷ τότε χρόνῳ*. De Rep. III. p. 396. D. Mox ante *θεὸς* cum Astio codicibus obtemperavimus articulum omittentibus. Sic P. 248. A. *ἡ μὲν ἄριστα θεῷ ἑπομένη*. Ibid. C. *ψυχὴ θεῷ ξυνοπαδός*. P. 249. C. *συμπορευθεῖσα θεῷ*.

D. *νουθετεῖται — ὡς παρακινῶν*] Vulgaris haec fuit philosophorum reprehensio, quam Plato tetigit etiam De Republ. VI. p. 487. VII. p. 517. D. pulcherrime exornavit Gorg. p 481. C. sqq. — *παρακινεῖν*, vesanum esse, commotae mentis esse, delirare, ut De Republ. VII. p. 540. A. Aristoph. Ran. 658. v. Schaefer. ad Sophocl. Aiac. p. 227. Ast. ad h. l. Hermann. ad Lucian. de Hist. Conscr. p. 278. Eodem modo *ὑποκινεῖν* positum De Rep. IX. p. 573. C.

Ἔστι δὴ οὖν δεῦρο —] Reversurus orator ad illa, quae supra de variis animi concitationis generibus exposuit, utitur particulis *δὴ οὖν*, quarum vim ita licebit declarare, ut hanc dicamus esse sententiarum consecutionem: Iam vero ut revertamur unde deflexit oratio, incidimus nunc ipsum in quartum furoris genus, de quo explicandum erit. Quippe illustratis tribus furoris generibus, in divinatione, scelerum expiatione cum initiationibus mysticis, atque instinctu poetico conspicuis, inde a p. 245. C. coeperat demonstrare animos esse immortales et in vita olim cum diis acta res coelestes spectavisse. Iam quum sermo veluti sponte ad prius argumentum delatus videatur, quartum furoris genus instituit illustrare, quod positum est in amore, quodque vult esse omnium longe praestantissimum.

ἣν ὅταν τὸ τῇδέ τις ὁρῶν — ἐραστὴς καλεῖται] Ita totum hunc locum e codd. mss.

δασμάτων καὶ πρὸς τῷ θείῳ γιγνόμενος νουθετεῖται μὲν ὑπὸ τῶν πολλῶν ὡς παρακινῶν, ἐνθουσιάζων δὲ λέληθε τοὺς πολλούς.

Cap. XXX. Ἔστι δὴ οὖν δεῦρο ὁ πᾶς ἥκων λόγος περὶ τῆς τετάρτης μανίας, ἣν ὅταν τὸ τῇδέ τις

et Lambin. ad Horat. T. II. p. 253. A. legerunt: resposuerunt nuper Heindorfius, Astius, Bekker.

D. ἣν ὅταν τὸ τῇδέ τις ὁρῶν κ. —] ἣν pro vulg. ἵν' codd. omnes. Dein vett. editt. ἀναπτερῶται. Sed πτερῶται cum Bodl. optimi. Praeterea vulgo προθυμῆται, quod unus Ξ cum vett. fere Vat. Ven. *Π* plurimi et editt. habet.

praeeunte Bekkero emendavimus. Primaria enuntiati pars haec est: Ἔστι δὴ οὖν ὁ πᾶς ἥκων λόγος περὶ τῆς τετάρτης μανίας, ὡς ἄρα αὕτη πασῶν τῶν ἐνθουσιάσεων ἀρίστη — καὶ ὅτι ταύτης μετέχων τῆς μανίας ὁ ἐρῶν τῶν καλῶν ἐραστὴς καλεῖται. Verum istis, verborum praecedentium habita ratione, interserta sunt haec: ἣν ὅταν τὸ τῇδέ τις κάλλος — διακείμενος: quorum structura est sane paullo impeditior. Patet autem, sicut dudum monuimus, haec obtinere locum praecipuum: ἣν — αἰτίαν ἔχει ὡς μανικῶς διακείμενος. Quippe ἣν, videlicet μανίαν, est accusativus absolutus, cohaerens ille cum αἰτίαν ἔχει ὡς μανικῶς διακείμενος. Poterat etiam dici καθ' ἣν αἰτίαν ἔχει κτλ. quanquam vehementer deprecamur, ne quis nobis κατὰ in talibus supplendum videri criminetur. Reliqua sunt verba haec: ὅταν τὸ τῇδε — ἀμελῶν, in quibus levem quandam agnoscimus anacoluthiam. Quum enim haec omnia aut per participia possent enuntiari, aut efferri sic, ut ὅταν cum modo coniunctivo poneretur; scriptor utramque miscuit constructionem, et quum ab ὅταν sequente coniunctivo orationem orsus esset, deinde memor iam eorum quae subiicere volebat, αἰτίαν ἔχει ὡς μανικῶς διακείμενος, per anacoluthon ad participiorum usum transiit. Quod quo clarius intelligatur quale sit, memineris orationem vulgari loquendi consuetudine sic fere fuisse conformandam: ὅταν — πτερῶταί τε καὶ ἀναπτερούμενος προθυμῆται ἀναπτέσθαι, ἀδυνατῇ δέ, ὄρνιθος δίκην βλέπων ἄνω τῶν δὲ κάτω ἀμελῶν αἰτίαν ἔχει etc. In eandem fere interpretationem incidit etiam Astius, quem tamen mirati sumus in Commentariis T. X. p. 438. post participia ista ᾖ supplendum iudicavisse, quod nullo pacto fieri posse contendimus. Aliter de toto loco statuit Car. Schneiderus De locis nonnullis Phaedri Platonici p. 2—6, cuius sententiam referre longum est. Ceterum similem locum tractavimus De Republ. IV. p. 440. C. conf. Matthiae Gr. §. 556. annot. 2. Sed reliquum est, ut etiam de aliis quibusdam rebus dicendum sit. Itaque primum quidem τὸ τῇδε κάλλος dictum est δεικτικῶς de pulcro sub sensus subiecto. Nos dicimus: *die Schönheit hier, in der Sinnenwelt.* Ita ταῦτα et τάδε saepe apud Platonem usurpatur. Mox p. 250. A. ἀναμιμνήσκεσθαι δ' ἐκ τῶνδε ἐκεῖνα. Ibid. B. ἐν τοῖς τῇδε ὁμοιώμασιν. Menon. p. 81. C. τὰ ἐνθάδε καὶ τὰ ἐν ᾅδου. Phileb. p. 58. E. αἱ πολλαὶ τέχναι καὶ ὅσαι περὶ ταῦτα πεπόνηνται, ubi vid. annot. Dein

*ὁρῶν κάλλος, τοῦ ἀληθοῦς ἀναμιμνησκόμενος, πτερῶ-
ταί τε καὶ ἀναπτερούμενος προθυμούμενος ἀναπτέ-
σθαι, ἀδυνατῶν δέ, ὄρνιθος δίκην βλέπων ἄνω, τῶν
E κάτω δὲ ἀμελῶν, αἰτίαν ἔχει ὡς μανικῶς διακείμενος,
ὡς ἄρα αὕτη πασῶν τῶν ἐνθουσιάσεων ἀρίστη τε καὶ
ἐξ ἀρίστων τῷ τε ἔχοντι καὶ τῷ κοινωνοῦντι αὐτῆς γί-
γνεται, καὶ ὅτι ταύτης μετέχων τῆς μανίας ὁ ἐρῶν
τῶν καλῶν ἐραστὴς καλεῖται. καθάπερ γὰρ εἴρηται,
πᾶσα μὲν ἀνθρώπου ψυχὴ φύσει τεθέαται τὰ ὄντα,
250 ἢ οὐκ ἂν ἦλθεν εἰς τόδε τὸ ζῶον· ἀναμιμνήσκεσθαι δ᾽
ἐκ τῶνδε ἐκεῖνα οὐ ῥᾴδιον ἁπάσῃ, οὔτε ὅσαι βραχέως
εἶδον τότε τἀκεῖ, οὔτε αἳ δεῦρο πεσοῦσαι ἐδυστύχησαν,
ὥςτε ὑπό τινων ὁμιλιῶν ἐπὶ τὸ ἄδικον τραπόμεναι
λήθην ὧν τότε εἶδον ἱερῶν ἔχειν. ὀλίγαι δὴ λείπονται,*

E. *μανικῶς διακ.*] *μανικὸς* Bodl. et alii quidam.
P. 250. A. *ὥςτε ὑπό τ. ὁμ. — ἔχειν*] V. *οὔτε ὑπὸ τι — ἔσχον*, quod ex codd. et longe plurimis et optimis emendatum est.
ἱερῶν ἔχειν] V. *ἔσχον*, invitis codd.
ὅταν τι τῶν ἐκεῖ ὁμ.] V. *ὁπόταν*, invitis codd. paene omnibus. Dein Bodl. *οὐκ ἔτ᾽ αὐτῶν*.

istud *ὄρνιθος δίκην βλέπων ἄνω*, avis instar sursum spectans, quo stultitiae importunitas depingitur, Comicus saepius adhibuit, ut Avv. v. 50. 169. 264. 308. al., ut proverbii locum obtinuisse videatur. Alia collegit Iacobsius ad Achillem. Tat. p. 847. Porro *αἰτίαν ἔχειν* omnino est argui, existimari, putari, de quo formulae usu dictum est ad Reip. IV. p. 435. E. Denique observetur usus voculae *ἄρα* in verbis *ὡς ἄρα αὕτη πασῶν τ. ἐνθ.*, qui post longiorem orationis intercapedinem saepe reperitur.

E. *φύσει τεθέαται*] h. e. quia eius natura ita fert, naturaliter, *naturgemäss*. Habet enim vim ac potestatem adverbii, unde omissus est articulus, ut solet ante nomina adverbiorum vice fungentia omitti. Eodem modo Legg. VI. p. 777. D. Menex. p. 246. C. De Rep. VII. p. 515. C. 513. A. X. 598. A. al. — Deinceps *ἢ* est alioquin. quem usum atigimus ad Reip. V. p. 463. D. illustravit etiam Boissonad. ad Philostrati Her. p. 346.

P. 250. *οὔτε ὅσαι —*] h. e. *οὔτε ταύταις, ὅσαι.* — Cum toto hoc loco compares Plutarchum T. II. p. 745. D. E. fabulam de Sirenibus ad mentem Platonis explicantem.

ὅταν τι τῶν ἐκεῖ ὁμοίωμα ἴδωσιν] Nam res adspectabiles ad idearum similitudinem efformatae et expressae sunt. — *οὐκέθ᾽ αὑτῶν γίγνονται.* non iam sui compotes manent. Graeci dicunt *εἰς αὑτὸν ἐλθεῖν* et *ἑαυτοῦ γενέσθαι*, cuius contrarium erat *ἐκστῆναι ἑαυτοῦ*. v. Abresch. Animadv. in Aeschyl. p. 173. Gataker. Oper.

αἷς τὸ τῆς μνήμης ἱκανῶς πάρεστιν. αὗται δὲ ὅταν τι τῶν ἐκεῖ ὁμοίωμα ἴδωσιν, ἐκπλήττονται καὶ οὐκέθ' αὑτῶν γίγνονται, ὃ δ' ἔστι τὸ πάθος ἀγνοοῦσι διὰ τὸ μὴ ἱκανῶς διαισθάνεσθαι. δικαιοσύνης μὲν οὖν καὶ B σωφροσύνης, καὶ ὅσα ἄλλα τίμια ψυχαῖς, οὐκ ἔνεστι φέγγος οὐδὲν ἐν τοῖς τῇδε ὁμοιώμασιν, ἀλλὰ δι' ἀμυδρῶν ὀργάνων μόγις αὐτῶν καὶ ὀλίγοι ἐπὶ τὰς εἰκόνας ἰόντες θεῶνται τὸ τοῦ εἰκασθέντος γένος. κάλλος δὲ τότ' ἦν ἰδεῖν λαμπρόν, ὅτε σὺν εὐδαίμονι χορῷ μακαρίαν ὄψιν τε καὶ θέαν, ἑπόμενοι μετὰ μὲν Διὸς ἡμεῖς, ἄλλοι δὲ μετ' ἄλλου θεῶν, εἶδόν τε καὶ ἐτελοῦντο τῶν τελετῶν ἣν θέμις λέγειν μακαριωτάτην, ἣν C ὠργιάζομεν ὁλόκληροι μὲν αὐτοὶ ὄντες καὶ ἀπαθεῖς κακῶν, ὅσα ἡμᾶς ἐν ὑστέρῳ χρόνῳ ὑπέμενεν, ὁλόκληρα

B. καὶ ὀλίγοι] ὀλίγοις ΔΕΝΟΤ'𝔟.
τότ' ἦν ἰδεῖν λαμπρὸν] Bekkerus invitis libris cum vett. editt. dedit: τότε τε ἦν ἰδεῖν.
τῶν τελετῶν] Articulus e libris permultis iisque optimis nuper revocatus. Mox vulgo ὀργιάζομεν. Recte Ven. Σ Vind. 1. 3. 4. 6. 7.

p. 739. ad Antonin. VI. §. 35. intpp. ad Sophocl. Oed. Col. v. 651. Philoctet. v. 950. ad Aristoph. Vesp. v. 642. (662. ed. Iuven.) Commentar. Dindorf. p. 445. Hermann. ad Viger. p. 749. ann. 171. et p. 858. ann. 389. Valcken. Opuscul. T. II. p. 291 sqq.

B. μόγις αὐτῶν καὶ ὀλίγοι ἐπὶ τ. εἰκ.] Dissentimus de his nonnihil cum C. Fr. Hermanno, qui ita scribendum censuit: μόγις καὶ ὀλίγοι αὐτῶν. Qua transpositione verborum certe non opus videbitur, ubi αὐτῶν retuleris ad δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης καὶ ὅσα ἄλλα τίμια ψυχαῖς, ut genitivus ex τὰς εἰκόνας pendere existimetur. De μόγις καὶ ὀλίγοι, adverbio cum adiectivo coniuncto, v. ad Phaedon. p. 93. B. Politic. p. 276. B. supra ad p. 234. E.

κάλλος δὲ τότ' ἦν —] V. ad p. 248. B. collatis iis, quae scripsimus ad Phaedon. p. 69. C. Sympos. p. 209. E., unde disces Platoni huius imaginis usum admodum esse frequentatum. Praeterea adeas Lobeckium Aglaopham. T. I. p. 34 sqq. et p. 128. Dictionem ἕπεσθαι μετά τινος Astius et Heindorf. ad h. l. exemplis illustrarunt.

C. ἣν ὠργιάζομεν ὁλόκληροι —] Ὀργιάζειν, quod proprie est orgia celebrare, hoc loco ad mysteria translatum. v. Iacobs ad Philostrat. Imagg. p. 325. — ὁλόκληροι, integri ac puri, quales fas erat esse eos, qui se mysteriis initiari vellent. Mox Hirschig. pro ὑπέμενεν consilio parum deliberato edidit: περιέμενεν. Polyb. I. 81, 3. ἡ κόλασις ὑπομένει αὐτόν al.

δὲ καὶ ἁπλᾶ καὶ ἀτρεμῆ καὶ εὐδαίμονα φάσματα μυούμενοί τε καὶ ἐποπτεύοντες ἐν αὐγῇ καθαρᾷ, καθαροὶ ὄντες καὶ ἀσήμαντοι τούτου, ὃ νῦν σῶμα περιφέροντες ὀνομάζομεν, ὀστρέου τρόπον δεδεσμευμένοι. Cap. XXXI. Ταῦτα μὲν οὖν μνήμῃ κεχαρίσθω, δι' ἣν πόθῳ τῶν τότε νῦν μακρότερα εἴρηται. περὶ δὲ κάλ-
D λους, ὥςπερ εἴπομεν, μετ' ἐκείνων τε ἔλαμπεν ὄν, δεῦρό τε ἐλθόντες κατειλήφαμεν αὐτὸ διὰ τῆς ἐναργεστάτης αἰσθήσεως τῶν ἡμετέρων στίλβον ἐναργέστα-

C. ὃ νῦν σῶμα περιφέροντες] V. ὃ δὴ νῦν, invitis codd. optimis. Dein Bodl. δεδεσμευμένον — μνήμη.

D. μετ' ἐκείνων τε ἔλαμπεν ὄν] Sic Bodl. ΓΛΔΣΦG Vind. 1. 3. 6. Florr. b. g. ϑ. alii, pro vulg. ἰόν. Pro τε vulg. δὲ

ἁπλᾶ καὶ ἀτρεμῆ] Recte Astius ἀτρεμῆ interpretatur placida s. sonstantia. Non opus est coniectura Sylburgi ad Clement. Alexandr. Strom. V. p. 614. B, qui ἀτρεκῆ, vera, legendum putabat. Mox φάσματα qualia informanda sint, praeclare disputavit Lobeck. l. c. p. 57 sqq., qui deorum quorundam simulacra et symbola initiatis ad intuendum proposita esse certissimis argumentis demonstravit. Verbis autem μυούμενοί τε καὶ ἐποπτεύοντες quod Heindorf. cum Valcken. ad Hippolyt. v. 25. respici arbitratur ad morem quendam, quo mystae post quinquennium demum ad interiorem sacrorum spectationem admissi fuerint, totum hoc de quinquennio isto commentum nuper confutavit idem Lobeck. l. c. p. 33 sqq.

καὶ ἀσήμαντοι] „nec signati hoc, quod nunc circumferentes corpus vocamus. Voce ἀσήμαντοι significatur σῶμα tanquam σῆμα, h. e. sepulcrum animi, ex Orphicorum sententia. vid. Gorg. p. 493. A. Cratyl. p. 400. B." ASTIUS. Cum proximis contendas Phileb. p. 21. C. ζῆν δὲ οὐκ ἀνθρώπου βίον, ἀλλά τινος πνεύμονος, ἢ τῶν ὅσα θαλάττια μετ' ὀστρείνων ἔμψυχά ἐστι σωμάτων, ubi de scriptura vocis ὄστρεον satis exposuimus, de qua v. etiam Heindorf. ad Cratyl. p. 424. D. Ceterum corpus de Platonis sententia esse animi vinculum atque carcerem, nemo est qui ignoret. v. Phaedon. p. 62. B sqq. et quae disputavit Wyttenbach. ad Plut. d. S. N. V. p. 135. al.

περὶ δὲ κάλλους] absolute dicitur, ut Lat. de pulcritudine autem, h. e. quod autem attinet ad pulcritudinem. Cuius usus exempla quoniam Heindorf. desideravit, ad ea, quae olim dedi, nunc accedant haec: Infra p. 270. C. p. 274. B. De Rep. VII. p. 538. E. Tim. p. 20. A. Menon. p. 90. B. Theaet. p. 179. E. Legg. XI. p. 915. E. 932. E. 936. A. Similiter εἰς usurpatur, de quo Heindorf. ad Lysid. §. 16. exposuit.

D. μετ' ἐκείνων τε ἔλαμπεν ὄν] Recte hoc nuper Astius e nonnullis codd., inter quos est Clarkianus s. Bodleianus, restituendum censuit. Nam quod vulgo editum est ἰόν, id sicuti omnino non convenit in idearum

τα. ὄψις γὰρ ἡμῖν ὀξυτάτη τῶν διὰ τοῦ σώματος
ἔρχεται αἰσθήσεων· ᾗ φρόνησις οὐχ ὁρᾶται, δεινοὺς
γὰρ ἂν παρεῖχεν ἔρωτας, εἴ τι τοιοῦτον ἑαυτῆς ἐναρ-
γὲς εἴδωλον παρείχετο εἰς ὄψιν ἰόν, καὶ τἆλλα ὅσα
ἐραστά· νῦν δὲ κάλλος μόνον ταύτην ἔσχε μοῖραν,
ὥςτ' ἐκφανέστατον εἶναι καὶ ἐρασμιώτατον. ὁ μὲν
οὖν μὴ νεοτελὴς ἢ διεφθαρμένος οὐκ ὀξέως ἐνθένδε E
ἐκεῖσε φέρεται πρὸς αὐτὸ τὸ κάλλος, θεώμενος αὐτοῦ
τὴν τῇδε ἐπωνυμίαν. ὥςτ' οὐ σέβεται προςορῶν, ἀλλ'

invitis libris mss. plurimis.

παρεῖχεν ἔρωτας] ΠDPT παρεῖχεν εἰς ὄψιν ἔρωτας.

καὶ τἆλλα ὅσα ἐραστά] Buttm. coni. οἷον καὶ τἆλλα, probante Heindorfio.

constantiam, ita etiam ab aeterna pulcritudinis specie alienum est. — *μετ' ἐκείνων*, sc. τῶν φασμάτων.

ᾗ φρόνησις οὐχ ὁρᾶται] Unam pulcritudinem ait hoc sibi habere proprium, ut oculis cernatur. Aliam esse φρονήσεως sive sapientiae rationem, quam, si oculis conspiceretur, ingentes amores sui esse excitaturam (Cicer. Offic. I, 5. De Fin. II, 16); neque aliter de ceteris rebus existimari oportere, ad quas philosophorum amor feratur. In hac sententiae perspicuitate equidem non video, cur Heindorf. et Buttmann. οἷον καὶ τἆλλα ὅσα ἐραστὰ scribendum existimaverint. Quippe τἆλλα sunt quae praeter φρόνησιν poterant memorari, iustitia, fortitudo, temperantia. — *ἔρχεται*, ut Lat. venire, est obtingit, monente Dissenio ad Pindar. p. 18. Baiterus tamen ἔρχεται abesse mavult; iniuria, opinor.

E. *ὁ μὲν οὖν μὴ νεοτελὴς —*] De Geerius Diatrib. De Polit. Platon. Princip. p. 92. hoc loco scribi iubet ὁ μὲν οὖν ἀρτιτελής, et deinde ὁ δὲ μὴ νεοτελής. In quo fateor me viro eruditissimo accedere non posse. Nam νεοτελής, ut recte iudicavit Heindorfius, est is, qui recens demum coelestibus illis initiationibus interfuit, ideoque nondum diuturna earum oblivione labem contraxit. Quocirca τῷ μὴ νεοτελεῖ recte deinde opponitur ὁ ἀρτιτελής. — *τὴν τῇδε ἐπωνυμίαν*, h. e. id quod ab ipsa pulcritudinis specie nomen accepit suum, sive res pulcras. Nomen abstractum enim positum pro concreto τὸ ἐπώνυμον s. τὰ ἐπώνυμα. — *ἡδονῇ παραδούς*. Eurip. Phoeniss. v. 21. ὁ δ' ἡδονῇ δοὺς εἴς τε βακχεῖον πεσὼν Ἔσπειρεν ἡμῖν παῖδα, ubi v. Valckenar. Plene Lucian. T. II. p. 571. ἔρωτι — δοὺς ἐμαυτόν. — *τετράποδος νόμον βαίνειν* est quadrupedum ritu coire. Nam βαίνειν et ἐπιβαίνειν de brutis animantibus, non de homine dicitur. Aristotel. Hist. Animal. VI. 21. de bove: βαίνει δὲ σφοδρῶς, ὥστε συγκύπτεσθαι τὴν βοῦν. Plura suppeditabunt Gataker. De Styl. N. T. p. 78. Hemsterhus. ad Lucian. T. II. p. 322. B. Frommel. ad Theopomp. Fragment. in Creuzeri Melett. III. p. 157. Hinc lux affundenda loco Aristophanis Pac. v. 892, ubi est τετραποδηδὸν ἑστιάναι.

ἡδονῇ παραδοὺς τετράποδος νόμον βαίνειν ἐπιχειρεῖ
251 καὶ παιδοσπορεῖν, καὶ ὕβρει προσομιλῶν οὐ δέδοικεν,
οὐδ' αἰσχύνεται παρὰ φύσιν ἡδονὴν διώκων. ὁ δὲ ἀρτιτελής, ὁ τῶν τότε πολυθεάμων, ὅταν θεοειδὲς πρόσωπον ἴδῃ κάλλος εὖ μεμιμημένον, ἤ τινα σώματος ἰδέαν, πρῶτον μὲν ἔφριξε, καί τι τῶν τότε ὑπῆλθεν αὐτὸν δειμάτων, εἶτα προσορῶν ὡς θεὸν σέβεται, καὶ εἰ μὴ δεδιείη τὴν τῆς σφόδρα μανίας δόξαν, θύοι ἂν ὡς ἀγάλματι καὶ θεῷ τοῖς παιδικοῖς. ἰδόντα δὲ αὐτόν, οἷον ἐκ τῆς φρί-
B κης, μεταβολή τε καὶ ἱδρὼς καὶ θερμότης ἀήθης λαμβά-

E. *τετράποδος νόμον*] V. *νόμῳ*, quod ex optimis atque longe plurimis codd. mutatum.

P. 251. *ἤ τινα σώματος ἰδέαν*] Sic codd. communi fere consensione loco vulg. *ἤ τινα ἀσώματον ἰδέαν.*

εἰ μὴ δεδιείη] V. *δεδίει.* Flor. c. *ἐδεδίει.* Bodl. *δεδίει ἢ* (sic). Unde cum Bekkero dedi *δεδιείη*, quod est in ΔGT. Buttmannus Gr. Gr. T. I. p. II. p. 103. mavult *δεδιοίη*, quanquam idem etiam vulgatum tolerari posse arbitratur.

P. 251. *κάλλος εὖ μεμιμημένον*] h. e. quod ipsam pulcritudinis speciem imitatum est; in quo ipsius pulcritudinis species expressa cernitur. Ad *ἰδέαν* liquet denuo intelligendum esse *θεοειδῆ*.

τῶν τότε — δειμάτων] „Hic, ut in sequentibus *ἐκ τῆς φρίκης*, imago sumpta est ab horrore illo sancto, quo in mysteriis perfundebantur ad divinae maiestatis spectationem admissi. v. Iamblich. De Myst. III. 14. et St. Croix. De Myster. p. 206. Hinc Plutarch. De Poet. intellig. 26. B. *δεῖ δὲ μὴ δειλῶς μηδὲ ὥσπερ ὑπὸ δεισιδαιμονίας ἐν ἱερῷ φρίττειν ἅπαντα καὶ προσκυνεῖν.* De Superstit. 166. E. al. Hinc *ὄργια φρικτὰ θεῶν* Orphic. Argon. v. 469. Cfr. Valcken. ad Eurip. Hippol. v. 25. Ruhnk. ad Hom. Hymn. in Cer. v. 478. al. Huic vero bene respondet quod sequitur *δειμάτων*, pro quo Heusdius, ut refert de Geer l. c. p. 92, corrigebat *δειγμάτων*.“ ASTIUS.

ὡς ἀγάλματι] Homines pulcritudine insignes non raro cum statuis comparantur. Plat. Charm. p. 154. *ἀλλὰ πάντες αὐτὸν ὥσπερ ἄγαλμα ἐθεῶντο.* Eurip. Hecub. 560. *μαστούς τ' ἔδειξε στέρναθ' ὡς ἀγάλματος κάλλιστα.* ubi v. Pflugk et Iacobs.

αὐτὸν, οἷον ἐκ τῆς φρίκης] Ad *οἷον ἐκ τῆς φρίκης* assumendum *λαμβάνει.* Eadem structura est, quam habes Euthydem. p. 272. A. *συγγράφεσθαι λόγους οἵους εἰς τὰ δικαστήρια.* Euthyphron. p. 2. C. *εἴ τινα νῷ ἔχεις Πιτθέα Μέλητον, οἷον τετανότριχα καὶ οὐ πάνυ εὐγένειον.* Ad proxima Heusdius Init. Phil. Plat. P. I. p. 133. comparat illa Sapphus: *κὰδ δ' ἱδρὼς ψυχρὸς χέεται, τρόμος δὲ πᾶσαν ἀγρεῖ.*

B. *τοῦ κάλλους τὴν ἀποῤῥοήν*] Eurip. Hippolyt. v. 528. *Ἔρως, ὃς κατ' ὀμμάτων στάζει*

νει. δεξάμενος γὰρ τοῦ κάλλους τὴν ἀποῤῥοὴν διὰ τῶν ὀμμάτων, ἐθερμάνθη ᾗ ἡ τοῦ πτεροῦ φύσις ἄρδεται. θερμανθέντος δὲ ἐτάκη τὰ περὶ τὴν ἔκφυσιν, ἃ πάλαι ὑπὸ σκληρότητος συμμεμυκότα εἶργε μὴ βλαστάνειν. ἐπιῤῥυείσης δὲ τῆς τροφῆς ᾤδησέ τε καὶ ὥρμησε φύεσθαι ἀπὸ τῆς ῥίζης ὁ τοῦ πτεροῦ καυλὸς ὑπὸ πᾶν τὸ τῆς ψυχῆς εἶδος· πᾶσα γὰρ ἦν τὸ πάλαι πτερωτή. Cap. XXXII. ζεῖ οὖν ἐν τούτῳ ὅλη καὶ ἀνακηκίει, καὶ ὅπερ τὸ τῶν ὀδοντοφυούντων πάθος περὶ τοὺς ὀδόντας γίγνεται, ὅταν ἄρτι φύωσι, C

B. ᾗ ἡ τοῦ πτ.] ᾗ om. Bodl. Vat. Ven. Π. GPT.

C. ζεῖ οὖν] ζῇ Bodl. Vat. ΔΠFG et pr. ΦB al. vitiose quidem.

ὅταν ἄρτι φύωσι] φυῶσι scribunt ΔΠDGOPTN, unde Bekkerus reposuit. Bodl. accentu caret. Verum est φύωσι, quod tamen nuper etiam Turicc. mutarunt in φυῶσι. Dein ΔΠΣΦDGHNOPT alii κίνησις, quod placet Winckelmanno ad Plut. Erot. p. 224. At v. nostra ad Phileb. p. 46. E. = 269. ed. Goth. coll. Spanhem. ad Arist. Plut. v. 974. Obss. Misc. T. v. p. 57. VI. p. 302.

πόθον, εἰςάγων γλυκεῖαν ψυχᾷ χάριν. Sophocl. Antig. v. 795. Aiac. v. 140. 1266. Aeschyl. Agam. v. 419. Locum imitatione expressit sedulus flosculorum Platonicorum captator Aristaenetus Epist. II. 18, ubi v. intpp. p. 710.

B. ᾗ ἡ τοῦ πτεροῦ φύσις ἄρδεται] Astius etsi ter diversis temporibus affirmavit haec verba sibi videri insiticia esse aut alieno loco collocata, tamen suspicionis causam idoneam ne semel quidem prodidit. Nec ego ullam potui indagare. Certe quidem ᾗ, qua ratione, nihil habet molestiae. Deinceps tamen fortasse aliquis scriptum vellet: θερμανθέντος γὰρ ἐτάκη. Inserviunt enim haec uberiori explicationi antecedentium: ᾗ ἡ τοῦ πτεροῦ φύσις ἄρδεται.

εἶργε μὴ βλαστάνειν] Schaefer. ad Demosth. Appar. T. IV. p. 164. „Verbi εἶργε vis est praegnans, quam vulgo dicunt: quippe valet εἴργοντα ἐποίει." Copiosissime hoc Graecae linguae idioma illustravit Buttm. Excurs. II. ad Demosthenis Or. Mid. p. 142 sqq. et nuper Wexius ad Sophocl. Antigon. p. 140. Latine dixeris: quae dudum propter duritiem suam occlusa prohibebant, ne illae pullularent. De aoristis ᾤδησέ τε καὶ ὥρμησε vid. ann. ad p. 232. E. — ὑπὸ πᾶν τὸ τῆς ψ. εἶδος, subter universam animi speciem.

C. ὅταν ἄρτι φύωσι] Coniunctivi forma φυῶσι, ducta illa ab aoristo ἐφύην, φυῆναι, φυείς, qui citeriori Graecitati proprius videtur, apud Platonem tam multis locis obvia est, ut piaculum videatur contra codicum auctoritatem ubique φύωσι corrigere. v. quos locos laudavit Matthiae Gr. T. I. p. 496, quibus adde Reip. V. p. 473. D. X. 597. C. Hoc tamen loco φύωσι vel invitis codd. tenendum. Non enim οἱ ὀδόντες intelligendum, sed subiectum est οἱ ὀδοντοφυοῦντες, ita ut ad φύωσι intelligen-

κνῆσίς τε καὶ ἀγανάκτησις περὶ τὰ οὖλα, ταὐτὸν δὴ πέπονθεν ἡ τοῦ πτεροφυεῖν ἀρχομένου ψυχή· ζεῖ τε καὶ ἀγανακτεῖ καὶ γαργαλίζεται φύουσα τὰ πτερά. ὅταν μὲν οὖν βλέπουσα πρὸς τὸ τοῦ παιδὸς κάλλος, ἐκεῖθεν μέρη ἐπιόντα καὶ ῥέοντα, ἃ δὴ διὰ ταῦτα ἵμερος καλεῖται, δεχομένη τὸν ἵμερον ἄρδηταί τε
D καὶ θερμαίνηται, λωφᾷ τε τῆς ὀδύνης καὶ γέγηθεν· ὅταν δὲ χωρὶς γένηται καὶ αὐχμήσῃ, τὰ τῶν διεξόδων στόματα, ᾗ τὸ πτερὸν ὁρμᾷ, συναναινόμενα μύσαντα ἀποκλείει τὴν βλάστην τοῦ πτεροῦ. ἡ δ' ἐντὸς μετὰ τοῦ ἱμέρου ἀποκεκλῃμένη, πηδῶσα οἷον τὰ

μέρη ἐπιόντα καὶ ῥέοντα] V. ἐπιόντα δήπου καὶ ῥέοντα, quod paucissimi confirmant; plerique omnes cum Bodl. δήπου omittunt.

D. *μετὰ τοῦ ἱμέρου ἀποκεκλῃμένη*] Ita post Bekkerum pro vulg. ἀποκεκλεισμένη e Bodl. aliisque plurimis codicibus dedi-

dum sit τοὺς ὀδόντας. Hanc rationem suadet etiam quod statim sequitur: φύουσα τὰ πτερά.

ζεῖ τε καὶ ἀγανακτεῖ καὶ γαργαλίζεται] Piersono ad Moer. p. 41. in mentem venit pro ἀγανακτεῖ corrigere ἀδακτεῖ. A quo consilio eum vel praegressum illud κνῆσίς τε καὶ ἀγανάκτησις dehortari debuit. Commode Heindorf. huc retulit De Red. IV. p. 440. C. ζεῖ τε καὶ χαλεπαίνει. Quod si cui nondum satisfaciat, certe omnem tollet dubitationem Phileb. p. 47. A. τὸ μὲν ὑπομεμιγμένον τῆς λύπης γαργαλίζει τε καὶ ἠρέμα *ἀγανακτεῖν* ποιεῖ, τὸ δ' αὖ τῆς ἡδονῆς — ξυντείνει τε καὶ ἐνίοτε πηδᾶν ποιεῖ. Ceterum de hac enuntiati appositione conferas haec: Menon. p. 74. A. πάλιν — ταὐτὸν πεπόνθαμεν· πολλὰς αὖ εὑρήκαμεν ἀρετὰς μίαν ζητοῦντες. Politic. p. 291. B. καὶ γὰρ δὴ καὶ νῦν αὐτός τοῦτ' ἔπαθον· ἐξαίφνης ἠμφιγνόησα κατιδὼν — τὸν χόρον. Menex. p. 235. B. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι ταὐτὰ ταῦτα δοκοῦσί μοι πάσχειν, θαυμασιωτέραν αὐτὴν ἡγεῖσθαι εἶναι ἢ πρότερον. Phaedon. p. 68. E. Apolog. Socr. p. 22. Gorg. p. 513. A. Ibid. p. 450. A. B. p. 465. D. p. 479. B. C. Lucian. Imagg. T. VI. ed. Lehm. p. 38. οἷς ἐπὶ τῶν ὁρωμένων πάσχομεν· ἣν μὲν παντὶ ὁρῶμεν κτλ.

δεχομένη τὸν ἵμερον —] Astius verba ἐκεῖθεν μέρη. ἐπ.... καλεῖται pro glossemate habet, quod ad vocem ἵμερος adscriptum sit. Cuius tamen sententiae argumenta quae attulit, ea fateor mihi parum probari. Nam quod hunc locum censet adversari alteri illi Cratyl. p. 419. E, non reputavit philosophum in vocabulorum originatione pro varia sententiarum ratione vario modo ludere solere. Deinde dubitatum est, sitne accusativus τὸν ἵμερον mutandus in τῷ ἱμέρῳ, quae Heindorfii sententia fuit, vel etiam ut glossema abiciendus. Sed totum hoc membrum firmatur certe iis, quae leguntur p. 255. C. Ac ne τὸν ἵμερον quidem sollicitandum videtur. Nam quum antegressum

σφύζοντα, τῇ διεξόδῳ ἐγχρίει ἑκάστη τῇ καθ' αὑτήν, ὥστε πᾶσα κεντουμένη κύκλῳ ἡ ψυχὴ οἰστρᾷ καὶ ὀδυνᾶται. μνήμην δ' αὖ ἔχουσα τοῦ καλοῦ γέγηθεν. ἐκ δ' ἀμφοτέρων μεμιγμένων ἀδημονεῖ τε τῇ ἀτοπίᾳ τοῦ πάθους καὶ ἀποροῦσα λυττᾷ, καὶ ἐμμανὴς οὖσα E
οὔτε νυκτὸς δύναται καθεύδειν οὔτε μεθ' ἡμέραν, οὗ ἂν ᾖ, μένειν, θεῖ δὲ ποθοῦσα ὅπου ἂν οἴηται ὄψεσθαι τὸν ἔχοντα τὸ κάλλος. ἰδοῦσα δὲ καὶ ἐποχετευσαμένη ἵμερον ἔλυσε μὲν τὰ τότε συμπεφραγμένα, ἀναπνοὴν δὲ λαβοῦσα κέντρων τε καὶ ὠδίνων ἔληξεν, ἡδονὴν δ' αὖ ταύτην γλυκυτάτην ἐν τῷ παρόντι

mus, qui habent ἀποκεκλημένη. v. Poppo Prolegg. ad Thucyd. I. I. p. 212.

ἐγχρίει ἑκάστη] Perperam Astius et Voegelin. Ep. Crit. p. 9. ἑκάστη nominativum requirunt, quem non debebant reponere Turicenses. Nam una tantum est βλάστη τοῦ πτεροῦ, sed multae διέξοδοι, per quas τὸ πτερὸν propullulat.

μέρη ἐπιόντα καὶ ῥέοντα pro verbi δεχομένη obiecto, quod technici vocant, habendum sit, tamen post ἃ δὴ διὰ ταῦτα ἵμερος καλεῖται utique inferri potuit pro illo etiam τὸν ἵμερον, quod eius quasi instar est. Itaque oratio sane liberius est conformata, quandoquidem alterutrum obiectum redundare videtur. Nec tamen sine caussa ita scriptum arbitramur. — Λωφᾶν de vi morbi interquiescente usurpatum, ut sit intermittere, docte illustravit Valcken. in Eurip. Rell. p. 126. Mox συναναινόμενα μύσαντα ἀποκλείει est: dum ariditate s. exarescendo constringuntur. Participiorum usum supra p. 228. B. et alibi illustravimus.

D. *ἡ δ' ἐντὸς μετὰ τοῦ ἱμ.* —] haec vero (ἡ τοῦ πτεροῦ βλαστὴ) intus una cum cupiditate occlusa, saliens tanquam micantes, vel palpitantes, arteriae, exitum pulsat quemque ei adversum, eius duritiem et rigiditatem perruptura. Enimvero σφύζειν proprium est verbum de arteriis palpitantibus, ut docuit Foës. Oecon. Hippocrat. p. 605 sq. iam ab aliis laudatus. Praeterea Hermias: ἐγχρίει, inquit, ἀντὶ τοῦ κεντεῖ καὶ ἐμπίπτει, ὡς ἐπὶ τῶν φαλαγγίων, καὶ τῶν μυώπων, καὶ τῶν μελισσῶν. Elegans est Ruhnkenii de hoc verbo disputatio ad Timaei Gloss. p. 104 sqq. Pro ἑκάστῃ, dativo, Astius nuper ἑκάστη scribendum coniecit, quod nemo, opinor, amplectetur.

ἀδημονεῖ τε τῇ ἀτοπίᾳ] Ingeniose Buttm. Lexilog. II. p. 135. ἀδημονεῖν ab δῆμος deduxit, ut proprie sit nostrum: *unheimisch* vel *unheimlich sein*. Mox μεθ' ἡμέραν est interdiu, ut ap. Eurip. Orest. v. 58. Pind. Nem. VI. 12. μετὰ νύκτας. Quod loquendi genus illustrat Fischer. ad Weller. Vol. III. P. II. p. 201.

E. *ὠδίνων ἔληξεν*] Ὠδῖνες de doloribus ex amore pulcri susceptis Sympos. 206. E. πολλὴ ἡ πτοίησις γέγονε περὶ τὸ καλὸν διὰ τὸ μεγάλης ὠδῖνος ἀπολύειν

252 καρποῦται. ὅθεν δὴ ἑκοῦσα εἶναι οὐκ ἀπολείπεται, οὐδέ τινα τοῦ καλοῦ περὶ πλείονος ποιεῖται. ἀλλὰ μητέρων τε καὶ ἀδελφῶν καὶ ἑταίρων πάντων λέλησται, καὶ οὐσίας δι' ἀμέλειαν ἀπολλυμένης παρ' οὐδὲν τίθεται, νομίμων δὲ καὶ εὐσχημόνων, οἷς πρὸ τοῦ ἐκαλλωπίζετο, πάντων καταφρονήσασα δουλεύειν ἑτοίμη

P. 252. *καὶ ἑταίρων πάντων*] V. *ἑτέρων*, frequenti permutatione. Veram lectionem Bodl. aliique suppeditarunt.

ὅπου ἂν ἐᾷ —] *ὅπου ἐὰν ἐᾶι ἐγγυτάτω* Bodl. vitiose.

πρὸς γὰρ τῷ σέβεσθαι] Sic recte Bodl. cum plurimis optimisque reliquorum librorum. Vulgo *τό*.

τὸν ἔχοντα. De Rep. VI. p. 490. B. *καὶ οὕτω λήγει ὠδῖνος*. Neque *κέντρων* mentio in re amatoria infrequens, v. Valcken. ad Eurip. Hippolyt. v. 1303.

P. 252. *ἀλλὰ μητέρων τε καὶ ἀδελφῶν*] Carissimos quosque memorans patrum mentionem praetermittere potuit, ut nolim cum Heindorfio credere post *μητέρων τε* excidisse *καὶ πατέρων*. Paullo alia ratio est locorum Protag. §. 83. et Criton. p. 51. B. Ceterum liquet esse haec opposita iis, quae Lysias p. 233. D. 231. B. E. et ipse Socrates priore oratione sua p. 239. E. 240. A. de ea re indicaverant. Canit igitur vir sapientissimus hic quoque palinodiam. Mox ad *ἑτοίμη* usu fere constanti *ἐστὶν* supplendum relinquitur. *Τίθεσθαι παρ' οὐδέν*, nihili facere; v. Valck. Diatrib. p. 9.

πρὸς γὰρ τῷ σέβεσθαι—] Nam praeterquam quod pulcrum illum formosumque veneratur, eum etiam solum nactus est medicum maximorum, quibus laborat, dolorum. vid. p. 240. B. E. ibique annot. De Rep. I. p. 337. D. III. p. 408. E. Protagor. p. 333. A. al.

B. *λέγουσι δέ, οἶμαι, τινὲς Ὁμηριδῶν —*] Ridet Homeridas, qui quales fuerint, nuper curiosius quaesiverunt Niebuhrius Histor. Rom. Vol. I. p. 324. ed. 2. Welcker. ad Philostrati Imagg. p. 266 sq. ed. Iacobs. Nitschius De Histor. Hom. Meletem. p. 128 sq. Quaecunque autem fuit eorum ratio et conditio, illud quidem verissime indicavit Astius, eos hic pariter atque alibi ipsum Homerum, qui adeo Iovem lubidinosum finxisset (v. De Rep. p. 390. B. C.), propter poesis lasciviam et petulantiam corripi atque exagitari. Profert igitur philosophus *δύο ἔπη*, h. e. duos versus hexametros (ut Xenoph. Mem. I. 3, 3.) ex carminibus, quae illi habebant recondita et in suum usum ita seposita, ut communi usui exemta essent. Nam ita *ἀπόθετα ἔπη* cum Schlegelio Hist. Poes. Epic. c. I. Astio, Lobeckio Aglaopham. T. II. p. 861. aliis, intelligenda censemus, quae Wernsdorfius ad Himer. Or. III. p. 430. male de carminibus brevibus, recisis, separatis intelligebat, consentientibus Heindorfio et Schleiermachero; Heynius autem ad Homer. T. VIII. p. 793. interpretabatur carmina minus lecta et frequentata, recondita, minus nota. Enimvero Homeridis verisimile est suppetiisse carmina quaedam antiquiora, quae Homericam su-

καὶ κοιμᾶσθαι ὅπου ἂν ἐᾷ τις ἐγγυτάτω τοῦ πόθου· πρὸς γὰρ τῷ σέβεσθαι τὸν τὸ κάλλος ἔχοντα ἰατρὸν εὕρηκε μόνον τῶν μεγίστων πόνων. τοῦτο δὲ τὸ πά- B θος, ὦ παῖ καλέ, πρὸς ὃν δή μοι ὁ λόγος, ἄνθρωποι μὲν Ἔρωτα ὀνομάζουσι, θεοὶ δὲ ὃ καλοῦσιν ἀκούσας εἰκότως διὰ νεότητα γελάσει. λέγουσι δέ, οἶ-

B. τοῦτο δὲ τὸ πάθος] V. δή, praeter fidem optimorum plurimorumque codicum.

διὰ νεότητα γελάσει] V. γελάσειας, quod e Bodl. aliisque emendatum. De futuro γελάσομαι v. Schaefer. ad Gregor. Cor. p. 92.

perent sapientiam. Quae quidem illi secreta ac recondita habebant, non mediocriter ipsis gloriantes ac superbientes. Quo sensu etiam Athenaeus V. p. 214. E. βιβλίον παλαιὸν καὶ ἀπόθετον memorat. Ex his igitur carminibus Homeridarum arcanis ac reconditis Plato nunc duo affert versiculos, quos num ipse per ludibrium quoddam confinxerit iisque per veri speciem tribuerit, sicuti Heynio ad Hom. T. IV. p. 109. Schleiermachero ann. ad h. l. Astio ad h. l. et De Vita ac Scriptis Plat. p. 102. Nitschio ad Plat. Ion. p. 11. atque nobismet ipsis visum est, an revera ex Homeridarum penu depromserit vel etiam ex antiquo aliquo poeta repetierit, quod fere placuit Welckero ad Philostr. p. 266 sq. et Lobeckio Aglaopham. Vol. II. p. 861. quaestio anceps est neque unquam solubilis. Verum hoc utcunque sese habet, illud quidem manifestum putamus, tribui hos versiculos a Platone ipsis Homeridis, ut per occasionem arcanam istam poesin Homericam eodem nomine corripiat, quo in Republica inprimis ipsum Homerum perstrinxit et exagitavit. Quippe notatur τὸ ἕτερον ἔπος, alter versiculus, tamquam ὑβριστικὸν πάνυ καὶ οὐ σφόδρα τι ἔμμετρον. Quod quidem ad secundum versum pertinere, qui nescio quid lasciviae habeat, verissime perspexit Astius. Nam vel ipsum nomen Πτέρως habet aliquid obscenae ambiguitatis, utpote ductum illud a πτεροῦν, quod vulgari usu etiam significabat cupiditate inflammare, sicuti animadvertimus supra ad p. 246. A. Accedit vero πτερόφοιτος ἀνάγκη, quod apertius etiam vim lubidinis indicat. Nam ἀνάγκη dici consuevit eximie etiam de necessitate cupiditatis vel de naturae instinctu (Naturtrieb), ut Xenoph. Cyneg. v. 6. de lepore: συνδυάζεται ἀεὶ — ὥςτε ἐξ ἀνάγκης μετ᾽ ἀλλήλων πλανώμενοι ταῦτα ποιοῦσιν (natura eos ad coitum impellente). Ibid. VII. 1. de canibus earumque tempore catuliendi: τέσσαρες καίδεκα ἡμέραι, ἐν αἷς ἡ ἀνάγκη αὕτη ἔχει. al. Πτερόφοιτος autem etiamsi proprie ad unum pennarum volatum pertinere videatur, tamen item ambigue denotat prorumpentem lubidinem, quandoquidem φοιτᾶν interdum de insania et furore dicitur, et φοιτάλεος est furibundus ac φοιτάς insana. v. Valckenar. ad Ammon. p. 149. et Blomfield. Glossar. ad Aeschyl. Agamemn. vers. 1244. et ad Prometh. v. 620. Ex quo intelligi debet, quid de altera lectione πτεροφύτορ', ab Heindorfio, Bekkero, Butt-

μαι, τινὲς Ὁμηριδῶν ἐκ τῶν ἀποθέτων ἐπῶν δύο ἔπη εἰς τὸν Ἔρωτα, ὧν τὸ ἕτερον ὑβριστικὸν πάνυ καὶ οὐ σφόδρα τι ἔμμετρον. ὑμνοῦσι δὲ ὧδε·

τὸν δ' ἤτοι θνητοὶ μὲν Ἔρωτα καλοῦσι ποτηνόν,
C ἀθάνατοι δὲ Πτέρωτα διὰ πτερόφοιτον ἀνάγκην.

τούτοις δὴ ἔξεστι μὲν πείθεσθαι, ἔξεστι δὲ μή· ὅμως δὲ ἥ γε αἰτία καὶ τὸ πάθος τῶν ἐρώντων τοῦτ' ἐκεῖνο τυγχάνει ὄν. Cap. XXXIII. τῶν μὲν οὖν Διὸς ὀπαδῶν ὁ ληφθεὶς ἐμβριθέστερον δύναται φέρειν τὸ τοῦ πτερωνύμου ἄχθος· ὅσοι δὲ Ἄρεώς τε θεραπευταί, καὶ μετ' ἐκείνου περιεπόλουν, ὅταν ὑπ' Ἔρω-

τινὲς Ὁμηριδῶν] V. Ὁμηρίδαι, praeter codd. fidem. Ceterum Bodl. et alii quidam: δὲ οἱ μὲν τινὲς Ὁμηριδῶν.

ὑβριστικὸν πάνυ] Sic Bodl. cum permultis aliis. V. πάνυ ὑβριστικόν. Dein vulgo σφόδρα τοι, quod est in paucissimis.

τὸν δ' ἤτοι θνητοί] δή τοι plurimi cum Bodl.

C. διὰ πτερόφοιτον ἀνάγκην] Bekker. et Buttm. πτεροφύτορ', quod soli habent GT cum Stobaeo T. I. p. 276. Bodl. cum aliis permultis πτερόφυτον, quod ipsum videtur vulgatam lectionem confirmare. Nec tamen verum est, quod Astius scribit, πτεροφύτορ' metro adversari.

manno, aliis, probata, existimandum sit. Liquido igitur apparet alterum esse versum, qui lasciviae nomine corripiatur eoque pertinere τὸ ὑβριστικὸν πάνυ, quod memoratur. Nec vero aliorsum referri putamus quod additum legitur: καὶ οὐ σφόδρα τι ἔμμετρον. Quod qui ad versus inconcinnitatem spectare iudicaverunt, quandoquidem et portentosum sit vocabulum Πτέρως, et insolentior antecedentis syllabae correptio vel etiam productio ultimae voc. διά, ii neglexerunt id, unde rei universae iudicium maxime suspensum est. Etenim plectuntur Homeridae certe non propter versuum et numerorum pravitatem, sed potius propterea, quod verba eorum, praesertim si quae linguae ipsorum deorum attributa sint, non vocent obscena ac lubidinosa ambiguitate. Quocirca etiam οὐκ ἔμμετρον est non modestum, h. e. non satis pudicum. Nam ἔμμετρον omnino dicitur id, in quo modus adhibetur, moderatum, modicum, ideoque etiam modestum. Iam vero quod dii immortales dicuntur Amorem Πτέρωτα appellare ideoque ipsis immortalibus tribuitur quod ὑβριστικὸν καὶ οὐκ ἔμμετρον videatur, latet in hoc ipso aculeus in Homeridas, quem facile sentient, si qui totam sententiam accuratius examinaverint. De lingua deorum autem, ad quam nominis origo refertur, v. Valckenar. Diatrib. p. 275. Koen. ad Gregor. Corinth. p. 38. Lobeck. Aglaopham. II. p. 858 sq. Göttling. ad Hesiod. Theog. v. 831. ed Goth. 2. Itaque manifestum esse arbitramur, quidnam tandem sit, cur Homeridae veluti per occasionem deludantur. Sed quaerendum adhuc restat, quamnam ob caussam phi-

τος ἀλῶσι καί τε οἰηθῶσιν ἀδικεῖσθαι ὑπὸ τοῦ ἐρωμένου, φονικοὶ καὶ ἕτοιμοι καθιερεύειν αὐτούς τε καὶ τὰ παιδικά. καὶ οὕτω καθ' ἕκαστον θεόν, οὗ ἕκαστος ἦν χορευτής, ἐκεῖνον τιμῶν τε καὶ μιμούμενος εἰς τὸ δυνατὸν ζῇ, ἕως ἂν ᾖ ἀδιάφθορος, καὶ τὴν τῇδε πρώτην γένεσιν βιοτεύει· καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ πρός τε τοὺς ἐρωμένους καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ὁμιλεῖ καὶ προςφέρεται. τόν τε οὖν ἔρωτα τῶν καλῶν πρὸς τρόπου ἐκλέγεται ἕκαστος, καὶ ὡς θεὸν αὐτὸν ἐκεῖνον ὄντα ἑαυτῷ οἷον ἄγαλμα τεκταίνεταί τε καὶ D

Ἀρεώς τε θερ.] V. *Ἄρεος*, quod ex optimis libris correctum.

D. *γένεσιν βιοτεύει*] V. *βιοτεύῃ*, quod e plurimis optimisque codd. mutatum. Dein vulgo: *πρός γε τοὺς*. Recte codd. optimi *τε*.

ὁμιλεῖ καὶ προςφέρεται] Steph. *ὁμιλῇ τε καὶ προςφέρηται*, ut est in uno *Γ* ex corr. Alii *ὁμιλεῖ τε καὶ προςφ.* Sed *τε* om. Bodl. et alii.

τεκταίνεταί τε καὶ κ.] *τε* accessit e plurimis codd., quamquam vocula caret Bodl.

losophus omnino haec interposuerit. Enimvero nos quidem si quid iudicare possumus, voluit ille facete et urbane amorem divinum, quem vividis depinxit coloribus, etiam eo nomine insignire, quod singularem eius vim atque impetum indicaret. Quocirca lepidissime ex deorum lingua Homeridarum tale nomen repetiit satis mire illud formatum. Iam vero eadem opera etiam delusit Homeridas earumque sapientiam, quam tecte significavit a vera sapientia et honestate longius recedere. Totus igitur locus est sane urbanissimae ironiae salibus conditus ac veluti perfusus. Ceterum de *ὑβριστικὸν πάνυ* v. ad p. 256. E.

C. *ἐμβριθέστερον δύναται φέρειν τὸ τοῦ πτ. ἄχθ.*] gravius ferre potest dei a volando nominati pondus, h. e. non tam facile cedit amoris impetui. Quippe Ζεὺς Platoni est summae rationis imago: de quo decreto videnda sunt quae ad Phileb. p. 29. D. exposuimus. Adde locum Cratyli p. 396. A. B. et quae laudavit Creuzer. ad Olympiodor. in Alcibiad. I. p. 77. -- Post *Ἀρεώς τε θεραπευταὶ* intelligendum esse *εἰσί*, iam ad Rempubl. II. p. 358. E. significavimus.

D. *καθ' ἕκαστον θεὸν*] more et exemplo cuiusque dei. Quod quid sit, declaratur verbis: *ἐκεῖνον τιμῶν τε καὶ μιμούμενος*. v. ad p. 227. E. Nimirum ista facile apparet salva sententia etiam omitti potuisse. — *ἕως ἂν ᾖ ἀδιάφθορος*, quamdiu est incorruptus. Absurde alii: donec incorruptus sit animo a corpore seiuncto.

τόν τε οὖν ἔρωτα] V. ad Sympos. p. 196. D. p. 89 sq. — *αὐτὸν ἐκεῖνον*, sc. *τὸν καλόν*, s. *τὸν παῖδα*, οὗ *ἐρᾷ*.

κατακοσμεῖ, ὡς τιμήσων τε καὶ ὀργιάσων. οἱ μὲν
E δὴ οὖν Διὸς Δῖόν τινα εἶναι ζητοῦσι τὴν ψυχὴν τὸν
ὑφ' αὑτῶν ἐρώμενον. σκοποῦσιν οὖν, εἰ φιλόσοφός
τε καὶ ἡγεμονικὸς τὴν φύσιν, καὶ ὅταν αὐτὸν εὑ-
ρόντες ἐρασθῶσι, πᾶν ποιοῦσιν, ὅπως τοιοῦτος ἔσται.
ἐὰν οὖν μὴ πρότερον ἐμβεβῶσι τῷ ἐπιτηδεύματι, τότε
ἐπιχειρήσαντες μανθάνουσί τε ὅθεν ἄν τι δύνωνται
καὶ αὐτοὶ μετέρχονται. ἰχνεύοντες δὲ παρ' ἑαυτῶν
253 ἀνευρίσκειν τὴν τοῦ σφετέρου θεοῦ φύσιν, εὐποροῦσι
διὰ τὸ συντόνως ἠναγκάσθαι πρὸς τὸν θεὸν βλέπειν,

E. *οἱ μὲν δὴ οὖν Δ.*] *οὖν* nuper e plurimis codd. restitutum. Indidem rediit *εἶναι*, quod vulgo desiderabatur. Neutrum tamen ex Bodl. enotatum est. Pro vulg *Δῖον*, Bodl. GT *δι' ὅν*, in quo latet *Δῖον*, quod habent *Δ* et pr. *Π*.

P. 253. *εὐποροῦσι διὰ τ. σ.*] V. *εὐροῦσι* praeter Bas. 2. Nonnulli libri *ἀποροῦσι*, vel *ἐποροῦσι*.

E. *οἱ μὲν δὴ οὖν Διὸς* —] Philosophi illi amatores non omnes promiscue amant, sed quem quisque in coelesti illo volatu deum est secutus, eius dei similem sibi quaerit amasium. Itaque qui Iovem Iovialem; Martialem vero qui Martem: et sic alii Iunonios, Bacchicos, Apollineos: atque talem ubi invenerunt inventumque amare coeperunt, omnia moliuntur, ut et deo illi, quem ipsi sectati sunt, et adeo sibimet ipsis reddant quam simillimum. Itaque verus germanusque philosophus, quippe qui primum inter homines sapientiae gradum teneat, unice expetit Ioviales amasios, hoc est eos, qui vel ad sapientiam vel ad imperium obtinendum natura sint comparati. Etenim Iovi et summa tribuitur sapientia et omnium rerum gubernatio. Phileb. p. 28. D. *νοῦς ἐστι βασιλεὺς ἡμῖν οὐρανοῦ τε καὶ γῆς.* Ibid. p. 30. D. *οὐκοῦν ἐν μὲν τῇ τοῦ Διὸς ἐρεῖς φύσει βασιλικὴν μὲν ψυχήν, βασιλικὸν δὲ νοῦν ἐγγίγνεσθαι*; Unde supra p. 246. E. *Ζεὺς μέγας ἡγεμὼν ἐν οὐρανῷ.*

ἐὰν οὖν μὴ πρ. ἐμβ. τῷ ἐπιτ.] Si antea nondum in eo studio versati fuerint, h. e. nondum didicerint, quo sint ipsi ingenio aut ad cuiusnam dei exemplum vitam suam componere ac studia sua regere debeant; certe id tum discunt undecunque possunt et ipsi indagare student. Verba *μετέρχεσθαι*, persequi, et *ἰχνεύειν*, investigare, studere, a venatione ducta, illustrarunt Ast. ad h. l. et Creuzer. ad Procl. in Alcibiad. p. 177. Deinde amatores dicuntur Dei quem olim sectati sunt naturam ita investigare, ut suam ipsorum mentem atque animum veluti introspiciant. Itaque *εὐποροῦσι διὰ τὰ συντόνως ἠναγκάσθαι πρὸς τὸν θεὸν βλέπειν.* Ineptum est *ἀποροῦσιν*, quod in libris aliquot extat.

P. 253. *ἐφαπτόμενοι αὐτοῦ — ἐνθουσιῶντες* —] V. ad p. 228. B. *ἐξ ἐκείνου*, sc. *τοῦ σφετέρου θεοῦ.*

τούτων δὴ —] Sc. *τοῦ λαμβάνειν τὰ τοιαῦτα ἔθη καὶ ἐπιτηδεύματα.* Pluralem ne mireris, vid. ann. ad Apol. Socr. p. 19. D. Phadon. p. 70. D. Gorg.

καὶ ἐφαπτόμενοι αὐτοῦ τῇ μνήμῃ ἐνθουσιῶντες ἐξ ἐκείνου λαμβάνουσι τὰ ἔθη καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα, καθ' ὅσον δυνατὸν θεοῦ ἀνθρώπῳ μετασχεῖν. καὶ τούτων δὴ τὸν ἐρώμενον αἰτιώμενοι ἔτι τε μᾶλλον ἀγαπῶσι, κἂν ἐκ Διὸς ἀρύτωσιν ὥσπερ αἱ βάκχαι, ἐπὶ τὴν τοῦ ἐρωμένου ψυχὴν ἐπαντλοῦντες ποιοῦσιν ὡς δυνατὸν ὁμοιότατον τῷ σφετέρῳ θεῷ. ὅσοι δ' αὖ μεθ' Ἥρας εἵποντο, βασιλικὸν ζητοῦσι, καὶ εὑρόν- B
τες περὶ τοῦτον πάντα δρῶσι τὰ αὐτά. οἱ δὲ Ἀπόλλωνός τε καὶ ἑκάστου τῶν θεῶν οὕτω, κατὰ τὸν θεὸν

καὶ τούτων δὴ τὸν ἐρ.] V. τοῦτον, quod iam Heindorf. correxit, consentientibus Vind. 4. 7. *α.* Monacc. aliis. Genitivum legit etiam Ficinus.

B. *μεθ' Ἥρας*] Bodl. Vat. Ven. *Π* alii plurimi ridicule *μεθ' ἡμέρας.*

p. 447. A. Protag. p. 331. E. Ceterum *αἰτιώμενοι* nunc est simpliciter *αἴτιον νομίζοντες*, auctorem putantes, h. e. haec omnia amasio tanquam auctori tribuentes. Aliis locis plenius dicitur *αἴτιόν τινα αἰτιᾶσθαι*, ut Gorg. p. 518. D. p. 519. A. Hipp. min. p. 374. E. al.

κἂν ἐκ Διὸς ἀρύτωσιν, ὥςπερ αἱ βάκχαι] et quum e Iove, quippe deo suo, quem olim in coelestium rerum spectatione sunt secuti, animi veluti nutrimenta hauriunt, haec ipsa in amasii animum transfundunt, eoque illum reddunt deo suo quam simillimum, h. e. vere philosophum, quandoquidem Iupiter perfectae sapientiae est imago atque exemplar. Quod autem interponitur *ὥςπερ αἱ βάκχαι*, eleganter hac imagine illustratur hauriendi ratio; Bacchae enim, quum divino furore agitabantur, e mellis, lactis atque vini rivulis haurire putabantur. Quam in rem comparentur illa Euripidis Bacch. v. 142. *ῥεῖ δὲ γάλακτι πέδον, ῥεῖ δ' οἴνῳ, ῥεῖ δὲ μελισσῶν νέκταρι.* Ibid. v. 704. *θύρσον δέ τις λαβοῦσα ἔπεσεν ἐς πέτραν, ὅθεν δροσώδης ὕδατος ἐκπηδᾷ νότις κτλ.* ubi plura interpretes. Addas Platon. Ion. p. 534. A. et Aeschinis Socrat. fragm. II. ap. Fischer., quod extat ap. Aristid. T. II. p. 20. Iebb.

B. *οἱ δὲ Ἀπόλλωνός τε —*] Fallitur Astius, genitivos *Ἀπόλλωνος* et *ἑκάστου* ita poni existimans, ac si *ὀπαδοί*, non *μεθ' Ἥρας εἵποντο* praecesserit. Imo *οἱ Ἀπόλλωνος* eodem modo dictum, quo *οἱ Πλάτωνος*, *οἱ Ζήνωνος*, et sexcenta id genus alia. — Proxima, *οὕτω — τὸν σφέτερον παῖδα πεφυκέναι ζητοῦσιν*, facile intellexeris, ubi *οὕτω* ad praecedentem deorum mentionem pertinere animadverteris. Nam sententia haec est: cupiunt puerum, quem amant, natura sic comparatum esse, ut est deus ille, quem ipsi sectati sunt. Quocirca *οὕτω* cohaeret cum *πεφυκέναι*. Usu autem isto verbi *ζητεῖν* apud Platonem nihil frequentius. v. ad Reip. II. p. 375. E. Apolog. Socr. p. 37. C. Protagor. p. 322. B. Euthyphr. p. 7. A. Menon. p. 74. B. al. Iam vero quid signi-

ἰόντες, ζητοῦσι τὸν σφέτερον παῖδα πεφυκέναι, καὶ ὅταν κτήσωνται, μιμούμενοι αὐτοί τε καὶ τὰ παιδικὰ πείθοντες καὶ ῥυθμίζοντες εἰς τὸ ἐκείνου ἐπιτήδευμα καὶ ἰδέαν ἄγουσιν, ὅση ἑκάστῳ δύναμις, οὐ φθόνῳ οὐδ' ἀνελευθέρῳ δυσμενείᾳ χρώμενοι πρὸς τὰ παιδικά,
C ἀλλ' εἰς ὁμοιότητα αὐτοῖς καὶ τῷ θεῷ, ὃν ἂν τιμῶσι, πᾶσαν πάντως ὅ τι μάλιστα πειρώμενοι ἄγειν οὕτω ποιοῦσι. προθυμία μὲν οὖν τῶν ὡς ἀληθῶς ἐρώντων καὶ τελετή, ἐάν γε διαπράξωνται ὃ προθυμοῦνται, ἣν λέγω, οὕτω καλή τε καὶ εὐδαιμονικὴ ὑπὸ τοῦ δι'

C. *καὶ τελετή, ἐάν γε διαπρ.*] Bodl. et alii plurimi *τελευτή*, quod ortum e scioli emendatione. Nimirum *τελετή* est, quum amati amoris divinioris sacris ita initiantur, ut sese ad dei sui similitudinem componant eoque modo amatoribus gratificantur. Probat tamen Winckelm. istud *τελευτή*, cui quem sensum subiecerit, nescimus. Deinde vulgo *ἐάν γ' ἐνδιαπράξωνται*. Recte Vind. 4. Flor. g. h. ϑ. Mon. Hermias *ἐάν γε διαπρ.* Bodl. cum multis aliis: *ἐάν τ' ἐνδιαπρ.* Unde Winckelm. coni. *ἐάν τι ἓν διαπρ.*, quod vehementer displicet. Tum Vind. α. Flor. a. c. h. Mon. CDHNOP ficet istud, *κατὰ τὸν θεὸν ἰόντες*, nemini potest esse obscurum: est enim nihil aliud quam dei sui exemplum sectantes, ut post *οὕτως* illustrationis gratia sit interpositum. — *εἰς τὸ ἐκείνου ἐπιτήδ. καὶ ἰδέαν ἀγ.* h. e. *ποιοῦσιν ὡς δυνατὸν ὁμοιότατον τῷ σφετέρῳ θεῷ.*

C. *πειρώμενοι ἄγειν οὕτω ποιοῦσι*] Aptissime Heindorf. comparavit Gorg. p. 507. D. *καὶ πάντα εἰς τοῦτο καὶ τὰ αὑτοῦ συντείνοντα καὶ τὰ τῆς πόλεως, ὅπως δικαιοσύνη παρέσται καὶ σωφροσύνη τῷ μακαρίῳ μέλλοντι ἔσεσθαι, οὕτω πράττειν.*

προθυμία μὲν οὖν — ἐὰν αἱρεθῇ] Haec quum vulgo sint interpunctionis pravitate vehementissime deturpata, tum vereor, ut vel nunc careant vitio. Nam istud *ἣν λέγω* dici non potest quantopere frigeat, praesertim quum necessario ad praecedentia illa: *προθυμία καὶ τελετή*, referatur. Neque enim fieri ullo modo potest, quod Astius duce Schleiermachero statuit, ut *ἣν λέγω* cum *οὕτω καλή τε καὶ εὐδαιμονικὴ* connectatur. Qua ratione neque ad sententiam quidquam proficitur, neque structura verborum recte explicatur. Verbo dicam quod sentio. Corrigendum est: *ᾗ λέγω*, vel, si codd. pressius sequamur, *ᾗ ἐγὼ λέγω*, qua ratione ego censeo s. dico. Quod quum pertineat ad proxime antecedentia: *ἐάν γε διαπράξωνται ὃ προθυμοῦνται*, omnia iam rectissime decurrunt facillimamque habent interpretationem. Est enim verborum sententia haec: voluntas igitur vere amantium et initiatio, siquidem illi ea, qua dixi, ratione perficiunt, quod student, tam praeclara et beata per eum, qui amore furit, amato obtingit, ubi hic captus ab illo fuerit. Nimirum verba *ὑπὸ τοῦ δι' ἔρωτα μανέντος*, quod post *τῶν ὡς ἀληθῶς ἐρώντων*, addita sunt

ἔρωτα μανέντος φίλου τῷ φιληθέντι γίγνεται, ἐὰν αἱρεθῇ. ἁλίσκεται δὲ δὴ ὁ αἱρεθεὶς τοιῷδε τρόπῳ.

Cap. XXXIV. Καθάπερ ἐν ἀρχῇ τοῦδε τοῦ μύθου τριχῇ διειλόμην ψυχὴν ἑκάστην, ἱππομόρφω μὲν δύο τινὲ εἴδη, ἡνιοχικὸν δὲ εἶδος τρίτον, καὶ νῦν ἔτι D ἡμῖν ταῦτα μενέτω. τῶν δὲ δὴ ἵππων ὁ μέν, φαμέν, ἀγαθός, ὁ δ' οὔ· ἀρετὴ δὲ τίς τοῦ ἀγαθοῦ ἢ τοῦ κακοῦ κακία, οὐ διείπομεν, νῦν δὲ λεκτέον. ὁ μὲν τοίνυν αὐτοῖν ἐν τῇ καλλίονι στάσει ὢν τό τε εἶδος ὀρθὸς καὶ διηρθρωμένος, ὑψαύχην, ἐπίγρυπος, λευκὸς

δ' ἐγὼ λέγω. Bodl. aliique ἦν δ' ἐγώ omisso verbo λέγω. Ven. Σ corr. et Par. CDHNOP al. ἐγὼ λέγω. Dein Bodl. γίγνηται. Pro αἱρεθῇ et αἱρεθείς Heindorf. malebat εὑρεθῇ et εὑρεθείς, probante Schleiermachero. Cui sententiae Ast. ita adversatur, ut αἱρεῖσθαι moneat nunc non esse capi, sed eligi. sed v. annot.

D. καὶ νῦν ἔτι ἡμῖν ταῦτα μ.] V. ταὐτά. Illud permulti cum Vat. et Ven. Π habent, et placuit etiam Bekkero. Mox τοῦ ante κακοῦ κακία ex Venet. Σ et Vat. b recepi.

per redundantiam quandam, in eo nemo temere haerebit. Frustra Winckelm. coni. καὶ οὕτω καλεῖται εὐδ.

ἁλίσκεται δὲ δὴ ὁ αἱρεθείς] Dictum videtur per prolepsin quandam, cuius aliud exemplum Schneiderus ad Reip. VII. p. 526. B. affert: Legg. IX. p. 369. A. Rectius tamen Astius αἱρεθεὶς interpretatur electus, i. e. *der Erkohrene*; de quo vide inprimis p. 255. A — E.

ἱππομόρφω μὲν —] Accusativus post dividendi verbum de more infertur, ut non sit opus praepositione εἰς. v. ad Phileb. p. 60. et quae laudavit Schaefer. ad Lambert. Bos. p. 653. Pro διειλόμην vero Heindorf. requirebat διείλομεν, quoniam deinceps numerus multitudinis in eadem re ponitur. Etiam Ficinus vertit: divisimus. Sed libri mss. cum vett. editt. constanter tuentur vulgatam lectionem. Nec vero διελέσθαι minus usitatum fuit quam διελεῖν, quam in rem Ast. comparat Phaedr. p. 265. B. p. 270. B. Phaedon. p. 99. B. Theaet. p. 181. D. 182. C. Sophist. p. 217. A. p. 219. E. p. 220. B. p. 248. A. p. 264. C. al. Quocirca unus ille scrupulus residet, quem numerorum iniicit variatio. Nec tamen is est eiusmodi, ut non queat eximi commodissime. Quippe Socrates quum deinde addat, καὶ νῦν ἔτι ἡμῖν ταῦτα μενέτω, iam deinceps recte potuit dicere plurali numero φαμέν et διείπομεν, etiamsi antea de se uno erat locutus.

D. τό τε εἶδος ὀρθὸς καὶ διηρθ.] Haec non dubitamus quin e physiognomicis veterum Graecorum placitis sint illustranda. In quo tamen tenendum universam hanc descriptionem ita esse compositam, ut simul varia hominum depingantur ingenia. In quo magna philosophi ars atque sollertia cernitur. Cum prioribus contendas Pelagonium in Geoponicis T. IV. p. 1109. ed. Niclas, qui boni equi notas has

ἰδεῖν, μελανόμματος, τιμῆς ἐραστὴς μετὰ σωφροσύνης τε καὶ αἰδοῦς, καὶ ἀληθινῆς δόξης ἑταῖρος, ἄπληκτος κελεύματι μόνον καὶ λόγῳ ἡνιοχεῖται· ὁ δ' αὖ
E σκολιός, πολύς, εἰκῇ συμπεφορημένος, κρατεραύχην, βραχυτράχηλος, σιμοπρόσωπος, μελάγχρως, γλαυκόμ-

καὶ ἀληθινῆς δόξης] In his καὶ deletum ivit Badham.

κελεύματι μόνον] V. κελεύσματι, quod e Bodl. Δ. δ. et pr. ΓΠΒ cum Bekkero et Astio mutavimus. v. Schneider. ad Polit. Vol. I. p. 289 sq. Codd. nonnulli μόνῳ; sed v. Heindorf. ad Euthyd. p. 389. Winckelm. ibid. p. 114. Bremi ad Lys. Orat. Sel. Exc. XI. p. 450 sq.

esse vult, ut habeat πρόσωπον σιμὸν ἢ ἐπίγρυπον sitque ὑψαύχην, γλαυκός, δυςγαργάλιστος, praeterea prae se ferat ὀρθὸν τράχηλον, πλήρη τε καὶ παχύν, τουτέστιν οὐ βραχὺν τράχηλον, γαστέρα συμπεπιεσμένην καὶ ταῖς λαγόσι συνεσταλμένην, τὸ μέγεθος ἱκανόν, τὰς δι' ὅλου τοῦ σώματος φλέβας εὐσήμους καὶ ἐπηρμένας, τὴν χροιὰν κατακόρως μέλανα. Quibuscum compares Xenophont. de equit. c. I. Absyrtum in Geopon. T. IV. p. 1102 sqq. Oppian. Cyneg. I. 173 sqq. Polluc. I. 11. 189. Albi coloris equos, Platoni probatos, laudat iam Homer. Iliad. κ, 437, ubi Rhesi equi praestantissimi dicuntur λευκότεροι χιόνος, θείειν τ' ἀνέμοισιν ὅμοιοι.

E. εἰκῇ συμπεφορημένος] Winckelmannus Praef. ad ed. Turic. min. p. XI. mavult: πολυειδής, εἰκῇ συμπεφυρμένος. Hermias: πολύς: οὐ κατέχεται ἑνὶ εἴδει, ἀλλὰ πολυειδής ἐστι καὶ τῷ πλήθει φίλος. De συμπεφορημένος v. Phileb. p. 64. E., ubi est ξυμπεφορημένη ξυμφορά. Nimirum πολύς, de corpore dictum, est ingens, vastus, informis (*plump*), quod bene opponitur antegresso διηρθρωμένος. Cuius modi forma cur alteri isti equo tribuatur, apertum est. Significatur enim utique ἡ τῶν αἰσθητῶν φύσις πολυειδὴς καὶ συμπεφορημένη καὶ ῥέουσα, ut loquitur. Max. Tyr. XVII. 7. ubi v. Davis. Sed ab hoc tamen loco πολυειδής prorsus alienum. De πολύς pro μέγας et παχύς usurpato v. Schaefer. ad Long. p. 352. Valcken. ad Mosch. Iet. IV. 28.

κρατεραύχην, βραχυτράχηλος] Dura vocatur equi pravi cervix et breve collum. Quae fuerunt etiam signa hominis stupidi et communi sensu carentis. Nam in libello Aristotelis, qui vulgo fertur, φυσιογνωμικῶν c. III. p. 1173. B. inter ἀναισθήτων notas sunt τὰ περὶ τὸν αὐχένα σαρκώδη καὶ συμπεπλεγμένα καὶ συνδεδεμένα καὶ τράχηλος παχύς, et c. VI. p. 1178. C. legimus: οἷς τὰ περὶ τὰς κλεῖδας συμπεριπεφραγμένα, ἀναίσθητοι. Praeterea alius etiam mali indicium facit ista naturae conformatio. Nam, οἷς τράχηλος παχὺς καὶ πλέως, θυμοειδεῖς· οἷς δὲ βραχὺς ἄγαν, ἐπίβουλοι. Polemo in Aristotele Sylburgiano, I. 14. p. 176. παχὺς αὐχήν, ὥςπερ λοφιά, ἀμαθῆ σὺν ὕβρει τὸν ἔχοντα μαρτυρεῖ. Adamantius ibid. c. XVI. p. 207. οἱ ὑπερφυῶς παχυτράχηλοι δυσόργητοι, σκαιοί, ἀμαθεῖς, ὑώδεις.

σιμοπρόσωπος] Videtur Socrates iocose semet ipsum significare. v. Xenoph. Sympos. c. V. Plat. Sympos. c. XXXV.

ματος, ὕφαιμος, ὕβρεως καὶ ἀλαζονείας ἑταῖρος, περὶ ὦτα λάσιος, κωφός, μάστιγι μετὰ κέντρων μόγις ὑπείκων. Cap. XXXV. ὅταν δ' οὖν ὁ ἡνίοχος ἰδὼν τὸ ἐρωτικὸν ὄμμα, πᾶσαν αἰσθήσει διαθερμήνας τὴν ψυχήν, γαργαλισμοῦ τε καὶ πόθου κέντρων ὑποπλη-

E. λάσιος, κωφός, μ.] Bodl. λασιο κωφοσ, omisso ς finali, sed vacuo spatio relicto. Inde ortum quod ΔGT et pr. Π habent λασιόκωφος, quod Photius p. 209. 17. et Suidas in voc. interpretantur: ὁ λίαν κωφός, οἷον λάσια τὰ ὦτα ἔχων, ὡς συγκεκωφῶσθαι καὶ ἀναισθητεῖν.

ὅταν δ' οὖν ὁ ἡνίοχος] Codd. DNOP. alii ὅταν δὴ οὖν. male.

Theaetet. princip., ubi Theaetetus Socrati dicitur simillimus esse τήν τε σιμότητα καὶ τὸ ἔξω τῶν ὀμμάτων. Polemo l. c. p. 272. 9. Οἱ δὲ σιμοὶ λάγνοι καὶ μοιχοὶ ἄνδρες. Μυκτῆρας ἀνεῳγμένους οἱ ἔχοντες θυμώδεις καὶ δυνατοί, ὥςπερ ἐπὶ τῶν ταύρων καὶ τῶν λεόντων. Eadem fere habet Adamant. 2, 18. p. 210. 6. Zopyrus ap. Aristotelem. l. c. p. 1179. B. οἱ σιμὴν ἔχοντες ῥῖνα, λάγνοι.

ὕφαιμος] Apud. Aristot. Physiogn. II. iungitur θερμὸς καὶ ὕφαιμος, ut significetur sanguineus, quem recentiores physiognomones appellare solent. Heindorf. et Ast. intelligunt τὰ ὄμματα, quo non opus. Vana est etiam Astii suspicio, γλαυκόμματος καὶ ὕφαιμος scripbendum arbitrantis.

περὶ ὦτα λάσιος] circa aures hirsutus. In hominibus hoc erat signum libidinis. Arist. Physiogn. p. 1174. C. λάγνον οἱ κρόταφοι δασεῖς. Itaque recte λάσιος per se seorsum memoratur; cui bene subiunctum est quod inde consequitur: κωφός. Scripturam λασιόκωφος igitur vix probaveris, licet eam nuper commendaverit Winckelmannus Praefat. ad ed. Turicens. min. p. XI. qui in eo quoque fuit audacior, quod verba περὶ ὦτα, communi librorum auctoritate confirmata, eliminanda censuit. Recte locum legit Plutarchus Quaest. Platonn. p. 276. ed. Hutten. — κωφὸς est in universum hebes, obtusus, deinde non obtemperans, *der nicht hört u. sicht*, quam in rem Ast. laudat Valcken. ad Ammon. p. 133. et Wesseling. ad Diodor. Sic. III. 51. Quippe ἀκούειν, κλύειν, ἀκροᾶσθαι dicitur pro ὑπακούειν καὶ ὑποτετάχθαι, ut observat Grammaticus in Bekkeri Anecdot. I. p. 366. 28. cf. Sophocl. Ai. v. 591. 1071. Oed. Col. v. 172. 1645. al.

ἰδὼν τὸ ἐρωτικὸν ὄμμα] Recte Heindorfius: amatorium illud spectaculum, quo sensu ὄμμα apud poetas quidem non infrequens esse docuit Valcken. ad Eurip. Phoen. p. 152. et ad Ammon. p. 76. Sed quod idem vir doctus in αἰσθήσει haesit, mihi ea de re secus videtur iudicari oportere. Nam labes haeret potius in verbo διαθερμήνας. Quid enim? auriga num dici recte potest illius spectaculi perceptione universam calefecisse animam? Minime vero. Huius enim est equos ferocientes domare atque cohibere. Legendum censemus διαθερμῆναν. Quo facto sententia neque absurda exsistit et clara fit atque perspicua.

254 σθῇ, ὁ μὲν εὐπειθὴς τῷ ἡνιόχῳ τῶν ἵππων, ἀεί τε
καὶ τότε αἰδοῖ βιαζόμενος, ἑαυτὸν κατέχει μὴ ἐπιπη-
δᾶν τῷ ἐρωμένῳ· ὁ δὲ οὔτε κέντρων ἡνιοχικῶν οὔτε
μάστιγος ἔτι ἐντρέπεται, σκιρτῶν δὲ βίᾳ φέρεται, καὶ
πάντα πράγματα παρέχων τῷ σύζυγί τε καὶ ἡνιόχῳ
ἀναγκάζει ἰέναι τε πρὸς τὰ παιδικὰ καὶ μνείαν ποιεῖ-
σθαι τῆς τῶν ἀφροδισίων χάριτος. τὼ δὲ κατ' ἀρχὰς
μὲν ἀντιτείνετον ἀγανακτοῦντε, ὡς δεινὰ καὶ παρά-
B νομα ἀναγκαζομένω· τελευτῶντε δέ, ὅταν μηδὲν ᾖ
πέρας κακοῦ, πορεύεσθον ἀγομένω, εἴξαντε καὶ ὁμο-
λογήσαντε ποιήσειν τὸ κελευόμενον. καὶ πρὸς αὐτῷ
τ' ἐγένοντο καὶ εἶδον τὴν ὄψιν τὴν τῶν παιδικῶν
ἀστράπτουσαν. ἰδόντος δὲ τοῦ ἡνιόχου ἡ μνήμη πρὸς
τὴν τοῦ κάλλους φύσιν ἠνέχθη, και πάλιν εἶδεν αὐ-

P. 254. *ἀντιτείνετον ἀγανακτοῦντε*] *Γ* N ἀγανακτοῦντες. v. ad p. 256. C. Dein Bodl. cum *ΔΠ* G T *τελευτῶντες* et mox Ven. II. *ὁμολογήσαντες*. Item C. duo libri *ἀπελθόντες*. Incertum sane in tanta scripturae varietate manet, quid amplectendum sit, ut ne *τελευτῶντες* quidem cum Herm. revocare ausi simus, quamvis meliorum librorum auctoritate munitum. Ceterum conf. ann. ad p. 261. B.

P. 254. *ἀεί τε καὶ τότε αἰδοῖ β.*] tunc ut semper, ut recte interpretatur Schaefer. ad Sophocl. Ant. 181. Sic Phileb. p. 60. C. *καὶ τότε καὶ νῦν*, nunc ut antea. Sophist. p. 239. B. *πάλαι καὶ τὰ νῦν*, nunc ut iam dudum. Gorg. p. 523. A. Phaedon. p. 58. B. Lysias adv. Theomn. §. 20. *νῦν τε καὶ πάλαι*. Ibid. *νῦν τε καὶ πρότερον*.

οὔτε μάστιγος ἔτι ἐντρέπεται] *οὐκ ἐντρέπεσθαί τινος*, *sich nicht an etwas kehren*, i. e. aliquid nihil curare, aliquid negligere. Ita Criton. p. 52. C. Sic etiam *στρέφεσθαι* ponitur. Sophocl. Ai. 1117. *τοῦ δὲ σοῦ ψόφου Οὐκ ἂν στραφείην, ἕως ἂν ᾖς οἷόσπερ εἶ*: nam sic ibi pro *ὡς ἂν ᾖς* scribendum censemus. Ceterum haec affert Priscianus XVIII. p. 1182. ed. Putsch. docens Atticis *ἐντρέπομαι τοῦτο* et *τούτου* in usu fuisse.

τὼ δὲ κατ' ἀρχάς —] Videl. equus iugalis et auriga. Verbum *ἀναγκάζειν* cum accusativo iunctum illustravit Matth. Gr. §. 419., qui nec huius loci fuit immemor. Atque ita Latine dicitur aliquis **aliquid** cogi, de qua loquendi ratione vid. Gronov. ad Liv. IV. 26.

B. *ἐγένοντο καὶ εἶδον*] V. ad p. 232. E.

πρὸς τὴν τοῦ κάλλους φύσιν] h. e. absolutae ac coelestis pulcritudinis. — Tum *ἐν ἁγνῷ βάθρῳ βεβῶσαν* est in sancto quodam stantem fundamento. Locum qui imitatione expresserunt, fere *ἱδρυμένην* posuerunt pro *βεβῶσαν*, ut apparet ex iis, quae collegit Wyttenbach. Epist.

τὴν μετὰ σωφροσύνης ἐν ἁγνῷ βάθρῳ βεβῶσαν.
ἰδοῦσα δὲ ἔδεισέ τε καὶ σεφθεῖσα ἀνέπεσεν ὑπτία, καὶ
ἅμα ἠναγκάσθη εἰς τοὐπίσω ἑλκύσαι τὰς ἡνίας οὕτω C
σφόδρα, ὥςτε ἐπὶ τὰ ἰσχία ἄμφω καθίσαι τὼ ἵππω,
τὸν μὲν ἑκόντα διὰ τὸ μὴ ἀντιτείνειν, τὸν δὲ ὑβρι-
στὴν μάλα ἄκοντα. ἀπελθόντε δὲ ἀπωτέρω, ὁ μὲν
ὑπ' αἰσχύνης τε καὶ θάμβους ἱδρῶτι πᾶσαν ἔβρεξε
τὴν ψυχήν, ὁ δέ, λήξας τῆς ὀδύνης, ἣν ὑπὸ τοῦ
χαλινοῦ τε ἔσχε καὶ τοῦ πτώματος, μόγις ἐξαναπνεύ-
σας ἐλοιδόρησεν ὀργῇ, πολλὰ κακίζων τόν τε ἡνίο-
χον καὶ τὸν ὁμόζυγα ὡς δειλίᾳ τε καὶ ἀνανδρίᾳ λι-
πόντε τὴν τάξιν καὶ ὁμολογίαν. καὶ πάλιν οὐκ ἐθέ- D
λοντας προσιέναι ἀναγκάζων μόγις συνεχώρησε, δεομέ-
νων εἰςαῦθις ὑπερβαλέσθαι. ἐλθόντος δὲ τοῦ συν-

B. καὶ σεφθεῖσα] Vitiose aliquot libri στρεφθεῖσα: alii στεφθεῖσα.

C. ἑλκύσαι τὰς ἡνίας] V. cum Aldo ἀνελκύσαι, praeter fidem codicum.

διὰ τὸ μὴ ἀντιτείνειν] Haec deleri vult Hirschig. tamquam orta ex glossemate. Prave, sicuti vel ex seq. τὸν δὲ ὑβριστὴν intelligitur.

λιπόντε τὴν τ.] λιπόντα prave Bodl. Vat. G T et pr. *Π*.

Crit. p. 250. ed. Lips. Delect. Epigrammat. ed. Fr. Iacobs. p. 341. Τίς ποκ' ἀπ' Οὐλύμποιο μετάγαγε παρθενεῶνα, Τὸν πάρος οὐρανίας ἐμβεβαῶτα δόμοις; Aristid. Orat. in Iov. T. I. p. 4. ed. Dind. ἄρχεται ἐκ θεμελίων καὶ ποιεῖ τὴν γῆν, ὅπως αὐτῷ τὰ πάντα ἐπὶ ταύτης βεβήκοι.

καὶ σεφθεῖσα] Grammaticus in Bekkeri Anecdot. I. p. 113. 31. σεφθεῖσα, ἀντὶ τοῦ σεβασθεῖσα. Πλάτων Φαίδρῳ. Photius p. 508 = 438. ed. Dind. Σέφθησαν· καὶ οἱ τραγικοί, καὶ Πλάτων Φαίδρῳ, ἀντὶ ἐσεβάσθησαν. Suidas s. v. Ἐσέφθη· ἐσεβάσθη, ἐτίμησεν, ἐθαύμασεν, ἐξεπλάγη. Hesychius T. I. p. 1456. Ἐσέφθην· ἐσεβάσθην, ἡσύχασα, ᾐσχύνθην. Σοφοκλῆς Δαιδάλῳ. Pro ἰδοῦσα exspectabas ἰδών, sc. ὁ ἡνίοχος: sed feminino utitur in animo habens praegressum istud τοῦ ἡνιόχου ἡ μνήμη. Atque hinc nunc defendimus quod legitur Reipubl. VI. p. 503. E. δυνατὴ ἔσται ἐνεγκεῖν, licet remotius sit ἡ φύσις αὐτοῦ.

C. ἐλοιδόρησεν — πολλὰ κακίζων] De Rep. VIII. p. 560. A. νουθετούντων τε καὶ κακιζόντων. Herodot. III. 145. λοιδορέων καὶ κακίζων μιν, ἀνέπειθε. Est enim κακίζειν aliquid alicui cum conviciis exprobrare; opprobriis aliquem onerare.

D. μόγις συνεχώρησε — ὑπερβαλέσθαι] vix iis concedit rogantibus, ut in posterum differatur. Genitivus absolutus pro dativo, qui ex verbo penderet, illatus. v. Matthiae Gr. §. 561. Schae-

τεθέντος χρόνου, [οὐ] ἀμνημονεῖν προσποιουμένω ἀναμιμνήσκων, βιαζόμενος, χρεμετίζων, ἕλκων ἠνάγκασεν αὖ προσελθεῖν τοῖς παιδικοῖς ἐπὶ τοὺς αὐτοὺς λόγους. καὶ ἐπειδὴ ἐγγὺς ἦσαν, ἐγκύψας καὶ ἐκτείνας τὴν κέρκον ἐνδακὼν τὸν χαλινὸν μετ' ἀναιδείας ἕλκει.
E ὁ δ' ἡνίοχος ἔτι μᾶλλον ταὐτὸν πάθος παθών, ὥσπερ ἀπὸ ὕσπληγος ἀναπεσών, ἔτι μᾶλλον τοῦ ὑβριστοῦ ἵππου ἐκ τῶν ὀδόντων βίᾳ ὀπίσω σπάσας τὸν

D. καὶ ἐκτείνας τὴν κ.] ΔΠDGNOPT Flor. g. h. Vind. 4. 7. alii ἐντείνας.

E. ταὐτὸν πάθος π.] V. ταὐτό, praeter fidem plurimorum optimorumque librorum. Deinde aliquot libri ὑπὸ ὕσπληγος.

fer. ad Aesop. p. 137. et 149. ed. Heus. ad Lambert. Bos. p. 50. ad Demosthen. de Corona p. 272. 11. ed. R. = p. 202. Apparat. coll. not. ad Reip. VII. p. 518. A. VIII. p. 547. C. Nam genitivi fere ponuntur, quum alterum orationis membrum, quo magis eius vis et gravitas percipiatur, tanquam per se absolute enuntiatur. Ita hoc loco, si rem ad amussim velis exigere, proprie dicitur: vix concedit, quum illi rogant, ut etc., quod etsi idem fere quod dativus casus significat, tamen hoc habet discriminis, quod rogantium mentio per se seorsum fit, neque ii a contumacis equi venia pendere cogitantur. Idem dictum velim de Latinorum ablativo absoluto, quem eodem modo poni solere docebunt Dukerus ad Flor. IV, 12, 28. interpp. ad Sueton. Tiber. 31. Ruddimannus Institutt. Grammat. T. II. p. 302 sq. De numero plurali ἐθέλοντας, pro quo Hirschig. inconsulte scripsit ἐθέλοντε, v. ann. ad Protagor. p. 317. D. Gorg. p. 481. D. Euthydem. p. 273. D. coll. infra p. 278. B. al. Neque criticus Batavus satis caute egit δεομένοιν scribendo pro δεομένων.

[οὐ] ἀμνημονεῖν προσποιουμένω —] Nondum mihi persuasi istud οὐ, quod facile potuit e praecedenti syllaba oriri, a Platonis manu esse profectum. Nam quam excogitavit Astius loci explicationem, eam si a Graecae linguae natura et indole abhorrere dicam, nihil videor affirmare, quod a vero alienum sit. Vult enim ille οὐ illatum esse, quia scriptor deinceps fuerit dicturus ἀναμιμνήσκει, sed impetu quodam, quo scilicet equi urgentis cupiditas depingatur, ad participiorum usum fuerit abreptus. In quo nihil inest verisimilitudinis; neque istius picturae elegantia nobis unquam placuit. — ἐπὶ τοὺς αὐτοὺς λόγους, de quibus antea p. 254. A.

καὶ ἐπειδὴ ἐγγὺς ἦσαν — ἕλκει] ἦσαν dixit, quia aoristum εἷλκεν erat subiuncturus, quem Boeckhius in Min. p. 167. frustra desiderat, quandoquidem praesens saepe ita cum illo aoristo copulatur. v. infra ad p. 255. D. Multo minus cum Buttmanno εἰσὶν reposuerim. Paullo aliter loci integritatem defendere studuit Astius. Deinde ἐγκύψας est caput demittens, ut positum sit intransitive. Quae res quia non diligenter animadversa est, factum videtur, ut in bona librorum parte scriptum sit καὶ ἐν-

χαλινόν, τήν τε κακηγόρον γλῶτταν καὶ τὰς γνάθους καθῄμαξε καὶ τὰ σκέλη τε καὶ τὰ ἰσχία πρὸς τὴν γῆν ἐρείσας ὀδύναις ἔδωκεν. ὅταν δὲ ταὐτὸν πολλάκις πάσχων ὁ πονηρὸς τῆς ὕβρεως λήξῃ, ταπεινωθεὶς ἕπεται ἤδη τῇ τοῦ ἡνιόχου προνοίᾳ, καὶ ὅταν ἴδῃ τὸν καλόν, φόβῳ διόλλυται. ὥςτε ξυμβαίνει τότ' ἤδη τὴν τοῦ ἐραστοῦ ψυχὴν τοῖς παιδικοῖς αἰδουμένην τε καὶ δεδοικυῖαν ἕπεσθαι. Cap. XXXVI. ἅτε οὖν πᾶσαν 255

κακηγόρον γλῶτταν] Ita Bekk. e *ΔΠ*DGT. Vulgo κακήγορον.

τότ' ἤδη τὴν τοῦ ἐρ.] V. ποτ' ἤδη, quod e Bodl. aliisque plurimis emendatum. Praeterea φόβῳ διολλ. Bodl. Vat. Par. G et pr. Ven. *Π*.

τείνας, quod olim cum Bekkero suscepimus. At enimvero ἐγκύψας non cum τὴν κέρκον cohaeret, sed per se seorsum accipiendum est, ut recte fecit Astius.

E. ὥςπερ ἀπὸ ὕσπληγος ἀναπεσών —] Recte Heindorfius: velut statim a carceribus retro relapsus: ut haec verbis ταὐτὸν πάθος παθὼν interpretationis gratia adiecta sint. Spectant autem haec ad praecedentia illa: ἰδοῦσα δὲ ἔδεισέ τε καὶ σεφθεῖσα ἀνέπεσεν ὑπτία, quod neminem, opinor, latuerit. De ὕσπληγι carcerum repagulo v. Hemsterhus. ad Lucian. Tim. 20. — πρὸς τὴν γῆν ἐρείσας, quod supra p. 254. C. dicebatur ἐπὶ τὰ ἰσχία ἄμφω καθίσαι τὼ ἵππω. — ὀδύναις ἔδωκεν, ut Hom. Il. V. 397: ὀδύνῃσιν ἔδωκεν. Odyss. XIX, 167: ἀχέεσσί γε δώσεις. Plat. Rep. IX. p. 574. C: πληγαῖς δοῦναι. ib. VIII. p. 566. C. θανάτῳ δίδοται. v. Dorvill. ad Charit. p. 561. Sic etiam Latini exitio dare, leto dare, al.

P. 255. ἅτε οὖν πᾶσαν θεραπείαν — εἰς ὁμιλίαν] Turpissimo glossemate expulso totius loci sententia haec est: Quum igitur omni cultu tanquam deus aliquis colatur ab amatore, non simulante amorem, sed revera illo affecto, ipseque natura amicus sit cultori (nam uterque eidem deo est quasi dedicatus); etiamsi forte superiore tempore a condiscipulis et aliis quibusdam in rei odium et invidiam adductus fuerit, dictitantibus amanti appropinquare turpe esse, ideoque amatorem repudiet, tamen tempore iam procedente tum aetatis robur tum necessitas eum illuc perducunt, ut ipsum (amatorem) ad suam admittat consuetudinem. Quibus postremis haud scio an verba εἰς ταὐτὸν ἄγει τὴν φιλίαν interpretationis gratia adscripta fuerint. Nihil vero iam in his inesse putamus, quod ullo modo molestum accidat. Nam quod post ἐὰν ἄρα καὶ in apodosi δέ infertur, de eo vide Hermannum ad Viger. p. 846 sq. annot. 544. Herodot. VII, 103. εἰ γὰρ κείνων ἕκαστος δέκα ἀνδρῶν ἀντάξιός ἐστι, σέ δέ γε δίζημι εἴκοσι εἶναι ἀντάξιον. — Διαβάλλεσθαί τινι vero ad Phaedon. p. 67. E. illustravimus. Male enim Heindorfius aliique hoc loco deceptum esse interpretantur.

θεραπείαν ὡς ἰσόθεος θεραπευόμενος οὐχ ὑπὸ σχηματιζομένου τοῦ ἐρῶντος, ἀλλ' ἀληθῶς τοῦτο πεπονθότος, καὶ αὐτὸς ὢν φύσει φίλος [εἰς ταὐτὸν ἄγει τὴν φιλίαν] τῷ θεραπεύοντι, ἐὰν ἄρα καὶ ἐν τῷ πρόσθεν ὑπὸ ξυμφοιτητῶν ἤ τινων ἄλλων διαβεβλημένος ᾖ, λεγόντων, ὡς αἰσχρὸν ἐρῶντι πλησιάζειν, καὶ διὰ τοῦτο ἀπωθῇ τὸν ἐρῶντα, προϊόντος δὲ ἤδη τοῦ χρόνου ἥ τε ἡλικία καὶ τὸ χρεὼν ἤγαγεν εἰς τὸ
B *προσέσθαι αὐτὸν εἰς ὁμιλίαν. οὐ γὰρ δή ποτε εἵμαρται κακὸν κακῷ φίλον οὐδ' ἀγαθὸν μὴ φίλον ἀγαθῷ εἶναι. προσεμένου δὲ καὶ λόγον τε καὶ ὁμιλίαν δεξαμένου, ἐγγύθεν ἡ εὔνοια γιγνομένη τοῦ ἐρῶντος ἐκ-*

καὶ δεδοικυῖαν ἕπεσθαι] *δεδιυῖαν* ΠGT, quod receperunt Bekkerus et Astius. v. Buttm. Gr. Ampl. T. I. P. II. p. 103. *δεδικυῖαν* Vat. Δ.

P. 255. *οὐχ ὑπὸ σχηματιζομένου* –] Bod. *οὐχ ὑποσχημένου*, quod a pr. man. mutatum in *οὐχ ὑποσχηματιζομένου*. Et sic scriptum in septem Florr.

εἰς ταὐτὸν ἄγει τ. φιλίαν] Omittunt haec verba Bodl. ΓΣΦCDFGHT, quinque Florr. alii; recte. v. ann. Tum Steph. coni. *καὶ ἐὰν ἄρα*, vel *ἐὰν δ' ἄρα*.

ἀπωθῇ τὸν ἐρῶντα] V. *ἀπωθεῖ*, quod e duobus Florr. Par. H. et corr. Γ mutatum. Alii *ἀπωθοίη* vel *ἀπωθοῖ*. Pro *ἐρῶντα* ΔΞΠΣDEFPT et pr. BC scriptum exhibent *ἔρωτα*.

οὐχ ὑπὸ σχηματιζομένου — πεπονθότος] *τοῦτο*, intell. *τὸ ἐρᾶν*. Quod alii legunt *οὐχ ὑποσχηματιζομένου*, Ruhnkenio ad Tim. p. 245., Heindorfio, aliis assentientibus, id etsi per se recte habet, quandoquidem *ὑποσχηματίζεσθαι* pro *προσποιεῖσθαι καὶ πλάττεσθαι* dici consuevit; tamen vulgatae lectioni non praeferam. Nam primum praepositione *ὑπό* aegre caruerim. Deinde facile potuit accidere, ut *ὑπό* cum sequenti *σχηματίζεσθαι* connecteretur, quia post *ἀλλά* non est repetitum. Quod tamen eiusmodi est, nihil ut habeat offensionis. Conf. infra p. 273. E. Demosthen. Olynth. I. p. 10. 32. Reisk. *ὅτε νῦν οὐ περὶ δόξης οὐδ' ὑπὲρ μέρους χώρας πολεμοῦσιν, ἀλλ' ἀναστάσεως καὶ ἀνδραποδισμοῦ.* Id. De Corona §. 91. p. 264. R. *οὐ μόνον ἐν τοῖς νόμοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἡμετέροις ἤθεσιν ὥρισται.* Plat. Theaet. p. 149. C. *γιγνώσκεσθαι μᾶλλον ὑπὸ τῶν μαιῶν ἢ τῶν ἄλλων.* Denique *σχηματίζεσθαι* simulandi significatione positum sicuti non ab usu loquendi abhorret, ita ab librariis facile postponi potuit usitatiori illi *ὑποσχηματίζεσθαι*.

B. *οὐ γὰρ δή ποτε — ἀγαθῷ εἶναι*] nunquam enim fato est constitutum, ut malus malo amicus sit, aut bonus non sit amicus bono. Illustrant haec verba quodmodo dixerat *καὶ τὸ χρεὼν ἤγαγεν*. De sententia conf. Symp. p. 195. B. Lys. p. 214. A.

πρὸς τὸν ἔνθεον φίλον] si ad amicum numine plenum comparentur.

πλήττει τὸν ἐρώμενον, διαισθανόμενον, ὅτι οὐδ' οἱ ξύμπαντες ἄλλοι φίλοι τε καὶ οἰκεῖοι μοῖραν φιλίας οὐδεμίαν παρέχονται πρὸς τὸν ἔνθεον φίλον. ὅταν δὲ χρονίζῃ τοῦτο δρῶν καὶ πλησιάζῃ μετὰ τοῦ ἅπτεσθαι ἔν τε γυμνασίοις καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις ὁμιλίαις, C τότ' ἤδη ἡ τοῦ ῥεύματος ἐκείνου πηγή, ὃν ἵμερον Ζεὺς Γανυμήδους ἐρῶν ὠνόμασε, πολλὴ φερομένη πρὸς τὸν ἐραστήν, ἡ μὲν εἰς αὐτὸν ἔδυ, ἡ δ' ἀπομεστουμένου ἔξω ἀποῤῥεῖ· καὶ οἷον πνεῦμα ἤ τις ἠχὼ ἀπὸ λείων τε καὶ στερεῶν ἁλλομένη πάλιν ὅθεν ὡρμήθη φέρεται, οὕτω τὸ τοῦ κάλλους ῥεῦμα πάλιν εἰς τὸν καλὸν διὰ τῶν ὀμμάτων ἰόν, ᾗ πέφυκεν ἐπὶ

εἰς τὸ προςέσθαι] V. προέσθαι, quod Heindorf. mutandum vidit. Multi libri πορεύεσθαι. Unus Γ προσέσθαι. Flor. i. προςέσται: unde recepta lectio confirmatur.

B. καὶ λόγον τε καὶ ὁμ.] τε om. Bodl. ΔΠDEFGNO PT. Noluimus voculam abiicere, a criticis, ut videtur, ideo deletam, quia καὶ λόγον τε moleste ferebant.

μετὰ τοῦ ἅπτεσθαι] Bodl. et multi alii μετὰ τοῦτο ἅπτεσθαι. Dein ἐν ante ταῖς ἄλλαις Hirsch. sine caussa extrusit.

C. ἔξω ἀποῤῥεῖ] ἀπορεῖ Bodl.

ἁλλομένη πάλιν] V. ἀλωμένη, quod e Bodl. Flor. a. b. c. g. h. ϑ. Vindobb. 1. 3. 4. 6. 7. α. al. et Euseb. Praep. Evang. XIII. 20. p. 769. C. emendatum, qui partim ἀλλομένη scribunt.

ὅταν δὲ χρονίζῃ —] Subiectum, quod vocant, non esse amatorem, sed amatum, satis docent quae sequuntur: καὶ πλησιάζῃ μετὰ τοῦ ἅπτεσθαι, et φερομένη πρὸς τὸν ἐραστήν. Quocirca Astius minus recte statuit τοῦτο δρῶν referri ad superiora illa ἐγγύθεν ἡ εὔνοια γιγνομένη et φιλίαν παρέχονται, quum intelligatur potius τὸ προςέσθαι αὐτὸν καὶ λόγον τε καὶ ὁμιλίαν δέξασθαι, ut iam Heindorf. et Schleiermach. animadverterunt. Ceterum de amore adolescentium in gymnasiis orto v. Sympos. p. 409. C. et Theag. p. 234. C.

C. ὃν ἵμερον — ὠνόμασε] Lepide Iupiter ipse, amoris philosophi auctor, fingitur τοῦ ἱμέρου nomen posuisse, de quo supra p. 251. C. Quod ὃν ἵμερον dictum est, pronomine relativo sequenti nomini accommodato, de eo iam olim conferri iussimus Schaeferum ad Viger. p. 708. Epimetr. ad Aristoph. Plut. p. XLV. Hodie addes quae de hac loquendi forma, utriusque linguae scriptoribus communi, subtiliter disseruit G. T. A. Krüger De Attractione Linguae Lat. p. 122 sqq. §. 53.

τὸ τοῦ κάλλους ῥεῦμα — διὰ τῶν ὀμμάτων ἰόν] De pulcritudinis effluvio (κάλλους ἀποῤῥοῇ) v. Aeschyl. Agam. 419. Sophocl. Antig. 795. Eurip. Hippolyt. 527. ibique Valcken. p. 224. Mox quod vulgo scribebatur ἀφικόμενον, καὶ ἀναπτερῶσαν τὰς διόδους, id Heindorfium in eum induxit errorem, ut ἀναπτερῶσαν, quippe incommode neque usitato signi-

τὴν ψυχὴν ἰέναι, ἀφικόμενον καὶ ἀναπτερῶσαν τὰς
D διόδους τῶν πτερῶν ἄρδει τε καὶ ὥρμησε πτεροφυεῖν τε, καὶ τὴν τοῦ ἐρωμένου αὖ ψυχὴν ἔρωτος ἐνέπλησεν. ἐρᾷ μὲν οὖν, ὅτου δέ, ἀπορεῖ· καὶ οὔθ' ὅ τι πέπονθεν οἶδεν οὐδ' ἔχει φράσαι, ἀλλ' οἷον ἀπ' ἄλλου ὀφθαλμίας ἀπολελαυκὼς πρόφασιν εἰπεῖν οὐκ ἔχει, ὥςπερ δὲ ἐν κατόπτρῳ ἐν τῷ ἐρῶντι ἑαυτὸν ὁρῶν λέληθε. καὶ ὅταν μὲν ἐκεῖνος παρῇ, λήγει κατὰ ταὐτὰ ἐκείνῳ τῆς ὀδύνης· ὅταν δὲ ἀπῇ, κατὰ ταὐτὰ

D. *ἀντέρωτα ἔχων*] V. *ἀντ' ἔρωτος ἔχων.* Veram lectionem codd. fere omnes servarunt. Bodl. *ἀντ' ἔρωτα*, unde erroris causa apparet. v. Cens. in Ephemer. Ienens. a. 1824. n. 208. p. 213.

ficatu positum, in *ἀναπληρῶσαν* mutandum putaret. At enim vero recte observavit Astius *τὰς διόδους* cum sqq. *ἄρδει* cohaerere, ut ad *ἀναπτερῶσαν* intelligendum sit *αὐτόν*. — De praesentis *ἄρδει* cum aoristo *ὥρμησε* coniunctione vide Heindorf. ad Phaedon. p. 84. D Matth. Gr. §. 504.

D. *καὶ οὔθ' ὅ τι πέπονθεν οἶδεν οὐδ' ἔχει φράσαι*] Hic locus non caret offensione. Nam etiamsi concesseris non praeter usum rectamque rationem post *οὔτε* hoc loco in altero membro *οὐδὲ* inferri, de quo loquendi genere alibi explicavimus, tamen nemo erit quin facile largiatur ita hanc potius requiri verborum collocationem: *καὶ ὅ τι πέπονθεν οὔτ' οἶδεν οὐδ' ἔχει φράσαι.* Quocirca haud scio an Buttmanno adstipulandum sit *οὐδ' ὅ τι πέπονθεν* emendanti. Nam ita haec erit verborum sententia: ne hoc quidem novit, quid sit illud, quo affectus sit, neque eloqui illud potest. Quippe prius *οὐδὲ* est ne quidem; alterum autem copulandi vim et potestatem habet. Quam quidem rationem etiam C. Fr. Hermann. nuper comprobavit.

ἀλλ' οἷον — λέληθε] sed quasi per alium lippitudine affectus causam rei nullam afferre potest, sed tanquam in speculo in amatore suam ipsius imaginem inscius conspicit: hoc est, amatoris adspectu ipse quoque amoris affectu movetur atque concitatur. Elegans comparatio, ducta a veterum opinione, qua credebant morbos oculorum per ipsum adspectum cum aliis communicari; qua de re Heindorf. conferri iussit Gesnerum ad Orat. de Haruspicum Respons. p. 345. ed. Wolf. Cui addendus Wyttenbach. ad Plut. Mor. p. 681. D. *τῶν ἄλλων νοσημάτων μάλιστα καὶ τάχιστα τὰς ὀφθαλμίας ἀναλαμβάνουσιν οἱ συνόντες.* et ad Plut. p. 53. C. Loco genitivi *ὀφθαλμίας* etsi accusativus expectabatur *ὀφθαλμίαν*, quia *ἀπολαύειν τινος* est fructum ex aliqua re percipere; tamen genitivum partitionis locum habere posse, etiamsi accipiendi notio verbo sit attributa, plane nobis persuasimus. Vide quae scripsimus ad Reipubl. III. p. 395. C. coll. Matth. Gr. §. 327. Dein poterat etiam dici: *ὥςπερ δὲ ἐν κατόπτρῳ τῷ ἐρῶντι*, praepositione secundo loco omissa; sicuti scribi iubet Cobet. Varr.

αὖ ποθεῖ καὶ ποθεῖται, εἴδωλον ἔρωτος ἀντέρωτα
ἔχων· καλεῖ δὲ αὐτὸν καὶ οἴεται οὐκ ἔρωτα, ἀλλὰ φι- E
λίαν εἶναι. ἐπιθυμεῖ δὲ ἐκείνῳ παραπλησίως μέν, ἀσθε-
νεστέρως δὲ ὁρᾶν, ἅπτεσθαι, φιλεῖν, συγκατακεῖσθαι.
καὶ δή, οἷον εἰκός, ποιεῖ τὸ μετὰ τοῦτο ταχὺ ταῦτα.
ἐν οὖν τῇ συγκοιμήσει τοῦ μὲν ἐραστοῦ ὁ ἀκόλαστος
ἵππος ἔχει ὅ τι λέγει πρὸς τὸν ἡνίοχον, καὶ ἀξιοῖ
ἀντὶ πολλῶν πόνων σμικρὰ ἀπολαῦσαι· ὁ δὲ τῶν παι- 256
δικῶν ἔχει μὲν οὐδὲν εἰπεῖν, σπαργῶν δὲ καὶ ἀπορῶν

E. *ἔχει ὅ τι λέγει*] V. *λέγοι*. Codd. omnes *λέγει*. Bekkerus edidit *λέγῃ*. Mox Par. NOP et Monacc. *ἀντὶ τῶν πολλῶν*, probante Astio.

Lectt. p. 165; sed vide annot. ad Phaedon. p. 67. D. — *κατὰ ταὐτὰ ἐκείνῳ*, pariter atque ille.

εἴδωλον ἔρωτος ἀντέρωτα ἔχων] Hanc lectionem cum Bekkero, Schneidero, Astio, aliis, unice veram putamus. Quippe *ἀντέρως* est amor mutuus. Qui quod vocatur *εἴδωλον ἔρωτος*, intelligitur quasi amoris imago repercussa. Pulcerrima est imago, qua *Ἀντέρως* cum Amore de palma certare fingebatur. v. Pausan. VI. 234. Ceterum *Ἀντέρως* etiam vindex putabatur esse amoris repudiati; de quo v. Böttiger. in Commentatione: Eros u. Anteros, quae inserta est Vol. I. operis: *kleine Schriften* etc. p. 159 sqq.

E. *ἔχει ὅ τι λέγει*] Locus admodum controversus. Veteres editt. *λέγοι*, quod sicuti caret codicum auctoritate, ita nec ad rem satis aptum videtur. Nam etiamsi optativum interpreteris ita, ut dicas eum ad ipsius equi mentem ac voluntatem referri oportere, adeoque significet: quod dicere cupiat; tamen ea ratio minime in hunc locum congruit, sicuti apparet ex oppositis verbis: *ἔχει μὲν οὐδὲν εἰπεῖν*. Im. Bekkerus de coniectura scripsit *λέγῃ*. Atenimvero id, quia item librorum destituitur testimoniis, nondum adduci potui ut pro vero habeam, etiamsi per se dici potuit rectissime. Codices fere omnes quum scriptum exhibeant *ὅ τι λέγει*, G. Hermannus *ὅ τι λέγειν* corrigendum suspicatur, collatis iis, quae ad Sophocl. Oed. Col. 48. annotavit. Nec tamen opus esse existimamus a librorum scriptura vel tantillum discedere. Nam istud *ἔχει ὅ-τι λέγει* quid tandem aliud significat, nisi hoc: in promtu habet id, quod dicit, ut prope idem sit quod *ἔχει τι, ὃ λέγει?* Quid autem illud sit quod iam proferat, dilucidius exponitur verbis sequentibus: *καὶ ἀξιοῖ — ἀπολαῦσαι*, ut facile appareat, cur scriptor *ἔχει ὅ τι λέγει* quam *ἔχει τι λέγειν* dicere maluerit.

P. 256. *σπαργῶν δὲ καὶ ἀπ.*] *σπαργᾶν* dici qui venere tumeant, ostendit Ruhnk. ad Tim. Gloss. p. 234. Proxima, *οἷός ἐστι μὴ ἂν ἀπαρνηθῆναι*, sic interpreteris: *τοιοῦτός ἐστιν, ὥςτε μὴ ἂν ἀπαρνηθῆναι*, h. e. iam talis evasit, sive eo pervenit, ut non recusaturus sit pro parte virili morigerari amatori etc. Non pauci tamen codd. *ἂν* ignorant.

περιβάλλει τὸν ἐραστὴν καὶ φιλεῖ, ὡς σφόδρ' εὔνουν ἀσπαζόμενος, ὅταν τε συγκατακέωνται, οἷός ἐστι μὴ ἂν ἀπαρνηθῆναι τὸ αὑτοῦ μέρος χαρίσασθαι τῷ ἐρῶντι, εἰ δεηθείη τυχεῖν. ὁ δὲ ὁμόζυξ αὖ μετὰ τοῦ ἡνιόχου πρὸς ταῦτα μετ' αἰδοῦς καὶ λόγου ἀντιτείνει.
Cap. XXXVII. ἐὰν μὲν δὴ οὖν εἰς τεταγμένην τε δίαιταν καὶ φιλοσοφίαν νικήσῃ τὰ βελτίω τῆς διανοίας
B ἀγαγόντα, μακάριον μὲν καὶ ὁμονοητικὸν τὸν ἐνθάδε βίον διάγουσιν, ἐγκρατεῖς αὑτῶν καὶ κόσμιοι ὄντες, δουλωσάμενοι μὲν ᾧ κακία ψυχῆς ἐνεγίγνετο, ἐλευθερώσαντες δὲ ᾧ ἀρετή· τελευτήσαντες δὲ δή, ὑπόπτεροι καὶ ἐλαφροὶ γεγονότες, τῶν τριῶν παλαισμάτων τῶν ὡς ἀληθῶς Ὀλυμπιακῶν ἓν νενικήκασιν, οὗ μεῖ-

P. 256. A. *μὴ ἂν ἀπαρνηθῆναι*] *ἂν* om. Bodl. ΔΣDGT et pr. Φ probante Hermanno, qui in *οἷός ἐστι* vim particulae contineri statuit. In quo cum viro doctissimo utique dissentimus, quum *δύνασθαι* et *οἷόν τ' εἶναι* longe aliud quid significet quam *ἂν* cum modis verbi consociatum (conf. ad p. 235. B) criticus autem ille, cui horum codicum recensionem debemus, particulam *ἂν* post ista verba illatam aegre tulisse videatur, utpote insolentius usurpatam.

B. *ἐὰν δὲ δὴ διαίτῃ φ.*] Accessit *δὴ* e Bodl. aliisque plurimis. Plene Bodl. *ἀντιτείνει· ἂ μὲν δή.* Idem mox vitiose *νικήσει* pro *νικήσῃ*.

ἐὰν μὲν δὴ οὖν εἰς τεταγμένην —] Iungas in hunc modum: *ἐὰν μὲν δὴ οὖν τὰ βελτίω τῆς διανοίας νικήσῃ ἀγαγόντα εἰς τεταγμένην τε δίαιταν καὶ φιλοσοφίαν.*

B. *δουλωσάμενοι μὲν ᾧ κακία ψυχῆς ἐνεγίγνετο*] h. e. *δουλωσάμενοι μὲν τοῦτο τῆς ψυχῆς* (eam animi partem), *ᾧ κακία ἐνεγίγνετο.* De Rep. VI. p. 490. B. *ᾧ προσήκει ψυχῆς ἐφάπτεσθαι τοῦ τοιούτου.* Ibid. p. 507. C. *τῷ οὖν ὁρῶμεν ἡμῶν αὐτῶν τὰ ὁρώμενα;*

τῶν τριῶν παλαισμάτων —] Respicit ad p. 249. A. Ceterum luctator ter demum deiecto adversario victor renuntiabatur; unde proverbiale loquendi genus fluxit *τὸ τρίτον πάλαισμα*, quo usus est Plato etiam Euthydem. p. 277. C. atque vocc. *τριάζειν, τριαγμός, τριακτός* et *τριακτήρ.* Rem fusius persequuntur Spanhem. ad Iulian. Orat. I. p. 261 sqq. conf. Wyttenbach. ad eand. p. 214. ed. Lips. Iacobs ad Achill. Tat. p. 986. Huschke Anal. Crit. p. 155.

C. *τάχ' ἄν που ἐν μέθαις — διεπράξαντο*] h. e. facile accidere potest, ut in ebrietate vel alia quadam incuria ferocientes ipsorum equi animos non satis custoditos deprehendant iisque in unum conductis illud, quod vulgus beatissimum praedicat, eligant atque perficiant. Quippe *λαμβάνειν* hic quoque ita dictum, ut fere idem sit quod *καταλαμβάνειν*: de qua re quae scripsimus ad Gorg. p. 473. et Rempubl.

ζον ἀγαθὸν οὔτε σωφροσύνη ἀνθρωπίνη οὔτε θεία
μανία δυνατὴ πορίσαι ἀνθρώπῳ. ἐὰν δὲ δὴ διαίτῃ
φορτικωτέρᾳ τε καὶ ἀφιλοσόφῳ, φιλοτίμῳ δὲ χρήσων- C
ται, τάχ' ἄν που ἐν μέθαις ἤ τινι ἄλλῃ ἀμελείᾳ τὼ
ἀκολάστω αὐτοῖν ὑποζυγίω λαβόντε τὰς ψυχὰς ἀφρού-
ρους, ξυναγαγόντε εἰς ταὐτόν, τὴν ὑπὸ τῶν πολλῶν
μακαριστὴν αἵρεσιν εἱλέτην τε καὶ διεπράξαντο· καὶ
διαπραξαμένω τὸ λοιπὸν ἤδη χρῶνται μὲν αὐτῇ, σπα-
νίᾳ δέ, ἅτε οὐ πάσῃ δεδογμένα τῇ διανοίᾳ πράττον-
τες. φίλω μὲν οὖν καὶ τούτω, ἧττον δὲ ἐκείνοιν ἀλλή-
λοιν διά τε τοῦ ἔρωτος καὶ ἔξω γενομένω διάγουσι, D
πίστεις τὰς μεγίστας ἡγουμένω ἀλλήλοιν δεδωκέναι τε
καὶ δεδέχθαι, ἃς οὐ θεμιτὸν εἶναι λύσαντας εἰ-

C. *τάχ' ἄν που ἐν μέθαις*] Vind. 1. 3. *τάχα που.*

ξυναγαγόντε εἰς ταὐτόν] Flor. a. b. c. i. Par. NOP. *ξυναγαγόντες.* ΓΣBCEH *συναγαγόντες.* v. annot. Tum Euseb. *καὶ διεπραξάσθην.* Dein vulgo *σπάνια*, quod ex codd. emendatum Ceterum Heindorfius adstipulante Astio ex uno Eusebio dedit *αἵρεσιν εἱλέσθην.* Codd. tenent *εἱλέτην.* Nimirum *εἱλέτην* est capiunt, sumunt *sie ergreifen die Wahl*, nec vero: sibi eligunt. Recte igitur activum se habet, de quo non debebat dubitare Voegelinus cum Astio et Heindorfio. Mox vulg. *σπάνια*, invitis codd.

X. p. 609. C. iis adde quae iam a Dorvillio ad Chariton. p. 599. notata sunt. Neque aliter Latini. Horat. Carm. II. 16, 1. Otium rogat in patenti — prensus Aegeo. Virgil. Aen. V, 52. Pluralis numerus cum duali consociatus ne quem offendat, Protagor. p. 317. C. *ἐν δὲ τούτῳ Καλλίας τε καὶ Ἀλκιβιάδης ἡκέτην ἄγοντε τὸν Πρόδικον, ἀναστήσαντες ἐκ τῆς κλίνης*, ubi Heindorfius coniectabat *ἀναστήσαντε.* Homer. Iliad. ψ, 639. *παρήλασαν Ἀκτορίωνε, πλήθει πρόσθε βαλόντες.* Platon. Euthydem. p. 273. D. *ἐγελασάτην γοῦν ἄμφω, βλέψαντες εἰς ἀλλήλους.* Etiam infra pag. 261. B. optimi libri: *σχολάζοντες συνεγραψάτην*, ubi vulgo *σχολάζοντε.* Pag. 278. B. *νῷ καταβάντε — ἠκούσαμεν λόγων.* conf. p. 254. A. ibique varr. lectt. Verbi *διαπράττεσθαι* usum ad p. 232. D. et 234. A. notavimus. De *τάχ' ἄν* v. Hermannum De particula *ἄν* p. 43 sq.

διά τε τοῦ ἔρωτος —] „Recte Ficinus: tum fervente amore, tum restincto; ut *διὰ βίου, δι' ἔτους.* v. Valcken. ad Herod. VI, 12." HEINDORF. — Verissime Schleiermach.: *als Freunde also werden auch diese, obgleich nicht ganz so wie iene, mit einander während ihrer Liebe und auch, wenn sie darüber hinaus sind, leben.*"

καὶ δεδέχθαι] Int. *παρ' ἀλλήλοιν.* v. ad Menex. p. 243. D

ἔχθραν ποτὲ ἐλθεῖν. ἐν δὲ τῇ τελευτῇ ἄπτεροι μέν, ὡρμηκότες δὲ πτεροῦσθαι ἐκβαίνουσι τοῦ σώματος, ὥςτε οὐ σμικρὸν ἆθλον τῆς ἐρωτικῆς μανίας φέρονται· εἰς γὰρ σκότον καὶ τὴν ὑπὸ γῆς πορείαν οὐ νόμος ἐστὶν ἔτι ἐλθεῖν τοῖς κατηργμένοις ἤδη τῆς ὑπουρανίου πορείας, ἀλλὰ φανὸν βίον διάγοντας εὐδαιμονεῖν μετ'
E ἀλλήλων πορευομένους, καὶ ὁμοπτέρους ἔρωτος χάριν, ὅταν γένωνται, γενέσθαι.

Cap. XXXVIII. *Ταῦτα τοσαῦτα, ὦ παῖ, καὶ*

D. *τῆς ὑπουρανίου πορείας*] Legebatur *ἐπουρανίου*, quod ex codd longe plurimis et Euseb. mutatum est. Bodl. tamen vulgatum servare videtur, si quid ex Gaisfordi silentio colligere licet. Illud ob adiectum *κατηργμένοις* placet. Vulgatum tenuit Astius et Hermann. Buttmannus Excurs. p. 384. requirebat *ὑπερουρανίου*. Atqui intelligitur animorum iter sursum inde a terra ad *τὴν ὑπουράνιον ἁψῖδα* susceptum: neque enim illi continuo in superficie coeli vehuntur. Ex quo apparet veram esse codicum lectionem.

E. *ὅταν γένωνται*] Sic Ald. cum Bodl. aliisque plurimis.

D. *ἐν δὲ τῇ τελευτῇ — φέρονται*] Schleiermach.: „***Am Ende aber gehen sie unbefiedert zwar, doch schon mit dem Triebe sich zu befiedern, aus dem Körper, so dass auch sie nicht geringen Lohn für den Wahnsinn der Liebe davontragen.***“ De re conf. Phaedon. p. 81. A sqq.

E. *ὅταν γένωνται, γενέσθαι*] Male Astius *ὅταν* interpretatur ut, *gesetzt dass*. Imo vocula indicat tempus indefinitum, ut sit quandocunque, vel si quando. v. Phaedon. p. 68. D. Phileb. p. 31. B. Euthyphr. p. 7. D. Gorg. p. 468. A. B. Polit. II. p. 374. A. Ibid. IV. p. 439. C. Euthydem. p. 280. B., de quibus locis alibi monuimus. Quippe *ὅταν* nunquam non ad tempus designandum adhibetur.

καὶ θεῖα οὕτω] Charmid. p. 157. B. *μήτε πλούσιον οὕτω μηδένα εἶναι μήτε γενναῖον.* De Republ. VI. p. 500. A. *χαλεπὴν οὕτω φύσιν εἶναι*, ubi v. ann. coll. Baehr. ad Plutarch. Philopoem. p. 48 sqq. Etiam alia adverbia ita postponuntur. Parmenid. p. 129. E. *ἀνδρείως πάνυ.* Ion. p. 533. E. *μακρὸς πάνυ.* Gorg. 450. D. *ἢ βραχέος πάνυ.* p. 488. E. *βελτίους πολύ.* Hipp. mai. p. 282. E. *ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πάνυ.* Menex. p. 235. A. *γενναίως πάνυ.* Phaedr. p. 252. B. *ὑβριστικὸν πάνυ.* Aristoph. Rann. v. 615. *πρᾶγμα γενναῖον πάνυ.* Ibid. v. 768. *πολλὴ πάνυ.* Ibid. 1124. et 1134. Plat. Sophist. p. 225. C. *κατὰ τὰ σμικρὰ λίαν καὶ παντοδαπὰ διῄρηται.* Eurip. Hippolyt. p. 489. *οἱ καλοὶ λίαν λόγοι*, al.

ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ μὴ ἐρ. —] Egregie Schleiermach.: „***Die Vertraulichkeit aber mit dem Nichtliebenden, welche durch sterbliche Besonnenheit verdünnt auch nur sterbliches und sparsames austheilt, erzeugt in der geliebten Seele iene von der Menge als Tugend gelobte Gemeinheit, und wird ihr Ursach neuntau-***

θεῖα οὕτω σοι δωρήσεται ἡ παρ' ἐραστοῦ φιλία. ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ μὴ ἐρῶντος οἰκειότης, σωφροσύνῃ θνητῇ κεκραμένη, θνητά τε καὶ φειδωλὰ οἰκονομοῦσα, ἀνελευθερίαν ὑπὸ πλήθους ἐπαινουμένην ὡς ἀρετὴν τῇ φίλῃ ψυχῇ ἐντεκοῦσα, ἐννέα χιλιάδας ἐτῶν περὶ γῆν 257
κυλινδουμένην αὐτὴν καὶ ὑπὸ γῆς ἄνουν παρέξει.

Αὕτη σοι, ὦ φίλε Ἔρως, εἰς ἡμετέραν δύναμιν ὅ τι καλλίστη καὶ ἀρίστη δέδοταί τε καὶ ἐκτέτισται παλινῳδία, τά τε ἄλλα καὶ τοῖς ὀνόμασιν ἠναγκασμέ-

Legebatur olim γένηται, quod habent codd. EF.

καὶ θεῖα οὕτω] Sic Bodl. ΔΠDGN. Florr. g. h. al. Vulgo erat καὶ οὕτω θεῖα. v. annot.

P. 257. περὶ γῆν κυλινδ.] Sic CH rb et rec. ΓBDE et alii nonnulli. Vulgatum περὶ τὴν iam Dorvill. ad Charit. p. 160. emendavit.

δέδοταί τε] δέδοκται Bodl. cum aliis bene multis. NO δέδικται, unde Winckelm. ad Euthyd. p. 1-. putabat δέδεικται scribendum esse. Non credo.

-end Iahre auf der Erde sich herum zu treiben und vernunftlos unter der Erde" Quippe κεράννυσθαι, συγκεράννυσθαι, al., non raro adulterandi, polluendi, conturbandi notionem comprehendunt, quae sunt verba Creuzeri ad Plotin. de Pulcr. p. 256. Animos eorum, qui corporum cupiditatibus dediti fuerunt, nec post mortem in coelum evolare, sed circa terram volutari, philosophus etiam Phaedon. p. 81. C sqq. et aliis locis statuit.

P. 257. ἐκτέτισθαι παλινῳδία] ἐκτέτισται significat hanc alteram orationem Amori tanquam debitum quoddam persolutam esse, quippe in quem antea graviter esset peccatum. Mire Astius: „Exstructum est tanquam monumentum," afferens insuper Horatianum illud: „Exegi monumentum aere perennius" iuxta cum Pindaricis quibusdam. Istud vero est non quidem docte sed perquam indocte hallucinari. De εἰς δύναμιν cum ὅ τι καλλίστη coniuncto ne quis incertus haereat, eodem modo Reipubl. IV. p. 427. E. Legg. V. p. 458. E εἰς δύναμιν ὅ τι μάλιστα. Legg. V. p. 739. D. ὅ τι μάλιστα κατὰ δύναμιν. Ibid. IV. p. 717. C. εἰς δύναμιν ὅ τι μάλιστα. IV. p. 783. D. ὡς ὅ τι καλλίστους εἰς δύναμιν. VII. p. 817. B. κατὰ δύναμιν ὅ τι κάλλιστα. Ibid. V. p 739. C. bis. E. VI. p. 766. A. 777. D. Politic. p. 273. B. 308. A. 279. C. Sophist. p. 226. A

τά τε ἄλλα — διὰ Φαῖδρον εἰρῆσθαι] Heusdius Init. Phil. Plat. Vol. I. p. 137. „Scilicet scripsit hunc dialogum Plato, non ut Symposium provectiore aetate, sed ipso iuventutis vigore. Quo factum, ut vim poeticam, qua natura valebat, in eo scribendo explicaret totam. Et hinc sublimitas illa, hinc sensus illi excelsi de pulcro et vero, quales hic unice expressos reperimus. Exstant in hoc dialogo Pythagoreorum placita: μῦθον illum eorum metempsychosi magnam partem debemus. Quodsi cum hisce Pythagorica compara-

νῃ ποιητικοῖς τισι διὰ Φαῖδρον εἰρῆσθαι. ἀλλὰ τῶν προτέρων τε συγγνώμην καὶ τῶνδε χάριν ἔχων εὐμενὴς καὶ ἵλεως τὴν ἐρωτικήν μοι τέχνην, ἣν ἔδωκας, μήτε ἀφέλῃς μήτε πηρώσῃς δι' ὀργήν, δίδου δ' ἔτι μᾶλ-
B λον ἢ νῦν παρὰ τοῖς καλοῖς τίμιον εἶναι. τῷ πρόσθεν δ' εἴ τι λόγῳ σοι ἀπηνὲς εἴπομεν Φαῖδρός τε καὶ ἐγώ, Λυσίαν τὸν τοῦ λόγου πατέρα αἰτιώμενος παῦε τῶν τοιούτων λόγων, ἐπὶ φιλοσοφίαν δέ, ὥσπερ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Πολέμαρχος τέτραπται, τρέψον, ἵνα καὶ ὁ ἐραστὴς ὅδε αὐτοῦ μηκέτι ἐπαμφοτερίζῃ, καθάπερ νῦν, ἀλλ' ἁπλῶς πρὸς Ἔρωτα μετὰ φιλοσόφων λόγων τὸν βίον ποιῆται.

τὴν ἐρωτικήν μοι τέχνην] Sic Vat. Ven. *Π* Bodl. et alii multi. V. τήν μοι ἐρ. τ. Dein vett. editt. δέδωκας, quod item e Bodl. et non paucis aliis correctum. Pro δ' ἔτι vulgo erat τ' ἔτι, invitis codd. melioribus.

B. τῷ πρόσθεν —] Vulg. ἐν τῷ πρ. Praepositionem omittunt Bodl. *ΔΠ*DGNOPT Florr. g. h.

mus, quae in Phaedone v. c. et in Politia occurrunt, sic vero nobis in Phaedro iuvenilis auctoris vigor apparebit. Nec vero diffiteor vitia hinc etiam contraxisse dialogum. Qui enim ordo in Symposio, in Phaedone, in aliis philosophi scriptis perfectus est fere, desideratur ille in Phaedro. Dictio item, quod veteres reprehenderunt, sic migrat subinde prosae orationis fines, ut poetica atque adeo dithyrambica videatur. Sed vitia haec iuvenilis luxuriantisque ingenii quis est adeo severus, quin huic aetati ignoscat?" — Haec igitur Heusdius, qui hac in re cum Schleiermachero consentit. Miramur vero homines acutissimos huius loci fuisse immemores, in quo Platonem videmus aperte profiteri Socratem ab se poetice disputantem introduci Phaedri gratia. Nimirum propter Phaedrum sese simulat hoc genere dicendi usum esse, quum rerum ipsarum sublimitas et magnificentia, ad quam colloquentis animum a vulgari amoris humilitate sublatum evehere voluit, ipsum coegerit etiam oratione uti ea, quae illi responderet. Sed respicit facete et urbane ad illa Phaedri p. 234. C. τί σοι φαίνεται ὁ λόγος, ὦ Σώκρατες; οὐχ ὑπερφυῶς τά τε ἄλλα καὶ τοῖς ὀνόμασιν εἰρῆσθαι; Quam igitur in Platone reprehendunt orationis vel libertatem vel luxuriam, ea tantum abest ut ab ipso non sit animadversa, ut ipsius argumenti gratia studiose quaesita videatur. Itaque ne illud quidem hinc concludere licebit, scriptum esse librum a Platone adolescente; nisi forte contendere velis ingenium virili aetate ipsi fuisse adeo intermortuum, ut ne tum quidem, quum ipse vellet, eo in scribendo uti potuerit. Quae sane sententia fuerit perabsurda.

παρὰ τοῖς καλοῖς τίμιον εἶναι] ut apud pulcros sim in honore.

B. τὸν τοῦ λόγου πατέ-

Cap. XXXIX. *ΦΑΙ.* Συνεύχομαί σοι, ὦ Σώκρατες, εἴπερ ἄμεινον ταῦθ' ἡμῖν εἶναι, ταῦτα γίγνεσθαι. τὸν λόγον δέ σου πάλαι θαυμάσας ἔχω, ὅσῳ C
καλλίω τοῦ προτέρου ἀπειργάσω, ὥςτε ὀκνῶ, μή μοι ὁ Λυσίας ταπεινὸς φανῇ, ἐὰν ἄρα καὶ ἐθελήσῃ πρὸς αὐτὸν ἄλλον ἀντιπαρατεῖναι. καὶ γάρ τις αὐτόν, ὦ θαυμάσιε, ἔναγχος τῶν πολιτικῶν τοῦτ' αὐτὸ λοιδορῶν ὠνείδιζε, καὶ διὰ πάσης τῆς λοιδορίας ἐκάλει λογογράφον. τάχ' οὖν ἂν ὑπὸ φιλοτιμίας ἐπίσχοι ἡμῖν ἂν τοῦ γράφειν.

ὥςπερ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ] V. ὁ ἀδελφὸς Bekkerus mutavit in ἀδελφός, quoniam libri plurimi ἀδελφὸς sine articulo scriptum exhibent. Ipse olim articulum abieci, ut Euthydem. p. 297. B. collato Schaefero Melett. p. 45. et 116. et ad Sophocl. Oed. T. v. 630. Nunc tamen cum Bodl. *ΠΞ*, al. servandum duxi. Dein mire Bodl. Vat. G *γέγραπαί τε τέτραπται.*

C. *καὶ γάρ τις αὐτόν, ὦ θ.*] V. *αὐτῶν*, quod Heindorfius in *αὐτῷ* mutavit, qui dativus ex *ὠνείδιζε* penderet. Codd. optimi atque plurimi *αὐτόν*, quod cum *λοιδορῶν* nectendum.

ρα] orationis auctorem, ut Sympos. p. 177. D. v. Iacobs Delect. Epigr. p. 377. Evidentissime vero hinc intelligitur Lysiam in hoc dialogo ideo maxime a Platone reprehendi, quod sese inani oratiuncularum scribendarum studio dedisset, a philosophiae amore esset alienior. De Polemarcho, Lysiae fratre natu maximo, praeter Taylorum Vit. Lys. p. 106. conf. Groen van Prinsterer Prosopograph. Plat. p. 112. Apud Plutarchum De usu Carn. p. 998. B. simpliciter vocatur *Πολέμαρχος ὁ φιλόσοφος.*

μηκέτι ἐπαμφοτερίζῃ] non amplius fluctuet inter inane istud declamatiuncularum amatoriarum studium et veram sapientiam. Quae interpretatio verbis sequentibus confirmatur, in quibus Phaedrus eo dicitur deducendus esse, ut amorem cum orationibus philosophis coniunctum sequatur. Verbum *ἐπαμφοτερίζειν* illustravit Ruhnk. ad Tim. p. 108.

C. *θαυμάσας ἔχω*] Notissima loquendi ratio, de qua vide, sis, Matth. Gr. §. 559. b. Mox *ἀντιπαρατεῖναι* simpliciter est opponere certaminis gratia. Male enim Astius nuper de copiosa et prolixa oratione intellexit.

ἐκάλει λογογράφον] Apte Heindorf. comparat Demosth. de Falsa Legat. T. I. p. 417. ed. R. *λογογράφους τοίνυν καὶ σοφιστὰς ἀποκαλῶν τοὺς ἄλλους καὶ ὑβρίζειν πειρώμενος.* Ceterum non tantum de causarum forensium scriptore cogitandum, quod cum Scholiasta fecerunt Heindorf. atque Ast.; sed omnino de vanae rhetorices ostentatore agitur, quam Lysias ita factitabat ut etiam amatorias componeret scriptiones, de quo copiosius in Prolegg. explicavimus. — Mox de *τάχ' οὖν ἂν — ἡμῖν ἂν* v. intpp. ad Gregor. Corinth. p. 44. ed. Schaefer., et de dativo *ἡμῖν* De Rep. I. p. 343. A. ibique annot.

ΣΩ. Γελοῖόν γ', ὦ νεανία, τὸ δόγμα λέγεις, καὶ
D τοῦ ἑταίρου συχνὸν διαμαρτάνεις, εἰ αὐτὸν οὕτως ἡγεῖ τινα ψοφοδεᾶ. ἴσως δὲ καὶ τὸν λοιδορούμενον αὐτῷ οἴει νομίζοντα λέγειν ἃ ἔλεγεν.

ΦΑΙ. Ἐφαίνετο γάρ, ὦ Σώκρατες, καὶ σύνοι-

D. ἡγεῖ τινα ψοφοδεᾶ] V. τινὰ ἡγῇ ψ., quod ex Bodl. aliisque non paucis mutatum.

D. τοῦ ἑταίρου συχνὸν διαμαρτάνεις] Eadem loquutio est De Rep. I. p. 334. D, quem locum comparavit Heindorf. Contrarium est τυγχάνειν τινός. Hipp. mai. p. 291. E. ἀλλὰ γὰρ τοῦ ἀνδρὸς οὐ τυγχάνομεν, h. e. viri mentem ac sententiam non assequimur. — ψοφοδεᾶ, timidum, qui vel tale revereatur iudicium. — νομίζοντα λέγειν, h. e. serio dicere, ut ita ei persuasum sit. Deinde συνειδέναι τινί τι, quod proprie est: aliquid cum aliquo scire, alicui alicuius rei conscium esse, rariore usu ponitur pro aliquid de aliquo scire; quod loquendi genus illustravit Wyttenbach. ad Phaedon. p. 92. C. St. = p. 241. ed. Lips. et ad Plutarch. T. V. p. 836.

μὴ σοφισταὶ καλῶνται] Nam sophistae nomen viris principibus visum est ignominiosum. v. Xenoph. De Venat. c. 13. ibique ann. Schneideri. et Plat. Prot. p. 312. A.

Γλυκὺς ἀγκών, ὦ Φαῖδρε, λέληθέ σε —] Hic locus dici non potest quantopere quum veterum tum recentiorum interpretum ingenia exercuerit. v. praeter Schol. ad h. l. Eustathium ad Iliad. κ'. p. 791. ed. Rom. in. π'. 1082. qui sua hausit ex Athenaeo XII. p. 516. A. Hesych. T. I. p. 839. Suidam s. v. Zenob. II. 92. et e recentioribus Dorvill. Vann. Crit. p. 492. Heindorfium et Astium ad h. l. Schneiderum De locis nonnullis Phaedri Platonici p. 16 sqq., qui pro μακροῦ ἀγκῶνος scribi vult πικροῦ ἀγκῶνος. Horum omnium sententias exponere longum est et ab huius editionis consilio alienum. Itaque satis erit apposuisse quae vir quidam eruditus insigni acumine commentatus est in Indic. Lectionum in Academia Regia Guestphala Monasteriensi per menses hibernos a. 1830 — 31. habendarum; quo facto nostram sententiam in medium afferemus. Sunt autem illius haec: De verbis γλυκὺς ἀγκὼν — ἐκλήθη, inquit, interpretes fere omnes desperavere, eaque Heindorfius neque se intelligere neque quenquam hodie intellexisse profitetur. Séd, aliis praetermissis, vir quidam doctus, Fr. Reinhardt, in actis literariis Ienensibus (Mai 1830. Intelligenzblatt. N. 28.) non solum, quod antea putabat etiam Heindorfius, verba: ὅτι ἀπὸ τοῦ μακροῦ ἀγκῶνος τοῦ κατὰ Νεῖλον ἐκλήθη, ut vanum Grammatici additamentum, expungenda censuit, sed etiam pro γλυκὺς ἀγκὼν γλυκεῖ' ἀνάγκα scribendum proposuit, Platonem contendens haec ex Scolio Bacchylidis repetiisse: γλυκεῖ' ἀνάγκα σευομένα κυλίκων θάλπῃσι θυμὸν Κύπριδος, quod legitur apud Athen. II. p. 40. ed. Casaub., ut sensus verborum sit: „Suavis necessitas, Phaedre; hoc est: natura et negotia viris in republica versantibus non concedunt, ut scripta componant;

σθά που καὶ αὐτός, ὅτι οἱ μέγιστον δυνάμενοί τε καὶ σεμνότατοι ἐν ταῖς πόλεσιν αἰσχύνονται λόγους τε γράφειν καὶ καταλείπειν συγγράμματα ἑαυτῶν, δόξαν φοβούμενοι τοῦ ἔπειτα χρόνου, μὴ σοφισταὶ καλῶνται.

ΣΩ. Γλυκὺς ἀγκών, ὦ Φαῖδρε, λέληθέ σε, ὅτι

νομίζοντα λέγειν] Bodl. οἴει ὀνειδίζοντα νομίζοντα λέγειν

non voluntate et iudicio fit, sed necessitate, ut a scribendo abhorreant. At de verborum: γλυκὺς ἀγκὼν — ἐκλήθη integritate ne suspicari quidem ullo modo liceat. Ea est enim lectio omnium librorum, firmaturque auctoritate Hermiae, qui certe γλυκὺς ἀγκὼν proverbium esse dicit, a quodam Aegypti loco ductum, ubi multa navigandi difficultas sit, tum explicatione proverbii proposita addit: ὃ λέγει νῦν, τοῦτό ἐστι, ὅτι ὥσπερ ἐκεῖνο λέληθέ σε, πόθεν ἐκλήθη, γλυκὺς ἀγκών, δυσχερὴς ὢν καὶ πικρὸς ὁ τόπος, οὕτω καὶ τοῦτο λέληθεν, ὅτι αἰσχρὸν ἐκλήθη τὸ λογογραφεῖν, ἐπαινετὸν ὂν καὶ καλόν. Tum Eustath. ad Il. κ'. p. 791. γλυκὺς ἀγκὼν proverbium item ad Nili cubitum refert, longum et navigantibus laboriosum, cuius mentionem Plato in Phaedro faciat. Mittimus Scholiasten Platonicum, Suidam, Hesychium, alios lexicographos, denique paroemiographum Zenobium. Ex quibus omnibus ut primum hoc liquet, verba certe γλυκὺς ἀγκών nullo modo posse tentari, ita etiam solum illud γλυκὺς ἀγκών pro proverbio usurpatum fuisse, γλυκὺς ἄγκὼν λέληθέ σε, quod stabuebat Heindorfius, cum eoque statuit etiam Schleiermacherus, immo λέληθέ σε quum a Platone addatur, id ipsum sequentia poscere videtur: ὅτι ἀπὸ τοῦ μακροῦ ἀγκῶνος τοῦ κατὰ Νεῖλον ἐκλήθη, praeter quod etiam haec eadem constant codicum auctorumque auctoritate. Quae quum ita sint, proverbium γλυκὺς ἀγκὼν undecunque profectum est, Platonem certe hoc loco a Nili cubito derivare statuendum est. Qui sive singularis quidam fuerit fluminis flexus prope ipsam urbem Memphim, seu, quod potius verba ἀπὸ τοῦ μακροῦ ἀγκῶνος indicare videntur, longus ille et flexuosus Nili cubitus versus occidentem porrigens, quem Canobicum vocant, ipsi vero Graeci Aegypti incolae (per euphemismum) ἀγαθὸν δαίμονα vocabant, et quem tenui solummodo aquarum altitudine adire nautae coacti erant, alias fossa potius navigantes, rectiori cursu Naucrati Memphim ducente (v. Mannert. Geograph. Afr. P. I. p. 540.), certe non longus solummodo erat, verum etiam indidem fortasse navigantibus durus et laboriosus, ab iisdem tamen, ut solent homines rem tristem per iocum leni nomine mitigare, dulcis cubiti nomen accepit. Ita etiam Lydi locum quendam, in quem regina Omphale ad ulciscendam contumeliam, olim sibi ipsi allatam, dominorum filias per vim congregatus una cum servis inclusit, acerbitatem rei indignitatemque verbo lenientes γλυκὺν ἀγκῶνα, dulcem amplexum, vocarunt, auctore Clearcho Solensi ap. Athen. XII. p. 516. Unde alteram proverbii explicationem proponit Eustath. ad Il. π. p. 1082, illam a Nili cubito expresse referens ad Iliad. κ. p. 791. Utramutram sequaris, significatio pro-

E ἀπὸ τοῦ μακροῦ ἀγκῶνος τοῦ κατὰ Νεῖλον ἐκλήθη. καὶ πρὸς τῷ ἀγκῶνι λανθάνει σε, ὅτι οἱ μέγιστον φρονοῦντες τῶν πολιτικῶν μάλιστ' ἐρῶσι λογογραφίας τε καὶ καταλείψεως συγγραμμάτων, οἵ γε καί, ἐπειδάν τινα γράφωσι λόγον, οὕτως ἀγαπῶσι τοὺς ἐπαινέτας, ὥςτε προςπαραγράφουσι πρώτους, οἳ ἂν ἑκασταχοῦ ἐπαινῶσιν αὐτούς.

κατὰ Νεῖλον ἐκλ.] V. *κατὰ τὸν Νεῖλον.* Articulum om. Bodl. cum plurimis optimae notae libris.

E. *Πῶς λέγεις τοῦτο*] V. *πῶς τοῦτο λέγεις;* praeter fidem meliorum librorum.

P. 258. *συγγράμματι πρῶτος*] V. *συγγράμματος*, quod est in libris paucissimis.

verbii certe eadem est. Quam significationem optime expressit Clearchus, quum *Λυδοί*, ait, *τὸ πικρὸν τῆς πράξεως ὑποκοριζόμενοι τὸν τόπον καλοῦσι γλυκὺν ἀγκῶνα.* Nam *ὑποκορίζεσθαι* de iis dicitur, qui veram rei conditionem ut celent, aut rem turpem honesto, ut duram leniori, vel etiam odio bonam et probam turpiori nomine designant, peccatum specioso nomine praetexunt, aut omnino specioso praetextu aliquid excusant. De quibus omnibus adhiberi poterat proverbium illud *γλυκὺς ἀγκών*. Atque iam idem agebant viri illi in republica administranda versantes, de quibus hoc Phaedri loco agitur. Etenim cupere eos summopere ait Socrates orationes componere et scripta sua relinquere. Nihilominus iidem verentes videri volebant, et eo quidem specioso praetextu, ne sophistae fuisse posteris viderentur. Atque hoc prae se ferentibus Phaedrus omnino et sine suspicione fidem tribuebat. Itaque Socrates *γλυκὺς ἀγκών*, ait, *λέληθέ σε, ὅτι ἀπὸ τοῦ μακροῦ ἀγκῶνος τοῦ κατὰ Νεῖλον ἐκλήθη*, quibus tanquam explicationis causa statim sequentia addit: *καὶ πρὸς τῷ ἀγκ. — συγγραμμάτων*: fugit te, Phaedre, proverbio *γλυκὺς ἀγκὼν* longe aliud significari, quam verba sonant; speciosum hoc nomen esse rei, cuius longe alia conditio sit, nempe cubiti illius longi et navigantibus laboriosi. Ita illi revera scripta componere, et posteris relinquere cupiunt, non cupere simulant, specioso praetextu, ne posteris sophistae videantur. Quod igitur praedicant, eius ratio eadem est ac proverbii illius *γλυκὺς ἀγκών*. Ut nautae Nili cubitum illum longum et ad navigandum perdifficilem felicem ideoque suavem nuncuparunt, ita viri illi reipublicae gubernandae studiosi specioso praetextu scribendi negotium vilipendunt, revera grave et honestum iudicantes ideoque etiam amantes et cupientes." Haec igitur vir ille doctissimus. Cui de de summa re omnino assentimur, hoc uno fere excepto, quod inter duo orationis membra, quae a Platone diserte seiunguntur verbis: *καὶ πρὸς τῷ ἀγκῶνι κτλ.* non satis distinxit. Nostra igitur sententia Plato hoc dicit: Latet te illos primum consilio isti suo, quod simulant, speciosum praetexere nomen, ac praete-

ΦΑΙ. *Πῶς λέγεις τοῦτο; οὐ γὰρ μανθάνω.*

ΣΩ. *Οὐ μανθάνεις, ὅτι ἐν ἀρχῇ ἀνδρὸς πολι-* 258
τικοῦ συγγράμματι πρῶτος ὁ ἐπαινέτης γέγραπται;

ΦΑΙ. *Πῶς;*

ΣΩ. *Ἔδοξέ πού φησι τῇ βουλῇ ἢ τῷ δήμῳ ἢ ἀμφοτέροις· καὶ ὃς εἶπε, τὸν ἑαυτὸν δὴ λέγων μάλα σεμνῶς καὶ ἐγκωμιάζων, ὁ συγγραφεύς· ἔπειτα λέγει*

Ἔδοξέ πού φησι] Post *φησι* vulgo interpositum legitur: *αὐτὸ τὸ σύγγραμμα*, quod glossema, indicandi subiecti caussa temere inculcatum, recte omittunt Bodl. *ΔΠ* DGNOPT Flor. g. h. Vind. 4. 7. *α*. Monacc. In aliis quibusdam est *αὐτῶν τὸ σύγγραμμα*. Voculam *που* Heindorf. delendam putabat. In *οὐ* mutavit olim Ast., qui postea nostrae accessit sententiae. Mox *αὐτὸν δὴ λ.* Bodl. *ΔΠ* GNOPT.

rea etiam orationum scribendarum esse longe cupidissimos. Repetit autem Socrates sententiae suae argumentum inde, quod quum viri in republica gubernanda versantes *λογογράφοι* videri nolint, tamen mirifice superbiant, si qui ipsorum scripta commendent, ita ut etiam horum nomina iis praefigere soleant. Nam id vocabulo *ἐπαινέτης*, de quo v. ad Protagor. p. 309. A. utique significatur. Ceterum suspicari licet Platonem locutionem illam, quae proverbii speciem refert, primum usurpasse, siquidem Phaedrum post prima itinera sua litteris exaravit. Conf. p. 275. B. Inde Comici et Sophistae eam vario sensu celebraverunt.

E. *οἵ γε καὶ ἐπειδάν τινα* —] Sic Phaedon. p. 96. E. *πόῤῥω που ἐμὲ εἶναι τοῦ οἴεσθαι* —, *ὅς γε οὐκ ἀποδέχομαι ἐμοῦ*. Euthyphr. p. 4. A. *πολλοῦ γε δεῖ πέτεσθαι, ὅς γε δὴ τυγχάνει ὢν εὖ μάλα πρεσβύτης*. Gorg. p. 471. A. *πῶς οὐκ ἄδικος, ᾧ γε προσῆκε μὲν τῆς ἀρχῆς οὐδὲν κτλ.* Ibid. p. 274. A. *τὰ μέγιστα ἠδίκηκεν, ὅς γε* — *ἀπέσφυξεν*. Thucyd. I. 11. *ῥᾳδίως ἂν μάχῃ κρατοῦντες εἷλον, οἵ γε καὶ οὐκ ἀθρόοι* — *ἀντεῖχον*.

P. 258. *ἐν ἀρχῇ* — *γέγραπται*] „Iunge: *τῷ συγγράμματι ὁ ἐπαινέτης ἐν ἀρχῇ γέγραπται*." BUTTMANN.

Ἔδοξέ πού φησι τῇ β.] Male vulgo distinguebatur *Ἔδοξέ που, φησὶ, τ. β.* Nam *πού* enclitica cum *φησί* cohaeret, ut sit opinor, nisi fallor, quo significatur assensum colloquentis exspectari, sicut recte monet Buttmann., quem vide in indice ad Menon. s. v. Quippe encliticae atque aliae id genus voces traiiciuntur, ubi parenthesis cum universa oratione quasi in unum coaluit. Disputavit de hac re Ast. ad Legg. p. 216. Commentar. ad Protagor. p. 99., qui inter alia comparat Legg. III. p. 681. *κίσσε δὲ Δαρδανίην γάρ πού φησιν, ἐπεὶ οὔπω Ἴλιος ἱρή κτλ.* Ibid. VI. p. 773. A. *ὦ παῖ τοίνυν φῶμεν*. Ibid. X. p. 899. D. *ὦ ἄριστε δὴ φῶμεν*. Sic etiam Phileb. p. 34. E. *διψῇ που λέγομεν ἑκάστοτέ τι.* ubi v. annot. nostr. Theaet. p. 200. E. *ἔφη ἄρα δείξειν κτλ.* Euthydem. p. 278. C. 297. C. *μοι δοκεῖ*. Infra 262. D. Est autem verbi *φησί* subiectum *ὁ πολιτικὸς ἀνήρ*, cuius modo iniecta mentio est, h. e. sciti vel scripti auctor, qui proprie dictus est *ὁ συγγραφεύς*; v. Harpo-

δὴ μετὰ τοῦτο, ἐπιδεικνύμενος τοῖς ἐπαινέταις τὴν ἑαυτοῦ σοφίαν, ἐνίοτε πάνυ μακρὸν ποιησάμενος σύγγραμμα. ἤ σοι ἄλλο τι φαίνεται τὸ τοιοῦτον ἢ λόγος
B συγγεγραμμένος;

ΦΑΙ. Οὐκ ἔμοιγε.

B. ἐὰν δὲ ἐξαλιφῇ] Sic Bekkerus e Bodl. ΔG et pr. Π.

erat. p. 325. al. Unde deinde etiam subiicitur ὁ συγγραφεύς. Ex quo liquido apparet verba αὐτὸ τὸ σύγγραμμα recte in cod. Bodl. aliisque omissa et a Bekkero Astioque deleta esse. Nulla vero de re referri ad populum per leges licebat, nisi de qua senatusconsultum antea factum et populo propositum esset. Ubi autem senatusconsultum a populo erat comprobatum, psephismati, vel, ut hoc loco dicitur, συγγράμματι, praeter illius nomen, qui senatus auctoritatem in comitiis oratione commendaverat et dicendo probaverat, id quod aut unius e Proedris contribulibus aut eius, in cuius sententiam senatus auctoritas perscripta esset, officium fuisse videtur, praeter illius igitur nomen psephismati adscribebatur formula haec: γνώμη βουλῆς καὶ δήμου aut βουλῆς γνώμη, ut appareret ipsum senatum populumque psephismatis auctoritatem comprobare. v. Schömann. De Comitiis Atheniens. p. 95 sqq. Ex quo apparet quorsum verba Socratis referantur. Nam ille ipse, qui legem suasisset vel ex auctoritate senatus rogationem ad populum tulisset, vulgo dictus est εἰπεῖν. v. Xenoph. Hellen. I. 7. §. 9. ἡ βουλὴ εἰςένεγκε τὴν ἑαυτῆς γνώμην, Καλλιξένου εἰπόντος, τήνδε, κτλ. Demosthen. De Coron. p. 265. εἶπε Καλλίας Φρεάῤῥιος, πρυτάνεων λεγόντων, βουλῆς γνώμη· ἐπειδὴ Χαρίδημος καὶ Διότιμος ἐκ τῶν ἰδίων ἀναλωμάτων καθώπλισαν τοὺς νεανίσκους ἀσπίσιν ὀκτακοσίοις, δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ στεφανῶσαι Χαρίδημον κτλ. Conferas etiam psephismatum formulas ap. Demosth. De Cor. p. 235. 253. 261. 266. 282. 283. 289. Andocid. de myster. p. 39. Thucyd. IV. 118. al., ex quibus locis cognosces modo ἔδοξε τῇ βουλῇ, modo ἔδοξε τῷ δήμῳ, modo ἔδοξε τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ reperiri. Itaque sententia verborum haec est. Visum est (sic dicit ille, opinor,) senatui aut populo aut utrique, atque hic suasit legem, semet ipsum scilicet admodum graviter significans et praedicans, videlicet ipse legis suasor. Tum vero postea (in psephismate suo) verba facit, ostentans laudatoribus suis suam ipsius sapientiam, dum interdum rogationem affert satis amplam et copiosam. Quocirca non est cur Winckelmanno aliquid tribuamus Praef. ad Phaedr. ed. Turic. min. p. VIII. locum violenter corrigenti hunc in modum: ἔδοξεν, αὐτό φησι, τῇ βούλῃ ἢ τῷ δήμῳ ἢ ἀμφοτέροις· ὃς καὶ ὃς εἶπεν, αὐτὸς ἑαυτὸν ἀεὶ λέγων μάλα σεμνῶς καὶ ἐγκωμιάζων ὁ συγγραφεὺς ἔπειτα λέγει, μετὰ τοῦτο δὴ ἐπιδεικνύμενος etc. Quae balbutientis foret oratio. De καὶ ὃς pro καὶ οὗτος posito v. Sympos p. 201. E. Xenoph. Cyr. V. 4, 4. et 5, 36. coll. Matthiae Gramm. §. 484. qui tamen fallitur ὃς istud pro relativo habens; est enim articulus postpositivus, qui abiit

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐὰν μὲν οὗτος ἐμμένῃ, γεγηθὼς ἀπέρχεται ἐκ τοῦ θεάτρου ὁ ποιητής· ἐὰν δὲ ἐξαλιφῇ καὶ ἄμοιρος γένηται λογογραφίας τε καὶ τοῦ ἄξιος εἶναι συγγράφειν, πενθεῖ αὐτός τε καὶ οἱ ἑταῖροι.

Vulgo erat ἐξαλειφθῇ. Miro commento Winckelmannus coni. ἐὰν δὲ διαγραφῇ, πενθεῖ αὐτός etc. eiectis reliquis.

in pronomen demonstrativum. Itaque non erat, cur istud καὶ ὅς εἶπε sollicitaretur. Iam vero quod τὸν ἑαυτόν scriptum est, significatur addito articulo, eiusmodi hominem, fastu ac superbia inflatum, semet ipsum quasi digito monstrare. Quocirca nec hic quidquam attrectandum. Nam pronomina personalia cum articulo non uno modo iungi solere certum et exploratum habetur. v. praeter Heindorfium ad h. l. nostra ad Phileb. p. 20. B. Sophist. p. 239. B. Theaet. p. 166. A. ubi vindicavimus librorum lectionem: γέλωτα δὴ τὸν ἐμὲ ἐν τοῖς λόγοις ἀπέδειξεν. Epist. Plat. VII. p. 329. D. ibique varr. lectt. Audias praeterea Grammat. in Bekkeri Anecd. II. p. 923. Ἀττικοὶ γὰρ τὸν ἐμέ φασιν, ὡς καὶ Καλλίμαχος· ναὶ μὰ τὸν αὐτὸν ἐμέ· καὶ τὸν σὲ Κροτωπιάδην· (v. Ruhnken. ad Callim. Fr. 315.) καὶ Μένανδρος· τὸν ἐμὲ τουτονί. Apollon. De Pronom. p. 275. De Syntax. I. 28. p. 59. ed. Bekk. Grammat. ap. Valckenar. ad Ammon. p. 201. Sed hoc quidem iam in aprico esse putamus. Pergimus ad ὁ συγγραφεύς. Quo iteratur notio subiecti ita, ut irrisionis fiat indicium. Usum hunc appositionis quum alibi tum ad Criton. p. 51. A. attigimus. Itaque hoc quoque caret offensione, recteque videmur post ἐγκωμιάζων commate distinxisse orationem. Nec vero ante ἔπειτα λέγει gravior tollenda fuit verborum interpunctio. Orditur enim hinc novum orationis membrum, quo non iam refertur, sed narratur, quodnam sit scripti a viro civili confecti argumentum et consilium. Dicitur enim homo in eo verba facere sic, ut satis longis orationis ambagibus suam ipsius sapientiam ostentare conetur. Verum sufficiant haec de loco sanequam difficili; cui si quid lucis affudisse videbimur, certe non erit, cur nos operae in eo interpretando positae ullo modo poeniteat.

B. ἐὰν μὲν οὗτος ἐμμένῃ] Pronomen οὗτος cum Schol. refer ad λόγος, qui ἐμμένειν dicitur, quum non reiicitur, sed probatur. Dein comparatio per appositionem expressa, quum dici licuisset, γεγηθὼς ἀπέρχεται ὡς ἐκ τοῦ θεάτρου ὁ ποιητής. Aristoph. Avv. v. 169. Ἄνθρωπος ὄρνις ἀστάθμητος, πετόμενος, Ἀτέκμαρτος, οὐδὲν οὐδέποτ᾽ ἐν ταὐτῷ μένων, i. e. ὡς ὄρνις. Horat. Epist. I. 2, 42. Qui recte vivendi prorogat horam, rusticus exspectat, dum defluat amnis. Tibull. I. 1. ipse seram vites rusticus. Perperam locum interpretatur Dorvill. ad Charit. p. 289. iure ab Heindorfio castigatus. Praeterea observes repentinam subiecti mutationem; nam ad γεγηθὼς ἀπέρχεται intelligitur ὁ συγγραφεύς: ad ἐξαλιφῇ autem ὁ λόγος et tum rursus idem ille συγγραφεύς. Sed quantum Graeci hoc in genere sibi indulserint, docebit annot. ad Protagor. p. 320. A. B. Remp. II. p. 360. A. Gorg. p. 510. B.

B. ἐὰν δὲ ἐξαλιφῇ καὶ ἄμοιρος γ.] Ut in γραφῇ πα-

ΦΑΙ. Καὶ μάλα.

ΣΩ. Δῆλόν γε, ὅτι οὐχ ὡς ὑπερφρονοῦντες τοῦ ἐπιτηδεύματος, ἀλλ' ὡς τεθαυμακότες.

ΦΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Τί δέ; ὅταν ἱκανὸς γένηται ῥήτωρ ἢ βασιλεύς, ὥςτε λαβὼν τὴν Λυκούργου ἢ Σόλωνος ἢ Δαρείου δύναμιν ἀθάνατος γενέσθαι λογογράφος ἐν πόλει, ἆρ' οὐκ ἰσόθεον ἡγεῖται αὐτός τε αὑτὸν ἔτι ζῶν, καὶ οἱ ἔπειτα γιγνόμενοι ταὐτὰ ταῦτα περὶ αὐτοῦ νομίζουσι, θεώμενοι αὐτοῦ τὰ συγγράμματα;

ΦΑΙ. Καὶ μάλα.

ΣΩ. Οἴει τινὰ οὖν τῶν τοιούτων, ὅςτις καὶ ὁπωςτιοῦν δύςνους Λυσίᾳ, ὀνειδίζειν αὐτὸ τοῦτο, ὅτι συγγράφει;

Τί δέ; ὅταν ἱκ.] δαί Bekk. ex uno F.

C. *Οἴει τινὰ οὖν τ. τ.*] V. *οἴει οὖν τινα*, quod e Florr. g. h. ϑ. Vind. 4. Monacc. et Bekk. ΔΠDGNOPT mutatum. In Bodl. *οὖν* deest. Paullo ante vulgo scribebatur *ἆρ' οὖν οὐκ ἰσόθεον*, praeter fidem codd. optimorum atque plurimorum.

Οὔκουν εἰκός γε] Flor. a. c. i. *οὐκοῦν*. Dein Bodl. Vat. Ven. Π. et alii *ἑαυτοῦ ἐπιθυμίᾳ*. Vett. editt. *αὐτοῦ ἐπ.*

D. *οἶμαι αἰσχρὸν ἤδη*] Vulgo *οἶμαί γε*; sed *γε* om Bodl.

ρανόμων, de qua v. Schömann. De comitiis p. 160 sq. Meier. De bonis damnat. confisc. p. 130. Hermann. *Griech. Staatsalterthümer* §. 132. ann. 8. De *ἐξαλείφειν* conf Lycurg. in Leocr. p. 184. ed. Reisk. *εἴ τις ἕνα νόμον εἰς τὸ μητρῷον ἐλθὼν ἐξαλείψειεν — ἆρ' οὐκ ἂν ἀποκτείναιτ' αὐτόν;*

ἱκανὸς — ὥςτε — γενέσθαι] Sic Politic. p. 295. A. *ἱκανὸς γένοιτ' ἂν — ὥςτε — προςτάττειν τὸ προςῆκον.* Legg. IX. p. 875. A. *φύσις ἀνθρώπων οὐδενὸς ἱκανὴ φύεται, ὥςτε γνῶναι τὰ ξυμφέροντα ἀνθρώποις εἰς πολιτείαν.* Protag. p. 338. C. ubi plura adscripsimus. Usum loquendi illustrarunt etiam Valcken. ad Eur. Hippol. v. 1327. et A. Matthiae Gr. Gr. §. 532. 2. coll. 533. 1.

C. *Οὔκουν εἰκός γε*] Cratyl. p. 408. B. *οὔκουν ἀμήχανός γ' εἰμὶ λόγου.* Lachet. p. 195. A. *Οὔκουν φησί γε Νικίας.* Ibid. p. 192. D. *Οὔκουν δίκαιόν γε.* Sophist. p. 231. B. *Οὔκουν τό γε εἰκός.* Ibid. p. 235. E. p. 238. B., ubi vulgo erat *οὐκοῦν ἂν ὀρθῶς γε.* Euthydem. p. 307. B. *οὔκουν δίκαιόν γε*, ubi vulgo *οὐκοῦν.* Gorg. p. 516. E. *οὔκουν οἵ γε ἀγαθοὶ ἡνίοχοι*, ubi vulgo item *οὐκοῦν.* Legg. VII. p. 807. A. *οὔκουν τὸ γε δίκαιον.* Ibid. p. 810. D. Reipubl. III. p. 398. C. VIII. p. 552. B. X. p. 611. B. Theaet. p. 142. D. *οὐ μὰ τὸν Δία, οὔκουν οὕτω γε ἀπὸ στόματος.* Ibid. p. 186. D. Sophocl. Phil. 907. *οὔκουν ἐν οἷς γε δρᾷς*

ΦΑΙ. Οὔκουν εἰκός γε ἐξ ὧν σὺ λέγεις· καὶ γὰρ ἂν τῇ ἑαυτοῦ ἐπιθυμίᾳ, ὡς ἔοικεν, ὀνειδίζοι.

Cap. XL. ΣΩ. Τοῦτο μὲν ἄρα παντὶ δῆλον, ὅτι οὐκ αἰσχρὸν αὐτό γε τὸ γράφειν λόγους. D

ΦΑΙ. Τί γάρ;

ΣΩ. Ἀλλ' ἐκεῖνο οἶμαι αἰσχρὸν ἤδη, τὸ μὴ καλῶς λέγειν τε καὶ γράφειν, ἀλλ' αἰσχρῶς τε καὶ κακῶς.

ΦΑΙ. Δῆλον δή.

ΣΩ. Τίς οὖν ὁ τρόπος τοῦ καλῶς τε καὶ μὴ γράφειν; δεόμεθά τι, ὦ Φαῖδρε, Λυσίαν τε περὶ τούτων ἐξετάσαι καὶ ἄλλον, ὅστις πώποτέ τι γέγραφεν ἢ γράψει, εἴτε πολιτικὸν σύγγραμμα εἴτε ἰδιωτικόν, ἐν μέτρῳ ὡς ποιητής, ἢ ἄνευ μέτρου ὡς ἰδιώτης;

ΦΑΙ. Ἐρωτᾷς, εἰ δεόμεθα; τίνος μὲν οὖν ἕνεκα κἄν τις ὡς εἰπεῖν ζῴη, ἀλλ' ἢ τῶν τοιούτων ἡδο- E

Flor. g. ΔΠΣGNOPT.

Τίς οὖν ὁ τρόπος — μὴ γράφειν;] Haec vulgo Phaedro adscribebantur, quod recte mutavit Heindorfius, nec invitis codicibus. Dein vett. editt. *δεόμεθά τοι*, quod ex optimis et plurimis codd. emendatum. Post *Λυσίαν* accessit *τε* ex optimis plurimisque codicibus.

E. *ἕνεκα κἄν τις*] Sic Bodl. ΔΠGLT Flor. g. Vett. editt. *ἕνεκ' ἄν τις.*

(*αἰσχρὸς φανεῖ*). Antigon. 321. verissime Hermannus *Οὔκουν τό γ' ἔργον τοῦτο ποιήσας.* Aristoph. Plut. 890. *μὰ καὶ οὔκουν τῷ γε σῷ, σάφ' ἴσθ' ὅτι.* Nimirum his voculis Graeci utuntur, quum id, quod alter in dubitationem vocavit, negant, sed cum restrictione. — Paullo ante *αὐτὸ τοῦτο* est: id ipsum.

D. *αὐτό γε τὸ γρ. λ.*] h. e. ipsum per se.

ὡς ἰδιώτης] h. e. prosae orationis scriptor. Eadem prorsus oppositionis ratio est Sympos. p. 178. B. Plutarch. Vitt. Vol. II. p. 135, 10. ed. Schaef. recentiss. v. Hemsterhus. ad Lucian. Necyom. p. 484. et quem iam Heindorf. laudavit Ruhnk. ad Longin. p. 410. ed. Weisk.

E. *τίνος μὲν οὖν ἕνεκα — κέκληνται*] Haeserunt in his Heindorfius et Schleiermacherus, qui ea Phaedri ingenio indigna esse censuerunt. Cui incommodo ut occurreretur, postea Godofr. Bernhardy Encyclop. Philol. p. 94. hanc suasit verborum distributionem: *Φ. Ἐρωτᾷς, εἰ δεόμεθα; ΣΩ. Τίνος μὲν οὖν ἕνεκα — κέκληνται. Φ. Σχολὴ μὲν δή, ὡς ἔοικε. ΣΩ. Καὶ ἅμα κτλ.* At nos quidem nullam plane hic videmus difficultatem. Imo sunt omnia nostro iudicio menti et ingenio Phaedri longe convenientissima. Etenim homo sermonum avidissimus, ubi a Socrate interrogatus est, num bene scribendi ars explorandis Lysiae aut alius cuiusvis orationibus diligentius cognoscenda et intelligenda sit, respondet ut

νῶν ἕνεκα; οὐ γάρ που ἐκείνων γε, ὧν προλυπηθῆναι δεῖ, ἢ μηδὲ ἡσθῆναι, ὃ δὴ ὀλίγου πᾶσαι αἱ περὶ

vehementissime animo commotus, ideoque continuo docentis partes suscipit, ita ut adeo addat quae sublimiorem sapientiam spirare videantur: *τίνος μὲν οὖν ἕνεκα κτλ.* h. e. **imo** (*μὲν οὖν*) cuiusnam rei gratia adeo prope vixerit quispiam, nisi talium voluptatum gratia? Non enim, opinor, illarum certe caussa vivendum est, ante quas oporteat nos dolore et tristitia affici aut plane carere voluptate, quod fere omnes corporis voluptates sibi habent proprium; quapropter etiam iure vocantur **illiberales**. Nimirum urbane faceteque Plato ita hominem mollem nec naturae voluptatum imperitum, sed interiore earum notitia imbutum finxit ideoque hanc sapientiam suam ita expromere iussit, ut summum, quo captus tenetur, sermonum instituendorum et audiendorum desiderium palam faciat, et illiberale dicat esse, aliis indulgere voluptatibus. Cui deinde assentiens Socrates, scite et urbane cavillans quae ille professus est, etiam cicadas in vicinia morantes ait ipsos graviter commonere, ut de talibus rebus sermones misceant, quippe quae Musarum sint nuntiae, Uraniae et Calliopae commendantes eos, qui in rerum graviorum commentatione versentur, eos autem, qui iam tempore meridiano somno indulgeant, tamquam illiberales (*ἀνδράποδα*) contemturae sint: quae ipsa verba certissimo sunt argumento, Phaedrum antea *τὰς ἀνδραποδώδεις ἡδονάς* commemorasse, quae hic faceta allusione tanguntur. Itaque facile, opinor, intelligitur, totum locum esse sanum et incorruptum neque ullo modo sollicitari oportere. Superest tamen, ut de duabus rebus admonendum sit, quae ad eundum clarius illustrandum valeant. Etenim primum quidem de cicadarum fabula paucis explicavisse iuvabit, quae quorsum pertineat, ab interpretibus non usquequaque perspectum est. Duplici autem nomine videtur fabella notabilis esse adeoque duplicem ob caussam interposita, siquidem et ad lepidam cavillationem comparata est, et valet etiam eo, ut hominem ad liberalium artium ac doctrinarum studium a natura factum esse ostendatur. Etenim cicadas constat a Graecis veteribus habitas esse pro garrulitatis et loquacitatis indicibus, ut etiam proverbium: *τέττιγος εὐφωνότερος*, cicada vocalior, in hominem impendio garrulum usurparetur. Quo nomine etiam Athenienses interdum cum cicadis comparantur, quorum imprimis inde ab aetate Periclis ingens extitisset garrulitas atque immoderata disserendi ac litigandi cupiditas. v. praeter Homer. Iliad. III. v. 151 sqq. qui hunc usum loquendi praeivisse videtur, Aristoph. Avv. v. 39. ibique intpp. Nub. v. 980. Equitt. v. 133. coll. Thucyd. I. 6. Platon. Lgg. I. p. 641. E. Aristotel. Rhet. II. 23, n. Itaque Socrates hac fabula enarranda Phaedrum videtur lepide urbaneque ridere utpote confabulandi cupidissimum omninoque sermonum longe amantissimum eoque ipso etiam Athenienses leniter cavillari. Cavendum tamen est, ne in hoc uno putemus inesse omnia. Nam merae irrisionis gratia si fabula interposita esset, sane ea vehementer displicere deberet utpote alienior ab argumento libri primario, praesertim quum etiam longior sit atque

τὸ σῶμα ἡδοναὶ ἔχουσι· διὸ καὶ δικαίως ἀνδραποδώδεις κέκληνται.

copiosior. Itaque nos quidem putamus ei etiam aliud quid esse propositum. Quod quale sit, ipsius Socratis prodit oratio, qui posteaquam Phaedrus enuntiavit haec: „Cuiusnam tandem rei gratia vivat aliquis, si non talium voluptatum caussa?" eam sententiam utique probat continuo et quo magis etiam ipsam confirmet, eam, de qua agitur, fabulam in medium affert. Nimirum docetur, opinor, data occasione vel potius admonetur, id quod universi libri argumento sane longe est convenientissimum, ipsam hominis naturam atque indolem eam esse, quae ad sermones de rebus ad philosophiam et artes liberales pertinentibus instituendos feratur atque adeo *τῆς μουσικῆς* sensu atque studio praedita sit. De qua re Plato postea senex factus exposuit copiosius in Legg. II. p. 653 sqq. Hoc ipsum autem item potuit commodissime cicadarum exemplo declarari. Etenim cicadarum cantus etiam bono sensu et cum laude dicitur sic, ut eius similitudine orationis vis atque suavitas atque adeo artis poeticae et oratoriae facultas declaretur, de qua re dudum monuit Eustathius ad Iliad. *γ'*. 395. v. 151 sqq. Pertinet huc Timonis carmen in Platonis eloquentiam apud Diogen. Laert. III. 7. *Τῶν πάντων δ' ἡγεῖτο πλατύστατος, ἀλλ' ἀγορητὴς Ἡδυεπής, τέττιξιν ἰσογράφος, οἵ θ' Ἑκαδήμου Δένδρε' ἐφεζόμενοι ὄπα λειριόεσσαν ἱᾶσιν*: Cunctos anitbat latissimus ille, suavis orator, cuius non cedunt scripta cicadis, quae super arboribus resident lucis in opacis, ac mittunt vocem modulato gutture amoenam; in quibus versiculis nomine *πλατύστατος* ad Platonem et nomine *Ἑκαδήμου* ad Academiam alludi manifestum est. Nec minus recte huc referas illa Theocriti Idyll. I. v. 148. *τέττιγος ἐπεὶ τύγα φέρτερον ᾄδεις.* Nimirum cantus cicadarum veteribus in deliciis fuit, ut etiam laudis gratia commemorari potuerit: v. Anacr. Carm. 43. 1. ibique Fischer. et Schneider. *Anmerkungen über d. Anacreon* p. 61. Virgil. Eclog. V. 77. Georgic. III. v. 328. ibique Vossium coll. Beckio ad Avv. Aristoph. v. 39. Itaque faceta et urbana Socrates utitur dilogia, qui cum Phaedrum leniter ridet, tum eadem opera etiam suavissime ostendit ac declarat, natum esse hominem ad sermonum generosiorum et nobiliorum usum et consuetudinem; qua quidem ratione quodammodo praeludit iis, quae infra de studio hominis nativo divinum amorem cum aliis communicandi deque dialectica ut arte plane amatoria disputaturus est. Sed haec satis sunto de fabula lepidissima, cuius vim rationemque interpretes adeo non perspexerunt, ut non modo universum eius sensum miris modis perturbaverint, sed etiam singulas loci, quamvis longe sincerissimi, partes temere sollicitaverint. Sequitur iam, ut etiam paucis exquirendum sit, quaenam dicantur *ἀνδραποδώδεις ἡδοναί*. Eae vero sunt voluptates corporis vulgares, liberali homine indignae, et partim cum doloris societate coniunctae. v. De Rep. IX. p. 583. B. Phileb. p. 31. D sqq. quo loco subtiliter de mixtis cum dolore et molestiae sensu voluptatibus explicatur. De voc. *ἀνδραποδώδης* ita posito conf. Legg. IX. p. 880. A. ubi iungi-

ΣΩ. Σχολὴ μὲν δή, ὡς ἔοικε. καὶ ἅμα μοι δο-
κοῦσιν ὡς ἐν τῷ πνίγει ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν οἱ τέτ-
259 τιγες ᾄδοντες καὶ ἀλλήλοις διαλεγόμενοι καθορᾶν. εἰ
οὖν ἴδοιεν καὶ νὼ καθάπερ τοὺς πολλοὺς ἐν μεσημ-
βρίᾳ μὴ διαλεγομένους, ἀλλὰ νυστάζοντας καὶ κηλου-
μένους ὑφ' αὑτῶν δι' ἀργίαν τῆς διανοίας, δικαίως
ἂν καταγελῷεν, ἡγούμενοι ἀνδράποδα ἄττα σφίσιν
ἐλθόντα εἰς τὸ καταγώγιον ὥςπερ προβάτια μεσημ-
βριάζοντα περὶ τὴν κρήνην εὕδειν. ἐὰν δὲ ὁρῶσι δια-
λεγομένους καὶ παραπλέοντας σφᾶς ὥςπερ Σειρῆνας
B ἀκηλήτους, ὃ γέρας παρὰ θεῶν ἔχουσιν ἀνθρώποις
διδόναι τάχ' ἂν δοῖεν ἀγασθέντες.

Cap. XLI. ΦΑΙ. Ἔχουσι δὲ δὴ τί τοῦτο; ἀνή-
κοος γάρ, ὡς ἔοικε, τυγχάνω ὤν.

ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν] V. ἡμῖν, praeter fidem codicum omnium, si a Par. O. discesserimus.

P. 259. διαλεγόμενοι καθορᾶν [καὶ ἡμᾶς] Bodl. ΔGT. et pr. Π. omittunt καὶ ἡμᾶς, probante Bekkero et Astio. Recte. Igitur delevi. Deleverunt nuper etiam Turicenss. Pertinebat glossema ad καὶ νώ.

B. παρὰ θεῶν ἔχουσιν] V. ἔχουσι παρὰ θεῶν, quod soli

tur cum ἄγροικος et ἀνελεύθερος. De Republ. IV. p. 430. B. ubi consociatur cum θηριώδης. Phaedon. p. 69. B. Et ipsam ἡδονὴν ἀνδραποδώδη reperimus Epist. Platon. VII. p. 335. A. Aristot. Eth. III. 10, 24. al. Phrynichi in Bekker. Anecdot. Vol. I. p. 29. ἀνδραποδώδεις ἡδοναί· σημαίνει τὰς εἰκαίους καὶ ἀλογίστους ἡδονάς.

ὡς ἐν τῷ πνίγει] utpote in calore; quippe quum aestus caloris eos ad canendum invitet. Nam: Sole sub ardenti resonant arbusta cicadis, ut est apud Virgil. Eclog. II. v. 13. De cantu cicadarum v. etiam Aristoph. Rann. 1095. Aelian. Hist. Anim. III. 38. Aristoph. Auscult. mir. p. 137. ed. Beckm. Dion. Chrys. Orat. XLVII. p. 527. A. Themist. XXI. p. 246. A. al. Mireris vero Badhamum ita scribentem: „Quid sibi vult istud ὡς? aut quis unquam verbum καθορᾶν sine casu usurpari vidit?" Legit igitur νὼ pro ὡς, quo pronomine ait in eo ipso loco, qui ab ὡς occupatus sit, nihil aptius poni posse. At nimirum ὡς quid significet, modo indicavimus, nec poterit quisquam de isto voculae usu dubitare, dum modo legerit quae exposita sunt in Matthiae Gr. Gr. §. 628. 3. Καθορᾶν autem, quod ponitur absolute et sine casu obiecti, ut nostrum *herabsehen*, praeivit hunc usum loquendi iam pater poeseos Iliad. XI. 337. ἔνθα σφιν κατὰ ἶσα μάχην ἐτάνυσσε Κρονίων, ἐξ Ἴδης καθορῶν. Ibid. VII. 21. Περγάμου ἐκ κατιδών. Ibid. IV. 508. νεμέσησε δ' Ἀπόλλων Περγάμου ἐκ κατιδών. Quorum certe cri-

ΣΩ. *Οὐ μὲν δὴ πρέπει φιλόμουσον ἄνδρα τῶν τοιούτων ἀνήκοον εἶναι. λέγεται δ', ὥς ποτ' ἦσαν οὗτοι ἄνθρωποι τῶν πρὶν Μούσας γεγονέναι. γενομένων δὲ Μουσῶν καὶ φανείσης ᾠδῆς, οὕτως ἄρα τινὲς τῶν τότε ἐξεπλάγησαν ὑφ' ἡδονῆς, ὥστε ᾄδοντες ἠμέλησαν σίτων τε καὶ ποτῶν, καὶ ἔλαθον τελευτήσαντες αὐτούς.* C *ἐξ ὧν τὸ τεττίγων γένος μετ' ἐκεῖνο φύεται, γέρας τοῦτο παρὰ Μουσῶν λαβόν, μηδὲν τροφῆς δεῖσθαι γενόμενον, ἀλλ' ἄσιτόν τε καὶ ἄποτον εὐθὺς ᾄδειν, ἕως ἂν τελευτήσῃ, καὶ μετὰ ταῦτα ἐλθὸν παρὰ Μούσας ἀπαγγέλλειν, τίς τίνα αὐτῶν τιμᾷ τῶν ἐνθάδε. Τερψιχόρᾳ μὲν οὖν τοὺς ἐν τοῖς χοροῖς τετιμηκότας αὐτὴν ἀπαγγέλλοντες ποιοῦσι προσφιλεστέρους, τῇ δὲ Ἐρατοῖ τοὺς ἐν τοῖς ἐρωτικοῖς,*

Par. EF tuentur.

Οὐ μὲν δὴ πρέπει] Vulgo *γε* post *πρέπει* interpositum, quod eieci cum Bodl. et Vatic.

λέγεται δ', ὥς ποτ' ἦσαν] Heindorf. *δὴ* malebat. Aliquot libri *δ'* om. Dein *τῶν* ante *πρὶν* sex fere codd. om.

C. *Τερψιχόρᾳ*] V. *Τερψιχόρῃ*, quod vix unus alterve librorum tuetur. Conferri iubet Bekker eam in rem Anecdot. sua p. 1173. med.

ticum decebat non esse immemorem. Denique nemo non largietur ultro, nullo pacto hic locum habere posse istud *νῷ* a Badhamo excogitatum, propterea quod deinceps infertur: *εἰ οὖν ἴδοιεν καὶ νῷ κτλ.* Sed de hoc verbo monuisse sufficiet.

P. 259. *ἀνδράποδα ἄττα*] Lepide alludit ad Phaedri *ἀνδραποδώδεις ἡδονάς.*

παραπλέοντας σφᾶς —] Respexit ad fabulam Hom. Odyss. XII. 39 sqq. conf. de hac comparatione Bergler. ad Alciphr. p. 179.

B. *λέγεται δ', ὥς ποτ' ἦσαν*] „Fabellam hanc elegantissimam, a Platone haud dubie fictam, sumsit hinc Himer. Eclog. X. p. 178. Vid. ibi et ad Eclog. XII. p. 199. Wernsdorfium." HEINDORF. — *τῶν πρὶν Μουσ. γενέσθαι*, e numero eorum, qui vixerunt, priusquam Musae fuerunt.

C. *μηδὲν τροφῆς δεῖσθαι γενόμενον*] Nam rore credebantur vesci. de qua re laudant Fischer. ad Anacreont. XLIII. p. 167. et 169. et Voss. ad Virgil. Eclog. V, 77. Ad *εὐθύς* ex superioribus repetendum *γενόμενον*, statim ut natum est, cui apte subiungitur: *ἕως ἂν τελευτήσῃ.* Itaque non est cur quis pro isto *εὐθύς* requirat potius *συνεχῶς* aut simile quiddam; nec vero audiendus Badhamus, qui *γενόμενον* censet facta verborum transpositione post *εὐθὺς* inserendum esse.

Τερψιχόρᾳ μὲν οὖν] Formam hanc vere Atticam esse testatur Choeroboscus in Bekkeri Anecdot. T. III. p. 1173. v. Buttmann. Gr. Ampl. T. II. p. 395.

καὶ ταῖς ἄλλαις οὕτως, κατὰ τὸ εἶδος ἑκάστης τιμῆς. τῇ δὲ πρεσβυτάτῃ Καλλιόπῃ καὶ τῇ μετ' αὐτὴν Οὐρανίᾳ τοὺς ἐν φιλοσοφίᾳ διάγοντάς τε καὶ τιμῶντας τὴν ἐκείνων μουσικὴν ἀγγέλλουσιν, αἳ δὴ μάλιστα τῶν Μουσῶν περί τε οὐρανὸν καὶ λόγους οὖσαι θείους τε καὶ ἀνθρωπίνους ἱᾶσι καλλίστην φωνήν. πολλῶν δὴ οὖν ἕνεκεν λεκτέον τι καὶ οὐ καθευδητέον ἐν τῇ μεσημβρίᾳ.

ΦΑΙ. Λεκτέον γὰρ οὖν.

E Cap. XLII. ΣΩ. Οὐκοῦν, ὅπερ νῦν προὐθέμεθα, σκέψασθαι τὸν λόγον ὅπῃ καλῶς ἔχει λέγειν τε καὶ γράφειν καὶ ὅπῃ μή, σκεπτέον.

ΦΑΙ. Δῆλον.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐχ ὑπάρχειν δεῖ τοῖς εὖ γε καὶ καλῶς ῥηθησομένοις τὴν τοῦ λέγοντος διάνοιαν εἰδυῖαν τὸ ἀληθὲς ὧν ἂν ἐρεῖν πέρι μέλλῃ;

ΦΑΙ. Οὑτωσὶ περὶ τούτου ἀκήκοα, ὦ φίλε Σώ-

D. *ταῖς ἄλλαις οὕτως*] V. οὕτω. Sed pleniorem formam tuetur Bodl. cum aliis. v. ad Protagor. p. 351. B. et Gorg. p. 522. C.

ἑκάστης τιμῆς] V. τιμῆς ἑκάστης, invitis codicibus praeter. pr. E.

καὶ τῇ μετ' αὐτήν] V. καὶ τῇ μετὰ ταύτην, libris plerisque omnibus adversantibus.

πολλῶν δὴ οὖν ἕνεκεν λ.] Sic Bodl. Ven. Σ. Par. BH Coisl. Flor. a. c. g. h. ϑ. Vindobb. 1. 3. 6. alii. Vulgo erat πολλῶν οὖν δὴ ἕνεκεν. Bekker e codd. ΔΠG scripsit πολλῶν δὴ οὕνεκεν.

D. *τὴν ἐκείνων μουσικήν*] Nam φιλοσοφία est μεγίστη μουσική, ut est in Phaedon. in. Quod autem philosophiam Calliopae et Uraniae attribuit, eius rei rationem reddit verbis sequentibus: αἳ περί τε οὐρανὸν καὶ λόγους οὖσαι κτλ., in quibus οὐρανὸν ad Uraniam, λόγους ad Calliopen referri manifestum est. Et Uraniam quidem Pythagoreorum exemplo philosophiae videtur praefecisse: nisi forte superioris narrationis habuit rationem, in qua ideae fingebantur in coelo esse collocatae. Ad ἱᾶσι καλλίστην φωνὴν conf. Legg. p. 890. D. ἀλλὰ πᾶσαν, τὸ λεγόμενον, φωνὴν ἱέντα — γίγνεσθαι. Euthyd. p. 292. E. Reip. V. p. 475. A. al.

Λεκτέον γὰρ οὖν] Postquam Socrates urbana cum festivitate ostendit meridianum tempus confabulatione potius quam quiete esse transigendum, quo scilicet per cicadas Musis tamquam homines philosophiae amantes commendentur; Phaedrus, ad cuius sententiam et mentem hoc prorsus accommodatum est, misso de fabula illa sermone, continuo affirmat utique sermones esse miscendos. Qua re-

κρατες, οὐκ εἶναι ἀνάγκην τῷ μέλλοντι ῥήτορι ἔσε- 260
σθαι τὰ τῷ ὄντι δίκαια μανθάνειν, ἀλλὰ τὰ δόξαντα ἂν πλήθει, οἵπερ δικάσουσιν, οὐδὲ τὰ ὄντως ἀγαθὰ ἢ καλά, ἀλλ' ὅσα δόξει· ἐκ γὰρ τούτων εἶναι τὸ πείθειν, ἀλλ' οὐκ ἐκ τῆς ἀληθείας.

ΣΩ. *Οὔ τοι ἀπόβλητον ἔπος εἶναι δεῖ, ὦ Φαῖδρε, ὃ ἂν εἴπωσι σοφοί, ἀλλὰ σκοπεῖν, μή τι λέγωσι. καὶ δὴ καὶ τὸ νῦν λεχθὲν οὐκ ἀφετέον.*

ΦΑΙ. *Ὀρθῶς λέγεις.*

ΣΩ. *Ὧδε δὴ σκοπῶμεν αὐτό.*

ΦΑΙ. *Πῶς;*

ΣΩ. *Εἴ σε πείθοιμι ἐγὼ πολεμίους ἀμύνειν κτη-* B
σάμενον ἵππον, ἄμφω δὲ ἵππον ἀγνοοῖμεν, τοσόνδε μέντοι τυγχάνοιμι εἰδὼς περὶ σοῦ, ὅτι Φαῖδρος ἵππον ἡγεῖται τὸ τῶν ἡμέρων ζώων μέγιστα ἔχον ὦτα —

ΦΑΙ. *Γελοῖόν γ' ἄν, ὦ Σώκρατες, εἴη.*

ΣΩ. *Οὔπω γε· ἀλλ' ὅτε δὴ σπουδῇ σε πεί-*

E. *τοῖς εὖ γε καὶ κ.*] V. *τε*, quod e Bodl. Vat. Ven. *Π.* aliis multis mutatum.

Οὑτωσὶ περὶ τούτου ἀκ.] V. *τούτων*, quod habent libri ΞH.

P. 260. B. *πολεμίους ἀμύνειν*] V. *τοὺς π. ἀμ.* invitis codd. fere omnibus praeter Ven. Ξ.

Γέλοιόν γ' ἂν — εἴη] *εἴη* om. Bodl. Vat. Par. GT.

Οὔπω γε] Bodl. Vat. Ven. *Π.* alii nonnulli *οὔ ποτε.* male. Dein *δὴ* om. Bodl. *ΔΠ*DOPT. probante Hermanno. Sed elegantius istud *δὴ* est quam ut criticorum arbitrio invectum sit.

sponsione denuo declarat, quanta sermonum incensus sit cupiditate. Frustra in his quoque haesitavit Schleiermach. p. 388, cuius sententiam etiam Astius impugnavit.

E. *καὶ ὅπῃ μή, σκεπτέον*] Exspectabas *ποιητέον*: sed verbum *σκέψασθαι* animo tenens *σκεπτέον* dixit. Itaque non probo quod Heindorf. et Ast. post *σκέψασθαι* commate distinxerunt.

P. 260. *οὐκ εἶναι — ἀλλ' ὅσα δόξει*] Copiose hanc sophistarum sententiam tractavit Plato Gorg. p. 454. B sqq. Veterum de hac re opiniones exposuit Vossius Institutt. Oratt. L. 1. c. 1. Ceterum haec: *ἀλλὰ τὰ δόξαντα — δόξει*, ita explices: *ἀλλὰ ταῦτα, ἃ δόξειεν ἂν πλήθει δίκαια, οἵπερ δικάσουσιν.* Ficinus: sed quae iudicantium multitudini videantur. Particulam *ἂν* cum *τὰ δόξαντα*, h. e. *ἃ δόξειεν ἄν*, coniunctam abunde illustravimus ad Phileb. p. 30. C. et 52. C. al.

Οὔ τοι ἀπόβλητον ἔπος] Respiciuntur verba Nectoris Iliad. II. 361. *Οὔτοι ἀπόβλητον ἔπος ἔσσεται ὅ τι κεν εἴπω.* conf. et-

θοιμι, συντιθεὶς λόγον ἔπαινον κατὰ τοῦ ὄνου, ἵππον ἐπονομάζων καὶ λέγων, ὡς παντὸς ἄξιον τὸ θρέμμα οἴκοι τε κεκτῆσθαι καὶ ἐπὶ στρατείας, ἀποπολεμεῖν τε χρήσιμον καὶ προσενεγκεῖν δυνατὸν σκεύη καὶ ἄλλα πολλὰ ὠφέλιμον —

ΦΑΙ. Παγγέλοιόν γ' ἂν ἤδη εἴη.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐ κρεῖττον γελοῖον ἢ δεινόν τε καὶ ἐχθρὸν εἶναι φίλον;

καὶ ἐπὶ στρατείας] V. στρατιᾶς. Illud solus T. exhibuit.

C. καὶ ἐχθρὸν εἶναι φίλον;] V. εἶναι ἢ φίλον. Cornar. corrigebat εἶναι τὸν φίλον. Verum vidit Heindorf. Deest ἢ in Vind. 4. 6. 7. α. Mon. Par. FNO. In cod. P. desunt verba εἶναι ἢ φίλον. Bekker. ἢ φίλον uncis inclusit.

iam Iliad. III. 65. Mox Schaefer. ad Greg. Corinth. p. 824. μή τι λέγουσι malebat, quod genus loquendi ad Menon. p. 78. B. illustravimus. Postea tamen ipse ad Plutarch. Vitt. Vol. V. p. 572. suam rettractavit sententiam. Winckelmannus Praefat. ad edit. min. Turic. p. IX. coni. εἴ πῄ τι λέγουσιν, collato loco, qui infra legitur p. 272. C. Coniunctivum tamen tuemur ea ratione, quam ad Phaedon. p. 70. A. et Hipp. maior. p. 300. D. significavimus. Sententia verborum est haec: videndum, ne dicant aliquid, quod dignum sit, cuius habeamus rationem.

B. καὶ ἐπὶ στρατείας] Libri omnes praeter unum solum T. στρατιᾶς, quod primus correxit Heindorf. de Spaldingi sententia, mutavit etiam Bekker. Enimvero στρατιὰ fere exercitum, στρατεία expeditionem denotat. v. Dorvill. ad Charit. p. 540. Promiscuum tamen voc. στρατιὰ usum agnoscit Photius p. 468. ed. Lips. Στρατιὰν, συστέλλοντες τὴν δευτέραν συλλαβὴν, οὐ μόνον τὸ στράτευμα λέγουσιν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν στράτευσιν· οὕτως Ἀριστοφάνης. Nec temere Aristophan. Lysistr. 99. τοὺς πατέρας οὐ ποθεῖτε τοὺς τῶν παιδίων, ἐπὶ στρατιᾶς ἀπόντας; εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι, ubi metro vides στρατιᾶς necessario requiri. Ibid. 592. μονοκοιτοῦμεν διὰ τὰς στρατιάς, quod non minus est certum. Ibid. 1141. στρατιὰν προσαιτῶν. Thesmoph. 828. et 1169. Acharn. 251. 1143. al. Quae quum ita sint, mirandum profecto non est, quod etiam apud prosae orationis scriptores, Thucydidem, Xenophontem, Polybium, alios, perpetua est codicum in his vocabulis fluctuatio: nec quisquam paullo prudentior negaverit στρατιὰν pro στρατεία Atticis in usu fuisse. Apud Platonem tamen haud scio an nullus exstet praeter hunc unum locus, in quo non unus alterve meliorum librorum cum vulgaribus grammaticorum praeceptis conveniat. Vide modo Reip. III. p. 404. A. et B. Charm. p. 156. C. Legg. XII. p. 94. A. ubi codd. στρατιῶν. al. et quae laudavit Ruhnken. ad Tim. p. 240. Quocirca nos quoque quamvis omnibus codicibus invitis ἐπὶ στρατείας reposuimus. Ceterum ita nobis persuasimus: licet στρατιὰ utroque significatu ponatur, ut tum expeditionem tum exercitum significet; tamen vicissim στρατείαν nusquam ibi

ΦΑΙ. Φαίνεται.

ΣΩ. Ὅταν οὖν ὁ ῥητορικὸς ἀγνοῶν ἀγαθὸν καὶ κακόν, λαβὼν πόλιν ὡσαύτως ἔχουσαν πείθῃ, μὴ περὶ ὄνου σκιᾶς ὡς ἵππου τὸν ἔπαινον ποιούμενος, ἀλλὰ περὶ κακοῦ ὡς ἀγαθοῦ, δόξας δὲ πλήθους μεμελετηκὼς πείσῃ κακὰ πράττειν ἀντ' ἀγαθῶν, ποῖόν τινα οἴει μετὰ ταῦτα τὴν ῥητορικὴν καρπὸν ὧν ἔσπειρε D θερίζειν;

D. καρπὸν ὧν ἔσπειρε] ὧν Vind. 1. 3. 6. Flor. a. c. h. ΓΣΦΒΗ, quod desiderabat Stephan., probante Heindorfio, Bekkero, Buttmann. Vulgo legitur ὄν. Mox γε post οὐ πάνυ ex optimis libris revocatum est.

adhiberi, ubi exercitus intelligendus est. Quod ipsum videtur effecisse, ut στρατιὰ maxime de exercitu frequentaretur.

ἀποπολεμεῖν τε χρήσιμον] h. e. πολεμεῖν ἀπ' αὐτοῦ, ut recte interpretatur Heindorf., comparans Protagor. p. 350. A. ἀπὸ τῶν ἵππων πολεμεῖν.

C. Ἆρ' οὖν οὐ κρεῖττον —] Ficinus: Nonne praestat ridiculum amicum (i. e. tanquam amicum) esse, quam gravem (callidum) et inimicum (malitiosum)? Nimirum hoc dicit, eum, qui quid suadeat, quem quidem nunc appellat φίλον, potius fore ridiculum, quam eius rationibus, cui aliquid suadere conetur, gravem et inimicum. Φίλον, quod vocat τὸν πείθοντα, sumit atque ponit illum, qui alteri aliquid suadeat, erga hunc esse benevolum. Quod quidem lepide et urbane Phaedri gratia ita fieri videtur, cui Lysias, quamvis amoris divinioris natura non perspecta, tamen sententiam suam ut amicus benevolus persuaserat.

μὴ περὶ ὄνου σκιᾶς] Alludens ad proverbium ὄνου σκιά, quod significat rem nihili, pro ὄνου dixit ὄνου σκιᾶς. Male igitur Heindorf., quamvis assentiente Bernhardy Encyclop. Philol. p. 147. voc. σκιᾶς exterminavit, iure ab Astio reprehensus. Praeterea lege Schol. ad h. l.

D. καρπὸν ὧν ἔσπειρε θ.] Legitur vulgo ὄν, quod Astius sic defendit: „Καρπὸν ὃν ἔσπειρε θερίζειν, inquit, Plato sine dubio posuit propter proverbium, quod Hermias p. 182. affert: ὁ κακὰ σπείρων κακὰ θερίζει. conf. Schol. p. 317. Bekk. et Erasmi Adagg. III. 7. 60. p. 649. ed. Col. Verba, praemisso ποῖόν τινα, in quo sententiae vis inest, ita coacta sunt, ut solvi possint: καρπὸν ὃν ἔσπειρε, ποῖόν τινα οἴει εἶναι ὃν μετὰ ταῦτα ἡ ῥητορικὴ θερίζει;" Artificiosior tamen et contortior ea est verborum explicatio. Ac videtur praeterea etiam res ipsa hanc flagitare sententiam: quemnam fructum putas artem oratoriam ex iis, quae tanquam semina sparserit, percepturam esse, nam scribendum: ποῖόν τιν' ἂν οἴει. Accedit quod ὧν in libris non paucis iisque satis probis repertum est. Praeterea alluditur fortasse ironice ad dictum quoddam Gorgiae, cuius meminit Aristoteles Rhetor. III. 3. σὺ δὲ ταῦτα

ΦΑΙ. *Οὐ πάνυ γε ἐπιεικῆ.*

Cap. XLIII. ΣΩ. *Ἆρ' οὖν, ὦ 'γαθέ, ἀγροικότερον τοῦ δέοντος λελοιδορήκαμεν τὴν τῶν λόγων τέχνην, ἡ δ' ἴσως ἂν εἴποι· Τί ποτ', ὦ θαυμάσιοι, ληρεῖτε; ἐγὼ γὰρ οὐδέν' ἀγνοοῦντα τἀληθὲς ἀναγκάζω μανθάνειν λέγειν, ἀλλ', εἴ τις ἐμὴ ξυμβουλή,*

εἴ τις ἐμὴ ξυμβουλή] Vulgo erat: *εἴ τις ἐμῇ ξυμβουλῇ*, cui Stephan., probante Heindorfio et Winckelmanno *χρῆται* addendum censebat. Bodl. *Δ* G. et pr. *Π.* *εἴ τι.* Recte Vind. 3. *εἴ τις ἐμὴ ξυμβουλή*, quod coni. Schleiermacher. Deinde vett. editt. *λαμβάνειν.* Indicativum debemus Vind. 4. 7. *α.* Flor. h.; habent idem DNOP. Quamquam *λαμβάνειν*, ubi *κτησάμενον* scripseris, servari potest, si quis cum Aug. Matthiae Gr. Gr. §. 556. 2. p. 1292. ex *ἀναγκάζει* per zeugma statuat *κελεύω* vel *παραινῶ* repetendum esse. Idem vir doctus ad *εἴ τις ἐμῇ συμβουλῇ* intelligendum putat *αἰσχρῶς μὲν ἔσπειρας, κακῶς δὲ ἐθέρισας*, quae scita est coniectura Krischii De Phaedro Platonis p. 98 sq.

ἀλλ' εἴ τις ἐμὴ ξυμβουλή, κτησάμενος — λαμβάνει] Quod olim e codicibus reduximus, id etiam nunc tenemus, sententiam verborum sic interpretantes: sed, si quid meum valet consilium, quicunque mihi operam dat, is postquam veri cognitionem sibi comparavit, tum demum me amplecitur atque cognoscit. In qua sententia equidem non video, quid istud *λαμβάνει* habeat dubitationis. Voc. *οὕτως* post participia inferri solitum, ut Phaedon. p. 61. C. Protagor. p. 310. D. p. 314. C. Gorg. p. 457. D. p. 507. D. E. Cratyl. p. 425. A. B. Reip. IV. p. 435. A. V. p. 464. A. IX. p. 576. E. et centenis aliis locis. Ceterum post *ἀλλὰ* e praecedenti *οὐδένα* liquet intelligi oportere *ἕκαστος*, quam loquendi formam habes Theaet. p. 157. B. De Rep. II. p. 366. D. III. p. 382. E. IV. p. 438. A. VIII. p. 561. B. Sympos. p. 192. E, ubi v. ann.

τόδε δ' οὖν μέγα λέγω] h. e. magnum quiddam. Est enim idem, quod: *τόδε λέγω ὡς μέγα τι.* Legg. II. p. 653. A. *μέγα λέγεις.* XII. p. 960. D. *οὐ μικρὸν λέγεις.* v. ad Symp. 175. C. Deinde notabis *οὐδέν τι μᾶλλον* Attice pro *οὐδαμῶς* dictum, de quo loquendi genere dixerunt interpp. ad Gregor. Corinth. p. 60. Theaetet. p. 169. B. *ἀλλ' ἐγὼ οὐδέν τι μᾶλλον ἀφίσταμαι.*

E. *Φημί, ἐὰν οἵ γε ἐπιόντες —*] Phaedro sciscitanti, annon ars oratoria ista omnia recte pro se in medium sit allatura, Socrates ita respondet, ut se facile dicat haec largiri, siquidem aliae quaedam rationes, quae iam lustrandae veniant, ei artis nomen tribui permittant: esse enim quosdam, quibus rhetorice non ars, sed *ἄτεχνος τριβή* videatur, ut in quodam ingenii et exercitationis genere ponenda sit. In hac igitur sententiarum et simplicitate et perspicuitate equidem non assequor, quid Buttmann. in lectione nuper ex codd. mss. restituta desideraverit, ut maluerit amplecti eam quam suasit Heindorf. verborum distributionem. Vocatur autem rhetorice alibi etiam *ἄλογος τριβή*, ut infra p. 270. B. Phileb. p. 55. E. Gorg. p. 501. A. vel *ἐμπειρία καὶ τριβή*, ut

κτησάμενος ἐκεῖνο, οὕτως ἐμὲ λαμβάνει. τόδε δ' οὖν μέγα λέγω, ὡς ἄνευ ἐμοῦ τῷ τὰ ὄντα εἰδότι οὐδέν τι μᾶλλον ἔσται πείθειν τέχνῃ.

ΦΑΙ. Οὐκοῦν δίκαια ἐρεῖ λέγουσα ταῦτα; E

ΣΩ. Φημί, ἐὰν οἵ γε ἐπιόντες αὐτῇ λόγοι μαρτυρῶσιν εἶναι τέχνη. ὥσπερ γὰρ ἀκούειν δοκῶ τινων

μανθάνειν βούλεται: quod minus placet. Non enim dativus iste loquendi consuetudini convenire videtur.

τόδε δ' οὖν μέγα λέγω] V. τὸ δ' οὖν, invitis codd. plerisque omnibus. Dativum τέχνῃ praebuit Bodl. B. C. Vett. editt. τέχνη.

E. Οὐκοῦν δίκαια — ταῦτα;] Vulgo haec Socrati, et vicissim que sequuntur Φημί κτλ. Phaedro adscribunt usque ad πῶς λέγουσιν; Mutavi praeeunte Bekkero, libris scriptis suffragantibus. Ita nihil est, cur verba: τοῦ δὲ λέγειν — γένηται cum Heindorfio aliisque pro subditiciis habeamus.

Gorg. p. 463. B. Phileb. p. 55 E. usum nulla ratione collectum dixit Apulei. Doctr. Plat. II. p. 16. ed. Elm. De usu voc. ὥσπερ v. Heindorf. ad Phaedon. p. 143. ad Cratyl. §. 3. Hactenus igitur omnia sunt in vado. Sed quae deinceps adiunguntur, ea sunt impeditiora. Nam Heindorfio quidem, itemque Schleiermachero et Astio totum hoc, quod sequitur, enuntiatum: τοῦ δὲ λέγειν — ὕστερον γένηται, visum est subditicium. Quod tamen fateor mihi secus videri. Mitto virorum acutissimorum argumenta, ne longior disputatio evadat. Nam sponte ea concidant necesse est, ubi demonstratum fuerit verba illa propter totius argumentationis tenorem nullo modo abesse posse. Est autem, nisi fallor, sententiarum haec series et cohaerentia. Concedo, inquit Socrates, rhetoricam ista omnia recte pro sua causa afferre posse, siquidem ei artis nomen tribuendum sit. Iam vero sunt, qui hanc laudem ipsi eripiant eamque nihil esse statuant nisi usum quendam omnis artis expertem. Quod si ita habet, perspicuum est non recte rhetoricen sibi vindicare veri scientiam et cognitionem. Nam vera et germana dicendi ars, vel Spartano iudice, sine veritatis scientia non potest consistere. Si autem artis nomen non meretur, nec veritatis cognitio et scientia ei propria erit. Haec igitur quum sit sententiarum consequutio, equidem illo additamento aegre caruerim, quo veluti in antecessum significatur, quod Socrates deinceps accuratius est demonstraturus, rhetoricam cum philosophia coniunctam esse oportere, siquidem artis nomen tueri velit, neque illam artem appellari licere, quae a sapientiae disciplina abhorreat. Lepidum est autem, quod Laconum utitur testimonio: qua re nihil aliud videtur indicare, nisi hoc, vel sensum communem atque naturalem ad dicendi artem requirere solere veri scientiam et cognitionem. Atque haec si probabiliter disputavimus, iam tandem mirari desinent viri docti, cur Socrates hac utatur auctoritate. Narratiunculam Plutarchi p. 233. B. ex hoc ipso loco confictam putamus. Quippe ille haec habet: Μεγαλυνομένου τινὸς ἐπὶ τῇ ῥητορικῇ τέχνῃ, εἶπέ τις Λάκων, ἀλλὰ νὴ τὼ Σιώ, τέχνη ἄνευ τοῦ ἀληθείας ἧφθαι οὔτε ἔστι οὔτε μήποτε γένηται.

προςιόντων καὶ διαμαρτυρομένων λόγων, ὅτι ψεύδεται καὶ οὐκ ἔστι τέχνη, ἀλλ' ἄτεχνος τριβή. τοῦ δὲ λέγειν, φησὶν ὁ Λάκων, ἔτυμος τέχνη ἄνευ τοῦ ἀληθείας ἧφθαι οὔτ' ἔστιν οὔτε μήποθ' ὕστερον γένηται.

261 ΦΑΙ. Τούτων δεῖ τῶν λόγων, ὦ Σώκρατες. ἀλλὰ δεῦρο αὐτοὺς παράγων ἐξέταζε, τί καὶ πῶς λέγουσιν.

ΣΩ. Πάριτε δή, θρέμματα γενναῖα, καλλίπαιδά τε Φαῖδρον πείθετε, ὡς, ἐὰν μὴ ἱκανῶς φιλοσοφήσῃ, οὐδὲ ἱκανός ποτε λέγειν ἔσται περὶ οὐδενός. ἀποκρινέσθω δὴ ὁ Φαῖδρος.

ἔτυμος τ. ἄνευ] ἕτοιμος ἄνευ Bodl. pr.

ὕστερον γένηται] V. ὑστέρως, quod solus Par. E. tuetur. Vind. 3. 6. Σ. γενήσεται.

P. 261. Τούτων δεῖ τῶν λόγων] Sic ΣΦCr Flor. a. c. al. Vulgo Τούτων δὴ τ. λ.. quod mutavit etiam Bekkerus. Heindorf. coni. τούτων δὴ τίνων λόγων; sc. δοκεῖς ἀκούειν.

ὡς, ἐὰν μὴ ἱκανῶς φ.] Sic Bodl. cum plerisque omnibus. Vulg. ἕως ἂν μὴ ἱκ. φ.

Ἐρωτᾶτε] Hoc verbum Phaedro tribui praeeunte Bekkero. Ita dilucide Coisl. Ven. ΞΣ Par. BC Vind. 1. 3. 6. Flor. a. al. Vulgo tribuunt Socrati. Videndum vero num Ἐρώτα δή, scribendum sit, quod scite coniecit Krischius De Phaedro p. 95.

Quae vides excepta iurisiurandi formula totidem verbis apud Platonem exstare. Atqui non iam haec de uno aliquo Lacone accipienda sunt, sed singularis numerus ὁ Λάκων omnino de Laconibus intelligendus est. Nam etiam a Graecis numerum singularem nominum propriorum generatim usurpari constat, et istud ipsum ὁ Λάκων habet etiam Herod. VIII. 2. v. Fischerus ad Weller. III. p. 300. Bernhardy Syntax. p. 59 sq. Quibus ita expositis neminem putamus moraturum esse sententiam Voegelini Praef. ad ed. Tur. min. p. 12 sq. qui verba: φησὶν ὁ Λάκων, eiicienda et post τριβή commate interpungendum censet. Quamquam etiam eiecta Laconis mentione loci integritatem satis constare utique concedendum est.

P. 261. Τούτων δεῖ τῶν λόγων] Exclamat Phaedrus rei audiendae cupidissimus: His vero opus est sermonibus! ut verissime Bekker. δεῖ pro vulg. δὴ ex codicibus restituerit. Fallitur Astius genitivum putans esse absolutum atque locum hoc modo interpretans: *was diese Reden betrifft, bringe sie doch her, um zu sehen* etc.

καλλίπαιδά τε Φαῖδρον π.] h. e. pulcrorum huiusmodi θρεμμάτων s. liberorum patrem. Ita hoc καλλίπαιδα accipiendum esse docebit locus Plutarchi Quaest. Platt. p. 1000. F. = 255. ed. Hutten.

ΦΑΙ. Ἐρωτᾶτε.

ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐ τὸ μὲν ὅλον ἡ ῥητορικὴ ἂν εἴη τέχνη ψυχαγωγία τις διὰ λόγων, οὐ μόνον ἐν δικαστηρίοις καὶ ὅσοι ἄλλοι δημόσιοι σύλλογοι, ἀλλὰ καὶ ἐν ἰδίοις, ἡ αὐτὴ σμικρῶν τε καὶ μεγάλων πέρι; B
καὶ οὐδὲν ἐντιμότερον τό γε ὀρθὸν περὶ σπουδαῖα ἢ περὶ φαῦλα γιγνόμενον; ἢ πῶς σὺ ταῦτ' ἀκήκοας;

ΦΑΙ. Οὐ μὰ τὸν Δί', οὐ παντάπασιν οὕτως, ἀλλὰ μάλιστα μέν πως περὶ τὰς δίκας λέγεταί τε καὶ γράφεται τέχνῃ, λέγεται δὲ καὶ περὶ δημηγορίας· ἐπὶ πλέον δὲ οὐκ ἀκήκοα.

ΣΩ. Ἀλλ' ἦ τὰς Νέστορος καὶ Ὀδυσσέως τέχνας

Ἆρ' οὖν οὐ τὸ μ. ὅλ.] quod vulgo aberat *οὖν* e cod. Bodl. aliisque plurimis nuper restitutum. Perperam tamen *ἄρ'* Bodl.

B: *ἢ περὶ φαῦλα*] Praepositionem *περὶ* vulgo hic praetermissam codd. omnes redhibuerunt excepto uno Par. E.

λέγεταί τε καὶ γρ.] Aberat vulgo *τε* invitis codd. praeter Par. E.

Ἀλλ' ἦ τὰς Ν.] V. *ἢ*, quod iam Heindorf. correxit, suffragante Vind. 1. 6. Dein vulgo *σχολάζοντε*, quod e Bodl. Flor. g. h. Vind. 1. 3. 4. 7. *α. ΔΠΣ* D aliis nunc mutavimus. Pluralem participii cum duali numero verbi coniunctum ad Phaedr. p. 256. C. Gorg. p. 481. D. Prot. p. 317. E. Euthydem. p. 273. D. al. attigimus. conf. etiam infra p. 278. D. Invitis optimis codd. tamen Turicenses *σχολάζοντε* servarunt.

HEINDORF. Scilicet Phaedrus *καλλίπαις* appellatur, quoniam sermonum habendorum dedit occasionem. Ita p. 257. B. Lysias vocatur *πατὴρ τοῦ λόγου*. Quo nomine ipse Phaedrus quoque ornatur Sympos. p. 177. D.

ἀλλὰ καὶ ἐν ἰδίοις, ἡ αὐτὴ σμικρῶν τε καὶ μ. π.] Sic nunc primum distinximus postulante sententia. Vulgo erat; *ἀλλὰ καὶ ἐν ἰδίοις ἡ αὐτή, σμικρῶν τε κ. μ. π.* Dicit autem hoc: nonne in universum rhetorica est ars animos flectendi quocunque velis, non solum in iudiciis aliisque conventibus publicis, verum etiam in privatis, eademque parvas non minus quam magnas res tractat, et vera eius rectaque ratio nihilo est praestabilior in gravibus occupata rebus quam in vilibus? — *τό γε ὀρθόν*, sc. *αὐτῆς*. — Locutionem *γίγνεσθαι* s. *εἶναι περί τι* de artibus et studiis in aliquo rerum genere versantibus frequentatam notavimus ad Remp. X. p. 602. C. conf. Dorvill. ad Charit. p. 142. et Boissonad. ad Phil. Her. p. 342.

B. *ἐπὶ πλέον δὲ οὐκ ἀκ.*] h. e. plus eam efficere non audivi. De *ἐπὶ πλέον* v. ad Gorg. p. 453. A. Repetendum vero *λέγεσθαι καὶ γράφεσθαι τέχνῃ*.

τὰς Νέστορος καὶ Ὀδυσσέως τ.] Schol. *Γοργίας παράλληλος Νέστορι ὡς αἰδήμων καὶ πολυετής· ὀκτὼ γὰρ καὶ ἑκατὸν*

μόνον περὶ λόγων ἀκήκοας, ἃς ἐν Ἰλίῳ σχολάζοντες
C συνεγραψάτην, τῶν δὲ Παλαμήδους ἀνήκοος γέγονας;

ΦΑΙ. Καὶ ναὶ μὰ Δί' ἔγωγε τῶν Νέστορος, εἰ μὴ Γοργίαν Νέστορά τινα κατασκευάζεις, ἤ τινα Θρασύμαχόν τε καὶ Θεόδωρον Ὀδυσσέα.

Cap. XLIV. ΣΩ. Ἴσως. ἀλλὰ γὰρ τούτους ἐῶμεν· σὺ δ' εἰπέ, ἐν δικαστηρίοις οἱ ἀντίδικοι τί δρῶσιν; οὐκ ἀντιλέγουσι μέντοι; ἢ τί φήσομεν;

ΦΑΙ. Τοῦτ' αὐτό.

ΣΩ. Περὶ τοῦ δικαίου τε καὶ ἀδίκου;

ΦΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ τέχνῃ τοῦτο δρῶν ποιήσει φανῆ-
D ναι τὸ αὐτὸ τοῖς αὐτοῖς τοτὲ μὲν δίκαιον, ὅταν δὲ βούληται, ἄδικον;

ΦΑΙ. Τί μήν;

C. κατασκευάζεις] κατασκευάζῃς Bodl. Dein τε om. DNOPT; sed Vat. Δ. Ven. Π. Par. G. pro eo δὲ scribunt.

D. ὥςτε φαίνεσθαι τοῖς ἀκ.] Sic Bodl. et reliqui fere omnes. Soli Pariss. EF cum Steph. ὥςτε δοκεῖν φαίνεσθαι: quod genus loquendi etsi non est infrequens, ut Fischer. ad Weller. T. III. P. II. p. 39. Weisk. de Pleonasm. p. 92. Ast. et Heindorf. ad

ἔζησεν ἔτη· ὡς δεινοὶ οἱ ἄλλοι Ὀδυσσεῖ. Optime Astius: Festive, inquit, artis rhetoricae principes, Gorgias, Thrasymachus, Theodorus, alii, cum heroibus comparantur Homericis, Nestore, Ulixe, al. Ac Gorgias quidem Leontinus proptér suavitatem orationis aetatisque longinquitatem (v. Foss. de Gorg. Leont. p. 10.) dicitur Nestor. Ulixis vero nomine designatur Thrasymachus vel Theodorus. Praeterea, quum Palamedem versutum veteres tradidissent ad Troiam otii ferendi causa cuborum calculorumque ludum invenisse (v. Plat. De Rep. VII. p. 522. D. Eust. ad Il. II. T. I. p. 433. ed. Flor. ibique Polit. Eurip. fragm. in Stob. Flor. II. p. 335. Gaisf. Foss. ad Gorg. Leont. p. 103 sqq. C. Iahn Palam. p. 5—13.), hos heroes Plato lepide fingit ad Troiam temporis traducendi causa artes conscripsisse oratorias; significantur enim percursationes et expeditiones quasi in nobiliores Graeciae urbes, quas et pecuniae faciendae et gloriae comparandae causa rhetores et sophistas constat obisse. Atque fieri potuit, ut in urbibus Graecis otium, quo fruerentur, ad praecepta rhetorica institutionis causa colligenda artesque (τέχνας), quas dicerent, componendas conferrent. Haec igitur Astius. Gorgiam τῶν τεχνῶν scriptorum numero exemit Spengelius Artium Scriptorr. p. 82 sqq. A quo tamen recte dissentit Krischius De Phaedro Plat. p. 101. testibus

ΣΩ. *Καὶ ἐν δημηγορίᾳ δὴ τῇ πόλει δοκεῖν τὰ αὐτὰ τοτὲ μὲν ἀγαθά, τοτὲ δ' αὖ τἀναντία;*

ΦΑΙ. *Οὕτω.*

ΣΩ. *Τὸν οὖν Ἐλεατικὸν Παλαμήδην λέγοντα οὐκ ἴσμεν τέχνῃ, ὥστε φαίνεσθαι τοῖς ἀκούουσι τὰ αὐτὰ ὅμοια, καὶ ἀνόμοια, καὶ ἓν καὶ πολλά, μένοντά τε αὖ καὶ φερόμενα;*

ΦΑΙ. *Μάλα γε.*

ΣΩ. *Οὐκ ἄρα μόνον περὶ δικαστήριά τέ ἐστιν ἡ ἀντιλογικὴ καὶ περὶ δημηγορίαν, ἀλλ', ὡς ἔοικε,* E
περὶ πάντα τὰ λεγόμενα μία τις τέχνη, εἴπερ ἔστιν, αὕτη ἂν εἴη, ᾗ τις οἷός τ' ἔσται πᾶν παντὶ ὁμοιοῦν τῶν δυνατῶν καὶ οἷς δυνατόν, καὶ ἄλλου ὁμοιοῦντος καὶ ἀποκρυπτομένου εἰς φῶς ἄγειν.

ΦΑΙ. *Πῶς δὴ τὸ τοιοῦτον λέγεις;*

h. l. docuerunt, tamen hic neque codicibus confirmatur, neque ipsi sententiae tam bene convenit, quam solum *φαίνεσθαι*.

E. *ᾗ τις οἷός τ' ἔσται*] V. *ἥτις οἵα δ' ἔσται*. Sed *οἷός τ'* cum Bodl. exhibent Flor. a. b. c. g. h. i. ϑ. Vind. α. ceterique omnes praeter ΞE et *ᾗ τις* Bekker. invenit in Paris. F. et corr. Γ. Ceterum Pariss. DNOP habent *εἴ τις*. Dein *παμπαντὶ* Bodl. Vat.

usus Diog. Laërt. VIII. 58. Sopat. in Hermogen. Rhet. in Rhetor. Graec. T. V. p. 7. ed. Walz. Quintil. III. 1, 8.

τῶν δὲ Παλαμήδους] Intelligitur Zeno Eleaticus, ut mox apparebit.

C. *τῶν Νέστορος*] Int. *ἀνήκοος γέγονα*. Dein eleganter Schleiermacherus: „*wenn du uns nicht den Gorgias als einen Nestor zurichten willst, oder einen Thrasymachus und Theodorus als Odysseus.*“ Nam *σκευάζειν* et *κατασκευάζειν* proprie ita dici docebit annotatio Schaeferi ad Plutarch. Vitt. Vol. V. p. 54. Theodorum hunc Byzantium, de quo v. etiam p. 353. B., cave cum Theodoro Cyrenaico confundas, qui in Theaeteto loquens inducitur. conf. Groen van Prinsterer Prosopogr. Platon. p. 96 sq. p. 107 sq. et p. 111. coll. Aristot. Sophistar. Elench. p. 638. ed. Buhl.

οὐκ ἀντιλέγουσι μέντοι;] V. ad p. 229. B. p. 266. D. et Protag. p. 309. A.

D. *Τὸν οὖν Ἐλεατικὸν Παλαμήδην*] Recte Schol. *Ζήνωνά φησι, τὸν Παρμενίδου ἑταῖρον*. conf. Diog. Laërt. IX. 25. et Plat. Parm. p. 127 sqq. ubi haec ipsa Zenonis placita illustrantur. De *ἀντιλογικῇ* vide quae exposuimus ad Reip. V. p. 453. E. coll. Aristotel. Top. I. 10.

E. *τῶν δυνατῶν*] *ὁμοιοῦσθαι*.

ΣΩ. Τῇδε δοκῶ ζητοῦσι φανεῖσθαι. ἀπάτη πότερον ἐν πολὺ διαφέρουσι γίγνεται μᾶλλον ἢ ὀλίγον;

262 ΦΑΙ. Ἐν τοῖς ὀλίγον.

ΣΩ. Ἀλλά γε δὴ κατὰ σμικρὸν μεταβαίνων μᾶλλον λήσεις ἐλθὼν ἐπὶ τὸ ἐναντίον ἢ κατὰ μέγα.

ΦΑΙ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Δεῖ ἄρα τὸν μέλλοντα ἀπατήσειν μὲν ἄλλον, αὐτὸν δὲ μὴ ἀπατήσεσθαι τὴν ὁμοιότητα τῶν ὄντων καὶ ἀνομοιότητα ἀκριβῶς διειδέναι.

ΦΑΙ. Ἀνάγκη μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἦ οὖν οἷός τε ἔσται, ἀλήθειαν ἀγνοῶν
ἑκάστου, τὴν τοῦ ἀγνοουμένου ὁμοιότητα σμικράν τε
B καὶ μεγάλην ἐν τοῖς ἄλλοις διαγιγνώσκειν;

ΦΑΙ. Ἀδύνατον.

ΣΩ. Οὐκοῦν τοῖς παρὰ τὰ ὄντα δοξάζουσι καὶ

P. 262. *Ἀλλά γε δὴ κατὰ σμ.*] Accessit *γε* e Bodl. *ΔΠ* DGNOPD Flor. g. Mon. Vind. 4. *α*. Olim aberat.

αὐτὸν δὲ μὴ ἀπατήσεσθαι] Duo codd. *ἀπατηθήσεσθαι*, quod legitur Gorg. p. 499. C. Cratyl. 436. B.

σμικράν τε] V. *μικράν τε*, quod unus E. tuetur.

B. *Γίγνεται γοῦν οὕτως*] V. *οὖν* praeter fidem librorum fere omnium. Nimirum *γοῦν* habet vim confirmandi cum quadam restrictione, ut sexcenties. Bodl. *οὕτω*.

ἢ ὀλίγον] Breviter dictum pro *ἢ ἐν ὀλίγον διαφέρουσι*. Hirschig. correxit *ἢ ἐν ὀλίγον*.

P. 262. B. *τοῖς παρὰ τὰ ὄντα δοξάζουσι*] iis, qui secus opinantur atque res re vera habent.

Ἔστιν οὖν ὅπως τεχνικὸς ἔσται —] Iungas hunc in modum: *ἔστιν οὖν ὅπως ὁ μὴ ἐγνωρικὼς ὃ ἔστιν ἕκαστον τῶν ὄντων τεχνικὸς ἔσται μεταβιβάζειν (τινα) κατὰ σμικρόν, ἀπάγων (αὐτὸν) ἑκάστοτε ἀπὸ τοῦ ὄντος ἐπὶ τοὐναντίον διὰ τῶν ὁμοιοτήτων, ἢ αὐτὸς τοῦτο (τὸ μεταβιβάζεσθαι ἀπαγόμενον) διαφεύγειν*. Lectionem vulg. *ἐγνωρικὼς* tenendam putamus utpote elegantissimam. Nam *γνωρίζειν τι* dicuntur qui se in alicuius rei notitiam et familiaritatem insinuant, quod nostrates dicunt *Bekanntschaft machen mit etwas od. mit iemand*. Hirschig. ante *μεταβιβάζειν* de coniectura sua inseruit *ἄλλον*; iusto audacius. Nec vero Badhamum probamus post *μεταβιβάζειν* desiderantem voc. *τινά* ac deinde corrigentem *παράγων*. Neutrum enim opus est.

C. *δόξας δὲ τεθηρευκώς*] Etsi dubito an Graeci discrimen aliquod verborum *θηρᾶν* et *θηρεύειν* translate positorum agnoverint, de qua re disputavit Iacob ad Lucian. Toxar. c. 1. Quaestion. Luciann. Cap. I.; tamen Plato quidem certe de ve-

ἀπατωμένοις δῆλον ὡς τὸ πάθος τοῦτο δι' ὁμοιοτή- C
των τινῶν εἰσεῤῥύη.

ΦΑΙ. Γίγνεται γοῦν οὕτως.

ΣΩ. Ἔστιν οὖν ὅπως τεχνικὸς ἔσται μεταβιβάζειν κατὰ σμικρὸν διὰ τῶν ὁμοιοτήτων ἀπὸ τοῦ ὄντος ἑκάστοτε ἐπὶ τοὐναντίον ἀπάγων, ἢ αὐτὸς τοῦτο διαφεύγειν, ὁ μὴ ἐγνωρικὸς ὃ ἔστιν ἕκαστον τῶν ὄντων;

ΦΑΙ. Οὐ μήποτε.

ΣΩ. Λόγων ἄρα τέχνην, ὦ ἑταῖρε, ὁ τὴν ἀλή- C
θειαν μὴ εἰδώς, δόξας δὲ τεθηρευκὼς γελοίαν τινά, ὡς ἔοικε, καὶ ἄτεχνον παρέξεται.

ΦΑΙ. Κινδυνεύει.

Cap. XLV. ΣΩ. Βούλει οὖν, ἐν τῷ Λυσίου λόγῳ, ὃν φέρεις, καὶ ἐν οἷς ἡμεῖς εἴπομεν ἰδεῖν τι ὧν φαμὲν ἄτεχνόν τε καὶ ἔντεχνον εἶναι;

ἔσται μεταβιβάζειν] V. μεταβιβάζων, quod nuper e Galeno de Hippocr. et Platon. decret. IX. p. 331. atque codd. plurimis correctum. Bodl. et Vat. μεταβιβάζει, quod et ipsum confirmat infinitivum. Dein vett. editt. δι' ὁμοιοτήτων, quod habent codd. paucissimi neque ii optimi.

ὁ μὴ ἐγνωρικώς] Bas. 2. cum ΞDNOP. Florr. g. h. Vind. 4. 7. α. ἐγνωκώς, quod ego non praeferam vulgatae lectioni.

C. δόξας δὲ τεθηρευκώς] V. τεθηρακώς, quod ΞEF. et pauci alii tenent.

ritatis investigatione constanter θηρεύειν posuit; quam in rem iam alii laudarunt Theaet. p. 198. A. p. 200. A. Sophist. p. 222. A. Phileb. p. 20. D. Gorg. p. 489. B. p. 490. A. v. Wyttenbach. Ep. Crit. p. 5. ad Phaedon. p. 155. Heusd. Specim. Crit. p. 88. Boisson. ad Philostr. p. 418.

γελοίαν τινὰ — παρέξεται] Hunc usum verbi παρέχεσθαι illustrabunt quae collegit Wyttenbach. ad Phaedon. p. 271 sq.

ἐν οἷς ἡμεῖς εἴπομεν] h. e. καὶ ἐν τούτοις, ἃ ἡμεῖς εἴπομεν. De hoc usu praepositionis ἐν diximus ad Rempubl. III. p. 392. D.

ὧν φαμὲν ἄτεχνόν τε καὶ ἔντεχνον εἶναι] Aut ὃ legendum, aut cum Heindorfio scribendum ἀτέχνων τε καὶ ἐντέχνων εἶναι, quod sane vellem a codicibus esset communitum. In re dubia librorum lectionem intactam relinquere consultum duximus, praesertim quum nuper exstiterint, qui vulgatam scripturam defenderent sic, ut in ea statuerent attractionem imperfectam cerni. Quamquam alterum talis attractionis exemplum, quod quidem certum sit, nullum usquam repertum iri arbitramur, ut eam plane commenticiam esse existimemus. — ψιλῶς πως, h. e. exemplis destituti, ut ipse interpretatur.

ΦΑΙ. Πάντων γέ που μάλιστα· ὡς νῦν γε ψιλῶς πως λέγομεν, οὐκ ἔχοντες ἱκανὰ παραδείγματα.

ΣΩ. Καὶ μὴν κατὰ τύχην γέ τινα, ὡς ἔοικεν,
D *ἐῤῥηθήτην τὼ λόγω ἔχοντέ τι παράδειγμα, ὡς ἂν ὁ εἰδὼς τὸ ἀληθὲς προσπαίζων ἐν λόγοις παράγοι τοὺς ἀκούοντας. καὶ ἔγωγε, ὦ Φαῖδρε, αἰτιῶμαι τοὺς ἐντοπίους θεούς· ἴσως δὲ καὶ οἱ τῶν Μουσῶν προφῆται οἱ ὑπὲρ κεφαλῆς ᾠδοὶ ἐπιπεπνευκότες ἂν ἡμῖν εἶεν τοῦτο τὸ γέρας. οὐ γάρ που ἔγωγε τέχνης τινὸς τοῦ λέγειν μέτοχος.*

ΦΑΙ. Ἔστω ὡς λέγεις· μόνον δήλωσον ὃ φῄς.

ΣΩ. Ἴθι δή μοι ἀνάγνωθι τὴν τοῦ Λυσίου λόγου ἀρχήν.

E *ΦΑΙ. Περὶ μὲν τῶν ἐμῶν πραγμάτων ἐπίστασαι, καὶ ὡς νομίζω συμφέρειν ἡμῖν τούτων γενομένων, ἀκήκοας. ἀξιῶ δὲ μὴ διὰ τοῦτο ἀτυχῆσαι ὧν δέομαι, ὅτι οὐκ ἐραστὴς ὢν σοῦ τυγχάνω. ὡς ἐκείνοις μὲν τότε μεταμέλει —*

ΣΩ. Παῦσαι. τί δὴ οὖν οὗτος ἁμαρτάνει καὶ
263 *ἄτεχνον ποιεῖ, λεκτέον. ἦ γάρ;*

ΦΑΙ. Ναί.

E. *συμφέρειν ἡμῖν*] *ὑμῖν* Bodl. Vat. Ven. *Π*.
ἐκείνοις μὲν τότε μεταμέλει —] Vulgo adduntur haec: *ὧν ἂν εὖ ποιήσωσιν, ἐπειδὰν τῆς ἐπιθυμίας παύσωνται*, quae recte in codd. omnibus praeter marg. E. omittuntur. Quippe Socrates Phaedrum repente interpellare existimandus est.

D. *ὡς ἂν ὁ εἰδὼς — παράγοι*] quomodo in fraudem inducere possit. Nam ita *παράγειν* capiendum esse certum arbitramur. Reip. II. p. 383. A. *ἡμᾶς ψεύδεσι παράγειν ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ*. Eodem modo antea *ἀπάγειν* dictum, de quo compares Gorg. p. 453. B.
τοὺς ἐντοπίους θεούς] V. supra p. 232. B. p. 238. C. p. 263. D. Callidus sapientiae suae dissimulator Socrates diis tribuit quae ipsi unice debentur.
μόνον δήλωσον] *μόνον* cum imperativo iunctum, ut Lat. modo. Phaedon. p. 63. E. *μόνον τὸ ἑαυτοῦ παρασκευαζέτω*. Sed pervulgatus hic usus loquendi est, ut exemplorum confirmatione non indigeat.

Ἴθι δή μοι ἀνάγνωθι] Exspectabas: *Ἴθι δή, ἀνάγνωθί μοι τὴν τοῦ Λ. λ. ἀρχήν*. Sed noli quidquam attrectare. Similia exempla, in quibus *μοι* encliticum ita praemittitur, ut cum reliqua coaluerit oratione, collegit Fritschius Quaestionn.

Cap. XLVI. ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐ παντὶ δῆλον τό γε τοιόνδε, ὡς περὶ μὲν ἔνια τῶν τοιούτων ὁμονοητικῶς ἔχομεν, περὶ δ' ἔνια στασιωτικῶς;

ΦΑΙ. Δοκῶ μὲν ὃ λέγεις μανθάνειν, ἔτι δ' εἰπὲ σαφέστερον.

ΣΩ. Ὅταν τις ὄνομα εἴπῃ σιδήρου ἢ ἀργύρου, ἆρ' οὐ τὸ αὐτὸ πάντες διενοήθημεν;

ΦΑΙ. Καὶ μάλα.

ΣΩ. Τί δ' ὅταν δικαίου ἢ ἀγαθοῦ; οὐκ ἄλλος ἄλλῃ φέρεται, καὶ ἀμφισβητοῦμεν ἀλλήλοις τε καὶ ἡμῖν αὐτοῖς;

ΦΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἐν μὲν ἄρα τοῖς συμφωνοῦμεν, ἐν δὲ τοῖς οὔ. B

ΦΑΙ. Οὕτω.

ΣΩ. Ποτέρωθι οὖν εὐαπατητότεροί ἐσμεν, καὶ ἡ ῥητορικὴ ἐν ποτέροις μεῖζον δύναται;

ΦΑΙ. Δῆλον, ὅτι ἐν οἷς πλανώμεθα.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸν μέλλοντα τέχνην ῥητορικὴν μετιέναι πρῶτον μὲν δεῖ ταῦτα ὁδῷ διῃρῆσθαι, καὶ εἰληφέναι τινὰ χαρακτῆρα ἑκατέρου τοῦ εἴδους, ἐν ᾧ τε ἀνάγκη τὸ πλῆθος πλανᾶσθαι καὶ ἐν ᾧ μή.

P. 263. A. *στασιωτικῶς*] Paullo ante Coisl. *τῶν ὄντων ὁμ.* Vulgo *στασιαστικῶς*, invitis codd. melioribus.
B. *τὸ πλῆθος πλανᾶσθαι*] *τὸ εἶδος* Vat. Ven. *Π*. Par. DGNOPT.

Luciann. p. 27. Alia id genus ipsi ad p. 258. A. notavimus.

Παῦσαι] Int. *ἀναγιγνώσκων*. v. ad Apol. Socrat. p. 26. A. ed. 3. Collectis ibi a nobis rei exemplis adde nunc etiam Sophocl. Oed. Col. v. 1039. ed. Br. *πιστωθεὶς ὅτι, ἣν μὴ θάνω 'γὼ πρόσθεν, οὐχὶ παύσομαι.* ubi int. *οὕτω ποιῶν*. Aiac. v. 483. *παῦσαί γε μέντοι*, ubi ex *ἔλεξας* intellig. *λέγων*. Electr. v. 1428. *παύσασθε* sc. *διαλεγόμενοι*.

P. 263. B. *Ἐν μὲν ἄρα τοῖς συμφωνοῦμεν* —] Ita constanti loquendi consuetudine scriptum pro eo quod exspectabas *ἐν τοῖς μὲν ἄρα*. De Rep. V. p. 467. D. *εἰς μὲν ἄρα τὰς ἄξουσιν, εἰς δὲ τὰς εὐλαβήσονται.* Menex. p. 241. C. Theaet. p. 167. E. Sed satis exemplorum collegerunt Fischer. ad Weller. I. p. 331. Hermann. ad Viger. p. 699. Ast. ad Legg. p. 177. Matthiae Gr. §. 288. ann. 3. p. 740 sq. ed. 3.

ὁδῷ διῃρῆσθαι] via et ratione discrevisse. Ita *ὁδῷ* legitur etiam Reip. VII. p. 533.

C *ΦΑΙ.* *Καλὸν γοῦν ἄν, ὦ Σώκρατες, εἶδος εἴη κατανενοηκὼς ὁ τοῦτο λαβών.*

ΣΩ. *Ἔπειτά γε οἶμαι πρὸς ἑκάστῳ γιγνόμενον μὴ λανθάνειν, ἀλλ' ὀξέως αἰσθάνεσθαι, περὶ οὗ ἂν μέλλῃ ἐρεῖν, ποτέρου ὂν τυγχάνει τοῦ γένους.*

ΦΑΙ. *Τί μήν;*

ΣΩ. *Τί οὖν τὸν ἔρωτα; πότερον φῶμεν εἶναι τῶν ἀμφισβητησίμων, ἢ τῶν μή;*

ΦΑΙ. *Τῶν ἀμφισβητησίμων δήπου. ἢ οἴει ἄν σοι συγχωρῆσαι εἰπεῖν ἃ νῦν δὴ εἶπες περὶ αὐτοῦ, ὡς βλάβη τέ ἐστι τῷ ἐρωμένῳ καὶ ἐρῶντι, καὶ αὖθις ὡς*
D *μέγιστον τῶν ἀγαθῶν τυγχάνει;*

ΣΩ. *Ἄριστα λέγεις. ἀλλ' εἰπὲ καὶ τόδε — ἐγὼ γάρ τοι διὰ τὸ ἐνθουσιαστικὸν οὐ πάνυ μέμνημαι — εἰ ὡρισάμην ἔρωτα ἀρχόμενος τοῦ λόγου.*

ΦΑΙ. *Νὴ Δί' ἀμηχάνως γε ὡς σφόδρα.*

ΣΩ. *Φεῦ, ὅσῳ λέγεις τεχνικωτέρας νύμφας τὰς Ἀχελώου καὶ Πᾶνα τὸν Ἑρμοῦ Λυσίου τοῦ Κεφάλου*

C. *ἢ οἴει ἂν — τυγχάνει*] In vett. editt. haec verba tribuuntur Socrati, Phaedro autem verba *Ἄριστα λέγεις.* Primus emendavit Heindorf.

D. *ὡς σφόδρα*] Bodl. cum *ΔΠ* D G N O P T. Flor. g. h. Vind. 7. *α.* *ὡς* omittit. Dein *Ἀχελώιου* Bodl. et pro *Πᾶνα* Bodl. Vat. Ven. *ΠΦ.* Par. G P T *πάντα.* Mox Bodl. et pauci alii *πρὸς λόγου εἶναι.*

B. Aristotel. Top. II. 43. De verbo *διαιρεῖσθαι* v. Ind. ad Rempubl.

C. *πρὸς ἑκάστῳ γιγνόμενον μὴ λανθάνειν*] Repetendum *δεῖ* e superioribus. Hoc igitur dicit: oportet eum, quum in unumquodque mente et cogitatione pervenit, non latere etc. Dictionem: *πρός τινι γίγνεσθαι*, ad Phileb. p. 18. D. Politic. p. 264. A. et alibi illustratam dedimus. Paullo ante Badhamus scribendum censet: *Μᾶλλον γοῦν ἂν — ὁ τοῦτον (χαρακτῆρα) λαβών.* Non opus. Nam sententia haec potius est: Pulcram sane speciem intellexit, si quis hoc perceperit.

Τί οὖν τὸν Ἔρωτα; πότερον φῶμεν —] Accusativus, qui proprie cum sequenti verbo debebat cohaerere, interrogandi formula *τί οὖν* attractus. Sophist. p. 266. C. *τί δὲ τὴν ἡμετέραν τέχνην; ἆρ' οὐκ αὐτὴν μὲν οἰκίαν οἰκοδομικῇ φήσομεν ποιεῖν;* Idem nominativi usus est. De Rep. I. p. 332. E. *τί δὲ ὁ δίκαιος; ἐν τίνι πράξει καὶ πρὸς τί ἔργον δυνατώτατος φίλους ὠφελεῖν;* Atque ita nunc etiam p. 350. A. distinxerim: *τί δὲ ὁ ἀνεπιστήμων; οὐχὶ ὁμοίως μὲν ἐπιστήμονος πλεονεκτήσειεν ἄν;* Pro *πότερον* facile quis cum Hirschigio corrigendum putet *ποτέρων.* Quod tamen non est unice necessarium.

πρὸς λόγους εἶναι. ἢ οὐδὲν λέγω, ἀλλὰ καὶ ὁ Λυσίας
ἀρχόμενος τοῦ ἐρωτικοῦ ἠνάγκασεν ἡμᾶς ὑπολαβεῖν
τὸν Ἔρωτα ἕν τι τῶν ὄντων, ὃ αὐτὸς ἐβουλήθη, E
καὶ πρὸς τοῦτο ἤδη συνταξάμενος πάντα τὸν ὕστερον
λόγον διεπεράνατο; βούλει πάλιν ἀναγνῶμεν τὴν ἀρ-
χὴν αὐτοῦ;

ΦΑΙ. Εἴ σοί γε δοκεῖ· ὃ μέντοι ζητεῖς, οὐκ ἔστ᾽ αὐτόθι.

ΣΩ. Λέγε, ἵν᾽ ἀκούσω αὐτοῦ ἐκείνου.

Cap. XLVII. ΦΑΙ. Περὶ μὲν τῶν ἐμῶν πρα-
γμάτων ἐπίστασαι, καὶ ὡς νομίζω συμφέρειν ἡμῖν τού-
των γενομένων, ἀκήκοας. ἀξιῶ δὲ μὴ διὰ τοῦτο ἀτυ- 264
χῆσαι ὧν δέομαι, ὅτι οὐκ ἐραστὴς ὢν σοῦ τυγχάνω·
ὡς ἐκείνοις μὲν τότε μεταμέλει ὧν ἂν εὖ ποιήσωσιν,
ἐπειδὰν τῆς ἐπιθυμίας παύσωνται.

ΣΩ. Ἦ πολλοῦ δεῖν ἔοικε ποιεῖν ὅδε γε ὃ ζητοῦ-
μεν, ὃς οὐδὲ ἀπ᾽ ἀρχῆς, ἀλλ᾽ ἀπὸ τελευτῆς ἐξ ὑπτίας

E. *αὐτὸς ἐβουλήθη*] Sic Bodl. Vindobonenses aliique plurimi. V. *ἠβουλήθη*. Paullo post vulgo *αὐτοῦ τὴν ἀρχήν*, praeter codicum fidem.
P. 264. *τότε μεταμέλει*] *τὸ τότε μ.* Bodl. cum Vat. et Ven. *Π*. Idem dein *ζητούμενος* pro *ζητοῦμεν* et *ἐρασθεὶς* pro *ἐραστής*, ut et Coisl.
Ἦ πολλοῦ δεῖν] V. *ἢ π. δ.* errore.

ἢ οἴει ἄν σοι συγχωρῆσαι —] an putas amorem tibi fuisse concessurum, ut de eo diceres quae paullo ante dixisti, nisi esset in numero *τῶν ἀμφισβητησίμων*? Nisi forte praestat cum Car. Badhamo pro *συγχωρῆσαι* refingere *ἐγχωρῆσαι*. De verbis *μέγιστον τῶν ἀγαθῶν τυγχάνει* v. ad p. 230. A. unde Hirschigium apparebit non debuisse *ὢν* ante *τυγχάνει* inculcare.

D. *νύμφας τὰς Ἀχελώου* —] h. e. *τοὺς ἐντοπίους θεούς*, quibus supra suae orationis artificium tribuebat callidus *εἴρων*.

ἢ οὐδὲν λέγω, ἀλλὰ καὶ ὁ Λ.] Retractans atque corrigens quod modo dixit, interrogat: an nihil est (falsum) quod dico, coëgitque nos Lysias statim ab initio sermonis sui amatorii amorem tanquam unum quiddam mente concipere? In quibus apparet *ἕν τι* denotare generalem amoris notionem, qua omnia, quae ad eius vim et naturam pertineant, contineantur. Hinc perspicuum est, quorsum spectent verba proxima: *καὶ πρὸς τοῦτο — διεπεράνατο;*

P. 264. *ὃς οὐδὲ ἀπ᾽ ἀρχῆς, ἀλλ᾽ ἀπὸ τελευτῆς* —] qui nec a principio, sed a fine supine orationem quasi retro transnare conetur. Quorum verborum sen-

ἀνάπαλιν διανεῖν ἐπιχειρεῖ τὸν λόγον, καὶ ἄρχεται ἀφ' ὧν πεπαυμένος ἂν ἤδη ὁ ἐραστὴς λέγοι πρὸς τὰ παιδικά. ἢ οὐδὲν εἶπον, Φαῖδρε, φίλη κεφαλή;

B ΦΑΙ. Ἔστι γέ τοι δή, ὦ Σώκρατες, τελευτὴ περὶ οὗ τὸν λόγον ποιεῖται.

ΣΩ. Τί δὲ τἆλλα; οὐ χύδην δοκεῖ βεβλῆσθαι τὰ τοῦ λόγου; ἢ φαίνεται τὸ δεύτερον εἰρημένον ἔκ τινος ἀνάγκης δεύτερον δεῖν τεθῆναι, ἤ τι ἄλλο τῶν ῥηθέντων; ἐμοὶ μὲν γὰρ ἔδοξεν, ὡς μηδὲν εἰδότι, οὐκ ἀγεννῶς τὸ ἐπιὸν εἰρῆσθαι τῷ γράφοντι· σὺ δ' ἔχεις τινὰ ἀνάγκην λογογραφικήν, ᾗ ταῦτα ἐκεῖνος οὕτως ἐφεξῆς παρ' ἄλληλα ἔθηκε;

ΦΑΙ. Χρηστὸς εἶ, ὅτι με ἡγεῖ ἱκανὸν εἶναι τὰ
C ἐκείνου οὕτως ἀκριβῶς διιδεῖν.

ΣΩ. Ἀλλὰ τόδε γε οἶμαί σε φάναι ἄν, δεῖν πάντα λόγον ὥςπερ ζῷον συνεστάναι σῶμά τι ἔχοντα αὐτὸν αὑτοῦ, ὥςτε μήτε ἀκέφαλον εἶναι μήτε ἄπουν,

ἢ οὐδὲν εἶπον] V. ἦ οὐδὲν εἶπον. male.
Φαῖδρε, φίλη κεφ.] ὦ Φ. unus Φ quo non opus, v. ad Lach. et p. 197. E. Accedit, quod ὦ addito protenus disperit venusta imitatio Homerici Il. VIII. 281. Τεῦκρε, φίλη κεφαλή. Dein vulg. ὦ ante Σώκρ. om. invitis codd.

tentiam accuratius declarat verbis subsequentibus: ordiaturque ab iis, quae amator in fine demum orationis amato diceret. *Διανεῖν τὸν λόγον* imagine Platoni saepius adhibita dictum, id quod dudum observavit Ruhnken. ad Tim. p. 79. Nec ἐξ ὑπτίας διανεῖν ad explicandum difficile est, quod ab urinatorum arte petitum esse primus perspexit Ast., qui laudat Polluc. VII. 138. p. 787. et Reipubl. VII. p. 529. C.

B. Ἔστι γέ τοι δή — τελευτή —] Hoc dicit: Est sane quidem illud, de quo in principio loquitur, non exordium, sed finis, ut ab eo iustus rerum ordo neglectus videatur. Particulas γέ τοι δὴ habes Reip. V. p. 476. E. δεῖ γέ τοι δή, ἔφη. VI. p. 504. A. πρέπει γέ τοι δή. Criton. in. φασί γέ τοι δὴ οἵ τούτων κύριοι. v. Hermann. ad Viger. p. 828.

B. οὐ χύδην δοκεῖ βεβλῆσθαι] nonne temere profusa ac disiecta sunt?

οὐκ ἀγεννῶς τοὐπιὸν εἰρῆσθαι —] mihi enim satis confidenter a scriptore videtur dictum esse, quidquid ei in buccam venit, iusto rerum ordine prorsus neglecto. Cum reprehensione dici istud οὐκ ἀγεννῶς non est obscu-

ἀλλὰ μέσα τ' ἔχειν καὶ ἄκρα, πρέποντ' ἀλλήλοις καὶ τῷ ὅλῳ γεγραμμένα.

ΦΑΙ. Πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩ. Σκέψαι τοίνυν τὸν τοῦ ἑταίρου σου λόγον, εἴθ' οὕτως εἴτε ἄλλως ἔχει· καὶ εὑρήσεις τοῦ ἐπιγράμματος οὐδὲν διαφέροντα, ὃ Μίδᾳ τῷ Φρυγί φασί τινες ἐπιγεγράφθαι. D

ΦΑΙ. Ποῖον τοῦτο, καὶ τί πεπονθός;

ΣΩ. Ἔστι μὲν τοῦτο τόδε·

χαλκῆ παρθένος εἰμί, Μίδα δ' ἐπὶ σήματι κεῖμαι.
ὄφρ' ἂν ὕδωρ τε νάῃ καὶ δένδρεα μακρὰ τεθήλῃ,
αὐτοῦ τῇδε μένουσα πολυκλαύτου ἐπὶ τύμβου
ἀγγελέω παριοῦσι, Μίδας ὅτι τῇδε τέθαπται.

ὅτι δ' οὐδὲν διαφέρει αὐτοῦ πρῶτον ἢ ὕστατόν τι λέγεσθαι, ἐννοεῖς που, ὡς ἐγῷμαι, E

ΦΑΙ. Σκώπτεις τὸν λόγον ἡμῶν, ὦ Σώκρατες.

Cap. XLVIII. ΣΩ. Τοῦτον μὲν τοίνυν, ἵνα μὴ σὺ ἄχθῃ, ἐάσωμεν — καίτοι συχνά γε ἔχειν μοι

C. ὥςτε μήτε ἀκέφαλον] μὴ τὸ Vat. Par. GT et pr. Ven. Π.

D. πολυκλαύτου] πολυκλαύστου ΞΠDFGNOP. Flor. g. g. Vind. 4. 7. α. Paullo ante Bodl. Μίδᾳ.

E. ἄχθῃ, ἐάσωμεν —] V. ἐάσω, quod est in paucissimis codicibus.

rum, pro cum audaci temeritate: alibi est intrepide, fortiter, ut Gorg. p. 492. D. 521. A. Reip. VII. p. 529. A. Charmid. p. 158. C. Ironicum formulae usum aperte indicat istud τὸ ἐπιόν, quo significatur quidquid primum in mentem venit. Fallitur ergo Hermogenes de formis I. 12. p. 279. ed. Walz. οὐκ ἀγεννῶς hic quoque cum laude dici existimans. Verba ὡς μηδὲν εἰδότι cum ἐμοὶ nectenda; nam hic quoque loquentem audimus callidum sapientiae suae dissimulatorem.

χρηστὸς εἶ] V. Ruhnken. ad Tim. p. 132.

C. Ἀλλὰ τόδε γε οἶμαι σε φ. —] Nobilissimum praeceptum, de quo vide etiam interpp. ad Longin. X. 1. Dionys. Art. rhet. c. X. §. 6. Eandem sententiam aliter paullo informavit Horat. Art. Poët. v. 1 sqq. — τῷ ὅλῳ γεγραμμένα, et inter se et cum toto convenienter descripta.

D. Χαλκῆ παρθένος —] De hoc epigrammate, cuius auctor iam Platonis aetate incertus fuit, v. Iacobs ad Anthol. Gr. T. I. p. 192. Anthol. Palat. T. I. p. 348. T. III. p. LIII. Ilgen ad Hymn. Hom. p. 607. et quae monuit Schleiermach. p. 391. Krisch. p. 105.

δοκεῖ παραδείγματα, πρὸς ἅ τις βλέπων ὀνίναιτ' ἄν, μιμεῖσθαι αὐτὰ ἐπιχειρῶν μὴ πάνυ τι — εἰς δὲ τοὺς
265 ἑτέρους λόγους ἴωμεν. ἦν γάρ τι ἐν αὐτοῖς, ὡς δοκῶ, προςῆκον ἰδεῖν τοῖς βουλομένοις περὶ λόγων σκοπεῖν.

ΦΑΙ. Τὸ ποῖον δὴ λέγεις;

ΣΩ. Ἐναντίω που ἤστην· ὁ μὲν γὰρ ὡς τῷ ἐρῶντι, ὁ δ' ὡς τῷ μὴ δεῖ χαρίζεσθαι ἐλεγέτην.

ΦΑΙ. Καὶ μάλ' ἀνδρικῶς.

ΣΩ. Ὤιμην σε τἀληθὲς ἐρεῖν, ὅτι μανικῶς. ὃ μέντοι ἐζήτουν ἐστὶν αὐτὸ τοῦτο. μανίαν γάρ τινα ἐφήσαμεν εἶναι τὸν Ἔρωτα. ἦ γάρ;

ΦΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Μανίας δέ γε εἴδη δύο, τὴν μὲν ὑπὸ νοσημάτων ἀνθρωπίνων, τὴν δὲ ὑπὸ θείας ἐξαλλαγῆς τῶν εἰωθότων νομίμων γιγνομένην.

P. 265. C. *ἀπίθανον λόγον*] λόγου Bodl. et pr. Par. B. Dein προςεπαίξαμεν CH. et corr. ΣB. Flor. a. b. c. Sed de Attica

E. *πρὸς ἅ τις — μὴ πάνυ τι*] Verba nonnihil habent obscuritatis. Si genuina sunt, de quo tamen dubitamus, nullo pacto potest alius esse eorum sensus, nisi hic: multa oratio ista Lysiana habere videtur *παραδείγματα*, in quae quis intuens capiat utilitatem, dum ea videlicet conetur imitari non admodum. Ita vero *μὴ πάνυ τι* in clausula collocatum putamus propter insignem negationis gravitatem, in qua ratione nollem olim cum Heindorfio haesissemus. Nisi forte post *μὴ πάνυ τι* locum habet aposiopesis. Winckelmann. Praef. ad Phaedr. ed. min. Tur. p. IX. post *πάνυ τι* excidisse putat: *εὐφυὴς ὤν*. Quod ab universi loci sententia abhorret.

P. 265. *τῶν εἰωθότων νομίμων*] Recte huius loci integritatem defendit Osann. ad Lycurg. p. 42 sq., ubi haec sunt: τοῖς νομίμοις τοῖς κατὰ τὴν Μεγαρέων πόλιν εἰθισμένοις. Nam Heindorf. *εἰωθότων* aliunde putabat irrepsisse. Nec haerendum in eo, quod *νόμιμα* est loco substantivi: huius enim generis exempla collegit Heindorf. ad Sophist. §. 32. plura ipsi dabimus ad Legg. I. p. 636. B. Est autem verborum sententia haec: Duo furoris distinximus genera, alterum, quod ab humanis morbis proficisceretur; alterum, quod efficeretur divina quadam vi, qua ab iis, quae usu et consuetudine essent recepta, veluti dimoveremur.

B. *τεττάρων θεῶν — μέρη διελόμενοι*] Significantur ea, quae supra inde a p. 244. A. de furoris divinitus immissi generibus disputata leguntur. Etenim universi furoris duo ponuntur genera, alterum humanum, divinum alterum. Sed furoris divini rursus quatuor formae atque partes discernuntur.

ΦΑΙ. Πάνυ γε. B

ΣΩ. Τῆς δὲ θείας τεττάρων θεῶν τέτταρα μέρη διελόμενοι, μαντικὴν μὲν ἐπίπνοιαν Ἀπόλλωνος θέντες, Διονύσου δὲ τελεστικήν, Μουσῶν δ' αὖ ποιητικήν, τετάρτην δὲ Ἀφροδίτης καὶ Ἔρωτος, ἐρωτικὴν μανίαν ἐφήσαμέν τε ἀρίστην εἶναι, καὶ οὐκ οἶδ' ὅπῃ τὸ ἐρωτικὸν πάθος ἀπεικάζοντες, ἴσως μὲν ἀληθοῦς τινος ἐφαπτόμενοι, τάχα δ' ἂν καὶ ἄλλοσε παραφερόμενοι, κεράσαντες οὐ παντάπασιν ἀπίθανον λόγον, C μυθικόν τινα ὕμνον προςεπαίσαμεν μετρίως τε καὶ εὐφήμως τὸν ἐμόν τε καὶ σὸν δεσπότην Ἔρωτα, ὦ Φαῖδρε, καλῶν παίδων ἔφορον.

ΦΑΙ. Καὶ μάλα ἔμοιγε οὐκ ἀηδῶς ἀκοῦσαι.

Cap. XLIX. ΣΩ. Τόδε τοίνυν αὐτόθεν λά-

forma v. Fischer. ad Weller. I. p. XXI. Praefat. et Lobeck. ad Phryn. p. 240.

ἔμοιγε οὐκ] V. *ἐμοὶ μὲν οὐκ* contra auctoritatem librorum Bodl. Vat. Ven. *ΠΣΦ*. Par. D O P al.

καὶ οὐκ οἶδ' ὅπῃ — ἔφορον] In his verbis distinguendis sequendum duximus Im. Bekkerum, qui *μυθικόν τινα ὕμνον προςεπαίσαιμεν — τὸν — Ἔρωτα* coniunxit; hoc enim idem esse putamus ac si scriptum esset: *ἐπαίσαμεν μυθικόν τινα ὕμνον — εἰς τὸν ἐμόν τε καὶ σὸν δεσπότην Ἔρωτα*. Neque aliam sententiam Buttm. est secutus, cuius haec sunt verba: „Mihi, inquit, duplex accusativus, *προςπαίζειν θεὸν ὕμνον*, ex hoc loco probandus videtur." Nimirum *προςεπαίσαμεν* per synesin dictum, idem est quod *προςπαίζοντες ὑμνήσαμεν*. Aliter tamen statuit Schleiermach., qui corrigendum censet: *κεράσαντες οὐ παντάπασιν ἀπιθάνῳ λόγῳ μυθικόν τινα ὕμνον, προςεπαίσαμεν κτλ.*, quod ne unus quidem codex confirmat. Alia etiam Heindorfii et Astii fuit sententia, qui post *ὕμνον* distinxerunt, ut haec: *μυθικόν τινα ὕμνον*, praegressis illis *οὐ παντάπασι ἀπ. λόγον*, explicationis gratia addita putanda essent. Participia, *ἴσως μὲν ἀληθοῦς τινος ἐφαπτόμενοι, τάχα δ' ἂν καὶ παραφερόμενοι*, inserviunt illustrandis verbis, *οὐκ οἶδ' ὅπῃ τὸ ἐρωτικόν πάθος ἀπεικάζοντες*. Verbum *εἰκάζειν* et *ἀπεικάζειν* comparandi positum significatione illustravit Ruhnken. ad Tim. p. 95. Dein *μετρίως* idem fere est quod *καλῶς*, de quo usu v. ad Remp. VI. p. 484. B. *εὐφήμως* autem pertinet eo, quod de Amoris maiestate ac dignitate oratione illa nihil detraxit. — *καλῶν παίδων*, orationum.

C. *Καὶ μάλα — οὐκ ἀηδῶς*] Dicitur ut *καὶ πάνυ* sequente *οὐ*, cuius exempla afferre poenitet. Supra p. 228. A. *παντὸς μᾶλλον — οὐκ*.

αὐτόθεν] ex hac ipsa oratione videamus, quomodo a reprehensione ad laudes transiri potuerit.

βωμεν, ὡς ἀπὸ τοῦ ψέγειν πρὸς τὸ ἐπαινεῖν ἔσχεν ὁ λόγος μεταβῆναι.

ΦΤΙ. Πῶς δὴ οὖν αὐτὸ λέγεις;

ΣΩ. Ἐμοὶ μὲν φαίνεται τὰ μὲν ἄλλα τῷ ὄντι παιδιᾷ πεπαῖσθαι· τούτων δέ τινων ἐκ τύχης ῥηθέν-
D *των δυοῖν εἰδοῖν, εἰ αὐτοῖν τὴν δύναμιν τέχνῃ λαβεῖν δύναιτό τις, οὐκ ἄχαρι.*

ΦΑΙ. Τίνων δή;

ΣΩ. Εἰς μίαν τε ἰδέαν συνορῶντα ἄγειν τὰ πολλαχῇ διεσπαρμένα, ἵν' ἕκαστον ὁριζόμενος δῆλον ποιῇ περὶ οὗ ἂν ἀεὶ διδάσκειν ἐθέλῃ, ὥσπερ τὰ νῦν δὴ

D. *αὐτοῖν τὴν δύναμιν*] Sic ΓΔΞΠBCDGH. et corr. F. cum Florr. a. b. c. g. h. i. ϑ. Vind. 4. 7. α. Vulgo *αὐτήν*.

ἕτερον δὴ εἶδος] *μὴ* Bodl. Vat. Ven. Π. Par. D. quod videtur ortum ex *μοι*, ut scriptum habent Par. NOP.

E. *δύνασθαι τέμνειν*] V. *διατέμνειν*, quod e Bodl. et aliis mutatum.

τούτων δέ τινων ἐκ τύχης — οὐκ ἄχαρι] **von den beiden Arten dieser etwa zufällig gesprochenen Reden** etc. Referuntur haec ad superiora illa p. 265. A. *ἐναντίω που ἤστην· ὁ μὲν γάρ, ὡς τῷ ἐρῶντι, ὁ δὲ ὡς τῷ μὴ δεῖ χαρίζεσθαι ἐλεγέτην.* Indefinite vero Socrates argumentum eorum significat, quia non iam vult clarius significare quae sunt in duabus prioribus parum verecunde exposita. Depravavit locum Badhamus corrigendo: *τούτων δέ τι τῶν ἐκ τύχης ῥηθέν, τὸ τοῖν εἰδοῖν.* Genitivi usum ne mireris, alia id genus tetigit Matth. Gr. §. 342. 3. Intelligit autem *τὴν δύναμιν κτλ.* duplicem artis dialecticae usum, qui cernitur in notionibus vel ad unum genus revocandis vel recte dividendis, quem quidem usum Platone duce illustrat etiam Cicero Orat. c. 33. §. 117 sqq. De Orat. I. c. 44. §. 188 sqq. Nam dialectici ars duplici munere censetur, ut vel disiunctas ac dispersas notionum partes in unum colligat genus, quo iusta definitione explicentur, vel notiones generales accommodate ad membrorum compositionem, h. e. naturae ipsarum formarum convenienter, dissolvat riteque discernat. Quod ipsum amoris exemplo illustratur. Furor enim, quo omnis amoris vis comprehenditur, quum antea in formas suas esset divisus, h. e. in laevum quendam atque dextrum furorem; in laevo rursus diviso ait deinde iterum laevum quendam amorem esse repertum, in dextro autem emersisse amorem divinum omnium bonorum auctorem. P. 266. B. *τούτων δὴ ἔγωγε αὐτὸς ἐραστής, τῶν διαιρέσεων καὶ συναγωγῶν.* P. 273. E. *ἐὰν μή τις κατ' εἴδη τε διαιρεῖσθαι τὰ ὄντα καὶ μιᾷ ἰδέᾳ δυνατὸς ᾖ καθ' ἓν ἕκαστον περιλαμβάνειν, οὔποτ' ἔσται τεχνικὸς λόγων πέρι.* Sophist. p. 253. B. D. E. p. 254. D sqq. Phileb. p. 16. E. coll. 57. E. quo loco egregie illustratur synthetica pariter atque analytica notionum tractatio. Polit. p. 285 A sqq.

περὶ ἔρωτος ὃ ἔστιν ὁρισθέν, εἴτ' εὖ εἴτε κακῶς ἐλέχθη· τὸ γοῦν σαφὲς καὶ τὸ αὐτὸ αὑτῷ ὁμολογούμενον διὰ ταῦτ' ἔσχεν εἰπεῖν ὁ λόγος.

ΦΑΙ. Τὸ δ' ἕτερον δὴ εἶδος τί λέγεις, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Τὸ πάλιν κατ' εἴδη δύνασθαι τέμνειν κατ' E
ἄρθρα, ᾗ πέφυκε, καὶ μὴ ἐπιχειρεῖν καταγνύναι μέρος μηδέν, κακοῦ μαγείρου τρόπῳ χρώμενον· ἀλλ' ὥςπερ ἄρτι τὼ λόγω τὸ μὲν ἄφρον τῆς διανοίας ἕν τι κοινῇ εἶδος ἐλαβέτην, ὥςπερ δὲ σώματος ἐξ ἑνὸς διπλᾶ καὶ ὁμώνυμα πέφυκε, σκαιά, τὰ δὲ δεξιὰ κλη- 266

τὸ μὲν ἄφρον] μὲν vulgo aberat, quod libri habent plerique omnes.

P. 266. σκαιά, τὰ δὲ δεξιὰ κλ.] Pariss. D N O P. Flor. g h. Vind. 4. 7. α. τὰ μὲν σκαιά. Sed τὰ μὲν sequente τὰ δὲ recte omittitur, de quo loquendi genere v. ad Protag. p. 320. A. 331. B. Politic. p. 291. D. Male igitur Turicc. τὰ μὲν addiderunt. Dein

D. συνορῶντα ἄγειν] Recte Heindorfius scriptorem censet adhibito verbo συνορᾶν maluisse ἄγειν dicere quam συνάγειν. Praeterea etiam animadvertendum, συνορῶντα ἄγειν dictum esse ἀνακολούθως, perinde ac si praecedat: οὐκ ἄχαρι τινὰ δύνασθαι λαβεῖν αὐτοῖν τὴν δύναμιν; unde accusativus συνορῶντα habet explicationem. — ὃ ἔστιν ὁρισθέν, quum finitum esset, in quo Amoris vis et natura cerneretur. Nam ὁρισθέν est nominativus absolutus, pro ὁρισθέντος positus. Schleiermacherus: „*So wie wir ietzt eben von der Liebe erst nach gegebener Erklärung, was sie sei, vielleicht gut, vielleicht auch schlecht geredet haben; wenigstens das bestimmte und mit sich selbst übereinstimmende hatte unsere Rede von daher.*“ Nominativi absoluti usum eundem habes Lysiae Nicom. §. 2. προσταχθὲν γὰρ αὐτῷ τεσσάρων μηνῶν ἀναγράψαι — κατέστησεν κτλ. conf. intpp. ad Gregor. Corinth. p. 38 sqq. Hermann. ad Viger. p. 709, 213. Matthiae Gr. Ampl. §. 564. extr.

E. καταγνύναι μέρος μηδέν] Similis lusus est Menon. p. 77. A. καὶ παῦσαι πολλὰ ποιῶν ἐξ ἑνός, ὅπερ φασὶ τοὺς συντρίβοντας ἑκάστοτε οἱ σκώπτοντες. Apte comparant Cic. de Fin. II. 9. hoc non est **dividere**, sed **frangere**. Rem ipsam philosophus, ut antea indicavimus, etiam in Sophista, Philebo, Politico, Republica, aliis libris, eodem modo illustrat. — ἀλλ' ὥςπερ ἄρτι —, h. e. ἀλλ' οὕτω ποιεῖν, ὥςπερ ἄρτι κτλ. In proximis quisque sua sponte levem animadvertet anacoluthiam, de qua verbo monuisse sufficiet. Nec quidquam obscuritatis habet participium προτεινάμενος, quod Astius scite interpretatur in medium afferens, proferens, collatis locis Gorg. p. 518. B. Legg. X. p. 897. D. Sophist. p. 247. D.

θέντα, οὕτω καὶ τὸ τῆς παρανοίας ὡς ἓν ἐν ἡμῖν πεφυκὸς εἶδος ἡγησαμένω τὼ λόγω, ὁ μὲν τὸ ἐπ' ἀριστερὰ τεμνόμενος μέρος πάλιν τοῦτο τέμνων οὐκ ἐπανῆκε, πρὶν ἐν αὐτοῖς ἐφευρὼν ὀνομαζόμενον σκαιόν τινα ἔρωτα ἐλοιδόρησε μάλ' ἐν δίκῃ, ὁ δ' εἰς τὰ ἐν δεξιᾷ τῆς μανίας ἀγαγὼν ἡμᾶς, ὁμώνυμον μὲν ἐκείνῳ,
B *θεῖον δ' αὖ τιν' ἔρωτα ἐφευρὼν καὶ προτεινάμενος ἐπήνεσεν ὡς μεγίστων αἴτιον ἡμῖν ἀγαθῶν.*

ΦΑΙ. Ἀληθέστατα λέγεις.

Cap. L. *ΣΩ. Τούτων δὴ ἔγωγε αὐτός τε ἐραστής, ὦ Φαῖδρε, τῶν διαιρέσεων καὶ συναγωγῶν, ἵν' οἷός τε ὦ λέγειν τε καὶ φρονεῖν· ἐάν τέ τιν' ἄλλον ἡγήσωμαι δυνατὸν εἰς ἓν καὶ ἐπὶ πολλὰ πεφυκόθ'*

vulgo *τάδε ἢ δεξιά*, quod e plurimis optimisque libris est emendatum.

ὡς ἓν ἐν ἡμῖν π.] V. *ὡς ἐν ἡμῖν*. Codd. EF. *ὡς ἓν ἡμῖν*. Recepimus cum Heindorfio et Bekkero utrumque. Bodl. *ὑμῖν*.

εἰς τὰ ἐν δεξιᾷ τ. μ.] V. *εἰς τὰ δεξιά*. Bodl. et alii *εἰς τὰ ἐνδέξια*. Sed *ΓΞΣΦ*BCHTr. liquido *ἐν δεξιᾷ*.

B. *μεγίστων αἴτιον ἡμῖν*] V. *ἡμῖν αἴτιον*, invitis codd. plerisque omnibus, exceptis prope solis Par. EF. et Coisl.

καὶ συναγωγῶν] V. *συναγάγών*, quod e *ΣΦ*Dr. Flor. g. h.

P. 266. A. *πρὶν ἐν αὐτοῖς ἐφ. ὀν.*] Refertur *αὐτοῖς* per synesin ad *τὸ ἐπ' ἀριστερὰ μέρος* in quo multitudinis notio comprehensa est. Quo neglecto Badhamus audacter refingi iussit: *τὸ ἐπ' ἀριστερὰ τεμνόμενος εἰς μέρη κτλ.* quod ne nauci quidem faciendum.

B. *εἰς ἓν καὶ ἐπὶ πολλά*] Intelligit genera et partes notionum s. idearum; de quo v. Prolegomm. nostra ad Phileb. coll. Phileb. p. 16. E. — Verba *κατόπισθε* — *θεοῖο* clausulam hexametri conficiunt, ductam illam fortasse ex Homer. Odyss. V, 193. VII, 38., ut Heindorf. aliique censuerunt.

καλῶ δὲ οὖν—] Sed, utut hoc habet, certe adhuc dialecticos appellare soleo. De hoc usu vocularum *δὲ οὖν* v. ad Remp. X. p. 608. A.

C. *τί χρὴ καλεῖν*] quo nomine eos appellare oporteat, si qui a te Lysiaque didicerint. Nam accusativus *μαθόντας* ex *καλεῖν* pendet, in quo nemo haerebit, licet praecedat *τοὺς δυναμένους*. Formulam *καλεῖν τινά τι*, aliquem aliquo nomine vocare, ad Remp. X. p. 596. B. atque alibi tetigimus. De nomine dialecticorum v. Sophist. p. 253. D. de Rep. p. 533. C. p. 534. E. Phileb. p. 56. A. Gorg. p. 465. A. sqq. Theaet. p. 161. E. al.

ἢ τοῦτ' ἐκεῖνό ἐστιν, ἡ λόγων τέχνη] Verba commate distinxi, ita ut *ἡ λόγων τέχνη* per appositionem, quam vocant, accipiendum sit, hoc sensu: An hoc illud est, de quo mentio iniiciebatur antea, ars scilicet orationum componendarum? De for-

ὁρᾶν, τοῦτον διώκω κατόπισθε μετ' ἴχνιον ὥστε θεοῖο. καὶ μέντοι καὶ τοὺς δυναμένους αὐτὸ δρᾶν εἰ μὲν ὀρθῶς ἢ μὴ προσαγορεύω, θεὸς οἶδε, καλῶ δὲ οὖν μέχρι τοῦδε διαλεκτικούς. τὰ δὲ νῦν παρὰ σοῦ τε καὶ Λυσίου μαθόντας εἰπὲ τί χρὴ καλεῖν; ἢ τοῦτ' ἐκεῖνό ἐστιν, ἡ λόγων τέχνη, ᾗ Θρασύμαχός τε καὶ οἱ ἄλλοι χρώμενοι σοφοὶ μὲν αὐτοὶ λέγειν γεγόνασιν, ἄλλους τε ποιοῦσιν, οἳ ἂν δωροφορεῖν αὐτοῖς ὡς βασιλεῦσιν ἐθέλωσι; C

ΦΑΙ. Βασιλικοὶ μὲν ἄνδρες, οὐ μὲν δὴ ἐπιστήμονές γε ὧν ἐρωτᾷς. ἀλλὰ τοῦτο μὲν τὸ εἶδος ὀρθῶς ἔμοιγε δοκεῖς καλεῖν διαλεκτικὸν καλῶν· τὸ δὲ ῥητορικὸν δοκεῖ μοι διαφεύγειν ἔθ' ἡμᾶς. D

Vind. 2. 7. aliis emendatum. Correxit iam olim Spalding. Dein vulgo πεφυκότα ὁρᾶν. Bodl. Vat. Ven. ΠΞ. Coisl. Par. BCGFH. al. πεφυκὸς ὁρᾶν, ut scripsit Bekker. Nos inde extudimus πεφυκόθ' ὁρᾶν.

C. τὰ δὲ νῦν π. σ.] V. τὰ νῦν δέ, quod e Bodl. aliisque melioris notae libris mutatum.

Βασιλικοὶ μὲν ἄνδρες] Bekker. scripsit ἅδρες. Plena oratio fuerit οὗτοι μέν εἰσιν ἄνδρες βασιλικοί, unde articulo nullus hic locus est. Dein τὸ ante εἶδος cum Bodl. om. plurimi.

mula τοῦτ' ἐκεῖνό ἐστιν v. supra ad p. 241. D. Symp. p. 210. E.

ἄλλους τε ποιοῦσιν] Intell. σοφοὺς λέγειν. Eadem ratio est infra p. 268. B. p. 270. D. Protagor. p. 312. E. p. 348. E. Sympos. p. 196. E. Gorg. p. 449. A. et centenis aliis locis. Verbis proximis: οἳ ἂν δωροφορεῖν κτλ. inest elegans irrisio tum ipsorum sophistarum, qui ingentis sapientiae speciem prae se ferentes magnam plerumque a discipulis suis exigere solebant institutionis mercedem (v. ad Apol. Socr. p. 19. E sqq. Hipp. mai. p. 282. B. coll. Boeckh. Oecon. Att. I. p. 133 sqq.), tum eorum, qui illos credula cum reverentia sectantes nihil non bonorum suorum profundebant, modo illorum familiaritate atque disciplina gauderent: cuius generis exemplum in principio Protagorae commemoratur. Quocirca sophistae hoc loco cum regibus Persarum comparantur, quibus constat ingentia vectigalia et tributa quotannis esse soluta. Quanquam Alcib. I. p. 123. A. B. ὁ βασιλικὸς φόρος etiam ad Lacedaemonios refertur, quibus item magna fuerit pendenda pecuniae summa, ut scriptor etiam Lacedaemoniorum reges in mente habere potuerit. Atque omnino reges in Graecia hoc nomine exosos fuisse patet ex Hesiod. Opp. et DD. I, 38. 282., ubi sunt βασιλῆες δωροφάγοι. Ex his vero loci elegantia facile poterit iudicari. Pro οὐ μὲν δὴ ἐπιστήμονές γε ne quis οὐ μὴν δὴ requirat, consulas annot. ad Euthyphron. p. 10. D. Symp. p. 90. al. Ceterum totum qui sequitur locum respicit Cicero Orat. 12, 39.

ΣΩ. Πῶς φῄς; καλόν πού τι ἂν εἴη, ὃ τούτων ἀπολειφθὲν ὅμως τέχνῃ λαμβάνεται. πάντως δ' οὐκ ἀτιμαστέον αὐτὸ σοί τε καὶ ἐμοί. λεκτέον δέ, τί μέντοι καὶ ἔστι τὸ λειπόμενον τῆς ῥητορικῆς;

ΦΑΙ. Καὶ μάλα που συχνά, ὦ Σώκρατες, τά γ' ἐν τοῖς βιβλίοις τοῖς περὶ λόγων τέχνης γεγραμμένοις.

Cap. LI. ΣΩ. [Καὶ] καλῶς γε ὑπέμνησας. προοίμιον μὲν οἶμαι πρῶτον ὡς δεῖ τοῦ λόγου λέγεσθαι ἐν ἀρχῇ. ταῦτα λέγεις — ἦ γάρ; — τὰ κομψὰ τῆς τέχνης;

D. λέγεσθαι ἐν ἀρχῇ] ἐπ' ἀρχῇ Vat. Ven. *Π.* et alii. καὶ ἐπιπίστωσιν λέγειν] Recepimus λέγειν ex edit. Bas. 2. et codicibus tantum non omnibus. Dein codd. multi λόγον δαίδαλον. Unde Winckelm. Praef. ad Phaedr. ed. Tur. min. p. IX.

D. καλόν πού τι — λαμβάνεται] Haec ironice dicta esse bene monet Heindorf., locum ita interpretans: Praeclarum sane sit, quod ab arte dialectica seiunctum tamen arte quadam addisci queat: sed tamen non spernendum hoc nobis. Videlicet ostendit Socrates, ne rhetoricen quidem arte dialectica destitutam esse oportere. — τούτων i. e. τῆς διαλεκτικῆς. De hoc usu pluralis numeri v. ann. ad Apol. Socr. p. 19. D. Gorg. p. 447. B. De Rep. VI. p. 504. D. Phaedon. p. 70. D. Protagor. p. 331. E. Mox τὸ λειπόμενον τῆς ῥητορικῆς est: reliqua rhetorices pars, praeter dialecticam. De μέντοι in interrogatione usurpato conf. supra p. 229. B. 261. C. 267. D.

τὰ κομψὰ τῆς τέχνης] scita illa artis inventa. v. Ruhnken. ad Tim. p. 161. Non vacare haec irrisione vix est quod moneamus. Memorat autem praeter exordium argumenti enarrationem cum testimoniis coniunctam, atque expositionem, etiam τὰ εἰκότα, quae qualia sint, optime decet Spengel De Artt. Scriptorr. p. 30 sq. Ceterum ἦ γάρ; similiter interpositum habes Gorg. p. 468. C. Heusdius tamen Init. Phil. Plat. Vol. II. P. II. p. 182. Platonem censet istud ἦ γάρ; non interposuisse sententiae, sed adiecisse ideoque verba sic distinguit: ταῦτα λέγεις; ἦ γάρ; τὰ κομψὰ τῆς τέχνης. Cui viri eximii iudicio nos non accedimus. Germanice dixeris: *dieses verstehst du — nicht wahr? unter den Feinheiten der Kunst?*

καὶ πίστωσιν οἶμαι — ἄνδρα] et, si recte memini, optimus ille orationum artifex Byzantius etiam πίστωσιν memorat et ἐπιπίστωσιν. Nam ita hoc οἶμαι intelligendum. Phaedon. p. 59. C. Πλάτων δέ, οἶμαι, ἠσθένει. Eundem usum verbi δοκεῖν Heindorf. ad Theaet. §. 2. notavit. De Theodoro Byzantio exposuit Spengel. l. c. p. 98 sqq. Qui quod ceteris rhetorum artificiis dicitur adiecisse πίστωσιν et ἐπί-

ΦΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Δεύτερον δὲ δὴ διήγησίν τινα, μαρτυρίας τ' ἐπ' αὐτῇ, τρίτον τεκμήρια, τέταρτον εἰκότα· καὶ πίστωσιν οἶμαι καὶ ἐπιπίστωσιν λέγειν τόν γε βέλτιστον λογοδαίδαλον Βυζάντιον ἄνδρα.

ΦΑΙ. Τὸν χρηστὸν λέγεις Θεόδωρον;

ΣΩ. Τί μήν; καὶ ἔλεγχόν γε καὶ ἐπεξέλεγχον ὡς 267
ποιητέον ἐν κατηγορίᾳ τε καὶ ἀπολογίᾳ. τὸν δὲ κάλλιστον Πάριον Εὔηνον εἰς μέσον οὐκ ἄγομεν, ὃς ὑποδήλωσίν τε πρῶτος εὗρε καὶ παρεπαίνους; οἱ δ' αὐτὸν καὶ παραψόγους φασὶν ἐν μέτρῳ λέγειν, μνήμης χάριν·

λόγων Δαίδαλον effinxit; repugnante quidem, ut arbitror, loquendi consuetudine.

P. 267. εἰς μέσον οὐκ ἄγομεν] ἐς ΔΠDGNP. Vind. 4. α., quod recepit Bekker.

πίστωσιν, Heindorfius qualem istam esse voluerit se non intelligere confitetur. Astius πίστωσιν dicit esse probationem ex ipsa rei natura ductam, ἐπιπίστωσιν vero ex ipsa oratoris persuasione petitam; Spengelius denique πίστωσιν et ἐπιπίστωσιν nihil ait esse nisi nova vocabula, a Theodoro ficta, quibus denotetur idem, quod alii τῶν τεκμηρίων et τῶν εἰκότων nomine appellaverint. Postremum fateor mihi omnium minime probari, et certe longe aliud quid indicat locus Aristot. Rhet. III, 13. ἔσται οὖν, ἄν τις τὰ τοιαῦτα διαιρῇ, ὅπερ ἐποίουν οἱ περὶ Θεόδωρον, διήγησις ἕτερον καὶ ἐπιδιήγησις καὶ προδιήγησις, καὶ ἔλεγχος καὶ ἐπέλεγχος. Vocabulorum originationem si spectamus, πίστωσις et ἐπιπίστωσις videtur esse: confirmatio primaria ac secundaria. Quam rhetor iste fortasse ab argumentis et probabilibus diversam esse voluit. Ceterum locum ob oculos habuere Cicero Orat. 12. et Quintil. III. 1, 11. — τὸν χρηστὸν λέγεις, ironice dictum; v. Ruhnk. ad Tim. p. 132.

P. 267. Τὸν δὲ κάλλιστον Πάριον Εὔηνον] De hoc vide Gaisford. Poet. Min. T. III, p. 277 sqq. et p. 280. ed. Lips. Groen v. Prinsterer. Iosopogr. Plat. p. 94 sq. Spengel. l. c. p. 92. Hermias p. 191: παρεπαίνους δὲ λέγει, ἵνα ἀντικρὺς μὴ ἐπαινεῖ, δοκεῖ δὲ ἐπαινεῖν, ὁμοίως δὲ καὶ ψέγειν. Itaque Spengel. παρέπαινον et παράψογον partes ὑποδηλώσεως fuisse suspicatur. Huiusmodi autem praecepta rhetorica Evenus in versus redegerat, quod non sine irrisione commemorari facile apparet, ut nollem Heindorfium ea in re offendisse. Similis hominis irrisio est Phaedon. p. 60. E. et 61. C.

σοφὸς γὰρ ἀνήρ —] ἀνὴρ i. q. ἐκεῖνος. v. ad Protagor. p. 315. E. Sic etiam mox p. 267. C. De articuli usu conf. infra p. 279. B. ἔνεστί τις φιλοσοφία τῇ τοῦ ἀνδρὸς διανοίᾳ, ubi nemo articulum τοῦ temere omiserit.

σοφὸς γὰρ ἀνήρ. Τισίαν δὲ Γοργίαν τε ἐάσομεν εὕδειν; οἳ πρὸ τῶν ἀληθῶν τὰ εἰκότα εἶδον ὡς τιμητέα μᾶλλον, τά τε αὖ σμικρὰ μεγάλα καὶ τὰ μεγάλα σμι-
B κρὰ φαίνεσθαι ποιοῦσι διὰ ῥώμην λόγου, καινά τε ἀρχαίως τά τ' ἐναντία καινῶς, συντομίαν τε λόγων καὶ ἄπειρα μήκη περὶ πάντων ἀνεῦρον. ταῦτα δὲ ἀκούων ποτέ μου Πρόδικος ἐγέλασε, καὶ μόνος αὐτὸς

Τισίαν δὲ Γοργ.] Sic codd. pro v. *Τισίαν τε Γοργ.* Dein *ἐάσωμεν* Coisl. et Ven. *Σ.* minus recte.

B. *ὧν δεῖ λόγων τέχνη*] Codd. fere omnes *τέχνην*. Male. Dativum enim proxima exigunt, ut frustra nuper accusativum retinuerint.

Τισίαν δὲ Γ.] V. Cicer. Brut. 12, 16. De Orat. I. 20, 91. III. 21. De Invent. II. 2. Quintil. II. 17, 7. III. 1, 8. Mongitor. Bibl. Sicul. T. I. p. 146. II. p. 267. Spengel. Artium Scriptorr. p. 23 sq. et Prolegg. Fuit ille magister Lysiae, cuius institutione usus est videtur quo tempore Thuriis commoratus est, quorsum etiam Tisias concesserat. v. Suid. in v. *Λυσίας*. Phot. p. 489. ed. Bekker. Plat. Vit. X. Oratt. Verba: *ἐάσομεν εὕδειν* interpretamur: sinemusne otiosos esse neque aliquid ad artis rationem conferre, scilicet inventis eorum silentio transmissis. Nam dormire et *εὕδειν* metaphorice dicitur de homine otioso, securo, a curis soluto atque vacuo. v. Schaefer. ad Sophocl. Oed. Col. v. 307. Huschk. ad Tibull. I. v. 48. intpp. ad Theocrit. Id. II. 126. Eurip. Hecub. v. 662. ed. Pors. Sed lepide etiam de homine inerti et ad ignaviam proclivi usurpatur, sicuti animadvertit Rhodigin. Antiqq. Lectt. XII. 10. Itaque Socrates facete et urbane loquens hoc dicit: *Werden wir aber den Tisias und Gorgias faullenzen lassen?* quod cum irrisione dictum esse patet de rhetore ac sophista, qui vel maxime in arte oratoria praeceptis et artificiis novis locupletanda elaboravisset. Ex quo apparet, opinor, quo iure alii haec putaverint dicta esse cum contemtu. Futuro utitur significans non ita factum iri. Male nuper *ἐάσωμεν* editur. — *τὰ εἰκότα* quorsum pertineant, docuit Spengel. l. c. p. 32.

πρὸ τῶν ἀληθῶν — τιμητέα μᾶλλον] V. Matthiae Gr. §. 750. 1. De sententia Gorgiae, quae hic significatur, Gorg. p. 453. A. sqq. p. 454. B. 455. A. Phileb. p. 58.

φαίνεσθαι ποιοῦσι] Praesens inter *εἶδον* et *ἀνεῦρον* interpositum ne mireris, recte illud Ast. vidit ad libros Tisiae et Gorgiae illo tempore adhuc prostantes referri oportere. Nimirum illi libris suis videntur exposuisse, quomodo res, de qua esset dicendum, vel deprimi et extenuari, vel augeri et extolli posset.

B. *καινά τε ἀρχαίως τά τ' ἐναντία καινῶς*] Intelligendum *λέγειν διδάσκουσι*, e praecedenti *ποιοῦσι διὰ ῥώμην λόγου*. Fallitur enim Ast. haec cum praegressis *φαίνεσθαι ποιοῦσι* commode iungi posse ratus. De sententia Heindorf. apte com-

εὑρηκέναι ἔφη ὧν δεῖ λόγων τέχνη· δεῖν δὲ οὔτε μακρῶν οὔτε βραχέων, ἀλλὰ μετρίων.

ΦΑΙ. Σοφώτατά γε, ὦ Πρόδικε.

ΣΩ. Ἱππίαν δὲ οὐ λέγομεν; οἶμαι γὰρ ἂν σύμψηφον αὐτῷ καὶ τὸν Ἠλεῖον ξένον γενέσθαι.

ΦΑΙ. Τί δ' οὔ;

ΣΩ. Τὰ δὲ Πώλου πῶς φράσομεν αὖ μουσεῖα C

C. πῶς φράσομεν αὖ μ.] Bodl. ΞGH. φράσωμεν. Flor. b. i. πῶς ἂν φράσωμεν. Dein ὡς Bodl. cum ΔΦGT. pro eo quod vulgo est ὅς. Fortasse in eo latet ἱκανῶς, ut scribendum sit: ἱκανῶς, ὃς κ. τ. λ. Pro Λυκυμνίων Par. P. Λυκυμνείων. Ast. mavult Λυκυμνιείων. Dein Par. N. uno tenore προςποίησιν.

parat illa Isocratis Paneg. c. 1. οἱ λόγοι τοιαύτην ἔχουσι τὴν φύσιν, ὥςθ' οἷόν τε εἶναι περὶ τῶν αὐτῶν πολλαχῶς ἐξηγήσασθαι, καὶ τά τε μεγάλα ταπεινὰ ποιῆσαι, καὶ τοῖς μικροῖς μέγεθος προςθεῖναι, καὶ τὰ παλαιὰ καινῶς διεξελθεῖν, καὶ περὶ τῶν νεωστὶ γεγενημένων ἀρχαίως εἰπεῖν, ubi καινῶς et ἀρχαίως pariter atque hoc loco traxerim ad universae tractationis colorem v. Bremium p. 20 sq. et Bernhardy Syntax. p. 18.

συντομίαν τε λόγων —] Solebant sophistae profiteri se de eodem argumento et breviter et copiose posse dicere, quod de Gorgia narratur etiam in cognomine dialogo p. 449. C.

ποτέ μου Πρόδικος ἐγέλασε] Huius enim familiaritate sese usum esse Socrates non uno loco apud Platonem narrat, veluti Menon. p. 96. D. Protagor. p. 341. A. Charmid. p 163. D. Cratyl. p. 384, B. conf. Groen van Prinsterer. Prosopogr. p. 87. sqq. Verba, ὧν δεῖ λόγων τέχνη, sic intelligimus: quibus sermonibus s. orationibus ex arte opus sit. Quanquam si codices audiamus, τέχνην potius erit legendum. Sed fateor hunc accusativum mihi nunc videri duriorem quam qui a Platonis manu profectus sit: et dativus ille etiam alibi delusit librarios, veluti supra p. 260. D. οὐδέν τι μᾶλλον ἔσται πείθειν τέχνῃ. p. 251. D. Παλαμήδην λέγοντα οὐκ ἴσμεν τέχνῃ, quibus locis in transcursu notabis eandem, quam hic habemus, vocabuli in clausula collocationem. Ast. tamen τέχνῃ vel τέχνην delendum censet.

Ἱππίαν δὲ οὐ λέγομεν] Hippiae placita exposuit Groen van Prinsterer l. c. p. 91 sqq. Vocabuli σύμψηφος usum notavit Lobeck. ad Phrynich. p. 2 sq.

C. Τὰ δὲ Πώλου —] De Polo v. ad Gorg. p. 448. C. et Groen van Prinsterer l. c. p. 184 sqq. Spengel. Artium Scriptor. p. 84 sqq. cuius μουσεῖα λόγων qualia sint, declaratur adiectis verbis ὡς διπλασιολογίαν καὶ γνωμολογίαν καὶ τ. λ. Frustra enim Heindorf. aliique coniecerunt libri a Polo compositi inscriptionem fuisse μουσεῖα λόγων, quum potius ista artificia rhetorica ita audiant. Quamobrem nec credibile est quod statuit nuper Krischius De Phaedro Plat. p. 111. lepide et urbane Platonem allusisse ad Euripideum illud: χελιδόνων μουσεῖα, de quo Schol. Aristoph. Rann. v. 93. et Suidas in v. χελ. μ. Quae-

λόγων, ὃς διπλασιολογίαν καὶ γνωμολογίαν καὶ εἰκονολογίαν ὀνομάτων τε Λικυμνίων, ἃ ἐκείνῳ ἐδωρήσατο, προςεποίησεν εὐεπείας;

ΦΑΙ. *Πρωταγόρεια δέ, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἦν μέντοι τοιαῦτ᾽ ἄττα;*

nam vero fuerit illa *διπλασιολογία* valde incertum est. Scholiastes et Hermias intelligunt *τὸ τὰ αὐτὰ δὶς λέγειν, οἷον φεῦ φεῦ.* Verum haec palillogia quum magis affectui quam arti sit propria, Heindorf. vocabulum putat intelligendum esse de artificio voces compositas fingendi, laudato Aristotele Rhetor. III. 3. Sed recte observat Spengel. istud quidem in singula nomina (*ὀνόματα*), non item in sententias convenire. Quocirca ipse nil nisi *ἰσόκωλα* et *πάρισα* intelligit, quum eadem bis ponuntur, veluti *φιλόδωρος εὐμενείας, ἄδωρος δυςμενείας.* Verum docebunt quae Gorgiae p. 448. C. legimus, ubi Polus ipse *διπλασιολογίᾳ* utitur hac: *πολλαὶ τέχναι ἐν ἀνθρώποις εἰσὶν ἐκ τῶν ἐμπειριῶν ἐμπείρως εὑρημέναι· ἐμπειρία μὲν γὰρ ποιεῖ — κατὰ τέχνην, ἀπειρία δὲ κατὰ τύχην. ἑκάστων δὲ τούτων μεταλαμβάνουσιν ἄλλοι ἄλλων ἄλλως, τῶν δὲ ἀρίστων οἱ ἄριστοι,* unde huic loco clarissima lux affunditur. Jam vero *γνωμολογία* quae fuerit Poli, nemo dubitet. Pertinebat enim illa sine dubio ad prudentem usum sententiarum communium. Quamobrem recte Schol.: *γνωμολογία δέ, ὥς τό „δεινὸν ἡ πονηρία."* Nec vero de *εἰκονολογίᾳ* multum ambigas, quam idem Schol. recte declarat verbis his: *„τὸ δὲ εἰκόνος καὶ δι᾽ ὑποδείγματός τι δηλοῦν"* Tribuntur autem Polo etiam nomina Licymnia. Quae qualia intelligenda sint, perspicitur ex Aristot. Rhetor. III. 13. et 2. ac Dionys. Hal. Lys. p. 458. T. V. ed. Reisk., ubi Licymnius, qui fuit Poli magister, inprimis de fingendis apte suaviterque vocabulis elaborasse narratur. Schol. ad h. l. *ὁ Λικύμνιος δὲ Πώλου διδάσκαλος, ὃς διῄρει τὰ ὀνόματα εἰς κύρια, σύνθετα, ἀδελφά, ἐπίθετα, καὶ εἰς ἄλλα τινά.* Pluribus de hac re exposuit Spengel. l. c. p. 88. sqq. Itaque res ipsae, quae hic memorantur, clarae sunt ac perspicuae. Sed multum laboratum de verbis est. Quae tamen et ipsa ad intelligendum non adeo difficilia videntur, modo pro scriptura librorum *πρὸς ποίησιν* nobiscum refingas *προςεποίησεν*, quod Cornarii coniecturae debetur, et adversus Bodl. qui *ὡς* pro *ὃς* offert, veterem lectionem tuearis. Quod utrumque nos nunc ita faciendum statuimus. Nam ita structura verborum haec efficitur: *ὃς προςεποίησεν διπλασιολογίαν — καὶ εἰκονολογίαν, εὐεπείας τε ὀνομάτων Λικυμνίων, ἃ* (*ὁ Λικύμνιος*) *ἐκείνῳ* (Polo) *ἐδωρήσατο:* qui (inventis rhetorum) adiunxit *διπλασιολογίαν* — et verborum Licymniorum, quae illi Licymnius scilicet donaverat, suavitatem et venustatem. Nimirum ita Polus facete arguitur multa sive debuisse sive surripuisse magistro; quod significatur quodammodo etiam verbo *προςεποίησε*, cuius usum hunc esse constat, ut medio certe genere significet sibi aliquid arrogare. Urbane vero ipse magister dicitur ei *ὀνόματα* tanquam munera quaedam obtulisse, cuius sententiae acumen qui non perspicerent, temere in his verbis offenderunt

ΣΩ. Ὀρθοέπειά γέ τις, ὦ παῖ, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ καλά. τῶν γε μὴν οἰκτρογόων ἐπὶ γῆρας καὶ πενίαν ἑλκομένων λόγων κεκρατηκέναι τέχνῃ μοι φαίνεται τὸ τοῦ Χαλκηδονίου σθένος. ὀργίσαι τε αὖ πολ-

eaque miris commentis suis contaminarunt, ut Winckelmann. Praef. ad ed. Turic. min. p. x. Nec vero grammatice spectata verba iam ullam habent difficultatem. Nam quod ex *Λικυμνίων* repetendum est nomen *Λικύμνιος*, illustravit hanc synesin, Graecis et Latinis communem, Porsonus ad Eurip. Med. v. 22. Astius ad Legg. p. 447. Quod autem *ἐκείνῳ* refertur ad Polum, de hoc usu v. Schaefer. ad Demosth. App III. p. 100. Bornemann. ad Xen. Cyrop. V. 2, 28. Matthiae Gr. §. 471. 10. Porro *εὐεπείας*, numerus pluralis nominis abstracti, neminem morabitur, qui meminerit qua lege ita dicatur. Positus enim est ut Latinum veneres, venustates, suavitates, neque ab usu loquendi Platonico ullo modo abhorret. Denique prima enuntiati verba, quae et ipsa perperam sunt sollicitata, hunc in modum explicanda censemus: Poli autem artes musicas quomodo exponemus nimirum ita, ut id satis digne fiat. Quod patet item dictum esse cum ironia quadam, perinde ac si facultas tantis inventis celebrandis par singularis esse debeat. Nam *φράσομεν* ita poni solere, vel ex eo intelligas, quod apud Aristotel. Pol. VII. 12. *φράζοντες καὶ διορίζοντες* copulantur quodque *φράζειν* apud Thucydidem alicubi idem est quod *ἑρμηνεύειν*. Ceterum quod nuper ex Bodl. aliisque libris pro *ὃς* scripserunt *ὡς*, ut id esset veluti, hunc usum loquendi Graecum esse omnino negamus; debebat potius pro *ὡς* poni *οἷον*, ut recta esset oratio.

Πρωταγόρεια δέ — οὐκ ἦν μέντοι —] *Ὀρθοέπεια* Protagorae sine dubio similiter atque descripsit Quintil. Inst. I. c. 6. §. 17 sqq. versata est in formis grammaticis explicandis definiendaque recte verborum elocutione; v. Aristot. Rhet. III. 5. De Sophistar. Elench. p. 574. ed. Buhle. et quae disputavit Spengel. p. 42 sq. Noli autem eam cum *ὀρθότητι ὀνομάτων* confundere, cuius doctrina explicata erat in libro *Ἀληθείας* nomine inscripto, id quod apparet e loco Cratyli p. 391. C. Locum nec Heindorf. nec Astius recte interpretati sunt. Ceterum de *μέντοι* ita posito v. ad p. 229. B.

τῶν γε μὴν οἰκτρογόων —] Thrasymachus Chalcedonius quid in arte dicendi efficere studuerit vel effecerit, optime docuerunt Spengel. l. c. p. 93 sqq. C. Fr. Hermann. Comment. De Thrasymacho Chalcedonio praemissa Indici Scholar. Academ. Georg. Aug. a 1848—49. 4; quem consulas inprimis p. II. et Franc. Dorotheus Gerlach in libro: *Historische Studien* p. 82. sqq. Tractavit autem potissimum artem affectuum commovendorum, quod argumentum habuere eius libri *Ἔλεοι* inscripti. v. Aristot. Rhet. III. 1. 20. Hermias p. 192. Quocirca hoc loco narratur arte orationum ad senectutem atque paupertatem traducendarum excelluisse excitandae misericordiae gratia. Poetica orationis forma Plato hoc loco usus videtur, quod hominem miserabiliter grandiloquum vellet

D λοὺς ἅμα δεινὸς ἀνὴρ γέγονε, καὶ πάλιν ὠργισμένοις ἐπᾴδων κηλεῖν, ὡς ἔφη· διαβάλλειν τε καὶ ἀπολύσασθαι διαβολὰς ὁθενδὴ κράτιστος. τὸ δὲ δὴ τέλος τῶν λόγων κοινῇ πᾶσιν ἔοικε συνδεδογμένον εἶναι, ᾧ τινες μὲν ἐπάνοδον, ἄλλοι δὲ ἄλλο τίθενται ὄνομα.

ΦΑΙ. Τὸ ἐν κεφαλαίῳ ἕκαστα λέγεις ὑπομνῆσαι ἐπὶ τελευτῆς τοὺς ἀκούοντας περὶ τῶν εἰρημένων.

ΣΩ. Ταῦτα λέγω, καὶ εἴ τι σὺ ἄλλο ἔχεις εἰπεῖν λόγων τέχνης πέρι.

ΦΑΙ. Σμικρά γε καὶ οὐκ ἄξια λέγειν.

268 ΣΩ. Ἐῶμεν δὴ τά γε σμικρά· ταῦτα δὲ ὑπ' αὐγὰς μᾶλλον ἴδωμεν, τίνα καί ποτ' ἔχει τὴν τῆς τέχνης δύναμιν;

ΦΑΙ. Καὶ μάλ' ἐῤῥωμένην, ὦ Σώκρατες, ἔν γε δὴ πλήθους συνόδοις.

δεινὸς ἀνὴρ γέγονε] Vulgo ἀνήρ. Recte ἀνὴρ Bekker. v. 267. A.
ὁθενδὴ κρ.] ὅθεν δεῖ κρ. Bodl. cum aliis plurimis. Mox idem prave τιθέντες.

P. 268. τίνα καί ποτ' ἔχει] τίνα καὶ πότ' ἔχει vulgo, quod cod. Mon 407. consentiente correxit Heindorfius. Corrupte, ut sexcenties, Bodl. ὑπαύγασμα αλὸν ἴδωμεν ut habent et iam Vat. Ven. Π. Par. 520.

Ἀκουμενῷ εἴποι] Ald. Bas. I. et codd. nonnulli Ἀκουμένῳ. Male. Solent enim participia, ubi nominum propriorum induerunt naturam, accentum in ultima ferre syllaba.

ridere. Hinc τὸ τοῦ Χαλκηδονίου σθένος, quod Stephanus bene composuit cum vulgaribus illis, ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο, βίη Ἡρακληείη, al.

D. ὠργισμένοις ἐπᾴδων κηλεῖν] veluti magicis quibusdam incantationibus mulcere. Nam ἐπᾴδειν, incantare, monendi, docendi, consolandi notione Platoni frequens, ut copiosa exemplorum enumeratione ostendit Wyttenbach. ad Phaedon. p. 194 sq. De verbo κηλεῖν autem monuit Valcken. ad Eurip. Hipp. v. 303. Locutionem τίθεσθαί τινι ὄνομα attigimus ad Phileb. p. 60. A. Reip. III. p. 405. D. Ἐπάνοδον autem intelligit orationis conclusionem, quam alii appellarunt ἀνακεφαλαίωσιν. v. Voss. Institt. Orat. III. 6.

Ταῦτα λέγω, καὶ εἴ τι —] In his ταῦτα referendum ad illa omnia, de quibus hactenus explicavit, rhetorum artificia.

P. 268. ταῦτα δὲ ὑπ' αὐγὰς μᾶλλον ἴδωμεν] Haec autem, quae enumeravimus, diligentius inspiciamus et examinemus. Loquendi genus illustrant interprett. ad Eurip. Hecub. v. 1154. et Ruhnk. ad Tim. p. 264.

τίνα καί ποτ' ἔχει τὴν τῆς τ. δ.] H. e. τίς καί ποτ' ἔστιν (quaenam tandem sit) ἡ τῆς τέχνης δύναμις, ἣν ἔχει:

ΣΩ. Ἔχει γάρ. ἀλλ᾽, ὦ δαιμόνιε, ἰδὲ καὶ σύ, εἰ ἄρα καὶ σοὶ φαίνεται διεστηκὸς αὐτῶν τὸ ἠτρίον, ὥςπερ ἐμοί.

ΦΑΙ. Δείκνυε μόνον.

Cap. LII. ΣΩ. Εἰπὲ δή μοι· εἴ τις προςελθὼν τῷ ἑταίρῳ σου Ἐρυξιμάχῳ ἢ τῷ πατρὶ αὐτοῦ Ἀκουμενῷ εἴποι, ὅτι Ἐγὼ ἐπίσταμαι τοιαῦτ᾽ ἄττα σώμασι προςφέρειν, ὥστε θερμαίνειν τ᾽, ἐὰν βούλωμαι, B καὶ ψύχειν, καὶ ἐὰν μὲν δόξῃ μοι, ἐμεῖν ποιεῖν, ἐὰν δ᾽ αὖ, κάτω διαχωρεῖν, καὶ ἄλλα πάμπολλα τοιαῦτα, καὶ ἐπιστάμενος αὐτὰ ἀξιῶ ἰατρὸς εἶναι καὶ ἄλλον ποιεῖν, ᾧ ἂν τὴν τούτων ἐπιστήμην παραδῶ, τί ἂν οἴει ἀκούσαντας εἰπεῖν;

ΦΑΙ. Τί δ᾽ ἄλλο γε ἢ ἐρέσθαι, εἰ προςεπίσταται

σώμασι προςφέρειν] Codd. ΦC. σώματι. V. σώμασι quod ceteri tuentur.

B. ἀξιῶ ἰατρὸς εἶναι] ἰατρικὸς Bodl. ΔΠGNOPT. quod dederunt Turicenss. At redolet lectio utique scioli critici sapientiam, ut malim hic quoque confidere libris cetera minus praestantibus.

Τί δ᾽ ἄλλο γε ἢ ἐρέσθαι] Bodl. Vind. 4. 7. Flor. h. Parr. DGT. Ven. ΔΠ. τί γε ἄλλο ἢ ἐρέσθαι. sed v. annot. Mox μέχρι pro μέχρις optimi plurimique libri.

noto dicendi genere. Voc. καί in interrogando sic usurpatum ad Lachet. p. 182. E. illustravimus. Quod Heindorfius requirebat: καὶ πότ᾽ ἔχει, id Phaedri responsioni non bene convenit, quae ita haec potius esse debuit: ἐῤῥώμ. καὶ ἐν πλήθους συνόδοις.

ἰδὲ καὶ σύ, εἰ ἄρα καὶ σοὶ φαίνεται] Observes καὶ repetitum. v. ad Remp. p. 445. C. Similiter Alcibiad. I. p. 109. D. φράσον οὖν καὶ ἐμοί, ἵν᾽ αὐτῷ φοιτητὴν προξενήσῃς καὶ ἐμέ. Quid sit ἠτρίον, optime exposuit Schneider. Ind. ad Script. Rei Rust. p. 365 sqq. et in Lexico s. v. conf. Ruhnk. ad Tim. p. 114. Bene Schleierm.: sieh doch auch du zu, ob dir das ganze Gewebe so lose erscheint als mir.

B. Τί δ᾽ ἄλλο γε ἢ ἐρέσθαι] Hipp. Mai. p. 281. C. τί δὲ οἴει — ἄλλο γε ἢ ἀδύνατοι ἦσαν; Aristoph. Avv. v. 25. τί δὴ λέγει περὶ τῆς ὁδοῦ; Pisth. τί δ᾽ ἄλλο γ᾽ ἢ βρύκουσ᾽ ἀπέδεσθαί φησί μου τοὺς δακτύλους; Ecclesiaz. v. 395. ἀτὰρ τί τὸ πρᾶγμ᾽ ἦν; — τί δ᾽ ἄλλο γ᾽ ἢ ἔδοξε τοῖς πρυτάνεσι κ. τ. λ. Ibid. v. 769. τί γὰρ ἄλλο γε; Xenoph. Cyrop. IV. 4, 10. Plat. Phaedon. p. 63. D. τί δέ — ἄλλο γε ἢ πάλαι μοι λέγει, ubi Platonica collegit Heindorfius. Adde etiam quae notavit Boissonad. ad Philostr. Her. p. 306. et 439.

καὶ οὕςτινας δεῖ καὶ ὁπότε ἕκαστα τούτων ποιεῖν, καὶ μέχρι ὁπόσου;

ΣΩ. Εἰ οὖν εἴποι, ὅτι Οὐδαμῶς· ἀλλ' ἀξιῶ τὸν
C ταῦτα παρ' ἐμοῦ μαθόντα αὐτὸν οἷόν τ' εἶναι ποιεῖν ἃ ἐρωτᾷς;

ΦΑΙ. Εἴποι ἄν, οἶμαι, ὅτι μαίνεται ἄνθρωπος, καὶ ἐκ βιβλίου ποθὲν ἀκούσας ἢ περιτυχὼν φαρμακίοις ἰατρὸς οἴεται γεγονέναι, οὐδὲν ἐπαΐων τῆς τέχνης.

ΣΩ. Τί δ' εἰ Σοφοκλεῖ αὖ προςελθὼν καὶ Εὐριπίδῃ τις λέγοι, ὡς ἐπίσταται περὶ σμικροῦ πράγματος ῥήσεις παμμήκεις ποιεῖν καὶ περὶ μεγάλου πάνυ
D σμικράς, ὅταν τε βούληται, οἰκτρὰς καὶ τοὐναντίον αὖ φοβερὰς καὶ ἀπειλητικάς, ὅσα τ' ἄλλα τοιαῦτα, καὶ διδάσκων αὐτὰ τραγῳδίας ποίησιν οἴεται παραδιδόναι;

C. *Εἴποι ἄν, οἶμαι*] Steph. coni. *εἴποιεν ἄν*, probante Heindorfio ad Cratyl. p. 32. et Car. Fr. Hermanno. Sed v. explicat. Heusdius Init. Philos. Plat. II. 2. p. 185. totum locum sic refingit: *ἃ ἐρωτᾷς· τί εἴποιεν ἄν. ΦΑΙ. Εἴποιεν ἄν, οἶμαι, ὅτι μαίνεται κ. τ. λ.* Quo non magis opus esse videtur; reticetur enim a Socrate apodosis, ut saepe fit in talibus apud Platonem. Dein Bekk. scripsit *ἄνθρωπος.* sed v. infra. Pro vulg. *φαρμακείοις* libri optimi plurimique *φαρμακίοις.* Solus Ven. Ξ *φαρμάκοις.*

παμμήκεις ποιεῖν] V. *εἰπεῖν* pro *ποιεῖν*, quod habent codd. tantum non omnes.

C. *οἷόν τ' εἶναι ποιεῖν ἃ ἐρωτᾷς*] h. e. remedia adhibere, quibus, quando et quoad conveniat, sicut Ast. recte interpretatur. Frustra in verbo *ποιεῖν* Heindorf. haesit; nec audiendus Schleierm. *ἐπαΐειν* scribendum ratus.

Εἴποι ἄν, οἶμαι, —] Etsi lenissima est verborum *Εἴποι ἄν* in *εἴποιεν ἄν* mutatio, tamen quia antea dictum est *Ἐρυξιμάχῳ ἢ — Ἀκουμενῷ* non *καὶ Ἀκουμενῷ*, nolim libris invitis quidquam novare. Nam quod *ἀκούσαντας* praecedit, potuit hoc et ipsum post duorum hominum commemorationem inferri, nec tamen inde consequitur, ut etiam nunc pluralis numerus ponendus fuerit. Dein Bekker. scripsit *μαίνεται ἄνθρωπος:* et Heindorf. quoque desideravit articulum. Mihi vero *ἄνθρωπος* perinde atque in *οὗτος ἀνὴρ* cum contemtu et indignatione dictum videtur infinite. Sic Aeschin. de f. l. 19. p. 149. §. 7. ed. Bremi p. 321. Bekk. *καιόψεσθε ἀνθρώπου φθόνον ὑπερβάλλοντα.* Demosth. Philipp. I. c. §. 3. *οἷ προελήλυθεν ἀσελγείας ἄνθρωπος.* Aeschin. de fals. legat. p. 317. 11. ed. Bekker. p. 142. § 4. ed. Brem. *τοσαύτην τόλμαν καὶ τερατείαν ἀνθρώπου.* Ibid. p. 161. = 333. *σκέψασθε δή — δεινὴν ἀν-*

ΦΑΙ. Καὶ οὗτοι ἄν, ὦ Σώκρατες, οἶμαι, καταγελῷεν, εἴ τις οἴεται τραγῳδίαν ἄλλο τι εἶναι ἢ τὴν τούτων σύστασιν πρέπουσαν ἀλλήλοις τε καὶ τῷ ὅλῳ συνισταμένην.

ΣΩ. Ἀλλ' οὐκ ἂν ἀγροίκως γε, οἶμαι, λοιδορήσειαν, ἀλλ' ὥςπερ ἂν μουσικὸς ἐντυχὼν ἀνδρὶ οἰομένῳ ἁρμονικῷ εἶναι, ὅτι δὴ τυγχάνει ἐπιστάμενος ὡς οἷόν τε ὀξυτάτην καὶ βαρυτάτην χορδὴν ποιεῖν, οὐκ ἀγρίως εἴποι ἄν· Ὦ μοχθηρέ, μελαγχολᾷς, ἀλλ' E ἅτε μουσικὸς ὢν πρᾳότερον, ὅτι Ὦ ἄριστε, ἀνάγκη μὲν καὶ ταῦτ' ἐπίστασθαι τὸν μέλλοντα ἁρμονικὸν ἔσεσθαι, οὐδὲν μὴν κωλύει μηδὲ σμικρὸν ἁρμονίας ἐπαΐειν τὸν τὴν σὴν ἕξιν ἔχοντα· τὰ γὰρ πρὸ ἁρμονίας ἀναγκαῖα μαθήματα ἐπίστασαι, ἀλλ' οὐ τὰ ἁρμονικά.

καὶ τοὐναντίον αὖ φ.] Quod vett. editt. post ἐναντίον inferçiunt καί, id omittunt ΣΨr. Vind. 1. 3. 6., quos etiam Bekk. et Ast. secuti sunt. Dein Bodl. Vat. καὶ ὅσα τ' ἄλλα, voc. καὶ ante διδάσκων omisso.

D. οὐκ ἂν ἀγροίκως] ἀγρίως Ven. Ξ pr.

E. μηδὲ σμικρόν] V. οὐδὲ σμ., quod soli Par. EF, tuentur.

πρὸ ἁρμονίας] Bodl. πρὸς ἁρμον. Qui error communis est etiam Vat. Coisl. Ven. *II*. Par. BCDGHNPT.

αἰσχυντίαν ἀνθρώπου, ubi frustra Marklandus τἀνθρώπου.

περιτυχὼν φαρμακίοις] Quum a φάρμακον non φαρμακεῖον sed φαρμάκιον deducatur, unice verum est quod codd. praebuerunt φαρμακίοις, in qua forma recte iudicavit Buttm. aliquid esse contemtionis. Theaet. p. 149. διδοῦσαι — αἱ μαῖαι φαρμάκια. Photius p. 554. ed. Lips. Φάρμακα τὰ τῶν ζωγράφων χρώματα. τὰ δὲ τῶν ἰατρῶν, φαρμάκια.

ῥήσεις παμμήκεις —] Non sophistarum ῥήσεις tanguntur, quod Astius sibi persuasit, sed ipsorum tragicorum, qui etiam de Rep. X. p. 605. D. μακρὰς ῥήσεις ἀποτείνειν dicuntur, ad quem locum plura diximus.

D. τὴν τούτων σύστασιν πρέπουσαν ἀλλήλοις —] Exspectabas πρεπόντων ἀλλήλοις καὶ τῷ ὅλῳ συνισταμένων, quemadmodum supra p. 264. C. legimus πρέποντ' ἀλλήλοις καὶ τῷ ὅλῳ γεγραμμένα. Sed non miranda haec, si qua est, hypallage praedicati. Ceterum Heindorfius πρέπουσαν — συνισταμένην dictum esse monet pro πρεπόντως συνισταμένην: de quo loquendi genere v. Poppo Prolegg. in Thucyd. I. p. 168. Huschke ad Tibull. I. 7, 52. Bentlei ad Horat. Serm. 1, 7, 28 Videlicet πρέπουσαν per prolepsin quandam dictum, ut idem valeat quod ὥςτε πρέπειν ἀλλήλοις τε καὶ τῷ ὅλῳ. v. ad Remp. VIII. p. 560. D.

E. τὸν τὴν σὴν ἕξιν ἔχοντα] ἐπιστάμενον ὡς οἷόν τε ὀξυτάτην καὶ βαρυτάτην χορδὴν ποιεῖν. — Paullo ante ἀγρίως est

ΦΑΙ. *Ὀρθότατά γε.*

269 *ΣΩ.* *Οὐκοῦν καὶ ὁ Σοφοκλῆς τὸν σφισιν ἐπιδεικνύμενον τὰ πρὸ τραγῳδίας ἂν φαίη, ἀλλ' οὐ τὰ τραγικά, καὶ ὁ Ἀκουμενὸς τὰ πρὸ ἰατρικῆς, ἀλλ' οὐ τὰ ἰατρικά.*

ΦΑΙ. *Παντάπασι μὲν οὖν.*

Cap. LIII. *ΣΩ.* *Τί δὲ τὸν μελίγηρυν Ἄδραστον οἰόμεθα ἢ καὶ Περικλέα, εἰ ἀκούσειαν ὧν νῦν δὴ ἡμεῖς διῇμεν τῶν παγκάλων τεχνημάτων, βραχυλογιῶν τε καὶ εἰκονολογιῶν καὶ ὅσα ἄλλα διελθόντες ὑπ' αὐγὰς ἔφαμεν εἶναι σκεπτέα, πότερον χαλεπῶς*

B *ἂν αὐτούς, ὥςπερ ἐγώ τε καὶ σύ, ὑπ' ἀγροικίας ῥῆμά τι εἰπεῖν ἀπαίδευτον εἰς τοὺς ταῦτα γεγραφότας τε καὶ διδάσκοντας ὡς ῥητορικὴν τέχνην, ἢ ἅτε ἡμῶν ὄντας σοφωτέρους κἂν νῷν ἐπιπλῆξαι εἰπόντας· Ὦ Φαῖδρέ τε καὶ Σώκρατες, οὐ χρὴ χαλεπαίνειν, ἀλλὰ*

P. 269. *ὁ Ἀκουμενός*] Hic quoque codd. aliquot *Ἀκούμενος*, pravo accentu. Mox post *Τί δὲ* male interrogandi signum illatum erat. v. annot. Coisl. *δαί*, probante Bekk.

ὧν νῦν δὴ ἡμεῖς διῇμεν] *δὴ* nuper ex plurimis optimisque codd. restitutum. Pro *διῇμεν*, quod Buttmanno debetur, vulgo erat *δίιμεν*. Bodl. *Π*GT. *δίημεν*. Alii *δίειμεν*.

B. *τί ποτ' ἔστι ῥητορική*] V. *ἔστιν ἡ ῥητορική*. Sed Bodl.

acerbe, aspere, ut nesciam cur Osannus Auctar. Lex. p. 140. *ἀγροίκως* scribendum putaverit. Opponitur *πρᾳότερον*. conf. Euthydem. p. 285. A. De Rep. II. p. 375. A., quibus locis item antecedit *ἀγροίκως λέγειν*.

P. 269. *τόν σφισιν ἐπιδεικνύμενον*] sibi et Euripidi. Repetendum autem ex antecedentibus *ἐπίστασθαι*.

τὸν μελίγηρυν Ἄδραστον] Alludit ad versiculum Tyrtaei Fragm. III. v. 8. *οὐδ' εἰ — γλῶσσαν δ' Ἀδρήστου μειλιχόγηρυν ἔχοι*, ut observavit Aug. Matthiae de Tyrt. carminibus in Gaisford. Poët. Minor. T. III. p. 237. ed. Lips. Et facundissimi oratoris personam Adrastus sustinet etiam in Euripidis Supplicibus, quae fabula acta est Olymp. 89. 4. Verissime autem Astius monet non ipsum Adrastum intelligi licere, quod contendit Spengel. Artt. Scriptt. p. 119. Quippe absurdum fuerit Adrastum cum Pericle componere, quum antea Eryximachus et Acumenus, Sophocles et Euripides essent consociati. Sine ulla controversia pro vero habendum, quod Astius statuit, cogitandum esse de Antiphonte Rhamnusio, qui tanta excelluit oris suavitate, ut propter *μέλιτος γλυκίονα αὐδὴν* Nestor diceretur. v. Ruhnken. De Antiphonte Rham-

συγγιγνώσκειν, εἴ τινες μὴ ἐπιστάμενοι διαλέγεσθαι ἀδύνατοι ἐγένοντο ὁρίσασθαι, τί ποτ' ἔστι ῥητορική, ἐκ δὲ τούτου τοῦ πάθους τὰ πρὸ τῆς τέχνης ἀναγκαῖα μαθήματ' ἔχοντες ῥητορικὴν ᾠήθησαν εὑρηκέναι, C καὶ ταῦτα δὴ διδάσκοντες ἄλλους ἡγοῦνταί σφισι τελέως ῥητορικὴν δεδιδάχθαι, τὸ δὲ ἕκαστα τούτων πιθανῶς λέγειν τε καὶ τὸ ὅλον συνίστασθαι, ὡς οὐδὲν ἔργον, αὐτοὺς δεῖν παρ' ἑαυτῶν τοὺς μαθητάς σφων πορίζεσθαι ἐν τοῖς λόγοις.

ΦΑΙ. Ἀλλὰ μήν, ὦ Σώκρατες, κινδυνεύει τοιοῦτόν τι εἶναι τὸ τῆς τέχνης, ἣν οὗτοι οἱ ἄνδρες ὡς ῥητορικὴν διδάσκουσί τε καὶ γράφουσι, καὶ ἔμοιγε δοκεῖς ἀληθῆ εἰρηκέναι. ἀλλὰ δὴ τὴν τοῦ τῷ ὄντι ῥητορικοῦ τε καὶ πιθανοῦ τέχνην πῶς καὶ πόθεν ἄν τις δύναιτο πορίσασθαι;

cum optimis plurimis ἔστι ῥητορική. Artium nomina in ικη terminata articulo carere tralaticium est.

C. *ὡς οὐδὲν ἔργον*] Sic dedi e Flor. a. c. h. Parr. CH. Vulgo ὡς aberat, quod iam Steph. desideravit. Ast. ὡς omisso οὐδὲν ἔργον per appositionem dictum putat.

κινδυνεύει τοιοῦτόν τι] V. κινδυνεύει γε τ. τι praeter fidem librorum optimorum atque plurimorum. Mox Vat. Ven. *Π*. Par. DHT. δοκεῖ pro δοκεῖς.

nusio, Oratt. Att. T. VII. p. 810. ed. Reisk. Eandem sententiam etiam Groen van Prinsterer Prosop. Plat. p. 141. amplexus est. Deinde quum praecesserit Τί δὲ τὸν μελίγηρυν Ἄδραστον οἰόμεθα ἢ καὶ Περικλέα, denuo interrogatio resumitur inde a verbis πότερον χαλεπῶς ἂν αὐτούς κ. τ. λ. Quam structuram Heindorf. ad p. 235. E. recte comparavit cum Cic. de Offic. II. 7, 12. Quid enim censemus superiorem illum Dionysium, quo cruciatu timoris angi solitum etc. ubi v. Heusinger. et Manut. ad Or. pro Rosc. Am. 17. Ad eundem modum Demosthen. Leptin. §. 28. τί οὖν οἴεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτον τὸν τοιοῦτον περὶ ὑμᾶς γεγενημένον, ἐὰν ἀκούσῃ — μηδ' ἂν μεταδόξῃ ποτέ, ψηφισαμένους ἐξεῖναι δοῦναι, ἆρ' ἀγνοεῖτε, ὅτι ὁ αὐτὸς νόμος οὗτος ἐκεῖνόν τε ἀφαιρήσεται κ. τ. λ. Plat. Sympos. p. 211. E. τί δῆτα, ἔφη, οἰόμεθα, εἴ τῳ γένοιτο αὐτὸ τὸ καλὸν ἰδεῖν εἰλικρινές, — ἆρ' οἴει φαῦλον βίον γίγνεσθαι ἐκεῖσε βλέποντος ἀνθρώπου; Ceterum Hirschig. scripsit οἰόμεθ' ἂν ἢ καὶ Π., qua tamen mutatione non opus; nam mutata inchoata verborum structura in proximis est.

B. *μὴ ἐπιστάμενοι διαλέγεσθαι*] h. e. dialecticae ar-

ΣΩ. Τὸ μὲν δύνασθαι, ὦ Φαῖδρε, ὥςτε ἀγωνιστὴν τέλεον γενέσθαι, εἰκός, ἴσως δὲ καὶ ἀναγκαῖον, ἔχειν ὥςπερ τἆλλα· εἰ μέν σοι ὑπάρχει φύσει ῥητορικῷ εἶναι, ἔσει ῥήτωρ ἐλλόγιμος, προςλαβὼν ἐπιστήμην τε καὶ μελέτην· ὅτου δ' ἂν ἐλλίπῃς τούτων, ταύτῃ ἀτελὴς ἔσει. ὅσον δ' αὐτοῦ τέχνη, οὐχ ᾗ Τισίας τε καὶ Θρασύμαχος πορεύεται δοκεῖ μοι φαίνεσθαι ἡ μέθοδος.

D. φύσει ῥητορικῷ] ῥητορικὸς Bodl. Vat. Ven. II. Par. DGN OP.

D. οὐχ ᾗ Τισίας τε —] Obsecutus sum Schaefero ad Oed. Col. 1350. Libri Λυσίας. Videlicet Tisiam nominat, quia Lysias illo usus erat magistro. v. etiam explicatt. coll. p. 273. A. D. Particula τε, vulgo neglecta, ex codd. longe plurimis restituta est.

tis imperiti, ita ut partes atque genera secernere haudquaquam possint. — ὡς οὐδὲν ἔργον, quasi non sit difficile.

D. Τὸ μὲν δύνασθαι — ὥςτε —] Sententia verborum haec est: Probabile est ac fortasse etiam necessarium, si quis ad perfectam dicendi facultatem perventurus sit, id similiter se habere atque reliqua omnia: si quis enim natura habeat ingenium ad eloquentiam idoneum, rhetor erit insignis accedente disciplina et exercitatione; sin cui alterutrum desit, hac ex parte erit imperfectus. Sententiam copiosius illustrat Cicero De Orat. II. c. 43. et 44. et al., qui item haec tria fundamenta eloquentiae ponit. Usum voc. ὥςτε post δύνασθαι illati illustrarunt praeter Heindorfium ad h. l. et Protag. 338. C. Ast. ad Legg. p. 461. Schaefer. ad Oed. Col. v. 1350. 1344. ed. Heller et Döderlein. Matthiae Gr. amplior. p 1037. sq. et 1043. Deinde quod Steph. scriptum volebat εἰ μὲν γάρ σοι, non meminit sententias explicationi inservientes ita sine coniunctione inferri solere. Multa id genus ad Phileb. p. 12. E. laudavimus: quibus adde quae congesserunt intpp. ad Protagor. p. 338. C. Dobree ad Aristoph. T. VII. P. I. p. 560. ed. Lips. Schaefer. ad Dionys., de Compos. Verb. p. 406. Buttm. ad Demosthen. Midian. p. 46. — Porro ὅτου δ' ἂν ἐλλίπῃς dictum est paullo fortius pro ἐὰν δέ τινος ἐλλίπῃς, quae loquendi forma non infrequens. Euthyphron. p. 3. C. οὐ σφόδρα μέλει, ἄν τινα δεινὸν οἴωνται εἶναι, μὴ μέντοι διδασκαλικὸν τῆς αὑτοῦ σοφίας· ὃν δ' ἂν καὶ ἄλλους οἴωνται ποιεῖν τοιούτους, θυμοῦνται, ubi v. ann. Confer etiam infra p. 276. B. Denique ἀγωνιστὴς et ἀγωνίζεσθαι frequens de oratoribus. Cuiusnam autem certaminis notionem Socrates teneri voluerit, apparet e pag. 271. A.

ὅσον δὲ αὐτοῦ τέχνη, οὐχ —] quantum autem ea in re ars sit, (quantam rei partem ars habeat), eius rei ratio non videtur emergere ea via, quam Tisias et Thrasymachus ingressi sunt. Plena enim oratio fuerit haec: τούτου ἡ μέθοδος δοκεῖ μοι φαίνεσθαι κτλ. Verba ὅσον δὲ αὐτοῦ τέχνη manifestum est opponi illis τὸ μὲν δύνασθαι,

ΦΑΙ. *Ἀλλὰ πῇ δή;*

ΣΩ. *Κινδυνεύει, ὦ ἄριστε, εἰκότως ὁ Περικλῆς* E
πάντων τελεώτατος εἰς τὴν ῥητορικὴν γενέσθαι.

ΦΑΙ. *Τί δή;*

Cap. LIV. ΣΩ. *Πᾶσαι, ὅσαι μεγάλαι τῶν τεχνῶν, προσδέονται ἀδολεσχίας καὶ μετεωρολογίας φύσεως πέρι· τὸ γὰρ ὑψηλόνουν τοῦτο καὶ πάντῃ τε-* 270
λεσιουργὸν ἔοικεν ἐντεῦθέν ποθεν εἰσιέναι. ὃ καὶ Περι–

P. 270. *καὶ πάντῃ τελεσ.*] Vulgo *τὸ* ante *πάντῃ* iteratur, quod cum Bodl. om. Florr. g. h. *ϑ*. i. Vind. 4. *ΔΠ*ΣDGHNOPT. et pr. Ξ. Eiecit Bekkerus, quem iam olim secutus sum. Pro v. *τελεσιουργικὸν* e Bodl. *ΔΠ*DGNOPT. Mon. Vind. 7. Flor. g. h. cum Bekkero *τελεσιουργὸν* dedi, quod habent etiam qui hunc locum vel respexerunt vel imitatione expresserunt.

ὥστε κ. τ. λ. Est autem *μέθοδος* quaestio, investigatio. *Φαίνεσθαι* vero dicitur sic, ut sit: protenus apparere; emergere. Quod in codd. scriptum exstat *ἢ Λυσίας*, id quum Heindorfius et Stephanus e Ficini translatione in *ἢ Γοργίας* commutatum voluerint, nos cum Astio secuti Schaeferum ad Sophocl. Oed. Col. v. 1350. in *ἢ Τισίας* convertimus. Quippe Lysias, teste Cicerone in Bruto 12., aliis orationes scripsit, artem removit. Sed huc accedit, quod Plato ipse alibi quoque tali in caussa non Lysiae, sed Tisiae auctoritatem memorat; v. p. 273. A. C. D. Nempe *τέχνην* Lysiae caute pressit silentio propter tempus, quo dialogus habitus fingitur. Cic. Orator. c. 4, 14. nec latius nec copiosius de magnis variisque rebus sine philosophia potest quisquam dicere, siquidem etiam in Phaedro Platonis hoc Periclem ceteris praestitisse dicit etc. Correctionem probarunt etiam Schleierm. annot. p. 394. edit. sec. et Spengel. Artium Scriptt. p. 98. Significat autem Socrates rhetores istos arte sua nihil magni aut praeclari efficere, propterea quod philosophia careant. Quocirca iis deinde opponit Periclem, qui quum Anaxagorae usus institutione vim et naturam rerum perspexerit, tum exstiterit orator omni laude cumulatus.

E. *προςδέονται ἀδολεσχίας καὶ μετεωρολογίας* —] Loquitur de philosophia ex mente hominum ab illius studio alienorum: qui eam tanquam inanem nugarum et argutiarum captatricem in contemtum et invidiam adducere studebant, v. ad Apol. Socr. p. 18. B. Apte Heindorf. comparat Politic. p. 299. B. Sophist. p. 225. B. Cratyl. p. 401. B.

P. 270. *ἐντεῦθέν ποθεν εἰςιέναι*] h. e. nescio quo modo e philosophia proficisci videtur. Istud *ὑψηλόνουν καὶ τελεσιουργὸν* crebra imitatione usurparunt posterioris aetatis scriptores, de quibus docte exposuit Ast. Commentar. in Plat. p. 570. Illud ad sensorum et cogitatorum sublimitatem refertur; hoc designat eam orationis virtutem, qua audientium animi eo flectuntur et permoventur, quo orator voluit,

κλῆς πρὸς τῷ εὐφυὴς εἶναι ἐκτήσατο· προςπεσὼν γάρ, οἶμαι, τοιούτῳ ὄντι Ἀναξαγόρᾳ μετεωρολογίας ἐμπλησθεὶς καὶ ἐπὶ φύσιν νοῦ τε καὶ ἀνοίας ἀφικόμενος, ὧν δὴ πέρι τὸν πολὺν λόγον ἐποιεῖτο Ἀναξαγόρας, ἐντεῦθεν εἵλκυσεν ἐπὶ τὴν τῶν λόγων τέχνην τὸ πρόςφορον αὐτῇ.

ΦΑΙ. Πῶς τοῦτο λέγεις;

B ΣΩ. Ὁ αὐτός που τρόπος τέχνης ῥητορικῆς, ὅςπερ καὶ ἰατρικῆς.

ΦΑΙ. Πῶς δή;

ΣΩ. Ἐν ἀμφοτέραις δεῖ διελέσθαι φύσιν, σώ-

τοιούτῳ ὄντι] Bodl. Vat. Ven. II. Par. DGNOPT, al. τῷ ὄντι.

νοῦ τε καὶ ἀνοίας] Flor. ϑ. et Φ διανοίας, quod coniecit Canterus Novv. Lectt. VII. 3.

B. τέχνης ῥητορικῆς, ὅςπερ καὶ ἰατρικῆς] Libri longe plurimi, inter eosque Bodl. ΞΠΣ. ordine inverso: ἰατρικῆς, ὅςπερ καὶ ῥητορικῆς. Quod ita defendit Herm. ut veteres animadvertat in comparando saepe ordinem sequi contrarium atque nos facere soleamus.

ita ut propositum suum plane perfecisse videatur.

τοιούτῳ ὄντι Ἀναξαγόρᾳ] V. Schaubach. De Anaxag. p. 18 sq.

νοῦ τε καὶ ἀνοίας] Docuit enim Anaxagoras rudem indigestamque rerum molem, quae omni careret ratione, in ordinem redactam esse mentis (νοῦ) vi et potestate. v. Schaubach. l. c. p. 150 sq. coll. p. 65 sqq. Itaque recte h. l. τοῦ νοῦ pariter atque τῆς ἀνοίας mentio iniicitur. De Pericle eodem fere modo Cicero Orat. Brut. II, 6: Sed tum fere Pericles, Xanthippi filius, primus adhibuit doctrinam: quae quanquam tum erat nulla dicendi, tamen ab Anaxagora physico eruditus exercitationem mentis reconditis abstrusisque rebus ad caussas forenses popularesque facile traduxit. Usum tamen Periclem esse etiam Gorgia praeceptore testantur Suidas v. Γοργίας, et Philostratus De Vit. Sophist. I. p. 493. ed. Olear. Ceterum Plato quod iam Periclem ut summum oratorem ob oculos ponit, quem tamen in Gorgia p. 515. D. E. gravissime reprehendit propterea, quod Athenienses ignaros, garrulos, loquaces, denique nequiores reddiderit, cavendum est magnopere, ne eum putemus secum ipso pugnare. Etenim agnovit sane philosophus utroque loco singulares Periclis virtutes, quibus ad dicendum instructus erat. Nihilominus autem eius consilia in gubernanda republica improbavit, quippe quibus videret populum Atheniensem misere corruptum ac depravatum

ματος μὲν ἐν τῇ ἑτέρᾳ, ψυχῆς δ' ἐν τῇ ἑτέρᾳ, εἰ μέλλεις μὴ τριβῇ μόνον καὶ ἐμπειρίᾳ, ἀλλὰ τέχνῃ τῷ μὲν φάρμακα καὶ τροφὴν προσφέρων ὑγίειαν καὶ ῥώμην ἐμποιήσειν, τῇ δὲ λόγους τε καὶ ἐπιτηδεύσεις νομίμους πειθὼ ἣν ἂν βούλῃ καὶ ἀρετὴν παραδώσειν.

ΦΑΙ. Τὸ γοῦν εἰκός, ὦ Σώκρατες, οὕτως.

ΣΩ. Ψυχῆς οὖν φύσιν ἀξίως λόγου κατανοῆσαι C
οἴει δυνατὸν εἶναι ἄνευ τῆς τοῦ ὅλου φύσεως;

ΦΑΙ. Εἰ μὲν Ἱπποκράτει γε τῷ τῶν Ἀσκληπιαδῶν δεῖ τι πείθεσθαι, οὐδὲ περὶ σώματος ἄνευ τῆς μεθόδου ταύτης.

Ἐν ἀμφοτέραις] ἐν cum Bodl. multi alii om. Paullo post idem cum Vat. Ven. II. Par. DGNOPT.; τῷ δὲ λόγους pro τῇ δὲ.

καὶ ῥώμην ἐμποιήσειν] ἐμποιῆσαι Flor. g. h. ϑ.

C. *τῆς τοῦ ὅλου*] τοῦ λόγου inepte Bodl. Vat. Ven. II. alii.

C. *Εἰ μὲν Ἱπποκράτει γε*] Solus Flor ϑ. εἰ μὲν οὖν, quod perperam Turr. ediderunt. Pro τε, quod Heindorf. Astiusque eiecerunt, uncis inclusit Bekker., scripsimus γε, quod nuper etiam Ast. est amplexatus. Bodl. πιθέσθαι pro πείθεσθαι, ut p. 235. B. quod non debebat recipere Hermann.

esse. Taxatur autem eloquentia in Phaedro artis nomine, quum in Gorgia de ea iudicium fiat honestatis ac virtutis habita ratione. Quocirca mire iudicio suo lapsi sunt, qui ex honorifico de Pericle iudicio, quale nunc exhibetur, protenus collegerunt hunc quoque locum in iis esse, unde Phaedri scriptionem Platoni adolescenti tribuendam esse iure colligi liceret.

τὸν πολὺν λόγον] multum illum sermonem, e scriptis eius satis notum v. ad p. 248. B. Aliud est πολὺν τὸν λόγον ἐποιεῖτο.

B. *τῇ δὲ λόγους τε καὶ ἐπιτηδ. νομίμους*] Intell. προσφέρων. His vero adhibendis rhetor dicitur efficere persuasionem, quam velit, atque ἀρετήν: quae manifesto respondent ὑγιείᾳ καὶ ῥώμῃ. Et persuasio quidem a λόγοις proficiscitur; ἀρετῆς autem fons in ἐπιτηδεύσεσι νομίμαις quaerendus est: ut facile appareat nihil in his esse ullo modo contaminatum.

C. *Εἰ μὲν Ἱπποκράτει γε*] Hoc viri placitum nuper illustravit Lichtenstaedt. Platons Lehr. auf d. Gebiet d. Naturf. u. Heilk. p. 83 sq. Ducit haec Galenus ex Hippocratis De homine opere T. V. p. 2. et 16. estque ad normam huius praecepti utique liber ille compositus, quamquam de universi natura non multum continet. Heusdius Init. Phil. Plat. Vol. II. P. II. p. 189. Platonis sententiam ductam vult potius ex aureolo Hippocratis libro De aëre, aquis et locis. De methodo Hippocratis, Socraticae et Platonicae simillima, disputat C. Pruys Van der Hoeven

ΣΩ. Καλῶς γάρ, ὦ ἑταῖρε, λέγει. χρὴ μέντοι πρὸς τῷ Ἱπποκράτει τὸν λόγον ἐξετάζοντα σκοπεῖν, εἰ συμφωνεῖ.

ΦΑΙ. Φημί.

Cap. LV. ΣΩ. Τὸ τοίνυν περὶ φύσεως σκόπει, τί ποτε λέγει Ἱπποκράτης τε καὶ ὁ ἀληθὴς λόγος. ἆρ' οὐχ ὧδε δεῖ διανοεῖσθαι περὶ ὁτουοῦν φύσεως;
D πρῶτον μέν, ἁπλοῦν ἢ πολυειδές ἐστιν οὗ πέρι βουλησόμεθα εἶναι αὐτοὶ τεχνικοὶ καὶ ἄλλον δυνατοὶ ποιεῖν, ἔπειτα δέ, ἐὰν μὲν ἁπλοῦν ᾖ, σκοπεῖν τὴν δύναμιν αὐτοῦ, τίνα πρὸς τί πέφυκεν εἰς τὸ δρᾶν ἔχον ἢ τίνα εἰς τὸ παθεῖν ὑπὸ τοῦ; ἐὰν δὲ πλείω εἴδη ἔχῃ, ταῦτα ἀριθμησάμενος, ὅπερ ἐφ' ἑνός, τοῦτ'

ὧδε δεῖ διανοεῖσθαι] V. χρή, quod exstat in EFΞ.

D. καὶ ἄλλον δ. π.] V. ἄλλους quod unus fere Ξ tenet. Mox ἀνμὲν Bodl. Item ὑπὸ τοῦδε pro ὑπὸ τοῦ cum Vat. Ven. II. Par. DGNOPT., errore manifesto.

τίνα πρὸς τί π.] V. τίνα πρός τι, et τίνα — ὑπό του, quod duce Schleiermachero cum Bekkero et Astio correximus.

τῷ τί ποιεῖν] V. τὸ τί ποιεῖν — ἢ τὸ τί π. Sed dilucide Praefat. Chrestom. Hippocrat. Hag. Com. 1824. 8. Dein οὐδὲ περὶ σώματος est: nec corpus quidem quod attinet. Itaque ad verba ἄνευ τῆς μεθόδου ταύτης e superioribus intelligas: δυνατόν ἐστι κατανοῆσαι αὐτοῦ φύσιν. v. ad p. 250. C. Male Heindorf. et Ast. locum explicarunt.

χρὴ μέντοι πρὸς τῷ Ἱπποκρ.] Veruntamen praeter Hippocratis iudicium etiam ipsa ratio audienda est, videndumque, num haec cum illo concinat.

D. ἁπλοῦν ἢ πολυειδές] Ita πότερον saepe in priore interrogationis membro omissum. v. ad Remp. I. p. 328 E. — δυνατοὶ ποιεῖν, intell. τεχνικόν, ut p. 266 C.

τίνα πρὸς τί πέφυκεν — ὑπὸ τοῦ] h. e. quamnam vim natura sua habeat ad aliquid efficiendum (εἰς τὸ δρᾶν) et in quonam eam exserat; aut quamnam habeat vim patiendi, et a quonam afficiatur. Binae enim interrogationes in unum orationis membrum sunt coarctatae. Pro πέφυκεν ἔχον Stephan. et Heindorf. malebant πέφυκα ἔχων, natus sum habens s. natura habeo, et πέφυκα ποιεῖν, natus sum ad faciendum, quod deinceps infertur.

ταῦτα ἀριθμησάμενος] Quum infinitivus ἰδεῖν ex praegresso δεῖ pendeat, utique ἀριθμησάμενον accusativum exspectabas, quem Heindorf. e Galeno T. V. p. 2. et 16. ed. Basil. restituit, aut ἀριθμησαμένους

ἰδεῖν ἐφ' ἑκάστου, τῷ τί ποιεῖν αὐτὸ πέφυκεν ἢ τῷ τί παθεῖν ὑπὸ τοῦ;

ΦΑΙ. *Κινδυνεύει, ὦ Σώκρατες.*

ΣΩ. *Ἡ γοῦν ἄνευ τούτων μέθοδος ἐοίκοι ἂν ὥςπερ τυφλοῦ πορείᾳ. ἀλλ' οὐ μὴν ἀπεικαστέον τόν* E *γε τέχνῃ μετιόντα ὁτιοῦν τυφλῷ οὐδὲ κωφῷ, ἀλλὰ δῆλον, ὡς, ἂν [τῷ] τις τέχνῃ λόγους διδῷ, τὴν οὐσίαν δείξει ἀκριβῶς τῆς φύσεως τούτου, πρὸς ὃ τοὺς λόγους προςοίσει· ἔσται δέ που ψυχὴ τοῦτο.*

ΦΑΙ. *Τί μήν;*

ΣΩ. *Οὐκοῦν ἡ ἅμιλλα αὐτῷ τέταται πρὸς τοῦτο* 271 *πᾶσα· πειθὼ γὰρ ἐν τούτῳ ποιεῖν ἐπιχειρεῖ. ἢ γάρ;*

ΦΑΙ. *Ναί.*

Bodl. *τῶι τί π. — ἢ τῶι τί ὑπὸ τοῦ:* quod confirmant Vat. Ven. II. Par. BCEGH- Vind. 1. 3.

E. *ἄν τῷ τις τέχνῃ λόγους δ.*] *τῷ* om. Bodl. et septem alii, qui cum eo fere faciunt. Ast. olim coni. *τέχνην λόγων διδῷ,* coll. p. 272. B. et p. 267- B. Non opus mutatione. Dein Flor. g. Vind. 4. 6. *α. πρὸς ὃν τοὺς λόγους ποιήσει,* quam lectionem falsam esse vel proxima evincunt. *ὃ* om. Bodl. Vat. Par. GT.

quod requirebat Stephanus atque edidit Hermann. Neque tamen a librorum scriptura recedendum puto, quandoquidem oratio similiter post *δεῖν* conformata est etiam aliis locis, de quibus v. ad Criton. p. 50. E. et Protagor. p. 36. C. Nec vero plurali numero opus *οὐ βουλησόμεθα.* Imo ad superius *διανοεῖσθαι* intelligitur *τινά.* Transitur igitur ad nominativum perinde ac si *δεῖ* non antecesserit. Codd. ad unum omnes servant nominativum. Locutionem *ἰδεῖν ἐπί τινος* componas cum illis, quae ad Rempubl. X. p. 597. B. attigimus.

τῷ τί ποιεῖν αὐτὸ πέφυκεν ἢ τῷ τί παθεῖν ὑπὸ τοῦ] h. e. *τίνι* (i. e. qua sua parte) *αὐτὸ πέφυκε ποιεῖν καὶ τί ποιεῖν πέφυκεν.* Quod denique idem significat atque antegressum: *τίνα δύναμιν ἔχον*, ut Astium non intelligam locum mire explicantem adeoque sollicitantem.

E. *ὥςπερ τυφλοῦ πορείᾳ*] Sic *ὥςπερ* in comparatione saepenumero ponitur ad emolliendam eius duritiem v. Heindorf. ad Cratyl p. 6.

τέχνῃ λόγους διδῷ] Ex arte, arti convenienter. Mox dicit *τέχνην ῥητορικὴν διδῷ — πρὸς ὃ τοὺς λόγους προςοίσει*, videl. is ipse, cui artem tradit oratoriam. Sententia enim haec est: etiam vim et naturam eius ostendit, ad quam alter orationem suam sit allaturus, h. e. animi. Frustra nuper haec quo-

ΣΩ. Δῆλον ἄρα, ὅτι ὁ Θρασύμαχός τε καὶ ὃς ἂν ἄλλος σπουδῇ τέχνην ῥητορικὴν διδῷ, πρῶτον πάσῃ ἀκριβείᾳ γράψει τε καὶ ποιήσει ψυχὴν ἰδεῖν, πότερον ἓν καὶ ὅμοιον πέφυκεν, ἢ κατὰ σώματος μορφὴν πολυειδές. τοῦτο γάρ φαμεν φύσιν εἶναι δεικνύναι.

ΦΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Δεύτερον δέ γε, ὅτῳ τί ποιεῖν ἢ παθεῖν ὑπὸ τοῦ πέφυκε.

ΦΑΙ. Τί μήν;

ΣΩ. Τρίτον δὲ δὴ διαταξάμενος τὰ λόγων τε καὶ ψυχῆς γένη καὶ τὰ τούτων παθήματα δίεισι τὰς αἰτίας, προςαρμόττων ἕκαστον ἑκάστῳ, καὶ διδάσκων,
B οἵα οὖσα ὑφ' οἵων λόγων δι' ἣν αἰτίαν ἐξ ἀνάγκης ἡ μὲν πείθεται, ἡ δὲ ἀπειθεῖ.

ΦΑΙ. Κάλλιστα γοῦν ἄν, ὡς ἔοικ', ἔχοι οὕτως.

P. 271. ὅτῳ τί ποιεῖν ἢ παθεῖν ὑπὸ τοῦ] V. ὅτῳ τι ποιεῖν ἢ παθεῖν ὑπό του. Bodl. Vat. Ven. II. Par. DGNOPT. τι om. Secuti sumus auctoritatem reliquorum codicum praeeunte Bekkero. Accentuum mutationem suaserat Schleiermacherus. Ast. coni. ὅτῳ τί ποιεῖν ἢ ὅ τι παθεῖν ἢ ὅ τι παθεῖν ὑπὸ τοῦ πέφ.
B. δίεισι τὰς αἰτίας] Bodl. Vind. 4. 7. α. Flor. g. ΔΠD

que non nemo sollicitavit, quae sunt solis luce clariora.

P. 271. πρῶτον πάσῃ — ψυχὴν ἰδεῖν π.] primum summa adhibita diligentia descripturum esse animum atque effecturum, ut appareat, utrum natura sua sit unus sibique semper similis, an, sicuti corpus, multiformis. Nam ὅμοιον saepe ita capiendum v. ad Rempubl. IX. p. 585. C.

ὅτῳ τί ποιεῖν ἢ παθεῖν ὑπὸ τοῦ πέφυκε] Schaefer. ad Greg. Corinth. p. 249. corrigebat: τὸ τί ποιεῖν ἢ π., quo non opus. Nam ὅτῳ positum est ut p. 270. D. τῷ in verbis: τῷ τί ποιεῖν αὐτὸ πέφυκεν. Nec haerendum in eo, quod relativum cum interrogandi vocabulo consociatur: cuius generis multa exempla collegimus ad Criton. p. 48. A. De Rep. III. p. 400. A. ποῖα δ' ὁποίου βίου μιμήματα; conf. Seidler. ad Sophocl. Antig. 2.

τὰς αἰτίας] Videl. in sermonum et animorum variis generibus eorumque affectionibus positas. Unde liquet, quaenam sit vis articuli, vulgo ab editt. neglecti.

B. οἵα οὖσα ὑφ' οἵων λόγων —] Sic De Rep. VIII. p. 569. A. Sympos. p. 195 A. ubi plura Quintil. IX. 4, 44. plurimum refert compositionis, quae quibus anteponas. Conf. Heusinger. ad Nepot. Timol. II, 2. Attic. 18, 3.

ΣΩ. Οὔτοι μὲν οὖν, ὦ φίλε, ἄλλως ἐνδεικνύμενον ἢ λεγόμενον τέχνῃ ποτὲ λεχθήσεται ἢ γραφήσεται, οὔτε τι ἄλλο οὔτε τοῦτο. ἀλλ' οἱ νῦν γράφοντες, ὧν σὺ ἀκήκοας, τέχνας λόγων πανοῦργοί εἰσι καὶ ἀποκρύπτονται εἰδότες ψυχῆς πέρι παγκάλως. πρὶν C ἂν οὖν τὸν τρόπον τοῦτον λέγωσί τε καὶ γράφωσι, μὴ πειθώμεθ' αὐτοῖς τέχνῃ γράφειν.

ΦΑΙ. Τίνα τοῦτον;

ΣΩ. Αὐτὰ μὲν τὰ ῥήματα εἰπεῖν οὐκ εὐπετές. ὡς δὲ δεῖ γράφειν, εἰ μέλλει τεχνικῶς ἔχειν, καθ' ὅσον ἐνδέχεται, λέγειν ἐθέλω.

ΦΑΙ. Λέγε δή.

Cap. LVI. ΣΩ. Ἐπειδὴ λόγου δύναμις τυγχάνει ψυχαγωγία οὖσα, τὸν μέλλοντα ῥητορικὸν ἔσεσθαι ἀνάγκη εἰδέναι, ψυχὴ ὅσα εἴδη ἔχει. ἔστιν οὖν D

GNOPT. *δίεισι τὰς αἰτίας*, probante Bekkero. Vulgo *πάσας αἰτίας*.
λεχθήσεται ἢ γραφήσεται] V. *γραφήσεται ἢ λεχθήσεται*, ut est in Par. EF.
C. *Ἐπειδὴ λόγου δύναμις*] Post *ἐπειδὴ* Heind. articulum *ἡ* inseruit; sine caussa. Laudat haec Galen. de Hippocr. et Plat. Decret. IX. T. I. p. 334. ed. Bas.

C. *εἰδότες ψυχῆς πέρι παγκ.*] Frequens est locutio *ἐπίστασθαι, εἰδέναι, ἐπαΐειν περί τινος*, de qua vid. Gorg. p. 464. D. de Rep. X. p. 598. C. Menon. in Criton. p. 48. A. al. *Τέχνας λόγων* rhetores scriptiones suas appellare solebant, in quibus artem oratoriam illustravissent. Ita Aristotel. Rhet. I. 1. memorantur *οἱ τὰς τέχνας λόγων συντιθέντες*. Ibid. III. 13. *τέχνη Λικυμνίου*. et apud Dionys. de Comp. Verb. I. sunt *τέχναι ῥητορικαί*. Hinc etiam rhetores ipsi *τεχνικοὶ* appellati sunt. v. intpp. ad Gell. N. A. XVII, 5. Quintil. II, 13. Cresoll. Theatr. Rhetor. III, I. p. 152. Hos igitur Socrates cum quadam cavillatione arbitratur callide animi humanis cientiam et notitiam occultare solere.

μὴ πειθώμεθ' αὐτοῖς] Dativus verbo finito accommodatus est, quum vulgare esset dicere *αὐτοὺς γράφειν*. v. ad Gorg. 513. E.

Αὐτὰ μὲν τὰ ῥήματα —] Sensus hic est: ipsis verbis rem diligenter describere et quomodo dicendum scribendumque sit indicare haud sane facile est: sufficiet igitur, quoad res permittit, scribendi rationem designare, missa accurata verborum expositione, si quid artificiosum futurum sit. Etenim Socrates modum illum dicendi scribendique in universum est explicaturus. Phaedon. p. 93. B. *εἴπερ ἐνδέχεται τοῦτο γίγνεσθαι.*

τόσα καὶ τόσα, καὶ τοῖα καὶ τοῖα· ὅθεν οἱ μὲν τοιοίδε, οἱ δὲ τοιοίδε γίγνονται. τούτων δὲ δὴ διῃρημένων, λόγων αὖ τόσα καὶ τόσα ἔστιν εἴδη, τοιόνδε ἕκαστον. οἱ μὲν οὖν τοιοίδε ὑπο τῶν τοιῶνδε λόγων διὰ τήνδε τὴν αἰτίαν εἰς τα τοιάδε εὐπειθεῖς, οἱ δὲ τοιοίδε διὰ τάδε δυσπειθεῖς. δεῖ δὴ ταῦτα ἱκανῶς νοήσαντα, μετὰ ταῦτα θεώμενον αὐτὰ ἐν ταῖς πράξεσιν
E ὄντα τε και πραττόμενα ὀξέως τῇ αἰσθήσει δύνασθαι ἐπακολουθεῖν, ἢ μηδὲ εἰδεναι πω πλέον αὐτῶν ὧν

D. *οἱ μὲν τοιοίδε*] — V. utrobique *τοιοῖδε*. Bodl. *τοῖοι*, quod habent etiam alii bene multi nec ii spernendi libri. Atqui *τοῖοι καὶ τοῖοι* s. *τοῖοι ἢ τοῖοι* ponitur ut nostrum das u. das, die u. die, in exemplis afferendis, in eiusmodi autem sententia qualis haec est, neutiquam locum habet. Recepit tamen Hermann.

τούτων δὲ δὴ δ.] *δὴ*, nuper e Bodl. *ΔΠ*DGOPT. a Bekkero additum, habet etiam Flor. h. Vulgo loco eius *οὕτω* legebatur. Mox Heindorf. e Galeno dedit *τοιόνδε δὲ ἕκαστον*: sed copula non opus. Vind. *α. καὶ τοιόνδε ἕκαστον*.

οἱ μὲν οὖν τοιοίδε] *οὖν* om. Bodl. *Δ*GT. et pr. *Π*. Mox *ἐς τὰ τ.* *ΔΠ*DGONPT. Flor. g. h., quod passim apud Platonem reperitur; v. Schneider. ad Remp. Vol. I. Praef. p. LV. conf. p. 278. B. Malui tamen *εἰς* hoc loco tenere, quod servat etiam Bodl.

De Rep. IX. p. 580. D. *δέξεται — καὶ ἑτέραν ἀπόδειξιν*.

D. *τόσα καὶ τόσα —*] De Rep. IV. p. 438. A. *τοῦ δὲ τοίου ἢ τοίου*. Ibid. p. 429. B. *ἢ τοίαν αὐτὴν εἶναι ἢ τοίαν*. Significat videlicet in universum pro diversis animi humani generibus etiam diversa exstitura esse orationum genera, ideoque diligenter explorari oportere, quale dicendi genus unicuique aptum sit et accommodatum: nec vero satis esse haec omnia ratione ac disciplina percepisse; debere etiam accedere ipsius vitae rerumque usum, ut statim intelligas, quid singulis locis, temporibus, hominibus conveniat. Respexit locum Platonis Plutarchus. Vit. Pericl. c. 15.

E. *ἢ μηδὲ εἰδέναι πω πλέον — ξυνών*] Post *ἢ* ex praecedenti *δεῖ* commode repetas *ἀναγκαῖόν ἐστιν*, de quo loquendi genere explicavimus ad Reipubl. VI. p. 490. A. conf. supra p. 245. E. Quippe hoc, nisi fallor, dicit: alioquin necesse est eum nondum plus tenere quam ipsa illa praecepta, quae antea audiverat, quum magistri institutioni interesset. Ex his vero liquido apparet *αὐτῶν* esse tenendum, quod quia refertur ad *λόγων*, sola illa praecepta per se intelligenda esse indicat neque cum idoneo rerum usu coniuncta. Voc. *τότε* est antea, pertinetque ad institutionis praegressae tempus: quem usum non esse adeo rarum docebunt quae scripsimus ad Protagor. p. 325. E. Gorg. p. 488. B. De Republ. VI. p. 507. B. Denique quod ad-

τότε ἤκουε λόγων ξυνών. ὅταν δὲ εἰπεῖν τε ἱκανῶς ἔχῃ, οἷος ὑφ' οἵων πείθεται, παραγιγνόμενόν τε δυνατὸς ᾖ διαισθανόμενος ἑαυτῷ ἐνδείκνυσθαι, ὅτι οὗτός ἐστι καὶ αὕτη ἡ φύσις, περὶ ἧς τότε ἦσαν οἱ 272 λόγοι, νῦν ἔργῳ παροῦσά οἱ, ᾗ προσοιστέον τούςδε ὧδε τοὺς λόγους ἐπὶ τὴν τῶνδε πειθώ, — ταῦτα δὲ ἤδη πάντ' ἔχοντι, προςλαβόντι καιροὺς τοῦ πότε λεκτέον καὶ ἐπισχετέον, βραχυλογίας τε αὖ καὶ ἐλεεινολογίας καὶ δεινώσεως, ἑκάστων τε ὅσ' ἂν εἴδη μάθῃ

θεώμενον αὐτὰ] αὐτὸν ΓΔΠΣΦBCEGT. quod ortum videtur est αὐτ' ἐν.

E. ἢ μηδὲ εἰδέναι πω —] μὴ εἰδέναι Bodl. ΔDGNOPT, Vind. 4. 6. α. Flor g. h. Dein πλέον αὐτῷ Bodl. Flor. b. ϑ. Vind. 3. ΣEGT. Galenus: ἢ μηδέν πω εἶναι πλέον αὐτῶν. v. Schaefer. ad Greg. Cor. p. 249. Astius coni. ἢ μηδὲν εἶναί πω πλέον αὐτῷ κτλ. Voegelino ac Turicenss. assentientibus. Mox δὲ δυνατὸς Bodl.

P. 272. νῦν ἔργῳ παροῦσά οἱ] Steph. παροῦσα, ᾗ, quod e codd. ΞDPTΠO. emendatum. Dein ταῦτα δὴ π. Galen.

καὶ ἐλεεινολογίας] Bekkerus: ἐλεινολογίας e codd. ΔG. Ceteri tuentur vulgatam scripturam. Verba τε καὶ ἀκαιρίαν om. Bodl. Par. Φ. et Ven. II. pr.

ὅσ' ἂν εἴδη μ.] V. ὃς ἂν εἴδη μ. Multi libri ὅσα ἄν, unde sponte ὅσ' ἂν prodit, quod est in multis Bekkeri.

ditur participium ξυνὼν sine αὐτοῖς, hoc ipsum iam inest in praecedenti λόγων: cur igitur pronomen non sit repetitum, patebit ex annot. ad p. 242. B.

ὅταν δὲ εἰπεῖν τε ἱκανῶς ἔχῃ —] quum vero idoneus est ad indicandum, qualis a qualibus in persuasionem adducatur, praesentemque plane perspiciens sibimet ipsi potest demonstrare hanc esse et hanc naturam, de qua tum, quum audiret magistrum, sermo erat, nunc revera esse praesentem, cui hae orationes hocce modo sint adhibendae, ut huiusce rei efficiatur persuasio; haec igitur omnia quum iam tenet, praetereaque adiunxit opportunitates, quando dicendum sit, quando inhibendum, itemque breviloquentiae, miserationis, vehementiae, ceterarumque orationis formarum opportunum pariter atque inopportunum tempus internoscit; tum pulcre perfecteque ars eius est absoluta, nec vero prius: sed quamcunque istarum rerum omnium aliquis in dicendo vel docendo vel scribendo praetermisit, quum tamen se ex arte dicere profiteatur, qui ei fidem habet nullam, huius potior sententia est! In his ταῦτα δὲ cum vi interpositum, quem usum loquendi ad Phaedon. p. 78. C. tetigimus. Unde patet nihili esse, quod Galenus suppeditat, ταῦτα δή. Transit vero Socrates

λόγων, τούτων τὴν εὐκαιρίαν τε καὶ ἀκαιρίαν διαγνόντι, καλῶς τε καὶ τελέως ἐστὶν ἡ τέχνη ἀπειργα-
B σμένη, πρότερον δ' οὔ· ἀλλ' ὅ τι ἂν αὐτῶν τις ἐλλείπῃ λέγων ἢ διδάσκων ἢ γράφων, φῇ δὲ τέχνῃ λέγειν, ὁ μὴ πειθόμενος κρατεῖ. τί δὴ οὖν, φήσει ἴσως ὁ συγγραφεύς, ὦ Φαῖδρέ τε καὶ Σώκρατες, δοκεῖ οὕτως ἢ ἄλλως πως ἀποδεκτέον λεγομένης λόγων τέχνης;

ΦΑΙ. Ἀδύνατόν που, ὦ Σώκρατες, ἄλλως· καίτοι οὐ σμικρόν γε φαίνεται ἔργον.

ΣΩ. Ἀληθῆ λέγεις. τούτου τοι ἕνεκα χρὴ πάντας τοὺς λόγους ἄνω καὶ κάτω μεταστρέφοντα ἐπισκοπεῖν.
C εἴ τίς πῃ ῥᾴων καὶ βραχυτέρα φαίνεται ἐπ' αὐτὴν ὁδός, ἵνα μὴ μάτην πολλὴν ἀπίῃ καὶ τραχεῖαν, ἐξὸν ὀλίγην τε καὶ λείαν. ἀλλ' εἴ τινά πῃ βοήθειαν ἔχεις ἐπακηκοὼς Λυσίου ἢ τινος ἄλλου, πειρῶ λέγειν ἀναμιμνησκόμενος.

B. ὅ τι ἂν αὐτῶν τις] T. τις αὐτῶν, invitis codd. tantum non omnibus.

C. τῶν περὶ ταῦτά τινων] τῶν nuper accessit e Bas. 2.

per anacoluthon ab ὅταν cum coniunctivo copulato ad usum participiorum, quae cum verbis ἐστὶν ἡ τέχνη ἀπειργασμένη cohaerent: in quo non est cur offendamus, quandoquidem ἔχοντι, προςλαβόντι κτλ. idem significat, quod ὅταν ἔχῃ ct. Verbum κρατεῖν de eo, qui potiorem venioremque sequitur rationem, intelligendum, ut alibi νικᾶν in formula ἡ ἐμὴ νικᾷ γνώμη et similibus. Aeschyl. Pers. 725. λόγος κρατεῖ σαφηνής. Soph. Ai. 1251. ἀλλ' οἱ φρονοῦντες εὖ κρατοῦσι πανταχοῦ.

B. φήσει ἴσως ὁ συγγραφεύς —] h. e. ille artis scriptor, de quo adhuc disseruimus. — δοκεῖ οὕτως κτλ., videturne hocce an alio quopiam modo tradita probanda esse? Ita enim ἀποδέχεσθαί τινος usurpari solet. v. ad Phaedon. p. 92. A. Reipubl. I. p. 329. D. al.

ἄνω καὶ κάτω μεταστρέφοντα] Formula nunc adiunctam habet notionem sedulitatis ac diligentiae. Sic Theaet. p. 191. C. ἐν τῷ τοιούτῳ ἐχόμεθα, ἐν ᾧ ἀνάγκη πάντα μεταστρέφοντα λόγον βασανίζειν.

C. ἵνα μὴ μάτην πολλὴν ἀπίῃ] Tertia verbi persona ponitur, propterea quod pronominis indefiniti vis et significatio comprehenditur in verbis: χρὴ μεταστρέφοντα ἐπισκοπεῖν. v. ad Criton. p. 49. D. Apol. Socr. p. 29. A. Sympos. p. 187. E. Rempubl. VI. p. 506. C. al. Istud ἀπίῃ, pro quo quis legi malit ἀνίῃ, est abeundo conterat s. consumat. — Audacter Herm. de suo dedit αἱρῇ. Bodl. περιίῃ.

Ἕνεκα μὲν πείρας] quantum quidem ad conatum attinet; si res non aliunde est suspensa. v. ad Remp. I. p. 329. B. — νῦν γ' οὕτως,

ΦΑΙ. Ἕνεκα μὲν πείρας ἔχοιμ' ἄν, ἀλλ' οὔτι νῦν γ' οὕτως ἔχω.

ΣΩ. Βούλει οὖν ἐγώ τιν' εἴπω λόγον, ὃν τῶν περὶ ταῦτά τινων ἀκήκοα;

ΦΑΙ. Τί μήν;

ΣΩ. Λέγεται γοῦν, ὦ Φαῖδρε, δίκαιον εἶναι καὶ τὸ τοῦ λύκου εἰπεῖν.

ΦΑΙ. Καὶ σύ γε οὕτω ποίει. D

Cap. LVII. ΣΩ. Φασὶ τοίνυν οὐδὲν οὕτω ταῦτα δεῖν σεμνύνειν οὐδ' ἀνάγειν ἄνω μακρὰν περιβαλλομένους· παντάπασι γάρ, ὃ καὶ κατ' ἀρχὰς εἴπομεν τοῦδε τοῦ λόγου, ὅτι οὐδὲν ἀληθείας μετέχειν δέοι δικαίων ἢ ἀγαθῶν περὶ πραγμάτων, ἢ καὶ ἀνθρώπων γε τοιούτων φύσει ὄντων ἢ τροφῇ, τὸν μέλλοντα ἱκανῶς ῥητορικὸν ἔσεσθαι. τὸ παράπαν γὰρ οὐδὲν ἐν τοῖς δικαστηρίοις τούτων ἀληθείας μέλειν οὐδενί, ἀλ-

et libris mss. fere omnibus. Pro *τινων* Ven. Ξ et Flor. c. *δεινῶν*, quod praefert Winckelmann. Bodl. *λόγων ὃν τῶν*.

D. *ἀληθείας μέλειν οὐδενί*] Ita Steph. Codd. cum Ald. sic ut nunc habeo, re nondum satis explorata.

καὶ τὸ τοῦ λύκου εἰπεῖν] Schol. *λύκου ῥήματα, ἐπὶ τοῦ καὶ λόγοις καὶ ἔργοις ἀδικοῦντος.* Photius Lex. s. v. *Καὶ τὸ τοῦ λύκου* paullo aliter explicat, sed minus recte. Sententia est: vel pessimi oratio defensionis caussa instituta audienda est. Proverbium fortasse ex fabula aliqua Aesopica ortum.

D. *Φασὶ τοίνυν* —] Dicunt igitur nihil oportere ista tantopere iactari aut longe repeti longis ambagibus. Censent enim non veritatem, sed verisimilitudinem oratori esse sequendam. Apte comparat Ast. Sympos. p. 222. C. *κύκλῳ περιβαλλόμενος.*

παντάπασι γὰρ —] Structurae tenor parenthesi accommodatus, quum esse deberet *οὐδὲν δεῖν μετέχειν κτλ.* Sed non rara est haec constructionis confusio aut, si mavis, attractio: vide quae scripsimus ad Phileb. p. 20. D. ad Euthyphron. p. 4. E. et quae exposuit Krüger. De Attraction. p. 468 sq. Apud Herodotum nihil frequentius. v. libr. IV. c. 5. in. ibique Wesselingium. Nec tragici hac licentia astinuerunt. Aeschyl. Pers. 183. *τούτω στάσιν τιν', ὡς ἐγὼ 'δόκουν ὁρᾶν, τεύχειν ἐν ἀλλήλαισι.* Ibid. 536. Ibid. 570. *τυτθὸν ἐκφυγεῖν ἄνακτ' Αὐτόν, ὡς ἀκούομεν.* v. Erfurdt. ad Sophocl. Antig. 736. Quid quod nec Latinis scriptoribus, quos constat in hoc genere multo fuisse Graecis severiores, haec loquendi ratio fuit incognita? id quod sat multis exemplis demonstrarunt Heindorf. ad Ciceron. de Nat. Deor. p. 208. Beier. ad Offic. I. 7. p. 50. Quocirca mirari licet magnum Bentleium a vero aberrasse annotat. ad Terentii

E λὰ τοῦ πιθανοῦ. τοῦτο δ' εἶναι τὸ εἰκός, ᾧ δεῖν προσέχειν τὸν μέλλοντα τέχνῃ ἐρεῖν. οὐδὲ γὰρ αὖ τὰ πραχθέντα δεῖν λέγειν ἐνίοτε, ἐὰν μὴ εἰκότως ᾖ πεπραγμένα, ἀλλὰ τὰ εἰκότα, ἔν τε κατηγορίᾳ καὶ ἀπολογίᾳ· καὶ πάντως λέγοντα τὸ δὴ εἰκὸς διωκτέον εἶναι,
273 πολλὰ εἰπόντα χαίρειν τῷ ἀληθεῖ. τοῦτο γὰρ διὰ παντὸς τοῦ λόγου γιγνόμενον τὴν ἅπασαν τέχνην πορίζειν.

ΦΑΙ. Αὐτά γε, ὦ Σώκρατες, διελήλυθας, ἃ λέγουσιν οἱ περὶ τοὺς λόγους τεχνικοὶ προσποιούμενοι εἶναι· ἀνεμνήσθην γάρ, ὅτι ἐν τῷ πρόσθεν βραχέως τοῦ τοιούτου ἐφηψάμεθα, δοκεῖ δὲ τοῦτο πάμμεγα εἶναι τοῖς περὶ ταῦτα.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τόν γε Τισίαν αὐτὸν πεπάτηκας ἀκριβῶς. εἰπέτω τοίνυν καὶ τόδε ἡμῖν ὁ Τισίας, μή
B. τι ἄλλο λέγει τὸ εἰκὸς ἢ τὸ τῷ πλήθει δοκοῦν.

Bas. 1. 2. *μέλει*, quod frustra defendit Astius. Infinitivum etiam Voegelin. Praef. ad ed. Turicens. min. p. 16. tuetur.

E. *οὐδὲ γὰρ αὖ τὰ πρ.*] Heindorf. corr. *αὐτὰ τὰ πρ.*

P. 273. C. *παραδοίη τῷ ἀντιδίκῳ*] V. *παραδῴη*, quod

Phormion. III. 1, 16. Ut aiebat, de eius consilio velle sese facere, ubi ille frustra coniectat: Id aiebat — velle sese facere. Non magis mutanda sunt quae leguntur Adelph. IV. 5, 14. Ut opinor, has non nosse te, et certo scio, quae Latine dicta esse nimis confidenter vir summus videtur negavisse.

E. *οὐδὲ γὰρ αὖ τὰ πραχθέντα —*] Heindorf. *αὐτὰ τὰ πρ.* scripsit, hoc sensu: ne facta quidem ipsa interdum in iudicio proferri debere. Speciosa sane coniectura, nec tamen necessaria. Quippe *αὖ* est etiam, poniturque propterea, quod facta superioribus quodammodo opponuntur. Vulgatum etiam Ast. tutatus est.

λέγοντα — διωκτέον] H. e. *τὸν λέγοντα δεῖ διώκειν*; de quo genere structurae v. Gorg. p. 512. D. Criton. p. 49. A. al. conf. Heindorf. ad h. l. Ast. ad Sympos. p. 245. Krüger. ad Dionys. Hal. p. 289. intpp. ad Xenoph. Mem. II. 6, 26, III. 9, 1. Matthiae Gr. §. 447. a. Formulam *πολλὰ χαίρειν ἐᾶν*, multum valere iubere, h. e. plane non curare, praeter alios illustraverunt Heindorf. ad Theaet. p. 441. Valcken. ad Eurip. Hippolyt. v. 113.

P. 273. *Αὐτά γε — διελήλυθας*] Recte Heindorfius: Ipsa illa protulisti, h. e. rem acu tetigisti. Charmid. p. 166. B. *ἐπ' αὐτὸ ἥκεις, ὅτῳ διαφέρει.* In proximis Badhamus verba inter colloquentes sic vult distribui: *ΣΩ. Ἀνεμνήσθην —*

ΦΑΙ. Τί γὰρ ἄλλο;

ΣΩ. Τοῦτο δή, ὡς ἔοικε, σοφὸν εὑρὼν ἅμα καὶ τεχνικὸν ἔγραψεν, ὡς, ἐάν τις ἀσθενὴς καὶ ἀνδρικὸς ἰσχυρὸν καὶ δειλὸν συγκόψας, ἱμάτιον ἤ τι ἄλλο ἀφελόμενος, εἰς δικαστήριον ἄγηται, δεῖ δὴ τἀληθὲς μηδέτερον λέγειν, ἀλλὰ τὸν μὲν δειλὸν μὴ ὑπὸ μόνου φάναι τοῦ ἀνδρικοῦ συγκεκόφθαι, τὸν δὲ τοῦτο μὲν ἐλέγχειν, ὡς μόνω ἤστην, ἐκείνῳ δὲ καταχρήσασθαι τῷ· Πῶς δ' ἂν ἐγὼ τοιόσδε τοιῷδε ἐπεχείρησα ὁ δ' C οὐκ ἐρεῖ δὴ τὴν ἑαυτοῦ κάκην, ἀλλά τι ἄλλο ψεύδεσθαι ἐπιχειρῶν τάχ' ἂν ἔλεγχόν πῃ παραδοίη τῷ ἀντιδίκῳ. καὶ περὶ τἄλλα δὴ τοιαῦτ' ἄττ' ἐστὶ τὰ τέχνῃ λεγόμενα. οὐ γάρ, ὦ Φαῖδρε;

ΦΑΙ. Τί μήν;

ΣΩ. Φεῦ, δεινῶς γ' ἔοικεν ἀποκεκρυμμένην τέχνην ἀνευρεῖν ὁ Τισίας ἢ ἄλλος, ὅςτις δή ποτ' ὢν

cum Bekkero e Coislin. correximus. cfr. Fischer ad Phaedon. p. 262. et ad Weller. gr. Gr. T. II. p. 446.

δεινῶς γ' ἔοικεν] V. *δεινός*, quod ex optimis plurimisque codd. II. correctum. Bodl. *δεινῶςτ' ἔοικεν*, ut est etiam in Vat. Ven. Par. DNP.

περὶ ταῦτα. ΦΑΙ. Ἀλλὰ μὴν — ἀκριβῶς. ΣΩ. Εἰπέτω — δοκοῦν. In quo displicet, quod Socrates dicitur Tisiam ipsum graviter trivisse; quod unice in Phaedrum convenit.

Τισίαν αὐτὸν πεπάτηκας] h. e. ipsam Tisiae artem trivisti. Apte conferunt Arist. Avv. 471. *οὐδ' Αἴσωπον πεπάτηκας.* coll. Victor. Varr. Lectt. XV. 4. Cohortatur autem Phaedrum, ut Tisiae nomine respondeat.

B. *μὴ ὑπὸ μόνου φ.*] Verba hunc in modum iungenda: *τὸν μὲν δειλὸν φάναι μὴ ὑπὸ μόνου τ. ἀ: συγκεκόφθαι.* Errant enim qui *μὴ φάναι* iungunt et negare interpretantur.

τοῦτο μὲν ἐλέγχειν, ὡς μόνω ἤστην] *Ἐλέγχειν* est coarguendo docere, ut Theaet. p. 166. C. Gorg. p. 467. A. p. 482. A. p. 508. A. Protag. p. 331. E. Alia huius usus exempla collegit Wyttenbach. ad Plutarchi Moral. II. p. 1170. *Καταχρήσασθαι* positum, ut Phaedon. p. 110. B. *χρώματα — οἷς δὴ οἱ γραφεῖς καταχρῶνται.* Phileb. p. 51. A. *μάντεσι καταχρῶμαι.* Gorg. p. 490. C. *ἐν δὲ τῷ ἀναλίσκειν τε αὐτὰ καὶ καταχρῆσθαι.* Politic. p. 272. C. al.

C. *τὴν ἑαυτοῦ κάκην*] Voc. *κάκη* Platoni magnopere esse frequentatum docuerunt Ruhnken. ad Tim. p. 152. Creuzer. ad Plotin. de Pulcritud. p. 279. Ast. ad Legg. p. 255. Tum *ἔλεγχόν τινι παραδοῦναι* est alteri praebere convincendi opportunitatem, ut Gorg. p. 474. A. Vult igitur Tisiae praecepta id efficere, ut, qui plus

τυγχάνει καὶ ὁπόθεν χαίρει ὀνομαζόμενος. ἀτάρ, ὦ
D ἑταῖρε, τούτῳ ἡμεῖς πότερον λέγωμεν ἢ μή —

ΦΑΙ. Τὸ ποῖον;

Cap. LVIII. ΣΩ. Ὅτι, ὦ Τισία, πάλαι ἡμεῖς, πρὶν καὶ σὲ παρελθεῖν, τυγχάνομεν λέγοντες, ὡς ἄρα τοῦτο τὸ εἰκὸς τοῖς πολλοῖς δι' ὁμοιότητα τοῦ ἀληθοῦς τυγχάνει ἐγγιγνόμενον· τὰς δὲ ὁμοιότητας ἄρτι διήλθομεν, ὅτι πανταχοῦ ὁ τὴν ἀλήθειαν εἰδὼς κάλλιστα ἐπίσταται εὑρίσκειν. ὥστ' εἰ μὲν ἄλλο τι περὶ τέχνης λόγων λέγεις, ἀκούοιμεν ἄν· εἰ δὲ μή, οἷς νῦν
E δὴ διήλθομεν πεισόμεθα, ὡς, ἐὰν μή τις τῶν τε ἀκουσομένων τὰς φύσεις διαριθμήσηται, καὶ κατ' εἴδη

D. τοῦτο τὸ εἰκὸς] τὸ om. Vat. Ven. II. D. DNOT.

τέχνης λόγων λέγεις] Flor. g. h. Vind. 4. Par. DP. et ex corr. O λέγοις, quod edidit Bekker.

οἷς νῦν δὴ διήλθ.] Quod vulgo deerat δὴ, nuper codd. reddiderunt Mon. Vind. 1. 3. 5. 6. α. Flor. a. Par. BCDHNP. Coisl. Ven. Σ. alii. Bodl. tamen et qui cum eo faciunt libri Vat. et pr. Ven. II. videntur ignorare; unde δὴ rursus delevit Hermann. falso ille contendens νῦν pro νῦν δὴ usurpari solere, quod praeter rem et veritatem ita statui nobis plane persuasimus.

E. οὐ μή ποτε κτήσηται] EFNO. Vind. 4. 7. α. Flor. g.

valeat in verisimilibus comminiscendis, is denique causam vincat.

ὁπόθεν χαίρει ὀνομαζόμενος] Protagor. p. 358. A. εἴτε ὁπόθεν καὶ ὅπως χαίρεις τὰ τοιαῦτα ὀνομάζων.

D. λέγωμεν ἢ μή —] Interpellata oratio deinde continuatur; unde abrupti sermonis signum apposuimus.

τυγχάνομεν λέγοντες]Non dicit λέγομεν, sed τυγχάνομεν λέγοντες, quasi casu et fortuito in eam sententiam devenerint. Ad praegressa compara Gorg. p. 458. B. πάλαι γάρ τοι, πρὶν καὶ ὑμᾶς ἐλθεῖν, ἐγὼ τοῖς παροῦσι πολλὰ ἐπεδειξάμην.

περὶ τέχνης λόγων λέγεις] indicativo utitur, quia simulat se in ea esse opinione, ut Tisiam longe aliud quid de arte oratoria statuere existimet, atque in arte sua exposuerit. Constructionis genus illustravi ad Apol. Socrat. p. 25. B. Gorg. p. 452. B. Protagor. p. 336. C. Quocirca nolim iam λέγοις praeferre, quod in paucis quibusdam codd. scriptum exstat.

E. οὐ μή ποτε κτήσηται] V. ad Remp. VI. p. 492. D.

ἣν οὐχ ἕνεκα τοῦ λέγειν — εἰς δύναμιν] Praeclara sententia. Sapientem enim ait non eo consilio illi operam esse daturum, ut coram hominibus dicere aut cum iis agere possit, sed potius propterea, quod ipsi hoc sit propositum, ut diis grata et dicat et faciat. Quotusquisque eorum, qui nostra aetate

τε διαιρεῖσθαι τὰ ὄντα καὶ μιᾷ ἰδέᾳ δυνατὸς ᾖ καθ'
ἓν ἕκαστον περιλαμβάνειν, οὔποτ' ἔσται τεχνικὸς λό-
γων πέρι, καθ' ὅσον δυνατὸν ἀνθρώπῳ. ταῦτα δὲ
οὐ μή ποτε κτήσηται ἄνευ πολλῆς πραγματείας· ἣν
οὐχ ἕνεκα τοῦ λέγειν καὶ πράττειν πρὸς ἀνθρώπους
δεῖ διαπονεῖσθαι τὸν σώφρονα, ἀλλὰ τοῦ θεοῖς κε-
χαρισμένα μὲν λέγειν δύνασθαι, κεχαρισμένως δὲ πράτ-
τειν τὸ πᾶν εἰς δύναμιν. οὐ γὰρ δὴ ἄρ', ὦ Τισία,
φασὶν οἱ σοφώτεροι ἡμῶν, ὁμοδούλοις δεῖ χαρίζεσθαι 274
μελετᾶν τὸν νοῦν ἔχοντα, ὅ τι μὴ πάρεργον, ἀλλὰ
δεσπόταις ἀγαθοῖς τε καὶ ἐξ ἀγαθῶν. ὥστ', εἰ μα-
κρὰ ἡ περίοδος, μὴ θαυμάσῃς· μεγάλων γὰρ ἕνεκα

Mon. κτήσεται, quod propter meliorum librorum auctoritatem nunc non ausim recipere; placuit tamen Bekkero et Astio.

οἱ σοφώτεροι ἡμῶν] ἡμῶν om. Bodl. Vat. Par. T. et pr. Ven. II.

P. 274. ὁμοδούλοις δεῖ χ.] V. ἡμῶν, μὴ ὁμοδούλοις. Sed istud μὴ perabsurde intrusum. ut vidit Heindorf.; quanquam is postea ad Phaedon. p. 27. scribendum coniecit: Εὖ γὰρ δὴ ἄρα — μὴ ὁμοδ. δ. χ. Multi libri: ἡμῶν ἢ ὁμ. unde μὴ etiam magis suspectum. Recte illud in Vind. α omissum est.

ἡ περίοδος] ἥι Bodl. S. male, praesertim quum ῆ in Bodl. etiam accentu careat.

homileticen tractant. tam magnifice de hac theologiae parte sentire solet? Quod post ἀλλὰ non iteratur ἕνεκα praepositio, de eo dictum est ad p. 255. A.

οὐ γὰρ δὴ ἄρα — ἀγαθῶν] Male vulgo μὴ ante ὁμοδούλοις interserebatur, qua vocula sententia misere pervertitur. Veram lectionem unus servavit Vind. α. Sententia verborum haec est: non enim, opinor, o Tisia, sicuti viri nobis sapientiores aiunt, sapientem decet id meditari atque studere, ut iis, qui una cum ipso sunt in servitute, gratificetur, nisi quatenus id per occasionem fiat, sed ut dominis iisque bonis placeat. In his liquet ὁμοδούλους vocari homines, qui sint servi deorum. Eandem habes sententiam Phaedon. p. 62. B. p. 63. A. B. C. p. 85. B., Legg. X. p. 902. B. 906. A. Critiae p. 109. B. ex quibus locis suspicari licet non sine specie verisimilitudinis Platonem hoc etiam loco Pythagoreorum dogmata ob oculos habuisse. Itaque quinam sint οἱ σοφώτεροι ἡμῶν, hac coniectura probata nemo incertus haerebit. De voc. πάρεργον v. ad Remp. VI. p. 498. A. De ὅ τι μὴ conf. Reip. IX. p. 591. D. ὅ τι μὴ μάθημα τιμὴν φέρει. Phaedon. p. 67. C. ὅ τι μὴ πᾶσα ἀνάγκη. Formulam ἀγαθοῖς τε καὶ ἐξ ἀγαθῶν p. 246. B. tetigimus.

P. 274. εἰ μακρὰ ἡ περίο-

περιιτέον, οὐχ ὡς σὺ δοκεῖς. ἔσται μήν, ὡς ὁ λόγος φησίν, ἐάν τις ἐθέλῃ, καὶ ταῦτα κάλλιστα ἐξ ἐκείνων γιγνόμενα.

ΦΑΙ. Παγκάλως ἔμοιγε δοκεῖ λέγεσθαι, ὦ Σώκρατες, εἴπερ οἷός τέ τις εἴη.

ΣΩ. Ἀλλὰ καὶ ἐπιχειροῦντί τοι τοῖς καλοῖς καλὸν καὶ πάσχειν ὅ τι ἂν τῳ ξυμβῇ παθεῖν.

ΦΑΙ. Καὶ μάλα.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ μὲν τέχνης τε καὶ ἀτεχνίας λόγων πέρι ἱκανῶς ἐχέτω.

ΦΑΙ. Τί μήν;

ΣΩ. Τὸ δ' εὐπρεπείας δὴ γραφῆς πέρι καὶ ἀπρεπείας, πῇ γιγνόμενον καλῶς ἂν ἔχοι καὶ ὅπῃ ἀπρεπῶς, λοιπόν. ἦ γάρ;

εἴπερ οἷός τέ τις εἴη] V. γε, quod correxit Heindorf. In Bodl. ΔT. et pr. Π. vocula plane omissa.

B. ὅ τι ἄν τῳ ξ.] ὅ τῳ ἄν τῳ ξ. Bodl. Vat. Ven. II. Par. DOPT.

δος] Si multis opus est ambagibus, quo ad veram eloquentiam perveniatur. — οὐχ ὡς σὺ δοκεῖς, h. e. οὐχ ἕνεκα τοῦ εἰκότος, s. τῶν σμικρῶν τούτων. Non opus, quod desiderabat Heindorf., ὤν.

ἔσται μήν — γιγνόμενα] veruntamen, licet res altius sit repetenda, tamen haec quoque, de quibus loquimur, h. e. ars oratoria, ex illis optime nascentur. — εἴπερ οἷός τέ τις εἴη], inell. haec omnia persequi. Non intelligo, quid Astium commoverit, ut sermonis rationem atque sensum ἂν requirere iterum iterumque statueret.

Ἀλλὰ καὶ ἐπιχειροῦντί τοι —] Hic non exputo, cur Heindorfio τοι fuerit suspectum. Habet enim haec vocula sedem veluti suam atque propriam in afferendis sententiis et locis communibus; v. ad Sympos. p. 219. A. de Rep. X. p. 595. E. al. Ceterum καί in istis: ἀλλὰ καὶ ἐπιχειροῦντι, positum ut De Rep. VI. p. 492. E. ἀλλὰ καὶ (vel) τὸ ἐπιχειρεῖν πολλὴ ἄνοια. Protag. p. 317. B. πολλὴ μωρία καὶ τοῦ ἐπιχειρήματος. Legg. IX. p. 853. B. τὸ καὶ ἀξιοῦν τῆς τῶν ἄλλων μοχθηρίας, κτλ.

B. πῇ γιγνόμενον — καὶ ὅπῃ] V. ad p. 271. A.

λόγων πέρι] Absolute positum: quod attinet ad orationes. v. ad p. 250. C. Noli vero mirari dictionem πράττειν ἢ λέγειν περὶ λόγων. Nam λόγων ita dicitur, ut simul τῶν γραμμάτων notionem complectatur.

Ἀκοήν γ' ἔχω λέγειν] h. e. famam auditione acceptam. Loquendi rationem illustravit Bastius Epist. Crit. Appendic. p. 33.

C. Γελοῖον ἤρου] h. e. ἤρου τι, ὃ γέλοιόν ἐστιν. De Rep. VII. p. 536. B. γελοῖον ἔοικα παθεῖν. Ibid. II. p. 368. A. θεῖον πεπόνθατε. Eurip.

ΦΑΙ. *Ναί.*

Cap. LIX. *ΣΩ.* *Οἶσθ' οὖν, ὅπῃ μάλιστα θεῷ χαριεῖ λόγων πέρι πράττων ἢ λέγων;*

ΦΑΙ. *Οὐδαμῶς. σὺ δέ;*

ΣΩ. *Ἀκοήν γ' ἔχω λέγειν τῶν προτέρων, τὸ δ' ἀληθὲς αὐτοὶ ἴσασιν. εἰ δὲ τοῦτο εὕροιμεν αὐτοί, ἆρά γ' ἂν ἔθ' ἡμῖν μέλοι τι τῶν ἀνθρωπίνων δοξασμάτων;* C

ΦΑΙ. *Γελοῖον ἤρου. ἀλλ' ἃ φῂς ἀκηκοέναι, λέγε.*

ΣΩ. *Ἤκουσα τοίνυν περὶ Ναύκρατιν τῆς Αἰγύπτου γενέσθαι τῶν ἐκεῖ παλαιῶν τινα θεῶν, οὗ καὶ τὸ ὄρνεον τὸ ἱερόν, ὃ δὴ καλοῦσιν Ἶβιν· αὐτῷ δὲ ὄνομα τῷ δαίμονι εἶναι Θεύθ. τοῦτον δὲ πρῶτον ἀριθμόν τε καὶ λογισμὸν εὑρεῖν καὶ γεωμετρίαν καὶ*

πῇ γιγνόμενον] Schaefer. Melett. p. 74. corr. *ὅπῃ*, quo non opus. Mox *θεῶν* Bodl. Vat. Coisl. Ven. *ΠΣΦ*. Pariss. Vind. 1. 3. 4. 6.

Hippol. v. 278. *θαυμαστὸν εἶπας.* Sympos. p. 175. A. *ἄτοπόν γ', ἔφη, λέγεις*, ubi v. ann. Gorg. p. 518. E. *καὶ σὺ νῦν, ὦ Καλλίκλεις, ὁμοιότατον τούτῳ ἐργάζει.* Phaedon. p. 62. C. *ἔοικε τοῦτο, ὦ Σώκρατες, ἀτόπῳ.* Legg. II. p. 658. E. *ἄτοπον ἤρου.* Ibid. p. 657. A. *θαυμαστὸν λέγεις.* Sophist. p. 237. C. *χαλεπὸν ἤρου.* Lycurg. adv. Leocrat. c. 4. §. 2. *πάντων ἀτοπώτατον ποιοῦσι*, i. e. *ποιοῦσί τι, ὃ πάντων ἀτοπώτατόν ἐστιν.* Quae apposuimus, ne quis *γελοῖόν τι* scribendum opinetur.

οὗ καὶ τὸ ὄρνεον τὸ ἱερόν] Etsi recte dici poterat *οὗ καὶ τὸ ὄρνεον ἱερόν*, sicuti est Phaedon. p. 85. B. *ἱερὸς τοῦ αὐτοῦ θεοῦ*, tamen alterum articulum cur invitis codicibus cum Stephano, Heindorfio, Astio delendum putemus, nullam video causam idoneam. Nam licet haec verba sane hoc modo interpretari: cui etiam avis illa dicata est, quae per totam Aegyptum tanquam sacra colitur.

Θεύθ] De hoc vide quae disputarunt Hug. in libro: Mythologische Untersuchungen, p. 268 sqq. Interpp. Ciceron. De N. D. III. 22. p. 610. ed. Creuz. Literarum inventio ei tribuitur etiam in Phileb. p. 18. B. De litterarum inventoribus omnino v. Tacit. Annal. XI. c. 14. Mox ne quis malit *ἀριθμούς τε καὶ λογισμούς*, ut est De Rep. VI. p. 510. C. *οἱ περὶ τὰς γεωμετρίας τε καὶ λογισμοὺς καὶ τὰ τοιαῦτα πραγματευόμενοι.* VII. p. 536. D. *τὰ μὲν τοίνυν λογισμῶν τε καὶ γεωμετριῶν καὶ πάσης τῆς προπαιδείας*: primum observandum est sequi dehinc *γεωμετρίαν καὶ ἀστρονομίαν*; deinde *λογισμὸν* et *ἀριθμὸν* tanquam nomina abstracta recte in singulari numero poni licuisse. Dein *πεττείαι καὶ κυβείαι* quod commemorantur, audias Tim. Gloss. p. 217. *Πεττεία· ἡ διὰ ψήφων παιδιά· ἔστι δὲ ὅτε καὶ γεωμε-*

D ἀστρονομίαν, ἔτι δὲ πεττείας τε καὶ κυβείας, καὶ δὴ καὶ γράμματα. βασιλέως δ' αὖ τότε ὄντος Αἰγύπτου ὅλης Θαμοῦ περὶ τὴν μεγάλην πόλιν τοῦ ἄνω τόπου, ἣν οἱ Ἕλληνες Αἰγυπτίας Θήβας καλοῦσι, καὶ τὸν θεὸν Ἄμμωνα, παρὰ τοῦτον ἐλθὼν ὁ Θεὺθ τὰς τέχνας ἐπέδειξε, καὶ ἔφη δεῖν διαδοθῆναι τοῖς ἄλλοις Αἰγυπτίοις. ὁ δὲ ἤρετο, ἥντινα ἑκάστη ἔχοι ὠφέλειαν. διεξιόντος δέ, ὅ τι καλῶς ἢ μὴ καλῶς δοκοῖ λέγειν,
E τὸ μὲν ἔψεγε, τὸ δ' ἐπῄνει. πολλὰ μὲν δὴ περὶ ἑκάστης τῆς τέχνης ἐπ' ἀμφότερα Θαμοῦν τῷ Θεὺθ λέ-

D. ἣν οἱ Ἕλληνες Αἰγ. Θ.] Sic Vind. 6., ut coniecerat Heindorf. Vulgo legebatur ὅν. Quod natum errore est propter τοῦ ἄνω τόπου admisso.

τὰς τέχνας ἐπέδειξε] Flor. g. Vind. 4. 6. 7. α. Vat. Ven. Π. Par. DGNOPT. ἀπέδειξε; non male.

ἑκάστη ἔχοι ὠφ] V. ἔχει, praeter fidem Bodl. Vat. Ven. ΠΣΞ.

τρίαν λέγει. ubi v. Ruhnken. qui docet, veteres quosdam interpretes in ea fuisse sententia, ut h. l. non vulgarem illum calculorum ludum significari putarent, sed mathematicam Aegyptiorum, quae tabula erat duodecim lineis conscripta, cursum solis et lunae per duodecim zodiaci signa ostendens. Quam in rem laudat Eustath. ad Odyss. p. 1397. et Vopisc. Procul. c. 13. p. 749. ibique Salmasium. Ac refert de Aegyptiis similia Plat. Legg. VII. p. 819. B. — 820. C. Hermias tamen de vulgari calculorum lusu intellexit.

D. Θαμοῦ περὶ τὴν μεγάλην π.] Bene Astius: „Θαμοῦς, inquit, idem est qui Ἀμοῦς s. Ἀμμοῦς, Lat. Iuppiter Ammo, de quo v. Herod. II. 29. Ouzel. ad Minuc. Fel. Octav. p. 195. sq. Spanhem. De Usu et Praest. Num. II. p. 292. al. — Ὁ ἄνω τόπος autem est superior Aegyptus s. νόμος Θηβαῖος, in quo Thebae (Diospolis) sitae erant." — καὶ τὸν θεὸν Ἄμμωνα, h. e. sicuti deum illum Thamum (qui rex antea appellatus est) Ammonem vocant. Liberius enim haec interposita sunt, quae sic poterant annecti: ὥσπερ τὸν θεὸν Ἄμμωνα (καλοῦσι). Similiter Criton. p. 46. A. Ceterum Thamum vel Amum quod a Graecis Ammonem vocari significat, conf. Herodot. II. 42. Plutarch. De Irid. et Osir. g. Vigebat autem Ammonis cultus et adoratio maxime Thebis v. Diodor. Sic. I. 15. 45.

τὰς τέχνας ἐπέδειξε] artes suas ostentavit.

E. περὶ ἑκάστης τῆς τέχνης] de una quaque arte. De articulo, quem aliquot libri male omittunt, v. ad Phileb. p. 32. E. — ἐπ' ἀμφότερα, in utramque partem, ut eam vel laudaret vel vituperaret. De verbis λόγος πολὺς εἴη λέγειν, conf. Menex. p. 239. B. ὅ τε χρόνος βραχὺς ἀξίως διηγήσασθαι. Critiae p. 119. B. ἃ μικρὸς ἂν χρόνος εἴη λέγειν.

ἐπὶ τοῖς γράμμασιν ἦν] quum de literis faceret iudicium. Politic. p. 244. B. ἐπ' αὐτῷ νῦν

γεται ἀποφήνασθαι, ἃ λόγος πολὺς ἂν εἴη διελθεῖν. ἐπειδὴ δὲ ἐπὶ τοῖς γράμμασιν ἦν, Τοῦτο δέ, ὦ βασιλεῦ, τὸ μάθημα, ἔφη ὁ Θεύθ, σοφωτέρους Αἰγυπτίους καὶ μνημονικωτέρους παρέξει· μνήμης τε γὰρ καὶ σοφίας φάρμακον εὑρέθη. ὁ δ' εἶπεν· Ὦ τεχνικώτατε Θεύθ, ἄλλος μὲν τεκεῖν δυνατὸς τὰ τῆς τέχνης, ἄλλος δὲ κρῖναι, τίν' ἔχει μοῖραν βλάβης τε καὶ ὠφελείας τοῖς μέλλουσι χρῆσθαι. καὶ νῦν σύ, πατὴρ ὢν 275
γραμμάτων, δι' εὔνοιαν τοὐναντίον εἶπες ἢ δύναται. τοῦτο γὰρ τῶν μαθόντων λήθην μὲν ἐν ψυχαῖς πα-

Parr. aliorumque librorum. Indidem correctum quod deinceps legebatur δοκεῖ.

E. περὶ ἑκάστης τῆς τέχνης] Flor. ϑ. et Mon. om. τῆς.

μνημον. παρέξει] παρέξοι Bodl. Vind 4. 7. Flor. g. h. Vat. Ven. II. Par. DNOP. et corr. F. παρέξειν ΞΦBCEr. et pr. Coisl. item Vind. 1. 3. 6. Flor. a. b. c. i. Recte παρέξει Par. T. pr. m.

ἐσμέν. De Rep. VI. p. 490. D. ἐπὶ τούτῳ νῦν γεγόναμεν, ubi v. annot. VII. p. 532. C.

μνήμης — φάρμακον] V. ad p. 230. D. Eodem prorsus modo Euripides in Palamede T. IX. p. 246. ed. Matth. τὰ γράμματα appellat λήθης φάρμακα.

P. 275. δι' εὔνοιαν —] inventi tui amore captus. Dein facile aliquis requirat ἢ ὃ δύναται. Sed non opus mutatione. Phileb. p. 35. A. ἐπιθυμεῖ τῶν ἐναντίων ἢ πάσχει, ad quem locum v. ann. Euthyphron. c. 13. p. 12. A. A. λέγω γὰρ δὴ τὸ ἐναντίον ἢ ὁ ποιητὴς ἐποίησεν, ubi frustra tentaveris ἢ ὃ ὁ ποιητής. Symp. p. 173. A. De Rep. I. p. 334. A. Ceterum δύνασθαί τι est aliquid efficere posse, ad aliquid valere. Phileb. p. 23. E. μῶν οὖν σοι καὶ πέμπτον προσδεήσει διάκρισίν τινος δυναμένου; Gorg. p. 453. A., ubi v. annot. coll. Matthiae ad Eurip. Med. p. 443. Nisi forte hoc loco λέγεσθαι intelligere malueris.

τοῦτο γάρ —] κατὰ σύνεσιν dictum: istud inventum tuum; istud, quod literas invenisti. Iungas autem verba hunc in modum: τοῦτο γὰρ παρέξει λήθην μὲν ἐν ψυχαῖς τῶν μαθόντων ἀμελετησίᾳ μνήμης. Itaque deinceps quum dici debuerit sic: ἅτε — ἀναμιμνησκομένων, accusativus infertur per anacoluthiam, perinde ac si antea scriptum fuerit: τοῦτο γὰρ παρέξει τοὺς μαθόντας ἐπιλανθανομένους. De re ipsa conf. **Jul. Caes.** Bell. Gall. VI. c. 14. De Druidibus: quod eos, qui discant, literis confisos nolint minus memoriae studere; quod fere plerisque accidit, ut praesidio literarum diligentiam in perdiscendo ac memoriam remittant. **Quintil.** Institutt. XI. 2. 9. Quamquam invenio apud Platonem obstare memoriae usum literarum, videlicet quod illa, quae scriptis reposuimus, veluti custodire desinimus et ipsa securitate dimittimus. **Plin.** Epist. IX. 18, 2. Senec. Ep. 88, 28

ρέξει μνήμης ἀμελετησίᾳ, ἅτε διὰ πίστιν γραφῆς ἔξωθεν ὑπ' ἀλλοτρίων τύπων, οὐκ ἔνδοθεν αὐτοὺς ὑφ' αὑτῶν ἀναμιμνησκομένους. οὔκουν μνήμης, ἀλλ' ὑπομνήσεως φάρμακον εὗρες. σοφίας δὲ τοῖς μαθηταῖς δόξαν, οὐκ ἀλήθειαν πορίζεις· πολυήκοοι γάρ σοι γενόμενοι ἄνευ διδαχῆς πολυγνώμονες εἶναι δόξουσιν,
B ἀγνώμονες ὡς ἐπὶ τὸ πλῆθος ὄντες καὶ χαλεποὶ ξυνεῖναι, δοξόσοφοι γεγονότες ἀντὶ σοφῶν.

ΦΑΙ. Ὦ Σώκρατες, ῥᾳδίως σὺ Αἰγυπτίους καὶ ὁποδαπούς, ἂν ἐθέλῃς, λόγους ποιεῖς.

ΣΩ. Οἱ δέ γ', ὦ φίλε, ἐν τῷ τοῦ Διὸς τοῦ Δωδωναίου ἱερῷ δρυὸς λόγους ἔφησαν μαντικοὺς πρώ-

P. 275. οὐκ ἔνδοθεν αὐτούς] Libri ΔΠDNOPT. ἔνδον, quod recepit Bekker receperunt item Turicc. Et ferri potest ἔνδον. Melius tamen videtur ἔνδοθεν, quippe quod accuratius respondeat alteri illi ἔξωθεν. Rectissime vero dicitur ἔνδοθεν ἀναμιμνήσκεσθαι. Accedit quod praestantissimus cod. Bodl. cum aliis plurimis eam scripturam tuetur. Itaque nulla certe caussa est, cur quis ἔνδον praeferat. quod facillime e scripturae compendio oriri potuit. Mox Bodl. Par. PT. εὗρε.

B. ὡς ἐπὶ τὸ πλῆθος] Vind. 7. ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πλῆθος.

Αἰγυπτίους καὶ ὁποδαπούς] τε vulgo post Αἰγυπτίους insertum cum Bodl. Vat. Ven. Π. Par. DOP. Vind. 4. 7. Flor. h. Monacc. omisimus. Dein vulgo λόγους ποιοίης, quod vix duo terve

certior est memoria, quae nullum extra se subsidium habet. Platonem in his quoque duces habuisse Pythagoreos non improbabilis coniectura est. Plutarchus enim auctor est Vit. Num. T. I. p. 74. D. illos nihil mandare solitos esse mutae atque surdae literarum memoriae.

B. ὡς ἐπὶ τὸ πλῆθος] ut plerumque. Reip. II. p. 364. A. Aliis locis est ὡς ἐπὶ τὸ πολύ.

ἐν τῷ τοῦ Διὸς —] Leniter Phaedrum increpat, quod narrationi hactenus expositae ideo nihil tribuat, quia ea ex Aegypto repetita sit. Prisci illi Graeci, inquit, vel quercus et rupes audiendas putarunt, si modo vera proderent; tu curabis, qua natione vel gente sit oriundus qui quid dixerit, nec illud potius perpendes, vere an secus ille iudicaverit? De quercu Dodonaea v. Herod. II. 52. Quod autem addit καὶ πέτρας, ob oculos habuit illud ἐκ δρυὸς ἢ πέτρας, Odyss. XIX, 163. Iliad. XXII, 126., quod abierat in proverbium, de qua re monuit Heindorf. Conf. Goettling. ad Heriod. Theog 35. qui sicuti quercus commemoratione oracula Dodonaea significari putat, ita istud: καὶ πέτρας, referendum censet ad oracula Delphica, ex specu Parnassi per Pythiam sacerdotem edita. Quod utut sese habet (non enim putamus rem isto commento confectam esse), illud tamen liquidum est, locutionem duplicem potissimum usum habere. Nam aut usurpatur de iis, qui

τους γενέσθαι. τοῖς μὲν οὖν τότε, ἅτε οὐκ οὖσι σοφοῖς, ὥςπερ ὑμεῖς οἱ νέοι, ἀπέχρη δρυὸς καὶ πέτρας ἀκούειν ὑπ' εὐηθείας, εἰ μόνον ἀληθῆ λέγοιεν· σοὶ δ' ἴσως διαφέρει, τίς ὁ λέγων καὶ ποδαπός; οὐ C γὰρ ἐκεῖνο μόνον σκοπεῖς, εἴθ' οὕτως εἴτε ἄλλως ἔχει.

ΦΑΙ. Ὀρθῶς ἐπέπληξας· καί μοι δοκεῖ περὶ γραμμάτων ἔχειν ᾗπερ ὁ Θηβαῖος λέγει.

Cap. LX. ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ τέχνην οἰόμενος ἐν γράμμασι καταλιπεῖν καὶ αὖ ὁ παραδεχόμενος, ὥς τι σαφὲς καὶ βέβαιον ἐκ γραμμάτων ἐσόμενον, πολλῆς ἂν εὐηθείας γέμοι καὶ τῷ ὄντι τὴν Ἄμμωνος μαντείαν ἀγνοοῖ, πλέον τι οἰόμενος εἶναι λόγους γεγραμμένους D

libri tenent. Mox ἔφησαν optimi pro v. ἔφασαν. Nimirum ἔφησαν aoristus est: asseverarunt; de cuius usu v. Matthiae Gr. Ampl. §. 215. 2. coll. Buttm. Gr. Ampl. Vol. 1. p. 543. ed. 2.

ὥςπερ ὑμεῖς οἱ νέοι] Heindorf. coni. ἡμεῖς. Sed ridet Socrates in universum vanam aequalium sapientiam. Deerat autem vulgo ante Οἱ δέ γε nomen Socratis.

σοὶ δ' ἴσως διαφέρει] δ' ἴσως om. Bodl. ΔΠDHNOPT. Vind. 4. Flor 9.

C. πολλῆς ἂν εὐηθείας γέμοι] Bodl. ἂν om. cum ΔΠD NOP. Flor. g. h. Vind. 4. 7. α. Tum γέμει praebent Parr. DNP. Vind. 4. 7. α. Flor. g. h. Pro vulg. ἀγνοεῖ e Bodl. ΓΔΠBCH. Flor. a. c. θ. Vind. 1. ἀγνοοῖ recepimus.

ἀγενεαλόγητοι sunt neque originem humanam habere videntur, ut Odyss. XIX. 163. Virgil. Aen. VIII. 315. Iuvenal. VI. 11. coll. Boissonad. ad Nicet. T. II. p. 77. sq. coll. Schol. ad Plat. Rempl. VIII. 544. D. aut ponitur de iis, qui priscae aetatis referunt simplicitatem, ut inter homines primaevos numerandi videantur, ut Iliad. XXII. 126. ubi v. Eustath. conf. Barth. ad Stat. Theb. IX. 587. Cerda ad Aen. VIII. 315.

C. Ὀρθῶς ἐπέπληξας] ἐπιπλήττειν saepe poni vel de leniore reprehensione docuit Heindorf. ad Theaet. p. 158. A. Ceterum compares Charmid. p. 155. A. ὀρθῶς, ἔφη, λέγεις, καὶ καλοῦμεν αὐτόν. Hipp. Mai. p. 291. D. πάνυ μὲν οὖν, ὦ Ἱππία, καὶ καλῶς γε νῦν ὑπολαμβάνεις. Gorg. p. 463. C. ἐρωτῶ δή, καὶ ἀποκρίναι. Conf. ibid. p. 462. B. p. 449. C. Supra p. 269. C. Theaet. p. 161. B. Legg. II. p. 655. B.

πλέον τι οἰόμενος—] Ast. πλέον εἶναι prodesse explicat. Nec tamen locus vitio carere videtur. Heindorfius pro εἶναι desiderabat ἔχειν. Mihi magis satisfecerit, si scriptum legatur: πλέον τι οἰόμενος ποιεῖν λογ. γρ. Phaedon. p. 115. C. βουλοίμην ἂν πλέον τί με ποιῆσαι ἀπολογούμενον. ubi v. ann. Sententia enim ita haec fuerit: existimans, sermones scripto mandatos plus efficere, quam ut scientem ea commonefaciant, de quibus scriptum fuerit. Sed penes alios esto iudicium.

τοῦ τὸν εἰδότα ὑπομνῆσαι περὶ ὧν ἂν ᾖ τὰ γεγραμμένα;

ΦΑΙ. Ὀρθότατα·

ΣΩ. Δεινὸν γάρ που, ὦ Φαῖδρε, τοῦτ' ἔχει γραφὴ καὶ ὡς ἀληθῶς ὅμοιον ζωγραφίᾳ. καὶ γὰρ τὰ ἐκείνης ἔκγονα ἕστηκε μὲν ὡς ζῶντα, ἐὰν δ' ἀνέρῃ τι, σεμνῶς πάνυ σιγᾷ. ταὐτὸν δὲ καὶ οἱ λόγοι· δόξαις μὲν ἂν ὥς τι φρονοῦντας αὐτοὺς λέγειν, ἐὰν δέ τι ἔρῃ τῶν λεγομένων βουλόμενος μαθεῖν, ἕν τι σημαί-
E νει μόνον ταὐτὸν ἀεί. ὅταν δὲ ἅπαξ γραφῇ, κυλινδεῖται μὲν πανταχοῦ πᾶς λόγος ὁμοίως παρὰ τοῖς ἐπαΐουσιν, ὡς δ' αὔτως παρ' οἷς οὐδὲν προςήκει, καὶ οὐκ ἐπίσταται λέγειν οἷς δεῖ γε καὶ μή. πλημμελούμενος δὲ καὶ οὐκ ἐν δίκῃ λοιδορηθεὶς τοῦ πατρὸς ἀεὶ δεῖται βοηθοῦ· αὐτὸς γὰρ οὔτ' ἀμύνασθαι οὔτε βοηθῆσαι δυνατὸς αὑτῷ.

E. κυλινδεῖται μὲν] καλινδεῖται ΣΦr. Recte Fischer. ad Phaedon. p. 341. et ad Xenoph. Cyr. 1. 4. 5. praetulit formam κυλινδεῖται. cfr. Bornem. ad Xenoph. Symp. p. 208.

οἷς δεῖ γε καὶ μή] Hirschig. corr. οἷς δεῖ τε καὶ μή. veri-

ταὐτὸν δὲ καὶ οἱ λόγοι] eademque ratio est orationum. De hoc ταὐτὸν dictum est ad Reipubl. VII. p. 535. D. Sympos. p. 178. E. Deinde ad σημαίνει e praegressis intell. ὁ λόγος, ut oratio a plurali ad singularem numerum transisse existimanda sit.

E. πλημμελούμενος δὲ καὶ —] Demosthen. De Coron. p. 279. 4. ed. Reisk. τὸν θεὸν πλημμελούμενον, ubi Schaeferus huius loci non immemor fuit, laudans praeterea Stephani Thes. c. 7720. A.

P. 276. τούτου ἀδελφὸν γνήσιον] Intelligitur vivus sermo, h. e. colloquium. Eo utebatur Socrates, ideoque nunc opponitur vanae illi et iactabundae rhetoricae, quae omnis philosophiae expers sibi unice in inanibus orationis ornamentis ac lenociniis captandis placebat. Ceterum conf. Protagor. p. 329. A. εἰ δὲ ἐπανέροιτό τι, ὥςπερ βιβλία οὐδὲν ἔχουσιν οὔτε ἀποκρίνασθαι οὔτε αὐτοὶ ἐρέσθαι. Theaet. p. 164. E.

B. ὧν σπερμάτων κήδοιτο —] Relativum positum fere pro εἴ τινων. Menon. p. 92. B. πῶς οὖν ἄν, ὦ δαιμόνιε, εἰδείης περὶ τούτου τοῦ πράγματος, εἴτε τι ἀγαθὸν ἔχει ἐν ἑαυτῷ εἴτε φλαῦρον, οὗ παντάπασιν ἄπειρος εἴης. Ibid. p. 89. E. οὐκοῦν τοὐναντίον αὖ, οὗ μήτε διδάσκαλοι μήτε μαθηταὶ εἶεν, καλῶς ἂν αὐτὸ εἰκάζοντες εἰκάζοιμεν μὴ διδακτὸν εἶναι; Ibid. p. 96. C. Hipp. Man. p. 284. A. Charmid. p. 171. E. Phileb. p. 60. C. Legg. X. p. 927. C. XII. p. 964. C. Xenoph. Anab. I. 3, 17. Cyrop. I. 6, 19. Ad καὶ ἔγκαρπα βούλοιτο γενέσθαι pronomen ἃ ac-

ΦAI. Καὶ ταῦτά σοι ὀρθότατα εἴρηται.

ΣΩ. Τί δ'; ἄλλον ὁρῶμεν λόγον, τούτου ἀδελφὸν γνήσιον, τῷ τρόπῳ τε γίγνεται, καὶ ὅσῳ ἀμείνων καὶ δυνατώτερος τούτου φύεται; 276

ΦAI. Τίνα τοῦτον, καὶ πῶς λέγεις γιγνόμενον;

ΣΩ. Ὃς μετ' ἐπιστήμης γράφεται ἐν τῇ τοῦ μανθάνοντος ψυχῇ, δυνατὸς μὲν ἀμῦναι ἑαυτῷ, ἐπιστήμων δὲ λέγειν τε καὶ σιγᾶν πρὸς οὓς δεῖ.

ΦAI. Τὸν τοῦ εἰδότος λόγον λέγεις ζῶντα καὶ ἔμψυχον, οὗ ὁ γεγραμμένος εἴδωλον ἄν τι λέγοιτο δικαίως.

Cap. LXI. ΣΩ. Παντάπασι μὲν οὖν. τόδε δή μοι εἰπέ· ὁ νοῦν ἔχων γεωργός, ὧν σπερμάτων κήδοιτο καὶ ἔγκαρπα βούλοιτο γενέσθαι, πότερα σπουδῇ ἂν θέρους εἰς Ἀδώνιδος κήπους ἀρῶν χαίροι θεωρῶν B

similiter.

P. 276. τῷ τρόπῳ τέ γ.] τε nuper revocatum ex optimis plurimisque codicibus. Pro γνήσιον codd. tantum non omnes cum Bodl. et Vat. γνήσιος. Coisl. corr. γνήσιον.

cusandi casu repetendum, quae pervulgata est loquendi ratio.

εἰς Ἀδώνιδος κήπους ἀρῶν] De hortis Adonidis multi multa scripserunt, veluti Meursius in Graecia Feriata, in Gronov. Thes. VII. p. 706. Zornius ad Hecataeum Abderit. p. 167. Valcken. ad Theocrit. Adoniazus. v. 112. sqq. Wyttenbach. ad Plut. de S. N. V. p. 79. Bast. Epist. Crit. p. 153 159. Böttiger. in Sabina, p. 225 sq. Creuzer. in Annal. Heidelberg. a. 1801. fasc. I. p. 43 sqq. Breviter rem complexus est Wüstemann. ad Theocrit. Id. XV. 135, quem vide. Suidas: Ἀδώνιδος κῆποι, inquit, ἐκ θριδάκων καὶ μαράθρων, ἅπερ κατέσπειρον ἐν ὀστράκοις. χρῶνται δὲ ἐπὶ τῶν ἐπιπολαίων καὶ κούφων τῇ παροιμίᾳ, et mox: Ἀδώνιδος κῆπος, ἐπὶ τῶν ἀώρων καὶ ὀλιγοχρονίων καὶ μὴ ἐῤῥιζωμένων. Verbum arandi de tota agricultura usurpatum bene defendit Buttmannus. Est igitur hoc loco idem quod inserere. Nam aratio proprie in Adonidis hortis sane nulla intelligi potest. v. Schneider. Lex. s. v. Structuram verborum: ἀρῶν εἰς κήπους, explanavit Bernhardy Synt. p. 219. Sententia verborum haec est: Prudens agricola, num semina, quae ipsi curae cordique sint, quaeque velit esse frugifera, studiose aestatis tempore in hortis Adonidis inarabit, gaudebitque ea videns intra octo dies propullulantia, an istud quidem ludi festaeque oblectationis gratia faciet, si quando faciat, illa vero, quae serio tractet,

καλοὺς ἐν ἡμέραισιν ὀκτὼ γιγνομένους, ἢ ταῦτα μὲν δὴ παιδιᾶς τε καὶ ἑορτῆς χάριν δρώη ἄν, ὅτε καὶ ποιοῖ, ἐφ' οἷς δὲ ἐσπούδακε, τῇ γεωργικῇ χρώμενος ἂν τέχνῃ, σπείρας εἰς τὸ προσῆκον, ἀγαπῴη ἂν ἐν ὀγδόῳ μηνὶ ὅσα ἔσπειρε τέλος λαβόντα;

C ΦΑΙ. Οὕτω που, ὦ Σώκρατες, τὰ μὲν σπουδῇ, τὰ δὲ ὡς ἑτέρως ἄν, ᾗ λέγεις, ποιοῖ.

ΣΩ. Τὸν δὲ δικαίων τε καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἐπιστήμας ἔχοντα τοῦ γεωργοῦ φῶμεν ἧττον νοῦν ἔχειν εἰς τὰ ἑαυτοῦ σπέρματα;

B. τῇ γεωργικῇ χρώμενος ἂν τέχνῃ] V. τῇ γεωργικῇ ἂν χρώμενος ἂν τ. Prius ἂν omittunt libri fere omnes; posterius Bodl. Flor. ϑ. ΔΠΟΤ. post τέχνῃ collocant.

C. φῶμεν ἧττον νοῦν ἔχειν] V. ἥττω, quod ex Bodl. ΓΔΦBCEFGH. septem Florentinis, aliis. correctum. Bodl. ἥττον, accentu vitium arguente.

ubi agri colendi arte usus in solum suum immiserit, satis habebit, si mense octavo quae severit ad maturitatem pervenerint? Absurde scribebatur τῇ γεωργικῇ ἂν χρώμενος ἂν τέχνῃ — ἀγαπῴη ἄν. Neque enim duae hic notiones sunt, sed una, χρῆσθαι γεωργικῇ. v. Hermannum de ἄν particula p. 189. libr. IV. c. 5., qui huius loci non fuit immemor.

C. τὰ δὲ ὡς ἑτέρως] Saepe ὡς ἑτέρως, quod dicitur ut ὡς αὔτως, apud optimos quosque scriptores reperitur. v. Sophist. p. 266. A. Tim. p. 63. E. Demosth. pro Coron. p. 252. 7. 298. 21. Themist. Orat. I. p. 15. ed. Dind. al. conf. Kön. ad Gregor. Corinth. p. 76. Atque hinc prudenter Schoemannus ad Isaeum p. 368. defendit, quod ibi legitur, καὶ μὴ ὡς ἄλλως ποιήσωσι.

ἐν ὕδατι γράψει] Proverbium ἐπὶ τῶν μάτην πονούντων, ut ait Suidas. vid. intpp. ad Lucian. Catapl. §. 21. Gatak. Opp. Critt. p. 527. Huschk. Anal. Critt. p. 62., intpp. ad Catull. 70, 3. Cupido mulier quod dicit amanti, in vento et rapida scribere oportet aqua. Loci obscuri sensum hunc putamus esse: Non igitur illa (τὰ δίκαια, καλά, ἀγαθά, quae cognovit) studiose in aqua inscribet, atramento ea per calamum spargens atque per orationes, quae sibimet ipsis non valeant ratione et oratione succurrere, neque vera satis explicare possint: h. e. non inanem perdet operam scribendo, quandoquidem quae chartis mandantur non tantum valent ad alios instituendos et erudiendos, quantum viva magistri vox, quae et dubitationibus, si quae oriantur, facile occurrat, et in illustranda rerum veritate plurimum efficere possit. Superest, ut de singulis moneamus. Itaque μέλανι est atramento, ut Pol. p. 420. C. Plutarch. Moral. p. 84. D. 87. E. III. p. 851. D. 980. A. Verba μετὰ λόγων cum

ΦΑΙ. Ἥκιστά γε.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα σπουδῇ αὐτὰ ἐν ὕδατι γράψει μέλανι σπείρων διὰ καλάμου μετὰ λόγων ἀδυνάτων μὲν αὑτοῖς λόγῳ βοηθεῖν, ἀδυνάτων δὲ ἱκανῶς τἀληθῆ διδάξαι.

ΦΑΙ. Οὔκουν δὴ τό γ᾽ εἰκός.

ΣΩ. Οὐ γάρ· ἀλλὰ τοὺς μὲν ἐν γράμμασι κή- D
πους, ὡς ἔοικε, παιδιᾶς χάριν σπερεῖ τε καὶ γράψει, ὅταν γράφῃ, ἑαυτῷ τε ὑπομνήματα θησαυριζόμενος, εἰς τὸ λήθης γῆρας ἐὰν ἵκηται, καὶ παντὶ τῷ ταὐ-

ἀδυνάτων μὲν] Prave vulgo bis ἀδυνατῶν, quod ex Vat. Ven. II. Par. DFNOPT. Mon. correctum. Pro τἀληθῆ, quod tuentur Bodl. Vat. Ven. III alii multi, vulgo erat τἀληθές.

Οὔκουν δὴ τό γ᾽ εἰκός] Bodl. Flor. g. h. ουκ οὖν.

D. γράψει, ὅταν γράφῃ] Editt. vett. et codd. mss. ὅταν δὲ γράφῃ. Recte Bekker. δὲ abiecit.

δια καλάμου ita consociata sunt, ut διὰ καλάμου μετὰ λόγων idem fere sit, quod διὰ καλάμου καὶ λόγων. Supra p. 253. E. μάστιγι μετὰ κέντρων, h. e. καὶ κέντροις. Ibid. D. τιμῆς ἐραστὴς μετὰ σωφροσύνης τε καὶ αἰδοῦς. Legg. X. p. 906. A. B. Utrumque tamen ex σπείρων suspenditur. Denique facete dictum, λόγοι ἑαυτοῖς λόγῳ βοηθεῖν ἀδύνατοι, in quibus λόγῳ per dilogiam intellexerim de ratione pariter atque oratione. Badhamus locum sic refingendum censet: (ἐν) μέλανι σπείρων διὰ καλάμου σπέρματα λόγων.

D. ὅταν γράφῃ] h. e. si quando scribat. Antea B. δρῴη ἄν, ὅτε καὶ ποιοῖ. v. Protag. p. 360. B. φοβοῦνται ὅταν φοβῶνται. Gorg. p. 468. A. ταῦτα πράττουσιν, ὅταν πράττωσιν. Euthyphr. p. 7. D. ἐχθροὶ γιγνόμεθα, ὅταν γιγνώμεθα. Sed v. ad Remp. II. 374. E. Vitiosum est quod vulgo edebatur ὅταν δὲ γράφῃ, recte illud a Bekkero correctum.

ἑαυτῷ τε ὑπομνήματα —]

Locus quantopere a posterioris aetatis scriptoribus celebratus sit, docebunt quae docte collegit Ast. Commentar. ad h. l. p. 602. Pro εἰς τὸ λήθης γῆρας ἐὰν ἵκηται Kusterus ad Suid. T. II. p. 438. corrigebat εἰς τὴν τοῦ γήρως λήθην. Quem prudenter refellit Toupius Emendatt. in Suid. T. II. p. 254. ed. Lips. Nimirum intelligitur senectus, quae oblivionem sibi propriam habet, sive senectus obliviosa. Qui usus genitivi etsi proprius fere poëtis est, de quibus v. Matthiae Gr. Gr. §. 316. f. p. 786 sq. Bernhardy Syntax. p. 163. Hermann. ad Soph. Electr. v. 19. Oed. Tyr. v. 826. Seidler. ad Eurip. Electr. v. 651. tamen nec a consuetudine Platonis abherret, sicubi oratio ipsius poëticum traxit colorem, id quod hoc loco factum esse facile intelligas. Sic Legg. V. p. 734. C. ὁ τῆς ἀνδρείας βίος et ὁ τῆς δειλίας βίος. Ibid. VIII. p. 829. B. ἐν τῷ τῆς εἰρήνης βίῳ. Mireris igitur Winckelmannum Praef. ad Phaedr. edit.

τὸν ἴχνος μετιόντι· ἡσθήσεταί τε αὐτοὺς θεωρῶν φυομένους ἁπαλούς. ὅταν ἄλλοι παιδιαῖς ἄλλαις χρῶνται, συμποσίοις τε ἄρδοντες αὐτοὺς ἑτέροις τε ὅσα τούτων ἀδελφά, τότ᾽ ἐκεῖνος, ὡς ἔοικεν, ἀντὶ τούτων οἷς λέγω παίζων διάξει.

E ΦΑΙ. Παγκάλην λέγεις παρὰ φαύλην παιδιάν, ὦ Σώκρατες, τοῦ ἐν λόγοις δυναμένου παίζειν, δικαιοσύνης τε καὶ ἄλλων ὧν λέγεις πέρι μυθολογοῦντα.

ΣΩ. Ἔστι γάρ, ὦ φίλε Φαῖδρε, οὕτω. πολὺ δ᾽, οἶμαι, καλλίων σπουδὴ περὶ αὐτὰ γίγνεται, ὅταν τις τῇ διαλεκτικῇ τέχνῃ χρώμενος, λαβὼν ψυχὴν προσήκουσαν, φυτεύῃ τε καὶ σπείρῃ μετ᾽ ἐπιστήμης λόγους,

277 οἳ ἑαυτοῖς τῷ τε φυτεύσαντι βοηθεῖν ἱκανοὶ καὶ οὐχὶ

ὅταν ἄλλοι παιδιαῖς] Hic quoque vulgo δὲ post *ὅταν* insertum legebatur. Abiecimus illud nunc auctoritate Bodl. Flor. a. b. g. h. i. ϑ. Vind. 1. 3. 4. 6. 7. α. et reliquorum librorum omnium praeter Paris. E. Stephan coni. *ὅταν τε ἄλλ.* Turicc. δὲ male tenuerunt.

ἀντὶ τούτων οἷς λέγω π.] V. λέγων, quod e Vind. 4. 7. α.

Turic. min p. VII. verba sic refingi conantem: *θησαυριζόμενος εἰς τὸ γῆρας, λήθης φάρμακα, καὶ παντί κ.τ.λ.* Nam *λήθης φάρμακα*, quod dixit Eurip. Palam. Fragm. II., eo etsi Plato usus est p. 275. A., tamen ad hunc locum nihil pertinet. Nec Euseb. Hist. Eccles. V. c. II. et Clem. Al. Strom. I. p. 322. ed. Pott. locum accurate attulerunt, sed ad rem suam adhibuerunt admixtis alienis. — *ὑπομνήματα*, commentarios, quibus memoriae infirmitas sublevetur. — *ταὐτὸν ἴχνος μετιόντι*, item boni, iusti et pulcri studioso ideoque indigenti simili memoriae adminiculo. Vult igitur eo nomine scripturam etiam aliis prodesse, qui eadem persequantur studia. Alii aliter interpretati sunt, cogitantes de commentariis in usum discipulorum conscriptis.

ὅταν ἄλλοι παιδιαῖς —] Nulla opus particula est, quum haec praecedentium verborum explicationem contineant, ut Ast. acute pervidit. Usum verbi *ἄρδειν* illustravit Wyttenbach. ad Plutarch. de S. N. V. p. 117. et Sept. Sap. Conviv. p. 151. E. Cum universa sententia Victor. Varr. Lectt. XII. 18. comparat Cic. pro Arch. c. 13. quare quis me tandem reprehendat — si, quantum ceteri ad res suas obeundas, quantum ad festos dies ludorum celebrandos, quantum ad alias voluptates — conceditur temporum; quantum alii tribuunt tempestivis conviviis, quantum denique aleae, quantum pilae, tan-

ἄκαρποι, ἀλλ' ἔχοντες σπέρμα, ὅθεν ἄλλοι ἐν ἄλλοις ἤθεσι φυόμενοι τοῦτ' ἀεὶ ἀθάνατον παρέχειν ἱκανοί, καὶ τὸν ἔχοντ' εὐδαιμονεῖν ποιοῦντες, εἰς ὅσον ἀνθρώπῳ δυνατὸν μάλιστα.

ΦΑΙ. Πολὺ γὰρ τοῦτ' ἔτι κάλλιον λέγεις.

Cap. LXII. ΣΩ. Νῦν δὴ ἐκεῖνα ἤδη, ὦ Φαῖδρε, δυνάμεθα κρίνειν; τούτων ὡμολογημένων.

ΦΑΙ. Τὰ ποῖα;

ΣΩ. Ὧν δὴ πέρι βουληθέντες ἰδεῖν ἀφικόμεθα εἰς τόδε, ὅπως τὸ Λυσίου τε ὄνειδος ἐξετάσαιμεν τῆς τῶν λόγων γραφῆς πέρι, καὶ αὐτοὺς τοὺς λόγους, οἳ τέχνῃ καὶ ἄνευ τέχνης γράφοιντο. τὸ μὲν οὖν ἔντεχνον καὶ μὴ δοκεῖ μοι δεδηλῶσθαι μετρίως. B

et marg. Par. F. mutatum. Aliquot libri λέγοι. Dein Bodl. Vat. Ven. II. διέξε. unde prodiit scriptura etiam vitiosior, διέξεισι. quae occupavit Par. C. DNOP. Ven. Σ. al.

P. 277. ἱκανοὶ καὶ οὐχὶ ἄκαρποι] Omisimus τε vulgo post ἱκανοὶ interpositum cum Flor. c. g. Vind. 7. α. ΔΠNP. Delevit etiam Bekker.

tum mihi egomet ad haec studia recolenda sumsero?

ἀντὶ τούτων οἷς λέγω παίζων διάξει] Heindorf. malebat ἐν οἷς λ. π., sed praepositione sermonem facile carere recte Buttm. monuit. Nec probo I. Bakium ad Cleomed. p. 440. coniicientem οἷς λέγω π. ἐνδιάξει. Enimvero verba sic connectenda sunt: τότ' ἐκεῖνος διάξει παίζων τούτοις, ἃ λέγω, ἀντὶ τούτων s. ἐκείνων. Portentosa hic quoque coniectura est Winckelmanni Praef. ad edit. min. Turic. p. X.: τότ' ἐκεῖνος, ὡς ἔοικεν, ἀντὶ τούτων ἐν λόγοις παίζων διέξεισι, ad quam commendandam certe nihil valent illa p. 262. D.

E. Παγκάλην λέγεις] Feminina huius adiectivi forma legitur etiam Hipp. Mai. p. 288. C. Legg. IV. p. 722. C. De Republ. I. p. 338. A. al. Disputavit de hoc genere nonnulla Lobeck. ad Aiac. v. 175. — μυθολογεῖν nunc dicitur is, qui in eiusmodi rebus rimandis veluti ingenio suo indulget animumque tanquam narrationibus et fabulis oblectat, libere in earum tractatione versans neque dialectica utens severitate. Mox ad λαβὼν ψυχὴν προσήκουσαν contendas Gorg. p. 486. A. εἴ τις εὐφυᾶ λαβοῦσα τέχνη φῶτα ἔθηκε χείρονα.

P. 277. βοηθεῖν ἱκανοί] Intell. εἰσί, quod post ἱκανὸν omitti solere ostendit Schaefer. ad Lamb. Bos. p. 334. Hinc deinceps ἀλλ' ἔχοντες dicitur, quod eo minus offendit, quo frequentius legitur εἰμὶ ἔχων. v. ad Reip. X. p. 602. C. Phaedon. p. 69. B. al. — ἄλλοι.

ΦΑΙ. Ἔδοξε γε δή. πάλιν δὲ ὑπόμνησόν με, πῶς.

ΣΩ. Πρὶν ἄν τις τό τε ἀληθὲς ἑκάστων εἰδῇ περὶ ὧν λέγει ἢ γράφει, κατ' αὐτό τε πᾶν ὁρίζεσθαι δυνατὸς γένηται, ὁρισάμενός τε πάλιν κατ' εἴδη μέχρι τοῦ ἀτμήτου τέμνειν ἐπιστηθῇ, περί τε ψυχῆς φύσεως
C διιδὼν κατὰ ταὐτὰ τὸ προςαρμόττον ἑκάστῃ φύσει εἶδος ἀνευρίσκων οὕτω τιθῇ καὶ διακοσμῇ τὸν λόγον, ποικίλῃ μὲν ποικίλους ψυχῇ καὶ παναρμονίους διδοὺς λόγους, ἁπλοῦς δὲ ἁπλῇ, οὐ πρότερον δυνατὸν τέχνῃ ἔσεσθαι καθ' ὅσον πέφυκε μεταχειρισθῆναι τὸ λόγων γένος, οὔτε τι πρὸς τὸ διδάξαι οὔτε τι πρὸς τὸ πεῖσαι, ὡς ὁ ἔμπροσθεν πᾶς μεμήνυκεν ἡμῖν λόγος.

B. *πάλιν δὲ ὑπόμνησόν με, πῶς.*] Haec verba, vulgo una cum sequentibus *πρὶν ἂν κ.τ.λ.* Socrati tributa, Phaedro adscribenda esse primus vidit Schleierm. Et sic codices aliquot. Mox Bodl. et alii nonnulli vitiose *ἴδῃ*.

κατ' αὐτό τε πᾶν ὁρ.] Sic codd. optimi atque plurimi loco vulg. *κατ' αὐτό γε π.*, quod Steph. mutatum volebat in *κἄτ' αὐτό γε π.* Dein pro *κατ' εἴδη* Bodl. Vat. Ven. Ξ Par. DT. *κατίδῃ*.

int. *λόγοι.* — *τοῦτ' ἀεὶ ἀθ. παρ.*, sc. *τὸ σπέρμα ἐκείνων τῶν λόγων.* — Pro *φυόμενοι* ne quis *φύονται* scribendum putet, hic item intelligas *εἰσί*, quae tamen ratio paullo durior.

B. *κατὰ ταὐτά*] itidem, pariter.

D. *εἴτε Λυσίας ἤ τις ἄλλος*] Sic *ἤ* post *εἴτε* illatum De Rep. III. p. 533. B. Legg. V. p. 739. D. Aristoph. Nubb. 272. sqq. Alia suppeditabunt Schaefer. Melett. p. 5. Lobeck. ad Aiac. p. 245 sq. Iacobs ad Achill. Tat. p. 946. Intelligitur vero alius aliquis, Lysiae similis, id quod ex ipsa sententiae ratione facile intelligitur. Tum *νόμους τιθεὶς σύγγραμμα πολιτικὸν γράφων* adiectum est ad explicandum vocabuli *δημοσίᾳ* vim et potestatem. Quippe *τὸ δημοσίᾳ γράφειν* cernitur in eo, ut quis legum formulas componat eoque scriptionem *πολιτικὴν* exhibeat. Nam leges sunt *συγγράμματα πολιτικά*, ut p. 258. A. Itaque non haerendum in isto *νόμους τιθείς*, quod Schleierm. pro glossemate habebat, non dissentiente Heindorfio. Nam prius participium modum et rationem alterius indicat: *indem er Gesetze gebend eine Staatsschrift verfasst.* Proxima verba, in quibus omnem sententiae vim positam esse liquet, proprie de omni scriptionis genere accipienda videntur. Nam ego si quid video, res ipsa hanc fere postulat sententiam: ita ut sibi persuadeat scriptionibus suis insignem quandam inesse firmitatem et perspicuitatem, quum tamen in iis veri desideretur scientia et cognitio. Itaque rem si ad amus-

ΦΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν τοῦτό γε οὕτω πως ἐφάνη.

Cap. LXIII. ΣΩ. Τί δ' αὖ περὶ τοῦ καλὸν ἢ αἰσχρὸν εἶναι τὸ λόγους λέγειν τε καὶ γράφειν, καὶ D
ὅπῃ γιγνόμενον ἐν δίκῃ λέγοιτ' ἂν ὄνειδος ἢ μή, ἆρα οὐ δεδήλωκε τὰ λεχθέντα ὀλίγον ἔμπροσθεν —

ΦΑΙ. Τὰ ποῖα;

ΣΩ. Ὡς εἴτε Λυσίας ἤ τις ἄλλος πώποτε ἔγραψεν ἢ γράψει ἰδίᾳ ἢ δημοσίᾳ, νόμους τιθεὶς σύγγραμμα πολιτικὸν γράφων, καὶ μεγάλην τινὰ ἐν αὐτῷ βεβαιότητα ἡγούμενος καὶ σαφήνειαν, οὕτω μὲν ὄνειδος τῷ γράφοντι, εἴτε τίς φησιν εἴτε μή. τὸ γὰρ ἀγνοεῖν ὕπαρ τε καὶ ὄναρ δικαίων τε καὶ ἀδίκων πέρι E

διεδὼν κατὰ ταὐτά] V. κατὰ ταῦτα, quod correxit Bekker.
C. περὶ τοῦ καλὸν] περὶ τὸ κ. Bodl. Vat. Ven. Π.
D. ἢ μή, ἆρα οὐ δεδήλωκε] Vulgatum εἰ μὴ ἄρα correxerunt Cornar. et Heindorf. Et ἢ in Parr. DE. superscriptum exstat.
ἢ γράψει ἰδίᾳ] V. γράφει, quod e Bodl. ΔΞΠDNOPT. Flor. g. h. ϑ. Vind. 7. Mon. correctum. Mox Δ habet ἑαυτῷ pro ἐν αὐτῷ. Par. P. ἐν ἑαυτῷ.

sim exigimus, hoc fere modo scriptum esse oportuit: σύγγραμμα πολιτικὸν γράφων, μεγάλην τινὰ ἐν τοῖς ἑαυτοῦ λόγοις ἡγούμενος βεβαιότητα καὶ σαφήνειαν ἐνεῖναι. Quocirca Astius orationem censet, interpositis post δημοσίᾳ verbis νόμους τιθεὶς σύγγραμμα πολιτικὸν γράφων, ita esse mutatam, ut sequentia proxime praegressis annexa sint et ad ea conformata. Qua ratione acquiesceremus, nisi suppeteret etiam alia difficultatis tollendae ratio. Legendum enim cum codd. quibusdam ἑαυτῷ vel αὑτῷ, ut sibi pro suis libris dictum sit. Ceterum καὶ ante μεγάλην perperam deletum ivit Heindorf. Est enim idem fere quod καὶ ταῦτα, et quidem, idque, adeo; de quo v. Schaefer. ad Greg. Corinth. p. 985. Ad ἡγούμενος — σαφήνειαν int. εἶναι vel οὖσαν. v. Matthiae Gr. §. 534. ann. 2. p. 1241. ed. 3. Similiter Sophocl. Electr. 899. ὧν δ' ἐν γαλήνῃ πάντ' ἐδερκόμην τόπον, sc. ὄντα.

E. ὕπαρ τε καὶ ὄναρ] h. e. omnino. Dictio proverbialis, ut οὔτ' ὄναρ οὔθ' ὕπαρ, quo Plato Phileb. p. 36. E. al. utitur; v. Lobeck. ad Phryn. p. 422 sqq. Dein ἀγνοεῖν cum περὶ et genitivo iunctum, quemadmodum ἐπίστασθαι, εἰδέναι, ἐπαΐειν, de quibus dictum est supra. Ad οὐκ ἐκφεύγει sequente μὴ οὐκ ἐπ. εἶναι contendas Isaeum De Apollodor. heredit. §. 3. οὐ διαφεύγει μὴ οὐ — γιγνωσκεσθαι. Plat. Sophist. p. 235. B. οὐκέτ' ἐκφεύξομαι — τὸ μὴ ἐκ τοῦ γένους εἶναι τῶν θαυματοποιῶν εἷς. v. Wex ad Sophocl. Antig. p. 142.

καὶ κακῶν καὶ ἀγαθῶν οὐκ ἐκφεύγει τῇ ἀληθείᾳ μὴ οὐκ ἐπονείδιστον εἶναι, οὐδὲ ἂν ὁ πᾶς ὄχλος αὐτὸ ἐπαινέσῃ.

ΦΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Ὁ δέ γε ἐν μὲν τῷ γεγραμμένῳ λόγῳ περὶ ἑκάστου παιδιάν τε ἡγούμενος πολλὴν ἀναγκαῖον εἶναι, καὶ οὐδένα πώποτε λόγον ἐν μέτρῳ οὐδ' ἄνευ μέτρου μεγάλης ἄξιον σπουδῆς γραφῆναι οὐδὲ λεχθῆναι, ὡς οἱ ῥαψῳδούμενοι ἄνευ ἀνακρίσεως καὶ διδαχῆς πει-
278 θοῦς ἕνεκα ἐλέχθησαν, ἀλλὰ τῷ ὄντι αὐτῶν τοὺς βελτίστους εἰδότων ὑπόμνησιν γεγονέναι, ἐν δὲ τοῖς διδασκομένοις καὶ μαθήσεως χάριν λεγομένοις καὶ τῷ ὄντι γραφομένοις ἐν ψυχῇ περὶ δικαίων τε καὶ καλῶν

E. ὡς οἱ ῥαψῳδ.] Schleierm. coni. ὅσοι.

P. 278. αὐτῶν τοὺς β.] Bodl. Vat. al. αὐτῷ. male.

ἐν μόνοις τό τε ἐναργὲς] V. ἐν μόνοις ἡγούμενος τό τε ἐν. Participium non iterant *Δ*. et pr. *Π*. cum Bodl. Delevit etiam Bekker.; irrito conatu nuper defendit Buttm. Mox cum Heindorfio correxi αὑτοῦ pro αὐτοῦ.

τὸν ἐν ἑαυτῷ] αὑτῷ Bodl.

Ὁ δέ γε ἐν μὲν τῷ γεγραμμένῳ —] Qui vero in scripto de quacunque re sermone necessario multum lusum inesse arbitratur, nec unquam ullum sermonem versibus vel sine versibus multo dignum studio scriptum putat aut dictum esse, sicuti ῥαψῳδούμενοι illi sermones nulla adhibita disquisitione et explicatione persuadendi causa recitari consueverunt; sed revera optimos eorum scientibus recordationi inservisse etc. In his verba: ὡς οἱ ῥαψῳδούμενοι ' ἐλέχθησαν, nescio cur interpretibus tam multum negotii creaverint. Continent enim explicationem praecedentis οὐδὲ λεχθῆναι. Nam quum Socrates negavisset ullam unquam orationem magno dignam studio scriptam aut dictam esse, alterum hoc accuratius erat explicandum. Monet igitur hoc de iis tantum valere orationibus, quae sine accurata rerum pervestigatione recitarentur eo tantum consilio, ut efficeretur aliqua persuasio. Quod nemo est quin videat de orationibus sophisticis et forensibus esse accipiendum. Quippe hae necessario erant ab iis sermonibus discernendae, qui μαθήσεως χάριν, ut deinceps ait.

καὶ ἀγαθῶν [ἐν] μόνοις τό τε ἐναργὲς εἶναι καὶ τέλεον καὶ ἄξιον σπουδῆς· δεῖν δὲ τοὺς τοιούτους λόγους αὐτοῦ λέγεσθαι οἷον υἱεῖς γνησίους εἶναι, πρῶτον μὲν τὸν ἐν ἑαυτῷ, ἐὰν εὑρεθεὶς ἐνῇ, ἔπειτα εἴ τινες τούτου ἔκγονοί τε καὶ ἀδελφοὶ ἅμα ἐν ἄλλαισιν B ἄλλων ψυχαῖς κατ' ἀξίαν ἐνέφυσαν· τοὺς δὲ ἄλλους χαίρειν ἐῶν — οὗτος δὲ ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ κινδυνεύει, ὦ Φαῖδρε, εἶναι οἷον ἐγώ τε καὶ σὺ εὐξαίμεθ' ἂν σέ τε καὶ ἐμὲ γενέσθαι.

ΦΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν ἔγωγε βούλομαί τε καὶ εὔχομαι ἃ λέγεις.

Cap. LXIV. ΣΩ. Οὐκοῦν ἤδη πεπαίσθω μετρίως ἡμῖν τὰ περὶ λόγων· καὶ σύ τε ἐλθὼν φράζε

B. οὗτος δὲ ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ κ.] διὰ BDNOP. Flor. g. Vind. 4. Male.

καὶ σύ τε ἐλθών] Flor. g. h. Vind. 4. 7. α. NP. καὶ σύ γε, quod iam non probaverim. v. ann. Deinde vett. editt. καταβάντες, quod est in uno Par. G. et Flor. a ideoque recte mutatum. Quamquam legi videtur etiam in Bodl. Pro vulg. ἐς τὸ N. e Bodl. ΔΠ ΣDOP. εἰς recepi. Porro vett. editt. καὶ Μουσῶν ἠκούσαμεν λ. Sed Bas. 2. cum Flor. a. b. c. g. h. i. ϑ. Vind. 1. 3. 4. 6. 7. α. alii μουσεῖον. Bodl. Vat. et Ven. Π. μούσιον. Vulgatam lectionem ne unus quidem liber tuetur.

instituuntur atque philosophis digni sunt. Quae si probabiliter disputavimus, nemo iam erit, qui aut cum Astio totum hoc comma tanquam ingenii male sani foetum abiiciendum, aut cum Schleiermachero et Heindorfio ὅσοι pro ὡς οἵ legendum censeat. Ceterum ἀνάκρισις, quae proprie in iudicio habebat locum, cum Heindorfio intelligenda de disquisitione et censura orationum. Διδαχὴ cutem refertur ad eos, qui doaent, qua quidque de causa dixerint et explicaverint.

P. 278. μαθήσεως χάριν λεγομένοις —] h. e. in philosophis orationibus. Mox aut ἐν τούτοις μόνοις cum Heindorfio corrigendum, aut ἐν funditus delendum, quandoquidem in eiusmodi repetitionibus sola praepositio sine pronomine stare non potest. Winckelmannus pro ἐν sufficit λόγοις, quod vel audaciae nomine displicet. Nobis assentitur Hermannus et Hirschigius. Ceterum τὸ ἐναργὲς respondet τῇ σαφηνείᾳ, τὸ τέλεον autem τῇ βεβαιότητι, quam antea commemorabat.

ἐὰν εὑρεθεὶς ἐνῇ] h. e. ab ipso inventus.

B. οὗτος δὲ ὁ τοιοῦτος ἀνήρ] Post longiorem verborum ambitum subiectum denuo infertur pronomine οὗτος iterata

Λυσίᾳ, ὅτι νὼ καταβάντε εἰς τὸ Νυμφῶν νᾶμά τε
C καὶ μουσεῖον ἠκούσαμεν λόγων, οἳ ἐπέστελλον λέγειν Λυσίᾳ τε καὶ εἴ τις ἄλλος συντίθησι λόγους, καὶ Ὁμήρῳ καὶ εἴ τις ἄλλος αὖ ποίησιν ψιλὴν ἢ ἐν ᾠδῇ συντέθεικε, τρίτον δὲ Σόλωνι καὶ ὅστις ἐν πολιτικοῖς λόγοις νόμους ὀνομάζων συγγράμματα ἔγραψεν, εἰ μὲν εἰδὼς ᾗ τἀληθὲς ἔχει συνέθηκε ταῦτα καὶ ἔχων βοηθεῖν, εἰς ἔλεγχον ἰὼν περὶ ὧν ἔγραψε, καὶ λέγων

C. ᾗ τἀληθὲς ἔχει συνέθηκε ταῦτα] V. συντέθεικε, quod est in solis Parr. EF.

λέγεσθαι τὸν τοιοῦτον] τὸν. om. Bodl.

δὲ particula, de qua ratione v. Heindorf. ad Protagor. p. 313. D. ad Phaedon. p. 81. B. al. Non igitur δὲ debebat in δὴ commutari.

ὅτι νὼ καταβάντε — ἠκούσαμεν λόγων] Quanquam neutiquam spernendum est, quod legebatur vulgo, καταβάντες, de qua ratione v. ad p. 256. C., tamen dualem codicum auctoritate recipiendum duximus. Gorg. p. 481. D. τυγχάνομεν ταὐτὸν πεπονθότε. Eurip. Helen. 828. πείσαντε δ' ἐκ γῆς διορίσαιμεν ἂν πόδα; ubi vel metrum prohibet, quominus πείσαντες scribatur. Ceterum τε verbis: σύ τε ἐλθὼν κ.τ.λ. interpositum non habet in proximis quod ipsi respondeat. Enimvero mutatur deinceps tenor orationis, quandoquidem infra sect. E. a Socrate pergitur sic: ταῦτα τοίνυν τῷ ἑταίρῳ φράζε: cui a Phaedro respondentur haec: τί δὲ σύ; πῶς ποιήσεις; οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τὸν σὸν ἑταῖρον δεῖ παρελθεῖν — Ἰσοκράτην. Itaque Socrates videtur ab initio fere hoc in animo habuisse: καὶ σύ τε ἐλθὼν φράζε Λυσίᾳ, καὶ ἐγὼ Ἰσοκράτει φράσω. Alia similia notavimus ad Gorg. p. 524. B. Remp. VII. p. 522. B. Phaedon. p. 63. C. al.

καὶ μουσεῖον] Intelligitur Nympharum illud καταγώγιον, cuius mentio iniecta est p. 238. C. et p. 241. E. —

οἳ ἐπέστελλ. sc. οἱ λόγοι.

C. ποίησιν ψιλὴν] h. e. musicis carentem modis. v. Ast. ad Legg. II. p. 669. D. Dorvill. ad Charit. p. 411. Schaefer. ad Dionys. de Comp. Verb. p. 136. Itaque additur ἢ ἐν ᾠδῇ.

ὅστις ἐν πολιτικοῖς λόγοις —] Acuta est Schleiermacheri coniectura, scribendum putantis συλλόγοις. Vulgatum ita tuetur Ast., ut λόγοι concretum dicat pro orationum vel scriptionum genere poni: in civili dicendi ac scribendi genere.

εἰς ἔλεγχον ἰὼν] zur Prüfung schreitend, explorare, instituens ea, de quibus scripsit. Est enim ἔλεγχος saepe quaestio, exploratio. Similiter dicitur εἰς λόγους ἰέναι, zur Verhandlung schreiten.

τὰ γεγραμμένα φαῦλα ἀποδεῖξαι] h. e. tanquam deteriora viva oratione, quandoquidem suo ipse

αὐτὸς δυνατὸς τὰ γεγραμμένα φαῦλα ἀποδεῖξαι, οὔτι τῶνδε ἐπωνυμίαν ἔχοντα δεῖ λέγεσθαι τὸν τοιοῦτον, ἀλλ' ἐφ' οἷς ἐσπούδακεν ἐκείνων. D

ΦΑΙ. Τίνας οὖν τὰς ἐπωνυμίας αὐτῷ νέμεις;

ΣΩ. Τὸ μὲν σοφόν, ὦ Φαῖδρε, καλεῖν ἔμοιγε μέγα εἶναι δοκεῖ καὶ θεῷ μόνῳ πρέπειν· τὸ δὲ ἢ φιλόσοφον ἢ τοιοῦτόν τι μᾶλλόν τε ἂν αὐτῷ ἁρμόττοι καὶ ἐμμελεστέρως ἔχοι.

D. ἢ τοιοῦτόν τι μ.] V. τι τοιοῦτον, praeter fidem codicum optimorum. Pro τε unus Steph. γε dedit. Dein vett. editt. αὐτῷ καὶ ἁρμόττοι: sed recte Bodl. ΔΞΠDNOPT. Flor. g. h. ϑ. Vind. 7. α. καὶ omittunt.

exemplo declarat, scriptiones suas indigere vivae vocis auxilio. Sympos. p. 179. C. ἀποδεῖξαι αὐτοὺς ἀλλοτρίους ὄντας. Gorg. p. 516. A. ἀπέδειξε ταῦτα ἅπαντα ποιοῦντας δι' ἀγριότητα. Ibid. C. ἀγριωτέρους γε αὐτοὺς ἀπέφηνεν ἢ οἵος παρέλαβε. Theaet. p. 164. D. οὐκ εἰδότα ἀπεδείξαμεν καὶ ἅμα μεμνημένον. Ibid. p. 166. A. γέλωτα δῆτα ἐμὲ — ἀπέδειξεν. Phaedon. p. 72. C. τελευτῶντα πάντα λῆρον τὸν Ἐνδυμίωνα ἀποδείξειεν, ubi v. ann. Plutarch. C. Graccho p. 835. B. ἀπέδειξε τοὺς ἄλλους ῥήτορας παίδων μηδὲν διαφέροντας. Lucian. Nigrin. §. 3. T. I. p. 42. τὸν Ὁμήρου λωτὸν ἀρχαῖον ἀποδεῖξαι, ubi plura Hemsterh. Deinde non est cur scribatur ἔχοντα δεῖν λέγεσθαι, sicut olim Heindorf. volebat, qui tamen postea ipse suam retractavit sententiam ad Phaedon. p. 91. B. Videlicet inde a verbis εἰ μὲν εἰδὼς recta orditur oratio, ut Nymphae ipsae loquentes introducantur. In quibus ne quis ὅτι vel ὡς desideret, eiusdem generis exempla sunt De Rep. VI. p. 492. E. Sophist. p. 231. C.D. Politic. p. 293. C. Mox ne quis tentet οὔτοι τῶνδε, conferatur Hipp. Mai. p. 297. E. Theaet. p. 156. E. p. 161. B. Cratyl. p. 393. B. De Rep. II. p. 373. E. IV. p. 438. E. collat. annot. ad Phileb. p. 13. C. et ad Sympos. p. 189. B. Hinc iam De Republ. I. p. 331. B. ex Par. A. pro ἀλλ' οὔτοι παντὶ ἀνδρὶ legendum puto ἀλλ' οὔτι π. ἀ. Sensus horum verborum hic est: Si quis oratorum, poëtarum, legislatorum, eorum quae scripserunt reddere potest rationem idoneam, is non orator aut poëta aut legislator est appellandus, sed alio dignus videtur nomine. Nam etsi sapientis quidem nomen maius est et excelsius, quam quod in humanam conveniat imbecillitatem, tamen philosophi nomine erit ornandus, quippe qui incensus sit sapientiae studio. Philosophi nomen primum a Pythagoreis inventum et frequentatum esse docebunt quae disputarunt intpp. ad Cic. Tuscul. V. 3. et Wyttenbach. Bibl. Crit. Vol. II. T. IV. p. 118 sq.

D. τὸ μὲν σοφὸν — θεῷ μόνῳ πρέπειν] Similiter Parmenid. p. 134. C. οὐκοῦν εἴπερ τι ἄλλο αὐτῆς ἐπιστήμης μετέχει, οὐκ ἄν τινα μᾶλλον ἢ θεὸν φαίης

ΦΑΙ. Καὶ οὐδέν γε ἄπο τρόπου.

ΣΩ. Οὐκοῦν αὖ τὸν μὴ ἔχοντα τιμιώτερα ὧν
συνέθηκεν ἢ ἔγραψεν ἄνω κάτω στρέφων ἐν χρόνῳ,
E πρὸς ἄλληλα κολλῶν τε καὶ ἀφαιρῶν, ἐν δίκῃ που
ποιητὴν ἢ λόγων συγγραφέα ἢ νομογράφον προσ-
ερεῖς;

ΦΑΙ. Τί μήν;

ΣΩ. Ταῦτα τοίνυν τῷ ἑταίρῳ φράζε.

ΦΑΙ. Τί δὲ σύ; πῶς ποιήσεις; οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τὸν σὸν ἑταῖρον δεῖ παρελθεῖν.

ἄνω κάτω στρέφων] Sic optimi et plurimi libri. Vulgo ἄνω καὶ κάτω στρ.

E. ἐν δίκῃ που] ἐν Bodl. aliique non pauci omittunt, probantibus Turicenss. Sed excidit ἐν propter syllabae proximae exitum. Recte vero nuper που e Bodl. ΔΠΝΟΡΤ. Flor. g. Vind. 4. 7. α adiectum.

ἔχειν τὴν ἀκριβεστάτην ἐπιστήμην; Ἀνάγκη. Pythagoricam sententiae originem produnt Cicer. Tus. V. 3. Diog. Laërt. Rooem. §. 12.

οὐδέν γε ἄπο τρόπου] Retracto accentu scripsi ex sententia veterum grammaticorum, quam illustravit Schaefer. Melett. critt. p. 51 sq. Legitur formula etiam Tim. p. 25. E. Theaet. p. 143. C. p. 179. C. de Republ. p. 470. B. Phileb. p. 34. A. Contrarium est πρὸς τρόπου.

Οὐκοῦν αὖ τὸν μὴ ἔχοντα —] Eum, qui omnes ingenii vires exhauserit in consarcinandis scriptionibus suis, neque quidquam praeterea in promtu habeat, quod iisdem de rebus disputet, non philosophi, sed poëtae, rhetoris et legislatoris nomine ornandum esse arbitratur. — ἄνω κάτω στρέφειν nunc dicitur qui prae consilii inopia rem huc et illuc versat, ut tandem aliquando aliquid extricet et perficiat. Ceterum modo ἄνω καὶ κάτω, modo ἄνω τε καὶ κάτω, modo ἀσυνδέτως, ἄνω κάτω, dici, ex Phileb. p. 43. A. Sophist. p. 242. A. Gorg. p. 481. D. E. p. 495. A. 511. A. De Rep. VI. p. 508. D. Phaedon. p. 90. C. Protagor. p. 356. D. Cratyl. p. 386. D. E. Theaet. p. 153. D. p. 195. C. Lachet. p. 196. A. Ion. p. 541. E., aliis locis, constat. — ἐν χρόνῳ, diu.

Τί δὲ σύ; πῶς ποιήσεις;] Ita malui distinguere cum Stephano, quam cum Ald. et Bass. uno tenore legere τί δὲ σὺ πῶς ποιήσεις; quanquam non sum nescius non tantum πῶς τί, sed etiam τί πῶς ita dici, ut duplex eiusdem sententiae ambitu interrogatio concludatur. Phileb. p. 58. A. σὺ δὲ τί πῶς, ὦ Πρώταρχε, διακρίνοις ἄν; Eurip. Helen. 873. Ἑλένη, τί τἀμὰ πῶς ἔχει θεσπίσματα; Quippe maior cernitur in pronomine σὺ

ΣΩ. *Τίνα τοῦτον;*

ΦΑΙ. *Ἰσοκράτη τὸν καλόν. ᾧ τι ἀπαγγελεῖς, ὦ Σώκρατες; τίν᾽ αὐτὸν φήσομεν εἶναι;*

ΣΩ. *Νέος ἔτι, ὦ Φαῖδρε, Ἰσοκράτης· ὃ μέντοι μαντεύομαι κατ᾽ αὐτοῦ λέγειν ἐθέλω.* 279

ΦΑΙ. *Τὸ ποῖον δή;*

ΣΩ. *Δοκεῖ μοι ἀμείνων ἢ κατὰ τοὺς περὶ Λυσίαν εἶναι λόγους τὰ τῆς φύσεως, ἔτι τε ἤθει γεννικωτέρῳ κεκρᾶσθαι· ὥςτε οὐδὲν ἂν γένοιτο θαυμαστόν, προϊούσης τῆς ἡλικίας εἰ περὶ αὐτούς τε τοὺς λό-*

Τί δὲ σύ; π. π.] *σὺ δὲ τί* *ΠDNOPT*. Vind. 2. 7. in Vind. *α.* est *σὺ δὲ τί ποιήσεις;*

Ἰσοκράτη τὸν καλόν] V. *Ἰσοκράτην*. Alteram formam praebuerunt Bodl. *ΓΔΠ*DGOP. Vind. 1.

P. 279. *ἔτι τε ἤθει γεννικωτέρῳ*] V. *δέ*, quod e Bodl. aliisque multis emendatum.

vis oppositionis facta aliqua recitationis interstitione. Deinde *οὐδὲ γὰρ οὐδὲ* ita accipiendum, ut prius ad universam sententiam sive ad verbum, posterius ad *τὸν σὸν ἑταῖρον* referatur. v. ad Protagor. p. 331. E.

Ἰσοκράτη τὸν καλόν] Isocratem fuisse familiarem ac discipulum Socratis praeter alios testatur Anonymus in Vita Isocrat. editioni Guil. Dindorfi praemissa p. VIII. Nec profecto negari potest eum Socraticae disciplinae documenta in scriptis suis satis manifesta reliquisse. Quocirca Plato iuvenem oratorem, de quo optima quaeque propter philosophiae studium speraret, non dubitavit opponere Lysiae, qui quod ille habere videbatur in se utique desiderari passus est. Sed de his satis videmur exposuisse in Prolegomenis, quae consulant, si qui de iis plenius edoceri cupiant. Ceterum totum hunc locum Latinum fecit Cicero Orator. c. 13.

P. 279. *ἀμείνων ἢ κατὰ τοὺς περὶ Λ.*] Cicero l. c. Maiore mihi ingenio videtur esse, quam ut cum Lysiae orationibus comparetur. De *κατὰ* ita usurpato v. Matthiae Gr. p. 843 sq. Non minus notum *τοὺς περὶ Λυσίαν λόγους* per periphrasin poni pro Lysiae orationibus. Quod vero Isocrates dicitur non esse cum Lysiae scriptionibus comparandus, quum proprie dici oporteret, tantum esse in Isocrate ingenium, ut eius orationes neutiquam cum Lysiae orationibus componere liceat, miramur sane Stephanum in hoc genere loquendi haesisse, quod et Graeci et Latini magnopere frequentarunt. cfr. ad Protagor. p. 358. D. Sympos. p. 218. E. de Rep. VIII. p. 554. D. De Latinis praeter alios disputavit Heusinger. ad Cicer. Offic. I. 22, 7., qui cum hoc loco

γους, οἷς νῦν ἐπιχειρεῖ, πλέον ἢ παίδων διενέγκοι τῶν πώποτε ἁψαμένων λόγων, ἔτι τε, εἰ αὐτῷ μὴ ἀποχρήσαι ταῦτα, ἐπὶ μείζω δέ τις αὐτὸν ἄγοι ὁρμὴ
B θειοτέρα. φύσει γάρ, ὦ φίλε, ἔνεστί τις φιλοσοφία τῇ τοῦ ἀνδρὸς διανοίᾳ. ταῦτα δὴ οὖν ἐγὼ μὲν παρὰ τῶνδε τῶν θεῶν ὡς ἐμοῖς παιδικοῖς Ἰσοκράτει ἐξαγγελῶ, σὺ δ' ἐκεῖνα ὡς σοῖς Λυσίᾳ.

ΦΑΙ. Ταῦτ' ἔσται. ἀλλ' ἴωμεν, ἐπειδὴ καὶ τὸ πνῖγος ἠπιώτερον γέγονεν.

ΣΩ. Οὐκοῦν εὐξαμένω πρέπει τοῖσδε πορεύεσθαι;

ΦΑΙ. Τί μήν;

B. Ἰσοκράτει ἐξαγγελῶ] Bodl. ΓΠΣΦBCDEHT. r. ἐξαγγέλλω, quod Voegelino auctore ediderunt Turicc. ἐξαγγέλω DG. Rectissime Vat. Δ ἐξαγγελῶ, ut vulgo scriptum legitur.

εὐξαμένω πρέπει] V. εὐξαμένῳ errore. Hermannus tamen propter subsequens μοι tuendum censet.

apte contendit Cic. de Orat. I. 44. si cum illorum Lycurgo et Dracone nostras leges conferre volueritis.

πλέον ἢ παίδων διενέγκοι] Breviter dictum pro ἢ ἄνδρες παίδων. v. Matthiae Gr. §. 453. ann. 1. p. 1016. ed. 3. Cicero l. c. si, quum aetate processerit, aut in hoc orationum genere, cui nunc studet, tantum quantum pueris, reliquis praestet omnibus. Ex qua interpretatione Bergmannus ad Elogium Hemsterhusii et Vitam Ruhnken. Lugd. Bat. 1824. p. 311. scribendum coni. πλέον ἢ παίδων ἁπάντων τῶν ἄλλων διενέγκοι κ.τ.λ. Lenius etiam hunc in modum correxeris: πλέον ἢ παίδων διενέγκοι πάντων τῶν π. Sed non opus mutatione. Apte Stephan. comparat Epist. IV. p. 320. C. προςήκει πλέον ἢ παίδων τῶν ἄλλων ἀνθρώπων διαφέρειν. — ἔτι τε, intell. οὐδὲν ἂν γένοιτο θαυμαστόν.

B. ὡς ἐμοῖς παιδικοῖς Ἰσοκράτει] Ad σὺ δ' ἐκεῖνα apparet ἐξαγγελεῖς esse intelligendum, quod dictum sit pro imperativo.

εὐξαμένω πρέπει] Πρέπειν cum accusativo et infinitivo iunctum, ut Protagor. p. 312. B. Sympos. p. 196. E. Phaedon. p. 61. D. Sophist. p. 230. quae constructionis exempla iam attulit Astius. Unde orta sit lectio vulgata εὐξαμένῳ, vix est cur moneamus. Etenim putarunt critici ob insequens μοι Socratem non pro utroque, sed pro se solo preces facere. Atqui fas tamen putat esse, utrumque preces fundere. Unde deinde Phaedrus: ἐμοὶ ταῦτα συνεύχου. Mirum igitur accidit, quod nuper etiam Hermannus cum Voegelino numerum singularem εὐξαμένῳ tueri conatus est. — τοῖςδε „est digito monstrantis simulacra deorum.“ Heindorf.

Ὦ φίλε Πάν τε — σώφρων] Egregie hae preces ac-

ΣΩ. Ὦ φίλε Πάν τε καὶ ἄλλοι ὅσοι τῇδε θεοί, δοίητέ μοι καλῷ γενέσθαι τἄνδοθεν· ἔξωθεν δὲ ὅσα ἔχω τοῖς ἐντὸς εἶναί μοι φίλια. πλούσιον δὲ νομίζοιμι τὸν σοφόν. τὸ δὲ χρυσοῦ πλῆθος εἴη μοι ὅσον μήτε φέρειν μήτε ἄγειν δύναιτ' ἄλλος ἢ ὁ σώφρων. C

Ἔτι ἄλλου του δεόμεθα, ὦ Φαῖδρε; ἐμοὶ μὲν γὰρ μετρίως ηὖκται.

ΦAI. Καὶ ἐμοὶ ταῦτα συνεύχου· κοινὰ γὰρ τὰ τῶν φίλων.

ΣΩ. Ἴωμεν.

ἄλλοι ὅσοι τῇδε θεοί] ΞΣΦr. Flor. g. h. Clem. Alex. Strom. II. p. 368. A. ed. Sylb. ὅσοι ἄλλοι.

ἔξωθεν δὲ ὅσα] τἄξωθεν, quod e Bodl. Flor. a. c. ϑ. ΓΔB CEFGH. Clemente mutatum. Nonnulli ἔξω habent.

commodatae sunt ad argumentum, quod adhuc Socratis sermone illustratum est. Quod enim orat, ut intus in pectore gerat pulcritudinem, eique concordent externa bona, si quae possideat; eo significat, nisi fallor, non externum splendorem inanemque speciem captari oportere, sed veram animi virtutem esse comparandam. Quo ipso carpitur Lysias, quem antea iudicavit inanem artis oratoriae laudem aucupari, vera sapientia esse destitutum. — ἄγειν καὶ φέρειν nunc simpliciter est ferre, portare, ut Heindorfius docuit.

κοινὰ γὰρ τὰ τῶν φίλων] Schol. ad h. l. κοινὰ τὰ τῶν φίλων, ἐπὶ τῶν εὐμεταδότων. φασὶ δὲ λεχθῆναι πρῶτον τὴν παροιμίαν περὶ τὴν μεγάλην Ἑλλάδα, καθ' οὓς χρόνους ὁ Πυθαγόρας ἔπειθε τοὺς αὐτὴν κατοικοῦντας ἀδιανέμητα πάντα κεκτῆσθαι. κ. τ. λ. Pythagoricam proverbii originem agnoscunt etiam alii. v. Rittershus. ad Porphyr. de Vit. Pythag. p. 199 sq. ed. Kiessl. Beier. ad Cic. Offic. T. I. p. 124. Ceterum Schneider. ad Polit. IV. p. 424. A. Scholiastam ait hoc loco legisse τὰ φίλων, ut est Lysid. p. 207. C. Legg. V. p. 739. C. de Rep. V. p. 449. C. Et sane ita apud Ruhnkenium scriptum exstat. Veruntamen codd. hic utrumque articulum abunde tuentur.

ERFORDIAE,
TYPIS HENNINGS & HOPF.
1857.

BIBLIOTHECA GRÆCA

VIRORUM DOCTORUM

OPERA RECOGNITA ET COMMENTARIIS INSTRUCTA

CURANTIBUS

FRIDERICO IACOBS

ET

VAL. CHR. FR. ROST.

B.

SCRIPTORUM ORAT. PEDESTRIS

VOL. XII. SECT. I.

CONTINENS

PLATONIS DIALOGOS SELECTOS

ED.

GODOFREDUS STALLBAUM.

GOTHAE

SUMPTIBUS HENNINGS.

MDCCCLXI.

LONDINI APUD DULAU & C°· (37 SOHO SQUARE). D. NUTT (270 STRAND).
WILLIAMS & NORGATE (14 HENRIETTA STREET).

NEW-YORK APUD B. WESTERMANN & C°· (440 BROADWAY).

ATHENAE APUD K. WILBERG.

PLATONIS

OPERA OMNIA.

RECENSUIT

PROLEGOMENIS ET COMMENTARIIS ILLUSTRAVIT

GODOFREDUS STALLBAUM.

VOL. II. SECT. I.

CONTINENS

GORGIAM.

EDITIO TERTIA

PLURIMUM AUCTA ET EMENDATA NOVISQUE PROLEGOMENIS INSTRUCTA.

GOTHAE

SUMPTIBUS HENNINGS.

MDCCCLXI.

LONDINI APUD DULAU & C°. (37 SOHO SQUARE). D. NUTT (270 STRAND).
WILLIAMS & NORGATE (14 HENRIETTA STREET).

NEW-YORK APUD B. WESTERMANN & C°. (440 BROADWAY).

ATHENAE APUD K. WILBERG.

PLATONIS

G O R G I A S.

RECENSUIT

PROLEGOMENIS ET COMMENTARIIS

INSTRUXIT

GODOFREDUS STALLBAUM.

EDITIO TERTIA

PLURIMIS PARTIBUS AUCTA ATQUE EMENDATA NOVISQUE PROLEGOMENIS INSTRUCTA.

GOTHAE

SUMPTIBUS HENNINGS.

MDCCCLXI.

LONDINI APUD DULAU & C°. (37 SOHO SQUARE). D. NUTT (270 STRAND).
WILLIAMS & NORGATE (14 HENRIETTA STREET).

NEW-YORK APUD B. WESTERMANN & C°. (440 BROADWAY).

ATHENAE APUD K. WILBERG.

PROLEGOMENA

AD

GORGIAM PLATONIS.

Quadripartita erit omnis haec quam instituturi sumus de Gorgia Platonis disquisitio. Primum enim disputationis in hoc libro habitae summam eo modo referemus, ut quaenam ei subiecta sit materia quaeque huius ipsius sit tractatio, ita perspiciatur, ut non modo difficillimi et rerum varietate admodum impediti sermonis tanquam iter aperiatur, verum etiam legentibus quasi filum quoddam Ariadneum tradatur, cuius prudenti usu omnem disputationis viam et rationem tutius permeare queant. Quod certe ad Platonem intelligendum tantum valere putamus, ut qui tali lectionis adiumento careant, quale comparare sane difficillimum esse vel ex eo intelligitur, quod qui nuper de argumentis et consiliis librorum Platonicorum subtilius disputare instituerunt, ii non aliam ob caussam ad miras saepe nugas delapsi sunt, quam quod non tenuerunt librorum summam, ut igitur illi, qui tali careant adiumento et praesidio, multam in legendo operam frustra consumturi videantur. Exposita autem disputationis summa deinde quaeremus de eius consilio et proposito, siquidem hoc demum indagato fieri poterit, ut ad pleniorem accuratioremque universi operis intelligentiam perveniatur. Iam vero huius rei quaestione absoluta tertio loco disputabimus etiam de rerum dispositione atque arte compositionis, qua philosophus in tractando disputationis argumento usus sit. Quo ipso efficietur, ut quod proposuerimus de summa libri sententia et ultima ratione iudicium certius confirmetur atque uberius illustretur.

Denique etiam de temporibus explicabimus, quibus sermo vel scriptus sit vel habitus fingatur, quandoquidem etiam harum rerum notitia ad totius operis rationes atque caussas in illustriore luce ponendas non una ex parte erit utilissima. His omnibus autem utcunque dilucidatis futurum esse speramus, ut apud Platonis amicos, sive illis utantur

ante libri lectionem, sive ea libro iam perlecto ad rem praesentem adhibeant, aliquam gratiam iniisse videamur. Verum accedamus protenus ad id, quod agere constituimus.

I. Enarratio disputationis.

Gorgias, rhetor ac sophista Leontinus, et Polus Agrigentinus, eius discipulus ac familiaris, Athenis deverterant apud Calliclem, hominem ex aliquo tempore (p. 515. A.) rerum civilium studiosum, ibique orator clarissimus coram pluribus aliis eloquentiae suae artificiosae, nuper demum e Sicilia in Atticam allatae, splendida quaedam documenta exhibuerat. Eum audire voluerant etiam Socrates eiusque familiaris Chaerephon*). Quos ubi Callicles advenientes est e longinquo conspicatus, eos ante aedes suas salutat, atque sero ipsos venire monens magna cum laetitia narrat, quam praeclaras modo Gorgias orationes artis suae ostentandae caussa habuerit. Confert Socrates istius tarditatis suae culpam in Chaerephontem, qui ipsum iusto diutius in foro remoratus sit. Quippe erat Chaerephon utique sermonum Socraticorum avidissimus, ut existimandus sit magistrum quam diutissime in foro cum opificibus aliisque id genus hominibus colloquentem audire voluisse. Confitetur vero Chaerephon sua culpa accidisse de quibus conqueritur Socrates; sed idem ait damnum facillime posse resarciri: Gorgiam enim pro ea quae sibi iam cum illo intercedat familiaritate, quocunque tempore libitum fuerit, artem suam esse ostentaturum. Tum vero Callicles Socratem et Chaerephontem ad se domum invitat, ut sophistam audiant declamitantem. Qua invitatione accepta continuo ad eum pergunt, inter viam paucis de natura artis confabulantes, quam Gorgias profiteatur. Socrates enim, Num vero, o Callicle, inquit, Gorgias nobiscum volet conferre sermones? Scire enim cupio, quae sit vis et ratio artis illius, quam factitare solet. Nam artem declamitandi alio tempore nobis ostentato. Respondet Callicles hoc ipsum esse unum quiddam ex iis, in quibus ille se ostentaverit: nam professum illum esse antea se ad omnia esse responsurum, de quibus quisque quaerere vellet. Tum vero Calliclis aedes ingressi coram aliis**) cum eo statim ordiuntur colloquium.

---

*) De personis dialogi v. Commentar. ad p. 447. A. et p. 448. A.
**) Nam κωφὰ πρόςωπα adesse patet ex p. 458. C. D. 473. E. 490. B. coll. p. 447. C. 455. C.

Quaerit enim ex eo Chaerephon Socratis hortatu, verumne sit, quod ante narraverit Callicles, eum ad omnia, quae quis interroget, respondere posse. Affirmat ille rem gravissime aitque licere huius rei capere periculum. P. 447 — 448. A.

Hic vero Polus, Gorgiae amicus et familiaris, magistrum, declamitandi labore fatigatum, disputandi onere levaturus et suam ipsius artem, ut videtur, ostentaturus, se paratum esse ait ad partes illius suscipiendas. Miratur Chaerephon hominis confidentiam, qui se speret magistro melius disputaturum esse; ne tamen ei deesse videatur, cum eo instituit disserere de natura et vi artis rhetoricae. Sciscitatur igitur, cuiusnam artis Gorgias peritus sit et quo nomine ipse ab ea recte appelletur. Respondet Polus eum profiteri artem longe pulcherrimam. Quae responsio quemadmodum laudis plena est, ita artem sophistae parum accurate describit. Itaque Socrates ad Gorgiam, Praeclare vero, inquit, Polus se videtur ad dicendum composuisse, ad illud tamen, quod interrogatum est a Chaerephonte, minime respondit apte. Nam artem tuam laudibus extulit summis, quasi quis eam reprehendisset, eius naturam autem non patefecit. Etenim quod facere solent apud Platonem sophistarum discipuli, ut rerum genera et formas turpiter confundant atque in definiendis notionibus mirifice ruant, idem etiam Polo accidit, qui, quum sophistae ars accurate definienda ac describenda esset, eam in universum laudibus celebrat. Neque tamen Polus, quid illud sit, quod a Socrate reprehendatur, ullo modo perspicit, sed eo usque procedit imprudentiae, ut suam artis definitionem etiam tueri conetur. P. 448. A. — 449. A.

Itaque Socrates, sermone iam ad ipsum Gorgiam converso, Age vero, inquit, ipse nobis dicas, quo nomine te appellandum arbitreris, et quaenam sit ars illa, cuius te peritum profitearis. Respondet ille se artem factitare rhetoricam; in qua tractanda quum non sine laude versatus sit, rhetoris nomine se appellandum censet. Quibus auditis Socrates, quo facilius hominem possit deinde argumentis confutare, continuo eum interrogat, velitne ea qua nunc usi sint disserendi ratione etiam porro uti, longiores autem illos sermones, quibus plerumque uti soleat, in praesenti missos facere. Affirmat sophista hoc ipsum quoque unum ex iis esse, quae profiteatur, neminemque ipso melius posse de eodem argumento quam brevissime disputare. Itaque Socrates ab eo petit, ut huius breviloquentiae nunc exemplum

aliquod exhibeat; copiam et ornatum orationis alio tempore ostentet. Id quod Gorgias se facturum non sine iactantia pollicetur. P. 449. A. — C. — Postquam igitur perpetuae orationis flumen, quo sophistae fere solebant abripere audientium animos, veluti obstructum est, Socrates consueto disserendi genere utens artis rhetoricae naturam explorare instituit. Age dum, inquit, Gorgia, quoniam te rhetorices peritum dicis, edoceas me, in quanam re illa contineatur. Respondet Gorgias versari eam in orationibus habendis. Sed hanc responsionem ita refutat Socrates, ut eandem rationem etiam reliquarum artium esse doceat, quippe quae item versentur in verbis de iis rebus faciendis, quae ad ipsas pertineant. Cur igitur, inquit, o bone, alias artes non putas rhetoricas esse appellandas, quum et ipsae in orationibus versentur? Haec vero Socratis dubitatio efficit, ut sophista vim rhetoricae ceterarumque artium rationem diligentius indicare cogatur. Respondet igitur ceterarum artium scientiam fere omnem ad opus faciendum referri, rhetoricam autem unice in dicendo versari, actionem omnem aspernari. P. 449. C. — 450. B. Quae quamquam speciose disputata sunt, tamen Socrati nondum satisfaciunt, unde de artium generibus uberius dicere instituit. Omnium artium, inquit, aliae in operibus faciendis magnam partem occupatae sunt indigentque sermone vel exiguo vel plane nullo, veluti ars pingendi, statuaria, aliae multae. Aliae autem fere totae versantur in orationibus verbisque faciendis ac nullam vel admodum exiguam adiunctam habent actionem, ut arithmetica, geometria, aliae, quae aut parem actioni sermonem requirunt aut plane in verbis faciendis sese continent. Et in huius quidem generis artibus tu mihi videris habere rhetoricam. At enim nullam harum puto a te rhetorices nomine appellatum iri, licet antea artem, cuius vis in oratione cernatur, dixeris esse rhetoricam. Age igitur, quum appareat artem oratoriam unam esse ex iis, quae maximam certe partem in verbis faciendis occupantur, accuratius iam definias, quidnam illud sit, ad quod pertineat huius artis oratio. Nam quemadmodum geometria de mensuris atque arithmetica de numeris disserunt, ita etiam rhetorice necesse est in uno aliquo genere rerum potissimum versetur, de quibus verba faciat. P. 450. B. — 451. C. Quibus auditis sophista, artis suae dignitatem et praestantiam declaraturus, rhetoricae artis orationes referri ait ad gravissimas quasque optimasque rerum humanarum. At enim quum magnifica sit haec professio, tum Socrates id valde ambigue dictum esse

iudicat, quandoquidem quid sit hominibus gravissimum atque optimum, semper fuerit summa dissensio, ideoque explicari sibi cupit diligentius, in quanam re cernatur gravissimum illud ac summum bonum, quo tandem rhetoricae vis et dignitas plane cognoscatur. P. 451. C. — 452. D. — Ad quae Gorgias utique habet quae respondeat. Satis enim constat sophistas illius aetatis sese professos esse etiam magistros virtutis civilis atque artis administrandi rempublicam. Itaque mirandum non est, quod Gorgias, qui se et ipse dictitabat non modo dicendi, sed etiam gerendae reipublicae peritum, summum hominis bonum in eo ponit, ut quis et ipse liber sit et in sua ipsius patria aliis possit imperare. Effici autem hoc ait arte rhetorica, cuius ope in iudicio iudicibus, in senatu senatoribus, in concionibus populo, in aliis coetibus aliis sententiam tuam persuadere queas, ita ut, qui dicendi facultate plurimum valeat, is alios sibi maxime habeat obnoxios plurimumque utilitatis ex eorum artibus studiisque percipiat. P. 452. E. Postquam autem sophista eloquentiam eo pertinere iudicavit, ut aliorum voluntatem ac studia ad tuam ipsius sententiam flectere et regere possis, Socrates ei haec respondet: Nunc demum, inquit, intelligo te rhetoricen dicere opificem quandam persuadendi omnemque eius virtutem referre eo, ut aliis persuadeamus id, quod volumus. Sed illud quoque me edoceas velim, qui finis sit illius persuasionis et in quibusnam rebus ea cernatur. Num igitur tibi sola rhetorice videtur efficere posse hanc persuasionem, an aliae quoque artes? nonne quicunque rem quampiam docet, is eam aliis persuadet? Concedit Gorgias, quicunque doceat, eum aliis etiam persuadere. Inde vero Socrates concludit etiam arithmeticen, geometriam aliasque artes plurimas cum persuasione esse coniunctas, ut ea minime rhetoricae propria esse putanda sit, ideoque censet definiri oportere diligentius, qualis tandem sit et quorsum spectet illa persuasio, quam efficiat rhetorice. P. 453. A. — 454. A. Et huic quidem desiderio Gorgias statim satisfacit. Ait enim eam se intelligere persuasionem, quae in iudiciis aliisque hominum coetibus regnet quaeque ad iusta et iniusta pertineat. P. 454. B. — Sed quamquam nunc tandem apparuit sophistam dicere rhetoricen eam artem, qua aliis tuam sententiam de rebus iustis vel iniustis in publicis conventibus persuadeas, tamen ne in hac quidem sententia Socrates censet esse acquiescendum, ac deinceps id agit, ut hanc definitionem erroris coarguat. Itaque ante omnia docet multum interesse

inter scientiam (ἐπιστήμην) et inter fidem (πίστιν): scientiam enim semper cum veritate esse coniunctam, fidem autem saepenumero a veritate multum abesse. Id quod hac conclusione efficit: Fides sive πίστις vera et falsa esse potest ideoque errori obnoxia. Scientia sive ἐπιστήμη non est nisi vera ideoque errori non obnoxia. Ergo πίστις est ab ἐπιστήμη diversa. Quocirca duo iam discernit genera persuasionis, alterum, quo fides efficiatur scientia veri destituta *(Ueberredung)*, alterum, quo veri scientia vel augeatur vel confirmetur *(Ueberzeugung)*, ut fraudis et erroris suspicio aliena sit. Quibus expositis e Gorgia quaerit, utrius generis persuasionem arte rhetorica effici arbitretur. P. 454. B. — E. Et hic quidem non dubitat profiteri sibi omnem rhetorices vim ad fidem de iusto aut iniusto utcunque faciendam *(zu überreden)* referendam videri. Verum enim vero quod iustitiae et iniustitiae rursus mentionem iniicit Gorgias, hoc eiusmodi est, ut Socrates facillime inde capere queat reprehendendi argumentum. Quocirca hic iam sciscitatur, putetne ille rhetorem tantummodo de iusto et iniusto consuli, de aliis rebus, veluti de medicis publice creandis, de muris exstruendis, de ducibus eligendis, non audiri. Quo facto sophista, ne quid de artis suae dignitate detractum videatur, Themistoclis et Periclis exemplum ait satis testari etiam in his rebus deliberandis plus valere oratorum iudicium quam opificum auctoritatem: omnino enim rhetorices regnum tam late patere, ut prope omnia complectatur ceterasque artes in se contineat ac longissime dignitate superet. Ne vero Socrati orationis huius reprehendendae ullam relinquat occasionem, caute addit quaedam de recto usu artis rhetoricae. Arbitratur enim oratorem, etsi de quibuscunque rebus ita possit verba facere, ut aliis sententiam suam maxime probet, tamen non de ceterorum opificum fama turpiter detrahere, sed iuste adhibere artem suam debere: esse enim hanc communem legem artium omnium concertatoriarum, ut ne ad iniustum usum convertantur. Si igitur quispiam eloquentia sua abutatur, eius rei culpam non in artis magistros esse conferendam, sed illi ipsi tribuendam, qui ea male utatur. P. 454. E. — 457. C. — Haec postquam ille exposuit oratione satis copiosa, Socrates de quibusdam huius disputationis partibus diligentius cupit cum eo disserere eiusque rei veniam ab eo ita petit, ut simul se alienum ostendat ab inani contentione rixandique studio. P. 457. C. — 458. B. Sentiens autem Gorgias novis se difficultatibus irretitum iri, praesentium amicorum ra-

tionem habendam esse ait, quos vereatur ne harum rerum taedium iam diu ceperit. Sed tantum abest, hi ut ei assentiantur, ut omnes se hoc colloquio mirifice delectari fateantur. Quocirca Gorgias, ne caussam suam turpiter deseruisse videatur, Socratem iubet quaecunque voluerit interrogare: se enim ad omnia esse responsurum. P. 458. B. — D. — Itaque ille: Audi iam, inquit, o bone, quid mihi in superiore disputatione tua mirum acciderit. Profiteris enim te institutione ac disciplina tua alios reddere posse oratores, qui coram populo de omnibus rebus probabiliter dicturi sint, idque sic, ut non doceant, sed persuadeant. Igitur ex tua sententia inscius apud inscios perito dicet probabilius, nec opus erit oratori, ut cuiusque rei, de qua dicturus sit, vim et naturam perspexerit; sufficit potius aliquod persuadendi artificium tenere, quo quidque videatur melius rectiusque cognitum habere, quam viri prudentes ac periti. P. 458. D. — 459. C. Ait Gorgias hoc ita esse, in eaque re dicit cerni quam maxime artis rhetoricae virtutem ac praestantiam. Tum igitur Socrates: De hoc vero argumento disputabimus alias, si qua opus fuerit; nunc illud potius quaeramus, valeatne idem de iusto atque iniusto. Quid igitur censes? num rhetor, neglecta veri cognitione, solo usus persuadendi artificio id efficiet, ut apud insipientes verba faciens iustum et iniustum melius sapiente cognitum habere videatur, an ei, qui rhetoricen percepturus sit, necesse esse iudicabimus, ut, priusquam ad eam tractandam accedat, iusti et iniusti, turpis et honesti, boni et mali cognitione iam imbutus sit? utrum igitur tu, artis illius scilicet magister, horum omnium nihil trades discipulis tuis efficiesque institutione tua, ut illi, quamvis iusti et iniusti nullam habeant notitiam, tamen multitudini videantur eius cognitione ceteros antecellere; an ne poteris quidem cuiquam rhetoricen tradere, nisi quis iam ante cognoverit iustitiae iniustitiaeque naturam et rationem? P. 459. C. — 460. A. Sentiens Gorgias, quorsum haec spectent, ne quid absurdi dixisse videatur aut deinde turpis erroris coarguatur, Equidem arbitror, inquit, Socrate, haec quoque ex mea disciplina hausturum esse eum, qui eorum fuerit ignarus et imperitus. Sed quamquam haec satis caute et prudenter respondit, tamen ne sic quidem effugit structas ei insidias. Quum enim in superioribus dixisset non esse artis rhetoricae magistris vitio vertendum, si ipsorum discipuli arte sua abutantur, ideoque concessisset posse iniustum esse oratorem, Socrates iam subtiliter docere instituit repugnare ea, quae modo concessa

sint, superioribus mirifice. Quum enim oratorem oporteat ea, quae iusta sint, didicisse, ille vero, qui aliquid didicerit, talis evadat necesse sit, quale sit illud ipsum, quod didicerit, consequi arbitratur atque effici, ut rhetor nunquam non iuste agat ideoque semper et ubique iustus esse videatur. Haec igitur, quum superiori Gorgiae sententiae adversari videantur, digna esse ait, quae examinentur diligentius. P. 460. A.—461. A. Enimvero argumentatur hic Socrates callide e sua ratione, qua virtutis fundamentum ac principium positum esse statuebat in scientia et interiore animi persuasione, quae hanc haberet vim, ut quod quis verum, bonum, iustum, honestum esse cognovisset, id etiam in agendo sequeretur, quandoquidem virtutem censebat in vitae et actionis cum ratione et intellectu concordia contineri. Quam quidem sententiam apud Platonem saepissime ad ludificandos eos adhibet, qui virtutem unis rebus externis metiuntur et veritatis scientiae nomine suo dignae expertes levibus indulgent vitae quotidianae opinionibus, ita tamen, ut ista ratione simul callidissime veram sententiam suam veluti per transennas ostendat. De qua ipsius ratione v. Prolegg. ad Lachet. p. 20 seqq. ed. 2. Itaque hoc quoque loco significat rhetoricen, si iusti scientiam sibi adiunctam habeat, idem etiam in agendo esse sequuturam. Quod tamen quum deinde a Polo, Gorgiae assectatore, haud dubie secundum illius mentem negetur, consequens est, ut artem oratoriam iustitiae virtute carere appareat.

Etenim committit deinde Gorgias caussae disceptationem ultro amicis suis. Quod argumento est Platonem ipsi noluisse turpitudinis alicuius notam inurere, quippe cuius arti et ingenio ceterum plurimum tribuerit. Artificiose igitur sic instituit, ut iam prodeant in scenam qui illius decretis abusi turpem et inhonestam rationem defendant. Polus enim ostendit artis oratoriae commoda et utilitates eas esse, quae turpitudinis inhonestatem longissime superent. Callicles autem etiam ulterius procedit atque iniustitiae nihil prorsus turpis maculae adhaerere evincere conatur.

Primum igitur Polus, iuvenis ingenii calidioris, sermonem suscipit. Et hic quidem, sive non intellecta sive parum curata Socratis sententia, primum Gorgiae caussam defendit sic, ut eum dicat pudore quodam conturbatum concessisse rhetori rerum iustarum et iniustarum notitiam esse necessariam, videlicet ne fateretur eloquentiae magistros neque ipsos iustitiam tenere, nec aliis illius cognitionem posse impertire. Deinde admodum inclementer in Socratem invehitur,

qui interrogatiunculis suis soleat alios vexare et in errores implicare. Sed hic eleganti cum urbanitate ei respondet iuvenum esse viros labantes erigere et sustentare, adeoque eum modeste rogat, ut si qua vel Gorgias vel ipse erraverint, id velit indicare et corrigere; modo orationis ambages evitentur. Data autem vel interrogandi vel respondendi optione Polus suscipit partes interrogandi. Itaque Socratem rogat, quamnam artem rhetoricen esse censeat. P. 461. A. — 462. B. Respondet ille sibi eam videri non artem esse, sed usum quendam exercitatione collectum atque peritiam gratiae et voluptatis conciliandae, ut inter adulationis instituta numeranda sit. Esse autem eam censet civilis rationis (πολιτικῆς) particulae simulacrum admodum turpe. P. 462. B. — 463. D. Quae sententia neque Polo perspicua est et Gorgiae ipsi tam mira videtur, ut eam a Socrate cupiat dilucidius explicari. Itaque Socrates sic pergit disputare. Duae sunt, inquit, nostri partes, animus et corpus: ex quibus utrique sua est valetudo, vel bona illa atque prospera vel mala et aegra. Utriusque autem partis sanitas artibus quibusdam potest vel effici vel sustentari atque conservari. Sunt enim quae corpus sanum praestent, sunt etiam quae animi sanitatem tueantur et restituant. Et eam quidem artem, quae ad animum spectat, civilem (πολιτικήν) appello; illam vero, quae ad corpus refertur, non possum sic uno nomine comprehendere, sed corporis curationis, quae una est, duas pono particulas, unam artem gymnasticam, medicam alteram. Civilis autem rationis itidem duas discerno partes, unam artem legum scribendarum, quae ex altera parte respondet gymnasticae, alteram scientiam iudicialem, respondentem illam medicinae. Et hae quidem artes vere curant vel corporis vel animi salutem. Sed iis fraudulenter se admiscere solent quattuor artificia ab adulatione profecta, quae non salutem hominis, sed voluptatem spectant, neque ratione aut veri cognitione, sed solo usu et exercitatione nituntur. Nam arti medicae adiunxit adulatio coquorum artificium; gymnasticae addidit mangonum fraudes, qui colorem fuco et verum robur inani sagina mentiuntur; arti legali adiecit sophisticam; denique iustitiae rhetoricen comitem addidit. Quae si vera sunt, apparet rhetoricen esse speciem quasi quandam atque umbram scientiae illius, quae in iustitia colenda tuendaque versatur, mentientem illam atque cum fraude simulantem verae artis virtutes atque dignitatem. Quoniam autem hae artes

omnes cognatione quadam inter se continentur, mirandum non est, quod vulgo sophistae atque rhetores commisceri neque satis diligenter discerni solent: qui error ipsis etiam iis, qui rhetoricen et sophisticen profitentur, communis est. Videtis igitur, quo iure dixerim rhetoricen esse adulationis particulam et civilitatis particulae simulacrum. P. 463. D. — 466. A. Quae quidem omnia nemo erit quin protenus videat maxime eo pertinere, ut rhetoricen intelligatur non immunem mansisse a sophisticae contagione, sed potius cum ea mixtam esse et conflatam. Nimirum hoc ipsum demum ubi tenemus, clara et perspicua fiunt ea, quae in proximis de eius vi et potestate deque iustitia et iniustitia aliter atque vulgo fiat informanda disseruntur.

Suscipit enim nunc denuo sermonem Polus, qui transmissis iis, quae modo exposita sunt, — ad quae tamen infra Socrates identidem revertitur, adversarium ita refutare studet, ut moneat oratores certe plurimum in civitatibus valere. Hoc autem iudicat non fuisse futurum, si rhetorice tam vilis tamque abiecta esset, quam illi videatur. Sed negat Socrates eam esse potentiam appellandam, quae habenti non sit utilis: nullam autem utilitatem oratoribus per illam potentiam afferri ex eo apparere arbitratur, quod nullam habeant earum rerum cognitionem, de quibus agant. Ad haec vero Polus ita respondet, ut summam esse eorum auctoritatem et potentiam demonstrare conetur. Possunt enim, inquit, quoscunque voluerint tyrannorum instar interficere, bonis suis spoliare, in exsilium eiicere, denique maximis malis afficere. Tum vero Socrates: Faciunt quidem isti quod lubet, non autem id, quod volunt, si quidem illud tantum volumus, quod nobis optimum sit. Quid quod facere, quae lubeat, adeo non est potentem esse, ut non raro summae insaniae argumentum habeatur. Cui quidem disputationi Polus quum non habeat quod recte opponi posse videatur, Socrati facile concedit, ut dictorum suorum sententiam dilucidius illustret. Itaque hic ita pergit disputare. Quae volumus, inquit, ea non propter se ipsa expetimus, sed propter finem aliquem nobis propositum; veluti medicamenta sumimus non propter ipsa, sed valetudinis caussa. Iam quum omnia aut bona aut mala sint aut nec bona nec mala, ea, quae in horum numero habentur, non sui, sed bonorum caussa velle atque facere solemus. Quorsum pertinent non solum illa, quae ire, sedere, currere, edere, bibere vocamus, sed etiam ea, quae tu oratori tribuisti, quum dicebas alios posse interficere, bonis suis privare, in

exsilium eiicere. At enim vero si quis orator aut tyrannus aliquem occidat aut bonis suis exuat, id existimans sibi esse melius, quum tamen sit peius, facit is quidem quod ipsi lubet, non autem quod vult, praesertim quum alteri malum inferat. Si autem id, quod non vult, facit, facile apparet haec non potentiae esse argumenta, sed potius imbecillitatis, si quidem ita demum aliquis multum valet, si boni alicuius caussa quidque perficit. P. 466. A. — 468. E. Sentiens Polus huius disputationis vim et gravitatem, ne ad silentium redigatur, Quasi vero tu, o Socrate, inquit, non cuperes in civitate gratia et auctoritate multum valere! Sed egregie Socrates: Nollem equidem hoc, si coniunctum esset cum iniuria: maius enim malum esse arbitror alios iniuria afficere quam ipsum affici; nec is, qui iniusto supplicio afficitur, tam miser est, quam qui alterum iniuste interfecit. Facere autem posse quae lubeat mihi quidem non videtur magnum quiddam esse: potest enim quilibet pugione arrepto aliis vim inferre ac tyranni personam sustinere; at poena sine dubio iniustum consequetur. Omnis igitur potentia, quae habenti damnum affert, nomine suo indigna; quodcunque autem iniuste perpetratur, id illi ipsi, qui perpetrat, damnosum iudicandum est. P. 469. A. — 470. C. — Hic vero Polus sibi videtur Socratem facile refutare posse. Affert enim exempla eorum hominum, qui, quum multa iniuste et improbe fecerint, tamen ab omnibus felices et beati habeantur, imprimisque commemorat Archelaum, Macedoniae regem. At ne haec quidem virum sapientissimum commovent, ut sententiam suam corrigat aut abiiciat. Negat enim quenquam beatum esse posse, qui iniuste agat, adeoque contendit miserum quidem esse eum, qui iniuste faciat sic, ut poenas iniuriae luat, sed multo miseriorem illum esse iudicandum, qui, quum improbe et iniuste fecerit, male factorum poenam solvat nullam. P. 470. D. — 472. E. — Hanc vero sententiam certius probaturus et argumentis luculentioribus confirmaturus disputationem deinceps hoc modo persequitur. Dico equidem, inquit, iniuriam facere peius esse quam iniuriam accipere eosque, qui iniuste agant, omnino esse miseros, miserrimos autem illos, qui iniuriae nullam poenam dent. Quamquam scio hoc permirum videri magnae multitudini. P. 473. A. — 474. B. Etenim si iniuriam facere turpius (*αἴσχιον*) est quam accipere, de quo plerique omnes consentiunt, consequitur, ut etiam peius (*κάκιον*) sit. Nam quaecunque pulchra sunt, ea pro pulchris habentur vel propter volu-

ptatem, quam afferunt, vel propter utilitatem vel propter utrumque, pariterque turpia vel ob dolorem vel propter damnum vel propter utrumque simul turpia censentur. Itaque si quid alio quopiam pulchrius est, tale illud exsistit maiore quam habet vel utilitate vel voluptate, vicissimque si quid turpius alio quopiam censetur, turpius iudicatur vel propter maiorem dolorem, quocum est coniunctum, vel quia maius damnum affert. Si igitur turpius est iniuriam facere quam accipere, id apparet ita esse, aut quia illud plus doloris habet, aut quod malo alterum superat, aut quoniam tam doloris quam mali atque damni plurimum habet adiunctum. Quum vero minus doloris habeat maleficium quam iniuriae perpessio, necesse est iniuriam facere quam accipere turpius iudicari propterea, quod plus mali habeat. Iam si illud propter malum censetur turpius, consequitur, ut etiam peius sit. Quidquid enim malo aliud quid superat, id merito illo peius (*κάκιον*) esse iudicatur. Ex quibus consequitur, ut nemo recte malit iniuriam facere quam accipere: illud enim altero non solum turpius est, sed etiam peius. P. 474. C. — 475. E. — Iam vero ubi isto modo demonstratum est turpius peiusque esse iniuriam inferre quam tolerare, progreditur Socrates ad probandam sententiam suam, qua eum iudicaverat esse longe miserrimum, qui malefactorum suorum poenas nullas daret. Argumentatur autem fere hoc modo. Poenas dare et iuste castigari, si feceris iniuste, unum idemque esse recte iudicamus. Porro quaecunque iusta sunt, eadem etiam pulchra sunt. Iam quale est id, quod quis alii cuidam facit, tale item habetur quod alter ab eo patitur. Negari autem non potest poenas dare nihil esse aliud nisi pati aliquid ab alio quopiam recte castigante. Iam qui castigat recte, is, quoniam etiam iuste castigat, iusta facere iudicandus est. Itaque qui castigatur ita, ut poenas luat, is iusta patitur. Iusta autem pulchra esse antea concessisti. Pulchra porro bona esse diximus vel propter iucunditatem vel propter utilitatem. Unde apparet boni quid accidere ei, qui puniatur. Ergo etiam utilitatem ex poena percipiet: quae in quanam re cernatur, non est difficile explicare. Liberatur enim animi pravitate, hoc est malo maximo, quandoquidem iniustitia omnium et corporis et animi pravitatum est turpissima atque pessima. P. 476. A. — 477. E. Quum autem una sit iustitiae exercendae ars atque ratio (*δίκη*), per quam, sicuti per medicinam a morbis corporis, ita ab animi pravitate et iniustitia liberamur, dubitari non potest, quin ea

et longe pulcherrima et omnium utilissima habenda sit. P. 478. A. — C. Quae si vera sunt, eum, qui male factorum nullas poenas luat, omnium miserrimum esse facile apparet. Nam quemadmodum is, qui plane non aegrotat, beatior est eo, qui se sanandum curat, contra miserior ille, qui, quum morbo aliquo laboret, tamen se medico curandum non tradit, quam is, qui a malo vindicatur, ita beatissimus est qui nulla laborat animi pravitate; huic proximus videtur qui ab illa vindicatur, hoc est, qui monetur, castigatur, punitur; pessimus autem miserrimusque omnium merito habetur ille, qui, quum improbus iniustusque sit, nulla poena castigatur et ad meliorem mentem revocatur ideoque aetatem degit vitiis inquinatus maximoque malo, hoc est improbitate et iniustitia, oneratus. Quocirca tantum abest, ut qui iustam poenam facinorum suorum effugiunt felices praedicandi sint, ut miserrimi omnium habendi videantur. P. 478. C. — 479. E. Iam si ex iis, quae disputata sunt, aestimemus, quaenam sit rhetorices utilitas, ea plane nulla esse videbitur. Solent enim oratores artem suam plerumque adhibere ad excusanda aut defendenda ea, quae improbe et iniuste facta sunt, et quum homines, si saperent, sese, ut medico in morbis corporis, ita iudici in morbis animi curandos castigandosque sua sponte tradituri essent, illi id student efficere, ut inveteratus iniustitiae morbus animum reddat exulceratum atque insanabilem! — Itaque ei, qui iniuriam aliis inferre non solet, haud sane magnam afferre potest rhetorice utilitatem, si modo ulla est eius utilitas. P. 480. A. — 481. B.

Hic vero Callicles Atheniensis, hospes Gorgiae atque Poli, homo reipublicae gerendae studiosus, qui Polum animadvertit ad silentium esse redactum, ultro sermonem suscipit magnoque cum animi ardore caussam in discrimen adductam tueri conatur. Dicas mihi, inquit, o Socrate, utrum te existimemus nunc serio loqui, an vero ludere ac iocari? Quippe si vera sunt quae tu dicis, nonne vita hominum plane eversa erit omnesque videbuntur facere contraria iis, quae fieri oporteat? Cui Socrates respondet philosophiam, ut ita statuatur, utique suadere et plane flagitare. Cuius vox et sententia nisi redarguatur, hominem ipsum videri secum non concinere, sed per totam vitam discrepare. P. 481. C. — 482. B. Tum vero Callicles, reprehenso nimio Gorgiae et Poli pudore, quo falsa concesserint, discrimen ait constituendum esse inter legem (*νόμον*) atque natu-

ram (*φύσιν*)*). Et Socratem quidem dicit consulto id, quod natura turpius sit, confudisse cum eo, quod lege sit turpius, atque ita disseruisse, quasi quod lege turpius sit, idem turpius sit natura. Hinc factum esse, ut evicisse videatur peius esse iniuriam facere quam accipere, quum tamen secundum naturam is, qui patiatur iniuriam, deterior sit eo, qui illam inferat. Servi est enim, inquit, patienter tolerare iniurias, atque eius, qui sibi ipsi plane deest. Itaque vulgus hominum, quum suam intelligeret imbecillitatem, sanxit l e g e s, quibus omnis iniuria prohiberetur; n a t u r a vero robustioribus fortioribusque nihil non concedit ideoque validioribus dedit ius imperandi iis, qui sunt imbecilliores: id quod quum alia, tum populorum exempla satis docent, quorum opulentissimi ac potentissimi aliis imperitare solent. Itaque philosophia iustitiae rationem omnem funditus evertit, quippe quae illud, quod legibus est sancitum usuque hominum confirmatum, unice pro iusto probet argumentisque tueri studeat. Atque haud scio, an hominum generi nihil perniciosius datum sit quam philosophia. Quae ut in pueris et adolescentulis, si modeste tractetur, non improbanda sit, tamen in viris nullo modo ferenda est. Haec enim homines adeo corrumpit, ut nihil magni, nihil praeclari, nihil excelsi et generosi sustineant unquam gerere. Sedent philosophi domi et in angulis latent; vitant hominum societatem; fugiunt lucem publicam; abscondunt se cum tribus quattuorve adolescentulis in latibulis, ut de rebus exilibus nulliusque momenti cum illis garriant; sed ubi iis aliquid vel in sua ipsorum vel in aliena caussa agendum est, inopes consilii haerent, trepidant, nesciunt quo se vertant. Nonne vero, o Socrate, turpe est ita se habere, quemadmodum te ceterosque habere arbitror, qui aetatem omnem philosophiae studio transigitis? Enimvero si quis te in iudicium rapiat, dictitans te ipsi iniuriam intulisse, licet nullam intuleris, profecto non habebis quid dicas aut facias, sed haesitabis et os diduces et ages ineptias, ac, si accusator tibi contigerit malus et improbus, eo res perveniet, ut tibi, quamvis innocenti, moriendum sit**). Quocirca mihi, o bone, obtempera et, missis istis nugis, aliquando in rebus honore dignis te exerce,

---

*) Plane cum his conveniunt quae de iuris secundum *τὸν νόμον* et *τὴν φύσιν* discrimine disputantur De Republ. II. p. 358 seqq. Legg. libr. X. 880. B. seqq., ubi v. comment.

**) Cum hac philosophiae reprehensione conferendus est praeclarus ille locus Theaeteti p. 172. C. seqq. G e l l i u s N. A. X, 22.

unde et aliis sapere videberis et percipies utilitatis fructum largissimum. P. 482. B. — 486. C.

Haec postquam Callicles peroravit, Socrates simulata pro more suo inscientia urbana cum irrisione ab eo petit, ut quid illud sit, cui studere debeat, et qua ratione id ipsum sit assecuturus, edocere velit. Ante omnia vero audire vult, quomodo illud sit intelligendum, quod dixerat Callicles, secundum naturam (*κατὰ φύσιν*) meliorem imperare peioribus atque plus iuris habere praestantiorem viliore. P. 486. D. — 488. B. Rogat igitur, num meliorem et praestantiorem intelligi voluerit validiorem. Affirmat hoc Callicles. Sed brevi ad absurdum deductus, mutata sententia, prudentiores dicit meliores, quos ait naturae iure imperium in deteriores exercere. Sed hic quoque captiosis Socratis interrogatiunculis circumventus mox fatetur se meliores dixisse eos, qui in rebus publicis gerendis fortes sint ac prudentes, atque contendit naturae ius hoc postulare, ut hi ceteris imperent aliisque plus habeant. P. 488. B. — 491. D. Quae postquam Socrates audivit, continuo interrogat, an non isti et sibi suisque cupiditatibus imperare ac temperantes esse debeant. Ad quam quaestionem ille sic respondet, ut deposito omni pudore cuiusvis turpitudinis patrocinium suscipiat.

Ait enim iam eum demum esse bonum beatumque virum, qui et habeat cupiditates quantum possit maximas et eas ita queat explere, nullis ut legibus coerceatur. Nam quae de iustitia, temperantia, aliis virtutibus, vulgo praecipiantur, ea deberi multitudinis imbecillitati, quae has leges ideo tulerit, ut homines ingenio ac fortitudine praestantes certe aliquatenus coercerentur. Imo luxuriem, intemperantiam, indomitam quidvis agendi licentiam, firmo praesidio munitam, eam demum esse virtutem vitamque vere beatam. P. 491. D. — 492. D. Miratur Socrates primum istam oris libertatem, deinde vero turpissimas hominis opiniones ita refellere instituit, ut et similitudine aliqua utatur ex alicuius philosophi doctrina desumta et argumenta ex ipsa rei natura repetita in medium afferat. Sed ipsum audiamus disputantem. — Misera vero, inquit, o Callicle, ista videtur vita, quam tu modo laudasti, atque morti simillima, neque temere arbitror eum iudicavisse, qui nos iam nunc mortuos censuit adeoque corpus nostrum sepulcrum nominavit. Atque eandem ob caussam, opinor, scitus quidam vir, Siculus vel Italicus, nomine nonnihil mutato, eam nostri

partem, in qua insunt cupiditates, dolium appellat, quod in stultis et non initiatis perforatum sit, ita ut continuo diffluat quidquid infundatur. Itaque idem ille eos, qui perpetuo id agant, ut cupiditates expleant suas, iis similes esse iudicavit, qui apud inferos in dolium perforatum cribro item perforato aquam infundere narrantur. Quamquam sentio hanc imaginem non id effecturam, ut tuam mutes sententiam. Itaque aliam nunc addam comparationem ex eadem schola repetitam. Fingamus igitur duobus hominibus multa esse dolia, integra alteri et vino, melle, lacte, aliis liquoribus repleta, perforata alteri, putrida et laticibus ad comparandum difficillimis impleta: ille de doliis suis erit securus neque ullo modo sollicitus; hic dies noctesque cura et sollicitudine angetur, ut quantum diffluxerit, tantum denuo in dolia infundatur, misereque cruciabitur. Quid igitur censes? nonne illi temperans similis est, huic vero intemperans? et nonne inde apparet modestam vitam intemperanti esse longissime anteponendam? P. 492. E. — 494. A. Verum enim vero, quemadmodum superiore illa similitudine non potuit Callicles ad repudiandam sententiam suam permoveri, ita ne hac altera quidem efficitur, ut sola temperantia vitam felicem et beatam contineri concedat. Acute enim iudicat eum, cui dolia perpetuo repleta maneant, nullam amplius percipere voluptatem, ut quae nulla alia re comparetur, nisi continuo hauriendi infundendique labore. P. 494. A. B. Quum igitur Socrates hominem videat pertinaciter tueri sententiam suam, missis imaginibus et comparationibus ad disserendi subtilitatem revertitur eaque utitur tam prudenter atque graviter, ut ille mox in alia omnia transire cogatur. Nempe est sane hic mos Platonis, ut, sicubi disputatio non tam ad vanas opiniones refellendas, quam ad verum exquirendum atque demonstrandum comparata est, Socratem suum iubeat severiore uti dialectica, quae ab argutis cavillationibus et captiosis argumentationibus abstineat. Quamobrem dehinc iucundi et boni discrimen tanta gravitate demonstratur, ut philosophus etiam postea in hac caussa iisdem argumentis usus esse reperiatur. Videamus igitur iam de universi loci ad omnem Platonis philosophiam sane quam gravissimi argumento. — Si vita beata, inquit Socrates, in eo cernitur, ut esurientes edamus, sitientes bibamus, denique cupiditates nostras omnes expleamus, etiam scabiosi, dum sese fricant, atque ii, qui turpissimis se dedunt voluptatibus, felices beatique praedicandi erunt, si quidem nullum reperitur inter voluptates discrimen. Vide igitur, o bone, ne voluptas non omnino honesta ac

bona sit. P. 494. C. — 495. B.*) Negante autem Callicle iucundum a bono esse diversum, Age dum, inquit, rem exquiramus accuratius. Scientia igitur et fortitudo omnium iudicio bonae sunt**), sed easdem iucundas esse non omnes aeque largiuntur. Bonum igitur si idem sit atque iucundum, sequitur scientiam et fortitudinem simul esse et bonas et non bonas, quoniam non item iucundae sunt. Quod certe fieri nequit. Ergo bonum et iucundum non idem esse consequitur. P. 495. C. — E. Dubitante vero etiamnum Callicle de huius iudicii veritate, rem etiam explanatius dilucidare instituit. Est genus rerum, inquit, inter se contrariarum, quae nunquam coniunctae possunt in uno eodemque inesse. Quorsum pertinent felicitas et infelicitas, sanitas corporis et morbus, robur et imbecillitas, alia multa. Nam, ut exemplo utar, ingruente morbo tollitur prospera corporis valetudo, et imbecillitate corpus occupante pristinum eius robur evanescit, atque vicissim. Ad hoc autem rerum genus dubitari non potest quin etiam bonum et malum referendum sit. Etenim ubi mala incidunt, ibi tolluntur bona, et vicissim in locum malorum, quae auferuntur, continuo rursus bona succedunt. Quae si vera sunt, certissime consequitur, ut quae simul in eodem inesse queant unaque accedant recedantque bona malave esse non possint. Iam vero negari non potest in cupiditatibus explendis duo adesse solere contraria, ut recte contendi videatur voluptates inde oriundas in numero bonorum non esse habendas. Quum enim unaquaeque cupiditas coniuncta esse soleat cum indigentia quadam et molestia, veluti quum sitimus et esurimus, tamen, dum illa expletur, cum indigentiae sensu simul adesse solet iucunditatis voluptatisque perceptio. Solemus enim sitientes bibere et esurientes edere, hoc est dolentes simul gaudere. Itaque dolorem et voluptatem a bono et malo differre prorsus necesse est***). P. 496. A. — 497. A. — Postquam Socrates hoc quoque argumento demonstravit iucundum a bono esse diversum, Callicles, ne turpiter refutatus discedat, se ad minutas istas vilesque interrogatiunculas amplius responsurum negat. Cohortante tamen Gorgia, ut ne sermonem tam cito abrumpat, rursus disserere remque diligentius etiam explorare instituit. Sequitur igitur tertia ratio, qua iucundum a bono diversum

*) Comparandus de his locus Philebi est p. 46. D. — 47. B.
**) De fortitudinis cum scientia coniunctione v. Lachet.
***) Conf. cum his Phileb. p. 32. B. 33. C. 34. E. 51. A. 53.

esse evincitur. — Docet enim Socrates bona et mala nunquam simul amitti, sed alterum semper alterius locum occupare. Longe aliam autem esse rationem ait doloris et voluptatis: hanc enim una cum illo saepe finiri uno eodemque tempore neque diutius eo sentiri*). Quae res quo clarius intelligatur, quum alia affert in medium, tum sitientium bibentiumque exemplum commemorat. Hos enim ait sitim atque voluptatem bibendo perceptam simul amittere: siti enim restincta etiam bibendi iucunditatem finiri. Quae quidem omnia quum ita comparata sint, ut a Callicle in dubium vocari non queant**), Socrates, ut sententiam suam magis etiam confirmet, ad quartum progreditur argumentum, quo boni et iucundi naturam diversam esse demonstret. P. 497. A. — D. Accidit saepenumero, inquit, ut malus magis vel gaudeat vel doleat quam bonus et honestus. Veluti timidus atque ignavus hostibus appropinquantibus vel discedentibus multo vehementius angitur aut laetatur eo, qui est strenuus ac fortis. Si igitur iucundum et bonum esset unum idemque, sequeretur etiam, ut malus, quia bono vehementius gaudet et plus percipit voluptatis, melior bono saepenumero iudicandus esset. Qua ratione nemo est quin videat omnem tolli honestatis voluptatisque diversitatem***). P. 497. E. — 499. A. — Tum vero Callicles, errorem suum callide dissimulans, Putasne tu, o bone, inquit, me aut quemvis alium hominem non existimare alias voluptates esse meliores, alias peiores? Qua hominis sententia comprobata Socrates deinde subtilissima argumentatione demonstrat humanarum actionum finem non ad illud spectare, quod iucundum appellemus, sed unice ad bonum referri. Quum ex tua ipsius sententia, inquit, voluptatum aliae bonae, aliae malae sint, illae autem utiles, hae inutiles et noxiae merito habeantur, sequitur, ut hae aspernandae sint, illae vero unice expetendae. Itaque tantum abest, ut voluptatis caussa quidquam faciamus, ut illa ipsa, quae iucunda sunt, bonorum gratia eligenda et expetenda videantur, de qua re etiam Polum assentientem habeo†). P. 499. B. — 500. A. — Transfert autem haec ad artem oratoriam docetque accuratius, cur rhetorice in superioribus ab adulatione pro-

*) Conf. Phaedon. p. 60. B. C. D.

**) De hac argumentatione conf. Phileb. p. 39. D. 43. A.

***) Ad haec contendas Phileb. p. 45. C. E. 55. B.

†) De boni et iucundi discrimine v. praeter ea, quae modo indicavimus, Phileb. p. 12. C. seqq.

ficisci iudicata sit adeoque adulatrix appellata. Etenim Socrates, Recordemur igitur iam, inquit, quae ego Polo ac Gorgiae exposui, esse quaedam instituta, quae unice spectarent voluptatem, quid autem malum aut bonum esset, minime curarent. Quum vero nunc agatur de re longe gravissima, quandoquidem quaeritur, qua ratione vivi oporteat, utrum ea, ad quam tu me cohortaris, ut virilia scilicet negotia tractem et factitem artem oratoriam, an illa, ad quam philosophia me excitat, noli iam ludere ac iocari, sed quam diligentissime mecum exquire, quid inter se differat utraque haec vivendi ratio, et quid ii sequantur, qui se alterutri dedant. P. 500. A. — E. — Diximus vero antea esse quasdam verarum artium quasi imitatrices, quae, quum naturam cuiusque rei non explorarent, peritia quadam usu et exercitatione collecta continerentur solamque spectarent voluptatem, neglecta prorsus verae utilitatis honestatisque ratione. Quemadmodum autem intelleximus referri quaedam eiusmodi artificia ad corporis curam delectationemque, veluti coquorum, ita etiam studia quaedam reperiuntur, quae, quum ad animum pertineant, tamen omnia metiuntur voluptatibus, plane non habita ratione boni, ad quod respiciendum sit. Quorsum pertinent ars *αὐλητικὴ* et *κιθαρῳδική*, chororum *διδασκαλία*, porro poesis dithyrambica; denique etiam augusta illa atque grandis tragicorum ars, quae et ipsa magis ad voluptatem spectatorum quam ad bonitatem honestatemque comparata est. Qui quidem locus, ut hoc per occasionem moneamus, quod philosophus hic de artibus musicis data opportunitate idem iudicavit, quod postea in Republica et Legibus statuit, quosdam commovit, ut parum recte colligerent eum etiam in Gorgia ampliora spectasse et rhetoricen exempli tantum loco posuisse. Sed revertimur ad proposita. Faciamus autem, inquit porro, tolli ac removeri ex poesi modos, numerum atque versus: quid tum remanebit? Nimirum nihil nisi orationes (*λόγοι*) poetico ornatu exutae. Ex quo intelligitur poesin esse orandi quandam artem ab adulatione profectam, hoc est solas audientium spectantem voluptates*). P. 500. E. — 502. D. Iam vero rhetorice illa, cuius tanta est apud populum Atheniensium auctoritas et gratia, quid tandem nobis esse videtur? Utrum oratores tibi videntur boni honestique gratia dicere, id solum spectantes, ut orationibus suis cives quam optimi evadant, an

*) Platonis de poesi iudicium aestimes ex iis, quae De Rep. III. p. 392 seqq. et p. 598. D. seqq. disputantur.

hi quoque solam spectant voluptatem, propter suam ipsorum utilitatem bono publico nihil consulentes omniaque, vera civium salute neglecta, ad iucunditatem ac delectationem referentes? P. 502. E. Nempe est sane eadem plane illius ac poesis ratio. Monet hic Callicles esse tamen inter oratores discrimen constituendum: reperiri enim inter illos qui civium saluti prospiciant. Quam sententiam prorsus comprobat etiam Socrates. Sed quamquam duplex rhetorices genus per se spectatum discerni recte posse largitur, tamen neminem unquam Athenis exstitisse oratorem contendit, cui id fuerit propositum, ut Athenienses exsisterent meliores. P. 503. A. — C. Solere enim oratores, quum debeant optimi caussa dicere et orationem suam ad optimi speciem comparare, temere verba proiicere nec spectare id, quod animo laudem bonitatis conciliet. P. 503. D. — 504. A. Nam quemadmodum opifices in corporis cura versantes, veluti medici et luctandi magistri, id propositum habeant, ut corpus ordinem quendam et ornatum, hoc est sanitatem ac robur, nanciscatur, ita iis, qui studia tractent ad animorum cultum pertinentia, hoc ipsum propositum esse debere, ut animis concilietur ordo et ornatus quidam, qui in iustitia ac temperantia cernatur. Tantum autem abesse, ut oratores civium animos harum virtutum amore imbuant, incontinentiae vero et iniustitiae odio repleant, ut mirifice indulgeant eorum cupiditatibus augeantque vitia, quae fuerint castiganda et reprimenda. P. 504. A. — 505. B. — Hanc vero iudicii acerbitatem indignatus Callicles se amplius cum Socrate disserere velle negat. Sed mox eo saltem permovetur, ut se illi saltem auscultaturum polliceatur, videlicet ne sermo imperfectus relinquatur. P. 505. C. — 506. C. — Itaque Socrates iam Callicle optante solus sermonem persequitur ulterius ipse se interrogans sibique respondens. Prudenter vero summatim iam repetit quae antea cum Callicle disseruerat. Iucundum et bonum igitur, inquit, inter se invicem diversa sunt: iucundum porro boni caussa est faciendum: bonum autem illud est, quo praesente boni evadimus: boni vero sumus, quando virtus nobis adest, quae quidem ordine et ornatu (κόσμῳ) efficitur. Itaque animus, qui virtutis particeps est, item est bene ordinatus (κόσμιος) ideoque temperans (σώφρων). Temperans autem animus ea facit, quae et erga deos et erga homines facienda sunt, hoc est sancta, ubi de diis agitur, atque iusta, quod ad homines attinet. Talis autem hominis animus etiam fortis erit: neque enim viri temperantis est cedere volupta-

tibus aut doloribus, sed quod sequendum vel fugiendum est, id constanter sequitur. Itaque vir bonus est temperans, iustus, fortis, sanctus, idemque etiam est beatus, contra intemperans et iniustus omnium miserrimus*). P. 506. C. — 507. D. Et si totam intuemur rerum naturam, illam animadvertimus propter ordinem et ornatum et moderationem et iustitiam a sapientibus m u n d i (*κόσμου*) nomine esse insignitam. P. 507. D. — 508. A. Valet enim aequalitas geometrica et apud deos et apud homines, ut habendi cupiditati minime sit indulgendum. Quod si ita est, sponte consequitur vere me antea (p. 486. B. C.) iudicavisse accusare quemque debere se ipsum et filium et amicum, si quid iniuste fecerit, et rhetoricam ad hoc ipsum adhibendam esse, siquidem iniuriam facere quam accipere revera tanto est peius, quanto est turpius; nec vero recte mihi obiecisti, o Callicle, me non posse auxiliari neque mihi ipsi neque amicorum cuiquam et omnibus expositum fore iniuriis et contumeliis et suppliciis: nam maximum malorum procul dubio est iniustitia iniuste facienti, idque tanto magis, si quis iniuste factorum nullas poenas luat. P. 508. B. — 509. C. Iam vero quid tandem homo praesidii et auxilii sibi comparare poterit, ut utrumque hoc commodum percipiat, unum, ne ipse faciat iniuriam, alterum, ne iniuriam accipiat? Nimirum posterius quidem ut ne ipsi accidat, caveri poterit externa potentia. Prius autem illud ut ne fiat, praeter suam cuiusque voluntatem — nemo enim sciens facit iniuriam — scientia quadam et arte opus est. Et ad arcendam quidem aliorum iniuriam sine dubio illud valet, ut aut ipse in civitate imperes ac domineris aut imperii iam constituti assentator sis ideoque iis amicus fias, qui imperio potiti sunt, ita ut iis evadas simillimus adeoque una cum illis rebus iisdem et gaudeas et doleas. At enim vero isto quidem pacto fieri non poterit, quin ipse in maximum malum incurras, quum improbo futurus sis animo et pravi imitatione corrupto. P. 509. C. — 511. A. Quocirca probus et honestus vir sibi utique cavebit, ut ne iis, qui dominentur, isto modo inserviat, quippe persuasum habens non id esse studendum, ut quam diutissime vivat, ideoque eas colendas esse artes, quae nos a periculis liberent et

*) Revocantur hic consulto virtutes omnes ad *σωφροσύνην*, non commemorata *τῇ φρονήσει*, propterea quod Callicli intemperantiae laudatori occurrendum fuit. Nec vero ea ratio ab iis abhorret, quae leguntur X e n o p h. Mem. III, 9, 4.

incolumes servent, quale est rhetorica ista, quam tu praedicas. Nimirum haec per se non adeo magni est aestimanda, nisi forte etiam ars nandi, gubernandi, machinas bellicas construendi plurimi sit facienda, quae tamen ipsa sese non adeo iactat, utpote probe sciens unius corporis conservationem sine reliqua hominis salute rem esse non adeo magnam. Itaque vide, o bone, ne aliud quid generosum sit atque bonum, quam servare ac servari, ac ne illud ipsum, quod toties crepatur, quam diutissime vivere, vir fortis et hoc nomine dignus missum facere debeat vitae non adhaerescens, sed id totum deo committere ac potius curare, quomodo tempus ad vivendum datum quam optime transigat, alioquin de optimo, quod homini obtigerit, misere periclitaturus. P. 511. B. — 513. C.

His disputatis Callicles: Bene vero mihi videris dicere, o Socrate, sed nescio, quomodo mihi accidit quod plerisque, ut mihi non satis persuadeas. Cui Socrates urbane: Nimirum captum te populi amor tenet, qui animum tuum occupavit. Quocirca, age, consideremus iam haec iterum atque melius, si forte aliter tibi persuadeas. Recordare igitur nos antea (cap. 15. coll. 19.) duas statuisse rationes tam corpus quam animum curandi: unam hanc, quae hanc curationem tractaret voluptatis caussa, alteram hanc, quae ad optimum spectaret neque cuiquam gratificaretur, sed repugnaret. Et altera quidem, quae ad voluptatem comparata est, videtur omnino ignobilis esse ac nihil nisi abiecta adulatio. Altera vero id spectat, ut id, ad quod pertineat, quam optimum efficiatur, sive corpus sit sive animus. Iam vero in superioribus inter nos convenit civitatem atque cives ita esse curandos, ut quam optimi evadant. Nihil enim prodest beneficium in alios conferre, nisi illi mente utantur bona et honesta. Id ipsum autem, sicuti aliae artes, quae boni quid effecturae sint, procul dubio requirit rei scientiam et idoneum usum. Hoc igitur etiam in gerenda republica est spectandum, ad quam qui accedere velit, is certe id debet sibi proponere, ut cives quam optimi fiant, ideoque idoneam boni scientiam tenere. P. 513. D. — 515. C. At enim vero hac ipsa laude qui dignus sit, nec inter superiores nec inter hodiernos viros civiles facile aliquem invenias. Nam Cimon, Miltiades, Themistocles, Pericles, et si urbem amplificarunt varieque ornaverunt, tamen civium temperantiam et iustitiam haudquaquam auxerunt. Quocirca cives eis etiam malam retulerunt gratiam adeoque ipsos male tractaverunt: quod certe aliter fuisset eventurum,

si revera illi boni fuissent oratores et cives meliores reddidissent. Id quod etiam de sophistis ita iudicandum est, qui temere conqueruntur, quod a discipulis suis debitam sibi institutionis mercedem non accipiant neque grati animi documentis ornentur. P. 515. D. — 519. E. Noli enim tu, o Callicle, hanc sophistarum cum viris civilibus comparationem aegre ferre; — quippe homines in publicis versantes negotiis non raro sophistas, utpote nullo merito publico insignes, quamvis eorum imbibissent opiniones, tamen fastuose contemnebant, ipsi suis meritis scilicet superbientes, e quorum numero est etiam Anytus in Plat. Menon. p. 90. B. seqq., ubi in sophistas inclementius invehitur. — Itaque Calliclem similiter hanc comparationem indignatum admonet haec Socrates, his etiam verbis additis, quibus rursus de sophistices et rhetorices cognatione exponitur: habent enim, inquit, sophistae, qui sese virtutis magistros profitentur, atque rhetores maximam sane affinitatem; quin sophistae illis etiam anteponendi videntur: nam quantum ars legislatoria arti iudiciali praestat et gymnastica medicae, tantum rhetorem antecellit sophista. Neuter tamen de populi aut discipulorum iniustitia habent quod iure querantur, praesertim quum ipsis vel maxime conveniat beneficia sua ultro ac sine mercede aliis impertiri, siquidem vulgo turpe existimatur alteri, quum possis, ostendere nolle, quomodo quam optimus fieri optimeque suam ipse rem domesticam vel civitatem administrare queat. P. 520. A. — E.

Haec omnia postquam Callicles probavit, Socrates revertitur ad quaestionem supra propositam ostenditque rhetoricam, de qua dixerit Callicles, pravam esse et vivendi rationem ab eo laudatam bono viro esse indignam.

Ad utram igitur, inquit, me cohortaris civitatis curationem? num ad hanc, qua contendam, ut Athenienses quam optimi evadant, an ad adulatoriam illam, qua eorum inserviens cupiditatibus omnia ad voluptatem delectationemque referam? Dicas mihi, o Callicle, libere, quid sentias, ac perge, quemadmodum coepisti, fidenter mecum agere. Ad haec illè satis impudenter: Ego vero te cohortor ad hanc posteriorem administrandae reipublicae rationem, eiusque rei caussas afferam. Sed Socrates sermonem eius interpellans oratione sua, Ne rursus mihi dicas, inquit, quae iam saepius attulisti, occisurum me quicunque voluerit, ne ego vicissim tibi reponere coactus sim quae iam in superiore sermone respondi. At vero, inquit ille, nimium quidem mihi videris confidere nihil horum tibi unquam eventurum. Quasi vero

procul hinc habites nec facile possis vel ab improbissimo quoque in iudicium rapi! Tum Socrates: Ego vero insanus sim, Callicle, nisi existimem in hac civitate quemvis periculis omnis generis esse expositum. Illud tamen certo scio, si in iudicii discrimen adducar, improbum fore eum, qui me illuc deducturus sit: nemo enim probus et honestus vir innocentem in tale periculum coniiciat. Quamquam minime mirandum erit, si morti obiiciar. Arbitror enim me fere solum inter Athenienses veram artis civilis rationem tenere atque colere (p. 521. D.). Quoniam autem non id, quod iucundum est, sed unice illud, quod optimum videtur, sectari soleo ideoque lenocinia illa et delicias, quibus vulgo Athenienses capiuntur, nihili aestimo, sane non habebo quo me in iudicio defendam. Neque enim voluptates ac delicias, quas iis comparaverim, commemorare potero, et si quis me dicat iuvenes ita corrumpere, ut sermonibus meis in summam redigantur consilii inopiam, vel viros ac senes acerbe reprehendere et castigare, haec omnia verissime de me dici fateri debebo. Respondenti autem Callicli miserum sibi videri eum, qui neque sibi neque aliis auxiliari possit, haec reponit: Mihi quidem is minime videtur miser habendus, qui neque adversus homines nec adversus deos iniusti quid dixerit unquam aut perpetraverit; atque hoc aio praestantissimum esse auxilium, quod quis sibimet ipsi ferre queat, ut nulla pallescat culpa. Nemo enim sapiens mortem reformidat, iniusta autem facinora reformidat, quorum poenam novit etiam post mortem instare. Quippe summum omnium malorum est animo vitiis repleto ad inferos migrare. De qua re audi narrationem, quam etsi fabulam esse putabis, tamen scito esse verissimam. P. 521. A. — 522. E.

Animus enim, quum post mortem ad inferos discessit, nudus ibi iudicatur, ut nihil possit impedire, quominus iudices eum plane cognoscant. Nam animi a sceleribus in hac vita commissis ulcera et vibices contrahunt. Iudices autem, ulcerum natura accurate cognita, iudicant, utrum animi sint sanabiles necne. Et sanabiles quidem puniuntur poenisque corriguntur ac sanantur. Insanabiles autem in aeternum vehementissimis cruciatibus torquentur, quibus ipsi nullam utilitatem percipiunt, sed aliis in exemplum proponuntur. Qui vero omnis labis expertes manserunt, ii in insulas beatorum migrant ibique beatum et immortale degunt aevum. P. 523. A. — 526. C.

Ego igitur, o Callicle, quum his narrationibus fidem

habeam, id semper mihi agendum iudicavi, ut ad iudicem veniam animo quam sanissimo praeditus, ac te quoque hortor, ut missis rebus inanibus te castum purumque serves. Alioquin enim, ubi ad iudices inferorum veneris, ringeris fortasse et haesitabis et inops consilii eris et summa contumelia afficieris. P. 526. C. — 527. A.

Quum igitur meliorem vivendi rationem, quam haec mea est, indicare non potueritis verumque esse apparuerit quod supra dicebam, cavendum esse magis iniuriam ne faciamus, quam ne accipiamus, ideoque rhetoricen semper iusti caussa adhibendam esse*), agite, mihi obtemperate meque sequimini illuc, quo profecti beati eritis, tam vivi quam mortui. Nam qui virtutis est studiosus, is nihil indigni unquam patietur, etiamsi ab hominibus improbis summa contumelia afficiatur. Ubi vero ad rempublicam velimus accedere, non prius hoc faciemus, quam, ecquid iam in virtute profecerimus, exploratum habeamus. Turpe est enim nescientem, quid bonum sit, quid utile, quid honestum, aliorum res et negotia curare velle. Denique hoc teneamus, optimam vivendi rationem in eo cerni, ut temperantiae, iustitiae ceterisque virtutibus dediti et vivamus et moriamur. P. 527. A. — E.

II. Expositio propositi et consilii operis.

Hoc igitur libri argumentum est: quo enarrato sequitur, ut, quid Plato in eo scribendo spectaverit, breviter explicandum sit. De qua re quamquam ab aliis aliter est iudicatum**), tamen, ubi primum diligenter attenderimus, quid tandem illud sit, de quo agatur, ac deinde omnem disputationis vim atque copiam mentis cogitatione velut in unum complexi fuerimus, fieri certe poterit, ut, quid philosopho tamquam summum atque ultimum, ad quod omnes ac singulae sermonis partes referuntur, propositum fuerit, probabiliter definiatur.

---

*) Similiter in Phaedro rhetoricae id propositum esse docetur oportere, ut diis grati simus, p. 273. E. seqq.

**) Mirifice viri docti tam antiqua aetate quam recentioribus temporibus dubitaverunt, quid tandem philosopho in eo consignando tamquam ultimum atque summum fuerit propositum. Nam ubi quaerimus de veterum criticorum hac in caussa iudiciis, quantopere illi ea de re inter se discordaverint, certissime testatur Olympiodorus. Is enim in principio commentariorum in Gorgiam compositorum haec exposuit. *Ὁ δὲ σκοπὸς*, inquit, *ἄλλος ἄλλοις ἔδοξεν εἶναι. οἱ μὲν γάρ φασιν, ὅτι σκοπὸς αὐτῷ περὶ ῥητορικῆς διαλεχθῆναι, καὶ*

Itaque primum quidem nonnulla animadvertere et monere consultum ducimus, quae ad iudicium de materia in hoc libro tractata regendum atque confirmandum utilia vel

ἐπιγράφουσι „Γοργίας, ἢ περὶ ῥητορικῆς". κακῶς δέ. οὗτοι γὰρ ἀπὸ μέρους τὸ ὅλον χαρακτηρίζουσιν· ἐπειδὴ γὰρ Γοργίᾳ διελέχθη περὶ ῥητορικῆς, ἐκ τούτου τὸν σκοπὸν ἐπορίσαντο. καίτοι οὐδὲ πολλοί εἰσιν οἱ τοιουτολόγοι. ἄλλοι δέ φασιν, ὅτι περὶ δικαιοσύνης καὶ ἀδικίας διαλέγεται, ὡς ἂν τῶν μὲν δικαίων εὐδαιμόνων ὄντων, τῶν δὲ ἀδίκων ἀτυχῶν καὶ ἀθλίων καὶ ὅσῳ ἂν ἄδικός τις εἴη, τοσούτῳ ἀθλιώτερος, κἂν ἀθάνατος ᾖ, ἔτι πολλῷ μᾶλλον ἀθλιώτατος. καὶ οὗτοι δὲ ἀπὸ μέρους τὸν σκοπὸν ἐκλαμβάνουσιν ἐκ τῶν πρὸς τὸν Πῶλον λόγων. ἄλλοι δὲ λέγουσιν, ὅτι σκοπὸν ἔχει περὶ τοῦ δημιουργοῦ διαλεχθῆναι. καὶ οὗτοι δὲ ἀπὸ μέρους λαμβάνουσιν, ἐπειδὴ ἐν τῷ μύθῳ, ὡς ἔχομεν μαθεῖν, μέμνηται τοῦ δημιουργοῦ. ἀτόπως δὲ καὶ οὗτοι καὶ ἐξηρημένως. φαμὲν τοίνυν, ὅτι σκοπὸς αὐτῷ περὶ τῶν ἀρχῶν διαλεχθῆναι τῶν φερουσῶν ἡμᾶς ἐπὶ τὴν πολιτικὴν εὐδαιμονίαν. Haec igitur Olympiodorus. Quae qui vel leviter consideraverit, is facile sibi persuadebit, etiamsi secundaria Gorgiae inscriptio, haud dubie ab antiquis criticis profecta, raro exemplo in libris manu scriptis omnibus una eademque prodita est haec: *ἢ περὶ ῥητορικῆς, ἀνατρεπτικός,* tamen de libri argumento neutiquam inter veteres Platonicos convenisse, qui potius in diversissimas partes de illo statuerint. Nec vero recentioribus temporibus minor fuit hac in caussa iudiciorum dissensio. Nam ut silentio transmittamus eos, qui superiore aetate vel rhetoricam vitiositatis et inhonestatis coargui vel Socratem ut fortissimum et constantissimum iustitiae omnisque virtutis satellitem ac patronum rhetoribus et viris civilibus e regione poni iudicaverant, quorum opiniones certe dudum iusta lance sunt ponderatae, ne illi quidem, qui nuper demum de libri consiliis et rationibus subtilius disquisiverunt, de summa re consentire existimandi sunt, id quod considerandis iis, quae Fr. Schleiermacherus, Fr. Astius, Ioseph. Socherus, Nic. Sybren Sybrandi, Car. Fr. Hermannus, Car. Reinhartus, Franc. Susemihlius, H. Bonitzius exposuerunt, nullo fere negotio intelligas. Nam Schleiermacherus quidem, quum Platonis opera interiore quodam argumentorum vinculo inter se nexa et colligata tamquam doctrinae quemdam orbem conficere sibi persuasisset, quum alios libros Platonis, tum etiam Gorgiam non tantum per se seorsum, sed imprimis etiam iunctum et consociatum cum aliis Platonis operibus spectandum iudicandumque censuit. Itaque haec fere de illo disputat. Primum quidem adversatur eorum rationi, qui aut rhetoricam aut simile quiddam, quod nihil nisi universi dialogi particulam complectatur, a Platone in hoc dialogo praecipua opera tractatum esse dictitaverint. Cuius sententiae suae caussam imprimis hanc commemorat, quod, ubi tam multa atque praeclara de natura voluptatis disputata reperiantur, ibi fieri non possit, quin hoc ipsum ex mente Platonis maximi momenti argumentum esse existimari debeat. Quibus ita constitutis porro Gorgiam docere conatur eorum Platonis librorum tamquam agmen ducere, qui secundum illorum ordinem vel classem conficiant quique locum medium teneant inter ea scripta, quibus tradantur philosophiae initia et quasi elementa, atque illa, in quibus ipsius philosophiae exstruatur aedificium atque

necessaria videantur. Tenendum vero ante omnia hoc est, quo neglecto de scriptionis universae rationibus prudenter

elementa eo traducantur. Cuius generis libros arbitratur non iam amplius versari in tractanda philosophandi ratione atque methodo, sed de eius argumento ita agere, ut physicae et ethicae, quae verae sint scientiae partes *(die realen Wissenschaften)*, quasi quandam prolusionem vel praeviam institutionem exhibeant. Esse autem his dialogis omnino id propositum, ut doceatur veram scientiam et artem non reperiri, sed fallacem tantum earum speciem adesse ibi, ubi id, quod re vera sit, cum eo, quod tantummodo esse videatur, temere permutetur aut bonum cum voluptate atque iucundo confundatur: quod quidem a philosopho dupliciter fere ostendi, dum vel id, quod pro arte et scientia habeatur, nullius pretii esse doceat, vel ex ipsa illa falsae artis et scientiae cognitione vis et natura verae artis et scientiae definiatur. Itaque Gorgiam hoc ait habere propositum, ut artis rhetoricae et civilis exemplo, argumentis e morum doctrina repetitis, verae falsaeque scientiae et artis permutatio et confusio arguatur eiusque tum caussa in interiore quadam animi ad istam confusionem proclivitate sita, tum effectus in arrogantia et fastu conspicui in illustriore luce ponantur. Haec igitur viri egregii de Gorgiae consiliis sententia est, longius fortasse arcessita illa et Platoni invito obtrusa, sed subtiliter eadem acuteque exposita*). Ab ea vero longissime discessit Fr. Astius, qui licet quid sentiret breviter tantum declaravit (De vita et scriptis Platon. p. 133.), tamen vel sic facile intelligas, quantum cum Schleiermachero dissentiat. Quippe arbitratur ille hunc librum neutiquam ad artem et scientiam generaliter informatam referri, sed politicam tantum rationem spectare, ita ut, quidquid praeterea in eo de philosophia exponatur, id non aliorsum nisi eo referendum sit, ut scientiam et artem civilem, quam rhetores ac sophistae profiteantur, inanem ac perniciosam esse ostendatur. In quo ille certe simul id egit, ut Gorgiae intellectum non tam aliunde quam ex ipsius argumento petendum esse perspiceretur. Verum enim vero haec ipsa sententia neutiquam satisfecit desideriis eius viri, qui proxime post Astium talia accuratius perquisivit. Nam Socherus quidem (De scriptis Platonis p. 241.), relicta antecessoris sui ratione et ratione Schleiermacheri quodammodo comprobata, in Gorgia quum id disceptari videatur, utrum philosophia an rhetorica potissimum colenda sit, tamen revera censet, argumento disputationis altius educto et ad maius quiddam accommodato, illud potius quaeri, utra vitae ratio melior sit ac beatior, eane, quae virtuti imprimisque iustitiae dedita sit, an illa, quae ad potentiam et auctoritatem publice ac privatim consequendam comparata sit. Ad quam quidem rationem nuper, nonnihil tamen mutatam, proxime accessit Herm. Bonitzius in libello: *Platonische Studien*, *Wien*, *1858*, 8. mai. p. 1—41., qui vix dubitari posse arbitratur, quin quaestio primaria dialogi haec sit, utrum philosophia ex sententia Platonis intellecta, an rhetorica politica, qualis tum fuerit, viri honesti studiis et consiliis digna esse putari debeat**). Nec vero multum inde recedunt quae

*) V. Schleierm. Interpr. Germ. Opp. Platon. Vol. II. P. I. Praef. p. 3 seqq.
**) Ibid. p. 33. *„Die Frage: Ist Philosophie im Platonischen Sinne, oder ist politische Rhetorik in ihrem damaligen Zustande eine würdige Lebensaufgabe? bezeichnet den Kern und Zweck des ganzen Dialogs."*

existimari nullo modo poterit, haudquaquam in hoc libro de universa rhetorica, quaqua ipsius ambitus patet, disputari, sicut in Phaedro fieri meminimus, sed eam tantum eius

disputavit Nic. Sybren Sybrandi (Disp. de Platonis Gorgia, Harlem. 1829. 8. edita, p. 59 seqq.), qui Platonis in hoc libro scribendo consilium fuisse censet ostendere reipublicae gubernandae rationem, quam sequerentur multi tunc temporis Atheniensium proceres, et potestatem illam, fallaci arte rhetorica, quam profitebatur Gorgias, acquisitam, bono viro esse indignam et spernendam potius quam optandam, quippe quae maximi mali caussa sit, suam denique et magistri agendi rationem defendere contra adversariorum criminationes. Iam vero etiam C. Fr. Hermanni cognoscamus in hac caussa iudicium, quod quidem ille exposuit in libro: *Geschichte und System der Platon. Philosophie,* T. I. p. 477 seqq. coll. p. 637. ann. 399. Is vero unum Olympiodorum censet verum perspexisse, qui iudicaverit agi de principiis nos ad civilem felicitatem perducentibus, *περὶ τῶν ἀρχῶν διαλεχθῆναι τῶν φερουσῶν ἡμᾶς ἐπὶ τὴν πολιτικὴν εὐδαιμονίαν*, quandoquidem principalis libri sententia utique non aliorsum referatur nisi eo, ut doceatur unum id, quod bonum honestumque sit, vere prodesse hominemque iniuste agendo sibi ipsi nocere, ita ut vitae bona non voluptate, sed honestate metienda sint. Verba ipsius haec sunt: „*Der Kern des Gesprächs bleibt jedenfalls der Beweis, dass das Gute allein wahrhaft nützlich sei und der Mensch sich durch Unrechtthun selbst schade, eben desshalb aber der Maassstab der Lust dem höhern des Guten nachstehen müsse.*" Denique etiam audivisse iuvabit, nuperrimi critici et interpretes quid de re controversa existimaverint. Etenim Reinhartus quidem, qui de hoc dialogo omnium uberrime exposuit (Prolegg. ad Interpret. Germ. Hieron. Mülleri, Vol. II. p. 329—394.), posteaquam ostendit Platonem illustratis antea in aliis sermonibus aliis virtutibus denique in hoc libro etiam ad iustitiam illustrandam animum advertisse duabus quidem potissimum rebus permotum, vel ingruente in dies magis eloquentiae sophisticae in Sicilia ortae auctoritate vel tristi Socratis nuper iniuste condemnati et capitis supplicio affecti recordatione*), denique de ultimo totius scripti consilio et proposito ita fere statuit. Censet enim eo imaginem ac speciem artis publice ac privatim bene beateque vivendi eiusque ethices principiis fundatae exhiberi, quae quum omnem germanam artem contineat, tum fraudulentae ac pestiferae arti, qualis sit rhetorica sophistices labe infecta, contraria sit et opposita. De qua sententia sua ipse haec disseruit**): „*Am sichersten dürfen wir wohl das vom Platon schon im Euthydem aufgestellte Ideal einer höchsten, vollkommensten, jedes wahrhafte Wissen und jede echte Kunst in sich fassenden, ethisch-politischen Lebenskunst als den Grundgedanken des Gesprächs ansehen, in welchem alle Theile und Beziehungen desselben ihren Mittelpunkt haben und auf welchen sich ohne Zwang auch die scheinbar abschweifenden Betrachtungen zurückführen lassen. Eine solche Kunst, in ihrer Vollkommenheit gedacht, würde alle Verhältnisse des öffentlichen und des besondern Lebens nach den Gesetzen der Vernunft beherrschen und nach den Regeln der Schönheit*

*) V. p. 332 seqq. 341 seqq.

**) L. l. p. 341 seq.

partem vocari in disceptationem, quae ad rempublicam eiusque gubernationem pertineat. Agitur igitur de una maxime eloquentia civili et politica, aliis rhetorices generibus exclusis aut leviter tantum commemoratis, id quod p. 500. E. — 502. D. ita fieri animadvertimus, quo simul civilis eloquentiae cum illis cognatio ac similitudo significetur. Nec vero id scriptor ipse non indicavit: prudentissime enim in ipso operis introitu Gorgiam ita loquentem induxit, ut artis suae usum totum fere ad negotia publica et res civiles restringat, quo facto disputatio omnis ita peragitur, ut omnino de una civili eloquentia sermonem fore nemo non sentiat. Cui rationi minime adversatur illud, quod Gorgias ipso Platone teste Menon. p. 95. C. alios ridere solebat sophistas, qui se virtutem tradituros hominesque doctrina sua etiam ad civilem virtutem idoneos reddituros esse profitebantur; ipse se discipulos *δεινοὺς λέγειν* gloriabatur adeoque non sophistae, sed rhetoris nomine appellari volebat

---

gestalten: sie würde die Gegensätze des Wissens und des Könnens, der Theorie und der Praxis, zu einer Einheit ausgleichen und zur lebensvollsten Thätigkeit vereinigen: sie würde endlich den Menschen die Grundbedingung ihrer Glückseligkeit und die Quelle aller wahren Güter werden. Das Suchen nach dieser Kunst bildet die Hauptaufgabe des Dialogs (des Gorgias), zu deren Lösung alle Seiten desselben beitragen und ein so vortrefflich abgerundetes Ganzes bilden, dessen einzelne Theile, jeder in anderer Weise, alle Momente des Begriffs jener umfassendsten aller Künste in einer nichts weniger als gleichgültigen Reihenfolge darstellen." Haec igitur est viri acutissimi sententia, quam ille etiam docta sollertique disputatione callidissime ad verisimilitudinis speciem exornavit. Iam vero, aliorum opinionibus silentio transmissis, reliquum est, ut etiam Susemihlii rationem afferamus*). Is vero totus fere assentitur Reinharto, cuius adeo verbis servatis**) dialogi primariam sententiam ita declarat: *„Wir werden daher schwerlich fehlen, wenn wir die Darstellung der Philosophie als der ethisch-politischen Lebenskunst für den Mittelpunkt des Werkes erklären."* Quamquam ceterum de operis arte et compositione nova quaedam protulit, quae tamen, quoniam ex libri consilio recte demum aestimari possent, in praesenti silentio transmittenda arbitramur. Itaque sponte iam intelligitur maximam sane omni tempore de Gorgiae consiliis et rationibus exstitisse opinionum varietatem atque multitudinem. Nimirum caussae rei primo adspectu satis mirae propemodum apertae sunt. Alii enim arctioribus finibus circumscripserunt philosophi consilium, quum patuerit multo latius; alii in contrariam fere partem peccarunt, et quae accuratius definienda erant, minus definite posuerunt totamque caussam iusto latius extenderunt; alii denique etiam eo lapsi sunt, quod Platoni sua obtruserunt inventa, de quibus ipse philosophus ne somniasse quidem videtur. Quamquam nulla est inter istas opiniones, quae non aliquid veri contineat.

---

*) V. librum eius: *Die genetische Entwickelung der Platon. Philos.* T. I. p. 91—113.
**) P. 98 seq.

(Gorg. p. 449. A.). Nimirum unam potissimum artem oratoriam pro artis civilis potentissimo auxilio et adiumento habuit, quippe quae omnia sibi subiiceret et vi ac potentia sua regeret et gubernaret; v. Phileb. p. 58. A. Gorg. p. 491. D. Sed quum hoc animadvertisse plurimum referat ad rectum de toto opere iudicium, tum non minus utile erit aliud quid observare, quod cum illo proxime est coniunctum. Dum enim una rhetorica civilis taxari et aestimari videtur, simul etiam de arte civili vel politica instituitur disputatio. Nimirum fuit sane Athenis eloquentia artis civilis socia et administra, ut altera ab altera vix ac ne vix quidem divelli unquam posset. Quamobrem iam Solonem legimus lege ita constituisse, ut cives sui λέγειν τε καὶ πράττειν δεινοὶ fierent, dicendi agendique facultate prudenter consociata. Quocirca eloquentia civilis dum sub examen vocatur, una eademque opera simul etiam eorum rationes et consilia explorantur atque taxantur, qui versabantur in republica ac dicendo et consulendo aliquas partes publicas agere volebant. Hoc igitur alterum est, quod in iudicando et aestimando Gorgiae argumento diligenter est observandum. Sed ad haec accedit etiam tertium quiddam, quod in hac caussa diligentissime est tenendum. Pertinet enim omnis Platonis disputatio ad rhetoricam artificialem recentius demum ortam et inde a Periclis aetate e Sicilia Athenas perlatam, quam primus fertur Gorgias Leontinus per legationis publicae opportunitatem Atheniensibus ostentavisse: de quibus rebus v. annot. ad Gorg. c. I. in. et Prolegg. ad Phaedrum ed. 2. p. XLIX seqq. Ea vero Platoni cur displicuerit, minime incertum est. Visa enim illa philosopho est duplici potissimum labe affecta esse, quippe quum primum falso nomen artis mentiretur, licet ad speciem tantum neque ad veritatem accommodata esset ideoque scientia (ἐπιστήμη) penitus careret, deinde vero etiam omnia ad voluptatis gratiam, ad utilitatem, ad externa denique commoda et emolumenta referret, iustitiae et honestatis plane incuriosa. Quippe utroque nomine illa tanto magis laborare visa, quod etiam pravae sophisticae vim esset experta adeoque eius vitiositatem ita in se suscepisset, ut ei esset plane consimilis atque cognata. Itaque de hac ipsa rhetorica atque arte civili, quae etiam sophistarum doctrina esset infecta atque depravata, in Gorgia agitur, id quod ipse philosophus non obscure significavit primum quidem initio sermonis a Socrate cum Polo instituti p. 463. E. — 465. E., ubi rhetoricae cum sophi-

stica cognationem tantam esse ait, ut utraque vulgo etiam commisceatur, deinde etiam in colloquio cum Callicle habito p. 520. A. B., ubi sophistam et rhetorem ait esse eundem, licet hic sophisticam, quamvis rhetorica praestantiorem, soleat fastuose contemnere. Taxatur autem rhetorica in hoc libro non artis nomine, ut factum est in Phaedro, sed potius propter improbitatem et nequitiam, quandoquidem iustitiae omnisque virtutis laude privatur, quam Plato ad eloquentiam et artem civilem plane necessariam esse sibi persuaserat. Atque hic prope inviti devenimus iam ad aliud quid, quod probe meminisse ad consilium Platonis, quale tenuit in Gorgia scribendo, recte aestimandum iudicandumque plane est necessarium. Profectus enim Plato in iudicandis rhetorum et virorum civilium studiis a Socratis, magistri sui, sententia est, qui nihil aiebat esse utile, quod non item honestum esset, adeoque exsecrari solebat eos, qui primum honestum et utile, natura cohaerentia, opinione distraxissent ac dissidium istud etiam in vitae communis societatem introduxissent, v. Cicer. De Offic. III, 3, 14. Legg. I, 12, 33. et 21, 56. Itaque etiam eos, qui reipublicae darent operam, virtuti et honestati maxime studere voluit, siquidem divitiae et opes, potentia et auctoritas, voluptatum ac deliciarum copia et affluentia sine illa nihil prodessent, iniustitia autem, intemperantia, lubido, improbitas denique animum corrumperet atque perderet ideoque summum quod homini accidere posset malum importaret, v. Criton. p. 48. B. Apolog. p. 80. Gorg. p. 469 seqq. De Rep. X. p. 612. B. Itaque consentaneum est eum etiam rhetoricen omnemque artem civilem ita demum laudabilem iudicavisse, si spretis iis rebus, quas plerumque ut maximas affectaret, veram hominum utilitatem curaret seque totam ad iustitiae omnisque verae virtutis legem atque normam componeret. Haec omnia vero ut ita statueret atque impugnatis pravis aequalium studiis et opinionibus graviter defenderet, procul dubio etiam rerum civilium conditione effectum est, quam philosophus vidit inde a bellis Persicis imprimis Athenis exortam esse. De qua quidem quid ipse senserit et iudicaverit, ubi paullo accuratius cognoverimus, certe item non leve Gorgiae rectius intelligendi adiumentum atque praesidium nobis comparaverimus. Itaque paucis designavisse iuvabit, quaenam fuerit Platonis de hac re sententia, sine dubio iam inde ab illo tempore animo ab eo suscepta, quo Socratem, virum sapientissimum, iniuste damnatum et tristissimo supplicio de medio sublatum vidit.

Censuit igitur philosophus reipublicae Atheniensis conditionem post bella Persica in dies magis corruptam ac depravatam esse. Posteaquam enim, profligatis barbarorum copiis, diuturnitas par otium et tranquillitatem confirmasse visa est, populus victoriarum reportatarum magnitudine elatus pristinam virtutem paullatim abolevit abiectaque legum publicarum reverentia atque patriae caritate et contemta virorum bonorum ac patriae vere amantium auctoritate cupiditatibus atque vitiis avaritiae, malae ambitionis, partium studii mire indulgere coepit *). Quorum quidem malorum omnium originem et caussam Plato ab illis ipsis viris repetendam iudicavit, qui belli tempore sese praestiterant duces fortissimos ac prudentissimos. Pace enim restituta illi non ita gesserunt rempublicam, ut civium animos ad temperantiam, iustitiam, denique virtutem flecterent aut formarent, sed eorum cupiditatibus blandientes per suam ipsorum lubidinem multa ambitiose, avare, abiecte et sine dignitate fieri passi sunt. Quo factum est, ut populus adeo iniustus et ferox exsisteret, ut illos ipsos, quibus patriae libertatem acceptam referebat, iniuste mulctaret, condemnaret, denique tractaret contumeliose **). Neque etiam Pericles, qui per quadraginta fere annos reipublicae praefuit, licet prudentia, eloquentia, abstinentia ceteros facile superaret ***), id sibi agendum putavit, ut effrenatas civium cupiditates temperantiae et iustitiae frenis cohiberet, sed licentia insolentiaque mirifice aucta eos etiam pigros, ignavos, garrulos, avaros reddidit †), ita ut referri merito posset inter malos ministros, quibus, quum inexplebiles populi fauces exaruissent libertatis siti, usus ille non modice temperatam, sed nimis meracam libertatem sitiens hausit ††). Posteaquam autem huius imperium mors finivit, multi in vacuam possessionem unius involarunt. Nemo enim fere laudis cupidior adolescens non sibi ad publicos honores consequendos studio omni enitendum putavit. Quid quod plerique civilis rationis prorsus ignari, qui neque exercitationis ullam viam ingressi essent, neque aliquod praeceptum artis tenerent,

*) Conf. Legg. 701. B. C.

**) De his omnibus passim in Gorgia mentio iniicitur, vid. p. 513—518.

***) V. Phaedr. p. 269. Sympos. p. 215. E.

†) Gorg. p. 515. E. seq.

††) Sunt verba Ciceronis de Republ. I, 43., expressa illa ex Plat. Rep. VIII. p. 562. C.

munera publica administrarunt*). Huiusmodi autem civitatis ministri quum minus possent auctoritate sua regere civium turbam, spreta iustitia, temperantia, continentia, denique virtute, unice id studuerunt, ut eos voluptatum illecebris delinirent sibique obsequio conciliarent**). Quoniam vero in libera republica erat necessarium, ut qui aliquid auctoritatis ac dignitatis vel consequi vel obtinere vellet, is imprimis artem dicendi usu et exercitatione sibi compararet, exstiterunt illis temporibus inter sophistas qui non solum profiterentur se ipsos, quaecunque res infinite posita esset, de ea dicere, sed etiam aliis dicendi et cum populo agendi facultatem impertire posse iactarent***). Quorum virorum studia, etsi multis partibus laudabilia fuerunt, tamen civitati Athenarum summum attulerunt detrimentum. Excitabat enim eos ambitionis magnitudo, quae omnes invaserat, ut praecepta artis non ad virtutis rationem, sed ad cupiditatum turpitudinem accommodarent†). Quocirca sese dicebant disciplina sua id effecturos, ut, qui illa usi essent, ii in civitate dominarentur ceterisque imperarent; perveniri autem eo posse arbitrabantur sic, ut qui dicendi facultatem essent consecuti ea ad captandam plebis gratiam ac benevolentiam abuterentur††). His omnibus igitur artem civilem pariter atque rhetoricam censuit evasisse pravitatis ministram. Quum vero utraque tam arcto vinculo colligata et connexa esset, ut altera alterius auxilio maxime indigeret, mirandum non est, quod quum in aliis libris, veluti in Menone ac Protagora, tum etiam in Gorgia rhetorices cum castigatione coniunxit artis civilis reprehensionem, ut non sine caussa praeter Gorgiam et Polum etiam Calliclem civem disserentes induxerit.

His vero ita expositis licebit tandem aliquanto tutius accedere ad quaestionem de consilio, quod Plato in hoc opere scribendo sequutus sit. Est autem illud, si quid iudicare possumus, non in alia re positum nisi in eo, quod rhetorice et ars civilis, qualis tum sese extulerat, quia tota ad inanem veri iustique speciem, ad vanam potentiae possessionem, denique ad intemperantis lubidinis expletionem erat comparata, inhonestae pravitatis coniunctaeque cum

*) V. Apol. Socrat. p. 23. E. Menon. p. 90. B. ibique annot.
**) Thucyd. II, 65.
***) V. Protagor. p. 316. C. p. 318. B. al.
†) V. Phaedr. p. 260. A. De Republ. VI. p. 493. A. Tim. p. 87. B.
††) Gorg. passim.

ea infelicitatis et miseriae ex verae germanaeque vel Socraticae philosophiae rationibus convincitur, ita ut non modo ipsam ad philosophiae legem atque normam revocari oportere, verum etiam unam philosophiam utpote omnia vivendi consilia ad virtutem referentem bene et beate vivendi artem rationemque exhibere appareat. Quocirca scriptionis universae consilium verbis paucissimis etiam sic declarare licebit, ut artem rhetoricam dicamus honestatis et probitatis nomine e philosophiae iustitiam et virtutem omnibus aliis anteponentis ratione vitiositatis argui, philosophiam autem ut unam bene beateque vivendi magistram commendari atque informari. Hoc autem si recte ita statuimus, sponte intelligitur Platonem nec illud spectasse unice, ut rhetoricam et politicam reprehenderet et castigaret, nec id solum egisse, ut bene beateque vivendi viam et rationem monstraret. Imo coniunxit philosophus in unum tum reprehendendi, tum docendi consilium ea quidem ratione, ut utrumque uni eidemque fini conveniret, quandoquidem veritas tum negando ac dubitando, tum docendo et affirmando exquiri ac demonstrari potest. Quocirca una eademque opera et rhetoricen improbitatis et inanitatis ream egit et philosophiae doctrinam ac rationem tamquam optimam vitae bene beateque degendae magistram nobilitavit.

III. De arte et compositione operis.

Atque haec quidem ubi tenemus, certe etiam de arte et compositione operis quid existimandum sit, intelligi licebit. Constat enim universum opus p r o o e m i o, c o n t e n t i o n e r h e t o r i c e s e t p h i l o s o p h i a e, c o n c l u s i o n e e x h a c i p s a c o n t e n t i o n e r e p e t i t a m y t h o a d i u n c t o, d e n i q u e e p i l o g o. De quibus operis partibus ordine deinceps paucis exponere licebit.

Et de prooemio quidem, quo scena dialogi constituitur, non est quod peculiari opera disseramus, quum et brevissimum sit et quae ad eius artem aestimandam valeant, in commentariis expromserimus. Itaque statim ad certamen rhetorices cum philosophia commissum progredimur, quae pars sermonis est longe gravissima.

Absolvitur autem ea tribus tamquam contentionis actibus, artificiosissime etiam distinctis tribus personis colloquentium, Gorgiae, Poli, Calliclis, qui ordine deinceps cum Socrate in certamen congrediuntur. Quippe taxatur rhetorice oppositis

philosophiae rationibus triplici nomine. Primum enim vis et natura eius arguitur scientiae ac iustitiae non esse capax, quantumvis eam iactare soleat: p. 448. A. — 461. A. Deinde usum eius ostenditur esse vanum, quandoquidem potentia, qua se potiri posse glorietur, revera nulla sit, quum vera potentia non in temeraria lubidine, sed in rectae voluntatis consiliis cernatur: p. 461. A. — 481. B. Denique agendi principia, unde proficiscatur, falsa atque turpia esse evincitur, licet iis plurimum superbiat: p. 481. C. — 522. E. Quibus omnibus explicatis deinde proceditur ad consideranda ea, quae inde ad vitae actionem atque moderationem consequantur. Videtur igitur operae pretium paullisper dispicere, quomodo triplex ista materia a philosopho tractata sit, siquidem ex huius rei iudicio magnam partem pendet universi operis subtilior intelligentia.

Itaque primum quidem, colloquio cum Gorgia, scholae principe, instituto, quaestio versatur in exploranda atque cognoscenda vi et natura rhetoricae. Fuit enim Gorgias minus in republica versatus oratoriae scientiae doctor, vid. Cicer. De Orat. III, 16, 59. Is vero etsi artis suae materiam longe amplissimam atque praestantissimam praedicat, de quo conf. Phileb. 58. A. B. Phaedr. p. 268. A., tamen is videtur esse, qui nec certam eius notionem animo comprehensam teneat nec eidem laudem scientiae aut virtutis imprimisque iustitiae vindicare possit. Quocirca rhetorice nihil nisi scientiae speciem (*πίστιν*) sectari arguitur, de qua ipsius sententia v. etiam Phaedr. 267. A. Cicer. de Orator. III, 32, 129. I, 22, 103. De Fin. II, 1, 1.; de laude virtutis autem eidem tam gravis movetur controversia, ut ipse Gorgias ea in caussa titubet ac vacillet et nativa tantum animi verecundia et interiore quodam recti verique sensu permotus concedat rhetoricae etiam virtutis et iustitiae scientiam tribuendam esse. Quod ipsum tamen quum deinde Polus, familiaris eius ac discipulus, magistro haud paullo liberior et procacior, secundum scholae rationem neget, Socrates inde continuo concludit rhetoricen utique iustitiae laude esse destitutam, quandoquidem virtus et iustitia citra scientiam consistere nullo modo possit. Nimirum isto quidem pacto quid rei sit, haud sane obscure significatur. Argumentatur enim Socrates, ut iam antea ostendimus, e doctrinae suae ratione, qua virtutem statuebat positam esse in scientia ideoque eum, qui quid bonum, utile, honestum, iustum esset, penitus novisset et animo quasi cerneret, id in agendo constanter sequi solere. Itaque rhetoricae eam naturam esse

ostenditur, quae quum ad speciem potius scientiae quam ad eiusdem veritatem accommodata sit, omnino quum omnis virtutis, tum imprimis iustitiae laude vacare existimanda sit. Quod tamen eo modo peragitur, ut ipsius Gorgiae famae et existimationi parcatur, sicut Phaedr. p. 267. A., siquidem ei nativa quaedam boni et iusti verecundia utique conceditur. Et hoc quidem universi certaminis initium est et prima quasi pugnae congressio.

Suscipit deinde sermonem Polus, iuvenis magistro aliquanto calidior, contentiosior, audacior, qui nec dubitat caussam rhetorices quamvis minus honestam gnaviter tueri ac defendere. In quo utitur dicendi genere sophistice ornato et artificiose calamistrato. Is vero, posteaquam Socrates ostendit rhetoricam sibi videri iuxta cum sophistica, cui admodum sit cognata, artem esse plane adulatoriam et coquinariae haud absimilem utpote omnia gratia atque voluptate metientem (p. 462. C. — 465. E.), neglecta hac sententia illam protenus contendit hoc quidem habere proprium, ut eius ope ad maximam in republica auctoritatem et potentiam perveniatur. Itaque eam ab usu et effectu laudat mirificeque praedicat eorum felicitatem, qui aliis in republica plus habeant et omnia arbitrio suo peragere adeoque alios supplicio afficere possint. Quam sententiam etiam Thrasymachus defendit De Republ. I. p. 338. A. seqq. Tum vero severe id agitur, ut istam potentiam revera nullam esse adeoque impotentiam vocari debere evincatur. Quippe opponitur illi opinioni, ex mera vitae externae specie ductae, philosophiae ratio et doctrina, quae internam hominis vitam spectat indeque de vera cuiusque libertate ac potentia iudicium assumit. Docetur enim rhetoricen et politicen facere quidem quae lubeat, nec vero quae velit (465. E. seqq.), quippe quum luce scientiae careat ideoque ipsum opus actionum humanarum fere permutet cum fine, qui eis propositus esse debeat. Esse autem finem illarum nihil aliud quam bonum, quo neglecto vel maximam potentiam miseram exsistere, quandoquidem iniuste agere multo sit peius quam iniuriam perpeti. Unum enim probum et bonum virum esse beatum, improbum et malum contra infelicem, adeoque iniuste facientem esse miseriorem, si nullam luat pravitatis suae poenam, quam si ea afficiatur. Nam quod dicatur turpius quidem (*αἴσχιον*) esse iniuste agere, quam pati iniuriam, nec vero peius (*κάκιον*), id nihili esse, quandoquidem illud et turpius et peius simul esse reperiatur (p. 474 — 476.).

Sed etiam viro sceleribus polluto puniri melius esse, quam criminum poenas non luere, id ex eo apparere, quod, quum omnia iuste facta item pulcra sint ideoque iusta poena eadem pulcra censeri debeat, simul vero etiam liberationem ab improbitate, summo animi malo, afferat, is, qui impune scelestus sit, iniustitia *et turpissima et pessima maximeque damnosa* laborare iudicandus sit. Ex quibus omnibus denique colligitur maximum bonum esse iniustitia vacare, quum autem iniustus sis, ab ea iniustitia liberari summo huic bono esse proximum, omnium autem miserrimum esse iniustum esse neque poenis luendis ab iniustitia avocari et ad iustitiam converti (p. 476—479. E.). Hinc autem efficitur, ut rhetor nec aliis inferre debeat iniuriam — nam id malum ipsique damnosum est, nec — si iniuste egerit, id studere, ut poenam effugiat, quoniam alioquin omnium foret miserrimus (p. 480. 481. B.). Itaque altera hac disputationis parte apparet omnino id agi, ut, dum rhetoricae et arti civili laus summae potentiae indeque exorientis opinatae felicitatis eripitur, eadem opera honeste iusteque agendi rationi sua dignitas vindicetur et, summo humanarum actionum fine, hoc est bono, in illustri luce collocato, bene honesteque agendi necessitatem omni vitae externae conditione et fortuna superiorem esse demonstretur.

Hic vero, Polo ad silentium redacto, tertia orditur pugnae pars, quae etiam multo acrior est et vehementior superioribus contentionibus. Prodit enim tandem in medium Callicles, homo nuper ad rempublicam aggressus rerumque civilium studiosus, qui quamvis a philosophiae studio plane aversus eique iniuriosus sit, tamen novitiarum opinionum sophisticarum labe infectus est ac non solum Δῆμον, Pyrilampis filium, sed etiam δῆμον Atheniensem perdite amat, purus putus democraticus (p. 481. D.). Is vero iam apertius etiam *agendi principia* declarat, quae rhetores et politici novitii sequantur: quae dum refelluntur, quid secundum philosophiae praecepta in vitae actione sequendum sit, egregie ostenditur. Contendit autem primum, de quo etiam De Republ. II. p. 359. D. seqq. et Legg. X. 889. A. disceptatur, *naturam* atque *legem* inter se esse oppositas, ita ut aliquid secundum naturam bonum esse possit, quod secundum legem turpe habeatur. Quam sententiam primus narratur defendisse Archelaus, de quo ad Legg. X. 889. E. diximus. Quod ipsum vult etiam de iniustitia, quae vulgo dicatur, ita existimari oportere. Natura enim ita esse constitutum, ut melior peiore plus habeat, quod ipsum ab

hominibus vulgo dicatur iniuste agere (ἀδικεῖν). Id vero ita esse ipsam hominum vitam testari, philosophiam temere negare, quippe quae a vitae usu aliena, dum meris argutiis indulgeat et garrulas agat nugas, ipsam rerum veritatem plane pervertat (p. 481. C. — 486. E.), ut longe praestabilius sit ista philosophiae studia missa facere atque sequi meliora. Quae Socrates tripliciter confutat. Nam primum quidem ostendit, meliores, quos dicit Callicles, si intelligantur potentiores et validiores, consequens esse, ut leges utique secundum naturam sint latae, quippe quae non uni aut singulis debeantur, sed plurimis, qui certe sint singulis vel uno validiores. Iam vero multos illos atque plurimos ait ita sentire, ut turpe censeant esse iniuste agere et aliis plus sibi vindicare, adeoque nihil ea re inhonestius esse arbitrentur. Ex quo consequi arbitratur non modo secundum legem, sed etiam secundum naturam rem ita se habere, ut suis commodis unice studere et aliis plus habere velle turpe existimandum sit (p. 486. E. — 489. B.). Qua quidem argumentatione apertum est naturalem legis moralis originem ita demonstrari, ut cupiditates singulorum communibus omnium iudiciis ac desideriis omnino posthabendas esse graviter admoneamur. Hac vero argumentatione absoluta vir sapiens Calliclis opinionem etiam alia ex parte impugnare instituit. Nam si meliores intelligendi sint prudentiores et peritiores, sicuti iam Callicles ad incitas redactus statuit, consectarium esse docet, illis plus esse tribuendum quam ceteris, quod tamen vitae usui et rerum experientiae repugnet, ut absurda inde consequi manifestum sit (p. 489. C. — 490. E.). Denique Calliclis sententia etiam hac ratione impugnatur. Si enim meliores, id quod ut tertium ponit Callicles, ii intelligantur, qui rerum civilium sint peritiores iidemque fortes et gnavi, ut aliis imperare queant, certe ab iisdem etiam iure exspectari posse, ut sibi ipsis imperent ideoque cupiditatibus suis moderentur (p. 491. A.). Ibi vero Callicles iracundia et indignatione excandescens continuo ad alterum transgreditur vivendi agendique principium, cum superiore arcte quidem coniunctum, sed propius tamen ad ipsius vitae actionem comparatum, ut iam ad quaestionem traducamur gravissimam, ex qua una maxime vitae bene beateque degendae ratio omnis suspenditur. Etenim temperantiae et moderationis commemoratione a Socrate facta Callicles iam contendere non verecundatur lubidinem, intemperantiam, indomitam quidvis agendi licentiam, tutam illam et poena

liberam, eam demum esse virtutem et vitam vere beatam ac felicem efficere (p. 490. E. — 492. D.). Tribuit igitur ille manifesto omnia vitae iucunditati atque lubidini. Quod tamen quam falso statuatur, Socrates deinde subtilissime tum ex ipsius voluptatis natura, tum ex boni et iucundi discrimine demonstrat. Quod quomodo fecerit, quum ex argumenti enarratione antea proposita sit perspicuum, tum hoc loco breviter ostendere licebit. Redit vero summa disputationis omnino huc. Primum enim ostenditur sensuum voluptatem non posse desiderio felicitatis nostro unquam satisfacere, quoniam natura sua sit plane inexplebilis. Dein falsum esse docetur, quod maxima voluptate statuatur etiam summam afferri felicitatem, quum voluptates reperiantur etiam doloribus mixtae. Denique etiam disputatione subtilissima et copiosissima p. 492. C. — 499. B. demonstratur bonum atque iucundum natura sua inter se esse diversa. Ex quo sponte consequitur in vitae actione non voluptatem et cupiditatis expletionem spectandam esse, sed bonum tamquam summum agendi finem propositum esse oportere, ad quod iam antea demonstratum est omnes actiones humanas referendas esse. Quae omnia ubi paullo diligentius perpenderimus, certe fugere neminem poterit legem moralem, quam antea naturae convenientem esse doceri meminimus, nunc etiam evinci eam esse, quae una boni et honesti ratione fulciatur, quippe quum iucundum atque bonum inter se diversa sint, ut iam pravi eudaemonismi ratio ac disciplina plane confutata habeatur. Unum tamen adhuc superest disceptandum, quod cum rhetorica propiorem habet coniunctionem atque etiam ad aliarum artium iudicium plurimum valet. Discernit enim iam Callicles voluptates bonas atque malas ideoque illas arbitratur sectari nobis et appetere licere. De qua sententia inde a p. 500. A. usque ad p. 513. C. haec fere disseruntur. Etsi verum est, inquit Socrates, hoc voluptatum discrimen, tamen vel hoc pacto tenendum est, de quo antea inter nos convenit, omnibus actionibus nostris illud, quod bonum est, tamquam ultimum atque summum propositum esse oportere ideoque iucundum boni caussa nec vero bonum iucundi caussa esse appetendum. Iam vero eae tantum artes, quae veri habent scientiam, idoneam eorum, quae efficiunt, rationem reddere possunt; aliae, quae mero usu experientia collecto nituntur, iucundi carent scientia et cognitione. Distinximus autem antea (c. 19.) artes eas, quae ad voluptatem tantum pertinerent, hanc unam curantes, sed id quod melius aut peius sit ignorantes,

atque illas artes, quae in corpore vel animo curando cognoscerent quid bonum et quid malum esset. Et illas quidem adulatorias nuncupavimus, in quarum numero praeter alias habentur imprimis etiam ars tragica et aliae poesis partes. Quae certe, demtis numeris et versibus, nihil amplius habere iudicandae sunt quam orationes ad populi oblectationem et voluptatem comparatas. Eadem vero ratio est rhetorices. Nam oratores Athenis et alibi in concionibus nihil fere nisi populo adulantur nec vero optimi caussa dicunt: id quod vel de clarissimis oratoribus et viris civilibus, quos Athenae viderunt, ita iudicari oportet, qui certe bonum neglexerunt. Et tamen sicuti in unoquoque opere ita etiam in reipublicae gubernatione ordo et ornatus spectandus est (*τάξις καὶ κόσμος*), sine quo nihil bonum aut perfectum potest exsistere. Inde vero virtus efflorescit. Nam ex illo animi ordine et ornatu oritur temperantia (*σωφροσύνη*, p. 507. A.). Temperans autem omnia faciet, quae ipsum facere oportet, tum erga homines, tum erga deos, ideoque etiam iustus et sanctus vel pius erit. Idem porro erit etiam fortis, siquidem nec sequetur nec fugiet quae sequi aut fugere non deceat. Atque idem etiam erit beatus, quoniam *εὖ καὶ καλῶς πράττει*; contra intemperans, ideoque omni virtutis laude destitutus, erit infelix. Itaque temperantiam necesse est in agendo nobis unice esse propositam vitata omni lubidinis licentia et intemperantia. Quod quidem ita esse, etiam totius rerum universitatis exemplum declarat. Dominatur enim per eam lex sempiterna et immutabilis haec, ut omnia ordine atque ornatu contineantur, unde hoc universum *κόσμος* appellatur (p. 507. A. — 508. A.). Quod igitur rhetorica et ars politica studet in civitate summa rerum potiri et iniuste factorum impunitatem consequi, id cum virtutis studio nullo pacto consistere potest, quum qui ita agunt atque sentiunt, ii semper etiam pravis aliorum studiis et cupiditatibus indulgere seque iisdem dedere cogantur. Quocirca vir bonus et honestus vel pessima quaeque perpeti malet quam isto pacto vivere; persuasum enim ipsi erit non ipsam vitam esse plurimi aestimandam, sed potius vitam iuste pieque transactam (p. 508. D. — 513. C.).

Haec igitur postrema est argumentatio, qua rhetorum agendi principia refelluntur, ducta illa ex ipsa artis natura, cui tamquam perfectionis species quaedam proposita esse debeat, qualis quidem perfectio sine ordine et ornatu ideoque sine temperantia ac virtute fingi aut cogitari nulla

possit. Quae quidem disputationis pars licet primo adspectu ad unam tantum rhetoricam aestimandam valere videatur, tamen patet item aliquanto latius. Docetur enim egregie in omni vitae munere obeundo tenendam esse veluti vivendi artem quandam, quae summae perfectionis speciem in virtute positam perpetuo intueatur eaque ratione perfecto vitae munere quam optime defungatur. Quod quam prope accedat ad sententiam de summo vitae humanae bono in pulcritudine, symmetria et veritate (*κάλλει καὶ ξυμμετρίᾳ καὶ ἀληθείᾳ*) posito, quae in Philebo p. 65. explicatur, nemo certe erit quin semel monitus ipse facile animadvertat. Quamquam in Gorgia ideae boni nulla usquam aut significatio fit aut mentio iniicitur. Enimvero in hoc quidem opere omnia disciplinae Socraticae referunt similitudinem necdum ulla doctrinae idearum reperiuntur vestigia, quam Plato posteriore demum aetate doctrina Megaricorum, Eleaticorum et Pythagoreorum accuratius vel cognita vel explorata condidisse videtur.

Atque haec quidem est summa eorum, quae tertia hac pugnae contentione decernuntur. Examinata enim et confutata nunc sunt etiam agendi principia rhetoribus et viris civilibus novitiae disciplinae propria et communia. Nam primum quidem demonstratum est legem, quae prohibeat iniustitiam, neutiquam esse contra naturam temereque agere, qui constituto legis et naturae discrimine iniuste et violenter agendi licentiam propugnent eosque miseros et infelices esse dictitent, qui iniuste facere nolint. Deinde illud quoque est expositum, non esse lubidinis et voluptatis expletionem pro summo bono ducendam, praesertim quum iucundum et bonum inter se plane diversa sint, atque hac ipsa diversitate eam niti agendi normam atque regulam, qua omnia ad bonum tamquam summum actionum humanarum finem referre iubeamur. Denique etiam plane edocti sumus, licet bonae reperiantur voluptates, tamen in artium omnium ideoque etiam rhetoricae et politicae exercitatione summae perfectionis speciem esse spectandam, quae necessario ordinem et ornatum requirat ideoque temperantia reliquisque virtutibus necessario indigeat. Quibus omnibus denique effectum videmus, ut confutatis adversariorum opinionibus bene honesteque vivendi disciplina, moralibus fundata principiis, victoriam reportavisse existimanda sit.

Iam vero his ita disputatis inde a p. 513. D. initium capit tertia operis pars primaria, quae habet conclusionem, quippe quum doceatur, quid ex iis, quae

antea sunt exposita, denique ad vivendi rationem recte et prudenter deligendam consequatur. Etenim Callicles etsi Socratis disputatione ita est commotus, ut illum sibi bene disputasse videri ultro fateatur, tamen adeo est quasi consecratus suis opinionibus, ut vel meliora edoctus sibi de contrarii veritate nondum persuadeat (p. 513. D.). Nimirum populi amor sive democratia eum impedit, ut ait Socrates, quominus aliquando mentem suam mutet. Quamobrem iam Socrates, duplicis corpus et animum curandi rationis, quam antea (cap. 15. coll. cap. 19.) distinxerat, recordatione denuo resuscitata, adulatoriam illam spernendam esse censet atque probandam unice eam artem civilem, quae id quod optimum est habeat propositum. Huic vero, inquit, id muneris est propositum, ut cives quam optimos efficiat. Quocirca res ipsa postulat, ut qui reipublicae operam daturi sint, ii et idoneam (boni) scientiam et rectum rerum usum afferant. Quod quoniam neglexerunt fere viri in republica Atheniensium olim versati, quorum antea est iniecta mentio, cives non meliores, sed peiores reddiderunt, ut nec mirandum sit, quod populus, utpote depravatus, iis pro meritis scilicet suis non meliorem rettulit gratiam, quam sophistis referre solent ipsorum discipuli (p. 513. D. — 520. E.). Itaque tandem unice amplectendam et colendam esse apparet veram illam et germanam civitatis curationem, ab adulatione et voluptatum aucupio aversam. Quae etiamsi multis saepe cum periculis atque adeo cum vitae discrimine conflictari cogatur, tamen una laude digna videtur. Quamobrem Socrates nec gloriari dubitat, quod ipse verae artis politicae in paucis peritus sit, utpote boni studio totam per vitam unice deditus. Eam vero rationem praeterea inde a p. 523. A. docet etiam certissima proposita habere praemia, quippe quae cum iustitia pariter atque cum pietate coniuncta sit, ut, si non in hac vita, at certe in vita olim futura summa felicitatis ornamenta consequutura sit, dum fraudes atque iniuriae, quamvis hic callidissime occultatae, maximis puniuntur suppliciis: id quod egregie declaratur fabulari narratione (p. 522. E. — 527. C.) universi libri argumento sollertissime attemperata. Ex quibus omnibus denique colligitur omnem turpem adulationem sedulo fugiendam atque etiam rhetoricen ad id quod bonum et iustum sit conferendam esse (p. 527. C.).

Haec igitur est tertia universi operis pars, qua denique disertissime declaratur, quid ex omni disputatione antea agitata ad sapientem vitae moderationem consequatur. Nam

etsi haec disputationis particula proxime coniuncta est cum uno maxime colloquio inter Socratem et Calliclem instituto, tamen etiam sermonis cum Gorgia atque Polo habiti rationem duci imprimis ex eo manifestum fit, quod denuo scientiae ad artem oratoriam necessariae mentio fit, a qua prima parte omnis exorsa est disputatio, atque potentia, quam vera ars civilis habeat, quippe quum ad perpetuam ac sempiternam felicitatem plurimum valere iudicetur, non modo Calliclis, sed maxime etiam Poli de hac re opinioni e regione ponitur. Ex quo profecto debet esse perspicuum pertinere hanc sermonis conclusionem omnino ad totum colloquium, quale ab initio legimus, neque partem dialogi eam, qua Socrates cum Gorgia de natura rhetorices disputat, cum novissimis criticis tamquam pro introductione quadam habendam esse, qua reliquis quasi praeludatur.

Sed haec quidem de his satis. Restat ut monendum sit de epilogo (p. 527. C. — E.). Is vero et brevitate et simplicitate sua prorsus insignis est, ut eo nomine plane respondeat prologo dialogi. Quum enim neque Callicles neque Polus neque Gorgias meliorem vitae bene et beate degendae rationem Socrati potuerint indicare ea, quam ipse fatetur sibi semper probatam esse, hanc unam censet tenendam ac sequendam esse, nec vero contrariam, quippe quae nihili aestimanda sit (p. 526. D. — 527. E.). Continet igitur epilogus denique nihil nisi commendationem eorum, quae philosophia suadeat.

Quum igitur satis iam apertum sit singulas colloquii partes hac ratione optime inter ipsas cohaerere et ad unum eundemque finem conspirare, quid sit, ad quod omnis disputatio denique pertineat, nobis quidem clarissime apparere videtur, neque iam opus est, ut aliorum de hac re opiniones supra obiter memoratas examinemus.

Quod autem in plerisque libris Platonis omnibus fieri solet, ut cum principe disputatione alia etiam connectantur, quae quasi secundaria opera explicentur, idem etiam in hoc sermone, argumenti varietate perquam insigni, locum habet. Etsi enim princeps disputatio in eo versatur, ut artem rhetoricam et civilem, qualis illa aetate regnabat, reiiciendam et ad philosophiae rationem aestimandam et vindicatis bene honesteque vivendi legibus revocandam esse doceatur, tamen cum ea plures aliae quaestiones arcte copulatae sunt, quae uberiore explicatione dignae viderentur, veluti de supremo humanarum actionum fine, de iusti et iucundi diversitate, de viri boni et honesti in perferendis malis et

iniuriis constantia ac dignitate, aliae, quas antea attigimus. Quae res omnes per se tantum habent momenti, ut probabile sit eas a philosopho deliberato consilio copiosius in hoc libro esse tractatas. Verum haud scio, an praeter principem illam de arte rhetorica ac civili disputationem nihil in hoc sermone tantum habeat ponderis et gravitatis, quantum Socratis iniuste condemnati defendendi consilium. Quod quum aliis ex locis*) recte videmur colligere, tum maxime ex iis elucere putamus, quae p. 521. A. seqq. a Socrate disseruntur. Videntur enim, postquam vir sanctissimus iniusto iudicio e medio sublatus erat, inter rhetores ac viros civiles novitios exstitisse, qui huius rei caussam omnem ex obscuro eius et umbratico philosophiae studio et ex artis oratoriae contemtu repeterent**) indeque docere conarentur, quantopere philosophia prae arte oratoria ac civili contemnenda esset. Quorum criminationes ut refellerentur, Plato in hoc sermone non solum docere studuit artificia istorum hominum esse improba et pestifera civitati, sed etiam ostendit solum Socratem inter Athenienses exstitisse virum vere *πολιτικόν*, ut qui spretis humilibus istis artibus, quibus vulgo homines ad potentiam et honores pervenire studerent, per totam vitam unice id egerit, ut civium suorum animos ad iustitiam, temperantiam, probitatem converteret et impelleret, ab improbitate et iniustitia avocaret, atque hanc ipsam caussam fuisse, cur ab Atheniensibus mortis supplicio affectus esset***). Qua ratione autem ille coram iudicibus caussam suam defendisset, id accuratius docuit edita Apologia, in qua Socratem ipsum de vita sua fecit copiose dicentem et quasi exemplum quoddam rhetorices Socraticae proposuit, ut facile possit intelligi hos libros argumenti quadam cognatione inter se contineri. Quamquam verisimile est Platonem ista simul sua caussa scripsisse, quandoquidem Socrate interemto id consilii cepit, ut prorsus a republica abstineret et unis vacaret philosophiae studiis. Hoc igitur vitae in posterum degendae consilium videtur item Gorgiae scriptione voluisse defendere eiusque caussas et rationes publice declarare†).

---

*) V. p. 469. B. p. 479. B. p. 486. B.

**) Huc pertinent illa Calliclis p. 481. C. p. 485. A. seqq. p. 500. C.

***) P. 521. A. seqq.

†) Vere Schleiermacherus Praefat. ad Gorg. p. 19: „*Vieles Andere steht in einer so genauen Verbindung mit der Vertheidigung*

IV. De temporibus, quibus Gorgias scriptus videatur, deque eius cum aliis Platonis operibus necessitudine. De dialogi habiti aetate.

Sed haec ipsa res quoniam arctissime coniuncta est cum disputatione de tempore libri natali, ultro iam quaerendum venit, quanam vitae aetate philosophus hunc dialogum litteris consignaverit. Nititur autem huius rei disputatio mera coniectura, quandoquidem notae, unde de libri primordiis aliquid colligere liceat, nullae peculiares reperiuntur. Facit tamen ipsum operis argumentum eiusque cum aliis scriptis Platonicis coniunctio ac necessitudo, ut ea in caussa non plane consilii inopes haereamus. Nam his consideratis fit sane longe verisimillimum scriptum illud esse post Socratis obitum, quo tempore philosophus apud animum constituerat in omne tempus publicorum negotiorum administrationi valedicere atque vitam suam unice philosophiae studiis consecrare. Cuius sententiae nostrae has fere caussas et rationes habemus. Primum enim caussa Socratis eiusque accusatio identidem significatur, ut p. 434. C. 469. B. 485. B. 500. C. 521. C. D. 522. A. B., idque fit non sine singulari acrimonia, ut profecto manifestum sit, quo tempore philosophus haec litteris exaravit, dolorem ex optimi magistri morte susceptum aut recentem adhuc in animo ipsius haesisse aut denuo vehementius exsuscitatum esse. Ex quo consequens est, ut dialogus existimandus sit aut non ita multo post Socratis obitum aut temporis aliquo articulo, qui eius memoriam vehementius resuscitaret, litteris consignatus esse. Nam quod A s t i u s De vita et scriptis Platon. p. 137. inde collegit, origines operis in ipsa illa tempora conferendas esse, quibus caussa Socratis in iudicio sit versata, id refellitur locis compluribus, ut p. 522. A. seqq., ubi iniustum viri supplicium non obscure significatur. Porro Gorgiam manifestum est arctiore quadam argumenti neces-

---

des Socrates, dass man sagen könnte, es sei alles Wesentliche von dort —, nur über die unmittelbare persönliche Beziehung erhaben, dargestellt." Idem postea addit: „*Es scheint aber fast, als habe die Apologie des Socrates — die persönliche Beziehung nicht sowohl verloren, als vielmehr verändert, und sei eine Apologie des Platon geworden. — Sich selbst zu rechtfertigen über seine fortdauernde politische Unthätigkeit, zugleich aber auch zu zeigen, wie furchtlos er seinen philosophischen Weg fortzusetzen denke, diese Absicht lässt sich gar wohl denken in etwas späterer Zeit.*"

situdine cum Apologia et Critone contineri, quandoquidem in eo non modo innocentia Socratis defenditur, verum etiam accuratius illustratur atque demonstratur, quod ibi ex Socratica ratione ponitur simpliciter et asseveratur, nullis fere argumentis sententiae allatis, iniuste agere nullo pacto licere atque adeo pro maximo malo ducendum esse. Sunt autem illi libri procul dubio post Socratis mortem evulgati. Ex quo consequens est, ut ne is quidem liber, qui sententias in iis breviter indicatas accuratius persequitur et disputandi subtilitate confirmat, antea componi potuerit. Atque idem plane etiam de Menone dicendum est, cum quo libro Gorgias non uno nomine cohaeret arctius. Nam in Menone quoque docetur rhetores ac viros *πολιτικοὺς* non esse idoneos virtutis civilis magistros, quia veri scientia (*ἐπιστήμῃ*) sint destituti, opponiturque scientia philosophi incertis et fluctuantibus virorum civilium opinionibus, quemadmodum in Gorgia temperantia, iustitia, probitas viri sapientis vanis artibus rhetorum atque pravis studiis et consiliis virorum in republica clarorum e regione collocatur. Quin etiam sicuti in hoc libro Gorgias eiusque discipulus Polus cum Callicle, homine rerum publicarum curioso, in medium producuntur, ita in illo scripto Meno ut Gorgiae discipulus atque Anytus, vir civilis et Socratis accusator, colloquentium partes habent, quorum ille sophistarum caussam defendit, hic autem agit caussam politicorum ac similiter ut Callicles in Gorgia sophistas tamquam meros artis doctores et a republica gerenda aversos fastuose contemnit ac despicit. Quum autem longe sit verisimillimum Menonem circa tempora Socratis periculosissima et viro sapienti capitis supplicium minitantia litteris exaratum esse, necessitate quadam efficitur, ut Gorgiam postea scriptum esse statuamus. Nam quod alii nuper contenderunt, Menonem post Gorgiam demum in lucem publicam prodiisse, id vel ideo parum est credibile, quia Gorgias illo libello est et sapientia uberior et arte aliquanto perfectior. Cavendum tamen magnopere est, ne idcirco Gorgiam existimemus continuo post illos libros esse elaboratum et in publicum emissum. Imo perquam verisimile est eum tum demum esse litteris perscriptum, quum philosophus, postquam aliquamdiu Megaris erat versatus, denique certius apud animum constituisset missa rerum civilium cura sese totum philosophiae studiis dedere, ita ut rectissime iudicasse videantur qui illum censuerunt eorum dialogorum, qui Socraticam doctrinam et rationem referunt, tamquam agmen claudere ac veluti transitum ad scripta

alius generis parare. Cuius quidem sententiae argumenta satis gravia atque illustria suppetunt. Nam primum quidem ipsa dialectica in Gorgia usurpata non modo in eo versatur, ut adversariorum sententiae argute refellantur verae rationis vix levibus quibusdam factis significationibus, sicuti in dialogis more Socratico scriptis fieri meminimus, sed aliquanto est severior, quum per eam strenue id agatur, ut, licet per omnia urbanae irrisionis vis admirabilis dominetur, tamen item, quid verum rectumque videatur, luculentius demonstretur. Deinde loci quidam philosophiae, ut iam ex superioribus patet, tam plene accurateque illustrantur, ut philosophus videatur hinc potissimum in philosophiae moralis principiis plenius explicandis cepisse initium. Quocirca nec mirum cuiquam accidet, quod de iucundi et voluptatis natura postea in Philebo et Republica exposuit similia quodque in duobus Reipublicae libris prioribus, graviorem de iustitia et optima civitate suscepturus disputationem, Thrasymachum Chalcedonium de iisdem fere rebus fraudis coarguit, de quibus in Gorgia Polum erroris convincit, atque Adimantum et Glauconem similia in medium afferre iussit, quam in Gorgia tribuit Callicli. Nimirum resumsit ibi tamquam filum disputationis in Gorgia olim quasi inchoatum ac denuo in legentium animos revocavit, quae postremo in Gorgia de moralibus philosophiae principiis erat commentatus. Accedit ad haec, quod primarium libri argumentum talibus philosophi temporibus longe videtur fuisse convenientissimum. Quum enim rerum civilium studio plane valedicere et philosophiae meditationibus vacare constituisset, quid quaeso potuit facere tum opportunius, quam vel perniciosas et improbas rhetorum et virorum civilium artes castigare vel philosophiae dignitatem atque praestantiam in illustriore luce collocare? Enimvero isto quidem pacto sponte apparet defendisse ipsum simul egregie illud, quod tum animo agitabat, de deligendo vitae genere consilium atque caussas aperuisse, cur posthac republica abstinere et unis philosophiae studiis vacare apud animum constituisset. Nec vero ullo modo obscurum videtur, qui fieri potuerit, ut hoc tali tempore quum de omni rhetorica et arte civili, tum imprimis etiam de Atheniensibus eorumque reipublicae gubernatoribus subinde acerbius iudicaret atque Socratis caussam non sine animi quadam indignatione vel memoraret vel defenderet. Nam si ullo tempore, certe tum vel maxime debuit sentire, quanta fuisset indignitas, qua ita factum esset, ut vir innocentissimus publice accusatus capitis supplicio afficeretur. Atque convenit haec

ratio planissime etiam cum loco nobilissimo Theaeteti p. 172. C. seqq., ubi vita philosophorum data opportunitate item a calumniis adversariorum vindicatur. Enimvero scriptus Theaetetus procul dubio est non ita multo post Gorgiam, cum quo libro qua necessitudine contineatur, paucis significavimus Prolegg. ad Theaetet. p. 29. His vero ita exploratis una adhuc reliqua est dubitatio. Quippe rettulit Schleiermacherus operis primordia ad illa demum tempora, quibus Plato ex primo itinere in Siciliam et Italiam inferiorem suscepto in patriam redux factus fuerit. Quae sententia quantum recedat ab ea quam ipsi modo defendimus ratione, sponte intelligitur. Et videri ea sane possit aliquid commendationis ex eo habere, quod Pythagoricae doctrinae vestigia quaedam in hoc libro reperiuntur. Quorsum pertinent quae p. 508. A. de usu vocabuli *κόσμος* memorantur, quem tralaticium est Pythagoricae esse originis; pertinent item quae p. 507. E. ex sententia Pythagoreorum de amicitia et amore omnis rerum universitatis vinculo et p. 493. A. de corpore animi sepulcro exponuntur. Nec vero temere aliquis huc revocaverit *νεκυίαν* illam sive fabulosam de statu animorum post mortem futuro narrationem. At enim vero re diligentius considerata haec omnia neutiquam ita comparata esse videbuntur, ut inde Platonem, quo tempore haec scripsit, iam subtiliore et accuratiore doctrinae Pythagoricae notitia imbutum fuisse consequatur. Nam quae de mortuorum produntur iudicio, ea nihil plane habent Pythagorici atque manarunt potius ex unis popularis religionis opinionibus. Id quod tanto certius ita statuere licet, quod cum iis, quae extrema Apologia exposita leguntur, magnam habent similitudinem. Differt igitur mythus in Gorgia enarratus hoc nomine aperte plurimum ab iis fabulis, quas philosophus Phaedoni et Reipublicae libris subiunxit, in quibus sane non pauca sunt Pythagorica. Quod autem ad usum vocabuli *κόσμος* pertinet, videtur ille iam mature inde a Pythagorae aetate vulgo celebratus et per universam Graeciam propagatus esse, licet nulla dum interior doctrinae Pythagoricae notitia esset divulgata, de qua re v. ann. ad Tim. p. 27. A. et quos ibi auctores de hac re commemoravimus. Denique reliqua dogmata, quae hac in caussa in censum veniunt, non sunt mere Pythagorica, sed vel Orphica vel Empedoclea, ut Platoni iam ante iter Italicum atque Siculum nota esse potuerint. Itaque nihil profecto caussae est, cur ex istis coniectura de Gorgiae ortu posteriore capiatur. Ac

tanto minus hoc fieri recte poterit, quod Gorgias cum reliquis dialogis a Platone Socratica aetate sua consignatis hoc habet commune, quod in eo nulla dum reperiuntur doctrinae idearum vestigia atque omnia fere Socratico more disseruntur, licet iam ad pleniorem illustrium philosophiae locorum explicationem propius sit accessum: id quod clarius intelligetur lectis iis, quae de libris Platonis Socratica ratione scriptis in Prolegg. ad Opp. Platon. Vol. I. P. I. p. XL seqq. ed. 4. disputavimus.

Verum satis haec de tempore, in quod Gorgiae origines incidisse verisimile ac prope certum videatur. De qua re si quis plura scire aveat, legat is etiam quae de hac re in varias partes disputarunt Car. Fr. Hermannus Histor. Philos. Platon. Pol. I, 636 seqq. 476., Steinhart Prolegg. ad Gorg. p. 384 seqq. Vol. II. Interpret. Germ., Hier. Müller et Fr. Susemihl *Genet. Entw. d. Plat. Phil.* I. p. 112 seqq., qui de rei summa nobiscum omnino consentiunt. Ceterum nec negligenda sunt quae memoriae prodidit Athenaeus XI. p. 54., hunc Platonis dialogum etiam ipsi Gorgiae innotuisse: *ἄλλοι δέ φασιν*, inquit, *ὡς ἀναγνοὺς ὁ Γοργίας τὸν Πλάτωνος διάλογον πρὸς τοὺς παρόντας εἶπεν· ἀλλ᾽ οὐδὲν τούτων οὔτε εἶπεν οὔτε ἤκουσε.* Qui rumor si non plane inanis est, hinc quoque consequitur, ut Platonis dialogus non potuerit post primum eius iter in Siciliam susceptum litteris exarari. — Alia quaestio est, eaque haud paullo obscurior ac difficilior, de tempore, quo dialogus habitus fingatur. Quae quidem quaestio licet alicui primo adspectu admodum levis videatur, siquidem disputatio in libro praestantissimo de rhetorices ac philosophiae mutuis rationibus instituta vel sine accuratiore temporum notitia satis intelligi possit; tamen qui rem accuratius suis momentis ponderaverint aliquanto aliter iudicandum esse haud gravate concedent. Nam quum librorum Platonicorum plerorumque omnium haec sit ratio, ut quae in iis habentur disputationes, eae neutiquam ab ipsius vitae veritate seiunctae vagentur, sed potius cum ea multiplici contineantur necessitudine, ars autem atque compositio, qua insignes habentur, fere ad unam aliquam eamque certam temporum tamquam imaginem spectare soleat, tum ne de Gorgia quidem aliter licere existimari vel levis ac perfunctoria rerum in eo tractatarum consideratio unumquemque docere poterit. Quamobrem sanequam operae pretium videtur de his rebus disquirere accuratius, si forte fieri possit, ut quid pro vero probandum sit, aliquando reperiatur. Et de natali quidem

tempore operis modo expositum est; placet igitur accedere etiam ad eam quaestionem, quae pertinet ad tempora, quibus dialogum habitum fingi probabile videatur. Habet vero haec et ipsa singulares quasdam difficultates, quae vel nuperrimis libri interpretibus visae sunt adeo inextricabiles, ut plerique omnes rem in medio relinquere consultius duxerint, quam curiosius de ea exponere aut certi quid statuere. Nihilominus exquirere conabimur, num qua ad liquidum perduci queat quod adhuc in dubio et incerto relictum est, eoque modo experiri, num hac quoque opera nostra praestantissimo sermoni aliquid lucis admovere possimus. Tractabimus autem hanc materiam hoc ordine, ut primum quidem varias ac diversas criticorum de re controversa sententias paucis proponamus, deinde signa et indicia temporum dialogo ipsi impressa colligamus eorumque notemus discrepantiam, postremo autem dispiciamus, num quae prima specie maxime inter ipsa pugnare videntur, ea inter se conciliari et ad unam quandam temporum formam et imaginem, quae philosophi animo sit obversata, referri queant. Quod si commode fieri poterit, certe etiam tempus illud indagatum esse putari licebit, quo sermo habitus fingi existimandus sit, praesertim si etiam universi libri summam ei uni esse convenientem demonstratum fuerit.

Itaque primum quidem ubi quaerimus, quid libri interpretes atque critici de tempore iudicaverint, quo dialogus peroretur, regnat sane maxima ea de re sententiarum discrepantia, quandoquidem alii eum circa belli Peloponnesiaci initia habitum esse voluerunt, alii eum rettulerunt fere ad illius exitum, denique etiam exstiterunt qui ei medium inter utrumque tempus terminum assignarent. Nam Augustus quidem Boeckhius in censura editionis Heindorfianae Diariis Litterar. Ienensibus anni 1808. fol. 176. inserta sermonem refert ad primam Gorgiae legationem Olymp. 88. a. 2. = 427 a. Chr. n. iussu Leontinorum, popularium suorum, Athenas susceptam. Cui sententiae nuper etiam Sybrandus De Gorgia Plat. p. 4 seqq., Voegelinus Act. Societ. Graec. Lips. T. I. Fasc. IV. p. 234 seqq. aliique ita suffragati sunt, ut eam adeo uberius illustrare studuerint. Nec tamen ea ratio plane probata est criticis recentioribus. Nam Car. quidem Steinhartus nuper in Prolegg. interpretationi Opp. Plat. Germanicae ab Hieron. Müllero factae praemissis Vol. II. p. 393., etsi omnino de primo illo Gorgiae in Graeciam adventu cogitandum esse largitur, tamen fieri item posse censuit, ut intelligendum

sit potius tempus aliquod illo posterius, quamvis non longe inde dissitum, quo Leontinus sophista, peracto legationis munere, Athenas denuo reviserit. Longius vero inde discessit Ed. Munkius in libro: *Die natürliche Ordnung der Platon. Schriften,* p. 120., qui maxime propter ea, quae p. 519. ed. Steph. de Alcibiade disseruntur, de quibus mox dicetur explicatius, dialogum arbitratur Olymp. 90, 1. = 420 a. Chr. n. habitum fingi. Atque similiter etiam alii, alia similia sequuti temporum vestigia, statuisse reperiuntur, in quibus est Ed. Jahnius Praef. ad Gorg. p. XVI. Sed maximam ab illa sententia discessionem fecisse existimandi sunt qui habiti dialogi tempus ad extremam belli Peloponnesiaci aetatem rettulerunt. Quod quidem praeter alios fecerunt viri praestantissimi Frid. Schleiermacherus et Frid. Astius, qui quum in aliis multis de Gorgiae caussis et consiliis dissentiant, tamen in eo conspirant amicissime, quod e loco p. 473. C. clarissime apparere iudicaverunt sermonem non alio tempore habitum fingi quam Olymp. 93, 4. vel 405 a. Chr. n., quamquam quae huic rationi adversari videntur, ea diligentiori examini haudquaquam subiecerunt. Atque hanc rationem probavit etiam C. Fr. Hermannus in Histor. Philos. Platon. Vol. I. p. 476., etsi de eadem p. 634. ann. 390. loquitur dubitantius, argumentis eius quibusdam in controversiam vocatis. Itaque sponte intelligitur, opinor, virorum doctorum iudicia hac in caussa discrepare non mediocriter, quandoquidem agitur de discrimine dumtaxat viginti trium annorum. Quid igitur? putabimusne ipsum Platonem, dum dialogum et elegantissimum et gravissimum composuit, in adornandis sermonibus adeo fuisse incuriosum vel inconstantem, ut ne informaverit quidem animo certi alicuius temporis statum et conditionem? an vero nobis persuadebimus eum confusis et commixtis temporum indiciis communem quandam et ex variis aetatibus conflatam rerum publicarum imaginem spectavisse, sicuti nuper Deuschlius statuit, qui philosophum arbitratus est non tam certum quoddam tempus, sed potius communem quamdam temporis ideam esse intuitum? Enimvero nobis quidem neutra placet sententia. Utroque enim pacto philosophus gravissime violaturus fuisset artis leges, ex quibus, sicuti fabulis scenicis, ita etiam dialogis ad illarum similitudinem compositis certum aliquod tempus constitutum esse debet, ad quod denique omnia, quae aguntur atque disseruntur, probabiliter referri queant. Itaque quaesivisse sane iuvabit, num qua tempus possit certius definiri,

quo Gorgiae sermo institutus fingatur. Quocirca primum quidem varia temporum signa et indicia sermoni luculentius impressa collegisse iuvabit.

Ordiamur vero a recensendis iis temporum notis, unde colloquium Olymp. 88, 2. = 427 a. Chr. n. vel paullo post habitum fingi coniectum est. Quibus enumeratis progrediamur ad ea cognoscenda, quae illi rationi adversantur. Et primum quidem hic memoranda est Gorgiae Leontini legatio Olymp. 88, 2. = 427 a. Chr. n. Athenas suscepta, qua ille id efficere studuit, ut popularibus suis auxilium Atheniensium contra Syracusanos compararetur, de qua re praeter alios narrat Diodorus Sic. XII. p. 513. ed. Wess. Enimvero huius opportunitate rhetor celeberrimus narratur primum artificialem rhetorum Siculorum eloquentiam in Graeciam pertulisse, quam quum alii Graeci, tum imprimis Athenienses maximo studio exceperint. Dedit enim tum non modo publice, sed etiam privatim illustria eius documenta, quae audientium animos valde moverunt et in maximam admirationem abripuerunt. Id quod Plato ipse memoriae prodidit in Hippia mai. p. 282. B., ubi de illa Gorgiae legatione verba faciens inter alia haec narrat: *καὶ ἐν τῷ δήμῳ*, inquit, *ἔδοξεν ἄριστα εἰπεῖν, καὶ ἰδίᾳ ἐπιδείξεις ποιούμενος καὶ συνὼν τοῖς νέοις χρήματα πολλὰ εἰργάσατο καὶ ἔλαβεν ἐκ τῆσδε τῆς πόλεως*, i. e. Athenis. Ad hoc igitur legationis tempus viri doctissimi, quos modo nominavimus, dialogum omnem comparatum esse censuerunt propterea, quod tum novum istud eloquentiae genus in Sicilia excultum et primum in Atticam perlatum sit et maximam audientium admirationem excitaverit, qualis ei postea vix rursus potuerit obtingere. Enimvero quantus tum Gorgiae honor Athenis sit habitus, id quum aliorum narrationibus cognoscitur, tum Olympiodori constat testimonio, qui eos dies, quibus sophista artem suam coram populo ostentaverit, ab Atheniensibus pro festis habitos fuisse ipsasque eius orationes lampadas appellatas esse scribit, v. ann. nostr. ad Gorg. p. 417. A. Iam vero cum hoc temporis indicio mirabili sane modo concordat, quod p. 503. C. Pericles dicitur *νεωστὶ τετελευτηκέναι*. Incidit enim Periclis mors in Olymp. 87, 4. = 429 a. Chr. n., ut duobus annis ante Gorgiae legationem evenerit. Quod quantum ad tutandam superioris rationis verisimilitudinem ac probabilitatem valeat, certe nemo erit quin sua sponte animadvertat. Nec vero inde abludit aliud quid. Dicitur enim Demos, Pyrilampis filius, p. 481. D. a Callicle in deliciis habitus esse.

Eum vero Olymp. 89, 2. = 423 a. Chr. venustate iuvenili eminuisse eoque nomine admodum fuisse celebratum satis perspicitur e Vespis Aristophanis vers. 97 seqq., quae fabula teste argumenti scriptore eo anno acta est. Neque nihil facere videtur ad communiendam illius sententiae fidem et auctoritatem, quod p. 472. A. Nicias et Aristocrates videntur in vivis numerari, quorum alterum Olymp. 91, 4. = 413 a. Chr. periisse, alterum Olymp. 93, 3. = 406 a. Chr. supplicio affectum esse certis constat historicorum testimoniis, v. Thucyd. VII, 18 seqq. Plut. Vit. Nic. c. 28. et Thucyd. V, 19. 24. Xenoph. Hell. I, 6, 29. Verum enim vero licet haec omnia ita comparata sint, ut colloquii scenam in belli Peloponnesiaci initia conferendam esse probare videantur, tamen nec pauca sunt, quae non levem ea de re iniiciant dubitationem atque alia omnia suadeant. Pertinet huc primum, quod p. 484. E. 486. B. seqq. et p. 493. E. complures versus ex Euripidis Antiopa recitantur, ita quidem, ut inde etiam magnam partem argumenti fabulae cognoscamus, de qua dixit Aug. Matthiae Euripid. Opp. T. IX. p. 72 seqq. Eam vero fabulam non multo ante Ranas Aristophanis, h. e. non multo ante Olymp. 93, 3. = 406 a. Chr. n. doctam esse patet ex annot. scholiastae ad Ran. vers. 35., ubi cur in Ranis Andromeda, iam diutius in scenam producta, nec potius aliae tragoediae Euripidis nuper demum actae carpantur, his verbis declaravit: *Τῶν καλλίστων Εὐριπίδου δρᾶμα ἡ Ἀνδρομέδα. διὰ τί δὲ μὴ ἄλλο τι τῶν πρὸ ὀλίγου διδαχθέντων καὶ καλῶν, Ὑψιπύλης, Φοινισσῶν, Ἀντιόπης; ἡ δὲ Ἀνδρομέδα ὀγδόῳ ἔτει* (Olymp. 91, 4.) *προεῖκται. ἀλλ' οὐ συκοφαντητὰ ἦν τὰ τοιαῦτα.* Iam vero Antiopa si acta est intra Olymp. 91, 4. et Olymp. 93, 3. = 413 et 406 a. Chr. n., licet revera aliquanto post Olymp. 91, 4., fortasse extrema Olymp. 92. vel ineunte Olymp. 93., in scenam producta videatur, mentio huius fabulae, praesertim tam diserta et copiosa, sanequam plurimum officit eorum rationi, qui Gorgiae dialogum in Olymp. 88, 2. = 427 vel tempus finitimum reiiciendum esse arbitrati sunt. Sed plus etiam dubitationis afferunt quae p. 519. A. de Alcibiade disseruntur. Tangitur enim ibi non obscure invidia illi ut homini iam in republica clarissimo conflata, quandoquidem Socrates de eius fortuna metuens haec de eo vaticinatur: *σοῦ δὲ ἴσως ἐπιλήψονται καὶ τοῦ ἐμοῦ ἑταίρου Ἀλκιβιάδου, ὅταν καὶ τὰ ἀρχαῖα προσαπολλύωσι πρὸς οἷς ἐκτήσαντο, οὐκ αἰτίων ὄντων τῶν κακῶν, ἀλλ' ἴσως συναιτίων.* Accessit autem Alcibiades ad rempublicam non ante Olymp. 90, 1.

= 420 a. Chr. n. et quidem ἡλικίᾳ μὲν ἔτι τότε ὢν νέος, ut ait Thucydides V, 43., quo facto brevi effecit, ut foedere inter Athenienses et Argivos conciliato magnam apud populum auctoritatem adipisceretur. Iam vero Socrates etsi teste Xenophonte Memor. I, 1, 24. ab illo inde tempore ab eo neglectus est, tamen eum apud Platonem p. 481. D. sibi usque amatum esse profitetur, quod quomodo accipiendum sit, sanequam dubium videtur. Sed utcunque ea de re statuerimus, illud quidem positum est extra omnem dubitationem, nec per ea, quae de Alcibiade l. c. memorantur, dialogum ad Olymp. 88, 2. retrahi licere. Sed ad haec accedit etiam tertium quiddam, quod non minoris momenti est. Iniicitur enim p. 470. D. 471. A. D. 472. D. 479. A. D. E. 525. C. D. Archelai, regis Macedoniae, mentio, ita quidem, ut memorata opinata eius felicitate imprimis scelera et flagitia exagitentur, quibus ad imperium obtinendum grassatus sif. Hunc vero aut Olymp. 89, 3. = 422 a. Chr. n. aut Olymp. 91, 4. = 413 a. Chr. n. regno potitum esse idemque usque ad Olymp. 95, 1. = 400 a. Chr. n. obtinuisse, secundum ea, quae Dodwell. Annal. Thucyd. Sect. XXVI., Clinton. Tab. Chronol. p. 80., Ritschel. De vita Agathonis Cap. I. disputaverunt, tam certum est, quam quod est certissimum. Quocirca his si quid est tribuendum, profecto inde efficitur, ut dialogus ante Olympiad. 89, 3. s. 422 a. Chr. non potuerit habitus fingi. Invenimus igitur hactenus tria temporum indicia, quibus graviter commoneamur, ut ne sermonem temere Olympiadi 88. assignemus, sed potius post Olymp. 89, 3., imo etiam post Ol. 90, 1. adeoque post Olymp. 91, 4. vel Olymp. 92. ponamus. Sed addenda sunt his etiam alia, quibus sermonis tempora sane propius ad belli Peloponnesiaci exitum reiicere cogamur. Memorantur enim de Socrate quae non alia nisi illa aetate accidisse exploratum habetur. Nam primum p. 521. C. D. seqq. 522. B. haud obscure significatur accusationis periculum viro sapientissimo imminens, ut qui populi studia et cupiditates negligat et contemnat. Deinde p. 473. E. ipse Socrates narrat sese anno superiore populum in suffragia mittere nescivisse, quibus verbis quid significetur, nobis quidem non videtur esse dubium. Nam Olymp. 93, 4. = 405 a. Chr. quum de ducibus, qui in pugna ad Arginusas propter coortas tempestates mortuos tollere omisissent, in comitiis ageretur, unus Socrates, quem Xenoph. Mem. I, 1, 18. illo ipso die prytanum ἐπιστάτην fuisse scribit, auctoritate sua im-

pediit, ne populus in suffragia mitteretur, ut scilicet vitaretur iniustitiae dedecus et ignominia, conf. Xenoph. Hellen. I, 7, 9—16. coll. Mem. IV, 4, 2. et Platon. Apolog. Socrat. p. 32. B. C. D., quo loco Socrates ipse rem dilucide exponit. Habes vero iam omnem indiciorum temporis in Gorgia obviorum varietatem et multitudinem, quam certe tantam esse apparet, ut haud sane mirum accidat, quod viri doctissimi in definiendis colloquii temporibus in partes adeo diversas abierunt, ut ad hunc usque diem quid tandem rei sit nondum exploratum habeatur. Nihilominus autem, sicuti iam antea censuimus, summo dialogorum artifici consentaneum est certum aliquod tempus ob oculos esse versatum, cui omnem sermonem accommodaverit, quandoquidem alioquin de artis legibus actum foret, quae in condendo tali opere necessario observandae fuerunt. Quamobrem iam tandem accedere licebit ad exponendam eam de dialogi temporibus sententiam, qua probata omnes difficultates, quae hac in caussa locum habere visae sunt, evanescere videntur.

Fatemur autem aperte nos etiamnunc unice pro vera probare Schleiermacheri et Astii sententiam, qui e loco p. 473. E., ubi Socratis memoratur epistasia, collegerunt sermonem iis temporibus esse adaptatum, quae Athenis Olymp. 93, 4. = 405 a. Chr. exorta erant, ita ut ad eum potissimum rerum statum et conditionem respectetur, qui tum in Attica republica eiusque administratione obtinebat. Cuius sententiae nostrae caussas et rationes has potissimum habemus. Primum enim Plato hoc tempus tam clare ac perspicue indicavit, ut, si aliam rerum conditionem ob oculos habuisset, ineptissime scripsisse existimandus esset quae p. 473. E. de Socratis munere senatorio prodidit. Deinde omnes difficultates chronologicae, quae visae sunt, hac una ratione prorsus tolluntur, si sermones tum ponamus habitos esse. Denique etiam universi libri argumentum, quod in taxanda recentiore eloquentia et arte politica versatur, iis demum temporibus videtur convenire, quibus novitiae artis ac disciplinae vis perniciosa iam in propatulo erat, ita ut de eius effectibus non amplius dubitari posset, quod ipsum maxime bello Peloponnesiaco ad finem vergente ita accidit. De quibus rebus iuvabit ordine deinceps eo modo explicare, ut quid de singulis sentiamus, clarius intelligatur.

Censemus igitur ante omnia diligentissime esse animadvertendum, quod nescio quo modo a multis nuper non satis animadversum est, Socratem p. 473. E. ita loquentem induci, ut sese anno proxime superiore prytanis munere

publice functum esse clarissimis verbis testificetur. Postquam enim Polus iracundius ei haec dixit: *Οὐκ οἴει ἐξεληλέγχθαι, ὦ Σώκρατες, ὅταν τοιαῦτα λέγῃς, ἃ οὐδεὶς ἂν φήσειεν ἀνθρώπων; ἐπεὶ ἐροῦ τινα τουτωνί*: ille facete et urbane in talibus significans non singulorum suffragatione opus esse, siquidem veritas rationum pondere, non suffragiorum numero cognoscatur, ideoque talem rogationem deprecans, *Ὦ Πῶλε*, inquit, *οὐκ εἰμὶ τῶν πολιτικῶν, καὶ πέρυσι βουλεύων, ἐπειδὴ ἡ φυλὴ ἐπρυτάνευε καὶ ἔδει με ἐπιψηφίζειν, γέλωτα παρεῖχον καὶ οὐκ ἠπιστάμην ἐπιψηφίζειν. μὴ οὖν μηδὲ νῦν με κέλευε ἐπιψηφίζειν τοὺς παρόντας*. Quo quidem temporum indicio nihil videtur esse posse evidentius. Frustra enim nuper exstiterunt qui non epistasiam illam Socratis significari putarent a Xenophonte luculente descriptam et ab ipso Socrate in Apologia Platonis narratam, sed potius aliam eamque incertam et a rerum scriptoribus silentio transmissam, quam sententiam mira prope iudiciorum consensione amplexi sunt Sybrandus ac Voegelinus ll. cc. et nuper Munkius l. c. p. 125., hoc usi argumento, quod apud Platonem in Gorgia sermo sit de re perquam ridicula et probrosa, quum ibi Socrates semet ipsum ostendat in administrando munere publico adeo stolidum et ineptum fuisse, ut adeo populi multitudini risum debuerit, apud Xenophontem autem et in Apologia Platonis agatur de sapienti eiusdem muneris administratione, quae singularis cuiusdam constantiae et fortitudinis testimonium exhibuerit, quandoquidem unus, ceteris omnibus vel populi cupiditati vel necessitati cedentibus, gravitate sua prohibuerit, quominus de ducibus accusatis iniquius statueretur. Nimirum ista ratione illi tollere ac removere conati sunt quod non quidem Platonis narrationibus, sed suis ipsorum opinionibus sanequam plurimum officere animadvertissent. At enim vero nos quidem si quid iudicare possumus, mero illi arbitratu finxerunt quod neque per se ullo modo credibile est, praesertim historiae testimoniis destitutum, neque ut confingeretur usquequaque necessarium fuit. Nam ut nihil de eo dicamus, quod non facile intelligitur, qua ratione Socrates se in administrando epistatae munere dare potuerit tam turpiter, quis quaeso sibi persuadebit, si ille in isto negotio sese tam fatuum et inertem praestitisset, futurum fuisse, ut id semel tantum memoraretur neque identidem ab antiquitatis scriptoribus narraretur? Nimirum fuit sane haec in gerenda republica Socratis inscitia adeo singularis, ut in promtu sit non modo Socratis ipsius, sed etiam aca-

demicae familiae adversarios lubentissime materiam ridendi et calumniandi inde depromturos fuisse. Nunc vero quid tandem factum videmus? Nimirum tacent ea de re aequales ac suppares; tacent amici et inimici; tacent Socratici ac non Socratici; tacent denique omnia saecula, usque dum tandem hac aetate sapiens istud inventum duplicis Socratis epistasiae, alterius temerariae, alterius sapientissimae, factum est, quo scilicet historia novo eoque plane insolito commento locupletaretur. Nimirum quicunque locum Platonis, de quo agitur, sine praeiudicata opinione consideraverint, iis certe apertum fore putamus loqui ibi Socratem consulto de re gravi ac seria iocose atque ridicule. Quod enim vir sapientissimus deliberato fecerat consilio, ut ne iustitiae leges violarentur, id callide facetam per ironiam inertiae suae tribuit, ne scilicet Polus, quocum ibi colloquitur, porro postulet, ut singuli audientes sententiam de iis rebus rogentur, quae modo disputatae sint. Qua quidem facetissima irrisione animadversa quo facilius omnes tolluntur loci molestiae ac difficultates, tanto magis ea ratio pro vera agnoscenda videtur, ut haudquaquam ad mirum istud de duplici Socratis epistasia commentum confugiendum sit. Incidit igitur colloquium in Gorgia habitum, ipso scriptore luculente testante, in Olymp. 93, 4. = 405 a. Chr., qui fuit annus belli Peloponnesii paenultimus, habitumque videtur anno ineunte, eodem fere tempore, quo Ranae Aristophanis acta est, siquidem quae postea publice gesta sunt, ea propter eventorum tristitiam veridissimile reddunt philosopho posterius tempus ob oculos esse versatum. His autem ita positis sequitur, ut etiam ostendendum sit cum ea ratione reliqua omnia, quae criticis scrupulum iniecerunt, nullo fere negotio conciliari posse, quod ipsum certissimo argumento erit sanequam probabilia esse quae de tempore instituti sermonis iudicavimus. Et primum quidem nunc apparet luculentissime, qui fieri potuerit, ut iis quos supra iudicavimus locis futura Socratis accusatio significaretur adeoque criminatio de iuvenum corruptione, quam accusatores postea homini innocentissimo obiecerunt, non obscure commemoraretur. Enimvero gliscere sane iam tum odia in illum coeperant vel propterea, quod qui olim eius familiaritate usi erant in republica clari ac potentes exstiterant, id quod imprimis de Alcibiade ita iudicari oportet, qui tum identidem populi gratia exciderat, ita ut eius consilia etiam magistro verterentur opprobio. Habent igitur illi loci omnes isto pacto explicationem longe commodissimam, qui collo-

quio in primos annos belli Peloponnesiaci collato sermoni perquam importune intertexti esse existimandi forent. Sed hoc ipsum nos admonet, ut etiam paucis disquiramus, quorsum pertineant quae p. 519. A. et p. 481. D. de Alcibiade perscripta leguntur. Accusat vero Socrates p. 519. A. Athenienses, quod praesentium malorum caussas non in veros illorum auctores, qui antehac vixerint, sed potius in eos, qui nunc ipsum vivant, conferre soleant, unde eos auguratur etiam Calliclem atque amicum suum Alcibiadem prehensuros esse, quando pristina quoque una cum iis, quae adhuc acquisiverint, perdituri sint. P. 481. D. seqq. autem Calliclem lepide cavillatur, quod per omnia concedat tam *τῷ δήμῳ* Atheniensium quam *Δήμῳ*, Pyrilampis filio, quum ipse unam philosophiam in deliciis habeat, quae eadem semper suadeat et alteris deliciis suis, Alcibiade, multo constantior sit, quippe quum Cliniae filius aliis atque aliis utatur orationibus. Haec igitur omnia iam quaerendum est num qua et ipsa in Olymp. 93, 4. conveniant. Videntur autem ea facillime expediri posse, dummodo ne ad iuvenilem Alcibiadis aetatem, sed ad maturiores eius annos referantur. Quippe respicitur, opinor, ad fortunam et conditionem, qua Olymp. 93, 3. sive anno ante habiti sermonis tempus proxime superiore usus est, quorsum respexit etiam Aristophanes Rann. in parabasi vers. 693 seqq. Tum enim Alcibiades post praelia quaedam secunda, quae ipso duce erant commissa, propter Antiochi ducis imprudentiam quandam ac temeritatem exercitus imperio, aliquot annis ante accepto, rursus summotus est. Posteaquam enim apud Tisaphernem, regis Persarum praefectum, diutius erat moratus, Athenarum civitate interea civilibus partium studiis vehementer conquassata factum est, ut Olymp. 92, 2. = 411 a. Chr. Thrasybulo auctore dux maritimi exercitus crearetur et in patriam revocaretur. Quo facto splendidissimis victoriis de Lacedaemoniorum classe reportatis ita Athenas revertit, ut ibi etiam maximis honoribus ornaretur. Mox tamen Antiocho, classis gubernatore, a Lysandro ad Ephesum devicto mobilis turbae decreto summa imperii rursus privatus est, Conone in ipsius locum suffecto, id quod ita accidit Olymp. 93, 2. vel 3. = 406 a. Chr. v. Xenoph. Hellen. I, 4, 18. coll. I, 1, 1 seqq. Diodor. XIII, 38. Nep. Vit. Alcib. Thucyd. VIII, 38. Plutarch. Alcib. 35. al. Illuc igitur, ubi colloquium Olymp. 93, 4. assignamus, locum illum p. 519. A. referamus necesse est. Nec vero intelligimus, cur id fieri non posse existimemus. Nam maturiorem

spectari Alcibiadis aetatem vel ex eo colligas, quod illi in rebus civilibus ab ipso Socrate exprobratur insolentior quaedam iudiciorum et consiliorum inconstantia, a sapientiae rationibus alienior. Ex quo patet eum iam in republica versatum informari. Nec vero in altero loco p. 481. D. seqq. quidquam inest, quod huic sententiae ullo modo officiat. Quod enim ibi Socrates Alcibiadem vocat delicias suas itemque Calliclem ait Demum adeo in deliciis habere, ut ei per omnia morigeretur, fit hoc aperte per facetum iocum, quandoquidem ambo indicantur eos adhuc diligere viros factos, quos pueros vel adolescentes adamaverint, hoc tamen discrimine, quod ipse Alcibiadis inconstantiam reprehendit, Calliclem autem dicit Demo per omnia obsecundare: in quo facetus inest aculeus in hominem democratiae intemperantius amantem. Quocirca frustra profecto hic anquisiveris, num Alcibiades aut Demos, Pyrilampis filius, tum adhuc flore iuvenili nituerint, quod certe non opus fuit ea quam nos probamus interpretatione admissa; satis enim erit novisse eos tum in optimo virilis aetatis flore fuisse constitutos, ut in republica clari exsistere potuerint, quod certe subductis omnibus rationibus nemo infitias ire audebit. Alcibiades quidem certe, si natus fuit Olymp. 82, 2. = 455 a. Chr., sicuti nuper critici duce M e i e r o in Indic. Lectt. Gryphiswald. anni 1821. 4. probabiliter statuerunt, vegetam aetatem haudquaquam iam egressus fuit, siquidem tum fuit quadragenarius. Nec vero de Demo multo aliter existimandum erit, licet is, quo tempore dialogus habitus fingitur, etiam aetate minor fuisse videatur. Verum satis de his. Apparuit enim vel ex his, opinor, quae de Alcibiade exposita leguntur, ea nihil impedire, quominus dialogum eo quo diximus tempore habitum esse existimemus. Sequitur vero, ut de aliis temporum indiciis explicandum sit, quae antea vidimus in ipso opere prodita esse. Habent autem iam nec illa difficultatem ullam, quae narrantur de Archelao, Macedoniae rege. Qui ut diutius ante colloquii Platonici tempora per scelera et flagitia regno potitus sit, tamen extremis quoque belli Peloponnesiaci annis potuit memorari commodissime, siquidem etiam tum memoria eius Athenis usque viguit, sicuti vel Euripidis vita luculente testatur, idque etiam ideo factum est, quod posteriore regni sui tempore vulgo felix ac beatus est praedicatus, cuius ipsius rei memoria Platonici sermonis argumento longe est convenientissima. Quo quidem loco nec scrupulum iniicit formula *χθὲς καὶ πρώην* p. 470. D., quam etiam de tempore remotiore ad-

hiberi consuevisse vel unus locus Legum Plat. III. p. 677. C. D. luculenter evincit. Sed haec de Archelao. Iam vero nec illud a nostra ratione abhorret, quod Antiopa Euripidis identidem memoratur. Quidni enim id colloquio Olymp. 93, 4. habito aptissime factum putetur, praesertim quum Euripidem cum poetam fuisse constet, qui novitiae disciplinae assectatoribus imprimis gratus et acceptus fuerit? Nec vero illud scrupulum iniicit, quod Pericles p. 503. C. dicitur *νεωστὶ τετελευτηκέναι*. Quod etiamsi prima specie eorum rationi opitulari videatur, qui sermones initio belli Peloponnesiaci habitos esse iudicaverunt, tamen minime obstat sententiae contrariae, quam nos amplectendam censemus, ut nec Athenaeus Deipnosoph. V. p. 217. audiendus sit, qui more suo acrius in Platonem invehitur, quod hic intolerabilem admiserit anachronismum, quippe quum inter mortem Periclis et Gorgiae dialogum viginti trium ferme annorum spatium intercesserit. Constat enim eiusmodi temporis adverbia admodum infinite usurpari solere, ut modo de longiore, modo de breviore temporis spatio intelligenda sint, prouti id, de quo agitur, cum praesenti rerum memoria comparatur. Id quod vel Latinum nuper et modo docet, de quo iuvabit consuluisse I. A. Ernesti Clavem Ciceronianam s. v. De *νεωστί* vero ita usurpato ne qua dubites, usus est eodem vocabulo Thucydides Lib. I. cap. 95. de spatio viginti ferme annorum, quandoquidem Iones ibi dicuntur, quum nuper a rege defecissent, Pausaniae arrogantiam aegre tulisse: ad quem locum praeter alios plura id genus exempla adnotavit Gölleru s; conf. etiam Casaubon. ad Athen. p. 384. = Tom. III. p. 234. ed. Schweigh. Itaque nullo negotio intelligitur ne Periclis quidem mentionem eo valere, ut sermones proxime post Olymp. 88, 2. ponamus. Neque vero aliter iudicandum videtur de iis, quae p. 472. A. de Nicia et Aristocrate perscripta leguntur. Quum enim illi prima specie videantur ut vivi memorari, quod sane pugnaret cum tempore, cui Gorgiae sermones assignandos arbitramur, tamen universo loco accuratius excusso rem aliter se habere sponte apparebit. Quippe nos quidem si quid iudicare possumus, sententia illius fere huc redit: In tali caussa, quae una recta ratione diiudicanda est, testes proferre velle perversum videtur, siquidem illi omnes praeiudicatae opinionis errore occupati esse possunt. Itaque quod tu censes, o Pole, divitias atque opes in maxima felicitatis parte esse ponendas, id vero testabitur Nicias una cum fratribus suis, qui tripodes

in templo Dionysi pretiosissimos ut donaria dedicarunt; testabitur Aristocrates, Scelliae filius, qui Apollini Pythio celeberrimum illud donarium consecravit; testabitur denique tota Periclis domus atque gens quaevis alia, quamcunque demum elegeris. Nimirum facile intelligitur, id quod etiam Frid. Astius perspexit, testari nunc etiam mortuos dici, quatenus magnifica eorum donaria etiam nunc indicium faciant, quanti ipsi opes ac potentiam aestimaverint. In quo profecto nihil inest, quod a recto loquendi more et consuetudine ullo modo recedat, quandoquidem vulgo quoque mortuos aliquid testari dicimus, si opera eorum tamquam testimonia iudicii aut voluntatis ipsorum proferuntur. Nicias vero quod imprimis hac in caussa commemoratur, meminisse iuvabit eum maximas possedisse divitias ex metallis Laureoticis comparatas, ubi mille habuit operarios; v. Plutarchi Nic. c. IV. Xenoph. De Vectig. IV, 14. Inde igitur etiam magnificos illos tripodes posuit, quum choragus vicisset (v. Plutarchi Nic. p. 524. E.), eoque declaravit, quantum divitiis et opibus tribueret, quamvis ceterum religiosae pietatis et probitatis laude floruerit (v. Thucyd. VII, 76. 80.), ut eius testimonium hac in caussa ideo etiam gravius videri potuerit. Atque haec quidem omnia quum iam videantur satis esse expedita neque ulli dubitationi locum relinquere, tum aliquanto difficilior quaestio est, num qua fieri potuerit, ut Plato verisimiliter Gorgiam una cum Polo exeunte bello Peloponnesiaco sive a. 405 a. Chr. n. Athenas venire atque Socratem tum demum cum illis atque Callicle de arte oratoria et civili sermones instituere iuberet. De qua quidem quaestione breviter explicare licebit. Quamvis vero Gorgiae et Poli tempora parum explorata habeantur, tamen nobis ita statuendum videtur, ut illud sane non incommode fieri potuisse largiendum sit. Enimvero tenendum hic ante omnia est, quod a plerisque criticis neglectum esse sane mireris, Platonem ipsum in scena dialogi et in reliquo sermone nihil quidquam posuisse, unde de prima illa Gorgiae legatione a. 427 facta aut de tempore ei vicino cogitari oportere consequatur. Imo clarissime indicavit philosophus habitum fingi dialogum, quo tempore rhetor vel sophista celeberrimus iam crebriores per Graeciam peregrinationes suscepisset. Nam p. 449. B. Gorgiam fecit haec profitentem: *ἐπαγγέλλομαί γε τοῦτο οὐ μόνον ἐνθάδε* (Athenis), *ἀλλὰ καὶ ἄλλοθι.* Quocirca ipso adeo Platone teste sententia eorum fraudis coarguitur, qui dialogi perorationem

ad belli Peloponnesiaci initium reiecerunt, siquidem nusquam testatum legimus Gorgiam iam ante illam legationem Graeciam peragravisse atque artem suam ostentare consuevisse. Iam vero animo circumspicientes, num qua fieri potuerit, ut sophista senex factus Athenis data aliqua rei opportunitate nova artis suae documenta illustriora ederet, ne hac quidem in re plane inopes consilii haeremus. Lustrantes enim varias scriptorum de vita ac fortuna ipsius narrationes, de quibus v. ann. nostr. ad Cap. I. in., facile animadvertemus omnes illas, sicuti vere arbitratur Nic. Sybren Sybrandi l. c. p. 12 seq., nullo fere negotio ita posse inter se conciliari, ut Gorgiam legatione sua defunctum existimemus rediisse quidem in Siciliam, quo rerum a se gestarum rationem redderet, sed eundem postea statuamus, interiecto aliquo temporis spatio, iterum Athenas esse profectum. Ibi vero dum hospes commoratus est, universam prope Graeciam imprimisque Thessaliam lustravit, illic artem suam ostentans. Ex quibus quidem itineribus, etsi interea subinde Athenas ad breve tempus revertisse videtur, tamen post diuturniorem demum absentiam ita rediit, ut ibi tandem perpetuo remaneret usque ad mortem, quam vegetus robustusque senex anno aetatis octogesimo vel centesimo quinto aut octavo obiisse narratur; v. Athen. XII. p. 548. C. D. Rediisse eum Athenas lustrata Graecia atque Thessalia ibique rerum suarum sedem denique perpetuo fixisse colligas ex Athenaeo XI. p. 508. D. E. = T. II. p. 1136. ed. Dind. Docuisse autem ipsum Athenis iam senem factum vel potius orationes ostentationis gratia tum ibi habuisse memoriae prodidit Philostrat. Vit. Sophist. p. 493. = 14. ed. Kaiser., cuius haec sunt verba: *Διαλεχθεὶς δὲ Ἀθήνησιν ἤδη γηράσκων εἰ μὲν ὑπὸ τῶν πολλῶν ἐθαυμάσθη, οὔπω θαῦμα· ὁ δέ, οἶμαι, καὶ τοὺς ἐλλογιμωτάτους ἀνηρτήσατο κ. τ. λ.* Ex quibus verbis Gorgiam perperam coniecerunt iam tum senem fuisse, quum primum legatus Athenas venisset; pertinent enim illa procul dubio ad eam viri aetatem, qua ex Thessalia redux factus audientibus usque sui copiam faciebat, quamvis tum senectutis annos ingressus. Iam vero ubi quaerimus, quando tandem certam perpetuamque rerum suarum sedem Athenis collocaverit, prorsus assentimur A. Boeckhio, qui quum olim in Annal. Litter. Ienenss. a. 1808. Scid. 178., tum postea in Philolao p. 11. Gorgiae per Graeciam peregrinationes usque ad Olymp. 94. pertinuisse arbitratur. Quae sententia mirabiliter cum nostra ratione congruit, quamquam

nos reditum eius in Atticam ad annum tertium vel quartum Olymp. 93. referendum esse putamus. Haec autem si vere ita ponuntur, Plato sane prudentissimo consilio hoc ipso tempore colloquium istud, de quo agitur, habitum finxit; convenit enim hoc plane cum historiae fide, quam a philosopho male neglectam esse temere conquesti sunt. Atque confirmat hanc sententiam planissime etiam illud, quod Gorgias pariter atque Socrates in hoc opere tamquam *γηράσκοντες* in scenam inducti sunt. Nam p. 461. C. Socrates ad Polum: *ὦ κάλλιστε Πῶλε, ἀλλά τοι ἐξεπίτηδες κτώμεθα ἑταίρους καὶ υἱεῖς, ἵνα, ἐπειδὰν αὐτοὶ πρεσβύτεροι γιγνόμενοι σφαλλώμεθα, παρόντες ὑμεῖς οἱ νεώτεροι ἐπανορθοῖτε ἡμῶν τὸν βίον καὶ ἐν ἔργοις καὶ ἐν λόγοις. καὶ νῦν εἴ τι ἐγὼ καὶ Γοργίας ἐν τοῖς λόγοις σφαλλόμεθα, σὺ παρὼν ἐπανόρθου· δίκαιος δ᾽ εἶ,* coll. p. 463. E. Habuit igitur Socrates, quo tempore colloquium habitum putamus, annos sexaginta quattuor; cui aetati qui minus convenire arbitrati sunt, quod Callicles Cap. LX. cum iubet mente mutata aliquando aliam vivendi viam et rationem ingredi, quam qualem adhuc sequutus sit, siquidem salvus et incolumis vitam degere velit, ii non videntur satis reputavisse hominem novitiae disciplinae plane deditum et praeditum ingenio calidiore omnino acerbius et contentiosius contra Socratem disputare, ut profecto minime repugnet verisimilitudini, quod viro aetate provectiori, praesertim usque in luce publica versanti et acerrimis criminationibus petito, consilium id genus paene protervum suppeditat, cuius tamen vanitas urbane deinceps refellitur. De Gorgiae autem aetate si quaeritur, etiamsi de tempore eius natali parum certo constet, tamen et ipsum verisimile est, quo tempore cum Socrate disputavit, grandem aetatem habuisse, quamobrem ipsi in colloquio cum eo instituto etiam magna impertitur verecundia. Sed de his quidem quia accuratius etiam explicare et longum est et parum fructuosum, pergimus ad illud, quod unum adhuc de chronologicis rebus discutiendum superest. Etenim adiiciendum denique est aliquid etiam de Polo, Gorgiae socio atque discipulo. Facile enim alicui dubitationem iniiciat, quod ille inducitur ut *νέος καὶ ὀξύς*, p. 463. C. coll. 461. C., qualis certe non amplius esse potuit, quo tempore nos sermonem habitum esse volumus, siquidem statim ab initio una cum magistro in Graeciam migraverit. At enim vero hoc ut ita statuamus, nulla plane urget necessitas. Imo videtur ille postea demum Gorgiae disciplinae se dedidisse in eaque perficienda et excolenda

studiosius elaboravisse. Quamobrem cum verisimile est illi sese postea demum in Graecia commoranti socium atque comitem adiunxisse, scilicet illius laudes vel aemulaturum vel participaturum. Quod quando et qua rerum conditione ita factum sit, tacente historia non videtur certius definiri posse. Firmant tamen quodammodo coniecturam nostram quae habet scholiastes ad Plat. Phaedrum p. 267. C., Poli magistrum narrans fuisse Licymnium, de quo v. interpp. ad Phaedr. l. c., quamquam Dionys. Hal. Lys. 7. de Licymnio ut condiscipulo Poli loquitur. Nec vero lectu indigna sunt quae scripsit Philostrat. Vit. Sophist. p. 497. = 16. ed. Kayser.: *Πῶλον δὲ τὸν Ἀκραγαντῖνον Γοργίας ὁ σοφιστὴς ἐξεμελέτησε πολλῶν, ὥς φασι, χρημάτων· καὶ γὰρ ἦν καὶ τῶν πλουτούντων ὁ Πῶλος*, quo loco non temere positum videtur verbum *ἐκμελετᾶν*, quo significatur Polum a Gorgia demum ad artis perfectionem esse perductum, quippe qui sese posteriore vitae aetate in eius disciplinam tradidisset antea alia usus institutione. Haec vero si probabiliter coniectata sunt, sponte consequitur ne Poli quidem ut fervidioris ingenii iuvenis mentionem identidem in sermone iniectam quidquam habere, quod eas quas posuimus rationes dialogi chronologicas dubias aut suspectas reddere possit.

Demonstravimus igitur hactenus, ubi dialogum Olymp. 93, 4. = 405 a. Chr. habitum esse putamus, varia temporum indicia hic et illic in eo prodita, dummodo accuratius perpensa fuerint, nihil quidquam afferre molestiae, quippe quum illius temporis memoriae plane conveniant. Quod profecto eiusmodi est, ut illam unam rationem pro vera probandam esse arguat, quum aliae sententiae hac in caussa prolatae maximis premantur difficultatibus. Superest igitur hoc unum, ut etiam ostendendum sit universi operis argumentum huic tempori plane esse conveniens, quum idem aliis temporibus, quibus viri docti dialogum assignaverunt, parum congruere existimandum sit. Quod quidem licet ad eam quam defendimus caussam obtinendam plurimum momenti facere sponte appareat, tamen rem disputatione brevissima absolvere consultum duximus, siquidem non opus est, ut omnia atque singula, quae huc revocari possint, singulari opera persequamur. Videtur autem nobis eorum rationi, qui dialogum ad belli Peloponnesiaci initia vel ad Gorgiae legationem ac finitimum ei tempus rettulerunt, ipsa universi operis summa ideo adversari, quia illa aetate neque Siculae eloquentiae a Gorgia in Atticam per-

latae vitia nec artis civilis sive politicae cum ea coniunctae damna iam ita emerserant, ut eo modo taxari et exagitari potuerint, quo in hoc opere fieri meminimus. Nam artificialis quidem eloquentia quum ab ipso Gorgia principe in Graecorum notitiam adducta sit, quotusquisque est qui sibi persuadeat eam iam illo ipso tempore, quo ille primum Athenas pervenisset, eiusmodi censurae subiici potuisse, qualem in Gorgia experta est? Enimvero id certe patet a Platone non potuisse nisi praepostero iudicio ita institui, qualem quidem iudicii perversitatem summo dialogorum artifici nemo temere crimini dabit. Disciplina vero civilis vel ars politica, quae cum illa consociata fuit et in Gorgia una cum illa examinatur, profecto non alia intelligitur, quam quae doctrina sophistarum labem susceperat: id quod clarissime perspicitur ex iis, quae a Polo imprimisque a Callicle disputantur, quae magnam partem planissime cum iis consentiunt, quae de pestiferis sophisticae disciplinae placitis exposita legimus De Republica Libr. I. p. 338. C. seqq. II. 358. C. seqq. Legg. X. p. 888. E. seqq. Protagor. p. 323. seqq. 329. D. seqq. Theaet. p. 172. D. seqq. Quid vero? nonne inde a belli Peloponnesiaci initiis demum ita factum esse constat, ut opiniones illae latius disseminarentur atque non modo domos et familias, sed etiam omnes reipublicae partes pervaderent, usque dum etiam disciplinam publicam atque civitatis administrationem depravarent et corrumperent? Enimvero tum praeter Gorgiam prodiit etiam Protagoras Abderites, illi fere aequalis, tum Prodicus, tum Hippias, tum Thrasymachus Chalcedonius, tum alii plurimi prodierunt, quorum ut quisque suam quandam artem ac doctrinam professus est, ita Thrasymachus imprimis id egit, ut iustum esse contenderet, quod expediret potentiori, quam sententiam etiam Polum et Calliclem in Gorgia defendere meminimus; tum denique etiam viri civiles exstiterunt, in quibus, quid novitia ista sapientia in republica valeret, luculentius apparuit, ex quorum numero imprimis Alcibiades et Critias memorandi sunt, per quos sanioris philosophiae auctori atque parenti plurimum invidiae atque odii conflatum esse novimus. Enimvero ut paucis dicamus, quod res est, pervenerunt omnino sophisticae artis ac disciplinae fructus tanto magis in lucem publicam, quo longius bellum illud pestiferum est protractum, ita ut eo fere ad exitum vergente evidentissimi atque luculentissimi exstitisse videantur. Atque ex his omnibus nullo negotio, opinor, intelligetur vere nos contendere et asseverare etiam omnem disputationem in Gorgia agitatam in

illum ipsum rerum statum et conditionem planissime quadrare, qualis tum potissimum exstitisset. Quum igitur Plato ipse verbis clarissimis dialogum Olymp. 93, 4. = 405 a. Chr. habitum fingi significaverit, hinc quoque perspicitur, ab hac ratione cur discedendum sit, caussam idoneam plane nullam suppetere.

Verum his expositis praefandi negotio aliquando finem imponere licebit. Nam quae praeterea disputari poterant de disserendi genere sermoni huic proprio deque elocutione in eo usurpata, ea, quoniam nullo fere negotio ipsa eius lectione cognoscentur, peculiari expositione indigere nequaquam videntur.

Atque haec fere satis sunto in universum de opere hoc Platonis praestantissimo. Quae si cui non satisfaciant, is adeat praeterea Schleiermacherum Opp. Platon. in Germ. convers. T. II. Part. I. p. 3 seqq., Astium De vita et scriptis Platonis p. 111 seqq., Socherum De scriptis Platonis p. 237 seqq., alios, qui nuper in his rebus disceptandis versati sunt quosque iam supra data rei opportunitate memoravimus.

Superest, ut paucis moneamus de codicibus manuscriptis, quos in verbis philosophi emendandis maxime audiendos putavimus, ac de peculiaribus libri editionibus.

Editiones huius dialogi peculiares hae factae sunt:

Platonis Euthydemus et Gorgias. Recensuit, vertit notasque suas adiecit Martin. Ioseph. Routh, A. M. collegii D. Mariae Magdalen. Oxon. socius. Oxon. e typograph. Clarendon. Prodiit a. 1774. 8. Usus est cod. Paris. 1808. doctasque addidit annotationes, historicas potissimum atque criticas, minime spernendas.

Platonis Gorgias. Graece ad fidem codd. mssp. Augustan. et Meermann. versionisque Ficini recensuit, emendavit, explicavit indicemque verborum Graecorum copiosissimum adiecit Christian. Godofr. Findeisen. Gothae et Amstelod. a. 1796. 8. Editor in varietate lectionis notanda diligentissime versatus est, sed grammaticae subtilitatis adeo fuit expers, ut singulis fere paginis hoc in genere mire erraverit.

Multo minus probanda est editio, quae proximo anno prodiit: *Platons Gorgias oder von der Redekunst, herausgegeb. von Hörstel. Götting. 1797.* 8., quae neque criticam habet utilitatem, neque praeter annotationes ab Routhio

petitas ad interpretationem libri quidquam bonae frugis contulit.

Platonis Dialogi duo, Gorgias et Theaetetus. Emendavit et annot. instruxit L. F. Heindorfius. Accedit Auctarium animadversionum Ph. Buttmanni. Berol. 1805. 8. Editio praestantissima, v. Praefat. ad T. I. Operr. Plat. p. L. Repetita haec editio est curante Buttmanno 1829.

Ξενοφῶντος Ἀπομνημονεύματα καὶ Πλάτωνος Γοργίας, ἐκδιδόντος καὶ διορθοῦντος Α. Κ. (h. e. *Κοραῆς*). *Ἐν Παρισίοις*. A. 1825. 8. Est haec pars quinta decima Bibliothecae Graecae a viro praestantissimo editae. Continet scholia Graeca et breves editoris annotationes, maximam partem criticas.

Praeterea Astius edidit Commentarios in Gorgiam longe uberrimos et copiosissimos, Operum Platon. Vol. XI. p. 1—478., in quibus videtur quidquid antea in hunc librum scriptum esset congerere et additis suis annotationibus percensere voluisse. Quamobrem etiam pleraque omnia eorum, quae nos in prima editione exposuimus, in Commentariis istis vel iisdem vel aliis verbis referuntur. Sed quid rei sit, ipsi legentes videant, adhibita tamen prima nostra editione, ne in errorem atque fraudem inducantur, sicubi quid nobis, quid Astio debeatur, iudicandum sit.

Platons Gorgias. Griechisch und Deutsch, mit kritischen und erklärenden Anmerkungen. Leipzig, 1857. 8. min. ap. Engelmann. Tom. XXI. univers. operum Platon.

Platons Gorgias. Für den Schulgebrauch erklärt von D. Julius Deuschle. Leipzig, 1859. 8. mai. ap. B. G. Teubner., de qua editione v. H. Bonitz: *Zeitschrift für d. österreich. Gymnasien, 1859.* Fascic. X. p. 786—808.

Platons Gorgias. Mit Einleitung und Anmerkungen von Eduard Jahn. Wien, 1859. 8. min. Editio tironibus destinata.

Praeterea de Gorgia Platonis hae scriptiones prodierunt:

Dissertatio literaria de Platonis Gorgia, quam publico et sollemni examini submittit Nicolaus Sybren Sybrandi. Harlem. 1829. 8. — Aug. Ferdin. Dähne De aliquibus Platonis locis. Lipsiae 1829. 4. — A. Salomonis Voegelini Adnotationes in Platonis Gorgiam, quae insertae sunt Actis societatis Graecae Lipsiensis Vol. I. Fasc. II. p. 231—254. — B. Bonitz, *Platonische Studien. Wien, 1858.* 8. mai., ubi de argumento et consilio dialogi p. 3—41. acute disputatur. — R. B. Hir-

schig, Exploratio argumentationum Socraticarum in Gorgia et Philebo Plat. Traiect. ad Rhen. 1859. 8. 28 pagg. — Herm. Schmidt, Difficiliores aliquot loci Gorgiae Platonici explicati. Wittenberg. 1860. 4. 12 pagg., ubi tractantur loci p. 453. C. 455. A. 460. C. 461. B. D. 465. B. C. 466. C. 467. A. 470. A. B. 473. A. D. E. 475. E. — Supplementa critica ab Iul. Deuschle inserta Novis Annal. Philol. et Paedag. Vol. LXXXI. Fasc. VII. p. 436 seqq.

CODICES.

Clarkianus s. Bodleianus 1. a Gaisfordio collatus.
Bodleianus 2. a Routhio inspectus.
Vaticanus 225. s. *Δ*.
Coislinianus *Γ*.
Venetus *Ξ* s. 184.
Venetus *Σ* s. 189.
Vindobonensis *Y*, nobis Vindob. 2.
Vindobonensis *Φ*, nobis Vindob. 6.
Parisini B C E F I V W.
Vaticanus 61. sign. m. ab initio tantum collatus.

Hos quattuordecim codices contulit Im. Bekkerus, quem vide Commentar. Crit. T. I. p. VIII seqq.

Praeterea nos usurpavimus:

Vindobonenses 1. 2. 6. 7., de quibus v. Varr. Lectt. editionis Lipsiensis T. X. p. III seqq. Ex his qui sunt numeris 2. et 6. notati, iidem sunt, quos Bekkerus *Y* et *Φ* signavit.

Florentinos novem a. b. c. d. f. m. o. s. x., de quibus v. ibid. p. VI seq.

Findeisenius adhibuit Augustanum, eundem illum, de quo ad Phaedonem diximus, et Meermannianum.

Itaque viginti novem codices manuscripti ad hunc librum excussi sunt. Praeterea lectiones ex cod. Palatino quodam excerptas dedit Creuzerus Meletem. Fasc. I. p. 100 seq. et e libro Darmstadino ad calcem Plotini De pulchritud. p. 796 seqq., de quibus vid. Commentar. nostros criticos T. XII. l. c.

GORGIAS.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΚΑΛΛΙΚΛΗΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΧΑΙΡΕΦΩΝ, ΓΟΡΓΙΑΣ, ΠΩΛΟΣ.

Steph.

Cap. I. *ΚΑΛ.* *Πολέμου καὶ μάχης φασὶ χρῆναι. ὦ* 447 *Σώκρατες, οὕτω μεταλαγχάνειν. ΣΩ. Ἀλλ' ἦ, τὸ λεγόμενον, κατόπιν ἑορτῆς ἥκομεν καὶ ὑστεροῦμεν; ΚΑΛ. Καὶ μάλα γε ἀστείας ἑορτῆς· πολλὰ γὰρ καὶ καλὰ Γοργίας ἡμῖν ὀλίγον πρότερον ἐπεδείξατο. ΣΩ. Τού-*

P. 447. *φασὶ χρῆναι*] *φησὶ* Vat. pr. Ven. Σ. Vind. Aug. et cod. Routh., quod ita a citerioris graecitatis scriptoribus usurpatur, ut Lat. inquit. v. Toup. ad Longin. p. 275. Wyttenbach. ad Plutarch. T. II. p. 105. ed. Lips. Boissonad. ad Eunap. p. 418. Dein *οὕτω καὶ μεταλ.* Ven. Σ. Vind. 2. 7. Mox *ἀλλ' ἤ* Vind. 1. 2. 6. Flor. a. b. c. m. Routh. alii. male. v. infra.

Cap. I. p. 447. A. *Πολέμου καὶ μάχης — μεταλαγχάνειν*] H. e. in rerum iniucundarum et periculosarum societatem tam sero venire deceat; iucundis atque gratis in tempore interesse oportet. Recte Olympiodorus ms. Ciz. *φασὶ γάρ, ὅτι, εἰ ἦν πόλεμος, ἔδει σε ὑστερῆσαι, ἵνα μὴ φονευθῇς.* Schol. *ἐλλειπτικῶς εἴρηται τῷ Πλάτωνι· λείπει γὰρ τῇ διανοίᾳ τό· ἀλλ' οὐχὶ τῆς ἐν λόγοις ἡδονῆς, οἵαν δὴ νῦν παρέσχετο ὁ Γοργίας.* Timaeus Glossar. p. 178. *μεταλαγχάνειν· ἀφυστερεῖν, ἢ ἀποτυγχάνειν κλήρου*: sed hic nihil aliud est nisi participem fieri. — *οὕτω* dictum est *δεικτικῶς*, tam sero, re iam peracta.

Ἀλλ' ἦ, τὸ λεγόμενον —] Quod plurimi codd. habent *ἀλλ' ἤ*, id etiam Suidas agnoscit accipitque pro *ἀλλ' ἄρα*. De *ἀλλ' ἦ*, at num revera, et *ἀλλ' ἤ* in libris saepenumero inter se permutatis v. Valcken. ad Eurip. Hippolyt. v. 932. — *τὸ λεγόμενον*, quod in proverbio dicitur: ut Sympos. p. 217. E. Phaed. p. 66. C. al. Proverbium *κατόπιν ἑορτῆς*, post festum, dici solitum *ἐπὶ τῶν ἐπί τινι καλῷ πράγματι ἀπολιμπανομένων*, quae sunt verba scholiastae et Olympiodori ad h. l. Verba *καὶ ὑστεροῦμεν* Cobetus ad Orat. de arte interpretandi p. 141. ut glossema damnat: iusto severius, opinor, nisi forte etiam Sophocleum illud damnaveris: *ἐχθρῶν ἄδωρα δῶρα κοὐκ ὀνήσιμα.* Multo minus etiam probandum iudicium Hirschigii est, qui verba *ἀστείας ἑορτῆς* post *καὶ μάλα γε* eiicienda censet, quod tamen exempli caussa hic memorasse satis putamus. Tirones rem ipsi expendant.

Γοργίας ἡμῖν ὀλίγον πρότερον ἐπεδ.] Gorgias, patria Leontinus, Siculus, circa Olymp. LXX. vel LXXI, 1. natus fuit vixitque ad grandem usque senectutem, quandoquidem aetatem centum et octo annorum attigisse narratur, ut nec incredibile sit, quod Athenaeus Deipn. XI. p. 305. memoriae prodidit, hunc Platonis librum ipsius nomine inscriptum ei innotuisse. v. Quintil. Institut. III, 1, 9. Usus

των μέντοι, ὦ Καλλίκλεις, αἴτιος Χαιρεφῶν ὅδε, ἐν

esse fertur Empedocle Agrigentino vel amico vel magistro: Diog. Laert. VIII,58. et Suid. s. v. Quint. l. c., id quod quodammodo etiam eo confirmatur, quod apud Platonem Menon. p. 76. C. et Gorg. 493. A. 507. E. ipsius gratia quaedam placita Empedoclea memorantur. Neque nihil huc facit, quod Empedocles ap. Sext. Emp. VII, 6. Diog. Laert. VIII, 57. narratur circa rhetoricam nonnihil κεκινηκέναι adeoque illius artis inventor exstitisse. Sed hoc quidem utut est, coniunxit Gorgias primus rhetoricam artificialem cum sophistica eaque re vere admirabilis exstitit, ut nec Plato, quamvis eum deluserit in hoc dialogo, petulanter illum tractaverit, ut sophistas alios, sed verecunde taxaverit, quandoquidem maior impetus irrisionisque pars non in ipsum, sed in Calliclem atque Polum, eius discipulum, cadit. Enimvero artificialem eloquentiam primum constat in Sicilia et natam et excultam esse, quod quibusnam caussis et opportunitatibus ita acciderit, nuper in Prolegomenis ad Phaedrum edit. secund. p. XCIX seqq. exposuimus. Huius vero eloquentiae usum Gorgias primus pertulit in Graeciam ibique nobilitavit, quo tempore una cum Tisia a civibus suis Athenas legatus missus est, ut illis adversus Syracusanos Atheniensium auxilium compararet. Quod quidem teste Diodoro Sic. XII,12. accidit Olymp. LXXXVIII. a. 2. non ita multo post Periclis mortem, quem Olymp. LXXXVII. a. 4. pestilentia correptum supremum diem obiisse constat. conf. Pausan. VI, 17. Dici autem non potest, quantopere nova et insolita ars Atheniensibus placuerit, qui eos dies, quibus Gorgias illam ostentabat et ἐπιδείξεις instituebat, pro festis habuerunt eiusque orationes vocarunt lampadas, de qua admiratione atque studio eorum v. Diod. Sic. l. c. Aristot. Rhet. III, 1, 9. Cicer. Orat. c. 49. De Orat. III, 33. Longin. III, 1, 2. Dionys. Hal. De admir. vi Demosth. c. 4, 6. et Epist. ad Pompei. c. 1. 2. Olympiodor. ad h. l. et Platon. Hipp. mai. p. 282. B. Itaque nec mirum est, hic tantus honos ipsi habitus quod eam vim apud ipsum habuit, ut relicta patria, tum dissensionum plena, reliquam vitae partem in Graecia transigere decerneret, quamquam ipsum consentaneum est, priusquam ibi domicilium figeret, rediisse domum legationis publicae redditurum rationes popularibus suis. Videtur autem non multo post rediisse in Graeciam eamque totam, maxime etiam Thessaliam, variis temporibus ita lustravisse, ut ubique artis suae documenta exhiberet vel etiam iuvenes, qui plurimi ad eum novae artis caussa confluxerunt, accepta fere a singulis, Suida teste, centenarum minarum mercede, dicendi disciplina institueret. De scholis ab eo habitis v. Plat. Hipp. mai. p. 282.B. Isocr. De antidos. §. 155. coll. Philostr. Vit. Sophist. p. 492. Cicer. De Inv. I, 5. Hoc vero modo magnis usque cumulatus honoribus (Cicer. De Orat. III, 32. Pausan. VI, 7. X, 2. Plin. N. H. XXXIII, 4.) vitam egit diuturnam, usque dum tandem ad summam provectus senectutem Athenis, ubi postremo videtur commoratus esse perpetuo, placide animam exspiravit. v. Athenaeus Deipn. XI. p. 505. Censorin. De die nat. c. 4. Quintil. Inst. III, 1. Lucian. Longaev. §. 23. Diog. Laert. VIII, 58. Morem eius dicendi, figurarum maxime et troporum ornamentis

ἀγορᾷ ἀναγκάσας ἡμᾶς διατρῖψαι. ΧΑΙ. *Οὐδὲν πρᾶγμα, ὦ* B

insignem et conspicuum, multi sunt aemulati, adeoque ipse Plato *γοργιάζειν* a nonnullis iudicatus est. v. Demetr. Phaler. §. 28. et 29. Dionys. Hal. ll. cc. al. Ipse autem dicendi disciplinam tanti fecit, ut se nollet sophistae, sed potius rhetoris nomine insigniri, v. Plat. Gorg. p. 449. A. coll. 451. D., quamquam utramque disciplinam ubique iunxit et commiscuit. Verum satis de Gorgia, quem artis oratoriae novitiae coniunctaeque cum ea artis civilis sive politicae bello Peloponnesiaco tamquam parentem exstitisse ad sermonis Platonici cognominis intelligentiam tenuisse sanequam plurimum refert. Alia de eius ratione ac doctrina philosophiae nullo negotio peti poterunt ab scriptoribus historiae philosophiae. — De Polo, eius discipulo, diximus infra annot. p. 448. A. et Prolegg. Cap. IV. extr. — Callicles quis fuerit, ab ipso Platone edocemur. Fuit enim civis Atheniensis, qui infra p. 495. B. vocatur Acharnensis, homo rei publicae ambitiose curiosus ac novitiae rhetoricae artique civili sophisticae pravitate infectae plane deditus atque democratiae immoderate favens. Quocirca contemta iustitia et honestate caussam agit disciplinae novitiae ideoque omnia tribuit honori, auctoritati, potentiae in republica consequendae, ita ut nec intemperantiae laudes praedicare verecundetur et potentiorem imperare secundum naturam iustum esse contendat: de quibus opinionibus ipsius vid. p. 482. C. — 488. D. et p. 491. C. Itaque ridet etiam philosophorum stultitiam scilicet et simplicitatem, qui virtuti et sapientiae in vita civili aliquid tribuant. Nimirum prorsus imbibit homo turpissima illa decreta, quibus labefacta est vitae publicae pariter atque privatae disciplina, eoque nomine una cum aliis similiter sentientibus egregie sapere sibi visus est.

Τούτων μέντοι —] Intell. *τοῦ κατόπιν ἑορτῆς ἥκειν.* Itaque Coraes *τούτου* scribendum suspicatur. Qua mutatione non opus. Solent enim pronomina, etiamsi de una tantum re sermo sit, in numero plurali collocari, si quid minus definite significatur; v. ad Apolog. Socr. p. 19. D. De Rep. VI. p. 504. D. Legg. III, 689. B. VII, 816. E., ubi post *τούτων ἕνεκα αὐτῶν* deinde *τοῦ* cum infinitivo subiunctum legitur, sicuti infra in Gorgia p. 474. E., quem locum nuper critici eiecto *τοῦ* depravarunt. — Chaerephon Atheniensis, Socrati adeo deditus, ut eius more tamquam sacro furore quodam arderet. Plura de eo diximus ad Apolog. Socrat. p. 20. E.

B. *Οὐδὲν πρᾶγμα* —] *Das hat nichts zu sagen, das hat nichts auf sich.* v. Euthyphr. p. 3. C. Legg. VII. p. 794. E. Aristoph. Rann. v. 1226: *ἀλλ' οὐδὲν ἔσται πρᾶγμα.* De proximis recte Olympiodorus: *ὁ Χαιρεφῶν φησιν, ὅτι οὐδὲν γέγονεν· ἐγὼ γὰρ ὁ αἴτιος γενόμενος ἰάσομαι.* Ita enim apparet, quorsum illud *καί* referendum sit. Videlicet hoc dicit Chaerephon: ego, qui huius mali auctor exstiti, quum diutius te in foro detinuerim, etiam resarcire damnum studebo. Pergit interpres ita: *τὸ γὰρ ἐγὼ καὶ ἰάσομαι παροιμία ἐστὶν ἀπὸ τοῦ Τηλέφου καὶ τοῦ τρώσαντος αὐτὸν Ἀχιλλέως τοῦ καὶ ἰασαμένου, λεχθεῖσα ὅτι ὁ τρώσας καὶ ἰάσεται.* De quibus v. quos laudavit Heindorf., Hemsterhus. ad Lucian. Nigrin. extrem. et Casaubon. ad Sueton. Claud. c. 43. Eadem fere, quae Olympiodorus,

Σώκρατες· ἐγὼ γὰρ καὶ ἰάσομαι. φίλος γάρ μοι Γοργίας, ὥςτ' ἐπιδείξεται ἡμῖν, εἰ μὲν δοκεῖ, νῦν, ἐὰν δὲ βούλῃ, ἐςαῦθις. ΚΑΛ. *Τί δαί, ὦ Χαιρεφῶν; ἐπιθυμεῖ Σωκράτης ἀκοῦσαι Γοργίου;* ΧΑΙ. *Ἐπ' αὐτό γέ τοι τοῦτο πάρεσμεν.* ΚΑΛ. *Οὐκοῦν ὅταν βούλησθε παρ' ἐμὲ ἥκειν οἴκαδε· παρ' ἐμοὶ γὰρ Γοργίας καταλύει καὶ ἐπιδείξεται ὑμῖν.* ΣΩ. *Εὖ λέγεις, ὦ Καλλίκλεις. ἀλλ' ἆρα ἐθελήσειεν*
C *ἂν ἡμῖν διαλεχθῆναι; βούλομαι γὰρ πυθέσθαι παρ' αὐτοῦ,*

B. *ἐὰν δὲ βούλῃ, ἐςαῦθις*] Bas. 1. 2. *εἰςαῦθις.* Clark. (sic enim in hoc dialogo diximus librum, quem alibi nominavimus Bodleianum, ut discerneretur ab alio cod. Bodleiano, quo usus est olim Routhius) *ἐς αὖθις*, sed idem mox C. et p. 449. B. C. *εἰς αὖθις.* v. Schneider. Praef. ad Polit. I. p. LIII seq.

Τί δαί, ὦ Χ.] V. *δέ,* quod mutavi e Clark. corr. et Vind. 1. Mirabundus enim Callicles interrogat. v. ad Euthyphr. p. 4. A. et quae habent Apollon. Gramm. p. 84, 14. Schol. ad Aristoph. Plut. 156. Ammon. in voc. *δαί.* Herm. tamen *δέ* revocavit.

Οὐκοῦν ὅταν βούλησθε παρ' ἐμὲ ἥκειν] V. vitiose *βού-*

annotavit ad hunc locum scholiastes Ruhnkeni. Negat tamen Heindorfius de proverbio cogitandum esse, propterea quod *ἰᾶσθαι, ἀκεῖσθαι* et similia ita frequentari soleant, ut omnino significent damnum resarcire, malum levare vel tollere. Quod num recte fecerit, nunc non definiam. Illud tamen video, non illepide ad proverbium alludi.

ἐπιδείξεται ἡμῖν] nunc ponitur sine casu obiecti, ut idem sit quod *ἐπίδειξιν ποιήσεται ἡμῖν.* Apte comparavit Heindorf. Aristoph. Ran. v. 772: *ὅτε δὴ κατῆλθ' Εὐριπίδης, ἐπεδείκνυτο τοῖς λωποδύταις κ. τ. λ.* Addimus Lachet. p. 179. E: *ὃν ὑμεῖς ἐθεάσασθε ἐπιδεικνύμενον.* De Rep. III. p. 395. A. Prot. p. 328. D. Eiusdem generis est locus Aelian. V. H. IX, 36: *ψάλτης ἐπεδείκνυτο.* Astius ex superioribus repetendum censet *πολλὰ καὶ καλά.* Mox unus cod. Bekker. *ἐπ' αὐτῷ γέ τοι τούτῳ.* Euthydem. p. 274. A: *ἐπ' αὐτό γε τοῦτο πάρεσμεν.* Theag. p. 122. A: *νῦν οὖν ἥκω ἐπ' αὐτὰ ταῦτα.*

Οὐκοῦν ὅταν βούλησθε — οἴκαδε· παρ' ἐμοὶ γὰρ —] Peringeniosa est coniectura Hemsterhusii ad Thom. Mag. s. v. *Εἰ* proposita, probata illa etiam Ruhnkenio ad Tim. p. 281. *οὐκοῦν, ὦ 'τᾶν, βούλεσθε.* Recte tamen illa repudiata Heindorfius pro *βούλεσθε* restituit *βούλησθε,* quod libri plurimi optimique exhibuerunt, quamquam is locum minus recte sic interpretatur: Ergo quando ad me domum ire vultis, ibi Gorgias, is enim apud me diversatur, *ἐπίδειξιν* vobis exhibebit. Imo post *ὅταν βούλησθε ἥκειν* per aposiopesin reticetur apodosis, hoc sensu: Itaque (quum res ita se habeat et Socrates Gorgiae audiendi cupidus sit) quando ad me domum venire velitis, venite; apud me enim Gorgias devertit (moratur hospes) et artem suam ostentabit. Sic locum intellexit etiam Olympiodorus, qui verba sic inter-

τίς ἡ δύναμις τῆς τέχνης τοῦ ἀνδρός, καὶ τί ἐστιν ὃ ἐπαγγέλλεταί τε καὶ διδάσκει. τὴν δὲ ἄλλην ἐπίδειξιν εἰςαῦθις, ὥςπερ σὺ λέγεις, ποιησάσθω. ΚΑΛ. Οὐδὲν οἷον τὸ αὐτὸν ἐρωτᾶν, ὦ Σώκρατες. καὶ γὰρ αὐτῷ ἓν τοῦτ' ἦν τῆς ἐπιδείξεως· ἐκέλευε γοῦν νῦν δὴ ἐρωτᾶν ὅ τι τις βούλοιτο τῶν ἔνδον ὄντων, καὶ πρὸς ἅπαντα ἔφη ἀποκρινεῖσθαι. ΣΩ. Ἦ καλῶς λέγεις. Ὦ Χαιρεφῶν, ἐροῦ αὐτόν. ΧΑΙ. Τί ἔρωμαι; ΣΩ. Ὅςτις ἐστί. ΧΑΙ. D
Πῶς λέγεις; ΣΩ. Ὥςπερ ἂν εἰ ἐτύγχανεν ὢν ὑποδημά-

λεσθε. Par. E F. Flor. f. s. *ὅτε βουλήσεσθε.* Ceteri recte *βούλησθε.* Dein post *παρ' ἐμοὶ* insertum est *γὰρ* ex Clark. Vat. Vind. 1. 2. 6. Par. E. Flor. f. x.

ἐπιδείξεται ὑμῖν] V. *ἡμῖν,* quod mutatum e Clark. Vat. Coisl. Par. B C I V W. Vind. 1. 2. Aug. et septem Florentinis.

C. *ἐπίδειξιν εἰςαῦθις*] Ven. *ΞΣ.* Vind. 2. 7. Par. I. Routh. *ἐςαῦθις.*

αὐτῷ ἓν τοῦτ'] V. *αὐτό,* quod libri habent paucissimi neque ii satis boni. Verum praeter alios Clark. tuetur.

pretatur: *ὁ Καλλικλῆς φησιν ὅτι, ὅταν θέλητε, ἔλθετε εἰς τὸν οἶκον, καὶ ποιῶ αὐτὸν ἐπιδείξασθαι.*

C. *τίς ἡ δύναμις τῆς τ.*] Latine dixeris: in quo vis et natura artis cernatur, quam profitetur. Legg. I. p. 643. A: *πρῶτον δὴ — ὁρισώμεθα παιδείαν, τί ποτ' ἐστὶ καὶ τίνα δύναμιν ἔχει.* Tim. p. 28. A. Phaedr. p. 246. A. al. Intelligit autem artem rhetoricam, quam Gorgias tractabat.

Οὐδὲν οἷον — ἐρωτᾶν] Optimum est ipsum interrogare. P. 481. B: *οὐδὲν μέντοι οἷον τὸ αὐτὸν ἐρωτᾶν.* Aristoph. Lysistr. v. 135: *οὐδὲν γὰρ οἷον.* Avv. v. 966: *ἀλλ' οὐδὲν οἷόν ἐστ' ἀκοῦσαι τοῦ νόμου.* Demosth. adv. Mid. p. 529: *οὐδὲν γὰρ οἷον ἀκούειν αὐτοῦ τοῦ νόμου.* Formulam non intelligens Cornarius temere coniecit *οὐδὲν δεινόν.* Deinde recte codd. meliores *καὶ γὰρ αὐτῷ ἓν τοῦτ' ἦν τῆς ἐπιδείξεως.* Nam genitivus *ἐπιδείξεως* pendet ab *ἕν.* Recte Olympiodorus verborum sententiam declaravit sic: *καὶ γὰρ τοῦτο ἕν ἐστι τῆς ἐπιδείξεως αὐτοῦ.* De dativi usu nota sunt in vulgus omnia. Heindorfius vulg. lectionem *καὶ γὰρ αὐτὸ ἓν τοῦτ' ἦν τ. ἐπ.* defendit sic, ut *αὐτὸ τοῦτο* interpretetur id ipsum, quod dixi, sc. *τὸ ἐρωτᾶν αὐτόν.* Sed ita non potuit *ἓν* inter *αὐτό* atque *τοῦτο* interponi. De Gorgia ad unamquamque quaestionem se responsurum profiteri solito v. Men. p. 70. C. Cicer. De Fin. II, 1. De Invent. I, 5. Orat. I, 22. III, 32. Quintil. II, 21. §. 21: Gorgias quidem adeo rhetori de omnibus putavit esse dicendum, ut se in auditoriis interrogari pateretur, qua quisque de re vellet.

D. *Ὥςπερ ἂν εἰ ἐτύγχανεν — ἀπεκρίνατο ἄν*] De aoristi et imperfecti coniunctione v. ad Euthyphron. p. 12. D. Sympos. p. 199. D. Menon. p. 72. B. De *ἂν* post *ὥςπερ ἂν* repetito v. ad Apolog. Socrat. p. 17. D.

των δημιουργός, ἀπεκρίνατο ἂν δήπου σοι, ὅτι σκυτοτόμος. ἢ οὐ μανθάνεις, ὡς λέγω;

Cap. II. *ΧΑΙ. Μανθάνω καὶ ἐρήσομαι. — Εἰπέ μοι, ὦ Γοργία, ἀληθῆ λέγει Καλλικλῆς ὅδε, ὅτι ἐπαγγέλλει ἀποκρίνεσθαι ὅ τι ἄν τίς σε ἐρωτᾷ; ΓΟΡ. Ἀληθῆ,*
448 *ὦ Χαιρεφῶν· καὶ γὰρ νῦν δὴ αὐτὰ ταῦτα ἐπηγγελλόμην,*
καὶ λέγω, ὅτι οὐδείς μέ πω ἠρώτηκε καινὸν οὐδὲν πολλῶν ἐτῶν. ΧΑΙ. Ἦ που ἄρα ῥᾳδίως ἀποκρινεῖ, ὦ Γοργία. ΓΟΡ. Πάρεστι τούτου πεῖραν, ὦ Χαιρεφῶν, λαμβάνειν. ΠΩΛ. Νὴ Δία· ἂν δέ γε βούλῃ, ὦ Χαιρεφῶν,

D. *μανθάνεις, ὡς λέγω*] Vett. editt. cum Par. E F. *ὃ λέγω.* Illud iam Bas. 2. exhibet.

ἐπαγγέλλει] V. *ἐπαγγέλλῃ.* Alteram formam hic et ubique Clark. praebuit, aliis libris hic et illic assentientibus. De quo semel monuisse satis erit. Pro *ἀποκρίνεσθαι* unus Par. I. *ἀποκρινεῖσθαι.* Praesens omnium reliquorum auctoritate firmatum qua lege usurpetur, ad Criton. p. 52. C. D. significavimus. Temere nuper futurum adaptaverunt.

Cap. II. *Μανθάνω καὶ ἐρήσομαι.* —] Putandi sunt nunc Calliclis aedes ingressi esse, ubi colloquium cum Gorgia et Polo instituitur.

P. 448. *ὅτι οὐδείς μέ πω*] Schol.: *τὸ οὐδείς πω ἀντὶ τοῦ οὐ πώποτε. καὶ Θουκυδίδης· οὐδείς πω.* v. Thucyd. I, 32. 37. 76. al. Videlicet utrumque recte dicitur, et *οὐδείς πω* et *οὐδεὶς πώποτε,* sed non sine aliqua sententiae diversitate. Gravius est enim hoc quam alterum *οὐδείς πω.* Prorsus eodem sensus discrimine nos dicimus *keiner noch hat dieses gesehen* et *keiner noch hat dieses jemals gesehen* pariterque Latini nondum quisquam et nondum quisquam unquam ita dicunt, ut alteram formulam in gravioribus sententiis usurpare soleant. Deinde *πολλῶν ἐτῶν* est multorum annorum spatio. Cf. p. 516. D. v. Matth. Gr. Gr. §. 377. 2. b. c. — *Ἦ που ἄρα, gewiss wohl also wirst du mit Leichtigkeit antworten.* Nam *ἦ που* est i. q. *ὄντως που,* ut interpretantur vett. grammatici: *wahrlich wohl.* Non vacare haec leni irrisione quilibet sentiet.

ΠΩΛ. Νὴ Δία· —] De Polo Routhius ad h. l.: „Polus, rhetor Agrigentinus, Gorgiae auditor fuit, qui ob institutionem praemio amplo, ut refert Philostratus, donatus est, quippe quum Polus fuerit ditissimus. v. Philostr. Vitt. Sophist. L. I. p. 500. Meminit eius cum aliis inclytis sophistis in Theage quoque Plato p. 128. A. et in Phaedro p. 267. C. Nonnulla scripsit, de quibus Suidam consulas. Hunc autem tamquam in affectata oratione sibi placentem risit noster pluribus locis, ut p. 448. C. 462. B. Phaedr. p. 267. C. Polum adhuc iuvenem, ut et socium eius Calliclem, partes tam insignes in dialogo sustinere facit Plato, ut Gorgiam minus aperte lacessere videatur, dum per istorum latera, ut ita loquar, primarium illum magnique nominis sophistam ob eloquentiam fucatam falsasque opiniones clam et occulto petit." Plura qui de

*ἐμοῦ. Γοργίας μὲν γὰρ καὶ ἀπειρηκέναι μοι δοκεῖ· πολλὰ
γὰρ ἄρτι διελήλυθε. ΧΑΙ. Τί δαί, ὦ Πῶλε; οἴει σὺ
κάλλιον ἂν Γοργίου ἀποκρίνασθαι; ΠΩΛ. Τί δὲ τοῦτο,
ἐὰν σοί γε ἱκανῶς; ΧΑΙ. Οὐδέν· ἀλλ' ἐπειδὴ σὺ βούλει,* B
*ἀποκρίνου. ΠΩΛ. Ἐρώτα. ΧΑΙ. Ἐρωτῶ δή. εἰ ἐτύγ-
χανε Γοργίας ἐπιστήμων ὢν τῆς τέχνης ἧςπερ ὁ ἀδελφὸς
αὐτοῦ Ἡρόδικος, τίνα ἂν αὐτὸν ὠνομάζομεν δικαίως;
οὐχ ὅπερ ἐκεῖνον; ΠΩΛ. Πάνυ γε. ΧΑΙ. Ἰατρὸν ἄρα
φάσκοντες αὐτὸν εἶναι καλῶς ἂν ἐλέγομεν. ΠΩΛ. Ναί.
ΧΑΙ. Εἰ δέ γε ἧςπερ Ἀριστοφῶν ὁ Ἀγλαοφῶντος ἢ ὁ*

P. 448. *καὶ γὰρ νῦν δὴ αὐτὰ τ.*] V. *δὴ νῦν* invitis codd. plerisque omnibus. Error longe creberrimus.

ῥᾳδίως ἀποκρινεῖ] Sic Clark. Vat. *ἀποκρινῇ*. Vett. editt. *ἀποκρίνῃ*. Mox *Τί δαί* Clark. em. cum aliis nonnullis pro *Τί δέ*.

B. *τίνα ἂν αὐτὸν*] Buttmannus coni. *τί ἂν αὐτόν*. Mox Clark. *ἆρα* pro *ἄρα*.

eo scire aveant, ii adeant Geelium Hist. Sophist. p. 164 seqq. Groen van Prinsterer. Prosopogr. Plat. p. 102 seqq. et Io. Meurs. Comment. in Apollon. Dyscol. p. 82. — Apud Platonem arrogans est, ut ipso magistro sibi videatur melius posse eloquentiae caussam defendere, in quo immemor iustitiae atque honestatis omnia tribuit potentiae, ut adeo non erubescat dicere malle se *ἀδικεῖν* quam *ἀδικεῖσθαι* et tyranni quamvis iniusti vitam esse beatissimam; v. p. 469. B. seqq. 471. Nimirum est adolescens novitiae disciplinae civili deditus et perniciosis aequalium opinionibus infectus.

Τί δὲ τοῦτο —] Ad *τί δὲ τοῦτο* intell. *διαφέρει*. cf. p. 497. E. Charmid. p. 164. A. ibique Heindorf. — *ἐὰν σοί γε ἱκανῶς*. Menon. p. 75. B: *ἱκανῶς σοι, ἢ ἄλλως πως ζητεῖς;* Phaedon. p. 71. D: *ἱκανῶς σοι, ἔφη, ἢ οὔ;* Plene De Rep. IV. p. 435. D: *ἐμοὶ — ἱκανῶς ἂν ἔχοι*.

B. *ἧςπερ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἡρ.*] Schol. *οὗτος οὐχ ὁ Σηλυμβριανός ἐστιν Ἡρόδικος, ἀλλ' ὁ Λεοντῖνος, Γοργίου ἀδελφός*. Utrumque confundit Routhius ad h. l. et Wyttenbach. ad Plutarch. de S. N. V. p. 50. cf. Groen van Prinsterer. Prosopograph. Platon. p. 193. et Heindorf. ad Phaedr. §. 2. Deinde codd. omnes cum vett. editt. *τίνα ἂν αὐτὸν ὠν*. Sed quum addatur: *οὐχ ὅπερ ἐκεῖνον;* Buttmannus Auctar. p. 507. *τί ἂν* legendum esse coniecit. Confirmat hanc suspicionem Olymp. Ms. Ciz., ubi liquido *τί ἂν* scriptum exstat, et probarunt Heindorf. ad Cratyl. p. 134. Matth. Gr. Gr. T. II. p. 769. ed. II. Dubito tamen, an nulla opus sit mutatione. Quidni enim recte dictum sit *τίνα*, etiamsi *ὅπερ* subsequitur? Etenim *ὅπερ* idem est quod *τίνος ὄνομα*. De formula *καλεῖν* s. *ὀνομάζειν τινά τι*, aliquem nomine aliquo appellare, v. ad Phaedon. p. 105. E. Sympos. p. 212. C. Phaedr. p. 238. A. Sensus igitur hic est: quemnam ipsum

ἀδελφὸς αὐτοῦ ἔμπειρος ἦν τέχνης, τίνα ἂν αὐτὸν ὀρθῶς
C ἐκαλοῦμεν; ΠΩΛ. Δῆλον, ὅτι ζωγράφον. ΧΑΙ. Νῦν
δ' ἐπειδὴ τίνος τέχνης ἐπιστήμων ἐστί, τίνα ἂν καλοῦντες
αὐτὸν ὀρθῶς καλοῖμεν; ΠΩΛ. Ὦ Χαιρεφῶν, πολλαὶ
τέχναι ἐν ἀνθρώποις εἰσὶν ἐκ τῶν ἐμπειριῶν ἐμπείρως
εὑρημέναι· ἐμπειρία μὲν γὰρ ποιεῖ τὸν αἰῶνα ἡμῶν πο-
ρεύεσθαι κατὰ τέχνην, ἀπειρία δὲ κατὰ τύχην. ἑκάστων
δὲ τούτων μεταλαμβάνουσιν ἄλλοι ἄλλων ἄλλως, τῶν δὲ
ἀρίστων οἱ ἄριστοι· ὧν καὶ Γοργίας ἐστὶν ὅδε, καὶ με-
τέχει τῆς καλλίστης τῶν τεχνῶν.

Cap. III. ΣΩ. Καλῶς γε, ὦ Γοργία, φαίνεται Πῶ-
D λος παρεσκευάσθαι εἰς λόγους· ἀλλὰ γὰρ ὃ ὑπέσχετο

C. *ἐπειδὴ τίνος τέχνης*] V. *τινὸς τ.*, quod correxit Heindorf. Libri mss. *ἐπειδή τινος*, quod etiam Clark. servat.

D. *Τὸ ἐρωτώμενον οὐ πάνυ μοι*] Sic Clark. Vat. *Δ*. Ven. *ΞΣ*. Par. BCIVW. Vind. 1. 2. 6. 7. novem Florentini, Bodl. Aug. Meerm. Vett. editt. post *Τὸ* inserunt *δή*.

πολὺ ἂν ἥδιον σέ] V. *σύ*. In Clark. Par. BCEFW. Vind. 1. 6. Flor. a. b. c. d. m. o. *σοί* scriptum. Recte *σέ* Vat. *Δ*. a pr. m. Ven. *ΞΣ*. Par. IV. Bodl. Aug. Meerm. Flor. f. s. Vind. 2. 7. et corr. Coisl. Par. CF.

recte appellaremus? nonne eo nomine diceremus quo illum? — Aristophontis pictoris mentionem facit Plin. N. H. XXXV, 11. Aglaophontis nomine duo commemorantur pictores, de quibus v. interpp. ad Plin. N. H. XXXV, 9. Qui hic nominatur, Polygnotum, filium suum, ipse pingendi arte instituisse dicitur. v. Suidas s. v. *Πολύγνωτος*. Inclaruit autem Polygnoti nomen adeo, ut inter nobilissimos artifices a scriptoribus numeretur. De eius operibus multa passim Plinius libr. XXXIII. et XXXV., qui eum etiam artis statuariae peritum fuisse narrat l. XXXIV, 8. Commemoratur etiam Ion. p. 532. E. Vid. de eo Boettiger. *Archäol. der Malerei* p. 261 seqq.

C. *Νῦν δ' ἐπειδὴ τίνος τέχνης* —] Pro vulg. *τινὸς* recte Heindorf. *τίνος* reposuit. De hac forma interrogationis v. Matth. Gr. §. 630. = Gr. amplior. p. 918. coll. Seidlero ad Sophocl. Antigon. v. 2. ed. Hermann. Vide etiam p. 449. A.

Ὦ Χαιρεφῶν, πολλαὶ τέχναι —] Aristotel. Metaphys. I, 1. ab Heindorfio laudatus: *ἡ μὲν γὰρ ἐμπειρία τέχνην ἐποίησεν, ὥς φησι Πῶλος ὀρθῶς λέγων, ἡ δ' ἀπειρία τύχην.* Citantur haec verba in Stobaei Floril. Sermon. IV. Ducta autem videntur ex libro quodam Poli, ut recte suspicatus est Routhius. Nam infra p. 462. *ΠΩΛ. ἀλλὰ τί σοι δοκεῖ ἡ ῥητορικὴ εἶναι; ΣΩ. πρᾶγμα, ὃ φὴς σὺ ποιῆσαι τέχνην ἐν τῷ συγγράμματι, ὃ ἐγὼ ἔναγχος ἀνέγνων κ. τ. λ.* Ad proxima *Καλῶς γε κ. τ. λ.* Olympiodorus: *καὶ γὰρ κατὰ τὸ ἀληθὲς ῥητορικῶς προήνεγκε τὸν λόγον, χρησάμενος παρίσοις τε καὶ ὁμοιοκαταλήκτοις.* Videlicet exprimit haec *ῥῆσις* Poli dicendi

Χαιρεφῶντι οὐ ποιεῖ. ΓΟΡ. Τί μάλιστα, ὦ Σώκρατες;
ΣΩ. Τὸ ἐρωτώμενον οὐ πάνυ μοι φαίνεται ἀποκρί-
νεσθαι. ΓΟΡ. Ἀλλὰ σύ, εἰ βούλει, ἐροῦ αὐτόν. ΣΩ.
Οὔκ, εἰ αὐτῷ γε σοὶ βουλομένῳ ἐστὶν ἀποκρίνεσθαι,
ἀλλὰ πολὺ ἂν ἥδιον σέ. δῆλος γάρ μοι Πῶλος καὶ ἐξ
ὧν εἴρηκεν, ὅτι τὴν καλουμένην ῥητορικὴν μᾶλλον με- E
μελέτηκεν ἢ διαλέγεσθαι. ΠΩΛ. Τί δή, ὦ Σώκρατες;
ΣΩ. Ὅτι, ὦ Πῶλε, ἐρομένου Χαιρεφῶντος τίνος Γορ-
γίας ἐπιστήμων τέχνης, ἐγκωμιάζεις μὲν αὐτοῦ τὴν τέχνην,
ὥςπερ τινὸς ψέγοντος, ἥτις δέ ἐστιν, οὐκ ἀπεκρίνω.
ΠΩΛ. Οὐ γὰρ ἀπεκρινάμην, ὅτι εἴη ἡ καλλίστη; ΣΩ.
Καὶ μάλα γε. ἀλλ' οὐδεὶς ἐρωτᾷ, ποία τις εἴη ἡ Γοργίου
τέχνη, ἀλλὰ τίς, καὶ ὅντινα δέοι καλεῖν τὸν Γοργίαν.

E. *ὅτι εἴη ἡ καλλίστη*] ἡ vulgo omissum reddiderunt codd. fere omnes, etiam Clark.

Καὶ μάλα γε] *γε*, quod ceteri libri et editi et manuscripti ignorant, exhibuit Vat. *Δ*.

οὐδεὶς ἐρωτᾷ, ποία τις εἴη] Bekkerus *ἠρώτα*, quod ipsi olim conieceramus. Sed nullus codex *ἠρώτα*. Nec praesens tempus caret defensione, licet optativus sequatur. Permutat enim Socrates hic temporum et modorum rationem, utpote rationem habens antegressae Poli responsionis: *ὅτι εἴη ἡ καλλίστη*.

rationem, qui sibi mirifice in verbis cognatis ac similiter cadentibus placebat. v. Philostrat. Vitt. Sophist. L. I. p. 500. coll. interpp. ad Phaedr. p. 267. C.

Cap. III. D. *Οὔκ, εἰ αὐτῷ γε* —] Recte Ficinus sententiam verborum expressit sic: si tu, Gorgia, respondere mihi velles, a te ipso libentius quaererem quam a Polo. De constructione verborum v. ad Phaedon. p. 78. B. Matth. Gr. §. 388. c. — *δῆλος γάρ μοι Πῶλος — ὅτι τὴν καλ.* i. e. *δῆλόν μοί ἐστιν, ὅτι Πῶλος κ. τ. λ.* Alias loco particulae *ὅτι* cum suo verbo ponitur participium, ut scribi potuerit etiam sic: *δῆλος γάρ μοι Πῶλός ἐστι μεμελετηκώς*. Sed nec illa ratio infrequens. v. Matth. §. 296. Latius autem hic usus patet, quam vulgo opinantur. Mox p. 449. B. C: *εἰσὶ μὲν — ἔνιαι τῶν ἀποκρίσεων ἀναγκαῖαι διὰ μακρῶν τοὺς λόγους ποιεῖσθαι*, h. e. *ἀναγκαῖόν ἐστιν ἐνίας κ. τ. λ.* Sophist. p. 242. B: *τὴν ὁδὸν ἀναγκαιοτάτην εἶναι ἡμῖν τρέπεσθαι.* Legg. I. p. 643. C: *τῶν μαθημάτων, ὅσα ἀναγκαῖα προμεμαθηκέναι, μανθάνειν.* Sophocl. Aiac. v. 634: *κρείσσων γὰρ Ἅιδᾳ κεύθων ὁ νοσῶν μάταν*, i. e. *κρεῖσσόν ἐστι τὸν μάταν νοσοῦντα Ἅιδᾳ κεύθειν*, ubi v. Lobeck.

E. *ἢ διαλέγεσθαι*] Transitur ad usum infinitivi, quia *μελετᾶν* pariter cum accusativo obiecti atque cum infinitivo verbi coniungi potuit. Quocirca praepostere Hirschig. *ἢ τὸ διαλέγεσθαι* scripsit.

καὶ ὅντινα δέοι] Relativa post interrogativa in eodem verborum ambitu frequenter inferri docuimus ad Criton. p. 122. Deinde ne quis in verbis *ὥςπερ τὰ ἔμπροσθέν σοι ὑπ. κ. τ. λ.* haereat, nihil hoc asyn-

ὥςπερ τὰ ἔμπροσθέν σοι ὑπετείνατο Χαιρεφῶν καὶ αὐτῷ
449 καλῶς καὶ διὰ βραχέων ἀπεκρίνω, καὶ νῦν οὕτως εἰπέ, τίς ἡ τέχνη καὶ τίνα Γοργίαν καλεῖν χρὴ ἡμᾶς. μᾶλλον δέ, ὦ Γοργία, αὐτὸς ἡμῖν εἰπέ, τίνα σε χρὴ καλεῖν ὡς τίνος ἐπιστήμονα τέχνης; ΓΟΡ. Τῆς ῥητορικῆς, ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Ῥήτορα ἄρα χρή σε καλεῖν; ΓΟΡ. Ἀγαθόν γε, ὦ Σώκρατες, εἰ δὴ ὅ γε εὔχομαι εἶναι, ὡς ἔφη Ὅμηρος. βούλει με καλεῖν. ΣΩ. Ἀλλὰ βούλομαι. ΓΟΡ. Κάλει δή. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἄλλους σε φῶμεν δυνατὸν εἶναι
B ποιεῖν; ΓΟΡ. Ἐπαγγέλλομαί γε δὴ ταῦτα οὐ μόνον ἐνθάδε, ἀλλὰ καὶ ἄλλοθι. ΣΩ. Ἆρ' οὖν ἐθελήσαις ἄν, ὦ

P. 449. *καὶ νῦν οὕτως εἰπέ*] Vulgo *καὶ νῦν οὖν οὕτως*. Sed *οὖν*, insolentius collocatum, errore natum est recteque omittitur in Clark. Coisl. Par. BCFW. Vind. 1. 6. et novem Florentinis. Defendi olim, nunc non defendam. Tenuit tamen Bekkerus. Mox Clark. rursus *ἆρα* pro *ἄρα*.

deto apud Platonem frequentius. De Republ. III. p. 413. D: *οὐκοῦν καὶ τρίτου εἴδους τοῦ τῆς γοητείας ἅμιλλαν ποιητέον καὶ θεατέον· ὥςπερ τοὺς πώλους ἐπὶ τοὺς ψόφους τε καὶ θορύβους ἄγοντες σκοποῦσιν εἰ φοβεροί, οὕτω νέους ὄντας εἰς δείματά τε κομιστέον κ. τ. λ.* Ibid. VI. p. 497. B. VIII. p. 557. C. Politic. p. 296. E. seq. Legg. II. p. 659. E. Menon. p. 70. E. Theaet. p. 172. D., ubi v. Heindorf. collat. annot. ad Phaedon. p. 33 seq. ed. nostr. Itaque male unus Flor.: *ὥςπερ δὲ τὰ ἔμπροσθεν*. Indidem fluxit quod vulgo post *νῦν* insertum legitur *οὖν*. — *ὑποτείνεσθαι* est interrogando et disputando supponere s. suggerere eoque aliquem sensim ad aliquid perducere et quasi *ὑποτιθέναι* s. *ὑποβάλλειν* ei quid respondendum sit, *unterbreiten*. Theaetet. p. 180. B: *τῷ τοι, ὦ φίλε Θεόδωρε, μᾶλλον σκεπτέον ἐξ ἀρχῆς, ὥςπερ αὐτοὶ ὑποτείνονται.* Eurip. Orest. v. 905: *ὑπὸ δ' ἔτεινε Τυνδάρεως λόγους τῷ σφὼ κατακτείνοντι τοιούτους λέγειν*, h. e. subiecit, suggessit, ut talia diceret, quibus Argivis persuaderet, quemadmodum verissime locum interpretatus est Schaefer.

P. 449. *καὶ νῦν οὕτως εἰπέ*] In hac verborum collocatione ne haereas, eodem modo Phaedon. p. 61. A: *ὥςπερ οἱ τοῖς θέουσι διακελευόμενοι, καὶ ἐμοὶ οὕτω τὸ ἐνύπνιον.* Phaedr. p. 230. D: *ὥςπερ γὰρ οἱ τὰ πεινῶντα θρέμματα — καρπὸν προσείοντες ἄγουσι, σὺ ἐμοὶ λόγους οὕτω προτείνων — φαίνει περιάξειν*, ubi plura dedimus. Falluntur qui nuper duce Hermanno post *ἀπεκρίνω* plenius distinxerunt.

τίνα σε χρὴ καλεῖν ὡς τίνος] Vide ad p. 448. C.

Ἀγαθόν γε —] H. e. egregium certe. — *ὅ γε εὔχομαι εἶναι.* Formula Homero sollemnis, nemini ignota. Notatur autem Gorgiae fastus et arrogantia, qui se ipse iactare solebat oratorem praestantem. —

Γοργία, ὥςπερ νῦν διαλεγόμεθα, διατελέσαι τὸ μὲν ἐρωτῶν, τὸ δ' ἀποκρινόμενος, τὸ δὲ μῆκος τῶν λόγων τοῦτο, οἷον καὶ Πῶλος ἤρξατο, εἰςαῦθις ἀποθέσθαι; ἀλλ', ὅπερ ὑπισχνεῖ, μὴ ψεύσῃ, ἀλλὰ ἐθέλησον κατὰ βραχὺ τὸ ἐρωτώμενον ἀποκρίνεσθαι. ΓΟΡ. Εἰσὶ μέν, ὦ Σώκρατες, ἔνιαι τῶν ἀποκρίσεων ἀναγκαῖαι διὰ μακρῶν τοὺς λόγους ποιεῖσθαι· οὐ μὴν ἀλλὰ πειράσομαί γε ὡς διὰ βραχυτάτων. καὶ γὰρ αὖ καὶ τοῦτο ἕν ἐστιν ὧν φημι, μηδένα ἂν ἐν βραχυτέροις ἐμοῦ τὰ αὐτὰ εἰπεῖν. ΣΩ. Τούτου μὴν δεῖ, ὦ Γοργία· καί μοι ἐπίδειξιν αὐτοῦ τούτου ποίησαι, τῆς βραχυλογίας, μακρολογίας δὲ εἰςαῦθις. C

B. *ἀποθέσθαι; ἀλλ', ὅπερ* —] Post *ἀποθέσθαι* Vind. 6. rec. Aug. Meerm. et Routhii Bodl. addunt *Ναί.* Sed v. ann.
τὸ ἐρωτώμενον ἀποκρίνεσθαι] V. *ἀποκρίνασθαι* invitis codd. Unus Par. E. aoristum tuetur cum Aug.
C. *δὲ εἰςαῦθις*] *εἰς αὖθις* Clark., ut solet.

καὶ ἄλλους — ποιεῖν, intell. *ῥήτορας ἀγαθούς.*

B. *ἀλλὰ καὶ ἄλλοθι*] Ita Gorgias Menon. p. 70. A. seqq. in Thessalia commoratus esse dicitur ibique magna cum laude sapientiam suam alios docuisse. Omnino ille multas videtur Graeciae regiones peragrasse. v. H. E. Foss. De Gorgia Leont. p. 24.

τὸ δὲ μῆκος τῶν λόγων κ. τ. λ.] Ridet sophistas, qui quum et *βραχυλογίας* et *μακρολογίας* se peritos profiterentur, tamen longis orationibus, una perpetuitate decurrentibus, utebantur, quo facilius possent animos audientium delinire atque fallere. conf. Phaedr. p. 267. B., ubi item de Gorgia sermo est, Protagor. p. 334. E. — Ante *ἀλλ', ὅπερ ὑπισχνεῖ* quod in aliquot codd. *Ναί* interpositum est, recte iudicavit Routhius orationem sine ullius responsi interiectione bene procedere. Nam etsi Gorgias nondum respondit, tamen Socrates, quoniam eum precibus suis satisfacturum sumit, hominem cum irrisione quadam admonere potest, ne fidem fallat. Quae ratio nescio cur displicuerit Buttmanno. Prorsus eodem modo nos loquimur: *Möchtest du wohl, Gorgias, so wie wir jetzt mit einander reden, die Sache beendigen —, die langen Reden aber für ein andermal bei Seite legen? — Aber dass du mir hältst, was du versprichst!* s. quod profiteris etc. Itaque *ὅπερ ὑπισχνεῖ* dicit propterea, quod significat confidere se Gorgiam desiderio suo iam satisfacere, neque opus est cum Astio corrigere *εἴπερ ὑπισχνεῖ.* Alteram illam lectionem iis deberi, qui hanc loquendi formam non perspexissent, non est quod dubites. — *ἐθέλησον — ἀποκρίνεσθαι,* promto et parato animo responde. v. ad Sympos. p. 183. A.

C. *ὡς διὰ βραχυτάτων*] *ὡς* iungendum est cum superlativo *βραχυτάτων,* ita ut sensus sit idem, ac si dixisset *ὡς οἷόν τε διὰ βραχυτάτων,* ut mox loquitur Socrates. — *Τούτου μὴν δεῖ,* hoc vero, breviloquentia, opus est.

ΓΟΡ. Ἀλλὰ ποιήσω, καὶ οὐδενὸς φήσεις βραχυλογωτέρου ἀκοῦσαι.

Cap. IV. ΣΩ. Φέρε δή· ῥητορικῆς γὰρ φὴς ἐπι-
D στήμων τέχνης εἶναι καὶ ποιῆσαι ἂν καὶ ἄλλον ῥήτορα
ἡ ῥητορικὴ περὶ τί τῶν ὄντων τυγχάνει οὖσα; ὥσπερ
ἡ ὑφαντικὴ περὶ τὴν τῶν ἱματίων ἐργασίαν· ἦ γάρ;
ΓΟΡ. Ναί. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἡ μουσικὴ περὶ τὴν τῶν
μελῶν ποίησιν; ΓΟΡ. Ναί. ΣΩ. Νὴ τὴν Ἥραν, ὦ Γορ-
γία, ἄγαμαί γε τὰς ἀποκρίσεις, ὅτι ἀποκρίνει ὡς οἷόν τε
διὰ βραχυτάτων. ΓΟΡ. Πάνυ γὰρ οἶμαι, ὦ Σώκρατες,
ἐπιεικῶς τοῦτο ποιεῖν. ΣΩ. Εὖ λέγεις. ἴθι δή μοι ἀπό-
κριναι οὕτω καὶ περὶ τῆς ῥητορικῆς, περὶ τί τῶν ὄντων
E ἐστὶν ἐπιστήμη; ΓΟΡ. Περὶ λόγους. ΣΩ. Ποίους τού-
τους, ὦ Γοργία; ἆρα οἳ δηλοῦσι τοὺς κάμνοντας ὡς ἂν

D. *ἄγαμαί γε τὰς ἀποκρίσεις*] Pro *γε* vulgo *σοῦ* erat, quod ex Clark. Vat. Δ. Coisl. Par. BCIFEVW. Vind. 1, 2. novem Flor. Aug. Meerm. aliis mutatum. Heindorfius *γέ σου* coniiciebat. Sed *σου* sapit glossema.

E. *λέγειν γε ποιεῖ δ.*] *ποιεῖν* Vat. Δ. Coisl. Par. BCFW. male.

Ἀρ' οὖν καί ἦν νῦν δὴ ἐλέγομεν] Post *οὖν* Vat. Δ. Par. V. Flor. c. d. et rec. Clark. Coisl. *οὐ* addunt, quod recepit Bekkerus, nos improbamus. In Clark. et sex aliis *καί* om., quod abiit, opinor,

Cap. IV. D. *ἡ ῥητορικὴ περὶ τί τῶν ὄντων τ.*] Routhius aliique scripserunt *περί τι τῶν ὄντων τ. οὖσα, ὥσπερ ἡ ὑφ.* Sed verissime observavit Heindorfius illa, *ἦ γάρ;* et *ναί*, tantummodo ad verba *ὥσπερ ἡ ὑφαντικὴ — ἐργασίαν* referri, praemissam autem hanc interrogationem: *ἡ ῥητορικὴ περὶ τί τ. ὄ. τ. οὖσα;* Platonici sermonis more iterari mox a Socrate: *ἴθι δή μοι ἀπόκριναι κ. τ. λ.* Itaque nos, quo magis pateret sententiarum ratio, post *τυγχάνει οὖσα* interrogandi notam posuimus. Latine haec possis reddere sic: Agedum, quoniam te artis rhetoricae peritum esse dicis, in quanam re rhetorica versatur? — veluti (h. e. exempli caussa) ars textoria in vestibus conficiendis occupatur: nonne?

Πάνυ γὰρ — ἐπιεικῶς] I. e. *ἱκανῶς;* vid. ad Criton. c. I. et Phaedon. c. LXVI. De iureiurando Socratis per Iunonem v. Apolog. Socrat. p. 24. E. ibique annot.

E. *Ποίους τούτους —;*] H. e. *ποῖοί εἰσιν οὗτοι, περὶ οὓς ἐστιν;* Nam iteranda est praepositio *περί* e praecedenti oratione. P. 450. A: *ἡ ἰατρικὴ ἄρα — περὶ λόγους ἐστί. Ναί. Τούς γε περὶ τὰ νοσήματα;* Menon. p. 80. C: *γιγνώσκω, οὗ ἕνεκά με εἰκά-*

διαιτώμενοι ὑγιαίνοιεν; ΓΟΡ. Οὔ. ΣΩ. Οὐκ ἄρα περὶ πάντας γε τοὺς λόγους ἡ ῥητορική ἐστιν. ΓΟΡ. Οὐ δῆτα. ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν λέγειν γε ποιεῖ δυνατούς. ΓΟΡ. Ναί. ΣΩ. Οὐκοῦν περὶ ὧνπερ λέγειν, καὶ φρονεῖν; ΓΟΡ. Πῶς γὰρ οὔ; ΣΩ. Ἆρ' οὖν καί, ἣν νῦν δὴ ἐλέγομεν, ἡ ἰατρικὴ περὶ τῶν καμνόντων ποιεῖ δυνατοὺς 450
εἶναι φρονεῖν καὶ λέγειν; ΓΟΡ. Ἀνάγκη. ΣΩ. Καὶ ἡ ἰατρικὴ ἄρα, ὡς ἔοικε, περὶ λόγους ἐστί. ΓΟΡ. Ναί. ΣΩ. Τούς γε περὶ τὰ νοσήματα; ΓΟΡ. Μάλιστα. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἡ γυμναστικὴ περὶ λόγους ἐστὶ τοὺς περὶ εὐεξίαν τε τῶν σωμάτων καὶ καχεξίαν; ΓΟΡ. Πάνυ γε. ΣΩ. Καὶ μὴν καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι, ὦ Γοργία, οὕτως ἔχουσιν· ἑκάστη αὐτῶν περὶ λόγους ἐστὶ τούτους, οἳ B
τυγχάνουσιν ὄντες περὶ τὸ πρᾶγμα, οὗ ἑκάστη ἐστὶν ἡ

in *οὐ*, quod iidem tuentur. Ergo parum caute Turr. Herm. alii novissimi: *Ἆρ' οὖν, ἣν νῦν δὴ λ.* Pro *ἐλέγομεν*, quod tuetur Vind. 6. Flor. f. s. et rec. Coisl., vett. editt. *λέγομεν*. Dein *ἡ ἰατρικὴ* Clark. Vat. Δ. Ven. Ξ Σ. Coisl. Par. B C V W. Bodl. Aug. Meerm. Vind. 1. 2. 6. 7. Flor. a. c. d. f. m. Legebatur *ἰατρικήν*. Verbum *ποιεῖ* post *καμνόντων* om. Clark. Coisl. Flor. B C E F V W. Vind. 6. Flor. a. c. f. m. o. s. Num igitur in his libris pro *εἶναι* scriptum fuit *ποιεῖ*? Nam *ποιεῖ* parum commode ex antegressis intelligi facile sentias, quum nova argumentationis pars ordiatur. Iniuria igitur illud delevit Hermann.

σας. ΜΕΝ. τίνος δὴ οἴει; Sympos. p. 202. B., ubi v. annot.

οἳ δηλοῦσι τοὺς κάμν.] I. e. *δηλοῦσι, ὡς ἂν οἱ κάμνοντες διαιτώμ. ὑγιαίνοιεν,* noto attractionis genere, de quo praeter alios v. interpp. ad Thucyd. I. c. 93. II. c. 45. Aristaen. Libr. I. Ep. 5. 17. Matthiae. Gr. §. 296. Platonica collegit Heusdius Specim. crit. p. 51 seqq.

ἣν νῦν δὴ ἐλέγομεν] Quod vulgo legebatur *ἣν νῦν δὴ λέγομεν*, id quoniam significat: *welche wir eben jetzt meinen*, quam nunc ipsum dicimus, ferri nullo modo potest. Nam de medendi arte paullo ante loquutus erat Socrates; in sermone proxime praecedenti dicendi artem memoravit. Itaque verum est *ἐλέγομεν*, quod restituendum vidit Heindorfius.

P. 450. *οὕτως ἔχουσιν· ἑκάστη αὐτῶν π. λ.*] Haec *ἀσυνδέτως* adduntur propterea, quod continent verborum antecedentium explicationem. Sympos. p. 218. C: *ἐγὼ δὲ οὑτωσὶ ἔχω· πάνυ ἀνόητον ἡγοῦμαι εἶναί σοι μὴ οὐ καὶ τοῦτο χαρίζεσθαι.* Apolog. Socrat. p. 25. A: *ἦ καὶ περὶ ἵππους οὕτω σοι δοκεῖ ἔχειν; οἱ μὲν βελτίους ποιοῦντες αὐτοὺς κ. τ. λ.* Infra p. 459. B. Plurima huius generis exempla notavimus Indic. ad Vol. I. s. v. Asyndeton.

τέχνη. ΓΟΡ. Φαίνεται. ΣΩ. Τί οὖν δή ποτε τὰς ἄλλας τέχνας οὐ ῥητορικὰς καλεῖς, οὔσας περὶ λόγους, εἴπερ ταύτην ῥητορικὴν καλεῖς, ἣ ἂν ᾖ περὶ λόγους; ΓΟΡ. Ὅτι, ὦ Σώκρατες, τῶν μὲν ἄλλων τεχνῶν περὶ χειρουργίας τε καὶ τοιαύτας πράξεις, ὡς ἔπος εἰπεῖν, πᾶσά ἐστιν ἡ ἐπιστήμη, τῆς δὲ ῥητορικῆς οὐδέν ἐστι τοιοῦτον χει-
C ρούργημα, ἀλλὰ πᾶσα ἡ πρᾶξις καὶ ἡ κύρωσις διὰ λόγων ἐστί. διὰ ταῦτ᾽ ἐγὼ τὴν ῥητορικὴν τέχνην ἀξιῶ εἶναι περὶ λόγους, ὀρθῶς λέγων, ὡς ἐγώ φημι.

Cap. V. ΣΩ. Ἆρ᾽ οὖν μανθάνω, οἵαν αὐτὴν βούλει καλεῖν; τάχα δὲ εἴσομαι σαφέστερον. ἀλλ᾽ ἀπόκριναι.

P. 450. B. *τὰς ἄλλας τέχνας*] Voc. *τέχνας* om. Ald. Bas. 1. Steph. invitis codd. Recte illud iam ed. Bas. 2. tuetur.
C. *Πασῶν δέ, οἶμαι*] *δέ* Vat. Δ. Bodl. pro vulg. *δή*. Proximum *τῶν* om. Vat. Δ. Ven. ΞΣ. Bodl. Vind. 2. 7. Aug. Meerm.

B. *περὶ χειρουργίας — χειρούργημα*] Schol.: *χειρούργημα καὶ κύρωσις οὐκ εἴρηται· αἱ δὲ λέξεις Γοργίου ἐγχώριοι. Λεοντῖνος γὰρ ἦν.* Deinde formula *ὡς ἔπος εἰπεῖν* referenda est ad proximum *πᾶσα*, propemodum omnis, ut p. 501. A. Mox D: *αἳ διὰ λόγου πᾶν περαίνουσι καὶ ἔργου, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἢ οὐδενὸς προσδέονται ἢ βραχέος πάνυ.* Phaedon. p. 66. A: *ἀπαλλαγεὶς ὀφθαλμῶν τε καὶ ὤτων καί, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ξύμπαντος τοῦ σώματος.* Apolog. Socr. p. 17. A: *καίτοι ἀληθές γε, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐδὲν εἰρήκασι.* Male Findeisen. interpretatur ut brevi dicam. Nec melius Astius: omnino, prorsus, reapse.

Cap. V. C. *Ἆρ᾽ οὖν μανθάνω — καλεῖν;*] Num igitur intelligo, qualem eam dicere velis? i. e. nondum mihi videor satis intelligere, qualem eam dicas. Nam eadem est particulae *ἆρα* ratio, quae Latinae num, ut ibi usurpetur, ubi responsio exspectatur negans id, de quo erat interrogatum. Quamquam alias, imprimis cum *οὖν* iuncta, etiam sic ponitur, ut affirmans responsio sequi debeat. v. Hermann. ad Viger. p. 823. Itaque prave olim edidit Heindorf. *Ἄρ᾽ οὖν*, ipsi postea improbatum, ut appareat ex eius annot. ad Protagor. §. 27. Coraes, quum non perspectam haberet vim huius interrogationis, invitis libris omnibus edidit *Ἀλλ᾽ οὐ μανθάνω*, quod ipsum vulgata lectione significatur. Neque Astius verum pervidit, qui haec Latine converterit sic: sane intelligo, qualem velis ipsam dicere, quam interpretationem sic defendere conatus est, ut *ἆρ᾽ οὖν* diceret positum esse extra interrogationem, quod, ut apud poetas fieri possit, apud prosae orationis scriptores fieri non potest. Et hoc si scriptor voluisset, profecto non potuisset addere haec: *τάχα δὲ εἴσομαι σαφέστερον*, qua formula indicari constat dubiam adhuc rei conditionem incertumque eventum. Euthyphr. p. 10. A: *σκεπτέον. οἶμαι μέντοι ἔγωγε τοῦτο νυνὶ καλῶς λέγεσθαι. ΣΩ.*

εἰσὶν ἡμῖν τέχναι· ἦ γάρ; ΓΟΡ. Ναί. ΣΩ. Πασῶν δέ, οἶμαι, τῶν τεχνῶν τῶν μὲν ἐργασία τὸ πολύ ἐστι καὶ λόγου βραχέος δέονται, ἔνιαι δὲ οὐδενός, ἀλλὰ τὸ τῆς τέχνης περαίνοιτο ἂν καὶ διὰ σιγῆς, οἷον γραφικὴ καὶ ἀνδριαντοποιία καὶ ἄλλαι πολλαί. τὰς τοιαύτας μοι δοκεῖς λέγειν, περὶ ἃς οὐ φῂς τὴν ῥητορικὴν εἶναι. ἢ οὔ; ΓΟΡ. D
Πάνυ μὲν οὖν καλῶς ὑπολαμβάνεις, ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Ετεραι δέ γέ εἰσι τῶν τεχνῶν, αἳ διὰ λόγου πᾶν περαίνουσι καὶ ἔργου, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἢ οὐδενὸς προςδέονται ἢ βραχέος πάνυ, οἷον ἀριθμητικὴ καὶ λογιστικὴ καὶ γεωμετρικὴ καὶ πεττευτική γε καὶ ἄλλαι πολλαὶ τέχναι, ὧν

D. *οἷον ἀριθμητικὴ καὶ λογιστικὴ*] Ante *ἀριθμητικὴ* articulum *ἡ* om. Vind. 1. 2. 7. Coisl. Sed ante *λογιστικὴ* et *γεωμετρικὴ* et *πεττευτικὴ* codd. omnes exceptis Par. E. Flor. f. x. Vind. 6. eundem ignorant. Quater eum sustulimus. v. annot.

τάχ', ὦ 'γαθέ, βέλτιον εἰσόμεθα. Sophist. p. 247. D: *τὸ ποῖον δή; λέγε, καὶ τάχα εἰσόμεθα.* Min. p. 314. C: *τάχα δὲ ἄμεινον εἰσόμεθα ὧδε.* Significat autem *τάχα* in hac formula statim, mox, usu apud prosae orationis scriptores rariore, v. Ruhnken. ad Tim. p. 151. Lennep. ad Phalar. Ep. 95. p. 267. Grammat. ap. Bekker. Anecdot. T. I. p. 309: *τάχα παρὰ τοῖς ποιηταῖς ἀντὶ τοῦ ταχέως· παρὰ δὲ τοῖς ῥήτορσι τὰ πολλὰ εὑρίσκεται ἀντὶ τοῦ ἴσως κείμενον.* Pro *ἴσως* dictum etiam hoc loco accepit Coraes, repugnante constanti usu scriptorum veterum, quem praeclare illustravit Fritschius Quaest. Luciann. p. 70. seq. Accedit quod pro *τάχα* passim etiam *αὐτίκα* dicitur, veluti ap. Eurip. Heraclid. v. 268: *πειρώμενος δὴ τοῦτό γ' αὐτίκ' εἴσομαι.* cfr. infra p. 466. A.

Πασῶν δέ, οἶμαι, τ. τ. τῶν μὲν — ἔνιαι δὲ οὐδενός] Post *τῶν μὲν* inferri debuit *τῶν δὲ οὔ*, sed mutatur structurae tenor propter interiecta verba *καὶ λόγου βραχέος δέονται.* Quod *ἔνιαι δέ* post *αἱ μέν* subiicitur, id nihil habet insolentiae. v. Matth. Gr. §. 288. 6. Neque hodie quisquam haerebit in genitivo *πασῶν τῶν τεχνῶν*, quem Findeisen. ab omissa praepositione *περί* pendere opinabatur. Vide, si tanti est, Matth. l. c. annot. 1.

D. *Πάνυ μὲν οὖν καλῶς ὑπολαμβάνεις*] Ne quis post *πάνυ μὲν οὖν* colo distinguendum putet, saepissime hae voces cum reliqua oratione una continuatione et perpetuitate coniunguntur. v. ad Phaedon. p. 82. A. Mox Coraes correxit *διὰ λόγου τὸ πᾶν περαίνουσι*, comparans p. 451. C: *ὅτι καὶ αὕτη λόγῳ κυροῦται τὰ πάντα.* ibid. B: *ὅτι καὶ αὕτη ἐστὶ τῶν λόγῳ τὸ πᾶν κυρουμένων.* ibid. D: *τῶν λόγῳ τὰ πάντα διαπραττομένων.* Sed in his locis articulus recte additur propterea, quod respicitur ad superiora, in quibus eadem sententia iam proposita erat; hic illo non opus est, quoniam res primum commemoratur, et *πᾶν περαίνουσι* significat unumquodque perficiunt.

οἷον ἀριθμητικὴ καὶ λο-

ἔνιαι σχεδόν τι ἴσους τοὺς λόγους ἔχουσι ταῖς πράξεσιν, αἱ δὲ πολλαὶ πλείους καὶ τὸ παράπαν πᾶσα ἡ πρᾶξις
E καὶ τὸ κῦρος αὐταῖς διὰ λόγων ἐστί. τῶν τοιούτων τινά μοι δοκεῖς λέγειν τὴν ῥητορικήν. ΓΟΡ. Ἀληθῆ λέγεις. ΣΩ. Ἀλλ' οὔτοι τούτων γε οὐδεμίαν οἶμαί σε βούλεσθαι ῥητορικὴν καλεῖν, οὐχ ὅτι τῷ ῥήματι οὕτως εἶπες, ὅτι ἡ διὰ λόγου τὸ κῦρος ἔχουσα ῥητορική ἐστι, καὶ ὑπολάβοι ἄν τις, εἰ βούλοιτο δυσχεραίνειν ἐν τοῖς λόγοις, Τὴν ἀριθμητικὴν ἄρα ῥητορικήν, ὦ Γοργία, λέγεις; ἀλλ' οὐκ οἶμαί σε οὔτε τὴν ἀριθμητικὴν οὔτε τὴν γεωμετρίαν
451 ῥητορικὴν λέγειν. ΓΟΡ. Ὀρθῶς γὰρ οἴει, ὦ Σώκρατες, καὶ δικαίως ὑπολαμβάνεις.

ἔνιαι σχεδόν τι ἴσους] V. γε ἴσους invitis codd.

E. *λέγειν τὴν ῥητορικήν*] λέγειν καὶ τὴν ῥ. Sed καὶ om. codd. omnes praeter Ven. Ξ.

Ἀλλ' οὔτοι τούτων γε] V. οὔτι. Sed οὔτοι Par. I., quod dedit Bekker. Recte.

δυσχεραίνειν ἐν τοῖς λ.] ἐν addidi ex Par. I. et Flor. x.

P. 451. *Ἴθι νῦν καὶ σὺ*] Bekker. ex uno Par. I. dedit ἴθι

γιστικὴ κ. τ. λ.] Artium nomina articulo carere posse nota hodie res est. v. Schaefer. Melet. crit. p. 5. Heindorf. ad Sophist. p. 442. Plurimi iique optimi codd. eum voci *ἀριθμητικὴ* praemittunt, ante cetera nomina omittunt, probante Bekkero. — Quod vero dicitur *καὶ πεττευτική γε*, mentio huius artis ideo extollitur, quia vel maxime cum actione coniuncta videri possit. De *καὶ — γε* in plurium rerum enumeratione usurpato v. ad Hipp. Mai. p. 301. A.

καὶ τὸ κῦρος αὐταῖς] Olympiod. Ms. *ἰδού, ἐπειδὴ Σωκράτης ὁ λέγων οὐκ εἶπε κύρωσις* (quod erat Siculorum linguae proprium), *ἀλλὰ κῦρος*.

E. *Ἀλλ' οὔτοι τούτων γε οὐδ.*] Neque tamen profecto harum ullam te existimo velle rhetoricam vocare. De *οὔτοι — γε* v. Hermann. ad Viger. p. 803 seq. — *οὐχ ὅτι τῷ ῥήματι*, quamquam verbis ita dixisti, ut recte interpretatur Heindorf. — De *οὐχ ὅτι*, quamquam, v. Schaefer. ad Lambert. Bos. p. 775 seq. Matth. Gr. §. 624. 3. c. Formula *τῷ ῥήματι* respondet nostro *dem Ausdrucke nach, den Worten nach*, atque opponitur *τῷ ἀληθεῖ*. Theaet. p. 166. D: *τὸν δὲ λόγον αὖ μὴ τῷ ῥήματί μου δίωκε, ἀλλ' ὧδε ἔτι σαφέστερον μάθε, τί λέγω.* Infra p. 489. B. Comparavit Heindorfius praeterea Phaedon. p. 102. B. De Republ. I. p. 340. D. Sic Euthydem. p. 304. E: *οὕτω γάρ πως καὶ εἶπε τοῖς ὀνόμασιν*, ubi v. ann. Aliam explicationis rationem iniit Astius ad Polit. p. 363., qui in universum, *im Allgemeinen*, interpretatur.

εἰ βούλοιτο δυσχεραίνειν

Cap. VI. ΣΩ. Ἴθι νῦν καὶ σὺ τὴν ἀπόκρισιν ἣν ἠρόμην διαπέρανον. ἐπεὶ γὰρ ἡ ῥητορικὴ τυγχάνει μὲν οὖσα τούτων τις τῶν τεχνῶν τῶν τὸ πολὺ λόγῳ χρωμένων, τυγχάνουσι δὲ καὶ ἄλλαι τοιαῦται οὖσαι, πειρῶ εἰπεῖν, ἡ περὶ τί ἐν λόγοις τὸ κῦρος ἔχουσα ῥητορική ἐστιν. ὥσπερ ἂν εἴ τίς με ἔροιτο ὧν νῦν δὴ ἔλεγον περὶ ἡστινοσοῦν τῶν τεχνῶν, Ὦ Σώκρατες, τίς ἐστιν ἡ ἀριθμητικὴ τέχνη; εἴποιμ' ἂν αὐτῷ, ὥσπερ σὺ ἄρτι, ὅτι τῶν B
διὰ λόγου τις τὸ κῦρος ἐχουσῶν. καὶ εἴ με ἐπανέροιτο· Τῶν περὶ τί; εἴποιμ' ἄν, ὅτι τῶν περὶ τὸ ἄρτιόν τε καὶ περιττὸν [γνῶσις], ὅσα ἂν ἑκάτερα τυγχάνοι ὄντα. εἰ δ' αὖ ἔροιτο· Τὴν δὲ λογιστικὴν τίνα καλεῖς τέχνην; εἴποιμ' ἄν, ὅτι καὶ αὕτη ἐστὶ τῶν λόγῳ τὸ πᾶν κυρουμένων.

οὖν καὶ σύ. Eam scripturam tenet etiam Flor. x. cum edit. Bas. 2. Sed v. ann.

ἡ ῥητορικὴ τυγχάνει] ἡ om. Clark. Coisl. Par. EFB. Vind. 6.

B. περιττὸν [γνῶσις]] Recte Bekkerus voc. γνῶσις ut suspectam uncis inclusit. Dein pro vulg. τυγχάνῃ eiusdem auctoritate ex Par. VW. Flor. m. reposuimus τυγχάνοι. Multi libri τυγχάνει.

τῶν λόγῳ τὸ πᾶν κ.] Heindorf. coni. τῶν λόγῳ τις τὸ π.

ἐν τοῖς λ.] si quis vellet verba tua premere et male interpretari neque sic accipere, quomodo vis. Vett. editt. δυσχεραίνειν τοῖς λόγοις, quod ineptum est, siquidem formula nunc non significat moleste ferre sermones, quod foret δυσχεραίνειν τοὺς λόγους vel τοῖς λόγοις (Isocrat. Panath. 275. A.), sed morosum esse ac difficilem in disserendo ideoque uti calumniis. Recepi igitur ἐν ex codd. aliquot, quod excidisse suspicabatur Heindorfius. Similiter infra p. 483. A: κακουργεῖς ἐν τοῖς λόγοις. Atque eadem prorsus verbi constructio reperitur Lysid. p. 214. E: Ὁ γὰρ λόγος ἡμῖν σημαίνει, ὅτι οἳ ἂν ὦσιν ἀγαθοί. Πάνυ γε, ἔφη, δοκεῖ. Καὶ ἐμοί, ἦν δ' ἐγώ, καίτοι δυσχεραίνω τί γε ἐν αὐτῷ. Sensum verborum recte declaravit Olympiodorus: εἴ τις θέλει δυσχεραίνειν καὶ φιλονεικεῖν, ὑπολάβοι ἄν σε τὴν ἀριθμητικὴν ῥητορικὴν λέγειν, ἐπειδὴ κἀκείνη περὶ λόγους· ἐγὼ δὲ οὐκ οἶμαί σε τοῦτο λέγειν.

Cap. VI. P. 451. Ἴθι νῦν καὶ σὺ τὴν ἀπόκρ.] Age, quum ego iam mentem ac sententiam meam declaraverim, nunc tu quoque tuum fac et absolve id, quod interrogavi. Nihil in his sollicitandum ac tenenda omnino optimorum librorum scriptura, quam alii corruperunt pro νῦν reponentes οὖν. Scilicet hos offendit Ἴθι sic nude positum.

B. ὅτι τῶν περὶ τὸ ἄρτιόν τε καὶ περιττὸν [γνῶσις]] Intellige ex superioribus τὸ κῦρος ἐχουσῶν. Ineptum est γνῶσις, quamvis in omnibus libris repertum.

καὶ εἰ ἐπανέροιτο, Ἡ περὶ τί; εἴποιμ' ἂν ὥςπερ οἱ ἐν τῷ
C δήμῳ συγγραφόμενοι, ὅτι τὰ μὲν ἄλλα καθάπερ ἡ ἀριθμητικὴ ἡ λογιστικὴ ἔχει· περὶ τὸ αὐτὸ γάρ ἐστι, τό τε ἄρτιον καὶ τὸ περιττόν· διαφέρει δὲ τοσοῦτον, ὅτι καὶ πρὸς αὑτὰ καὶ πρὸς ἄλληλα πῶς ἔχει πλήθους ἐπισκοπεῖ τὸ περιττὸν καὶ τὸ ἄρτιον ἡ λογιστική. καὶ εἴ τις τὴν ἀστρονομίαν ἀνέροιτο, ἐμοῦ λέγοντος, ὅτι καὶ αὕτη λόγῳ κυροῦται τὰ πάντα. Οἱ δὲ λόγοι οἱ τῆς ἀστρονο-

Ἡ περὶ τί; εἴποιμ' ἂν] ἡ accessit e Clark. Vat. Δ. Coisl. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. BCEFVW. Bodl. Aug. Meerm. Flor. a. b. c. d. m. o. x.

C. καθάπερ ἡ ἀριθμητικὴ ἡ λογιστικὴ] Ante ἡ λογιστικὴ vulgo καὶ inserebatur, quod codd. fere omnes cum Aldo omittunt. Dein πρὸς αὑτὰ pro πρὸς αὐτὰ de Heindorfii sententia scripsimus.

ὥςπερ οἱ ἐν τῷ δήμῳ συγγραφόμενοι] Scholiasta ad h. l.: Ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐπὶ τῇ τῶν ψηφισμάτων ἢ νόμων εἰςηγήσει ὁ κῆρυξ ἐπὶ μὲν τοῦ πρώτου ψηφίσματος ἢ νόμου τό τε ὄνομα τοῦ ψηφιζομένου καὶ τιθέντος τὸν νόμον καὶ δὴ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ τοῦ δήμου ἔλεγεν, οἷον, Δημοσθένης Δημοσθένους, Παιανιεύς, ψηφίζεται τάδε. Εἰ δὲ ἔμελλε πάλιν ὁ αὐτὸς ψηφίζεσθαι, ἔλεγεν ὁ κῆρυξ, ἵνα μὴ περιττολογῇ· Τὰ μὲν ἄλλα κατὰ ταὐτά, ψηφίζεται δὴ καὶ τάδε. Οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ τοῦδε· Τὰ μὲν ἄλλα καθάπερ ἡ ἀριθμητικὴ καὶ ἡ λογιστικὴ ἔχει. Olympiodorus: πάλαι εἰ εἶχέ τις ψήφισμα ἢ νόμον ἢ ἄλλο τι εἰπεῖν, ὁ κῆρυξ ἔλεγε τό τε ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸν δῆμον καὶ τὸν πατέρα, οἷον, Δημοσθένης Δημοσθένους, Παιανιεύς. Εἰ τοίνυν πλείονα εἶχεν ἀναγνῶναι ψηφίσματα, ἐν τῷ α' ψηφίσματι ὁ κῆρυξ ἔλεγε τὸ ὄνομα τοῦ γράψαντος καὶ τοῦ πατρὸς τούτου καὶ τοῦ δήμου· ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς ψηφίσμασιν, ἵνα μὴ περιττολογῇ, ἔλεγε τὰ μὲν ἄλλα ὁμοίως κ. τ. λ. Ad verba scholiastae Coraes Addend. p. 361. ita commentatur: „Διατελῶ, inquit, οὐδὲν ἧττον ἀγνοῶν, τίνες εἰσὶν „οἱ ἐν τῷ δήμῳ συγγραφόμενοι". Μῶν λέγει τοὺς ἐργολάβους (entrepreneurs), τουτέστι τοὺς παρὰ τοῦ δήμου ἔργον τινὸς δημοσίου, οἷον τειχῶν, λιμένων, νεωρίων, τριήρων, κατασκευὴν μισθοῦ λαμβάνοντας· τούτους γὰρ εἰκὸς συγγραφὴν πρὸς τοὺς ἐργοδότας ποιεῖσθαι, ὁρίζουσαν πάνθ' ἃ προςεῖναι τῷ ἔργῳ ἔδει, καὶ ὧν μὴ προςόντων, ἐξῆν τοῖς ἐργοδόταις ἀπείπασθαι τὸν μισθόν. Οἷον ἐγίνετο καὶ ἐπὶ τῶν ἰδίων, ὡς ἔστι συλλογίσασθαι ἐξ ὧν Δημοσθένης (περὶ στεφ. σελ. 268.) φησίν· Ἔπειτα σύ, τοιαῦτα ποιῶν, λέγεις, ἃ δεῖ προςεῖναι τῷ δημοτικῷ, ὥςπερ ἀνδριάντα ἐκδεδωκὼς κατὰ συγγραφήν, εἶτ', οὐκ ἔχοντα ἃ προςῆκεν ἐκ τῆς συγγραφῆς, κομιζόμενος." Conf. Boeckh. ad Inscriptt. Att. I. num. 84. p. 124: „Formula τὰ μὲν ἄλλα καθάπερ τῇ βουλῇ (δοκεῖ) usitata. — Hinc explicandus Plato Gorg. p. 451. B., quae nec schol. nec interpp. recte intellexerunt." Cogitandum de scribis publicis, de quibus v. Schoemann. De Comitiis publ. p. 118. Diversum est Phaedon.

μίας, εἰ φαίη, περὶ τί εἰσιν, ὦ Σώκρατες; εἴποιμ' ἂν, ὅτι περὶ τὴν τῶν ἄστρων φορὰν καὶ ἡλίου καὶ σελήνης, D πῶς πρὸς ἄλληλα τάχους ἔχει. ΓΟΡ. Ὀρθῶς γε λέγων σύ, ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Ἴθι δὴ καὶ σύ, ὦ Γοργία. τυγχάνει μὲν γὰρ δὴ ἡ ῥητορικὴ οὖσα τῶν λόγῳ τὰ πάντα διαπραττομένων τε καὶ κυρουμένων τις. ἦ γάρ; ΓΟΡ. Ἔστι ταῦτα. ΣΩ. Λέγε δὴ τῶν περὶ τί; * τί * ἐστι τοῦτο τῶν ὄντων, περὶ οὗ οὗτοι οἱ λόγοι εἰσίν, οἷς ἡ

D. ἡ ῥητορικὴ οὖσα] V. οὖσα ἡ ῥητορική, quem verborum ordinem libri paucissimi neque ii optimi tuentur. Dein pro κυρουμένων τις Clark. Par. F W. Vind. 6. κυρομ. τινῶν, errore. Hermann. τις ut suspectum seclusit.

περὶ τί; * τί * ἐστι τ.] Alterum τί de coniectura Heindorfii inserui. Heusdius τῶν ante περὶ τί deleri et περὶ ante τὰ μέγιστα addi voluit. Dein Hirschig. em. περὶ ὃ οὗτοι.

p. 102. D: ἔοικά γε καὶ ξυγγραφικῶς ἐρεῖν.

C. περὶ τὸ αὐτὸ γάρ ἐστι, τό τε ἄρτιον καὶ τὸ περιττόν] Deerat vulgo post ἐστι interpunctio, quam perspicuitatis caussa restituendam putavimus. Nam haec: τό τε ἄρτιον κ. τὸ περιττόν, per appositionem adiecta sunt pronomini αὐτό. Proxima connectas sic: ὅτι ἡ λογιστικὴ ἐπισκοπεῖ τὸ περιττὸν καὶ τὸ ἄρτιον, πῶς ἔχει πλήθους καὶ πρὸς αὑτὰ καὶ πρὸς ἄλληλα. Ad haec optime scholiastes: πρὸς αὑτά· ὡς ὅταν ἄρτιος πρὸς ἄρτιον ἢ περιττὸς πρὸς περιττὸν πολλαπλασιασθῇ· πρὸς ἄλληλα δέ, ὅταν περιττὸς καὶ ἄρτιος ἢ ἀνάπαλιν.

διαφέρει δὲ τοσοῦτον —] De arithmeticae et logisticae discrimine audias Schol. ad Charmid. p. 165. E: λογιστική ἐστιν ἡ θεωρία τῶν ἀριθμητῶν, οὐχὶ δὲ τῶν ἀριθμῶν μεταχειριστική, οὐ τὸν ὄντως ἀριθμὸν λαμβάνουσα, ἀλλ' ὑποτιθεμένη τὸ μὲν ἓν ὡς μονάδα, τὸ δὲ ἀριθμητὸν ὡς ἀριθμόν, οἷον τὰ τρία τριάδα εἶναι καὶ τὰ δέκα δεκάδα· ἐφ' ὧν ἐπάγει τὰ κατὰ ἀριθμητικὴν θεωρήματα κ. τ. λ. Optime de veterum Graecorum λογιστικῇ et ἀριθμητικῇ disseruit vir praestantissimus Otto Schulzius ad interpret. German. Diophanti p. XLVII seq.

Οἱ δὲ λόγοι οἱ τῆς ἀστρονομίας, εἰ φαίη, περὶ τί εἰσιν —;] Recte Heindorfius iudicavit his verbis superiora illa: καὶ εἴ τις τὴν ἀστρονομίαν ἀνέροιτο, explicatius repeti et inculcari. — Οἱ λόγοι τῆς ἀστρονομίας sunt οἱ λόγοι, οἷς ἡ ἀστρονομία χρῆται, ut patet e §. D., ut non probanda sit lectio quorundam librorum Οἱ δὲ λόγοι οἱ περὶ τῆς ἀστρονομίας.

D. Ὀρθῶς γε λέγων σύ] Quod γε in Flor. d. et Paris. I. omissum et in Flor. b. in γὰρ mutatum est, id constanti repugnat Platonis consuetudini. Sympos. p. 174. E: καλῶς γ', ἔφη, ποιῶν σύ. Charmid. p. 156. A: καλῶς γε σύ, ἦν δ' ἐγώ, ποιῶν. Sed vide quae collegerunt Wyttenbach. Epist. crit. p. 26 seq. Heindorf. ad Charmid. p. 26. Astius ad Phaedr. p. 253. coll. nostra annotat. ad Sympos. p. 26 seq. Theaet. p. 181. D. De proximis conf. Alcibiad. I. p. 108. C: ἴθι καὶ σύ· — εἰπὲ πρῶτον, τίς ἡ τέχνη. De Rep. IX, 577. C: ἴθι δή μοι.

Λέγε δὴ τῶν περὶ τί; τί

ῥητορικὴ χρῆται; ΓΟΡ. Τὰ μέγιστα τῶν ἀνθρωπείων πραγμάτων, ὦ Σώκρατες, καὶ ἄριστα.

Cap. VII. ΣΩ. Ἀλλ', ὦ Γοργία, ἀμφισβητήσιμον
E καὶ τοῦτο λέγεις καὶ οὐδέν πω σαφές. οἴομαι γάρ σε ἀκηκοέναι ἐν τοῖς συμποσίοις ᾀδόντων ἀνθρώπων τοῦτο τὸ σκολιόν, ἐν ᾧ καταριθμοῦνται ᾄδοντες, ὅτι ὑγιαίνειν μὲν ἄριστόν ἐστι, τὸ δὲ δεύτερον καλὸν γενέσθαι, τρίτον δέ, ὥς φησιν ὁ ποιητὴς τοῦ σκολιοῦ, τὸ πλουτεῖν ἀδόλως. ΓΟΡ. Ἀκήκοα γάρ· ἀλλὰ πρὸς τί τοῦτο λέγεις; ΣΩ.
452 Ὅτι σοι αὐτίκ' ἂν παρασταῖεν οἱ δημιουργοὶ τούτων ὧν ἐπῄνεσεν ὁ τὸ σκολιὸν ποιήσας, ἰατρός τε καὶ παιδοτρίβης καὶ χρηματιστής, καὶ εἴποι πρῶτον μὲν ὁ ἰατρός, ὅτι, Ὦ Σώκρατες, ἐξαπατᾷ σε Γοργίας· οὐ γάρ ἐστιν

E. *οἴομαι γάρ σε ἀκηκ.*] *οἶμαι* Ven. ΞΣ. Par. I. Vind. 6. Aug. Meerm. Flor. x. De utriusque formae discrimine ambigunt grammatici. v. Thomas Mag. p. 645. Phavorin. c. 1340, 55. Fischer. ad Weller. III, 1. p. 139. Buttmann. Gr. amplior. II. p. 195. Matthiae. Gr. T. I. s. v. Schaefer. ad Demosthen. Appar. IV. p. 102. Benseler. ad Isocrat. Areopagit. p. 75 seqq. Illud exploratum habemus, in parenthesi et responsione unice *οἶμαι*, formam contractam, usurpari, alias utramque formam regnare, hoc tamen discrimine, ut *οἴομαι*, sicuti ambitu et litteris, ita etiam vi et gravitate videatur esse ponderosius. Quamquam hoc ipsum saepenumero e scribentium sensu suspensum est.

τρίτον δέ] *τὸ τρίτον δέ* Vind. 2. 6.

ὥς φησιν ὁ π. τοῦ σκολιοῦ] Eiecta haec vult Hirschig.

ἐστι τοῦτο —;] Alterum *τί*, quod in libris deest, de praeclara Heindorfii coniectura restituimus. P. 451. B: *καὶ εἴ με ἐπανέροιτο, τῶν περὶ τί;* Apte sic Gorgias respondet: *τὰ μέγιστα τ. ἀνθρ. κ. τ. λ.* Flor. f. s. habent *Λέγε δή, τί ἐστι τοῦτο τῶν ὄντων;* quod Astio placet; nobis ex correctione ortum videtur.

Cap. VII. E. *τοῦτο τὸ σκολιόν, ἐν ᾧ —*] Schol. *τὸ σκολιὸν τοῦτο οἱ μὲν Σιμωνίδου* (v. Clem. Al. Strom. IV. p. 573. Theodoret. Serm. II. p. 63 seq.) *φασίν, οἱ δὲ Ἐπιχάρμου. ἔστι δὲ τοιοῦτον· Ὑγιαίνειν μὲν ἄριστον ἀνδρὶ θνατῷ· Δεύτερον δὲ φυὰν καλὸν γενέσθαι· Τὸ δὲ τρίτον πλουτεῖν ἀδόλως· Τέταρτον δὲ ἡβᾶν μετὰ φίλων. Τοῦτο δὲ τὸ τελευταῖον παραλέλειπται ὡς μὴ πρὸς ὃ βούλεται Πλάτων χρήσιμον ὄν.* v. Ilgen. Scol. p. 25 seq. Grotefend. in Schweighaeus. Animadv. ad Athen. XV. c. 14. T. VIII. p. 262. Iacobs ad Antholog. Gr. T. I. p. 208 seq. Schneidewin. Simon. Reliq. p. 54 seq. Argumentum huius scolii Plato affert etiam Legg. I. p. 631. C. II. p. 661. A. coll. IX. 870. B., attingit Euthydem. p. 279. A. B. Phileb. p. 48. D. seqq.

P. 452. *ἰατρός τε καὶ παιδοτρίβης*] Quod Heindorfius putabat scribendum esse *ὁ*

ἡ τούτου τέχνη περὶ τὸ μέγιστον ἀγαθὸν τοῖς ἀνθρώ-
ποις, ἀλλ' ἡ ἐμή. εἰ οὖν αὐτὸν ἐγὼ ἐροίμην· Σὺ δὲ τίς
ὢν ταῦτα λέγεις; εἴποι ἂν ἴσως, ὅτι Ἰατρός. Τί
οὖν λέγεις; ἦ τὸ τῆς σῆς τέχνης ἔργον μέγιστόν
ἐστιν ἀγαθόν; Πῶς γὰρ οὔ, φαίη ἂν ἴσως, ὦ Σώκρατες,
ὑγίεια; τί δ' ἐστὶ μεῖζον ἀγαθὸν ἀνθρώποις ὑγι- B
είας; Εἰ δ' αὖ μετὰ τοῦτον ὁ παιδοτρίβης εἴποι, ὅτι
Θαυμάζοιμι τἄν, ὦ Σώκρατες, καὶ αὐτός, εἴ σοι ἔχοι
Γοργίας μεῖζον ἀγαθὸν ἐπιδεῖξαι τῆς αὑτοῦ τέχνης ἢ
ἐγὼ τῆς ἐμῆς, εἴποιμ' ἂν αὖ καὶ πρὸς τοῦτον· Σὺ δὲ
δὴ τίς εἶ, ὦ ἄνθρωπε; καὶ τί τὸ σὸν ἔργον; Παιδοτρί-
βης, φαίη ἄν, τὸ δ' ἔργον μού ἐστι καλούς τε καὶ ἰσχυ-
ροὺς ποιεῖν τοὺς ἀνθρώπους τὰ σώματα. Μετὰ δὲ τὸν

πρὸς τί τοῦτο λέγεις;] V. *λέγεις τοῦτο*, quod est etiam in Par. EF. Flor. b. f. et Bodl. Routhii.

P. 452. *αὐτίκ' ἂν παρασταῖεν*] *ἂν* om. Clark. Par. EFIW. Vind. 6. Flor. f. s. errore.

ὦ Σώκρ., ὑγίεια] Voc. *ὑγίεια* male suspectat Hirschig.

B. *Θαυμάζοιμι τἄν*] V. *τ' ἄν*. Inde cum Hermanno fecimus *τἄν*, i. e. *τοι ἄν*, Bekkerus invitis libris *γ' ἄν*, aliis assentientibus. Dein *ἔχοι Γοργίας* Clark. Coisl. Par. BCFV. Flor. a. c. d. m. o. et corr. Vat. Δ. Vind. 1. Sed recte se habet etiam indicativus, quamquam cedendum cum Herm. librorum plurimorum auctoritati.

Μετὰ δὲ τὸν παιδοτρ.] Pro vulg. *δή*, cui certe in hac enumeratione non est locus, suppeditarunt Vat. Δ. Ven. ΞΣ. Vind. 2. 7. Meermann. *δέ*, quod nuperrime rursus expulsum videmus.

ἰατρός τε κ. π., inserto articulo, vere monuit Buttmannus huic coniecturae obstare positum voculae *τε*, quae ita collocari debuerit: *ὅ τε ἰατρὸς καὶ π.* Olympiodorus: *τὸν παιδοτρίβην μετὰ τὸν ἰατρὸν εἶπεν, ἐπειδὴ ὁ μὲν ἰατρὸς περὶ τὰ στοιχεῖα αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ καταγίγνεται, ὁ δὲ παιδοτρίβης περὶ τὴν σύνθεσιν αὐτῶν καὶ τὴν τοιάνδε τῶν μορίων συνθήκην καὶ τὸ κάλλος αὐτῶν.* v. ad Criton. p. 47. B.

B. *εἴ σοι ἔχοι Γοργίας*—] Inviti paene cessimus librorum auctoritati optativum pro indicativo *ἔχει* vulgo perscripto exhibentium. Nam indicativo servato hoc dicitur: Mirer sane, si revera Gorgias, ut tu quidem ais, maius aliquod bonum suae artis ostendere possit. Apolog. Socrat. p. 25. B: *πολλὴ γὰρ ἄν τις εὐδαιμονία εἴη περὶ τοὺς νέους, εἰ εἷς μὲν μόνος αὐτοὺς διαφθείρει, οἱ δ' ἄλλοι ὠφελοῦσιν.* Ibid. p. 30. B. p. 37. B. al., qui loci huic nostro omni ex parte similes sunt. Loquitur vero paedotribes ita, ut collocutoris mentem potius quam suam ipsius opinionem respiciat. Germanice prorsus eodem modo dixeris: *Wundern würde auch ich mich, wenn Gorgias wirklich ein grösseres Gut aufzeigen kann.* Sed v. ad Apolog. p. 25. C. Matth. Gr. §. 524. 1.

παιδοτρίβην εἴποι ἂν ὁ χρηματιστής, ὡς ἐγῷμαι, πάνυ
C καταφρονῶν ἁπάντων, Σκόπει δῆτα, ὦ Σώκρατες, ἐάν σοι πλούτου φανῇ τι μεῖζον ἀγαθὸν ὂν ἢ παρὰ Γοργίᾳ ἢ παρ' ἄλλῳ ὁτῳοῦν. φαῖμεν ἂν οὖν πρὸς αὐτόν· Τί δὲ δή; ἦ σὺ τούτου δημιουργός; Φαίη ἄν. Τίς ὤν; Χρηματιστής. Τί οὖν; κρίνεις σὺ μέγιστον ἀνθρώποις ἀγαθὸν εἶναι πλοῦτον; φήσομεν. Πῶς γὰρ οὔκ; ἐρεῖ. Καὶ μὴν ἀμφισβητεῖ γε Γοργίας ὅδε τὴν παρ' αὐτῷ τέχνην μείζονος ἀγαθοῦ αἰτίαν εἶναι ἢ τὴν σήν, φαῖμεν ἂν ἡμεῖς. δῆλον οὖν, ὅτι τὸ μετὰ τοῦτο ἔροιτ' ἄν· Καὶ
D τί ἐστι τοῦτο τὸ ἀγαθόν; ἀποκρινάσθω Γοργίας. Ἴθι οὖν νομίσας, ὦ Γοργία, ἐρωτᾶσθαι καὶ ὑπ' ἐκείνων καὶ ὑπ' ἐμοῦ, ἀπόκριναι, τί ἐστι τοῦτο, ὃ φῄς σὺ μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι τοῖς ἀνθρώποις καὶ σὲ δημιουργὸν εἶναι

C. *ἦ σὺ τούτου δημ.*] *ἦ*, vulgo omissum illud, restituerunt Clark. Vat. *Δ*. Ven. *ΞΣ*. Vind. 2. Par. BCV. Bodl. Aug. Meerm. Flor. a. b. c. d. m.

τὴν παρ' αὐτῷ τέχνην] *αὐτῷ* Par. V. probante Bekkero.

καταφρονῶν ἁπάντων] Ad haec Olympiod.: *ἰδού, οὐκέτι τὸ ἀδόλως προσέθηκεν, ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ χρηματιστὴς λέγει, ὃς πάντων καταφρονεῖ.*

C. *Καὶ μὴν ἀμφισβητεῖ γε Γ.*] *Ἀμφισβητεῖν* hic est in aliam sententiam discedentem contendere, ut saepe.

D. *καὶ σὲ δημιουργὸν εἶναι αὐτοῦ*] Deflexit a relativo pronomine ad usum demonstrativi. Debebat enim pergere sic: *καὶ οὗ σὲ φῂς δημιουργὸν εἶναι.* Sed nihil hoc usitatius, ubi relativum alio casu repetendum esset. Phileb. p. 12. B: *ἣν ὅδε Ἀφροδίτην μὲν λέγεσθαί φησι, τὸ δ' ἀληθέστατον αὐτῆς ὄνομα Ἡδονὴν εἶναι.* De Republ. p. 505. E: *ὃ δὴ διώκει μὲν ἅπασα ψυχὴ καὶ τούτου ἕνεκα πάντα πράττει.* Lachet. p. 192. A: *ὃ καὶ ἐν τῷ τρέχειν τυγχάνει ὂν ἡμῖν καὶ ἐν τῷ κιθαρίζειν — καὶ σχεδόν τι αὐτὸ κεκτήμεθα, οὗ καὶ πέρι ἄξιον λέγειν κ. τ. λ.* Prot. p. 313. B. Buttm. Gr. §. 138. II. 4. Matth. §. 469. — De illo *ἅμα μὲν — ἅμα δέ* et de Lat. simul — simul v. ad Phaedon. p. 108. D. ed. nostr. — Pro *τοῦ ἄλλων ἄρχειν* Heindorfius *τοῦ τῶν ἄλλων ἄρχειν* scribendum coniecit, eamque coniecturam Coraes recepit. Sed etsi Bodl. Routhii pro *τοῦ ἄλλων* exhibet *τῶν ἄλλων*, tamen vulgatam lectionem retinendam iudicamus. Quid enim est, quod articulum *τῶν* in hac sententia abesse non posse cum Heindorfio arbitremur? Estne satis recte dictum, quod Gorgias artem rhetoricam ait hoc efficere, ut aliis imperemus in sua quisque civitate? an ullo argumento effici poterit, ut dicendum fuisse credamus ceteris imperare?

αὐτοῦ; ΓΟΡ. Ὅπερ ἐστιν, ὦ Σώκρατες, τῇ ἀληθείᾳ μέγιστον ἀγαθὸν καὶ αἴτιον ἅμα μὲν ἐλευθερίας αὐτοῖς τοῖς ἀνθρώποις, ἅμα δὲ τοῦ ἄλλων ἄρχειν ἐν τῇ αὐτοῦ πόλει ἑκάστῳ. ΣΩ. Τί οὖν δὴ τοῦτο λέγεις; ΓΟΡ.
Τὸ πείθειν ἔγωγ' οἷόν τ' εἶναι τοῖς λόγοις καὶ ἐν δικαστη- E
ρίῳ δικαστὰς καὶ ἐν βουλευτηρίῳ βουλευτὰς καὶ ἐν ἐκκλησίᾳ ἐκκλησιαστὰς καὶ ἐν ἄλλῳ ξυλλόγῳ παντί, ὅστις ἂν πολιτικὸς ξύλλογος γίγνηται. καίτοι ἐν ταύτῃ τῇ δυνάμει δοῦλον μὲν ἕξεις τὸν ἰατρόν, δοῦλον δὲ τὸν παιδοτρίβην· ὁ δὲ χρηματιστὴς οὗτος ἄλλῳ ἀναφανήσεται χρηματιζόμενος καὶ οὐχ αὑτῷ, ἀλλὰ σοὶ τῷ δυναμένῳ λέγειν καὶ πείθειν τὰ πλήθη.

Cap. VIII. ΣΩ. Νῦν μοι δοκεῖς δηλῶσαι, ὦ Γορ-
γία, ἐγγύτατα τὴν ῥητορικὴν ἥντινα τέχνην ἡγεῖ εἶναι. 453

D. *τοῦ ἄλλων ἄρχειν*] Bodl. Routhii pro *τοῦ ἄλλων* habet
ει
τῶν ἄλλων. Flor. x. *τὴν τῶν ἄλλων ἄρχην*. Heindorf. coni. *τοῦ τῶν ἄλλων*.

Ceterum de hac Gorgiae sententia Phileb. p. 58. A: *ἤκουον μὲν ἔγωγε ἑκάστοτε Γοργίου πολλάκις, ὡς ἡ τοῦ πείθειν (δύναμις) πολὺ διαφέροι πασῶν τεχνῶν· πάντα γὰρ ὑφ' αὑτῇ δοῦλα δι' ἑκόντων, ἀλλ' οὐ διὰ βίας ποιοῖτο καὶ μακρῷ πασῶν ἀρίστη εἴη τῶν τεχνῶν.* Similiter Meno, Gorgiae discipulus, de virtutis natura interrogatus in cognomine dialogo p. 73. C. respondet: *τί ἄλλο γ' ἢ ἄρχειν οἷόν τ' εἶναι τῶν ἀνθρώπων;* conf. Phaedr. p. 268. A.

E. *καὶ ἐν ἄλλῳ ξυλλόγῳ παντὶ κ. τ. λ.*] Facile intelligas *τοὺς συλλεγέντας*, neque audiendus est Findeisen., qui *πάντα* vel *πάντας* scribendum coniecit. — *ἐν ταύτῃ τῇ δυνάμει*, hac dicendi facultate instructus, *im Besitz dieser Macht.* conf. Brunck. ad Aristoph. Plut. v. 765. Elmsley. ad Oed. Tyr. v. 140. Segear ad Lucian. Dial. Deor. p. 73. ed. Lehm. Matthiae. Gr. §. 396. ann. 2. — *ὁ δὲ χρηματιστὴς οὗτος* dictum est cum contemtu: fenerator vero iste, quem ceteros omnes despicere dicebas. De hoc usu pronominis *οὗτος* v. Sympos. p. 181. E. Criton. p. 45. A. ibique annot. Deinde ne quem offendat iteratus ille dativus *σοί* post *ἄλλῳ*, apte Heindorfius comparavit p. 521. D. E: *οὐ πρὸς χάριν λέγων τοὺς λόγους, οὓς λέγω ἑκάστοτε, ἀλλὰ πρὸς τὸ βέλτιστον, οὐ πρὸς τὸ ἥδιστον.* Similia legas p. 454. C. 456. D. 464. C. 514. A. Protag. p. 344. D. Legg. II. p. 672. A. VII. 822. A. X. 889. E.

Cap. VIII. *δηλῶσαι — ἐγγύτατα*] H. e. ita ut proxime ad rem accesseris.

καί, εἴ τι ἐγὼ συνίημι, λέγεις, ὅτι πειθοῦς δημιουργός ἐστιν ἡ ῥητορική, καὶ ἡ πραγματεία αὐτῆς ἅπασα καὶ τὸ κεφάλαιον εἰς τοῦτο τελευτᾷ. ἢ ἔχεις τι λέγειν ἐπὶ πλέον τὴν ῥητορικὴν δύνασθαι ἢ πειθὼ τοῖς ἀκούουσιν ἐν τῇ ψυχῇ ποιεῖν; ΓΟΡ. Οὐδαμῶς, ὦ Σώκρατες, ἀλλά μοι δοκεῖς ἱκανῶς ὁρίζεσθαι· ἔστι γὰρ τοῦτο τὸ κεφάλαιον αὐτῆς. ΣΩ. Ἄκουσον δή, ὦ Γοργία. ἐγὼ γὰρ εὖ
B ἴσθ᾽ ὅτι, ὡς ἐμαυτὸν πείθω, εἴπερ τις ἄλλος ἄλλῳ διαλέγεται βουλόμενος εἰδέναι αὐτὸ τοῦτο, περὶ ὅτου ὁ λόγος ἐστί, καὶ ἐμὲ εἶναι τούτων ἕνα· ἀξιῶ δὲ καὶ σέ. ΓΟΡ. Τί οὖν δή, ὦ Σώκρατες; ΣΩ. Ἐγὼ ἐρῶ νῦν.

P. 453. λέγειν ἐπὶ πλέον] ἔτι Par. IV. Flor. b. cum ed. Bas. 2. Pro ἢ ἔχεις Clark. ἡ ἔχεις, et deinde πειθῶ.

B. εἴπερ τις ἄλλος] εἴπερ τις καὶ ἄλλος Par. I.

περὶ ὅτου ὁ λόγος ἐστί] ὁ om. Vat. Δ. Ven. Σ. et pr. Ξ. Vind. 2. 7. περὶ οὗ ὁ λ. Aug. Meerm. et Routhii Bodl.

P. 453. εἰς τοῦτο τελευτᾷ] Intell. εἰς τὸ πείθειν. Sententia haec est: dicis rhetoricam esse persuadendi opificem omnemque eius operam atque summam ad hoc tamquam ad finem suum referri, ut aliis persuadere possimus quod volumus.— ἐπὶ πλέον — δύνασθαι, an potes dicere ad aliquid plus valere rhetoricam, quam ut animis audientium persuadeatur? Nam ἐπὶ πλέον est plus. v. Schaefer. ad Lamb. Bos. p. 552. Lobeck. ad Sophocl. Aiac. v. 1255. Heindorf. ad h. l. et ad Phaedon. p. 93. B. Loquendi genus quum alibi, tum hoc loco viros doctos fefellit, quorum in numero fuerunt qui scripturam ἔτι πλέον probarent. Illud τι pertinet ad ἔχεις λέγειν, num qua habes dicere?

ἐγὼ γὰρ εὖ ἴσθ᾽ ὅτι — καὶ ἐμὲ εἶναι τούτων ἕνα] Vulgaris ratio exigebat καὶ ἐγώ εἰμι τούτων εἷς. Sed accusativum cum infinitivo post ὅτι non raro inferri hodie satis constat. v. annot. ad Phaedon. p. 63. C. Matth. Gr. §.538. Rost. §.122. not. 3. Nisi forte infinitivum putare malueris ex ὡς ἐμαυτὸν πείθω esse suspensum, de qua constructione v. ad Phaedrum p. 272. D. Utrumque recte. Deinde vide, an verum sit εἴπερ τις καὶ ἄλλος ἄλλῳ δ. Phaedon. p. 66. A: ἆρ᾽ οὐχ οὗτός ἐστιν — εἴπερ τις καὶ ἄλλος, ὁ τευξόμενος τοῦ ὄντος; ubi v. annot. coll. Valckenar. ad Eurip. Phoeniss. v. 1589 seq.

C. τοῦ οὖν ἕνεκα — αὐτὸς λέγω;] De interrogatione v. infra p. 457. E: τοῦ δὴ ἕνεκα λέγω ταῦτα; ὅτι νῦν ἐμοὶ δοκεῖς κ. τ. λ. Lysias adv. Agorat. p. 99. ed. Bremi: τοῦ δ᾽ ἕνεκα ταῦτα λέγω ὑμῖν; ἵν᾽ εἰδῆτε κ. τ. λ. Protagor. p. 343. B. Menon. p. 97. E. Legg. IV. p. 722. D. Politic. p. 264. C. Quibus addas, si placet, quae ab Heindorfio ad Phaedr. p. 237. D. et a nobis ad Sympos. p. 178. D. collecta sunt. — ὡς μάλιστ᾽ ἂν ἡμ. κ. ποιοῖ, uti nobis maxime

ἐγὼ τὴν ἀπὸ τῆς ῥητορικῆς πειθώ, ἥτις ποτ' ἐστὶν ἣν σὺ λέγεις καὶ περὶ ὧντινων πραγμάτων ἐστὶ πειθώ, σαφῶς μὲν εὖ ἴσθ' ὅτι οὐκ οἶδα, οὐ μὴν ἀλλ' ὑποπτεύω γε ἣν οἶμαί σε λέγειν καὶ περὶ ὧν· οὐδὲν μέντοι ἧττον ἐρήσομαί σε, τίνα ποτὲ λέγεις τὴν πειθὼ τὴν ἀπὸ τῆς ῥητορικῆς καὶ περὶ τίνων αὐτὴν εἶναι. τοῦ οὖν ἕνεκα C
δὴ αὐτὸς ὑποπτεύων σε ἐρήσομαι, ἀλλ' οὐκ αὐτὸς λέγω; οὐ σοῦ ἕνεκα, ἀλλὰ τοῦ λόγου, ἵνα οὕτω προΐῃ, ὡς μάλιστ' ἂν ἡμῖν καταφανὲς ποιοῖ περὶ ὅτου λέγεται. σκόπει γάρ, εἴ σοι δοκῶ δικαίως ἀνερωτᾶν σε. ὥςπερ ἂν εἰ ἐτύγχανόν σε ἐρωτῶν, τίς ἐστι τῶν ζωγράφων Ζεῦξις,

Ἐγὼ ἐρῶ νῦν] Deerat vulgo *Ἐγώ*, quod praestant Clark. Coisl. Par. BCFIW. Vind. 1. 2. 6. Flor. a. c. d. f. m. o. s. x. cum ed. Bas. 2. Alterum *ἐγὼ* deest in Par. I.

C. *καταφανὲς ποιοῖ*] *ποιῇ* Bas. 2. cum Vat. Δ. Ven. ΞΣ. Vind. 2. 6. Flor. d. Aug. Meerm. Bodl. Routhii. Paullo ante *οὖν* post *τοῦ* om. Coisl. Vind. 1. 6. Par. EFW. Flor. f. s.

perspicuum facere possit illud, de quo sermo est. v. ad Lysin p. 207. E. Phaedr. 230. B. 231. A. 262. D.

ὥςπερ ἂν εἰ ἐτύγχ. — εἴ μοι εἶπες —] Eadem orationis forma Theaet. p. 147. A: *εἴ τις ἡμᾶς τῶν φαύλων τι καὶ προχείρων ἔροιτο, — εἰ ἀποκριναίμεθα αὐτῷ —, οὐκ ἂν γελοῖοι εἶμεν;* Menon. p. 74. B: *εἴ τίς σε ἀνέροιτο, τί ἐστι σχῆμα, ὦ Μένων; εἰ αὐτῷ εἶπες, ὅτι στρογγυλότης, εἴ σοι εἶπεν ἅπερ ἐγώ· — εἶπες δήπου ἂν, ὅτι σχῆμά ἐστιν.* Protagor. p. 311. B. C: *εἰ δὲ παρὰ Πολύκλειτον ἐπενόεις ἀφικόμενος μισθὸν ὑπὲρ σαυτοῦ τελεῖν —, εἴ τίς σε ἤρετο —, τί ἂν ἀπεκρίνω;* Legg. p. 662. D. al. Deinde molestiam facessit istud *καὶ ποῦ;* quod tamen etiam scholiast. codicis Clark. legit, qui adscripsit haec: *ἐν τῇ ποικίλῃ στοᾷ.* Nam de loco, ubi Zeuxis pingeret, profecto quaeri nunc non potuit. Itaque Heindorf. *πόσου* legendum coniecit, comparans illa Apolog. Socr. p. 20. B: *τίς καὶ ποδαπὸς καὶ πόσου διδάσκει;* Sed nec hoc cum argumentatione congruit. Quid enim ad rem interest, ut quis pretium sciat, quod Zeuxis pro tabulis a se pictis exegerit? Quocirca aliam rationem iniit Coraes, qui ita scribit: *οἶμαι,* inquit, *γεγράφθαι πάλαι ΤΟΥ, τουτέστι τίνος υἱός ἐστιν ὁ ζωγράφος Ζεῦξις;* Sed fateor nec hoc desiderio satisfacere, utpote disputationis consilio minus accommodatum. Nec vero illi explent animum, qui *ποῦ* utcunque defendere conati sunt. Nam ut mittamus eos, qui verba non nimis premenda esse sibi persuaserunt ideoque *ποῦ* revera putarunt significare: in quonam terrarum loco, quod profecto absonum est ac ne tum quidem ratiocinationi conveniens, si cum Voegelino Act. Societat. Graec. Lips. Vol. I. Fasc. II. p. 233. statuamus loci mentione unum ex pluribus *ζωγράφοις* notari et a ceteris omnibus discerni, displicet etiam Astii interpretatio, qui verba sic explicavit: *welche Thiere malt er*

εἴ μοι εἶπες, ὅτι ὁ τὰ ζῶα γράφων, ἆρ' οὐκ ἂν δικαίως σε ἠρόμην, ὁ τὰ ποῖα τῶν ζώων γράφων καὶ ποῦ;
D ΓΟΡ. Πάνυ γε. ΣΩ. Ἆρα διὰ τοῦτο, ὅτι καὶ ἄλλοι εἰσὶ ζωγράφοι γράφοντες ἄλλα πολλὰ ζῶα; ΓΟΡ. Ναί. ΣΩ. Εἰ δέ γε μηδεὶς ἄλλος ἢ Ζεῦξις ἔγραφε, καλῶς ἄν σοι ἀπεκέκριτο; ΓΟΡ. Πῶς γὰρ οὔ; ΣΩ. Ἴθι δὴ καὶ περὶ τῆς ῥητορικῆς εἰπέ. πότερόν σοι δοκεῖ πειθὼ ποιεῖν ἡ ῥητορικὴ μόνη, ἢ καὶ ἄλλαι τέχναι; λέγω δὲ τὸ τοιόνδε· ὅστις διδάσκει ὁτιοῦν πρᾶγμα, πότερον ὃ διδάσκει πείθει, ἢ οὔ; ΓΟΡ. Οὐ δῆτα, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ πάντων
E μάλιστα πείθει. ΣΩ. Πάλιν δὴ ἐπὶ τῶν αὐτῶν τεχνῶν λέγωμεν ὧνπερ νῦν δή· ἡ ἀριθμητικὴ οὐ διδάσκει ἡμᾶς

ζῶα γράφων] *ζῷια* et mox *ζώιων* et *ζῷια* Clark., ut solet, quam rationem sunt qui pro vera probent.

D. *τὸ τοιόνδε*] *τὸ τοιοῦτόνδε* Vat. *Δ.* Ven. *Σ.* Vind.

E. *Πάλιν δὴ ἐπὶ τ.*] Pro vulg. *Πάλιν δ' εἰ* Clark. Vat. *Δ.* Ven. *ΞΣ.* Vind. 2. et rec. Coisl. *Πάλιν δή,* quod nunc cum Herm. re-

und von welcher Seite, s. *was stellt er an ihnen dar?* Sed nolumus diutius in examinandis virorum doctorum hariolationibus morari. Satius erit dispexisse, quid argumentationis ratio postulet. Manifestum est autem Socratem significare accuratius etiam definiendum esse, qualem tandem persuasionem ars rhetorica efficiat, quippe quum etiam aliae artes sint persuasionis effectrices. Itaque nihil aliud ille requirit, nisi hoc, ut iam etiam illud accuratius significetur, quod dicendo effici soleat quodque rhetoricae tamquam subiectum sit, id quod vulgari sermone obiectum persuasionis dixeris. Quod ubi tenemus, quid in isto *ποῦ* lateat, prope sponte in oculos incurrit. Scribendum enim procul dubio est: *καὶ ποῖ' οὔ;* Quam quidem lectionem felicissima coniectura nuper restituendam viderunt I. A. C. van Heusde in Miscellan. philologg. et paedagogg. Amstelodam. 1850. Fasc. II. p. 81. et generosissimus iuvenis Anastasius Gennadios, Atheniensis, qui quo tempore Lipsiae studiorum caussa commorabatur, eam ultro nobiscum communicavit. Nec vero aliter a Platone scriptum fuisse luculente docent proxima: *ἆρα διὰ τοῦτο, ὅτι καὶ ἄλλοι εἰσὶ ζωγράφοι γράφοντες ἄλλα πολλὰ ζῶα;* ubi Socrates pro accurata disputandi ratione sine dubio *ἄλλοθι* addidisset, si *ποῦ* vera lectio esset, et unde etiam perspicitur, quamobrem post *τὰ ποῖα* etiam istud *καὶ ποῖ' οὔ;* subiectum sit. Verum satis haec de loco tandem aliquando feliciter integritati suae restituto. — De Zeuxide v. Ottfr. Mueller. *Archäolog.* §. 137 seqq. Sillig. Catal. artiff. p. 459 seqq. Qui quod dicitur *ζῶα γράψαι,* tenendum est *ζῶον* dici solere etiam de simulacris et picturis omnis generis ad vivum expres-

ὅσα ἐστὶ τὰ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ ὁ ἀριθμητικὸς ἄνθρωπος; ΓΟΡ. Πάνυ γε. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ πείθει; ΓΟΡ. Ναί. ΣΩ. Πειθοῦς ἄρα δημιουργός ἐστι καὶ ἡ ἀριθμητική. ΓΟΡ. Φαίνεται. ΣΩ. Οὐκοῦν ἐάν τις ἐρωτᾷ ἡμᾶς ποίας πειθοῦς καὶ περὶ τί, ἀποκρινούμεθά που αὐτῷ, ὅτι τῆς διδασκαλικῆς τῆς περὶ τὸ ἄρτιόν τε καὶ [τὸ] περιττὸν ὅσον ἐστί. καὶ τὰς ἄλλας ἃς νῦν δὴ ἐλέγομεν 454
τέχνας ἁπάσας ἕξομεν ἀποδεῖξαι πειθοῦς δημιουργοὺς οὔσας καὶ ἧστινος καὶ περὶ ὅ τι. ἢ οὔ; ΓΟΡ. Ναί. ΣΩ. Οὐκ ἄρα ῥητορικὴ μόνη πειθοῦς ἐστι δημιουργός. ΓΟΡ. Ἀληθῆ λέγεις.

Cap. IX. ΣΩ. Ἐπειδὴ τοίνυν οὐ μόνη ἀπεργά-

cepimus ita, ut dein etiam pro λέγομεν scripserimus λέγωμεν, ut est in W. et rec. Γ.

τὰ τοῦ ἀριθμοῦ] ἀριθμητικοῦ Vat. Δ. Ven. Σ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. V. Aug. Meerm. Bodl. Dein καὶ om. Vat. Δ.

τὸ ἄρτιόν τε καὶ [τὸ] περιττὸν] τὸ om. Vind. 2. 6. Par. I. Flor. b. conf. infra p. 460. E. ann. crit. et explicat. Inclusit τὸ etiam Hirschig.

sis, nec tantum animalium, sed etiam frugum, florum, herbarum, al. v. Schweighaeuser. ad Herodot. I, 10. et nostra ad Plat. Cratyl. p. 430. D.

D. καλῶς ἄν σοι ἀπεκέκριτο;] bene a te responsum esset? Nam ἀποκέκριμαι tum activam tum passivam habet significationem. v. Heindorf. ad h. l. coll. Matth. §. 496. 5. Buttmann. §. 100. Obs. 7.

Οὐ δῆτα—] „Clausulae ἢ οὔ; ἀποφατικῶς respondet Gorgias. Simile est illud p. 501. C: σὺ δὲ δὴ πότερον συγκατατίθεσαι ἡμῖν περὶ τούτων τὴν αὐτὴν δόξαν, ἢ ἀντίφῃς; Οὐκ ἔγωγε, ἀλλὰ συγχωρῶ. De Republ. III. p. 405. C." ROUTH.

E. ἐπὶ τῶν αὐτῶν τεχνῶν] ita ut inde repetatur rei exemplum. Usum hunc praepositionis illustravimus ad Remp. V. p. 475. A. X. p. 597. B. Hipp. Min. p. 369. C. conf. Matthiae. Gr. §. 584. — ὧνπερ νῦν δή, i. e. ἐφ' ὧνπερ. v. ad p. 516. C.

περὶ τὸ ἄρτιόν τε καὶ [τὸ] περιττὸν] Recte quattuor codd. alterum τὸ omittunt. Nam particula τὲ ubi nomini adiungitur neque inter articulum et nomen locum occupat suum, plerumque ea quae copulantur nomina quasi communem notionem efficiunt uni generi subiectam: unde fit, ut tum ante alterum nomen articulus supprimatur, quia repetitio articuli distinctionem utriusque vocabuli efficeret. Mox p. 454. E: περὶ τῶν δικαίων τε καὶ ἀδίκων. 455. A. De Rep. p. 381. B: ἐπὶ τὸ βέλτιόν τε καὶ κάλλιον. Ibid. p. 387. B: πάντα τὰ δεινά τε καὶ φοβερά. Ibid. p. 499. A: τὰ δὲ κομψά τε καὶ ἐραστικά. Ibid. p. 399. C: ἐν ταῖς ᾠδαῖς τε καὶ μέλεσιν. Ibid. p. 378. E: μετὰ τῆς ἄλλης οὐσίας τε καὶ οἰκετῶν. Ibid. 464. A: ἡ τῶν γυναικῶν τε καὶ παίδων κοινωνία. Polit. p. 271. C: τὸ τῶν

ζεται τοῦτο τὸ ἔργον, ἀλλὰ καὶ ἄλλαι, δικαίως, ὥςπερ περὶ τοῦ ζωγράφου, μετὰ τοῦτο ἐπανεροίμεθ' ἂν τὸν λέγοντα, ποίας δὴ πειθοῦς καὶ τῆς περὶ τί πειθοῦς ἡ
B ῥητορική ἐστι τέχνη; ἢ οὐ δοκεῖ σοι δίκαιον εἶναι ἐπανερέσθαι; ΓΟΡ. Ἔμοιγε. ΣΩ. Ἀπόκριναι δή, ὦ Γοργία, ἐπειδή γε καὶ σοὶ δοκεῖ οὕτω. ΓΟΡ. Ταύτης τοίνυν τῆς πειθοῦς λέγω, ὦ Σώκρατες, τῆς ἐν τοῖς δικαστηρίοις καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ὄχλοις, ὥςπερ καὶ ἄρτι ἔλεγον, καὶ περὶ τούτων, ἅ ἐστι δίκαιά τε καὶ ἄδικα. ΣΩ. Καὶ ἐγώ τοι ὑπώπτευον ταύτην σε λέγειν τὴν πειθὼ καὶ περὶ τούτων, ὦ Γοργία· ἀλλ' ἵνα μὴ θαυμάζῃς, ἐὰν
C ὀλίγον ὕστερον τοιοῦτόν τί σε ἀνέρωμαι, ὃ δοκεῖ μὲν

P. 454. B. *ἐπειδή γε καὶ σοὶ δ.*] *γε* om. editt. vett. adversantibus codd. mss. omnibus praeter Par. E. Flor. d. f. o. In Vind. 2. 6. est *ἐπειδή γε σοί,* omisso *καί.*

Ταύτης τοίνυν τῆς πειθοῦς] Pro *τοίνυν* Vat. Ven. Σ. Vind. 2. 7. Par. V. Bodl. Aug. Meerm. Flor. a. b. c. d. m. o. x. *δὴ* scriptum habent. Dein artic. *τοῖς* ante *δικαστηρίοις* om. Aug. Meerm. et Routhii Bodl. Deest ille sane etiam p. 454. E. 455. A., *ἄστρων τε καὶ σελήνης φῶς.* Discriminatis notionibus De Rep. 389. C: *περὶ τῆς νεώς τε καὶ τῶν ναυτῶν.* Alio modo, articulo loco priore omisso, mox p. 454. E: *ἐν δικαστηρίοις τε καὶ τοῖς ἄλλοις ὄχλοις,* et p. 455. A: *δικαστηρίων τε καὶ τῶν ἄλλων ὄχλων.*

Cap. IX. P. 454. *ἐπανερ. ἂν τὸν λέγοντα*] Intell. *τοῦτ' εἶναι τὸ ἔργον αὐτῆς.*

B. *ἀλλ' ἵνα μὴ θαυμάζῃς — ὅπερ γὰρ λέγω*] Haec verba quomodo explicanda sint, ambigunt interpretes. Nam Findeisenius ante *ἀλλ' ἵνα μὴ θαυμάζῃς* intelligendum putat *ὅρα.* Quod fieri nullo modo potest propterea, quod ita *ἀλλ' ὅπως μὴ θαυμάζῃς* dicendum erat. Itaque Heindorfius commate post haec, *ἐγὼ δ' ἐπανερωτῶ,* in locum *τελείας στιγμῆς* substituto verba ita accipienda arbitratur, ac si ista, *ὅπερ γὰρ λέγω — τὸν λόγον ἐρωτῶ,* apodosin efficiant, totumque locum interpretatur hoc modo: sed ut ne mirere etc., scito me interrogare. Sed haec interpretatio magnopere vereor ne linguae legibus adversetur. Nam primum quis hoc modo ferat *γὰρ* particulam, quae certe omittenda erat? Deinde quis est quin haec: *ἐγὼ δ' ἐπανερωτῶ,* cum praecedentibus, *ὃ δοκεῖ μὲν δῆλον εἶναι,* tam arcte cohaerere videat, ut inde ab *ἐγὼ δ' ἐπ.* apodosis ordiri neutiquam possit? Sed salva res est. Nam Socrates, liberiore usus orationis conformatione, inchoatam deserit verborum constructionem, protasi non subiiciens apodosin, sed ea, quae in hac enuntianda erant, alio structurae genere exponens. Prorsus ad eundem modum Germanice in sermone con-

δῆλον εἶναι, ἐγὼ δ' ἐπανερωτῶ· ὅπερ γὰρ λέγω, τοῦ ἑξῆς ἕνεκα περαίνεσθαι τὸν λόγον ἐρωτῶ, οὐ σοῦ ἕνεκα, ἀλλ' ἵνα μὴ ἐθιζώμεθα ὑπονοοῦντες προαρπάζειν ἀλλήλων τὰ λεγόμενα, ἀλλὰ σὺ τὰ σαυτοῦ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ὅπως ἂν βούλῃ περαίνῃς. ΓΟΡ. Καὶ ὀρθῶς γέ μοι δοκεῖς ποιεῖν, ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Ἴθι δὴ καὶ τόδε ἐπισκεψώμεθα. καλεῖς τι μεμαθηκέναι; ΓΟΡ. Καλῶ. ΣΩ. Τί δέ; πεπιστευκέναι; ΓΟΡ. Ἔγωγε. ΣΩ. Πότερον οὖν ταὐτὸν δοκεῖ σοι εἶναι μεμαθηκέναι καὶ D
πεπιστευκέναι, καὶ μάθησις καὶ πίστις, ἢ ἄλλο τι; ΓΟΡ. Οἴομαι μὲν ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, ἄλλο. ΣΩ. Καλῶς γὰρ οἴει· γνώσει δὲ ἐνθένδε. εἰ γάρ τίς σε ἔροιτο, Ἆρ'

nec tamen ideo abiiciendus est, praesertim quum eum codd. longe plurimi et praestantissimi quique libri tueantur.

ἵνα μὴ θαυμάζῃς] *θαυμάζοις* Clark. Coisl. Par. BCI. et alii pauci. male. Vitium ortum ex itacismo. Dein vett. editt. *ἐὰν καὶ ὀλίγον.* Sed *καὶ* unus Par. I. tueri videtur, ceteri illud ignorant, ut miremur exstitisse nuper qui denuo revocarent.

D. *Οἴομαι μὲν ἔγωγε*] *Οἶμαι* Par. I.

citatiore dicas: *Damit du dich aber nicht etwa wunderst, wenn ich dich auch bald nachher wieder um so etwas frage, was deutlich zu sein scheint, und ich frage doch noch danach —. Denn, wie gesagt, ich frage dergleichen, um der Ordnung nach die Rede zu Ende zu bringen, nicht deinetwegen* etc. Vides postrema haec continere utique apodosis sententiam, sed a forma et structura eius aliquantum discrepare. Cf. Matth. Gr. mai. p. 1257. Habet autem haec oratio ubertatem quandam a familiari sermone minime alienam. Poterat enim simpliciter dici hoc modo: *ἐὰν — τοιοῦτόν τί σε ἀνέρωμαι, ὃ δοκεῖ δῆλον εἶναι,* neque opus erat hoc additamento, *ἐγὼ δ' ἐπανερωτῶ.* Eadem abundantia verborum in iis cernitur, quae proxime sequuntur, quibuscum compares illa, quae notavimus ad p. 452. E., si forte offendas in eo, quod post *τοῦ ἑξῆς ἕνεκα περαίνεσθαι τὸν λόγον* rursus infertur *ἀλλ' ἵνα μὴ ἐθιζώμεθα κ. τ. λ.* — *ὑπονοοῦντες προαρπάζειν.* Recte Heindorfius: *ὑπονοῶν προαρπάζει τὰ λεγόμενα τοῦ ἑτέρου* qui, quae ab altero dicuntur, ex mera coniectura et suspicione interpretans non exspectat, dum alter accurate riteque sententiam suam explicaverit. Post *ἀλλὰ* e superioribus solum *ἵνα* repetas.

C. *Ἴθι δὴ καὶ τόδε ἐπισκεψώμ.*] Schol. Ἄρχεται ἐντεῦθεν τὴν πειθὼ διαιρεῖν εἴς τε τὴν πιστευτικὴν καὶ εἰς τὴν διδασκαλικήν. ἔστι δὲ προσθεῖναι καὶ τὴν ἀπὸ τῶν κοινῶν ἐννοιῶν, οἷον Τὰ τῷ αὐτῷ ἴσα καὶ ἀλλήλοις ἴσα.

ἔστι τις, ὦ Γοργία, πίστις ψευδὴς καὶ ἀληθής; φαίης ἄν, ὡς ἐγὼ οἶμαι. ΓΟΡ. Ναί. ΣΩ. Τί δέ; ἐπιστήμη ἐστὶ ψευδὴς καὶ ἀληθής; ΓΟΡ. Οὐδαμῶς. ΣΩ. Δῆλον γὰρ αὖ, ὅτι οὐ ταὐτόν ἐστιν. ΓΟΡ. Ἀληθῆ λέγεις. ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν οἵ τέ γε μεμαθηκότες πεπεισμένοι εἰσὶ
E καὶ οἱ πεπιστευκότες. ΓΟΡ. Ἔστι ταῦτα. ΣΩ. Βούλει οὖν δύο εἴδη θῶμεν πειθοῦς, τὸ μὲν πίστιν παρεχόμενον ἄνευ τοῦ εἰδέναι, τὸ δ' ἐπιστήμην; ΓΟΡ. Πάνυ γε. ΣΩ. Ποτέραν οὖν ἡ ῥητορικὴ πειθὼ ποιεῖ ἐν δικαστηρίοις τε καὶ τοῖς ἄλλοις ὄχλοις περὶ τῶν δικαίων τε καὶ ἀδίκων; ἐξ ἧς τὸ πιστεύειν γίγνεται ἄνευ τοῦ εἰδέναι, ἢ ἐξ ἧς

Τί δέ; ἐπιστήμη —] *δαί* Clark. ex em., Par. I., quod dedit Bekker. Coisl. *ψευδής τε καὶ ἀλ.* Dein pro *Οὐδαμῶς* vulgo erat *Οὐ δῆτα,* quod unus Par. E. servavit, ceteri non agnoscunt. Pro vulg. *Δῆλον γὰρ οὖν* restitui *Δῆλον γὰρ αὖ* ex Clark. Vat. *Δ.* Coisl. Ven. *ΞΣ.* Vind. 1. 6. Par. BCFIVW. Aug. Meerm. Bodl. Flor. a. c. d. m. o. x. et edit. Bas. 2.

οἵ τέ γε μεμαθ.] *γε* additum e Clark. Vat. Coisl. Ven. *Σ.* Vind. 1. 2. 6. 7. Par. BCFVW. Bodl. Aug. Meerm. Flor. a. b. c. d. m. o. x.

E. *ἐξ ἧς τὸ πιστ.*] Clark. hic et mox *ἐξῆς,* quod ubique emendavit manus recentior.

E. *Ἡ ῥητορικὴ ἄρα, ὡς ἔοικε —*] Quintil. Instit. II, 15: Gorgias apud Platonem persuadendi se artificem in iudiciis et aliis coetibus esse ait; de iustis quoque et iniustis tractare: cui Socrates persuadendi, non docendi concedit facultatem. Routhius ad h. l.: „Gorgias hoc dialogo veluti coactus a Socrate statuit rhetoricam vim esse dicendo persuadendi. Ita Quintil. II, 15., ubi maxime illustres philosophorum definitiones enumerantur, id quod fecit Sext. Empir. L. II. adv. Mathem., Platonis nostri praecipue hac de re sententiam exponens. Hanc autem opinionem Plato non sibi, si Quintilianum audias, sed Gorgiae adscribi voluit. — Ab Aristotele quidem Rhetor. I, 1, 14. dicitur *τὸ πεῖσαι οὐκ ἔργον ῥητορικῆς εἶναι, ἀλλὰ τὸ ἰδεῖν τὰ ὑπάρχοντα πιθανὰ περὶ ἕκαστον.* Quod adversus Platonem apud Gorgiam dirigi notat Muretus Varr. Lect. XI. 18." Coraes pro *πιστευτικῆς* legendum suspicatur *πειστικῆς.* Male. Nam intelligitur persuasio, *ἐξ ἧς τὸ πιστεύειν γίγνεται ἄνευ τοῦ εἰδέναι,* eique opponitur *διδασκαλική,* ex qua oritur *τὸ εἰδέναι.* Vulgatam lectionem etiam Aristides sequitur Orat. Platon. I. p. 47., ubi discriminis hic a Platone inter *πειθὼ πιστευτικὴν* et *διδασκαλικὴν* facti mentionem iniicit.

P. 455. *ἀλλὰ πιστικὸς μόνον*] Quod in aliquot codd. scriptum exstat *πειστικός,* id quamquam Stephanus, Heindorfius, Coraes, Hermannus, alii probarunt, tamen ab hoc loco alienum iudicamus. Nam rhetor propterea vocatur *πιστικός,* quod *τὸ πιστεύειν* s. *πίστιν ἄνευ τοῦ εἰδέναι* efficit

τὸ εἰδέναι; ΓΟΡ. Δῆλον δήπου, ὦ Σώκρατες, ὅτι ἐξ ἧς
τὸ πιστεύειν. ΣΩ. Ἡ ῥητορικὴ ἄρα, ὡς ἔοικε, πειθοῦς
δημιουργός ἐστι πιστευτικῆς, ἀλλ' οὐ διδασκαλικῆς περὶ 455
τὸ δίκαιόν τε καὶ ἄδικον. ΓΟΡ. Ναί. ΣΩ. Οὐδ' ἄρα
διδασκαλικὸς ὁ ῥήτωρ ἐστὶ δικαστηρίων τε καὶ τῶν ἄλλων
ὄχλων δικαίων τε πέρι καὶ ἀδίκων, ἀλλὰ πιστικὸς μόνον.
οὐ γὰρ δήπου ὄχλον γ' ἂν δύναιτο τοσοῦτον ἐν ὀλίγῳ
χρόνῳ διδάξαι οὕτω μεγάλα πράγματα. ΓΟΡ. Οὐ δῆτα.

Cap. X. ΣΩ. Φέρε δή, ἴδωμεν, τί ποτε καὶ λέ-
γομεν περὶ τῆς ῥητορικῆς· ἐγὼ μὲν γάρ τοι οὐδ' αὐτός B
πω δύναμαι κατανοῆσαι, ὅ τι λέγω. ὅταν περὶ ἰατρῶν

P. 455. *δικαίων τε πέρι καὶ ἀδ.*] Vat. *δικαίων ΄τε καὶ περὶ ἀδ.*

ἀλλὰ πιστικὸς μόνον] *πειστικὸς* Coisl. Par. BCFVW. Flor. a. c. d. m. o. Vides igitur praestantissimos codd., etiam Clark., pro vulg. *πιστικὸς* pugnare, ut miremur Herm. et alios invita argumentationis ratione scripsisse *πειστικός*. In Par. I. *πιστικὸς* omissum est. conf. p. 493. A.

τί ποτε καὶ λέγομεν] *λέγωμεν* Ven. ΞΣ. Vind. 7., ut Findeisen. suadente Stephano scripsit; sed v. ann.

atque audientium animos eo studet perducere, ut ipsi vel sine scientia habeant fidem; *πειστικὸς* propter disputationis tenorem ideo dici nunc non potuit, quia id etiam eam persuasionem designaret, quae ad *πίστιν ἀληθῆ* efficiendam valeat: quod secus habet Politic. p. 304. D. Legg. IV. p. 723. al. De forma vocabuli non est quod dubites. Nam sicuti cum *τέχνη τεχνικός*, cum *πόλεμος πολεμικός*, cum *μάντις μαντικός* cognatum est, ita *πιστικός* cum *πίστις, πιστός* et *πιστεύειν* cohaeret tamquam radicibus suis. Salse vero oratorem nunc non *πιστευτικόν*, sed *πιστικὸν* appellat, quo vocabulo gravius quid rei sit significatur: intelligit quippe merae *πίστεως* scientia destitutae artificem. v. Poppo ad Xenoph. Cyrop. I, 6, 10. et Lobeck. ad Soph. Aiac. p. 140. Usus vocabuli hic argumentationi accommodatus est. Usum vocularum *οὐ γὰρ δήπου — γε* ad Apolog. Socrat. p. 20. C. tetigimus.

Cap. X. *τί ποτε καὶ λέγομεν*] Sophist. p. 232. B: *περὶ τίνος ἄρα καὶ φασίν;* De Rep. IV. p. 434. D. Lachet. p. 182. E: *τί καὶ δέος ἂν αὐτὸ μανθάνειν;* Alcibiad. I. p. 166. C: *ἔστω, εἰ βούλει, οὕτως, ἵνα δὴ καὶ εἰδῶ ὅ τι καὶ ἐρεῖς.* Euthyphr. p. 6. B: *τί γὰρ καὶ φήσομεν;* Legg. III. 698. C: *λέγ' ὅ τι καὶ φῄς.* Lucian. Nigrin. p. 40. §. 2: *οὔπω μανθάνω ὅ τι καὶ λέγεις.* Ibid. §. 3: *ἠρώτα ὅ τι καὶ πράττοιμι.* Explanavit hunc usum voculae *καί* Hermannus ad Viger. p. 837. Stephanum *λέγωμεν* corrigentem refutavit Heindorf. ad Hipp. §. 36. Videlicet sensus hic est: quid tandem sit, quod dicimus. Coniunctivus significaret: quid tandem dicamus.

B. *ὅταν περὶ ἰατρῶν αἰ-*

αἱρέσεως ᾖ τῇ πόλει σύλλογος, ἢ περὶ ναυπηγῶν ἢ περὶ ἄλλου τινὸς δημιουργικοῦ ἔθνους, ἄλλο τι ἢ τότε ὁ ῥητορικὸς οὐ συμβουλεύσει; δῆλον γάρ, ὅτι ἐν ἑκάστῃ αἱρέσει τὸν τεχνικώτατον δεῖ αἱρεῖσθαι· οὐδ' ὅταν τειχῶν περὶ οἰκοδομήσεως ἢ λιμένων κατασκευῆς ἢ νεωρίων, ἀλλ' οἱ ἀρχιτέκτονες· οὐδ' αὖ ὅταν στρατηγῶν αἱρέσεως
C πέρι ἢ τάξεώς τινος πρὸς πολεμίους ἢ χωρίων καταλήψεως συμβουλὴ ᾖ, ἀλλ' οἱ στρατηγικοὶ τότε συμβουλεύσουσιν, οἱ ῥητορικοὶ δὲ οὔ. ἢ πῶς λέγεις, ὦ Γοργία, τὰ τοιαῦτα; ἐπειδὴ γὰρ αὐτός τε φῂς ῥήτωρ εἶναι καὶ ἄλλους ποιεῖν ῥητορικούς, εὖ ἔχει τὰ τῆς σῆς τέχνης παρὰ σοῦ πυνθάνεσθαι. καὶ ἐμὲ νῦν νόμισον καὶ τὸ σὸν σπεύδειν. ἴσως γὰρ καὶ τυγχάνει τις τῶν ἔνδον

B. *ἄλλο τι ἢ τότε ὁ ῥητ.*] ἢ om. Flor. f. s. Par. F W. et pr. m. Coisl. Par. B. Abiecit more suo Bekkerus. v. ad Euthyphron. p. 104. ed. Lips.*Clark. ἀλλ' ὅτι.

C. *σε ἀνερέσθαι*] Sic Aug. Bodl. Meerm. Ven. Ξ. pro vul-

ρέσεως —] „Medicos olim publice fuisse conductos notat Casaubon. ad Strabon. IV. p. 181." ROUTH. Conf. insignem locum Politic. p. 259. A. Legg. IV. p. 720. A. seqq. De Rep. IV. p. 720. A. et Boeckh. Oecon. Att. T. I. p. 132. = 169. ed. 2.

C. *καὶ τὸ σὸν σπεύδειν*] me existimato nunc etiam tuis commodis studere. Sophocl. Electr. v. 251: *καὶ τὸ σὸν σπεύδειν ἅμα καὶ τοὐμὸν αὐτῆς.* Similes dictiones, veluti *τὸ σὸν προτιμᾶν, τὸ σὸν σκοπεῖν, τὸ σὸν ὁρᾶν,* illustravit Valcken. ad Eur. Hippolyt. v. 48. — *τινὰς σχεδὸν καὶ συχνούς.* v. ad Phaedon. p. 58. D.

D. *σαφῶς ἀποκαλύψαι*] Hanc ipsam Gorgiae dictionem leniter tangit Socrates infra p. 460. A.

καὶ τὰ τείχη τὰ Ἀθηναίων] Interest aliquid, utrum scribatur *καὶ τὰ τείχη τὰ Ἀθηναίων,* an *καὶ τὰ τείχη τῶν Ἀθηναίων.* Hoc enim est simpliciter *die Mauern der Athenäer,* illud per appositionem dictum est sic, ut navalia et muri Atheniensium aut discernantur ab similibus operibus aliarum urbium aut cum gravitate quadam Atheniensium esse dicantur: *die Mauern, nämlich die der Athenäer.* Posterius vel ob meliorum codicum auctoritatem probandum. Praeterea meminisse iuvabit dicere haec Gorgiam Leontinum. Quod si secum perpendisset Cobetus, certe in Varr. Lectt. p. 140. non imperiosius erat pronuntiaturus quod ibi scripsit, verba *τὰ Ἀθηναίων* delenda esse. De re ipsa apponimus quae exposuit ad h. l. Routhius. „Atheniensibus", inquit, „post bellum Persicum ut urbem atque Piraeum muris cingerent, auctor fuit Themistocles, qui et navalia ad Pi-

ὄντων μαθητής σου βουλόμενος γενέσθαι, ὡς ἐγώ τινας σχεδὸν καὶ συχνοὺς αἰσθάνομαι, οἳ ἴσως αἰσχύνοιντ᾽ ἄν σε ἀνερέσθαι. ὑπ᾽ ἐμοῦ οὖν ἀνερωτώμενος νόμισον καὶ D ὑπ᾽ ἐκείνων ἀνερωτᾶσθαι, Τί ἡμῖν, ὦ Γοργία, ἔσται, ἐάν σοι συνῶμεν; περὶ τίνων τῇ πόλει συμβουλεύειν οἷοί τε ἐσόμεθα; πότερον περὶ δικαίου μόνου καὶ ἀδίκου, ἢ καὶ περὶ ὧν νῦν δὴ Σωκράτης ἔλεγε; πειρῶ οὖν αὐτοῖς ἀποκρίνεσθαι. ΓΟΡ. Ἀλλ᾽ ἐγώ σοι πειράσομαι, ὦ Σώκρατες, σαφῶς ἀποκαλύψαι τὴν τῆς ῥητορικῆς δύναμιν ἅπασαν· αὐτὸς γὰρ καλῶς ὑφηγήσω. οἶσθα γὰρ δήπου, ὅτι τὰ νεώρια ταῦτα καὶ τὰ τείχη τὰ Ἀθηναίων E καὶ ἡ τῶν λιμένων κατασκευὴ ἐκ τῆς Θεμιστοκλέους συμβουλῆς γέγονε, τὰ δ᾽ ἐκ τῆς Περικλέους, ἀλλ᾽ οὐκ

gata *ἀνέρεσθαι,* quam scripturam ubique repudiavimus. Est enim verbum *αὐθυπότακτον.*

E. *καὶ τὰ τείχη τὰ Ἀθηναίων*] Sic Clark. Vat. *Δ*. Coisl. Par. BCVW. Flor. a. b. o. x. Vulgo *καὶ τὰ τείχη τῶν Ἀθηναίων.* Ed. Bas. 2. *καὶ τὰ τείχη τὰ τῶν Ἀθ.* Flor. c. *καὶ τὰ τείχη Ἀθηναίων.*

raeum transtulit, quum Phalereo portu antea Athenienses usi essent. V. Plutarch. et Nepot. Vitt. Themistoclis atque Iustin. II, 10. Et celebres sunt illi muri, a Socrate statim post nominati, qui *τὸ μακρὸν τεῖχος* seu *μακρὰ τείχη* et *σκέλη* appellabantur, utrinque iungentes Piraeo urbem. Eorum alter *τὸ βόρειον* vocabatur, alter autem *τὸ νότιον.* Fundamenta iecisse perhibetur Cimon, uti ostendit e Plutarchi Cimone Meursius de Piraeo c. 2., opus vero perfecisse Pericles opera Callicratis architecti. *Τὸ δὲ μακρὸν τεῖχος,* inquit Plutarchus in Pericle p. 160. A., *περὶ οὗ Σωκράτης ἀκοῦσαί φησιν αὐτὸς εἰσηγουμένου γνώμην Περικλέους, ἠργολάβησε Καλλικράτης."*

E. *ἀλλ᾽ οὐκ ἐκ τῶν δημιουργῶν*] Breviloquentia haec viros doctos male habuit. Ita Buttmannus et Heindorfius legendum coniecerunt *ἐκ τῆς δημιουργῶν.* Schaeferus ad Apollon. Rhod. II. Tom. p. 141. *ἐκ τῆς τῶν δημιουργῶν* corrigit, quod receperunt etiam Coraes et Hirschig. Bastius ad Gregor. Corinth. p. 360. „Librarii", inquit, „ubi duo articuli deinceps ponuntur, alterum saepius omittunt." Codices tamen manuscripti vulgatam lectionem tuentur omnes. Nec vero quidquam mutandum. Xenoph. Mem. II, 4, 6: *ὁ γὰρ ἀγαθὸς φίλος ἑαυτὸν τάττει πρὸς πᾶν τὸ ἐλλεῖπον τῷ φίλῳ καὶ τῆς τῶν ἰδίων κατασκευῆς καὶ τῶν κοινῶν πράξεων,* h. e. *καὶ τῆς τῶν κοινῶν πράξεων.* Nihil hoc usu crebrius in comparationibus. conf. Boeckh. Explicat. Pind. p. 104. Matthiae. Gr. §. 453. Fritsche Quaestt. Luc. p. 108. Kiessling. ad Theocr. II, 15. Neque Latinis est haec ratio insusitata. v. Cicer. De Orator. I, 4, 15. Tuscul. I, 1, 2. ibique Kuehner.

ἐκ τῶν δημιουργῶν. ΣΩ. Λέγεται ταῦτα, ὦ Γοργία, περὶ Θεμιστοκλέους· Περικλέους δὲ καὶ αὐτὸς ἤκουον, ὅτε συνεβούλευεν ἡμῖν περὶ τοῦ διὰ μέσου τείχους.
456 *ΓΟΡ. Καὶ ὅταν γέ τις αἵρεσις ᾖ ὧν δὴ σὺ ἔλεγες, ὦ Σώκρατες, ὁρᾷς, ὅτι οἱ ῥήτορές εἰσιν οἱ συμβουλεύοντες καὶ οἱ νικῶντες τὰς γνώμας περὶ τούτων. ΣΩ. Ταῦτα καὶ θαυμάζων, ὦ Γοργία, πάλαι ἐρωτῶ, τίς ποτε ἡ δύναμίς ἐστι τῆς ῥητορικῆς. δαιμονία γάρ τις ἔμοιγε καταφαίνεται τὸ μέγεθος οὕτω σκοποῦντι.*

P. 456. *ὧν δὴ σὺ ἔλεγες*] Edit. Bas. 2. *ὧν νῦν αὖ σὺ ἔλεγες.* Ficinus: quas tu modo referebas. Videtur igitur legisse *ὧν νῦν δὴ σὺ ἔλεγες.*

τίς ποτε ἡ δύναμις] Sic Par. I. et novem Florentini nostri. Editt. omnes *ἥτις.*

Περικλέους δὲ καὶ αὐτὸς ἤκουον —] „Mortuus est Pericles, quum Socrates circiter quadraginta annos natus esset." ROUTH. Scholiastes Clarkianus: *ἀρχαιότερος Θεμιστοκλῆς Περικλέους ἔτεσι πλείοσι τῶν πεντήκοντα.* De *ὅτε* post *ἤκουον* posito v. interpp. ad Eurip. Hecub. v. 108. Latine item dicas: audivi, quum diceret.

περὶ τοῦ διὰ μέσου τείχους] Schol.: *Διὰ μέσου τεῖχος λέγει ὃ καὶ ἄχρι νῦν ἐστιν ἐν Ἑλλάδι. ἐν τῇ Μουνυχίᾳ γὰρ ἐποίησε καὶ τὸ μέσον τεῖχος, τὸ μὲν βάλλον ἐπὶ τὸν πειραιᾶ, τὸ δὲ ἐπὶ Φάληρα, ἵν', εἰ τὸ ἓν καταβληθῇ, τὸ ἄλλο ὑπηρετοίη ἄχρι τοῦ πολλοῦ.* Harpocration s. v.: *Τριῶν ὄντων τειχῶν ἐν τῇ Ἀττικῇ — τοῦ τε Βορείου καὶ τοῦ Νοτίου καὶ τοῦ Φαληρικοῦ — διὰ μέσου τούτων ἐλέγετο τὸ Νότιον, οὗ μνημονεύει καὶ Πλάτων ἐν Γοργίᾳ.* Consideratis locis Thucyd. II, 13. et Livii Libr. XXXI. c. 26., ubi murum memorat, qui duobus bracchiis Piraeeum Athenis iungit, de re valde dubia et controversa sic videtur existimandum esse. Thucydides quum praeter murum Phalericum insuper *τὰ μακρὰ τείχη* memoraverit, videntur haec ipsa intelligenda esse duo illa muri bracchia a Livio memorata, quae Piraeeum urbi iungebant. Ex his autem alterum, quod latus boreale tegebat, prius erat exstructum ideoque valde munitum, alterum ex altera parte postea additum ac minus firmatum praesidio, quia commeatus meridiem versus iam Phalerico muro, ad septemtrionem autem muro antiquiore Piraeeo in portum ducente satis custoditus videbatur. Itaque *τὸ διὰ μέσου τεῖχος* alterum muri Piraeei bracchium est in medio inter primitivum Piraei murum atque murum Phalericum interiectum, cum Piraeei munimento ita coniunctum, ut utraque bracchia unum opus conficerent ideoque muro Phalerico opponerentur, atque alterum *βόρειον*, alterum etiam ad Munichiam procurrens *νότιον* appellaretur, quamquam, sicuti res ipsa tulit, hoc quidem etiam *τὸ διὰ μέσου τεῖχος* vocatum est. Caussa autem, cur murus ille medius exstructus sit, a scholiasta satis probabiliter indicata est verbis: *ἵν', εἰ τὸ ἓν καταβληθῇ κ. τ. λ.* Quod autem hodie duorum tantum murorum a mari

Cap. XI. *ΓΟΡ. Εἰ πάντα γε εἰδείης, ὦ Σώκρατες,
ὅτι, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἁπάσας τὰς δυνάμεις συλλαβοῦσα
ὑφ' αὑτῇ ἔχει· μέγα δέ σοι τεκμήριον ἐρῶ· πολλάκις* B
*γὰρ ἤδη ἔγωγε μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ μετὰ τῶν ἄλλων
ἰατρῶν εἰςελθὼν παρά τινα τῶν καμνόντων οὐχὶ ἐθέ-
λοντα ἢ φάρμακον πιεῖν ἢ τεμεῖν ἢ καῦσαι παρασχεῖν
τῷ ἰατρῷ, οὐ δυναμένου τοῦ ἰατροῦ πεῖσαι, ἐγὼ ἔπεισα,
οὐκ ἄλλῃ τέχνῃ ἢ τῇ ῥητορικῇ. φημὶ δὲ καὶ εἰς πόλιν
ὅποι βούλει ἐλθόντα ῥητορικὸν ἄνδρα καὶ ἰατρόν, εἰ*

ὑφ' αὑτῇ ἔχει· μέγα δέ σοι τ.] Bekkerus post *ἔχει* posuit signum exclamationis.

B. *τεμεῖν ἢ καῦσαι παρασχεῖν*] *παρασχεῖν καῦσαι ἢ τεμεῖν* Vind. 6.

ὅποι βούλει] Sic Par. IW. Vind. 6., quod coniecerat Hein-

ad urbem pertinentium munimenta superesse narrantur, de qua re v. Ottfr. Mueller. ad Leakii Topographiam Athenar. p. 467 seqq., id facilem habet explicationem ex eo, quod medius murus postero tempore, incertum quando, dirutus et ad instauranda antiquiora et firmiora commeatus praesidia consumtus est, ruderibus eius nullis superstitibus ideo, quia omnino minus habuit firmamenti. Sed haec data rei exponendae opportunitate quam brevissime, quamquam ea fortasse nonnihil valebunt ad tollendas varias virorum doctorum dubitationes et controversias, de quibus v. Valesius ad Harpocrat. Tiber. Hemsterhus. Anecdot. T. I. p. 233 seqq. ed. Geel. Wyttenbach. ad Plutarch. De glor. Athen. c. 7. p. 349. D. Leak. Topogr. Athen. p. 467 seqq. ibique ann. Ottfr. Muelleri, idem Muellerus in Encycl. Erschi et Gruberi VI. p. 223. et Diss. De munimentis Athenarum p. 20. Krueger. Stud. histor. p. 166 seqq. 174 seqq.

P. 456. *οἱ νικῶντες τὰς γνώμας*] *Νικᾶν τὴν γνώμην* dicuntur, quorum sententia vincit. Comparavit Heindorfius Aristoph. Nubb. v. 432. Vespp. v. 594.

Cap. XI. *Εἰ πάντα γε εἰδείης — ἔχει· —*] Intelligi potest e superioribus *καὶ μᾶλλον ἔτι σοι καταφαίνοιτ' ἂν τοιαύτη*, quod in hoc sermonis genere recte omitti potuit. Nisi forte *εἰ* pro utinam accipere malis, de quo usu v. Valcken. ad Phoen. v. 761. Alteram rationem amplexus est Bekkerus, qui post *ἔχει* exclamandi signum posuit; alteram praetulit Heindorfius, qui dubitat, an *εἰ* apud prosae orationis scriptores nusquam habeat exclamandi significationem. cf. Matth. §. 617. 4. coll. §. 513. Ceterum de hac Gorgiae sententia conf. Phileb. p. 58., ubi ille narratur dicere consuevisse, *ὡς ἡ τοῦ πείθειν πολὺ διαφέροι πασῶν τεχνῶν· πάντα γὰρ ὑφ' ἑαυτῇ δοῦλα δι' ἑκόντων, ἀλλ' οὐ διὰ βίας ποιοῖτο καὶ μακρῷ ἀρίστη πασῶν εἴη τῶν τεχνῶν.*

B. *μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ*] H. e. cum Herodico, de quo v. p. 448. B.

ἢ τεμεῖν ἢ καῦσαι παρασχεῖν] Blomfieldius ad Aeschyl. Agam. v. 822. legendum

δέοι λόγῳ διαγωνίζεσθαι ἐν ἐκκλησίᾳ ἢ ἐν ἄλλῳ τινὶ συλλόγῳ, ὁπότερον δεῖ αἱρεθῆναι ἰατρόν, οὐδαμοῦ ἂν
C φανῆναι τὸν ἰατρόν, ἀλλ' αἱρεθῆναι ἂν τὸν εἰπεῖν δυνατόν, εἰ βούλοιτο· καὶ εἰ πρὸς ἄλλον γε δημιουργὸν ὀντιναοῦν ἀγωνίζοιτο, πείσειεν ἂν αὐτὸν ἑλέσθαι ὁ ῥητορικὸς μᾶλλον ἢ ἄλλος ὁστισοῦν· οὐ γάρ ἐστι περὶ ὅτου οὐκ ἂν πιθανώτερον εἴποι ὁ ῥητορικὸς ἢ ἄλλος ὁστισοῦν τῶν δημιουργῶν ἐν πλήθει. Ἡ μὲν οὖν δύναμις τοσαύτη ἐστὶ καὶ τοιαύτη τῆς τέχνης. δεῖ μέντοι, ὦ Σώκρατες, τῇ ῥητορικῇ χρῆσθαι ὥσπερ τῇ ἄλλῃ πάσῃ ἀγω-

dorf. Flor. d. *ὅπου*, quo recepta firmatur lectio. Ceteri libri omnes *ὅπῃ*, quod male defendit Astius interpretans: *in eine Stadt, wie du willst, d. h. in jede dir beliebige Stadt, in eine Stadt nach Belieben.* Alio modo *ὅπῃ* tuetur Bernhardy Synt. Graec. p. 350., nec tamen ita, ut nobis persuaserit.

αἱρεθῆναι ἰατρόν] Vulgo *αἱρεθῆναι ῥήτορα ἢ ἰατρόν, οὐδ.* Sed verba *ῥήτορα ἢ* desunt in Clark. Vind. 1. 6. Par. E F W. Flor. f. s. x. probante Schleiermachero, Astio, Hermanno. v. interpret.

C. *ὀντιναοῦν ἀγων.*] Bekker. *ὀντινοῦν.*

putat *ἢ τεμεῖν καὶ καῦσαι.* Nam post scalpellum adhibitum, inquit, vulnus ferro candente ustulabatur ad sanguinis profluvium cohibendum. Et profecto ita plerumque scriptum legitur. cf. infra p. 480. C: *παρέχειν — ὥσπερ τέμνειν καὶ κάειν ἰατρῷ.* Tim. p. 65. B. Prot. p. 354. A. Xenoph. Anabas. V, 8, 18: *καὶ γὰρ οἱ ἰατροὶ τέμνουσι καὶ καίουσιν ἐπ' ἀγαθῷ.* Memor. I, 2, 54. Plura dabit Gataker. ad Marc. Antonin. V. p. 193. Accedit quod *ἤ* et *καί* frequentissime in libris permutata sunt. v. interpp. ad Gregor. Corinth. p. 384. 410. 419. al. Sed quamvis exemplorum copia pro viri doctissimi sententia pugnare videatur, tamen, quoniam *τὸ τεμεῖν* et *τὸ καῦσαι* non semper coniunctum fuit, librorum omnium lectionem retinendam censemus. De Republ. III. p. 466. D: *τέκτων — κάμνων ἀξιοῖ παρὰ τοῦ ἰατροῦ φάρμακον πιὼν ἐξεμέσαι τὸ νόσημα ἢ κάτω καθαρθεὶς ἢ καύσει ἢ τομῇ χρησάμενος ἀπηλλάχθαι*, ubi nullus cod. *καὶ τομῇ.* Politic. p. 293. B: *τέμνοντες ἢ κάοντες.* Maxim. Tyr. Diss. XII, 2: *ἢ καύσας ἢ τεμών.* Themist. Orat. XI. p. 149. A: *τὸ δὲ ἀνάγκη ἐκτεμεῖν ἢ ἐπικαῦσαι*: nam ita vulg. *ἐπικόψαι* verissime emendavit Pierson. ad Moer. p. 232. Hippocrat. De medic. p. 13. 18. ed. Bas.: *ἐπὶ δὲ τῶν χειρουργιῶν, ὅσαι διὰ τομῆς εἰσιν ἢ καύσιος.* Sed satis exemplorum, ex quibus liqueat non necessariam esse Blomfieldii correctionem. Opportune vero annotavit Routhius veteres medicos *χειρουργικὴν* et *φαρμακευτικὴν* ipsos exercuisse neque hanc unquam ab illa separasse. vid. G. Vossius De natura artium V. c. 8.

νίᾳ. καὶ γὰρ τῇ ἄλλῃ ἀγωνίᾳ οὐ τούτου ἕνεκα δεῖ πρὸς D ἅπαντας χρῆσθαι ἀνθρώπους, ὅτι ἔμαθε πυκτεύειν τε καὶ παγκρατιάζειν καὶ ἐν ὅπλοις μάχεσθαι, ὥςτε κρείττων εἶναι καὶ φίλων καὶ ἐχθρῶν· οὐ τούτου ἕνεκα τοὺς φίλους δεῖ τύπτειν, οὐδὲ κεντεῖν τε καὶ ἀποκτιννύναι. οὐδέ γε μὰ Δία ἐάν τις εἰς παλαίστραν φοιτήσας, εὖ ἔχων τὸ σῶμα καὶ πυκτικὸς γενόμενος, ἔπειτα τὸν πατέρα τύπτῃ καὶ τὴν μητέρα ἤ ἄλλον τινὰ τῶν οἰκείων ἢ τῶν φίλων, οὐ τούτου ἕνεκα δεῖ τοὺς παιδοτρίβας καὶ τοὺς E ἐν τοῖς ὅπλοις διδάσκοντας μάχεσθαι μισεῖν τε καὶ ἐκ-

ὥςπερ τῇ ἄλλῃ π.] καὶ post ὥςπερ inserunt Par. BCV. Coisl. Flor. a. b. c. d. m. o. x. V. ad pag. 457. B.

D. ὅτι ἔμαθε πυκτεύειν] V. ὅτι ἔμαθέ τις πυκτεύειν. Omisi τις cum Clark. Coisl. Vind. 1. 6. Ven. Ξ. Par. EFIW. Flor. f. s. et editt. Ald. Bas. 1. v. ann.

ἐν ὅπλοις μάχεσθαι] Sic Ven. Ξ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. CFIVW. novem Florentini, Bodl. Meerm. Vulgo ἐν ὄχλοις, quod iam Cornarius emendandum vidit.

E. οὐ τούτου ἕνεκα δεῖ τοὺς π.] Vulgatum οὐ Vat. Δ. Ven. ΞΣ. Vind. 2. Par. BCIV. Aug. Meerm. Bodl. Flor. b. c. d. m. o. et edit. Bas. 2. mutant in οὐδέ. Sed recte Clark. aliique servant οὐ, repudiatum nuper iniuria.

§. 7. et c. 10. §. 6. Ad παρασχεῖν intell. ἑαυτόν, de quo loquendi genere v. ad p. 475. D.

ὁπότερον δεῖ αἱρεθῆναι] Recte Ficinus: uter sit pro medico eligendus. Asseverat enim sophista oratorem de rebus ad artem medicam pertinentibus ipso medico probabilius esse verba facturum, ut ipse citius medicus publicus eligatur, quam qui medicam artem professus sit. Quae sane splendida oratoris victoria est. Dictionem οὐδαμοῦ φανῆναι, nullo loco numerari, post alios illustravimus ad Phaedon. p. 72. C. cap. XVII. Verba εἰ βούλοιτο eleganter adduntur, quo gravius notetur fastus et arrogantia Gorgiae.

C. ἐν πλήθει] coram populi turba. Infra p. 459. A: ἔν γε ὄχλῳ. In superioribus ne quis εἴπῃ scribendum putet, sententia haec est: de quo non possit disertius dicere.

D. ὅτι ἔμαθε πυκτεύειν] Non opus est τις, quod vulgo additum legebatur. Solet enim tertia persona verborum post infinitivum aliunde pendentem ita usurpari, ut pronomen indefinitum, quippe cuius notio iam praecedentibus contineatur, omittatur. Sic infra p. 464. A. Criton. p. 49. C: οὔτε ἄρα ἀνταδικεῖν δεῖ οὔτε κακῶς ποιεῖν οὐδένα ἀνθρώπων, οὐδ' ἂν ὁτιοῦν πάσχῃ ὑπ' αὐτῶν. Men. p. 79. B: οὐκοῦν συμβαίνει ἐξ ὧν σὺ ὁμολογεῖς τὸ μετὰ μορίου ἀρετῆς πράττειν, ὅ τι ἂν πράττῃ, τοῦτο ἀρετὴν εἶναι. Ibid. p. 97. A. De Rep. IX. p. 591. A. Cf. Buttm. §. 116. Obs. 6. — ἐν ὅπλοις μάχεσθαι dicuntur qui gravi armatura certare discunt: nam vulgo iuventus non veris armis se exercebat, sed rudibus aut pilis praepilatis,

βάλλειν ἐκ τῶν πόλεων. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ παρέδοσαν ἐπὶ τῷ δικαίως χρῆσθαι τούτοις πρὸς τοὺς πολεμίους καὶ τοὺς ἀδικοῦντας, ἀμυνομένους, μὴ ὑπάρχοντας· οἱ δὲ
457 μεταστρέψαντες χρῶνται τῇ ἰσχύϊ καὶ τῇ τέχνῃ, οὐκ ὀρθῶς. οὔκουν οἱ διδάξαντες πονηροί, οὐδὲ ἡ τέχνη οὔτε αἰτία οὔτε πονηρὰ τούτου ἕνεκά ἐστιν, ἀλλ' οἱ μὴ χρώμενοι, οἶμαι, ὀρθῶς. ὁ αὐτὸς δὴ λόγος καὶ περὶ τῆς ῥητορικῆς. δυνατὸς μὲν γὰρ πρὸς ἅπαντάς ἐστιν ὁ ῥήτωρ καὶ περὶ παντὸς λέγειν, ὥςτε πιθανώτερος εἶναι ἐν τοῖς πλήθεσιν ἐμβραχὺ περὶ ὅτου ἂν βούληται· ἀλλ' οὐδέν
B τι μᾶλλον τούτου ἕνεκα δεῖ οὔτε τοὺς ἰατροὺς τὴν δόξαν ἀφαιρεῖσθαι, ὅτι δύναιτο ἂν τοῦτο ποιῆσαι, οὔτε τοὺς ἄλλους δημιουργούς, ἀλλὰ δικαίως καὶ τῇ ῥητορικῇ χρῆ-

P. 457. B. ὅτι δύναιτο ἂν τ. π.] V. δύναιντο, quod emendavit Heindorf. Singularem δύναιτο confirmat Par. I. Flor. s. x.

καὶ τῇ ῥητορικῇ χρ.] τῇ om. Vat. Ven. Σ. Vind. 2. Bodl. Aug. Meerm. Dein Hirschig. ἄλλῃ ante ἀγωνίᾳ inseruit, quo non opus. Idem mox verba ἐκ τῶν πόλεων abiici vult. conf. p. 460. D.

ἐπὶ δικαίᾳ χρείᾳ] Sic Vat. Ven. ΞΣ. Vind. 2. 6. 7. Par.

quae dicuntur Graecis ἐσφαιρωμένα ἀκόντια. Quae sunt verba Casauboni ad Theophr. Char. p. 79. edit. Fisch. v. Plat. Legg. p. 813. E. Xenoph. An. II, 1, 7. ibique interpp. Ceterum etiam sophistas artem tractandorum armorum professos esse apparet ex Euthyd. p. 271. E. Xen. Mem. III, 1. cf. Schneider. ad Xenoph. Anabas. II, 1, 7. Locella ad Xenoph. Ephes. p. 127. Male vett. editt. ἐν ὄχλοις μ. — Deinde multi codd. οὐδὲ τούτου ἕνεκα τ. φ., quod recepit Bekkerus. Sed praefero veterem lectionem optimorum librorum auctoritate munitam. Nam adiiciuntur haec non sine vi et gravitate, quo magis superiora illa, οὐ τούτου ἕνεκα δεῖ πρὸς ἅπαντας χρῆσθαι ἀνθρώπους, illustrentur atque confirmentur. In cuiusmodi sententiis constat omitti coniunctionum vincula. Astius cum Findeisenio post ἀνθρώπους colo distinguendum et prius illud τούτου ἕνεκα eiiciendum censet. Non probo.

E. ἐπὶ τῷ δικαίως χρῆσθαι] De hoc dativo v. p. 457. B. p. 480. D. Solet enim ἐπί ita construi, ubi caussam, consilium vel finem indicat, neque necessarius est accusativus. v. Lexic. Xenoph. T. II. p. 259. 263 seq. et Fischerus ad Weller. Gr. T. III. P. II. p. 234 seq. — ἀμυνομένους, μὴ ὑπάρχοντας, ut se defenderent, non adorirentur. Qui prior alteri infert iniuriam, is ὑπάρξαι ἀδικίας et saepius etiam simpliciter ὑπάρξαι dicitur. Loquendi genus, apud oratores frequens, doctissime illustravit Valcken. ad Eurip. Phoeniss. v. 1576. conf. nostra ad Legg. IX. p. 869. C. et de loci sententia De antidos. p. 113. 23 seqq. ed. Orell. —

σθαι, ὥςπερ καὶ τῇ ἀγωνίᾳ. ἐὰν δέ, οἶμαι, ῥητορικὸς γενόμενός τις κᾆτα ταύτῃ τῇ δυνάμει καὶ τῇ τέχνῃ ἀδικῇ, οὐ τὸν διδάξαντα δεῖ μισεῖν τε καὶ ἐκβάλλειν ἐκ τῶν πόλεων. ἐκεῖνος μὲν γὰρ ἐπὶ δικαίᾳ χρείᾳ παρέδωκεν, ὁ C δ' ἐναντίως χρῆται. τὸν οὖν οὐκ ὀρθῶς χρώμενον μισεῖν δίκαιον καὶ ἐκβάλλειν καὶ ἀποκτιννύναι, ἀλλ' οὐ τὸν διδάξαντα.

Cap. XII. ΣΩ. Οἶμαι, ὦ Γοργία, καὶ σὲ ἔμπειρον εἶναι πολλῶν λόγων καὶ καθεωρακέναι ἐν αὐτοῖς τὸ τοιόνδε, ὅτι οὐ ῥᾳδίως δύνανται περὶ ὧν ἂν ἐπιχειρήσωσι διαλέγεσθαι διορισάμενοι πρὸς ἀλλήλους καὶ μαθόντες καὶ διδάξαντες ἑαυτοὺς οὕτω διαλύεσθαι τὰς συνουσίας, ἀλλ' ἐὰν περί του ἀμφισβητήσωσι καὶ μὴ φῇ ὁ ἕτερος D

V. Flor. b. Bodl. Routhii, Meerm. Aug. Vett. editt. *δικαίου*, quod etiam Clarkian. tueri videtur.

C. *ὅτι οὐ ῥᾳδίως δύνανται*] Vett. editt. post *δύνανται* addunt *οἱ ἄνθρωποι*, quod praeter corr. Par. E. codd. omnes ignorant. Nimirum tertia persona numeri pluralis ponitur sic, ut subiectum generale *(man)* intelligatur, quod vett. grammatici suppleto *οἱ ἄνθρωποι* declarabant. v. Fischer. ad Weller. III. 1. p. 252. et

τούτοις, sc. *τοῖς ὅπλοις*. — *οἱ δὲ μεταστρέψαντες*, hi vero e contrario. De Republ. IX. p. 587. D: *οὐκοῦν ἐάν τις μεταστρέψας — λέγῃ, — εὑρήσει κ. τ. λ.* v. ad p. 479. E. Ante *οὐκ ὀρθῶς* commate distinguendum putavimus.

P. 457. A. *ἐμβραχὺ περὶ ὅτου ἂν βούληται*] Tim. Gloss. p. 99: *ἐμβραχύ· συντόμως καὶ οἷον ἐν βραχεῖ*, ubi v. Ruhnken. Arcte vero vox connectenda cum proximis: ut brevi dicam de quibusvis rebus. — *τοῦτο ποιῆσαι*, intell. *τὴν δόξαν ἀφαιρεῖσθαι.* Ad *δύναιτο* intell. *ὁ ῥήτωρ*. Sententia haec est: sed idcirco, quia rhetor id facere potest, non continuo eum decet medicorum laudibus et existimationi obtrectare, sed oportet arte oratoria iuste uti. Locus nihil habet difficultatis, quamquam in eo haeserunt viri docti in iisque nuper Astius.

B. *γενόμενός τις κᾆτα ταύτῃ τῇ δ.*] Post participia *κᾆτα* et *κἄπειτα* inferuntur, ubi *εἶτα* et *ἔπειτα* exspectes. v. ad Phaedon. p. 90. B. et 98. C. Heindorf. ad h. l. Schaefer. Melett. critt. p. 86. Schneider. ad Xenoph. Mem. I, 1, 5. coll. Aristoph. Avv. v. 1443. Equitt. 391. Lysistr. 560. Nubb. 623. ed. Herm.

Cap. XII. C. *καὶ διδάξαντες ἑαυτοὺς οὕτω διαλύεσθαι τ. σ.*] De Republ. IX. p. 576. E: *καταδύντες εἰς ἅπασαν (τὴν πόλιν) καὶ ἰδόντες οὕτω δόξαν ἀποφαινώμεθα.* Sed v. ad Phileb. p. 135., ubi plurima attuli exempla vocis *οὕτω* participio sic subiectae.

τὸν ἕτερον ὀρθῶς λέγειν ἢ μὴ σαφῶς, χαλεπαίνουσί τε καὶ κατὰ φθόνον οἴονται τὸν ἑαυτῶν λέγειν, φιλονεικοῦντας, ἀλλ' οὐ ζητοῦντας τὸ προκείμενον ἐν τῷ λόγῳ. καὶ ἔνιοί γε τελευτῶντες αἴσχιστα ἀπαλλάττονται, λοιδορηθέντες τε καὶ εἰπόντες καὶ ἀκούσαντες περὶ σφῶν αὐτῶν τοιαῦτα, οἷα καὶ τοὺς παρόντας ἄχθεσθαι ὑπὲρ σφῶν
E αὐτῶν, ὅτι τοιούτων ἀνθρώπων ἠξίωσαν ἀκροαταὶ γενέσθαι. Τοῦ δὴ ἕνεκα λέγω ταῦτα; ὅτι νῦν ἐμοὶ δοκεῖς σὺ οὐ πάνυ ἀκόλουθα λέγειν, οὐδὲ σύμφωνα οἷς τὸ πρῶτον ἔλεγες περὶ τῆς ῥητορικῆς. φοβοῦμαι οὖν διελέγχειν σε, μή με ὑπολάβῃς οὐ πρὸς τὸ πρᾶγμα φιλονεικοῦντα λέγειν τοῦ καταφανὲς γενέσθαι, ἀλλὰ πρὸς σέ.

347. Matthiae. Gr. §. 294. et nostra ad Cratyl. p. 387. C., quae hinc augebis, infra p. 478. A.

P. 458. *εἴ τι μὴ ἀληθὲς λέγω*] Vett. editt. et Hirschig. *λέ-*

D. *ἢ μὴ σαφῶς*] Intellige ex antecedentibus *φῇ*, ut saepe solent e verbis negantibus intelligenda relinqui verba aientia. v. Heindorf. ad h. l. coll. annot. ad Sympos. p. 192. E. Deinde *καὶ κατὰ φθόνον οἴονται τὸν ἑαυτῶν* dicitur, quoniam ad *οἴονται* mente cogitandum *ὁ ἕτερος τὸν ἕτερον*. Unde etiam explicationem habet accusativus *φιλονεικοῦντας, ἀλλ' οὐ ζητοῦντας*, quem cave cum Hirschigio in nominativum *φιλονεικοῦντες* et *ζητοῦντες* mutaveris. Poterat enim dici hoc modo: *οἴεται ὁ ἕτερος τὸν ἕτερον κατὰ φθόνον τὸν ἑαυτοῦ λέγειν φιλονεικοῦντα, ἀλλ' οὐ ζητοῦντα τὸ προκείμενον ἐν τῷ λόγῳ.* Verum vidit iam Heindorfius. De v. *φιλονεικεῖν* v. Phaedon. p. 91. A. — *λοιδορηθέντες*, conviciis onerati, postquam se invicem conviciis prosciderunt. — *οἷα καὶ τ. π. ἄχθεσθαι ὑπ. σφ. αὐτ.*, ut etiam praesentes sua caussa indignentur, quod etc., *dass auch die Anwesenden um ihrer selbst willen darüber unzufrieden sind.* Coniunctionem verbi *ἄχθεσθαι* cum accusativo rei illustravimus ad Phaedon. p. 88. E. De infinitivo post *οἷα* illato v. ad Sympos. p. 211. B. coll. Matthiae. Gr. §. 535. Denique *ἄχθεσθαι ὑπὲρ ἑαυτοῦ* sic dixit etiam Aristoph. Lysistrat. v. 10: *πόλλ' ὑπὲρ ἡμῶν τῶν γυναικῶν ἄχθομαι*, ab Heindorfio comparatus. Nec ita rarus apud ipsum Platonem hic formulae usus est. v. Apol. Socr. p. 23. E. Phaedon. p. 61. E. ibique ann.

E. *τοῦ καταφανὲς γενέσθαι*] ne suspiceris me non rei caussa contendentem dicere, ut manifesta fiat, sed tua caussa. Infra p. 509. D: *ἐὰν δύναμιν παρασκευάσηται τοῦ μὴ ἀδικεῖσθαι.* Demosth. De Coron. p. 262. ed. Reisk.: *ἆρά γε σμικρὰ ἀναλῶσαι ἂν τοῦ μὴ τὰ δίκαια ποιεῖν οἱ πλούσιοι* (scil. *δοκοῦσι*). v. Rost. §. 109. not. 1. Matth. §. 540. not.

εἰ μὲν καὶ σὺ εἶ τ. ἀνθρ. ὧνπερ καὶ ἐγώ] Euthyphron. p. 6. A: *νῦν οὖν εἰ καὶ σοὶ ταῦτα ξυνδοκεῖ —, ἀνάγκη δή,*

ἐγὼ οὖν, εἰ μὲν καὶ σὺ εἶ τῶν ἀνθρώπων ὧνπερ καὶ 458
ἐγώ, ἡδέως ἄν σε διερωτῴην· εἰ δὲ μή, ἐῴην ἄν. ἐγὼ δὲ τίνων εἰμί; τῶν ἡδέως μὲν ἂν ἐλεγχθέντων, εἴ τι μὴ ἀληθὲς λέγω, ἡδέως δ' ἂν ἐλεγξάντων, εἴ τίς τι μὴ ἀληθὲς λέγοι, οὐκ ἀηδέστερον μέντ' ἂν ἐλεγχθέντων ἢ ἐλεγξάντων· μεῖζον γὰρ αὐτὸ ἀγαθὸν ἡγοῦμαι, ὅσῳπερ μεῖζον ἀγαθόν ἐστιν αὐτὸν ἀπαλλαγῆναι κακοῦ τοῦ μεγίστου ἢ ἄλλον ἀπαλλάξαι. οὐδὲν γὰρ οἶμαι τοσοῦτον κακὸν εἶναι ἀνθρώπῳ, ὅσον δόξα ψευδὴς περὶ ὧν τυγχάνει νῦν B
ἡμῖν ὁ λόγος ὤν. εἰ μὲν οὖν καὶ σὺ φῂς τοιοῦτος εἶναι, διαλεγώμεθα· εἰ δὲ καὶ δοκεῖ χρῆναι ἐᾶν, ἐῶμεν ἤδη χαίρειν καὶ διαλύωμεν τὸν λόγον. *ΓΟΡ.* Ἀλλὰ φημὶ

γοιμι invitis codd. fere omnibus. Par. I. *λέγει.* Praestat *λέγω.* cf. annot. ad Apol. p. 25. B. Symp. p. 176. B.

κακοῦ τοῦ μεγίστου] Sic Clark. Vett. editt. *τον.*

ὡς ἔοικε, καὶ ἡμῖν ξυγχωρεῖν. Phaedon. p. 64. C: *ἐὰν ἄρα καὶ σοὶ ξυνδοκῇ ἅπερ καὶ ἐμοί.* Ibid. p. 76. E: *οὕτως ὥσπερ καὶ ταῦτα ἔστιν, οὕτως καὶ τὴν ἡμετέραν ψυχὴν εἶναι.* De Rep. VII. p. 519. A. Apolog. Socrat. p. 22. D: *ὅπερ καὶ οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ ἀγαθοὶ δημιουργοί,* ubi v. annot. Proxima *εἴ τίς τι μὴ ἀλ. λέγοι* Ficinus reddit: si quid falsum ineptumve dicant. Optativus, qui librorum fere omnium confirmatur auctoritate, cum sententia ipsa, quamvis praecedente indicativo *λέγω,* egregie congruit. Nam Socrates *εἴρων* de se loquens utitur indicativo, quo erroris verisimilitudinem indicet; alios memorans optativum ponit, de horum erroribus cum dubitatione quadam animi verba faciens.

P. 458. *μεῖζον γὰρ αὐτὸ ἀγ.*] Ante *μεῖζον* intelligere possis *τοσούτῳ,* quod genus loquendi tetigi ad Apolog. Socr. p. 30. A.

ὅσον δόξα ψευδὴς π. ὧν κ. τ. λ.] Heindorf. olim requirebat accusativum *δόξαν ψευδῆ* propter praecedentem accusativum cum infinitivo. In quo iudicio virum egregium decepit ratio scriptorum Latinorum: Graeci enim in huiusmodi comparationibus modo casum praecedenti nomini accommodant, modo nominativum ponunt, intellecto verbo superiore. v. Dorvill. ad Charit. p. 538. ed. Lips. Schaefer. Melett. critt. p. 126. Itaque postea suum ipse errorem corrigens ad Phaedon. p. 111. A. docuit meliora.

B. *καὶ διαλύωμεν τὸν λόγον*] Similiter infra p. 505. C: *τί οὖν δὴ ποιήσομεν; μεταξὺ τὸν λόγον καταλύομεν;* Lucian. Soloec. extr.: *νῦν δὲ διαλύσομεν τὸν διάλογον.* Itaque non assentior Heindorfio, qui *τὸν λόγον διαλύειν* dici non posse ratus *τὸν σύλλογον* legendum putabat, quam lectionem, haud dubie ex correctione alicuius grammatici ortam, Bodleian. et Meerm. codices habent. — *οἷον σὺ ὑφηγεῖ,* qualem tu praeducis et informas. Demosthen. De Coron. p. 277. ed. Reisk.: *κατὰ τὴν ὑφήγησιν τούτου, wie dieser sie anleitet.*

μὲν ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, καὶ αὐτὸς τοιοῦτος εἶναι, οἷον σὺ ὑφηγεῖ· ἴσως μέντοι χρῆν ἐννοεῖν καὶ τὸ τῶν παρόντων. πάλαι γάρ τοι, πρὶν καὶ ὑμᾶς ἐλθεῖν, ἐγὼ τοῖς παροῦσι πολλὰ ἐπεδειξάμην, καὶ νῦν ἴσως πόῤῥω ἀποτε-
C *νοῦμεν, ἢν διαλεγώμεθα. σκοπεῖν οὖν χρὴ καὶ τὸ τούτων, μή τινας αὐτῶν κατέχωμεν βουλομένους τι καὶ ἄλλο πράττειν.*

Cap. XIII. *ΧΑΙ. Τοῦ μὲν θορύβου, ὦ Γοργία τε καὶ Σώκρατες, αὐτοὶ ἀκούετε τούτων τῶν ἀνδρῶν, βουλομένων ἀκούειν, ἐάν τι λέγητε· ἐμοὶ δ' οὖν καὶ αὐτῷ μὴ γένοιτο τοσαύτη ἀσχολία, ὥςτε τοιούτων λόγων καὶ οὕτω λεγομένων ἀφεμένῳ προὐργιαίτερόν τι γενέσθαι*
D *ἄλλο πράττειν. ΚΑΛ. Νὴ τοὺς θεούς, ὦ Χαιρεφῶν. καὶ μὲν δὴ καὶ αὐτὸς πολλοῖς ἤδη λόγοις παραγενόμενος οὐκ οἶδ' εἰ πώποτε ἥσθην οὕτως, ὥςπερ νυνί, ὥςτ' ἔμοιγε, κἂν τὴν ἡμέραν ὅλην ἐθέλητε διαλέγεσθαι, χαριεῖσθε. ΣΩ. Ἀλλὰ μήν, ὦ Καλλίκλεις, τό γ' ἐμὸν οὐδὲν κωλύει, εἴπερ ἐθέλει Γοργίας. ΓΟΡ. Αἰσχρὸν δὴ τὸ λοιπόν, ὦ Σώκρατες, γίγνεται ἐμέ γε μὴ ἐθέλειν, καὶ ταῦτα αὐτὸν*
E *ἐπαγγειλάμενον ἐρωτᾶν ὅ τι τις βούλεται. ἀλλ' εἰ δοκεῖ τουτοισί, διαλέγου τε καὶ ἐρώτα ὅ τι βούλει. ΣΩ. Ἄκουε*

C. *κατέχωμεν βουλομένους*] *κατέχομεν* Clark. Coisl. Ven. Ξ Σ. Vind. 2. Routhii Bodl. Meerm., quod probat Herm. *μὴ* interrogative accepto.

D. *ὅλην ἐθέλητε*] Sic Vind. 6. Par. CI. Aug. Meerm. Bodl. Flor. b. d. f. m. s. Vett. editt. *ἐθέλοιτε.*

εἴπερ ἐθέλει Γ.] V. *ἐθέλοι,* quod praeter Par. EF. vix unus alterve tuetur.

Thom. Mag. *ὑφηγοῦμαι τὸ διδάσκω καὶ παραινῶ.* — *πόῤῥω ἀποτενοῦμεν*, longiores erimus. Alibi additur *τὸν λόγον.* v. Hemsterhus. ad Lucian. T. I. p. 459. Ast. ad Rempubl. p. 402. cfr. annot. ad p. 465. E. — Scholiast. *Δέδοικεν ὁ Γοργίας καὶ φεύγει τὴν διάλεξιν, αἰτιᾶται δὲ τοὺς παρόντας πανούργως ὡς οὐκ ἀνεξομένους.* — Mox *κατέχειν* est detinere et abstrahere a negotiis.

De *σκοπεῖν μὴ* cum coniunctivo copulato v. ann. ad Phaedr. p. 260. A. Hipp. Mai. p. 300. D. Cuius usus ignoratio videtur peperisse *κατέχομεν.* — *προὐργιαίτερον.* Schol. *προτιμότερον.* In cod. Meerm. *κρεῖττον* superscriptum, interpretationis caussa.

Cap. XIII. D. *οὐκ οἶδ' εἰ πώποτε ἥσθην οὕτως*] Formula *οὐκ οἶδ' εἰ* apud Graecos plerumque negat cum quadam dubitatione, ut hoc loco, ubi est

δή, ὦ Γοργία, ἃ θαυμάζω ἐν τοῖς λεγομένοις ὑπὸ σοῦ·
ἴσως γάρ τοι σοῦ ὀρθῶς λέγοντος ἐγὼ οὐκ ὀρθῶς ὑπο-
λαμβάνω. ῥητορικὸν φῂς ποιεῖν οἷός τ' εἶναι, ἐάν τις
βούληται παρὰ σοῦ μανθάνειν; ΓΟΡ. Ναί. ΣΩ. Οὐκοῦν
περὶ πάντων ὥςτ' ἐν ὄχλῳ πιθανὸν εἶναι, οὐ διδάσκοντα,
ἀλλὰ πείθοντα; ΓΟΡ. Πάνυ μὲν οὖν. ΣΩ. Ἔλεγες 459
τοίνυν δή, ὅτι καὶ περὶ τοῦ ὑγιεινοῦ τοῦ ἰατροῦ πιθα-
νώτερος ἔσται ὁ ῥήτωρ. ΓΟΡ. Καὶ γὰρ ἔλεγον, ἔν γε
ὄχλῳ. ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ ἐν ὄχλῳ τοῦτό ἐστιν ἐν τοῖς μὴ
εἰδόσιν; οὐ γὰρ δήπου ἔν γε τοῖς εἰδόσι τοῦ ἰατροῦ
πιθανώτερος ἔσται. ΓΟΡ. Ἀληθῆ λέγεις. ΣΩ. Οὐκοῦν
εἴπερ τοῦ ἰατροῦ πιθανώτερος ἔσται, τοῦ εἰδότος πιθα-
νώτερος γίγνεται; ΓΟΡ. Πάνυ γε. ΣΩ. Οὐκ ἰατρός
γε ὤν· ἦ γάρ; ΓΟΡ. Ναί. ΣΩ. Ὁ δὲ μὴ ἰατρός γε B
δήπου ἀνεπιστήμων ὧν ὁ ἰατρὸς ἐπιστήμων. ΓΟΡ. Δῆλον
ὅτι. ΣΩ. Ὁ οὐκ εἰδὼς ἄρα τοῦ εἰδότος ἐν οὐκ εἰδόσι
πιθανώτερος ἔσται, ὅταν ὁ ῥήτωρ τοῦ ἰατροῦ πιθανώ-
τερος ᾖ. τοῦτο συμβαίνει, ἢ ἄλλο τι; ΓΟΡ. Τοῦτο ἐν-
ταῦθά γε συμβαίνει. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ περὶ τὰς ἄλλας
ἁπάσας τέχνας ὡςαύτως ἔχει ὁ ῥήτωρ καὶ ἡ ῥητορική·
αὐτὰ μὲν τὰ πράγματα οὐδὲν δεῖ αὐτὴν εἰδέναι ὅπως

... καὶ ταῦτα αὐτὸν ἐπαγγ.] καὶ ταῦτα om. Clark. Coisl. Vind. 1. 6. Par. EFIW. Flor. f. s. Et potest recte abesse. Om. Turr. Herm.

E. δοκεῖ τουτοισί] V. τούτοισι, quod ex aliquot libris correxit Bekker.

P. 459. Ἔλεγες τοίνυν δή, ὅτι] Malim cum Bekkero τοι νῦν, quod tamen in codd. non repertum.

B. οὐδὲν δεῖ αὐτὴν εἰδέναι] Sybrandus αὐτὸν requirit.

nescio an non. Interdum tamen dubitanter affirmat. v. Symp. 216. E. Weisk. ad Xenoph. Cyrop. VIII, 4, 8. Heindorf. ad h. l. Iacob. ad Lucian. Toxar. p. 84. — τὴν ἡμέραν ὅλην i. q. ὥςτε ὅλην διαγενέσθαι.

τό γ' ἐμὸν οὐδὲν κωλύει] Politic. p. 258. B: οὐ τὰ σὰ κωλύειν φαίνεται, ubi v. ann.

P. 459. B. τοῦτο ἐνταῦθά γε σ.] in arte medica.

ὡςαύτως ἔχει — ῥητορική· αὐτὰ μὲν τὰ πρ.] De hac structura v. ad p. 450. A. Pro αὐτὴν Sybrandus legendum putabat αὐτόν, quoniam hic semper de oratore et non de rhetorica sermo esse videatur. Sed videtur scriptor nunc de industria καὶ ἡ ῥητορικὴ interposuisse, quorsum αὐτὴν refertur. De ipsa sententia autem consulas Phaedr. p. 272. 273. D., quem locum iam Routhius contulit.

C ἔχει, μηχανὴν δέ τινα πειθοῦς εὑρηκέναι, ὥςτε φαίνεσθαι τοῖς οὐκ εἰδόσι μᾶλλον εἰδέναι τῶν εἰδότων.

Cap. XIV. *ΓΟΡ.* Οὐκοῦν πολλὴ ῥαστώνη, ὦ Σώκρατες, γίγνεται μὴ μαθόντα τὰς ἄλλας τέχνας, ἀλλὰ μίαν ταύτην, μηδὲν ἐλαττοῦσθαι τῶν δημιουργῶν; ΣΩ. Εἰ μὲν ἐλαττοῦται ἢ μὴ ἐλαττοῦται ὁ ῥήτωρ τῶν ἄλλων διὰ τὸ οὕτως ἔχειν, αὐτίκα ἐπισκεψόμεθα, ἐάν τι ἡμῖν πρὸς λόγου ᾖ· νῦν δὲ τόδε πρότερον σκεψώμεθα, ἆρα
D τυγχάνει περὶ τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον καὶ τὸ αἰσχρὸν καὶ τὸ καλὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ κακὸν οὕτως ἔχων ὁ ῥητορικὸς ὡς περὶ τὸ ὑγιεινὸν καὶ περὶ τὰ ἄλλα ὧν αἱ ἄλλαι τέχναι, αὐτὰ μὲν οὐκ εἰδώς, τί ἀγαθὸν ἢ τί κακόν ἐστιν, ἢ τί καλὸν ἢ τί αἰσχρόν, ἢ δίκαιον ἢ ἄδικον, πειθὼ δὲ περὶ αὐτῶν μεμηχανημένος, ὥςτε δοκεῖν εἰδέναι οὐκ

C. *τῶν δημιουργῶν*] τῶν ἄλλων [δημιουργῶν] Hirschig.

αὐτίκα ἐπισκεψόμεθα] ἐπισκεψώμεθα Vat. Coisl. Ven. Σ. Vind. 1. 2. 7. Par. FI. Sed futurum in his formulis usitatum et legitimum. Dein Herm. invitis codd. et vett. editt. omnibus e suo arbitrio scripsit πρὸς λόγον.

Cap. XIV. C. *Οὐκοῦν πολλὴ ῥαστώνη*] h. e. πολλὴν ῥαστώνην παρέχει, ut alibi loquitur, h. e. multum habet commoditatis et levamenti. — *μηδὲν ἐλαττοῦσθαι τῶν δημιουργῶν*, nulla in re ab opificibus superari. — *διὰ τὸ οὕτως ἔχειν*, sc. διὰ τὸ μίαν ταύτην τέχνην μαθεῖν. — *αὐτίκα ἐπισκεψόμεθα.* Recte Schol. *αὐτίκα* εὐθέως καὶ παραχρῆμα· *νῦν δὲ μικρὸν ὕστερον.* Vide ad p. 450. C. — *ἐάν τι ἡμῖν πρὸς λόγου ᾖ.* Olympiod. Ms.: ἀντὶ τοῦ· ἐὰν ἡμῖν χρήσιμον ᾖ τὸ ὑπὲρ λόγου ζητεῖν. Significat formula: si quid ad nostram condunt disputationem, proprie si quid est e ratione nostrae disputationis. v. Fischer. ad Weller. T. III. P. II. p. 251 seq. et quos laudat Matth. Gr. ampl. §. 590. B. Non opus est πρὸς λόγον invitis libris nuper Platoni obtrusum, licet hac ipsa formula alibi usus sit philosophus, sicuti ostendimus ad Protagor. p. 343. D. et Phileb. p. 33. B.

D. *οὕτως ἔχων ὁ ῥητορικός*] Explicantur haec deinde verbis αὐτὰ μὲν οὐκ εἰδώς —, πειθὼ δὲ περὶ αὐτῶν μεμηχανημένος, ὥςτε δοκεῖν κ. τ. λ. Post τὸ καλὸν quod deinceps non repetitus est articulus, eodem modo infra p. 488. C. 498. C. Criton. p. 47. C. Phaedon. p. 75. C. 94. D. Alcibiad. I. p. 117. A. Euthyphron. p. 7. C., ubi v. ann. — *ὧν αἱ ἄλλαι τέχναι*, sc. praeter ἰατρικήν.

E. *οὐ γὰρ σὸν ἔργον*] non enim hoc muneris est tui. v. Valcken. ad Eurip. Phoen. v. 447. interpp. ad Xenoph. Symp. IV, 46.

P. 460. *ὥςπερ ἄρτι εἶπες*]

εἰδὼς ἐν οὐκ εἰδόσι μᾶλλον τοῦ εἰδότος; ἢ ἀνάγκη εἰδέναι, καὶ δεῖ προεπιστάμενον ταῦτα ἀφικέσθαι παρὰ σὲ E
τὸν μέλλοντα μαθήσεσθαι τὴν ῥητορικήν; εἰ δὲ μή, σὺ ὁ τῆς ῥητορικῆς διδάσκαλος τούτων μὲν οὐδὲν διδάξεις τὸν ἀφικνούμενον· οὐ γὰρ σὸν ἔργον· ποιήσεις δ' ἐν τοῖς πολλοῖς δοκεῖν εἰδέναι αὐτὸν τὰ τοιαῦτα οὐκ εἰδότα καὶ δοκεῖν ἀγαθὸν εἶναι οὐκ ὄντα; ἢ τὸ παράπαν οὐχ οἷός τε ἔσει αὐτὸν διδάξαι τὴν ῥητορικήν, ἐὰν μὴ προειδῇ περὶ τούτων τὴν ἀλήθειαν; ἢ πῶς τὰ τοιαῦτα ἔχει, ὦ
Γοργία; καὶ πρὸς Διός, ὥσπερ ἄρτι εἶπες, ἀποκαλύψας 460
τῆς ῥητορικῆς εἰπὲ τίς ποθ' ἡ δύναμίς ἐστιν. ΓΟΡ. *Ἀλλ' ἐγὼ μὲν οἶμαι, ὦ Σώκρατες, ἐὰν τύχῃ μὴ εἰδώς, καὶ ταῦτα παρ' ἐμοῦ μαθήσεται.* ΣΩ. *Ἔχε δή· καλῶς γὰρ λέγεις. ἐάνπερ ῥητορικὸν σύ τινα ποιήσῃς, ἀνάγκη αὐτὸν*

E. *εἰ δὲ μή, σὺ ὁ τ.*] Clark. *εἰ δὲ* et in marg. *γρ. εἰ δὲ μή.*
αὐτὸν διδάξαι] *διδάξαι αὐτὸν* Vat. Ven. Ξ Σ. Vind. 2. 6. 7. Par. V W. Aug. Meerm. Flor. b., quem verborum ordinem probavit Bekker.

P. 460. *Ἀλλ' ἐγὼ μὲν οἶμαι, ὦ Σ.*] *οἶμαι* om. Par. EF. Flor. f. s. Dein solus Steph. de coniectura *μαθήσεσθαι*, sed v. ann.

Respicit Socrates ad verba Gorgiae p. 455. D.

Ἀλλ' ἐγὼ μὲν οἶμαι, ὦ Σ., — μαθήσεται] Codd. plurimi atque optimi *μαθήσεται*, quod editt. vett. in *μαθήσεσθαι* mutarunt. Atque hanc rationem unice veram putat Heindorfius, qui alioquin scribi debuisse arbitratur: *Ἀλλ' ἐὰν τύχῃ —, καὶ ταῦτα, οἶμαι, παρ' ἐμοῦ μαθήσεται.* At enim vero solet ita passim post formulas *ἐμοὶ δοκεῖ, οἴεσθαί γε χρή, ἐγὼ μὲν οἶμαι,* alibi etiam *παρενθέτως* usurpari solitas, non infinitivus, sed indicativus inferri. Accedit, quod indicativus longe accommodatior est sophistae confidentiae, quam oratio aliunde suspensa. Ceterum conf. Protagor. p. 314. C: *δοκεῖ οὖν μοι, ὁ θυρωρὸς — κατήκουεν ἡμῶν.* Men. p. 94. B: *δοκῶ μέν, ἐβούλετο.* Sophist. p. 231. D. De Republ. V. p. 465. A: *οἶμαι δέ, οὐδὲ ἄλλως ἀτιμάσει.* Ibid. p. 473. D: *δοκῶ δέ, οὐδὲ τῷ ἀνθρωπ. γένει.* VI. p. 507. D: *οἶμαι δέ, οὐδ' ἄλλοις προσδεήσει οὐδενός.* X. p. 608. D. Sophist. p. 231. D: *δοκῶ μὲν γάρ, τὸ πρῶτον εὑρέθη θηρευτής.* Lysid. p. 206. C. 218. E. Utraque constructio coniuncta reperitur Lachet. p. 184. B., ubi v. ann. Thucyd. I, 3: *δοκεῖ δέ μοι, οὐδὲ τοὔνομα τοῦτο ξύμπασά πω εἶχεν.* Plura dabit Schaeferus ad Demosthen. Apparat. T. V. p. 96.

Ἔχε δή· καλῶς γ. —] Frequens apud Platonem est formula *ἔχε δή,* cuius exempla collegerunt Astius ad Rempubl. p. 353. B. ad Legg. p. 627. C. Heindorf. ad Protagor. p. 349. D. conf. infra p. 490. B: *ἔχε δὴ αὐτοῦ.* Heind. quidem explicat: subsiste, ut sit retinentis revocantisque, si quis alio pergere aut aliud acturus videatur.

εἰδέναι τὰ δίκαια καὶ τὰ ἄδικα ἤτοι πρότερόν γε ἢ ὕστερον μαθόντα παρὰ σοῦ. ΓΟΡ. Πάνυ γε. ΣΩ. Τί οὖν;
B ὁ τὰ τεκτονικὰ μεμαθηκὼς τεκτονικός, ἢ οὔ; ΓΟΡ. Ναί. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὁ τὰ μουσικὰ μουσικός; ΓΟΡ. Ναί. ΣΩ. Καὶ ὁ τὰ ἰατρικὰ ἰατρικός; καὶ τἆλλα οὕτω κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον· ὁ μεμαθηκὼς ἕκαστα τοιοῦτός ἐστιν, οἷον ἡ ἐπιστήμη ἕκαστον ἀπεργάζεται; ΓΟΡ. Πάνυ γε. ΣΩ. Οὐκοῦν κατὰ τοῦτον τὸν λόγον καὶ ὁ τὰ δίκαια

B. *οἷον ἡ ἐπιστήμη ἕκαστον*] Sic codd. optimi et numero longe plurimi. Vett. editt. *οἷον ἕκαστον ἡ ἐπιστήμη.*

Hermannus autem ad Viger. p. 753. „Proprie", inquit, „notat tene igitur hoc, quod est monentis, ut alter illud memoria teneat videatque, quid inde consequatur." Sed videtur *ἔχε δή* ut nostrum *halt, halt an,* intransitive accipiendum esse, intellecto *σαυτόν.* cf. Krueger. Gr. §. 52. 2. 2. Sic *ἔχε ἠρέμα, ἔχε ἡσυχῇ.* Deinde *ἤτοι γε — ἢ* legitur ut Apolog. Socrat. p. 27. D. Phaedon. p. 76. A., ubi v. annot. coll. Elmsl. ad Eurip. Med. v. 1263.

B. *καὶ τἆλλα οὕτω κατὰ τὸν αὐτὸν λ.*] Recte post *λόγον* distinguitur: quam distinctionem miror Heindorfium sustulisse. Nam intelligitur *ἔχει* frequenti ellipsi. Sophist. p. 262. D: *οὕτω δὴ — καὶ περὶ τὰ τῆς φωνῆς αὖ σημεῖα· τὰ μὲν οὐχ ἁρμόττει, τὰ δὲ ἁρμόττοντα αὐτῶν λόγον ἀπειργάσατο.* Menon. p. 72. C: *οὕτω δὴ καὶ περὶ τῶν ἀρετῶν· κἂν εἰ πολλαὶ καὶ παντοδαπαί εἰσιν, ἕν γέ τι εἶδος ταὐτὸν ἅπασαι ἔχουσι.* Ibid. 72. A: *ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ κακία.* Parmenid. p. 129. C. De Rep. VII. p. 534. B. VIII. p. 551. C. Conf. infra p. 467. D. 475. A. Itaque ista, *ὁ μεμαθηκὼς — ἀπεργάζεται,* continent explicationem, de quo genere structurae praeter locos modo allatos vide quae notavi ad p. 450. A.

Οὐκοῦν ἀνάγκη τὸν ῥητ. δ. εἶναι, τὸν δὲ δ.] Non sine caussa Astius verba *τὸν ῥητορικὸν δίκαιον εἶναι* et voculam *δέ* uncinis seclusit tamquam ab hoc loco aliena. Nam turbant ea profecto mirum quantum nexum argumentationis, praesertim quum sequantur dein haec: *τὸν δὲ ῥητορικὸν ἀνάγκη ἐκ τοῦ λόγου δίκαιον εἶναι.* Cui fere assensit Hirschigius locum ita refingens: *ὁ δὲ δίκαιος δίκαιά που πράττει. Ναί. Οὐκοῦν ἀνάγκη τὸν δίκαον ἀεὶ βούλεσθαι πράττειν; Φαίνεταί γε. κ. τ. λ.* Et certe praestat haec ratio sententiae Hermanni, qui hoc argumentationis membrum eiiciendum statuit: *ΓΟΡ. Φαίνεταί γε* — usque ad *δίκαιον εἶναι. ΓΟΡ. Ναί.* Sed illa quoque ratio est violentior, quam quae comprobari queat, si quidem diva critice ferrum et ignem odit. Vide igitur, an locus ita refingendus sit: *ΣΩ. Ὁ δὲ δίκαιος δίκαιά που πράττει. ΓΟΡ. Ναί. ΣΩ. Οὐκοῦν ἀνάγκη τὸν ῥητορικὸν δίκαιον εἶναι; ΓΟΡ. Ναί. ΣΩ. Τὸν δὲ δίκαιον δίκαια βούλεσθαι πράττειν; ΓΟΡ. Φαίνεταί γε. κ. τ. λ.* Ita enim verba *Οὐκοῦν*

μεμαθηκὼς δίκαιος; ΓΟΡ. Πάντως δήπου. ΣΩ. Ὁ δὲ δίκαιος δίκαιά που πράττει. ΓΟΡ. Ναί. ΣΩ. Οὐκοῦν ἀνάγκη τὸν ῥητορικὸν δίκαιον εἶναι, τὸν δὲ δίκαιον C βούλεσθαι δίκαια πράττειν; ΓΟΡ. Φαίνεταί γε. ΣΩ. Οὐδέποτε ἄρα βουλήσεται ὅ γε δίκαιος ἀδικεῖν. ΓΟΡ. Ἀνάγκη. ΣΩ. Τὸν δὲ ῥητορικὸν ἀνάγκη ἐκ τοῦ λόγου δίκαιον εἶναι. ΓΟΡ. Ναί. ΣΩ. Οὐδέποτε ἄρα βουλήσεται ὁ ῥητορικὸς ἀδικεῖν. ΓΟΡ. Οὐ φαίνεταί γε.

C. *τὸν δὲ δίκαιον βούλεσθαι δ. πρ.*] Aug. Meerm. Bodl. Routhii verbum *βούλεσθαι* om., probante Schleiermachero et Bekkero; sed recte habere vulgatam infra docuimus.

ἀν. τ. ῥ. δίκαιον εἶναι referuntur ad superiora illa: *Οὐκοῦν κατὰ τ. τ. λόγον καὶ ὁ τὰ δίκαια μεμαθηκὼς δίκαιος;* ista autem: *Τὸν δὲ δίκαιον δίκαια βούλεσθαι πράττειν;* respiciunt ad haec: *Ὁ δὲ δίκαιος δίκαιά που πράττει.* Videlicet ex eo, quod rhetor iusta didicit, colligitur eum esse iustum, ex eo autem, quod iustus iuste facit, cogitur hoc, ut eum iuste agere velle statuamus. Deinceps autem argumentatio sic procedit: Quum vir iustus id propositum teneat, ut agat iuste, consequitur, ut nunquam iniuste facere velit. Iam vero rhetor secundum nostram ratiocinationem necesse est iustus sit: ergo ne hic quidem unquam iniuste agere volet. Vides ita omnia bene inter se cohaerere neque sine idonea caussa bis commemorari *τὸν ῥητορικὸν δίκαιον εἶναι,* si quidem inde a verbis *τὸν δὲ δίκαιον δίκαια βούλεσθαι πράττειν* alia pars argumentationis orditur, in qua verbum *βούλεσθαι* imprimis vi sua eminet. Nam ex eo, quod iustus iuste agat, colligitur eum etiam promto et parato animo esse ad iuste agendum. Sunt igitur conclusiones hae: *ὁ τὰ δίκαια μεμαθηκὼς δίκαιος: ὁ ῥητορικὸς τὰ δίκαια μεμάθηκε: δίκαιος ἄρα ὁ ῥητορικός. Ὁ δίκαιος δίκαια βούλεται πράττειν: δίκαιος ὁ ῥητορικός: οὐδέποτε ἄρα βουλήσεται ἀδικεῖν.* Quae si vera sunt, quo iure Schleiermacherus trium codicum auctoritate istud *βούλεσθαι* damnaverit, me vel non monente intelligitur. Quam facile autem *Ναί* post *εἶναι* potuerit excidere, magis etiam patebit, si reputaveris colloquentium personas in codd. msptis duobus punctis (:) indicari solere. Unus cod. Bekker. a manu recenti scriptum exhibet *τὸν ῥητορικὸν δίκαιον εἶναι οὕτως τὸν δὲ κ. τ. λ.* Unde quis reponat: — *δίκαιον εἶναι. ΓΟΡ. Οὕτως. ΣΩ. Τὸν δὲ δίκαιον κ. τ. λ.* Sed quum in ceteris libris voculae *οὕτως* nullum exstet vestigium, *Ναί* excidisse verisimilius iudicamus. Quamquam non multum relucter Voegelino, qui probata nostra interpretatione isto *Ναί* ne opus quidem esse censet. Quum enim iustum esse oratorem iam demonstratum sit, Socrates Gorgiae assensu non exspectato argumentari pergit. De toto loco dignus est qui legatur Quintil. Institutt. Orat. II, 15. §. 24 seqq.

Cap. XV. ΣΩ. Μέμνησαι οὖν λέγων ὀλίγῳ πρό-
D τερον, ὅτι οὐ δεῖ τοῖς παιδοτρίβαις ἐγκαλεῖν, οὐδ' ἐκβάλλειν ἐκ τῶν πόλεων, ἐὰν ὁ πύκτης τῇ πυκτικῇ χρῆταί τε καὶ ἀδικῇ; ὡσαύτως δὲ οὕτω καὶ ἐὰν ὁ ῥήτωρ τῇ ῥητορικῇ ἀδίκως χρῆται, μὴ τῷ διδάξαντι ἐγκαλεῖν, μηδὲ ἐξελαύνειν ἐκ τῆς πόλεως, ἀλλὰ τῷ ἀδικοῦντι καὶ οὐκ ὀρθῶς χρωμένῳ τῇ ῥητορικῇ; ἐῤῥήθη ταῦτα, ἢ οὔ; ΓΟΡ. Ἐῤῥήθη. ΣΩ. Νῦν δέ γε ὁ αὐτὸς οὗτος φαί-
E νεται, ὁ ῥητορικός, οὐκ ἄν ποτε ἀδικήσας. ἢ οὔ; ΓΟΡ. Φαίνεται. ΣΩ. Καὶ ἐν τοῖς πρώτοις γε, ὦ Γοργία, λόγοις ἐλέγετο, ὅτι ἡ ῥητορικὴ περὶ λόγους εἴη οὐ τοὺς

D. *πυκτικῇ χρ.*] Par. I. Flor. x. *πυκτικῇ χρῆταί γε καὶ ἀδίκως χρῆται καὶ ἀδικῇ*. Post *χρῆται* Vat. Ven. ΞΣ. Vind. 2. Aug. Meerm. Bodl. Flor. d. voculam *τε* omittunt, probante Heindorfio et Bekkero, sed v. ann. Praeterea *μὴ καλῶς* vulgo post *πυκτικῇ* additum om. Clark. Vind. 1. 6. Par. BEFW. et pr. m. Coisl. Flor. f. s., recte, ut videtur, idque probavit etiam Winckelmann. ad Euthydem. p. 42. et Herm.

Cap. XV. D. *τοῖς παιδοτρ. ἐγκ., οὐδ' ἐκβάλλειν*] Quod verba diversae constructionis ita coniunguntur cum nominibus, ea perpetua est atque constans linguae consuetudo, de qua breviter monuit Matth. §. 428. 2. Videlicet ad alterum verbum casus nominis sponte intelligitur. Mox aliquot codd. *μὴ καλῶς χρῆται καὶ ἀδικῇ*, quod probavit Heindorfius, qui *τὲ* propterea ferri posse negat, quod *καί* habeat vim explicandi. Sed ne ibi quidem, ubi altero membro non diversa commemorantur, *τε καί* ab loquendi consuetudine abhorrere verissime monuit Thiersch. Gr. p. 570. ed. tert. comparans ille Homerica: Iliad. α'. v. 23: *αἰδεῖσθαί θ' ἱερῆα καὶ ἀγλαὰ δέχθαι ἄποινα*. Ibid. κ'. v. 121: *πολλάκι γὰρ μεθίει τε καὶ οὐκ ἐθέλει πονέεσθαι*. Pertinent huc etiam illa Sophoclis Oed. Col. v. 935: *βίᾳ τε κοὐχ ἑκών*. Electr. v. 873: *ἐξ ἐμοῦ τε κοὐκ ἄλλου*, ubi v. Hermann. Denique haud inepte cum hoc loco contulisse videar Phaedon. p. 68. B: *ἀγανακτήσει τε ἀποθνήσκων καὶ οὐκ ἄσμενος εἶσιν αὐτόσε*. De Rep. X. 602. B: *τοῖς πολλοῖς τε καὶ μηδὲν εἰδόσιν*. Phaedr. p. 242. B: *τὸ δαιμόνιόν τε καὶ τὸ εἰωθὸς σημεῖον*. Alcib. I. p. 110. A. Assentitur Astius, his nostris opibus usus. — De proximo *ὡσαύτως δ' οὕτως* egregie Coraes: *οὐ πλεονάζει*, inquit, *θἄτερον τῶν δύο ταὐτοσήμων ἐπιῤῥημάτων. ὥσπερ γὰρ λέγεται Ὁ αὐτὸς οὗτος καὶ Ταὐτὸ τοῦτο, οὕτω καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν ἐπιῤῥήματα διπλοῦται εἰς πλείονα ἔμφασιν. εἶχε γὰρ εἰπεῖν ἀντὶ τούτων, ταὐτὸ δὲ τοῦτο (συμβαίνει) καὶ ἐὰν ὁ ῥήτωρ κ. τ. λ.*

E. *οὐκ ἄν ποτε ἀδικήσας*] H. e. *τοιοῦτος, ὅστις οὐκ ἄν ποτε ἀδικήσειεν*. v. Matth. §. 598. b.

ὅ γ' ἀεὶ περὶ δικ. τ. λ. π.] Quod Stephanus affert *εἴ γε*, exstat illud in Flor. x. Sed recte

τοῦ ἀρτίου καὶ περιττοῦ, ἀλλὰ τοὺς τοῦ δικαίου καὶ
ἀδίκου. ἦ γάρ; ΓΟΡ. Ναί. ΣΩ. Ἐγὼ τοίνυν σοῦ
τότε ταῦτα λέγοντος ὑπέλαβον, ὡς οὐδέποτ' ἂν εἴη ἡ
ῥητορικὴ ἄδικον πρᾶγμα, ὅ γ' ἀεὶ περὶ δικαιοσύνης τοὺς
λόγους ποιεῖται· ἐπειδὴ δὲ ὀλίγον ὕστερον ἔλεγες, ὅτι ὁ
ῥήτωρ τῇ ῥητορικῇ κἂν ἀδίκως χρῷτο, τοῦτο θαυμάσας 461
καὶ ἡγησάμενος οὐ συνᾴδειν τὰ λεγόμενα ἐκείνους εἶπον
τοὺς λόγους, ὅτι, εἰ μὲν κέρδος ἡγοῖο εἶναι τὸ ἐλέγ-
χεσθαι, ὥσπερ ἐγώ, ἄξιον εἴη διαλέγεσθαι, εἰ δὲ μή, ἐᾶν
χαίρειν. ὕστερον δὲ ἡμῶν ἐπισκοπουμένων, ὁρᾷς δὴ καὶ
αὐτὸς, ὅτι αὖ ὁμολογεῖται τὸν ῥητορικὸν ἀδύνατον εἶναι

φαίνεται, ὁ ῥητορικός] Articulum, vulgo male neglectum, suppeditarunt Clark. Vat. Coisl. Ven. Ξ. Vind. 6. Par. BCIVW. Flor. d. o.

E. τοῦ δικαίου καὶ ἀδίκου] καὶ τοῦ ἀδίκου Vat. Ven. ΞΣ. Vind. 2. Meerm. Bodl. Vind. 2. 7.; sed v. annot. ad p. 453 E. Dein pro ἦ γάρ; vett. editt. ἦ οὔ; ut est in Par. EF.

ὅτι ὁ ῥήτωρ] ὁ om. Steph.

habet vulgatum; neque etiam opus est, ut ἥ γε reponas, quod fuere qui restituendum iudicarent. Solet enim pronomen relativum saepe sic per attractionem quandam genere ac numero accommodari nomini, quod praedicatum est, quum proprie ad subiectum referendum sit. Infra p. 463. B: ταύτης μοι δοκεῖ τῆς ἐπιτηδεύσεως πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα μόρια εἶναι, ἓν δὲ καὶ ἡ ὀψοποιική, ὃ δοκεῖ μὲν εἶναι τέχνη. Aliud exemplum huc attulit Heindorf. Legg. XI. p. 937. D: καὶ δὴ καὶ δίκη ἐν ἀνθρώποις πῶς οὐ καλόν, ὃ πάντα ἡμέρωκε τὰ ἀνθρώπινα; Similis loquendi usus est ille, ex quo participium non subiecto, sed praedicato accommodatur, de quo v. ad Menon. p. 79. E.

P. 461. οὐ συνᾴδειν τὰ λεγ.] non consentire inter se quae a te dicerentur. Phaedon. p. 92. C: οὗτος οὖν σοι ὁ λόγος ἐκείνῳ πῶς ξυνᾴσεται;

ὅτι — ἄξιον εἴη διαλέγεσθαι] Mireris hic Heindorfium ἂν desiderantem. Quum enim oratio obliqua sit, atque Socrates ea, quae antea dixerat, tamquam ex alius mente et persona referat, nunc ne poterat quidem ἂν inferri, nisi oratione ὑποθετικῶς conformata. Eadem ratio est p. 512. A. aliorumque locorum, quos comparavit ad hunc locum vir subtilissimus. Alia, quae collegit, quoniam diversi sunt generis, non possunt huc revocari. — Formulam iurandi νὴ τὸν κύνα, qua Socrates utebatur, attigimus ad Apolog. Socrat. c. VII. conf. De Rep. III. p. 399. E. Lys. p. 211. E. Phaedr. p. 228. B. al. — οὐκ ὀλίγης συνουσίας ἐστίν, non parvum requirit atque brevem sermonem. Supra p. 457. C: διορισάμενοι πρὸς ἀλλήλους καὶ μαθόντες — οὕτω διαλύεσθαι τὰς συνουσίας. Atque ita etiam alibi dicitur συνουσία et συνεῖναι de familiari congressu atque colloquio.

ἀδίκως χρῆσθαι τῇ ῥητορικῇ καὶ ἐθέλειν ἀδικεῖν. ταῦτα
B οὖν ὅπῃ ποτὲ ἔχει, μὰ τὸν κύνα, ὦ Γοργία, οὐκ ὀλίγης
συνουσίας ἐστίν, ὥστε ἱκανῶς διασκέψασθαι.

Cap. XVI. *ΠΩΛ.* Τί δαί, ὦ Σώκρατες; οὕτω καὶ σὺ περὶ τῆς ῥητορικῆς δοξάζεις, ὥσπερ νῦν λέγεις; ἢ οἴει, ὅτι Γοργίας ᾐσχύνθη σοι μὴ προσομολογῆσαι τὸν ῥητορικὸν ἄνδρα μὴ οὐχὶ καὶ τὰ δίκαια εἰδέναι καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ ἀγαθά, καὶ ἐὰν μὴ ἔλθῃ ταῦτα εἰδὼς παρ’
C αὐτόν, αὐτὸς διδάξειν, ἔπειτα ἐκ ταύτης ἴσως τῆς ὁμο-

P. 461. B. *Τί δαί, ὦ Σ.*] Sic Clark. corr. Coisl. Par. BW. Vind. 1. Flor. a. c. m. o. Vett. editt. *δέ*, quod nuper duce Herm. iniuria revocarunt, scil. ut non repertum in pr. Clark.

σοι μὴ προσομολογῆσαι] *μὴ* om. Par. E. Flor. f. s., sed vid. annot. Locus multum vexatus, quem videmur tamen nunc persanasse interpunctione emendata. v. infra ann.

C. *τοῦθ’ ὃ δὴ ἀγ.*] *ὃ* om. Clark. Vind. 1. 6. Par. BEFIW. Flor. f. s. Error natus est scriptura *τοῦτο*. v. ann.

αὐτὸς ἀγαγὼν] Sic Clark. Vat. *Δ*. Ven. *Σ*. Coisl. corr. Par.

Cap. XVI. B. *ὅτι Γοργίας ᾐσχύνθη σοι μὴ προσομολογῆσαι τ. ῥ. ἄνδρα μὴ οὐχὶ καὶ τὰ δ.*] Oratio hominis fervidi atque calidioris, quae plane animi mentisque imaginem refert, sed eadem intellectu difficilior. Primum igitur Polus dubitat, num Socrates ipse revera ita de rhetorica sentiat. Itaque sic infit: Quid vero, o Socrates, num etiam ita de arte rhetorica sentis, uti dicis? Tum sophista Gorgiam sic defendit, ut ex eo, quod propter verecundiam concesserit, — concessit autem supra c. XIV. p. 459. D. — 460. A. — oratorem colere etiam iustitiam et honestatem solere, neutiquam consequi moneat, ut ille secum ipso pugnare existimandus sit. De quibus verbis nunc videamus. Et hic quidem quoniam *μὴ προσομολογῆσαι* fere idem est quod *ἀπαρνεῖσθαι*, recte *μὴ οὐχί* ponitur, quod constat ita post negandi verba inferri. v. ad Phaedon. p. 72. D. Elmsl. ad Soph. Oed. Tyr. v. 13. Itaque mox dicitur sic: *τίνα οἴει ἀπαρνήσεσθαι μὴ οὐχὶ καὶ αὐτὸν ἐπίστασθαι τὰ δίκαια;* Quo loquendi genere non satis perspecto Cornarius ante *ᾐσχύνθη* interponi voluit *οὐκ*. Tum ad *ἐὰν μὴ ἔλθῃ* int. *ὁ τὴν ῥητορικὴν βουλόμενος μαθεῖν* s. *τις μαθήσεσθαι μέλλων τὴν ῥητορικήν*. Ad *αὐτὸς διδάξειν* autem ex praegresso *μὴ προσομολογῆσαι* verbum affirmandi petendum est, more non infrequenti. Hactenus igitur in vado omnia sunt. Sed in proximis olim haerebat vitium. Ponebatur enim post *διδάξειν* aut, quod Stephano placuit, post *ἔπειτα* signum interrogandi. Atqui post *διδάξειν* commate distinguendum fuit. Cohaerent enim ista: *ἔπειτα ἐκ ταύτης κ. τ. λ.*, cum praegresso illo *ἢ οἴει*, sensum ubi spectamus, arctissime. Quamquam illata sunt per anacoluthon, quandoquidem pro eo, quod esse debebat, *ἐναντίον τι συμβῆναι*, iam verbo finito ponitur: *ἐναντίον τι συνέβη*, perinde ac si *οἴει* non antecesserit.

λογίας ἐναντίον τι συνέβη ἐν τοῖς λόγοις; τοῦθ' ὃ δὴ ἀγαπᾷς, αὐτὸς ἀγαγὼν ἐπὶ τοιαῦτα ἐρωτήματα. ἐπεὶ τίνα οἴει ἀπαρνήσεσθαι μὴ οὐχὶ καὶ αὐτὸν ἐπίστασθαι τὰ δίκαια καὶ ἄλλους διδάξειν; ἀλλ' εἰς τὰ τοιαῦτα ἄγειν πολλὴ ἀγροικία ἐστὶ τοὺς λόγους. ΣΩ. Ὦ κάλλιστε Πῶλε, ἀλλά τοι ἐξεπίτηδες κτώμεθα ἑταίρους καὶ υἱεῖς, ἵνα, ἐπειδὰν αὐτοὶ πρεσβύτεροι γιγνόμενοι σφαλλώμεθα, παρόντες ὑμεῖς οἱ νεώτεροι ἐπανορθοῖτε ἡμῶν τὸν βίον καὶ ἐν ἔργοις καὶ ἐν λόγοις. καὶ νῦν εἴ τι ἐγὼ καὶ Γορ- D

BEFIW. Vind. 1. 2. 6. Bodl. Aug. Meermann. Flor. f. s. x. cum edit. Bas. 2. Vulgo erat *ἄγων*, quod Heindorfius defendebat.

ἀλλά τοι ἐξεπίτηδες] Bass. 1. 2. Flor. x. *ἀλλά τι*, male. Dein Clark. Vat. Ven. Σ. alii *ἑτέρους υἱεῖς*. Alii *ἑταίρους υἱεῖς* vel *ἑτέρους καὶ υἱεῖς*, unde vitii origines cognoscere licet.

οἱ νεώτεροι ἐπανορθοῖτε] Par. I. *ἐπανορθῶται*. Par. V. supra versum *ἐπανορθῶτε*, quod dedit Bekker. Et sic etiam Flor. b. x. cum ed. Bas. 2. scriptum exhibent.

D. *καὶ νῦν εἴ τι ἐγὼ*] Steph. *τε* errore.

Nimirum convenit haec oratio sane ori calidius loquentis. Tum *ἔπειτα* cum vi illatum, quo id, quod ex Gorgiae confessione consequatur, cum quadam exaggeratione significetur. Nam solere *ἔπειτα* sic, maxime post participia, usurpari ad Phaedon. p. 76. E. docuisse videmur. Denique *ἴσως*, fortasse, iterat quodammodo praegressum illud *οἴει*, in quo nihil est cur haereamus. Iam interrogandi signo post *ἐν τοῖς λόγοις* in locum commatis substituto facile concedes sententiam loci hanc emergere: an putas, propterea quod Gorgias cum pudore dubitavit non concedere (negare) virum rhetoricum etiam iusta novisse et pulcra et bona, ac si quis ad ipsum accedat harum rerum ignarum, fateri ipsum eum haec esse docturum, tum vero ex hac eius concessione contrarium quiddam, quod pugnet cum reliquis, consequutum esse? — Deinde *τοῦθ' ὅ* sequente verbo finito dicitur ut Lat. id quod. Comparavit hanc in rem Heindorfius Theaet. p. 172. D. De Rep. V. p. 462. D., quibus addidisse iuvabit Tim. p. 61. E. Crit. 116. C. Aristoph. Nubb. v. 373: *ἀλλ' ὅστις ὁ βροντῶν ἐστι, φράσον, τοῦθ' ὅ με ποιεῖ τιτρεμαίνειν*. Voc. *δή* autem, ut Lat. scilicet, irrisionis indicium facit. Denique quod recepi plurimorum eorumque optimorum librorum lectionem *ἀγαγών*, ab Heindorfii sententia discedendum fuit, qui tempore hic opus esse arbitratur consuetudinem quandam significante, non praeteritam actionem. Etenim aoristus quoniam ad actionem identidem repetitam refertur, et ipse moris et consuetudinis significationem habere solet.

C. *οἱ νεώτεροι ἐπανορθοῖτε ἡμ.*] Recte in codd. legitur *ἐπανορθοῖτε*, quod Heindorf. Bekker. Ast. alii in *ἐπανορθῶτε* mutarunt. Nam optativus post particulas finales in huius-

γίας ἐν τοῖς λόγοις σφαλλόμεθα, σὺ παρὼν ἐπανόρθου· δίκαιος δ' εἶ. καὶ ἐγὼ ἐθέλω, τῶν ὡμολογημένων εἴ τί σοι δοκεῖ μὴ καλῶς ὡμολογῆσθαι, ἀναθέσθαι ὅ τι ἂν σὺ βούλῃ, ἐάν μοι ἓν μόνον φυλάττῃς. ΠΩΛ. Τί τοῦτο λέγεις; ΣΩ. Τὴν μακρολογίαν, ὦ Πῶλε, ἣν καθέρξῃς, ᾗ τὸ πρῶτον ἐπεχείρησας χρῆσθαι. ΠΩΛ. Τί δαί; οὐκ
E ἐξέσται μοι λέγειν ὁπόσα ἂν βούλωμαι; ΣΩ. Δεινὰ μέντ' ἂν πάθοις, ὦ βέλτιστε, εἰ Ἀθήναζε ἀφικόμενος, οὗ τῆς Ἑλλάδος πλείστη ἐστὶν ἐξουσία τοῦ λέγειν, ἔπειτα σὺ ἐνταῦθα τούτου μόνος ἀτυχήσαις. ἀλλὰ ἀντίθες τοι·

καὶ ἐγὼ ἐθέλω] V. post ἐγὼ inseritur σοι, quod soli habent Par. I. Vind. 1. 2. Flor. m. x. Bodl. Routhii.

ἓν μόνον φυλάττῃς] μόνον ἓν φ. Vind. 7. conf. Schaefer. Melet. critt. p. 10.

ἣν καθέρξῃς] καθείρξ. Vat. Ven. Ξ. Vind. 2. 6. et corr. Coisl. Vulgo ἣν καθέξῃς, ingenti vitio. Receptam lectionem confirmant Clark. Ven. Ξ. Par. BCEFW., qui habent καθέρξῃς recte ab Hermanno nuper Platoni impertitum. Aug. Meerm. Bodl. εἰ καθείρξεις. Dein *Τί δαί;* pro vulg. *Τί δέ;* scripsi ex corr. Clark. Id enim indignationi loquentis convenientius. conf. ad p. 461. B.

modi enuntiatis usurpatur, si vel ex aliena mente et cogitatione loquimur vel nihil nisi finem et consilium significamus, adiuncta notione optandi. conf. Reisig. Coniect. in Aristoph. p. 212. ad Oedip. Col. p. 169. nostra ad Rempubl. III. p. 410. C. 237. A. Matthiae. Gr. §. 518. 1. 4. imprimisque Rostii Gramm. amplior. §. 122. 10. p. 656 seqq. edit. septim. Itaque hoc dicit: ut nos, id quod optamus, sustentetis et erigatis. Ceterum Thom. Mag. ἐπανορθοῦμαι, inquit, κάλλιον ἢ ἐπανορθῶ. Et ponitur medium in eadem sententia De Rep. II. p. 361. B: *ἐὰν ἄρα σφάλληταί τι, ἐπανορθοῦσθαι δυνατῷ εἶναι.* Sed non abstinuisse Atticos usu activi verbi ipsius Platonis testimonia evincunt haec: De Rep. I. p. 346. E. IV. 426. E. X. 604. D. Theaet. 146. C. 167. E. Prot. 340. D. Legg. 769. E. al. conf. Lobeck. ad Phrynich. p. 250.

D. δίκαιος δ' εἶ.] Facile quis suspicetur legendum esse δίκαιος γὰρ εἶ. Frustra. Neque tamen temere fides habenda est iis, qui in talibus locis δέ pro γάρ dictum acceperunt. Vid. Herm. ad Viger. p. 845. Itaque haec sic intelligas: etiam nunc, si quid ego et Gorgias in sermone erramus, tu praesens corrige: par est autem te hoc facere. Deinde Heindorfius haesit in eo, quod Socrates Polo promittit se ipsum quoque de iis, quae concessa sint, si quid illi non bene concessum videatur, retractaturum, quidquid ille velit. Nam aliud quid certe requirere videntur ea, quae p. 462. A. leguntur, ubi Socrates alteri quidquid retractandi veniam impertitur. Itaque multo aptior videatur sententia a Ficino expressa: atque ego lubens tibi permitto, ut, si quid eorum, quae concessa sunt, non

„Σοῦ μακρὰ λέγοντος καὶ μὴ ἐθέλοντος τὸ ἐρωτώμενον ἀποκρίνεσθαι, οὐ δείν' ἂν αὖ ἐγὼ πάθοιμι, εἰ μὴ ἐξέσται μοι ἀπιέναι καὶ μὴ ἀκούειν σου;" ἀλλ' εἴ τι κήδει τοῦ 462 λόγου τοῦ εἰρημένου καὶ ἐπανορθώσασθαι αὐτὸν βούλει, ὥσπερ νῦν δὴ ἔλεγον, ἀναθέμενος ὅ τι σοι δοκεῖ, ἐν τῷ μέρει ἐρωτῶν τε καὶ ἐρωτώμενος, ὥσπερ ἐγώ τε καὶ Γοργίας, ἔλεγχέ τε καὶ ἐλέγχου. φὴς γὰρ δήπου καὶ σὺ ἐπίστασθαι ἅπερ Γοργίας. ἢ οὔ; ΠΩΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ σὺ κελεύεις σαυτὸν ἐρωτᾶν ἑκάστοτε ὅ τι ἄν τις βούληται, ὡς ἐπιστάμενος ἀποκρίνεσθαι; ΠΩΛ.

E. *ἀλλὰ ἀντίθες τοι· σοῦ μ.*] Sic Clark. Coisl. Ven. Ξ. Par. BCFIVW. Vind. 1. 6. Flor. a. b. c. m. o. x. et corr. Vat. Δ. pro vulg. *ἀλλὰ ἀντίθες τὸ σοῦ κ. τ. λ.* Ven. Σ. Vind. 2. *ἀντίθε τοι.* Par. E. *ἀντιθές τι,* quo et ipso recepta lectio confirmatur.

οὐ δείν' ἂν αὖ ἐγὼ π.] *ἂν* vulgo omissum recte servarunt Clark. Coisl. Ven. Ξ. Vind. 6. Par. BCIVW. Flor. a. b. c. d. m. o. x. In Vat. Δ. aliisque nonnullis *αὖ* deest.

P. 462. *κελεύεις σαυτὸν*] Sic codd. optimi atque plurimi. Vett. editt. *σεαυτόν.*

recte concessa putes, id tuo arbitratu permutes etc., ex qua interpretatione Heindorfius coniiciebat post *ἐθέλω* excidisse *δοῦναι.* Verum tamen nihil mutandum. Nam Socrates illum ipsum locum respiciens iam se quoque paratum esse fatetur ad retractanda ea, quae concessa sint, si quid Polo minus bene concessum videatur. In quo urbanae ironiae aculeus est. — Verbum *ἀνατίθεσθαι* per metaphoram a calculorum lusu repetitam dici docuit Wyttenbach. ad Phaedon. p. 87. A., ubi v. annot. — Pro *φυλάττῃς* quod Findeisen. *φυλάττῃ* reposuit, fugit illum usus loquendi, ex quo *φυλάττειν,* nec tamen sine sensus discrimine, pro *φυλάττεσθαι* usurpatur. v. Elmslei. ad Eurip. Med. v. 314. Schaefer. ad Demosthen. Apparat. T. II. p. 215. Nimirum in talibus locis est observare aliquem vel aliquid, ut ne faciat vel non fiat aut ut aliquid faciat vel fiat. Quocirca sensus hic est: si mihi hoc unum observes: quod lenius et urbanius dictum est, quam illud: si mihi unum solum caveas. conf. ad Theaet. p. 154. C.

ἢν καθέρξῃς] si orationis longitudinem cohibueris. Forma aoristi legitur etiam Politic. p. 285. B. *ἔρξας.* Reip. V. 461. D: *μὴ ξυνέρξαντος ἄρχοντος.* Tim. p. 34. C. conf. Lobeck. ad Aiac. v. 752. Schaefer. ad Plut. T. IV. p. 37. Matthiae. Gr. §. 234.

E. *ἀλλὰ ἀντίθες τοι· Σοῦ μακρ. λ.*] sed huic tuae sententiae hoc oppone, quod mihi dicere liceat etc. Non opus est, ut cum Stephano et Heindorfio *τό* pro *τοι* scribamus. Exempla rectae orationis sine tali articuli vel pronominis indice illatae iam alibi attulimus.

B *Πάνυ μὲν οὖν. ΣΩ. Καὶ νῦν δὴ τούτων ὁπότερον βούλει ποίει· ἐρώτα, ἢ ἀποκρίνου.*

Cap. XVII. *ΠΩΛ. Ἀλλὰ ποιήσω ταῦτα. καί μοι ἀπόκριναι, ὦ Σώκρατες. ἐπειδὴ Γοργίας ἀπορεῖν σοι δοκεῖ περὶ τῆς ῥητορικῆς, σὺ αὐτὴν τίνα φῂς εἶναι; ΣΩ. Ἆρα ἐρωτᾷς, ἥντινα τέχνην φημὶ εἶναι; ΠΩΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Οὐδεμία ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Πῶλε, ὥς γε πρὸς σὲ τἀληθῆ εἰρῆσθαι. ΠΩΛ. Ἀλλὰ τί σοι δοκεῖ ἡ ῥητορικὴ εἶναι; ΣΩ. Πρᾶγμα, ὃ φῂς σὺ ποιῆσαι τέχνην*
C *ἐν τῷ συγγράμματι, ὃ ἐγὼ ἔναγχος ἀνέγνων. ΠΩΛ. Τί τοῦτο λέγεις; ΣΩ. Ἐμπειρίαν ἔγωγέ τινα. ΠΩΛ. Ἐμπειρία ἄρα σοι δοκεῖ ἡ ῥητορικὴ εἶναι; ΣΩ Ἔμοιγε, εἰ μή τι σὺ ἄλλο λέγεις. ΠΩΛ. Τίνος ἐμπειρία; ΣΩ. Χάριτός τινος καὶ ἡδονῆς ἀπεργασίας. ΠΩΛ. Οὐκοῦν καλόν σοι δοκεῖ ἡ ῥητορικὴ εἶναι, χαρίζεσθαι οἷόν τ'*

B. *Ἀλλὰ τί σοι δοκεῖ ἡ ῥ. εἶναι;*] Verba *σοι δοκεῖ — εἶναι* Hirschig. uncis seclusit, iniuria, siquidem vi carent neutiquam.

C. *Ἐμπειρία ἄρα σοι δοκεῖ*] V. *ἆρα*.

δοκεῖ ἡ ῥητορικὴ εἶναι] Verba *ἡ ῥητορικὴ* Beckio spuria videbantur et e marg., ubi ad seq. *οὐ καλή* adscripta fuissent, temere huc invecta. Nam quaerere Polum nunc omnino, num *καλὸν* sit posse *χαρίζεσθαι* hominibus. In codd. tamen constanter servantur. Uni Ven. Ξ Σ. Vind. 7. ea interponunt ante *δοκεῖ*, unde quis caussas malae suspicionis duxerit. Sed v. annot.

ἤδη πέπυσαι] Vett. editt. *πέπυσαι ἤδη*, quem ordinem Par. EFI. tenent. Pro *Τί δέ;* Clark. ex em. videtur *Τί δαί;* habere.

P. 462. B. *Καὶ νῦν δὴ — ποίει*] *νῦν δή* imperativo iunctum significat nunc igitur. v. ad Phileb. p. 106. Politic. p. 287. C: *καὶ νῦν δὴ ταὐτὸν μὲν τοῦτο, ἔτι δὲ μᾶλλον ἢ τόθ' ἡμῖν ποιητέον.* Sophist. p. 221. C: *καὶ νῦν δὴ τοῦτον ἰδιώτην θήσομεν.* Lachet. p. 199. C: *καὶ νῦν δὴ — ἔστιν.*

Cap. XVII. *σὺ αὐτὴν τίνα φῂς εἶναι;*] Schol. Bodl.: *ἀσαφὴς ἡ τοῦ Πώλου ἐρώτησις, πότερον τὸν ὁρισμὸν τῆς ῥητορικῆς ἐπιζητεῖ ἢ τὸ γένος· κατὰ γὰρ τῶν δύο σημαινομένων φέρεται τὸ τίνα φῂς εἶναι. ὅθεν ὁ ἐπιστήμων ἐπανορθοῖ αὐτόν.*

Πρᾶγμα, ὃ φῂς σὺ π.] Schol.: *ἐκ τούτου δῆλον, ὅτι οὐχ ὁ ἐξ ἀρχῆς τοῦ Πώλου λόγος αὐτοσχέδιος ἦν, ἀλλὰ σύγγραμμα.* v. ad p. 448. C.

C. *Ἐμπειρία ἄρα—*] Schol. Bodl.: *ἐμπειρία μὲν γὰρ ποιεῖ ἡμῶν τὸν βίον πολιτικὸν κατὰ τέχνην. τοῦτο αἰνίττεται, ὡς τοῦ Πώλου τοιοῦτο σύγγραμμα συγγράψαντος.* Deinde notabis usum vocis *ἀπεργασίας*. Euthyphr. p. 13. D: *ἡ ἰατροῖς ὑπηρετικὴ εἰς τίνος ἔργου ἀπεργασίαν τυγχάνει οὖσα ὑπηρετική;* Ibid. E: *εἰς τίνος ἔργου ἀπεργασίαν ὑπηρετικὴ ἂν εἴη;* Protagor. p. 312. D: *πρὸς τὴν ἀπεργασίαν τὴν τῶν εἰκόνων.*

εἶναι ἀνθρώποις; ΣΩ. Τί δέ, ὦ Πῶλε; ἤδη πέπυσαι παρ' ἐμοῦ, ὅ τι φημὶ αὐτὴν εἶναι, ωςτε τὸ μετὰ τοῦτο D
ἐρωτᾷς, εἰ οὐ καλή μοι δοκεῖ εἶναι; ΠΩΛ. Οὐ γὰρ πέπυσμαι, ὅτι ἐμπειρίαν τινὰ αὐτὴν φῂς εἶναι; ΣΩ. Βούλει οὖν, ἐπειδὴ τιμᾷς τὸ χαρίζεσθαι, σμικρόν τί μοι χαρίσασθαι; ΠΩΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Ἐροῦ νῦν με, ὀψοποιία ἥτις μοι δοκεῖ τέχνη εἶναι. ΠΩΛ. Ἐρωτῶ δή, τίς τέχνη ὀψοποιία; ΣΩ. Οὐδεμία, ὦ Πῶλε. ΠΩΛ. Ἀλλὰ τί; φάθι. ΣΩ. Φημὶ δή, ἐμπειρία τις. ΠΩΛ. Τίνος; φάθι. ΣΩ. Φημὶ δή, χάριτος καὶ ἡδονῆς ἀπερ- E
γασίας, ὦ Πῶλε. ΠΩΛ. Ταὐτὸν δ' ἔστιν ὀψοποιία καὶ ῥητορική; ΣΩ. Οὐδαμῶς γε, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς μὲν ἐπιτηδεύσεως μόριον. ΠΩΛ. Τίνος λέγεις ταύτης; ΣΩ. Μὴ ἀγροικότερον ᾖ τὸ ἀληθὲς εἰπεῖν· ὀκνῶ γὰρ Γοργίου ἕνεκα λέγειν, μὴ οἴηταί με διακωμῳδεῖν τὸ ἑαυτοῦ ἐπι-

D. *ἥτις μοι δοκεῖ τ.*] Sic Vat. Ven. ΞΣ. Vind. 2. 7. Par. BCEIV. Flor. a. b. c. d. m. o. s. x. Vett. editt. *εἴ τίς μοι.*

Τίνος; φάθι.] V. *τίς; φάθι.* Flor. b. Par. IV. *τίνος τις; φάθι,* unde emendavit Bekkerus.

E. *Ταὐτὸν δ' ἔστιν*] *ἆρ'* pro *δ'* Par. I. et edit. Bas. 2. restitutum. Requiri particulam *συλλογιστικὴν* etiam Heindorf. putabat scribendum ratus: *Ταὐτὸν δὴ ἔστιν.* Sed recte iudicavit Hermann. *δὲ* indignabundae mirationi unice convenire.

ἀλλὰ τῆς αὐτῆς μὲν ἐπιτηδ.] Addidi *μὲν* ex Clark. Coisl. Vind. 1. 7. Par. EIW. Flor. f. s. Bodl. Nam addere Socrates volebat *ταὐτὸν δ' οὔ,* quod non addit a Polo interpellatus.

ὀκνῶ γὰρ Γοργίου] *γὰρ* e Vind. 1. 6. Par. V. Flor. b. recepimus. Desideraverat Heindorf., diris exsecratur Astius.

χαρίζεσθαι οἷόν τ' εἶναι ἀνθρ.] Continent haec epexegesin verborum praecedentium. Phaedon. p. 96. A: *ὑπερήφανος γάρ μοι ἐδόκει εἶναι (αὕτη ἡ σοφία), εἰδέναι τὰς αἰτίας ἑκάστου.* Germanice dixeris: *Scheint dir also nicht die Redekunst etwas Schönes zu sein, nemlich den Menschen gefällig sein zu können!* Consulto iteratur *ἡ ῥητορική,* ne videatur universe quaerere, num pulcrum quiddam sit hominibus gratificari posse. Ex quo patet criticos frustra hic glossema esse odoratos.

ἤδη πέπυσαι—] Schol. Bodl.: *οὔπω, φησί, τὰς συστατικὰς διαφορὰς τοῦ ὅρου ἀποδέδωκά σοι.*

D. *ἐπειδὴ τιμᾷς τὸ χ.*] quandoquidem magni facis. v. Heindorf. ad h. l. et nostra ad Crit. p. 47. A. Mox ad *Ἀλλὰ τί:* intell. *ἄλλο,* quod in talibus omitti docuit Schaeferus ad Soph. Trachin. v. 390. et ad Oedip. Col. v. 474.

E. *Μὴ ἀγροικότερον ᾖ—*] Tangit illa Poli p. 461. C. Est autem in hac formula comparativi usus legitimus. Apolog. p. 32. D: *εἰ μὴ ἀγροικότερον ἦν εἰπεῖν.* Ibid. p. 30. E: *εἰ καὶ γελοιότερον εἰπεῖν.* Euthydem.

τήδευμα. ἐγὼ δέ, εἰ μὲν τοῦτό ἐστιν ἡ ῥητορική, ἣν Γοργίας ἐπιτηδεύει, οὐκ οἶδα· καὶ γὰρ ἄρτι ἐκ τοῦ λό-
463 γου οὐδὲν ἡμῖν καταφανὲς ἐγένετο, τί ποτε οὗτος ἡγεῖται· ὃ δ' ἐγὼ καλῶ τὴν ῥητορικήν, πράγματός τινός ἐστι μόριον οὐδενὸς τῶν καλῶν. ΓΟΡ. Τίνος, ὦ Σώκρατες; εἰπέ, μηδὲν ἐμὲ αἰσχυνθείς.

Cap. XVIII. ΣΩ. Δοκεῖ τοίνυν μοι, ὦ Γοργία, εἶναί τι ἐπιτήδευμα τεχνικὸν μὲν οὔ, ψυχῆς δὲ στοχαστικῆς καὶ ἀνδρείας καὶ φύσει δεινῆς προσομιλεῖν τοῖς
B ἀνθρώποις· καλῶ δὲ αὐτοῦ ἐγὼ τὸ κεφάλαιον κολακείαν. ταύτης μοι δοκεῖ τῆς ἐπιτηδεύσεως πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα μόρια εἶναι, ἓν δὲ καὶ ἡ ὀψοποιική· ὃ δοκεῖ μὲν εἶναι τέχνη, ὡς δὲ ὁ ἐμὸς λόγος, οὐκ ἔστι τέχνη, ἀλλ' ἐμπειρία καὶ τριβή. ταύτης μόριον καὶ τὴν ῥητορικὴν ἐγὼ

ἣν Γοργίας ἐπιτηδ.] Hirschig. coni. *ὃ Γοργ.* non opus.

P. 463. *μηδὲν ἐμὲ αἰσχυνθείς*] Sic Par. VW. Vind. 6. Flor. b. d. Bodl. Meerm. et a m. sec. Flor. f. s. Par. E. Vulg. *αἰσχυνθῇς*, quod defendebat Bastius comparato Demosthen. Leptin. p. 91. Vat. Δ. *αἰσχυνθείης*, quo lectio recepta egregie confirmatur.

B. *ἓν δὲ καὶ ἡ ὀψοποιική*] Sic Clark. Coisl. Vind. 2. 6. Par. BCEFIW. Flor. a. c. d. f. m. o. s. Darmst. cum edit. Bas. 2. Vulgo erat *ὀψοποιητική*. Receptam scripturam confirmant etiam p. 283. E: *εἰ μὴ ἀγροικότερον, ἔφη, ἦν εἰπεῖν.* Infra p. 509. A: *καὶ εἰ ἀγροικότερόν τι εἰπεῖν ἐστιν.* P. 486. C: *εἴ τι καὶ ἀγροικότερον εἰρῆσθαι.* Erast. p. 136. E: *ἢ ἀγροικότερόν ἐστιν ἐρέσθαι.*

P. 463. *τινός ἐστι μόριον οὐδενός*] De *οὐδενός* post *τινός* illato v. ad Phaedon. p. 65. E.

Cap. XVIII. *ψυχῆς δὲ στοχαστικῆς καὶ ἀνδρ.*] Coraes: *τοῦτο δὲ ὁ Πλάτωνος μαθητὴς Ἰσοκράτης (κατὰ τῶν σοφιστ. §. 9.) „ψυχῆς ἀνδρικῆς καὶ δοξαστικῆς" εἴρηκεν ἀλλὰ περὶ τῆς ῥητορικῆς ἐκεῖνος ἁπλῶς λέγων, οὐ φαυλίζων αὐτήν.*

B. *ὃ δοκεῖ μὲν εἶναι τ.*] De constructione v. ad p. 460. E. — *ἐμπειρία καὶ τριβή*, i. e. usus nulla ratione collectus, ut interpretatur Apulei. De doctrina Plat. II. p. 16. ed. Elmenh. Unde alibi *ἄλογος τριβὴ* vocatur. v. p. 501. A. Phaedr. p. 270. B. Phileb. p. 55. E. Attigit hoc argumentum etiam Valcken. ad Eurip. Phoen. v. 531. — *καὶ τήν γε κομμωτικήν*, artem, quae circa formae lenocinia versatur, et mangonum erat artificium, qui, ut refert Quintil. II, 15. a Routhio laudatus, colorem fuco et verum robur inani sagina mentiebantur. Improbat autem philosophus paullo inferius *τὴν κομμωτικὴν* eamque vocat gymnasticae artis quandam simulationem. Ad quem locum Sopater Apamensis in Prolegomm. ad Aristid. Oratt. Platonic. p. 7: *τὴν δὲ γυμναστικὴν ὑποδύεται ἡ κομμωτική. ἡ μὲν γὰρ τὴν ἀληθῆ εὐεξίαν περιποιεῖ καὶ εὐανθῆ τὰ σώματα τῇ γυμνασίᾳ παρίστησιν· ἡ δὲ ἀλοιφαῖς καὶ χρίσμασι δοκεῖ καλλωπίζειν τὰ σώ-*

καλῶ καὶ τήν γε κομμωτικὴν καὶ τὴν σοφιστικήν. τέτ-
ταρα ταῦτα μόρια ἐπὶ τέτταρσι πράγμασιν. εἰ οὖν βού- C
λεται Πῶλος πυνθάνεσθαι, πυνθανέσθω· οὐ γάρ πω
πέπυσται, ὁποῖόν φημι ἐγὼ τῆς κολακείας μόριον εἶναι
τὴν ῥητορικήν, ἀλλ' αὐτὸν λέληθα οὔπω ἀποκεκριμένος,
ὁ δὲ ἐπανερωτᾷ, εἰ οὐ καλὸν ἡγοῦμαι εἶναι. ἐγὼ δὲ
αὐτῷ οὐκ ἀποκρινοῦμαι πρότερον, εἴτε καλὸν εἴτε αἰ-
σχρὸν ἡγοῦμαι εἶναι τὴν ῥητορικήν, πρὶν ἂν πρῶτον
ἀποκρίνωμαι, ὅ τι ἐστίν. οὐ γὰρ δίκαιον, ὦ Πῶλε· ἀλλ'
εἴπερ βούλει πυθέσθαι, ἐρώτα, ὁποῖον μόριον τῆς κολα-
κείας φημὶ εἶναι τὴν ῥητορικήν. ΠΩΛ. Ἐρωτῶ δή,
καὶ ἀπόκριναι, ὁποῖον μόριον. ΣΩ. Ἆρ' οὖν ἂν μάθοις D
ἀποκριναμένου; ἔστι γὰρ ἡ ῥητορικὴ κατὰ τὸν ἐμὸν
λόγον πολιτικῆς μορίου εἴδωλον. ΠΩΛ. Τί οὖν; καλὸν

Thom. Mag. in v. ὀψοποιός et mss. Aristidis ac Sopatri. conf. Lobeck. ad Phrynich. p. 529. et p. 464. D. 465. B. C. D. 500. E. 465. D.

C. *φημι ἐγὼ τῆς κολακείας μόριον εἶναι τὴν ῥητορικήν*] Ven. ΞΣ. Vind. 2. 6. Aug. Meerm. *τὴν ῥητορικὴν κολακείας μόριον εἶναι,* omisso *τῆς*. Sed articulo aegre careas.

οὔπω ἀποκεκριμένος] V. *οὕτως,* quod ex Vat. Coisl. Par.

ματα. Differt autem *κομμωτικὴ* a *κοσμητικῇ,* qua honestum ornatum quaeri docuit Vossius De natura art. V, 9. §. 11. — *ἐπὶ τέτταρσι πράγμασιν.* nam rhetorica versatur in oratione, coquinaria in cibis, ars comendi in ornatu corporis, sophistica in disputationibus.

C. *ἀλλ' αὐτὸν λέληθα οὔπω ἀποκεκριμένος*] sed latuit eum me nondum ad haec respondisse. Monui propter Findeisenium, qui vulgarem lectionem *οὕτως* sequutus interpretatur: sed eo non opinante sic respondi, sed mea responsio eius exspectationem superavit. De perfecto *ἀποκεκρίσθαι* tum active tum passive significante v. annot. ad p. 453. D. — *πρὶν ἂν πρῶτον ἀποκρίνωμαι,* priusquam ante omnia respondero. Nam in coniunctivo inest vis et significatio futuri exacti. v. Elmsl. ad Eurip. Med. v. 215., ubi sagacissime observavit *πρὶν ἂν* sequente coniunctivo non usurpari, nisi in priore membro adsit negandi aut prohibendi significatio. Quod praeceptum quibus caussis et rationibus nitatur, acutissime explicavit G. Hermann. in Censur. edit. Elmslei. p. 350. ed. Lips.

D. *Ἆρ' οὖν ἂν μάθοις ἀποκριναμένου;*] sc. *ἐμοῦ*. Verba intelligendi, sciendi, audiendi cum genitivo construi ad Remp. I. p. 194. docuimus. Sententia haec est: Num igitur me intelliges respondentem? *Du wirst doch wohl meine Antwort verstehen?*

πολιτικῆς μορίου εἴδωλον] Quintil. Inst. Orat. II, 15, 25. ad hunc locum respi-

ἢ αἰσχρὸν λέγεις αὐτὴν εἶναι; ΣΩ. Αἰσχρὸν ἔγωγε· τὰ γὰρ κακὰ αἰσχρὰ καλῶ· ἐπειδὴ δεῖ σοι ἀποκρίνασθαι ὡς ἤδη εἰδότι, ἃ ἐγὼ λέγω. ΓΟΡ. Μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ἐγὼ οὐδὲ αὐτὸς συνίημι, ὅ τι λέγεις. ΣΩ.
E Εἰκότως γε, ὦ Γοργία· οὐδὲν γάρ πω σαφὲς λέγω, Πῶλος δὲ ὅδε νέος ἐστὶ καὶ ὀξύς. ΓΟΡ. Ἀλλὰ τοῦτον μὲν ἔα, ἐμοὶ δ' εἰπέ, πῶς λέγεις πολιτικῆς μορίου εἴδωλον εἶναι τὴν ῥητορικήν. ΣΩ. Ἀλλ' ἐγὼ πειράσομαι φράσαι, ὅ γέ μοι φαίνεται εἶναι ἡ ῥητορική· εἰ δὲ μὴ τυγχάνει ὂν τοῦτο, Πῶλος ὅδε ἐλέγξει. σῶμά που καλεῖς τι καὶ

CIV. Vind. 6. 7. Flor. b. c. d. o. x. et corr. Clark. emendatum. Veram lectionem iam edit. Bas. 2. tuetur.

D. κακὰ αἰσχρὰ καλῶ] V. αἰσχρὰ ἐγὼ καλῶ. Extrusi ἐγὼ auctoritate Clark. Coisl. Vind. 1. 6. Par. BEFIW. Flor. f. s. x. et Aristidis.

E. Ἀλλ' ἐγὼ πειράσομαι] Vett. editt. Ἀλλὰ τοῦτ' ἐγὼ π., quod soli Par. EF. Flor. e. f. tenent. Dein ἡ om. Clark. et pr. Vind. 2. Clark. τυγχάνῃ.

ciens reddit: civilitatis particulae simulacrum. Apulei. Doctrin. Plat. p. 2. ed. Elmenh.: civilis particulae umbram, id est imaginem. Lucian. Bis Accusat. §. 34.

ὡς ἤδη εἰδότι, ἃ ἐγὼ λέγω] quasi iam scias, quid mihi velim. Carpit his verbis hominem intemperantius et calidius fere ad ea properantem, de quibus nondum est interrogatum. Haec ipsa vero respiciens Gorgias deinde, ἀλλ' ἐγώ, inquit, οὐδὲ αὐτὸς συνίημι, ὅ τι λέγεις, ne ipse quidem intelligo, quid dicas. Post μὰ Δία, quam formulam constat negandi vim habere, saepissime ἀλλά cum negatione infertur ad augendam negationis gravitatem. Alcibiad. I. p. 110. C: μὰ Δί' ἀλλ' οὐκ ἠγνόουν ἔγωγε, ἀλλὰ σαφῶς ἐγίγνωσκον. Cratyl. p. 423. B: μὰ Δί' ἀλλ' οὐκ ἐμοί πω δοκεῖ καλῶς λέγεσθαι. In cuiusmodi locis qui post μὰ Δία interpungunt, ii quae arcte inter se cohaerent male divellunt. Neque enim haec confundenda sunt cum iis, quae tractavimus ad Phileb. p. 104. Par est ratio formulae asseverandi νὴ Δία, quae ἀλλά ita subiectum habere solet, ut asseverandi vis item augeatur. Infra p. 481. B: νὴ τοὺς θεοὺς ἀλλ' ἐπιθυμῶ. Aristoph. Nubb. v. 652: νὴ τὸν Δί' ἀλλ' οἶδα, quae comparavit Heindorfius.

E. νέος ἐστὶ καὶ ὀξύς] Recte Suidas, hoc ipso loco laudato, νέος ἐστὶ καὶ ὀξύς, ἀμαθὴς δηλονότι καὶ προπετής. Nam non sine irrisione haec a Socrate dici in aprico est. Neque displicet Schleiermacheri sententia, qui ad significationem vocabuli πῶλος alludi existimat. Mox τυγχάνει ὂν τοῦτο dictum pro τυγχάνει οὖσα τοῦτο. Sed ὂν

ψυχήν; ΓΟΡ. Πῶς γὰρ οὔ; ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τούτων 464
οἴει τινὰ εἶναι ἑκατέρου εὐεξίαν; ΓΟΡ. Ἔγωγε. ΣΩ. Τί δαί; δοκοῦσαν μὲν εὐεξίαν, οὖσαν δ' οὔ; οἷον τοιόνδε λέγω· πολλοὶ δοκοῦσιν εὖ ἔχειν τὰ σώματα, οὓς οὐκ ἂν ῥᾳδίως αἴσθοιτό τις, ὅτι οὐκ εὖ ἔχουσιν, ἄλλος ἢ ἰατρός τε καὶ τῶν γυμναστικῶν τις. ΓΟΡ. Ἀληθῆ λέγεις. ΣΩ. Τὸ τοιοῦτον λέγω καὶ ἐν σώματι εἶναι καὶ ἐν ψυχῇ, ὅ τι ποιεῖ δοκεῖν μὲν εὖ ἔχειν τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχήν, ἔχει δὲ οὐδὲν μᾶλλον. ΓΟΡ. Ἔστι ταῦτα. B

Cap. XIX. *ΣΩ. Φέρε δή σοι, ἐὰν δύνωμαι, σα-*

P. 464. *Τί δαί; δοκοῦσαν —*] *δαί* Vat. Vind. 6. et corr. Clark. Vulgo *δέ*.

οἷον τοιόνδε λέγω] *τοιόνδε τι* Par. BC. *οἷον τόδε* Flor. f. s. Par. E.

ποιεῖ δοκεῖν μὲν εὖ ἔχειν] V. *μὲν δοκεῖν*. Par. I. *δοκεῖ μέν*, unde ordinem verborum legitimum restituit Bekkerus. Flor. f. s. x. et Aristides *ὃ ποιεῖ* pro *ὅ τι π.* De *ὅ τι* sic usurpato v. Elmsl. ad Eurip. Med. v. 775.

praedicato accommodatum usu satis frequenti. cf. De Republ. I. p. 333. E. p. 336. A. IV. p. 420. D. 354. C. Legg. X. p. 892. A. XII. p. 961. D.

P. 464. *Τί δαί; δοκοῦσαν —*] Est sanitas animi et corporis non modo ficta et simulata, sed etiam vera. Itaque locus labem contraxit. Quaerere utique debuit Socrates: *Τί δέ; οὐ καὶ δοκοῦσαν κ. τ. λ.*

οἷον τοιόνδε λέγω] Frequens formula apud Platonem in afferendis exemplis. Euthyphron. p. 13. B: *οὐκοῦν θεραπεία γε πᾶσα ταὐτὸν διαπράττεται; οἷον τοιόνδε· ἐπ' ἀγαθῷ τινί ἐστι κ. τ. λ.*, ubi Heusdius, huius loci immemor, scribendum putabat *οἷον τὸ τοιόνδε*, quod sane multo est frequentius. Sed vide quae diximus ad Phaedon. p. 65. A. In proximis notabis *ἄλλος* longiore intervallo a pronomine *τὶς* divulsum.

ἔχει δὲ οὐδὲν μᾶλλον] quum tamen nihilo magis bene valeant. Structurae genus explanavit ad h. l. Heindorfius. Phileb. p. 37. B. C: *τῷ ποτε οὖν δὴ τρόπῳ δόξα ψευδὴς — φιλεῖ γίγνεσθαι, τὸ δὲ τῆς ἡδονῆς μόνον ἀληθές, δοξάζειν δὲ ὄντως — ἀμφότερα ὁμοίως εἴληχεν;* quum tamen utrique *τὸ ὄντως δοξάζειν* tribuendum sit. Men. p. 79. B: *λέγεις δέ μοι, ὅτι ἀρετή ἐστιν οἷόν τ' εἶναι τἀγαθὰ πορίζεσθαι μετὰ δικαιοσύνης, τοῦτο δὲ φῂς μόριον ἀρετῆς εἶναι.* De Rep. VII. p. 533. D. Pessime vir quidam doctus apud Routhium coniecit *ἔχειν*. Quod autem subiectum ad *ἔχει* intelligendum relinquitur, quia antecedit *ὅ τι ποιεῖ δοκεῖν μὲν εὖ ἔχειν*, h. e. *δοκεῖν μέν τινα εὖ ἔχειν*, de eo consulas etiam p. 456. D. 457. E. ann.

φέστερον ἐπιδείξω ὃ λέγω. Δυοῖν ὄντοιν τοῖν πραγμάτοιν δύο λέγω τέχνας· τὴν μὲν ἐπὶ τῇ ψυχῇ πολιτικὴν

B. *Δυοῖν ὄντοιν τοῖν πραγμάτοιν*] *τοῖν*, vulgo omissum, servarunt Vat. Coisl. Ven. Σ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. BEFW. Flor. s. Meerm. Bodl. Darmst.

τὴν μὲν ἐπὶ τῇ ψ.] V. *καὶ τὴν μὲν ἐπὶ τῇ ψ.* Sed *καὶ* prae-

Cap. XIX. B. *Δυοῖν ὄντοιν τ. πρ. κ. τ. λ.*] Sententia loci haec est: Duae sunt, inquit, artes bonae, quae ad corporis valetudinem servandam vel restituendam pertinent; duae item valent ad animum recte gubernandum. Corpori enim prospiciunt ars gymnastica et medica; animo prosunt legislatoria et iustitia. Sed reperiuntur etiam artes quattuor turpes, quarum summa in adulatione continetur. Quae quidem artes inhonestae quemadmodum singulae suas habent partes, ita etiam honestis artibus callide quasi insidiantur, quippe sese simulantes illis meliores esse. Sic gymnasticae in locum subrepit *ἡ κομμωτική*; artis medicae locum occupat *ἡ ὀψοποιική*; legislatoriae autem *ἡ σοφιστικὴ* ac iustitiae *ἡ ῥητορικὴ* vicariae esse volunt. Iam vero quod coquorum ars corpori, id rhetorica animo est. Nam corpori male sano ars medica, animo turbato iustitia medetur. Fallit autem deliciis et voluptatibus *ἡ ὀψοποιικὴ* corpus, rhetorica animum (p. 461. B. — 466. A.). Quintil. Inst. Orat. II, 15, 24 seq.: plerique autem, dum pauca ex Gorgia Platonis, a prioribus imperite excerpta, legere contenti neque hoc totum neque alia eius volumina evolvunt, in maximum errorem inciderunt creduntque eum in hac esse opinione, ut rhetoricen non artem, sed peritiam quandam gratiae ac voluptatis existimet, et alio loco civilitatis particulae simulacrum et quartam partem adulationis, quod duas partes civilitatis corpori assignet, medicinam et quam interpretantur exercitatricem, duas animo, legalem atque iustitiam, adulationem autem medicinae vocet coquorum artificium et exercitatricis mangonum, qui colorem fuco et verum robur inani sagina mentiantur, legalis cavillatricem, iustitiae rhetoricen. Quae omnia sunt quidem scripta in hoc libro dictaque a Socrate, cuius persona videtur Plato significare quid sentiat; sed alii sunt eius sermones ad coarguendos qui contra disputant compositi.

τὴν μὲν ἐπὶ τῇ ψυχῇ —] Ante *τὴν μὲν ἐπὶ τῇ ψυχῇ π. κ.* quod vulgo *καὶ* insertum legebatur, recte illud omnium fere librorum auctoritate omissum esse docebunt aliquot huius asyndeti exempla. Legg. p. 957. A: *πάντα δ' οὖν — τὸν νέον ἀναπληροῦν χρὴ νομοθέτην· τὰ μὲν ἴδια δικαστήρια ταύτῃ πῃ γιγνόμενα μέτρον ἂν ἔχοι· τὰ δὲ δημόσια καὶ κοινὰ καὶ ὅσοις ἀρχὰς δεῖ κ. τ. λ.* Ibid. IX. p. 867. A. Protagor. p. 338. C: *ἀλλὰ δὴ βελτίονα ἡμῶν αἱρήσεσθε. τῇ μὲν ἀληθείᾳ — ἀδύνατον ὑμῖν, ὥστε Πρωταγόρου τοῦδε σοφώτερόν τινα ἑλέσθαι· εἰ δὲ*

καλῶ, τὴν δὲ ἐπὶ σώματι μίαν μὲν οὕτως ὀνομάσαι οὐκ ἔχω σοι, μιᾶς δὲ οὔσης τῆς τοῦ σώματος θεραπείας

ter Par. I. nullus liber tuetur, nec habent Ald. et Bas. 1. Fluxit ex praepostera correctione. v. ann.

τὴν δὲ ἐπὶ σώματι] Sic Clark. Vat. Coisl. Ven. Ξ Σ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. BC. Editt. omnes ἐπὶ τῷ σώματι. De articulo omisso v. ad Phaedon. c. 41. extr. et infra p. 465. D.

αἱρήσεσθαι κ. τ. λ. Phaedon. p. 91. B: λογίζομαι γάρ, ὦ φίλε ἑταῖρε· καὶ θέασαι ὡς πλεονεκτικῶς· εἰ μὲν τυγχάνει ἀληθῆ ὄντα ἃ λέγω, καλῶς δὴ ἔχει τὸ πεισθῆναι, εἰ δὲ μηδέν ἐστιν κ. τ. λ. De Rep. V. p. 470. B., ubi v. varr. lectt. Atque sic iam Homer. Iliad. α΄. v. 304: ὣς τώ γ᾽ ἀντιβίοισι μαχεσσαμένω ἐπέεσσιν ἀνστήτην, λῦσαν δ᾽ ἀγορὴν παρὰ νηυσὶν Ἀχαιῶν· Πηλείδης μὲν ἐπὶ κλισίας καὶ νῆας ἐΐσας ἤϊε—· Ἀτρείδης δ᾽ ἄρα νῆα θοὴν ἅλαδε προέρυσσεν. — μίαν οὕτως ὀνομάσαι οὐκ ἔχω, non possum sic statim uno nomine appellare. De hoc usu voc. οὕτως v. Phaedr. p. 235. C. ibique Heindorf. Sympos. p. 176. D. c. annot. De Rep. VII. p. 530. C. coll. Schaefer. ad Dionys. Hal. De Compos. Verbor. p. 480. Dictionem ὀνομάζειν s. καλεῖν τινά τι, aliquem aliquo nomine appellare, ad Phaedon. p. 105. D. et alibi illustravimus. — Corpori curando duas artes inservire ait, alteram γυμναστικήν, quippe quae non modo conservandae valetudini prosit, sed etiam acquirendae, alteram ἰατρικήν, quae ad restituendam corporis male affecti valetudinem pertineat. Et huic quidem tamquam ex altera parte respondere ex artibus civilibus dicit τὴν δικαιοσύνην, quippe quae iura civium male violata tueatur atque suum cuique restituat; illi autem similem esse ait τὴν νομοθετικήν, quae efficiat, ut vita civilis consistere queat. Ἀντίστροφον enim vocatur id, quod alicui rei ex altera parte respondet: *ein Gegenstück.* cf. Theaet. p. 158. D. p. 175. D. Phileb. p. 40. D. De Republ. VII. p. 522. A. Ferri non potest quod vulgo erat ἀντὶ μὲν τῆς γυμναστικῆς τὴν νομοθετικήν, quoniam ἀντί non habet eam significationem, quae sententiae loci accommodata sit. Quod autem repetitur ἀντίστροφον, nihil hoc offensionis habere arbitramur, quandoquidem utramque hanc artem gymnasticae atque medicae ex altera parte prorsus respondere cum vi quadam significatur. Et sollemnis est haec eiusdem vocabuli repetitio apud particulas μὲν—δέ. Deinde facile quis τὴν δικαστικήν, et paullo post καὶ ἡ δικαστική, reponendum arbitretur, quod in paucis libris reperitur. Quae lectio unice placuit Schleiermachero, qui vulgatam, quamvis antiquam, tamen per errorem ortam censuit. At enim vero tuetur illam tum Quintiliani auctoritas loco supra laudato, tum annotatio schol. haud sane spernenda: δικαιοσύνην, inquit, ἀλλ᾽ οὐ δικαστικὴν προσεῖπεν, ἵνα μὴ τὸ δικαστικὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ διανεμητικόν, μᾶλλον δὲ αὐτὴν τῆς ψυχῆς εἰς ἑαυτὴν ἐνέργειαν περιλάβῃ τὸ ὄνομα. Itaque quum iustitiae ut virtutis artem vellet indicare, δικαιοσύνην posuit, quippe cuius vocabuli usus latius pateret, neque dixit δικαστικήν, quia huic nomini paullo aliam tribui videbat significationem, quam quae iustitiae dignitati conveniret. Conf. infra p. 478. A. seqq., unde apparebit

δύο μόρια λέγω, τὴν μὲν γυμναστικήν, τὴν δὲ ἰατρικήν. τῆς δὲ πολιτικῆς ἀντίστροφον μὲν τῇ γυμναστικῇ τὴν νομοθετικήν, ἀντίστροφον δὲ τῇ ἰατρικῇ τὴν δικαιο-
C σύνην. ἐπικοινωνοῦσι μὲν δὴ ἀλλήλαις, ἅτε περὶ τὸ αὐτὸ οὖσαι, ἑκάτεραι τούτων, ἥ τε ἰατρικὴ τῇ γυμναστικῇ καὶ ἡ δικαιοσύνη τῇ νομοθετικῇ· ὅμως δὲ διαφέρουσί τι ἀλλήλων. τεττάρων δὴ τούτων οὐσῶν, καὶ ἀεὶ πρὸς τὸ βέλτιστον θεραπευουσῶν, τῶν μὲν τὸ σῶμα, τῶν δὲ τὴν ψυχήν, ἡ κολακευτικὴ αἰσθομένη, οὐ γνοῦσα λέγω, ἀλλὰ στοχασαμένη, τέτραχα ἑαυτὴν διανείμασα, ὑποδῦσα
D ὑπὸ ἕκαστον τῶν μορίων, προςποιεῖται εἶναι τοῦτο,

τῆς δὲ πολιτικῆς ἀντίστροφον μὲν] V. *τῆς δὲ πολιτικῆς ἀντὶ μὲν τῆς γυμν.* In quibus *ἀντὶ μὲν* corruptum ex vera lectione *ἀντίστροφον*, quam ex Aug. Meerm. Bodl. Routhii et Aristide reponere non dubitavi. Veterem scripturam servant Bekkerus, Herm. alii.

τῇ ἰατρικῇ τὴν δικαιοσύνην] *τὴν δικαστικὴν* scribunt Par. I. Flor. x. cum Bas. 2. suffragante Sopatro in Prolegg. ad Aristidem, qui haec Platonis exponens voc. *δικαστικὴν* adhibet. Sed alteram lectionem firmat et codicum reliquorum auctoritas et Quintiliani II, 15, 25. testimonium et Schol. ad h. l., qui cur *δικαιοσύνην* nec potius *δικαστικὴν* dixerit philosophus, explicare conatur. Quod autem gravissimum est, convenit ea egregie cum ipsius Platonis sententia. Itaque dubitari non potest, quin *δικαστικὴν* ortum luculentissime, *δίκην* cur memoraverit philosophus. Neque in eo haerebimus, quod inter artes recensetur *δικαιοσύνη*. Nam similiter De Republ. I. p. 332. C. D. *δικαιοσύνη* vocatur *τέχνη*, ubi inter alia haec leguntur: *ἡ οὖν δὴ τίσι τί ἀποδιδοῦσα τέχνη δικαιοσύνη ἂν καλοῖτο;* Erast. p. 137. D: *τίς οὖν ἐστιν ἡ ἐπιστήμη, ἥτις τοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν ἀκολασταίνοντας καὶ παρανομοῦντας ὀρθῶς κολάζει; οὐχ ἡ δικαστική; — ἢ ἄλλην οὖν τινα καλεῖς δικαιοσύνην ἢ ταύτην;* conf. p. 478. A. B.

C. *ἡ κολακ. αἰσθομένη — ὑποδῦσα*] Participiorum cumulatio ne quem offendat, v. ad Apolog. Socr. p. 27. A. et Indic. ad Sympos. s. v. Particip. — Istud *στοχασαμένη* interpretatur accuratius illud *αἰσθομένη*. — *ὑποδῦσα ὑπὸ ἕκαστον τῶν μορ.*, uniuscuiusque induens sibi formam atque speciem. Recte Sopater Prolegomm. p. 8. interpretatur: *ὑποδύεται, τουτ' ἔστιν ὑπειςέρχεται, ὑποκρίνεται, ὡς ἐκείνη ταὐτὸν δοκεῖν εἶναι.* Apte Findeisen. comparavit Aristotel. Art. Poet. I, 2: *ὑποδύεται ὑπὸ τὸ σχῆμα τὸ τῆς πολιτικῆς ἡ ῥητορική. Τῶν λόγων οἱ μὲν καὶ φαίνονται ἀληθεῖς καὶ εἰσίν, τοῖς δὲ ὑποδέδυκε μὲν τὸ ψεῦδος· ὅμως δὲ ὑποκρίνονται καὶ ἀπατῶσιν.* Themist. Or. 26. p. 320. A. Apud eundem haud pauca sunt his similia.

ὅπερ ὑπέδυ, καὶ τοῦ μὲν βελτίστου οὐδὲν φροντίζει, τῷ δὲ ἀεὶ ἡδίστῳ θηρεύεται τὴν ἄνοιαν καὶ ἐξαπατᾷ. ὥςτε δοκεῖ πλείστου ἀξία εἶναι. ὑπὸ μὲν οὖν τὴν ἰατρικὴν ἡ ὀψοποιικὴ ὑποδέδυκε, καὶ προςποιεῖται τὰ βέλτιστα σιτία τῷ σώματι εἰδέναι, ὥςτ', εἰ δέοι ἐν παισὶ διαγωνίζεσθαι ὀψοποιόν τε καὶ ἰατρὸν ἢ ἐν ἀνδράσιν οὕτως ἀνοήτοις, ὥςπερ οἱ παῖδες, πότερος ἐπαΐει περὶ τῶν χρηστῶν σιτίων καὶ πονηρῶν, ὁ ἰατρὸς ἢ ὁ ὀψοποιός, λιμῷ ἂν ἀποθανεῖν τὸν ἰατρόν. κολακείαν μὲν E
οὖν αὐτὸ καλῶ, καὶ αἰσχρόν φημι εἶναι τὸ τοιοῦτον, ὦ Πῶλε, — τοῦτο γὰρ πρὸς σὲ λέγω — ὅτι τοῦ ἡδέος 465

sit ex male sedula criticorum correctione. Sic etiam mox iidem libri pro *καὶ ἡ δικαιοσύνη* scriptum exhibent *καὶ ἡ δικαστική*.

C. *ἡ κολακευτικὴ αἰσθομένη*] Sic Vind. b. Par. FIV. Bodl. Flor. b. d. f. s. x. Aristid. et corr. Coisl. Vett. editt. *αἰσθανομένη*.

D. *ὅπερ ὑπέδυ*] *ὅπου ὑπέδυ* Clark.

θηρεύεται τὴν ἄνοιαν] Cornar. et Canter. Nov. Lectt. VII, 9. corr. *τὴν διάνοιαν*, ut est in Par. F. Heusdius malebat *τὴν εὔνοιαν*. Neutro opus est. v. ann.

δοκεῖ πλείστου] Sic Clark. a pr. m. Vat. Ven. Σ. Vind. 1. 2. 7. Par. BCFVW. Flor. a. b. o. Aug. Meerm. Bodl. Vett. editt. *δοκεῖν*, Paris. I. *δοκεῖν ἀξίαν*.

ἡ ὀψοποιικὴ ὑποδέδυκε] Sic cum Clark. optimi et plurimi codd. pro vulg. *ὀψοποιητική*, ut p. 463. B. 465. B. C.

ἢ ὁ ὀψοποιός] V. *καὶ ὁ ὀψ.*, quod soli habent Par. EF.

D. *τῷ δὲ ἀεὶ ἡδίστῳ θηρεύεται τὴν ἄνοιαν*] Apuleius De Dogm. Plat. I. p. 17. ed. Elmenh., ubi ad hunc locum respicit, interpretatur: opinionem imprudentium captat. Hoc sibi vult Plato: imperitam multitudinem fallere ac decipere studet. Nos similiter: *sie macht Jagd auf den Unverstand.* Nam *τὴν ἄνοιαν* dictum pro *τοὺς ἀνοήτους*, ut vere observavit Heindorfius. Loquendi genus in Prolegg. ad Leges Platonis Vol. II. p. LX. tractavimus copiosius. — *τὸ ἀεὶ ἥδιστον, das jedesmal am angenehmsten seiende.* De hoc usu voc. *ἀεί* v. Apolog. Socrat. p. 25. C.

πότερος ἐπαΐει π. τ. χρ.] Heindorfius propter praecedens illud *εἰ δέοι* scribendum putabat *ἐπαΐοι*. Sed in huiusmodi structura non raro post optativum indicativum inferri ipse postea docuit ad Phaedon. p. 62. B. C. cf. Matth. §. 529. *ἐπαΐειν* et *εἰδέναι περί τινος*, alicuius rei peritum esse, frequens est dictio apud Platonem. v. Criton. p. 48. A. Hipp. Mai. p. 289. E. Menon. p. 71. B. p. 92. C. Lachet. 199. A. B.

E. *τοῦτο γὰρ πρὸς σὲ λέγω —*] Vere monuit Heindorfius haec addi ab Socrate, ne Gorgiam istud *αἰσχρόν* offendat. v. p. 462. E.

στοχάζεται ἄνευ τοῦ βελτίστου· τέχνην δὲ αὐτὴν οὔ φημι εἶναι, ἀλλ' ἐμπειρίαν, ὅτι οὐκ ἔχει λόγον οὐδένα, ἃ προσφέρει ὁποῖ' ἄττα τὴν φύσιν ἐστίν, ὥςτε τὴν αἰτίαν ἑκάστου μὴ ἔχειν εἰπεῖν. ἐγὼ δὲ τέχνην οὐ καλῶ ὃ ἂν ᾖ ἄλογον πρᾶγμα. τούτων δὲ πέρι εἰ ἀμφισβητεῖς, ἐθέλω ὑποσχεῖν λόγον.

Cap. XX. *Τῇ μὲν οὖν ἰατρικῇ, ὥςπερ λέγω, ἡ*
B *ὀψοποιικὴ κολακεία ὑπόκειται· τῇ δὲ γυμναστικῇ κατὰ*

P. 465. *τέχνην δὲ αὐτὴν*] Par. I. cum ed. Bas. 2. *αὐτό,* quod Stephanus quoque in cod. aliquo repperit. Dedit id Bekkerus.

ἃ προσφέρει] Vett. editt. *ὅτι οὐκ ἔχει λόγον οὐδένα ᾧ προσφέρει ἃ προσφέρει*, quod ortum est ex *διττογραφία*. Eiecimus *ᾧ προσφέρει.* quam rationem firmat Aristides, qui pro his *ᾧ προσφέρει ἃ προσφέρει* habet tantummodo *ὃ προσφέρει.* Verba *ἃ προσφέρει* om. Par. I W. Cornarius eiectis verbis inutilibus scribendum putabat *ὧν προσφέρει,* ut ediderunt Bekk. Turr. Herm. Sed *ὧν* ferri non potest, propterea quod *λόγον ἔχειν περί τινος,* non item *λόγον ἔχειν τινός* dici solet. Itaque deleto post *προσφέρει* commate accusativum *ἃ* tenuimus, ut constructio verborum haec sit: *οὐκ ἔχει λόγον οὐδένα, ὁποῖ' ἄττα τὴν φύσιν ἐστὶν ἃ προσφέρει.* Fieri tamen potest, ut in librorum communi fere scriptura aliud quid lateat. Scita est coniectura Hoenebeeki Hissink. Animadverss. crit. Daventriae a. 1845. p. 44. pro *οὐδένα* legendum *δοῦναι* putantis.

B. *ἡ ὀψοποιικὴ κολ.*] V. *ὀψοποιητική,* ut ubique. Hic quoque bona pars librorum alteram scripturam tuetur, inter quos rursus sunt optimi, Clark., de quo immerito tacet Bekkerus, et Vat. Δ.

P. 465. *ὅτι οὐκ ἔχει λόγον οὐδ. —*] H. e. quia non potest reddere rationem, qualis sit earum rerum, quas affert, natura, ideoque illarum caussas ignorat. Itaque deinde *ἄλογον πρᾶγμα* vocatur. Eandem sententiam philosophus defendit etiam Phaedr. p. 260. E: *ὅτι ψεύδεται καὶ οὐκ ἔστι τέχνη, ἀλλ' ἄτεχνος τριβή· τοῦ δὲ λέγειν ἔτυμος τέχνη ἄνευ τοῦ ἀληθείας ἧφθαι οὔτ' ἔστι οὔτε μή ποτ' ὕστερον γένηται. — ἐθέλω ὑποσχεῖν λόγον,* paratus sum tibi reddere dictorum rationem. Xenoph. Mem. IV, 4, 9: *αὐτὸς οὐδενὶ θέλων ὑπέχειν λόγον, οὐδὲ γνώμην ἀποφαίνεσθαι περὶ οὐδενός.*

Cap. XX. B. *ὑπόκειται*] clam et fraudulenter adiacet, i. q. *ὑποδέδυκε.* Nugatur novitius quidam interpres de substrato cogitans.

καὶ λειότητι καὶ ἐσθήσει] Tenuimus iam quod libri mss. suffragiis plurimis confirmant, hoc uno excepto, quod *αἰσθήσει* de sententia Corais in *ἐσθήσει* mutavimus, quo vocabulo utuntur Athen. I. p. 18. E. Diodor. IV, 4. Philo, alii. conf. etiam Etym. Magn. p. 382. vers. 51. et 56. Quippe apte sane illud formatum est ad designandam vestiendi rationem, quo certe differt non parum ab *ἐσθῆτες.* Itaque verba sic interpreteris: figuris (formis) et

τὸν αὐτὸν τρόπον τοῦτον ἡ κομμωτική, κακοῦργός τε οὖσα καὶ ἀπατηλὴ καὶ ἀγεννὴς καὶ ἀνελεύθερος, σχήμασι καὶ χρώμασι καὶ λειότητι καὶ ἐσθήσει ἀπατῶσα, ὥςτε ποιεῖν ἀλλότριον κάλλος ἐφελκομένους τοῦ οἰκείου τοῦ διὰ τῆς γυμναστικῆς ἀμελεῖν. ἵν' οὖν μὴ μακρολογῶ, ἐθέλω σοι εἰπεῖν ὥςπερ οἱ γεωμέτραι — ἤδη γὰρ ἂν ἴσως ἀκολουθήσαις — ὅτι ὃ κομμωτικὴ πρὸς γυμναστικήν, τοῦτο ὀψοποιικὴ πρὸς ἰατρικήν. μᾶλλον δὲ ὧδε, C

τρόπον τοῦτον] *τούτων* Clark. Vat.

κακοῦργός τε οὖσα] *οὖσα* additum e Ven. *ΞΣ*. Vind. 2. Par. V. Flor. a. b. c. d. f. m. o. x. Aug. Meerm. et corr. Coisl. Par. B. Tuetur illud etiam edit. Bas. 2., omittit tamen Clark. cum Olympiodoro.

σχήμασι καὶ χρώμασι] Vett. editt. *σχήμασί τε καὶ χρ.* Sed *τε* om. Clark. Vat. Par. BEFIW. Coisl. Flor. f. s. x. Darmst. Aristid. Dein vett. editt. *καὶ λειότητι*, pro quo Par. EF. Flor. f. s. Ald. Bas. 1. *λειότησι*, ut Bekker. Hermann. alii. Tum vulgo erat *καὶ αἰσθήσει*, sensu nullo. Quod dedimus *ἐσθήσει*, Corai debetur. Bekkerus coniecit *ἐσθῆσιν* ex Par. V. pr. et Coisl. sec. ut Canterus Nov. Lectt. V, 15. Codex Aristidis Schellerhem. habet *ἐσθῆτι*. v. annot.

ἴσως ἀκολουθήσαις] Sic optimi et longe plurimi libri. Vett. editt. *ἀκολουθήσειας*. conf. infra p. 477. B. et Matthiae. Gr. ampl. T. I. p. 361., qui Atticam formam optativi non semper usurpari ab Atticis scriptoribus verissime docuit.

C. *τοῦτο ὀψοποιικὴ*] V. *ὀψοποιητική*. Illud rursus Clark. Vat. aliique plurimi tuentur. Sic item paullo post.

coloribus et laevigatione et vestiendi ratione fraudem faciens; *durch Formen und Farben und Glättung und Gewandung täuschend.* Vides ita omnia esse clara et perspicua, ut non opus sit varias virorum doctorum opiniones de hoc loco expromtas, partim perquam miras illas et absurdas, memorare vel examinare. Quamquam pro *λειότητι* ubi *λειώσει* scripseris, id etiam melius cum *ἐσθήσει* concordabit. Verba *σχήματα* et *χρώματα* saepe sic coniunguntur. v. Theaet. p. 156. B. 163. E. Phaedon. p. 100. D. Cratyl. p. 431. C. Sophist. p. 251. A. Tim. p. 68. D. De Republ. II. p. 373. V. p. 476. B. al. — *ὥςτε ποιεῖν κ. τ. λ.*, ita ut efficiat, ut homines pulcritudinis adscitae atque aliunde petitae studio propriam atque genuinam, quae arte palaestrica conciliatur corpori, negligant. Egregie et prorsus ad rem accommodate dictum *ἐφέλκεσθαι ἀλλότριον κάλλος*, alienam adsciscere pulcritudinem.

ὥςπερ οἱ γεωμέτραι] Serranus putabat ad rei perspicuitatem adhiberi diagramma sive figuram geometricam. In quo vir doctus valde erravit. Referuntur enim haec ad verba proxime sequentia, quae imitantur mathematicorum rationem, ut sententia haec sit: sed ne longus sim, more mathematicorum rem explicare volo.

ὅτι ὃ κομμωτικὴ πρὸς γυμναστικήν, τοῦτο σοφιστικὴ πρὸς νομοθετικήν, καὶ ὅτι ὃ ὀψοποιικὴ πρὸς ἰατρικήν, τοῦτο ῥητορικὴ πρὸς δικαιοσύνην. ὅπερ μέντοι λέγω, διέστηκε μὲν οὕτω φύσει· ἅτε δ' ἐγγὺς ὄντων, φύρονται

ῥητορικὴ πρὸς δικαιοσύνην] Par. I. Flor. x. cum Bas. 2. hic quoque habent *δικαστικήν.* v. p. 464. B. C.

διέστηκε μὲν οὕτω φ.] Sic Par. I. Flor. x. ed. Bas. 2. *διέστηκαν.* Vulgo *διέστηκεν οὕτω φ.* Dein Vind. 1. 6. *ἅτε δὴ ἐγγύς.* Pro *περὶ ταὐτὰ* Clark. Vind. 2. 6. Flor. a. b. c. d. o. m. Aug. Meerm. *περὶ ταῦτα.* Verba *σοφισταὶ καὶ ῥήτορες* desunt in Vindob. 6. Eiecit

C. *ὅπερ μέντοι λέγω, διέστηκε μὲν οὕτω φύσει*] Heindorfius, qui haec, *ὅπερ μέντοι λέγω,* refert ad illa p. 464. B. C., complura hic sibi visus est repperisse vestigia mutilatae orationis. Buttmannus difficultatem sic removeri posse arbitratur, si *ὅπερ μέντοι λέγω* non ad praegressam orationem trahatur, sed ad ea ipsa, quibus praefixum est, *διέστηκε μὲν οὕτω,* ita ut post *λέγω* intelligatur *τοῦτό ἐστιν.* Itaque probata lectione ed. Bas. 2. *διέστηκαν,* sensum totius loci declaravit sic: Ita tamen hoc dictum volo, ut natura quidem illae artes hunc in modum differant, sed tamen quum propinquae sibi et finitimae sint, rhetores sophistaeque eodem in loco et circa eadem (occupati) confundantur. Equidem ista *ὅπερ μέντοι λέγω* referenda censeo ad proxime praecedentia, similiter ut solet formula *ὥσπερ λέγω* et *ὅπερ λέγω* usurpari, ubi praegressa repetuntur. v. ad Apolog. Socr. p. 21. A. et quae notavit Boeckhius Praefat. ad Simonem, quem finxit, Socratic. p. XXIV. Docuerat autem Socrates, quodnam esset harum artium discrimen et quaenam inter eas intercederet coniunctio. Itaque nunc extrema haec in animo retinens atque oratione persequens diligentius ita loquitur: quod autem nunc dixi, eandem esse sophistices ad legum ferendarum scientiam itemque rhetorices ad disciplinam iudiciariam rationem, quae intercedat arti fucatrici cum gymnastica aut coquinariae cum medica, id quidem discrimen tenendum est ab ipsa natura esse constitutum; sed quia etc. Apparet, opinor, ad *διέστηκε* tamquam subiectum e superioribus esse cogitandum *αὐτά,* h. e. istae artes, quae inter se sunt cognatae. Quod si cui videatur difficilius, nullo negotio rem expedies pro *ὅπερ* scribendo *ἅπερ,* quod sane pro vero habemus. Itaque hactenus quidem omnia in expedito sunt. Iam vero nemo non exspectet hanc fere subiectum iri sententiam: Sed quia hae artes inter se cognatae sunt, idcirco saepe confunduntur neglecto discrimine a natura constituto. Nam quod Socrates de veris artibus dixerat p. 464. B. C., eas propter cognationem, qua contineantur, inter se misceri, idem manifestum est eum nunc etiam de illarum artium simulacris affirmare, hoc est de rhetorice et sophistice, quas solas nunc memorat, quia artis fucatricis et coquinariae aliam esse rationem in proximis est demonstraturus. Sed illam sententiam

ἐν τῷ αὐτῷ καὶ περὶ ταὐτὰ σοφισταὶ καὶ ῥήτορες, καὶ οὐκ ἔχουσιν ὅ τι χρήσονται οὔτε αὐτοὶ ἑαυτοῖς οὔτε οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι τούτοις. καὶ γὰρ ἄν, εἰ μὴ ἡ ψυχὴ τῷ σώματι ἐπεστάτει, ἀλλ' αὐτὸ αὑτῷ, καὶ μὴ ὑπὸ ταύτης D

ea Bekkerus Schleiermachero obsequutus. Daehnio scribendum videbatur: *φύσει· ἃ δ' ἐγγὺς ὄντων φύρονται ἐν τῷ αὐτῷ καὶ περὶ ταὐτά· καὶ σοφισταὶ καὶ ῥήτορες οὐκ ἔχουσιν κ. τ. λ.* Nos vero locum pro sano habemus, praeterquam quod *ἅπερ μέντοι λ.* scribendum censemus.

ὅ τι χρήσονται] Par. I. Vind. 6. *χρήσωνται.*

philosophus, mutato orationis tenore, expressit aliter. Nam ab artium commemoratione repente cogitatione transiit ad eos, qui illas profitentur, atque rem ita enuntiat: sed quum ista sibi cognata sint et affinia, idcirco saepe miscentur sophistae atque rhetores, ita ut rhetor saepe sophistae ac vicissim sophista rhetoris partes agat neque aut ipsi sciant aut alii perspectum habeant, quidnam discriminis inter eos intercedat. Itaque participium *ὄντων* ponitur sic, ut rursus *αὐτῶν* neutro genere intelligatur. Atque haec si vera sunt, apparet profecto Schleiermacherum et Bekkerum verba *σοφισταὶ καὶ ῥήτορες* iniuria omisisse, quibus abiectis intolerabilis plane oritur sermonis obscuritas. Neque vero idoneam videmus caussam et rationem, cur ea tamquam spuria delenda sint. Nam quod ait Schleiermacherus „dicendum fuisse sophistas et rhetores non inter ipsos, sed cum iuris peritis et legislatoribus confundi, quoniam agatur de verarum et falsarum artium permutatione et confusione", erravit sine dubio vir egregius, quum nunc de unis artium verarum simulacris et quasi imitatricibus nec vero de illis ipsis sermo sit. Cogitari autem Platonem voluisse de sophistices atque rhetorices commixtione, quae in eo cernatur, ut rhetor saepe sophistam agat et sophista rhetorem, luculentissime apparet ex iis, quae p. 520. A. leguntur: *ταὐτόν, ὦ μακάριε, ἐστὶ σοφιστὴς καὶ ῥήτωρ, ἢ ἐγγύς τι καὶ παραπλήσιον, ὥσπερ ἐγὼ ἔλεγον πρὸς Πῶλον,* quae recte iudicavit Heindorfius ad hunc locum respicere. Itaque haec quoque videntur satis iam expedita esse. Eandem vero interpretationem, quam nos proposuimus, etiam Olympiodorus sequutus est, qui ad hunc locum ita commentatur: *σύγχυσις γάρ*, inquit, *γίγνεται σοφιστικῆς καὶ ῥητορικῆς· οὕτω γοῦν καὶ ὁ Γοργίας, σοφιστὴς ὤν, ἑαυτὸν ῥήτορα ἐποίει.* Superest, ut de singulis verbis pauca moneamus. Ac primum quidem de neutro *ταῦτα* s. *αὐτά* post nomina feminini generis intelligendo v. Matthiae. Gr. §. 439. ac de nominativo subiecti omisso §. 294 seqq. Praeterea tenendum istud *οὐκ ἔχουσιν ὅ τι χρήσονται* significare: consilii inopes sunt, quid de se faciant, h. e. sophistarum an rhetorum nomen profiteantur. In quibus cur nunc indicativum futuri, etiam codicum testimoniis firmatum, tenuerimus, docebit annotatio ad Symp. 216. C. et Euthydem. p. 287. C.

καὶ γὰρ ἄν, εἰ μὴ ἡ ψυχὴ κ. τ. λ.] Etiam haec paullo obscurius dicta sunt. Indicatur

κατεθεωρεῖτο καὶ διεκρίνετο ἥ τε ὀψοποιικὴ καὶ ἡ ἰα-
τρική, ἀλλ' αὐτὸ τὸ σῶμα ἔκρινε σταθμώμενον ταῖς
χάρισι ταῖς πρὸς αὐτό, τὸ τοῦ Ἀναξαγόρου ἂν πολὺ
ἦν, ὦ φίλε Πῶλε· σὺ γὰρ τούτων ἔμπειρος· ὁμοῦ ἂν
πάντα χρήματα ἐφύρετο ἐν τῷ αὐτῷ, ἀκρίτων ὄντων
τῶν τε ἰατρικῶν καὶ ὑγιεινῶν καὶ ὀψοποιικῶν. ὃ μὲν
οὖν ἐγώ φημι τὴν ῥητορικὴν εἶναι, ἀκήκοας, ἀντίστρο-
E φον ὀψοποιίας ἐν ψυχῇ, ὡς ἐκεῖνο ἐν σώματι. Ἴσως
μὲν οὖν ἄτοπον πεποίηκα, ὅτι σε οὐκ ἐῶν μακροὺς λό-
γους λέγειν αὐτὸς συχνὸν λόγον ἀποτέτακα. ἄξιον μὲν

D. *καὶ διεκρίνετο*] V. *ἀνεκρίνετο*, quod habent soli Par. EF. Tum rursus vett. editt. *ὀψοποιητικὴ* invitis optimis codicibus.

χρήματα ἐφύρετο] Plerique codd., in quorum numero sunt etiam Clark. Vat. Ven. ΞΣ. Coisl., *ἐφέρετο*. perperam. Verba *ἐν τῷ αὐτῷ* Hirschig. ut suspecta uncis seclusit.

ἀκρίτων ὄντων] V. *ἀκρίτων τε ὄντων*. Sed *τε* libri mss. non agnoscunt excepto Par. EF. In Flor. f. s. scriptum exstat *ἀκρίτων γ' ὄντων*. Vulgatum autem verborum ordinem, *ὑγιεινῶν καὶ ἰατρικῶν*, auctoritate librorum praestantissimorum invertimus.

vero caussa, cur fiat, ut, quum sophistice et rhetorice commisceantur, tamen eae artes, quae ad corpus pertineant, non confundi soleant. In his enim ait mentis, quae corpori praesit, liberum esse iudicium, ut facile iudicari possit, quid cuique harum artium proprium sit. Olympiodorus Ms.: *ἄξιον δὲ ζητῆσαι, διὰ τί σοφιστικὴ μὲν καὶ ῥητορικὴ συγχέονται, κομμωτικὴ δὲ καὶ ὀψοποιητικὴ οὔ; φαμέν, ὅτι ἡ ὀψοποιητικὴ καὶ ἡ κομμωτικὴ εἴδωλά ἐστι σώματος. εἰ οὖν σῶμα αὐτὰς διεγίγνωσκε, σύγχυσις ἂν καὶ αὐτῶν ἐγίγνετο. πῶς γὰρ τὸ σῶμα τὸ κρατούμενον τοῖς ἐξ αὐτῶν πάθεσι εἶχε διακρῖναι; νυνὶ δέ, ἐπειδὴ σώματος μέν ἐστιν εἴδωλα, ἡ ψυχὴ δέ ἐστιν ἡ διακρίνουσα, διὰ τοῦτο οὐ συγχέονται, τῆς ψυχῆς διορίζούσης. ῥητορικὴ δὲ καὶ σοφιστικὴ τῆς ψυχῆς εἴδωλα· εἰ οὖν ψυχὴ ἡ πάσχουσα, πῶς ἔχει διακρῖναι κατακρατηθεῖσα καὶ ἀνδραποδισθεῖσα; ὥστε διὰ τοῦτο ἡ σύγχυσις.* Facile autem alicui in mentem veniat corrigere *ἥ τε ὀψοποιικὴ καὶ ἡ κομμωτική*, quorsum Olympiodori interpretatio ducat. Sed recte nunc loquitur de artibus omnibus ad corpus pertinentibus, quippe quae, licet et ipsae inter se cognatae sint (p. 464. B.), tamen ab omnibus recte discernantur. Cuius tamen sententiae argumentum ab una arte coquinaria et medicina repetit; artis fucatricis et gymnasticae mentionem nullam diserte facit. In quo non est quod haereamus.

D. *σταθμώμενον ταῖς χ. τ. πρ. α.*] ponderans voluptatibus ad ipsum redundantibus. — *τὸ τοῦ Ἀναξ. ἂν. πολὺ ἦν*, late pateret ac frequens esset illud Anaxagorae. Politic. p. 280. C. 282. A. Sophist. p. 234. B. Legg. I. p. 633. B: *καὶ τὸ τέταρτον ἔγωγε πειρῴμην ἂν λέγειν πολὺ παρ' ἡμῖν γιγνόμενον.* Alia da-

οὖν ἐμοὶ συγγνώμην ἔχειν ἐστί· λέγοντος γάρ μου βρα-
χέα οὐκ ἐμάνθανες, οὐδὲ χρῆσθαι τῇ ἀποκρίσει ἥν σοι
ἀπεκρινάμην οὐδὲν οἷός τ' ἦσθα, ἀλλ' ἐδέου διηγήσεως.
ἐὰν μὲν οὖν καὶ ἐγὼ σοῦ ἀποκρινομένου μὴ ἔχω ὅ τι
χρήσωμαι, ἀπότεινε καὶ σὺ λόγον, ἐὰν δὲ ἔχω, ἔα με 466
χρῆσθαι· δίκαιον γάρ. καὶ νῦν ταύτῃ τῇ ἀποκρίσει εἴ
τι ἔχεις χρῆσθαι, χρῶ.

Cap. XXI. *ΠΩΛ.* Τί οὖν φῄς; κολακεία δοκεῖ σοι εἶναι ἡ ῥητορική; *ΣΩ.* Κολακείας μὲν οὖν ἔγωγε εἶπον μόριον. ἀλλ' οὐ μνημονεύεις τηλικοῦτος ὤν, ὦ

Indidem rursus ὀψοποιικῶν scripsimus pro ὀψοποιητικῶν. Verba ὑγιεινῶν καὶ Dobraeus Adversar. I. p. 153. delenda censet.

E. συχνὸν λόγον ἀποτ.] V. μακρὸν λ., quod habent Par. EF. Flor. e. f. s. Veram lectionem iam Bas. 2. tuetur.

οὐδὲν οἷός τ' ἦσθα] τ' vulgo neglectum cum Clark. et Bodl. plerique omnes tuentur.

ἔχω ὅ τι χρήσωμαι] χρήσομαι Coisl. Ven. ΞΣ. Par. EVW. Flor. b. x. Bodl. Vind. 7. Meerm. Sed h. l. coniunctivus propter istud ἐὰν μὴ ἔχω positus est.

bit Hermannus ad Lucian. De conscribend. histor. p. 112. De Anaxagoreo hoc dicto vid. ad Phaed. p. 72. C.

σὺ γὰρ τούτων ἔμπειρος] nosti enim tu haec placita. Scholiasta: Ἀναξαγόρειος γὰρ ἦν τῇ προαιρέσει ὁ Πῶλος, καθάπερ ὁ Γοργίας Ἐμπεδόκλειος. Imo Polus dicitur omnino talium rerum non imperitus esse, utpote Gorgiae assecla.

ὡς ἐκεῖνο ἐν σώματι] sc. ἀντίστροφόν ἐστι τῆς ῥητορικῆς. Neutrum ἐκεῖνο refertur ad ὀψοποιίας, de quo loquendi genere v. ad Phaedon. p. 88. A. De Rep. I. p. 353. D. Deinde ne quis ἄτοπόν τι πεποίηκα scribendum opinetur, v. Heindorf. ad h. l. et ad Euthydem. p. 391. Boeckh. in Min. p. 112. Matthiae. ad Eurip. Orest. v. 400., quibus adde nostra ad Sympos. p. 175. B. Phaedr. p. 274. C. Phaedon. p. 62. C.

E. αὐτὸς συχνὸν λόγον ἀποτέτακα] Sic loquitur philosophus etiam Sophist. p. 217. D: ἐκτείναντα ἀπομηκύνειν λόγον συχνόν, et infra p. 519. E. Frequentius est ἀποτείνειν λόγον μακρόν. Protagor. p. 361. A: ἐγώ τε καὶ σὺ μακρὸν λόγον ἑκάτερος ἀπετείναμεν. Ibid. p. 335. C: παραμεῖναι ἀποτείνοντι μακροὺς λόγους. De Republ. p. 605. D. Plura dabunt Hemsterhus. ad Lucian. T. I. p. 459. ed. Bip. et Boisson. ad Philostr. Heroic. p. 645.

χρῆσθαι τῇ ἀποκρίσει] H. e. nesciebas, quid mea responsione faceres.

Cap. XXI. P. 466. Κολακείας μὲν οὖν ἔγωγε] Imo ego quidem adulationis particulam dixi. De hac significatione vocularum μὲν οὖν v. ad Sympos. p. 201. C. et ad Criton. p. 44. B. et conf. infra p. 466. E. 470. B.

Πῶλε; τί τάχα δράσεις; ΠΩΛ. Ἆρ' οὖν δοκοῦσί σοι ὡς κόλακες ἐν ταῖς πόλεσι φαῦλοι νομίζεσθαι οἱ ἀγαθοὶ
B ῥήτορες; ΣΩ. Ἐρώτημα τοῦτ' ἐρωτᾷς, ἢ λόγου τινὸς ἀρχὴν λέγεις; ΠΩΛ. Ἐρωτῶ ἔγωγε. ΣΩ. Οὐδὲ νομίζεσθαι ἔμοιγε δοκοῦσι. ΠΩΛ. Πῶς οὐ νομίζεσθαι; οὐ μέγιστον δύνανται ἐν ταῖς πόλεσιν; ΣΩ. Οὔκ, εἰ τὸ δύνασθαί γε λέγεις ἀγαθόν τι εἶναι τῷ δυναμένῳ. ΠΩΛ. Ἀλλὰ μὲν δὴ λέγω γε. ΣΩ. Ἐλάχιστον τοίνυν μοι δοκοῦσι τῶν ἐν τῇ πόλει δύνασθαι οἱ ῥήτορες. ΠΩΛ.
C Τί δέ; οὐχ, ὥσπερ οἱ τύραννοι, ἀποκτιννύασί τε ὃν ἂν βούλωνται, καὶ ἀφαιροῦνται χρήματα καὶ ἐκβάλλουσιν ἐκ τῶν πόλεων ὃν ἂν δοκῇ αὐτοῖς; ΣΩ. Νὴ τὸν κύνα·

P. 466. *τί τ. δράσεις;*] Post δράσεις vulgo additur πρεσβύτης γενόμενος, quod additamentum ignorant Clark. Vat. Par. BCEFW. Vind. 1. 6. Flor. a. c. m. o. et pr. Coisl. In marg. Clark. a rec. m. adscriptum πρεσβύτης γενόμενος. In Vind. 1. et Par. B. adpictum: νέος ὢν πρεσβύτης γενόμενος. v. ann.

B. *δύνανται ἐν ταῖς πόλεσιν;*] V. δύν. τῶν ἐν ταῖς π., quod unus Ven. Ξ. habere videtur. Invexerunt articulum ex seq. Socratis responsione: ἐλάχιστον τοίνυν μοι δοκοῦσι τῶν ἐν τῇ πόλει δύνασθαι.

τί τάχα δράσεις;] quid iam porro facies? s. quid continuo s. mox in hoc sermone nostro proficies? De τάχα ita usurpato v. ad Phaedr. p. 242. A. Ruhnken. ad Tim. p. 151. Fritsch. Quaestt. Luciann. p. 70 seq. Photius Lex.: Τάχα· ἀντὶ τοῦ ἔπειτα. οὕτως Ἀναξανδρίδης. Similis locus est in Plat. Sophista p. 261. B: θαῤῥεῖν, ὦ Θεαίτητε, χρὴ τὸν καὶ σμικρόν τι δυνάμενον εἰς τὸ πρόσθεν ἰέναι. τί γὰρ ὅ γ' ἀθυμῶν ἐν τούτοις δράσειεν ἂν ἐν ἄλλοις, ἢ μηδὲν ἐν ἐκείνοις ἀνύτων ἢ καὶ πάλιν εἰς τοὔπισθεν ἀπωσθείς; Unde his verbis lux affunditur clarissima. Ineptum glossema est, quod vulgo additur: πρεσβύτης γενόμενος, adscriptum illud vocabulo τάχα prave intellecto.

Ἆρ' οὖν δοκοῦσί σοι — ῥήτορες;] Num igitur tibi boni rhetores tamquam adulatores in civitatibus videntur pro contemnendis hominibus haberi? Nam φαῦλοι connectendum cum νομίζεσθαι.

B. *Οὐδὲ νομίζεσθαι ἔμοιγε δ.*] In his νομίζεσθαι est aliquo loco numerari, ut sensus verborum hic sit: ne existimatione quidem aliqua mihi videntur esse. Exempla huius usus attulit Heindorfius. Aristoph. Nubb. v. 962: ὅτ' ἐγὼ τὰ δίκαια λέγων ἤνθουν, καὶ σωφροσύνη νενόμιστο.

C. *γνώμην σαυτοῦ ἀποφαίνει*] Ne quis ἀποφαίνεις scribendum opinetur, solent ita pronomina ἐμαυτοῦ, σαυτοῦ, ἐμός, alia verbis mediis addi vel perspicuitatis gratia vel ad augendam eorum vim et gravitatem.

ἀμφιγνοῶ μέντοι, ὦ Πῶλε, ἐφ' ἑκάστου ὧν λέγεις, πότερον αὐτὸς ταῦτα λέγεις καὶ γνώμην σαυτοῦ ἀποφαίνει, ἢ ἐμὲ ἐρωτᾷς. ΠΩΛ. Ἀλλ' ἔγωγέ σε ἐρωτῶ. ΣΩ. Εἶεν, ὦ φίλε· ἔπειτα δύο ἅμα με ἐρωτᾷς; ΠΩΛ. Πῶς δύο; ΣΩ. Οὐκ ἄρτι οὕτω πως ἔλεγες, ὅτι ἀποκτιννύασιν οἱ ῥήτορες οὓς ἂν βούλωνται, ὥσπερ οἱ τύραννοι, καὶ χρήματα ἀφαιροῦνται καὶ ἐξελαύνουσιν ἐκ τῶν πόλεων ὃν ἂν δοκῇ αὐτοῖς; ΠΩΛ. Ἔγωγε. D

Cap. XXII. ΣΩ. Λέγω τοίνυν σοι, ὅτι δύο ταῦτ' ἐστὶ τὰ ἐρωτήματα, καὶ ἀποκρινοῦμαί γέ σοι πρὸς ἀμφότερα. φημὶ γάρ, ὦ Πῶλε, ἐγὼ καὶ τοὺς ῥήτορας καὶ τοὺς τυράννους δύνασθαι μὲν ἐν ταῖς πόλεσι σμικρό-

Ἀλλὰ μὲν δὴ λέγω γε] Libri μήν. At μὴν δή non dicitur semperque locum habet attenuatum illud μὲν δή. Correxit Heindorf. Pro δὴ vero editt. vett. mendose δὲ habent.

C. ἀποκτιννύασι] Sic Coisl. Ven. ΞΣ. Vind. 2. 6. Par. CIW. Flor. f. s. Vulgo ἀποκτιννύουσι. Clark. Vat. Par. F. ἀποκτειννύασιν. conf. Matthiae. Gr. §. 210. 2. Sic etiam mox D.

D. ὅτι ἀποκτιννύασιν] Pro ὅτι Herm. εἰ οὐχὶ e vestigiis Flor. x. et Clark., qui εἰ ὅτι habent. Unice verum est quod vulgo editur.

v. Buttmann. §. 122. 8. Obs. 6. Prorsus eodem modo Xenophont. Mem. IV, 7, 1: ἁπλῶς τὴν ἑαυτοῦ γνώμην ἀπεφαίνετο Σωκράτης. Cyrop. VIII, 4, 6: τὴν ἑαυτοῦ γνώμην ἀπεφαίνετο. Post νὴ τὸν κύνα vulgo deerat interpunctio, quam rationem Astius defendit sic, ut obtestandi formulam dicat ex usu loquendi semper ita praemitti, ut cum sequentibus unam efficiat orationem. At cedo vel unum locum, in quo νὴ τὸν Δία cum sequenti μέντοι sic in unum coniunctum sit. Nimirum quae alibi de μὰ Δί' ἀλλά et similibus formulis exposita sunt, ea alius sunt generis.

ἔπειτα δύο — ἐρωτᾷς;] itane duo simul me interrogas? Miratur vero Socrates, quod de duobus simul interrogatur, quum exspectasset se de una tantum re a Polo interrogatum iri. Dixerat enim Polus rhetores et interficere posse ὃν ἂν βούλωνται et privare opibus atque ex patria eiicere ὃν ἂν δοκῇ αὐτοῖς. Itaque docet Socrates deinceps sophistas illud quidem facere, ὃ ἂν αὐτοῖς δόξῃ βέλτιστον εἶναι, sed nihil fere eorum, ὧν βούλονται, discrimen verborum δοκεῖν et βούλεσθαι urgens. Ceterum quod post εἶεν interrogatio infertur particula transeundi non addita, plura huius usus exempla no avit Heindorf. ad Lysid. p. 216. A. cf. infra p. 489. C.

Cap. XXII. D. ὅτι δύο ταῦτ' ἐστὶ τὰ ἐρωτήματα] Iungas ὅτι ταῦτα τὰ ἐρωτήματα δύο ἐστί. Quo non perspecto nuper fuit qui corrigeret: δύο ἐστὶν ἐρωτήματα, audacia cum temeritate sociata.

E τατον, ὥςπερ νῦν δὴ ἔλεγον· οὐδὲν γὰρ ποιεῖν ὧν βούλονται, ὡς ἔπος εἰπεῖν· ποιεῖν μέντοι ὅ τι ἂν αὐτοῖς δόξῃ βέλτιστον εἶναι. ΠΩΛ. Οὐκοῦν τοῦτό ἐστι τὸ μέγα δύνασθαι; ΣΩ. Οὔχ, ὥς γέ φησι Πῶλος. ΠΩΛ. Ἐγὼ οὔ φημι; φημὶ μὲν οὖν ἔγωγε. ΣΩ. Μὰ τόν, οὐ σύ γε, ἐπεὶ τὸ μέγα δύνασθαι ἔφης ἀγαθὸν εἶναι τῷ δυναμένῳ. ΠΩΛ. Φημὶ γὰρ οὖν. ΣΩ. Ἀγαθὸν οὖν οἴει εἶναι, ἐάν τις ποιῇ ταῦτα, ἃ ἂν δοκῇ αὐτῷ βέλτιστα εἶναι, νοῦν μὴ ἔχων; καὶ τοῦτο καλεῖς μέγα δύνασθαι; ΠΩΛ. Οὐκ ἔγωγε. ΣΩ. Οὐκοῦν ἀποδείξεις τοὺς ῥήτορας νοῦν ἔχοντας καὶ τέχνην τὴν ῥητορικήν,

E. *Οὐκοῦν τοῦτο*] Herm. *Οὐκ οὖν*, quia negativa responsio disiungi particulas postulet.

Μὰ τόν, οὐ σύ γε] Bas. 1. 2. *μὰ τὸν Δί'*. Stob. *μὰ τὸν κύνα*. v. annot.

P. 467. *ἀγαθ. τοῦτο κεκτ.*] Aliquot codd. et Clark. a m. sec. *τούτων*.

εἰ δὴ δύναμίς ἐστιν] Sic Stob. et Flor. x. Ficinus: siquidem potentiam habere est bonum. Vulgo *ἡ δὲ δύναμις κ. τ. λ.*, quod merito improbavit Heindorfius. Buttmanno tamen vulgata oratio recte videbatur procedere, atque eandem defendit

E. *οὐδὲν γὰρ ποιεῖν — ὡς ἔπος εἰπεῖν*] nam nihil propemodum eos dico facere etc.

Μὰ τόν, οὐ σύ γε] De elliptica hac iurandi formula v. interpp. ad Aristoph. Rann. v. 1241. ad Gregor. Corinth. De Dialect. p. 150. Scholiasta Aristophanis ad Rann. v. 1421: *μὰ τόν· ἐλλειπτικῶς ὀμνύει, καὶ οὕτως ἔθος ἐστὶν ἀρχαίοις, ἐνίοτε μὴ προστιθέναι τὸν θεὸν εὐλαβείας χάριν· εἰώθασι δὲ τοῖς τοιούτοις ὅρκοις χρῆσθαι ἐπευφημιζόμενοι, ὥςτε εἰπεῖν μέν, μὰ τόν, ὄνομα δὲ μηκέτι προςθεῖναι. καὶ Πλάτωνα δὲ τῷ τοιούτῳ κεχρῆσθαι.* Similia habet Schol. in Aves v. 521., ubi veteres Socraticos ita iurare solitos esse narrat. — Ad *οὐ σύ γε* intell. *φῄς*. Infra p. 474. B: *ἐπεὶ σὺ δέξαι' ἂν μᾶλλον ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν; ΣΩ. Καὶ σύ γ' ἂν καὶ οἱ ἄλλοι πάντες.*

Οὐκοῦν ἀποδείξεις — ἐμὲ ἐξελέγξας] H. e. Ergo demonstrabis mentem habere oratores (i. e. demonstra), ubi me redargueris. Post *ἀλλὰ μὴ κολακείαν* Heindorfius *οὖσαν* excidisse suspicabatur. Non credo. Nam recte dicitur *τὴν ῥητορικὴν ἀποδεικνύναι τέχνην*, ostendere rhetoricen esse artem. v. Wyttenbach. ad Phaedon. p. 180. ed. Bat. p. 182 seq. ed. Lips.

P. 467. *οὐδὲν ἀγαθὸν τοῦτο κεκτ.*] Videlicet illud, quo tu eos gaudere ais.

ἐὰν μὴ Σ. ἐξελεγχθῇ —] nisi Socrates a Polo refutatus eoque edoctus fuerit illos facere quae velint. Nam *ἐξελέγχειν* nunc est coarguendo refutandoque docere. P. 482. A: *ἢ οὖν*

ἀλλὰ μὴ κολακείαν, ἐμὲ ἐξελέγξας· εἰ δέ με ἐάσεις ἀνέ- 467
λεγκτον, οἱ ῥήτορες οἱ ποιοῦντες ἐν ταῖς πόλεσιν ἃ δοκεῖ
αὐτοῖς καὶ οἱ τύραννοι οὐδὲν ἀγαθὸν τοῦτο κεκτήσον-
ται, εἰ δὴ δύναμίς ἐστιν, ὡς σὺ φῄς, ἀγαθόν, τὸ δὲ
ποιεῖν ἄνευ νοῦ ἃ δοκεῖ καὶ σὺ ὁμολογεῖς κακὸν εἶναι.
ἢ οὔ; ΠΩΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Πῶς ἂν οὖν οἱ ῥήτορες
μέγα δύναιντο ἢ οἱ τύραννοι ἐν ταῖς πόλεσιν, ἐὰν μὴ
—*Σωκράτης ἐξελεγχθῇ ὑπὸ Πώλου, ὅτι ποιοῦσιν ἃ βού-*
λονται; ΠΩΛ. Οὗτος ἀνὴρ — ΣΩ. Οὔ φημι ποιεῖν B
αὐτοὺς ἃ βούλονται· ἀλλά μ' ἔλεγχε. ΠΩΛ. Οὐκ ἄρτι
ὡμολόγεις ποιεῖν ἃ δοκεῖ αὐτοῖς βέλτιστα εἶναι τούτου

etiam Sybrandus, qui codicum scripturam duas offerre periodos putat, quae Polum apte refellant. Astio *ἡ δὴ δύναμις* placebat.

B. *ποιεῖν αὐτούς*] Hunc ordinem codd. plerique cum Clark. et Vat. tuentur. Vett. editt. *αὐτοὺς ποιεῖν*.

τούτου πρόσθεν] Iniuria haec verba, superiori *ἄρτι ἐκ παραλλήλου* subiecta, exterminari voluerunt. Maiore ubertate infra p. 508. E. *ἄνω ἐκεῖ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις*, ubi v. ann. Astius pro *ἄρτι* coni. *ἄρα*. Sybrandus, quia *γὰρ* in proximis duo codd. omittunt, scribendum suspicatur: *βέλτιστα εἶναι. ΣΩ. Τοῦτο πρόσθεν καὶ νῦν ὁμολογῶ:* quod nobis quidem non videtur esse probabile.

ἐκείνην ἐξέλεγξον — ὡς οὐ τὸ ἀδικεῖν ἐστι κ. τ. λ., illam refelle et doce etc. p. 508. A. al. Euthyd. p. 288. E. Theaet. 166. C. Phaedr. 273. B. Hipp. Mai. p. 288. B. Alia huius usus exempla dedit Fischerus ad Anacreont. Carm. XXVIII. v. 82. et Wyttenbach. ad Plut. Mor. II. p. 1170.

B. *Οὗτος ἀνὴρ* —] Est haec reticentia, quam appellant rhetores, animum miratione et indignatione commotum indicans. Sic *οὗτος ἀνήρ* cum indignatione vel contemtu dicitur infra p. 505. C: *οὗτος ἀνὴρ οὐχ ὑπομένει ὠφελούμενος.* p. 489. B: *οὑτοσὶ ἀνὴρ οὐ παύσεται φλυαρῶν.* Lucian. Nigrin. T. I. p. 50: *οὗτος ἀνὴρ οὐ παύσεται τήμερον πρός με πολλῇ τῇ σκηνῇ καὶ τῇ τραγῳδίᾳ χρώμενος.* Eurip. Phoeniss. v. 927: *ἀνὴρ ὅδ' οὐκέτ' αὐτὸς ἐκνεύει πάλιν;* In hac autem formula recte omittitur articulus, quoniam cum contemtu dicitur *δεικτικῶς* de eo, qui praesens est, prorsus ad eundem modum, quo *ἀνὴρ ὅδε* dicitur pro *ἐγώ*, veluti apud Sophocl. Antigon. v. 1034. Oed. Tyr. v. 1464. Eurip. Alcest. v. 690. Nam *οὗτος ἀνὴρ οὐ παύσεται* contemtim dictum est pro *σὺ οὐ παύσει.*

τούτου πρόσθεν] Secluserunt haec tamquam glossema Bekkerus et Schleiermacherus; defendit ea Morgensternius Programm. a. 1821. edito p. XIV. Mihi item genuina videntur. Etenim urgens Polus Socratis disputationem illud *ἄρτι*, quod non satis definite dictum esset, magis etiam definit, subiiciens *τούτου πρόσθεν*, h. e. ante hoc ipsum, quod nunc dicis. Convenit hoc prorsus hominis ingenio.

πρόσθεν; ΣΩ. Καὶ γὰρ νῦν ὁμολογῶ. ΠΩΛ. Οὐκοῦν ποιοῦσιν ἃ βούλονται. ΣΩ. Οὔ φημι. ΠΩΛ. Ποιοῦντες δὲ ἃ δοκεῖ αὐτοῖς; ΣΩ. Φημί. ΠΩΛ. Σχέτλια λέγεις καὶ ὑπερφυῆ, ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Μὴ κατηγόρει, ὦ λῷστε Πῶλε, ἵνα προςείπω σε κατὰ σέ· ἀλλ' εἰ μὲν ἔχεις
C ἐμὲ ἐρωτᾶν, ἐπίδειξον, ὅτι ψεύδομαι, εἰ δὲ μή, αὐτὸς ἀποκρίνου. ΠΩΛ. Ἀλλ' ἐθέλω ἀποκρίνεσθαι, ἵνα καὶ εἰδῶ ὅ τι λέγεις.

Cap. XXIII. ΣΩ. Πότερον οὖν σοι δοκοῦσιν οἱ ἄνθρωποι τοῦτο βούλεσθαι, ὃ ἂν πράττωσιν ἑκάστοτε, ἢ ἐκεῖνο, οὗ ἕνεκα πράττουσι τοῦθ', ὃ πράττουσιν; οἷον οἱ τὰ φάρμακα πίνοντες παρὰ τῶν ἰατρῶν πότερόν σοι δοκοῦσι τοῦτο βούλεσθαι, ὅπερ ποιοῦσι, πίνειν τὸ φάρ-
D μακον καὶ ἀλγεῖν, ἢ ἐκεῖνο, τὸ ὑγιαίνειν, οὗ ἕνεκα πίνουσι; ΠΩΛ. Δῆλον, ὅτι τὸ ὑγιαίνειν, οὗ ἕνεκα πίνουσιν. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ οἱ πλέοντές τε καὶ τὸν ἄλλον χρηματισμὸν χρηματιζόμενοι οὐ τοῦτό ἐστιν ὃ βούλονται, ὃ ποιοῦσιν ἑκάστοτε· τίς γὰρ βούλεται πλεῖν τε καὶ κιν-

Ποιοῦντες δὲ ἃ δοκεῖ] δὲ om. Flor. b. x. Aug. Bodl. Meerm. Vind. 2. 6. Ven. Σ. Par. IV. et Stobaeus Trincavell. probante Heindorfio. Stobaeus Gesner. *ποιοῦσι δέ.*

Σχέτλια λέγεις] Stob. *Σχέτλιά γε λέγεις*, quod recepit Heindorf.

D. *οὗ ἕνεκα πίνουσιν*] Seclusit haec in Poli responso

Καὶ γὰρ νῦν ὁμολογῶ] In his *καὶ γάρ* non est etenim, sed *καί* pertinet ad *νῦν*. Qui usus loquendi, etsi haud ita rarus est, passim tamen viros doctos fefellit. De Rep. v. 468. D. VII. 527. C. Theaet. p. 145. D. Hipp. Mai. p. 290. C. Sympos. 176. B. Krueger. ad Xenoph. Anab. V, 6, 2.

Ποιοῦντες δὲ ἃ δοκεῖ αὐτοῖς;] Intell. *ἆρ' οὐ ποιοῦσιν ἃ βούλονται;* Iniuria Heindorfius probavit scripturam Stobaei *ποιοῦσι δὲ ἃ δ.*

ἵνα προςείπω σε κ. σέ] ut tuo te more appellem, ludens in *παρισώσει* vocabulorum, ut recte haec interpretatur Wesseling. Observ. II, 25. Hesychius: *κατὰ σέ· ὅμοιός σοι.* v. interpp. T. II. p. 2. et Hemsterhus. ad Aristoph. Plut. p. 331. Conf. supra p. 448. C.

C. *ἵνα καὶ εἰδῶ*] Sic *καί* post *ἵνα* infertur Lysid. p. 204. A: *ἵνα καὶ ἴδῃς τοὺς αὐτόθι ὄντας.* Lachet. p. 194. A: *ἵνα καὶ μὴ ἡμῶν αὐτὴ ἡ ἀνδρεία καταγελάσῃ.* Theaet. p. 163. C: *ἵνα καὶ αὐξάνῃ.* De Rep. I. p. 346. A. ibique ann.

Cap. XXIII. D. *ἢ ἐκεῖνο, τὸ ὑγιαίνειν*] De hac constructione v. Matth. §. 472. e. — Mox *οἱ πλέοντες* intelliguntur potissimum, nisi fallor, *ἔμποροι* s. mercatores, qui lucri caussa itinera maritima ipsi faciebant. v. Heyn. ad Tibull. I, 1, 50. et Heindorf. ad Horat. Satir. I, 1, 6. Itaque additur *καὶ τὸν*

δυνεύειν καὶ πράγματ' ἔχειν; ἀλλ' ἐκεῖνο, οἶμαι, οὗ ἕνεκα πλέουσι, πλουτεῖν· πλούτου γὰρ ἕνεκα πλέουσι. ΠΩΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν οὕτω καὶ περὶ πάντων; ἐάν τίς τι πράττῃ ἕνεκά του, οὐ τοῦτο βούλεται, ὃ πράττει, ἀλλ' ἐκεῖνο, οὗ ἕνεκα πράττει; ΠΩΛ. Ναί. E ΣΩ. Ἆρ' οὖν ἔστι τι τῶν ὄντων, ὃ οὐχὶ ἤτοι ἀγαθόν γ' ἐστὶν ἢ κακὸν ἢ μεταξὺ τούτων, οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακόν; ΠΩΛ. Πολλὴ ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Οὐκοῦν λέγεις εἶναι ἀγαθὸν μὲν σοφίαν τε καὶ ὑγίειαν καὶ πλοῦτον καὶ τἆλλα τὰ τοιαῦτα, κακὰ δὲ τἀναντία τούτων; ΠΩΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Τὰ δὲ μήτε ἀγαθὰ μήτε κακὰ ἆρα τοιάδε λέγεις, ἃ ἐνίοτε μὲν μετέχει τοῦ ἀγαθοῦ, ἐνίοτε δὲ τοῦ κακοῦ, ἐνίοτε δὲ οὐδετέρου, οἷον καθῆσθαι 468 καὶ βαδίζειν καὶ τρέχειν καὶ πλεῖν, καὶ οἷον αὖ λίθους καὶ ξύλα καὶ τἆλλα τὰ τοιαῦτα; οὐ ταῦτα λέγεις; ἢ ἄλλ' ἄττα καλεῖς τὰ μήτε ἀγαθὰ μήτε κακά; ΠΩΛ. Οὔκ, ἀλλὰ ταῦτα. ΣΩ. Πότερον οὖν τὰ μεταξὺ ταῦτα ἕνεκεν τῶν ἀγαθῶν πράττουσιν, ὅταν πράττωσιν, ἢ τἀγαθὰ τῶν

ut supervacanea Hermann. Nobis videntur satis apte ab hoc repetita.

οὗ ἕνεκα πλ.] V. *εἵνεκα* invitis codd. plerisque omnibus.

E. *εἶναι ἀγαθὸν μὲν σοφίαν*] *ἀγαθὰ* Findeisen. ex Stob. Eclogg. Ethic. Serm. 43., ubi totus locus inde a cap. XXII. in. exscriptus legitur.

ἄλλον χρηματισμὸν χρηματιζόμενοι. — Ante *πλουτεῖν* ne quis desideret articulum *τό*, quum praecesserit *τὸ ὑγιαίνειν*, v. ad Phaedon. p. 64. C. et p. 70. C. conf. Gorg. p. 460. C. 491. D. 501. E. — Pro *πλούτου* etsi dici poterat *τούτου*, quod legitur apud Stob., tamen gravius ipsum nomen ponitur.

Ἄλλο τι οὖν οὕτω καὶ περὶ πάντων;] Intell. *ἔχει*. v. ad p. 460. B. His autem proxima interpretationis caussa adiecta sunt. Heindorf. notam interrogandi post *πάντων* sustulit.

E. *Πολλὴ ἀνάγκη*] Ficinus: nihil omnino. Unde Heindorfius coniiciebat *Οὐδέν, πολλὴ ἀνάγκη.* Sed recte monuit Buttmannus hanc Poli responsionem potius ad sententiam quam ad Socratis verba accommodatam esse, ut sensus hic sit: necesse est omnino omne quod sit unum ex his tribus esse. Itaque ex superioribus intelligi potest: *εἶναί τινα τῶν ὄντων ἀγαθά, ἕτερα δὲ κακὰ καὶ ἄλλα μηδέτερα, ἀλλὰ μεταξύ.* Aliter Morgensternius Progr. a. 1821. Dorpati edit. p. XV. Mihi quidem, inquit ille, interponendum haud videbatur verbum *οὐδέν*; at Polum renuentem mihi repraesentabam ac tum demum dicentem suum *πολλὴ ἀνάγκη.*

P. 468. *πράττουσιν, ὅταν πράττωσιν*] Tertia persona pluralis numeri, quae ad indicandum subiectum indefinitum

μεταξύ; ΠΩΛ. Τὰ μεταξὺ δήπου τῶν ἀγαθῶν. ΣΩ. B Τὸ ἀγαθὸν ἄρα διώκοντες καὶ βαδίζομεν, ὅταν βαδίζωμεν, οἰόμενοι βέλτιον εἶναι, καὶ τὸ ἐναντίον ἕσταμεν, ὅταν ἑστῶμεν, τοῦ αὐτοῦ ἕνεκα, τοῦ ἀγαθοῦ. ἢ οὔ; ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἀποκτίννυμεν, εἴ τιν' ἀποκτίννυμεν, καὶ ἐκβάλλομεν καὶ ἀφαιρούμεθα χρήματα, οἰόμενοι ἄμεινον εἶναι ἡμῖν ταῦτα ποιεῖν ἢ μή; ΠΩΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Ἕνεκ' ἄρα τοῦ ἀγαθοῦ ἅπαντα ταῦτα ποιοῦσιν οἱ ποιοῦντες. ΠΩΛ. Φημί.

Cap. XXIV. ΣΩ. Οὐκοῦν ὡμολογήσαμεν, ἃ ἕνεκά C του ποιοῦμεν, μὴ ἐκεῖνα βούλεσθαι, ἀλλ' ἐκεῖνο, οὗ ἕνεκα ταῦτα ποιοῦμεν; ΠΩΛ. Μάλιστα. ΣΩ. Οὐκ ἄρα σφάττειν βουλόμεθα, οὐδ' ἐκβάλλειν ἐκ τῶν πόλεων, οὐδὲ χρήματα ἀφαιρεῖσθαι ἁπλῶς οὕτως, ἀλλ', ἐὰν μὲν ὠφέ-

P. 468. B. *εἴ τιν' ἀποκτ.*] Bas. 2. *ὅταν τιν' ἀποκτίννυμεν*, quod mutato accentu probarunt Matthiae. Gr. Vol. I. p. 390. et Buttmann. Vol. I. p. 540. ed. 1. ann. Etiam Par. I. *ὅταν τινὰ ἀποκτιννύωμεν.* Et sane *ὅταν τιν' ἀποκτιννῦμεν* scribendum videtur, quandoquidem *ὅταν* in talibus usitatum est, non item *εἰ.* v. quae dedimus ad Phileb. p. 31. B. Euthyphr. p. 7. D. Phaedon. c. 13. et conf. Gorg. p. 468. A. ibid. p. 468. B.

ταῦτα ποιεῖν ἢ μή;] Aug. Bodl. Meerm. *ἢ οὔ;* probante Heindorfio. Videlicet ita tota sententia *ἀποκτίννυμεν καὶ ἐκβάλλομεν κ. τ. λ.* mente repetenda erit.

ἅπαντα ταῦτα] Sic codd. Vett. editt. *πάντα,* ut est in Par. E.

adhibetur, mirum est Heindorfium tam male habuisse, ut *οἳ ἂν πρ.* legendum coniecerit. Neque enim hic usus quidquam habet insolentiae, id quod satis docent exempla, quae collegit Fischerus ad Weller. T. III. P. I. p. 252. et p. 347., qui *οἱ ἄνθρωποι* in talibus intelligendum arbitratur. conf. ad p. 457. E.

B. *οἰόμενοι βέλτιον εἶναι*] id nobis utile esse putantes. v. ad Criton. p. 54. C. et ad Phaedon. p. 115. A. Mox D: *οἰόμενος ἄμεινον εἶναι αὐτῷ.*

Cap. XXIV. C. *ἁπλῶς οὕτως*] sic simpliciter, ita ut nihil aliud respiciamus. Quam explicationem firmant quae statim adiiciuntur: *ἀλλ', ἐὰν μὲν ὠφέλ. κ. τ. λ.*

ἦ γάρ; ἀληθῆ σοι δ.] Male Heindorfius post *ἦ γάρ* sustulit notam interrogandi. Mediae orationi *ἦ γάρ;* sic interpositum habes Phaedr. p. 266. E. Euthydem. p. 286. C. al.

D. *τυγχάνει δὲ ὂν κάκιον*] quum tamen malum sit. Mox *τί οὐκ ἀποκρίνει;* est: quidni pergis mihi respondere? Age, mihi porro responde. Nam aliter paullo aoristus in hac formula usurpatur, de qua re dictum est ad Sympos. p. 21. et ad Phaedon. p. 86. D. Protagor. p. 310. E: *τί οὐ βαδίζομεν;* Cratyl. p. 420.

λιμα ᾖ ταῦτα, βουλόμεθα πράττειν αὐτά, βλαβερὰ δὲ
ὄντα οὐ βουλόμεθα. τὰ γὰρ ἀγαθὰ βουλόμεθα, ὡς φῄς
σύ, τὰ δὲ μήτε ἀγαθὰ μήτε κακὰ οὐ βουλόμεθα, οὐδὲ
τὰ κακά. ἦ γάρ; ἀληθῆ σοι δοκῶ λέγειν, ὦ Πῶλε, ἢ
οὔ; Τί οὐκ ἀποκρίνει; ΠΩΛ. Ἀληθῆ. ΣΩ. Οὐκοῦν D
εἴπερ ταῦτα ὁμολογοῦμεν, εἴ τις ἀποκτείνει τινὰ ἢ ἐκβάλ-
λει ἐκ πόλεως ἢ ἀφαιρεῖται χρήματα, εἴτε τύραννος ὢν
εἴτε ῥήτωρ, οἰόμενος ἄμεινον εἶναι αὐτῷ, τυγχάνει δὲ ὂν
κάκιον, οὗτος δήπου ποιεῖ ἃ δοκεῖ αὐτῷ. ἦ γάρ; ΠΩΛ.
Ναί. ΣΩ. Ἆρ᾽ οὖν καὶ ἃ βούλεται, εἴπερ τυγχάνει
ταῦτα κακὰ ὄντα; Τί οὐκ ἀποκρίνει; ΠΩΛ. Ἀλλ᾽ οὔ
μοι δοκεῖ ποιεῖν ἃ βούλεται. ΣΩ. Ἔστιν οὖν ὅπως ὁ
τοιοῦτος μέγα δύναται ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, εἴπερ ἐστὶ τὸ E
μέγα δύνασθαι ἀγαθόν τι κατὰ τὴν σὴν ὁμολογίαν;

C. *Τί οὐκ ἀποκρίνει;*] Prave haec videntur ex proximis huc invecta esse.

D. *εἴ τις ἀποκτείνει τινὰ*] Vett. editt. *ἣν τ. ἀποκτείνῃ τ.* Sed *ἣν* nullus codex, coniunctivum paucissimi tuentur. Nam etiam pro vulg. *ἐκβάλλῃ, ἀφαιρῆται* et *τυγχάνῃ* plerique omnes cum Clark. et Vat. indicativum suppeditarunt.

ἄμεινον εἶναι αὐτῷ] Sic optimi et plurimi libri. Vulgo erat *εἶναι αὐτῷ ἄμεινον.* Scripsimus autem *αὐτῷ* cum Hirschigio. conf. p. 468. B. *ἄμεινον εἶναι ἡμῖν.*

E. *ἐν τῇ πόλει ταύτῃ*] Findeisen. et Buttmann. *ταύτῃ* abesse malebant, sed. v. ann. Mox pro *ἐν πόλει* Hirchig. *ἐν τῇ π.* coni.

B: *ἀλλὰ τί ἔτι οὐ λέγεις ὅ τι σκοπῶμεν;* Lysid. p. 211. D: *τί οὖν οὐκ ἐρωτᾷς;* Aristophan. Lysistrat. v. 1103: *τί οὐ καλοῦμεν δῆτα τὴν Λυσιστράτην;* Polyb. XXI, 21. T. IV. p. 85: *ὁ δὲ τῶν Αἰτωλῶν Φαινέας, Τί οὖν ἡμῖν οὐκ ἀποδίδως, Φίλιππε, ἔφη, Λάρισσαν τὴν Κρεμαστήν;* κ. τ. λ. Fingendus autem Polus est responsionem iam cohibere, quippe qui verecundetur, ne laqueis dialecticis irretiatur.

E. *ἐν τῇ πόλει ταύτῃ*] H. e. in urbe antea memorata, in qua talia fiant, *in der Stadt dort, von der früher gesprochen wurde.* Heindorfius, quoniam de Athenis cogitabat, quarum mentio hic inepta est, locum aliquid vitii traxisse putabat. At enim si Athenae intelligerentur, *ἐν τῇδε τῇ πόλει* scriptum esset, non *ἐν τῇ πόλει ταύτῃ.* Verissime enim Boeckh. Not. crit. ad Pindar. p. 381. Athenienses, inquit, ubi Athenis sunt, urbem suam dicunt *τήνδε τὴν πόλιν:* ubi vero *ταύτην τὴν πόλιν* nominant, significatur urbs certa modo obiter memorata et ab aliis distinguenda aut opposita alii, quae si memorabitur, dicetur *ἐκείνη.* Cf. p. 469. E: *οὕτω μέγα ἐγὼ δύναμαι ἐν τῇδε τῇ πόλει.* P. 517. A. 521. C. Hipp. Mai. p. 282. B: *ἐκ τῆσδε τῆς πόλεως.* Tim. p. 22. A: *οἱ τῇδε,* Athenienses.

ΠΩΛ. Οὐκ ἔστιν. ΣΩ. Ἀληθῆ ἄρα ἐγὼ ἔλεγον λέγων. ὅτι ἔστιν ἄνθρωπον ποιοῦντα ἐν πόλει ἃ δοκεῖ αὐτῷ μὴ μέγα δύνασθαι, μηδὲ ποιεῖν ἃ βούλεται. ΠΩΛ. Ὡς δὴ σύ, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἂν δέξαιο ἐξεῖναί σοι ποιεῖν ὅ τι δοκεῖ σοι ἐν τῇ πόλει μᾶλλον ἢ μή, οὐδὲ ζηλοῖς, ὅταν ἴδῃς τινὰ ἢ ἀποκτείναντα ὃν ἔδοξεν αὐτῷ ἢ ἀφελόμενον χρήματα ἢ δήσαντα. ΣΩ. Δικαίως λέγεις, ἢ ἀδίκως;
469 ΠΩΛ. Ὁπότερ' ἂν ποιῇ, οὐκ ἀμφοτέρως ζηλωτόν ἐστιν; ΣΩ. Εὐφήμει, ὦ Πῶλε. ΠΩΛ. Τί δή; ΣΩ. Ὅτι οὐ χρὴ οὔτε τοὺς ἀζηλώτους ζηλοῦν οὔτε τοὺς ἀθλίους, ἀλλ' ἐλεεῖν. ΠΩΛ. Τί δαί; οὕτω σοι δοκεῖ ἔχειν περὶ ὧν ἐγὼ λέγω τῶν ἀνθρώπων; ΣΩ. Πῶς γὰρ οὔ; ΠΩΛ. Ὅστις οὖν ἀποκτίννυσιν ὃν ἂν δόξῃ αὐτῷ, δικαίως ἀποκτιννύς, ἄθλιος δοκεῖ σοι εἶναι καὶ ἐλεεινός; ΣΩ. Οὐκ ἔμοιγε, οὐδὲ μέντοι ζηλωτός. ΠΩΛ. Οὐκ ἄρτι ἄθλιον
B ἔφησθα εἶναι; ΣΩ. Τὸν ἀδίκως γε, ὦ ἑταῖρε, ἀποκτεί-

ἢ ἀφελόμενον χρήματα] V. *ἀφελόντα.* Illud cum Clark. et Vat. tuentur libri optimi quique, et iam Bas. 2. commendavit.

P. 469. *Τί δαί; οὕτω σοι δ.*] Sic Vat. et corr. Clark. cum Stob. Trincav. et Oxon. Ceteri libri *Τί δέ; κ. τ. λ.*

ἄθλιος δοκεῖ σοι εἶναι] *εἶναι* accessit ex Clark. Vat. Coisl.

ὅτι ἔστιν ἄνθρ.] fieri posse, ut is, qui facit quae sibi videantur etc. Nam ita *ἔστιν* capiendum.

Ὡς δὴ σύ, ὦ Σ.] Voculae *ὡς δή* sic usurpantur cum irrisione, ut Lat. quasi vero, scilicet, nimirum. Infra p. 499. B: *ὡς δὴ σὺ οἴει ἐμὲ — οὐχ ἡγεῖσθαι.* Tim. p. 26. B: *ὡς δή τι τὸ λεγόμενον τὰ παίδων μαθήματα θαυμαστὸν ἔχει τι μνημεῖον.* Aeschyl. Agam. v. 1602: *ὡς δὴ σύ μοι τύραννος Ἀργείων ἔσει,* quasi vero tu (i. e. tu scilicet) mihi rex Argivorum futurus sis! Eurip. Phoen. v. 887. Androm. v. 234. Hel. v. 1044. Alcest. v. 537. 1044. al. cf. not. ad p. 499. B. — *Ὁπότερ' ἂν ποιῇ,* utrumcunque faciat etc. Nam *ὁπότερα* dictum est ut alibi *ἑκάτερα, ἀμφότερα, οὐδέτερα,* al., de quibus v. ad Apolog. Socr. p. 22. E. Phaedon. p. 68. C.

P. 469. *τοὺς ἀζηλώτους ζηλ.*] Schol.: *ἀζήλωτος γάρ ἐστιν ὅστις ἔχει τι, ὃ μὴ εὐχόμεθα γενέσθαι ἡμῖν. ἄθλιος δὲ ὁ πάθεσιν ἀνηκέστοις ἐνισχόμενος.*

B. *καὶ ἐλεεινόν γε πρός*] Hanc lectionem tuentur p. 513. B: *καὶ — τῷ Πυριλάμπους γε πρός.* Menon. p. 90. E: *καὶ ἀμαθία γε πρός.* Euthydem. p. 294. A: *καὶ σύ γε πρός.* De Republ. I. p. 328. A. VIII. 559. A., ubi v. annotat. Eurip. Phoeniss. v. 619: *καὶ κατακτενῶ γε πρός.* Med. v. 704: *καὶ πρός γ' ἐξελαύνομαι χθονός.* Aeschyl. Prom. v. 73: *ἦ μὴν κελεύσω κἀπιθωΰξω*

ναντα, καὶ ἐλεεινόν γε πρός· τὸν δὲ δικαίως ἀζήλωτον. ΠΩΛ. Ἦ που ὅ γε ἀποθνήσκων ἀδίκως ἐλεεινός τε καὶ ἄθλιός ἐστιν; ΣΩ. Ἧττον ἢ ὁ ἀποκτιννύς, ὦ Πῶλε, καὶ ἧττον ἢ ὁ δικαίως ἀποθνήσκων. ΠΩΛ. Πῶς δῆτα, ω Σώκρατες; ΣΩ. Οὕτως, ὡς μέγιστον τῶν κακῶν τυγχάνει ὂν τὸ ἀδικεῖν. ΠΩΛ. Ἦ γὰρ τοῦτο μέγιστον; οὐ τὸ ἀδικεῖσθαι μεῖζον; ΣΩ. Ἥκιστά γε. ΠΩΛ. Σὺ ἄρα βούλοιο ἂν ἀδικεῖσθαι μᾶλλον ἢ ἀδικεῖν; ΣΩ. Βουλοίμην C μὲν ἂν ἔγωγε οὐδέτερα· εἰ δ' ἀναγκαῖον εἴη ἀδικεῖν ἢ ἀδικεῖσθαι, ἑλοίμην ἂν μᾶλλον ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν. ΠΩΛ. Σὺ ἄρα τυραννεῖν οὐκ ἂν δέξαιο; ΣΩ. Οὔκ, εἰ τὸ τυραννεῖν γε λέγεις ὅπερ ἐγώ. ΠΩΛ. Ἀλλ' ἔγωγε τοῦτο λέγω, ὅπερ ἄρτι, ἐξεῖναι ἐν τῇ πόλει, ὃ ἂν δοκῇ αὐτῷ, ποιεῖν τοῦτο, ἀποκτιννύντι καὶ ἐκβάλλοντι καὶ πάντα πράττοντι κατὰ τὴν αὑτοῦ δόξαν.

Cap. XXV. ΣΩ. Ὦ μακάριε, ἐμοῦ δὴ λέγοντος τῷ

Ven. ΞΣ. Vind. 2. 6. 7. Par. IVW. Flor. x. Aug. Meerm. Bodl. Stob.

B. *ἐλ. γε πρός*] Sic Par. I. Flor. x. Stob. et ed. Bas. 2. Vulgo *δὲ* pro *γε* legebatur. Hermann. *δὲ* tuetur, quia maior vis sit in *δέ*, praesertim *γε* iam antegresso. Sed *δὲ πρός* ita non solet usurpari. De *καὶ — γε πρός* v. interpret.

C. *αὑτοῦ δόξαν*] *αὐτοῦ δ.* Herm.

γε πρός. Aristoph. Pac. v. 19: *νὴ τὸν Δί' ἐς κόρακάς γε, καὶ σαυτόν γε πρός.*

Οὕτως, ὡς μέγιστον τῶν κ.] Eadem ratione, ut maximum malorum est iniuriam inferre.

C. *τοῦτο λέγω, ὅπερ ἄρτι, ἐξεῖναι —*] De infinitivo *ἐπεξηγήσεως χάριν* pronomini subiecto v. ad Criton. p. 45. E. Phaedon. p. 64. C. Apolog. Socr. p. 18. A. De Rep. V. p. 472. E. Frustra Heindorfius *τὸ ἐξεῖναι* scribendum putabat. Infra p. 491. D: *καὶ τὸ δίκαιον τοῦτ' ἐστί, πλέον ἔχειν τούτους τῶν ἄλλων*, ubi Heindorfius rursus *τὸ* inserendum coniecit. Deinde *αὐτῷ* referas ad *τινί*, quod inest in inf. *ἐξεῖναι*. conf. p. 469. E: *τὸ ποιεῖν ἃ δοκεῖ αὐτῷ*, i. e. *τὸ ποιεῖν τινα, ἃ δοκεῖ αὐτῷ.* De Rep. VI. p. 503. D.

Cap. XXV. *ἐμοῦ δὴ λέγοντος τῷ λόγῳ ἐπιλαβοῦ*] Recte Routhius: Age, me sermocinantem sermone corripe. De verbo *ἐπιλαμβάνεσθαι* redarguendi et reprehendendi significatione usurpato v. Heindorf. ad h. l. et Fischerum Indic. ad Theophrast. Charact. s. h. v. — *ἐν ἀγορᾷ πληθούσῃ*, tempore eo, quod est inter mane et meridiem. cf. Zeun. ad Vig. p. 655. Interpretes saepe errarunt formulam reddentes medio die, quum tamen *ἀμφὶ ἀγορὰν πλήθουσαν* et *μέσον ἡμέρας* diserte distinguantur. v. Wesseling. ad Herodot. II, 173. interpp. ad Athen. p. 270. D. — *ὃν ἂν*

D λόγῳ ἐπιλαβοῦ. εἰ γὰρ ἐγὼ ἐν ἀγορᾷ πληθούσῃ λαβὼν ὑπὸ μάλης ἐγχειρίδιον λέγοιμι πρὸς σὲ, ὅτι Ὦ Πῶλε, ἐμοὶ δύναμίς τις καὶ τυραννὶς θαυμασία ἄρτι προσγέγονεν· ἐὰν γὰρ ἄρα ἐμοὶ δόξῃ τινὰ τουτωνὶ τῶν ἀνθρώπων ὧν σὺ ὁρᾷς αὐτίκα μάλα δεῖν τεθνάναι, τεθνήξει οὗτος. ὃν ἂν δόξῃ· κἄν τινα δόξῃ μοι τῆς κεφαλῆς αὐτῶν κατεαγέναι δεῖν, κατεαγὼς ἔσται αὐτίκα μάλα, κἂν θοἰμάτιον διεσχίσθαι, διεσχισμένον ἔσται· οὕτω μέγα ἐγὼ
E δύναμαι ἐν τῇδε τῇ πόλει· εἰ οὖν ἀπιστοῦντί σοι δείξαιμι τὸ ἐγχειρίδιον, ἴσως ἂν εἴποις ἰδὼν, ὅτι Ὦ Σώκρατες, οὕτω μὲν πάντες ἂν μέγα δύναιντο, ἐπεὶ κἂν ἐμπρησθείη οἰκία τούτῳ τῷ τρόπῳ ἥντιν' ἄν σοι δοκῇ, καὶ τά γε Ἀθηναίων νεώρια καὶ τριήρεις καὶ τὰ πλοῖα πάντα καὶ τὰ δημόσια καὶ τὰ ἴδια. ἀλλ' οὐκ ἄρα τοῦτ'

τῷ λόγῳ ἐπιλαβοῦ] Budaeus Commentar. Ling. Graec. p. 290. et Cornarius coni. *τῶν λόγων,* probante Heindorfio, sed v. annot. Par. V. *τοῦ λόγου* supra versum.

D. τεθνήξει οὗτος] Sic cum Clark. et Vat. codd. plerique omnes. Vett. editt. *τεθνήξεται.* v. interpp. Thomae Mag. in v. *τεθνήξεται.*

τῆς κεφαλῆς αὐτῶν] Par. E. rec. *τὴν κεφαλήν.* Pro *κατεαγέναι,* δόξῃ, int. *τεθνάναι δεῖν.* De futuro *τεθνήξει,* quod in locum formae magis frequentatae *τεθνήξεται* substituimus, v. Matth. Gr. ampl. T. I. p. 465. et qui ibi laudantur. In cod. Paris. adscriptum: *ἐνεργητικὸν ἀντὶ παθητικοῦ τεθνήξεται καινοπρεπῶς παρελήφθη.* Thierschius Gramm. p. 513. ed. III. *τεθνήξει* futuri primi, *τεθνήξεται* autem futuri tertii vim et significationem habere arbitratur. Quod discrimen si verum est, *τεθνήξεται* vel propter proxima ista, *κατεαγὼς ἔσται* et *διεσχισμένον ἔσται,* retinendum erit. Sed non putamus virum egregium verum vidisse, quandoquidem etiam *τεθνήξει* ea significatione usurpatur, ut sit: mortuus erit, h. e. statim interficietur. v. Dawes. Miscell. p. 96. et Elmslei. ad Aristoph. Acharn. v. 597., qui activam formam veteri dialecto Atticae vindicare studuit. Formulam *κατεαγέναι τῆς κεφαλῆς* illustravit Matth. §. 338. annot. De forma verbi v. eundem Grammat. amplior. T. I. p. 429. Vulgo enim perperam *κατεαγῆναι.*

E. καὶ τριήρεις] Desideres articulum ideoque cum Schaefero ad Apollon. Rhod. T. II. p. 164. scribendum putes *καὶ αἱ τριήρεις.* Addidit articulum etiam Coraes. Defectum tamen eius excusare conatus est Bernhardy Syntaxeos p. 318. Nimirum *τὰ νεώρια* et *τριήρεις* non ut diversa discernuntur, sed tamquam unum quiddam spectantur, quia in navalibus Athenarum stare triremes solebant. Xen. Hell. IV, 4, 19: *τὰς τριήρεις ἐκ τῶν νεωρίων ἐξελκύσαντες.* Inde Plato Critia 117. D: *τὰ νεώρια*

ἔστι τὸ μέγα δύνασθαι, τὸ ποιεῖν ἃ δοκεῖ αὐτῷ. ἢ δοκεῖ
σοι; ΠΩΛ. Οὐ δῆτα οὕτω γε. ΣΩ. Ἔχεις οὖν εἰπεῖν, 470
διότι μέμφει τὴν τοιαύτην δύναμιν; ΠΩΛ. Ἔγωγε.
ΣΩ. Τί δή; λέγε. ΠΩΛ. Ὅτι ἀναγκαῖον τὸν οὕτω
πράττοντα ζημιοῦσθαί ἐστι. ΣΩ. Τὸ δὲ ζημιοῦσθαι οὐ
κακόν; ΠΩΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Οὐκοῦν, ὦ θαυμάσιε, τὸ
μέγα δύνασθαι πάλιν αὖ σοι φαίνεται, ἐὰν μὲν πράτ-
τοντι ἃ δοκεῖ ἕπηται τὸ ὠφελίμως πράττειν, ἀγαθόν τε
εἶναι, καὶ τοῦτο, ὡς ἔοικεν, ἐστὶ τὸ μέγα δύνασθαι· εἰ
δὲ μή, κακὸν καὶ σμικρὸν δύνασθαι. Σκεψώμεθα δὲ B
καὶ τόδε. ἄλλο τι ἢ ὁμολογοῦμεν ἐνίοτε μὲν ἄμεινον
εἶναι ταῦτα ποιεῖν, ἃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, ἀποκτιννύναι τε
καὶ ἐξελαύνειν ἀνθρώπους καὶ ἀφαιρεῖσθαι χρήματα,
ἐνίοτε δὲ οὔ; ΠΩΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Τοῦτο μὲν δή,

quod debetur Vind. 6. Par. F. et Thomae Mag. in voc. *κατεαγῆναι*, vett. editt. *κατεαγῆναι*. v. Brunck. ad Aristoph. Acharn. v. 945.

E. *ἥντιν' ἄν σοι δοκῇ*] *δοκοῖ* Clark. *ἥντινά σοι δοκοῖ* Flor. x. Hoc cum Astio recepit Herm. conf. p. 480. C. ibique ann.

P. 470. B. *ἄλλο τι ἢ ὁμολ.*] *ἢ* vulgo additum omittunt Vat. Coisl. Vind. 1. 6. Par. BCEFIW. Flor. a. b. c. f. m. o. s. x. Bodl. Routhii. In Clark. est *ἀλλ' ὅτι ἤ*.

— *τριήρων μεστὰ ἦν*, al. Ab his vero discernuntur aliae naves, quarum statio non erat in navalibus. De Rep. p. 423. E: *τὴν τῶν γυναικῶν κτῆσιν καὶ γάμων*, non *τῶν γάμων*.

P. 470. *Τί δή; λέγε*] H. e. *διὰ τί δή;* usu pervulgato.

Οὐκοῦν, ὦ θαυμάσιε, τὸ μ. δ.] Heindorfius invitis libris scripsit *ἀγαθόν τι εἶναι*, quo non opus esse verissime animadvertit Schleiermacherus, qui tamen locum non satis recte interpretatur sic: *„Also zeigt sich dir schon wieder das Mächtigsein nur da, wo, indem einer thut, was ihm bedünkt, auch diess damit verbunden ist, dass er es zu seinem Vortheil thut und dass es gut sei; und eben diess nun, wie es scheint, ist das Mächtigsein.“* Imo *τε* post *ἀγαθόν* positum est perinde ac si dein subiunctum legeretur *καὶ ὄντως εἶναι μέγα δύνασθαι*. Pro his vero per anacoluthiam infertur *καὶ τοῦτο, ὡς ἔοικεν, ἐστὶ τὸ μέγα δύνασθαι*. Verum Buttmannus pervidit. — *εἰ δὲ μή*, sc. *ἕπεται τὸ ὠφελίμως πράττειν*. Quod *εἰ* post *ἐάν* infertur, de eo v. annot. ad Phaedon. p. 93. B. Proxima Schleiermacherus putabat sic refingenda esse: *καὶ κακὸν σμικρὸν δύνασθαι*. Non assentior. Nam ita vereor, ne scribendum fuerit *καὶ κακὸν τὸ σμ. δύνασθαι* inserto articulo. Neque audiendus est Heindorfius, qui haec ita interpretatur: malum est etiam exigua potentia. Manifestum est enim *κακόν* opponi praecedenti *ἀγαθόν* atque *σμικρὸν δύνασθαι* contrarium esse *τοῦ μέγα δύνασθαι*. Itaque post *κακόν* intelligas *εἶναι* e superioribus. Plene enim haec

ὡς ἔοικε, καὶ παρὰ σοῦ καὶ παρ' ἐμοῦ ὁμολογεῖται. ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Πότε οὖν σὺ φῂς ἄμεινον εἶναι ταῦτα ποιεῖν; εἰπέ, τίνα ὅρον ὁρίζει. ΠΩΛ. Σὺ μὲν οὖν, ὦ Σώκρατες,
C ἀπόκριναι ταὐτὸ τοῦτο. ΣΩ. Ἐγὼ μὲν τοίνυν φημί, ὦ Πῶλε, εἴ σοι παρ' ἐμοῦ ἥδιόν ἐστιν ἀκούειν, ὅταν μὲν δικαίως τις ταῦτα ποιῇ, ἄμεινον εἶναι, ὅταν δὲ ἀδίκως, κάκιον.

Cap. XXVI. ΠΩΛ. Χαλεπόν γέ σε ἐλέγξαι, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' οὐχὶ κἂν παῖς σε ἐλέγξειεν, ὅτι οὐκ ἀληθῆ λέγεις; ΣΩ. Πολλὴν ἄρα ἐγὼ τῷ παιδὶ χάριν ἕξω, ἴσην

Πότε οὖν σὺ φῂς ἄμ.] Codd. *Πότερον οὖν*, exceptis Flor. a. s. Meerm. Aug. Sed unice vera est vulgata lectio, sicuti apparet ex praecedenti *ἐνίοτε μέν, ἐνίοτε δέ.*

poterant sic enuntiari: *εἰ δὲ μή, τὸ μέγα δύνασθαί σοι φαίνεται κακὸν εἶναι καὶ σμικρὸν δύνασθαι,* sin minus (utilitas inde capiatur), magnam potentiam esse malum et revera exiguam potentiam. Apparet enim posterioris quoque membri subiectum esse *τὸ μέγα δύνασθαι.*

B. *Σὺ μὲν οὖν — ἀπόκριναι ταὐτὸ τοῦτο*] H. e. Imo tu, Socrate, idem hoc, quod ex me quaeris, responde. Nihil caussae est, cur scribamus cum Heindorfio *ἀπόκριναι αὐτὸς τοῦτο,* quandoquidem notio pronominis *αὐτός* iam continetur illo *σύ,* quod sic in principio orationis collocatum *τόνωσιν* habet. Neque probamus quod ex coniectura edidit Coraes *ἀπόκριναι σαυτῷ τοῦτο.* Quod si Plato voluisset, scripsisset, opinor, *Αὐτὸς μὲν οὖν — ἀπόκριναι σ. τ.*

Cap. XXVI. C. *Χαλεπόν γε — λέγεις;*] Ad verba: *χαλεπόν γέ σε ἐλέγξαι, ὦ Σ.,* verissime Scholiasta: *κατ' εἰρωνείαν τοῦτό φησιν, ὡς δηλοῖ τὸ ἐπαγόμενον.* Et sic *γὲ* in ironia non infrequens. v. Maetzner. ad Lycurg. p. 302. Proxima Heindorfius citra interrogationem accipienda putabat cum Stephano, ne subito in serium verteret oratio. Sed ita offendit istud *κἄν,* quod foret plane absurdum. Unde vir doctus illud in *ἂν* mutatum volebat. Equidem interrogationem retinendam arbitror. Quod enim Polus ab irrisione repente transit ad seriam hanc reprehensionem, id egregie depingit hominem, qui est animo adeo commoto, ut acerbissima quaeque in Socratem effutire studeat. Non mutandum esse illud *κἂν* docent etiam illa p. 471. D., ubi Socrates ad haec respiciens: *καὶ νῦν ἄλλο τι οὗτός ἐστιν ὁ λόγος, ᾧ με καὶ ἂν παῖς ἐξελέγξειε.*

D. *ἐχθὲς καὶ πρώην*] quae acciderunt nudius tertius, h. e. non ita pridem, nuperrime. Alibi legitur etiam *χθὲς καὶ πρώην* et *πρώην καὶ χθές.* v. Lobeck. ad Phrynich. p. 323. Illustrarunt formulae usum interpp. ad Aristoph. Rann. v. 738. Gataker. ad Anton. X, 7.

Ἀρχέλαον δήπου τοῦτον —] „Archelaus, de cuius facinoribus hic fuse agitur, haud purum putum erat scelus sive, ut loquuntur, nulla virtute red-

δὲ καὶ σοί. ἐάν με ἐλέγξῃς καὶ ἀπαλλάξῃς φλυαρίας. ἀλλὰ μὴ κάμῃς φίλον ἄνδρα εὐεργετῶν, ἀλλ' ἔλεγχε. ΠΩΛ. Ἀλλὰ μήν, ὦ Σώκρατες, οὐδέν γέ σε δεῖ παλαιοῖς D πράγμασιν ἐλέγχειν· τὰ γὰρ ἐχθὲς καὶ πρώην γεγονότα ταῦτα ἱκανά σε ἐξελέγξαι ἐστὶ καὶ ἀποδεῖξαι, ὡς πολλοὶ ἀδικοῦντες ἄνθρωποι εὐδαίμονές εἰσι. ΣΩ. Τὰ ποῖα ταῦτα; ΠΩΛ. Ἀρχέλαον δήπου τοῦτον τὸν Περδίκκου ὁρᾷς ἄρχοντα Μακεδονίας; ΣΩ. Εἰ δὲ μή, ἀλλ' ἀκούω γε. ΠΩΛ. Εὐδαίμων οὖν σοι δοκεῖ εἶναι, ἢ ἄθλιος; ΣΩ. Οὐκ οἶδα, ὦ Πῶλε· οὐ γάρ πω συγγέγονα τῷ

C. *ἐάν με ἐλέγξῃς*] Sic cum Clark. et Vat. libri plerique omnes. Vett. editt. *ἐξελέγξῃς*.

emptus. Regnum enim Macedonicum teste Thucyd. II, 100. ornatius atque potentius reddidit et litteras litteratosque homines tanto favore prosequutus est, ut multos viros ingenio atque doctrina insignes liberali hospitio exciperet, in quibus erat ipse Euripides. v. Aelian. V. H. II, 21. XIII, 14. (ibique Perizon.), Schol. Aristophan. in Rann. v. 85. et Suidas in v. *Εὐριπίδης*. Imo ab Athenaeo Platoni vitio datur, quod Archelaum hoc dialogo suggillaverit, quia Speusippo testante *φίλτατος* Plato huic regi erat, libr. XI, 15. p. 506. E. Socrates vero, quum Archelaus eum ad se vocaret, recusasse dicitur, ea gratia, ut mihi quidem videtur, quia vocatorem ipsum, ut ex Aelian. V. H. XIV, 17. constat, parvi haberet. Huic sententiae favent Laertii verba in Vit. Socr. II, 25.; alias caussas afferunt Aristot. Rhetor. II, 14. Seneca De Benef. V, 6. Antonin. De Se Ipso XI, 22., qui Perdiccae tamen nomen, non Archelai, habet. Tandem scelerum priorum dedit poenas, a cinaedo suo occisus. v. Plat. Alcib. sec. §. 5. Aristot. Polit. V. c. 10. p. 404. ed. Duval. Aelian. V. H. VIII, 9. Diodor. Sicul. XIV, 37. p. 671. ed. Wessel. (quem ibi vide disputantem), qui interfectum Archelaum narrat archonte Lachete, hoc est Olymp. 95. ann. 1., quo mortuus est etiam Socrates." ROUTH. Regnavit a. 413—399 ante Chr. n.

Εἰ δὲ μή, ἀλλ' ἀκούω γε] „Videtur irrideri Polus, qui magnifice cumque metaphora narrationem auspicatus est." ROUTH. De loquendi genere conf. Sophist. p. 254. C: *εἰ μὴ πάσῃ σαφηνείᾳ δυνάμεθα λαβεῖν, ἀλλ' οὖν λόγου γε ἐνδεεῖς μηδὲν γιγνώμεθα.* Phaed. p. 91. B: *εἰ δὲ μηδέν ἐστι τελευτήσαντι, ἀλλ' οὖν τοῦτόν γε τὸν χρόνον* κ. τ. λ. Lachet. p. 183. A: *εἰ δ' ἐκείνους ἐλελήθει, ἀλλ' οὐ τούτους γε.* De Republ. V. p. 479. C. Menon. p. 84. A. Isocrat. p. 390. ed. Lang. Athenaeus I. p. 22. A. Xenoph. Cyrop. I, 3, 6.

Οὐκ οἶδα, ὦ Π.] „Haec usque ad voces *ἀλλὰ μὲν δή* p. 471. A. a Cicerone Tuscul. Disp. V, 12. latinitate donantur. Respiciuntur, ut notat ibi Davisius, a Plutarcho De Liberor. Educ. p. 6., si Plutarchi

E *ἀνδρί.* ΠΩΛ. *Τί δέ; συγγενόμενος ἂν γνοίης, ἄλλως*
δὲ αὐτόθεν οὐ γιγνώσκεις, ὅτι εὐδαιμονεῖ; ΣΩ. *Μὰ Δί'*
οὐ δῆτα. ΠΩΛ. *Δῆλον δή, ὦ Σώκρατες, ὅτι οὐδὲ τὸν*
μέγαν βασιλέα γιγνώσκειν φήσεις εὐδαίμονα ὄντα. ΣΩ.
Καὶ ἀληθῆ γε ἐρῶ· οὐ γὰρ οἶδα παιδείας ὅπως ἔχει καὶ
δικαιοσύνης. ΠΩΛ. *Τί δέ; ἐν τούτῳ ἡ πᾶσα εὐδαιμονία*
ἐστίν; ΣΩ. *Ὥς γε ἐγὼ λέγω, ὦ Πῶλε· τὸν μὲν γὰρ*
καλὸν κἀγαθὸν ἄνδρα καὶ γυναῖκα εὐδαίμονα εἶναί
471 *φημι, τὸν δὲ ἄδικον καὶ πονηρὸν ἄθλιον.* ΠΩΛ.
Ἄθλιος ἄρα οὗτός ἐστιν ὁ Ἀρχέλαος κατὰ τὸν σὸν λόγον;
ΣΩ. *Εἴπερ γε, ὦ φίλε, ἄδικος.* ΠΩΛ. *Ἀλλὰ μὲν δὴ*
πῶς οὐκ ἄδικος; ᾧ γε προσῆκε μὲν τῆς ἀρχῆς οὐδέν,
ἣν νῦν ἔχει, ὄντι ἐκ γυναικός, ἣ ἦν δούλη Ἀλκέτου,
τοῦ Περδίκκου ἀδελφοῦ, καὶ κατὰ μὲν τὸ δίκαιον δοῦλος

E. *Τί δέ; συγγενόμ.*] *δέ* Clark. Vat. Ven. ΞΣ. aliique non pauci. Sed Bekk. et Turr. *δαί.* Mox Par. I. *Τί δαί; ἐν τ.*

ἐν τούτῳ ἡ πᾶσα] Sic Vat. Coisl. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. IVW. Flor. x. Vulgo *πᾶσα ἡ εὐδαιμ.*

P. 471. *ἐδούλευεν ἂν*] V. *ἐδούλευσεν.* Sed aoristum tuentur cum Par. BEF. paucissimi deteriores, boni fere nulli. v. ann. Tum *ἂν* vulgo post *ἦν* repetitum auctoritate codd. exterminare placuit. Nec agnoscunt illud Ald. et Bas. 1.

εὐδαίμων κατὰ τὸν σὸν λόγον] Vulgo *γε* post *κατὰ* inter-

hic liber sit, Dione Chrysost. Orat. III. p. 36. et Iuliano Orat. II. p. 78. 79." ROUTH. Alia indicavit Wyttenbach. ad Plutarch. Moral. T. I. p. 102. ed. Oxon. — Mox *αὐτόθεν* non est per te ipse s. ex te ipse, ut interpretatur Heindorfius, sed ex ipso hoc loco, ubi versamur, *von hier aus,* i. e. Athenis. Dixerat enim Socrates: *οὐ γάρ πω συγγέγονα τῷ ἀνδρί,* ut praesens praesentem demum videatur iudicare velle. De usu voc. v. Schaefer. ad Theocr. XXV, 171.

E. *παιδείας ὅπως ἔχει*] Cicero: an ego possim, cum ignorem, quam sit doctus, quam vir bonus. cf. Matth. §. 337.

P. 471. *Ἀλλὰ μὲν δὴ π.*] Ficinus: At vero, quomodo etc. Unde Findeisen. cum aliquot codd. correxit *ἀλλὰ μὴν δή,* quod nusquam apud probos scriptores reperias. — Servae illi nomen fuit Simiche. v. Aelian. V. H. XII, 43. — Mox ad *καὶ κατὰ μὲν τὸ δίκ. δοῦλος ἦν* repetas nominativum *ὅς,* usu dicendi creberrimo.

ἐδούλευεν ἂν Ἀλκ.] Imperfectum usu notissimo pro aoristo positum, ut status et conditio praeteriti temporis significetur. Xenoph. Mem. I, 1, 5. de Socrate: *δῆλον ἦν, ὅτι οὐκ ἂν προέλεγεν, εἰ μὴ ἐπίστευεν.*

B. *μεταπεμψάμενος ὡς ἀποδ. κ. τ. λ.*] Insignis est hic locus eo, quod plurima participia

ἦν Ἀλκέτου, καὶ εἰ ἐβούλετο τὰ δίκαια ποιεῖν, ἐδούλευεν ἂν Ἀλκέτῃ καὶ ἦν εὐδαίμων κατὰ τὸν σὸν λόγον· νῦν δὲ θαυμασίως ὡς ἄθλιος γέγονεν, ἐπεὶ τὰ μέγιστα ἠδίκηκεν· ὅς γε πρῶτον μὲν τοῦτον αὐτὸν τὸν δεσπότην B καὶ θεῖον μεταπεμψάμενος ὡς ἀποδώσων τὴν ἀρχήν, ἣν Περδίκκας αὐτὸν ἀφείλετο, ξενίσας καὶ καταμεθύσας αὐτόν τε καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀλέξανδρον, ἀνεψιὸν αὐτοῦ, σχεδὸν ἡλικιώτην, ἐμβαλὼν εἰς ἅμαξαν νύκτωρ ἐξαγαγὼν ἀπέσφαξέ τε καὶ ἠφάνισεν ἀμφοτέρους. καὶ ταῦτα ἀδικήσας ἔλαθεν ἑαυτὸν ἀθλιωτατος γενόμενος, καὶ οὐ μετεμέλησεν αὐτῷ, ἀλλ' ὀλίγον ὕστερον τὸν ἀδελφὸν τὸν γνήσιον, τὸν Περδίκκου υἱόν, παῖδα ὡς ἑπταετῆ, οὗ ἡ C ἀρχὴ ἐγίγνετο κατὰ τὸ δίκαιον, οὐκ ἐβουλήθη εὐδαίμων γενέσθαι δικαίως ἐκθρέψας καὶ ἀποδοὺς τὴν ἀρχὴν ἐκεί-

ponunt, quod om. Clark. Vat. Coisl. Ven. Σ. Vind. 2. 6. 7. Par. IVW. Aug. Meerm. Bodl. Flor. a. d. x.

B. *αὐτοῦ, σχεδὸν ἡλικ.*] V. *αὐτοῦ καὶ σχ.* invitis codd. fere omnibus. Etiam Bas. 2. *καὶ* om.

τὸν Περδίκκου υἱόν] *τὸν* pro vulg. *τοῦ* suppeditarunt Clark. Vat. Coisl. Ven. ΞΣ. Vind. 2. 6. Par. BCEFVW. Bodl. Aug. Flor. a. b. c. d. m. o.

C. *παῖδα ὡς ἑπταετῆ*] Aug. Meerm. Ven. ΞΣ. Vind. 2. Par. V. *ἑπταέτη*. v. ann.

cumulantur, copula non intercedente: quam loquendi formam passim tetigi. v. Indic. ad Vol. I. s. v. Particip. et annotat. ad Euthyphron. p. 4. C.

καὶ οὐ μετεμέλησεν αὐτῷ] A relativo ad demonstrativum transiit, quod non infrequens. v. infra p. 518. E.

C. *παῖδα ὡς ἑπταετῆ*] Astius ex praecepto Atticistarum, Moerid. p. 123., Thomae Mag. p. 203., Phryn. p. 406., dedit *ἑπτέτη*, elisa *ᾱ* littera, quod consilium probat Lobeckius ad Phryn. p. 407. Sed recte videtur iudicasse Bremius ad Aeschin. De fals. legat. p. 212. illud grammaticorum praeceptum nullo fundamento niti, quandoquidem illi codicum auctoritas tum hoc loco, tum alibi mirifice adversatur. Etiam de accentu horum nominum magna est iudiciorum discrepantia. Fuerunt enim qui eum pro significatione diversum esse statuerent. Ammonius p. 136: *Τρίετες βαρυτόνως καὶ τριετὲς ὀξυτόνως διαφέρει, φησὶ Πτολεμαῖος ὁ Ἀσκαλωνίτης. ἐὰν μὲν γὰρ βαρυτονήσωμεν, ἔσται ἐπὶ χρόνου· ἐὰν δὲ ὀξυτονήσωμεν, ἔσται ἐπὶ ἡλικίας.* Sic etiam Pollux Onom. I. p. 36. conf. Buttmann. Gr. II. §. 121. Itaque etiam hoc loco *ἑπταετῆ* servant codices longe plurimi; pauci *ἑπταέτη* exhibent. Alia tradunt Aelius Dionysius et Herodianus ap. Eustath. ad Iliad. *β'*. p. 340 seq. ed. Rom.

νῳ, ἀλλ' εἰς φρέαρ ἐμβαλὼν καὶ ἀποπνίξας πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ Κλεοπάτραν χῆνα ἔφη διώκοντα ἐμπεσεῖν καὶ ἀποθανεῖν. τοιγάρτοι νῦν, ἅτε μέγιστα ἠδικηκὼς τῶν ἐν Μακεδονίᾳ, ἀθλιώτατός ἐστι πάντων Μακεδόνων, ἀλλ' οὐκ εὐδαιμονέστατος, καὶ ἴσως ἔστιν ὅςτις Ἀθη-
D ναίων ἀπὸ σοῦ ἀρξάμενος δέξαιτ' ἂν ἄλλος ὁςτισοῦν Μακεδόνων γενέσθαι μᾶλλον ἢ Ἀρχέλαος.

Cap. XXVII. ΣΩ Καὶ κατ' ἀρχὰς τῶν λόγων, ὦ Πῶλε, ἔγωγέ σε ἐπῄνεσα, ὅτι μοι δοκεῖς εὖ πρὸς τὴν ῥητορικὴν πεπαιδεῦσθαι, τοῦ δὲ διαλέγεσθαι ἠμεληκέναι· καὶ νῦν ἄλλο τι οὗτός ἐστιν ὁ λόγος, ᾧ με καὶ ἂν παῖς ἐξελέγξειε, καὶ ἐγὼ ὑπὸ σοῦ νῦν. ὡς σὺ οἴει, ἐξελήλεγμαι τούτῳ τῷ λόγῳ, φάσκων τὸν ἀδικοῦντα οὐκ εὐδαίμονα εἶναι; πόθεν, ὦ 'γαθέ; καὶ μὴν οὐδέν γέ σοι τούτων

ἐμβαλὼν καὶ ἀποπνίξας] Sic V. Omittunt καὶ Ven. Ξ Σ. Vind. 2. 7. Aug. Bodl. Meerm. v. ann.

ἅτε μέγιστα ἠδικ.] Praeter necessitatem Hirschig. coni. ἅτε τὰ μέγ. conf. vero p. 471. A: ἐπεὶ τὰ μέγιστα ἠδίκηκεν, et p. 479. E: τὸν τὰ μέγιστα ἀδικοῦντα.

ἐστὶ πάντων Μακεδόνων] V. πάντων τῶν Μ. invitis codd. praeter Vind. 1. 6. Par. I. Flor. f. x. Bodl. Nec Ald. et Bas. 1. articulum agnoscunt.

εἰς φρέαρ ἐμβαλὼν καὶ ἀποπνίξας] quum eum in puteum deiecisset et suffocasset. Poterat καὶ omitti, quia prius participium indicat modum, quo eum interfecerit. Euthyphr. p. 4. C: ξυνδήσας τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ καταβαλὼν εἰς τάφρον τινὰ πέμπει δεῦρο ἄνδρα, ubi v. annot. Nec tamen omissio necessaria.

τοιγάρτοι νῦν κ. τ. λ.] Haec ironice accipienda esse vere monuit scholiastes. — ἀπὸ σοῦ ἀρξάμενος, initio a te facto, imprimisque tu. Genus loquendi illustrarunt Heindorf. ad h. l. ad Sophist. p. 366. Heusdius Specim. crit. p. 39 seq. Sturz. Lexic. Xenophont. T. I. p. 427.

Cap. XXVII. D. τοῦ δὲ διαλέγεσθαι ἠμελ.] Sermone Latino haec superioribus sic adiungas: quamquam disserendi artem videris neglexisse. Proxima καὶ νῦν ἄλλο τι κ. τ. λ. interrogative accipienda esse iam Ficinus vidit. Loquitur autem Socrates haec e mente Poli. Itaque eum quasi refutans addit: πόθεν, ὦ 'γθέ; h. e. minime, o bone. v. ad Sympos. p. 172. C. Sic saepe apud Demosthenem πόθεν; πολλοῦ γε καὶ δεῖ, veluti Orat. pro Coron. p. 241. med. 242. extr. 274. extr. ed. Reisk. — καὶ μὴν — γε, certe quidem tibi nihil eorum concedo. v. Ast. ad Polit. p. 326. De forma ἐξελήλεγμαι pro ἐξελήλεγχμαι usurpata dixit Iensius ad Luciani Nigrin. T. I. p. 250. ed. Lehm. Schaefer. ad Demosth. App. T. III. p. 248.

ὁμολογῶ ὧν σὺ φῄς. ΠΩΛ. Οὐ γὰρ ἐθέλεις· ἐπεὶ δοκεῖ E
γέ σοι ὡς ἐγὼ λέγω. ΣΩ. Ὦ μακάριε, ῥητορικῶς γάρ
με ἐπιχειρεῖς ἐλέγχειν, ὥςπερ οἱ ἐν τοῖς δικαστηρίοις
ἡγούμενοι ἐλέγχειν. καὶ γὰρ ἐκεῖ οἱ ἕτεροι τοὺς ἑτέρους
δοκοῦσιν ἐλέγχειν, ἐπειδὰν τῶν λόγων ὧν ἂν λέγωσι
μάρτυρας πολλοὺς παρέχωνται καὶ εὐδοκίμους, ὁ δὲ
τἀναντία λέγων ἕνα τινὰ παρέχηται ἢ μηδένα. οὗτος
δὲ ὁ ἔλεγχος οὐδενὸς ἄξιός ἐστι πρὸς τὴν ἀλήθειαν· 472
ἐνίοτε γὰρ ἂν καὶ καταψευδομαρτυρηθείη τις ὑπὸ πολλῶν καὶ δοκούντων εἶναί τι. καὶ νῦν περὶ ὧν σὺ λέγεις ὀλίγου σοι πάντες συμφήσουσι ταὐτὰ Ἀθηναῖοι καὶ ξένοι, ἐὰν βούλῃ κατ' ἐμοῦ μάρτυρας παρασχέσθαι, ὡς οὐκ ἀληθῆ λέγω· μαρτυρήσουσί σοι, ἐὰν μὲν βούλῃ, Νικίας ὁ Νικηράτου καὶ οἱ ἀδελφοὶ μετ' αὐτοῦ, ὧν οἱ

D. *ἄλλο τι οὗτός ἐστιν*] *ἄλλο τι ἢ οὗτος* Ven. Σ. Vind. 2. 7. Par. V. Flor. d. Aug. Meerm.

P. 472. *πάντες συμφήσουσι*] *συμφωνήσουσι* Ven. Ξ Σ. Vind. 2. 7. Par. V. Bodl. Aug. Meerm. Dein pro vulg. *ταῦτα,* quod servavit Herm., e Flor. s. dedi *ταὐτά,* ut voluerat Heusdius. Idem liber dein *καὶ ξένοι,* omisso articulo, *οἱ* vulgo ante *ξένοι* inserto.

ἐὰν βούλῃ κατ' ἐμοῦ] Editt. omnes *καὶ ἐὰν βούλῃ.* Sed *καὶ* codd. omnes ignorant praeter rec. Par. E. Flor. c. f. s., nec habet Bas. 2.

E. *οὗτος δὲ ὁ ἔλεγχος — ἀλήθειαν*] Socrates in Lachete p. 184. E: *ἐπιστήμῃ γάρ,* inquit, *δεῖ κρίνεσθαι, ἀλλ' οὐ πλήθει, τὸ μέλλον καλῶς κρίνεσθαι.* Paullo ante *ἕνα ἢ μηδένα* est: prope nullum, *so gut als beinahe gar keinen.* Sic *ἤ τις ἢ οὐδείς* Apolog. Socr. p. 17. B., ubi v. ann. Proprie significat: unum aut adeo nullum.

P. 472. *ἐὰν βούλῃ κατ' ἐμοῦ μ. π.*] Exspectabas *μαρτυρήσουσί σοι γὰρ κ. τ. λ.* Sed inserviunt haec illustrandis verbis praecedentibus ideoque addita sunt *ἀσυνδέτως:* quod genus loquendi dici non potest quam late pateat. Itaque quod vulgo editum erat *καὶ ἐὰν βούλῃ,* codicum auctoritate mutare non dubitavimus. Distinguebatur autem vulgo commate post *λέγω.*

Νικίας ὁ Νικηράτου] „Atheniensium dux insignis, qui in infelici illa contra Siciliam expeditione, a Nicia ipso atque Socrate, ut refert in Alcibiade Plutarch. p. 199. E., improbata, captivus ductus a Siculis occisus est. v. Plutarch. in Nicia p. 542. A. et Thucydid. VII. c. 86." ROUTH. — Niciae caussam adversus Platonem agit Aristides Orat. Plat. II. p. 277 seqq. Non indigebat tamen ille tali defensore. Nam consulto Plato nominavit viros probos, honestos, pios aut certe in civitate claros, quippe quorum testimonium videri debebat in hac caussa gravissimum.

ὧν οἱ τρίποδες] „Tripodes isti tam a fratribus Niciae quam a Nicia ipso positi fuisse hoc templo dicuntur; sed de Niciae

τρίποδες οἱ ἐφεξῆς ἑστῶτές εἰσιν ἐν τῷ Διονυσίῳ, ἐὰν δὲ βούλῃ, Ἀριστοκράτης ὁ Σκελλίου, οὗ αὖ ἐστιν ἐν
B Πυθοῖ τοῦτο τὸ καλὸν ἀνάθημα, ἐὰν δὲ βούλῃ, ἡ Περικλέους ὅλη οἰκία ἢ ἄλλη συγγένεια, ἥντινα ἂν βούλῃ τῶν ἐνθάδε ἐκλέξασθαι. ἀλλ' ἐγώ σοι εἷς ὢν οὐχ ὁμολογῶ· οὐ γάρ με σὺ ἀναγκάζεις. ἀλλὰ ψευδομάρτυρας πολλοὺς κατ' ἐμοῦ παρασχόμενος ἐπιχειρεῖς ἐκβάλλειν με ἐκ τῆς οὐσίας καὶ τοῦ ἀληθοῦς. ἐγὼ δὲ ἂν μὴ σὲ αὐτὸν ἕνα ὄντα μάρτυρα παράσχωμαι ὁμολογοῦντα περὶ ὧν

ἐν τῷ Διονυσίῳ] Steph. *Διονυσείῳ.* conf. Lobeck. ad Phrynich. p. 367.

ἐν Πυθοῖ] Steph. cum Bas. 2. *Πυθίου,* quod esset *ἐν Πυθίου ἱερῷ.* Probavit hoc Schoemann. ad Isaeum p. 311. Heindorfius coni. *ἐν Πυθίῳ.* conf. Suidas in v. *Πύθιον* et Boeckh. Corp. Inscript. I. p. 243 seq. Recte tamen *ἐν Πυθοῖ* legitur. Est enim *Πυθοῖ* dativus nominis *Πυθώ.* Alcib. I. p. 129. A: *τὸν ἐν Πυθοῖ νεών,* al.

B. *τῶν ἐνθάδε ἐκλέξασθαι*] V. *ἐνθένδε,* quod cum Par. EF. tenere videtur Clark., ex quo Gaisford. nihil enotavit.

πολλοὺς κατ' ἐμοῦ] Par. I. Aug. Meerm. *κατ' ἐμοῦ πολλούς,* quod recepit Bekkerus. Dein pro *ἐκβάλλειν με ἐκ τ. οὐσ.* Pierson.

muneribus, qui magnificentia splendidoque deorum cultu omnes superasse refertur et cuius pietatem praedicat Thucydides l. c., haec inter alia Plutarchus Vit. Nic. p. 524. E: *εἱστήκει δὲ καὶ τῶν ἀναθημάτων αὐτοῦ* (Niciae) *καθ' ἡμᾶς τό τε Παλλάδιον ἐν ἀκροπόλει τὴν χρύσωσιν ἀποβεβληκὸς καὶ ὁ τοῖς χορηγικοῖς τρίποσιν ὑποκείμενος ἐν Διονύσου νεώς."* ROUTH. Diximus de his Niciae donariis, quum choragus vicisset, Dionyso consecratis in Prolegg. extr. De hoc tripodum consecrandorum more conf. Plutarch. Vit. Aristidis init.

Ἀριστοκράτης ὁ Σκ.] „De hoc viro sunt comici versus in Avv. 125 seq.: *ἀριστοκρατεῖσθαι δῆλος εἶ ζητῶν.* Euelp. *ἐγώ; ἥκιστα, καὶ τὸν Σκελλίου βδελύττομαι.* Ubi scholiasta: *παρὰ τὸ ὄνομα πέπαιχεν, ἐπεὶ Ἀριστοκράτης Σκελλίου υἱὸς ἦν· ὃν ὁ ῥήτωρ Δημοσθένης ἔγραψεν.* Certum vero esse errasse scholiastam, cum ait Aristocratem Demosthenis fuisse Aristocratem Scellii filium, qui in bello Peloponnesiaco multa egregia facinora edidit (quorum testis est Orat. contra Theocrin. p. 551. in fin. orat.), notavit ad Demosthenis orationem contra Aristocratem Taylor. T. III. p. 338.: tempora enim non conveniunt. Scholiastam exscripsit Suidas, qui eundem errorem committit, v. *Σκελλίου υἱός.* Meminit huius Aristocratis etiam Thucyd. VIII, 89." ROUTH. Pluribus de eo dixit Droysen. Mus. Rhenan. IV, 1. p. 58 seq. — *τοῦτο τὸ κ. ἀνάθ.,* pulcrum illud donarium, quod satis notum et

λέγω, οὐδὲν οἶμαι ἄξιον λόγου μοι πεπεράνθαι περὶ ὧν ἂν ἡμῖν ὁ λόγος ᾖ· οἶμαι δὲ οὐδὲ σοί, ἐὰν μὴ ἐγώ σοι μαρτυρῶ εἷς ὢν μόνος, τοὺς δ' ἄλλους πάντας τούτους χαίρειν ἐᾷς. ἔστι μὲν οὖν οὗτός τις τρόπος ἐλέγχου, ὡς σύ τε οἴει καὶ ἄλλοι πολλοί· ἔστι δὲ καὶ ἄλλος, ὃν ἐγὼ αὖ οἶμαι. παραβαλόντες οὖν παρ' ἀλλήλους σκεψώμεθα, εἴ τι διοίσουσιν ἀλλήλων. καὶ γὰρ τυγχάνει περὶ ὧν ἀμφισβητοῦμεν οὐ πάνυ σμικρὰ ὄντα, ἀλλὰ σχεδόν τι ταῦτα, περὶ ὧν εἰδέναι τε κάλλιστον, μὴ εἰδέναι τε C

ad Moer. p. 145. ἐξίλλειν reponi iussit sine caussa idonea. Mox pro σὲ αὐτὸν Clark. σεαυτόν.

ἄξιον λόγου μοι] μοι addunt verissime Coisl. Vat. Ven. Ξ Σ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. I V W. Flor. d. x. Aug. Bodl. Meerm. Hirschig. dedit de coni. οὐδὲν [ἂν] οἶμαι.

C. οἶμαι δὲ οὐδὲ σοί] V. σύ, quod emendatum ex Clark. Vat. Vind. 1. 6. Par. B C E F I W.

παραβαλόντες οὖν] V. παραβάλλοντες. Clark. Vat. Coisl. Ven. Σ. Vind. 2. 6. Par. B C F W. septem Florr. al. παραλαβόντες. Flor. f. s. Vind. 1. Ven. Ξ. Par. I. et corr. E V. παραβαλόντες.

καὶ γὰρ τυγχάνει] καὶ γὰρ καὶ τ. Ven. Ξ Σ. Flor. x. Meerm. Bodl. probante Heindorfio.

celebratum est. v. ad Phaedon. p. 69. C.

B. σὺ ἀναγκάζεις] Schol.: ταῖς ἀποδεικτικαῖς πίστεσι πείθεις. Comparat Heindorf. Theaet. p. 162. E. Adde Theaet. 196. B. Sympos. 223. D., ubi v. annotat. Hinc ἀνάγκαι ῥητόρων illae apud Anacreont. Carm. XXXVI, 2.

ἐκβάλλειν με ἐκ τῆς οὐσίας κ. τ. ἀλ.] Ludit in ambiguitate vocis οὐσίας, quae et de bonis ac facultatibus dicitur, et de eo, quod re vera est. Pierson. ad Moer. p. 145. ἐξίλλειν legendum putabat. Qua coniectura non opus est. Nam ἐκβάλλειν etiam dici de eo, qui alterum bonorum possessione eiicit, vir doctissimus ipse concessit atque exemplis demonstravit; utitur autem Socrates non temere hoc ipso verbo, quod in superioribus de tyrannis cives ex urbibus expellentibus usurpatum est. Mox quod dicitur σὲ αὐτὸν μάρτυρα παράσχ., neque σαυτὸν scriptum est, propter oppositionis vim ne potuit quidem ita scribi. Falluntur enim Abresch. ad Aeschyl. Choeph. v. 137. et Schneiderus ad Xenoph. Cyrop. III, 1, 9., qui ἐμὲ αὐτόν et σὲ αὐτόν idem putant valere, quod ἐμαυτόν et σεαυτόν. Veriora docuit Matthiae. Gr. ampl. T. I. §. 148. ann. 2.

C. οἶμαι δὲ οὐδὲ σοί] Intell. ἄξιόν τι λόγου πεπεράνθαι. Male vett. editt. οὐδὲ σύ. Similiter in Politico hospes Eleaticus p. 260. B: μέχρι περ ἂν αὐτοὶ κοινωνῶμεν, ἐατέον τά γε τῶν ἄλλων δοξάσματα χαίρειν. conf. De Rep. X. p. 608. D. Legg. p. 647.

αἴσχιστον· τὸ γὰρ κεφάλαιον αὐτῶν ἐστιν ἢ γιγνώσκειν
D ἢ ἀγνοεῖν, ὅστις τε εὐδαίμων ἐστὶ καὶ ὅστις μή. αὐτίκα πρῶτον, περὶ οὗ νῦν ὁ λόγος ἐστί, σὺ ἡγεῖ οἷόν τε εἶναι μακάριον ἄνδρα ἀδικοῦντά τε καὶ ἄδικον ὄντα, εἴπερ Ἀρχέλαον ἄδικον μὲν ἡγεῖ εἶναι, εὐδαίμονα δέ. ἄλλο τι ὡς οὕτω σου νομίζοντος διανοώμεθα; ΠΩΛ. Πάνυ γε.

Cap. XXVIII. ΣΩ. Ἐγὼ δέ φημι ἀδύνατον. ἓν μὲν τουτὶ ἀμφισβητοῦμεν. εἶεν· ἀδικῶν δὲ δὴ εὐδαίμων ἔσται ἆρ', ἂν τυγχάνῃ δίκης τε καὶ τιμωρίας; ΠΩΛ. Ἥκιστά γε, ἐπεὶ οὕτω γ' ἂν ἀθλιώτατος εἴη. ΣΩ. Ἀλλ'
E ἐὰν ἄρα μὴ τυγχάνῃ δίκης ὁ ἀδικῶν, κατὰ τὸν σὸν λόγον εὐδαίμων ἔσται; ΠΩΛ. Φημί. ΣΩ. Κατὰ δέ γε τὴν ἐμὴν δόξαν, ὦ Πῶλε, ὁ ἀδικῶν τε καὶ ὁ ἄδικος πάντως μὲν ἄθλιος, ἀθλιώτερος μέντοι, ἐὰν μὴ διδῷ δίκην μηδὲ τυγχάνῃ τιμωρίας ἀδικῶν, ἧττον δὲ ἄθλιος, ἐὰν διδῷ δίκην καὶ τυγχάνῃ δίκης ὑπὸ θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων.

D. *ἄλλο τι ὡς οὕτω*] *ἄλλο τι ἢ ὡς* Ven. Σ. et pr. Ξ. Vind. 2. 7. Par. V. Aug. Meerm. Bodl. Flor. a. b. c. f. m. ed ex em. Clark.

E. *πάντως μὲν ἄθλιος*] Sic Stob. Eclogg. Eth. p. 102. Codd. mss. et editt. Platonis omnes *πάντων*. Indidem *μέντοι* restitutum,

D. *αὐτίκα πρῶτον*] primum ut statim exemplum afferam. v. Protagor. p. 359. E. Ruhnken. ad Tim. p. 56. Koen. ad Gregor. Corinth. p. 416. Voc. *πρῶτον* cur Hirschigio suspectum fuerit, caussam intelligimus nullam.

ἄλλο τι ὡς οὕτω σου νομ. δ.;] itane te sentire existimemus? Phaedon. p. 94. E: *ἆρ' οἴει αὐτὸν ταῦτα ποιῆσαι διανοούμενον ὡς ἁρμονίας αὐτῆς οὔσης;* De Republ. V. p. 470. E: *καὶ διανοεῖσθαι ὡς διαλλαγησομένων καὶ οὐκ ἀεὶ πολεμησόντων.* Xenoph. Anab. I, 8, 10.

Cap. XXVIII. *εἶεν· ἀδικῶν δὲ δὴ εὐδ.*] Eadem verborum structura est Protag. p. 312. E. Men. p. 78. C. p. 75. D. v. ad Euthyphr. p. 88.

E. *πάντως μὲν ἄθλιος*] omnino miser est, sive iniuriae poenas luat sive non luat. v. Phileb. p. 39. E. Euthydem. p. 292. C. Legg. V. p. 731. D. coll. Schaeferi Melett. crit. p. 130.

P. 473. *φίλον γάρ σε ἡγοῦμαι*] Referas haec ad proxime praecedentia, ut sententia haec sit: nam quum mihi amicus sis, te sermonem meum lubenter auditurum arbitror.

B. *Ἀληθῆ γε οἰόμενος ἴσως*] Hoc *ἴσως* cum irrisione dictum de re certa, ut Latinum fortasse. Sic De Rep. I. p. 339. A. Lachet. p. 196. C. al. v. Schaefer. ad Long. p. 357. Ast. ad Legg. p. 78. Ironice Polus loquitur etiam p. 473. B.

ΠΩΛ. Ἄτοπά γε, ὦ Σώκρατες, ἐπιχειρεῖς λέγειν. ΣΩ. 473
Πειράσομαι δέ γε καὶ σὲ ποιῆσαι, ὦ ἑταῖρε, ταὐτὰ ἐμοὶ
λέγειν· φίλον γάρ σε ἡγοῦμαι. νῦν μὲν οὖν ἃ διαφε-
ρόμεθα ταῦτ᾽ ἐστί· σκόπει δὲ καὶ σύ. εἶπον ἐγώ που ἐν
τοῖς ἔμπροσθεν τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι κάκιον εἶναι.
ΠΩΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Σὺ δὲ τὸ ἀδικεῖσθαι. ΠΩΛ. Ναί.
ΣΩ. Καὶ τοὺς ἀδικοῦντας ἀθλίους ἔφην εἶναι ἐγώ, καὶ
ἐξηλέγχθην ὑπὸ σοῦ. ΠΩΛ. Ναὶ μὰ Δία. ΣΩ. Ὡς σύ
γε οἴει, ὦ Πῶλε. ΠΩΛ. Ἀληθῆ γε οἰόμενος ἴσως. ΣΩ. B
Σὺ δέ γε εὐδαίμονας αὖ τοὺς ἀδικοῦντας, ἐὰν μὴ δι-
δῶσι δίκην. ΠΩΛ. Πάνυ μὲν οὖν. ΣΩ. Ἐγὼ δὲ αὐτοὺς
ἀθλιωτάτους φημί, τοὺς δὲ διδόντας δίκην ἧττον. βούλει
καὶ τοῦτο ἐλέγχειν; ΠΩΛ. Ἀλλ᾽ ἔτι τοῦτ᾽ ἐκείνου χαλε-
πώτερόν ἐστιν, ὦ Σώκρατες, ἐξελέγξαι. ΣΩ. Οὐ δῆτα,
ὦ Πῶλε, ἀλλ᾽ ἀδύνατον· τὸ γὰρ ἀληθὲς οὐδέποτε ἐλέγ-
χεται. ΠΩΛ. Πῶς λέγεις; ἐὰν ἀδικῶν ἄνθρωπος ληφθῇ
τυραννίδι ἐπιβουλεύων, καὶ ληφθεὶς στρεβλῶται καὶ C

pro quo libri Platonis habent *μὲν τοίνυν*. Apud eundem *ἀθλιώτατος* pro *ἀθλιώτερος* scriptum exstat.

P. 473. B. *Ὡς σύ γε οἴει*] *γε* additum e Ven. ΞΣ. Vind. 2. 7. Flor. d. x. Aug. Meerm. Bodl. et ed. Bas. 2.

p. 471. C. p. 470. C. Prinsterer. Prosopograph. Plat. p. 106. *ἴσως* putabat Socrati tribuendum esse. Itaque distinguendum erit sic: *Ἴσως· σὺ δέ γε.* Non male.

Ἀλλ᾽ ἔτι τοῦτ᾽ ἐκείνου χαλ.] Recte censet schol. etiam haec dicta esse cum irrisione. Referuntur autem ad illa, quae p. 470. C. leguntur.

ἐὰν ἀδικῶν ἄνθρωπ. ληφθῇ —] H. e. *καταληφθῇ*. Homer. Iliad. λ'. v. 126: *τοῦ περ δὴ δύο παῖδε λάβε κρείων Ἀγαμέμνων, εἰν ἑνὶ δίφρῳ ἐόντας, ὁμοῦ δ᾽ ἔχον ὠκέας ἵππους.* Sophocl. Oed. Tyr. v. 1024. ed. Herm.: *τί δ᾽ ἄλγος ἴσχοντ᾽ ἐν κακοῖς με λαμβάνεις;* Demosthen. adv. Aristocr. p. 721, 20. ed. Reisk.: *ἐπειδὴ τοὺς νόμους κακουργῶν εἴληπται.* Adv. Mid. p. 526, 7: *δίκην τὸν ἀεὶ ληφθέντα, ἣν προσήκει, διδόναι.* Plat. Phaedr. p. 256. C. Reip. X. p. 609. C. Legg. IX. p. 854. C. Sic etiam Latini. Horat. Od. II, 16, 1: Otium rogat in patenti prensus Aegeo. Virgil. Aen. V. v. 52. Plura dabit Dorvill. ad Charit. p. 599. Dein *τυραννίδι ἐπιβουλεύειν* est callide tyrannidem affectare. v. ad Protag. p. 343. C. De proximis conf. Lucian. De Luctu §. 8: *στρεβλούμενοί τε καὶ καιόμενοι — καὶ τροχῷ συμφερόμενοι.* Plat. de Republ. II. p. 361. E: *ὅτι οὕτω διακείμενος ὁ δίκαιος μαστιγώσεται, στρεβλώσεται, δεδήσεται, ἐκκαυθήσεται τὠφθαλμώ, τελευτῶν πάντα κακὰ παθὼν ἀνασχινδυλευθήσεται, καὶ γνώσεται, ὅτι οὐκ

ἐκτέμνηται καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκκάηται, καὶ ἄλλας πολλὰς καὶ μεγάλας καὶ παντοδαπὰς λώβας αὐτός τε λωβηθεὶς καὶ τοὺς αὑτοῦ ἐπιδὼν παῖδάς τε καὶ γυναῖκα τὸ ἔσχατον ἀνασταυρωθῇ ἢ καταπιττωθῇ, οὗτος εὐδαιμονέστερος ἔσται, ἢ ἐὰν διαφυγὼν τύραννος καταστῇ καὶ ἄρχων ἐν τῇ πόλει διαβιῷ ποιῶν ὅ τι ἂν βούληται, ζηλωτὸς ὢν καὶ εὐδαιμονιζόμενος ὑπὸ τῶν πολιτῶν καὶ
D τῶν ἄλλων ξένων; ταῦτα λέγεις ἀδύνατον εἶναι ἐξελέγχειν;

C. *οὗτος εὐδαιμονέστερος ἔσται*] εὐδαιμονέστατος Clark. Vat. Coisl. Ven. ΞΣ. Vind. 2. 6. 7. Par. VW. Aug. Meerm. Quae vide ne vera sit lectio. Nam ponitur superlativus pro comparativo sic, ut remaneat vis comparandi sequente ἤ vel genitivo. v. Hermann. ad Viger. p. 718. coll. Matthiae. Gramm. §. 464. Atque inde explicationem habet altera lectio *οὗτος εὐδαίμων*, quae est in Ald. Bas. 1. octo Florentinis, Par. BCEFI. Nam ea orta videtur ex *οὕτως εὐδαίμων*, quo superlativi vim exprimere voluerunt grammatici. Videtur tamen vulgata lectio firmari verbis Socratis p. 473. D: *εὐδαιμονέστερος τοίνυν οὐδέποτε ἔσται οὐδέτερος αὐτῶν.*

D. *σμικρόν· ἐὰν ἀδίκως*] Schleiermacherus coni. *εἰ, ἐὰν ἀδίκως ἐπ. τυραννίδι, εἶπες*, ut Poli illa, *ἐὰν ἀδικῶν ἄνθρωπος εἶναι δίκαιον, ἀλλὰ δοκεῖν δεῖ ἐθέλειν.* Ibid. X. p. 613. E. Astius ad Polit. p. 397. hunc locum iuxta atque illum libri II. de Republ. corruptum putans legendum censet *ληφθεὶς στρεβλῶται καὶ ἐκτέμνηται τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐκκάηται*, quia oculos non exuri, sed excuti vel excidi solitos esse memoriae traditum sit. Sed codd. de vulgata lectione consentiunt. Oculos autem non tantum excidi, verum etiam exuri solitos esse nunc ipse docuit allatis locis Aristoph. Nubb. 24. Avv. 341. 584. 1612. Acharn. 93. Demosth. pro Coron. p. 247, 11. al. Cicer. De Rep. III, 17. Herod. XII, 18. Verbum *ἐκτέμνειν* idem docet ut Lat. secare usurpari de castratione. v. Euthyphr. p. 6. A. Symp. 195. C., quibus locis Voegelinus addit Aeschyl. Eum. v. 185 seqq.

C. *καὶ τοὺς αὑτοῦ ἐπιδὼν π. τ. κ. γ.*] Intell. *λωβηθέντας*. Thom. Mag. p. 335: *τὸ ἐπεῖδον ὡς ἐπὶ πολὺ ἐπὶ συμφορᾶς τίθεται.* Sic etiam *ἐπόψεσθαι* ap. Isocrat. De Pac. p. 198. Bekk. Demosth. pro Coron. p. 295. R. Hom. Iliad. XXII, 61: *κακὰ πόλλ' ἐπιδόντα.* Aristoph. Acharn. 1156., ubi v. Bergler. Verbi usum exemplis illustravit Wyttenbach. ad Plutarch. De S. N. V. p. 17. Eodem modo nostrates usurpant v. *mit ansehen.* — Pro *καταπιττωθῇ* Cornarius *καταποντωθῇ* legendum putabat, quia *καταπιττωθῇ* nec dicatur nec probabilem compositionis formam habeat. Sed *καταπιττοῦσθαι* est pice illini et cremari, quod a lexicographis inter cruciatus ac supplicii genera numeratur. vid. Victor. Var. Lect. VIII, 14. Non absurde Routhius ad h. l. „Mihi quidem", inquit, „designari hoc loco videtur id genus sup-

Cap. XXIX. ΣΩ. Μορμολύττει αὖ, ὦ γενναῖε Πῶλε, καὶ οὐκ ἐλέγχεις· ἄρτι δὲ ἐμαρτύρου. ὅμως δὲ ὑπόμνησόν με σμικρόν· ἐὰν ἀδίκως ἐπιβουλεύων τυραννίδι, εἶπες; ΠΩΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Εὐδαιμονέστερος μὲν τοίνυν οὐδέποτε ἔσται οὐδέτερος αὐτῶν, οὔτε ὁ κατειργασμένος τὴν τυραννίδα ἀδίκως οὔτε ὁ δίκην διδούς· δυοῖν γὰρ ἀθλίοιν εὐδαιμονέστερος μὲν οὐκ ἂν εἴη· ἀθλιώτερος μέντοι ὁ διαφυγὼν καὶ τυραννεύσας. Τί E

ληφθῇ τυραννίδι ἐπιβουλεύων κ. τ. λ., abrupte a Socrate repetantur, sed v. ann.

οὔτε ὁ δίκην διδούς] δίκην om. Clark. Vat. Coisl. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. BCEIW. et pr. F. Flor. a. b. c. f. m. o. s. Aug. Bodl. Meerm. In Flor. x. et corr. F. est ὁ διδοὺς δίκην. Unus Flor. d. ὁ δίκην διδούς. Omissio vocis propter initium consimile vocabuli insequentis facta, nisi forte vera lectio est ὁ δίκην δούς, quod latere videtur in plurimorum librorum scriptura. Winckelmannus Act. Societ. Gr. Lips. Vol. II. Fasc. I. p. 19. legendum coni. ἁλούς, ut audacter scripsit Herm. Et tuentur vulgatam illa p. 478. E.

E. ὁ διαφυγὼν καὶ τυρ.] Clark. Vat. Coisl. Vind. 1. 2. Par. BCEFIW. Florentini διαφεύγων frequenti permutatione. Praesens recepit Herm. iniuria.

plicium, quod veteres tunicam molestam nuncupabant, cuius meminerunt inter alios Iuvenalis Sat. VIII. v. 235. et Martial. Epigr. X, 25. Haec nimirum ignium alimentis illita et intexta, ut Senec. Epist. 14. testatum reliquit, ac mox succensa dire obvolutos noxios, qui sceleris gravioris comperti forent, incendio absumebat." vid. Gallonius de Martyrum Cruciatibus p. 360. c. VIII.

καὶ τῶν ἄλλων ξένων] atque praeterea s. atque etiam a peregrinis. v. ad Apolog. Socrat. p. 36. B. Symp. p. 191. B. al.

Cap. XXIX. D. Μορμολύττει αὖ —] Terriculamenta nunc obiicis — neque me coarguis, quemadmodum paullo ante testibus adhibitis me refutare studebas. Non sine caussa haec: ἄρτι δὲ ἐμαρτύρου, adduntur. Gravius enim commonefaciunt legentium animos de variis artibus, quas sophista ad Socratem coarguendum frustra adhibet. Itaque nolim haec ab Astio uncinis ab reliquo sermone seclusa essent. Neque assentior Heindorfio, qui requirebat hunc verborum ordinem: ἄρτι ἐμαρτύρου, νῦν δ' αὖ μορμολύττει. De verbo μορμολύττεσθαι v. ad Criton. p. 116.

ὑπόμνησόν με σμικρόν· ἐὰν ἀδ. — εἶπες;] verum tamen paullulum me admone: „num dixisti, si iniuste tyrannidem affectet?" Ita haec recte distinxit Bekkerus, neque opus est, ut ante ἐάν inseratur εἰ, quum interrogandi vocula recte omitti potuerit. Ad verba ἐὰν ἀδίκως ἐπιβουλ. τυραννίδι e superioribus mente repetendum: ταῦτα ποιῇ, ζηλωτὸς ἔσται καὶ εὐδαιμονιζό-

τοῦτο, ὦ Πῶλε; γελᾷς; ἄλλο αὖ τοῦτο εἶδος ἐλέγχου ἐστίν, ἐπειδάν τίς τι εἴπῃ, καταγελᾶν, ἐλέγχειν δὲ μή; ΠΩΛ. Οὐκ οἴει ἐξεληλέγχθαι, ὦ Σώκρατες, ὅταν τοιαῦτα λέγῃς, ἃ οὐδεὶς ἂν φήσειεν ἀνθρώπων; ἐπεὶ ἐροῦ τινα τουτωνί. ΣΩ. Ὦ Πῶλε, οὐκ εἰμὶ τῶν πολιτικῶν, καὶ πέρυσι βουλεύειν λαχών, ἐπειδὴ ἡ φυλὴ ἐπρυτάνευε
474 καὶ ἔδει με ἐπιψηφίζειν, γέλωτα παρεῖχον καὶ οὐκ ἠπιστάμην ἐπιψηφίζειν. μὴ οὖν μηδὲ νῦν με κέλευε ἐπιψηφίζειν τοὺς παρόντας. ἀλλ' εἰ μὴ ἔχεις τούτων βελτίω ἔλεγχον, ὅπερ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, ἐμοὶ ἐν τῷ μέρει παράδος, καὶ πείρασαι τοῦ ἐλέγχου οἷον ἐγὼ οἶμαι δεῖν εἶναι. ἐγὼ γὰρ ὧν ἂν λέγω ἕνα μὲν παρασχέσθαι μάρτυρα ἐπίσταμαι, αὐτὸν πρὸς ὃν ἄν μοι ὁ λόγος ᾖ, τοὺς δὲ πολλοὺς ἐῶ χαίρειν, καὶ ἕνα ἐπιψηφίζειν ἐπίσταμαι, τοῖς δὲ πολ-

P. 474. *οὐκ ἠπιστάμην ἐπιψηφίζειν*] Athenaeus V, 58. legit *ἐπιψηφίσαι.*

ὅρα οὖν — εἰ ἐθελήσεις] V. *ἐθελήσαις.* Receptam lectionem debemus Clark. Vat. Coisl. Ven. *ΞΣ.* Vind. 2. 6. Par. BCIV. Flor. a. b. c. d. m. o. x. Bodl. Aug. Meerm. et ed. Bas. 2.

B. *Πολλοῦ γε δεῖ*] Meerm. Bodl. Aug. post *γε* interponunt *καί.* Et sic formulam afferunt fere lexicographi, quorum copias ex-*μενος;* Ceterum *σμικρόν* in hac formula pro *σμικρόν τι* positum exemplis illustravit Heindorf. ad Euthydem. p. 298. E., ubi est: *καὶ ἔτι γέ μοι σμικρόν, ἔφη, ἀπόκριναι.* — *ὁ κατειργασμένος τὴν τυραννίδα,* qui regno potitus est. — *δυοῖν γὰρ ἀθλ. κ. τ. λ.,* nam duorum miserorum beatior neuter fuerit, quoniam miseris felicitas tribui omnino non potest.

E. *Τί τοῦτο, ὦ Πῶλε; γελᾷς;*] Licet recte dicatur *τοῦτο γελᾶν,* ut bene monuit Heindorfius ad h. l., tamen oratio plus vigoris et alacritatis nanciscitur interrogandi nota post *ὦ Πῶλε* interposita, quam rationem etiam Bekkerus probavit. Lucian. Timon. §. 19: *τί τοῦτο; ὑποσκάζεις;* Bis Accusat. §. 24: *τί τοῦτο; ἀπέφευγεν;* De proximis Schol.: *τοῦτο παράγγελμα Γοργίου, τὸ τὰς σπουδὰς τῶν ἀντιδίκων γέλωτι ἐκλύειν, τὰ δὲ γελοῖα ταῖς σπουδαῖς ἐκκρούειν.* Aristotel. Rhet. III, 18, 7. p. 398. ed. Bip.: *περὶ δὲ γελοίων, ἐπειδή τινα δοκεῖ χρῆσιν ἔχειν ἐν τοῖς ἀγῶσι, καὶ δεῖν ἔφη Γοργίας τὴν μὲν σπουδὴν διαφθείρειν τῶν ἐναντίων γέλωτι, τὸν δὲ γέλωτα σπουδῇ.*

τοιαῦτα λ., ἃ οὐδεὶς ἂν] Sic *ὅς* post *τοιοῦτος* non raro usurpatur. v. Lysias Orat. VII. §. 40. XII. §. 37. Isocrat. Orat. VIII. §. 77. XVI. §. 22. al.

πέρυσι βουλεύειν λαχών] V. ad Apolog. Socrat. p. 32. B. Luzac. de Epistat. et Proedr. Athen. p. 123. coll. Schoemann. de Comitiis Atheniens. L. I. c. 7. p. 91 seqq. et p. 81 seqq. Loquitur autem Socrates urbana cum irrisione. Quod enim epistates factus tribum suam in

λοῖς οὐδὲ διαλέγομαι. ὅρα οὖν, εἰ ἐθελήσεις ἐν τῷ μέρει διδόναι ἔλεγχον ἀποκρινόμενος τὰ ἐρωτώμενα. ἐγὼ γὰρ δὴ οἶμαι καὶ ἐμὲ καὶ σὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι κάκιον ἡγεῖσθαι καὶ τὸ μὴ διδόναι δίκην τοῦ διδόναι. ΠΩΛ. Ἐγὼ δέ γε οὔτ' ἐμὲ οὔτ' ἄλλον ἀνθρώπων οὐδένα. ἐπεὶ σὺ δέξαι' ἂν μᾶλλον ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν; ΣΩ. Καὶ σύ γ' ἂν καὶ οἱ ἄλλοι πάντες. ΠΩΛ. Πολλοῦ γε δεῖ, ἀλλ' οὔτ' ἐγὼ οὔτε σὺ οὔτ' ἄλλος οὐδείς. ΣΩ. Οὐκοῦν ἀποκρινεῖ; ΠΩΛ. Πάνυ μὲν οὖν· καὶ γὰρ ἐπιθυμῶ εἰδέναι, ὅ τι ποτ' ἐρεῖς. ΣΩ. Λέγε δή μοι, ἵν' εἰδῇς, ὥςπερ ἂν εἰ ἐξ ἀρχῆς σε ἠρώτων· πότερον δοκεῖ σοι, ὦ Πῶλε, κάκιον εἶναι τὸ ἀδικεῖν ἢ τὸ ἀδικεῖσθαι; ΠΩΛ. Τὸ ἀδικεῖσθαι ἔμοιγε. ΣΩ. Τί δὲ δὴ αἴσχιον; πότερον τὸ ἀδικεῖν ἢ τὸ ἀδικεῖσθαι; Ἀποκρίνου. ΠΩΛ. Τὸ ἀδικεῖν.

B

C

posuit Fischer. ad Apol. Socrat. c. 21. Sed nec omissi καί exempla deesse docuit Heindorfius allatis locis Apolog. 37. D. Euthyphr. p. 4. A. De Rep. II. p. 382. E. Legg. VII. p. 790. A. Gorg. p. 510. E. 517. A. Phaed. p. 80. E. 93. A. al. Quo lubentius optimis codicibus obtemperavimus.

C. *Τί δὲ δὴ αἴσχιον;*] Sic codd. plerique omnes cum Clark. et Ven. Editt. *Τί δαὶ δὴ αἴσχιον;*

suffragia mittere noluerat, ea non fuerat imperitia, sed summum iustitiae studium, quo unus inter cives suos populi furori restiterat, quo abrepti Athenienses praeter ius fasque de innocentibus ducibus supplicium sumere volebant. Narrant rem Xenoph. Hist. Gr. I, 7, 15. Aelian. Var. Hist. III, 17. Valer. Max. III, 8, 3.

P. 474. *ὅπερ νῦν δὴ — ἔλεγον*] Verissime monuit Findeisenius iungenda haec esse verbis sequentibus *ἐμοὶ ἐν τῷ μέρει παράδος* etc. atque referenda ad superiora illa p. 472. C. Sententia verborum haec est: si meliorem hac nullam tenes refutandi rationem, mihi vicissim refellendi potestatem concede, atque experire s. nosce, qualem ego esse debere censeam. Frustra igitur Heusdius correxit locum p. 90.

τοῖς δὲ πολλοῖς οὐδὲ διαλέγομαι] Non hoc tantum profitetur, se omnes alios praeter unum eum, quicum disputet, nihili facere, verum etiam cum imperito vulgo sibi nihil negotii esse. v. De Republ. VI. p. 496. A.

B. *ἐν τῷ μέρει διδόναι ἔλεγχον*] vicissim refellendi potestatem facere, ut Apol. Socr. p. 39. C. Nam *διδόναι* est concedere, permittere, potestatem facere, ut saepe. v. Sturz. Lexic. Xenoph. T. I. p. 726.

ἐπεὶ σὺ δέξαι' ἂν κ. τ. λ.] nam tunc ut malis iniuriam accipere quam inferre? Ita haec intelligenda censemus, quamquam etiam interrogatione sublata ironice accipi possunt. De universi qui sequitur loci

Cap. XXX. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ κάκιον, εἴπερ αἴσχιον; ΠΩΛ. Ἥκιστά γε. ΣΩ. Μανθάνω· οὐ ταὐτὸν
D ἡγεῖ σύ, ὡς ἔοικας, καλόν τε καὶ ἀγαθὸν καὶ κακὸν καὶ αἰσχρόν. ΠΩΛ. Οὐ δῆτα. ΣΩ. Τί δὲ τόδε; τὰ καλὰ πάντα, οἷον καὶ σώματα καὶ χρώματα καὶ σχήματα καὶ φωνὰς καὶ ἐπιτηδεύματα, εἰς οὐδὲν ἀποβλέπων καλεῖς ἑκάστοτε καλά; οἷον πρῶτον τὰ σώματα τὰ καλὰ οὐχὶ ἤτοι κατὰ τὴν χρείαν λέγεις καλὰ εἶναι, πρὸς ὃ ἂν ἕκαστον χρήσιμον ᾖ, πρὸς τοῦτο, ἢ κατὰ ἡδονήν τινα, ἐὰν ἐν τῷ θεωρεῖσθαι χαίρειν ποιῇ τοὺς θεωροῦντας; ἔχεις
E τι ἐκτὸς τούτων λέγειν περὶ σώματος κάλλους; ΠΩΛ. Οὐκ ἔχω. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τἆλλα πάντα οὕτω καὶ σχήματα καὶ χρώματα ἢ διὰ ἡδονήν τινα ἢ διὰ ὠφέλειαν ἢ δι' ἀμφότερα καλὰ προσαγορεύεις; ΠΩΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Οὐ καὶ τὰς φωνὰς καὶ τὰ κατὰ τὴν μουσικὴν πάντα ὡσαύτως; ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Καὶ μὴν τά γε κατὰ τοὺς

D. *καὶ κακὸν καὶ αἰσχρόν*] *καὶ* ante *κακὸν* cum Bekkero addidi e Vat. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. 7. Coisl. Par. E V. Bodl. Aug. Meerm. Flor. x. et edit. Bas. 2. Hirschig. coni. *καὶ κακόν τε καὶ αἰσχρόν.*

Τί δὲ τόδε;] Sic rursus codd. plurimi cum Clark. et Vat. Editt. omnes *Τί δαὶ τόδε;*

E. *τούτων ἐστὶ τὰ καλά*] *τὰ* om. Par. V. *τὰ καλά* om. Ven. Σ. Vind. 1. 2. 6. 7. Bas. 2. v. ann. Dein *ἢ* ante *ὠφέλιμα* praebuerunt Vind. 6. 7. Par. V. et qui partim *τοῦ* omittunt Clark. Vat.

sententia conf. Reip. III. p. 392 seqq. Legg. II. p. 662. A. seqq.

Cap. XXX. D. *Τί δὲ τόδε;*] Intell. *λέγεις.* Sophist. p. 266. C: *τί δὲ τὴν ἡμετέραν τέχνην; ἆρ' οὐκ αὐτὴν μὲν οἰκίαν οἰκοδομικῇ φήσομεν ποιεῖν* etc. Cratyl. p. 423. E: *τί δὲ δὴ τόδε; οὐ καὶ οὐσία δοκεῖ σοι εἶναι;* v. Heindorf. ad h. l. — *εἰς οὐδὲν ἀποβλέπων,* nullius rei habita ratione. — Mox verba *πρὸς ὃ ἂν ἑκ. χρ. ᾖ, πρὸς τοῦτο* inserviunt illustrandis iis, quae proxime praecedunt: *κατὰ τὴν χρείαν λέγεις καλὰ εἶναι.* Itaque ad *πρὸς τοῦτο* intell. *καλὸν εἶναι.* De sententia cf. Xenoph. Mem. III, 8, 5.

E. *Καὶ μὴν τά γε κατὰ τοὺς νόμους κ. τ. λ.*] Heindorfius putabat verborum ordinem hunc esse: *καὶ μὴν τὰ καλὰ τά γε κατὰ τοὺς νόμους καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα οὐ δήπου ἐκτὸς τούτων ἐστὶ κ. τ. λ.* Non credo. Rectius Matth. Gr. ampl. p. 567. ed. sec. *τὰ καλὰ* superioribus per appositionem adiecta esse censuit. Nec verum vidit Astius *τὰ* articulum eiiciendum ratus, quamquam ille in codd. nonnullis omissus est. — *τοῦ ἢ ὠφέλιμα εἶναι.* Haec pronomini *τούτων* explicationis caussa addita sunt, ut et ipsa e voc. *ἐκτός* pendeant. De Rep. I. p. 341. D: *οὐ καὶ ἡ τέχνη* —

νόμους καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα οὐ δήπου ἐκτὸς τούτων
ἐστὶ τὰ καλά, τοῦ ἢ ὠφέλιμα εἶναι ἢ ἡδέα ἢ ἀμφότερα.
ΠΩΛ. Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὸ τῶν μα- 475
θημάτων κάλλος ὡσαύτως; ΠΩΛ. Πάνυ γε· καὶ καλῶς
γε νῦν ὁρίζει, ὦ Σώκρατες, ἡδονῇ τε καὶ ἀγαθῷ ὁρι-
ζόμενος τὸ καλόν. ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ αἰσχρὸν τῷ ἐναν-
τίῳ, λύπῃ τε καὶ κακῷ; ΠΩΛ. Ἀνάγκη. ΣΩ. Ὅταν
ἄρα δυοῖν καλοῖν θάτερον κάλλιον ᾖ, ἢ τῷ ἑτέρῳ τού-
τοιν ἢ ἀμφοτέροις ὑπερβάλλον κάλλιόν ἐστιν, ἤτοι ἡδονῇ
ἢ ὠφελείᾳ ἢ ἀμφοτέροις. ΠΩΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Καὶ
ὅταν δὲ δὴ δυοῖν αἰσχροῖν τὸ ἕτερον αἴσχιον ᾖ, ἤτοι B
λύπῃ ἢ κακῷ ὑπερβάλλον αἴσχιον ἔσται. ἢ οὐκ ἀνάγκη;
ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Φέρε δή, πῶς ἐλέγετο νῦν δὴ περὶ
τοῦ ἀδικεῖν καὶ ἀδικεῖσθαι; οὐκ ἔλεγες τὸ μὲν ἀδικεῖ-
σθαι κάκιον εἶναι, τὸ δὲ ἀδικεῖν αἴσχιον; ΠΩΛ. Ἔλε-
γον. ΣΩ. Οὐκοῦν εἴπερ αἴσχιον τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδι-

Ven. Σ. Vind. 2. Flor. d. x. Bodl. Aug. Meerm. cum Bas. 2. Atque ἢ ὠφέλιμα abiecto τοῦ scripsit Herm.; sed v. explic.

P. 475. *Οὐκοῦν τὸ αἰσχρὸν τῷ ἐν.*] Male vulgo *καὶ* post *Οὐκοῦν* interponitur, quod recte omittunt Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. 6. Flor. a. b. c. d. f. m. o. s. x. Aug. Meerm. Bodl. Tuetur tamen illud Clark. cum aliis, de quo tacet Herm.

B. *πῶς ἐλέγετο νῦν δή*] *τὸ νῦν δή* Coisl. Vind. 6. Par. BCEFIW. Flor. a. c. f. m. o. s.

ἐπὶ τούτῳ πέφυκεν, ἐπὶ τῷ τὸ ξυμφέρον ἑκάστῳ ζητεῖν; Lachet. p. 183. C. p. 191. B. Protagor. p. 356. C. Legg. II. p. 670. D. Apolog. Socrat. p. 35. C. Xenoph. Cyrop. III, I, 28. Memor. IV, 7, 5. cf. Matth. §. 468. b. Hoc autem loco quod post *τούτων*, numerum pluralem, infertur in appositione numero singulari *τοῦ ὠφ. εἶναι*, fuit hoc criticis quibusdam veteribus et C. Fr. Hermanno adeo molestum, ut *τοῦ* adeo praeter rectam rationem exterminarent. Neque enim recte dictum putamus, quod illi corrigendo extuderunt: *ἐκτὸς τούτων ἐστίν, — ἢ ὠφέλιμα εἶναι ἢ — ἀμφότερα,* quoniam hic epexegesis ista infinitivi per linguae usum non locum habet. Tenendum igitur *τοῦ*, quod ne male feras antegresso *τούτων* subiungi, eodem modo Legg. VII. p. 816. E: *ἀλλ' αὐτῶν ἕνεκα τούτων καὶ μανθάνειν αὐτὰ δεῖ, τοῦ μήποτε δι' ἄγνοιαν δρᾶν ἢ λέγειν ὅσα γέλοια.* Praeterea consulas annot. ad Gorg. p. 447. in., ubi *τούτων* pro *τούτου* dictum vindicavimus a grammaticorum dubitationibus.

P. 475. *Οὐκοῦν καὶ — ὡσαύτως;*] Intell. *ἔχει.* v. ad p. 460. B. — *τὸ αἰσχρὸν τῷ ἐναντίῳ,* sc. *ὁριζόμενος καλῶς ὁρίζομαι.* Placet autem sophistae haec pulcritudinis definitio,

κεῖσθαι, ἤτοι λυπηρότερόν ἐστι καὶ λύπῃ ὑπερβάλλον αἴσχιον ἂν εἴη ἢ κακῷ ἢ ἀμφοτέροις; οὐ καὶ τοῦτο ἀνάγκη; ΠΩΛ. Πῶς γὰρ οὔ;

Cap. XXXI. ΣΩ. Πρῶτον μὲν δὴ σκεψώμεθα,
C ἆρα λύπῃ ὑπερβάλλει τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι, καὶ ἀλγοῦσι μᾶλλον οἱ ἀδικοῦντες ἢ οἱ ἀδικούμενοι; ΠΩΛ. Οὐδαμῶς, ὦ Σώκρατες, τοῦτό γε. ΣΩ. Οὐκ ἄρα λύπῃ γε ὑπερέχει. ΠΩΛ. Οὐ δῆτα. ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ μὴ λύπῃ, ἀμφοτέροις μὲν οὐκ ἂν ἔτι ὑπερβάλλοι. ΠΩΛ. Οὐ φαίνεται. ΣΩ. Οὐκοῦν τῷ ἑτέρῳ λείπεται. ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Τῷ κακῷ. ΠΩΛ. Ἔοικεν. ΣΩ. Οὐκοῦν κακῷ ὑπερβάλλον τὸ ἀδικεῖν κάκιον ἂν εἴη τοῦ ἀδικεῖσθαι;
D ΠΩΛ. Δῆλον δὴ ὅτι. ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν ὑπὸ μὲν τῶν

C. *Οὐκοῦν κακῷ ὑπερβάλλον*] τῷ κακῷ Par. E. Bodl. Flor. f., quod non probem.

D. *ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ*] Vind. 1. 2. 7. Aug. Meerm. Bodl. Ven. Σ. Par. V. et pr. Ven. Ξ. ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ. Findeisen. coni. ἐν τῷ ἔμπρ. λόγῳ, probante Astio.

Δέξαιο ἂν οὖν] V. οὖν ἂν invitis codd. longe plurimis. Cequoniam hoc genus hominum omnia referre solebat ad voluptatem atque utilitatem.

B. *οὐ καὶ τοῦτο ἀνάγκη;*] Frequens haec est apud Platonem dictio, pro qua quis exspectet οὐ καὶ τοῦτ' ἀναγκαῖον. Infra p. 499. B: οὐ ταῦτα ἀνάγκη; Menon. p. 78. A: καὶ τοῦτο ἀνάγκη. Parmenid. p. 141. C: ἀνάγκη γὰρ οὖν ταῦτα. Plura collegit ad h. l. Heindorfius.

Cap. XXXI. *ἆρα λύπῃ ὑπερβ. τὸ ἀδ. τοῦ ἀδ.*] H. e. num plus doloris habeat qui iniuriam infert, quam qui accipit iniuriam. Construitur ὑπερβάλλειν cum genitivo, quia comprehendit comparativi notionem. v. Matth. §. 358.

D. *ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ*] Loquitur generalius, ut dicat superiore tempore, h. e. ἔμπροσθεν, ut Phaed. p. 117. D., quem locum opportune comparavit Heindorf. Itaque non est quod cum Findeisenio et Astio scribamus λόγῳ, quod ne potuit quidem commode dici propterea, quod additum est ὑπὸ μὲν τῶν πολλῶν ἀνθρώπων.

Δέξαιο — μᾶλλον — ἀντὶ τοῦ ἧττον;] H. e. ἢ τὸ ἧττον κακὸν καὶ αἰσχρόν. Dicitur enim δέχεσθαί τι ἀντί τινος, aliquid alicui rei praeferre, ut ap. Xenoph. Cyrop. I, 6, 10. VIII, 3, 12. al. Quum autem δέχεσθαι μᾶλλον idem fere significet, quod simplex δέχεσθαι s. αἱρεῖσθαι, praeferre, retinuit scriptor vulgarem illam verborum constructionem. Id quod tanto rectius facere potuit, quod ἀντί saepenumero post comparativos ponitur pro particula ἢ vel genitivo. v. Matth. Gr. ampl. §. 450. annot. 1.

ὥσπερ ἰατρῷ, παρέχων] Non est quod cum Stephano σαυτὸν excidisse putemus, quod de more omissum esse verissime iudicavit Rou-

πολλῶν ἀνθρώπων καὶ ὑπὸ σοῦ ὡμολογεῖτο ἡμῖν ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ αἴσχιον εἶναι τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι; ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Νῦν δέ γε κάκιον ἐφάνη. ΠΩΛ. Ἔοικε. ΣΩ. Δέξαιο ἂν οὖν σὺ μᾶλλον τὸ κάκιον καὶ τὸ αἴσχιον ἀντὶ τοῦ ἧττον; Μὴ ὄκνει ἀποκρίνασθαι, ὦ Πῶλε — οὐδὲν γὰρ βλαβήσει —, ἀλλὰ γενναίως τῷ λόγῳ, ὥσπερ ἰατρῷ, παρέχων ἀποκρίνου, καὶ ἢ φάθι ἢ μὴ ἃ ἐρωτῶ. ΠΩΛ. Ἀλλ' οὐκ ἂν δεξαίμην, ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Ἄλλος δέ τις ἀνθρώπων; ΠΩΛ. Οὔ μοι δοκεῖ κατά γε τοῦτον τὸν λόγον. ΣΩ. Ἀληθῆ ἄρα ἐγὼ ἔλεγον, ὅτι οὔτ' ἂν ἐγὼ οὔτ' ἂν σὺ οὔτ' ἄλλος οὐδεὶς ἀνθρώπων δέξαιτ' ἂν μᾶλλον ἀδικεῖν ἢ ἀδικεῖσθαι· κάκιον γὰρ τυγχάνει ὄν. ΠΩΛ. Φαίνεται. ΣΩ. Ὁρᾷς E

terum utrumque bonum. v. ad Phileb. p. 169. et Addend. ed. Lips. coll. Bornemann. ad Xenoph. Anabas. II, 5, 20. p. 145. Pro *τὸ κάκιον καὶ τὸ αἴσχιον* Hirschig. arbitrio suo [*τὸ*] *κακὸν καὶ* [*τὸ*] *αἰσχρόν.*

ἀντὶ τοῦ ἧττον] *ἀντὶ τοῦ τὸ ἧττον* Clark. Par. BCE. Flor. a. b. c. d. f. m. o. s. x. et edit. Bas. 2.; sed v. annot.

E. *Ὁρᾷς οὖν*] *οὖν* om. Aug. Meerm. et Routhii Bodl.

thius. Supra p. 456. B: *οὐχὶ ἐθέλοντα ἢ φάρμακον πιεῖν ἢ τεμεῖν ἢ καῦσαι παρασχεῖν τῷ ἰατρῷ.* Infra p. 480. C: *παρέχειν μύσαντα καὶ ἀνδρείως ὥσπερ τέμνειν καὶ κάειν ἰατρῷ.* Charmid. p. 176. B: *ἵν' ἐπᾴδειν παρέχῃς Σωκράτει.* Theaetet. p. 191. A: *τῷ λόγῳ παρέξομεν — πατεῖν τε καὶ χρῆσθαι κ. τ. λ.* Protagor. p. 348. A: *ἕτοιμός εἰμί σοι παρέχειν,* sc. *ἐμαυτόν.* Xenoph. Mem. I, 2, 54: *τοῖς ἰατροῖς παρέχουσι — καὶ ἀποτέμνειν καὶ ἀποκάειν.* Plutarchea exempla collegit Wyttenbach. ad Moral. p. 512. ed. Oxon. p. 465. T. I. ed. Lips. De proximis conf. Apolog. p. 30. B: *ἢ πείθεσθε Ἀνύτῳ ἢ μή, καὶ ἢ ἀφίετε ἢ μὴ ἀφίετε.* Infra p. 490. D: *φάθι ἢ μή.* Ibid. p. 500. D., ubi v. ann.

E. *οὔτ' ἂν ἐγὼ οὔτ' ἂν σὺ — δέξαιτ' ἂν*] Notanda est haec voculae *ἂν* repetitio, qua fit, ut singula membra distinctius discriminentur. De qua re breviter monuimus ad Apolog. Socrat. p. 31. E. et ad Sympos. p. 196. E. Exemplis ibi allatis addimus Lysiae locos p. 53. ed. Bremi: *οὔτ' ἂν περὶ φυγῆς οὔτ' ἂν περὶ τῆς ἄλλης οὐσίας ἠγωνιζόμην.* P. 87: *ὅτι οὔτ' ἂν ἐκεῖνα δύναιντο ποιεῖν — οὔτ' ἂν νῦν ἐπεχείρησαν ἐλθεῖν.* P. 110: *καὶ οὔτ' ἂν Ἀθηναίων οὐδένα ἀπώλεσας, οὔτ' ἂν αὐτὸς εἰς τοιούτους κινδύνους κατέστης.* Xenoph. Anabas. I, 3, 6: *οἶμαι οὔτ' ἂν φίλον ὠφελῆσαι οὔτ' ἂν ἐχθρὸν ἀλέξασθαι.* Demosth. De Cor. p. 323. R.

Ὁρᾷς οὖν, ὦ Πῶλε] Deest *οὖν* in paucis quibusdam codicibus. Non male. Augetur enim hac omissione vis irrisionis. Apolog. Socrat. p. 24. D: *τὸν δὲ δὴ βελτίους ποιοῦντα ἴθι εἰπὲ καὶ μήνυσον αὐτοῖς τίς ἐστιν. ὁρᾷς, ὦ Μέλητε, ὅτι σιγᾷς καὶ οὐκ ἔχεις εἰπεῖν;* Menon. p. 80. E: *μανθάνω οἷον βούλει λέγειν, ὦ Μένων. ὁρᾷς τοῦτον ὡς ἐριστι-*

οὖν, ὦ Πῶλε, ὁ ἔλεγχος παρὰ τὸν ἔλεγχον παραβαλλόμενος ὅτι οὐδὲν ἔοικεν, ἀλλὰ σοὶ μὲν οἱ ἄλλοι πάντες ὁμολογοῦσι πλὴν ἐμοῦ, ἐμοὶ δὲ σὺ ἐξαρκεῖς εἷς ὢν μόνος
476 καὶ ὁμολογῶν καὶ μαρτυρῶν, καὶ ἐγὼ σὲ μόνον ἐπιψηφίζων τοὺς ἄλλους ἐῶ χαίρειν. Καὶ τοῦτο μὲν ἡμῖν οὕτως ἐχέτω· μετὰ τοῦτο δὲ περὶ οὗ τὸ δεύτερον ἠμφεσβητήσαμεν, σκεψώμεθα, τὸ ἀδικοῦντα διδόναι δίκην ἆρα μέγιστον τῶν κακῶν ἐστιν, ὡς σὺ ᾤου, ἢ μεῖζον τὸ μὴ διδόναι, ὥς αὖ ἐγὼ ᾤμην. σκοπώμεθα δὲ τῇδε· τὸ διδόναι δίκην καὶ τὸ κολάζεσθαι δικαίως ἀδικοῦντα
B ἆρα τὸ αὐτὸ καλεῖς; ΠΩΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Ἔχεις οὖν λέγειν, ὡς οὐχὶ τά γε δίκαια πάντα καλά ἐστι, καθ' ὅσον δίκαια; καὶ διασκεψάμενος εἰπέ. ΠΩΛ. Ἀλλά μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

Cap. XXXII. ΣΩ. Σκόπει δὴ καὶ τόδε· ἆρα εἴ τίς τι ποιεῖ, ἀνάγκη τι εἶναι καὶ πάσχον ὑπὸ τούτου τοῦ ποιοῦντος; ΠΩΛ. Ἔμοιγε δοκεῖ. ΣΩ. Ἆρα τοῦτο

P. 476. *περὶ οὗ τὸ δεύτερον*] *περὶ ὃ* Vat. Coisl. Vind. 1. 7. Par. BCEFIW. Flor. a. b. c. f. m. o. s. Dein pro vulg. *ἠμφισβητήσαμεν* ex Clark. Vat. Par. BIW. geminato augmento dedimus *ἠμφεσβητήσαμεν*.

ἢ μεῖζον] V. *ἢ μὴν μεῖζον* invitis codd. praeter Flor. f. s. Par. E.

B. *Σκόπει δὴ καὶ τόδε*] V. *δέ*, quod ex Clark. Vat. Coisl. Vind. 1. 6. aliis multis correctum.

ἀνάγκη τι εἶναι] *τι* om. Vind. 6. Par. BCEFI. Stob.

κὸν λόγον κατάγεις; Infra p. 491. B: *ὁρᾷς, ὦ βέλτιστε Καλλίκλεις, ὡς οὐ ταὐτὰ σύ τ' ἐμοῦ κατηγορεῖς καὶ ἐγὼ σοῦ;* P. 510. A: *ὁρᾷς, ὦ Σώκρατες, ὡς ἐγὼ ἑτοιμός εἰμι ἐπαινεῖν, ἄν τι καλῶς λέγῃς;* Hipp. Min. p. 372. A. Plura dabunt Valcken. ad Phoeniss. v. 726. Dawes. Miscellan. p. 326 seqq. Fritsch. Quaest. Luciann. p. 96. Tuentur tamen codd. plurimi atque optimi quod vulgo editum est. Sympos. p. 202. D: *ὁρᾷς οὖν, ἔφη, ὅτι καὶ σὺ Ἔρωτα οὐ θεὸν νομίζεις;* ubi v. annot. Respicitur autem ad illa p. 472. C: *παραβαλόντες οὖν παρ' ἀλλήλους (τοὺς τοῦ ἐλέγχου τρόπους) σκεψόμεθα, εἴ τι διοίσουσιν ἀλλήλων.* Unde apparet verba *οὐδὲν ἔοικε* interpretanda esse: nihil similitudinis alter refert cum altero, neque cum Heindorfio *εἶναι* omissum putari oportere. Hesychius: *ἔοικεν· ὡμοίωται.*

P. 476. *Καὶ τοῦτο μὲν ἡμῖν οὕτως ἐχέτω*] Olympiodorus: *δύο προβλήματα προεβάλετο ὁ Σωκράτης, ἓν μὲν τὸ λέγοντος, ὅτι κρεῖττον τὸ ἀδικεῖσθαι τοῦ ἀδικεῖν, ἕτερον δὲ τὸ λέγον, ὅτι τῶν ἀδικούντων ὁ*

πάσχον, ὃ τὸ ποιοῦν ποιεῖ, καὶ τοιοῦτον, οἷον ποιεῖ τὸ ποιοῦν; λέγω δὲ τὸ τοιόνδε· εἴ τις τύπτει, ἀνάγκη τι τύπτεσθαι; ΠΩΛ. Ἀνάγκη. ΣΩ. Καὶ εἰ σφόδρα τύπτει ἢ ταχὺ ὁ τύπτων, οὕτω καὶ τὸ τυπτόμενον τύπτεσθαι; C ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Τοιοῦτον ἄρα πάθος τῷ τυπτομένῳ ἐστίν, οἷον ἂν τὸ τύπτον ποιῇ; ΠΩΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ εἰ καίει τις, ἀνάγκη τι καίεσθαι; ΠΩΛ. Πῶς γὰρ οὔ; ΣΩ. Καὶ εἰ σφόδρα γε καίει ἢ ἀλγεινῶς, οὕτω καίεσθαι τὸ καιόμενον, ὡς ἂν τὸ καῖον καίῃ; ΠΩΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ εἰ τέμνει τις, ὁ αὐτὸς λόγος; τέμνεταί γάρ τι. ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Καὶ εἰ μέγα γε ἢ βαθὺ τὸ τμῆμα ἢ ἀλγεινόν, τοιοῦτον τμῆμα τέ- D μνεται τὸ τεμνόμενον, οἷον τὸ τέμνον τέμνει; ΠΩΛ. Φαίνεται. ΣΩ. Συλλήβδην δὴ ὅρα, εἰ ὁμολογεῖς ὃ ἄρτι ἔλεγον περὶ πάντων· οἷον ἂν ποιῇ τὸ ποιοῦν, τοιοῦτον τὸ πάσχον πάσχειν. ΠΩΛ. Ἀλλ' ὁμολογῶ. ΣΩ. Τούτων δὴ ὁμολογουμένων, τὸ δίκην διδόναι πότερον πάσχειν

C. *Τοιοῦτον ἄρα πάθος*] V. *Τὸ τοιοῦτον ἄρα π.* Articulum libri mss. omnes omittunt praeter Par. EF. Flor. f. s.

εἰ καίει τις] *κάει* et *κάεσθαι* Ven. ΣΞ. Vind. 2. 7. Aug. Bodl. cum ed. Bas. 2. Sic etiam in proximis.

Οὐκοῦν καὶ εἰ τέμνει τις] Sic Stob. Flor. a. d. s. Vulgo *τι*, quod retinuit Bekker.

D. *οἷον ἂν ποιῇ τὸ ποιοῦν*] Flor. x. et ed. Bas. 2. *οἷον ἄν τι ποιῇ τὸ π.* Sed isto *τι* non est opus, quum sensus hic sit: quale est id, quod efficax est, ut *ποιεῖν* sine casu obiecti positum sit.

πάσχων καὶ παρέχων τιμωρίαν ἧττον ἀθλιώτερός ἐστι τοῦ ἀδικοῦντος μέν, μηδὲν δὲ ὑπομένοντος, ἀλλ' ἀεὶ ἀδικοῦντος. τούτων τοίνυν τὸ μὲν πρότερον δέδεικται, νῦν δὲ τὸ δεύτερον κατασκευάζεται. Recte. Iuvabit autem tenuisse proximae argumentationis viam et rationem esse hanc. Primum igitur *τὸ διδόναι δίκην* et *τὸ ἀδικοῦντα δικαίως κολάζεσθαι* idem significare ostenditur adeoque continuo admonetur iustum etiam pulcrum esse (p. 476. A.). Tum vero e re ipsa docetur eum, qui recte castiget, etiam iuste castigare ideoque eum, qui castigetur, iusta pati. Ex quo colligitur, quia supra p. 475. B. et 476. B. concessum est iusta esse pulcra, et castigantem facere et castigatum pati pulcra. Pulcra autem item bona esse (v. p. 475. B.) quia liquet, consequitur eum, qui poenas det, bona pati, praesertim quum animi malo liberetur.

Cap. XXXII. D. *Τούτων δὴ ὁμολογουμένων*] Quum igitur de his inter nos conveniat. Monui, ne quis *ὡμολογημένων* corrigat. v. ad Criton. p. 48. B.

τί ἐστιν, ἢ ποιεῖν; ΠΩΛ. Ἀνάγκη. ὦ Σώκρατες, πάσχειν. ΣΩ. Οὐκοῦν ὑπό τινος ποιοῦντος; ΠΩΛ. Πῶς γὰρ οὔ; ὑπό γε τοῦ κολάζοντος. ΣΩ. Ὁ δὲ ὀρθῶς κολάζων
E δικαίως κολάζει; ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Δίκαια ποιῶν. ἢ οὔ; ΠΩΛ. Δίκαια. ΣΩ. Οὐκοῦν ὁ κολαζόμενος δίκην διδοὺς δίκαια πάσχει; ΠΩΛ. Φαίνεται. ΣΩ. Τὰ δὲ δίκαιά που καλὰ ὡμολόγηται; ΠΩΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Τούτων ἄρα ὁ μὲν ποιεῖ καλά, ὁ δὲ πάσχει, ὁ κολαζόμενος. ΠΩΛ. Ναί.

477 Cap. XXXIII. ΣΩ. Οὐκοῦν εἴπερ καλά, ἀγαθά; ἢ γὰρ ἡδέα ἢ ὠφέλιμα. ΠΩΛ. Ἀνάγκη. ΣΩ. Ἀγαθὰ ἄρα πάσχει ὁ δίκην διδούς. ΠΩΛ. Ἔοικεν. ΣΩ. Ὠφελεῖται ἄρα. ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Ἆρα ἥνπερ ἐγὼ ὑπολαμβάνω τὴν ὠφέλειαν; βελτίων τὴν ψυχὴν γίγνεται, εἴπερ δικαίως κολάζεται; ΠΩΛ. Εἰκός γε. ΣΩ. Κακίας ἄρα ψυχῆς ἀπαλλάττεται ὁ δίκην διδούς; ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Ἆρ' οὖν τοῦ μεγίστου ἀπαλλάττεται κακοῦ; Ὧδε δὲ
B σκόπει. ἐν χρημάτων κατασκευῇ ἀνθρώπου κακίαν ἄλλην

P. 477. *Ὠφελεῖται ἄρα*] Sic plurimi cum Clark. Vat. Ven. ΞΣ. Vind. 6. 7. Vett. editt. *Ὠφέληται ἄρα.*
Ἆρ' οὖν τοῦ μεγ.] V. *Ἄρ' οὖν.* male. Par. F. marg. *Οὐκοῦν.* Recte *Ἆρ' οὖν* Flor. x.
C. *Εἰ δὴ αἰσχίστη*] V. *δέ,* quod habet Par. E.
D. *Οὐκοῦν ἢ ἀνιαρότατόν ἐστιν*] Servavi scripturam veterem. Clark. Vat. Coisl. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. BW. Bodl. Meerm. Flor. a. b. c. d. m. o. x. s. ἦ. Stob. Trinc. et a sec. m. Flor. b. *εἰ ἀνιαρότατον.* Iidem fere libri dein *καὶ* ante *ἀνίᾳ*

E. *ὁ δὲ πάσχει, ὁ κολαζόμενος*] Additur *ὁ κολαζόμενος* perspicuitatis gratia. conf. p. 501. A. et Matth. §. 288. annot. 5.
Cap. XXXIII. *Οὐκοῦν εἴπερ καλά, ἀγαθά;*] Nam pulcrum et bonum intima necessitudine continetur. vid. ad Hipp. Mai. p. 297. B.
P. 477. *ἢ γὰρ ἡδέα ἢ ὠφέλιμα*] Dixerat enim supra p. 474. D. seqq. ea, quae pulcra essent, aut propter iucunditatem aut propter utilitatem aut propter utramque pulcra indicari oportere, eamque sententiam Polo probaverat.
Ἆρα ἥνπερ ἐγὼ ὑπολ. τ. ὠφ.;] Docet Socrates ea quam nunc instituit disputatione poenam id afferre utilitatis, ut animus emendetur ed ad bonam frugem corrigatur. Iniustitiam enim, insipientiam, ignaviam nihil esse aliud nisi animi morbos, quibus sanandis non melius adhiberi possit remedium quam poena recte et sapienter constituta. Ex quibus colligit hoc, illum, qui per poenas vitiis liberetur, minus mi-

τινὰ ἐνορᾷς ἢ πενίαν; ΠΩΛ. Οὔκ, ἀλλὰ πενίαν. ΣΩ.
Τί δ' ἐν σώματος κατασκευῇ; κακίαν ἂν φήσαις ἀσθέ-
νειαν εἶναι καὶ νόσον καὶ αἶσχος καὶ τὰ τοιαῦτα; ΠΩΛ.
Ἔγωγε. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἐν ψυχῇ πονηρίαν ἡγεῖ τινα
εἶναι; ΠΩΛ. Πῶς γὰρ οὔ; ΣΩ. Ταύτην οὖν οὐκ ἀδικίαν
καλεῖς καὶ ἀμαθίαν καὶ δειλίαν καὶ τὰ τοιαῦτα; ΠΩΛ.
Πάνυ μὲν οὖν. ΣΩ. Οὐκοῦν χρημάτων καὶ σώματος
καὶ ψυχῆς, τριῶν ὄντων, τριττὰς εἴρηκας πονηρίας, C
πενίαν, νόσον, ἀδικίαν; ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Τίς οὖν
τούτων τῶν πονηριῶν αἰσχίστη; οὐχ ἡ ἀδικία καὶ συλ-
λήβδην ἡ τῆς ψυχῆς πονηρία; ΠΩΛ. Πολύ γε. ΣΩ.
Εἰ δὴ αἰσχίστη, καὶ κακίστη. ΠΩΛ. Πῶς, ὦ Σώκρατες,
λέγεις; ΣΩ. Ὡδί· ἀεὶ τὸ αἴσχιστον ἤτοι λύπην μεγίστην
παρέχον ἢ βλάβην ἢ ἀμφότερα αἴσχιστόν ἐστιν ἐκ τῶν
ὡμολογημένων ἐν τῷ ἔμπροσθεν. ΠΩΛ. Μάλιστα. ΣΩ.
Αἴσχιστον δὲ ἀδικία καὶ σύμπασα ψυχῆς πονηρία νῦν δὴ D
ὡμολόγηται ἡμῖν. ΠΩΛ. Ὡμολόγηται γάρ. ΣΩ. Οὐκ-
οῦν ἢ ἀνιαρότατόν ἐστιν καὶ ἀνίᾳ ὑπερβάλλον αἴσχιστον

omittunt. Pro *τούτων* vulgo sine codd. mss. *τοῦτο* scribebatur. Tum *ἢ λύπῃ ἢ βλάβῃ* iidem fere, quos ante nominavi, unde Herm. *ἢ λύπῃ* adhibitis cancellis revocavit. Si igitur codices sequaris, locus sic refingendus erit: *Οὐκοῦν ἢ ἀνιαρότατόν ἐστιν, ἀνίᾳ ὑπερβάλλον, αἴσχιστον τούτων ἐστὶν ἢ λύπῃ ἢ βλάβῃ ἢ ἀμφότερα.* Sed veremur, ut id ferat argumentationis ratio. Exspectabas potius *Οὐκοῦν ἢ ᾗ ἀν. κ. τ. λ.* omissis verbis *ἢ λύπῃ.* Dobraeus Adversar. T. I. p. 153. verba *αἴσχιστον τούτων ἐστὶν* delenda suspicabatur. Nos nihil nisi alterum *ἐστὶν* pro suspecto habemus.

serum esse eo, qui nunquam ob male facta castigetur ideoque vitiis inquinatus aetatem transigat. Ad *τὴν ὠφέλειαν* intell. rursus *ὠφελεῖται.*

Ἆρ' οὖν τοῦ μ. ἀπ.] Nonne igitur a maximo liberatur malo? Sed rem ita considera, videlic. quo clarius perspicias eum, qui male factorum poenas luat, a maximo malo liberari. Nam *ἆρ' οὖν* dictum pro *ἆρ' οὖν οὐ*, de quo usu dictum est alibi.

B. *Οὐκοῦν χρημάτων*] Hunc locum exscripsit Stob. Ecl. Eth. Serm. XLI.

C. *ἀεὶ τὸ αἴσχιστον ἤτοι λύπην μεγ. κ. τ. λ.*] semper id, quod turpissimum est, — propterea est turpissimum, quod aut maximum dolorem affert aut damnum aut utrumque.

D. *Οὐκοῦν ἢ ἀνιαρότατόν ἐστιν κ. τ. λ.*] Argumentatur hoc modo: Id, quod turpe est, aut propter dolorem, quem

τούτων [ἐστὶν] ἢ βλάβῃ ἢ ἀμφότερα; ΠΩΛ. Ἀνάγκη. ΣΩ. Ἆρ' οὖν ἀλγεινότερόν ἐστι τοῦ πένεσθαι καὶ κάμνειν τὸ ἄδικον εἶναι καὶ ἀκόλαστον καὶ δειλὸν καὶ ἀμαθῆ; ΠΩΛ. Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, ἀπὸ τούτων γε. ΣΩ. Ὑπερφυεῖ τινι ἄρα ὡς μεγάλῃ βλάβῃ καὶ κακῷ θαυμασίῳ ὑπερβάλλουσα τἆλλα ἡ τῆς ψυχῆς
E πονηρία αἴσχιστόν ἐστι πάντων, ἐπειδὴ οὐκ ἀλγηδόνι γε, ὡς ὁ σὸς λόγος. ΠΩΛ. Φαίνεται. ΣΩ. Ἀλλὰ μήν που τό γε μεγίστῃ βλάβῃ ὑπερβάλλον μέγιστον ἂν κακὸν εἴη τῶν ὄντων. ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Ἡ ἀδικία ἄρα καὶ ἡ ἀκολασία καὶ ἡ ἄλλη ψυχῆς πονηρία μέγιστον τῶν ὄντων κακόν ἐστι; ΠΩΛ. Φαίνεται.

Cap. XXXIV. ΣΩ. Τίς οὖν τέχνη πενίας ἀπαλ-

E. *καὶ ἡ ἄλλη ψυχῆς πονηρία*] Sic Clark. Vat. Coisl. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. BCFIV. Flor. a. b. c. d. m. o. x. Bodl. Meerm. Stob. Quod vett. editt. habent *καὶ ἡ ἄλλη τῆς ψυχῆς πονηρία,* id iis videtur deberi, qui *ψυχή* et *σῶμα* sine articulo usurpari non meminissent, de quo usu loquendi v. annot. ad Phaed. p. 83. C.

affert, aut propter damnum, quo afficit, aut propter utrumque turpe habetur. Pravitas autem animi et iniustitia est longe turpissima. Ergo aut cum dolore aut cum damno aut cum utroque simul coniuncta sit necesse est. Quocirca manifestum arbitror ferri non posse quod coniecit Stephanus et plurimi codd. mss. suppeditant *ἡ ἀνιαρότατόν ἐστιν, ἀνίᾳ ὑπερβάλλον κ. τ. λ.,* quatenus est acerbissimum etc. Neque probandum quod codd. plerique omnes deinde exhibent: *ἢ βλάβῃ ἢ λύπῃ ἢ ἀμφότερα.* Quae lectio sine dubio orta est ex glossemate. Nihil vulgata lectione sincerius, quae, quoniam non intellectum est, quomodo explicanda esset, ab aliis aliter mutata videtur. Continet autem illa anacoluthon. Socrates enim quum orationem inchoasset sic: *οὐκοῦν (ἡ τῆς ψυχῆς πονηρία) ἢ ἀνιαρότατόν ἐστιν,* pergere debebat: *ἢ βλαβερώτατον ἢ ἀμφότερα;* Sed pro *ἢ βλαβερώτατον* dixit *ἢ βλάβῃ,* ultima haec accommodans verbis intermediis: *καὶ ἀνίᾳ ὑπερβάλλον αἴσχιστον τούτων ἐστί,* perinde ac si nihil praecessisset, nisi hoc: *οὐκοῦν (ἡ τῆς ψυχῆς πονηρία) ἢ ἀνίᾳ* (i. e. *λύπῃ*) *ὑπερβάλλον αἴσχιστον τούτων ἐστίν,* quae verba sic connectas: *οὐκοῦν ἢ αἴσχιστον τούτων ἐστὶν ἀνίᾳ ὑπερβάλλον,* ut *ὑπερβάλλον* accommodatum putetur praedicato, quum e vulgari ratione requiratur *ὑπερβάλλουσα.* Itaque sententia haec est: nonne igitur aut iniucunditatis habet plurimum, atque propterea, quod molestia superat, inter haec turpissima est, aut plurimum affert detrimenti, aut cum utroque incommodo simul est coniuncta? Pronomen *τούτων*, quod codicum fere

λάττει; οὐ χρηματιστική; ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Τίς δὲ νόσου; οὐκ ἰατρική; ΠΩΛ. Ἀνάγκη. ΣΩ. Τίς δὲ πονηρίας καὶ ἀδικίας; Εἰ μὴ οὕτως εὐπορεῖς, ὧδε σκόπει· 478 ποῖ ἄγομεν καὶ παρὰ τίνας τοὺς κάμνοντας τὰ σώματα; ΠΩΛ. Παρὰ τοὺς ἰατρούς, ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Ποῖ δὲ τοὺς ἀδικοῦντας καὶ τοὺς ἀκολασταίνοντας; ΠΩΛ. Παρὰ τοὺς δικαστὰς λέγεις. ΣΩ. Οὐκοῦν δίκην δώσοντας; ΠΩΛ. Φημί. ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὐ δικαιοσύνῃ τινὶ χρώμενοι κολάζουσιν οἱ ὀρθῶς κολάζοντες; ΠΩΛ. Δῆλον δή. ΣΩ. Χρηματιστικὴ μὲν ἄρα πενίας ἀπαλλάττει, ἰατρικὴ δὲ νόσου, δίκη δὲ ἀκολασίας καὶ ἀδικίας. ΠΩΛ. B Φαίνεται. ΣΩ. Τί οὖν τούτων κάλλιστόν ἐστιν, ὧν λέγω; ΠΩΛ. Τίνων λέγεις; ΣΩ. Χρηματιστικῆς, ἰατρι-

P. 478. B. *Τί οὖν τούτων κάλλιστόν ἐστιν, ὧν λέγω;*] *οὖν* om. Clark. et Vat. Flor. x. Stob. Dein libri *ὧν λέγεις*, quod ut absurdum uncis seclusit Hermann., Bekkerus aliique prorsus exstinxerunt. Sed Bodl. Routhii habet *ὦ λέγω*, unde Heindorf. scribendum putabat *ὦ Πῶλε*. Sed vere Findeisen. *ὧν λέγω*, quod postulat sequens Poli interrogatio: *Τίνων λέγεις;* Proximum *Τίνων λέγεις;* deest in Vind. 6. Par. IW.

omnium auctoritate reduximus pro vulg. *τοῦτο*, referas ad *τῶν πονηριῶν*. Ad loci constructionem conf. p. 475. B. — Porro *ἀμφότερα* absolute positum pro *ἀμφοτέροις*, quo usu nihil frequentius, ut miremur Hirschigium arbitratu suo *ἀμφοτέροις* Platoni obtrusisse. Verum idem totum locum ita mutilavit: *Οὐκοῦν ἤτοι* (sic) *ἀνιαρότατόν ἐστι καὶ ἀνίᾳ ὑπερβάλλον ἐστὶν ἢ βλάβῃ ἢ ἀμφοτέροις;* vid. Heindorf. ad Charmid. §. 2. De interiectis verbis, *καὶ ἀνίᾳ — τούτων ἐστίν*, prorsus eodem modo supra p. 475. B: *ἤτοι λυπηρότερόν ἐστι καὶ λύπῃ ὑπερβάλλον αἴσχιον ἂν εἴη ἢ κακῷ ἢ ἀμφοτέροις.*

Ἆρ' οὖν ἀλγεινότερόν ἐστι] H. e. *μείζω ἀνίαν καὶ λύπην παρέχεται.*

Οὐκ ἔμοιγε — ἀπό τούτων γε] Non mihi sic videtur ex his quidem, quae disputata sunt. Lucian. Hermotim. §. 47. p. 788: *ἔοικεν ἀπό γε τούτων*, quem locum iuxta cum aliis comparavit Heindorf. Addimus Phaedr. p. 230. B: *ἀπὸ τῶν κορῶν τε καὶ ἀγαλμάτων ἔοικεν εἶναι ἱερόν.* Lysid. p. 204. D., ubi est *ἀπὸ τούτου γιγνώσκεσθαι.* De proximis conf. Cratyl. p. 395. B: *ἡ ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς τοῦ λίθου ταντολεία θαυμαστὴ ὡς σύμφωνος τῷ ὀνόματι.* Colligit autem ex eo, quod animi pravitas non plus doloris habeat quam alia mala, immensum esse atque prorsus singulare damnum ac detrimentum, quod ea afferat, quandoquidem hoc uno efficiatur, ut omnium malorum longe turpissimum habenda videatur. — *ὑπερβάλλουσα τἆλλα*, intell. cetera mala, quorum antea mentio facta est. Ad vv. *ἐπειδὴ οὐκ ἀλγηδόνι γε* e superioribus intelligas *ὑπερβάλλει.*

κῆς. δίκης. ΠΩΛ. Πολὺ διαφέρει, ὦ Σώκρατες, ἡ δίκη. ΣΩ. Οὐκοῦν αὖ ἤτοι ἡδονὴν πλείστην ποιεῖ ἢ ὠφέλειαν ἢ ἀμφότερα, εἴπερ κάλλιστόν ἐστι; ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Ἆρ' οὖν τὸ ἰατρεύεσθαι ἡδύ ἐστι, καὶ χαίρουσιν οἱ ἰατρευόμενοι; ΠΩΛ. Οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ. ΣΩ. Ἀλλ'
C ὠφέλιμόν γε. ἦ γάρ; ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Μεγάλου γὰρ κακοῦ ἀπαλλάττεται. ὥστε λυσιτελεῖ ὑπομεῖναι τὴν ἀλγηδόνα καὶ ὑγιεῖ εἶναι. ΠΩΛ. Πῶς γὰρ οὔ; ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὕτως ἂν περὶ σῶμα εὐδαιμονέστατος ἄνθρωπος εἴη, ἰατρευόμενος, ἢ μηδὲ κάμνων ἀρχήν; ΠΩΛ. Δῆλον, ὅτι μηδὲ κάμνων. ΣΩ. Οὐ γὰρ τοῦτ' ἦν εὐδαιμονία, ὡς ἔοικε, κακοῦ ἀπαλλαγή, ἀλλὰ τὴν ἀρχὴν μηδὲ κτῆσις. ΠΩΛ. Ἔστι ταῦτα. ΣΩ. Τί δέ; ἀθλιώτερος πότερος
D δυοῖν ἐχόντοιν κακὸν εἴτ' ἐν σώματι εἴτ' ἐν ψυχῇ; ὁ ἰατρευόμενος καὶ ἀπαλλαττόμενος τοῦ κακοῦ, ἢ ὁ μὴ ἰατρευόμενος, ἔχων δέ; ΠΩΛ. Φαίνεταί μοι ὁ μὴ ἰατρευόμενος. ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ δίκην διδόναι μεγίστου κακοῦ ἀπαλλαγὴ ἦν, πονηρίας; ΠΩΛ. Ἦν γάρ. ΣΩ. Σωφρο-

C. *καὶ ὑγιεῖ εἶναι*] Sic Par. I. Ceteri libri *ὑγιῆ*, quod ex itacismo ortum. Flor. d. *ὑγιᾶ*.

ἰατρευόμενος, ἢ μηδὲ κ. — ὅτι μηδὲ κ.] V. *ὁ ἰατρ. ἢ ὁ μηδὲ κ. — ὅτι ὁ μηδέ.* Articulum ter omittunt Clark. Vat. Coisl. Vind. 1. 6. Par. BCEFIW. Flor. a. b. c. m. Bodl. Pro *οὕτως* Heindorf. malebat *οὗτος*, ut est in Meerm. Vind. 2. Ven. ΞΣ. Par. V. Sed praestat vulgatum.

κάμνων ἀρχήν] *τὴν ἀρχήν* Ven. Ξ. Vind. 2. 7. Par. V. Meerm. Bodl. Utrumque usitatum; v. Lennep. ad Phalar. p. 82.

Cap. XXXIV. P. 478. C. *Μεγάλου γὰρ κακοῦ ἀπαλλάττεται*] Ex plurali *οἱ ἰατρευόμενοι* intelligitur nunc *ὁ ἰατρευόμενος*. Frequentem hunc a plurali ad singularem transitum plurimis exemplis illustravit Heindorf. ad h. l. et ad Protagor. p. 319. D. Conf. ad Phaedon. p. 62. D. Legg. VI. p. 767. A. et Matth. Gr. ampl. §. 293. p. 587. Deinde participia *ἰατρευόμενος, ἢ μηδὲ κάμνων* addita sunt voculae *οὕτως* interpretationis caussa. Phaedon. p. 59. A: *σχεδόν τι οὕτω διεκείμεθα, ὁτὲ μὲν γελῶντες, ἐνίοτε δὲ δακρύοντες*, ubi v. annot. Loquendi usum quum non percepissent grammatici, factum est, ut *ὁ* ante *ἰατρευόμενος* et *μηδὲ κάμνων* interponeretur.

Οὐ γὰρ τοῦτ' ἦν εὐδ. — κακοῦ ἀπ.] De Republ. III. p. 407. A: *πότερον μελετητέον τοῦτο τῷ πλουσίῳ —, ἢ νοσοτροφία.* vid. Matth. §. 468. C.

D. *ἰατρικὴ γίγνεται πονηρίας ἡ δίκη*] Hoc dictum multorum imitatione celebratum

νίζει γάρ που καὶ δικαιοτέρους ποιεῖ καὶ ἰατρικὴ γίγνεται πονηρίας ἡ δίκη. ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Εὐδαιμονέστατος μὲν ἄρα ὁ μὴ ἔχων κακίαν ἐν ψυχῇ, ἐπειδὴ τοῦτο μέγι- E
στον τῶν κακῶν ἐφάνη. ΠΩΛ. Δῆλον δή. ΣΩ. Δεύτερος δὲ δήπου ὁ ἀπαλλαττόμενος. ΠΩΛ. Ἔοικεν. ΣΩ. Οὗτος δ' ἦν ὁ νουθετούμενός τε καὶ ἐπιπληττόμενος καὶ δίκην διδούς. ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Κάκιστα ἄρα ζῇ ὁ ἔχων ἀδικίαν καὶ μὴ ἀπαλλαττόμενος. ΠΩΛ. Φαίνεται. ΣΩ. Οὐκοῦν οὗτος τυγχάνει ὤν, ὃς ἂν τὰ μέγιστα ἀδικῶν καὶ χρώμενος μεγίστῃ ἀδικίᾳ διαπράξηται, ὥστε μήτε νουθετεῖσθαι μήτε κολάζεσθαι μήτε δίκην διδόναι, 479
ὥσπερ σὺ φῂς Ἀρχέλαον παρεσκευάσθαι καὶ τοὺς ἄλλους τυράννους καὶ ῥήτορας καὶ δυνάστας; ΠΩΛ. Ἔοικε.

Cap. XXXV. ΣΩ. Σχεδὸν γάρ που οὗτοι, ὦ ἄριστε, τὸ αὐτὸ διαπεπραγμένοι εἰσί, ὥσπερ ἂν εἴ τις τοῖς μεγίστοις νοσήμασι συνισχόμενος διαπράξαιτο μὴ διδόναι δίκην τῶν περὶ τὸ σῶμα ἁμαρτημάτων τοῖς ἰατροῖς, μηδὲ ἰατρεύεσθαι, φοβούμενος, ωσπερανεὶ παῖς.

E. *κακίαν ἐν ψυχῇ*] V. *ἐν τῇ ψυχῇ.* Articulum plurimi cum Clark. Vat. Coisl. Ven. Ξ Σ. omittunt. conf. p. 477. E.

Δεύτερος δὲ δήπου ὁ ἀπ.] Male om. *δὲ* Clark. Vat. Coisl. Ven. Σ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. BCEFIW. Flor. a. b. c. d. f. o. s. Aug. Bodl. Meerm. Quippe *δέ* absorptum est proxima syllaba. Recte igitur vulg. *Δεύτερος δὲ δήπου.*

ζῇ ὁ ἔχων ἀδικίαν καὶ μὴ ἀπ.] Dobraeus Advers. I. p. 153. corrigendum censet *ὁ ἔχων κακίαν,* quoniam alioquin Socrates *προαρπάζει τὸν λόγον.* Codd. tuentur vulgatam.

P. 479. *νοσήμασι συνισχόμενος*] *συνεχόμενος* Ven. Ξ Σ. Vind. 2. 7. Par. EFV. Flor. f. s. Meerm.

esse ostendit Wyttenbach. ad Plutarch. de Sera Num. Vind. p. 23.

E. *διαπράξηται, ὥστε μήτε νουθετεῖσθαι*] Mox omisso *ὥστε* dicitur *διαπράξαιτο μὴ διδόναι δίκην,* ut Polit. II. p. 360. A. Vocem *ὥστε* saepius addi, ubi poterat abesse, docuerunt Valcken. ad Eurip. Hippolyt. v. 1327. Heindorf. ad Phaedr. p. 269. D. Schaefer. ad Sophocl. Oed. Col. v. 1350. In proximis *μήτε δίκην διδόναι* ita additur, ut commune genus poenae significetur, quemadmodum alibi *καί* in postremo membro enumerationum poni solet, nisi forte refingendum est: *μηδὲ δίκην διδόναι:* quo facto hoc seorsum ut fortius quiddam subiungitur: *und auch nicht Strafe leiden.* conf. Matthiae. Gr. §. 609.

Cap. XXXV. P. 479. *τὸ αὐτὸ δ. — ὥσπερ ἂν εἴ τις*] Hanc verborum iuncturam illustrabunt quae notavimus ad Phaedon. p. 86. A. — *ὡσπερανεὶ παῖς.* v. ad Apolog. Socrat. p. 17. D.

B τὸ καίεσθαι καὶ τὸ τέμνεσθαι, ὅτι ἀλγεινόν. ἢ οὐ δοκεῖ καὶ σοὶ οὕτως; ΠΩΛ. Ἔμοιγε. ΣΩ. Ἀγνοῶν γε, ὡς ἔοικεν, οἷόν ἐστιν ἡ ὑγίεια καὶ ἀρετὴ σώματος. κινδυνεύουσι γὰρ ἐκ τῶν νῦν ἡμῖν ὡμολογημένων τοιοῦτόν τι ποιεῖν καὶ οἱ τὴν δίκην φεύγοντες, ὦ Πῶλε, τὸ ἀλγεινὸν αὐτοῦ καθορᾶν, πρὸς δὲ τὸ ὠφέλιμον τυφλῶς ἔχειν καὶ ἀγνοεῖν, ὅσῳ ἀθλιώτερόν ἐστι μὴ ὑγιοῦς σώματος μὴ ὑγιεῖ ψυχῇ συνοικεῖν, ἀλλὰ σαθρᾷ καὶ ἀδίκῳ
C καὶ ἀνοσίῳ. ὅθεν καὶ πᾶν ποιοῦσιν, ὥστε δίκην μὴ διδόναι, μηδ' ἀπαλλάττεσθαι τοῦ μεγίστου κακοῦ, καὶ χρήματα παρασκευαζόμενοι καὶ φίλους καὶ ὅπως ἂν ὦσιν ὡς πιθανώτατοι λέγειν. εἰ δὲ ἡμεῖς ἀληθῆ ὡμολογήκαμεν, ὦ Πῶλε, ἆρ' αἰσθάνει τὰ συμβαίνοντα ἐκ τοῦ λόγου; ἢ βούλει συλλογισώμεθα αὐτά; ΠΩΛ. Εἰ μή σοί γε ἄλλως δοκεῖ. ΣΩ. Ἆρ' οὖν συμβαίνει μέγιστον κακὸν ἡ ἀδικία
D καὶ τὸ ἀδικεῖν; ΠΩΛ. Φαίνεταί γε. ΣΩ. Καὶ μὴν ἀπαλλαγή γε ἐφάνη τούτου τοῦ κακοῦ τὸ δίκην διδόναι;

C. *Εἰ μή σοί γε*] *μὴ* om. Vat. Coisl. Ven. Ξ. Vind. 1. 6. Par. BCFIW. Flor. b. c. d. m. o. x. male.

D. *Ἆρ' οὖν περὶ τ.*] Vulgo *Ἆρ' οὖν οὐ π.* Sed *οὐ* om. Clark. Vat. Par. BCEFVW. Vind. 1. 6. Flor. a. b. f. o. s. et pr. Coisl. conf. c. 43. *ἆρ' οὖν οἱ πολλοὶ νομίζουσιν οὕτως;* ubi re-

B. *τὸ ἀλγεινὸν αὐτοῦ καθορᾶν κ. τ. λ.*] Continent haec explicationem verborum *τοιοῦτόν τι ποιεῖν* ideoque sine copula addita sunt. v. ad Apolog. Socr. p. 25. B. — *οἱ τὴν δίκην φεύγοντες*, qui poenam effugere student.

C. *πᾶν ποιοῦσιν, ὥστε δ. μὴ δ.*] omnia moliuntur, omnia tentant, ut neque poenas dent, neque etc. Euthyphr. p. 8. C. Apolog. Socr. p. 38. E. Similiter dixit Herodot. V, 96: *πᾶν χρῆμα ἐκίνεε.* Eadem structura Phaed. p. 114. C: *χρὴ — πᾶν ποιεῖν, ὥστε ἀρετῆς καὶ φρονήσεως ἐν τῷ βίῳ μετασχεῖν.*

καὶ ὅπως ἂν ὦσιν ὡς πιθ.] Constructio ad sententiam conformata est. Nam pergere debebat *καὶ πιθανότητα ὡς μεγίστην.* Mox *τὰ συμβαίνοντα ἐκ τοῦ λόγου* intelliguntur ea, quae consequuntur e disputatione instituta. v. ad Phaedon. p. 80. A.

συμβαίνει μέγιστον κακὸν ἡ ἀδικία] Quadruplex est verbi *συμβαίνειν* constructio: aut enim construitur cum solo nominativo subiecti et praedicati, ut h. l. et Rep. I. p. 329. D. Alcibiad. I. p. 130. C., aut additum habet participium *ὤν, οὖσα, ὄν,* ut Euthydem. p. 281. E., aut adsciscit infinitivum eumque pro varia verborum collocatione vel cum nominativo vel cum accusativo iunctum. De postrema ratione diximus ad Phileb. p. 176.

D. *μεγέθει τὸ ἀδικεῖν*] Adversatur hoc universae So-

ΠΩΛ. Κινδυνεύει. ΣΩ. Τὸ δέ γε μὴ διδόναι ἐμμονὴ τοῦ κακοῦ; ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Δεύτερον ἄρα ἐστὶ τῶν κακῶν μεγέθει τὸ ἀδικεῖν· τὸ δὲ ἀδικοῦντα μὴ διδόναι δίκην πάντων μέγιστόν τε καὶ πρῶτον κακῶν πέφυκεν. ΠΩΛ. Ἔοικεν. ΣΩ. Ἆρ᾽ οὖν περὶ τούτου, ὦ φίλε, ἠμφεσβητήσαμεν, σὺ μὲν τὸν Ἀρχέλαον εὐδαιμονίζων τὸν τὰ μέγιστα ἀδικοῦντα δίκην οὐδεμίαν διδόντα, ἐγὼ δὲ τοὐναντίον οἰόμενος, εἴτ᾽ Ἀρχέλαος εἴτ᾽ ἄλλος ἀνθρώ- E
πων ὁστισοῦν μὴ δίδωσι δίκην ἀδικῶν, τούτῳ προσήκειν ἀθλίῳ εἶναι διαφερόντως τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ ἀεὶ τὸν ἀδικοῦντα τοῦ ἀδικουμένου ἀθλιώτερον εἶναι καὶ τὸν μὴ διδόντα δίκην τοῦ διδόντος; οὐ ταῦτ᾽ ἦν τὰ ὑπ᾽ ἐμοῦ λεγόμενα; ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Οὐκοῦν ἀποδέδεικται, ὅτι ἀληθῆ ἐλέγετο; ΠΩΛ. Φαίνεται.

Cap. XXXVI. ΣΩ. Εἶεν. εἰ οὖν δὴ ταῦτα ἀληθῆ, 480
ὦ Πῶλε, τίς ἡ μεγάλη χρεία ἐστὶ τῆς ῥητορικῆς; δεῖ μὲν γὰρ δὴ ἐκ τῶν νῦν ὡμολογημένων αὐτὸν ἑαυτὸν

spondetur: ἀλλ᾽ οἵ γε πολλοὶ νομίζουσιν οὕτως. Dein ἠμφεσβητήσαμεν Clark. Vatt. alii. Vulgo scribebatur ἠμφισβητήσαμεν.
ἀδικοῦντα δίκην οὐδεμίαν] Sic Clark. Vat. Coisl. Vind. 6. Par. BCEFIW. Flor. b. c. d. f. m. o. s. x. Vulgo post ἀδικοῦντα inserebatur καί.

cratis argumentationi, qui nihil aliud efficere voluit, quam ut intelligatur eum, qui iniuste faciens poenas luat, meliore uti fortuna illo, qui impune iniuste agat. Itaque istud τὸ ἀδικεῖν desiderio non satisfacit. Nimirum addi debebat utique δίκην διδόντα, quod videtur intercidisse, nisi forte malueris cum R. B. Hirschigio in Exploratione argumentationum Socratic. Gorg. et Phileb. Plat. Traiect. ad Rhen. 1859. 8. p. 15. refingere: τὸ ἀδικοῦντα διδόναι δίκην. Utut est, illud quidem vir doctissimus primus acute perspexit, vulgatam librorum lectionem mancam esse neque argumentationi Socraticae apte convenientem.

τὸν τὰ μέγιστα ἀδικοῦντα δίκην οὐδεμίαν διδόντα] qui, etsi maximam fecerit iniuriam, tamen nullas dederit poenas. Vulgo ante δίκην illatum erat καί, quod non dubitavimus auctoritate codicum delere.

E. διαφερόντως τῶν ἄλλων ἀνθρώπων] prae ceteris hominibus. vid. Crit. p. 52. B. Phaed. p. 64. E.

Cap. XXXVI. P. 480. εἰ οὖν δὴ ταῦτα ἀλ.] Colligit Socrates ex iis, quae disputata sunt, artem oratoriam esse inutilem adeoque noxiam, quippe quae maxime adhiberi soleat ad defendenda aut excusanda mala facinora. Itaque homines ait, si saperent, sese, ut medico in morbis corporis, ita iudici in morbis animi curandos et castigandos esse udituros.

μάλιστα φυλάττειν, ὅπως μὴ ἀδικήσῃ, ὡς ἱκανὸν κακὸν ἕξοντα. οὐ γάρ; ΠΩΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Ἐὰν δέ γε ἀδικήσῃ ἢ αὐτὸς ἢ ἄλλος τις ὧν ἂν κήδηται. αὐτὸν ἑκόντα ἰέναι ἐκεῖσε, ὅπου ὡς τάχιστα δώσει δίκην, παρὰ τὸν δικαστήν, ὥςπερ παρὰ τὸν ἰατρόν, σπεύδοντα, ὅπως
B *μὴ ἐγχρονισθὲν τὸ νόσημα τῆς ἀδικίας ὕπουλον τὴν ψυχὴν ποιήσῃ καὶ ἀνίατον· ἢ πῶς λέγομεν, ὦ Πῶλε, εἴπερ τὰ πρότερον μένει ἡμῖν ὁμολογήματα; οὐκ ἀνάγκη*
C *ταῦτα ἐκείνοις οὕτω μὲν συμφωνεῖν, ἄλλως δὲ μή; ΠΩΛ. Τί γὰρ δὴ φῶμεν, ὦ Σώκρατες; ΣΩ. Ἐπὶ μὲν*

P. 480. *ὅπως μὴ ἀδικήσῃ*] *ἀδικήσει* solus Vind. 6., quod recepit Bekker. Videtur illud ob sequens *ὡς ἱκανὸν κακὸν ἕξοντα* esse invectum, quod tamen eiusmodi est, ut etiam aoristo locus sit.

B. *τὴν ψυχὴν ποιήσῃ*] Ven. Ξ. *ποιήσει*, probante Bekkero. At aoristo opus, quum praecedat *ἐὰν δὲ ἀδικήσῃ*: quamobrem de singulo quodam iniusto facinore vel potius de singulis facinoribus, quae iniuste committantur, cogitandum est. v. ad p. 510. A.

ἢ πῶς λέγομεν] Clark. Vat. Par. V. Bodl. *λέγωμεν*, probante

ὅπως μὴ ἀδικήσῃ] Qui aoristum ex praecepto Dawesii mutavit in *ἀδικήσει*, Heindorfius, is postea ipse illum defendit ad Protagor. p. 476. Nec dubium est, quin hoc in genere nihil invitis codicibus loco movendum sit, praesertim quum nec in hac verborum constructione aoristi atque futuri discrimen temere negligatur. v. Matthiae. Gr. ampl. p. 988 seq. ed. rec. et ad Eurip. Phoeniss. v. 1319. Et hoc quidem loco quum de iniuste faciendo, h. e. de singulis actionibus iniustis, cogitandum sit, recte se habet aoristus, qui significat: ne iniuste faciat in hac vel illa re. conf. p. 510. A. Ceterum ad *ἀδικήσῃ* intelligendum est subiectum indefinitum, cuius significatio continetur verbis proxime praecedentibus. — *ὡς ἱκ. κακὸν ἕξοντα*, quum habiturus sit sat multum mali, si iniuste agat.

ὥςπερ παρὰ τὸν ἰατρόν] Respiciuntur illa p. 478. A. Pro *ὥςπερ* fuit qui *ὡς* coniiceret, sine caussa.

B. *ἢ πῶς λέγομεν, ὦ Πῶλε, εἴπερ* —] an quomodo censemus, Pole, siquidem rata manent ea, de quibus antea inter nos convenit? De indicativo in hac interrogatione adhibito v. De Republ. II. p. 377. E. VII. p. 530. D. V. p. 461. E. Phaed. p. 75. B. Legg. I. p. 649. A. Cratyl. p. 425. C. al. Videlicet *πῶς λέγωμεν* est deliberantis, quid dicendum sit, *πῶς λέγομεν* autem quaerentis, quid dicatur et statuatur. — *οὕτω μέν*, si statuimus animum iustitia corrigendum esse.

Τί γὰρ δὴ φῶμεν;] H. e. *τί γὰρ ἄλλο φῶμεν;* v. ad Criton. p. 50. C.

εἰ μὴ εἴ τις ὑπ.] De hoc *εἰ μὴ εἰ*, nisi si, v. Matth. §. 617. f. De Republ. IX. p. 581. D: *οὐδενὸς ἀξίαν φήσει εἶναι, εἰ μὴ εἴ τις αὐτῶν ἀργύριον ποιεῖ.* Sympos. p. 205. E: *οὐ γὰρ τὸ ἑαυτῶν, οἶμαι, ἕκαστοι ἀσπάζον-*

ἄρα τὸ ἀπολογεῖσθαι ὑπὲρ τῆς ἀδικίας τῆς αὐτοῦ ἢ γονέων ἢ ἑταίρων ἢ παίδων ἢ πατρίδος ἀδικούσης οὐ χρήσιμος οὐδὲν ἡ ῥητορικὴ ἡμῖν, ὦ Πῶλε, εἰ μὴ εἴ τις ὑπολάβοι ἐπὶ τοὐναντίον κατηγορεῖν δεῖν μάλιστα μὲν C ἑαυτοῦ, ἔπειτα δὲ καὶ τῶν οἰκείων καὶ τῶν ἄλλων ὃς ἂν ἀεὶ τῶν φίλων τυγχάνῃ ἀδικῶν, καὶ μὴ ἀποκρύπτεσθαι, ἀλλ' εἰς τὸ φανερὸν ἄγειν τὸ ἀδίκημα, ἵνα δῷ δίκην καὶ ὑγιὴς γένηται, ἀναγκάζειν τε καὶ αὑτὸν καὶ τοὺς ἄλλους μὴ ἀποδειλιᾶν, ἀλλὰ παρέχειν μύσαντα καὶ ἀνδρείως, ὥςπερ τέμνειν καὶ κάειν ἰατρῷ, τὸ ἀγαθὸν

Bekkero; vid. explic. Vulgo post ὦ Πῶλε interrogandi nota erat, ὑποστιγμῇ post ὁμολογήματα illata. Mutavimus cum Heindorfio.

C. ἀναγκάζειν τε καὶ αὑτὸν] Sic Ven. Ξ Σ. Vind. 2. Flor. x. d. Bodl. Aug. Meerm. cum edit. Bas. 2. Vulgo pro τε scribebatur δέ.

μύσαντα καὶ ἀνδρείως] Flor. x. μύσαντα εὖ καὶ ἀνδρείως. non opus.

ται, εἰ μὴ εἴ τις τὸ μὲν ἀγαθὸν οἰκεῖον καλεῖ. Ibid. p. 221. D. ex optimis libris dedimus εἰ μὴ ἄρα εἰ. Lachet. p. 196. A. Thucyd. I, 17: οὐδὲν ἔργον ἀξιόλογον, εἰ μὴ εἴ τι πρὸς περιοίκους. — ἐπὶ τοὐναντίον adverbialiter positum est pro τοὐναντίον propter antegressum Ἐπὶ μὲν ἄρα τὸ ἀπολογεῖσθαι. Sic dicitur ἐπὶ ἔλαττον, ἐπὶ πλέον, ἐπὶ τὸ πολύ, ἐπὶ τὸ βέλτιον, al. v. Matthiae. Gr. §. 586. extr. Bernhardy. Synt. p. 252.

C. ὃς ἂν ἀεὶ τῶν φίλων τυγχάνῃ] Non improbat Heindorfius lectionem codd. Meerm., Bodl., Flor. m. τυγχάνοι eamque a suspensa oratione dicit habere excusationem. Ac sane optativus cum ἄν iunctus locum habet in obliqua oratione, ubi is permutatur cum coniunctivo rectae orationis, qui ἄν sibi adiunctum habet. De quo genere loquendi v. quae exposuit G. Hermannus De particula ἄν p. 147 seqq. Exempla quaedam rei suppeditant etiam Bornemann. ad Xenoph. Anab. p. 136. et Krueger. ad libr. I, 5, 9. Verumtamen hoc quidem loco unice tenendus coniunctivus est. Nam primum quidem eum tuentur ceteri codd. omnes communi consensione; deinde optativus si verus esset, deinceps etiam optativo opus foret in verbis ἵνα δῷ δίκην κτλ. Itaque sic est existimandum. Utitur Socrates coniunctivo propterea, quod relicta oratione obliqua transit iam ad rectae orationis constructionem, perinde ac si praecederet κατηγορεῖν δεῖ. In qua ratione nihil est quod quem offendat, quandoquidem Graeci in temperandis miscendisque rectae et obliquae orationis generibus mira usi sunt libertate, conf. Politic. p. 268. C.

ἀλλὰ παρέχειν μύσαντα] Conf. ad p. 475. E. Pro μύσαντα Th. Bergkius in libro *Zeitschrift für Alterthumswissenschaft v. Zimmermann* a. 1835. n. 114. p. 916. coniiciebat legendum esse μὴ μύσαντα, quoniam viri fortis sit oculis non occlusis

καὶ καλὸν διώκοντα, μὴ ὑπολογιζόμενον τὸ ἀλγεινόν,
D ἐὰν μέν γε πληγῶν ἄξια ἠδικηκὼς ᾖ, τύπτειν παρέχοντα, ἐὰν δὲ δεσμοῦ, δεῖν, ἐὰν δὲ ζημίας, ἀποτίνοντα, ἐὰν δὲ φυγῆς, φεύγοντα, ἐὰν δὲ θανάτου, ἀποθνήσκοντα, αὐτὸν πρῶτον ὄντα κατήγορον καὶ αὑτοῦ καὶ τῶν ἄλλων οἰκείων καὶ ἐπὶ τοῦτο χρώμενον τῇ ῥητορικῇ, ὅπως ἂν καταδήλων τῶν ἀδικημάτων γιγνομένων ἀπαλλάττωνται τοῦ μεγίστου κακοῦ, ἀδικίας. φῶμεν οὕτως, ἢ μὴ φῶμεν,
E ὦ Πῶλε; ΠΩΛ. Ἄτοπα μέν, ὦ Σώκρατες, ἔμοιγε δοκεῖ, τοῖς μέντοι ἔμπροσθεν ἴσως σοι ὁμολογεῖται. ΣΩ. Οὐκοῦν ἢ κἀκεῖνα λυτέον, ἢ τάδε ἀνάγκη συμβαίνειν; ΠΩΛ. Ναί, τοῦτό γε οὕτως ἔχει. ΣΩ. Τοὐναντίον δέ

D. *ὄντα κατήγορον*] V. inverso ordine *κατήγορον ὄντα*, ut est in Par. E.

καὶ ἐπὶ τοῦτο χρώμενον] V. *καὶ μὴ φειδόμενον, ἀλλ' ἐπὶ τ.* Verba *μὴ φειδόμενον ἀλλ'* om. Clark. Vat. Vind. 1. 6. Par. BCEFIVW. Flor. a. b. c. d. f. m. o. s. Bodl. et pr. Coisl., quorum auctoritas certe reverenda fuit. Et redolent ista utique glossema. Pro vulg. *ἐπὶ τούτῳ* Clark. Par. BCI. Flor. b. et edit. Bas. 2. *ἐπὶ τοῦτο.* Accusativus est etiam infra p. 508. B. et alibi.

καταδήλων τῶν ἀδικημάτων γιγν.] V. alio ordine *γιγνομένων τῶν ἀδ.*, invitis codd. plerisque omnibus.

E. *τοῖς μέντοι ἔμπροσθεν*] V. *πρόσθεν,* quod cum paucis aliis Par. E. habet. Dein pro *σοι ὁμολογεῖται* Par. V. *συνομολογεῖται.* Heindorfius *σοι* deleri iussit.

μὴ αὐτὸς ἀδικῆται] V. *μὴ ἀδικῆται αὐτός,* quod rursus cum Flor. f. s. tenet Par. E.

dolores tolerare. At depinxit Plato nobis non sapientem aliquem, qui more Stoicorum ista mala perferat, sed virum constantem, qui clausis oculis, h. e. quid de se fiat, utcunque negligens, vel summos dolores subeat patienter. Hinc recte dicitur *μύσαντα καὶ ἀνδρείως*, quod utrumque ad *παρέχειν* pertinet: patienter et fortiter.

D. *καὶ τῶν ἄλλων οἰκείων*] Vid. ad p. 473. C., ubi legebantur haec: *ὑπὸ τῶν πολιτῶν καὶ τῶν ἄλλων ξένων.*

E. *ἴσως σοι ὁμολογεῖται*] *σοι* dicit, quia ut ita statuatur e ratione Socratis esse videtur.

ἢ κἀκεῖνα λυτ.] nonne igitur aut illa quoque argumenta tollenda sunt atque dissolvenda, aut haec inde consequi necesse est? Similiter infra dixit *λύειν λόγους.* Protagor. p. 332. E: *πότερον οὖν, ὦ Πρωταγόρα, λύσωμεν τῶν λόγων.* — *κἀκεῖνα,* sc. si etiam illa pro falsis habeamus. Nam ita *καί* in his explicandum.

Τοὐναντίον δέ γε αὖ μεταβαλόντα —] Liberius conformata periodus est. Nam quae primum enuntiantur: *εἰ ἄρα δεῖ τινα κακῶς π. κ. τ. λ.*, ea propter verba interposita paullo aliter deinde repetuntur sic: *ἐὰν δὲ ἄλλον ἀδικῇ ὁ ἐχθρὸς κ. τ. λ.*,

γε αὖ μεταβαλόντα εἰ ἄρα δεῖ τινα κακῶς ποιεῖν, εἴτ'
ἐχθρὸν εἴτε ὁντινοῦν, ἐὰν μόνον μὴ αὐτὸς ἀδικῆται ὑπὸ
τοῦ ἐχθροῦ· τοῦτο μὲν γὰρ εὐλαβητέον· ἐὰν δὲ ἄλλον
ἀδικῇ ὁ ἐχθρός, παντὶ τρόπῳ παρασκευαστέον καὶ πράτ-
τοντα καὶ λέγοντα, ὅπως μὴ δῷ δίκην, μηδὲ ἔλθῃ παρὰ 481
τὸν δικαστήν· ἐὰν δὲ ἔλθῃ, μηχανητέον, ὅπως ἂν δια-
φύγῃ καὶ μὴ δῷ δίκην ὁ ἐχθρός, ἀλλ' ἐάν τε χρυσίον
ἡρπακὼς ᾖ πολύ, μὴ ἀποδιδῷ τοῦτο, ἀλλ' ἔχων ἀναλί-
σκηται καὶ εἰς ἑαυτὸν καὶ εἰς τοὺς ἑαυτοῦ ἀδίκως καὶ
ἀθέως, ἐάν τε θανάτου ἄξια ἠδικηκὼς ᾖ, ὅπως μὴ ἀπο-
θανεῖται, μάλιστα μὲν μηδέποτε, ἀλλ' ἀθάνατος ἔσται
πονηρὸς ὤν, εἰ δὲ μή, ὅπως ὡς πλεῖστον χρόνον βιώσεται B

P. 481. *ὅπως μὴ δῷ δίκην*] V. *διδῷ*. Aoristum servarunt Clark. Vat. Ven. Ξ Σ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. B C F I W. Flor. a. b. c. d. m. o. x. Bodl. Aug. Meerm.

ὅπως ἂν διαφύγῃ καὶ μὴ δῷ δ.] V. *δῴη*. Recte Vind. 6. Flor. x. *δῷ δ.* In Flor. d. est *διδῷ δίκην*. conf. annot. Mox *ᾖ* post *ἡρπακὼς* om. Clark. Vat. Vind. 1. 6. Par. B C F I W. Flor. a. b. c. m. o. x. et pr. E. Quod si verum est, ex proximo membro *ᾖ* intelligendum erit. Sed vereor, ne propter repetitionem hic eiectum sit a grammaticis saepe male curiosis.

ἀδίκως καὶ ἀθέως] *ἀθέσμως* Ven. Ξ Σ. Vind. 2. 6. Par. V. Aug. Meerm.

ἐάν τε θανάτου ἄξια] *ἐάν τε αὖ θ.* Ven. Σ. Vind. 2. 7. Flor. d. x. Aug. Meerm. et edit. Bas. 2. Dein vulg. *ἀποθανῆται* ex Clark. Vat. Ven. Ξ Σ. Vind. 2. 6. 7. Par. B C F I V W. Flor. a. b. c. d. m. o. x. Aug. Bodl. Meerm. correctum.

ita ut apodosis postremis accommodata sit. De *ἐάν* post *εἰ* illato v. ann. ad Legg. IX. p. 872. E. Phaedon. p. 93. B. Notanda vero praeterea est ubertas orationis, qua graviter indicatur contraria rei ratio. Nam primo dicit *τοὐναντίον*, contra, deinde *αὖ*, ex altera parte, denique addit *μεταβαλόντα*, mutata ratione, vicissim. Ita enim *μεταβαλών* saepenumero usurpatur apud Platonem: Phileb. p. 51. A: *ἐγὼ δὴ πειράσομαι μεταβαλὼν σημαίνειν ὑμῖν αὐτάς.* Ibid. p. 21. D: *τὸν δὲ τοῦ νοῦ μεταβαλόντες αὖ βίον ἴδωμεν.* Plura dabunt Markland. ad Maxim. Tyr. p. 677. et Heindorf. ad h. l. — *ἐὰν μόνον μὴ αὐτὸς ἀδικῆται κ. τ. λ.*, dummodo ipse non ab inimico afficiatur iniuria, quoniam scilicet isto pacto necesse fuerit, ut alter in iudicium vocetur et iusta poena afficiatur, quod beneficii loco habendum fuerit.

P. 481. *μάλιστα μὲν μηδέποτε*] Haec ne quem in fraudem inducant, cogitandum est plene dicendum fuisse: *μάλιστα μὲν μηχανητέον, ὅπως μηδέποτε ἀποθανεῖται.* De *μάλιστα μέν, εἰ δὲ μή*, v. Boeckh. in Min. p. 87. Krueger. ad Dionys. p. 27. Hermann. ad Lucian. De histor. conscrib. p. 284.

τοιοῦτος ὤν. ἐπὶ τὰ τοιαῦτα ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Πῶλε, ἡ ῥητορικὴ χρήσιμος εἶναι· ἐπεὶ τῷ γε μὴ μέλλοντι ἀδικεῖν οὐ μεγάλη τίς μοι δοκεῖ ἡ χρεία αὐτῆς εἶναι, εἰ δὴ καὶ ἔστι τις χρεία· ὡς ἔν γε τοῖς πρόσθεν οὐδαμῇ ἐφάνη οὖσα.

Cap. XXXVII. ΚΑΛ. Εἰπέ μοι, ὦ Χαιρεφῶν, σπουδάζει ταῦτα Σωκράτης, ἢ παίζει; ΧΑΙ. Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ὦ Καλλίκλεις, ὑπερφυῶς σπουδάζειν· οὐδὲν μέντοι
C οἷον τὸ αὐτὸν ἐρωτᾶν. ΚΑΛ. Νὴ τοὺς θεοὺς ἀλλ' ἐπιθυμῶ. Εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατες, πότερόν σε φῶμεν

C. *πότερόν σε φῶμεν*] *φῶμεν* teste Olympiodoro in libris quibusdam olim non repertum est.

ἄλλο τι ἢ ἡμῶν ὁ βίος] Bekkerus *ἢ* sine codicum consensione eliminavit.

τοῖς δὲ ἄλλο τι, τὸ αὐτό] Libri mss. omnes *ἄλλο τι ἢ τὸ αὐτό.* Heindorfius post *τὸ αὐτὸ* addendum putabat *ὄν*, sine caussa idonea.

D. *τὸ ἑαυτοῦ πάθημα*] V. *αὑτοῦ.*

ταὐτόν τι πεπονθότες] Vind. 6. *πεπονθότε,* quod olim cum

B. *ἐπεὶ τῷ γε μὴ μέλλ.*] „Locum sic intelligo: Qui non sit iniuriam illaturus, non opus est ei rhetorica, ut eiusdem opera luat supplicio suo iniustitiam." ROUTH.

Cap. XXXVII. *οὐδὲν μέντοι οἷον τὸ αὐτ. ἐρ.*] optimum tamen fuerit ipsum interrogare. v. ad p. 447. C.

C. *Νὴ τοὺς θεοὺς ἀλλ' ἐπιθυμῶ*] Vid. annot. ad p. 463. D.

ἡμῶν ὁ βίος ἀνατετραμμένος ἂν εἴη] Similem verborum constructionem habet Aristoph. Plut. v. 499: *ὡς μὲν γὰρ νῦν ἡμῖν ὁ βίος τοῖς ἀνθρώποις διάκειται:* quem locum comparavit Routhius. Addimus De Rep. IV. p. 442. B: *μὴ — ξύμπαντα τὸν βίον πάντων ἀνατρέψῃ.* Deinde Stephan. coniecit *πράττοιμεν.* Sed quidni indicativo nunc locus sit, quum praecedant haec: *εἰ μὲν γὰρ σπουδάζεις κ. τ. λ.?* — De constructione verborum *τὰ ἐναντία — ἢ ἃ δεῖ* v. ad Phileb. p. 100.

εἰ μή τι ἦν — τὸ αὐτό] Quid velit Socrates, facile patet ex iis, quae deinde hanc illustraturus sententiam adiecit. Cohaerent verba sic: *εἰ μή τι ἦν τοῖς ἀνθρώποις πάθος τὸ αὐτό, τοῖς μὲν ἄλλο τι, τοῖς δὲ ἄλλο τι,* nisi hominibus esset communis aliqua animorum affectio, quamquam eius apud alios alia ratio est. Quippe fieri sane potest, ut, licet alii aliis rebus studeant, tamen communem quendam studiorum suorum sensum habeant. Ut quum Socrates philosophiae, Callicles autem populi rebus studet, uterque certe amore alicuius rei captus est. Itaque sententia est satis perspicua. Neque structura verborum quidquam habet difficultatis. Nam illa: *τοῖς μὲν ἄλλο τι, τοῖς δὲ ἄλλο τι,* principi sententiae interposita sunt, ut ea

νυνὶ σπουδάζοντα, ἢ παίζοντα; εἰ μὲν γὰρ σπουδάζεις
τε καὶ τυγχάνει ταῦτα ἀληθῆ ὄντα, ἃ λέγεις, ἄλλο τι ἢ
ἡμῶν ὁ βίος ἀνατετραμμένος ἂν εἴη τῶν ἀνθρώπων, καὶ
πάντα τὰ ἐναντία πράττομεν. ὡς ἔοικεν, ἢ ἃ δεῖ; ΣΩ.
Ὦ Καλλίκλεις, εἰ μή τι ἦν τοῖς ἀνθρώποις πάθος, τοῖς
μὲν ἄλλο τι, τοῖς δὲ ἄλλο τι, τὸ αὐτό, ἀλλά τις ἡμῶν
ἴδιόν τι ἔπασχε πάθος ἢ οἱ ἄλλοι, οὐκ ἂν ἦν ῥᾴδιον D
ἐνδείξασθαι τῷ ἑτέρῳ τὸ ἑαυτοῦ πάθημα. λέγω δ' ἐν-
νοήσας, ὅτι ἐγώ τε καὶ σὺ νῦν τυγχάνομεν ταὐτόν τι
πεπονθότες. ἐρῶντε δύο ὄντε δυεῖν ἑκάτερος, ἐγὼ μὲν

Bekkero dedi. Nunc pluralem numerum servandum putavimus. v. quae de hoc genere exposuimus ad Euthydem. p. 273. D. Protagor. p. 317. E. Phaedr. p. 254. A. p. 278. B., unde disces dualem numerum non raro sic cum plurali numero consociari. Dein Par. I. Flor. b. *δυεῖν*. v. p. 464. B., ubi nullus codex *δυεῖν*, p. 473. D. al. Libri hoc in genere mire fluctuant. conf. Fischer. ad Theophrast. Char. II, 2. Aeschin. Socr. II, 3. Lennep. ad Phal. p. 42. Lobeck. ad Phrynich. p. 210 seq. Matthiae. Gr. §. 138. 2. Videtur *δυεῖν* apud Platonem non omnino spernendum.

limitibus suis circumscribatur atque accuratius definiatur. — Mox notabis structuram verborum *ἴδιόν τι — ἢ οἱ ἄλλοι*, quae prorsus conformata est *πρὸς τὸ νοούμενον*. Quippe in *ἴδιον* comprehenditur simul notio diversitatis: unde subiicitur *ἤ*, perinde ac si scriptum esset *ἄλλο τι ἔπασχε*.

D. *λέγω δ' ἐννοήσας* κτλ.] Totum hunc locum, qui sequitur, Ficinus videtur aliter scriptum legisse, neque tamen quidquam in eo mutandum putamus. — *καὶ τοῦ Πυριλάμπους*, intell. *υἱοῦ*, quae frequens ratio est. Nam quominus cum Heindorfio *Δήμου* intelligamus, linguae leges prohibent. Ludit autem commemorans *δῆμον* Atheniensem atque *Δῆμον*, Pyrilampis filium. Elegantiam loci partim explicavit Casaubonus ad Athenaeum IX, 12. p. 397. „Demus hic ille est", inquit, „*φιλόκαλος* et comtulus iuvenis, quem ut mollem et formae studiosum comici perstrinxerunt. v. Aristoph. Vespp. v. 97. ibique schol. Ex istis lucem afferes loco Platonis in Gorgia, ubi ait Socrates de se et Callicle ambos se duorum amore teneri, ipsum quidem Alcibiadis et philosophiae, Calliclem vero *δήμου* Atheniensium et *Δήμου* Pyrilampis, id est populi et Demi, qui erat filius Pyrilampis." Comicis propter ipsum *Δήμου* nomen ludendi cavillandique materiam praebuit; v. Ranke Vit. Arist. p. 405. Raspius De Eupol. Demis p. 94. conf. infra p. 513. B. Quamquam Populi prosopopoeia ceterum non fuit inaudita. Statuas Demi Attici memorat Pausanias I, 1, 3. et 3, 4. Eundem Parrhasius in tabula repraesentavit, de quo Plin. N. H. XXXV, 36. Fallitur vero Casaubonus l. c. scribendum putans *καὶ τοῦ τοῦ Πυριλάμπους*. Nam neque articulum eodem casu sic repetitum

Ἀλκιβιάδου τε τοῦ Κλεινίου καὶ φιλοσοφίας, σὺ δὲ τοῦ τε Ἀθηναίων δήμου καὶ τοῦ Πυριλάμπους. αἰσθάνομαι οὖν σου ἑκάστοτε, καίπερ ὄντος δεινοῦ, ὅτι, ὁπόσ' ἂν φῇ σου τὰ παιδικὰ καὶ ὅπως ἂν φῇ ἔχειν, οὐ δυναμένου
E *ἀντιλέγειν, ἀλλ' ἄνω καὶ κάτω μεταβαλλομένου· ἔν τε τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐάν τι σοῦ λέγοντος ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων μὴ φῇ οὕτως ἔχειν, μεταβαλλόμενος λέγεις ἃ ἐκεῖνος βούλεται, καὶ πρὸς τὸν Πυριλάμπους νεανίαν τὸν καλὸν τοῦτον τοιαῦτα ἕτερα πέπονθας. τοῖς γὰρ τῶν παιδικῶν*

σὺ δὲ τοῦ τε Ἀθηr. δ.] Sic Ven. Ξ. Vind. 2. 7. Bodl. Meerm. Aug. et pr. Par. I. Vett. editt. *σύ τε δυοῖν, τοῦ τε Ἀθ. δ.*, in quibus *δυοῖν* perinepte intrusum.

ὁπόσ' ἂν φῇ σου] V. *ὅπως*, quod ex codd. correctum fere omnibus. Astius *ὅ τι ἂν* ex Flor. x. Vulgatum *ἀντιφῇ* ex Clark. Vat. Ven. Ξ. Vind. 2. 7. Flor. s. x. Aug. Bodl. Meerm. aliis emendatum. Unde natum sit vitium, ex scriptura Ven. Ξ. corr. *ἀνφῇ* coniicias.

E. *ἔν τε τῇ ἐκκλησίᾳ*] Vulg. *ἔν τε γὰρ τῇ ἐκκλ.* Voc. *γὰρ* nunc eieci cum Clark. Vat. Coisl. Vind. 6. Par. BCEFIW. Flo-

per loquendi consuetudinem ferri posse arbitramur, quamquam id citeriori quidem graecitati non repugnare docuit Boissonad. ad Anecdot. II. p. 296., ad Planud. Met. p. 73. et ad Eurip. T. III. p. 339. conf. Schaefer. ad Demosth. Appar. IV. p. 151., neque opus est omnino hac geminatione, siquidem non *Δήμου*, sed *υἱοῦ* cogitatione addendum est. Mox articulo item ante Pyrilampis nomen omisso dicitur *τὸν Πυριλάμπους νεανίαν* et infra p. 513. B. *τῷ Πυριλάμπους*. Alia huius generis exempla v. ap. Lambert. Bos. De Ellips. p. 507. ed. Schaefer.

ὅτι — οὐ δυναμένου ἀντιλέγειν] Aut dicendum fuit *ὅτι οὐ δύνασαι — ἀλλὰ μεταβάλλει*, aut *ὅτι* omittendum. Sed utraque orationis forma in unum conflata dixit *ὅτι οὐ δυναμένου*. v. Apolog. Socrat. p. 37. B. De hoc genere loquendi consulas Bornemann. ad Xenoph. Anabas. II, 6, 24. p. 162 seq. Rost. §. 129. not. 1. coll. §. 122. ann. 3. Bernhardy. Synt. p. 471. — *ἄνω καὶ κάτω μεταβάλλεσθαι* passim dicuntur ii, qui prae consilii inopia nesciunt, quo se vertant, qui non habent, quid dicant vel faciant, qui sibi non constant neque certam in agendo sequuntur rationem, ut h. l. Dinarch. p. 13. ed. Reisk.: *διαμείνας ἐπὶ τῆς πολιτείας καὶ οὐκ ἄνω καὶ κάτω μεταβαλλόμενος*.

E. *ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων*] Quod altero loco reposuimus articulum plurimorum librorum auctoritate, ne quis putet legem illam violatam esse, de qua scripsimus ad p. 455. D. Nam *ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων* dicitur, quia opponitur *ἐκεῖνος*, h. e. *Δῆμος ὁ Πυριλάμπους*, estque simul populus tam levis atque inconstans, qualis est Atheniensis. Carpit enim Socrates Calliclis levitatem mobili populi turbae nunquam non blandientis

βουλεύμασί τε καὶ λόγοις οὐχ οἷός τ' εἶ ἐναντιοῦσθαι.
ὥστε, εἴ τίς σου λέγοντος ἑκάστοτε ἃ διὰ τούτους λέγεις
θαυμάζοι, ὡς ἄτοπά ἐστιν, ἴσως εἴποις ἂν αὐτῷ, εἰ
βούλοιο τἀληθῆ λέγειν, ὅτι, εἰ μή τις παύσει τὰ σὰ 482
παιδικὰ τούτων τῶν λόγων, οὐδὲ σὺ παύσει ποτὲ ταῦτα
λέγων. νόμιζε τοίνυν καὶ παρ' ἐμοῦ χρῆναι ἕτερα τοι-
αὐτα ἀκούειν, καὶ μὴ θαύμαζε, ὅτι ἐγὼ ταῦτα λέγω,
ἀλλὰ τὴν φιλοσοφίαν, τὰ ἐμὰ παιδικά, παῦσον ταῦτα
λέγουσαν. λέγει γάρ, ὦ φίλε ἑταῖρε, ἀεὶ ἃ νῦν ἐμοῦ

rentinis excepto d. Videlicet inserviunt haec explicandis verbis praecedentibus.

ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων] Secundum ὁ debemus Coisl. Ven. Ξ Σ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. BCIVW. Flor. a. c. d. m. o. x. Aug. Bodl. Meerm. Carent tamen eodem articulo Clark. et Vat. v. annot.

βουλεύμασί τε] V. *βουλήμασί τε,* ut est in Par. E. et paucis aliis.

P. 482. *ἀεὶ ἃ νῦν ἐμοῦ ἀκ.*] *ἀεὶ* additum ex Coisl. Ven. Σ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. IVW. Flor. a. b. c. o. Bodl. Meerm. al.

et adulantis. Ceterum exempla articuli in his formulis temere neglecti collegit Schaefer. Melett. crit. p. 8. et Fischer. ad Weller. T. I. p. 341.

τοιαῦτα ἕτερα] itidem talia. Mox p. 482. A: *χρῆναι ἕτερα τοιαῦτα ἀκούειν.* Sympos. p. 201. E. Phaedr. p. 58. D., ubi v. annot. — *βουλεύμασί τε καὶ λόγοις.* Quod schol. ad Aristoph. Plut. v. 493. statuit, *βούλευμα* esse consilium privatum et *βούλημα* consilium publicum, hoc discrimen non recte esse constitutum docuit Spanhem. Itaque hoc loco auctoritati codicum parendum iudicavimus.

P. 482. *ταῦτα λέγων*] Dictum hoc est *δεικτικῶς,* neque opus, ut scribatur *ταὐτά,* praesertim quum praecedat *τούτων τῶν λόγων.* — *τὰ ἐμὰ παιδικά.* Synesius p. 22. ed. Turneb. Platonem imitatus item philosophiam vocat *τὰ παιδικὰ* sua. v. quae de usu huius nominis diximus ad Phaedon. p. 68. A. Phaedr. p. 249. A. — *πολὺ ἧττον ἔμπληκτος.* Suidas: *ἔμπληκτοι· κοῦφοι, εὐμετάβλητοι.* Eustath. p. 1886. *ἔμπληκτον* interpretatur *ἄστατον, εὐμετάβολον.* Lysid. p. 214. C: *δοκοῦσι λέγειν — τοὺς κακοὺς — μηδέποτε ὁμοίους μηδ' αὐτοὺς αὐτοῖς εἶναι, ἀλλ' ἐμπλήκτους τε καὶ ἀσταθμήτους,* ubi v. Heindorf. Eurip. Troad. v. 1211: *ταῖς τροπαῖς γὰρ αἱ τύχαι, ἔμπληκτος ὡς ἄνθρωπος, ἄλλοτ' ἄλλοσε πηδῶσι.* Plutarch. Eumen. p. 584. E. T. I: *ἔμπληκτος ὢν καὶ φορᾶς μεστὸς ἀβεβαίου.* Plura dabit Lobeck. ad Sophocl. Aiac. v. 1348. Wyttenbach. ad Plut. Vol. VI. P. II. p. 927. Male igitur Ficinus: minus stolida et pervicax. Neque dignum est mentione, quod scholiasta et Olympiodorus tamquam aliam lectionem commemorant *ἔκβλητος.*

ἀκούεις, καί μοί ἐστι τῶν ἑτέρων παιδικῶν πολὺ ἧττον ἔμπληκτος· ὁ μὲν γὰρ Κλεινίειος οὗτος ἄλλοτε ἄλλων ἐστὶ λόγων, ἡ δὲ φιλοσοφία ἀεὶ τῶν αὐτῶν. λέγει δὲ ἃ
B σὺ νῦν θαυμάζεις, παρῆσθα δὲ καὶ αὐτὸς λεγομένοις. ἢ οὖν ἐκείνην ἐξέλεγξον, ὅπερ ἄρτι ἔλεγον, ὡς οὐ τὸ ἀδικεῖν ἐστι καὶ ἀδικοῦντα δίκην μὴ διδόναι ἁπάντων ἔσχατον κακῶν· ἢ εἰ τοῦτο ἐάσεις ἀνέλεγκτον, μὰ τὸν κύνα, τὸν Αἰγύπτιον θεόν, οὔ σοι ὁμολογήσει Καλλικλῆς, ὦ Καλλίκλεις, ἀλλὰ διαφωνήσει ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ. καίτοι ἔγωγε οἶμαι, ὦ βέλτιστε, καὶ τὴν λύραν μοι κρεῖττον εἶναι ἀναρμοστεῖν τε καὶ διαφωνεῖν, καὶ χορὸν ᾧ χορη-

ἧττον ἔμπληκτος] Clark. Vind. 1. marg. *ἔκπληκτος*, quam lectionem etiam schol. memorat.

φιλοσοφία ἀεὶ τῶν αὐτῶν] Hic *ἀεὶ* om. Clark. Vat. Ven. 6. Par. BCEFIVW. Flor. a. b. c. f. m. o. s. x. et pr. Coisl. Sed *ἀεὶ τῶν αὐτῶν* ad amussim respondet praecedenti *ἄλλοτε ἄλλων*. Quamobrem haec omissio errore nata sit prorsus necesse est.

B. *ἔσχατον κακῶν*] Vat. *κακόν*. Clark. Par. CEFV. Vindobonens. 7. Florentini *κακῶν*. In aliis quibusdam est *τῶν κακῶν*.

τὸν Αἰγύπτιον θεόν] V. *Αἰγυπτίων*. Mutavi ex Olympiodoro suadente Sybrando. Alioquin *τῶν* articulus ante *Αἰγυπτίων* desideratur.

ὁ μὲν γὰρ Κλειν. — ἄλλοτε ἄλλ.] Notatur Alcibiadis levitas et inconstantia, de qua v. Sympos. p. 216. B. C. al. Sensum verborum bene explicat Olympiodorus: *ὁ Ἀλκιβιάδης ἄλλοτε ἄλλοις χαίρει λόγοις, ἡ δὲ φιλοσοφία ἀεὶ τῶν αὐτῶν ἐφίεται λόγων, ἀληθῶν γε ὄντων.* De dictione atque structura vid. Matth. Gr. amplior. p. 622. — *παρῆσθα δὲ καὶ αὐτός*, videlic. *κινουμένων τῶν λόγων τῶν πρὸς Πῶλον*, ut recte Olympiodor. — *ἐξέλεγξον*, h. e. coargue ac doce. v. p. 467. A. 508. A. B.

B. *μὰ τὸν κύνα* —] Vide annot. ad Apol. Socrat. p. 28. Olympiodorus: *Αἰγύπτιον εἶπεν, ἐπειδὴ μάλιστα πάντων οἱ Αἰγύπτιοι τοῖς συμβόλοις ἐκέχρηντο*, unde scripseris *τὸν Αἰγύπτιον*. Idem proxima interpretatur sic: *εἰ ἀνέλεγκτον ἐάσεις τὸν λόγον, ὦ Καλλίκλεις, καὶ μὴ θελήσεις ζητηθῆναι τοὺς λόγους, οὐδέποτέ σοι συμφωνήσει ὁ Καλλικλῆς, ἀντὶ τοῦ, οὐδέποτε σαυτῷ συμφωνήσεις, ἀλλ' ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ διαφωνήσεις τυφλώττων. κάλλιον δέ γε λύρας χορδὰς διαφωνῆσαι καὶ μὴ ποιεῖν ἁρμονίαν, ἤγουν χορὸν διαφωνῆσαι, καὶ μὴ ψυχὴν αὐτὴν ἑαυτῇ μάχεσθαι καὶ διαφωνεῖν· μέγιστον γὰρ τοῦτο κακόν.* De *μᾶλλον* post *κρεῖττον* illato v. infra ad p. 487. B.

Cap. XXXVIII. C. *δοκεῖς νεανιεύεσθαι*] Schol. *νεανιεύεσθαι* interpretatur *μέγα φρονεῖν, κομπάζειν.* Proprie est iuvenum more se efferre, deinde iuveniliter gloriari, se iactare, ut h. l. v. Wyttenbach. ad Selectt. princip.

γοίην, καὶ πλείστους ἀνθρώπους μὴ ὁμολογεῖν μοι, ἀλλ' C
ἐναντία λέγειν μᾶλλον ἢ ἕνα ὄντα ἐμὲ ἐμαυτῷ ἀσύμφωνον εἶναι καὶ ἐναντία λέγειν.

Cap. XXXVIII. *ΚΑΛ.* Ὦ Σώκρατες, δοκεῖς νεανιεύεσθαι ἐν τοῖς λόγοις ὡς ἀληθῶς δημηγόρος ὤν· καὶ νῦν ταῦτα δημηγορεῖς ταὐτὸν παθόντος Πώλου πάθος, ὅπερ Γοργίου κατηγόρει πρὸς σὲ παθεῖν. ἔφη γάρ που Γοργίαν ἐρωτώμενον ὑπὸ σοῦ, ἐὰν ἀφίκηται παρ' αὐτὸν μὴ ἐπιστάμενος τὰ δίκαια ὁ τὴν ῥητορικὴν βουλόμενος
μαθεῖν, εἰ διδάξει αὐτὸν ὁ Γοργίας, αἰσχυνθῆναι αὐτὸν D
καὶ φάναι διδάξειν διὰ τὸ ἔθος τῶν ἀνθρώπων, ὅτι

ἀναρμοστεῖν τε] Sic corr. Heusdius Spec. crit. p. 32. probante Heindorfio et Bekkero. Libri omnes *ἀνάρμοστόν τε*, quod tueri conatur Winckelm. ad Euthydem. p. 73. *εἶναι* intelligens, ubi tamen dissimillima confudit. Verbum *ἀναρμοστεῖν*, quo fortasse offensi sunt loci corruptores, legitur etiam alibi apud Platonem, veluti Sophist. p. 253. A. 261. C. Legg. IV. p. 718. B. De Rep. V. p. 462. A., quos locos iam attulit Heindorfius. Astius *εἶναι* traiectum putans coni. *ἀνάρμοστόν τε εἶναι καὶ διαφ.*

D. εἰ διδάξει αὐτὸν ὁ Γ.] *διδάξοι* Coisl. Ven. ΞΣ. Par. BCVW. Flor. a. c. m. Vindob. 1. 2. 6. 7. Bodl. et corr. Vat. Sed recte se habere indicativum futuri vel exinde patet, quod *ἐὰν ἀφίκηται* scriptum est, non *εἰ ἀφίκοιτο*. conf. Reisig. Coni. Arist. p. 226.

historic. p. 373. ad Plutarch. Moral. T. I. p. 137. ed. Ox. Deinde *δημηγόρον εἶναι* vel *δημηγορεῖν* proprie est concionari, orationem habere, et opponitur *τῷ διαλέγεσθαι*, ut Protagor. p. 336. B. Sed in malam partem dicitur sic, ut sit rhetorum more copiose dicere ostentationis caussa neque in dicendo verum et utile spectare, sed audientium gratiam captare et inanem orationis aucupari delectationem. conf. infra p. 502. C. D. 519. D. Theaet. p. 162. D. De Rep. I. p. 350. D.—ταὐτὸν παθόντος Π., postquam Polo idem accidit, quod querebatur Gorgiae accidisse tecum disserenti. Respicitur ad p. 461. B., ut proxima docent.

D. αἰσχυνθῆναι αὐτόν] Poterat omitti *αὐτόν*. Sed usitata est Atticis neque ingrata repetitio subiecti per pronomen *αὐτός*. v. ad Symp. p. 195. A. Theaet. 155. E. Phaedr. p. 269. A. Schaefer. ad L. Bos. De Ellips. p. 23. Ast. ad Legg. p. 10. Bernhardy. Syntax. p. 290. Similiter Latini scriptores is, hic et ille post nomen substantivum inferunt. v. Manut. ad Cicer. Epist. ad Famill. VII, 26. XIII, 28. et quos laudat Drackenborch. ad Liv. XXV, 27, 1.

ὅτι ἀγανακτοῖεν ἄν, εἴ τις μὴ φ.] *weil sie unwillig sein würden, wenn einer es nicht sagte.* Alia foret sententia, si *ἄν* desideraretur. v. Hermann. ad Viger. p. 741 seq. et Poppo ad Xenoph. Cyrop. I, 3, 13.

ἀγανακτοῖεν ἄν, εἴ τις μὴ φαίη· διὰ δὴ ταύτην τὴν
ὁμολογίαν ἀναγκασθῆναι ἐναντία αὐτὸν αὑτῷ εἰπεῖν, σὲ
δὲ αὐτὸ τοῦτο ἀγαπᾶν. καί σου κατεγέλα, ὥς γέ μοι
δοκεῖν, ὀρθῶς τότε. νῦν δὲ πάλιν αὐτὸς ταὐτὸν τοῦτο
ἔπαθε, καὶ ἔγωγε κατ' αὐτὸ τοῦτο οὐκ ἄγαμαι Πῶλον,
ὅτι σοι συνεχώρησε τὸ ἀδικεῖν αἴσχιον εἶναι τοῦ ἀδι-
E κεῖσθαι· ἐκ ταύτης γὰρ αὖ τῆς ὁμολογίας αὐτὸς ὑπὸ
σοῦ συμποδισθεὶς ἐν τοῖς λόγοις ἐπεστομίσθη, αἰσχυν-
θεὶς ἃ ἐνόει εἰπεῖν. σὺ γὰρ τῷ ὄντι, ὦ Σώκρατες, εἰς
τοιαῦτα ἄγεις φορτικὰ καὶ δημηγορικά, φάσκων τὴν ἀλή-

καί σου κατεγέλα] Sic Vind. 2. Par. V. Vett. editt. cum reliquis codd. mss. *καταγελᾶν*, quod recte mutandum vidit Cornarius. Defenderunt tamen nuper Bernhardy. Syntax. p. 464. et Winckelmann. ad Euthydem. p. 38., qui infinitivum volunt ex parenthesi *ὥς γέ μοι δοκεῖν* pendere, de quo genere structurae v. ad p. 453. B. Sed quum *ὥς γέ μοι δοκεῖν* semper dicatur absolute neque cum infinitivo iunctum usquam reperiatur, illam duarum constructionum confusionem hic non posse locum habere plane nobis persuasimus.

P. 483. *κατὰ φύσιν ὑπερ.*] V. *τὰ κατὰ φ. ὑπ.* Articulum

κατ' αὐτὸ τοῦτο οὐκ ἄγαμαι Πῶλ.] H. e. in hoc ipso non laudo Polum. Sic *αὐτό* ponitur Lysid. p. 220. B: *φίλον δὲ τῷ ὄντι κινδυνεύει ἐκεῖνο αὐτὸ εἶναι, εἰς ὃ πᾶσαι αὗται αἱ λεγόμεναι φιλίαι τελευτῶσι*, illud vel maxime carum esse videtur etc. Plura notavit Valckenar. ad Herodot. III, 71. et ad Chrysostom. Orat. I. in Hemsterhus. Oratt. p. VI. Conf. infra p. 488. D. p. 509. E.

E. *ὑπὸ σοῦ συμπ. — ἐπεστομίσθη*] H. e. a te irretitus in sermone eo redactus est, ut non haberet quod tibi opponeret. Ad *συμποδισθείς* Olympiodor. ms.: *ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ἀλόγων ζώων τῶν συμποδιζομένων ἐπὶ τὸ σφαγῆναι.* Theaetet. p. 165. E: *θαυμάσας τὴν σοφίαν συνεποδίσθης ὑπ' αὐτοῦ, οὗ δή σε χειρωσάμενός τε καὶ συνδήσας ἤδη ἂν τότε ἐλύτρου κ. τ. λ.* De *ἐπιστομίζειν*, quod proprie est os equi freno compescere, Hemsterhus. ad Aristophan. Plut. p. 193. exposuit. — *φορτικά* sunt gravia et molesta, v. ad Apol. Socrat. p. 32. A., *δημηγορικά* autem ad speciem et gratiam audientium, non ad verum comparata. — *ὡς τὰ πολλά* respondet Lat. ut plerumque, ut Legg. XII. p. 952. D. al. Male Findeisen. interpretatur quam saepissime. Satis autem constat sophistas, virtutis vim et rationem tollentes, docuisse ea, quae iusta et honesta haberentur, non per se — *φύσει*, natura — iusta et honesta esse, sed lege et conventione. v. Legg. X. p. 889. E. p. 890. A. Protagor. p. 337. D. Theaet. p. 172. A. Itaque Callicles distinguit *τὰ κατὰ φύσιν* et *τὰ κατὰ νόμον*.

P. 483. *ὃ δὴ καὶ σὺ τοῦτο τὸ σοφὸν κ.*] Acerba cum irrisione istud *τοῦτο τὸ σοφόν* pronomini *ὅ* subiectum est. De

θειαν διώκειν, ἃ φύσει μὲν οὐκ ἔστι καλά, νόμῳ δέ.
ὡς τὰ πολλὰ δὲ ταῦτα ἐναντία ἀλλήλοις ἐστίν, ἥ τε
φύσις καὶ ὁ νόμος. ἐὰν οὖν τις αἰσχύνηται καὶ μὴ τολ-
μᾷ λέγειν ἅπερ νοεῖ, ἀναγκάζεται ἐναντία λέγειν. ὃ δὴ 483
καὶ σὺ τοῦτο τὸ σοφὸν κατανενοηκὼς κακουργεῖς ἐν
τοῖς λόγοις, ἐὰν μέν τις κατὰ νόμον λέγῃ, κατὰ φύσιν
ὑπερωτῶν, ἐὰν δὲ τὰ τῆς φύσεως, τὰ τοῦ νόμου. ὥσπερ
αὐτίκα ἐν τούτοις, τῷ ἀδικεῖν τε καὶ τῷ ἀδικεῖσθαι,
Πώλου τὸ κατὰ νόμον αἴσχιον λέγοντος, σὺ τὸν νόμον
ἐδιώκαθες κατὰ φύσιν. φύσει μὲν γὰρ πᾶν αἴσχιόν ἐστιν,

omisimus cum Clark. Vat. Coisl. Vind. 1. 6. Par. BCEFIVW. Flor. a. b. c. d. f. m. o. s. Bodl. In Flor. x. articulo utrobique addito legitur *τὰ κατὰ νόμον λέγῃ, τὰ κατὰ φύσ. ὑπ.*

αἴσχιον λέγοντος, σὺ τὸν νόμον] Haec verba om. Clark. Vat. Vind. 1. 6. Desunt errore ex *ὁμοιοτελεύτῳ* profecto. Dein *κατὰ φύσιν* post *ἐδιώκαθες* vett. editt. negligunt. Recte illud tuentur Clark. Vat. Ven. Σ. Vind. 1. 2. 6. 7. Aug. Bodl. Meerm. Flor. a. x. et Cornarii Hassensten. In Par. FV. pr. desunt verba *Πώλου — ἐδιώκαθες.*

constructione v. Heindorf. ad h. l. ad Cratyl. p. 97. Parmenid. p. 226. Protagor. p. 579. et Matth. Gr. §. 476. Est autem *σοφόν* callide et astute inventum, callide ac scite excogitatum, sicuti alibi *σόφισμα* est callidum artificium, astutum facinus vel consilium. v. interpp. ad Euripid. Hecub. v. 256. — *κακουργεῖν ἐν τοῖς λόγοις,* in disputando fallacibus et captiosis rationibus uti. v. Wolf. ad Demosth. Leptin. p. 334. Idem opprobrium Socrati obiicit Thrasymachus De Republ. p. 338. D. coll. 341. A. De discrimine a sophistis inter *τὸν νόμον* et *τὴν φύσιν* constituto v. ad Cratyl. Prolegg. p. 23. Ceterum hunc modum adversarium in disputando decipiendi, quo Callicles Socratem usum esse queritur, descripsit Aristotel. De Sophistic. Elench. c. XII. p. 570. Vol. III. ed. Buhl., id quod iam Routhius monuit. Neque obscurum est sophistam Socrati tribuere suam ipsius artem eumque e suis moribus iudicare. Verbum *ὑπερωτᾶν* est furtim h. e. captiose et fraudulenter interrogare.

Πώλου τὸ κατὰ νόμον αἴσχιον λ.] Loci sententia haec est: Quum Polus de eo loqueretur, quod esset lege et consuetudine turpius, — concesserat enim turpe esse iniuriam facere, in eaque re communi hominum opinioni aliquid tribuerat — tu id, quod secundum legem et consuetudinem iudicabatur, ad naturae normam exigebas et persequebaris. Quippe Socrates, quum Polus *κατὰ νόμον* recte statuere videretur turpius et peius esse iniuriam pati quam facere, — erat enim haec communis hominum sententia — vicissim disputando efficere conabatur, ut iniuriam facere

ὅπερ καὶ κάκιον, τὸ ἀδικεῖσθαι. νόμῳ δὲ τὸ ἀδικεῖν.
B οὐδὲ γὰρ ἀνδρὸς τοῦτό γ' ἐστὶ τὸ πάθημα, τὸ ἀδικεῖσθαι, ἀλλ' ἀνδραπόδου τινός, ᾧ κρεῖττόν ἐστι τεθνάναι ἢ ζῆν, ὅςτις ἀδικούμενος καὶ προπηλακιζόμενος μὴ οἷόςτε ἐστὶν αὐτὸς αὑτῷ βοηθεῖν, μηδὲ ἄλλῳ, οὗ ἂν κήδηται. ἀλλ', οἶμαι, οἱ τιθέμενοι τοὺς νόμους οἱ ἀσθενεῖς ἄνθρωποί εἰσι καὶ οἱ πολλοί. πρὸς αὑτοὺς οὖν καὶ τὸ αὑτοῖς συμφέρον τούς τε νόμους τίθενται καὶ τοὺς ἐπαί-
C νους ἐπαινοῦσι καὶ τοὺς ψόγους ψέγουσιν· ἐκφοβοῦντες τοὺς ἐῤῥωμενεστέρους τῶν ἀνθρώπων καὶ δυνατοὺς ὄν-

B. *ἐστι τεθνάναι*] V. inverso ordine *τεθνάναι ἐστίν*, reluctantibus Clark. Vat. Ven. ΞΣ. Vind. 2. 6. 7. Par. V. Flor. x.

C. *ἐκφοβοῦντες τοὺς*] *τε* vulgo post *ἐκφοβοῦντες* inculcatum om. Clark. Vat. Vind. 1. 6. Par. BCEFI. Flor. a. b. c. f. m. o. s. x. Bodl. Meerm. Findeisenio vocula collocanda videbatur post *τῶν ἀνθρώπων*. Imo ea omnino omittenda fuit, quandoquidem haec praecedentium verborum illustrationi inserviunt, perinde ac si scriptum legatur: *ἐκφοβοῦντες γὰρ τοὺς ἐῤῥ.*, ut rursus locum habeat appositio illa integri enuntiati toties a criticis et grammaticis male neglecta. Igitur ante *ἐκφοβοῦντες* in locum commatis substituimus colon quod dicitur.

ἡ δέ γε, οἶμαι, φύσις] Meerm. *ἡ δέ γε φύσις, οἶμαι.* Sed quam pati non modo turpius, sed etiam peius esse iudicaretur. Ita clara omnia sunt et perspicua neque opus est, ut vel litterulam loco suo moveamus. Secus tamen Astio visum, qui Platoni censet hoc esse restituendum: *Πώλου τὸ κατὰ φύσιν αἴσχιον λέγοντος σὺ τὸν νόμον ἐδιώκαθες. φύσει γὰρ κ. τ. λ.* Deinceps *τὸ ἀδικεῖσθαι* pertinet ad praegressum *πᾶν* neque opus est, ut ante *τὸ ἀδικεῖσθαι* interponatur *οἷον*. Haeremus tamen in isto *πᾶν*, quod vide an in *πᾶσιν* mutandum sit. Idem Sybrando in mentem venisse videmus. Wagnerus coni. *πάντως*. Ceterum inanis est coniectura Dobraei Adversar. T. I. p. 153. verba *τὸ ἀδικεῖσθαι, νόμῳ δὲ τὸ ἀδικεῖν* eiiciendum putantis.

B. *οὐδὲ γὰρ ἀνδρὸς τοῦτό γ'*] Sic Meno, Gorgiae discipulus, in libro cognomine p. 71. E: *ὅτι αὕτη ἐστὶν ἀνδρὸς ἀρετή, ἱκανὸν εἶναι τὰ τῆς πόλεως πράττειν καὶ πράττοντα τοὺς μὲν φίλους εὖ ποιεῖν, τοὺς δ' ἐχθροὺς κακῶς, καὶ αὐτὸν εὐλαβεῖσθαι μηδὲν τοιοῦτον παθεῖν*, ubi v. annot. Ait igitur Callicles non esse viri iniurias pati, sed servi, cui mori quam vivere satius sit, quia nec sibi illatas iniurias contumeliasque propulsare possit nec suis opitulari.

οἱ τιθέμενοι τ. ν.] Eaedem sophistarum opiniones illustrantur De Republ. I. p. 338. E. II. p. 358. E. seqq. Legg. IV. p. 714. C. D. — *τίθεσθαι νόμους* dicuntur qui leges ferunt, quibus et ipsi obnoxii sint atque pareant, *τιθέναι νόμους* autem qui aliis leges scribunt ita, ut ipsorum libertas illis non circumscribatur aut cohibeatur. Itaque de hominibus

τας πλέον ἔχειν, ἵνα μὴ αὐτῶν πλέον ἔχωσι, λέγουσιν, ὡς αἰσχρὸν καὶ ἄδικον τὸ πλεονεκτεῖν, καὶ τοῦτό ἐστι τὸ ἀδικεῖν, τὸ πλέον τῶν ἄλλων ζητεῖν ἔχειν· ἀγαπῶσι γάρ, οἶμαι, αὐτοὶ ἂν τὸ ἴσον ἔχωσι φαυλότεροι ὄντες. Cap. XXXIX. διὰ ταῦτα δὴ νόμῳ μὲν τοῦτο ἄδικον καὶ αἰσχρὸν λέγεται, τὸ πλέον ζητεῖν ἔχειν τῶν πολλῶν, καὶ ἀδικεῖν αὐτὸ καλοῦσιν· ἡ δέ γε, οἶμαι, φύσις αὐτὴ ἀποφαίνει αὐτό, ὅτι δίκαιόν ἐστι τὸν ἀμείνω τοῦ D χείρονος πλέον ἔχειν καὶ τὸν δυνατώτερον τοῦ ἀδυνατωτέρου. δηλοῖ δὲ ταῦτα πολλαχοῦ ὅτι οὕτως ἔχει, καὶ

οἶμαι sic inter articulum et nomen interiectum bene tuetur Heindorfius comparatis locis De Rep. VIII. p. 564. A. et Demosth. Lept. §. 4., ubi *οἶμαι* inter praepositionem et nomen interiectum. De articulo conf. Demosth. adv. Conon. p. 1268. 27. ed. R.: *οἱ γάρ, οἶμαι, βέλτιστοι καὶ ἥκιστα κ. τ. λ.*, coll. Schaefer. Appar. T. V. p. 96. Adde De Rep. VIII. p. 568. C. Scilicet Graecos constat parenthesin arctius, quam nos solemus, cum primaria enuntiati parte coniunxisse et cum ea velut in unum confudisse. Tenui tamen interpunctionem perspicuitatis caussa.

D. *ἀποφαίνει αὐτό*] Sic Clark. Vat. Coisl. Vind. 1. 2. 6. Par. BCEFW. Flor. a. b. c. d. f. m. o. s. x. Vulg. *ἀποφαίνοι ἄν*. Bekkerus et Turr. ex Par. V. dederunt *ἀποφαίνει αὖ*.

in libera republica viventibus, qualis fuit civitas Atheniensis, verbum medium usurpatur; secus res se habet, ubi sermo est de tyrannis, qui civibus imperant quae fieri cupiunt, ipsi autem legibus non obstringuntur. — *τοὺς ἐπαίνους* et *τοὺς ψόγους* articulo adiecto dicit laudes et vituperationes, quibus uti consueverunt. vid. Matthiae. Gr. §. 267. Krueger. Gr. §. 46, 5, 1.

C. *ἀγαπῶσι γάρ, οἶμαι*] nam contenti sunt, ut Men. p. 75. C. De Republ. I. p. 330. B. III. p. 399. C. V. p. 450. A. Tim. p. 29. C. p. 30. B. al.

Cap. XXXIX. D. *ἀποφαίνει αὐτό, ὅτι δ.*] Vulgata lectio *ἀποφαίνοι ἄν* rem lenius ac modestius significat, quam pro Calliclis superbia et confidentia. Codd. plurimi *ἀποφαίνει αὐτό*, quod recipiendum putavimus, quamquam non displicet quod Bekkerus ex uno cod. V. recepit *ἀποφαίνει αὖ*. Nam difficilior illa lectio facile potuit in peius mutari, altera non item. Quippe *αὐτό* referendum est ad *τὸ πλέον ζητεῖν ἔχειν τῶν ἄλλων*. Quum autem sufficeret addidisse *ὅτι δίκαιόν ἐστι*, Callicles dicendi fervore abreptus, neglectis verbis praecedentibus, adiecit etiam haec: *τὸν ἀμείνω τοῦ χείρονος κ. τ. λ.*

δηλοῖ δὲ ταῦτα πολλαχοῦ] H. e. manifestum est autem hoc, *δῆλα δὲ ταῦτά ἐστι πολλαχοῦ*. Herodot. IX, 68: *δηλοῖ τε ἐμοί, ὅτι πάντα τὰ πρήγματα τῶν βαρβάρων ἤρτητο ἐκ Περσέων*. Id. II, 117: *κατὰ ταῦτα δὲ τὰ ἔπεα — δηλοῖ* (patet), *ὅτι οὐκ Ὁμήρου τὰ Κύπρια ἔπεά ἐστιν*, ubi Valcken. frustra *δῆλον* corrigebat. Plat. De Republ. VI. p. 497. C: *τότε*

ἐν τοῖς ἄλλοις ζώοις καὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν ὅλαις ταῖς πόλεσι καὶ τοῖς γένεσιν, ὅτι οὕτω τὸ δίκαιον κέκριται, τὸν κρείττω τοῦ ἥττονος ἄρχειν καὶ πλέον ἔχειν. ἐπεὶ ποίῳ δικαίῳ χρώμενος Ξέρξης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐστράτευσεν, ἢ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπὶ Σκύθας; ἢ ἄλλα μυρία
E ἂν τις ἔχοι τοιαῦτα λέγειν. ἀλλ', οἶμαι, οὗτοι κατὰ φύσιν [τὴν τοῦ δικαίου] ταῦτα πράττουσι, καὶ ναὶ μὰ Δία κατὰ νόμον γε τὸν τῆς φύσεως, οὐ μέντοι ἴσως κατὰ

E. *αὐτοῦ ἐπὶ Σκύθας*] *ἐπὶ τοὺς Σκ.* vett. editt. invitis codd. mss. praeter Par. E. fere omnibus.

τὴν τοῦ δικαίου] Haec verba merito ab Schleiermachero in glossematis suspicionem vocata defendunt Astius, Daehnius p. 12. et Hermann., nam quaestionem: *ποίῳ δικαίῳ;* non significare Xerxem iniuria Graecos aggressum esse, sed quaeri, utrum *νόμου* an *φύσεως δικαίῳ*, cui ipsi respondeant verba *κατὰ φύσιν τοῦ δικαίου.*

τιθέμεθα· πλάττοντες τοὺς βελτ.] Haec vulgo sic scripta legebantur: *τιθέμεθα, πλάττοντες τοὺς βελτίστους καὶ ἐρρωμενεστά-*

δηλώσει (patebit), *ὅτι τοῦτο μέν τι τῷ ὄντι θεῖον ἦν,* ubi male Ficinus reddidit: declarabit. Epistol. Socrat. 3: *οὔπω δ' ἐστὶ φανερά· οἶμαι μέντοι οὐ πολλοῦ αὐτὰ δηλώσειν χρόνου.* Sic intelligo Herodot. III, 82: *καὶ ἐν τούτῳ διέδεξε, ὅσῳ ἐστὶ τοῦτο ἄριστον.* Itaque non est quod cum Heindorfio intelligas *ἡ φύσις.* Mox animadvertes haec: *ὅτι οὕτως ἔχει,* accuratius declarari verbis: *ὅτι οὕτω τὸ δίκαιον κέκριται κ. τ. λ.*

E. *ἢ ἄλλα μυρία ἂν τις ἔχοι* —] Male Stephanus corrigebat *ἢ ἄλλα μυρία ἃ ἂν τις ἔχοι.* v. ad Apolog. Socr. p. 41. B. Phaedon. p. 94. B. Matth. Gr. ampl. §. 474. d. Mox verba *τὴν τοῦ δικαίου* glossema inepti interpolatoris redolere acute vidit Schleiermacherus. Etenim *ἡ φύσις τοῦ δικαίου* huc prorsus non pertinet, commemorari potius debebat *τὸ τῆς φύσεως δίκαιον*, ut p. 484. A., aut dici *κατὰ φύσιν δικαίως ταῦτα πρ.* Nam sententia haec est: illud ius, quod est ab hominibus constitutum, *τὸ κατὰ νόμον,* isti homines utique vehementer laeserunt, at vero secundum naturam illi egerunt atque ex lege naturae. Hinc seqq. *κατὰ νόμον γε τῆς φύσεως* tantummodo *νόμον* et *φύσιν* inter se opponi ostendunt. Itaque fallitur qui *τὴν τοῦ δικαίου φύσιν* interpretatur naturam iuris, de qua ne cogitari quidem potest, quum tota hac disputatione *τὸ κατὰ νόμον* et *τὸ κατὰ φύσιν* inter se opponantur neque *ἡ τοῦ δικαίου φύσις* usquam commemoretur. Nec vero ulla in hac oppositione inest obscuritas, quum ipsa res iam antea declarata sit p. 482. E. seqq. — De formula *καὶ νὴ μὰ Δία* (sic enim corrigendum) v. Fritsch. Quaestt. Luciann. p. 155 seq. Addimus Aristoph. Avv. v. 577. 1144. Rann. v. 861. ed. Dind. infra p. 527. D.

ὃν ἡμεῖς τιθέμεθα· πλαττ.] Nihil in his loco movendum, dummodo colon post *τιθέμεθα* inferatur et *καὶ* post *ὥσπερ λέοντας* cum codd. mss. optimis et plurimis eiiciatur. Ita enim

τοῦτον, ὃν ἡμεῖς τιθέμεθα· πλάττοντες τοὺς βελτίστους καὶ ἐῤῥωμενεστάτους ἡμῶν αὐτῶν, ἐκ νέων λαμβάνοντες, ὥςπερ λέοντας κατεπᾴδοντές τε καὶ γοητεύοντες, καταδουλούμεθα λέγοντες, ὡς τὸ ἴσον χρὴ ἔχειν καὶ τοῦτό 484
ἐστι τὸ καλὸν καὶ τὸ δίκαιον. ἐὰν δέ γε, οἶμαι, φύσιν ἱκανὴν γένηται ἔχων ἀνήρ, πάντα ταῦτα ἀποσεισάμενος καὶ διαῤῥήξας καὶ διαφυγών, καταπατήσας τὰ ἡμέτερα γράμματα καὶ μαγγανεύματα καὶ ἐπῳδὰς καὶ νόμους

τοὺς ἡμῶν αὐτῶν, ἐκ νέων λαμβάνοντες, ὥςπερ λέοντας καὶ κατεπᾴδοντές τε κ. τ. λ. Quae quam inepte et contorte dicantur, nemo erit quin protenus sentiat. Delevi *καὶ* post *λέοντας,* quod fere soli Par. EF. tuentur, et emendavi interpunctionem. Herm. *τιθέμεθα* circumscripsit.

P. 484. *διαφυγών, καταπατήσας*] V. *διαφυγὼν καὶ καταπατήσας.* Eieci *καὶ* cum Clark. Vat. Coisl. Par. BCEFIW. Flor. a. b. c. f. m. o. s. x. De hac participiorum cumulatione modo infra in enarratione dictum.

verba inde a *πλάττοντες* insequentia praegressis: *ὃν* (*νόμον*) *ἡμεῖς τιθέμεθα,* epexegeseos instar subiecta sunt, in quibus complurium participiorum concursio neminem morabitur, qui respexerit ann. ad p. 464. C. Phaedon. p. 70. A. al. Sententia haec est: nec tamen secundum istam legem, quam nos nostro sancimus arbitrio: dum enim optimos et validissimos nostrum ipsorum a pueris acceptos et quasi leones incantamentis et praestigiis delenitos formamus (educamus et instituimus), redigimus eos in servitutem, dicentes aequum (*τὸ ἴσον*) esse illud, quod honestum atque iustum sit. Verbum *πλάττειν* apte nunc de adolescentibus disciplina et institutione formandis dictum significatione impropria. De Rep. II. p. 377. C: *πλάττειν τὰς ψυχὰς αὐτῶν τοῖς μύθοις πολὺ μᾶλλον ἢ τὰ σώματα ταῖς ψυχαῖς.* De Rep. VI. p. 500. D: *καὶ μὴ μόνον ἑαυτὸν πλάττειν.* Legg. II. p. 671. E: *παιδεύειν τε καὶ πλάττειν.* Prave Heindorfius iunxit *τιθέμεθα πλάττοντες* (sc. *τὸν νόμον*), quod accepit pro *ὃν τιθέμενοι πλάττομεν.* Alio modo locum nuper pervertit C. Fr. Hermann., qui *τιθέμεθα* arbitrio suo eiecit, quo scilicet sermonis structura expedita haberetur. Atqui ea profecto satis expedita est, dummodo fuerit satis perspecta. Post *λέοντας* Heusdius inserendum putabat *δέοντες,* tamquam leones vincientes. Quo non opus. De vi et natura iustitiae in aequalitate reposita conf. infra p. 508. 8.

P. 484. *ἱκανὴν γ. ἔχων ἀνήρ*] Eodem modo *ἀνήρ* usurpatur Politic. p. 259. A: *βασιλεύοντι χώρας ἀνδρί.* Sympos. c. 16: *ἀνὴρ ἔχων ἔρωτα.* Xenoph. Hier. VIII, 5: *ἀλλ' ἔμοιγε δοκεῖ καὶ ἐκ θεῶν τιμή τις καὶ χάρις συμπαρέπεσθαι ἀνδρὶ ἄρχοντι,* al. Proxima fortasse dicta sunt ad imitationem Homer. Iliad. VI. v. 506 seq.: *ὡς δ' ὅτε τις στατὸς ἵππος, ἀκοστήσας ἐπὶ φάτνῃ, δεσμὸν ἀποῤῥήξας θείῃ πεδίοιο κροαίνων κ. τ. λ.* Certe

τοὺς παρὰ φύσιν ἅπαντας, ἐπαναστὰς ἀνεφάνη δεσπότης ἡμέτερος ὁ δοῦλος, καὶ ἐνταῦθα ἐξέλαμψε τὸ τῆς
B φύσεως δίκαιον. δοκεῖ δέ μοι καὶ Πίνδαρος ἅπερ ἐγὼ λέγω ἐνδείκνυσθαι ἐν τῷ ᾄσματι, ἐν ᾧ λέγει, ὅτι Νόμος ὁ πάντων βασιλεὺς θνατῶν τε καὶ ἀθανάτων· οὗτος δὲ δή, φησίν, ἄγει δικαιῶν τὸ βιαιότατον ὑπερτάτᾳ χειρί· τεκμαίρομαι ἔργοισιν Ἡρακλέος, ἐπεὶ ἀπριάτας — λέγει οὕτω πως, τὸ γὰρ ᾆσμα οὐκ ἐπίσταμαι. λέγει δ', ὅτι οὔτε

δεσπότης ἡμέτερος] *ὑμέτερος* Steph. praeter codicum auctoritatem.

B. *ἄγει δικαιῶν*] V. *βιαίως τὸ δικαιότατον.* Sed *βιαίων* Clark. Vat. Coisl. Ven. Σ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. BCF. Flor. a. b. c. d. m. o. x. *βιαιῶν* Ven. Ξ. Plerumque hi versus sic afferun-

metaphora ab equo ferociente repetita est. Quod intelligitur etiam ex usu verbi *ἀποσείσασθαι*, hoc in genere satis frequentati. Xenoph. Cyrop. VII, 1, 18: *ὁ ἵππος σφαδάζων ἀποσείεται τὸν Κῦρον.* Herodot. VII, 88: *ὁ ἵππος στὰς ὀρθὸς ἀπεσείσατο τὸν Φαρνούχεα.* IX, 22: *ἵσταται ὀρθὸς καὶ ἀποσείεται.* Deinde *γράμματα* non de psephismatis intelligenda sunt, quod voluit Heindorfius, sed omnino de formulis, in quarum numero sunt psephismata, ut vere monuit Schaeferus ad Demosth. Apparat. T. IV. p. 260. — *μαγγανεύματα* sunt praestigiae, ut Legg. X. p. 908. D. XI. p. 933. al. v. Spanhem. ad Aristoph. Plut. v. 310. — *ἐπαναστὰς ἀνεφάνη — ἐξέλαμψε.* De hoc usu aoristi v. ad Phaedon. p. 73. D. c. XVIII.

B. *καὶ Πίνδαρος*] Respicitur ad Pindari fragmentum, quod legitur p. 76. T. III. ed. Heyn. p. 640. T. II. P. II. ed. Boeckh. Reposui autem *δικαιῶν τὸ βιαιότατον*, quod habet cod. Bekker. V. in marg. adscriptum. Ipse Plato Legg. p. 714. E: *καὶ ἔφαμέν που κατὰ φύσιν τὸν Πίνδαρον ἄγειν δικαιοῦντα τὸ βιαιότατον*, quod certe magis poetice dictum quam vulgatum illud: *ἄγει βιαίως τὸ δικαιότατον.* Quum vero Callicles doceat ex naturae lege fortiorem ius constituere, et quum apud ipsum Platonem Legg. III. p. 690. B. IV. p. 714. D. Protagor. p. 337. D., ubi Pindari haec sententia vel laudatur vel respicitur, *κατὰ φύσιν* addatur, probabile est quod coniecit Boeckhius in Min. et Legg. p. 178., etiam hoc loco scribendum esse: *οὗτος δὲ δή, φησί, κατὰ φύσιν ἄγει*, nec veri quid vidit de Geer. Diatrib. de Politic. Platon. p. 22., qui hoc additamento opus esse negavit. Quod autem scholiastes Pindari pleniorem praebens locum illud *κατὰ φύσιν* reticet, acute inde collegit Boeckhius ad Pindar. Fragm. p. 642. id non ante verbum *ἄγει* lectum esse, sed ante vocem *νόμος*, fortasse etiam aliis nonnullis vocabulis interpositis. Quae si vera sunt, quo loco hic ali-

πριάμενος οὔτε δόντος τοῦ Γηρυόνου ἠλάσατο τὰς βοῦς, ὡς τούτου ὄντος τοῦ δικαίου φύσει, καὶ βοῦς καὶ τἆλλα C κτήματα εἶναι πάντα τοῦ βελτίονός τε καὶ κρείττονος τὰ τῶν χειρόνων τε καὶ ἡττόνων. Cap. XL. τὸ μὲν οὖν ἀληθὲς οὕτως ἔχει, γνώσει δέ, ἂν ἐπὶ τὰ μείζω ἔλθῃς ἐάσας ἤδη φιλοσοφίαν. φιλοσοφία γάρ τοί ἐστιν, ὦ Σώκρατες, χαρίεν, ἄν τις αὐτοῦ μετρίως ἅψηται ἐν τῇ ἡλικίᾳ· ἐὰν δὲ περαιτέρω τοῦ δέοντος ἐνδιατρίψῃ, διαφθορὰ τῶν ἀνθρώπων. ἐὰν γὰρ

tur, ut *ἄγει δικαιῶν* scribatur. Et habet Par. V. in marg. *δικαιῶν τὸ βιαιότατον.* Hinc reposuimus quod unice verum videtur. Pro *Ἡρακλέος,* quod plurimi codd. habent, vett. editt. *Ἡρακλέους.* Pro vulg. *χειρί* Par. V. *χερί.* Sed v. Boeckh. ad Pind. T. III. p. 642. Bergk. Poet. lyr. p. 263.

quid exciderit, ambigi etiam magis poterit. In codd. enim ne levissimum quidem apparet deperditi alicuius vocabuli vestigium, neque Olympiodorus quidquam habuisse videtur, quod in nostris libris non conservatum sit. Fieri tamen potest, ut Callicles Pindari versus non sine mutatione afferens post *φησί* interposuerit *φύσει,* quod propter litterarum similitudinem facile potuit ab librariis negligi. Sed utut est, illud quidem certum arbitramur, Calliclem locum Pindaricum in rem suam accommodantem legem naturae intelligi velle atque potissimum extrema haec *ἐπεὶ ἀπριάτας* urgere atque diligentius in suam sententiam interpretari. Sensum verborum Boeckhius ita explicavit: „Fatalis lex etiam vim maximam affert eamque iustam efficit, quum humana ratione sit iniusta, quia quod summa lex imperavit, etsi iniustum nobis esse videatur, iustum sit necesse est." De Geryonis bovibus ab Hercule raptis v. Hesiod. Theog. v. 289. et 982. Virgil. Aen. VII. v. 662. et VIII. v. 201. — Post *ἐπεὶ ἀπριάτας* finge Calliclem haesitasse nec statim in mentem revocare potuisse ea, quae recitare vellet. — *οὐκ ἐπίσταμαι,* non teneo memoria, ut Phaedon. p. 61. B: *οὓς προχείρους εἶχον καὶ ἠπιστάμην μύθους τοὺς Αἰσώπου.* Protag. 339. B: *τοῦτο ἐπίστασαι τὸ ᾆσμα;*

ὡς τούτου ὄντος τοῦ δικαίου] Referendum est *τούτου* ad proxima verba *καὶ βοῦς καὶ τἆλλα κτήματα εἶναι κ. τ. λ.* His enim uberius explicatur.

Cap. XL. C. *φιλοσοφία γάρ τοί ἐστιν — χαρίεν*] Exspectes *χαρίεν τι.* Sed non opus. v. ad Sympos. p. 27 seq. Lucian. Dial. Mort. XXII, 5. Mox *ἡλικία* de aetate iuvenili intelligas, ut in formula *εἰς ἡλικίαν ἥκειν,* de qua v. Heindorf. ad Charmid. §. 3. Itaque *πόῤῥω τῆς ἡλικίας* est ultra iuventutem. P. 485. A: *καὶ οὐκ αἰσχρὸν μειρακίῳ ὄντι φιλοσοφεῖν.* De sententia v. De Republ. VI. p. 487. D.

καὶ πάνυ εὐφυὴς ᾖ καὶ πόῤῥω τῆς ἡλικίας φιλοσοφῇ,
D ἀνάγκη πάντων ἄπειρον γεγονέναι ἐστίν, ὧν χρὴ ἔμ-
πειρον εἶναι τὸν μέλλοντα καλὸν κἀγαθὸν καὶ εὐδόκιμον
ἔσεσθαι ἄνδρα. καὶ γὰρ τῶν νόμων ἄπειροι γίγνονται
τῶν κατὰ τὴν πόλιν καὶ τῶν λόγων, οἷς δεῖ χρώμενον
ὁμιλεῖν ἐν τοῖς συμβολαίοις τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἰδίᾳ
καὶ δημοσίᾳ, καὶ τῶν ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν τῶν
ἀνθρωπείων, καὶ συλλήβδην τῶν ἠθῶν παντάπασιν ἄπει-
ροι γίγνονται. ἐπειδὰν οὖν ἔλθωσιν εἴς τινα ἰδίαν ἢ
E πολιτικὴν πρᾶξιν, καταγέλαστοι γίγνονται, ὥσπερ γε,
οἶμαι, οἱ πολιτικοί, ἐπειδὰν αὖ εἰς τὰς ὑμετέρας διατρι-
βὰς ἔλθωσι καὶ τοὺς λόγους, καταγέλαστοί εἰσι. συμ-

E. *τυγχάνῃ βέλτ.*] Steph. Heind. Bekker. Ast. Herm. al. *τυγχάνει,* quod habet unus Flor. x., sed v. explic. Ex Clark. Gaisford. diserte testatus est coniunctivum.

D. *οἷς δεῖ χρώμενον ὁμιλεῖν*] Ordo verborum hic est: *οἷς δεῖ χρώμενον ἐν τοῖς συμβολαίοις καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ ὁμιλεῖν τοῖς ἀνθρώποις.* Dictum vero *χρώμενον ὁμιλεῖν* pro *ὁμιλοῦντα χρῆσθαι,* quemadmodum paullo post *διαλέγεσθαι ψελλιζόμενον* pro *διαλεγόμενον ψελλίζεσθαι,* illo more loquendi, quem attigimus ad p. 483. E. cf. Matthiae. Gr. ampl. T. II. p. 1097 seq. — *συμβόλαιον* est pactum cuiuscunque generis, *der Vertrag,* ut *συμβάλλειν* s. *συμβάλλεσθαι* dicitur pactum inire. v. Pollux On. VIII. 140. Scholiastes: *συμβόλαια παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς αἱ ἀσφάλειαι καὶ συγγραφαὶ καὶ συνθῆκαι πόλεων, καθ' ἃς τὸ δίκαιον ἀλλήλαις ἔνεμον.*

συλλ. τῶν ἠθῶν] Male schol. *τῶν ἐν ἔθει κειμένων.* Nam *ἦθος* significat interiorem hominis indolem atque naturam ideoque ingenium, quatenus est caussa et principium universae vivendi rationis. Latini non habent vocabulum, quo vim Graecae dictionis commode exprimant. v. Quintil. VI, 3. Proximis verbis carpit sophista oblique Socratem, qui supra p. 474. A: *γέλωτα παρεῖχον καὶ οὐκ ἠπιστάμην ἐπιψηφίζειν.*

E. *εἰς τὰς ὑμετέρας διατριβὰς — καὶ τοὺς λόγους*] Apolog. Socrat. p. 37. D: *ὅτι ὑμεῖς — οὐχ οἷοί τε ἐγένεσθε ἐνεγκεῖν τὰς ἐμὰς διατριβὰς καὶ τοὺς λόγους.*

τὸ τοῦ Εὐριπίδου] Versus ex Antiopa Euripidis repetiti, quos Zethus ad fratrem Amphiona dicebat; id quod constat e schol. et Olympiodor. ad h. l. Valcken. Diatrib. p. 70. eos sic constituit: — *ἐν τούτῳ γέ τοι | Λαμπρός θ' ἕκαστος, κἀπὶ τοῦτ' ἐπείγεται, | Νέμων τὸ πλεῖστον ἡμέρας τούτῳ μέρος, | Ἵν' αὐτὸς αὑτοῦ τυγχάνει κράτιστος ὤν,* vel — *ἐν τούτῳ γε πᾶς | Λαμπρός τίς ἐστι κ. τ. λ.,* verba *ὅπου δ' ἂν φαῦλος — ἐπαινεῖ* ab ipso Platone adiecta putans. — Dictionem *πολύ, πλέον, πλεῖστόν τινι νέμειν,* multum, plus,

βαίνει γὰρ τὸ τοῦ Εὐριπίδου· λαμπρός τ' ἐστὶν ἕκαστος ἐν τούτῳ,

κἀπὶ τοῦτ' ἐπείγεται,
νέμων τὸ πλεῖστον ἡμέρας τούτῳ μέρος,
ἵν' αὐτὸς αὑτοῦ τυγχάνῃ βέλτιστος ὤν.

ὅπου δ' ἂν φαῦλος ᾖ, ἐντεῦθεν φεύγει καὶ λοιδορεῖ 485
τοῦτο, τὸ δ' ἕτερον ἐπαινεῖ, εὐνοίᾳ τῇ ἑαυτοῦ, ἡγούμενος οὕτως αὐτὸς ἑαυτὸν ἐπαινεῖν. ἀλλ', οἶμαι, τὸ ὀρθότατόν ἐστιν ἀμφοτέρων μετασχεῖν. φιλοσοφίας μέν, ὅσον παιδείας χάριν, καλὸν μετέχειν, καὶ οὐκ αἰσχρὸν μειρακίῳ ὄντι φιλοσοφεῖν· ἐπειδὰν δὲ ἤδη πρεσβύτερος ὢν ἄνθρωπος ἔτι φιλοσοφῇ, καταγέλαστον, ὦ Σώκρατες,

P. 485. *λοιδορεῖ τοῦτο*] V. *τούτῳ*, quod ex codd. optimis et longe plurimis emendatum.

ἄνθρωπος ἔτι φιλοσοφῇ] Soloece vulgo *φιλοσοφεῖ*, quod emendatum ex Clark. Vat. Coisl. Ven. *ΞΣ*. Vind. 2. 6. aliis multis.

plurimum alicui tribuere, illustravit Valckenar. l. c. et ad Hippolyt. p. 306. — Pro *τυγχάνῃ*, quod habent codd. omnes praeter unum Flor., Stephanus, Valckenarius, Heindorfius, Buttmannus ad Alcibiad. II. p. 146. A. *τυγχάνει* correxerunt, quia *ἵνα* non sit particula finalis, sed pro *ὅπου* positum. Et hoc quidem verum, sed quod inde concluserunt indicativum esse reducendum, id iudicatum est paullo inconsideratius. Satis enim constat poetas epicos et tragicos *ὅς, ὅστις, ὅπου, ἵνα* (ubi), *ἕως, πρίν* cum solo coniunctivo construxisse, ubi prosae orationis usus *ἂν* additum poscit. v. Porson. ad Med. v. 222. ad Orest. v. 141. et quos laudavi ad Phaedon. cap. VI. Quocirca *ἵνα τυγχάνῃ* idem est quod *ὅπου ἂν τυγχάνῃ*. Veram esse hanc interpretationem satis testantur quae ipse Plato addidit: *ὅπου δ' ἂν φαῦλος ᾖ*. — Genitivus *αὑτοῦ* cohaeret cum *βέλτιστος*, ut sententia haec sit: in quo se maxime excellere senserit. Genus loquendi explicavit Matth. §. 460.

P. 485. *καὶ λοιδορεῖ τοῦτο*] Referas *τοῦτο* ad *ὅπου ἂν φ. ᾖ*. Nam *ὅπου* idem est quod *ἐν ᾧ* vel *περὶ ὅ*. Quod vulgo legebatur *τούτῳ*, id linguae legibus adversatur. Nam verissime schol. ad Aristoph. Plut. v. 456: *τὸ λοιδοροῦμαι παθητικῶς δοτικῇ συντάσσεται, ἐνεργητικῶς δὲ αἰτιατικῇ*, ubi v. interpp. Conf. Matth. §. 384. 2.

ὅσον παιδείας χάριν] *so viel zur allgemeinen Bildung gehört.* Protag. p. 312. B: *τούτων γὰρ σὺ ἑκάστην οὐκ ἐπὶ τέχνῃ ἔμαθες ὡς δημιουργὸς ἐσόμενος, ἀλλ' ἐπὶ παιδείᾳ, ὡς τὸν ἰδιώτην καὶ τὸν ἐλεύθερον πρέπει.* Theaetet. p. 145. A: *ζωγραφικός, γεωμετρικός, ἀστρονομικός, λογιστικός, καὶ ὅσα παιδείας ἔχεται.* Sententiam illustrat locus De Rep. VI. p. 487. C. D. Totum qui sequitur locum tractat Gellius N. A. X, 22. Frustra Heusdius corr. *ὅσον παιδιᾶς χάριν*. Cf. ad p. 487. B.

B τὸ χρῆμα γίγνεται, καὶ ἔγωγε ὁμοιότατον πάσχω πρὸς τοὺς φιλοσοφοῦντας, ὥςπερ πρὸς τοὺς ψελλιζομένους καὶ παίζοντας. ὅταν μὲν γὰρ παιδίον ἴδω, ᾧ ἔτι προςήκει διαλέγεσθαι οὕτω, ψελλιζόμενον καὶ παῖζον, χαίρω τε καὶ χαρίεν μοι φαίνεται καὶ ἐλευθέριον καὶ πρέπον τῇ τοῦ παιδίου ἡλικίᾳ· ὅταν δὲ σαφῶς διαλεγομένου παιδαρίου ἀκούσω, πικρόν τί μοι δοκεῖ χρῆμα εἶναι καὶ ἀνιᾷ μου τὰ ὦτα καί μοι δοκεῖ δουλοπρεπές
C τι εἶναι· ὅταν δὲ ἀνδρὸς ἀκούσῃ τις ψελλιζομένου ἢ παίζοντα ὁρᾷ, καταγέλαστον φαίνεται καὶ ἄνανδρον καὶ πληγῶν ἄξιον. ταὐτὸν οὖν ἔγωγε τοῦτο πάσχω καὶ πρὸς τοὺς φιλοσοφοῦντας. παρὰ νέῳ μὲν γὰρ μειρακίῳ ὁρῶν φιλοσοφίαν ἄγαμαι, καὶ πρέπειν μοι δοκεῖ, καὶ ἡγοῦμαι

B. *ᾧ ἔτι προςήκει διαλ. οὕτω*] Temere haec nonnemo nuper suspectavit.

E. *ἐλεύθερον δὲ καὶ μέγα καὶ ἱκανὸν*] Pro *ἱκανὸν*

Mox *τὸ χρῆμα* est res, quatenus tractatur. Dictum est autem cum contemtione, ut saepe. v. Ruhnken. ad Tim. Gloss. in voc.

B. *ὥςπερ πρὸς τοὺς ψελλ. καὶ παίζοντας*] Ne quis *ὅπερ* cum Findeisenio scribendum putet, similia notavimus ad Phaedon. p. 86. A. Isocrat. Encom. Helen. §. 6: *νῦν δὲ παραπλήσιον ποιοῦσιν, ὥςπερ ἂν εἴ τις προςποιοῖτο κ. τ. λ.* — *παίζειν* h. l. est puerorum more ludere. Schleiermacherus verbum corruptum esse suspicatur. Mihi satis firmari videtur iis, quae mox dicuntur: *ὅταν δὲ ἀνδρὸς ἀκούσῃ τις ψελλιζομένου ἢ παίζοντα ὁρᾷ.* Deinde Heindorfius legendum censet *ᾧ ἔτι προςήκει διαλέγεσθαι οὕτω ψελλιζόμενον καὶ παίζειν.* Et scriptum exstat *παίζειν* in Flor. d. Quid quod cod. Bekkeri V. a prima manu etiam *ψελλιζομένῳ* exhibet? Itaque si quid mutandum, equidem corrigam: *ᾧ ἔτι προςήκει διαλέγεσθαι οὕτω ψελλιζομένῳ καὶ παίζειν.* Quamquam accusativi ad *ἴδω* possunt referri, ut scriptor minus accurate loquutus sit. Hirschig. istud *ᾧ ἔτι — διαλ. οὕτω* deleri vult.

C. *ψελλιζομένου — καταγέλαστον*] Horat. Sat. II, 3, 274: Quid? quum balba feris annoso verba palato, Aedificante casas quî sanior? ubi eandem habes sententiam. Mox ad *νέῳ μειρακίῳ* conf. Legg. X. p. 887. D: *οὓς ἐκ νέων παίδων ἤκουον.* Ibid. Libr. II. p. 658. D: *αἵ τε πεπαιδευμέναι τῶν γυναικῶν καὶ τὰ νέα μειράκια.* Qui hoc loco *νέῳ* deletum ivit, quoniam non reputavit, quam late pateat aetas *τοῦ μειρακίου,* satis ruit turpiter.

D. *ὑπάρχει τούτῳ — ἀνάνδρῳ γενέσθαι*] Phaed. p. 81. A: *ὑπάρχει αὐτῇ εὐδαίμονι εἶναι,* ubi v. annot.

ἔφη ὁ ποιητής] Intelligitur Homerus, quem constat sim-

ἐλεύθερόν τινα εἶναι τοῦτον τὸν ἄνθρωπον, τὸν δὲ μὴ
φιλοσοφοῦντα ἀνελεύθερον καὶ οὐδέποτε οὐδενὸς ἀξιώ-
σοντα ἑαυτὸν οὔτε καλοῦ οὔτε γενναίου πράγματος·
ὅταν δὲ δὴ πρεσβύτερον ἴδω ἔτι φιλοσοφοῦντα καὶ μὴ D
ἀπαλλαττόμενον, πληγῶν μοι δοκεῖ ἤδη δεῖσθαι, ὦ Σώ-
κρατες, οὗτος ὁ ἀνήρ. ὃ γὰρ νῦν δὴ ἔλεγον, ὑπάρχει
τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ, κἂν πάνυ εὐφυὴς ᾖ, ἀνάνδρῳ γε-
νέσθαι φεύγοντι τὰ μέσα τῆς πόλεως καὶ τὰς ἀγοράς,
ἐν αἷς ἔφη ὁ ποιητὴς τοὺς ἄνδρας ἀριπρεπεῖς γίγνεσθαι,
καταδεδυκότι δὲ τὸν λοιπὸν βίον βιῶναι μετὰ μειρακίων
ἐν γωνίᾳ τριῶν ἢ τεττάρων ψιθυρίζοντα, ἐλεύθερον δὲ E
καὶ μέγα καὶ ἱκανὸν μηδέποτε φθέγξασθαι. Cap. XLI.
ἐγὼ δέ, ὦ Σώκρατες, πρὸς σὲ ἐπιεικῶς ἔχω φι-

Heindorf. mavult *νεανικόν*, ut edidit Herm. Post *μηδέποτε* Heusdius inferendum censet *μηδέν*. Neutrum opus; v. ann.

ἐπιεικῶς ἔχω φιλικῶς] V. *ἔχω καὶ φιλικῶς* praeter codd. fidem.

pliciter *τὸν ποιητὴν* nominari solere. Respicitur ad Iliad. IX. v. 441: *οὐδ' ἀγορέων, ἵνα τ' ἄνδρες ἀριπρεπέες τελέθουσι.*

καταδεδυκότι δὲ τὸν λοιπὸν β. β.] Similiter de Republ. IX. p. 579. B: *καταδεδυκὼς δὲ ἐν τῇ οἰκίᾳ τὰ πολλὰ ὡς γυνὴ ζῇ.* De sententia conf. Epictet. Dissert. I, 29. p. 161: *οὐ θέλεις τὰ μὲν λογάρια τὰ περὶ τούτων ἄλλοις ἀφεῖναι, ταλαιπώροις ἀνθρωπαρίοις, ἵν' ἐν γωνίᾳ καθεζόμενοι μισθάρια λαμβάνωσι.* Id. II, 13. p. 240: *εἰς τὴν γωνίαν ἀπελθὼν κάθησο, καὶ πλέκε συλλογισμούς, καὶ ἄλλῳ πρότεινε.* Plutarch. De Philosophando c. Principibus p. 777. B: *τὰ μέσα τῶν πόλεων ἀποδιδράσκειν βουλόμενος, ἐν γωνίᾳ τινὶ καθ' ἡσυχίαν ἀναλύων συλλογισμοὺς καὶ περὶ ἐλέγχων φιλοσοφῶν.* Damascius apud Suid. s. v. *Οὐλπιανός* et apud Photium p. 1072: *τοιγαροῦν οἱ ἐν γωνίᾳ καθήμενοι λόγιοι καὶ φιλοσοφοῦντες πολλὰ μάλα σεμνῶς περὶ δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης ἐκβαίνειν ἐπὶ τὰς πράξεις ἀναγκαζόμενοι ἀσχημονοῦσιν· ὡς ἅπας λόγος, ἂν ἀπῇ τὰ ἔργα, μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενόν.* Quae congessit Wyttenbach. Biblioth. crit. T. XII. p. 7 seq. Addimus locum Libanii Apolog. Socrat. T. III. p. 13. emendatum a Iacobsio in Additament. animadv. in Athen. p. 53. et Actis philolog. Mon. Tom. II. Fasc. III. p. 445: *καὶ γὰρ οὐ τῷ γε ἔσται ἀναχωρεῖν σοι, ὅτι ἄρα οὗτος καταδὺς εἰς γωνίαν καὶ θύρας ἐπιθεὶς — ὕστερον δὲ εἰς φῶς ἐλθεῖν συνέβη κ. τ. λ.* Themist. Orat. I. p. 36. et Orat. XXII. p. 324. ed. Dind. Ciceron. De Orat. I, 13, 57. Conf. Gellius N. A. X, 22., qui de hoc loco copiose disserit, et Iacobs. Nott. crit. ad Antholog. p. 896. Deinde Heindorfius pro *ἱκανὸν* scribendum censet *νεανικόν*, magnificum. Coraes mavult *καλόν*. Sed verum *ἱκανόν*, quod alicui satisfaciat. Post *μη-*

λικῶς. κινδυνεύω οὖν πεπονθέναι νῦν ὅπερ ὁ Ζῆθος πρὸς τὸν Ἀμφίονα ὁ Εὐριπίδου, οὗπερ ἐμνήσθην. καὶ γὰρ ἐμοὶ τοιαῦτ' ἄττα ἐπέρχεται πρὸς σὲ λέγειν, οἷάπερ ἐκεῖνος πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὅτι ἀμελεῖς, ὦ Σώκρατες, ὧν δεῖ σε ἐπιμελεῖσθαι, καὶ φύσιν ψυχῆς ὧδε γενναίαν μειρακιώδει τινὶ διαπρέπεις
486 *μορφώματι. καὶ οὔτ' ἂν δίκης βουλαῖσι προσθεῖ' ἂν ὀρθῶς λόγον, οὔτ' εἰκὸς ἂν καὶ πιθανὸν λάβοις, οὔθ' ὑπὲρ ἄλλου νεανικὸν βού-*

προσθεῖ' ἂν ὀρθῶς] *προσθεῖ' ἂν* Herm. ex Clark. Coisl. Par. A B C F I W. et pr. E. Vulgo *προθεῖ' ἄν*, quod per se spernendum non est.

P. 486. *οὔτ' εἰκὸς ἂν καὶ π.*] *ἂν* post *εἰκὸς* addunt Clark. Vat. Coisl. Ven. *Ξ Σ.* alii multi. Plurimi tamen voculam etiam post *πιθανὸν* addunt, ubi vulgo legebatur. Omittunt eam secundo

δέποτε Heusdius *μηδὲν* excidisse suspicabatur. At vere monuit Boeckhius in Min. et Legg. p. 112. saepius ita *τὶ* et *μηδέν* omitti. Legg. p. 642. A: *ἡ κατὰ φύσιν αὐτοῦ διόρθωσις οὐκ ἂν δύναιτο ἄνευ μουσικῆς ὀρθότητός ποτε σαφὲς οὐδ' ἱκανὸν ἐν τοῖς λόγοις ἀπολαβεῖν.* Infra p. 493. C: *ἅτε οὐ δυναμένην στέγειν*, sc. *οὐδέν*. De Rep. I. p. 337. E. V. p. 464. D. Phaedr. p. 241. E. Legg. V. p. 736. D., ubi *οὐδέν* recte omittunt codd. mss. Sympos. p. 183. D.

Cap. XLI. E. *ἐμοὶ τοιαῦτ' ἄττα ἐπέρχεται*] in mentem venit. Sympos. p. 197. C: *ἐπέρχεταί δέ μοί τι καὶ ἔμμετρον εἰπεῖν.* Fecit poeta in Antiope fabula fratres inter se de studiorum ratione altercantes. Zethus enim, rei pecuariae deditus, fratri musicae amorem exprobrabat. Versus Euripidis Valckenar. Diatrib. p. 75. hos ex hoc loco eruit: *Ἄμφιον, ἀμελεῖς ὧν ἐπιμελεῖσθαί σε δεῖ | Αἰσχρῶς τε, ψυχῆς ὧδε γενναία φύσις, | Γυναικομίμῳ διαπρέπεις μορφώματι.* Aliter Pierson. Praefat. ad Moer. p. XLII. Sententia verborum haec est: indolem animi tam ingenuam puerili quodam ornare studes decore. Pro *διαπρέπεις*, quod agnoscit etiam Philostr. Vit. Apoll. IV, 21. p. 160. et Thom. Mag. s. v. *διαπρέπω*, Grotius Excerpt. e Trag. et Com. p. 373. *διατρέπεις*, Piersonus autem l. c. *φθείρεις* vel *διαφθείρεις* corrigit. Neque Heindorfio verbum vitio carere visum est, qui illud usquam activo sensu usurpari negavit. In quo postremo sane verum perspexit. Nec tamen inde consequitur quod voluit, quum *διαπρέπεις* ne hic quidem active accipiendum sit. Est enim sententia haec: Et ad indolem animi adeo generosam puerili conspicuus es decore. In quo quod dicitur *διαπρέπεις*, insignis es, emines, id non in bonam partem intelligi ex addito *μειρακιώδει* facile intelligitur. Itaque nihil mutandum.

λευμα βουλεύσαιο. καίτοι, ὦ φίλε Σώκρατες — καί μοι μηδὲν ἀχθεσθῇς· εὐνοίᾳ γὰρ ἐρῶ τῇ σῇ — οὐκ αἰσχρὸν δοκεῖ σοι εἶναι οὕτως ἔχειν, ὡς ἐγὼ σὲ οἶμαι ἔχειν καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς πόῤῥω ἀεὶ φιλοσοφίας ἐλαύνοντας; νῦν γὰρ εἴ τις σοῦ λαβόμενος ἢ ἄλλου ὁτουοῦν τῶν τοιούτων εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀπαγάγοι, φάσκων ἀδικεῖν μηδὲν ἀδικοῦντα, οἶσθ' ὅτι οὐκ ἂν ἔχοις B
ὅ τι χρήσαιο σαυτῷ, ἀλλ' ἰλιγγιῴης ἂν καὶ χασμῷο οὐκ ἔχων ὅ τι εἴποις, καὶ εἰς τὸ δικαστήριον ἀναβάς, κατη-

loco Flor. o. Bodl. Aug. Meerm., ubi nos delevimus. Deinde vulg. *ὑπὲρ ἄλλων*, quod adversatur auctoritati librorum Clark. Vat. Coisl. Ven. ΞΣ. Par. CIW. Vind. 1. 2. Flor. a. b. c. d. m. o. x. Bodl. Aug. Meerm. Tenuit tamen Bekkerus. v. p. 486. B.

ἄλλου ὁτουοῦν τῶν τοιούτων] Vulgo deerat *τῶν τοιούτων*, quod codd. fere omnes praebuerunt. Dein *ἀπαγάγοι* cum Bekkero dedi ex Par. V.

Mentione autem dignum Ruhnkenium quondam in Epistola ad Valckenar. ap. Mahn. p. 67. locum ita refingendum censuisse: — *φύσιν ψυχῆς ὧδε γενναίαν ἔχων γυναικομίμῳ διαπρέπεις μορφώματι*, ut *ἔχων* aut simile aliud verbum excidisse putaretur, unde accusativus *φύσιν* penderet.

P. 486. *καὶ οὔτ' ἂν δίκης β.*] Versus Euripidis Valckenarius l. c. ita digessit: *Οὔτ' ἐν δίκης βουλαῖσιν ὀρθῶς ἂν λόγον | Προθεῖο πιθανόν, οὔτ' ἂν ἀσπίδος ποτὲ | Κύτει γ' ὁμιλήσειας, οὔτ' ἄλλων ὕπερ | Νεανικὸν βούλευμα βουλεύσαιό τι. | — — — ἀλλ' ἐμοὶ πιθοῦ, | Παῦσαι δ' ἀοιδῶν· πολεμίων δ' εὐμουσίαν | Ἄσκει. τοιαῦτ' ἄειδε καὶ δόξεις φρονεῖν, | Σκάπτων, ἀρῶν γῆν, ποιμνίοις ἐπιστατῶν, | Ἄλλοις τὰ κομψὰ ταῦτ' ἀφεὶς σοφίσματα, | Ἐξ ὧν κενοῖσιν ἐγκατοικήσεις δόμοις.* Ceterum etiam verba *εἰκὸς καὶ πιθανὸν λαβεῖν* poeticum colorem referre vere monuit Heindorfius, neque assentior Valckenario, qui ea Calliclis esse putabat Euripidem interpretantis. Quamquam in iis delituit sine dubio vitium. Legendum enim *λάκοις*, sicuti praeclare coniecit Bonitz. in *Zeitschrift für österreich. Gymnas. 1857*. Fasc. 5. p. 403 seq. Pro vulg. *ἂν λάβοις* cod. V. ap. Bekker. *ἀντιλάβοις*, quod ex interpretatione vulgatae lectionis ortum videtur.

εὐνοίᾳ — τῇ σῇ] Pronomen possessivum loco pronominis personalis. v. ad Apolog. Socrat. p. 20. E. — *τοὺς πόῤῥω ἀεὶ φιλοσοφίας ἐλαύνοντας*, eos, qui in philosophia progredi non desinunt. Euthyphr. p. 4. A: *οὐ γὰρ οἶμαί γε τοῦ ἐπιτυχόντος εἶναι ὀρθῶς αὐτὸ πρᾶξαι, ἀλλὰ πόῤῥω που ἤδη σοφίας ἐλαύνοντος.* Cratyl. p. 410. D: *πόῤῥω ἤδη, οἶμαι, φαίνομαι σοφίας ἐλαύνειν.* Mox *ἀδικεῖν* accipiendum pro *ἠδικηκέναι*. v. Bremi ad Lys. p. 23. — *οἶσθ' ὅτι* est formula assensum exspectantis, de qua v. ad Phaedon. p. 72. B. Conf. Menon. p. 95. E. p. 85. C. —

γόρου τυχὼν πάνυ φαύλου καὶ μοχθηροῦ, ἀποθάνοις ἄν, εἰ βούλοιτο θανάτου σοι τιμᾶσθαι. καίτοι πῶς σοφὸν τοῦτό ἐστιν, ὦ Σώκρατες, εἴ τις εὐφυῆ λαβοῦσα τέχνη φῶτα ἔθηκε χείρονα, μήτε αὐτὸν αὑτῷ δυνάμενον βοηθεῖν, μηδ' ἐκσῶσαι ἐκ τῶν μεγίστων κινδύνων μήτε ἑαυτὸν μήτε ἄλλον μηδένα, ὑπὸ δὲ τῶν
C ἐχθρῶν περισυλᾶσθαι πᾶσαν τὴν οὐσίαν, ἀτεχνῶς δὲ ἄτιμον ζῆν ἐν τῇ πόλει; τὸν δὲ τοιοῦτον, εἴ τι καὶ ἀγροικότερον εἰρῆσθαι, ἔξεστιν ἐπὶ κόρρης τύπτοντα μὴ διδόναι δίκην. ἀλλ', ὦ 'γαθέ, ἐμοὶ πείθου, παῦσαι δ' ἐλέγχων, πραγμάτων δ' εὐμουσίαν ἄσκει, καὶ ἄσκει, ὁπόθεν δόξεις φρονεῖν, ἄλλοις τὰ κομψὰ ταῦτ' ἀφείς, εἴτε ληρήματα χρὴ φάναι εἶναι εἴτε φλυαρίας,

B. *θανάτου σοι*] Sic optimi ac plurimi. V. *σοι θανάτου.*

εὐφυῆ λαβοῦσα] *εὐφυῆ* Clark. Bodl. Coisl. Vind. 1. 6. Par. BCEFIW. Flor. a. b. c. d. m. o. s. et ed. Bas. 2. Editt. omnes *εὐφυᾶ.*

C. *εἴ τι καὶ ἀγροικότερον*] *καὶ* om. Clark. Vat.

D. *ἄσμενον εὑρεῖν*] Sic optimi et plurimi pro vulg. *εὑρεῖν ἄσμενον.*

εὖ εἴσεσθαι] V. *ἤδη εὖ εἴσεσθαι.* Abieci *ἤδη* auctoritate v. ad p. 462. E. Fallitur Heindorfius legendum putans *τὸν δὴ τοιοῦτον.*

ὅ τι χρήσαιο σαυτῷ, *was du mit dir anfangen solltest.* Illustravi dictionem ad Criton. p. 45. B.

B. *θανάτου σοι τιμᾶσθαι*] Vid. ad Apolog. Socrat. p. 36. B. p. 37. B.

καίτοι πῶς σοφὸν τ.] Euripidis versus hos fuisse suspicatur Valckenar. l. c.: *Καὶ πῶς σοφὸν τοῦτ' ἔστιν, εἴ τιν' εὐφυᾶ Λαβοῦσα τέχνη φῶτ' ἔθηκε χείρονα; — — Μήτ' αὐτὸν αὑτῷ δυνάμενόν γ' ἐπαρκέσαι;* In his *ἔθηκε χείρονα* poetice dictum pro *ἐποίησε χείρονα*, usu loquendi inde ab Homero a poetis frequentato. Infinitivi *περισυλᾶσθαι* atque *ζῆν* pendent ex *ἔθηκε.* Mutatur enim constructio, quoniam verbo *ἔθηκε* per se tum participium tum infinitivus addi recte potuit.

C. *εἴ τι καὶ ἀγροικότερον εἰρῆσθαι*] etiamsi hoc fuerit dictu inhumanius.

ἐπὶ κόρρης τύπτοντα] *Τύπτειν ἐπὶ* s. *κατὰ κόρρης* est alapam alicui infligere palma expansa atque differt a formula *κονδύλοις τύπτειν*, articulis digitorum et manu contracta aliquem caedere. Vid. Polluc. II, 40. Suid. Thom. Mag. et Harpocrat. in *Ἐπὶ κόρρης.* Eustathius ad Iliad. p. 923. ed. Bas.: *κόρρην δέ, φησί* (Aelius Dionysius), *καὶ κόρσην Ἀττικοὶ τὴν ὅλην κεφαλὴν σὺν τῷ αὐχένι λέγουσι. διὸ καὶ προπηλακισμὸς ἰσχυρός, φασί, τὸ ἐπὶ κόρρης καὶ μείζων τοῦ κονδύλου.* Suidas l. c.: *κόρρην γὰρ καὶ κόρσην ὅλην τὴν κεφαλὴν σὺν τῷ αὐχένι λέγουσι:* quae ipsa habet etiam Etymol. Magn. Quam ignominiosum fuerit et contumeliosum hoc modo vapulare, quum ex hoc loco patet

ἐξ ὧν κενοῖσιν ἐγκατοικήσεις δόμοις· ζηλῶν οὐκ ἐλέγχοντας ἄνδρας τὰ μικρὰ ταῦτα, ἀλλ' οἷς ἐστι D καὶ βίος καὶ δόξα καὶ ἄλλα πολλὰ ἀγαθά.

Cap. XLII. ΣΩ. Εἰ χρυσῆν ἔχων ἐτύγχανον τὴν ψυχήν, ὦ Καλλίκλεις, οὐκ ἂν οἴει με ἄσμενον εὑρεῖν τούτων τινὰ τῶν λίθων, ᾗ βασανίζουσι τὸν χρυσόν, τὴν ἀρίστην, πρὸς ἥντινα ἔμελλον προσαγαγὼν αὐτήν, εἴ μοι ὁμολογήσειεν ἐκείνη καλῶς τεθεραπεῦσθαι τὴν ψυχήν, εὖ εἴσεσθαι, ὅτι ἱκανῶς ἔχω καὶ οὐδέν μοι δεῖ ἄλλης βασάνου; ΚΑΛ. Πρὸς τί δὴ τοῦτ' ἐρωτᾷς, ὦ Σώκρατες; E ΣΩ. Ἐγώ σοι ἐρῶ νῦν. οἶμαι ἐγὼ σοὶ ἐντετυχηκὼς τοιούτῳ ἑρμαίῳ ἐντετυχηκέναι. ΚΑΛ. Τί δή; ΣΩ. Εὖ οἶδ', ὅτι, ἆν μοι σὺ ὁμολογήσῃς περὶ ὧν ἡ ἐμὴ ψυχὴ

Clark. Vat. Coisl. Vind. 2. 6. Par. BCEFIVW. Flor. b. c. d. f. o. s. Dein ante *δεῖ ἄλλης βασάνου* vulgo *ἔτι* interponitur, quod iidem libri omitti iusserunt. Praeterea pro *μοι* Clark. Vat. Coisl. Par. BCIW. Vind. 1. Flor. a. b. c. m. o. *με* scriptum exhibent.

E. *Εὖ οἶδ', ὅτι, ἆν μοι*] V. *ἄν*. Par. E. Flor. d. x. *ἃ ἄν*. Coisl. corr. *ἃ μοι*. Scripsimus *ἆν*, quae crasis alibi quoque criticos in fraudem induxit.

tum e Demosthen. Orat. Midian. p. 537. extr. ed. Reisk. — De accusativo *νήποντα* post *ἔξεστι* illato v. ad Euthyphr. p. 5. A.

παῦσαι δ' ἐλέγχων —] Olympiodorus: *ὁ Ζῆθος, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἔλεγεν αὐτῷ, ὅτι ῥῖψον τὴν λύραν καὶ κέχρησο ὅπλοις. ἐκεῖνος εἶπε τῷ Ἀμφίονι, ὅτι πολέμων δὲ εὐμουσίαν ἄσκει. οὗτος δέ φησι, πραγμάτων κ. τ. λ.* — *τὰ κομψὰ ταῦτα*, splendidas istas nugas. v. Ruhnken. ad Tim. Lex. p. 162. Mox ad *ὁ βίος* in quibusdam libris adscriptum est *ὁ πλοῦτος*. Recte. Saepe enim de iis dicitur, quae ad vitam sustentandam opus sunt, atque omnino de opibus. v. Legg. VIII. p. 842. C. IX. p. 936. C. De Republ. III. c. 15. ibique Ast.

Cap. XLII. D. *Εἰ χρυσῆν ἔχων* —] Qui sequitur locus, is elegantissima ironia insignis est, quam observent diligenter qui eum penitus cupiunt intelligere. Respexit haec Aristides Oratt. Platon. II. p. 174., ubi etiam schol. verba Platonis laudavit. — *οὐκ ἂν οἴει με ἄσμενον εὑρεῖν*, an non putas me laetaturum invento aliquo ex iis lapidibus, quibus aurum explorant, eoque optimo? Nam *τὴν ἀρίστην* pronomini *τινά* per appositionem additum. Itaque istud *ᾗ* vitii suspectum habeo, praesertim quum praecedat *τούτων τῶν λίθων*. Cod. Paris. F. *αἳ βασανίζουσι*. Quod si displiceat, facile *αἷς* reposueris.

E. *Εὖ οἶδ', ὅτι, ἆν μοι*] Bene novi, si tu de iis mecum consentias, quae animus meus sentit, ea iam ipsa vera esse. Hipp. Mai. p. 296. D: *ὃ ἐβούλετο ἡμῶν ἡ ψυχὴ εἰπεῖν*. v. Heindorf. ad h. l. — *ὀρθῶς τε ζώσης καὶ μή*, rectene vivat, an non. De *ἄρα* longius ab initio membri remoto v. ad Sympos. p. 177. E.

δοξάζει. ταῦτ' ἤδη ἐστὶν αὐτὰ τἀληθῆ. ἐννοῶ γάρ. ὅτι
487 τὸν μέλλοντα βασανιεῖν ἱκανῶς ψυχῆς πέρι ὀρθῶς τε ζώσης καὶ μὴ τρία ἄρα δεῖ ἔχειν, ἃ σὺ πάντα ἔχεις, ἐπιστήμην τε καὶ εὔνοιαν καὶ παῤῥησίαν. ἐγὼ γὰρ πολλοῖς ἐντυγχάνω, οἳ ἐμὲ οὐχ οἷοί τε εἰσὶ βασανίζειν διὰ τὸ μὴ σοφοὶ εἶναι, ὥςπερ σύ· ἕτεροι δὲ σοφοὶ μέν εἰσιν, οὐκ ἐθέλουσι δέ μοι λέγειν τὴν ἀλήθειαν διὰ τὸ μὴ κήδεσθαί μου, ὥςπερ σύ· τὼ δὲ ξένω τώδε, Γοργίας τε
B καὶ Πῶλος, σοφὼ μὲν καὶ φίλω ἐστὸν ἐμώ, ἐνδεεστέρω δὲ παῤῥησίας καὶ αἰσχυντηροτέρω μᾶλλον τοῦ δέοντος· πῶς γὰρ οὔ; ὥ γε εἰς τοσοῦτον αἰσχύνης ἐληλύθατον, ὥςτε διὰ τὸ αἰσχύνεσθαι τολμᾷ ἑκάτερος αὐτῶν αὐτὸς αὑτῷ ἐναντία λέγειν ἐναντίον πολλῶν ἀνθρώπων. καὶ

P. 487. *ἐπιστήμην τε καὶ εὔνοιαν*] Pro *εὔνοιαν* vett. editt. *δόξαν*, quod falsum esse proxima docet argumentatio. Verum praebent codd. fere omnes; Flor. f. s. Vind. 2. Ven. Σ. corr. *δόξαν* habent.

B. *καὶ ἐμοὶ εἶ*] *ἔμοιγε* Vind. 6. *ἔμοιγ'* Vind. 7.

τίνι τεκμηρίῳ χρῶμαι; ἐγώ σοι ἐρῶ] Vind. 6. Par. W. rec. *τίνι δὲ τεκμ. χρ.* Sed in hac orationis alacritate coniunctionem eiusmodi non desideraveris. Post *χρῶμαι* cum Bekkero signum interrogationis in locum *ὑποστιγμῆς* substituimus. De interrogatione sermonis animandi caussa mediae orationi interposita diximus ad Sympos. c. 6. et supra p. 453. C. Formulam *ἐγώ σοι ἐρῶ* sic solere subiungi interrogationibus demonstrarunt exemplis

P. 487. *τρία ἄρα δεῖ ἔχειν*] Ficinus: tria potissimum habere. Aptissime. Vide igitur, num *μάλιστα* pro *ἄρα* reponendum sit.

B. *ἐνδεεστέρω δὲ παῤῥησίας* —] Notat Calliclis impudentiam, qua antea in philosophos atque ipsum Socratem invehebatur. Verba *μᾶλλον τοῦ δέοντος* adduntur comparativis epexegesis gratia. Similiter infra p. 487. D: *πέρα τοῦ δέοντος σοφώτεροι.* Latine interpreteris: verecundiores sunt, et quidem plus iusto. Bona est de hac re Herbstii disputatio ad Xenoph. Symp. I. §. 4. conf. ad Hipp. Mai. p. 285. B. Formulam *πῶς γὰρ οὔ;* reliquae orationi sic interponi solere docuit praeter Hemsterhus. ad Lucian. Tim. §. 2. Heindorf. ad h. l. Eundem usum formulae *πῶς γάρ;* illustravit Gataker. De stilo N. T. p. 73. Valckenar. ad Phoeniss. v. 1614. Sic *πῶς γὰρ οὔ;* saepe dixit Demosthenes, ut De Coron. p. 274. 325. al. ed. Reisk.

ὥςτε διὰ τὸ αἰσχύνεσθαι —] Ridet verba Calliclis p. 482. D. E.

πεπαίδευσαί τε γὰρ ἱκανῶς] Respicit ad verba Calliclis p. 485. A: *ὅσον παιδείας χάριν*, ut etiam ex hoc loco pateat nihil ibi corrigendum esse.

C. *Τίσανδρον τὸν Ἀφιδναῖον* —] Ἄφιδναι et Χολαρ-

ταῦτα περὶ τῶν μεγίστων. σὺ δὲ ταῦτα πάντα ἔχεις, ἃ οἱ ἄλλοι οὐκ ἔχουσι· πεπαίδευσαί τε γὰρ ἱκανῶς, ὡς πολλοὶ ἂν φήσαιεν Ἀθηναίων, καὶ ἐμοὶ εἶ εὔνους. τίνι τεκμηρίῳ χρῶμαι; ἐγώ σοι ἐρῶ. οἶδα ὑμᾶς ἐγώ, ὦ Καλ- C
λίκλεις, τέτταρας ὄντας, κοινωνοὺς γεγονότας σοφίας, σέ τε καὶ Τίσανδρον τὸν Ἀφιδναῖον καὶ Ἄνδρωνα τὸν Ἀνδροτίωνος καὶ Ναυσικύδην τὸν Χολαργέα. καί ποτε ὑμῶν ἐγὼ ἐπήκουσα βουλευομένων μέχρι ὅποι τὴν σοφίαν ἀσκητέον εἴη, καὶ οἶδα, ὅτι ἐνίκα ἐν ὑμῖν τοιάδε τις δόξα, μὴ προθυμεῖσθαι εἰς τὴν ἀκρίβειαν φιλοσοφεῖν, ἀλλὰ εὐλαβεῖσθαι παρεκελεύεσθε ἀλλήλοις, ὅπως μὴ πέρα D
τοῦ δέοντος σοφώτεροι γενόμενοι λήσετε διαφθαρέντες. ἐπειδὴ οὖν σου ἀκούω ταὐτὰ ἐμοὶ συμβουλεύοντος, ἅπερ

plurimis Fritsch. Quaestt. Luciann. p. XXXI. et Hermann. ad Lucian. De histor. conscrib. p. 27.

C. ἐπήκουσα βουλευομένων] V. ὑπήκουσα, quod per se non est ineptum. Habet enim talibus in locis vim et significationem clam auscultandi *(belauschen)*. Sed Clark. Vat. Coisl. Ven. Σ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. EFIVW. Flor. f. s. Aug. Bodl. Meerm. ἐπήκουσα praebent. Quo recepto Socrates se significat affuisse eorum sermoni eumque neutiquam clam audivisse, sed diligenter et lubenter ad eum attendisse. v. Cobet. Novv. Lectt. p. 521. Dein vett. editt. *μέχρις ὅποι*, quod ex Clark. Vat. Coisl. aliis multis correximus. v. ad Sympos. c. 29. Frustra Heindorfius, veterum grammaticorum hac de re praeceptionibus diffisus, *μέχρις ὅποι* tuebatur. Hirschigius scribendum censet *μέχρι ὅτου*.

γεῖς fuere duo Atticae pagi, alter tribus Aeantidos, alter Acamantidos. vid. schol. ad h. l. Andronis etiam in Protagor. p. 315. C. mentio fit.

εἰς τὴν ἀκρίβειαν φιλοσοφεῖν] non id esse studendum, ut ad philosophiae subtilitatem usque perveniretur, sed subsistendum in eo, quod *παιδείας χάριν* necessarium videretur. Sic Eurip. Hec. v. 817: *πειθὼ δὲ — οὐδέν τι μᾶλλον ἐς τέλος σπουδάζομεν μανθάνειν*, ubi *ἐς τέλος μανθ.* est perfecte s. *τελέως* discere. Aeschyl. Prom. 230: *ὡς μάθητε διὰ τέλους τὸ πᾶν.*

D. ὅπως μὴ πέρα — λήσετε] Futurum post verba cavendi et metuendi de more positum. v. Phaedon. p. 91. C.

ταῦτα ἐμοὶ συμβ.] quum te audiam ea (h. e. haec talia) mihi suadentem, quae amicissimis tibi hominibus suadere soles. Non opus est, ut *ταὐτὰ* corrigamus, quod Ficinus habuisse videtur, quamquam interpretis in talibus exigua est aut potius nulla auctoritas. Utrumque autem per se recte dici potuit, et *ταῦτα ἅπερ* et *ταὐτὰ ἅπερ*, ut supervacaneum videatur rei per se manifestae exempla congerere. Quae tamen si quis desideret, is adeat Heindorf. ad Phaedon. p. 64. C. ad Sophist. p. 217. B.

τοῖς σεαυτοῦ ἑταιροτάτοις, ἱκανόν μοι τεκμήριόν ἐστιν. ὅτι ὡς ἀληθῶς μοι εὔνους εἶ. καὶ μὴν ὅτι γε οἷος παῤῥησιάζεσθαι καὶ μὴ αἰσχύνεσθαι, αὐτός τε φῂς καὶ ὁ λόγος, ὃν ὀλίγον πρότερον ἔλεγες, ὁμολογεῖ σοι. ἔχει δὴ οὑτωσὶ δῆλον ὅτι τούτων πέρι νυνί· ἐάν τι σὺ ἐν τοῖς λόγοις
E ὁμολογήσῃς μοι, βεβασανισμένον τοῦτ' ἤδη ἔσται ἱκανῶς ὑπ' ἐμοῦ τε καὶ σοῦ, καὶ οὐκέτι αὐτὸ δεήσει ἐπ' ἄλλην βάσανον ἀναφέρειν. οὐ γὰρ ἄν ποτε αὐτὸ συνεχώρησας σὺ οὔτε σοφίας ἐνδείᾳ οὔτ' αἰσχύνης παρουσίᾳ· οὐδ' αὖ ἀπατῶν ἐμὲ συγχωρήσαις ἄν· φίλος γάρ μοι εἶ, ὡς καὶ αὐτὸς φῄς. τῷ ὄντι οὖν ἡ ἐμὴ καὶ σὴ ὁμολογία τέλος ἤδη ἕξει τῆς ἀληθείας. πάντων δὲ καλλίστη ἐστὶν ἡ σκέψις, ὦ Καλλίκλεις, περὶ τούτων ὧν σὺ δή μοι ἐπετίμησας, ποῖόν τινα χρὴ εἶναι τὸν ἄνδρα καὶ τί ἐπιτηδεύειν
488 καὶ μέχρι τοῦ, καὶ πρεσβύτερον καὶ νεώτερον ὄντα. ἐγὼ

D. ἅπερ τοῖς σεαυτοῦ] Sic Clark. Ven. ΞΣ. Coisl. Vind. 2. 7. Flor. a. b. c. d. m. o. x. Editt. omnes σαυτοῦ. Vind. 1. ἑαυτοῦ.
ὅτι γε οἷος παῤῥ.] Par. E. superscriptum habet οἷός τ' εἶ, sed v. ann.

E. αἰσχύνης παρουσίᾳ] περιουσίᾳ unus Flor. x. cum edit. Bas. 2. Ceteri libri παρουσίᾳ, quod tuetur Herm. Vulgatam defendit etiam Koch. pone Moer. Att. ed. Lips. p. 386.
ποῖόν τινα χρὴ εἶναι τὸν ἄνδρα] Post τινα Bas. 2. et Flor. x. inserunt ποτε, quam lectionem etiam Steph. memorat.

P. 488. τίνα τρόπον κτησαίμην] Sic Clark. Vat. Coisl. Ven. ΞΣ. Vind. 2. 7. Par. BCFIVW. Florentini Aug. Bodl.

ὅτι γε οἷος παῤῥησιάζεσθαι] Intell. εἶ. vid. Schaefer. ad Lamb. Bos. Ellips. p. 604 seq. et interpp. ad Gregor. Corinth. p. 152 seq. De proximis conf. De Republ. IV. p. 424. C: ὥς φησί τε Δάμων καὶ ἐγὼ πείθομαι. Ibid. VII. p. 530. D: ὡς οἵ τε Πυθαγόρειοί φασι, καὶ ἡμεῖς, ὦ Γλαύκων, συγχωροῦμεν.

ἔχει δὴ οὑτωσὶ δ. ὅτι] Verba ad grammaticam subtilitatem exacta connectas sic: δῆλον δή, ὅτι οὑτωσὶ ἔχει νυνὶ περὶ τούτων. Quamquam nec hac structura indigemus. Etenim δῆλον ὅτι pariter atque οἶσθ' ὅτι et similia saepe ita usurpatum est a Graecis, ut reliquae orationi ἀσυνδέτως interponeretur neque cum ceterorum verborum constructione arcte cohaereret. Ex quo factum est, ut voces in unum coalescerent δηλονότι atque adverbii speciem referrent. Quamquam haud scio an ea scribendi ratio repudianda sit. Nam nec ubique δῆλον ὅτι sic per se positum est, sed saepissime cum reliqua oratione constructum reperitur, nec scribimus οἰσθότι, οἰδότι, sed οἶσθ' ὅτι, οἶδ' ὅτι, etiamsi haec verba per se posita ad usum adverbiorum prope accedant. Sed v. Buttmann. ad Criton. §. 14. annot. 12. et in Indic. s. v. δηλονότι. Itaque hoc loco δῆλον

γάρ εἴ τι μὴ ὀρθῶς πράττω κατὰ τὸν βίον τὸν ἐμαυτοῦ, εὖ ἴσθι τουτο ὅτι οὐχ ἑκὼν ἐξαμαρτάνω. ἀλλ' ἀμαθίᾳ τῇ ἐμῇ. σὺ οὖν. ὥσπερ ἤρξω νουθετεῖν με. μὴ ἀποστῇς. ἀλλ' ἱκανῶς μοι ἔνδειξαι, τί ἐστι τοῦτο, ὃ ἐπιτηδευτέον μοι, καὶ τίνα τρόπον κτησαίμην ἂν αὐτό. καὶ ἐάν με λάβῃς νῦν μέν σοι ὁμολογήσαντα, ἐν δὲ τῷ ὑστέρῳ χρόνῳ μὴ ταῦτα πράττοντα, ἅπερ ὡμολόγησα, πάνυ με ἡγοῦ βλᾶκα εἶναι καὶ μηκέτι ποτέ με νουθετήσῃς ὕστερον, ὡς μηδενὸς ἄξιον ὄντα. B ἐξ ἀρχῆς δέ μοι ἐπανάλαβε, πῶς φῂς τὸ δίκαιον ἔχειν καὶ σὺ καὶ Πίνδαρος τὸ κατὰ φύσιν; ἄγειν βίᾳ τὸν κρείττω τὰ τῶν ἡττόνων καὶ ἄρχειν τὸν βελτίω τῶν χειρόνων καὶ πλέον ἔχειν τὸν ἀμείνω τοῦ φαυλοτέρου; μή τι ἄλλο λέγεις τὸ δίκαιον εἶναι; ἢ ὀρθῶς μέμνημαι;

Cap. XLIII. *ΚΑΛ.* Ἀλλὰ ταῦτα ἔλεγον καὶ τότε

Meerm. Vett. editt. *ἐργασαίμην.* Vind. 1. 6. *αἰτησαίμην.* Dein optimi plurimique *ἐὰν μὲν λάβῃς,* mendose. Clark. Vat. *ταὐτὰ πράττοντα.* Mox vulg. *βλάκα,* quod suadente Bekkero mutavi.

B. *τὸ κατὰ φύσιν;*] Ante Bekkerum recta desiderabatur interpunctio.

καὶ πλέον ἔχειν] Libri *πλεῖον.* Iidem alibi etiam *πλέον ἔχειν,* quod unice verum esse in hac formula docet verbum *πλεονεκτεῖν.* Perspicuus hac in re locus est p. 483. C., ubi codd. recte *πλέον* servarunt. conf. etiam De Republ. I. p. 349. et IX. p. 574. A. ibique annot. infra p. 490. C. D. 491. D.

ὅτι per se positum atque mediae orationi *ἀσυνδέτως* interiectum putamus. Ceterum in *ἔχει* inest subiecti *αὐτὸ* s. *τὸ πρᾶγμα* significatio, quod German. dicimus: *es verhält sich.* v. ad Theaet. p. 187. C. 171. A.

E. *οὔτ' αἰσχύνης παρουσίᾳ*] Recte *παρουσίᾳ,* quod opponitur antegresso *ἐνδείᾳ,* salseque indicat Callicli omnem omnino deesse verecundiam ac pudorem.

τέλος ἤδη ἕξει τῆς ἀληθείας] H. e. si ego atque tu consentiamus, id vero documentum erit perfectae et consummatae veritatis. Nam *τέλος ἔχειν* est perfectum esse, ut Phaedon. p. 77. C. al.

P. 488. *καὶ μέχρι τοῦ*] H. e. *μέχρι τίνος:* ne quis cum Findeisenio *μέχρι οὗ* scribendum putet.

βλᾶκα εἶναι] H. e. hominem fatuum et stupidum. Vocabulum copiose illustravit Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 60 seq. Mox post *τὸ κατὰ φύσιν,* quae verba pertinent ad *τὸ δίκαιον,* deerat vulgo interpunctio, quam auctore Heindorfio cum Bekkero restitui. Nam proxima continent Calliclis sententiam, quam Socrates repetit, deinceps de ea accuratius disputaturus. Pendent autem haec a

καὶ νῦν λέγω. ΣΩ. Πότερον δὲ τὸν αὐτὸν βελτίω καλεῖς σὺ καὶ κρείττω; οὐδὲ γάρ τοι τότε οἷός τ' ἦ μαθεῖν σου. τί ποτε λέγεις. πότερον τοὺς ἰσχυροτέρους κρείττους καλεῖς. καὶ δεῖ ἀκροᾶσθαι τοῦ ἰσχυροτέρου τοὺς ἀσθενεστέρους, οἷόν μοι δοκεῖς καὶ τότε ἐνδείκνυσθαι. ὡς αἱ μεγάλαι πόλεις ἐπὶ τὰς σμικρὰς κατὰ τὸ φύσει δίκαιον ἔρχονται. ὅτι κρείττους εἰσὶ καὶ ἰσχυρότεραι, ὡς τὸ κρεῖττον καὶ ἰσχυρότερον καὶ βέλτιον ταὐτὸν ὄν. ἢ ἔστι βελτίω μὲν εἶναι, ἥττω δὲ καὶ ἀσθενέστερον. καὶ κρείττω μὲν εἶναι, μοχθηρότερον δέ· ἢ ὁ αὐτὸς ὅρος ἐστὶ τοῦ βελτίονος καὶ τοῦ κρείττονος; τοῦτό μοι αὐτὸ σαφῶς διόρισον, ταὐτὸν ἢ ἕτερόν ἐστι τὸ κρεῖττον καὶ τὸ βέλ-

C καλεῖς (C)
D βελτίονος (D)

C. *τότε οἷός τ' ἦ μ.*] V. *ἦν.* Clark. *ἦι.* Par. C I. et quattuor Florent. *εἰ.* Unde sponte emergit vera scriptura *ἦ*, quam servavit Vat. *Δ.* v. ann. ad Symp. p. 173. A. 221. A. Matthiae. Gr. §. 216. 4. et qui ibi laudantur. Illud nobis videmur observasse, apud Platonem hanc imperfecti formam maxime in formulis et loquutionibus multo usu tritis, qualis est *οἷός τ' ἦ*, frequentari.

ταὐτὸν ὄν] V. *ταὐτὸ ὄν* praeter fidem librorum praestantissimorum.

φής, quod cogitatione iterandum est. Aliter Boeckhius in Min. et Legg. p. 177. et ad Pindar. T. II. P. II. p. 641., qui legit: *ἐξ ἀρχῆς — Πίνδαρον. τὸ κατὰ φύσιν ἄγειν βίᾳ — τοῦ φαυλοτέρου; μή τι ἄλλο λέγεις κ. τ. λ.* Respicitur ad verba Calliclis p. 484. B. — De *μὴ* interrogativo conf. Rost. Gr. §. 123 b. 8. a. *γ*.

Cap. XLIII. B. *Πότερον δὲ τὸν αὐτὸν β. κ.*] Refutaturus Socrates Calliclis sententiam ex eo quaerit, quemnam *τὸν κρείττω* dixerit. Ad quae postquam hic respondit se eum intelligere, qui plus virium aliis habeat, ille deinde docere instituit haec pugnare cum iis, quae antea de lege naturae ab ipso disputata sint. Nam multi, inquit, certe plus valent uno. Quae autem iubet multitudo, ea iusta habentur. Iam ea melius esse iniuriam pati quam facere quasi lege quadam sanxit: communis enim haec est omnium fere hominum opinio. Ex quo consequitur, ut non lege, sed natura ab inferenda iniuria prohibeamur, falsumque esse apparet, quod antea dicebatur, naturam fortiori id iuris concedere, ut quidlibet pro suo ipsius arbitrio audere possit.

καὶ δεῖ ἀκροᾶσθαι τοῦ ἰσχ. τοὺς ἀσθ.] et oportet obedire validiori imbecilliores. Nam ita *ἀκροᾶσθαι* intelligendum, ut Aristoph. Avv. v. 1220. ed. Dind. Illustravimus usum loquendi ad Phaedrum p. 253. E.

καὶ τότε ἐνδείκνυσθαι, ὡς —] In his *τότε* est antea, quum de his rebus disputares, neque audiendus est Findeisen., qui *τῷδε* vel *τοῖσδε* legendum suspicatur. Respicitur ad p. 483. D. E. Sic *τότε* non raro dicitur. Protagor. p. 325. E: *οἱ δὲ διδάσκαλοι τούτων τε ἐπιμελοῦνται, καὶ ἐπειδὰν αὖ γράμματα μάθωσι*

τιον καὶ τὸ ἰσχυρότερον; ΚΑΛ. Ἀλλ' ἐγώ σοι σαφῶς λέγω, ὅτι ταὐτόν ἐστιν. ΣΩ. Οὐκοῦν οἱ πολλοὶ τοῦ ἑνὸς κρείττους εἰσὶ κατὰ φύσιν; οἳ δὴ καὶ τοὺς νόμους τίθενται ἐπὶ τῷ ἑνί, ὥσπερ καὶ σὺ ἄρτι ἔλεγες. ΚΑΛ. Πῶς γὰρ οὔ; ΣΩ. Τὰ τῶν πολλῶν ἄρα νόμιμα τὰ τῶν κρειττόνων ἐστί. ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Οὐκοῦν τὰ τῶν E βελτιόνων; οἱ γὰρ κρείττους βελτίους πολὺ κατὰ τὸν σὸν λόγον. ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Οὐκοῦν τὰ τούτων νόμιμα κατὰ φύσιν καλά, κρειττόνων γε ὄντων; ΚΑΛ. Φημί. ΣΩ. Ἆρ' οὖν οἱ πολλοὶ νομίζουσιν οὕτως, ὡς ἄρτι αὖ σὺ ἔλεγες, δίκαιον εἶναι τὸ ἴσον ἔχειν καὶ αἴσχιον τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι; ἔστι ταῦτα, ἢ οὔ; καὶ ὅπως 489

E. *Ἆρ' οὖν οἱ πολλοὶ νομ.*] Editt. olim omnes et Bekk. *Ἆρ' οὖν οὐχ οἱ π.* Omittunt *οὐχ* Clark. Vat. Vind. 1. 6. Par. BCEFIVW. Flor. a. b. c. f. m. o. s. x. Bodl., quod nobiscum abiecerunt Turr. Herm. alii. Dein *οὕτως,* quod vulgo aberat, additum ex Clark. Ven. Ξ Σ. Coisl. et plurimis aliis, in quibus tamen Vat. non est numerandus.

καὶ μέλλωσι συνήσειν τὰ γεγραμμένα, ὥσπερ τότε τὴν φωνήν (sicut antea vocem diximus), *παρατιθέασιν αὐτοῖς κ. τ. λ.* Politic. p. 266. D: *ἐκεῖνό ἐστι καταφανὲς μᾶλλον τὸ ῥηθὲν τότ'* (antea) *ἐν τῇ περὶ τὸν σοφιστὴν ζητήσει.* Theaet. p. 156. E: *αὐτὸ μὲν καθ' ἑαυτὸ μηδὲν εἶναι, ὃ καὶ τότε ἐλέγομεν,* scil. antea, quum de hac re disputaremus. Phileb. p. 38. D: *ὃ τότε δόξαν ἐκαλοῦμεν,* h. e. antea, quum haec nondum essent explicata. De Rep. VI. p. 507. B. Pro *δοκεῖς* Coraes legi iubet *ἐδόκεις.* Quo non opus est. — *ἔρχεσθαι ἐπί τινα,* aliquem hostiliter aggredi; v. ad Tim. p. 57. B.

D. *τοῦτό μοι αὐτὸ σαφῶς δ.*] hoc ipsum, i. e. hoc maxime, perspicue definias. vid. ad p. 482. D. De Rep. V. p. 471. E. Dicitur enim *τοῦτ' αὐτό* de re maximi momenti, in qua totius caussae veluti cardo vertitur. Deinde in priore interrogationis membro omissa est interrogandi particula usu frequenti, quem illustrarunt exemplis Heindorfius ad h. l. Ast. ad Legg. p. 130. Viger. p. 409.

τοὺς νόμους τίθενται ἐπὶ τῷ ἑνί] H. e. ut unus ille iis obtemperet. Dictionem *νόμους τίθεσθαι ἐπί τινι* illustravit Heindorf. ad h. l.

E. *οἱ γὰρ κρείττους βελτίους πολύ*] Etsi *πολύ* comparativo suo interdum postponi solet, v. ad Sympos. p. 181. C., tamen comparativi vis cur hic ea voce intendatur, nemo dixerit. Itaque aut cum Corae *πάλιν* corrigas, aut cum Hermanno de coniectura scribas *βελτίους που,* quod posterius eximie placet.

P. 489. *καὶ ὅπως μὴ ἁλώσει — αἰσχυνόμενος*] Ridet verba Calliclis p. 482. C. D.

μὴ ἁλώσει ἐνταῦθα σὺ αἰσχυνόμενος. νομίζουσιν, ἢ οὔ, οἱ πολλοὶ τὸ ἴσον ἔχειν, ἀλλ' οὐ τὸ πλέον δίκαιον εἶναι, καὶ αἴσχιον τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι; Μὴ φθόνει μοι ἀποκρίνασθαι τοῦτο, Καλλίκλεις, ἵν', ἐάν μοι ὁμολογήσῃς, βεβαιώσωμαι ἤδη παρὰ σοῦ, ἅτε ἱκανοῦ ἀνδρὸς διαγνῶναι ὡμολογηκότος. ΚΑΛ. Ἀλλ' οἵ γε πολλοὶ νομίζουσιν οὕτως. ΣΩ. Οὐ νόμῳ ἄρα μόνον ἐστὶν αἴσχιον τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδικεῖσθαι, οὐδὲ δίκαιον τὸ ἴσον ἔχειν,
B ἀλλὰ καὶ φύσει· ὥςτε κινδυνεύεις οὐκ ἀληθῆ λέγειν ἐν τοῖς πρόσθεν, οὐδὲ ὀρθῶς ἐμοῦ κατηγορεῖν λέγων, ὅτι ἐναντίον ἐστὶν ὁ νόμος καὶ ἡ φύσις, ἃ δὴ καὶ ἐγὼ γνοὺς κακουργῶ ἐν τοῖς λόγοις, ἐὰν μέν τις κατὰ φύσιν λέγῃ, ἐπὶ τὸν νόμον ἄγων, ἐὰν δέ τις κατὰ τὸν νόμον, ἐπὶ τὴν φύσιν.

Cap. XLIV. *ΚΑΛ.* Οὑτοσὶ ἀνὴρ οὐ παύσεται φλυαρῶν. *Εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατες, οὐκ αἰσχύνει, τη-*

P. 489. *ἀλλ' οὐ τὸ πλέον δ.*] Sic Clark. Vat. Coisl. Vind. 1. 6. Par. BCEFIVW. Florentini omnes, Bodl. Scribebatur *οὐχὶ τὸ πλ.*

βεβαιώσωμαι ἤδη παρὰ σοῦ] Clark. et pauci alii *βεβαιώσομαι,* repugnante Thoma Mag. p. 473. in v. *ἵνα.*

βεβαιώσωμαι ἤδη παρὰ σοῦ] ut hoc iam per te (tuum ipsius iudicium) confirmem ac stabiliam, quippe quum vir id mihi concesserit ad diiudicandum idoneus. Perperam *βεβαιώσωμαι* passive dictum putarunt. Optime Heindorfius comparavit De Republ. V. p. 461. E: *δεῖ δὴ τὸ μετὰ τοῦτο βεβαιώσασθαι παρὰ τοῦ λόγου.* Sympos. p. 199. B: *ἵνα ἀνομολογησάμενος παρ' αὐτοῦ οὕτως ἤδη λέγω.* Addimus Lachet. p. 194. C. et 200. B. cf. Matthiae. Gr. ampl. p. 1172.

B. *ἃ δὴ καὶ ἐγὼ γν.*] Respicit ad verba Calliclis p. 483. A.

Cap. XLIV. *Οὑτοσὶ ἀνὴρ οὐ παύσεται —*] Vide annot. ad p. 467. B. — *ὀνόματα θηρεύων,* verba aucupans. Infra p. 490. A: *καὶ οὐ ῥήματα θηρεύω.* Theaetet. p. 166. B: *εἰ δὴ ὀνομάτων γε δεήσει θηρεύσεις διευλαβεῖσθαι ἀλλήλων.* Dicitur de eo, qui inter disputandum verbis, quae alicui imprudenti exciderunt, cupide abutitur ad creandam alteri molestiam. — *ῥήματι,* verbis, *dem Ausdrucke nach.* v. p. 450. E. — *ἕρμαιον τοῦτο ποιούμενος.* Sympos. p. 217. A: *ἕρμαιον ἡγησάμην εἶναι καὶ εὐτύχημα ἐμὸν θαυμαστόν.*

C. *ἐὰν συρφετός*] Eodem nomine utitur Plato etiam alibi. v. ad Hipp. Mai. p. 288. D. Idem crebro usurparunt posteriores Platonici, Synesius, Themistius, alii.

καὶ οὗτοι φῶσιν, αὐτὰ ταῦτα —] an existimas me dicere, si colluvies servorum omnigenorumque hominum congregetur nullius pretii, praeterquam quod fortasse cor-

λικοῦντος ὤν, ὀνόματα θηρεύων, καὶ ἐάν τις ῥήματι
ἁμάρτῃ, ἕρμαιον τοῦτο ποιούμενος; ἐμὲ γὰρ οἴει ἄλλο C
τι λέγειν τὸ κρείττους εἶναι ἢ τὸ βελτίους; οὐ πάλαι
σοι λέγω, ὅτι ταὐτόν φημι εἶναι τὸ βέλτιον καὶ τὸ
κρεῖττον; ἢ οἴει με λέγειν, ἐὰν συρφετὸς συλλεγῇ δούλων
καὶ παντοδαπῶν ἀνθρώπων μηδενὸς ἀξίων πλὴν ἴσως
τῷ σώματι ἰσχυρίσασθαι, καὶ οὗτοι φῶσιν, αὐτὰ ταῦτα
εἶναι νόμιμα; ΣΩ. Εἶεν, ὦ σοφώτατε Καλλίκλεις· οὕτω
λέγεις; ΚΑΛ. Πάνυ μὲν οὖν. ΣΩ. Ἀλλ' ἐγὼ μέν, ὦ D
δαιμόνιε, καὶ αὐτὸς πάλαι τοπάζω τοιοῦτόν τί σε λέγειν
τὸ κρεῖττον, καὶ ἀνερωτῶ γλιχόμενος σαφῶς εἰδέναι ὅ
τι λέγεις. οὐ γὰρ δήπου σύ γε τοὺς δύο βελτίους ἡγεῖ
τοῦ ἑνός, οὐδὲ τοὺς σοὺς δούλους βελτίους σοῦ, ὅτι
ἰσχυρότεροί εἰσιν ἢ σύ. ἀλλὰ πάλιν ἐξ ἀρχῆς εἰπέ, τί
ποτε λέγεις τοὺς βελτίους, ἐπειδὴ οὐ τοὺς ἰσχυροτέρους;
καί, ὦ θαυμάσιε, πρᾳότερόν με προδίδασκε, ἵνα μὴ ἀπο-

B. *δέ τις κατὰ τὸν νόμον*] *κατὰ νόμον* coni. Hirschig.

D. *λέγεις τοὺς βελτίους*] V. *τοὺς βελτίστους,* quod suadente Cornario e Vind. 1. 6. mutavimus. Mutavit etiam Bekker.

poris robore valeant, hique aliqua statuant, ea ipsa esse legitima? In his durum est, quod *φῶσι* caret accusativo suo. Itaque Heindorfius probante Buttmanno *φῶσιν ἅττα, ταῦτα εἶναι νόμ.* legendum coniecit, quod recepit Hermann. et quod certe lenius est quam Heusdii commentum, qui Ficini vestigia legens corrigendum censuit: — *ἰσχυρίσασθαι, τούτους εἶναι τοὺς κρείττους, καὶ ἃ ἂν οὗτοι φῶσιν, κ. τ. λ.* Ipse olim *καί* in *ἃ ἂν* mutandum putabam. Nunc, quoniam video codices omnes tueri lectionem vulgatam, Thierschium audiendum arbitror, qui Gr. Gr. p. 505. ed. 3. ita scripsit: „*Manche activen Verba werden im nachlässigen Ausdruck ohne Accusat. als intransitiva gebraucht. So beim Plato Gorg.* (h. l.). *Der unstäte und schweifende Gebrauch ist ganz in der Art der dort Sprechenden.*" Itaque *αὐτὰ ταῦτα* ponitur, ac si praecederet *ἃ ἂν φῶσιν.* Ad *πλὴν ἴσως* intell. *ἀξίων τινός.* Nam *τῷ σώματι ἰσχυρίσασθαι* est eo, quod corpore valent. Prave Heindorf. *τῷ σ. ἰσχυρίσασθαι* interpretatur corporis viribus fidere, quae verbi significatio ab hoc loco aliena est.

D. *τοὺς δύο βελτίους ἡγεῖ τοῦ ἑνός*] Plena si esset oratio, additum legeretur: *ὅτι ἰσχυρότεροί εἰσιν ἢ ὁ εἷς.* Nunc haec ipsa sententia e proximis verbis eruenda est.

τί ποτε λέγεις τοὺς β.] Ne quis cum Routhio *τίνας* corrigat, contulit Heindorf. Protagor. p. 311. E: *αὐτὸς δὲ δὴ ὡς τί γενησόμενος ἔρχει παρὰ Πρωταγόραν;* ubi tamen nunc

E φοιτήσω παρὰ σοί. ΚΑΛ. Εἰρωνεύει. ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Οὐ μὰ τὸν Ζῆθον. ὦ Καλλίκλεις. ᾧ σὺ χρώμενος πολλὰ νῦν δὴ εἰρωνεύου πρός με. ἀλλ' ἴθι εἰπέ. τίνας λέγεις τοὺς βελτίους εἶναι; ΚΑΛ. Τοὺς ἀμείνους ἔγωγε. ΣΩ. Ὁρᾷς ἄρα. ὅτι σὺ αὐτὸς ὀνόματα λέγεις, δηλοῖς δὲ οὐδέν. οὐκ ἐρεῖς. τοὺς βελτίους καὶ κρείττους πότερον τοὺς φρονιμωτέρους λέγεις. ἢ ἄλλους τινάς; ΚΑΛ. Ἀλλὰ ναὶ μὰ Δία τούτους λέγω καὶ σφόδρα γε. ΣΩ.
490 Πολλάκις ἄρα εἷς φρονῶν μυρίων μὴ φρονούντων κρείττων ἐστὶ κατὰ τὸν σὸν λόγον, καὶ τοῦτον ἄρχειν δεῖ,

E. *Οὐ μὰ τὸν Ζῆθον*] *Οὐ* deerat vulgo. Restitui e Flor. d., qui in marg. sic scriptum exhibet, probante Astio Lex. Plat. s. v. *μά*. Legit *οὐ* etiam Hermogenes in Reiskii Orator. Graec. T. VIII. p. 927. v. ann.

P. 490. *καὶ οὐ ῥήματα*] Sic Par. V. Flor. f. s. et fortasse pauci alii quidam cum Steph. Ceteri omnes *ῥήματι*, quod probat Winckelm. ad Euthydem. p. 52. et Hermann. comparans Theaet.

ex codd. *τίς* restitutum. Aptius contuleris Gorg. p. 448. B: *τί ἂν αὐτὸν ὀνομάζοιμεν δικαίως;* De Republ. I. p. 340. E: *τοῦτ' ἔστιν ὃ προσαγορεύομεν αὐτόν.* Sed nulla opus esse mutatione per se intelligitur. Mox *προδίδασκε* dictum ut Euthydem. p. 302. C: *εὐφήμει τε καὶ μὴ χαλεπῶς με προδίδασκε.* Hipp. Mai. p. 291. B: *ἐμὲ οὖν προδίδασκε καὶ ἐμὴν χάριν ἀποκρίνου,* quibus locis nolim cum Heindorfio pro simplici *διδάσκειν* accipere. Imo est docendo provehere, ulterius edocere, porro docere, pergere docere. Vid. Hipp. Mai. p. 291. B. Euthyd. p. 302. C. Sophocl. Aiac. v. 163: *ἀλλ' οὐ δυνατὸν τοὺς ἀνοήτους τούτων γνώμας προδιδάσκειν.* Philoct. 538: *ἐγὼ δ' ἀνάγκῃ προὔμαθον στέργειν κακά,* i. e. paullatim didici. Lepide vero additur *μὴ ἀποφοιτήσω,* quod est verbum proprium de discipulis a magistro discedentibus.

E. *Οὐ μὰ τὸν Ζῆθον*] Ferri non poterat quod vulgo legebatur *Μὰ τὸν Ζῆθον.* Nam ut verum sit, quod observavit Bornemannus ad Xenoph. Sympos. p. 107., formulas iurandi *μὰ τὸν Δία, μὰ τὸν θεόν, μὰ τὸν Ἀπόλλω,* alias, apud probos quidem scriptores nunquam affirmandi, sed semper negandi vi praeditas esse, tamen eae per se solae non negant, sed accedat necesse est aliunde negationis vis et significatio. Itaque aut diserte addenda est negandi particula, aut, si ea omittitur, formula referri debet vel ad praecedentem aliquam interrogationem cum negatione coniunctam vel ad sententiam subsequentem, quae aut particulam adversantem habeat aut negandi vi praedita sit; vid. Reisig. Coniectan. in Aristoph. p. 106. Ex quibus quum nihil hic locum habeat, dubitari non poterit, quin *οὐ* recte addiderimus. Neque id fecimus sine librorum auctoritate. — Verba *ᾧ σὺ χρώμενος κ. τ. λ.* referas ad illa, quae p. 485. E. legebantur. Deinde *πρός με* libri, nisi fallor,

τοὺς δ' ἄρχεσθαι, καὶ πλέον ἔχειν τὸν ἄρχοντα τῶν ἀρχομένων. τοῦτο γάρ μοι δοκεῖς βούλεσθαι λέγειν — καὶ οὐ ῥήματα θηρεύω — , εἰ ὁ εἷς τῶν μυρίων κρείττων. ΚΑΛ. Ἀλλὰ ταῦτ' ἔστιν ἃ λέγω. τοῦτο γὰρ οἶμαι ἐγὼ τὸ δίκαιον εἶναι φύσει, τὸ βελτίω ὄντα καὶ φρονιμώτερον καὶ ἄρχειν καὶ πλέον ἔχειν τῶν φαυλοτέρων.

Cap. XLV. ΣΩ. Ἔχε δὴ αὐτοῦ. τί ποτε αὖ νῦν B
λέγεις; ἐὰν ἐν τῷ αὐτῷ ὦμεν, ὥςπερ νῦν, πολλοὶ ἀθρόοι ἄνθρωποι, καὶ ἡμῖν ᾖ ἐν κοινῷ πολλὰ σιτία καὶ ποτά, ὦμεν δὲ παντοδαποί, οἱ μὲν ἰσχυροί, οἱ δὲ ἀσθενεῖς, εἷς

c. 20: τὸν δὲ λόγον αὖ μὴ τῷ ῥήματί μου δίωκε. Atqui retundit his verbis Socrates criminationem Calliclis, qui eum dixerat ὀνόματα θηρεύειν. Probabilius ergo Badham. in Schneidew. Philolog. X. p. 729. ῥημάτια pro ῥήματα coniecit. Respice illa p. 489. B. C.

B. πολλοὶ ἀθρόοι] ἀθρόοι vel, ut vulgo scribitur, ἀθρόοι, quia in libris sedem variat et in Flor. x. omissum est, ab Hermanno ut suspectum uncis notatur.

omnes. Quod ne quis in πρὸς ἐμέ mutandum arbitretur cum Heindorfio, prohibent loci plurimi, in quibus libri omnes encliticam pronominis formam post praepositiones unanimi consensu tuentur, veluti Menon. p. 79. B. Protagor. p. 335. A. Charmid. p. 153. B. Conf. Iacobs. ad Antholog. Palat. T. I. p. XXXII. Buttmann. Grammat. ampl. §. 72. Obs. 3. not.

ὅτι σὺ αὐτὸς ὀνόματα λέγεις] te ipsum semper in verbis haerere neque rem explicare. Spectant haec ad illud Calliclis opprobrium p. 489. B.

Πολλάκις ἄρα εἷς φρονῶν —] Postquam statuit Callicles eos, qui meliores appellentur, intelligendos esse prudentiores, Socrates ne hoc quidem cum iis, quae supra disputata sint, convenire docere instituit. Nam si prudentiores, inquit, iis utuntur bonis atque iuribus, quibus tu, Callicle, meliores ornandos esse arbitraris, sponte consequitur, ut, si quando ciborum copia in unum locum congeratur, quae inter plures distribuenda sit, ille, qui ciborum naturam optime cognitam habeat, etiam maximam inde auferat sibi portionem, quamvis ea minime indigeat. Eadem ratio sartorum erit atque sutorum. Qui quoniam vestium calceorumque faciendorum peritissimi habentur, ex tua sententia hoc iuris sibi vindicare poterunt, ut ipsis pretiosissimae vestes tribuantur.

P. 490. Cap. XLV. Ἔχε δὴ αὐτοῦ] Conf. annot. ad p. 460. A.

B. πολλοὶ ἀθρόοι ἄνθρωποι] Recte in cod. Paris. ad v. ἀθρόοι additur: ἀντὶ τοῦ ὁμοῦ. Saepenumero sic iunguntur πολλοὶ ἀθρόοι, multi simul: quae formula cavendum est ne pleonastica habeatur aut inter numerum eorum, quae ἐκ παραλλήλου dicta sunt, referatur. Conf. De Rep. VI. p. 492. B. Tim. p. 52. D. Demosth. adv. Mid. p. 557. ed. Reisk.: πολλοὺς ἀθρόους ὑμῶν ἅμα ἑλῶ. Ibid. p. 558: τὸν δὲ τοσούτοις ἀθρόοις

δὲ ἡμῶν ᾖ φρονιμώτερος περὶ ταῦτα ἰατρὸς ὤν, ᾖ δέ,
οἷον εἰκός, τῶν μὲν ἰσχυρότερος, τῶν δὲ ἀσθενέστερος,
ἄλλο τι ἢ οὗτος φρονιμώτερος ἡμῶν ὢν βελτίων καὶ
κρείττων ἔσται εἰς ταῦτα; ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Ἦ οὖν
C *τούτων τῶν σιτίων πλέον ἡμῶν ἑκτέον αὐτῷ, ὅτι βελτίων*
ἐστίν, ἢ τῷ μὲν ἄρχειν πάντα ἐκεῖνον δεῖ νέμειν, ἐν δὲ
τῷ ἀναλίσκειν τε αὐτὰ καὶ καταχρῆσθαι εἰς τὸ ἑαυτοῦ
σῶμα οὐ πλεονεκτητέον, εἰ μὴ μέλλει ζημιοῦσθαι, ἀλλὰ
τῶν μὲν πλέον, τῶν δ' ἔλαττον ἑκτέον· ἐὰν δὲ τύχῃ
πάντων ἀσθενέστατος ὤν, πάντων ἐλάχιστον τῷ βελτίστῳ,
ὦ Καλλίκλεις; οὐχ οὕτως, ὦ 'γαθέ; ΚΑΛ. Περὶ σιτία
D *λέγεις καὶ ποτὰ καὶ ἰατροὺς καὶ φλυαρίας· ἐγὼ δὲ οὐ*
ταῦτα λέγω. ΣΩ. Πότερον οὖν τὸν φρονιμώτερον βελ-
τίω λέγεις; Φάθι ἢ μή. ΚΑΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Ἀλλ' οὐ

ἄλλο τι ἢ οὗτος φρον.] Rursus hic Bekkerus, nescio quo odio innocentis particulae inflammatus, *ἢ* eiecit, quam etiam codd. magna consensione tuentur. conf. ad p. 455. B. 481. C. 496. D. 502. C. et ad Euthyphr. p. 104. ed. min. Lips.

C. *Περὶ σιτία λέγεις —*] *Τί δὲ σιτία* Clark. ex corr. Vind. 2. Par. V. Bodl. Aug. Meerm. Male. Post *σιτία* vulgo additum legitur *σύ*, sed omittunt pronomen Clark. Vat. Coisl. Vind. 1. 6. Par. BCEFIW. et novem Florentini. Eorumque sententia utique audienda videtur. Nam videtur *σὺ* ab iis inculcatum esse, qui Graecos et Latinos ignorarent in eiusmodi oppositionibus pronomina subinde omittere. Cuius usus exempla bene multa nuper ad Euthydem. p. 295. A. consignavimus, ubi est: *εἰ γάρ τοι λέληθα ἐμαυτὸν σοφὸς ὤν, σὺ δὲ τοῦτο ἐπιδείξεις.*

— *ἔχθραν — ἀράμενον.* Ibid. p. 559: *τοσούτων ἀνθρώπων — σὺ παρελθὼν ἀθρόων κατηγόρεις.* De symmor. p. 186. B: *ἀθρόα πολλὰ λαμβάνει.* Xenoph. Anab. V, 2, 1: *οἱ δὲ Κόλχοι — πολλοὶ ἦσαν ἀθρόοι.* v. Schaefer. ad Demosthen. Apparat. T. III. p. 246. not.

C. *ἢ τῷ μὲν ἄρχειν —*] Dativus *τῷ ἄρχειν*, eo quod princeps est, caussam indicat, usu satis frequenti. v. Phaed. 60. B. Crit. 51. D.

πάντων ἐλάχιστον τῷ βελτίστῳ] Intell. *ἑκτέον.*

Περὶ σιτία λέγεις] Notanda est haec verbi constructio, nec vero cum Hirschigio, qui *Περὶ* deleri iubet, de medio tollenda. Proprie significant haec: sermo tuus versatur circa cibos et potus et medicos, *deine Rede dreht sich um Speisen und Getränke* etc., h. e. pertinet ad etc. Homer. Hymn. in Pan. v. 1: *Ἀμφί μοι Ἑρμείαο φίλον γόνον ἔννεπε, Μοῦσα.* Ibid. Hymn. in Dioscur. v. 1: *Ἀμφὶ Διοσκούρους ἑλικώπιδες ἔσπετε Μοῦσαι.* Plat. Phaedon. p. 109. B: *τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα εἰωθότων λέγειν.* Legg. VI. p. 768. C: *περὶ μὲν δικαστήρια εἴρηκεν.* Xenoph. Mem. I, 1. extr.: *ἀσεβὲς οὐδὲν περὶ τοὺς θεοὺς οὔτ' εἰπόντα οὔτε πράξαντα,* ubi v. Bornemann.

τὸν βελτίω πλέον δεῖν ἔχειν; ΚΑΛ. Οὐ σιτίων γε οὐδὲ ποτῶν. ΣΩ. Μανθάνω, ἀλλ᾽ ἴσως ἱματίων, καὶ δεῖ τὸν ὑφαντικώτατον μέγιστον ἱμάτιον ἔχειν καὶ πλεῖστα καὶ κάλλιστα ἀμπεχόμενον περιιέναι. ΚΑΛ. Ποίων ἱματίων; ΣΩ. Ἀλλ᾽ εἰς ὑποδήματα δῆλον ὅτι δεῖ πλεονεκτεῖν τὸν φρονιμώτερον εἰς ταῦτα καὶ βέλτιστον. τὸν σκυτοτόμον E ἴσως μέγιστα δεῖ ὑποδήματα καὶ πλεῖστα ὑποδεδεμένον περιπατεῖν. ΚΑΛ. Ποῖα ὑποδήματα; φλυαρεῖς ἔχων; ΣΩ. Ἀλλ᾽ εἰ μὴ τὰ τοιαῦτα λέγεις, ἴσως τὰ τοιάδε· οἷον γεωργικὸν ἄνδρα περὶ γῆν φρόνιμόν τε καὶ καλὸν καὶ ἀγαθόν, τοῦτον δὴ ἴσως δεῖ πλεονεκτεῖν τῶν σπερμάτων καὶ ὡς πλείστῳ σπέρματι χρῆσθαι εἰς τὴν αὑτοῦ γῆν. ΚΑΛ. Ὡς ἀεὶ ταὐτὰ λέγεις, ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Οὐ μόνον γε, ὦ Καλλίκλεις, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν αὐτῶν.

D. *Πότερον οὖν τὸν φρ.*] οὐ Clark. Vat.

πλέον δεῖν ἔχειν] *δεῖ* Vind. 6. Bodl. et Meerm. Item Vind. 1. *πλέον δὴ ἔχειν*, h. e. *δεῖ*: nata enim ea scriptura ex itacismo. Sed infinitivus ex praecedenti *λέγεις* suspensus est.

Ποίων ἱματίων;] *Ποίων δὲ ἱματίων;* Flor. a. c. m. o. cum ed. Bas. 2. male.

τὸν φρονιμώτερον εἰς ταῦτα καὶ βέλτιστον] Bas. 2. et Flor. x. *τὸν φρονιμώτατον*, quod requirebat Heindorf., receperunt etiam alii. Nunc tamen tuendam censemus optimorum librorum scripturam. Nam nec comparativus per se ineptus est, nec eius cum superlativo consociatio aegre ferenda. v. Phileb. p. 55. D. De Republ. VIII. p. 564. B. Bernhardy. Synt. p. 436. Videlicet *φρονιμώτερος* est non tam insipiens.

Aeschylus Suppl. v. 249: *εἴρηκας ἀμφὶ κόσμον ἀψευδῆ λόγον.* Quod additur *καὶ φλυαρίας*, saepenumero pluribus rebus enumeratis *φλυαρία, λῆρος, φλήναφος* et similia subiiciuntur per *ἀπροσδόκητον* quoddam. Conf. infra p. 519. A. Phaedon. p. 66. C: *ἐρώτων δὲ καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ φόβων καὶ εἰδώλων παντοδαπῶν καὶ φλυαρίας ἐμπίπλησι.* v. Toup. ad Fragm. Longin. p. 400. et Iacobs. Addit. in Athen. p. 49.

D. *Ποίων ἱματίων;*] Quas tu mihi vestes narras? Indignantis haec interrogatio est, cuius exempla dederunt Heusdius Specim. critic. p. 108. Heindorf. ad Phaedr. p. 111. et 133. ad Protagor. p. 365., quibus accedant quae notavi ad Hipp. Mai. p. 285. D. Mox apertiore etiam indignationis significatione dicitur *Ποῖα ὑποδήματα; φλυαρεῖς ἔχων;* de qua formula v. Hermann. ad Viger. p. 777. Matthiae. Gr. §. 567. Germanice haec ita reddas: *Was hast du nur, dass du doch immer von Schuhen schwatzest?* Ante *τὸν σκυτοτόμον ἴσως μ. δ.* nemo copulam desiderabit, qui meminerit membrorum parallelismum aspernari solere orationis vincula.

E. *Ὡς ἀεὶ ταὐτὰ λέγεις —*] In talibus *ὡς* exclamandi habet significationem: Ut tu semper

491 *ΚΑΛ.* Νὴ τοὺς θεούς, ἀτεχνῶς γε ἀεὶ σκυτέας τε καὶ κναφέας καὶ μαγείρους λέγων καὶ ἰατροὺς οὐδὲν παύει, ὡς περὶ τούτων ἡμῖν ὄντα τὸν λόγον. *ΣΩ.* Οὐκοῦν σὺ ἐρεῖς, περὶ τίνων ὁ κρείττων τε καὶ φρονιμώτερος πλέον ἔχων δικαίως πλεονεκτεῖ; ἢ οὔτε ἐμοῦ ὑποβάλλοντος ἀνέξει οὔτ' αὐτὸς ἐρεῖς; *ΚΑΛ.* Ἀλλ' ἔγωγε καὶ πάλαι λέγω. πρῶτον μὲν τοὺς κρείττους, οἵ εἰσιν, οὐ σκυτοτό-
B μους λέγω οὐδὲ μαγείρους, ἀλλ' οἳ ἂν εἰς τὰ τῆς πόλεως πράγματα φρόνιμοι ὦσιν, ὅντινα ἂν τρόπον εὖ οἰκοῖτο, καὶ μὴ μόνον φρόνιμοι, ἀλλὰ καὶ ἀνδρεῖοι, ἱκανοὶ ὄντες ἃ ἂν νοήσωσιν ἐπιτελεῖν, καὶ μὴ ἀποκάμνωσι διὰ μαλακίαν ψυχῆς.

Cap. XLVI. *ΣΩ.* Ὁρᾷς, ὦ βέλτιστε Καλλίκλεις,

P. 491. *ἀτεχνῶς γε ἀεὶ*] Clark. *ἀτέχνως*, quod sequutus est Schleiermacherus; sed v. infra.

B. *διὰ μαλακίαν ψυχῆς*] Articulum *τῆς* vulgo ante *ψυχῆς* praefixum om. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 6. 7. Par. V. Flor. b. x. Bodl. Aug. Meerm., quos certas quasdam ob caussas sequuti sumus.

ἀλλὰ τοτὲ μὲν τ. β.] Sic codd. optimi quique pro vulgato *ποτέ*, nisi quod plurimi *τότε* exhibent.

eadem dicis! Exempla collegit Heindorf. ad h. l. Conf. infra p. 521. C. De sententia v. Xenoph. Mem. IV, 4, 6. Post *Οὐ μόνον γε* intelligas *ταὐτὰ λέγω*, usu frequenti, de quo v. ad Phaedon. p. 107. B.

P. 491. *Νὴ τοὺς θεούς* —] De hoc Socratis more, qui plus in recessu habebat, quam fronte promitteret, v. Sympos. p. 221. D. E. Xen. Mem. I, 2, 37. — *ἀτεχνῶς* hic fere idem esse quod *ἁπλῶς*, sine exceptione, prorsus, docuit Heindorf. ad Sophist. p. 411. §. 88. Obiter notabis dictionis speciem: *ἀεὶ λέγων — οὐδὲν παύει*. Poterat enim *ἀεί* salva sententia omitti. Cave tamen pleonasmum esse putaveris. Eodem modo infra p. 517. C: *οὐδὲν παυόμεθα εἰς τὸ αὐτὸ ἀεὶ περιφερόμενοι*. Denique *ὡς — ὄντα τὸν λόγον* abunde illustrabunt annot. ad Phaedon. p. 109. D. Matthiae. Gr. §. 565. 3.

Οὐκοῦν σὺ ἐρεῖς] Futurum cohortandi et imperandi potestate positum. v. ad Sympos. p. 172. A. Deinde pro *περὶ τίνων — πλέον ἔχων* vulgaris loquendi ratio *περὶ τίνα* exigebat. Proximorum verborum sententia haec est: an neque me id tibi subiicere permittes, neque ipse dices?

Ἀλλ' ἔγωγε καὶ πάλαι λέγω] Callide se simulat Callicles ea, quae nunc dicturus est, iam antea dixisse, quum tamen longe alia proposuerit. Orditur autem sermonem verbis *πρῶτον μέν*, quum etiam docere vellet, *περὶ τίνων ὁ φρονιμώτερος πλέον ἔχων δικαίως πλεονεκτεῖ*. Sed a Socrate interpellatus orationis cursum non persequitur. — *τοὺς κρείττους, οἵ εἰσιν*, dictum est cum abundantia quadam,

ὡς οὐ ταὐτὰ σύ τ' ἐμοῦ κατηγορεῖς καὶ ἐγὼ σοῦ; σὺ
μὲν γὰρ ἐμὲ φῂς ἀεὶ ταὐτὰ λέγειν, καὶ μέμφει μοι· ἐγὼ
δὲ σοῦ τοὐναντίον, ὅτι οὐδέποτε ταὐτὰ λέγεις περὶ τῶν
αὐτῶν, ἀλλὰ τοτὲ μὲν τοὺς βελτίους τε καὶ κρείττους C
τοὺς ἰσχυροτέρους ὡρίζου, αὖθις δὲ τοὺς φρονιμωτέρους.
νῦν δ' αὖ ἕτερόν τι ἥκεις ἔχων· ἀνδρειότεροί τινες ὑπὸ
σοῦ λέγονται οἱ κρείττους καὶ οἱ βελτίους. ἀλλ', ὦ 'γαθέ,
εἰπὼν ἀπαλλάγηθι, τίνας ποτὲ λέγεις τοὺς βελτίους τε
καὶ κρείττους καὶ εἰς ὅ τι. ΚΑΛ. Ἀλλ' εἴρηκά γε ἔγωγε
τοὺς φρονίμους εἰς τὰ τῆς πόλεως πράγματα καὶ ἀν-
δρείους. τούτους γὰρ προσήκει τῶν πόλεων ἄρχειν, καὶ D
τὸ δίκαιον τοῦτ' ἔστι, πλέον ἔχειν τούτους τῶν ἄλλων,
τοὺς ἄρχοντας τῶν ἀρχομένων. ΣΩ. Τί δὲ αὐτῶν, ὦ

C. *τούτους γὰρ προσήκει*] Sic Clark. Vat. Ven. Ξ. Par. BFIW. Vind. 1. 6. Flor. a. c. d. m. o. cum Ald. Bas. 1. 2. Sed Stephanus *τούτοις* dedit.

D. *Τί δὲ αὐτῶν, ὦ ἑταῖρε;*] V. *Τί δὲ αὐτῶν, ὦ ἑταῖρε; ἢ τί ἄρχοντας ἢ ἀρχομένους; ΚΑΛ. Πῶς λέγεις;* Locus perquam impeditus ac difficilis. Pro *αὐτῶν* Clark. et Vat. *αὑτῶν*. Dein Clark. *ἑταῖρε, ἢ τί ἀρχομένους;* sed verbis *ἄρχοντας ἢ* in marg. a m. rec.

qualem Callicles in hac oratione sectatur passim. Poterat enim *οἵ εἰσιν* omitti. Latine dixeris: Ac primum quidem praestantiores illos, videlicet quinam sint, non dico sutores aut coquos etc. Heindorfius verba dicta putat pro *τούτους οἳ κρείττους εἰσί*, dubitans tamen, an potior sit Ficini ratio haec ita vertentis: Atque ego iam dudum dico, primo quidem qui potiores sint. Non (enim) cerdones dico etc.

Cap. XLVI. B. *Ὁρᾷς, ὦ β. —*] Vide annot. ad p. 475. E. Ad *ἐγὼ δὲ σοῦ τοὐναντίον* intelligendum remotius illud *κατηγορῶ*, nec probandum quod in aliquot codd. legitur *ἐγὼ δὲ σὲ τοὐν.*

C. *ἕτερόν τι ἥκεις ἔχων*] H. e. *ἕτερόν τι ἔχεις.* Infra p. 518. A: *ἥκεις δὲ ὀλίγον ὕστερον λέγων κ. τ. λ.* Prorsus ad eundem modum nostrates: *und jetzt kommst du mir wieder mit etwas Anderem.* Deinde pergere poterat: *ἀνδρειότεροι γάρ τινες ὑπὸ σοῦ λέγονται.* Sed *γάρ* omissum est ex illa loquendi consuetudine, de qua v. Indic. ad T. I. s. v. Asyndeton. — *εἰπὼν ἀπαλλάγηθι*, tandem dicas: *mache, dass du es endlich einmal sagst.*

D. *τοῦτ' ἔστι, πλέον ἔχειν —*] Constructionem attigimus ad p. 469. C. Heindorfium mireris coniecisse *τὸ πλέον ἔχειν.*

Τί δὲ αὐτῶν, ὦ ἑτ. —:] Olympiodorus: *Τί δὲ αὐτῶν, ὦ ἑταῖρε; ἐπειδὴ ἀσαφῶς προεβάλλοντο καὶ ἀδιαρθρώτως τὰ ὀνόματα, καὶ οἱ δύο ἔλεγον φρόνιμον καὶ ἀνδρεῖον, καὶ ὅτι τὸ πλέον ἔχουσιν οἱ φρόνιμοι καὶ ἀνδρεῖοι, καὶ ἄλλως μὲν ὁ Σω-*

ἑταῖρε; τί ἢ τί ἄρχοντας ἢ ἀρχομένους; ΚΑΛ. Πῶς λέγεις; ΣΩ. Ἕνα ἕκαστον λέγω αὐτὸν ἑαυτοῦ ἄρχοντα. ἢ τοῦτο μὲν οὐδὲν δεῖ, αὐτὸν ἑαυτοῦ ἄρχειν, τῶν δὲ ἄλλων; ΚΑΛ. Πῶς ἑαυτοῦ ἄρχοντα λέγεις; ΣΩ. Οὐδὲν ποικίλον, ἀλλ' ὥςπερ οἱ πολλοί, σώφρονα ὄντα καὶ
E *ἐγκρατῆ αὐτὸν ἑαυτοῦ, τῶν ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν ἄρχοντα τῶν ἐν ἑαυτῷ. ΚΑΛ. Ὡς ἡδὺς εἶ! τοὺς ἠλιθίους*

additis. Vat. *ἑταῖρε, τί ἢ ἀρχομένους;* Vind. 6. *ἑταῖρε, τί ἄρχοντας ἢ ἀρχομένους;* In Vat. Coisl. Ven. Ξ. Par. BCEFIW. Florent. Vind. 1. August. scriptum legitur: *τί δὲ αὐτῶν, ὦ ἑταῖρε; τί ἢ τί ἄρχοντας ἢ ἀρχομένους;* quam lectionem habent etiam Ald. Bas. 1. 2. Inter hos autem Ven. Ξ. pro *τί ἢ* scribit *τίη.* Ven. Σ. Vind. 2. *ἑταῖρε; τί ἦ; ἢ ἄρχοντας ἢ ἀρχομένους;* Flor. c. verba *τί ἢ τί* Callicli

κράτης τὸ φρόνιμον καὶ ἀνδρεῖον ἐνόει καὶ τὸ πλέον ἔχειν, ἄλλως δὲ ὁ Καλλικλῆς, θέλει ὁ Σωκράτης ἀγαγεῖν αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἑτέραν ἀρετήν, τὴν σωφροσύνην φημί. εἶτα ἐπειδὴ εἶχεν ἀνιαθῆναι καὶ ὁ Καλλικλῆς, οὐκ εὐθέως ἄρχεται ἀπ' αὐτῆς, ἀλλὰ πρότερον λέγει αὐτῷ, ὅτι Τὸν ἄρχοντα τίνος δεῖ πρότερον; ἑαυτοῦ ἄρχειν, ἢ οὔ; Ὁ τοίνυν Καλλικλῆς οὐ νοεῖ τί αὐτῷ λέγει, ἀλλὰ φησίν· ὁτιὴ τοῦτο, ἀντὶ τοῦ τί λέγεις; Πάλιν φησὶ, ὅτι Δεῖ ἑαυτοῦ ἄρχειν ἢ οὔ; καὶ πάλιν οὐ νοεῖ. Εἶτα πάλιν ἐρωτᾷ. Ὁ δὲ ὑπενόει, ὅτι λέγει αὐτῷ, ὅτι ἑαυτοῦ ἄρχειν ὀφείλειν τὸν μὴ ἔχοντα πρᾶγμα, ἀλλὰ αὐτεξούσιον ὄντα, καὶ πάντα τὰ δοκοῦντα πράττοντα. Ὡς τοίνυν οὐ νοεῖ, φησίν, ὅτι Ἀποκαλύπτω σοι καὶ λέγω, ὅτι ἑαυτοῦ λέγω ἄρχειν τὸν τῶν ἐπιθυμιῶν — κρατοῦντα. Contemplantibus vero nobis hanc annotationem et cum codicum scripturis conferentibus probabile sane olim visum est Platonis manum fuisse hanc: *ΣΩ. Τί δὲ αὐτῶν, ὦ ἑταῖρε; ΚΑΛ. Τί δή; ΣΩ. Τί ἄρχοντας ἢ ἀρχομένους; ΚΑΛ. Πῶς λέγεις; κ. τ. λ.* Quae ne perperam intelligantur, haec iuvabit animadvertere. Pronomen *Τί* in Socratis interrogatione idem est quod *κατὰ τί,* unde pendet genitivus *αὐτῶν.* Intelligendum autem ex superioribus est *ἄρχοντας τῶν ἀρχομένων.* Itaque Germanice interpretari haec licebit sic: *In Bezug auf was von ihrem Selbst aber?* (sc. *herrschend und beherrscht*). Ad quae Callicles rem non perspiciens: *Τί δή;* ut etiam supra p. 469. A. interrogatur, h. e. Quid ita? *Wie denn so?* Cui Socrates ipsum iam verbum addens: *In Bezug auf was (von ihrem Ich) herrschend oder beherrscht?* Patet vero intelligendum relinqui: *τὸ δίκαιόν ἐστι* s. *προςήκει τοὺς ἄρχοντας πλέον ἔχειν καὶ τοὺς ἀρχομένους ἔλαττον ἔχειν:* id enim res ipsa requirit. Nimirum ita Socrates callide sermonem traducit ad temperantiae virtutem. Scholiastes ad h. l.: *Ὁ Καλλικλῆς συνεὶς τούτων οὐδέν, ὑπολαβὼν δὲ διαίρεσίν τινα περιέχειν τὴν ἐρώτησιν τοῦ Σωκράτους, ἀξιοῖ σαφῶς αὐτὸ εἰπεῖν, τί ποτέ ἐστιν ἑκάτερον ὧν ἀντιδιαιρεῖν βούλεται. διόπερ φησὶ τί ἢ τί;* Inde Heindorfius suspicatus est legendum esse: *ΣΩΚΡ. Τί δέ; αὐτῶν — ἀρχομένους; ΚΑΛ.*

λέγεις τοὺς σώφρονας. ΣΩ. Πῶς γὰρ οὔ; οὐδεὶς ὅστις οὐκ ἂν γνοίη, ὅτι οὕτω λέγω. ΚΑΛ. Πάνυ γε σφόδρα. ὦ Σώκρατες· ἐπεὶ πῶς ἂν εὐδαίμων γένοιτο ἄνθρωπος δουλεύων ὁτῳοῦν; ἀλλὰ τοῦτ᾽ ἔστι τὸ κατὰ φύσιν καλὸν καὶ δίκαιον, ὃ ἐγώ σοι νῦν παῤῥησιαζόμενος λέγω, ὅτι δεῖ τὸν ὀρθῶς βιωσόμενον τὰς μὲν ἐπιθυμίας τὰς ἑαυτοῦ ἐᾶν ὡς μεγίστας εἶναι καὶ μὴ κολάζειν, ταύταις δὲ

tribuit. Bekkerus auctoritate Par. V. verba ἢ τί ἄρχοντας ἢ ἀρχομένους delevit. v. ann. infra.

E. *Πῶς γὰρ οὔ;*] Haec verba Ald. Bas. 1. 2. Bekkerus cum Par. F. retulerunt ad Calliclis orationem. Mox pro οὐ τοῦτο Clark. Vat. et rec. Ven. Σ. οὕτω. Id nunc reposuimus, alioquin scribendum ὅτι τοῦτο λέγω. Ceterum Turr. et Herm. duce Ficino correxerunt: *Πῶς γάρ; οὐδεὶς ὅστις οὐκ ἂν γνοίη, ὅτι οὐ τοῦτο λέγω.* v. ann.

Τί ἢ τί; πῶς λέγεις; Idem tamen in re incerta nihil temere loco movendum ratus vulgatam lectionem sic defendit, ut post *τί δέ* distinxerit et pro *αὐτῶν* scripserit *αὑτῶν* ad quod animo intelligi voluit *ἄρχοντας*. Itaque haec: *τί ἄρχοντας ἢ ἀρχομένους;* breviter dicta censet pro *τίνων ἄρχοντας ἢ ὑπὸ τίνων ἀρχομένους;* neque enim hoc *τί* pro *κατὰ τί;* quanam in re? *inwiefern?* quenquam esse offensurum. Astius scribendum proposuit: *Τί δὲ αὐτῶν; ἄρχοντας ἢ τι ἀρχομένους;* Hermannus de suo scripsit: *Τί δέ; αὐτῶν, ὦ ἑταῖρε; τί οἴει; ἄρχοντας κ. τ. λ.*

ἢ τοῦτο μὲν οὐδὲν δεῖ] Exspectabas *τούτου*, quod Findeisenius invitis libris reposuit. Sed apte comparavit Heindorf. Theaet. p. 184. B: *δεῖ δὲ οὐδέτερα.* Aristoph. Ecclesiaz. v. 305 seqq. ed. Dind.: *ὡς ἂν χειροτονῶμεν ἅπανθ᾽ ὁπόσ᾽ ἂν δέῃ τὰς ἡμετέρας φίλας*, qui locus praeteriit Elmsleium ad Euripid. Med. v. 552. annot., ubi *δεῖ τινά τι*, opus est alicui aliqua re, Graecum esse negat, usum loquendi in hac constructione certe dativum personae requirere existimans. Rann. v. 1368: *ἴτε δεῦρο νῦν, εἴπερ γε δεῖ καὶ τοῦτό με, ἀνδρῶν ποιητῶν τυροπωλῆσαι τέχνην.* De accusativo rei huic verbo iungi solito v. etiam Xenoph. Cyrop. IV, 3, 3: *ὅσα δεῖ ἵππους ἔχουσι*, quem locum unus Fischerus recte intellexit. Mox *Οὐδὲν ποικίλον* recte interpretatur Heindorfius: Nihil varium subdolumque, quod ambagibus facile deludat et difficilem habeat explicatum. vid. Sympos. p. 182. B. Tim. p. 59. C. Phileb. p. 53. E. Menon. p. 75. E. Cratyl. p. 393. D.

E. *Ὡς ἡδὺς εἶ!*] Quam suavis, i. e. quam ineptus, quam ridiculus, es! Dictum cum Attica irrisione, ut Reip. I. p. 337. D. Euthyd. 300. A. Theaet. 209. E. al. v. Ruhnken. ad Tim. Glossar. p. 131. Proxima verba: *τοὺς ἠλιθίους λέγεις τοὺς σώφρονας*, sic intelligas: temperantes dicis (intelligis) illos, qui stolidi sunt, unde apparet, cur articulus additus sit. Paullo ante p. 491. C: *ἀλλὰ τοτὲ μὲν τοὺς βελτίους τε καὶ κρείττους τοὺς ἰσχυροτέρους* (eos qui validiores essent) *φρίζον.* Legg. I. p. 633. E: *τὸν ὑπὸ τῶν ἡδονῶν κρατούμενον τοῦτον τὸν ἐπονειδίστως ἥττονα*

492 ὡς μεγίσταις οὔσαις ἱκανὸν εἶναι ὑπηρετεῖν δι᾽ ἀνδρείαν καὶ φρόνησιν καὶ ἀποπιμπλάναι ὧν ἂν ἀεὶ ἡ ἐπιθυμία γίγνηται. ἀλλὰ τοῦτ᾽, οἶμαι, τοῖς πολλοῖς οὐ δυνατόν· ὅθεν ψέγουσι τοὺς τοιούτους δι᾽ αἰσχύνην, ἀποκρυπτόμενοι τὴν αὑτῶν ἀδυναμίαν, καὶ αἰσχρὸν δή φασιν εἶναι τὴν ἀκολασίαν. ὅπερ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐγὼ ἔλεγον, δουλούμενοι τοὺς βελτίους τὴν φύσιν ἀνθρώπους. καὶ αὐτοὶ οὐ δυνάμενοι ἐκπορίζεσθαι ταῖς ἡδοναῖς πλήρωσιν

P. 492. *δι᾽ ἀνδρείαν*] Tenent formam *ἀνδρείαν* cum Steph. libri nostri meliores omnes, in quibus est etiam Clark. Bekkerus lectore non monito cum Ald. Bas. 1. 2. *ἀνδρίαν* scripsit. Sed *ἀνδρία* proprium videtur posterioris atticismi; apud Platonem autem, cuius tamen codd. multum dissentiunt, *ἀνδρεία* praeferam, quod ductum est ab Ionico *ἀνδρηΐη*. Sed *ἀνανδρία* unice verum, quippe quod ab adiectivo *ἄνανδρος* derivatum est. conf. ad Apolog. Socr. p. 35. A. et ad Cratyl. p. 413. D. seq., ubi *ἀνδρεία* ab *ἄνω ῥεῖν* deducitur, et infra p. 495. C.

ἐν τοῖς πρόσθεν] V. *ἔμπροσθεν* adversantibus Clark. Vat. Ven. Ξ Σ. Vind. 1. 2. 6. 7. Aug. Bodl. Meerm.

ἑαυτοῦ λέγομεν. Sic intelligas etiam Lachet. p. 195. D: *ὅτι γε τοὺς μάντεις καλεῖ τοὺς ἀνδρείους.* Theaet. p. 145. D: *ἆρ᾽ οὐ τὸ μανθάνειν ἐστὶ τὸ σοφώτερον γίγνεσθαι;* quos locos comparavit Heindorfius. In proximis viri docti magnopere haeserunt, quandoquidem pro *ὅτι οὕτω λέγω* vulgo scribebatur *ὅτι οὐ τοῦτο λέγω.* Itaque alii verba: *Πῶς γὰρ οὔ;* traxerunt ad Calliclis orationem, nomine Socratis ante *οὐδεὶς ὅστις οὐκ κ. τ. λ.* interposito; alii autem pro *Πῶς γὰρ οὔ;* scribendum putarunt *Πῶς γάρ;* quod ita factum ab Routhio et Astio est. Sed omnia optime procedunt, ubi ex optimis libris, Clarkiano et Vaticano, pro *οὐ τοῦτο* restituerimus *οὕτω.* Ita enim sententia loci emergit haec: CALL. Suavis es, o bone! temperantes dicis stolidos illos homunciones, qui cupiditates suas coercent neque eas ullo modo explere conantur. Quod Socrates urbane concedit ideoque respondet sic: Quidni vero? quilibet enim intelligat ita me sentire. His vero auditis Callicles acerbius etiam regerit: Sane quidem ita sentis, hoc est, stolidos illos temperantes dicis; sunt enim illi revera stolidi, quandoquidem nemo potest esse beatus, qui aliis serviat neque cupiditatibus suis indulgeat. Hic igitur totius loci sensus est: quem quia critici non perceperunt, quae essent integerrima misere depravarunt. Ceterum sententiam loci, non singula verba, expressimus, quod monemus ideo, quia fuerunt qui suo ipsi parcentes otio talia protenus calumniarentur.

P. 492. *ὅπερ ἐν τοῖς — ἔλεγον*] Conf. p. 483. B. C. Referas igitur haec ad verba proxima: *δουλούμενοι τοὺς βελτίους κ. τ. λ.* Quae quidem

ἐπαινοῦσι τὴν σωφροσύνην καὶ τὴν δικαιοσύνην διὰ τὴν αὑτῶν ἀνανδρίαν. ἐπεί γε οἷς ἐξ ἀρχῆς ὑπῆρξεν ἢ βασιλέων υἱέσιν εἶναι ἢ αὐτοὺς τῇ φύσει ἱκανοὺς ἐκπορίσασθαι ἀρχήν τινα ἢ τυραννίδα ἢ δυναστείαν, τί τῇ ἀληθείᾳ αἴσχιον καὶ κάκιον εἴη σωφροσύνης τούτοις τοῖς ἀνθρώποις; οἷς ἐξὸν ἀπολαύειν τῶν ἀγαθῶν καὶ μηδενὸς ἐμποδὼν ὄντος, αὐτοὶ ἑαυτοῖς δεσπότην ἐπαγάγοιντο τὸν τῶν πολλῶν ἀνθρώπων νόμον τε καὶ λόγον καὶ ψό- B

οὐ δυνάμενοι ἐκπ.] V. *ἐκπ. οὐ δ.* invitis codd. praeter Par. E F. fere omnibus.

B. *κάκιον εἴη σωφροσύνης*] Flor. x. *σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης*. Et ita antea utrumque coniungebat Callicles: *ἐπαινοῦσι τὴν σωφροσύνην καὶ τὴν δικαιοσύνην*, ac deinceps: *ὑπὸ τοῦ καλοῦ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς σωφροσύνης*. Edit. Bas. 2: *τῶν ἀγαθῶν καὶ δικαιοσύνης καὶ μηδενὸς ἐμποδὼν ὄντος*. Vides verba *καὶ δικαιωσύνης* alieno loco esse interposita: erroris fontem iam Routhius detexit. Nolui tamen nunc invitis ceteris codd. istud *καὶ δικαιοσύνης* recipere.

καὶ μηδενὸς ἐμποδὼν ὄντος] *καί*, quod codd. longe plurimi cum Clark. Vat. Coisl. et Ven. *Σ*. tuentur, in vett. editt. omissum

verborum connexio quo facilius appareret, ante *ὅπερ* loco commatis maiorem posui distinctionem. Nam vulgo haec perperam distinguuntur sic: — *τὴν ἀκολασίαν, ὅπερ — ἔλεγον· δουλούμενοι κ. τ. λ.* Vitium ex parte sustulit Heindorfius, qui post *ἔλεγον* commate interpunxit, ante *ὅπερ* minorem distinctionem reliquit. Quum autem haec inserviant verbis superioribus accuratius illustrandis, nemo erit, opinor, qui scribendum opinetur: *ὅπερ γὰρ ἐν τ. πρ. ἐγὼ ἔλεγον*. v. Indic. ad T. I. s. v. Asyndeton. Paullo ante *αἰσχρὸν δή φασιν* est: turpem scilicet dicunt. Habet enim *δή* ironiae significationem, ut sexcenties.

ἐκπορίζεσθαι ταῖς ἡδοναῖς πλήρωσιν] H. e. ullam rationem explendarum cupiditatum invenire. Infra p. 494. C: *τὰς — ἐπιθυμίας ἁπάσας — πληροῦν*.

B. *ἐπεί γε οἷς ἐξ ἀρχῆς* —] De accusativo post dativum illato v. praeter alios Elmslei. ad Eurip. Heraclid. v. 693. ad Med. p. 169. not. 9. Ast. ad Legg. p. 158. nostra ad Sympos. p. 176. D. Matthiae. §. 536. Pro *ἐπεί γε οἷς* ne quis cum Heindorfio scribendum putet *ἐπεὶ οἷς γε*, legenda est brevis illa Hermanni annotatio ad Viger. p. 785.

τί τῇ ἀληθείᾳ — κάκιον εἴη] quid quis putet revera turpius esse etc. Ne quis hic et in proximis *ἄν* desideret, v. quae id genus alia collegimus ad Alcibiad. I. p. 132. B. et Lachet. p. 190. B. Optativus sine *ἄν* quomodo intelligendus sit, exposuit Hermannus De part. *ἄν* p. 157. conf. Rost. Gr. §. 120. Bernhardy. Synt. p. 411. Facile tamen scripseris — *ἂν εἴη*.

οἷς ἐξὸν ἀπ. —] Casus pronominis more fere constanti participio accommodatus est, quum deberet verbo finito, hoc fere

γον; ἢ πῶς οὐκ ἂν ἄθλιοι γεγονότες εἴησαν ὑπὸ τοῦ
C καλοῦ τοῦ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς σωφροσύνης, μηδὲν πλέον νέμοντες τοῖς φίλοις τοῖς αὑτῶν ἢ τοῖς ἐχθροῖς, καὶ ταῦτα ἄρχοντες ἐν τῇ ἑαυτῶν πόλει; ἀλλὰ τῇ ἀληθείᾳ. ὦ Σώκρατες, ἣν φῄς σὺ διώκειν, ὧδ' ἔχει· τρυφὴ καὶ ἀκολασία καὶ ἐλευθερία, ἐὰν ἐπικουρίαν ἔχῃ, τοῦτ' ἔστιν ἀρετή τε καὶ εὐδαιμονία· τὰ δὲ ἄλλα ταῦτ' ἔστι τὰ καλλωπίσματα. τὰ παρὰ φύσιν συνθήματα, ἀνθρώπων φλυαρία καὶ οὐδενὸς ἄξια.

D Cap. XLVII. ΣΩ. Οὐκ ἀγεννῶς γε, ὦ Καλλίκλεις, ἐπεξέρχει τῷ λόγῳ παῤῥησιαζόμενος· σαφῶς γὰρ σὺ νῦν λέγεις ἃ οἱ ἄλλοι διανοοῦνται μέν, λέγειν δὲ οὐκ ἐθέ-

est. Quippe offenderunt critici in hac verborum coniunctione, *ἐξὸν καὶ μηδενὸς ἐμποδὼν ὄντος*. Sed genitivum absolutum post *ἐξὸν* addito *καί* illatum nihil habere insolentiae docebunt quae adscripsimus ad Reip. X. p. 604. B. Euthyphron. p. 4. D.

C. *ἣν φῄς σὺ δ.*] Sic Clark. Vat. Coisl. Par. BCIW. al. Vett. editt. *σὺ φῄς*.

modo: *οἵ, ἐξὸν αὐτοῖς —, αὐτοὶ ἑαυτοῖς δεσπότην ἐπαγάγοιντο.* Prorsus eodem modo De Republ. V. p. 465. E: *οἷς ἐξὸν πάντα ἔχειν τὰ τῶν πολιτῶν οὐδὲν ἔχοιεν.* Symp. p. 174. E: *οἱ μὲν γὰρ εὐθὺς παῖδά τινα ἔνδοθεν ἀπαντήσαντα ἄγειν κ. τ. λ.* Lachet. p. 187. A. Legg. IX. p. 856. E. Thucyd. III, 105: *ὃ τειχισάμενοι κοινῷ δικαστηρίῳ ἐχρῶντο.* conf. Bernhardy. Synt. p. 350. Porson. ad Eur. Med. v. 734. ibique Schaefer. His neglectis Hirschigius nuper sermonem Platonis corrupit scribendo: *οἵ, ἐξὸν κ. τ. λ.* Post *καὶ μηδενὸς ἐμπ. ὄντος* repetas e superioribus *ἀπολαύειν αὐτῶν.* — In verbis *νόμον τε καὶ λόγον καὶ ψόγον* inest *παρίσωσις.*

C. *τὰ δὲ ἄλλα ταῦτ' ἔστι τὰ καλλωπίσματα*] Heindorfius *τὰ* ante *παρὰ φύσιν* delendum suspicabatur. Ego ante *καλλωπίσματα* exstingui malim. Nam *τὰ παρὰ φύσιν συνθήματα* per appositionem additum puto istis: *τὰ δὲ ἄλλα ταῦτα.* Etenim verborum ordo paullulum immutatus est, quum esse deberet hic: *τὰ δὲ ἄλλα ταῦτα, τὰ παρὰ φύσιν συνθήματα, ἐστὶ καλλωπίσματα, φλυαρία καὶ* (denique) *οὐδενὸς ἄξια.* Nuper qui articulum etiam ante *παρὰ* deletum voluit corrigendo perdidit sententiam.

Cap. XLVII. D. *Οὐκ ἀγεννῶς γε, ὦ Κ.*] Perquam generose, *wahrhaft ritterlich*, quod dictum est urbana cum irrisione pro mire confidenter, satis aperte et impudenter. Infra p. 521. A: *δίκαιος εἶ, ὥςπερ ἤρξω παῤῥησιάζεσθαι —, διατελεῖν ἃ νοεῖς λέγων. καὶ νῦν εὖ καὶ γενναίως λέγε.* De Rep. VII. p. 529. A. ibique annotat. Plutarch. Cimon. c. 13: *ὑποστάντων δὲ τῶν Περσῶν καὶ δεξαμένων οὐκ ἀγεννῶς, κρατερὰ μάχη συνέστη.*

ἐῶντα δὲ αὐτὰς — ἑτοιμάζειν] Ponitur accusativus

λουσι. δέομαι οὖν ἐγώ σου μηδενὶ τρόπῳ ἀνεῖναι. ἵνα τῷ ὄντι κατάδηλον γένηται, πῶς βιωτέον. καί μοι λέγε· τὰς μὲν ἐπιθυμίας φῂς οὐ κολαστέον, εἰ μέλλει τις οἷον δεῖ εἶναι, ἐῶντα δὲ αὐτὰς ὡς μεγίστας πλήρωσιν αὐταῖς E ἁμόθεν γέ ποθεν ἑτοιμάζειν, καὶ τοῦτο εἶναι τὴν ἀρετήν; ΚΑΛ. Φημὶ ταῦτα ἐγώ. ΣΩ. Οὐκ ἄρα ὀρθῶς λέγονται οἱ μηδενὸς δεόμενοι εὐδαίμονες εἶναι. ΚΑΛ. Οἱ λίθοι γὰρ ἂν οὕτω γε καὶ οἱ νεκροὶ εὐδαιμονέστατοι εἶεν. ΣΩ. Ἀλλὰ μὲν δὴ καὶ ὥς γε σὺ λέγεις δεινὸς ὁ βίος. οὐ γάρ τοι θαυμάζοιμ' ἄν, εἰ Εὐριπίδης ἀληθῆ ἐν τοῖςδε λέγει, λέγων·

E. *ἁμόθεν γέ ποθεν*] Sic Bekkerus et Coraes de coniectura. Libri omnes *ἄλλοθέν γέ ποθεν*.

εὐδαιμονέστατοι εἶεν] Clark. Vat. aliique plurimi *εἰσιν*, errore manifesto. Dein Badham. in Schneidew. Philolog. T. X. p. 729. pro *ὥς γε σὺ λέγεις* mavult *ὧν γε σὺ λέγεις*. Sed recte se habet vulgata, quae hoc significat: *καὶ οὕτως, ὡς σὺ λέγεις*.

cum infinitivo, ac si praecessisset *δεῖν κολάζειν*. Constructionem satis frequentem attigimus ad Criton. c. XII. p. 51. B. Pro vulg. *ἄλλοθέν γέ ποθεν* requirebamus aliquam voculam, quae sententiam hanc haberet: iisque undecunque parare expletionem. Itaque unice verum quod reposuimus. De isto *ἁμόθεν γέ ποθεν* v. Buttmann. Gramm. amplior. T. II. p. 285. et Eustath. ad Odyss. T. I. p. 8. ed. Lips.

E. *οἱ μηδενὸς δεόμενοι εὐδαίμονες εἶναι*] Nobilissimum Socratis dictum apud Xenoph. Mem. I, 6, 10: nihil egere esse deorum, quam minime autem proximum a diis, celebratum maxime a Diogene aliisque Cynicis. v. doctam annotationem Ruhnkenii ad l. c. et Dissen. De philosophia morali in Xenophontis de Socrate commentariis tradita p. 24.

Οἱ λίθοι γὰρ ἂν —] Refertur *γάρ* ad sententiam e superioribus facile intelligendam: *οὐκ ὀρθῶς οὗτοι λέγονται εὐδαίμονες εἶναι*.

Ἀλλὰ μὲν δὴ καὶ ὥς γε—] Refutare instituit Socrates Calliclem sic, ut primum utatur similitudine, deinde etiam argumenta afferat ex ipsa rei natura petita. Miserrima vero, inquit, vita ista foret, quam tu descripsisti, atque morti simillima, ut recte videatur iudicasse qui nos iam nunc mortuos esse dixit adeoque corpus nostrum sepulcrum nominavit. Atque eandem ob caussam aliquis, nomine nonnihil mutato, eam nostri partem, in qua insunt cupiditates, dolium appellavit, quod in stultis et non initiatis perforatum sit, ita ut, quidquid infundatur, denuo effluat. Unde idem illos, qui cupiditates explere student, comparavit cum iis, qui apud inferos cribro in dolium perforatum aquam infundere narrantur. — Exscripserunt philosophi verba

τίς δ' οἶδεν, εἰ τὸ ζῆν μέν ἐστι κατθανεῖν,
τὸ κατθανεῖν δὲ ζῆν;

493 καὶ ἡμεῖς τῷ ὄντι ἴσως τέθναμεν· ὅπερ ἤδη του ἔγωγε καὶ ἤκουσα τῶν σοφῶν, ὡς νῦν ἡμεῖς τέθναμεν, καὶ τὸ μὲν σῶμά ἐστιν ἡμῖν σῆμα, τῆς δὲ ψυχῆς τοῦτο, ἐν ᾧ

P. 493. *ὅπερ ἤδη του ἔγωγε καὶ ἤκ.*] *ὅπερ* om. Clark. Vat. Coisl. Vind. 1. 6. Par. BCEFW. Flor. a. b. c. f. m. o. x. Stob. Eclogg. Eth. Serm. 120. S. 118. Trincav. et edit. Bas. 2. Quae omissio pronominis unde orta sit, infra significavimus. Herm. cum Badhamo l. c. corr. *ἢ δὴ* pro *ἤδη*, quod sententiae non videtur satis convenire.

ἐστιν ἡμῖν σῆμα] V. *ἡμῶν* invitis plerisque codd.

ἐν ᾧ ἐπιθυμίαι] Steph. *ἐν ᾧ αἱ ἐπ.*, ut habet cum paucis Stobaeus Sermon. CXX. et Iamblichus Protrept. Orat. c. 17. mutatis tamen iis, quae consilio suo minus responderent.

λέγων· τίς δ' οἶδεν —] Scholiasta versus sumtos censet e Phrixo fabula, sed magis est verisimile eos ex Polyido esse depromtos. v. Gataker. Advers. misc. c. X. p. 523. Bentlei. Epist. ad Millium p. 31. et quos laudavit A. Matthiae. Fragm. Eurip. p. 311.

P. 493. *ὅπερ ἤδη του ἔγωγε καὶ ἤκουσα τ. σ.*] Male codd. aliquot *ὅπερ* omittunt. Quippe visum est criticis abundare. At solet post pronomen relativum non raro addi sententia, qua eius vis uberius ac fusius illustretur. v. ad p. 500. C. De sententia: *ὡς νῦν ἡμεῖς τέθναμεν,* Clemens Alexandr. Strom. p. 434: *τί δέ; οὐχὶ καὶ Ἡράκλειτος θάνατον μὲν γένεσιν καλεῖ; Πυθαγόρας δὲ καὶ τῷ ἐν Γοργίᾳ Σωκράτει ἐμφερῶς, ἐν οἷς φησιν· θάνατός ἐστιν ὁκόσα ἐγερθέντες ὁρέωμεν, ὁκόσα δὲ εὕδοντες, ὕπνος.* Sext. Empir. Pyrrhon. Hypot. III, 24: *ὁ Ἡράκλειτός φησιν, ὅτι καὶ τὸ ζῆν καὶ τὸ ἀποθανεῖν καὶ ἐν τῷ ζῆν ἡμᾶς ἐστι καὶ ἐν τῷ τεθνάναι· ὅτε μὲν γὰρ ἡμεῖς ζῶμεν, τὰς ψυχὰς ἡμῶν τεθνάναι καὶ ἐν ἡμῖν τετάφθαι· ὅτε δὲ ἡμεῖς ἀποθνήσκομεν, τὰς ψυχὰς ἀναβιοῦν καὶ ζῆν.* Quae iam Findeisen. comparavit. Proxima sententia: *τὸ σῶμά ἐστιν ἡμῖν σῆμα,* attingitur etiam Cratyl. p. 400. B: *καὶ γὰρ σῆμά τινές φασιν αὐτὸ (τὸ σῶμα) εἶναι τῆς ψυχῆς, ὡς τεθαμμένης ἐν τῷ νῦν παρόντι.* Ad quem locum Theodoretus Graec. Affect. Cur. V. p. 544. a Routhio laudatus ita commentatur: *Σύμφωνα δὲ τούτων καὶ Φιλόλαος ὁ Πυθαγόρειος ἔφη. λέγει δὲ ὧδε· μαρτυρέονται δὲ καὶ οἱ παλαιοὶ θεολόγοι τε καὶ μάντεις, ὡς διά τινας τιμωρίας ἡ ψυχὴ τῷ σώματι συνέζευκται καὶ καθάπερ ἐν σήματι τούτῳ τέθαπται.* Haec Philolao vindicare studuit Boeckhius De Philolao p. 181 seqq. Nimirum transiit sententia ab Orphicis ad Pythagoreos: quam originem eius testatur auctor locupletissimus. Nam ipse Plato Cratyl. l. c.: *δοκοῦσι μέντοι μοι μάλιστα θέσθαι οἱ ἀμφὶ Ὀρφέα τοῦτο τὸ ὄνομα, ὡς δίκην διδούσης τῆς ψυχῆς, ὧν δὴ ἕνεκα δίδωσιν.* conf. Lobeck. Aglaopham. p. 795 seqq.

τῆς δὲ ψυχῆς τοῦτο, ἐν ᾧ ἐπιθ.] ea animi pars, quae alibi vocatur *τὸ ἐπι-*

ἐπιθυμίαι εἰσί, τυγχάνει ὂν οἷον ἀναπείθεσθαι καὶ μεταπίπτειν ἄνω κάτω· καὶ τοῦτο ἄρα τις μυθολογῶν κομψὸς ἀνήρ, ἴσως Σικελός τις ἢ Ἰταλικός, παράγων τῷ ὀνόματι διὰ τὸ πιθανόν τε καὶ πιστικὸν ὠνόμασε πίθον, τοὺς δὲ ἀνοήτους ἀμυήτους· τῶν δ' ἀμυήτων

aliis Par. E. rec. Dein ἄνω κάτω Clark. Vat. Ven. Σ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. V. Flor. x. Meerm. Stob. Vett. editt. ἄνω καὶ κάτω.

ἴσως Σικελός τις] Bas. 2. et codd. aliquot σικελικός. male.

καὶ πιστικὸν ὠν.] Sic Clark. Vat. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. 7. Par. W. Flor. s. Bodl. Meerm. Stob. Iamblich. pro vulg. πειστικόν, quod hic quoque tenuit Herm. reluctans adeo Clarkiano suo unice dilecto.

θυμητικόν. De animi natura eiusque partibus disputat philosophus De Republ. IV. p. 439 — 441. IX. p. 580. D. Tim. p. 69. 70. cf. Alcinous De Doctr. Platon. c. 23. 24. Laert. Vit. Platon. III. §. 67. Davis. ad Cicer. Tusculan. II, 20. IV, 5. Proxima sic intelligas: *τυγχάνει ὂν τοιοῦτον, ὥστε ἀναπείθεσθαι* (h. e. modo sic, modo aliter persuaderi) *καὶ μεταπίπτειν ἄνω κάτω.*

καὶ τοῦτο ἄρα τις μυθολογῶν —] Hoc dicit: atque hoc placitum de cupiditatum inconstantia ac temeritate aliquis in fabulam mutans *τὸ ἐπιθυμητικὸν μέρος τῆς ψυχῆς* appellavit *πίθον* s. cadum, quia ei proprium esset *τὸ πιθανόν τε καὶ πιστικόν;* insipientium autem et intemperantium animum dixit cadum perforatum, quia horum cupiditates nunquam explerentur. Vides sententiam esse satis perspicuam. Sed de singulis eius partibus explicandum utique est accuratius. Quaeritur autem ante omnia, quis sit iste *κομψὸς ἀνήρ,* cui haec fabula tribuitur. Et Boeckhio quidem l. c. p. 186 seqq., cui suffragatur Susemihl. *Genet. Entwickel. der Plat. Philosoph.* I. p. 108 seq., ea videtur Philolao auctori tribuenda esse. Quod ego vereor ut recte fieri queat, quandoquidem ita parum commode adderentur verba *ἴσως Σικελός τις ἢ Ἰταλικός.* Quo diutius locum considero, eo magis in ea confirmatur animus sententia, ut non tam Pythagoreorum quam Pythagoristarum atque Orphicorum docendi rationem, propter mythorum involucra tenebris repletam et perobscuram, notari existimem. Inter quos quum recenseatur imprimis Empedocles, id quod docuit Sturzius in Empedocle p. 13 seqq. et p. 19 seq., haud sane temere scholiastes et Olympiodorus ad h. l.: *οἷον Ἐμπεδοκλῆς· Πυθαγόρειος γὰρ ἦν οὗτος. ὑπῆρχε δὲ Ἀκραγαντῖνος.* Docuit enim hic teste Simplicio ad Aristot. De Coelo p. 129. *μυθικώτερον ὡς ποιητής.* Nec sine caussa hunc potissimum Plato respexit. Constat enim ipsum Gorgiam eius disciplinae addictum fuisse, unde etiam Socrates in Menone p. 76. A. seqq. leniter ridet Gorgiae discipulum Empedoclea quaedam placita cupide amplectentem. Itaque notando Empedocle simul ipse Gorgias eiusque discipuli notantur, ut pateat hunc mythum

B τοῦτο τῆς ψυχῆς, οὗ αἱ ἐπιθυμίαι εἰσί, τὸ ἀκόλαστον αὐτοῦ καὶ οὐ στεγανόν, ὡς τετρημένος εἴη πίθος, διὰ τὴν ἀπληστίαν ἀπεικάσας. τοὐναντίον δὴ οὗτος σοί, ὦ Καλλίκλεις, ἐνδείκνυται, ὡς τῶν ἐν Ἅιδου — τὸ ἀειδὲς

B. *οὗ αἱ ἐπιθυμίαι*] Recte hic inserunt articulum vulgo non temere hic interponi. Tecte autem et cum leni ironia Empedoclem significans addit haec: *ἴσως Σικελός τις ἢ Ἰταλικός.* Videlicet utroque nomine ille potuit recte appellari; nam etsi Siculus erat, tamen a familia Italica, quam maxime sequebatur, nomine Italici non videbatur indignus. Quae si vera sunt, facile etiam apparet, quo iure Groen van Prinsterer Prosopographia Platon. p. 39. verba *ἴσως Σικελός τις ἢ Ἰταλικός* in glossematis suspicionem adducere studuerit. Ceterum verissime Schleiermacherus ad h. l.: „*Uebrigens ist es wohl sehr wunderlich, dieses grade für heiligen pythagoreischen Ernst zu nehmen, und einen grossen Werth darauf zu legen, was Platon selbst nicht thut, indem er voraussagt, dass er damit nichts ausrichten werde, wie es denn weder Zustimmung des Verstandes noch Umstimmung des Gemüthes hervorbringen kann; sondern auch hier ist ein guter Theil leiser Scherz über die wohlgemeinte, aber unfruchtbare Kostbarkeit und Schwerfälligkeit solcher Dinge, und er will zeigen, wie er nicht eher weiter kommt mit seinem Gegner, bis er wieder zu seiner einfachen und schlichten Methode zurückkehrt.*" — *κομψός* de philosophis frequens apud Platonem, plerumque tamen habet aliquid ironiae Socraticae, ut magis de nimia et adscita venustate et elegantia intelligendum sit quam de vera et naturali. v. Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 162. Neque hoc loco vacat irrisione, si quidem Empedocles eiusque adsectatores propter obscuram docendi rationem carpuntur. Aliter tamen iudicavit Heindorfius, qui vocem hic sine ironia positam arbitratur. — *παράγων τῷ ὀνόματι*, nomen paullulum mutans atque flectens. Usus verbi quum alibi tum in Cratylo frequens. — *διὰ τὸ πιθανόν τε καὶ πιστικόν.* Nam *τυγχάνει ὂν οἷον ἀναπείθεσθαι καὶ μεταπίπτειν ἄνω κάτω.* De forma *πιστικόν* v. p. 455. A. — *τοὺς ἀνοήτους* intelligit intemperantes, lubidinibus indulgentes. vid. interpp. ad Aristophan. Nubb. v. 416. Hos vero *ἀμυήτους* vocat respiciens ad vocis originem. Ducitur enim a v. *μύειν* claudere, unde dicti sunt *μύσται*, quoniam teste Eustathio ad Iliad. ω'. p. 1492. ed. Basil. *τοῖς μύσταις ἀνάγκη μύειν τὸ στόμα καὶ μὴ ἐκφαίνειν ἃ μεμύηνται.* Itaque *οἱ ἀμύητοι* nunc duplici sensu dicuntur, ut intelligantur non solum ii, qui sacris non sunt initiati, sed etiam illi, qui nihil claudunt, nihil continent et quasi rimosi sunt atque hiscentes *διὰ τὸ τῆς ψυχῆς ἀκόλαστον καὶ οὐ στεγανόν.* — Proxima vitio laborare censet Heindorfius. Nam ista: *τὸ ἀκόλαστον αὐτοῦ καὶ οὐ στεγανόν*, propter additum *αὐτοῦ* molestiam creant. Nam si *αὐτοῦ* refers ad *τοῦτο τῆς ψυχῆς,* huic rationi ipse philosophus adversatur, qui totum

δὴ λέγων — οὗτοι ἀθλιώτατοι ἂν εἶεν οἱ ἀμύητοι, καὶ φοροῖεν εἰς τὸν τετρημένον πίθον ὕδωρ ἑτέρῳ τοιούτῳ τετρημένῳ κοσκίνῳ· τὸ δὲ κόσκινον ἄρα λέγει, ὥς ἔφη ὁ πρὸς ἐμὲ λέγων, τὴν ψυχὴν εἶναι· τὴν δὲ ψυχὴν κο- C

male omissum Clark. Vat. Ven. Ξ Σ. Vind. 1. 2. 7. BCIVW. Flor. a. b. c. m. o. x. Bodl. Meerm. Stob.

illud *ἐπιθυμητικὸν τῆς ψυχῆς ἀκόλαστον* esse statuit; sin autem illud ad solum *ψυχῆς* pertinere putas, magna certe oritur orationis obscuritas et molesta verborum redundantia. Quocirca facile quis assentiatur Heindorfio, qui scriptum fuisse coniicit *διὰ τὸ ἀκόλαστον αὐτοῦ*, quamquam scrupulum iniicit librorum omnium de vulgata lectione consensio. Itaque *τὸ ἀκόλαστον — στεγανόν* paene adducimur ut praecedenti *τοῦτο τῆς ψυχῆς* per appositionem subiungi putemus hoc sensu: illam partem animi, in qua insunt cupiditates, videlicet *τὸ ἀκόλαστον αὐτοῦ καὶ οὐ στεγανόν*. Hanc rationem, si recte intellexi, nuper etiam Voegelinus commendavit. Astius totum hoc *τὸ ἀκ. αὐτοῦ καὶ οὐ στεγ.* eiici vult. — Pro *ὡς τετρημένος εἴη πίθος* exspectabas accusativum *τετρημένον πίθον* (sc. *ὠνόμασε*). Sed mutata est constructio atque conformata *κατὰ τὸ νοούμενον*. Adduntur enim haec: *ὡς τετρ. εἴη πίθος*, quasi praecessisset *ἔλεγε*, quod ex illo *ὠνόμασε* facile intelligas. Constructionis rationem egregie perspexit Heindorfius.

B. *ὡς τῶν ἐν Ἅιδου* —] *τὸ ἀειδὲς* nunc ad *τὸ ὁρατὸν* refertur neque tenebricosum quid significat, sed id, quod non est adspectabile. cf. Phaedon. p. 50. D. et 81. C., ubi item *τὸ ἀειδές* et *ᾅδου* opponitur *τῷ ὁρατῷ*, et Craty!. p. 403. A. Addit autem haec Socrates, ut doceat fabulam illam de misero inferorum statu intelligendam esse de vita intemperantium et lubidinosorum, qui quum cupiditatibus perpetuo indulgeant, tamen eas nunquam explere et satiare possint. Crescit enim indulgens sibi dirus hydrops, nec sitim pellit, nisi caussa morbi fugerit venis. — *οἱ ἀμύητοι*, ii, qui non sunt initiati, mythologo rursus sunt intemperantes et incontinentes: ludit enim in originatione vocabuli. De felicitate eorum, qui mysteriis initiati essent, miseraque *τῶν ἀμυήτων* conditione v. ad Phaedon. p. 69. C. — *ἑτέρῳ τοιούτῳ τετρημένῳ κοσκ.*, h. e. cribro item perforato. Nam cum vi repetitur *τετρημένῳ*. De *ἑτέρῳ τοιούτῳ* v. Indic. T. I. s. v. *ἕτερος*. — Respici a Platone ad nobilissimam illam fabulam Danaidum neminem fugit. Eandem vero poenam a poetis in impios et iniustos constitui refert philosophus De Republ. II. p. 363. D.

τὸ δὲ κόσκινον ἄρα λέγει — τὴν ψυχὴν εἶναι] Cribrum iudicavit esse animam. Intemperantium autem et insipientium animam dixit cribro similem esse quippe quasi perforatam, ita ut nihil continere in se possit *δι' ἀπιστίαν τε καὶ λήθην*, quae verba recte interpretatur Olympiodorus: *ἀπιστίαν μὲν τῷ μηδὲ ὅλως παραδέχεσθαι, λήθην δὲ τῷ παραδέχεσθαι μέν, ἐπιλανθάνεσθαι δέ.* Lepide dixit *ἀπιστίαν*, quo alludit ad *πίθον, πιθανόν* et

σκίνῳ ἀπείκασε τὴν τῶν ἀνοήτων ὡς τετρημένην, ἅτε οὐ δυναμένην στέγειν δι' ἀπιστίαν τε καὶ λήθην. ταῦτ' ἐπιεικῶς μέν ἐστιν ὑπό τι ἄτοπα, δηλοῖ μὴν ὃ ἐγὼ βούλομαί σοι ἐνδειξάμενος, ἐάν πως οἷός τε ὦ, πεῖσαι μεταθέσθαι ἀντὶ τοῦ ἀπλήστως καὶ ἀκολάστως ἔχοντος βίου τὸν κοσμίως καὶ τοῖς ἀεὶ παροῦσιν ἱκανῶς καὶ ἐξαρκούντως ἔχοντα βίον ἑλέσθαι. ἀλλὰ πότερον πείθω τί σε καὶ μετατίθεσαι εὐδαιμονεστέρους
D εἶναι τοὺς κοσμίους τῶν ἀκολάστων, ἢ οὐδ' ἂν ἄλλα

C. *ἀπείκασε τὴν τ.*] Bekkerus ex uno Par. W. *ἀπῄκασε*, quod convenit cum praeceptis veterum grammaticorum; v. Valcken. ad Phoeniss. v. 165. Sed meliora docuit Buttmann. Gr. ampl. I. p. 328. Matthiae. ad Eurip. Phoen. v. 162. Etiam Symp. p. 216. C. libri omnes *εἴκασα*.

δι' ἀπιστίαν τε καὶ λήθην] Schleiermacherus coni. *δι' ἀπληστίαν*, consentiente Dobraeo Adversar. T. I. p. 153. Sed. v. ann.

βούλομαί σοι ἐνδειξάμενος] Sic pro vulg. *ἐνδείξασθαι* codd. fere omnes cum Clark. et Vat. Dein post *μεταθέσθαι* Par. V. addit *καί*, quod recepit Bekker. Sed eo non opus esse docebit subtilior loci interpretatio.

ἀναπείθεσθαι. Germanice dixeris *die Unfasslichkeit (des Fasses)*. Ad *ἅτε οὐ δυναμένην στέγειν* ne quis addendum putet *οὐδέν*, conf. p. 485. E: *ἐλεύθερον δὲ καὶ μέγα καὶ ἱκανὸν μηδέποτε φθέγξασθαι*, ubi item ex praecedenti *μηδέποτε* intelligas *μηδέν*. Verbum *στέγειν* frequens est de vasis aquam propter rimas vel foramina non continentibus, ut De Republ. X. p. 621. A. IX. p. 586. B. De animo plane ut h. l. dicitur Legg. IV. p. 714. A.

C. *ταῦτ' ἐπιεικῶς μέν ἐστιν ὑπό τι ἄτοπα*] Germanice dicas: *Dieses ist nun freilich einigermaassen sonderbar*. Nam *ὑπό τι* est aliquatenus, propemodum, quodammodo, ut Phaedr. p. 242. D. Xenoph. Cyrop. IV, 1, 13. ed. Schneid. Aristoph. Vespp. v. 1290. et saepius. — *ἐπιεικῶς* autem ne explicuerim cum Heindorfio: satis, admodum, *ziemlich;* habet illud vim affirmandi atque concedendi, ut Lat. utique, sane quidem, et Germ. *freilich*. Etenim illa significatione ubi acceperis, mirum videatur necesse est istud *ὑπό τι* post *ἱκανῶς* illatum. Fuit autem nuper qui *ἐπιεικῶς* deletum iret, scilicet ubique ille odoratus in talibus temeraria glossemata. Badhamus in Schneidewin. Philolog. X. p. 730. legit *ἀπεικασμέν'* pro *ἐπιεικῶς μέν*. Pro *ὑπό τι* etiam plenius dicitur *ὑπό τι σμικρόν*, de quo v. Casaubon. ad Strabon. II. p. 209. Dobraeus ad Aristoph. Vespp. p. 586. ed. Lips.

ὃ ἐγὼ βούλομαί σοι ἐνδειξάμενος] Vulgata lectio: —*βούλομαί σοι ἐνδείξασθαι, ἐάν πως οἷός τε ὦ πεῖσαι μεταθ.*, hoc habet incommodi, quod verba *ἐάν πως οἷός τε ὦ πεῖσαι* non apte cohaerent cum his: *βούλομαί σοι ἐνδείξασθαι*. Verissime libri mss. magno consensu *ἐν-*

πολλὰ τοιαῦτα μυθολογῶ, οὐδέν τι μᾶλλον μεταθήσει; ΚΑΛ. Τοῦτ' ἀληθέστερον εἴρηκας, ὦ Σώκρατες.

Cap. XLVIII. ΣΩ. Φέρε δή. ἄλλην σοι εἰκόνα λέγω ἐκ τοῦ αὐτοῦ γυμνασίου τῇ νῦν. σκόπει γάρ, εἰ τοιόνδε λέγεις περὶ τοῦ βίου ἑκατέρου τοῦ τε σώφρονος καὶ τοῦ ἀκολάστου, οἷον εἰ δυοῖν ἀνδροῖν ἑκατέρῳ πίθοι πολλοὶ εἶεν, καὶ τῷ μὲν ἑτέρῳ ὑγιεῖς καὶ πλήρεις, ὁ μὲν οἴνου, ὁ δὲ μέλιτος, ὁ δὲ γάλακτος καὶ ἄλλοι E
πολλοὶ πολλῶν, νάματα δὲ σπάνια καὶ χαλεπὰ ἑκάστου

πείθω τί σε καὶ μετατίθεσαι] Clark. Vat. et plurimi alii cum Bas. 2. μετατίθεσθαι. Sed unice vera est lectio vulgata, quam tuentur Coisl. et Ven. Ξ.

D. ἢ οὐδ' ἂν ἄλλα πολλὰ τ.] V. ἢ οὐδέν, ἀλλ' ἂν καὶ π. Sed Clark. Vat. Vind. 2. 6. Par. BIW. Flor. a. b. c. x. Bodl. ἀλλὰ πολλά. Inde felicissime Sauppius Epist. crit. p. 122. exsculpsit: οὐδ' ἂν ἄλλα πολλά, quod recepimus Hermanno praeeunte. Dein Vind. 6. μυθολογῶν. Ceterum vulgatam tuentur Coisl. Ven. Ξ Σ. alii.

E. καὶ ἄλλοι πολλοὶ πολλῶν] Meerm. Bodl. ἄλλοι ἄλλων πολλῶν. v. infra comment.

δειξάμενος, quo restituto post οἷός τε ὦ commate distinximus orationem. Nam structura sermonis haec est: ὃ ἐγώ σοι ἐνδειξάμενος βούλομαι — πεῖσαι μεταθέσθαι, quo probando ego, si possim, persuadere tibi cupio, ut sententia mutata statuas pro vita intemperanti eligi oportere temperantiam. Ceterum Coraes coniec. πεῖσαί σε μεταθέσθαι.

καὶ μετατίθεσαι εὐδαιμονεστέρους εἶναι —] et mutata sententia statuis feliciores esse etc. v. Heindorf. ad h. l. et nostra ad Euthyphron. p. 9. D.

D. ἢ οὐδ' ἂν — οὐδέν τι μᾶλλον] De negatione post οὐδέ repetita v. annot. ad Reip. IV. p. 426. B.

Cap. XLVIII. ἐκ τοῦ αὐτοῦ γυμνασίου τῇ νῦν] H. e. itidem ab iis repetitam, a quibus sumta erat fabula modo narrata. Palaestram videtur nominare scholam Pythagoreorum vel potius Empedocleam, in qua huiusmodi mythorum involucra studiose quaerebantur. De loquendi genere v. Matthiae. §. 385. Nam perperam in Iamblicho nuper Kiesslingius recepit τὴν νῦν. Fabulae argumentum hoc est: Faciamus duos esse homines, qui multa habeant dolia, alter integra et vino, melle, lacte repleta, alter perforata ac putrida fluidisque ad parandum difficillimis impleta. Ille, cuius vasa integra sunt, de iis erit securus neque ullo modo sollicitus; hic contra, ut, quantum diffluxit, tantum denuo doliis infundat, dies noctesque laborabit, nisi extremis doloribus affici voluerit. Illi temperans, huic intemperans est simillimus, unde apparet hunc esse miserrimum neque felicem praedicandum.

E. καὶ ἄλλοι πολλοὶ πολ-

τούτων εἴη καὶ μετὰ πολλῶν πόνων καὶ χαλεπῶν ἐκπο-
ριζόμενα· ὁ μὲν οὖν ἕτερος πληρωσάμενος μήτ' ἐποχε-
τεύοι μήτε τι φροντίζοι. ἀλλ' ἕνεκα τούτων ἡσυχίαν
ἔχοι· τῷ δ' ἑτέρῳ τὰ μὲν νάματα, ὥσπερ καὶ ἐκείνῳ,
δυνατὰ μὲν πορίζεσθαι, χαλεπὰ δέ, τὰ δ' ἀγγεῖα τετρη-
μένα καὶ σαθρά, καὶ ἀναγκάζοιτο ἀεὶ καὶ νύκτα καὶ
494 ἡμέραν πιμπλάναι αὐτά, ἢ τὰς ἐσχάτας λυποῖτο λύπας·
ἆρα τοιούτου ἑκατέρῳ ὄντος τοῦ βίου, λέγεις τὸν τοῦ
ἀκολάστου εὐδαιμονέστερον εἶναι ἢ τὸν τοῦ κοσμίου;
πείθω τί σε ταῦτα λέγων συγχωρῆσαι τὸν κόσμιον
βίον τοῦ ἀκολάστου ἀμείνω εἶναι, ἢ οὐ πείθω; ΚΑΛ.
Οὐ πείθεις, ὦ Σώκρατες. τῷ μὲν γὰρ πληρωσαμένῳ

καὶ ἀναγκάζοιτο] Hic *καὶ* om. Clark. Vat. Vind. 6. Par. BCFI. Flor. a. c. o. m. Bodl. et pr. Coisl. Par. E. Itaque Hermann. ex Iambl. et cod. Flor. x. extruso *καὶ* scripsit: *ἀναγκάζοιτο δ' ἀεί.* Dein eandem voculam ante *νύκτα* vulgo omissam libri fere omnes servarunt.

P. 494. *ἑκατέρῳ ὄντος*] Sic Par. V. Flor. d. Vett. editt. *ἑκατέρου,* quod mutavit Bekkerus.

λῶν] Ficinus: aliaque similiter aliorum. Praeferendum videtur *καὶ ἄλλοι ἄλλων πολλῶν,* atque alii cadi multis huiusmodi rebus pleni. — *νάματα* sunt liquores. — *χαλεπὰ* dicuntur, quatenus non sine multa molestia vinum, lac, mel comparantur. Itaque explicationis gratia additur: *καὶ μετὰ πολλῶν πόνων καὶ χαλεπῶν ἐκποριζόμενα.*

ἀλλ' ἕνεκα τούτων ἡσυχ. ἔχοι] sed, quantum ad haec attinet, quietem ageret. Hunc usum voc. *ἕνεκα* tetigerunt Valckenar. ad Herodot. VI, 63. Heindorf. ad Charmid. p. 158. E.

P. 494. *ἢ τὰς ἐσχάτας λυποῖτο λύπας*] Intell. si vasa illa laticibus replere omitteret. Itaque *ἤ* est alioquin, de quo usu voculae v. ad Menon. p. 130. — *ἔσχαται λῦπαι,* summi, extremi dolores. Infra c. LXXVIII. *οἱ ἔσχατοι κίνδυνοι* sunt qui c. LXIV. *μέγιστοι κίνδυνοι* vocantur. Cap. XXXVII: *ἁπάντων ἔσχατον κακῶν.*

B. *Χαραδριοῦ τινα αὖ σὺ βίον* —] Schol. *Χαραδριός, ὄρνις τις, ὃς ἅμα τῷ ἐσθίειν ἐκκρίνει.* v. Ruhnken. ad Tim. Glossar. p. 273. coll. Aristot. Hist. An. VIII, 5. p. 368. ed. Schn. Aelian. H. An. XVII, 13. Pro *ἀλλ' οὐ νεκροῦ* exspectabas *καὶ οὐ νεκροῦ.* Sed prorsus eodem modo De Republ. V. extr.: *τοὺς αὐτὸ ἄρα ἕκαστον τὸ ὂν ἀσπαζομένους φιλοσόφους, ἀλλ' οὐ φιλοδόξους κλητέον.* Videlicet poterat etiam hoc modo loqui: *οὐ νεκροῦ, οὐδὲ λίθου, ἀλλὰ χαραδριοῦ τινα βίον λέγεις:* unde apparet, cur dixerit *ἀλλ' οὐ,* neque *καὶ οὐ* adhibuerit. Sed rem exposui ad Protag. p. 337. B.

τὸ τοιόνδε λέγεις] sc. *τὸ ἡδέως ζῆν,* ut proxima docent.

ἐκείνῳ οὐκέτ᾽ ἔστιν ἡδονὴ οὐδεμία, ἀλλὰ τοῦτ᾽ ἔστιν, ὃ
νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, τὸ ὥςπερ λίθον ζῆν, ἐπειδὰν πλη-
ρώσῃ, μήτε χαίροντα ἔτι μήτε λυπούμενον. ἀλλ᾽ ἐν τούτῳ B
ἐστὶ τὸ ἡδέως ζῆν, ἐν τῷ ὡς πλεῖστον ἐπιῤῥεῖν. ΣΩ.
Οὐκοῦν ἀνάγκη γ᾽, ἂν πολὺ ἐπιῤῥέῃ, πολὺ καὶ τὸ ἀπιὸν
εἶναι καὶ μεγάλ᾽ ἄττα τὰ τρήματα εἶναι ταῖς ἐκροαῖς;
ΚΑΛ. Πάνυ μὲν οὖν. ΣΩ. Χαραδριοῦ τινα αὖ σὺ βίον
λέγεις, ἀλλ᾽ οὐ νεκροῦ, οὐδὲ λίθου. καί μοι λέγε, τὸ
τοιόνδε λέγεις, οἷον πεινῆν καὶ πεινῶντα ἐσθίειν; ΚΑΛ.
Ἔγωγε. ΣΩ. Καὶ διψῆν γε καὶ διψῶντα πίνειν; ΚΑΛ. C
Λέγω, καὶ τὰς ἄλλας ἐπιθυμίας ἁπάσας ἔχοντα καὶ δυ-
νάμενον πληροῦντα χαίροντα εὐδαιμόνως ζῆν.

οὐκέτ᾽ ἔστιν ἡδ.] Sic Clark. Vat. pro vulg. *οὐκ ἔστιν.*

ἐπειδὰν πληρώσῃ] V. *πληρώσηται* invitis Clark. Vat. Coisl. Vind. 1. 6. Bodl. Par. BCEFIW. et novem Florent. Videtur *πληρωθῇ* corrigendum esse.

C. *δυνάμενον πληροῦντα*] Sic libri omnes, sed Steph. *πληροῦν,* quod recepit Hermann.

Perperam Findeisen. coni. *τὶ τοιόνδε λέγεις,* quod soloecum foret.

C. *καὶ δυνάμενον πληροῦντα χαίροντα εὐδαιμ. ζ.*] Primo obtutu utique blandiatur alicui quod edidit Stephanus *πληροῦν.* Sed re accuratius considerata non dubium videbitur, quin ea lectio ab iis inventa sit, qui constructionis rationem non perspexissent. Est autem haec: *καὶ (λέγω) χαίροντα εὐδαιμόνως ζῆν ἔχοντα τὰς ἄλλας ἐπιθυμίας ἁπάσας καὶ πληροῦντα δυνάμενον* sc. *πληροῦν,* et dico aliquem cum gaudio beate vivere, dum ceteras cupiditates habeat cunctas easque expleat, quippe id faciendi facultate pollens. De infinitivo *πληροῦν* ex seq. *πληροῦντα* ad *δυνάμενον* assumendo v. Ast. ad h. l. et Reisig. ad Oedip. Col. p. 277 seq. Videlicet Socrati singulas cupiditates commemorare et exempli loco proponere instituenti Callicles ita respondet, ut rem brevi praecidat seque ceteras omnes cupiditates cognitas habere significet. Pertinaciter autem sententiam suam retinens simul etiam addit haec: *καὶ δυνάμενον — ζῆν.* Quocirca deinde ab Socrate propter hanc pervicaciam ridetur, qui ei respondet haec: Praeclare vero, o bone! perge enim ut coepisti, nec te pudeat. Apparet turbas dedisse participiorum cumulationem, de qua iam in superioribus disputavimus. Si autem vera est haec interpretatio nostra, facile carebimus etiam coniectura Heindorfii: *καὶ δυνάμενον πληροῦν, πληροῦντα καὶ χαίροντα εὐδ. ζῆν.* Ceterum Bekkerus, qui retinuit codicum lectionem, prave distinxit orationem commate post *πληροῦντα* interposito.

Cap. XLIX. *ΣΩ. Εὖγε, ὦ βέλτιστε· διατέλει γὰρ ὥςπερ ἤρξω, καὶ ὅπως μὴ ἀπαισχυνεῖ. δεῖ δέ, ὡς ἔοικε, μηδ' ἐμὲ ἀπαισχυνθῆναι. καὶ πρῶτον μὲν εἰπέ, εἰ καὶ ψωρῶντα καὶ κνησιῶντα, ἀφθόνως ἔχοντα τοῦ κνῆσθαι, κνώμενον διατελοῦντα τὸν βίον εὐδαιμόνως ἔστι ζῆν.*
D *ΚΑΛ. Ὡς ἄτοπος εἶ, ὦ Σώκρατες, καὶ ἀτεχνῶς δημηγόρος. ΣΩ. Τοιγάρτοι, ὦ Καλλίκλεις, Πῶλον μὲν καὶ Γοργίαν καὶ ἐξέπληξα καὶ αἰσχύνεσθαι ἐποίησα, σὺ δὲ οὐ μὴ ἐκπλαγῇς, οὐδὲ μὴ αἰσχυνθῇς· ἀνδρεῖος γὰρ εἶ. ἀλλ' ἀποκρίνου μόνον. ΚΑΛ. Φημὶ τοίνυν καὶ τὸν κνώμενον ἡδέως ἂν βιῶναι. ΣΩ. Οὐκοῦν εἴπερ ἡδέως,*

εἰ καὶ ψωρῶντα] Sic Clark. Vat. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. 6. Par. BCEIW. Flor. a. b. c. f. m. o. Bodl. Vett. editt. *ψωριῶντα*. Formam *ψωράω* etiam Photius et Moeris alteri *ψωριάω* praeferunt.
τοῦ κνῆσθαι] *κνᾶσθαι* Ven. ΞΣ. Vind. 2. Par. V., sed v. Buttmann. Gr. I. p. 584.

E. *μόνον κνησιῶ*] Sic correxit Bekkerus. Codd. plerique omnes *κνησιοῖ*, pauci *κνησιεῖ*. v. Pierson. ad Moer. p. 206.
καὶ τούτων τοιούτων] Buttmannus coni. *καὶ τὸ τούτων*, probante Heindorfio. v. ann. Multi iique praestantissimi libri *κεφα-*

Cap. XLIX. *δεῖ δέ — μηδ' ἐμὲ ἀπ.*] Orditur enim de re foeda verba facere. Proximorum verborum ordo hic est: *εἰπέ, εἰ καὶ ψωρῶντα καὶ κνησιῶντα ἔστιν εὐδαιμόνως ζῆν, ἀφθόνως ἔχοντα τοῦ κνῆσθαι, κνώμενον διατελοῦντα τὸν βίον*: dicas, num etiam scabie laboranti et pruritu vexato beate vivere liceat, si abunde habeat titillationis, ita ut per totam vitam titilletur. Itaque haec: *κνώμενον διατελοῦντα τὸν βίον*, addita sunt ideo, ut praecedentia, *ἀφθόνως ἔχοντα τοῦ κνῆσθαι*, interpretentur.

D. *σὺ δὲ οὐ μὴ ἐκπλαγῇς —*] tu vero non verendum est ne conturberis et ad silentium redigaris. De usu vocularum *οὐ μή* egregie disputavit Thiersch. §. 301. ed. 3.

E. *ἢ ἔτι τί σε ἐρωτῶ*] Significat *τὰ αἰδοῖα* per euphemismum. Ad illa: *πότερον εἰ τὴν κεφαλὴν μόνον κνησιῶ*, e superioribus apud animum intelligas: *αὐτὸν φῂς ἡδέως ἂν βιῶναι; —* Mox *τὰ ἐχόμενα* sunt quae cum his cohaerent et arcte coniuncta sunt. Ponitur autem hoc voc. nunc absolute non addito genitivo, ut Legg. VII, 13., ubi v. Ast. Isocrat. Helen. Encom. p. 239. ed. Bekk.: *βούλομαι δὲ καὶ περὶ τῶν ἐχομένων διελθεῖν*. Nam *τούτοις* cum *ἐφεξῆς* connectendum, ut Phileb. p. 34. C: *τὸ δ' ἐφεξῆς τούτοις πειρώμεθα λέγειν*. Legg. p. 796. E: *τὸ τοίνυν τούτοις ἐφεξῆς περὶ τὰ τῶν Μουσῶν — δῶρα*. Cratyl. p. 420. D: *ὅτι τούτοις ἑξῆς ἐστιν*. Im. Bekkerus legendum coniecit *τὰ ἑπόμενα τούτοις*.

καὶ τούτων τ. ὄντ. κ.] et quod hisce in rebus summum est. Addidit Heindorfius articulum *τό* de coniectura

καὶ εὐδαιμόνως; ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Πότερον εἰ τὴν
κεφαλὴν μόνον κνησιῷ, ἢ ἔτι τί σε ἐρωτῶ; ὅρα, ὦ Καλ- E
λίκλεις, τί ἀποκρινεῖ, ἐάν τίς σε τὰ ἐχόμενα τούτοις ἐφεξῆς ἅπαντα ἐρωτᾷ. καὶ τούτων τοιούτων ὄντων κεφάλαιον, ὁ τῶν κιναίδων βίος οὗτος οὐ δεινὸς καὶ αἰσχρὸς καὶ ἄθλιος; ἢ τούτους τολμήσεις λέγειν εὐδαίμονας εἶναι, ἐὰν ἀφθόνως ἔχωσιν ὧν δέονται; ΚΑΛ. Οὐκ αἰσχύνει εἰς τοιαῦτα ἄγων, ὦ Σώκρατες, τοὺς λόγους; ΣΩ. Ἦ γὰρ ἐγὼ ἄγω ἐνταῦθα, ὦ γενναῖε, ἢ ἐκεῖνος, ὃς ἂν φῇ ἀνέδην οὕτω τοὺς χαίροντας, ὅπως ἂν χαίρωσιν, εὐδαίμονας εἶναι, καὶ μὴ διορίζηται τῶν ἡδονῶν 495

λαίων. Antiatticistam Anecdot. p. 104. *κεφαλαιότατον* legisse Bekkerus suspicatur.

ἢ τούτους τολμήσεις] Sic Clark. Vat. Vind. 2. 6. Par. BCEFI. Flor. a. b. c. f. m. o. s. x. Bodl. et pr. Coisl. Editt. *ἢ καὶ τούτους τολμ.* Fortiter pronuntiandum *τούτους*, quod qui non senserunt *καὶ* addendum arbitrati sunt.

ἀνέδην οὕτω] Sic Clark. Vat. Coisl. Ven. Σ. Vind. 2. 6. 7. Par. BCIVW. Flor. a. b. c. m. Bodl. cum Ald. Bas. 1. 2. Stephanus *ἀναίδην* scripsit.

Buttmanni. Quamquam apud Herodotum simillimum locum inveni, ubi ille sic omissus est, Libr. III. c. 80: *φθονέει γὰρ τοῖσι ἀρίστοισι —, χαίρει δὲ τοῖσι κακίστοισι τῶν ἀστῶν, διαβολὰς δὲ ἄριστος ἐνδέκεσθαι. ἀναρμοστότατον δὲ πάντων· ἤν τε γὰρ κ. τ. λ.* Alia quaedam eiusdem generis notavit A. Matthiae. Gr. §. 432. 5. p. 972. ed. 3. Contulit Heindorfius Theaetet. p. 190. B: *ἢ καί, τὸ πάντων κεφάλαιον, σκόπει, εἴ ποτ' κ. τ. λ.*

Ἦ γὰρ ἐγὼ ἄγω ἐνταῦθα] Quum *εἰς τοιαῦτα* praecedat, pro *ἐνταῦθα* vulgari loquendi consuetudine dicendum fuisse videatur *ἐνταῦθοι*. Verum tamen non est quod hoc usu offendaris. Constat enim *ἔνθα, ἐνταῦθα* et *ἐνθάδε* passim etiam de motu in locum usurpari. Homer. Odyss. Π. vers. 204: *ἐλεύσεται ἐνθάδ' Ὀδυσσεύς.* Iliad. IX, 597: *μηδέ σε δαίμων ἐνταῦθα τρέψειε.* Xenoph. Cyrop. I, 4, 16: *ἀκούων οὖν ἐν τοῖς μεθορίοις τοῖς τε αὐτῶν καὶ τοῖς Μήδων πολλὰ θηρία εἶναι —, ἐνταῦθα ἐπεθύμησεν ἐξελθεῖν.* Ibid. VII, 1, 34: *ἐπεὶ μέντοι ἐνταῦθα ἦλθον.* Anabas. I, 10, 13: *ἐπεὶ δὲ καὶ ἐνταῦθ' ἐχώρουν οἱ Ἕλληνες.* Plat. Theaetet. p. 187. B: *ἐπειδὴ ἐνταῦθα προελήλυθας.* Apolog. Socrat. p. 36. C: *ἐνταῦθα μὲν οὐκ ᾖα,* ad quem locum caussam et rationem huius loquendi formae illustrare studui. Menex. p. 248. C: *ἐνταῦθα τὸν νοῦν τρέποντες.* De Rep. VII, 517. C: *οἱ ἐνταῦθα ἐλθόντες.* Alcib. I. p. 134. B: *ἐνταῦθα βλέποντες.* Deinde *ἀνέδην οὕτω* respondet formulae: *so sans façon.* Altera forma *ἀναίδην*, quoniam neque ab *αἰδώς* neque ab *αἰδεῖσθαι* salvis analogiae legibus derivari potuit, ubique proscribenda.

ὁποῖαι ἀγαθαὶ καὶ κακαί; ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν λέγε, πότερον φῂς εἶναι τὸ αὐτὸ ἡδὺ καὶ ἀγαθόν, ἢ εἶναί τι τῶν ἡδέων, ὃ οὐκ ἔστιν ἀγαθόν; ΚΑΛ. Ἵνα δή μοι μὴ ἀνομολογούμενος ᾖ ὁ λόγος, ἐὰν ἕτερον φήσω εἶναι, τὸ αὐτό φημι εἶναι. ΣΩ. Διαφθείρεις, ὦ Καλλίκλεις, τοὺς πρώτους λόγους, καὶ οὐκ ἂν ἔτι μετ' ἐμοῦ ἱκανῶς τὰ ὄντα ἐξετάζοις, εἴπερ παρὰ τὰ δοκοῦντα σαυτῷ ἐρεῖς.
B ΚΑΛ. Καὶ γὰρ σύ, ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Οὐ τοίνυν ὀρθῶς ποιῶ οὔτ' ἐγώ, εἴπερ ποιῶ τοῦτο, οὔτε σύ. ἀλλ', ὦ μακάριε, ἄθρει, μὴ οὐ τοῦτο ᾖ τὸ ἀγαθόν, τὸ πάντως χαίρειν· ταῦτά τε γὰρ τὰ νῦν δὴ αἰνιχθέντα πολλὰ καὶ αἰσχρὰ φαίνεται συμβαίνοντα, εἰ τοῦτο οὕτως ἔχει,

P. 495. *ὁποῖαι ἀγαθαὶ*] Sic Ven. ΞΣ. Vind. 6. Par. W. Flor. d. x. Vett. editt. *ὁποῖαι αἱ ἀγ.* In Vind. 1. est *ὁποῖαι αἱ ἀγαθαὶ καὶ αἱ κακαί.*

C. *ἐπειδὴ οὕτω δοκεῖ*] V. *ἐπειδή σοι οὕτω δ.,* quod solus Ven. Ξ. habet.

P. 495. *ἔτι καὶ νῦν λέγε*] nunc saltem, quum antea sententiam tuam libere profiteri non ausus sis. Criton. c. III. in.: *ἀλλ' — ἔτι καὶ νῦν ἐμοὶ πείθου καὶ σώθητι,* ubi v. annot.

Ἵνα δή μοι μὴ ἀνομολογούμενος —] Nec igitur sermo meus secum pugnet. Notandum hoc *ἀνομολογούμενος* vi passiva positum, quum *ἀνομολογεῖσθαι* sit verbum medium paene contraria significatione praeditum. Verissime, opinor, monuit Buttmannus Auctar. p. 524. illud ex *ᾱ* privativo et voce *ὁμολογούμενος* esse derivatum, neque ipsum verbum *ἀνομολογεῖσθαι* usquam negante significatione positum reperiri, sed nonnisi participium ita adhiberi, quando significet non consentaneus, ut pro adiectivo potius, ex *ᾱ* priv. et *ὁμολογούμενος* (consentaneus) conflato, quam pro vero participio habendum videatur. Aristotel. Anal. I, 34: *ἀνομολογούμενον τοῖς προειρημένοις,* quem locum comparavit Heindorfius. Alia exempla collegit Schneider. ad Theophr. Histor. Plant. VIII, 4, 5. T. III. p. 666. Recte igitur schol.: *ἵνα μὴ ἀσύμφωνος ὦ ἑαυτῷ.*

Διαφθείρεις — τοὺς πρώτους λόγους] H. e. Irritos reddis superiores sermones tuos, quum promissis tuis non stes; dixisti enim velle te nihil praeter mentem tuam dicere. Itaque *διαφθείρειν τοὺς λόγους* h. l. dicitur quemadmodum Crit. p. 50. B. *διαφθείρειν τὰς γενομένας δίκας.* Protagor. p. 360. *διαφθ. τὰς ὁμολογίας,* al. Mox ad *Καὶ γὰρ σύ* int. *τοὺς λόγους διαφθείρεις.*

Cap. L. C. *διελοῦ τάδε*] explica hoc accuratius. — *ἐπιστήμην που καλεῖς τι; du nennst doch wohl etwas Erkenntniss?* Sic *πού* supra interpositum p. 463. E: *σῶμά που*

καὶ ἄλλα πολλά. ΚΑΛ. Ὡς σύ γε οἴει, ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Σὺ δὲ τῷ ὄντι, ὦ Καλλίκλεις, ταῦτα ἰσχυρίζει; ΚΑΛ. Ἔγωγε.

Cap. L. ΣΩ. Ἐπιχειρῶμεν ἄρα τῷ λόγῳ, ὡς σοῦ C
σπουδάζοντος; ΚΑΛ. Πάνυ γε σφόδρα. ΣΩ. Ἴθι δή μοι, ἐπειδὴ οὕτω δοκεῖ, διελοῦ τάδε. ἐπιστήμην που καλεῖς τι; ΚΑΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Οὐ καὶ ἀνδρείαν νῦν δὴ ἔλεγές τινα εἶναι μετὰ ἐπιστήμης; ΚΑΛ. Ἔλεγον γάρ. ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν ὡς ἕτερον τὴν ἀνδρείαν τῆς ἐπιστήμης δύο ταῦτα ἔλεγες; ΚΑΛ. Σφόδρα γε. ΣΩ. Τί δέ; ἡδονὴν καὶ ἐπιστήμην ταὐτὸν ἢ ἕτερον; ΚΑΛ.
Ἕτερον δήπου, ὦ σοφώτατε σύ. ΣΩ. Ἦ καὶ ἀνδρείαν D

ἐπιστήμην που καλεῖς τι] Aberat vulgo που, quod codd. fere omnes cum edit. Bas. 2. servarunt. Mox ἀνδρείαν Clark. Vat. Coisl. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. 6. 7. Florent. d. f. Vulgo ἀνδρίαν. v. ad p. 492. A.

ὡς ἕτερον τὴν ἀνδρ.] ὡς ἕτερον ὂν Heindorf. et Bekker. de coniectura.

καλεῖς τι καὶ ψυχήν; p. 460. B: ὁ δὲ δίκαιος δίκαιά που πράττει. De summa disputationis hic a Socrate institutae vide Prolegomena.

Οὐ καὶ ἀνδρείαν — μετὰ ἐπιστήμης;] Respicit ad verba Calliclis p. 491. A. B: Ἀλλ' ἔγωγε καὶ πάλαι λέγω κ. τ. λ. — καὶ μὴ μόνον φρόνιμοι, ἀλλὰ καὶ ἀνδρεῖοι.

ὡς ἕτερον τὴν ἀνδρείαν] Nonne, quia diversa esset fortitudo a scientia, duo haec ponebas? Post ἕτερον Bekkerus et Astius invitis codicibus omnibus inseruerunt ὄν, quod suaserat Heindorfius. Praeter necessitatem, opinor. De Republ. II. p. 358. C: πάντες αὐτὸ οἱ ἐπιτηδεύοντες ἄκοντες ἐπιτηδεύουσι ὡς ἀναγκαῖον. Ibid. VII. p. 519. D. Ibid. V. p. 449. C: ὡς ἄρα παντὶ δῆλον. Hipp. Mai. p. 284. D: τί δέ; οὐχ ὡς ἀγαθὸν μέγιστον πόλει τίθενται τὸν νόμον οἱ τιθέμενοι καὶ ἄνευ τούτου μετὰ εὐνομίας ἀδύνατον οἰκεῖν; Protagor. p. 323. B: ὡς ἀναγκαῖον οὐδένα — μετέχειν αὐτῆς. Demosthen. adv. Aristocr. p. 636. ed. Reisk.: ὡς, εἴ γε ἄκων, οὐ ταὐτόν, ubi praecedit: ὡς, εἴ γε τἀληθῆ, προςῆκον. Sed haec quoniam facili opera mutari possunt, ponamus certiora omissionis exempla: Phileb. p. 57. C: εἰς δόξαν καταστήσας ὡς μιᾶς (τέχνης) πάλιν ὡς δυοῖν ἐπανερωτᾷ τούτοιν, ubi nullus liber οὔσης post μιᾶς interponit. Sophocl. Oed. Col. v. 83: ὥςτε πᾶν — ἔξεστι φωνεῖν, ὡς ἐμοῦ μόνης πέλας, ubi οὔσης item intelligendum. Aristoph. Vespp. v. 1306: οὗτος δὲ διεμύλλαινεν, ὡς δὴ δεξιός. Quibus adde Aeschylum Agam. v. 893. ab Hermanno ad Viger. p. 769. comparatum: ὥς τε σύγγονον βροτοῖσι τὸν πεσόντα λακτίσαι πλέον. Patet haec diversi generis esse, sed tamen idonea ad vindicandam huius loci lectionem. Nam hic quidem ὡς ἕτερον idem est quod ὡς ἕτερόν τι.

ἑτέραν ἡδονῆς; ΚΑΛ. Πῶς γὰρ οὔ; ΣΩ. Φέρε δή,
ὅπως μεμνησόμεθα ταῦτα. ὅτι Καλλικλῆς ἔφη ὁ Ἀχαρ-
νεὺς ἡδὺ μὲν καὶ ἀγαθὸν ταὐτὸν εἶναι, ἐπιστήμην δὲ
καὶ ἀνδρείαν καὶ ἀλλήλων καὶ τοῦ ἀγαθοῦ ἕτερον.
ΚΑΛ. Σωκράτης δέ γε ἡμῖν ὁ Ἀλωπεκῆθεν οὐχ ὁμο-
λογεῖ ταῦτα· ἢ ὁμολογεῖ; ΣΩ. Οὐχ ὁμολογεῖ· οἶμαι δέ
E γε οὐδὲ Καλλικλῆς, ὅταν αὐτὸς αὑτὸν θεάσηται ὀρθῶς.
εἰπὲ γάρ μοι, τοὺς εὖ πράττοντας τοῖς κακῶς πράττουσιν
οὐ τοὐναντίον ἡγεῖ πάθος πεπονθέναι; ΚΑΛ. Ἔγωγε.
ΣΩ. Ἆρ' οὖν, εἴπερ ἐναντία ἐστὶ ταῦτα ἀλλήλοις, ἀνάγκη
περὶ αὐτῶν ἔχειν ὥσπερ περὶ ὑγιείας ἔχει καὶ νόσου;
οὐ γὰρ ἅμα δήπου ὑγιαίνει τε καὶ νοσεῖ ὁ ἄνθρωπος,
οὐδὲ ἅμα ἀπαλλάττεται ὑγιείας τε καὶ νόσου. ΚΑΛ.
Πῶς λέγεις; ΣΩ. Οἷον περὶ ὅτου βούλει τοῦ σώματος
496 ἀπολαβὼν σκόπει. νοσεῖ που ἅνθρωπος ὀφθαλμούς, ᾧ
ὄνομα ὀφθαλμία; ΚΑΛ. Πῶς γὰρ οὔ; ΣΩ. Οὐ δήπου
καὶ ὑγιαίνει γε ἅμα τοὺς αὐτούς; ΚΑΛ. Οὐδ' ὁπωστιοῦν.
ΣΩ. Τί δέ; ὅταν τῆς ὀφθαλμίας ἀπαλλάττηται, ἆρα

D. *ἔφη ὁ Ἀχαρνεύς*] *ὁ* om. Clark. Vat. Coisl. Vind. 6. Par. BCEFIVW. Flor. a. b. c. f. m. s. Bodl., quod Herm. recepit, quia articulus ante pagorum nomina passim omittatur.

ΚΑΛ. Σωκράτης δέ γε —] Mutavi personarum partes. v. annot.

P. 496. *νοσεῖ που ἄνθρωπος*] V. *ἄνθρωπος* legitur. *ὁ ἄνθρωπος* Par. V. Scripsi *ἅνθρωπος*.

D. *ὅτι Καλλικλῆς ἔφη ὁ Ἀχαρνεὺς κ. τ. λ.*] Iocose addit nomen pagi, unde Callicles oriundus erat: quod fieri solebat in foederibus iungendis, pactis faciendis, suffragiis ferendis, psephismatis, aliis publicis negotiis in iudicio aut concionibus transigendis. Conf. Sympos. in. Thucyd. VII, 10: *πατρόθεν ἐπονομάζων καὶ φυλὴν κ. τ. λ.*

Σωκράτης δέ γε —] Vulgo haec ad Socratis orationem trahuntur, proxima autem distinguuntur sic: — *ἢ ὁμολογεῖ; ΚΑΛ. Οὐχ ὁμολογεῖ. ΣΩ. Οἶμαι δέ γε οὐδὲ Κ. κ. τ. λ.* Recte iam scholiastes ad haec: *Σωκράτης δέ γε κ. τ. λ.*, annotavit: *τοῦτό φησι Καλλικλῆς κατ' ὁμοιότητα Σωκράτους:* quam rationem cur perversam iudicaverit Heindorfius, equidem non assequor. v. Schleiermacher. ad h. l. p. 490.

E. *ὅταν αὐτὸς αὑτὸν θ.*] H. e. si quidem sententiam suam diligentius examinaverit.

P. 496. B. *Ἀλλ' ἐν μέρει, οἶμαι*] *ἐν μέρει* est: alternis vicibus, ut saepe.

ἅμα τε ἀπ. — καὶ ἅμα ἔχει] Sic *ἅμα* repetitum mox p. 497. A.

Cap. LI. C. *αὐτὸ λέγω τὸ πεινῆν*] H. e. famem ipsam

τότε καὶ τῆς ὑγιείας ἀπαλλάττεται τῶν ὀφθαλμῶν καὶ
τελευτῶν ἅμα ἀμφοτέρων ἀπήλλακται; ΚΑΛ. Ἥκιστά
γε. ΣΩ. Θαυμάσιον γάρ, οἶμαι, καὶ ἄλογον γίγνεται.
ἢ γάρ; ΚΑΛ. Σφόδρα γε. ΣΩ. Ἀλλ' ἐν μέρει, οἶμαι, B
ἑκάτερον καὶ λαμβάνει καὶ ἀπολλύει: ΚΑΛ. Φημί. ΣΩ.
Οὐκοῦν καὶ ἰσχὺν καὶ ἀσθένειαν ὡσαύτως; ΚΑΛ. Ναί.
ΣΩ. Καὶ τάχος καὶ βραδυτῆτα; ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ.
Ἦ καὶ τἀγαθὰ καὶ τὴν εὐδαιμονίαν καὶ τἀναντία τούτων,
κακά τε καὶ ἀθλιότητα, ἐν μέρει λαμβάνει καὶ ἐν μέρει
ἀπαλλάττεται ἑκατέρου; ΚΑΛ. Πάντως δήπου. ΣΩ.
Ἐὰν εὕρωμεν ἄρα ἅττα, ὧν ἅμα τε ἀπαλλάττεται ἄν- C
θρωπος καὶ ἅμα ἔχει, δῆλον ὅτι ταῦτά γε οὐκ ἂν εἴη τό
τε ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν. ὁμολογοῦμεν ταῦτα; καὶ εὖ
μάλα σκεψάμενος ἀποκρίνου. ΚΑΛ. Ἀλλ' ὑπερφυῶς
ὡς ὁμολογῶ.

Cap. LI. ΣΩ. Ἴθι δὴ ἐπὶ τὰ ἔμπροσθεν ὡμολογημένα. τὸ πεινῆν ἔλεγες πότερον ἡδὺ ἢ ἀνιαρὸν εἶναι: αὐτὸ λέγω τὸ πεινῆν. ΚΑΛ. Ἀνιαρὸν ἔγωγε· τὸ μέντοι

B. *καὶ ἀπολλύει*] Sic Clark. Vat. Coisl. Ven. Ξ Σ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. VW. Bodl. Meerm. Flor. d. Male vulg. *ἀπολύει.*
Ἦ καὶ τἀγαθὰ] V. *Ἦ καὶ τὰ ἀγαθά,* quod e libris melioribus emendatum.
C. *ἀπαλλάττεται ἄνθρωπος*] V. *ἀπαλλ. ἄνθρωπος.* Vind. 6. *ἀπαλλ. ὁ ἄνθρ.*
ὑπερφυῶς ὡς ὁμολ.] *ὡς* additum ex Clark. Vat. Ven. Σ. Vind. 2. 6. Par. V. aliis.

dico et per se spectatam, ita ut nondum de ea levanda et explenda cogitari velim.

Ἀνιαρὸν ἔγωγε· τὸ μέντοι πεινῶντα ἐσθίειν ἡδύ. ΣΩ. Μανθάνω· ἀλλ' οὖν —] Vulgo haec sic scripta legebantur: *ΚΑΛ. Ἀνιαρὸν ἔγωγε. ΣΩ. Τὸ μέντοι πεινῶντα ἐσθίειν ἡδύ; ΚΑΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Μανθάνω· ἀλλ' οὖν τό γε π. κ. τ. λ.* In qua distinctione profecto mirum est illud, quod Socrates Callicli, qui nihil nisi propositam affirmavit quaestionem, respondet: *Μανθάνω.* Quid quod verba: *ἀλλ' οὖν τό γε πεινῆν αὐτὸ ἀνιαρόν,* prorsus non habent, quorsum commode referantur, nisi illa: *τὸ μέντοι πεινῶντα ἐσθ. ἡδύ,* Callicli assignata fuerint. Itaque Bekkerus aliique ex plurimis codicibus reposuerunt: *ΚΑΛ. Ἀνιαρὸν ἔγωγε· τὸ μέντοι — ἡδύ. ΣΩ. Καὶ ἐγὼ μανθάνω· ἀλλ' οὖν τό γε π. κ. τ. λ.* Sed negari non potest hanc rationem propterea esse molestam, quod adversatur loquendi consuetudini. Neque enim usquam dictum reperias in respondendo apud ullum Graecum scriptorem *καὶ ἐγὼ μανθάνω,* sed ubique simplex *μανθάνω* vel *ἤδη μανθάνω* usurpatur. Supra p. 490.

D πεινῶντα ἐσθίειν ἡδύ. ΣΩ. Μανθάνω· ἀλλ' οὖν τό γε πεινῆν αὐτὸ ἀνιαρόν. ἢ οὐχί; ΚΑΛ. Φημί. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὸ διψῆν; ΚΑΛ. Σφόδρα γε. ΣΩ. Πότερον οὖν ἔτι πλείω ἐρωτῶ, ἢ ὁμολογεῖς ἅπασαν ἔνδειαν καὶ ἐπιθυμίαν ἀνιαρὸν εἶναι; ΚΑΛ. Ὁμολογῶ, ἀλλὰ μὴ ἐρώτα. ΣΩ. Εἶεν. διψῶντα δὲ δὴ πίνειν ἄλλο τι ἢ ἡδὺ φῂς εἶναι; ΚΑΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Οὐκοῦν τούτου οὗ
E λέγεις τὸ μὲν διψῶντα λυπούμενον δήπου ἐστί; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Τὸ δὲ πίνειν πλήρωσίς τε τῆς ἐνδείας καὶ ἡδονή; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Οὐκοῦν κατὰ τὸ πίνειν χαίρειν λέγεις; ΚΑΛ. Μάλιστα. ΣΩ. Διψῶντά γε; ΚΑΛ. Φημί. ΣΩ. Λυπούμενον; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Αἰσθάνει

D. *ΣΩ. Μανθάνω· ἀλλ' οὖν —*] *καὶ ἐγὼ μανθάνω* Clark. Vat. Coisl. Vind. 1. 6. Par. BCEFIVW. al. Sed omisso *καὶ* Ven. Σ. Vind. 2. 7. Meerm. Bodl. 2: *ἡδύ: ἐγὼ μανθάνω· ἀλλ' οὖν κ. τ. λ.* De veteri lectione v. explicat. Hermann. cum Clark. aliisque plurimis *Καὶ ἐγώ· μανθάνω* distinctione post *ἐγώ* facta. Sed ita quid ad tutandam codd. lectionem proficiatur, neutiquam intelligimus.

Πότερον οὖν ἔτι] *οὖν* om. Bas. 2.

ἄλλο τι ἢ ἡδύ] *ἢ* Bekkerus more suo delevit.

E. *Διψῶντά γε. ΚΑΛ. Φημί. ΣΩ. Λυπούμενον*] Pro *φημί* Steph. *φῂς* praeter fidem codicum. Nam unus Par. C.

D: *ΣΩ. Μανθάνω· ἀλλ' ἴσως ἱματίων κ. τ. λ.* P. 474. C: *ΣΩ. Μανθάνω· οὐ ταὐτὸν ἡγεῖ σύ.* Euthyphron. p. 3. B: *μανθάνω· ὅτι δὴ σὺ τὸ δαιμόνιον φῂς σαυτῷ ἑκάστοτε γίγνεσθαι.* Ibid. 9. B: *μανθάνω· ὅτι σοι δοκῶ κ. τ. λ.* De Republ. I. p. 332. A: *μανθάνω, ἦν δ' ἐγώ· ὅτι οὐ τὰ ὀφειλόμενα ἀποδίδωσιν.* Ibid. IX. extr.: *μανθάνω; ἔφη, ἐν ᾗ νῦν διήλθομεν οἰκίζοντες πόλει λέγεις.* Ibid. VII. p. 524. D: *μανθάνω τοίνυν ἤδη, ἔφη, καὶ δοκεῖ μοι οὕτω.* Euthydem. p. 305. C: *ἤδη μανθάνω· περὶ τούτων καὶ αὐτὸς νῦν δὴ ἔμελλον λέγειν.* Lucian. Dial. Mort. IX, 3, 4: *ἤδη μανθάνω, ἅτινά σοι ἐκεῖνος ἐχαρίζετο.* Ibid. XVI, 2, 4: *μανθάνω· ἄντανδρόν σε τῷ Πλούτωνι παρέδωκεν.* Sed quid opus est pluribus testimoniis in re extra dubitationem posita? Aliquot codd. *καὶ* omisso *ἐγὼ μανθάνω,* quod ad verum perducit. Patet enim istud *καὶ ἐγὼ* vel *ἐγὼ* errore natum esse ex *λέγω,* ut locus hunc in modum refingendus sit: *ΚΑΛ. Ἀνιαρὸν ἔγωγε· τὸ μέντοι πεινῶντα ἐσθίειν ἡδὺ λέγω. ΣΩ. Μανθάνω· ἀλλ' οὖν κ. τ. λ.*

D. *Οὐκοῦν τούτου οὗ λέγεις τὸ μὲν δ.*] Recte Heindorfius: „*τούτου,* i. e. *τοῦ διψῶντα πίνειν,* cuius quasi partes sunt *τὸ διψῶντα* et *τὸ πίνειν.*" Sententia igitur haec est: Itaque in illo, quod dicis, hoc quidem, quod sitire vocamus, molestum est. De articulo singulis vocabulis, quae explicantur et illustrantur, praemisso v. Matth. §. 280.

E. *Οὐκοῦν κατὰ τὸ πί-*

οὖν τὸ συμβαῖνον, ὅτι λυπούμενον χαίρειν λέγεις ἅμα,
ὅταν διψῶντα πίνειν λέγῃς; ἢ οὐχ ἅμα τοῦτο γίγνεται
κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον καὶ χρόνον εἴτε ψυχῆς εἴτε σώ-
ματος βούλει; οὐδὲν γάρ, οἶμαι, διαφέρει. ἔστι ταῦτα,
ἢ οὔ; ΚΑΛ. Ἔστιν. ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν εὖ γε πράττοντα
κακῶς πράττειν ἅμα ἀδύνατον ἔφης εἶναι. ΚΑΛ. Φημὶ
γάρ. ΣΩ. Ἀνιώμενον δέ γε χαίρειν δυνατὸν ὡμο- 497
λόγηκας. ΚΑΛ. Φαίνεται. ΣΩ. Οὐκ ἄρα τὸ χαίρειν
ἐστὶν εὖ πράττειν, οὐδὲ τὸ ἀνιᾶσθαι κακῶς, ὥστε ἕτερον
γίγνεται τὸ ἡδὺ τοῦ ἀγαθοῦ. ΚΑΛ. Οὐκ οἶδ' ἅττα
σοφίζει, ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Οἶσθα, ἀλλὰ ἀκκίζει, ὦ
Καλλίκλεις. καὶ πρόϊθί γε ἔτι εἰς τὸ ἔμπροσθεν, ὅτι

φῄς habet. Praeterea verba sic distincta leguntur in Stephan.: *ΚΑΛ. Μάλιστα. ΣΩ. Διψῶντά γε φῂς λυπούμενον; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Αἰσθάνει οὖν τὸ συμβ.* Quam lectionem Findeisen. et Heindorf. ita retinuerunt, ut e Bodl. Aug. Meerm. *Διψῶντα δὲ* scripserint. Nos sequuti sumus Bekkerum.

ἀδύνατον ἔφης] Badham. in Philol. Schneidew. X. p. 730. *ἔφησθα* requirit. v. Lobeck. ad Phryn. p. 236. Habet *ἔφης* codicum commendationem etiam supra p. 466. E. Euthydem. p. 293. C. Xenoph. Cyrop. IV, 1, 23. al. Nec illud simpliciter sprevit Phrynichus, licet rarius sit.

P. 497. *εἰς τὸ ἔμπροσθεν*] Coisl. *εἰς τοὔμπροσθεν,* ut edidit Bekker. Ceterum v. ann.

νειν κ. λ.;] Nonne, quatenus aliquis bibat, eum gaudere dicis?

ΣΩ. Διψῶντά γε; ΚΑΛ. Φημί. κ. τ. λ.] Quum Callicles dixerit *διψῶντα πίνειν* esse iucundum, illud *διψῶντα* vero, quia coniunctum sit cum indigentia quadam, esse *λυπούμενον,* Socrates inde concludit cum voluptate dolorem semper esse copulatum. Nam quoniam qui bibat, is sentiat voluptatem, nemo autem bibat, nisi qui sitiat ideoque dolorem aliquem sentiat, apparere ait eum, qui sitim potu restinguat, *λυπούμενον χαίρειν ἅμα.* Itaque manifestum est nihil fuisse mutandum praeter nomina personarum. Nec turbassent librarii, si post *λυπούμενον* additum legissent *ἄρα,* quod tamen nunc recte omitti potuit.

εἴτε ψυχῆς εἴτε σώματος βούλει] Ficinus: sive circa animam vis sive circa corpus. Vide igitur, an scribendum sit: *εἴτε ψυχῆς πέρι εἴτε σώματος βούλει.* Certe locus ita intelligendus. conf. Matthiae. Gr. §. 342.

P. 497. *ἀλλὰ ἀκκίζει*] Olympiodorus: *Ἀκκὼ γέγονε γυνή τις μωρὰ καὶ ἀνόητος. φησὶν οὖν ὁ Σωκράτης, ὅτι οἶσθα τί λέγω, ἀλλὰ ἀκκίζει, ἀντὶ τοῦ ἀλλὰ προσποιῇ μωρίαν καὶ τὸ μὴ εἰδέναι.* Recte. Aliter locum interpretatur Ruhnken. ad Tim. Gloss. p. 18.

καὶ πρόϊθί γε —] Offenderunt criticos verba *ὅτι ἔχων ληρεῖς,* utpote Socratis urbanitati minus convenientia. Itaque Heindorfius ea hic deleri, mox autem pro *ὅ τι λέγεις* potius

ἔχων ληρεῖς, ἵνα εἰδῇς, ὡς σοφὸς ὤν με νουθετεῖς. οὐχ
B ἅμα διψῶν τε ἕκαστος ἡμῶν πέπαυται καὶ ἅμα ἡδόμενος διὰ τοῦ πίνειν; ΚΑΛ. Οὐκ οἶδα ὅ τι λέγεις. ΓΟΡ. Μηδαμῶς, ὦ Καλλίκλεις, ἀλλ' ἀποκρίνου καὶ ἡμῶν ἕνεκα, ἵνα περανθῶσιν οἱ λόγοι. ΚΑΛ. Ἀλλ' ἀεὶ τοιοῦτός ἐστι Σωκράτης, ὦ Γοργία· σμικρὰ καὶ ὀλίγου ἄξια ἀνερωτᾷ καὶ ἐξελέγχει. ΓΟΡ. Ἀλλὰ τί σοὶ διαφέρει; πάντως οὐ σὴ αὕτη ἡ τιμή, ὦ Καλλίκλεις· ἀλλ' ὑπόσχες
C Σωκράτει ἐξελέγξαι ὅπως ἂν βούληται. ΚΑΛ. Ἐρώτα δὴ σὺ τὰ σμικρά τε καὶ στενὰ ταῦτα, ἐπείπερ Γοργίᾳ δοκεῖ οὕτως.

B. *σμικρὰ καὶ ὀλ.*] Stephanus *μικρά,* quo codd. carent fere omnes.

ὑπόσχες Σωκράτει] Sic Clark. Vat. Coisl. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. 6. Par. BCIVW. Bodl. Flor. a. b. c. d. m. o. x. Vulgo *Σωκράτη.*

C. *δοκεῖ οὕτως. ΣΩ. Εὐδαίμων* —] Codd. non pauci cum edit. Bas. 2. *δοκεῖ. ΣΩ. Οὕτως εὐδαίμων.*

ὅ τι ἔχων ληρεῖς scribi iussit. Turicenses eadem ut suspecta uncis incluserunt. C. Fr. Hermannus illa hinc in alium locum transtulit; posuit enim ea post *Οὐκ οἶδα ὅ τι λέγεις.* Winckelmannus denique ad Euthydem. p. 100., ut offensio omnis removeretur, verba *Καὶ πρόϊθί γε* usque ad *ὤν με νουθετεῖς* Callicli tribuenda iudicavit. Haec vero consilia omnia quum vel calidiora et audaciora vel inutilia sint, tum nihil habent verisimilitudinis. Nec vero quidquam mutandum putamus. Quum enim Socrates Callicli exprobraverit, quod *ἀκκίζεται* simuletque ignorantiam, tum huc respiciens ita pergit dicere: Et progredere adhuc longius, quandoquidem apparet te nugas agere (quippe quum tua ignorantiae simulatio merae nugae sint), ut intelligas, quam tu sis sapiens, qui me reprehendis. Verba *πρόϊθι εἰς τὸ ἔμπροσθεν* recte interpretatur Heindorfius: progredere longius in disputando, comparans Legg. VIII. p. 842. A. Sophist. p. 261. B. Sympos. p. 174. B. De *ἔχων ληρεῖς* vid. Ruhnken. ad Timae. p. 258. Hermann. ad Viger. p. 777. n. 228. Matthiae. Gr. §. 567. extr. Istud *ὡς σοφὸς ὤν με νουθετεῖς* patet dictum esse cum acerba irrisione, ut retorqueatur superior Calliclis criminatio, qua Socratem *τοῦ σοφίζεσθαι* insimulaverat.

B. *Οὐκ οἶδα ὅ τι λέγεις*] Cum indignatione ac taedio haec Callicles pronuntiat, ut sermonem abrumpere nec amplius respondere velle videatur. A quo consilio eum dehortatur Gorgias verbis: *Μηδαμῶς — ἀλλ' ἀποκρίνου κ. τ. λ.* Itaque ad *μηδαμῶς* intelligendum esse apparet *τοῦτο ποίει* aut simile quiddam. Phaedr. p. 234. E: *Μηδαμῶς, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ὡς ἀληθῶς*

Cap. LII. ΣΩ. Εὐδαίμων εἶ, ὦ Καλλίκλεις, ὅτι τὰ μεγάλα μεμύησαι πρὶν τὰ σμικρά· ἐγὼ δ' οὐκ ᾤμην θεμιτὸν εἶναι. ὅθεν οὖν ἀπέλιπες, ἀποκρίνου, εἰ οὐχ ἅμα παύεται διψῶν ἕκαστος ἡμῶν καὶ ἡδόμενος. ΚΑΛ. Φημί. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ πεινῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐπιθυμιῶν καὶ ἡδονῶν ἅμα παύεται; ΚΑΛ. Ἔστι ταῦτα. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τῶν λυπῶν καὶ τῶν ἡδονῶν ἅμα παύεται; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν τῶν ἀγαθῶν D καὶ κακῶν οὐχ ἅμα παύεται, ὡς σὺ ὡμολόγεις· νῦν δὲ οὐχ ὁμολογεῖς; ΚΑΛ. Ἔγωγε. τί οὖν δή; ΣΩ. Ὅτι οὐ τὰ αὐτὰ γίγνεται, ὦ φίλε, τἀγαθὰ τοῖς ἡδέσιν, οὐδὲ

ὅτι τὰ μεγάλα μεμύησαι] Steph. ὅτι τὰ μεγάλα γε μ. invitis codd. omnibus.

ὅθεν οὖν ἀπέλιπες] Sic Clark. Vat. Coisl. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. EIVW. Florentini plerique, Aug. Meerm. V. ἀπέλειπες. Sed conf. Euthyd. p. 282. E. Phaed. 78. B. 112. C.

ἐπιθ. καὶ ἡδονῶν ἅμα π.] Verba καὶ ἡδονῶν ex Clark. et Florentinis septem, tribus Vindobonensibus et aliis adiecimus. Habet illa iam Bas. 2. et expressit Ficinus.

εἰπὲ κ. τ. λ. Menon. p. 75. B: πειρῶ εἰπεῖν —. MEN. Μή· ἀλλὰ σύ, ὦ Σ., εἰπέ. Lucian. Imagg. §. 16: Μηδαμῶς, ὦ Λυκῖνε, ἀλλ' ὥσπερ αὐτῆς ἐκείνης παρούσης εἰπὲ τὸν λόγον. Diall. Mort. X, 9: Μηδαμῶς· ἀλλ' ἔχε ταῦτα. — ἵνα περανθῶσιν. conf. p. 458. B. C.

πάντως οὐ σὴ αὕτη ἡ τιμη] omnino hoc non tibi damno est s. nulla tibi inde mulcta. Dictio proverbialis esse videtur, ut bene coniecit Heindorfius. — τὰ σμικρά τε καὶ στενὰ ταῦτα, pusilla ista atque angusta. Schol.: Οὕτως ἀπέσκωπτον οἱ σοφιστικοὶ ῥήτορες τοὺς διαλεκτικοὺς λόγους. καὶ Ἱππίας γοῦν περιτμήματα αὐτοὺς ἐκάλεσε. De οὗτος cum contemtu dicto v. ad p. 452. E.

Cap. LII. C. ὅτι τὰ μεγάλα μεμύησαι —] Schol.: Διττὰ ἦν τὰ μυστήρια παρ' Ἀθηναίοις, καὶ τὰ μὲν μικρὰ ἐκαλεῖτο, ἅπερ ἐν ἄστει ἐτέλουν, τὰ δὲ μεγάλα, ἅπερ Ἐλευσῖνι ἤγετο. καὶ πρότερον ἔδει τὰ μικρὰ μυηθῆναι, εἶτα τὰ μεγάλα κ. τ. λ. Eandem imaginem habes Sympos. p. 210. A. Euthydem. p. 277. E. De re ipsa vid. Lobeck. Aglaopham. T. I. p. 128.

ὅθεν οὖν ἀπέλιπες —] Sententia verborum haec est: Sed ut revertatur oratio, unde digressus es, dicas mihi, annon unusquisque nostrum sitire atque gaudere simul desinat.

D. νῦν δὲ οὐχ ὁμολογεῖς;] nunc autem an forte non concedis? Mox τί οὖν δή; interpretor: quorsum igitur haec interrogas? s. quid igitur ita? Nam formula τί οὖν δή; pro varia sententiarum ratione vario modo explenda est; v. ad Menon. p. 49. Itaque nolim cum Heindorfio nunc intelligere σοὶ διαφέρει τοῦτο.

τὰ κακὰ τοῖς ἀνιαροῖς. τῶν μὲν γὰρ ἅμα παύεται, τῶν δὲ οὔ, ὡς ἑτέρων ὄντων. πῶς οὖν ταὐτὰ ἂν εἴη τὰ ἡδέα τοῖς ἀγαθοῖς ἢ τὰ ἀνιαρὰ τοῖς κακοῖς; Ἐὰν δὲ βούλῃ, καὶ τῇδ' ἐπίσκεψαι· οἶμαι γάρ σοι οὐδὲ ταύτῃ ὁμολογεῖ-
E σθαι. ἄθρει δέ· τοὺς ἀγαθοὺς οὐχὶ ἀγαθῶν παρουσίᾳ ἀγαθοὺς καλεῖς, ὥσπερ τοὺς καλοὺς οἷς ἂν κάλλος παρῇ; *ΚΑΛ.* Ἔγωγε. *ΣΩ.* Τί δέ; ἀγαθοὺς ἄνδρας καλεῖς τοὺς ἄφρονας καὶ δειλούς; οὐ γὰρ ἄρτι γε, ἀλλὰ τοὺς ἀνδρείους καὶ φρονίμους ἔλεγες. ἢ οὐ τούτους ἀγαθοὺς καλεῖς; *ΚΑΛ.* Πάνυ μὲν οὖν. *ΣΩ.* Τί δέ; παῖδα ἀνόητον χαίροντα ἤδη εἶδες; *ΚΑΛ.* Ἔγωγε. *ΣΩ.* Ἄνδρα δὲ οὔπω εἶδες ἀνόητον χαίροντα; *ΚΑΛ.* Οἶμαι ἔγωγε. ἀλλὰ τί τοῦτο; *ΣΩ.* Οὐδέν· ἀλλ' ἀποκρίνου. *ΚΑΛ.*
498 Εἶδον. *ΣΩ.* Τί δέ; νοῦν ἔχοντα λυπούμενον καὶ χαίροντα; *ΚΑΛ.* Φημί. *ΣΩ.* Πότεροι δὲ μᾶλλον χαίρουσι καὶ λυποῦνται, οἱ φρόνιμοι ἢ οἱ ἄφρονες; *ΚΑΛ.* Οἶμαι ἔγωγε οὐ πολύ τι διαφέρειν. *ΣΩ.* Ἀλλ' ἀρκεῖ καὶ τοῦτο. ἐν πολέμῳ δὲ ἤδη εἶδες ἄνδρα δειλόν; *ΚΑΛ.* Πῶς γὰρ οὔ; *ΣΩ.* Τί οὖν; ἀπιόντων τῶν πολεμίων πότεροί σοι ἐδόκουν μᾶλλον χαίρειν, οἱ δειλοὶ ἢ οἱ ἀνδρεῖοι; *ΚΑΛ.* Ἀμφότεροι ἔμοιγε μᾶλλον· εἰ δὲ μή,

D. *τὰ ἀνιαρὰ τοῖς κακοῖς*] V. *κακοῖσι.* Verum hic quidem codd. praestantissimi atque optimi Ionicam formam aspernantur. Mox vulg. *ἄθρει δή,* quod e Clark. et Vat. mutatum.

E. *Τί δέ; ἀγαθ. ἄνδρ.*] Clark. *δαί* Bekkero probante. Dein *τοὺς* ante *ἄφρονας* cum Bekkero addidimus ex Par. B C I V. Flor. a. b. c. m. o. x.

P. 498. *Πότεροι δὲ μᾶλλον*] Male *Πότερον* Clark. Vat. Vind. 6. alii.

C. *οἵ γε φρόνιμοι καὶ ἀνδρεῖοι*] V. *καὶ οἱ ἀνδρεῖοι.*

ὡς ἑτέρων ὄντων] quippe quum diversa sint. Iterant haec cum vi quod modo dictum erat: *Ὅτι οὐ τὰ αὐτὰ γίγνεται — τοῖς ἀνιαροῖς,* quo aptius deinde pergi possit: *πῶς οὖν κ. τ. λ.* Itaque non sunt supervacanea.

E. *ἀλλὰ τί τοῦτο;*] Vid. ad p. 448. A.

P. 498. *Ἀμφότεροι ἔμοιγε μᾶλλον*] Recte Coraes: *Παίζων τοῦτο λέγει· Καὶ οἱ δειλοὶ ἐδόκουν μοι χαίρειν μᾶλλον τῶν ἀνδρείων καὶ οἱ ἀνδρεῖοι μᾶλλον τῶν δειλῶν.* Iniuria Hermann. *μᾶλλον* deletum ivit.

C. *ἢ καὶ ἔτι μᾶλλον ἀγαθοὶ — οἱ κακοί;*] Vulgo post *ἀγαθοὶ* additum legebatur *οἱ*

παραπλησίως γε. ΣΩ. Οὐδὲν διαφέρει. χαίρουσι δ' οὖν B καὶ οἱ δειλοί; ΚΑΛ. Σφόδρα γε. ΣΩ. Καὶ οἱ ἄφρονες, ὡς ἔοικε. ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Προσιόντων δὲ οἱ δειλοὶ μόνον λυποῦνται, ἢ καὶ οἱ ἀνδρεῖοι; ΚΑΛ. Ἀμφότεροι. ΣΩ. Ἆρα ὁμοίως; ΚΑΛ. Μᾶλλον ἴσως οἱ δειλοί. ΣΩ. Ἀπιόντων δ' οὐ μᾶλλον χαίρουσιν; ΚΑΛ. Ἴσως. ΣΩ. Οὐκοῦν λυποῦνται μὲν καὶ χαίρουσι καὶ οἱ ἄφρονες καὶ οἱ φρόνιμοι καὶ οἱ δειλοὶ καὶ οἱ ἀνδρεῖοι παραπλησίως, ὡς σὺ φῄς, μᾶλλον δὲ οἱ δειλοὶ τῶν ἀνδρείων; ΚΑΛ. C Φημί. ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν οἵ γε φρόνιμοι καὶ ἀνδρεῖοι ἀγαθοί, οἱ δὲ δειλοὶ καὶ ἄφρονες κακοί; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Παραπλησίως ἄρα χαίρουσι καὶ λυποῦνται οἱ ἀγαθοὶ καὶ οἱ κακοί; ΚΑΛ. Φημί. ΣΩ. Ἆρ' οὖν παραπλησίως εἰσὶν ἀγαθοὶ καὶ κακοὶ οἱ ἀγαθοί τε καὶ οἱ κακοί; ἢ καὶ ἔτι μᾶλλον ἀγαθοὶ καὶ κακοί εἰσιν οἱ κακοί;

Cap. LIII. ΚΑΛ. Ἀλλὰ μὰ Δί' οὐκ οἶδ' ὅ τι D λέγεις. ΣΩ. Οὐκ οἶσθ', ὅτι τοὺς ἀγαθοὺς ἀγαθῶν φῂς παρουσίᾳ εἶναι ἀγαθούς, κακοὺς δὲ κακῶν; τὰ δὲ ἀγαθὰ εἶναι τὰς ἡδονάς, κακὰ δὲ τὰς ἀνίας; ΚΑΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Οὐκοῦν τοῖς χαίρουσι πάρεστι τἀγαθά,

Omittit *οἱ* Par. I. Defendit articulum Herm., quia chiasmus cum excuset. Atqui tum etiam *καὶ οἱ ἄφρονες* dicendum fuit.

οἱ ἀγαθοί τε καὶ οἱ κακοί] Alterum *οἱ* om. Steph. cum Vind. 1. 6.

ἢ καὶ ἔτι μᾶλλον ἀγαθοὶ καὶ κακοί εἰσιν οἱ κ.;] V. *ἢ καὶ ἔτι μᾶλλον ἀγαθοὶ οἱ ἀγαθοὶ κ. κ.* Delevimus *οἱ ἀγαθοί*, assentiente etiam Herm., qui voc. uncis seclusit. v. ann. Cod. Vind. 7. *ἢ ἔτι μᾶλλον οἱ ἀγαθοὶ καὶ κακοί εἰσιν οἱ κακοί;* Deleto igitur *οἱ* post *ἢ μᾶλλον* temere interposito veram habes lectionem. Quod autem *καὶ* ante *ἔτι* in hoc aliisque libris deest, tuetur voculam locus p. 498. E. In Clark. et Vat. est *καὶ οἱ κακοί εἰσιν οἱ κακοί.* *ἀγαθοί,* fraude manifesta, quam primus animadvertit Routhius. Etenim *οἱ κακοὶ* sunt *μᾶλλον ἀγαθοί*, quatenus *μᾶλλον χαίρουσιν*, et *ἔτι μᾶλλον κακοί*, quatenus *μᾶλλον λυποῦνται*, quoniam secundum Calliclis sententiam boni sunt qui percipiunt voluptatem, mali contra qui dolorem sentiunt. Concluditur mox argumentatio p. 499. A. his verbis: *Οὐκοῦν ὁμοίως γίγνεται κακὸς καὶ ἀγαθὸς τῷ ἀγαθῷ ἢ καὶ μᾶλλον ἀγαθὸς ὁ κακός;* Quam conclusionem, licet vera sit ac necessaria, Callicles iam mirari videtur. Astius nuper legendum coni.: *ἢ ἔτι μᾶλλον ἀγαθοὶ οἱ κακοί εἰσιν καὶ κακοὶ οἱ ἀγαθοί;*

αἱ ἡδοναί, εἴπερ χαίρουσι; ΚΑΛ. Πῶς γὰρ οὔ; ΣΩ. Οὐκοῦν ἀγαθῶν παρόντων ἀγαθοί εἰσιν οἱ χαίροντες; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Τί δέ; τοῖς ἀνιωμένοις οὐ πάρεστι τὰ κακά, αἱ λῦπαι; ΚΑΛ. Πάρεστι. ΣΩ. Κακῶν δέ
E γε παρουσίᾳ φῂς σὺ εἶναι κακοὺς τοὺς κακούς. ἢ οὐκέτι φῄς; ΚΑΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Ἀγαθοὶ ἄρα οἳ ἂν χαίρωσι, κακοὶ δὲ οἳ ἂν ἀνιῶνται; ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Οἱ μέν γε μᾶλλον μᾶλλον, οἱ δ' ἧττον ἧττον, οἱ δὲ παραπλησίως παραπλησίως; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Οὐκοῦν φῂς παραπλησίως χαίρειν καὶ λυπεῖσθαι τοὺς φρονίμους καὶ τοὺς ἄφρονας καὶ τοὺς δειλοὺς καὶ τοὺς ἀνδρείους, ἢ καὶ μᾶλλον ἔτι τοὺς δειλούς; ΚΑΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Συλλόγισαι δὴ κοινῇ μετ' ἐμοῦ, τί ἡμῖν συμβαίνει ἐκ τῶν ὡμολογημένων· καὶ δὶς γάρ τοι καὶ τρίς φασι καλὸν
499 εἶναι τὰ καλὰ λέγειν τε καὶ ἐπισκοπεῖσθαι. Ἀγαθὸν μὲν εἶναι τὸν φρόνιμον καὶ ἀνδρεῖόν φαμεν. ἦ γάρ;

P. 499. *ὁμοίως γίγνεται κακός*] Vind. 7. *γίγνεται καὶ κακὸς καὶ ἀγ.*, non male.

B. *Πάλαι τοί σου ἀκροῶμαι*] V. *τι*, quod correctum ex Clark. Vat. Ven. Ξ Σ. Vind. 1. 2. 7. Par. BCV. Flor. a. b. c. d. m. o. Bodl. Meerm. In Flor. x. est *Πάλαι τοῦ σοῦ* et marg. *λόγου*.

Cap. LIII. E. *Οἱ μέν γε μᾶλλον μᾶλλον*] H. e. *οἱ μέν γε μᾶλλον χαίροντες ἢ ἀνιώμενοι μᾶλλον ἀγαθοὶ ἢ μᾶλλον κακοί εἰσιν κ. τ. λ.* Non opus, ut cum Heindorfio scribamus *Οἳ — οἳ — οἳ —*.

καὶ δὶς γάρ τοι —] Schol.: *Δὶς καὶ τρὶς τὸ καλόν, ὅτι χρὴ περὶ τῶν καλῶν πολλάκις λέγειν. Ἐμπεδοκλέους τὸ ἔπος, ἀφ' οὗ καὶ ἡ παροιμία· φησὶ γάρ· καὶ δὶς γάρ, ὃ δεῖ, καλόν ἐστιν ἐνίσπειν.* Proverbium obvium etiam Phileb. p. 59. E. Legg. XII. p. 956. E. VI. p. 754. B. cf. Zenob. III, 33. Erasm. Adagg. Chil. I. Cent. II. p. 68. Ceterum de vocula *τοὶ* in gnomis afferendis usurpari solita v. ad Sympos. p. 219. A.

P. 499. B. *οὐ ταῦτα ἀνάγκη*] V. ad p. 475. B. De re conf. Phileb. p. 55. B: *πῶς οὐκ ἄλογόν ἐστι — τὸν μὴ χαίροντα, ἀλγοῦντα δὲ ἀναγκάζεσθαι φάναι κακὸν εἶναι τότε, ὅταν ἀλγῇ, κἂν ᾖ ἄριστος πάντων, καὶ τὸν χαίροντα αὖ, ὅσῳ μᾶλλον χαίρει, τοσοῦτον διαφέρειν πρὸς ἀρετήν;*

Cap. LIV. *Πάλαι τοί σου ἀκρ.*] Dudum vero tibi ausculto et per omnia concedo etc. In huiusmodi locis *τοὶ* habet vim confirmandi cum quadam admiratione vel indignatione, ut Phaedon. p. 63. A: *ἀεί τοι — ὁ Κέβης λόγους τινὰς ἀνερευνᾷ κ. τ. λ.* Supra p. 458. B: *πάλαι γάρ τοι — ἐγὼ ἐπεδειξάμην.* Ferri non potest quod vulgo legebatur *πάλαι τι*, unde etiam Heindorf. ad Phaedon. p. 29. ex codd. rescribendum iudicavit *πάλαι τοι*. — *τούτου ἄσμενος ἔχει*, te hoc cupide

ΚΑΛ. Ναί. *ΣΩ.* Κακὸν δὲ τὸν ἄφρονα καὶ δειλόν; *ΚΑΛ.* Πάνυ γε. *ΣΩ.* Ἀγαθὸν δὲ αὖ τὸν χαίροντα; *ΚΑΛ.* Ναί. *ΣΩ.* Κακὸν δὲ τὸν ἀνιώμενον; *ΚΑΛ.* Ἀνάγκη. *ΣΩ.* Ἀνιᾶσθαι δὲ καὶ χαίρειν τὸν ἀγαθὸν καὶ κακὸν ὁμοίως, ἴσως δὲ καὶ μᾶλλον τὸν κακόν; *ΚΑΛ.* Ναί. *ΣΩ.* Οὐκοῦν ὁμοίως γίγνεται κακὸς καὶ ἀγαθὸς τῷ ἀγαθῷ ἢ καὶ μᾶλλον ἀγαθὸς ὁ κακός; οὐ ταῦτα B συμβαίνει, καὶ τὰ πρότερα ἐκεῖνα, ἐάν τις ταὐτὰ φῇ ἡδέα τε καὶ ἀγαθὰ εἶναι; οὐ ταῦτα ἀνάγκη, ὦ Καλλίκλεις;

Cap. LIV. *ΚΑΛ.* Πάλαι τοί σου ἀκροῶμαι, ὦ Σώκρατες, καθομολογῶν, ἐνθυμούμενος, ὅτι, κἂν παίζων τίς σοι ἐνδῷ ὁτιοῦν, τούτου ἄσμενος ἔχει, ὥςπερ τὰ μειράκια. ὡς δὴ σὺ οἴει ἐμὲ ἢ καὶ ἄλλον ὁντινοῦν ἀνθρώπων οὐχ ἡγεῖσθαι τὰς μὲν βελτίους ἡδονάς, τὰς δὲ χείρους. *ΣΩ.* Ἰοὺ ἰού, ὦ Καλλίκλεις, ὡς πανοῦργος εἶ, καί μοι ὥςπερ παιδὶ χρῇ, τοτὲ μὲν αὖ φάσκων οὕτως C

ἄλλον ὁντινοῦν] V. ὅντινα οὖν, quod praeeunte Bekkero ex Par. CEFI. Vind. 6. 7. Flor. a. b. c. d. m. o. x. Meerm. mutatum.
C. τοτὲ μὲν αὖ φάσκων] Ald. Bas. 1. Steph. τοτὲ μὲν ταῦτα φ. Bas. 2. Flor. x. τοτὲ μὲν τὰ αὐτὰ φ. Vind. 2. 7. Ven. Σ Ξ. Bodl. 1. τοτὲ μὲν ταὐτὰ φ. Recte αὖ Clark. Vat. Coisl. Vind. 1. 6. Par. BCEFIVW. Flor. a. b. c. d. f. m. o. s. Bodl. 2. vid. ann.

arripere ac tenere. v. ad Phaedon. p. 100. D. et p. 101. D. Prot. p. 324. D. Proxima sic intelligas: quasi vero tu me aut alium quemcunque hominem putes non alias voluptates meliores, alias peiores existimare. v. ad p. 468. E. Videlicet δή ironiae significandae inservit. v. Hermann. ad Sophocl. El. v. 65. 125. Matthiae. ad Eurip. Med. v. 581. et Gr. ampl. p. 1282.

C. Ἰοὺ ἰού, ὦ Κ.] „Ἰού. σχετλιαστικὸν ἐπίῤῥημα ἀντὶ τοῦ οἴμοι, φεῦ. καὶ ἰοὺ ἰοὺ σχετλιαστικὸν ὁμοίως ἐπίῤῥημα. Ἰοῦ ἰοῦ· τὸ ἰοῦ ἐπὶ χαρᾶς ἐπισπᾶται. Suidas. Licet haec fere observetur differentia et ἰού σχετλιαστικῶς a Platone efferatur, tamen in aliis nostri scriptoris locis ἰού magis admirantis et exsultantis quam plorantis est. Ita Hipp. Mai. p. 291. E. De Republ. IV. p. 432." ROUTH. Etiam hoc loco mirantis et exsultantis est.

τοτὲ μὲν αὖ φάσκων] Recte codd. plurimi atque optimi αὖ pro ταῦτα. Respicit enim Socrates ad ea, quae supra cap. XLVI. in. Callicli dixerat: οὐδέποτε ταὐτὰ λέγεις περὶ τῶν αὐτῶν, atque ei hoc vitium rursus exprobrat. — ἐξαπατῶν με, me fallere studens. Monui propter Findeisenium, qui miro errore ἀπατῶν pro forma futuri contracta habet. — ἑκόντος εἶναι, quantum quidem a tua voluntate penderet. v. ad Apolog. Socr. p. 81. Hermann. ad Viger. p. 888., qui docuit εἶναι in hac formula non redundare. — ὡς ὄντος

ἔχειν, τοτὲ δὲ ἑτέρως, ἐξαπατῶν με. καίτοι οὐκ ᾤμην γε κατ' ἀρχὰς ὑπὸ σοῦ ἑκόντος εἶναι ἐξαπατηθήσεσθαι, ὡς ὄντος φίλου· νῦν δὲ ἐψεύσθην καί, ὡς ἔοικεν, ἀνάγκη μοι κατὰ τὸν παλαιὸν λόγον τὸ παρὸν εὖ ποιεῖν καὶ τοῦτο δέχεσθαι τὸ διδόμενον παρὰ σοῦ. ἔστι δὲ δή, ὡς ἔοικεν, ὃ νῦν λέγεις, ὅτι ἡδοναί τινές εἰσιν αἳ μὲν ἀγαθαί, αἳ δὲ κακαί. ἦ γάρ; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Ἆρ' οὖν
D *ἀγαθαὶ μὲν αἱ ὠφέλιμοι, κακαὶ δὲ αἱ βλαβεραί; ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Ὠφέλιμοι δέ γε αἳ ἀγαθόν τι ποιοῦσαι, κακαὶ δὲ αἳ κακόν τι; ΚΑΛ. Φημί. ΣΩ. Ἆρ' οὖν τὰς τοιάσδε λέγεις, οἷον κατὰ τὸ σῶμα ἃς νῦν δὴ ἐλέγομεν ἐν τῷ ἐσθίειν καὶ πίνειν ἡδονάς, εἰ ἄρα τούτων αἳ μὲν ὑγίειαν ποιοῦσαι ἐν τῷ σώματι ἢ ἰσχὺν ἢ ἄλλην τινὰ ἀρετὴν τοῦ σώματος, αὗται μὲν ἀγαθαί, αἳ δὲ τἀναντία*
E *τούτων, κακαί; ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ λῦπαι ὡσαύτως αἳ μὲν χρησταί εἰσιν, αἳ δὲ πονηραί; ΚΑΛ.*

ὡς ὄντος φίλου] Bas. 2. Flor. x. *φαύλου*, male.

ὃ νῦν λέγεις] Aug. Meerm. Bodl. *ὃ σὺ νῦν λ.* probante Heindorfio.

D. *ὑγίειαν ποιοῦσαι*] *ποιοῦσιν* Ven. *ΞΣ.* Vind. 2. Par. V.

φίλου, quum te mihi amicum esse putarem. v. Matthiae. Gr. §. 568. Perperam quidam *φαύλου*. Respiciuntur illa p. 487. A: *ἐννοῶ γάρ, ὅτι τὸν μέλλοντα βασανιεῖν ἱκανῶς ψυχῆς πέρι ὀρθῶς τε ζώσης καὶ μὴ τρία ἄρα δεῖ ἔχειν, ἃ σὺ πάντα ἔχεις, ἐπιστήμην τε καὶ εὔνοιαν καὶ παῤῥησίαν.*

τὸ παρὸν εὖ ποιεῖν] quod praesens est, lucro apponere. Hesychius: *Τὸ παρὸν εὖ τίθεσο, παροιμία, ἧς καὶ Πλάτων ἐν Γοργίᾳ μνημονεύει.* Copiose de hoc adagio exposuit Hemsterhus. ad Lucian. Necyom. T. I. p. 485. §. 21. Similem usum habet dictio proverbialis *δέχεσθαι τὸ διδόμενον*, de qua iam Erasm. Adagg. IV, 1. Cicero Epist. ad Fam. X, 1: quod dat accipimus. Phileb. p. 11. B: *δέχει δὴ τοῦτον τὸν νῦν διδόμενον λόγον.* Simile est etiam illud Euthyd. p. 285. A. Alcibiad. II. p. 141. C., ubi v. ann.

ὃ νῦν λέγεις] Quod in aliquot codd. repertum est *ὃ σὺ νῦν λέγεις*, id non debebat continuo probare Heindorfius. Nam vis sententiae inest in voce *νῦν*. — Pronomen *τινὲς* Routhio videbatur delendum esse. Cave credideris. De Rep. IV. p. 431. A: *ὡς τι ἐν αὐτῷ τῷ ἀνθρώπῳ — τὸ μὲν βέλτιόν ἐστι, τὸ δὲ χεῖρον.* Legg. IV. p. 720. A: *καθάπερ ἰατρὸς δέ τις ὁ μὲν οὕτως, ὁ δὲ ἐκείνως ἡμᾶς εἴωθεν ἑκάστοτε θεραπεύειν.*

D. *Ἆρ' οὖν τὰς τοιάσδε λέγεις, οἷον —*] Retinuimus optimorum codicum scripturam

Πῶς γὰρ οὔ; ΣΩ. Οὐκοῦν τὰς μὲν χρηστὰς καὶ ἡδονὰς
καὶ λύπας καὶ αἱρετέον ἐστὶ καὶ πρακτέον; ΚΑΛ. Πάνυ
γε. ΣΩ. Τὰς δὲ πονηρὰς οὔ; ΚΑΛ. Δῆλον δή. ΣΩ.
Ἕνεκα γάρ που τῶν ἀγαθῶν ἅπαντα ἡμῖν ἔδοξε πρα-
κτέον εἶναι, εἰ μνημονεύεις, ἐμοί τε καὶ Πώλῳ. ἆρα καὶ
σοὶ συνδοκεῖ οὕτω, τέλος εἶναι ἁπασῶν τῶν πράξεων
τὸ ἀγαθόν, καὶ ἐκείνου ἕνεκεν δεῖν πάντα τἆλλα πράττε-
σθαι, ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνο τῶν ἄλλων; σύμψηφος ἡμῖν εἶ 500
καὶ σὺ ἐκ τρίτων; ΚΑΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Τῶν ἀγαθῶν
ἄρα ἕνεκα δεῖ καὶ τἆλλα καὶ τὰ ἡδέα πράττειν, ἀλλ' οὐ
τἀγαθὰ τῶν ἡδέων. ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Ἆρ' οὖν
παντὸς ἀνδρός ἐστιν ἐκλέξασθαι, ποῖα ἀγαθὰ τῶν ἡδέων
ἐστὶ καὶ ὁποῖα κακά, ἢ τεχνικοῦ δεῖ εἰς ἕκαστον; ΚΑΛ.
Τεχνικοῦ.

Cap. LV. ΣΩ. Ἀναμνησθῶμεν δὴ ὧν αὖ ἐγὼ πρὸς Πῶλον καὶ Γοργίαν ἐτύγχανον λέγων. ἔλεγον γάρ, εἰ

Flor. b. Bodl. Meerm. Heindorfius duce Ficino coni. *ἆρα τούτων αἱ μὲν ὑγ. ποιοῦσαι κ. τ. λ.*, quod recepit nuper Hermann.

E. *καὶ ἐκείνου ἕνεκεν δεῖν*] V. *ἕνεκα*. Receptam scripturam debemus Clark. Vat. Coisl. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. IV W. Flor. b. d. Bodl. conf. p. 468. A.

ποιοῦσαι et *εἴ ἄρα*, cuius mutandae necessitatem ne nunc quidem intelligimus ullam. Sententia enim videtur haec esse: Num igitur huiusmodi dicis voluptates, veluti quas modo dicebamus inesse in bibendo et edendo, si forte istarum quae sanitatem in corpore aut robur aut aliam quampiam virtutem corporis efficiunt, eae bonae sunt, quae autem efficiunt istis contrarium, malae? Qui *ποιοῦσι* scripserunt non videntur intellexisse ad *ἀγαθαί* et *κακαί* intelligendum relinqui *εἰσιν*, quod ex *εἰ ἄρα* pendeat, neque istud *εἰ ἄρα* recte percepisse. Sed quidquid rei est, certe quae tentatae sunt verborum mutationes, omnino parum placent.

E. *ἔδοξε πρακτέον εἶναι* —] Respice p. 468. C.

P. 500. *σύμψηφος ἡμῖν εἶ καὶ σὺ ἐκ τρίτων;*] H. e. ipse tertius praeter me atque Polum. Apte Routhius comparavit Sympos. p. 213. B., ubi vid. annot. Ceterum quod Socrates hanc interrogationem iterat, prorsus eodem modo Menon. p. 71. B: *ἢ δοκεῖ σοι οἷόν τε εἶναι, ὅστις Μένωνα μὴ γιγνώσκει —, τοῦτον εἰδέναι, εἴτε καλὸς εἴτε πλούσιος — εἴτε καὶ τἀναντία τούτων; δοκεῖ σοι οἷόν τ' εἶναι;* et sexcenties alibi. Exempla dabit Heindorf. ad Charmid. §. 33.

ποῖα ἀγαθὰ — καὶ ὁποῖα κακά] Vid. ad Criton. p. 48. A.

Cap. LV. *ἐτύγχανον λέγων*] Vid. p. 464. B. seqq.

B μνημονεύεις, ὅτι εἶεν παρασκευαὶ αἱ μὲν μέχρι ἡδονῆς, αὐτὸ τοῦτο μόνον παρασκευάζουσαι, ἀγνοοῦσαι δὲ τὸ βέλτιον καὶ τὸ χεῖρον, αἱ δὲ γιγνώσκουσαι ὅ τι τε ἀγαθὸν καὶ ὅ τι κακόν· καὶ ἐτίθην τῶν μὲν περὶ τὰς ἡδονὰς τὴν μαγειρικὴν [κατὰ τὸ σῶμα] ἐμπειρίαν, ἀλλ' οὐ τέχνην, τῶν δὲ περὶ τὸ ἀγαθὸν τὴν ἰατρικὴν τέχνην. καὶ πρὸς φιλίου, ὦ Καλλίκλεις, μήτε αὐτὸς οἴου δεῖν πρὸς ἐμὲ παίζειν, μηδ' ὅ τι ἂν τύχῃς παρὰ τὰ δοκοῦντα
C ἀποκρίνου μήτ' αὖ τὰ παρ' ἐμοῦ οὕτως ἀποδέχου ὡς παίζοντος. ὁρᾷς γάρ, ὅτι περὶ τούτου εἰσὶν ἡμῖν οἱ λόγοι, οὗ τί ἂν μᾶλλον σπουδάσειέ τις καὶ σμικρὸν νοῦν ἔχων

P. 500. B. *μέχρι ἡδονῆς*] Sic cum Clark. et Vat. plerique omnes. Vulgo *μέχρις ἡδ.* v. ad Symp. c. 29.

καὶ ἐτίθην] Haec est scriptura Clark. Vat. Vind. 1. 6. Coisl. a pr. m. Par. FW. a sec. m. Bodl. Vulgo erat *ἐτίθουν*. Flor. f. s. Par. E. et a pr. m. Par. FW. *ἐτίθειν*. Dein verba *κατὰ τὸ σῶμα* om. Clark. Vat. Ven. Σ. Vind. 2. Bodl. Aug. Stob. recte. Fluxisse videntur ex inepto glossemate. Eiecit etiam Hermann. Hissingk. Animadvv. critt. p. 47. facta transpositione scribendum censet: *τῶν μὲν περὶ τὰς ἡδονὰς τὰς κατὰ τὸ σῶμα τὴν μαγειρικὴν ἐμπειρίαν*. Sed vel sic moleste redundat istud additamentum. Et cur tandem hac in caussa codicibus fidem negabimus? Praeterea in Vind. 7.

B. *παρασκευαὶ αἱ μὲν μ. ἡδ.*] Schol.: *οὐ τέχνας, οὐκ ἐμπειρίας εἶπεν, ἀλλὰ τὸ μέσον τούτων, τὰς παρασκευάς, ὥσπερ ἐν τοῖς πρόσθεν τὰς ἐπιτηδεύσεις.* Verba *μέχρι ἡδονῆς* ne quis perperam accipiat, cautum est ab ipso Platone, qui adiecerit haec: *αὐτὸ τοῦτο μόνον παρ.*, h. e. quae hoc ipsum tantum efficerent neque amplius quid spectarent. Itaque manifestum est *μόνον*, quod apud Stobaeum desideratur, per sententiae rationem abesse non posse. Nam *αὐτὸ μόνον* est id solum, ita ut *μόνον* vim habeat, pronomen autem careat pondere. Itaque *αὐτὸ τοῦτο μόνον* est: id ipsum tantum nihilque praeterea. Exempla suppeditat praeter Heindorfium ad h. l. Schaefer. ad Lamb. Bos. p. 308.

καὶ πρὸς φιλίου] Olympiodorus: *Ἐπὶ τὸν ἔφορον τῆς φιλίας φέρει αὐτόν, ἵνα εἰδὼς, ὅτι θεός ἐστιν ὁ τῆς φιλίας ἐπιστάτης, μὴ πάλιν παίξῃ.* v. infra ad p. 519. E.

μήτ' αὖ τὰ παρ' ἐμοῦ] Recte Buttmannus: neque tu ipse iocare, neque vicissim me iocari existima. Male igitur Stephanus: *μήτ' αὐτὰ παρ' ἐμοῦ.*

C. *οὐ τί ἂν μᾶλλον σπ. — ἢ τοῦτο —*] Nota hodie satis est haec loquendi ratio, qua utriusque linguae scriptores haud raro post genitivum e comparativo pendentem inferunt particulam comparativam cum eius rei commemoratione, quae iam per pronomen significata est. Exempla collegerunt Toup. ad Longin. p. 321. Markland. ad Lysiam p. 370. Fritsch. Quaestt. Luciann. p. 89. Heindorf. ad h. l. Matth. Gr. am-

ἄνθρωπος, ἢ τοῦτο, ὅντινα χρὴ τρόπον ζῆν, πότερον ἐπὶ ὃν σὺ παρακαλεῖς ἐμέ. τὰ τοῦ ἀνδρὸς δὴ ταῦτα πράττοντα, λέγοντά τε ἐν τῷ δήμῳ καὶ ῥητορικὴν ἀσκοῦντα καὶ πολιτευόμενον τοῦτον τὸν τρόπον, ὃν ὑμεῖς νῦν πολιτεύεσθε, ἢ ἐπὶ τόνδε τὸν βίον τὸν ἐν φιλοσοφίᾳ, καὶ τί ποτ' ἐστὶν οὗτος ἐκείνου διαφέρων; ἴσως οὖν βέλτιστόν ἐστιν, ὡς ἄρτι ἐγὼ ἐπεχείρησα, διαιρεῖσθαι, D
διελομένους δὲ καὶ ὁμολογήσαντας ἀλλήλοις, εἰ ἔστι τούτω διττὼ τὼ βίω, σκέψασθαι τί τε διαφέρετον ἀλλήλοιν καὶ ὁπότερον βιωτέον αὐτοῖν. ἴσως οὖν οὔπω οἶσθα, τί λέγω. ΚΑΛ. Οὐ δῆτα. ΣΩ. Ἀλλ' ἐγώ σοι

Bodl. Meerm. Aug. est: *τὴν μαγειρικὴν ὀψοποιητικὴν ἐμπειρίαν, ἀλλ' οὐ τέχνην*, ubi *ὀψοποιητικὴν* a glossatore profectum.

ὅ τι ἂν τύχῃς] V. *τύχοις*, quod correctum ex Clark. Vat. Coisl. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. 6. 7. Florentinis, aliis. Continuo cum Ald. Bas. 1. 2. Clark. Coisl. Vind. 2. Par. BCEV. Flor. f. s. x. Bodl. Aug. Meerm. dedimus *μήτ' αὖ τὰ παρ' ἐμοῦ*. Steph. scripsit *μήτ' αὐτὰ παρ' ἐμοῦ*.

C. *εἰσὶν ἡμῖν οἱ λόγοι*] V. *ἡμῖν εἰσιν* invitis Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. FIVW. Aug. Meerm.

ἢ ἐπὶ τόνδε τὸν β.] *ἐπὶ* seclusit Hirschig.

D. *διττὼ τὼ βίω*] *τὼ* in Steph. excidit.

plior. §. 450. Ipse addam unum alterumve locum, unde structurae ratio cognoscatur. Plat. Legg. VII. p. 811. D: *οὐκ ἂν ἔχοιμι τοῦτον βέλτιον φράζειν, ἢ ταῦτά τε διδάσκειν παρακελεύεσθαι κτλ.* Lysias adv. Theomnest. p. 140. ed. Bremi: *τί γὰρ ἂν τούτου ἀνιαρότερον γένοιτο αὐτῷ ἢ τεθνάναι μὲν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν;* Pertinet huc etiam Plat. Crit. p. 44. C: *καίτοι τίς ἂν αἰσχίων εἴη ταύτης δόξα, ἢ δοκεῖν χρήματα περὶ πλείονος ποιεῖσθαι;* De Latinis v. Heindorf. ad Ciceron. De Nat. Deor. I, 15. conf. ann. ad p. 519. C.

πότερον ἐπὶ ὃν σ.] H. e. *πότερον τοῦτον, ἐπὶ ὃν σ.* Itaque deinde proprie scribendum fuit: *ἢ τόνδε τὸν βίον τὸν ἐν φιλοσοφίᾳ*, ubi tamen *ἐπὶ* infertur, quasi praecessisset: *πότερον ἐμὲ παρακαλεῖς ἐπὶ τοῦτον* —. Cuiusmodi anacoluthon nihil habet, cur removere illud studeamus.

τὰ τοῦ ἀνδρὸς δὴ ταῦτα] Perstringi orationem illam Calliclis p. 485. A. seqq. nemo est quin sentiat. Itaque *δή* indicium facit ironiae, ut Lat. scilicet, usu frequenti. Illud *ταῦτα πράττοντα* declaratur deinde accuratius verbis: *λέγοντά τε ἐν τῷ δήμῳ κ. τ. λ.*, de qua participiorum coniunctione saepius dictum est.

ἢ ἐπὶ τόνδε τὸν βίον τὸν ἐν φιλοσοφίᾳ] In uno cod. alterum *τὸν* abest. Male. Sed saepius hoc in genere erratum. Xenophont. Hieron. I. §. 18. etiamnunc circumfertur: *ὥστε ταύτῃ πρῶτον τῇ εὐφροσύνῃ τῆς ἐλπίδος μειονεκτοῦσι τῶν ἰδιωτῶν*, ubi procul dubio reponendum: *τῇ εὐφροσύνῃ τῇ τῆς ἐλπίδος*. Deinde *ἐστὶν διαφέρων* dictum pro *διαφέρει*. v. ad Phaedon. p. 158. coll. Ast. ad Legg. p. 212.

σαφέστερον ἐρῶ. ἐπειδὴ ὡμολογήκαμεν ἐγώ τε καὶ σὺ εἶναι μέν τι ἀγαθόν, εἶναι δέ τι ἡδύ, ἕτερον δὲ τὸ ἡδὺ τοῦ ἀγαθοῦ, ἑκατέρου δὲ αὐτοῖν μελέτην τινὰ εἶναι καὶ παρασκευὴν τῆς κτήσεως, τὴν μὲν τοῦ ἡδέος θήραν,
E τὴν δὲ τοῦ ἀγαθοῦ — αὐτὸ δέ μοι τοῦτο πρῶτον ἢ σύμφαθι, ἢ μή· σύμφῃς; ΚΑΛ. Οὕτω φημί.

Cap. LVI. ΣΩ. Ἴθι δή, ἃ καὶ πρὸς τούσδε ἐγὼ ἔλεγον διομολόγησαί μοι, εἰ ἄρα σοι ἔδοξα τότε ἀληθῆ
501 λέγειν. ἔλεγον δέ που, ὅτι ἡ μὲν ὀψοποιικὴ οὔ μοι δοκεῖ τέχνη εἶναι, ἀλλ' ἐμπειρία, ἡ δ' ἰατρική, λέγων, ὅτι ἡ μὲν τούτου οὗ θεραπεύει καὶ τὴν φύσιν ἔσκεπται καὶ τὴν αἰτίαν ὧν πράττει, καὶ λόγον ἔχει τούτων ἑκάστου

E. *αὐτὸ δέ μοι τ. πρ.*] V. *δή* legitur. Clark. Vat. Coisl. Ven. *Σ*. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. BCEFV. Flor. a. c. d. f. m. o. s. Bodl. Aug. Meerm. et pr. Ven. *Ξ*. *αὐτὸ δέ μ.* Par. W. *αὐτό γε.* Recepi *δέ*. v. annot. Tum editiones omnes soloece *ἢ σύμφαθι ἢ μὴ συμφῇς.*

P. 501. *ὅτι ἡ μὲν ὀψοποιικὴ*] V. *ὀψοποιητική*, quod unus Par. I. tuetur. v. ad p. 463. B.

ἡ δ' ἑτέρα τῆς ἡδονῆς] *ἑτέρα ἡ τ. ἡδ.* Par. IV.

D. *τὴν δὲ τοῦ ἀγαθοῦ —*] Posui signum orationis abruptae. Quum enim Socrates scire aveat, utrum Callicles quae modo dixisset affirmet necne, protasi enuntiata repente abrumpit sermonem inchoatum atque addit: *αὐτὸ δέ μοι τοῦτο πρῶτον ἢ σύμφαθι, ἢ μή· σύμφῃς;* Nam ita scripsimus pro vulg. — *σύμφαθι ἢ μὴ συμφῇς*, in quo *μή* soloece cum subiunctivo praesentis temporis construi iam observavit Heindorfius, qui tamen perperam scripsit — *ἢ μή· συμφῇς;* De soloecismo illo v. Hermann. ad Viger. p. 809. Schaefer. ad Gregor. Corinth. p. 865. et quos laudavit Matth. Grammat. ampl. T. II. p. 972., qui hunc locum videtur pro integro habuisse. Videlicet quum Callicles pro more suo non statim respondeat, Socrates assensionem eius elicere studens subiicit: *σύμφῃς;* quo facto ille *Οὕτω φημί.* De Callicle ad respondendum minus promto et parato v. p. 515. C. et p. 489. A., ubi schol. ad verba: *Ἔστι ταῦτα, ἢ οὔ; κ. τ. λ.* annotavit haec: *Σκόπει ἐκ τούτων τὸν πρὸς τὰς ἀποκρίσεις τοῦ Καλλικλέους ὄκνον.* De his autem: *σύμφαθι, ἢ μή*, ne quid dubites, eodem modo p. 475. E: *ἢ φάθι, ἢ μή*, ubi v. ann. p. 490. D: *φάθι, ἢ μή.* De Republ. p. 475. B: *τοῦτο δὴ φάθι, ἢ μή*, quae opportune huc rettulit Heindorfius. Neque infra p. 501. D. Plato scripsit *μὴ φῇς*, sed potius ita: *ἢ μὲν ἄν σοι δοκῇ τούτων εἶναι, φάθι, ἢ δ' ἂν μή, μὴ φάθι.* Ceterum Hirschig. verba *τὴν μὲν τοῦ ἡδ. θήραν — ἀγαθοῦ* ut suspecta seclusit uncis, quod quo iure ita fecerit, alii viderint.

Cap. LVI. E. *καὶ πρὸς τούσδε*] ad Gorgiam et Polum. v. cap. XVIII. Ad *ἡ δ' ἰατρική* intell. *δοκεῖ τέχνη εἶναι.*

P. 501. *δοῦναι, ἡ ἰατρι-*

δοῦναι, ἡ ἰατρική· ἡ δ' ἑτέρα τῆς ἡδονῆς, πρὸς ἣν ἡ θεραπεία αὐτῇ ἐστιν ἅπασα, κομιδῇ ἀτέχνως ἐπ' αὐτὴν ἔρχεται, οὔτε τι τὴν φύσιν σκεψαμένη τῆς ἡδονῆς οὔτε τὴν αἰτίαν, ἀλόγως τε παντάπασιν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐδὲν διαριθμησαμένη, τριβῇ καὶ ἐμπειρίᾳ μνήμην μόνον σωζομένη τοῦ εἰωθότος γίγνεσθαι, ᾧ δὴ καὶ πορίζεται B
τὰς ἡδονάς. ταῦτ' οὖν πρῶτον σκόπει εἰ δοκεῖ σοι ἱκανῶς λέγεσθαι, καὶ εἶναί τινες καὶ περὶ ψυχὴν τοιαῦται ἄλλαι πραγματεῖαι, αἱ μὲν τεχνικαί, προμήθειάν τινα ἔχουσαι τοῦ βελτίστου περὶ τὴν ψυχήν, αἱ δὲ τούτου μὲν ὀλιγωροῦσαι, ἐσκεμμέναι δ' αὖ, ὥσπερ ἐκεῖ, τὴν ἡδονὴν μόνον τῆς ψυχῆς, τίνα ἂν αὐτῇ τρόπον γίγνοιτο.

κομιδῇ ἀτέχνως] Sic Ven. Ξ Σ. Par. CV. Bodl. Par. et Clark. a m. sec., ut iam Findeisenius reposuit. Vulgo *ἀτεχνῶς*.
ἀλόγως τε παντάπασιν] Findeisen. et Heindorf. de coniectura scripserunt *ἄλογός τε π.*, sed v. ann. Dein pro vulg. *τριβὴ καὶ ἐμπειρία* casu nominativo ex Clark. Par. BV. al. *τριβῇ καὶ ἐμπειρίᾳ* dedi. Tum Par. F. *μνήμῃ* casu dativo. Clark. Vat. Coisl. Ven. Σ. alii plurimi *μνήμην*. Id pro vulg. *μνήμη* recepi.
B. *τίνα ἂν αὐτῇ τρόπον*] V. *αὐτή*, quod ex Clark. Vat.

κή] Post *ἡ μέν* perspicuitatis caussa denuo additur *ἡ ἰατρική*. v. p. 476. E. Legg. XI. p. 931. A. Cratyl. p. 437. B. Protag. 323. B. 351. A. De Rep. X. p. 604. D. Alia exempla huius loquendi formae collegit Heindorf. ad h. l. cfr. Matth. Gramm. ampl. p. 580. T. II. = §. 288. In proximis anacoluthon notabis. Etenim verba *ἡ δ' ἑτέρα τῆς ἡδονῆς* conformata sunt, ut recte arbitratur Astius, ad praegressa *ἡ μὲν τούτου οὗ θεραπεύει καὶ τὴν φύσιν ἔσκεπται καὶ τὴν αἰτίαν*, sed interpositis *πρὸς ἣν ἡ θεραπεία αὐτῇ ἐστιν ἅπασα* mutata est constructio et pro *οὔτε τὴν φύσιν ἔσκεπται οὔτε τὴν αἰτίαν* positum est *κομιδῇ ἀτέχνως ἐπ' αὐτὴν ἔρχεται*, illis, quae inferenda erant: *οὔτε τι τὴν φύσιν κτλ.*, alia orationis forma subiectis: *οὔτε — τὴν φύσιν σκεψαμένη — οὔτε τὴν αἰτίαν*.

κομιδῇ ἀτέχνως ἐπ' αὐτ.] Recte aliquot codd. *ἀτέχνως* pro vulg. *ἀτεχνῶς*. De discrimine harum vocum vid. Schol. Aristophan. in Plut. v. 109. Etymol. M. p. 162. Ammonius De Voc. Differ. p. 26. ed. Valck.

ἀλόγως τε παντάπασιν] Tenui nunc librorum scripturam, male illam a criticis sollicitatam. Nam pertinent haec omnia inde ab *οὔτε τι τὴν φύσιν κ. τ. λ.* ad verba *κομιδῇ ἀτέχνως ἐπ' αὐτὴν ἔρχεται*. Quod autem post *οὔτε* infertur *τε — οὐδὲν διαριθμ.*, id neminem morari debet. Nam hunc usum loquendi non ita rarum esse vel ea docebunt, quae nuper ad Tim. p. 71. A. exposuimus. Itaque sententia verborum haec est: Altera autem ad voluptatem temere accedit et arte carens, quippe quum neque naturam neque caussam eius consideraverit et omnino sine ratione nihil prope-

ἥτις δὲ ἢ βελτίων ἢ χείρων τῶν ἡδονῶν οὔτε σκοπού-
C μεναι, οὔτε μέλον αὐταῖς ἄλλο ἢ χαρίζεσθαι μόνον, εἴτε βέλτιον εἴτε χεῖρον. ἐμοὶ μὲν γάρ, ὦ Καλλίκλεις, δοκοῦσί τε εἶναι, καὶ ἔγωγέ φημι τὸ τοιοῦτον κολακείαν εἶναι καὶ περὶ σῶμα καὶ περὶ ψυχὴν καὶ περὶ ἄλλο, ὅτου ἄν τις τὴν ἡδονὴν θεραπεύῃ ἀσκέπτως ἔχων τοῦ ἀμείνονός τε καὶ τοῦ χείρονος· σὺ δὲ δὴ πότερον συγκατατίθεσαι ἡμῖν περὶ τούτων τὴν αὐτὴν δόξαν, ἢ ἀντίφῃς; ΚΑΛ. Οὐκ ἔγωγε, ἀλλὰ συγχωρῶ, ἵνα σοι καὶ περανθῇ ὁ λόγος,
D καὶ Γοργίᾳ τῷδε χαρίσωμαι. ΣΩ. Πότερον δὲ περὶ μὲν μίαν ψυχήν ἐστι τοῦτο, περὶ δὲ δύο καὶ πολλὰς οὐκ ἔστιν; ΚΑΛ. Οὔκ, ἀλλὰ καὶ περὶ δύο καὶ περὶ πολλάς. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἀθρόαις ἅμα χαρίζεσθαι

Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. 7. Bodl. Flor. x. Meerm. correctum. Heindorfius coni. αὕτη.

D. μηδὲν σκοπούμενον] μὴ δὲ Clark. Vat. Ven. Σ. alii multi, vitiose. Hermannus tamen μηδὲ σκ. dedit hoc sensu: ne considerantem quidem.

modum dinumeraverit. Vim voc. διαριθμησαμένη recte explicat Schol. per διακρίνασα ἢ διομολογησαμένη. Ludit autem in ambiguitate voc. ἀλόγως, quod et de computando et de ratiocinando et cogitando potuit intelligi. Sic ἄπειρος dicitur ambigue Phileb. p. 17. E. et Tim. p. 55. D., ubi v. ann. — Formulam ὡς ἔπος εἰπεῖν, prope dixerim, cave cum Ficino referas ad antecedentia; pertinet enim ad οὐδὲν διαριθμησαμένη. v. ad p. 450. B. Post διαριθμησαμένη vulgo perperam deerat interpunctio, quam cum Astio interposuimus, ut haec, τριβῇ καὶ ἐμπειρίᾳ, cum proximis iungerentur. Deinde ex aliquot codd. pro vulg. μνήμῃ recepi lectionem unice veram μνήμην, quam etiam liber Clark. suppeditavit.

B. οὔτε μέλον αὐταῖς —] Observabis singularem structurae rationem. Nam pro οὔτε μέλον αὐταῖς κ. τ. λ. e vulgari ratione nihil exspectabas nisi tale quid: οὔτε ἐπιμελούμεναι. Nunc casu subiecti mutato post οὔτε μέλον αὐταῖς adiiciuntur etiam haec: ἄλλο ἢ χαρίζεσθαι μόνον, εἴτε β. κ. τ. λ. conf. Matth. Gr. §. 564.

C. δοκοῦσί τε εἶναι] videntur mihi eiusmodi πραγματεῖαι reperiri, quae unam tantum spectent animi voluptatem.

ἀσκέπτως ἔχων τοῦ ἀμ.] ita ut nullam rationem habeat boni atque mali. Nam ἀσκέπτως ἔχειν construitur cum genitivo, quia idem est quod ἀμελεῖν. v. Matth. §. 348. — συγκατατίθεσθαί τινι περί τινος τὴν αὐτὴν δόξαν est: eandem cum aliquo sententiam amplecti. Plerumque autem dicitur simpliciter συγκατατίθεσθαί τινι, omisso accusativo τὴν δόξαν.

ἵνα σοι καὶ περανθῇ —] V. p. 497. B., ubi Gorgias: ἀλλ' ἀποκρίνου καὶ ἡμῶν ἕνεκα, ἵνα περανθῶσιν οἱ λόγοι.

Cap. LVII. E. τοιαύτη τις

ἔστι μηδὲν σκοπούμενον τὸ βέλτιστον; ΚΑΛ. Οἶμαι ἔγωγε.

Cap. LVII. ΣΩ. Ἔχεις οὖν εἰπεῖν, αἵτινές εἰσιν αἱ ἐπιτηδεύσεις αἱ τοῦτο ποιοῦσαι; Μᾶλλον δέ, εἰ βούλει, ἐμοῦ ἐρωτῶντος, ἣ μὲν ἄν σοι δοκῇ τούτων εἶναι, φάθι, ἣ δ' ἂν μή, μὴ φάθι. πρῶτον δὲ σκεψώμεθα τὴν αὐλητικήν. οὐ δοκεῖ σοι τοιαύτη τις εἶναι, ὦ Καλλίκλεις, E τὴν ἡδονὴν ἡμῶν μόνον διώκειν, ἄλλο δ' οὐδὲν φροντίζειν; ΚΑΛ. Ἔμοιγε δοκεῖ. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ αἱ τοιαίδε ἅπασαι, οἷον ἡ κιθαριστικὴ ἡ ἐν τοῖς ἀγῶσι; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Τί δὲ ἡ τῶν χορῶν διδασκαλία καὶ ἡ τῶν διθυράμβων ποίησις; οὐ τοιαύτη τίς σοι καταφαίνεται; ἢ ἡγεῖ τι φροντίζειν Κινησίαν τὸν Μέλητος,

E. *Τί δὲ ἡ τῶν χορῶν*] δαὶ Vind. 6., quod recepit Bekker.

Κινησίαν τὸν Μέλητος] Coisl. κινησίαν φροντίζειν τὸν μέλητος. Par. W. τὸν μέλητος κινησίαν φρ. Flor. d. φρ. κινησίαν τὸν τοῦ μέλητος.

εἶναι —, τὴν ἡδ. ἡμ. μ. διώκειν] Infinitivus διώκειν explicat illa: τοιαύτη τις εἶναι. Structuram illustravi ad Phaedon. p. 64. C.

ἡ κιθαριστικὴ ἡ ἐν τοῖς ἀγῶσι] Schol.: Αὐλητικὴν μὲν πᾶσαν ἐκβάλλει τῶν ὀρθῶν πολιτειῶν, κιθαριστικὴν δὲ οὐ πᾶσαν, ἀλλὰ τὴν ἐν τοῖς ἀγῶσι μόνην. οἶδε γὰρ ἄλλην, ἣν σώζειν τὰς πολιτείας νενόμικεν. Ducta haec esse e libr. III. de Republ. p. 399. C. monuit iam Heindorfius. Videlicet si musica πρὸς τὰς ἡδονὰς μόνον ἡμῶν ἀπειργασμένη, ad nostram tantum voluptatem comparata est, illiberalis fit ea disciplina et tamquam παίγνιόν τι οὐ σπουδῆς χάριν, ἀλλὰ παιδιᾶς ἕνεκα, non serio, sed ludendi caussa tractatur, ut ait Politic. p. 288. C. Itaque maxime habenda est ratio rhythmorum, qui pueros reddant meliores. Illi soli in civitate usurpandi sunt, qui sint βίου ῥυθμοὶ κοσμίου τε καὶ ἀνδρείου, ut ait de Republ. III. p. 399. E. Et quum probitati et virtuti nihil magis adversetur quam voluptatibus indulgere, omnes illae harmoniae, quae vitae molli ac desidiosae favent, arcendae sunt nec ullo modo ferendae, nisi si quae in bello ad fortitudinem et magnanimitatem incitant, in pace autem suadent temperantiam et moderationem, ut docetur de Republ. III. p. 398. D. — 399. E.

Τί δὲ ἡ τῶν χορῶν διδασκαλία] De loquendi hoc genere v. p. 502. A: τί δὲ δὴ ἡ σεμνὴ αὕτη καὶ θαυμαστὴ ἡ τῆς τραγῳδίας ποίησις; Ibid. A: τί δὲ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Μέλης; Parmenid. p. 132. A. Phaedon. p. 65. D. Sophocl. Aiac. v. 101: τί γὰρ δὴ παῖς ὁ τοῦ Λαρτίου; ποῦ σοι τύχης ἕστηκεν; al. cf. Matthiae. Gr. ampl. §. 630. Erfurdt. ad Aiac. v. 972. Matthiae. ad Ciceron. pro Roscio Amer. c. 33. De χορῶν διδασκαλία v. Fr. A. Wolf. Prolegg.

ὅπως ἐρεῖ τι τοιοῦτον, ὅθεν ἂν οἱ ἀκούοντες βελτίους
502 γίγνοιντο; ἢ ὅ τι μέλλει χαριεῖσθαι τῷ ὄχλῳ τῶν θεατῶν; ΚΑΛ. Δῆλον δὴ τοῦτό γε, ὦ Σώκρατες, Κινησίου γε πέρι. ΣΩ. Τί δὲ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Μέλης; ἢ πρὸς τὸ βέλτιστον βλέπων ἐδόκει σοι κιθαρῳδεῖν; ἢ ἐκεῖνος μὲν οὐδὲ πρὸς τὸ ἥδιστον; ἠνία γὰρ ᾄδων τοὺς θεατάς. ἀλλὰ δὴ σκόπει· οὐχὶ ἥ τε κιθαρῳδικὴ δοκεῖ σοι πᾶσα καὶ ἡ τῶν διθυράμβων ποίησις ἡδονῆς χάριν εὑρῆσθαι;
B ΚΑΛ. Ἔμοιγε. ΣΩ. Τί δὲ δὴ ἡ σεμνὴ αὕτη καὶ θαυμαστὴ ἡ τῆς τραγῳδίας ποίησις ἐφ' ᾧ ἐσπούδακε; πότερόν ἐστιν αὐτῆς τὸ ἐπιχείρημα καὶ ἡ σπουδή, ὡς σοὶ

P. 502. *Τί δὲ ὁ πατὴρ αὐτοῦ*] δαὶ Vind. 6. Sic etiam mox Vat. et corr. Clark. *Τί δαὶ δὴ ἡ σεμν.*, ubi δὴ vulgo deerat, quod restitutum nunc ex Clark. Vat. Coisl. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. BCEFV. Florentinis, aliis. Male vulgo distinguebatur *Τί δὲ — ποίησις; ἐφ' ᾧ ἐσπούδακε.* Herm. aliter, de quo v. infra.
βλέπων ἐδόκει] Coisl. *βλέπων* omittit, iniuria.

ad Demosthen. Leptin. p. 89 seqq. De choris ex sententia Platonis egit Bax. disp. De naturae simplicitate in Euripidis Oreste. Traiect. ad Rhen. 1816. 8. — Dithyrambi fuerunt carmina in Bacchi honorem composita, quae oratione vehementi et concitatiore verbisque licenter compositis utebantur. Unde Horatius Od. IV, 2, 10. de Pindaro: Seu per audaces nova dithyrambos Verba devolvit numerisque fertur Lege solutis. Perstringit poetas dithyrambicos Aristophanes Avv. v. 1385 seqq., ubi etiam Cinesias carpitur, de quo ibi v. interpp. et ad Rann. v. 153. conf. Wyttenbach. ad Plutarch. Moral. T. I. p. 222. ed. Oxon. Corruptor hic fuit veteris musicae atque in carminibus melicis praeter modum mollis et effeminatus, quo nomine a comicis vituperatur. Patris eius, Meletis, mentionem facit Aristides Oratt. Platon. II. p. 185., qui p. 236 seqq. adversus totum hunc locum disputavit.

P. 502. B. *Τί δὲ δὴ ἡ σεμνὴ αὕτη —*] Recte Heindorfius: Quid vero gravis illa et magnifica tragoediae poesis in quo elaborat? sc. quale id esse putas? *τοῦτο τί πότ' ἐστι;* Quod reticetur, quia continuo interrogatur: *πότερόν ἐστιν αὐτῆς τὸ ἐπιχ. κ. τ. λ.* conf. Matthiae. Gr. §. 630. 1. Pflugk. ad Eur. Hecub. v. 1256. Hermannus tamen nota interrogandi post *Τί δὲ δή* posita et commate post *ἐσπούδακε* illato in verbis *ἐφ' ᾧ ἐσπούδακε* subiectum verbi *ἐστι* contineri statuit, qua ratione eo deducitur, ut ista: *αὐτῆς τὸ ἐπιχείρημα καὶ ἡ σπουδή*, pro glossemate habere cogatur. Ceterum notabis collocationem verborum. Nam e vulgari ratione dicendum erat: *τί δὲ δὴ ἡ τῆς τραγ. ποίησις ἡ σεμνὴ αὕτη καὶ θαυμαστή;* Sed eodem modo Herodot. VII, 196: *ὁ ναυτικὸς ὁ τῶν βαρβάρων στρατός.* Thucyd. I, 23: *καὶ ἡ οὐχ ἥκιστα βλάψασα ἡ λοιμώδης νόσος.* Plat. Sympos. p. 213. E: *τὴν τούτου*

δοκεῖ, χαρίζεσθαι τοῖς θεαταῖς μόνον, ἢ καὶ διαμάχεσθαι, ἐάν τι αὐτοῖς ἡδὺ μὲν ᾖ καὶ κεχαρισμένον, πονηρὸν δέ, ὅπως τοῦτο μὲν μὴ ἐρεῖ, εἰ δέ τι τυγχάνει ἀηδὲς καὶ ὠφέλιμον, τοῦτο δὲ καὶ λέξει καὶ ᾄσεται, ἐάν τε χαίρωσιν ἐάν τε μή; ποτέρως σοι δοκεῖ παρεσκευάσθαι ἡ τῶν τραγῳδιῶν ποίησις; ΚΑΛ. Δῆλον δὴ τοῦτό γε, ὦ Σώκρατες, ὅτι πρὸς τὴν ἡδονὴν μᾶλλον ὥρμηται καὶ τὸ C χαρίζεσθαι τοῖς θεαταῖς. ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ τοιοῦτον, ὦ Καλλίκλεις, ἔφαμεν νῦν δὴ κολακείαν εἶναι; ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Φέρε δή. εἴ τις περιέλοιτο τῆς ποιήσεως πάσης τό τε μέλος καὶ τὸν ῥυθμὸν καὶ τὸ μέτρον,

C. εἴ τις περιέλοιτο τῆς ποιήσεως] περιέλοι Schol. et Aristides Oratt. Plat. II. p. 278. Et activum habes Sophist. p. 264. E. Politic. p. 281. D. 288. D. Sed medium est: si quis sibi adimat, h. e. si quis mente et cogitatione adimat, ut recte Astius.

ταυτηνὶ τὴν θαυμαστὴν κεφαλήν. De Republ. VIII. p. 565. D: τὸ ἐν Ἀρκαδίᾳ τὸ τοῦ Διὸς τοῦ Λυκαίου ἱερόν. Sophist. p. 225. E: τὸν θαυμαστὸν ἐκεῖνον ἥκειν αὖ νῦν τέταρτον τὸν μεταδιωκόμενον ὑφ' ἡμῶν σοφιστήν. De Rep. I. p. 328. D: αἱ ἄλλαι αἱ κατὰ τὸ σῶμα ἡδοναί. II. p. 368. B: ἐκ τοῦ ἄλλου τοῦ ὑμετέρου τρόπου. III. p. 407. B. IX. p. 590. A. Cratyl. p. 398. B. ibid. D. Hipp. Mai. p. 281. D., ubi v. annot. coll. Matthiae. Gr. §. 277.

εἰ δέ τι τυγχάνει ἀηδές] Ne quis cum Hirschigio ὂν desideret, praeter Heindorfium ad h. l. videndi sunt quos laudavi ad Apol. Socrat. p. 38. A. et ad Phaedon. p. 62. A. — Pro ἀηδὲς fuit qui ἀληθὲς requireret. Atqui sententia haec est: an etiam id contendere, ut, etiamsi non dicat id, quod cum iucunditate malum coniunctum habeat, tamen quod cum utilitate sociatum habeat iniucundum, id et dicat et canat. — τοῦτο δὲ καὶ λέξει. Repetitum δέ efficaciae gratia, ut Phaedon. p. 78. C: τὰ δὲ ἄλλοτ' ἄλλως καὶ μηδέποτε κατὰ ταὐτά, ταῦτα δὲ εἶναι τὰ ξύνθετα, ubi v. ann. Plurima exempla collegit Wyttenbach. ad Select. princip. historic. p. 409 seq.

C. καὶ τὸ χαρίζεσθαι τοῖς θεαταῖς] Etenim tragici mendaciis aliisque artibus utuntur, ut plebs delectetur et spectatores ἅμα χαίροντες κλάωσι. v. Cratyl. p. 408. C. Phileb. p. 48. A. Quoniam autem quae in theatris videmus, ea se mirifice in animum nostrum quasi insinuant, ita ut tales ipsi evadamus, quales fuerunt quos in scena adspeximus, quemadmodum philosophus censet Protagor. p. 314. B. De Republ. X. p. 606., mirum profecto non est Platonem minus bene de tragoedia sensisse eamque adeo una cum comoedia e republica sua eiecisse libr. III. p. 394. D. seqq. conf. Legg. VII. p. 817. C. seq.

τό τε μέλος καὶ τὸν ῥυ-

ἄλλο τι ἢ λόγοι γίγνονται τὸ λειπόμενον; ΚΑΛ. Ἀνάγκη. ΣΩ. Οὐκοῦν πρὸς πολὺν ὄχλον καὶ δῆμον οὗτοι λέγονται οἱ λόγοι; ΚΑΛ. Φημί. ΣΩ. Δημηγορία ἄρα
D τίς ἐστιν ἡ ποιητική. ΚΑΛ. Φαίνεται. ΣΩ. Οὐκοῦν ῥητορικὴ δημηγορία ἂν εἴη. ἢ οὐ ῥητορεύειν δοκοῦσί σοι οἱ ποιηταὶ ἐν τοῖς θεάτροις; ΚΑΛ. Ἔμοιγε. ΣΩ. Νῦν ἄρα ἡμεῖς εὑρήκαμεν ῥητορικήν τινα πρὸς δῆμον τοιοῦτον, οἷον παίδων τε ὁμοῦ καὶ γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν, καὶ δούλων καὶ ἐλευθέρων. ἣν οὐ πάνυ ἀγάμεθα· κολακικὴν γὰρ αὐτήν φαμεν εἶναι. ΚΑΛ. Πάνυ γε.

Cap. LVIII. ΣΩ. Εἶεν. τί δὲ ἡ πρὸς τὸν Ἀθηναίων δῆμον ῥητορικὴ καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ἐν ταῖς
E πόλεσι δήμους τοὺς τῶν ἐλευθέρων ἀνδρῶν, τί ποτε ἡμῖν αὕτη ἐστί; πότερόν σοι δοκοῦσι πρὸς τὸ βέλτιστον ἀεὶ λέγειν οἱ ῥήτορες, τούτου στοχαζόμενοι, ὅπως οἱ πολῖται ὡς βέλτιστοι ἔσονται διὰ τοὺς αὑτῶν λόγους, ἢ καὶ οὗτοι πρὸς τὸ χαρίζεσθαι τοῖς πολίταις ὡρμημένοι, καὶ ἕνεκα τοῦ ἰδίου τοῦ αὑτῶν ὀλιγωροῦντες τοῦ

D. *Οὐκοῦν ῥητορικὴ δημηγορία*] Pessime vulgo *Οὐκοῦν ἡ ῥητορικὴ δημ.* Articulum delevi cum Flor. f. s. v. ann.

E. *τί ποτε ἡμῖν αὕτη*] *ἡμῶν* Vat. Vind. 1. 6. Par. CW. al. male.

τοὺς αὑτῶν λόγους] *αὐτῶν* Turr. editt. iniuria.

θμὸν κ. τ. λ.] In his *μέλος* est modulus in cantu, ut Legg. II. p. 669. D., quem locum apte comparavit Heindorf. Symp. p. 187. D. Discrimen rhythmi et harmoniae intelligitur e Legg. II. p. 665. A: *τῇ δὲ τῆς κινήσεως τάξει ῥυθμὸς ὄνομα εἴη· τῇ δ' αὖ τῆς φωνῆς, τοῦ τε ὀξέος καὶ βαρέος συγκεραννυμένων, ἁρμονίας ὄνομα προςαγορεύοιτο.* Sed v. ad Phileb. p. 36.

λόγοι γίγνονται τὸ λειπόμενον] Verbi numerus accommodatus est praedicato. Exempla huius constructionis collegerunt Heindorf. ad h. l. ad Parmenid. p. 244. Astius ad Rempubl. p. 348. Matth. §. 305.

D. *Οὐκοῦν ῥητορικὴ δημηγορία* —] Quod vulgo legebatur *Οὐκοῦν ἡ ῥητορ.*, id sententiae adversatur. Quaeritur enim de poetica, an illa sit concio rhetorica. Itaque fuit qui legendum putaret: *Οὐκοῦν ἡ ποιητικὴ ῥητορικὴ δημ. ἂν εἴη.* Simplicius est articulo omisso subiectum e superioribus repetere. Et omittunt articulum codd. aliquot manuscripti. De v. *δημηγορία* v. ad p. 482. C. Appellatur autem poetica *δημηγορία*, propterea quod *πρὸς τὴν ἡδονὴν μᾶλλον ὥρμηται καὶ τὸ*

κοινοῦ, ὥςπερ παισὶ προςομιλοῦσι τοῖς δήμοις, χαρίζεσθαι αὐτοῖς πειρώμενοι μόνον, εἰ δέ γε βελτίους ἔσονται ἢ χείρους διὰ ταῦτα, οὐδὲν φροντίζουσιν; ΚΑΛ. 503
Οὐχ ἁπλοῦν ἔτι τοῦτο ἐρωτᾷς· εἰσὶ μὲν γὰρ οἳ κηδόμενοι τῶν πολιτῶν λέγουσιν ἃ λέγουσιν, εἰσὶ δὲ καὶ οἵους σὺ λέγεις. ΣΩ. Ἐξαρκεῖ. εἰ γὰρ καὶ τοῦτό ἐστι διπλοῦν, τὸ μὲν ἕτερόν που τούτου κολακεία ἂν εἴη καὶ αἰσχρὰ δημηγορία, τὸ δ' ἕτερον καλόν, τὸ παρασκευάζειν, ὅπως ὡς βέλτισται ἔσονται τῶν πολιτῶν αἱ ψυχαί, καὶ διαμάχεσθαι λέγοντα τὰ βέλτιστα, εἴτε ἡδίω εἴτε ἀηδέστερα ἔσται τοῖς ἀκούουσιν. ἀλλ' οὐ πώποτε σὺ B
ταύτην εἶδες τὴν ῥητορικήν· ἢ εἴ τινα ἔχεις τῶν ῥητόρων τοιοῦτον εἰπεῖν, τί οὐχὶ καὶ ἐμοὶ αὐτὸν ἔφρασας τίς ἐστιν; ΚΑΛ. Ἀλλὰ μὰ Δί' οὐκ ἔχω ἔγωγέ σοι εἰπεῖν τῶν γε νῦν ῥητόρων οὐδένα. ΣΩ. Τί δέ; τῶν παλαιῶν ἔχεις τινὰ εἰπεῖν, δι' ὅντινα αἰτίαν ἔχουσιν Ἀθηναῖοι βελτίους γεγονέναι, ἐπειδὴ ἐκεῖνος ἤρξατο δημηγορεῖν, ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ χείρους ὄντες; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ

P. 503. *τοῦτο ἐρωτᾷς*] V. *τοῦτο ὃ ἐρωτᾷς*. Sed ὃ recte om. Par. IV. Flor. b. et Aristides T. II. p. 275. Expellendum vidit Heindorf.

καὶ διαμάχεσθαι λέγοντα] Editt. omnes *καὶ ἀεὶ διαμ.* Omisi *ἀεὶ* cum Clark. Vind. 1. 6. Par. BCFIV. Flor. b. f. s. x. Ceterum *λέγοντας* Coisl. Vind. 6. Par. CEFW. Flor. a. c. s.

χαρίζεσθαι τοῖς θεαταῖς, ut paullo ante dicebat.

οἷον παίδων τε — καὶ γυναικῶν] Heindorfius ex his verbis colligit illa quidem aetate mulieres servosque aditu ad spectacula scenica non fuisse prohibitos, comparato etiam loco Legg. VII. p. 817. C. Idem apparet e Legg. II. p. 658. D., ubi v. ann. Rem tractarunt nuper copiosius Iacobs. in libro *Vermischte Schriften* T. III. p. 303 seqq. W. H. Passow in diario Zimmermanni inscripto *Alterthumswissenschaft* ann. 1837. no. 29. Becker. in Charicle T. II. p. 251. T. III. p. 128 seqq.

Cap. LVIII. P. 503. *Οὐχ ἁπλοῦν ἔτι τοῦτο ἐρωτᾷς*] H. e. duas res multum inter se diversas iam confundis; discrimen enim hoc inter oratores obtinet, quod alii civium salutem ob oculos habent, alii negligunt.

B. *ταύτην εἶδες τὴν ῥητορικήν*] Illam, quae id spectat, ut civium animi quam optimi reddantur.

τί οὐχὶ — ἔφρασας] age, mihi illam protenus indica. v. ad Phaedon. p. 86. D. et Sympos. p. 173. B. Proximis verbis philosophus acerbe notavit suae aetatis oratores.

αἰτίαν ἔχουσιν Ἀθηναῖ-

C οἶδα, τίς ἐστιν οὗτος. ΚΑΛ. Τί δέ; Θεμιστοκλέα οὐκ
ἀκούεις ἄνδρα ἀγαθὸν γεγονότα καὶ Κίμωνα καὶ Μιλ-
τιάδην καὶ Περικλέα τουτονὶ τὸν νεωστὶ τετελευτηκότα,
οὗ καὶ σὺ ἀκήκοας; ΣΩ. Εἰ ἔστι γε, ὦ Καλλίκλεις, ἣν
πρότερον σὺ ἔλεγες ἀρετήν, ἀληθής, τὸ τὰς ἐπιθυμίας
ἀποπιμπλάναι καὶ τὰς αὑτοῦ καὶ τὰς τῶν ἄλλων· εἰ δὲ
μὴ τοῦτο, ἀλλ' ὅπερ ἐν τῷ ὑστέρῳ λόγῳ ἠναγκάσθημεν
ἡμεῖς ὁμολογεῖν, ὅτι αἳ μὲν τῶν ἐπιθυμιῶν πληρούμεναι
D βελτίω ποιοῦσι τὸν ἄνθρωπον, ταύτας μὲν ἀποτελεῖν,
αἳ δὲ χείρω, μή· τοῦτο δὲ τέχνη τις εἶναι· τοιοῦτον

D. *τοῦτο δὲ τέχνη τις εἶναι*] *τούτου* editt. omnes usque ad nostram; *τοῦτο* Clark. Vat. Coisl. Vind. 6. Par. CEFW. et pr. Par. B. Flor. a. b. c. d. f. s. x. Bas. 2., quod nuper etiam Herm. amplexus est. In Par. I. *τοῦτο* deest. Dein *ἔχεις εἰπεῖν* om. Vat. Coisl. Vind. 1. 6. Par. B. pr. EFW. Flor. s. f. Nempe illi distinguunt: *γεγονέναι οὐκ ἔχω ἔγωγε πῶς εἴπω: ἀλλ' ἐὰν ζητῇς κ. εὑρήσεις: ἴδωμεν.*

οὑτωσὶ ἀτρέμα] Sic scribendum, nec vero *οὑτωσίν*, quod hic et infra p. 509. A. nonnulli habent. Quamquam Attici in formis in *σί* exeuntibus *ν ἐφελκυστικόν* cum iota demonstrativo interdum

οι] per quem Athenienses dici possint meliores facti esse. Loquendi genus ad Apolog. Socrat. p. 38. C. explicavi.

C. *Θεμιστοκλέα οὐκ ἀκούεις —*] Praesens huius verbi de durante fama vel de eo, quod quis vel nunc, si nondum audivit antea, audire potest, usu loquendi fere perpetuo ponitur. v. Heindorf. ad h. l. Matth. Gr. ampl. §. 504. 2. Eodem modo *κλύειν* apud Sophocl. Philoctet. v. 261., ubi v. Buttmann., et *πυνθάνεσθαι* Legg. I. p. 635. B. Sic etiam Latini audire et accipere dicunt, de quo usu v. Heusinger. ad Cic. Offic. I, 6, 19. Gernhard. ad Lael. 10, 34. Goerenz. ad Legg. II, 26, 64. Corte ad Lucan. I, 559. — *οὗ καὶ σὺ ἀκ.* v. p. 455. E. — *τὸν νεωστὶ τετελευτηκότα.* Voces nuper, *νεωστί*, modo brevius, modo longius tempus designare quum aliunde constat, tum prudenter monuit Casaubonus ad Athen. T. III. p. 235. ed. Schweigh. Diximus de his Prolegg. Cap. IV.

Εἰ ἔστι γε — ἀληθής] Si quidem vera virtus est, quam tu modo dicebas. Eadem structura Phaed. p. 88. D: *ὁ γὰρ σφόδρα πιθανὸς ὤν, ὃν ὁ Σωκράτης ἔλεγε λόγον, νῦν εἰς ἀπιστίαν καταπέπτωκεν.* Charmid. p. 172. B. Theaet. p. 157. E. et plurimis aliis locis. Priori membro non addita est apodosis, quam omitti solere constat subsequente alia sententia superiori per *εἰ δέ* vel *εἰ δὲ μή* opposita. cf. Matth. §. 617. Plerumque intelligi licet *καλῶς ἔχει.* Ad haec autem: *εἰ δὲ μὴ τοῦτο — χείρω, μή*, e superioribus intelligendum relinquitur *τοῦτο ἀληθές ἐστιν*, in quo non est quod haereas. Neque etiam illud offendit, quod post *ὅτι* illatus est infinitivus *ἀποτελεῖν*. Plene enim dicendum fuit: *ὁμολογεῖν,*

ἄνδρα τούτων τινὰ γεγονέναι ἔχεις εἰπεῖν; ΚΑΛ. Οὐκ ἔχω ἔγωγε, πῶς εἴπω.

Cap. LIX. ΣΩ. Ἀλλ' ἐὰν ζητῇς καλῶς, εὑρήσεις. ἴδωμεν δὴ οὑτωσὶ ἀτρέμα σκοπούμενοι, εἴ τις τούτων τοιοῦτος γέγονε. φέρε γάρ, ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ καὶ ἐπὶ τὸ βέλτιστον λέγων ἃ ἂν λέγῃ ἄλλο τι οὐκ εἰκῇ ἐρεῖ, ἀλλ' E
ἀποβλέπων πρός τι; ὥςπερ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες δημιουργοὶ βλέποντες πρὸς τὸ αὑτῶν ἔργον ἕκαστος οὐκ εἰκῇ ἐκλεγόμενος προςφέρει ἃ προςφέρει πρὸς τὸ ἔργον τὸ αὑτοῦ, ἀλλ' ὅπως ἂν εἶδός τι αὐτῷ σχῇ τοῦτο, ὃ

iungere solent. v. Matthiae. Gr. §. 41. Buttmann. Gr. ampl. §. 80. 6. ann. 3.

E. *ἄλλο τι οὐκ εἰκῇ*] Sic Clark. Vat. Coisl. alii plurimi. Vulgo erat *ἄλλο τι ἢ οὐκ εἰκῇ*.

προςφέρει ἃ προςφέρει] Prius *προςφέρει* accessit ex Ven. ΞΣ. Vind. 2. Bodl. Aug. Vind. 2. 7. In Clark. Vat. Coisl. Vind. 1. 6. Par. BCEFIVW. Florentinis, Bodl. *ἃ* deest. Dein *πρὸς τὸ ἔργον τὸ αὐτῶν* vel *αὑτῶν* Clark. Vat. Coisl. Ven. Σ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. IW. Flor. o. x. Bodl.

ὅτι ἀρετὴ ἐστιν ἀποτελεῖν ταύτας κ. τ. λ. Sententiam apparet esse hanc: si non hoc verum est, sed illud, quod in posteriore disputatione coacti sumus concedere eas cupiditates, quae quum explerentur redderent hominem meliorem, expleri et satiari oportere: ut hic quoque locus in iis numerandus sit, in quibus grammatici *δεῖν* intelligendum esse iudicaverunt. v. ad Phaedon. p. 95. B. p. 104. E. Illud vero multum habet dubitationis, quomodo structura verborum *τούτου δὲ τέχνη τις εἶναι* expedienda sit. Heindorfius verbum aliquod excidisse suspicabatur, aut *εἶναι* in *εἴη ἂν* mutandum esse. Astius coniiciebat legendum esse: *τοῦτο δὲ τέχνης εἶναι,* quod cum librorum scriptura *τοῦτο* pro *τούτου* exhibentium fere congruit. Mihi in tanta librorum de vulgata lectione consensione probabile visum est haec per anacoluthon esse accipienda. Ponitur enim nominativus cum infinitivo, quasi antea pro *ἠναγκάσθημεν ἡμεῖς ὁμολογεῖν* dictum esset *ὡμολογεῖτο ἡμῖν*. Itaque hoc dicit: hoc autem (*τὸ τὰς μὲν τῶν ἐπιθυμιῶν ἀποτελεῖν, τὰς δὲ οὔ*) esse quandam artem. Referenda autem haec sunt ad illa Socratis cap. LIV., ubi eiusmodi virum, qui bona a iucundis discernere atque docere posset, quaenam voluptates malae, quae bonae habendae essent, *τεχνικὸν* appellaverat.

Cap. LIX. D. *ἴδωμεν δὴ οὑτωσὶ ἀτρέμα*] consideremus igitur sic placide: *so lass uns denn so ganz ruhig sehen.* Nam *οὑτωσί* cum *ἀτρέμα* arcte connectendum. Usum loquendi illustravit ad h. l. Heind.; attigimus item nos ad Symp. p. 176. E: *οὕτω πρὸς ἡδονήν.*

E. *οἱ ἄλλοι πάντες* —

ἐργάζεται. οἷον εἰ βούλει ἰδεῖν τοὺς ζωγράφους, τοὺς οἰκοδόμους, τοὺς ναυπηγούς, τοὺς ἄλλους πάντας δημιουργούς, ὅντινα βούλει αὐτῶν, ὡς εἰς τάξιν τινὰ ἕκαστος ἕκαστον τίθησιν ὃ ἂν τιθῇ, καὶ προςαναγκάζει τὸ
504 *ἕτερον τῷ ἑτέρῳ πρέπον τε εἶναι καὶ ἁρμόττειν, ἕως ἂν τὸ ἅπαν συστήσηται τεταγμένον τε καὶ κεκοσμημένον πρᾶγμα. καὶ οἵ τε δὴ ἄλλοι δημιουργοὶ καὶ οὓς νῦν δὴ ἐλέγομεν, οἱ περὶ τὸ σῶμα παιδοτρίβαι τε καὶ ἰατροί, κοσμοῦσί που τὸ σῶμα καὶ συντάττουσιν. ὁμολογοῦμεν οὕτω τοῦτ' ἔχειν, ἢ οὔ; ΚΑΛ. Ἔστω τοῦτο οὕτω. ΣΩ. Τάξεως ἄρα καὶ κόσμου τυχοῦσα οἰκία χρηστὴ ἂν εἴη. ἀταξίας δὲ μοχθηρά; ΚΑΛ. Φημί. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ*
B *πλοῖον ὡςαύτως; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Καὶ μὴν καὶ τὰ σώματά φαμεν τὰ ἡμέτερα; ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Τί*

P. 504. *καὶ συντάττουσιν*] V. *συντάσσουσιν*, quod ex Clark. Vat. Ven. Ξ Σ. aliis plurimis correctum.

B. *ἐκ τῶν πρόσθεν*] V. *ἔμπροσθεν* contra plurimorum optimorumque librorum auctoritatem. Clark. et Vat. *πρόσθε*, de qua forma multus est Schneider. ad Remp. I. p. 124 seq. libr. II. p. 363. D. Nos, quum rara sint apud Platonem certa huius terminationis testimonia, cum Lobeckio facimus ad Phrynich. p. 284., qui eam apud prosae orationis scriptores citeriori graecitati acceptam referri existimat. Videmur enim observasse posterioris aetatis scriptores multa ex epica dialecto adscivisse, quae optimorum temporum atticismus ignoraret. Quod igitur hic aut ille liber eiusmodi formas

ἕκαστος οὐκ εἰκῇ ἐκλεγόμενος προςφέρει] quemadmodum etiam ceteri opifices omnes, suum quisque opus spectans, non temere eligentes adhibent id, quod ad opus ipsorum adhibent, sed eo consilio, ut formam aliquam nanciscatur illud, quod fabricantur. Notabilis verborum structura. Namque verbum *προςφέρει* pendet ex *ἕκαστος*, quod additum est per appositionem. De Republ. I. p. 346. D: *καὶ αἱ ἄλλαι πᾶσαι (τέχναι) οὕτω τὸ αὑτῆς ἑκάστη ἔργον ἐργάζεται καὶ ὠφελεῖ κ. τ. λ.* Xenoph. Anabas. II, 1, 15: *οὗτοι μὲν — ἄλλος ἄλλα λέγει.* Ibid. I, 8, 9: *πάντες δὲ οὗτοι κατὰ ἔθνη ἐν πλαισίῳ πλήρει ἀνθρώπων ἕκαστον ἔθνος ἐπορεύετο.* conf. Matth. §. 302. annot. Neque aliter Latini. Caesar. Bell. Gall. I, 53: Duae filiae harum, altera occisa, altera capta est. De re ipsa conf. Phaedr. p. 264. D.

οἷον εἰ βούλει ἰδεῖν —] veluti si vis considerare pictores, fabros, navium fa-

δ' ἡ ψυχή; ἀταξίας τυχοῦσα ἔσται χρηστή, ἢ τάξεώς τε
καὶ κόσμου τινός; ΚΑΛ. Ἀνάγκη ἐκ τῶν πρόσθεν καὶ
τοῦτο συνομολογεῖν. ΣΩ. Τί οὖν ὄνομά ἐστιν ἐν τῷ
σώματι τῷ ἐκ τῆς τάξεώς τε καὶ τοῦ κόσμου γιγνο-
μένῳ; ΚΑΛ. Ὑγίειαν καὶ ἰσχὺν ἴσως λέγεις. ΣΩ.
Ἔγωγε. τί δὲ αὖ τῷ ἐν τῇ ψυχῇ ἐγγιγνομένῳ ἐκ τῆς C
τάξεως καὶ τοῦ κόσμου; πειρῶ εὑρεῖν καὶ εἰπεῖν ὥςπερ
ἐκεῖνο τὸ ὄνομα. ΚΑΛ. Τί δὲ οὐκ αὐτὸς λέγεις, ὦ
Σώκρατες; ΣΩ. Ἀλλ' εἴ σοι ἥδιόν ἐστιν, ἐγὼ ἐρῶ. σὺ
δέ, ἂν μέν σοι δοκῶ ἐγὼ καλῶς λέγειν, φάθι· εἰ δὲ μή,
ἔλεγχε καὶ μὴ ἐπίτρεπε. ἔμοιγε δοκεῖ ταῖς μὲν τοῦ σώ-
ματος τάξεσιν ὄνομα εἶναι ὑγιεινόν, ἐξ οὗ ἐν αὐτῷ ἡ
ὑγίεια γίγνεται καὶ ἡ ἄλλη ἀρετὴ τοῦ σώματος. ἔστι
ταῦτα ἢ οὐκ ἔστιν; ΚΑΛ. Ἔστι. ΣΩ. Ταῖς δὲ τῆς D

exhibet, id posterioris aetatis grammaticorum haeresibus tribuendum. Mox verba Ὑγίειαν καὶ ἰσχὺν ἴσως λέγεις, quae vulgo ad Socratis trahuntur orationem, ita ut proximum Ἔγωγε tribuatur Callicli, non dubitavi cum Heindorfio Callicli adscribere, quam rationem iam Ficinus sequutus est et suasit etiam Cornarius. Sic etiam Vat. Ven. Σ. Vind. 2. Par. B C E I V. alii.

C. ὥςπερ ἐκεῖνο τὸ ὄνομα] Emendavit Heindorf. ἐκείνῳ.

ἔμοιγε δοκεῖ] Clark. ἔμοιγε γὰρ δοκεῖ. Bas. 2. ἐμοὶ γὰρ δ., ut Turr. Herm. In proximis Heind. coni. ὄνομα εἶναι τὸ ὑγιεινόν; non opus.

bricatores, ceteros omnes opifices, quomodo omnia ordine disponant etc. Quod vides dictum esse omissa apodosi, quae tamen latet in his: ὡς εἰς τάξιν κ. τ. λ. Etenim dici poterat sic: veluti si vis considerare — opifices, facile animadvertes, quomodo omnia ordine disponant. De asyndeto verborum τοὺς ἄλλους πάντας δημιουργούς v. ad Sympos. p. 186. D. De Rep. IV. p. 434. A. X. p. 598. B. Theaet. p. 171. B. coll. infra p. 517. D. Eundem loquendi usum Latinis communem esse satis constat.

P. 504. B. καὶ τοῦτο συνομολογεῖν] Responsio tantummodo ad secundam refertur interrogationis partem, ita ut cogitatione addi liceat: ὅτι τάξεώς τε καὶ κόσμου τινὸς τυχοῦσα ἔσται χρηστή.

C. ὥςπερ ἐκεῖνο τὸ ὄνομα] I. e. ὥςπερ εὗρες καὶ εἶπες καὶ ἐκεῖνο τὸ ὄνομα. Non opus est ἐκείνῳ, quod de coniectura Heindorfii ediderunt.

ψυχῆς τάξεσί τε καὶ κοσμήσεσι νόμιμόν τε καὶ νόμος ὅθεν καὶ νόμιμοι γίγνονται καὶ κόσμιοι· ταῦτα δ' ἔστι δικαιοσύνη τε καὶ σωφροσύνη. φῄς, ἢ οὔ; ΚΑΛ. Ἔστω.

Cap. LX. ΣΩ. Οὐκοῦν πρὸς ταῦτα αὖ βλέπων ὁ ῥήτωρ ἐκεῖνος, ὁ τεχνικός τε καὶ ἀγαθός, καὶ τοὺς λόγους προσοίσει ταῖς ψυχαῖς οὓς ἂν λέγῃ, καὶ τὰς πράξεις ἁπάσας, καὶ δῶρον ἐάν τι διδῷ, δώσει, καὶ ἐάν τι ἀφαιρῆται, ἀφαιρήσεται, πρὸς τοῦτο ἀεὶ τὸν νοῦν
E ἔχων, ὅπως ἂν αὐτοῦ τοῖς πολίταις δικαιοσύνη μὲν ἐν ταῖς ψυχαῖς γίγνηται, ἀδικία δὲ ἀπαλλάττηται, καὶ σωφροσύνη μὲν ἐγγίγνηται, ἀκολασία δὲ ἀπαλλάττηται, καὶ ἡ ἄλλη ἀρετὴ ἐγγίγνηται, κακία δὲ ἀπίῃ; συγχωρεῖς, ἢ οὔ; ΚΑΛ. Συγχωρῶ. ΣΩ. Τί γὰρ ὄφελος, ὦ Καλλίκλεις, σώματί γε κάμνοντι καὶ μοχθηρῶς διακειμένῳ σιτία πολλὰ διδόναι καὶ τὰ ἥδιστα ἢ ποτὰ ἢ ἄλλ' ὁτιοῦν, ὃ μὴ ὀνήσει αὐτὸ ἔσθ' ὅτε πλέον ἢ τοὐναντίον, κατά

D. *τάξεσί τε καὶ κ.*] *τε* additum ex Ven. Ξ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. BIV. Flor. a. b. c. d. m. Bodl.

Οὐκοῦν πρὸς ταῦτα αὖ βλέπων] *αὖ* addidi ex Ven. ΞΣ. Vind. 2. 7. Flor. a. c. d. m. o. x. Bodl. Aug. Meerm. Alii servarunt vulgat.

E. *ὃ μὴ ὀνήσει αὐτὸ ἔσθ' ὅτε πλ.*] V. *ὀνήσῃ*. Illud *ὀνήσει* praebent Coisl. Ven. ΞΣ. Vind. 2. 6. 7. Par. IVW. Flor. a. b. c. d. m. o. x. Bodl. Meerm. Pro *ἔσθ' ὅτε*, quod Cornarius reponendum vidit firmavitque cod. Bodl., ceteri libri omnes cum vett. editt. *ἔσθ' ὅτι*. Id nuper Astius mutari iussit in *ἔσθ' ὅ τι*, *in irgend*

D. *ταῦτα δ' ἔστι δικαιοσύνη*] Int. *τὸ νόμιμον καὶ ὁ νόμος* aut, si mavis, *τὸ νόμιμον εἶναι καὶ κόσμιον*. De Rep. I. p. 344. A: *ἔστι δὲ τοῦτο τυραννίς*, sc. *ἀδικεῖν*. Phaedr. p. 249. B: *δεῖ γὰρ ἄνθρωπον ξυνιέναι κατ' εἶδος λεγόμενον ἐκ πολλῶν ἰὸν αἰσθήσεων εἰς ἓν λογισμῷ ξυναιρούμενον. τοῦτο δέ ἐστιν ἀνάμνησις ἐκείνων κ. τ. λ.*, ubi recte, opinor, Heindorfius: „*τοῦτο*", inquit, „i. e. *τὸ συναιρεῖν λογισμῷ εἰς ἓν πολλὰς αἰσθήσεις*." Paullo aliter Schaeferus ad Demosthen. Apparat. T. V. p. 289. verba intellexit.

Cap. LX. *πρὸς τοῦτο ἀεὶ τὸν νοῦν ἔχων* —] Explicantur superiora illa: *πρὸς ταῦτα αὖ βλέπων*. Dein in verbis *αὐτοῦ τοῖς πολίταις* rectissime sese habet genitivus, quem cur nuperus quidam criticus in *αὐτῷ* mutaverit, caussam intelligimus nullam.

E. *καὶ ἔλαττον*] imo etiam minus. Hunc vocabuli usum attigi ad Apolog. Socrat. p. 23. A.,

γε τὸν δίκαιον λόγον, καὶ ἔλαττον; ἔστι ταῦτα; ΚΑΛ. 505
Ἔστω. ΣΩ. Οὐ γάρ, οἶμαι, λυσιτελεῖ μετὰ μοχθηρίας
σώματος ζῆν ἀνθρώπῳ· ἀνάγκη γὰρ οὕτω καὶ ζῆν μο-
χθηρῶς. ἢ οὐχ οὕτω; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ
τὰς ἐπιθυμίας ἀποπιμπλάναι, οἷον πεινῶντα φαγεῖν ὅσον
βούλεται ἢ διψῶντα πιεῖν, ὑγιαίνοντα μὲν ἐῶσιν οἱ
ἰατροὶ ὡς τὰ πολλά, κάμνοντα δέ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐ-
δέποτ᾽ ἐῶσιν ἐμπίπλασθαι ὧν ἐπιθυμεῖ; συγχωρεῖς τοῦτό
γε καὶ σύ; ΚΑΛ. Ἔγωγε. ΣΩ. Περὶ δὲ ψυχήν, ὦ B
ἄριστε, οὐχ ὁ αὐτὸς τρόπος; ἕως μὲν ἂν πονηρὰ ᾖ,
ἀνόητός τε οὖσα καὶ ἀκόλαστος καὶ ἄδικος καὶ ἀνόσιος,
εἴργειν αὐτὴν δεῖ τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ μὴ ἐπιτρέπειν
ἄλλ᾽ ἄττα ποιεῖν ἢ ἀφ᾽ ὧν βελτίων ἔσται; φῄς, ἢ οὔ;
ΚΑΛ. Φημί. ΣΩ. Οὕτω γάρ που αὐτῇ ἄμεινον τῇ
ψυχῇ; ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ εἴργειν ἐστὶν
ἀφ᾽ ὧν ἐπιθυμεῖ κολάζειν; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Τὸ κολά-
ζεσθαι ἄρα τῇ ψυχῇ ἄμεινόν ἐστιν ἢ ἡ ἀκολασία, ὥσπερ

einer Hinsicht. Praeterea Heindorfius coni. *ἢ τοὐναντίον, ἢ κατά γε τ. δ. λ. καὶ ἔλαττον.* Mire Ficinus: quod non sit profuturum, hoc est, plus vel minus vel contrarium, quam iusta dictat ratio.

P. 505. *οὕτω καὶ ζῆν μοχθηρῶς*] V. *οὕτω ζῆν καὶ μοχθηρῶς.* Clark. Par. W. *οὕτω καὶ ζῆν καὶ μοχθ.*, sed alterum *καὶ* punctis notatum. Receptam lectionem firmant Vat. Coisl. Ven. Ξ Σ. Vind. 1. 2. 6. Flor. x. Bodl. Meerm. Iamblich.

Οὐκοῦν καὶ τὰς ἐπ.] *καὶ* addunt Ven. Σ Ξ. Vind. 2. Flor. d. m. x. Aug. Bodl. Meerm. et Iambl., unde cum Bekkero recepimus.

ubi de formula *ὀλίγον καὶ οὐδέν* dictum est. Sententia totius loci haec est: quid enim prodest corpori aegroto et male affecto praebere multos cibos quamvis iucundissimos aut potus aut aliud quidvis, quod ei quandoque non plus utilitatis afferet quam contrarium (h. e. quam ei omnino nihil praebere), si quidem rem recte aestimas, imo etiam minus? Alii aliter.

P. 505. *ὅσον βούλεται*] Intelligi licet *τις*, quo tamen non opus, quum indefinitae personae significatio iam contineatur verbis *πεινῶντα φαγεῖν*.

B. *καὶ μὴ ἐπιτρέπειν ἄλλ᾽ ἄττα π.*] neque ei permittere, ut aliud quid faciat, nisi quibus fiat melior.

Οὐκοῦν τὸ εἴργειν—κολάζειν;] Hyperbaton notandum hic est; ordo verborum enim hic est: *Οὐκοῦν τὸ εἴργειν ἀφ᾽ ὧν ἐπιθυμεῖ ἐστι κολάζειν;*

C σὺ νῦν δὴ ᾤου. ΚΑΛ. Οὐκ οἶδ' ἅττα λέγεις, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ἄλλον τινὰ ἐρώτα. ΣΩ. Οὗτος ἀνὴρ οὐχ ὑπομένει ὠφελούμενος καὶ αὐτὸς τοῦτο πάσχων, περὶ οὗ ὁ λόγος ἐστί, κολαζόμενος. ΚΑΛ. Οὐδέ γέ μοι μέλει οὐδὲν ὧν σὺ λέγεις, καὶ ταῦτά σοι Γοργίου χάριν ἀπεκρινάμην. ΣΩ. Εἶεν. τί οὖν δὴ ποιήσομεν; μεταξὺ τὸν λόγον καταλύομεν; ΚΑΛ. Αὐτὸς γνώσει. ΣΩ.
D Ἀλλ' οὐδὲ τοὺς μύθους φασὶ μεταξὺ θέμις εἶναι καταλείπειν, ἀλλ' ἐπιθέντας κεφαλήν, ἵνα μὴ ἄνευ κεφαλῆς

C. *καὶ αὐτὸς τοῦτο π.*] Male ante Heindorfium post *αὐτὸς* commate distinguebatur.

ποιήσομεν — καταλύομεν] Flor. x. Aug. Bodl. Par. F. *ποιήσωμεν.* Par. IV. *ποιῶμεν.* Dein Steph. *καταλύσομεν.* Par. IV. Flor. b. x. *καταλύωμεν.* Ven. Ξ Σ. Vind. 2. 7. Bodl. *καταλείψωμεν.* Sed recte *καταλύομεν* Clark. Vat. Coisl. Vind. 1. 6. Par. BCEFW. Bodl. Flor. a. c. d. f. m. o. s., quod tenet etiam Ald. et Bas. 1. 2. Cornarius volebat *καταλείπομεν*, sed v. Schaefer. ad Aristoph. Plut. ed. Hemsterh. Lips. p. 510. et 550. ad Poet. Gnom. ed. Brunck. Lips. p. 148. et Lobeck. ad Phrynich. p. 713 seq.

C. *Οὗτος ἀνὴρ οὐχ ὑπ.*] Etiam hic *οὗτος ἀνήρ* cum indignatione dicitur de eo, qui praesens est. v. ad p. 467. B. Ceterum de notione verbi *κολάζεσθαι* audias Aristot. Rhetor. I, 10, 17: *διαφέρει δὲ τιμωρία καὶ κόλασις· ἡ μὲν γὰρ κόλασις τοῦ πάσχοντος ἕνεκά ἐστιν, ἡ δὲ τιμωρία τοῦ ποιοῦντος, ἵνα ἀποπληρωθῇ.* Itaque *τιμωρία* refertur ad exigendam vindictam legibus debitam, *κόλασις* ad emendationem et cohibitionem peccantis, ut vere monuit Wyttenbach. ad Select. princip. histor. p. 372. Hinc expendes vim additi participii *κολαζόμενος*, quod nuper fuit qui deletum vellet, scilicet ut otiosum et supervacaneum.

Γοργίου χάριν] Respicitur ad p. 497. B. 501. C.

τί οὖν δὴ ποιήσομεν; μεταξὺ τὸν λόγον καταλύομεν;] Prorsus eodem modo Germanice dicas: *was nun also werden wir thun? Brechen wir das Gespräch in der Mitte ab?* Futurum in hac formula usurpatur, quando quid futurum sit quaeritur; coniunctivus contra dubitationis indicium facit, ita ut significet aliquem consilii inopem haerere, quid pro rerum conditione faciendum sit. Itaque recte Euripid. Ion. v. 738: *εἴπωμεν ἢ σιγῶμεν; ἢ τί δράσομεν;* ex quibus illud est deliberantis, hoc id, quod futurum est, ignorantis atque de eo dubitantis: *sollen wir reden oder schweigen? oder was werden wir thun?* Diversum usum habet praesens tempus, quo de eo quaeritur, quod iam nunc fit, ut h. l. v. ad Sympos. p. 176. A. Quum igitur in eo sit Callicles, ut disputationem abrumpat ac finiat, facile apparet, cur dicatur *καταλύομεν*, neque *καταλύσομεν*, quod Stephanus discrimine dictionis non perspecto invitis libris reposuit. Erravit igitur

περιίῃ. ἀπόκριναι οὖν καὶ τὰ λοιπά, ἵνα ἡμῖν ὁ λόγος κεφαλὴν λάβῃ.

Cap. LXI. *ΚΑΛ.* Ὡς βίαιος εἶ, ὦ Σώκρατες. ἐὰν δὲ ἐμοὶ πείθῃ, ἐάσεις χαίρειν τοῦτον τὸν λόγον, ἢ καὶ ἄλλῳ τῳ διαλέξει. ΣΩ. Τίς οὖν ἄλλος ἐθέλει; μὴ γάρ τοι ἀτελῆ γε τὸν λόγον καταλίπωμεν. *ΚΑΛ.* Αὐτὸς δὲ οὐκ ἂν δύναιο διελθεῖν τὸν λόγον, ἢ λέγων κατὰ σαυτὸν ἢ ἀποκρινόμενος σαυτῷ; ΣΩ. Ἵνα μοι τὸ τοῦ Ἐπιχάρμου γένηται, ἃ πρὸ τοῦ δύο ἄνδρες ἔλεγον, εἷς ὢν E

D. *θέμις εἶναι καταλ.*] Astius edidit *θέμιν.* Possis etiam *εἶναι* eliminare. Sed nihil mutandum.

τοῦτον τὸν λόγον] *τὸν λόγον τοῦτον* Steph. cum Par. E. Flor. f. s.

ἄλλος ἐθέλει] Sic Clark. Vat. Coisl. Ven. Σ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. BEFW. Bodl. Meerm. Vulgo *ἐθελήσει.* Dein pro vulg. *καταλείπωμεν* ex Coisl. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. V. Flor. b. Bodl. *καταλίπωμεν* dedi.

Ἵνα μοι τὸ τοῦ Ἐπιχάρμου—] V. *Ἵνα μὴ τ. τ. Ἐπ.* Recte *μοι* Clark. Vat. Coisl. Ven. ΞΣ. Vind. 2. Par. CEFIV. Flor. a. b. c. o. Bodl. Meerm.

Buttmannus et Heindorfius, qui ex coniectura illius edidit *καταλίπωμεν.* De formula *καταλύειν τὸν λόγον* v. annot. ad cap. XII.

Αὐτὸς γνώσει] Ipse videbis. Schol.: *ἀντὶ τοῦ, εἰ ἐθέλεις, ποίει· ἐμοὶ γὰρ οὐ μέλει.* Formulam copiosius illustravi ad Phileb. p. 12. A. — Deinde Astius pro *θέμις* scribendum putavit *θέμιν.* v. Schaeferus ad Apoll. Rhod. Vol. II. p. 407. Reisigius ad Soph. Oed. Col. v. 1185. T. I. p. 343. *φασὶ* parentheticum esse statuit atque connectit *μεταξὺ εἶναι.* Quae ratio merito displicuit Doederlino. Post ea, quae ab Elmsleio, God. Hermanno, Buttmanno disputata sunt, dubium vix esse potest, quin *θέμις* in hac formula tamquam nomen indeclinabile usurpatum fuerit. De qua re nolo repetere ea, quae disseruit Buttmannus Gramm. amplior. T. I. p. 232. et T. II. p. 405. — *μῦθος ἀκέφαλος* commemoratur etiam Legg. VI. p. 752. A., quem locum iam Findeisen. indicavit. Inde Apostolius in corpus Paroemiarum recepit Centur. II, 32. et addit: *ἐπὶ τῶν ἀτελῆ λεγόντων.* Pertinet huc locus Phaedr. p. 264. C: *δεῖν πάντα λόγον ὥσπερ ζῶον συνεστάναι σῶμά τι ἔχοντα αὐτὸν αὑτοῦ, ὥστε μήτε ἀκέφαλον εἶναι μήτε ἄπουν, ἀλλὰ μέσα τε ἔχειν καὶ ἄκρα κ. τ. λ.* De verbis *ἐπιθέντας κεφαλήν*, sc. *καταλείπειν αὐτόν*, conf. Phileb. p. 66. D: *τοῖς εἰρημένοις ὥσπερ κεφαλὴν ἀποδοῦναι* (l. *ἐπιθεῖναι*). Politic. p. 277. C: *καὶ πάντως τῷ μύθῳ τέλος οὐκ ἐπέθεμεν, ἀλλ' ἀτεχνῶς ὁ λόγος ἡμῖν ὥσπερ ζῶον τὴν ἔξωθεν μὲν περιγραφὴν ἔοικεν ἱκανῶς ἔχειν κ. τ. λ.* Denique notandus hic transitus a plurali numero ad singularem; nam ad *περιίῃ* intell. *ὁ μῦθος.* v. Matth. §. 293.

Cap. LXI. D. *Ἵνα μοι τὸ*

ἱκανὸς γένωμαι. ἀτὰρ κινδυνεύει ἀναγκαιότατον εἶναι. οὕτως εἰ μέντοι ποιήσομεν, οἶμαι ἔγωγε χρῆναι πάντας ἡμᾶς φιλονείκως ἔχειν πρὸς τὸ εἰδέναι τὸ ἀληθὲς τί ἐστι περὶ ὧν λέγομεν καὶ τί ψεῦδος· κοινὸν γὰρ ἀγαθὸν ἅπασι φανερὸν γενέσθαι αὐτό. δίειμι μὲν οὖν τῷ λόγῳ
506 ἐγὼ ὥς ἄν μοι δοκῇ ἔχειν· ἐὰν δέ τῳ ὑμῶν μὴ τὰ ὄντα δοκῶ ὁμολογεῖν ἐμαυτῷ, χρὴ ἀντιλαμβάνεσθαι καὶ ἐλέγχειν. οὐδὲ γάρ τοι ἔγωγε εἰδὼς λέγω ἃ λέγω, ἀλλὰ ζητῶ κοινῇ μεθ' ὑμῶν, ὥςτε, ἄν τι φαίνηται λέγων ὁ ἀμφιςβητῶν ἐμοί, ἐγὼ πρῶτος συγχωρήσομαι. λέγω μέντοι ταῦτα, εἰ δοκεῖ χρῆναι διαπερανθῆναι τὸν λόγον· εἰ

E. *ἀναγκαιότατον εἶναι. οὕτως εἰ μέντοι*] Persanavimus nunc tandem locum interpunctione post *εἶναι* facta, suffragante Wagnero. Editt. reliquae omnes plene post *οὕτως* interpungunt. Astius coni. *οὕτω ποιεῖν*. Pro *οὕτω* Meerm. Bodl. *τοῦτο*, unde Heindorfius coni. *εἶναι τοῦτο. εἰ μέντοι οὕτω ποιήσομεν.*

πάντας ἡμᾶς φιλονείκως] *πάντα* cum Clark. Vat. Coisl. Ven. Σ. plerique omnes.

P. 506. *φαίνηται λέγων ὁ ἀμφ.*] Vulgo *ὁ λέγων ἀμφισβ.*,

τοῦ Ἐπιχ. γέν.] Cum *εἰρωνείᾳ* quadam hoc ab Socrate dici putandum est: Scilicet ut mihi illud Epicharmi accidat—! Lysid. p. 211. B: *διὰ ταῦτά τοι καὶ βούλομαί σε αὐτῷ διαλέγεσθαι. Ἵνα, ἦν δ' ἐγώ, καταγέλαστος γένωμαι.* Apolog. Socrat. p. 22. A: *ὥςπερ πόνους τινὰς πονοῦντος, ἵνα μοι καὶ ἀνέλεγκτος ἡ μαντεία γένοιτο.* Corrigens autem deinde sententiam suam ita pergit loqui: Sed ita faciendum utique videtur. Quod vulgo legebatur *Ἵνα μὴ τὸ τοῦ Ἐπ.*, id merito repudiavit Buttmannus, ut quod etiam minus aptum videretur verbis seqq. *ἱκανὸς γένωμαι.* Respicitur autem ad versum Epicharmi ap. Athen. Deipnos. VII. c. 16., ubi leguntur haec: *ἐγὼ δὲ κατὰ τὸν σοφὸν Ἐπίχαρμον, μηδὲν ἀποκριναμένου τοῦ κυνός· „Τὰ πρὸ τοῦ δύ' ἄνδρες ἔλεγον, εἷς ἐγὼν ἀποχρέω"*, quem in proverbium abiisse docuit ibi Casaub.

E. *ἀναγκαιότ. εἶναι. οὕτως*] Interpunxi nunc ante *οὕτως*, quum vulgo post *οὕτως* punctum esset illatum. Ita omnis sublata est loci difficultas. Hoc enim dicit Socrates: Veruntamen videtur maxime esse necessarium. Ita vero si faciemus (ut ego solus disserendi partes sustineam), vos reliquos oportet attendere etc. Et video nunc etiam Sybrandum eam rationem commendavisse. Mox quod *τὸ ἀληθές* et *ψεῦδος* opponuntur, ne quis *ψευδές* scribendum opinetur, pauca de hoc genere dicta sunt ad Apolog. Socrat. p. 34. E. Phileb. p. 37. B. Nec vero quisquam cum Cobeto Novv. Lectt. p. 691 seqq. *φιλονίκως* requiret, viro docto assentiens, *φιλόνεικος, φιλονεικία* et *φιλονεικεῖν* esse vocabula nihili putanti, quae ubique in *φιλόνικος, φιλονικία, φιλονικᾶν* mutanda sint. Nam primum quidem utraque vi et potestate

δὲ μὴ βούλεσθε, ἐῶμεν δὴ χαίρειν καὶ ἀπίωμεν. ΓΟΡ.
Ἀλλ' ἐμοὶ μὲν οὐ δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, χρῆναί πω ἀπιέναι,
ἀλλὰ διεξελθεῖν σε τὸν λόγον· φαίνεταί δέ μοι καὶ τοῖς B
ἄλλοις δοκεῖν. βούλομαι γὰρ ἔγωγε καὶ αὐτὸς ἀκοῦσαί
σου αὐτοῦ διιόντος τὰ ἐπίλοιπα. ΣΩ. Ἀλλὰ μὲν δή, ὦ
Γοργία, καὶ αὐτὸς ἡδέως μὲν ἂν Καλλικλεῖ τούτῳ ἔτι
διελεγόμην, ἕως αὐτῷ τὴν τοῦ Ἀμφίονος ἀπέδωκα ῥῆσιν
ἀντὶ τῆς τοῦ Ζήθου· ἐπειδὴ δὲ σύ, ὦ Καλλίκλεις, οὐκ
ἐθέλεις συνδιαπεράναι τὸν λόγον, ἀλλ' οὖν ἐμοῦ γε
ἀκούων ἐπιλαμβάνου, ἐάν τί σοι δοκῶ μὴ καλῶς λέγειν.
καί με ἐὰν ἐξελέγξῃς, οὐκ ἀχθεσθήσομαί σοι, ὥςπερ σὺ C

quod correctum ex Clark. Vat. Coisl. Ven. Ξ Σ. ceterisque paene omnibus.

χρῆναί πω ἀπιέναι] πω om. Vind. 6., sed v. ann.

B. ἕως αὐτῷ τὴν τοῦ Ἀμφ.] ἕως ἂν αὐτῷ Par. CEF. Flor. a. c. d. m. o. s. Praeterea Ἀμφίωνος Clark. Vat. Par. I.

ἐὰν ἐξελέγξῃς] Sic Ven. Ξ Σ. Vind. 2. Par. I. Flor. b. Bodl. Meerm. Vett. editt. ἐξελέγχῃς, quod tuetur Herm. De forma ἀχθεσθήσομαι v. Pierson. ad Moer. p. 21.

sua differunt non mediocriter, quum φιλονεικεῖν et cognata vocabula de contentione, rixa, aemulatione dicantur, φιλονικεῖν autem et φιλόνικος de victoriae studio et cupiditate usurpari soleant, ut nec haec nec illa ubique locum suum tueantur; v. ad Alcib. I. p. 122. C. De Rep. VIII. p. 545. A. Deinde φιλόνεικος, adiectivum, etiamsi videatur fingi debuisse φιλονεικής, siquidem a neutrius generis nomine νεῖκος ductum sit, tamen ubi illud ab antiquiore forma femin. νείκη repetas, recte item φιλόνεικος se habet.

δίειμι μὲν οὖν τῷ λόγῳ —] Intell. ταῦτα: persequar igitur rem disputatione ego. De Republ. II. p. 361. E: οὐδὲν ἔτι — χαλεπὸν ἐπεξελθεῖν τῷ λόγῳ. Non est quod cum Heindorfio corrigamus τὸν λόγον. Ingeniose vero Coraes τὼ λόγω scripsit, ut sensus sit: διεξέρχομαι τοίνυν εἷς ἐγὼ τοὺς δύο λόγους, τόν τε ἐμὸν καὶ ὃν ὤφειλες σὺ λέγειν. Quamquam hanc sententiam puto aliter fuisse expressurum philosophum. Mox ἀντιλαμβάνεσθαι plane est Latin. reprehendere, ut Sophist. p. 251. B. De Republ. VI. p. 504. al.

P. 506. οὐ δοκεῖ — χρῆναί πω ἀπιέναι] Sic πὼ legitur a negandi particula longius remotum Menon. p. 72. D: οὐ μέντοι ὡς βούλομαί γέ πω κατέχω. Ibid. p. 83. E: οὐδ' ἄρα ἀπὸ τῆς τρίποδός πω γίγνεται. Lys. adv. Agorat. §. 31. ed. Bremi: ὥστ' οὐκ ἐδόκει αὐτοῖς ἅπαντα τἀληθῆ πω κατηγορηκέναι. Proxima sic intelligas: manifestum est autem etiam ceteris ita videri.

B. ἕως αὐτῷ τὴν τοῦ — ἀπέδωκα] Respicitur ad p. 485. E. seqq. Vere schol.: τὸν ὑπὲρ φιλοσοφίας λόγον βουληθῆναι ἂν φησιν ἀποδοῦναι Καλλικλεῖ, ὥσπερ ὁ Ἀμφίων τῷ Ζήθῳ τὸν ὑπὲρ μουσικῆς παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ. Callicles enim sumta

ἐμοί, ἀλλὰ μέγιστος εὐεργέτης παρ' ἐμοὶ ἀναγεγράψει. ΚΑΛ. Λέγε, ὦ 'γαθέ, αὐτὸς καὶ πέραινε.

Cap. LXII. ΣΩ. Ἄκουε δὴ ἐξ ἀρχῆς ἐμοῦ ἀναλαβόντος τὸν λόγον. Ἆρα τὸ ἡδὺ καὶ τὸ ἀγαθὸν τὸ αὐτό ἐστιν; Οὐ ταὐτόν, ὡς ἐγὼ καὶ Καλλικλῆς ὡμολογήσαμεν. Πότερον δὲ τὸ ἡδὺ ἕνεκα τοῦ ἀγαθοῦ πρακτέον, ἢ τὸ ἀγαθὸν ἕνεκα τοῦ ἡδέος; Τὸ ἡδὺ ἕνεκα τοῦ ἀγαθοῦ. Ἡδὺ δέ ἐστι τοῦτο, οὗ παραγενομένου ἡδό-
D μεθα; ἀγαθὸν δέ, οὗ παρόντος ἀγαθοί ἐσμεν; Πάνυ γε. Ἀλλὰ μὴν ἀγαθοί γέ ἐσμεν καὶ ἡμεῖς καὶ τἆλλα πάντα ὅσα ἀγαθά ἐστιν, ἀρετῆς τινος παραγενομένης; Ἔμοιγε δοκεῖ ἀναγκαῖον εἶναι, ὦ Καλλίκλεις. Ἀλλὰ μὲν δὴ ἥ γε ἀρετὴ ἑκάστου, καὶ σκεύους καὶ σώματος καὶ ψυχῆς αὖ καὶ ζώου παντός, οὐ τῷ εἰκῇ κάλλιστα παραγίγνεται, ἀλλὰ τάξει καὶ ὀρθότητι καὶ τέχνῃ, ἥτις ἑκάστῳ ἀποδέδοται αὐτῶν. ἆρα ἔστι ταῦτα; Ἐγὼ μὲν γάρ φημι.
E Τάξει ἄρα τεταγμένον καὶ κεκοσμημένον ἐστὶν ἡ ἀρετὴ ἑκάστου; Φαίην ἂν ἔγωγε. Κόσμος τις ἄρα ἐγγενόμενος ἐν ἑκάστῳ ὁ ἑκάστου οἰκεῖος ἀγαθὸν παρέχει ἕκαστον

C. *αὐτὸς καὶ πέραινε*] Steph. αὐτὸ invitis codicibus.

D. *οὐ τῷ εἰκῇ κάλλιστα*] Editt. omnes οὐχ οὕτως εἰκῇ. Sed οὐχ om. Clark. Vat. Coisl. Vind. 1. 6. Par. BCEFIV. Pro οὕτως autem οὐ τῶν exhibent Coisl. Par. BCEFIV. Flor. a. b. c. d. f. m. o. s. Iamblich. Protrept. c. 19. Vind. 6. οὔ τοι εἰκῇ. Hinc sponte prodit οὐ τῷ εἰκῇ, quod amplexi sunt etiam Turr. Herm.

Ἐγὼ μὲν γάρ φημι] V. γὰρ δή φημι. Sed δή om. Clark. Vat. Ven. Σ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. IV. Flor. b. x. Bodl. Meerm. Iambl.

Zethi persona Socratem a philosophiae studio dehortatus erat, quemadmodum ille Amphiona fratrem a musices tractatione. Itaque Socrates se nunc ait Amphionis partes agere voluisse atque vicissim Calliclem ad philosophiae studium cohortari. De ἕως praecedente indicativo cum ἂν copulato rursus cum indicativo aoristi coniuncto v. Matth. Gr. ampl. §. 522.

C. *μέγιστος εὐεργέτης — ἀναγεγράψει*] Nomen εὐεργέτου tam erat honorificum apud Graecos, ut illud non raro principes aliarum civitatum expeterent. v. De Rep. I. p. 344. E. Quando autem Athenienses aliquem eo honore mactabant, dicebatur illud ἀναγράφειν et ἀνακηρύττειν τινὰ εὐεργέτην τῆς πόλεως. Hinc dictio abiit in proverbium: de qua re v. Hemsterhus. ad Lucian. Dial. Mort. p. 367. ad Contemplat. §. 24. Wolf. ad Dem. Leptin. p. 283. Dorvill. ad Charit. p. 317. 624. et interpp. ad Thucyd. I, 129.

Cap. LXII. *ἐμοῦ ἀναλαβόντος τὸν λόγον*] Vid. ad Criton. cap. VI. Ceterum recte

τῶν ὄντων; Ἔμοιγε δοκεῖ. Καὶ ψυχὴ ἄρα κόσμον ἔχουσα τὸν ἑαυτῆς ἀμείνων τῆς ἀκοσμήτου; Ἀνάγκη. Ἀλλὰ μὴν ἥ γε κόσμον ἔχουσα κοσμία; Πῶς γὰρ οὐ μέλλει; Ἡ δέ γε κοσμία σώφρων; Πολλὴ ἀνάγκη. Ἡ 507
ἄρα σώφρων ψυχὴ ἀγαθή. Ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω παρὰ ταῦτα ἄλλα φάναι, ὦ φίλε Καλλίκλεις· σὺ δ' εἰ ἔχεις, δίδασκε. ΚΑΛ. Λέγ', ὦ 'γαθέ. ΣΩ. Λέγω δή, ὅτι, εἰ ἡ σώφρων ἀγαθή ἐστιν, ἡ τοὐναντίον τῇ σώφρονι πεπονθυῖα κακή ἐστιν. ἦν δὲ αὕτη ἡ ἄφρων τε καὶ ἀκόλαστος; Πάνυ γε. Καὶ μὴν ὅ γε σώφρων τὰ προσήκοντα πράττοι ἂν καὶ περὶ θεοὺς καὶ περὶ ἀνθρώπους; οὐ γὰρ ἂν σωφρονοῖ τὰ μὴ προσήκοντα πράττων; Ἀνάγκη ταῦτ' εἶναι οὕτω. Καὶ μὴν περὶ μὲν ἀνθρώπους τὰ προσήκοντα πράττων δίκαι' ἂν πράττοι. περὶ δὲ θεοὺς B
ὅσια· τὸν δὲ τὰ δίκαια καὶ ὅσια πράττοντα ἀνάγκη δίκαιον καὶ ὅσιον εἶναι; Ἔστι ταῦτα. Καὶ μὲν δὴ καὶ ἀνδρεῖόν γε ἀνάγκη; οὐ γὰρ δὴ σώφρονος ἀνδρός ἐστιν οὔτε διώκειν οὔτε φεύγειν ἃ μὴ προσήκει, ἀλλ' ἃ δεῖ καὶ πράγματα καὶ ἀνθρώπους καὶ ἡδονὰς καὶ λύπας

P. 507. *παρὰ ταῦτα ἄλλα*] *περὶ* ed. Bas. 2.

ἄφρων τε καὶ ἀκόλαστος] V. *καὶ ἡ ἀκ.*, quod solus fere Par. E. tenet. Dein Vind. 6. Flor. x. *σωφρονοίη*. Sed nec alteram formam Atticis infrequentem esse constat. v. infra p. 510. C. D. 520. E. De Rep. 557. D. conf. Valcken. ad Hippolyt. p. 220. et de Platone Schneider. ad Remp. T. I. p. 77.

B. *ἀλλ' ἃ δεῖ*] Libri *ἀλλὰ δεῖ*, quod emendavit Heindorf.

schol. *ἐντεῦθεν*, inquit, *ὁ Σωκράτης ἑαυτῷ ἀποκρίνεται.*

D. *οὐ τῷ εἰκῇ κ.*] non fortuito atque casu, cui opponitur deinde *τάξει καὶ ὀρθότητι καὶ τέχνῃ*. Phil. p. 28. D: *τὴν τοῦ ἀλόγου καὶ εἰκῇ δύναμιν*. Tim. p. 34. C: *μετέχοντες τοῦ προστυχόντος καὶ εἰκῇ*. In Sophist. p. 225. B. scribendum: *εἰκῇ δὲ καὶ ἀτέχνως περὶ αὐτὸ πράττεται.* Legitur enim vulgo perperam *ἀτεχνῶς*. Ceterum Coraes suffragante Hirschigio *κάλλιστα* eliminandum censet, quod tamen ex eo paratam habet defensionem, quod *ἀρετή* modo latissimo sensu dicta est, ut etiam rebus sit attributa.

P. 507. *παρὰ ταῦτα ἄλλα φάναι*] Phaedon. p. 107. A: *οὔκουν — ἔχω παρὰ ταῦτα ἄλλο τι λέγειν*, ubi v. annot.

B. *ἀλλ' ἃ δεῖ καὶ πρ.* —] „Inter alias temperantiae definitiones tribuitur haec Platoni: *ἕξις, καθ' ἣν ὁ ἔχων αἱρετικός ἐστι καὶ εὐλαβητικὸς ὧν χρή*, Aristotelesque in ipso fine libr. III. Eth. Nicom. haec scribit: *ἐπιθυμεῖ ὁ σώφρων ὧν δεῖ καὶ ὡς δεῖ καὶ ὅτε.*" ROUTH.

φεύγειν καὶ διώκειν, καὶ ὑπομένοντα καρτερεῖν ὅπου C δεῖ· ὥστε πολλὴ ἀνάγκη, ὦ Καλλίκλεις, τὸν σώφρονα, ὥσπερ διήλθομεν, δίκαιον ὄντα καὶ ἀνδρεῖον καὶ ὅσιον ἀγαθὸν ἄνδρα εἶναι τελέως, τὸν δὲ ἀγαθὸν εὖ τε καὶ καλῶς πράττειν ἃ ἂν πράττῃ, τὸν δ' εὖ πράττοντα μακάριόν τε καὶ εὐδαίμονα εἶναι, τὸν δὲ πονηρὸν καὶ κακῶς πράττοντα ἄθλιον. οὗτος δ' ἂν εἴη ὁ ἐναντίως ἔχων τῷ σώφρονι, ὁ ἀκόλαστος, ὃν σὺ ἐπῄνεις.

Cap. LXIII. Ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτα οὕτω τίθεμαι καί φημι ταῦτα ἀληθῆ εἶναι. εἰ δὲ ἔστιν ἀληθῆ, τὸν βου-D λόμενον, ὡς ἔοικεν, εὐδαίμονα εἶναι σωφροσύνην μὲν διωκτέον καὶ ἀσκητέον, ἀκολασίαν δὲ φευκτέον ὡς ἔχει ποδῶν ἕκαστος ἡμῶν, καὶ παρασκευαστέον μάλιστα μὲν

C. *πράττειν ἃ ἂν πράττῃ*] Soloece vulg. *πράττοι*. Coniunctivum tuentur codd. omnes praeter Par. E. Flor. s. Eundem etiam Iambl. habet.

ταῦτα οὕτω τίθεμαι] V. *οὕτω ταῦτα* adversantibus libris optimis et plurimis.

D. *ἢ ἰδιώτης ἢ πόλις*] Bas. 2. *πολίτης*. Inepte Findeisen. coni. *πολιτικός*.

C. *τὸν δ' εὖ πράττοντα — εὐδαίμονα εἶναι*] Quum formula *εὖ καὶ καλῶς πράττειν* duplicem habeat significationem, ut sit vel recte et bene agere vel prospera uti fortuna, ex hac ambiguitate ducitur argumentatio: quod quidem apud Platonem alibi quoque ita fieri demonstratum est ad Charmid. p. 172. A. Recte vero Schleiermacherus vidit Platonem ea in re non fraudem et fallaciam esse sequutum, sed id potius egisse, ut usum loquendi corrigeret et in rem suam converteret. Quippe persuaserat sibi philosophus eum demum beate vivere, qui bene et honeste ageret. Utrumque igitur ipsi idem est.

Cap. LXIII. *Ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτα — τίθεμαι — ταῦτα ἀληθῆ εἶναι*] Pronomen similiter repetitum Xenoph. Cyrop. VIII, 3, 48: *τούτων οὕτω ῥηθέντων ταῦτα συνέθεντο καὶ ταῦτα ἐποίουν*. Plat. Menon. p. 78. D: *ἀλλὰ κἂν τις ἀδίκως αὐτὰ πορίζηται, ὁμοίως σὺ αὐτὰ ἀρετὴν καλεῖς*.

τὸν βουλόμενον — ἀσκητέον] ei, qui beatus esse velit, temperantiam esse colendam et exercendam. Verbalia cum accusativo constructa. v. ad Criton. p. 49. A. — *ὡς ἔχει ποδῶν*, h. e. quam maxime potest. De constructione v. Matth. §. 337.

D. *καὶ παρασκευαστ.*] Verbalia in *τεον* terminata non tantum a verbis activis, sed etiam a verbis mediis derivari Heindorfius demonstravit ad Phaedon. p. 46. De quo usu quid statuendum sit, egregie exposuit Hermannus ad Sophocl. Oed. Tyr. v. 628. conf. etiam Buttmann. Gr. amplior. T. I. p. 460.

ἄλλος τις τῶν οἰκείων, ἢ

μηδὲν δεῖσθαι τοῦ κολάζεσθαι, ἐὰν δὲ δεηθῇ ἢ αὐτὸς ἢ ἄλλος τις τῶν οἰκείων, ἢ ἰδιώτης ἢ πόλις, ἐπιθετέον δίκην καὶ κολαστέον, εἰ μέλλει εὐδαίμων εἶναι. οὗτος ἔμοιγε δοκεῖ ὁ σκοπὸς εἶναι. πρὸς ὃν βλέποντα δεῖ ζῆν, καὶ πάντα εἰς τοῦτο τὰ αὑτοῦ συντείνοντα καὶ τὰ τῆς πόλεως, ὅπως δικαιοσύνη παρέσται καὶ σωφροσύνη τῷ μακαρίῳ μέλλοντι ἔσεσθαι, οὕτω πράττειν, οὐκ ἐπιθυμίας E ἐῶντα ἀκολάστους εἶναι καὶ ταύτας ἐπιχειροῦντα πληροῦν, ἀνήνυτον κακόν, λῃστοῦ βίον ζῶντα. οὔτε γὰρ ἂν ἄλλῳ ἀνθρώπῳ προσφιλὴς ἂν εἴη ὁ τοιοῦτος οὔτε θεῷ· κοινωνεῖν γὰρ ἀδύνατος· ὅτῳ δὲ μὴ ἔνι κοινωνία, φιλία οὐκ ἂν εἴη. φασὶ δ' οἱ σοφοί, ὦ Καλλίκλεις, καὶ οὐρανὸν καὶ γῆν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους τὴν κοινωνίαν

τὰ αὑτοῦ συντειν.] Ante *τὰ αὑτοῦ* Flor. b. et Par. V. addunt *καί,* quod recepit Bekkerus. Sed non putamus nunc eo vocabulo opus esse.

E. *οὕτω πράττειν*] *οὐ τῷ* Clark., quae scriptura prodit dubitationem de usu huius formulae, quem infra illustravimus. Idem liber dein cum Vat. *καὶ ταῦτα ἐπιχ.*

ἰδιώτης ἢ πόλις] Saepissime *ἰδιώτης* et *πόλις* sic inter se opponuntur. De Republ. VI. p. 501. A: *μήτε ἰδιώτου μήτε πόλεως — ἅψασθαι.* Ibid. VII. p. 536. A. Alcibiad. I. p. 134. E: *τί τὸ εἰκὸς συμβαίνειν ἰδιώτῃ ἢ καὶ πόλει;* Alcibiad. II. p. 150. A: *πολλὰ δ' εἰς ἀνθρώπους ἡμαρτηκότας καὶ ἰδιώτην καὶ πόλιν ἔχειν.* Legg. I. p. 645. B. 641. A. IX. p. 864. A. Cratyl. p. 385. A. Plura dabunt interpretes Demosthen. Apparat. Schaefer. T. IV. p. 4. Veram esse lectionem vulgatam etiam ex eo apparet, quod Socrates et in superioribus de patria iniuriosa loquebatur p. 480. B., et deinceps addit haec: *τὰ αὑτοῦ συντείνοντα καὶ τὰ τῆς πόλεως.* — *συντείνειν τι εἴς τι*, aliquid ad aliquid referre, frequens dictio, quam exemplis illustrarunt Heindorf. ad h. l. et Astius ad Legg. p. 398. Pronomen *τοῦτο* refer ad seqq. *ὅπως δ. παρέσται.* Deinde *οὕτω πράττειν* est id ipsum agere, sc. ut omnia huc referantur. Sic enim *οὕτω πράττειν* et *τοῦτο πράττειν* usurpari ad Menexen. p. 244. D. docuimus.

E. *ἀνήνυτον κακόν*] H. e. *ὅπερ ἐστὶν ἀνήνυτον κακόν.* Nam appositio ad totam sententiam referenda. v. Matth. §. 431. Est autem *ἀνήνυτον κακόν* proprie malum, quod non potest perfici et ad exitum perduci, h. e. nullo unquam tempore sanabile. Voce usus est philosophus etiam Phaedon. p. 84. A. Sophist. p. 264. B. De Republ. VII. p. 531. A. Legg. IV. p. 714. A. V. p. 735. B.

φασὶ δ' οἱ σοφοί, ὦ Καλλίκλ.] Schol.: *σοφοὺς ἐνταῦθα τοὺς Πυθαγορείους φησὶ καὶ διαφερόντως τὸν Ἐμπεδοκλέα φάσκοντα τὴν φιλίαν ἑνοῦν τὴν σφαῖραν (ἢ) ἑνοποιὸν εἶναι.*

508 συνέχειν καὶ φιλίαν καὶ κοσμιότητα καὶ σωφροσύνην καὶ δικαιότητα. καὶ τὸ ὅλον τοῦτο διὰ ταῦτα κόσμον καλοῦσιν, ὦ ἑταῖρε, οὐκ ἀκοσμίαν, οὐδὲ ἀκολασίαν. σὺ δέ μοι δοκεῖς οὐ προσέχειν τὸν νοῦν τούτοις, καὶ ταῦτα σοφὸς ὤν, ἀλλὰ λέληθέ σε, ὅτι ἡ ἰσότης ἡ γεωμετρικὴ καὶ ἐν θεοῖς καὶ ἐν ἀνθρώποις μέγα δύναται. σὺ δὲ πλεονεξίαν οἴει δεῖν ἀσκεῖν· γεωμετρίας γὰρ ἀμελεῖς. Εἶεν. ἢ ἐξελεγκτέος δὴ οὗτος ὁ λόγος ἡμῖν ἐστιν, ὡς οὐ
B δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης κτήσει εὐδαίμονες οἱ εὐδαίμονες, κακίας δὲ * ἄθλιοι * οἱ ἄθλιοι· ἢ εἰ οὗτος ἀληθής ἐστι, σκεπτέον, τί τὰ συμβαίνοντα. τὰ πρόσθεν ἐκεῖνα, ὦ Καλλίκλεις, συμβαίνει πάντα, ἐφ' οἷς σύ με ἤρου, εἰ

P. 508. B. *ἄθλιοι οἱ ἄθλιοι*] Prius *ἄθλιοι* additum de coniectura Heindorfii. Baiterus ordine inverso *οἱ ἄθλιοι ἄθλιοι* maluit, quia ita corruptelae caussa facilius intelligatur. Id etiam Herm. sequutus est. Sed membrorum concinnitas alteram rationem postulare videtur.

τί τὰ συμβαίνοντα] Sic Clark. Vat. Ven. Σ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. BCEFIVW. Florentini, Bodl. Aug. Meerm. et pr. Coisl. Legebatur *τινά*.

C. *ἄρα δεῖ εἶναι*] V. *δεῖν εἶναι*, contra auctoritatem Clark.

Eadem habet Olympiodorus, qui addit: *ἡ γὰρ φιλία πρὸς τῇ μιᾷ τῶν πάντων ἐστὶν ἀρχῇ, εἴ γε ἐκεῖ ἕνωσις πανταχοῦ καὶ οὐδαμοῦ διάκρισις. ὁ οὖν ἄδικος παντὶ ἐχθρός ἐστι καὶ οὐδενὶ κοινωνεῖ.* De Empedoclis hac sententia, satis illa celebrata, v. Sturzii doctissimum opus, quod inscriptum est Empedocles Agrigentinus, T. I. p. 214 — 256. Cur Empedocles potissimum respiciatur, supra ad p. 493. A. indicavi. Erat enim Gorgias ipse huius disciplinae addictus. — Voc. *δικαιότης* reperitur etiam Protagor. p. 331. B. Xenoph. Cyrop. VIII, 8, 7. — Rerum universitatem primus dicitur Pythagoras *τοῦ κόσμου* nomine appellasse, de qua re vide quae scripsimus ad Tim. p. 27. A.

P. 508. *ἡ ἰσότης ἡ γεωμετρικὴ* —] Schol.: *τοῦτ' ἔστιν ἡ δικαιοσύνη. ταύτην δὲ τὴν γεωμετρικὴν ἀναλογίαν Διὸς κρίσιν ἐν Νόμοις ἐκάλεσεν, ὡς δι' αὐτῆς τῶν πάντων κεκριμένων τε καὶ ὡρισμένων.* Comparandus est locus Legg. VI. p. 756. E. seqq. iam a Routhio indicatus. Discernitur ibi *ἰσότης* arithmetica, quae numero, pondere et mensura, denique externa aequalitate continetur, ab *ἰσότητι* geometrica, quae quod cuiusque virtuti convenit, id ei tribuit ideoque internam veramque aequalitatem tuetur. Itaque sententia verborum haec est: latuit te suum cuique esse tribuendum et ab omni lucri cupiditate abstinendum esse. Plura dabunt Valckenar. ad Eurip. Phoeniss. v. 541. Heindorf. ad h. l. Astius ad Legg. p. 289. Adde Camerarium Commen-

σπουδάζων λέγοιμι, λέγοντα, ὅτι κατηγορητέον εἴη καὶ
αὑτοῦ καὶ υἱέος καὶ ἑταίρου, ἐάν τι ἀδικῇ, καὶ τῇ ῥη-
τορικῇ ἐπὶ τοῦτο χρηστέον. καὶ ἃ Πῶλον αἰσχύνῃ ᾤου
συγχωρεῖν, ἀληθῆ ἄρα ἦν, τὸ εἶναι τὸ ἀδικεῖν τοῦ ἀδι-
κεῖσθαι ὅσωπερ αἴσχιον τοσούτῳ κάκιον· καὶ τὸν μέλ- C
λοντα ὀρθῶς ῥητορικὸν ἔσεσθαι δίκαιον ἄρα δεῖ εἶναι
καὶ ἐπιστήμονα τῶν δικαίων, ὃ αὖ Γοργίαν ἔφη Πῶλος
δι' αἰσχύνην ὁμολογῆσαι. Cap. LXIV. Τούτων δὲ
οὕτως ἐχόντων, σκεψώμεθα, τί πότ' ἐστιν ἃ σὺ ἐμοὶ
ὀνειδίζεις, ἆρα καλῶς λέγεται, ἢ οὔ, ὡς ἄρα ἐγὼ οὐχ
οἷός τ' εἰμὶ βοηθῆσαι οὔτε ἐμαυτῷ οὔτε τῶν φίλων
οὐδενὶ οὐδὲ τῶν οἰκείων, οὐδ' ἐκσῶσαι ἐκ τῶν μεγίστων

Vat. Coisl. Vind. 2. 6. Ven. ΞΣ. Par. BCEW. Meerm. Bodl. Flor. a. b. c. d. f. o. s. Ald. Bas. 1. 2. Etiam Quintil. II, 15. *δεῖ.* Heindorf. ex Par. *ἔδει* scripsit.

τί πότ' ἐστιν ἃ σὺ] V. *τίνα,* rursus praeter codicum fidem.

οὐδενὶ οὐδὲ τῶν οἰκείων] Libri omnes *οὐδὲ τῶν οἰκείων,* quod recte servarunt Astius et Bekkerus. Sed Findeisen. et Heindorf. correxerunt *οὔτε.* At enim vero non tres distinguuntur notiones, sed duae, ita ut *οὔτε ἐμαυτῷ* et *οὔτε τῶν φίλων οὐδενὶ* inter se opponantur. Iam ad alterum hoc additur *οὐδὲ τῶν οἰκείων,*

tar. in Ethic. Aristotel. Nicom. p. 212 seqq. ed. Francof.

Εἶεν. ἢ ἐξελεγκτέος —] Etiam hoc loco *εἶεν* transitionem facit ad aliam rem. v. ad Euthyphr. p. 13. D. ad Phaedon. p. 95. A. Verba sic intelligas: Iam aut refellenda haec disputatio est atque docendum non iustitiae ac temperantiae possessione homines felices exsistere. De hoc usu verbi *ἐξελέγχειν* v. ad p. 467. A.

B. *κακίας δὲ ἄθλιοι οἱ ἄθλιοι*] H. e. *οὐδὲ κακίας κτήσει ἄθλιοι οἱ ἄθλιοι.* Nam negandi particula etiam ad alteram enuntiati partem referenda est. v. ad p. 512. A.

τί τὰ συμβαίνοντα] Mox sect. C: *τί πότ' ἐστιν ἃ σὺ ἐμοὶ ὀνειδίζεις.* Phaed. p. 57. A. p. 58. C. Euthyphr. p. 15. A. Hipp. Mai. p. 285. D. ibique var. lectt. Sed non raram esse hanc constructionem hodie satis constat. Exempla collegit Heindorf. ad h. l. et Krueger. ad Xenoph. Anabas. I, 10, 14.

τὰ πρόσθεν ἐκεῖνα —] V. p. 480. B. seqq. Illustrant vero haec sententiae praegressae partem postremam: *τί τὰ συμβαίνοντα,* ideoque adiiciuntur *ἀσυνδέτως* pro his: *τὰ πρόσθεν γὰρ ἐκεῖνα κ. τ. λ.* — Mox cur dictum sit *ἀληθῆ ἄρα ἦν,* apparebit ex annot. ad Phaedon. p. 68. B. cap. XIII. In proximis satius duximus servare codicum nostrorum scripturam *δίκαιον ἄρα δεῖ,* quum Heindorfius *ἔδει* ediderit.

Cap. LXIV. C. *ἃ σὺ ἐμοὶ ὀνειδίζεις*] V. p. 486. A. B. C.

κινδύνων, εἰμὶ δὲ ἐπὶ τῷ βουλομένῳ ὥςπερ οἱ ἄτιμοι D τοῦ ἐθέλοντος, ἄν τε τύπτειν βούληται, τὸ νεανικὸν δὴ τοῦτο τοῦ σοῦ λόγου, ἐπὶ κόῤῥης, ἐάν τε χρήματα ἀφαιρεῖσθαι, ἐάν τε ἐκβάλλειν ἐκ τῆς πόλεως, ἐάν τε, τὸ ἔσχατον, ἀποκτεῖναι, καὶ οὕτω διακεῖσθαι πάντων δὴ αἴσχιστόν ἐστιν, ὡς ὁ σὸς λόγος. ὁ δὲ δὴ ἐμὸς ὅςτις, πολλάκις μὲν ἤδη εἴρηται, οὐδὲν δὲ κωλύει καὶ ἔτι λέγεσθαι· οὔ φημι, ὦ Καλλίκλεις, τὸ τύπτεσθαι ἐπὶ κόῤῥης E ἀδίκως αἴσχιστον εἶναι, οὐδέ γε τὸ τέμνεσθαι οὔτε τὸ

ita ut ad *τῶν φίλων* novum quiddam accedat. Latine dixeris: neque mihi ipsi neque cuiquam amicorum aut familiarium. Veram esse hanc rationem evincunt illa p. 509. B: *μὴ δύνασθαι βοηθεῖν μήτε ἑαυτῷ μήτε τοῖς αὑτοῦ φίλοις τε καὶ οἰκείοις*, ubi non est scriptum *μήτε τοῖς οἰκείοις*.

τοῦ ἐθέλοντος] seclusit Hirschig. ut suspectum.

D. *τὸ νεανικὸν δὴ τοῦτο*] Bas. 2. Flor. x. *τὸ ν. δὴ τοῦτο, τὸ τοῦ σοῦ λ.* probante Heindorfio.

E. *ἀδίκως αἴσχιστον εἶναι*] V. *αἴσχιστόν τ' εἶναι* invitis codd. optimis et plurimis. Mox pro vulg. *βαλλάντιον* Coisl. Ven.

εἰμὶ δὲ ἐπὶ τῷ βουλομένῳ —] esse me in cuiuslibet potestate, sicuti infamia notati cuiuslibet arbitrio obnoxii sint. Nam *εἶναι τοῦ ἐθέλοντος* dicitur ut *εἶναι* s. *γίγνεσθαι ἑαυτοῦ*, de quo v. Matth. §. 315. coll. §. 270. Eandem significationem habet dictio *εἶναι ἐπί τινι*, in alicuius potestate esse. Xenoph. Anabas. I, 4, 4: *βουλεύεται, ὅπως μήποτε ἔτι ἔσται ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ*, ubi v. Krueger. Intelligitur autem severissimum *ἀτιμίας* genus, quod reum ipsum eiusque posteros omnibus civium iuribus in perpetuum privabat; v. Legg. IX. p. 855. C. De tribus *ἀτιμίας* generibus docte exposuit Meier. de bonis damnat. p. 101 seqq. 137 seqq. et Lit. Attic. p. 563.

D. *τὸ νεανικὸν δὴ τοῦτο τ. σ. λ.*] quod erat scilicet iuvenile dictum tuum. Sed *νεανικόν* h. l. petulantiae significationem adiunctam habet, ut infra p. 509. A. Erat autem Callicles adhuc iuvenis, ut patet ex p. 515. A. De constructione v. p. 514. E: *τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο*. Sophist. p. 241. D. et *τὸ σὸν δὴ τοῦτο* ibid. p. 233. B. Lucian. Asin. p. 586. ed. Reitz: *ἔκρινα, τοῦτο δὴ τὸ τοῦ λόγου, παλινδρομῆσαι μᾶλλον*. Imagg. p. 467: *ὑπεφαίνοντο γοῦν, αὐτὸ δὴ τὸ τοῦ Ὁμήρου, ἐλέφαντι τῷ πριστῷ ὅμοιοι*. Sic enim ibi scribendum. Nigrin. §. 31: *καὶ τοῦτο δὴ* (sic enim pro *δὲ* leg.) *τὸ ἐν ταῖς τραγῳδίαις τε καὶ κωμῳδίαις λεγόμενον*. Mox *τὸ ἔσχατον* intelligas sic: id quod extremum malorum est. Perperam enim Findeisen. interpretatur tandem. Neque Ficinus recte intellexit. Ceterum totum locum interrogative inchoatum exire in orationem directam facile patet.

E. *οὐδέ γε τὸ τέμνεσθαι*] In his *τέμνεσθαι*, ut Lat. secari, scindi, est in frusta dissecari. v. Casaubon. ad Sueton. Aug. c. 13. p. 250. De *βαλαντιοτόμοις*, quos Plautus

σῶμα τὸ ἐμὸν οὔτε τὸ βαλάντιον, ἀλλὰ τὸ τύπτειν καὶ
ἐμὲ καὶ τὰ ἐμὰ ἀδίκως καὶ τέμνειν καὶ αἴσχιον καὶ κάκιον,
καὶ κλέπτειν γε ἅμα καὶ ἀνδραποδίζεσθαι καὶ τοιχω-
ρυχεῖν καὶ συλλήβδην ὁτιοῦν ἀδικεῖν καὶ ἐμὲ καὶ τὰ
ἐμὰ τῷ ἀδικοῦντι καὶ κάκιον καὶ αἴσχιον εἶναι ἢ ἐμοὶ
τῷ ἀδικουμένῳ. ταῦτα ἡμῖν ἄνω ἐκεῖ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν
λόγοις οὕτω φανέντα, ὡς ἐγὼ λέγω, κατέχεται καὶ δέδε-
ται, καὶ εἰ ἀγροικότερόν τι εἰπεῖν ἐστι, σιδηροῖς καὶ 509
ἀδαμαντίνοις λόγοις, ὡς γοῦν ἂν δόξειεν οὑτωσί, οὓς

ΞΣ. Vind. 1. 2. 7. Par. BCEFI. Flor. d. o. x. Bodl. Meerm. Bas. 1. 2. *βαλάντιον*. v. ad Remp. I. p. 348. D. IX. p. 575. B. Sympos. p. 190. E.

καὶ κάκιον καὶ αἴσχιον εἶναι] Alio ordine *καὶ αἴσχιον καὶ κάκιον εἶναι* Ven. ΞΣ. Vind. 2. 7. Par. IV. Flor. b. d. Aug. Meerm. Bodl.

ἄνω ἐκεῖ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν] Hirschig. *ἄνω ἐκεῖ* deleri vult. Clark. Vat. *πρόσθε*. Coisl. Ven. ΞΣ. Vind. 2. 6. Par. IVW. Flor. b. x. Bodl. *πρόσθεν*. Vett. editt. *ἔμπροσθεν*. Scripturae haec varietas admodum frequens est, de qua iam in superioribus exposuimus.

Trinum. IV, 2, 20. sectores zonarios vocat, v. Casaubon. ad Athen. p. 121. Xenoph. Sympos. IV, 36: *δι' ἔνδειαν μὲν γὰρ δήπου οἱ μὲν κλέπτουσιν, οἱ δὲ τοιχωρυχοῦσιν, οἱ δὲ ἀνδραποδίζονται*. Memor. I, 2, 62., ubi eadem crimina recensentur.

ἄνω ἐκεῖ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λ.] Nimia haec in re vili dictionis ubertas. Ficinus: haec superius a nobis concessa. Inde non male Findeisen. extudit: *ἀνωτέρω ἐν τοῖς ἔμπρ. λ.* Simili ubertate supra p. 467. B: *ἄρτι — τούτου πρόσθεν*. Respicitur autem ad ea, quae cap. 31. et 43. a Polo et Callicle sunt concessa.

P. 509. *καὶ εἰ ἀγροικότερόν τι*] Attigi formulam ad p. 462. E. Inverso ordine p. 486. C: *εἴ τι καὶ ἀγροικότερον εἰρῆσθαι*, unde quis colligat perinde esse, utrum *εἰ καί* an *καὶ εἰ* dicatur, quam sententiam amplexi sunt Heindorfius ad h. l. Matthiae. Gr. amplior. T. II. p. 1252 seq. alii. Verum tamen tenenda sunt quae acutissime disputavit Hermann. ad Viger. p. 832. Etenim *καὶ εἰ ἀγροικότερόν τι εἰπεῖν ἐστι* significat: vel tum, si dictu sit paullo inurbanius, quo indicatur rem esse incertam aut non veram. Itaque hoc loco Socrates hoc suum de disputatione adhuc instituta iudicium non esse arrogans aut inurbanum significat. Dicit enim hoc: haec, quae antea disputata sunt (etiamsi dictu sit immodestius, quod tamen non puto), vincta sunt rationibus ferreis et adamantinis. Secus est p. 486. C., ubi Callicles iudicii sui acerbitatem ipse confitetur. Itaque *εἴ τι καὶ ἀγροικότερον εἰρῆσθαι* ibi valet: etsi dictu paullo inurbanius est, sicuti est.

σιδηροῖς καὶ ἀδαμαντίνοις λόγοις] Elegans metaphora. *Ἀδαμάντινον καὶ σιδηροῦν* dicitur quidquid est firmissimum et indissolubile. v. Perizon. ad Ael. Varr. Hist. VI, 12. et interpp.

σὺ εἰ μὴ λύσεις ἢ σοῦ τις νεανικώτερος, οὐχ οἷόν τε ἄλλως λέγοντα ἢ ὡς ἐγὼ νῦν λέγω καλῶς λέγειν· ἐπεὶ ἔμοιγε ὁ αὐτὸς λόγος ἐστὶν ἀεί, ὅτι ἐγὼ ταῦτα οὐκ οἶδα ὅπως ἔχει, ὅτι μέντοι ὧν ἐγὼ ἐντετύχηκα, ὥςπερ νῦν, οὐδεὶς οἷός τ' ἐστὶν ἄλλως λέγων μὴ οὐ καταγέλαστος
B εἶναι. ἐγὼ μὲν οὖν αὖ τίθημι ταῦτα οὕτως ἔχειν. εἰ δὲ οὕτως ἔχει, καὶ μέγιστον τῶν κακῶν ἐστιν ἡ ἀδικία τῷ ἀδικοῦντι, καὶ ἔτι τούτου μεῖζον μεγίστου ὄντος, εἰ οἷόν τε, τὸ ἀδικοῦντα μὴ διδόναι δίκην, τίνα ἂν βοήθειαν μὴ δυνάμενος ἄνθρωπος βοηθεῖν ἑαυτῷ καταγέλαστος ἂν τῇ ἀληθείᾳ εἴη; ἆρ' οὐ ταύτην, ἥτις ἀποτρέψει τὴν μεγίστην ἡμῶν βλάβην; ἀλλὰ πολλὴ ἀνάγκη ταύτην εἶναι τὴν αἰσχίστην βοήθειαν, μὴ δύνασθαι βοηθεῖν μήτε ἑαυτῷ μήτε τοῖς αὐτοῦ φίλοις τε καὶ οἰκείοις, δευ-
C τέραν δὲ τὴν τοῦ δευτέρου κακοῦ καὶ τρίτην τὴν τοῦ τρίτου, καὶ τἆλλα οὕτως· ὡς ἑκάστου κακοῦ μέγεθος πέφυκεν, οὕτω καὶ κάλλος τοῦ δυνατὸν εἶναι ἐφ' ἕκαστα

P. 509. B. *τὸ ἀδικοῦντα μὴ διδόναι δ.*] *τὸν ἀδ.* Clark. Vat. Coisl. Ven. *ΞΣ*. Vind. 2. 6. 7. Par. BCFIVW. Bodl. Aug. Meerm. et ed. Bas. 2.

βοηθεῖν μήτε ἑαυτῷ] *αὐτῷ* Clark. ut Turr. Herm. alii.

C. *καὶ τἆλλα οὕτως· ὡς*] Vulgo commate distinguebatur.

ad Horat. Carm. III, 24, 5. — *ὡς γοῦν ἂν δόξειεν οὑτωσί,* quemadmodum certe videatur sic primo adspectu.

ὅτι μέντοι ὧν ἐγὼ ἐντ. —] ex iis tamen, quos offenderim, sicuti nunc, neminem posse non ridiculum esse, si aliter statuat. Frustra Coraes *ὥςπερ νῦν ὑμῖν* scribendum coniecit.

B. *ταύτην εἶναι τὴν αἰσχίστην βοήθειαν, μὴ δύνασθαι* —] Mirum hoc loquendi genus videatur, quo *τὸ μὴ δύνασθαι βοηθεῖν* dicitur *αἰσχίστη βοήθεια,* quum deberet turpissima vocari inopia. Sed nihil loco movendum. In animo habuit hanc sententiam: *ἀνάγκη τοῦτο αἴσχιστον εἶναι, μὴ δύνασθαι ταύτην τὴν βοήθειαν βοηθεῖν ἑαυτῷ κ. τ. λ.* Similis huic attractio est Lachet. p. 201. B: *τὸν Ὅμηρον δοκεῖ μοι χρῆναι προβάλλεσθαι, ὃς ἔφη οὐκ ἀγαθὴν εἶναι αἰδῶ κεχρημένῳ ἀνδρὶ παρεῖναι,* h. e. *οὐκ ἀγαθὸν εἶναι αἰδῶ — παρεῖναι.*

C. *ὡς ἑκάστου κακοῦ — τοῦ μή*] Adduntur haec per *ἐπεξήγησιν* verbis *καὶ τἆλλα οὕτως.* Quibus si cogitatione adieceris verbum *ἔχει* frequenter sic omissum, noles profecto *αἰσχύνην* cum Heindorfio reponere. Etenim ita *ἐστί* intelligendum esse liquet.

Cap. LXV. D. *οὐκ ἀδικήσεται*] iniuriae non erit obnoxius. Sic *ἀδικήσεσθαι*

βοηθεῖν καὶ αἰσχύνη τοῦ μή. ἄρα ἄλλως ἢ οὕτως ἔχει, ὦ Καλλίκλεις; ΚΑΛ. Οὐκ ἄλλως.

Cap. LXV. ΣΩ. Δυοῖν οὖν ὄντοιν, τοῦ ἀδικεῖν τε καὶ ἀδικεῖσθαι, μεῖζον μέν φαμεν κακὸν τὸ ἀδικεῖν, ἔλαττον δὲ τὸ ἀδικεῖσθαι. τί οὖν ἂν παρασκευασάμενος ἄνθρωπος βοηθήσειεν αὑτῷ, ὥστε ἀμφοτέρας τὰς ὠφελείας ταύτας ἔχειν, τήν τε ἀπὸ τοῦ μὴ ἀδικεῖν καὶ τὴν D ἀπὸ τοῦ μὴ ἀδικεῖσθαι; πότερα δύναμιν, ἢ βούλησιν; ὧδε δὲ λέγω· πότερον ἐὰν μὴ βούληται ἀδικεῖσθαι, οὐκ ἀδικήσεται, ἢ ἐὰν δύναμιν παρασκευάσηται τοῦ μὴ ἀδικεῖσθαι, οὐκ ἀδικήσεται; ΚΑΛ. Δῆλον δὴ τοῦτό γε, ὅτι ἐὰν δύναμιν. ΣΩ. Τί δὲ δὴ τοῦ ἀδικεῖν; πότερον ἐὰν μὴ βούληται ἀδικεῖν, ἱκανὸν τοῦτ' ἔστιν — οὐ γὰρ ἀδικήσει —, ἢ καὶ ἐπὶ τοῦτο δεῖ δύναμίν τινα καὶ τέχνην E παρασκευάσασθαι, ὡς, ἐὰν μὴ μάθῃ αὐτὰ καὶ ἀσκήσῃ, ἀδικήσει; Τί οὐκ αὐτό γέ μοι τοῦτο ἀπεκρίνω, ὦ Καλλίκλεις, πότερόν σοι δοκοῦμεν ὀρθῶς ἀναγκασθῆναι

τοῦ ἀδικεῖν τε καὶ ἀδικεῖσθαι] Vulgo γε pro τε scribebatur invitis codd. plerisque omnibus. Sed Par. E. habet γε. Mox ordo verborum vulgo fuit hic: κακόν φαμεν τὸ ἀδικεῖν, praeter fidem codd. fere omnium.

E. μοι τοῦτο ἀπεκρίνω] V. ἀπεκρίνου. Aoristum debemus Vind. 6.

multis locis usurpatur, quos partim indicant Schaefer. ad Dem. App. III. p. 295. 337. 491. Krueger. ad Thucyd. V. 56, 2. Discrimen passivae et mediae formae utique apertum. vid. Matthiae. §. 494. II. Rost. §. 114. 1. Buttmann. §. 123. 3. — τοῦ μὴ ἀδικεῖσθαι. P. 457. E: τοῦ καταφανὲς γενέσθαι, ubi v. annot. Ceterum notabis repetitionem verborum οὐκ ἀδικήσεται, quae tamen in hac sententiarum oppositione non caret vi sua. v. ad Lysid. p. 209. C. Criton. p. 54. A. infra p. 516. E. p. 522. E.

Τί δὲ δὴ τοῦ ἀδικεῖν;] De hoc genitivo v. Phaedon. p. 78. D. De Rep. VII. p. 515. B. IX. p. 582. C. Demosth. De Coron. p. 262. ed. Reisk. et Heindorf. ad h. l.

E. ὡς, ἐὰν μὴ μάθῃ —, ἀδικήσει] quippe, nisi illam didicerit et exercuerit, iniuste faciet. Pronomen αὐτά refertur ad δύναμιν καὶ τέχνην. v. ad Phaed. p. 88. A. coll. Matth. §. 439.

Τί οὐκ αὐτό γέ μοι τοῦτο —] Age, hoc ipsum mihi responde, o Callicle. Etiam hic αὐτὸ τοῦτο indicat rem, in cuius investigatione totius disputationis veluti cardo versatur, ut commode explicari queat: hoc maxime, hoc potissimum, de quo usu monui ad p. 488. D. et 482. D. Heindorfium non probo haec sic interpretantem: hoc unum mihi responde.

ὁμολογεῖν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις ἐγώ τε καὶ Πῶλος, ἢ οὔ, ἡνίκα ὡμολογήσαμεν μηδένα βουλόμενον ἀδικεῖν, ἀλλ' ἄκοντας τοὺς ἀδικοῦντας πάντας ἀδικεῖν; ΚΑΛ.
510 Ἔστω σοι τοῦτο, ὦ Σώκρατες, οὕτως, ἵνα διαπεράνῃς τὸν λόγον. ΣΩ. Καὶ ἐπὶ τοῦτο ἄρα, ὡς ἔοικε, παρασκευαστέον ἐστὶ δύναμίν τινα καὶ τέχνην, ὅπως μὴ ἀδικήσωμεν. ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Τίς οὖν ποτ' ἐστὶ τέχνη τῆς παρασκευῆς τοῦ μηδὲν ἀδικεῖσθαι ἢ ὡς ὀλίγιστα; σκέψαι, εἰ σοὶ δοκεῖ ἥπερ ἐμοί. ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ ἥδε· ἢ αὐτὸν ἄρχειν δεῖν ἐν τῇ πόλει ἢ καὶ τυραννεῖν, ἢ τῆς ὑπαρχούσης πολιτείας ἑταῖρον εἶναι. ΚΑΛ.

ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις] Deerant haec vulgo, nunc ex Clark. Vat. Coisl. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. BCIVW. Flor. a. b. c. d. m. o. x. Bodl. et edit. Bas. 2. restituta.

P. 510. *ἵνα διαπεράνῃς τὸν λ.*] *ἵνα καὶ διαπ.* Vind. 6., quod dedit Bekker. Bastius tamen ex eodem libro nihil enotavit.

ὅπως μὴ ἀδικήσωμεν] Non videmus caussam idoneam, cur Heindorfius, Bekkerus, alii coniunctivum aoristi soloecum indicaverint, quem libri omnes etiam ipso Bekkero teste unanimi consensione tuentur. conf. p. 480. A. B. ibique annot. Nam aoristus omnino designat actionem in se spectatam, nulla habita ratione conditionis et status per temporum rationes nascentis, idque sic, ut nunc de una aliqua certi cuiusquam temporis actione, eaque semel perpetrata, nunc de actione eadem quidem, sed per diversa temporis

De aoristi vi et significatione in huiusmodi interrogationibus iam supra monui ad p. 503. B. et ad Phileb. p. 54. B. Imperfectum *ἀπεκρίνου*, quod codices omnes praeter unum Vindob. tuentur, per usum loquendi stare non potest. Ceterum iis, quae sequuntur, declaratur accuratius, quid Socrates sibi velit a Callicle responderi. Respicitur autem ad p. 468. C. seqq. cap. XXIV.

P. 510. *ὅπως μὴ ἀδικήσωμεν*] Stephanus corrigebat *ἀδικηθῶμεν*. Cui coniecturae favere videntur ea, quae proxime sequuntur. At vero referenda haec sententia est ad antecedentia. Postquam enim Socrates docuit neminem nisi invitum iniuriam facere, exinde consequi ait facultate quadam et arte opus esse, qua efficiatur, ut ab iniuria inferenda prohibeamur. Quum vero utrumque, et *τὸ μὴ ἀδικεῖσθαι* et *τὸ μὴ ἀδικεῖν*, facultatem quandam atque artem requirere docuerit, deinceps primo disserit de arcenda aliorum iniuria ac deinde p. 510. E. revertitur ad disputationem de illa facultate, qua caveamus, ne ipsi aliis iniuriam inferamus. Verum iam Routhius vidit. Ceterum conf. p. 480. A.

εἰ σοὶ δοκεῖ ἥπερ ἐμοί] Protagor. p. 340. B: *εἰ σοὶ συνδοκεῖ ὅπερ ἐμοί.* Phaedon. p. 64. C: *ἐὰν ἄρα καὶ σοὶ συνδοκῇ ἅπερ ἐμοί.* Attuli haec, quia vulgo *ἧπερ* et paullo post *ἧδε* pro *ἥδε* legebatur. Referendum autem *ἥδε* ad proxima, quae omnem artem demonstrant. Quare miror

Ὁρᾷς, ὦ Σώκρατες, ὡς ἐγὼ ἕτοιμός εἰμι ἐπαινεῖν, ἄν B τι καλῶς λέγῃς; τοῦτό μοι δοκεῖς πάνυ καλῶς εἰρηκέναι.

Cap. LXVI. Σκόπει δὴ καὶ τόδε ἐάν σοι δοκῶ εὖ λέγειν. φίλος μοι δοκεῖ ἕκαστος ἑκάστῳ εἶναι ὡς οἷόν τε μάλιστα, ὅνπερ οἱ παλαιοί τε καὶ σοφοὶ λέγουσιν, ὁ ὅμοιος τῷ ὁμοίῳ. οὐ καὶ σοί; ΚΑΛ. Ἔμοιγε. ΣΩ. Οὐκοῦν ὅπου τύραννός ἐστιν ἄρχων ἄγριος καὶ ἀπαίδευτος, εἴ τις τούτου ἐν τῇ πόλει πολὺ βελτίων εἴη, φοβοῖτο δήπου ἂν αὐτὸν ὁ τύραννος καὶ τούτῳ ἐξ ἅπαντος τοῦ νοῦ οὐκ ἄν ποτε δύναιτο φίλος γενέσθαι; C ΚΑΛ. Ἔστι ταῦτα. ΣΩ. Οὐδέ γε εἴ τις πολὺ φαυλό-

spatia idemtidem repetita dicatur. Quod ipsum hoc loco ita fieri putamus. Nam *ὅπως μὴ ἀδικήσομεν* significaret: ut ne quando iniuste faciamus vel omnino iniusti simus, futuro tempore, quandocunque erit. Atqui id ab ipsa sententia alienum esse patet, quae potius hoc requirit: ut ne idemtidem iniuste faciamus, quod fit singulis iisque pro rerum conditione et opportunitate usque repetitis iniustis actionibus.

ἧπερ ἐμοί] V. *ἧπερ* et dein *ἧδε*. Recte Par. VW. Flor. a. b. c. f. *ἧπερ* et Vind. 2. 6. Ven. Σ. Par. IV. *ἧδε*. Deinceps vulgo *δεῖ*. Sed infinitivum, sequente *εἶναι* iam per se satis munitum, tuentur Vat. Coisl. Ven. ΞΣ. Vind. 2. 6. Par. CEFIVW. Flor. a. b. c. d. f. m. o. s. Aug. Bodl. Tum *καὶ* ante *τυραννεῖν*, vulgo omissum, cum Clark. Vat. Coisl. optimi quique firmarunt.

ἑταῖρον εἶναι] Codd. plerique *ἕτερον*, crebra confusione.

Buttmannum, qui ut *τῇδε* pro *ἧδε* legendum esse evinceret, *ἧδε* propterea ferri non posse iudicavit, quod male praemitteretur duabus his *τέχναις* per duplex *ἡ* distinctis.

Cap. LXVI. B. *δοκεῖ ἕκαστος — τῷ ὁμοίῳ*] Ordo verborum hic est: *ὁ ὅμοιος τῷ ὁμοίῳ, ὅνπερ οἱ παλαιοί τε καὶ σοφοὶ λέγουσι, δοκεῖ μοι ὡς οἷόν τε μάλιστα φίλος εἶναι ἕκαστος ἑκάστῳ:* Ille, qui similis simili est, quemque veteres sapientes commemorant saepius, videtur mihi etc. Monui, ne cui in mentem veniret *ὅπερ* scribere, quod fuit qui reponendum esse contenderet. Appellatur haec sententia etiam in Sympos. p. 195. B. *λόγος παλαιός*. Lysid. p. 214. B: *οὐκοῦν καὶ τοῖς τῶν σοφωτάτων συγγράμμασιν ἐντετύχηκας, ταὐτὰ ταῦτα λέγουσιν, ὅτι τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ ἀνάγκη ἀεὶ φίλον εἶναι; εἰσὶ δέ που οὗτοι οἱ περὶ φύσεώς τε καὶ τοῦ ὅλου διαλεγόμενοι καὶ γράφοντες.* v. etiam Protagor. p. 337. D. Legg. VI. p. 773. B. Phaedr. p. 240. C.

καὶ τούτῳ ἐξ ἅπ. τ. ν. —] Repentina subiecti mutatio. Nam ad *δύναιτο* intelligendum esse *ὁ βελτίων*, ad *τούτῳ* autem *τῷ τυράννῳ*, ex verbis seqq. *Οὐδέ γε εἴ τις — οὐδ' ἂν οὗτος* apparet et iam a Routhio observatum est. Sed quanta libertate Graeci hoc in genere usi sint, discas ex iis, quae collegerunt Heindorf. ad h. l. ad Euthyd. p. 275. B. Theaetet. p. 148. B. Phaedon. p. 72. C. Protagor.

τερος εἴη, οὐδ᾽ ἂν οὗτος· καταφρονοῖ γὰρ ἂν αὐτοῦ ὁ τύραννος καὶ οὐκ ἄν ποτε ὡς πρὸς φίλον σπουδάσειε. ΚΑΛ. Καὶ ταῦτ᾽ ἀληθῆ. ΣΩ. Λείπεται δὴ ἐκεῖνος μόνος ἄξιος λόγου φίλος τῷ τοιούτῳ, ὃς ἄν, ὁμοήθης ὤν, ταὐτὰ ψέγων καὶ ἐπαινῶν ἐθέλῃ ἄρχεσθαι καὶ ὑποκεῖ-
D σθαι τῷ ἄρχοντι. οὗτος μέγα ἐν ταύτῃ τῇ πόλει δυνήσεται, τοῦτον οὐδεὶς χαίρων ἀδικήσει. οὐχ οὕτως ἔχει; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Εἰ ἄρα τις ἐννοήσειεν ἐν ταύτῃ τῇ πόλει τῶν νέων, Τίνα ἂν τρόπον ἐγὼ μέγα δυναίμην καὶ μηδείς με ἀδικοίη, αὕτη, ὡς ἔοικεν, αὐτῷ ὁδός ἐστιν, εὐθὺς ἐκ νέου ἐθίζειν αὐτὸν τοῖς αὐτοῖς χαίρειν καὶ ἄχθεσθαι τῷ δεσπότῃ, καὶ παρασκευάζειν, ὅπως ὅ τι μάλιστα ὅμοιος ἔσται ἐκείνῳ. οὐχ οὕτως; ΚΑΛ. Ναί.
E ΣΩ. Οὐκοῦν τούτῳ τὸ μὲν μὴ ἀδικεῖσθαι καὶ μέγα δύνασθαι, ὡς ὁ ὑμέτερος λόγος, ἐν τῇ πόλει διαπεπράξεται; ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Ἆρ᾽ οὖν καὶ τὸ μὴ ἀδικεῖν;

D. *ἐν ταύτῃ τῇ πόλει τῶν νέων*] *αὐτῇ* Clark. Vat. Coisl. Vind. 1. 6. Par. CEFIVW. Fortasse leg. *ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ πόλει.*
μηδείς με ἀδικοίη, αὕτη —] Sic Bas. 2. Libri *ἀδικοῖ ἡ αὐτή* praeter Flor. x., qui habet *ἀδικοῖ, αὐτὴ κ. τ. λ.* Dein ante *ὁδός* aliquis articulum *ἡ* inseruit; sed v. ad Apol. p. 24. B.
E. *καὶ ἀδικοῦντα μὴ διδ. δ.*] *ἀδικοῦντι* Ven. Σ. Par. CV.

p. 320. A. Bornemann. ad Xenoph. Anabas. p. 126 seq. Matth. §. 298. Neque Latini hac licentia abstinuerunt, de quibus v. Gronov. et Drakenborch. ad Liv. I, 50. extr.

C. *ἐν ταύτῃ τῇ πόλει*] quae antea §. B. memorata est. v. ad p. 468. E. Mox *οὐδεὶς χαίρων ἀδικήσει* est: nemo impune laedet. Ita *χαίρων* semper post negationem aut in negante interrogatione usurpatur. conf. Aristophan. Ach. 563. Vespp. 186. Plut. 64. Thesmoph. 726. Soph. Oed. T. 363. Antig. 758. Eurip. Orest. 1609. al. v. Toup. ad Longin. c. 16. §. 3. Coraem scribi iubentem *καὶ τοῦτον οὐδεὶς χ. ἀδ.* noli audire. Habet enim haec anaphora cum asyndeto coniuncta nescio quid gravitatis.

D. *αὕτη, ὡς ἔοικεν, αὐτῷ ὁδός ἐστιν*] so ist dieses, *wie es scheint, für ihn der Weg.* Itaque pronomen subiecti notionem continet, *ὁδός* autem praedicatum est: in quo structurae genere articulus ante nomen substantivum de more omittitur; in nostram editionem hoc loco per errorem nescio quem irrepsit; nam libri omnes eum recte omittunt. Menon. p. 71. E: *ὅτι αὕτη ἐστὶν ἀνδρὸς ἀρετή, dass dieses des Mannes Tugend ist.* Ibid. p. 75. B: *ἔστω γὰρ δὴ ἡμῖν τοῦτο χρῆμα.* Sympos. p. 179. C: *εὐαριθμήτοις δή τισιν ἔδοσαν τοῦτο γέρας οἱ θεοί.* Apol. Socr. p. 24. B: *αὕτη ἔστω ἱκανὴ ἀπολογία.* Infra p. 527. D. cf. Rost. §. 98. annot. 8. et annot. ad Phaedon. p. 97. A. — Mox dativus *τῷ δεσπότῃ* pendet a *τοῖς αὐτοῖς.*

ἢ πολλοῦ δεῖ, εἴπερ ὅμοιος ἔσται τῷ ἄρχοντι ὄντι ἀδίκῳ,
καὶ παρὰ τούτῳ μέγα δυνήσεται; ἀλλ' οἶμαι ἔγωγε, πᾶν
τοὐναντίον οὑτωσὶ ἡ παρασκευὴ ἔσται αὐτῷ ἐπὶ τὸ οἵῳ
τε εἶναι ὡς πλεῖστα ἀδικεῖν καὶ ἀδικοῦντα μὴ διδόναι
δίκην. ἢ γάρ; *ΚΑΛ.* Φαίνεται. *ΣΩ.* Οὐκοῦν τὸ μέγι-
στον αὐτῷ κακὸν ὑπάρξει μοχθηρῷ ὄντι τὴν ψυχὴν καὶ 511
λελωβημένῳ διὰ τὴν μίμησιν τοῦ δεσπότου καὶ δύναμιν;
ΚΑΛ. Οὐκ οἶδ' ὅπῃ στρέφεις ἑκάστοτε τοὺς λόγους ἄνω
καὶ κάτω, ὦ Σώκρατες. ἢ οὐκ οἶσθα, ὅτι οὗτος ὁ μι-
μούμενος τὸν μὴ μιμούμενον ἐκεῖνον ἀποκτενεῖ, ἐὰν
βούληται, καὶ ἀφαιρήσεται τὰ ὄντα; *ΣΩ.* Οἶδα, ὦ 'γαθὲ
Καλλίκλεις, εἰ μὴ κωφός γ' εἰμί, καὶ σοῦ ἀκούων καὶ
Πώλου ἄρτι πολλάκις καὶ τῶν ἄλλων ὀλίγου πάντων B
τῶν ἐν τῇ πόλει. ἀλλὰ καὶ σὺ ἐμοῦ ἄκουε, ὅτι ἀποκτενεῖ
μέν, ἂν βούληται, ἀλλὰ πονηρὸς ὢν καλὸν κἀγαθὸν ὄντα.
ΚΑΛ. Οὐκοῦν τοῦτο δὴ καὶ τὸ ἀγανακτητόν; *ΣΩ.* Οὐ

Florentini septem et Ven. Ξ. pr. cum Bas. 2. Quam lectionem ex correctione male sedula natam esse docebit grammatica observatio infra posita.

P. 511. *αὐτῷ κακὸν ὑπ.*] V. *κακὸν αὐτῷ,* quod Par. E. habet.

Οὐκ οἶδ' ὅπῃ στρ.] Sic Vind. 6. Flor. x. Aug. Meerm. cum Bas. 2. Ceteri libri *ὅποι,* quod ex itacismo natum.

E. *ὡς ὁ ὑμέτερος λόγος*] „Illud esse *τὸ μέγα δύνασθαι,* quod sophistae praedicabant, negaverat Socrates, videlicet *τὸ ποιεῖν ἐν τῇ πόλει ἃ δοκεῖ.* v. p. 466. B. seqq. Ficinus vertit: ut praesens sermo significat. Fort. legebat *ἡμέτερος,* quod tamen minus probandum." ROUTH.

Ἆρ' οὖν καὶ τὸ μὴ ἀδικεῖν;] Int. *αὐτῷ διαπεπράξεται.*

καὶ ἀδικοῦντα μὴ διδ. δ.] Dativum sequitur accusativus. v. ad p. 492. B.

P. 511. *διὰ τὴν μίμησιν — δύναμιν*] eo, quod dominum suum imitatur eiusque potentia nititur. Nihil hic suspectum, nihil tenebricosum. Fuit tamen qui verba *καὶ δύναμιν* ut suspecta secluderet.

Οὐκ οἶδ' ὅπῃ στρέφεις —] Dictionem, quantum satis est, illustravit exemplis Heindorf. ad h. l. Plura dabit Index Reiskianus ad Demosthen. s. v. *στρέφειν.* Pro v. *ὅποι* ut reciperem *ὅπῃ,* tum istud *ἄνω καὶ κάτω* suadebat, tum exempla dictionis alibi obvia cohortabantur. Hoc autem dicit: Nescio, qui fiat, ut sermones sursum deorsum vertas. — *οὗτος ὁ μιμούμενος,* ille, qui civitatis dominum imitatur, ei morigeratur, eoque magnam nactus est potentiam. Quod Astius coniecit *ὁ μεμιμημένος,* id vel propterea repudiandum est, quod ita parum commode adderetur *τὸν μὴ μιμούμενον.*

B. *Οὐκοῦν τοῦτο δὴ καὶ τὸ ἀγ.;*] Nonne hoc etiam

νοῦν γε ἔχοντι, ὡς ὁ λόγος σημαίνει. ἢ οἴει δεῖν τοῦτο παρασκευάζεσθαι ἄνθρωπον, ὡς πλεῖστον χρόνον ζῆν, καὶ μελετᾶν τὰς τέχνας ταύτας, αἳ ἡμᾶς ἀεὶ ἐκ τῶν
C κινδύνων σώζουσιν, ὥσπερ καὶ ἣν σὺ κελεύεις ἐμὲ μελετᾶν τὴν ῥητορικήν, τὴν ἐν τοῖς δικαστηρίοις διασώζουσαν; ΚΑΛ. Ναὶ μὰ Δί' ὀρθῶς γέ σοι συμβουλεύων.

Cap. LXVII. ΣΩ. Τί δέ, ὦ βέλτιστε; ἦ καὶ ἡ τοῦ νεῖν ἐπιστήμη σεμνή τίς σοι δοκεῖ εἶναι; ΚΑΛ. Μὰ Δί' οὐκ ἔμοιγε. ΣΩ. Καὶ μὴν σώζει γε καὶ αὕτη ἐκ θανάτου τοὺς ἀνθρώπους, ὅταν εἰς τοιοῦτον ἐμπέσωσιν. οὗ δεῖ ταύτης τῆς ἐπιστήμης. εἰ δ' αὕτη σοι
D δοκεῖ σμικρὰ εἶναι, ἐγώ σοι μείζονα ταύτης ἐρῶ, τὴν κυβερνητικήν, ἣ οὐ μόνον τὰς ψυχὰς σώζει, ἀλλὰ καὶ

B. ὡς ὁ λόγος σημαίνει] ὁ σὸς λόγος Par. BCIV. Flor. a. b. c. d. m. o. cum Bas. 2. Hoc legit etiam Ficinus, qui vertit: ut et tuus sermo significat. Atqui argumentatur Socrates ex iis, quae communi disputatione repperisse videbantur.

C. σοι συμβουλεύων] Vett. editt. συμβουλεύω invitis codd., quorum bona pars βουλεύων scriptum exhibet.

ὅταν εἰς τοιοῦτον] εἴς τι τοιοῦτον Flor x.; non opus.

D. ἀλλὰ ταυτὰ διαπραξαμένη] V. διαπραττομένη. Sed indignum est? sc. quod improbus virum honestum potest vita privare. Schleiermacherus: *„Ist nun nicht dieses eben das Empörendste?* Respondet haec Callicles cum irrisione quadam atque malitia: Nonne vero, inquit, hoc ipsum scilicet etiam graviter est ferendum?

C. ὀρθῶς γέ σοι συμβουλεύων] Vulgo συμβουλεύω. Unice verum est participium. v. Sympos. p. 174. E. Lysid. p. 204. A. Menon. p. 73. E. Lachet. p. 192. B. Charmid. p. 162. A. Sed otium fecerunt Wyttenbach. Epistol. crit. p. 486. ed. Lips. Heindorf. ad Charmid. p. 64. Astius ad Phaedr. p. 253. Ceterum prorsus improbamus quod Coraes coniecit κελεύων. Etenim apparet e superioribus apud animum repetendum esse κελεύω σε μελετᾶν τὴν ῥητορικήν.

Cap. LXVII. ὅταν εἰς τοιοῦτον ἐμπ.] si quando in eiusmodi periculum inciderint, ubi ea scientia opus est. Ne quis malit εἰς τοιοῦτόν τι, conf. ann. ad Symp. p. 175. B.

D. καὶ αὕτη μὲν προσεσταλμ. —] Προσεσταλμένος dicitur qui compositus est in frugalitatem et ad temperantiam moderationemque redactus: quae sunt verba Budaei Comment. Ling. Gr. p. 78. Isocrat. Panath. p. 666: συνεσταλμένην ἔχων τὴν διάνοιαν, h. e. animum modestum ac temperantem. Itaque ars gubernatoria h. l. dicitur moderata et modesta, quia se non iactat, quasi grande quiddam profiteatur ac praestet: id quod facit scilicet rhetorica,

τὰ σώματα καὶ τὰ χρήματα ἐκ τῶν ἐσχάτων κινδύνων, ὥσπερ ἡ ῥητορική. καὶ αὕτη μὲν προσεσταλμένη ἐστὶ καὶ κοσμία, καὶ οὐ σεμνύνεται ἐσχηματισμένη ὡς ὑπερήφανόν τι διαπραττομένη, ἀλλὰ ταὐτὰ διαπραξαμένη τῇ δικανικῇ, ἐὰν μὲν ἐξ Αἰγίνης δεῦρο σώσῃ, οἶμαι, δύ' ὀβολοὺς ἐπράξατο, ἐὰν δὲ ἐξ Αἰγύπτου ἢ ἐκ τοῦ Πόντου, ἐὰν πάμπολυ ταύτης τῆς μεγάλης εὐεργεσίας, σώσασ' ἃ νῦν δὴ ἔλεγον, καὶ αὐτὸν καὶ παῖδας καὶ χρήματα καὶ γυναῖκας, ἀποβιβάσασ' εἰς τὸν λιμένα δύο δραχμὰς ἐπράξατο, καὶ αὐτὸς ὁ ἔχων τὴν τέχνην καὶ ταῦτα διαπραξάμενος ἐκβὰς παρὰ τὴν θάλατταν καὶ τὴν ναῦν περιπατεῖ ἐν μετρίῳ σχήματι. λογίζεσθαι γάρ, οἶμαι, ἐπίσταται, ὅτι ἄδηλόν ἐστιν οὕστινάς τε ὠφέληκε E

quum *διαπρ.* hoc pertineat ad sequentia, opus est aoristo, quem servarunt Ven. Ξ. pr., Ven. Σ. Vind. 2. Flor. x. Meerm. Praesens ortum videtur ex iteratione praegressi *διαπραττομένη.* Defenderunt tamen Buttmannus et Astius praesens tempus sic, ut *διαπραττομένη* dicant designare consuetudinem: cui tempori recte subiungi aoristum, quo tamquam rei exempla insigniantur.

ἐὰν μὲν ἐξ Αἰγίνης —] Coraes p. 346. corrigebat: *ἐὰν μὲν ἐξ Αἰγίνης δεῦρο σώσῃ, οἶμαι, δύ' ὀβολοὺς ἐπράξατο· ἐὰν δὲ ἐξ*

quae eo nomine se magnifice praedicat. — *οὐ σεμνύνεται ἐσχημ.*, *sie brüstet sich nicht, indem sie sich geberdet, als vollbrächte sie etwas Ueberschwengliches.* Recte Timaeus Gloss. p. 245: *σχηματιζόμενος· προσποιούμενος ἢ συνταττόμενος,* ubi Ruhnkenius hunc locum commemorans *ἐσχηματισμένη* minus recte interpretatur magnifice ornata.

δύ' ὀβολοὺς ἐπράξατο] pro mercede exigere solet. v. Rost. §. 116. 8. annot. 4. Matthiae. §. 506.

ἐὰν δὲ ἐξ Αἰγύπτου —] „Meminisse videtur harum regionum, quia olim inter has et Graeciam insigne commercium fuit." ROUTH. — *ταύτης τῆς μ. εὐεργεσίας.* Est hic genitivus mercis quem vocant grammatici. Vulgo *ἀντί* intelligunt. Menon. p. 91. D: *καὶ τούτων φανερῶς χρήματα ἀξιοῦσι πράττεσθαι.* cf. Matth. §. 364. Repetendum autem *πράττηται.* — Proxima Ficinus hoc ordine legit: *καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ χρήματα.* Codices tuentur lectionem vulgatam, quam tamen vereor ut Heindorfius bene defenderit comparato loco Menexen. p. 248. A. Notandum igitur hoc exemplum negligentiae, non corrigendum. De *αὐτόν*, h. e. dominum sive patrem familias, v. ad Criton. p. 50. E. Frustra in numero singulari haesit Voegelinus; pluralis enim poni non potuit. — Ceterum de pretio hoc v. Boeckh. Oecon. Attic. T. I. p. 169 seq.

E. *ἐν μετρίῳ σχήματι*] i. e. *ἐν κοσμίῳ.* Ceterum *σχῆμα* non est vestitus, sed habitus.

τῶν συμπλεόντων οὐκ ἐάσας καταποντωθῆναι καὶ οὕστινας ἔβλαψεν, εἰδώς, ὅτι οὐδὲν αὐτοὺς βελτίους ἐξεβί-
512 βασεν ἢ οἷοι ἐνέβησαν οὔτε τὰ σώματα οὔτε τὰς ψυχάς. λογίζεται οὖν, ὅτι οὐκ, εἰ μέν τις μεγάλοις καὶ ἀνιάτοις νοσήμασι κατὰ τὸ σῶμα συνεχόμενος μὴ ἀπεπνίγη, οὗτος μὲν ἄθλιός ἐστιν, ὅτι οὐκ ἀπέθανε, καὶ οὐδὲν ὑπ' αὐτοῦ ὠφέληται· εἰ δέ τις ἄρα ἐν τῷ τοῦ σώματος τιμιωτέρῳ, τῇ ψυχῇ, πολλὰ νοσήματα ἔχει καὶ ἀνίατα, τούτῳ δὲ βιωτέον ἐστὶ καὶ τοῦτον ὀνήσειεν, ἄν τε ἐκ θαλάττης ἄν τε ἐκ δικαστηρίου ἄν τε ἄλλοθεν ὁποθεν-

Αἰγύπτου ἢ ἐκ Πόντου τύχῃ σώσασα, ἃ νῦν δὴ ἔλεγον, καὶ αὐτὸν καὶ παῖδας καὶ χρήματα καὶ γυναῖκας, ἀποβιβάσασα εἰς τὸν λιμένα, ἐὰν πάμπολυ, ταύτης τῆς μεγάλης εὐεργεσίας δύο δραχμὰς ἐπράξατο. Iusto audacius, nec opus est mutatione ulla. Verba *ἐὰν πάμπ. — εὐεργεσίας* non expressit Ficinus. In uno Par. punctis notata et parenthesi inclusa sunt.

E. *ἢ οἷοι ἐνέβησαν*] *οἳ* Clark. Vat. Vind. 6. Par. CEFW.

P. 512. *λογίζεται οὖν, ὅτι οὐκ, εἰ μὲν —*] Primarium periodi membrum sic potuerit enuntiari: *λογίζεται οὖν, ὅτι οὐ βιωτέον τούτῳ ἐστίν, εἴ τις ἐν τῇ ψυχῇ πολλὰ νοσήματα ἔχει καὶ ἀνίατα:* reputat igitur secum vitam non esse vitalem, si quis multis et insanabilibus animi morbis laboret. Sed quo magis augeatur huius sententiae vis clariusque exsplendescat, aliam sententiam, quae minorem habet gravitatem, huic ita praemittit, ut insertis particulis *μέν* et *δέ* alteram ad alteram referri oportere significet. Quam quidem membrorum coniunctionem optime illustravit Matth. §. 622. 4. cf. Buttmann. Gr. p. 434. ed. decim. Prorsus eadem structurae ratio est p. 516. E: *οὔκουν οἵ γε ἀγαθοὶ ἡνίοχοι κτλ.* Particulae *μὲν — μέν* et *δὲ — δέ* eodem modo positae sunt, quo Apolog. Socrat. p. 28. E: *ἐγὼ οὖν δεινὰ ἂν εἴην εἰργασμένος, εἰ, ὅτε μέν με οἱ ἄρχοντες ἔταττον —, τότε μὲν οὗ ἐκεῖνοι ἔταττον ἔμενον ὥσπερ καὶ ἄλλος τις· τοῦ δὲ θεοῦ τάττοντος — ἐνταῦθα δὲ — λείποιμι τὴν τάξιν*, ubi v. annot. Universam loci sententiam Latine interpretamur sic: Itaque secum reputat, quum is, qui magnis et insanabilibus corporis morbis afflictus in mari non perierit, miser sit ideo, quia non perierit, nec eum oportere vivere, qui in eo, quod corpore praestantius est, in animo, multos et insanabiles habeat morbos. Vides igitur *οὐκ* pertinere ad primariam tantum totius enuntiati partem neque referri posse etiam ad interiecta haec: *εἰ μέν τις μεγάλ. κ. τ. λ.*, in qua sententia fuit Heindorfius. Prorsus alius generis est illud p. 508. B. Proxima *καὶ τοῦτον ὀνήσειεν* pendent et ipsa e superioribus illis: *λογίζεται οὖν, ὅτι*, ita ut negandi particula nunc item animo repetenda sit; nam sententia haec est: reputat igitur — eum, qui animi morbo

οὖν σώσῃ, ἀλλ' οἶδεν, ὅτι οὐκ ἄμεινόν ἐστι ζῆν τῷ μοχθηρῷ ἀνθρώπῳ· κακῶς γὰρ ἀνάγκη ἐστὶ ζῆν. B
Cap. LXVIII. Διὰ ταῦτα οὐ νόμος ἐστὶ σεμνύνεσθαι τὸν κυβερνήτην, καίπερ σώζοντα ἡμᾶς. οὐδέ γε, ὦ θαυμάσιε, τὸν μηχανοποιόν, ὃς οὔτε στρατηγοῦ, μὴ ὅτι κυβερνήτου, οὔτε ἄλλου οὐδενὸς ἐλάττω ἐνίοτε δύναται σώζειν· πόλεις γάρ ἔστιν ὅτε ὅλας σώζει. μή σοι δοκεῖ κατὰ τὸν δικανικὸν εἶναι; καίτοι εἰ βούλοιτο λέγειν, ὦ Καλλίκλεις, ἅπερ ὑμεῖς, σεμνύνων τὸ πρᾶγμα, καταχώσειεν ἂν ὑμᾶς τοῖς λόγοις, λέγων καὶ παρακαλῶν ἐπὶ C

Flor. a. c. f. m. s. male. Neque enim hic *ὅς* pro *οἷος* poni potuit. v. ad Phaedr. p. 244. D. et infra p. 516. C. Censuit tamen Winckelmann. ad Euthydem. p. 46. *οὐ* verum esse, scilicet *ὅς* simpliciter pro *οἷος* poni ratus et insistens unice codicum vestigiis.

P. 512. *ὁποθενοῦν σώσῃ*] Sic Clark. Vat. Coisl. Vind. 1. 6. Par. CEIVW. Flor. a. b. c. d. f. s. x. Legebatur olim *σώζῃ*.

laboret, non oportere vivere neque a se ullo modo iuvari, sive illum e mari conservet sive a iudicii periculo, sive ab alia quacunque calamitate liberet. Quod autem transitur ab indicativo ad optativum, ea res Heindorfium certe non debebat adeo conturbare, ut corrigendum putaret *ὀνήσειεν ἄν* vel *ὀνήσει, ἄν τε κ. τ. λ.* Vid. Tim. p. 18. C. D. Menex. p. 240. D. Charmid. p. 156. E. Xenoph. Anab. II, 1, 3. Sed conf. Matth. §. 529. extr.

Cap. LXVIII. B. *οὐ νόμος ἐστὶ σεμν.*] non est mos superbire. Proxima illa: *ὃς οὔτε στρατηγοῦ κ. τ. λ.*, interpretamur sic: qui nec duce, nedum gubernatore, nec quoquam alio minus interdum servare potest. Nam *μὴ ὅτι,* ne dicam, nedum, minuit ac deprimit vim *τοῦ κυβερνήτου,* cuius ars non tanti aestimatur, quanti ars imperatoris. cf. Matth. §. 624. 4. Intelligitur autem *μηχανοποιός* eximie faber machinarum bellicarum, ut Xenoph. Hellen. II, 4, 15. al.

μή σοι δοκεῖ κατὰ τὸν δικανικὸν εἶναι] Num tibi videtur cum oratore iudiciali esse comparandus neque pluris faciendus? Exspectabas *μὴ οὖν.* Sed apte contulit Heindorfius Apol. Socrat. p. 28. D., ubi prorsus idem est asyndeton. De praepositione *κατά* similitudinem indicante v. ad Sympos. p. 211. D. Matthiae. Gr. ampl. §. 581. p. 1153 seq.

C. *καταχώσειεν ἂν ὑμᾶς* —] Dictionem *καταχῶσαι λόγοις, ὕμνοις, ἐπαίνοις* attigerunt Heusde Spec. p. 42. et Bast. Epist. crit. p. 230. ed. Lips. Deinde animadvertes breviloquentiam. Plene enim dicendum fuit: *λέγων δεῖν γίγνεσθαι μηχανοποιοὺς καὶ παρακαλῶν ἐπὶ τοῦτο (τὸ δεῖν γ. μ.)*: vos obrueret sermonibus, dicens oportere vos fieri machinatores atque ad id vos cohortans,

τὸ δεῖν γίγνεσθαι μηχανοποιούς, ὡς οὐδὲν τἆλλά ἐστιν· ἱκανὸς γὰρ αὐτῷ ὁ λόγος. ἀλλὰ σὺ οὐδὲν ἧττον αὐτοῦ καταφρονεῖς καὶ τῆς τέχνης τῆς ἐκείνου, καὶ ὡς ἐν ὀνείδει ἀποκαλέσαις ἂν μηχανοποιόν, καὶ τῷ υἱεῖ αὐτοῦ οὔτ' ἂν δοῦναι θυγατέρα ἐθέλοις, οὔτ' ἂν αὐτὸς τῷ σαυτοῦ λαβεῖν τὴν ἐκείνου. καίτοι ἐξ ὧν τὰ σαυτοῦ ἐπαινεῖς, τίνι δικαίῳ λόγῳ τοῦ μηχανοποιοῦ καταφρονεῖς
D καὶ τῶν ἄλλων ὧν νῦν δὴ ἔλεγον; οἶδ' ὅτι φαίης ἂν βελτίων εἶναι καὶ ἐκ βελτιόνων. τὸ δὲ βέλτιον εἰ μὴ

C. *αὐτοῦ καταφρονεῖς*] Vitiose Steph. *καταφρονοῖς*.
οὔτ' ἂν αὐτὸς τῷ σαυτοῦ λαβεῖν] Verba *τῷ σαυτοῦ*, vulgo male omissa, restituit Bekkerus ex Par. V., nos dedimus etiam e Flor. b. Iis omissis sententia pervertitur mirifice.
D. *μὴ γὰρ τοῦτο μέν, τὸ ζῆν· ὁπόσον δὲ χρ.*] Vulgo *μη*

quia cetera nihil sint, h. e. ne flocci quidem aestimanda. Egregie hominem ita inducit declamitantem, ut ab inchoata structura obliqua transeat ad rectam orationem: *ὡς οὐδὲν τἆλλά ἐστιν:* in quo frustra haerebat Heindorfius, qui pro *ἐστί* requirebat *ὄντα* vel *εἶναι*. — *ἱκανὸς γὰρ αὐτῷ ὁ λ.*, nam larga ei dicendi copia.

ἀποκαλέσαις ἂν μηχανοποιόν] per contemtum appellitares eum machinatorem. Nam *ἀποκαλεῖν* invidiae, indignationis et contemtionis notionem adiunctam habere solet. Unde lucem accipit locus Theaet. p. 168. D., quem interpretes sinistre acceperunt. Xenophont. Hellenic. II, 3, 18: *ἀποκαλεῖ κόθορνόν με*. Memorabil. I, 2, 6: *τοὺς δὲ λαμβάνοντας τῆς ὁμιλίας μισθὸν ἀνδραποδιστὰς ἑαυτῶν ἀπεκάλει*. Ibid. I, 6, 13: *πόρνον αὐτὸν ἀποκαλοῦσιν*. Ibid. II, 2, 1: *οἶσθά τινας ἀνθρώπους ἀχαρίστους καλουμένους; — καταμεμάθηκας οὖν τοὺς τί ποιοῦντας τὸ ὄνομα τοῦτο ἀποκαλοῦσιν;* Plura etiam apud Demosthenem et Lucianum reperias. Itaque h. l. perspicuitatis caussa *ὡς ἐν ὀνείδει* additum est.

ἐξ ὧν τὰ σαυτοῦ ἐπαινεῖς —] H. e. *ἐκ τούτων* (secundum ea) *ἃ τὰ σ. ἐπαιν.* conf. Matthiae. Gr. §. 421. et qui simillimum locum tractat Buttmann. ad Demosth. Mid. p. 8.

D. *βελτίων — καὶ ἐκ βελτιόνων*] Sic Graeci frequenter. vid. Markland. ad Lysid. p. 367. ed. Reisk. Bergler. ad Aristoph. Equitt. p. 186. Heindorf. ad Phaedr. p. 246. B.

ὄντα ὁποῖός τις ἔτυχε] quum quis sit qualiscunque sit, *mag man sonst sein, wie man will.* Nam ad *ὁποῖός τις ἔτυχε* intellig. *ὤν*. *ὄντα* referendum ad subiectum indefinitum *τινά*, quod infinitivo *σώζειν* cogitatione addendum est, vel potius illo iam continetur: quam structuram iam supra attigi. Ceterum aoristus pro praesenti positus ut Theaet. p. 179. C: *ἀνάλωτοι γάρ, εἰ ἔτυχον, εἰσί.* — *καὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν*. Artium nomen post artificum commemorationem illatum.

μὴ ἄλλο τι — τοῦ σώζειν] ne quid — aliud sit quam

ἔστιν ὃ ἐγὼ λέγω, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτ' ἔστιν ἀρετή, τὸ σώζειν αὑτὸν καὶ τὰ ἑαυτοῦ ὄντα ὁποῖός τις ἔτυχε, καταγέλαστός σοι ὁ ψόγος γίγνεται καὶ μηχανοποιοῦ καὶ ἰατροῦ καὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν, ὅσαι τοῦ σώζειν ἕνεκα πεποίηνται. ἀλλ', ὦ μακάριε, ὅρα, μὴ ἄλλο τι τὸ γενναῖον καὶ τὸ ἀγαθὸν ᾖ τοῦ σώζειν τε καὶ σώζεσθαι. μὴ γὰρ τοῦτο μέν, τὸ ζῆν· ὁπόσον δὲ χρόνον, τόν γε ὡς E ἀληθῶς ἄνδρα ἐατέον ἐστὶ καὶ οὐ φιλοψυχητέον, ἀλλὰ ἐπιτρέψαντα περὶ τούτων τῷ θεῷ καὶ πιστεύσαντα ταῖς

γὰρ τοῦτο μέν, τὸ ζῆν ὁποσονδὴ χρ. Sed recte ὁπόσον δὲ χρ. Clark. Vat., quod nunc primum restituimus. Inde ortum est ὁπόσον δεῖ Par. CIW. Flor. a. d. f. x. et pr. m. BEF. Pro ἐατέον Stephanus invitis libris omnibus scripsit εὐκτέον. Buttmannus olim pro μὴ γὰρ scribendum putabat καὶ γάρ. Winckelmannus Act. Soc. Graec.

servare atque servari. cf. Rost. §. 108. annot. 19.

μὴ γὰρ τοῦτο μέν, — ἐατέον ἐστί] Totum locum refert Marc. Antonin. Comm. ad se ipsum Libr. VII. Sect. XVI. Sententia verborum satis aperta est: Nam, inquit, istud quidem, quam diu vivas, ei, qui vere vir sit, non curandum est, neque vitae amori indulgendum, sed committere hoc debet deo atque fidem habens mulierculis dictitantibus neminem ullum posse fatum effugere, deinde id spectare, quomodo etc. Sed haeretur in vulgata lectione verborum supra indicata. Stephanus de Cornarii coniectura reposuit εὐκτέον ἐστί, quod non debebat probare Heindorfius. Nam ut taceam formam εὐκτέον admodum esse suspectam, de qua re vid. Bastius Epistol. critic. p. 217. ed. Lips., male profecto post μὴ γὰρ — εὐκτέον statim inferretur καὶ οὐ φιλοψυχητέον. Quocirca Buttmannus olim scribendum coniecit: καὶ γὰρ — ἐατέον ἐστί, qua coniectura sane sententiae bene consulitur. Sed tamen libri omnes constanter μή tenent. Itaque idem vir doctus postea μή dictum esse statuit, sicuti post ὅρα et δέδοικα alibi dicitur. Verum nec haec ratio caret dubitatione. Quamobrem Hermannus nuper audacter de suo scripsit: ἡδὺ γὰρ τοῦτο μὲν τὸ ζῆν· ὁπόσον δὲ χρόνον κ. τ. λ. Sed displicet istud ἡδὺ pro μὴ non modo audaciae nomine, verum etiam ideo, quia illo vocabulo argumentationi obtruditur notio a re ipsa nunc aliena. Nec vero tanta opus fuit mutatione. Imo nihil nisi ὁπόσον δὲ ex optimis codicibus fuit restituendum, quod nunc revocavimus emendata verborum interpunctione. Ita enim ad μὴ γὰρ τοῦτο, τὸ ζῆν, intelligendum relinquitur οἷον τὸ ἀγαθὸν καὶ γενναῖον εἶναι, hoc sensu: noli enim putare istud quidem, videlicet ut vivas (cuius rei notio iam praegresso σώζειν τε καὶ σώζεσθαι indicata est), honestum atque bonum esse: imo quam diu (vivat), id eum, qui vere vir sit, curare non oportet etc. Ad μὴ γὰρ τοῦτο μέν quod intelligendum

γυναιξίν, ὅτι τὴν εἱμαρμένην οὐδ' ἂν εἷς ἐκφύγοι, τὸ ἐπὶ τούτῳ σκεπτέον, τίν' ἂν τρόπον τοῦτον ὃν μέλλει χρόνον βιῶναι ὡς ἄριστα βιῴη, ἆρα ἐξομοιῶν αὑτὸν τῇ
513 πολιτείᾳ ταύτῃ, ἐν ᾗ ἂν οἰκῇ. καὶ νῦν δὲ ἄρα δεῖ σὲ ὡς ὁμοιότατον γίγνεσθαι τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, εἰ μέλλεις τούτῳ προσφιλὴς εἶναι καὶ μέγα δύνασθαι ἐν τῇ πόλει; τοῦθ' ὅρα εἰ σοὶ λυσιτελεῖ καὶ ἐμοί, ὅπως μή.

Lips. Vol. II. Fasc. 1. p. 18. corr. *μὴ γὰρ τοῦτο μέν, τὸ ζῆν, ὁπόσον δὲ χρόνον τόν γε κ. τ. λ.* adversante loci sententia. v. explicat.

E. *ὃν μέλλει χρόνον β.*] Clark. Vat. Coisl. Par. BCIV. Vind. 1. 6. Flor. b. Bodl. *μέλλοι,* quod olim ob seq. *βιῴη* praetuli, nunc a grammaticis indicativum in obliqua oratione aegre ferentibus invectum puto. conf. Phaedon. p. 61. B. 94. C. Protagor. p. 320. D. Matthiae. Gr. §. 529. 3. Indicativum etiam Bekkerus servavit.

censemus *οἷον* vel *νόμιζε,* id certe neminem male habebit, qui quam crebro *μή μοι, μὴ σύ γε,* al. omisso verbo dicatur, bene meminerit. v. ad Menon. p. 74. D. Hipp. Mai. p. 291. C. Protag. p. 318. B. Reip. I. p. 345. B. II. 381. E. Nimirum perducit ad hanc rationem quod praecessit: *ἀλλ', ὦ μακάριε, ὅρα, μὴ ἄλλο τι κ. τ. λ.* Nec quemquam morabitur, quod post *τοῦτο μέν* per appositionem infertur *τὸ ζῆν.* Porro *ἐᾶν* nunc fere idem est, quod alibi plenius dicitur *ἐᾶν χαίρειν,* non curare, ut Phaedon. c. VIII. extr. Accusativi autem *ἄνδρα — ἐπιτρέψαντα* pendent e nomine verbali; v. infra p. 513. E. et Criton. p. 49. A. Iam pro *ἐπιτρέψαντα περὶ τούτων* exspectabas *ἐπιτρ. ταῦτα.* Sed *περὶ τούτων* additum, quia *ἐπιτρέπειν* ita solet usurpari, ut accusativus nominis ex orationis serie intelligendus relinquatur. Plene dixeris: *ἀλλὰ ἐπιτρέψαντα πάντα περὶ τούτων τῷ θεῷ,* sed omnia deo permittentem, quod haec attineat etc. De quo verbi usu monuit Astius ad Rempubl. p. 378. conf. ad Alcibiad. I. p. 117. E. — *οὐδ' ἂν εἷς,* ne unus quidem, i. e. plane nullus, ut infra p. 519. C. v. ad Sympos. p. 139. — *τὸ ἐπὶ τούτῳ,* deinceps. vid. Matth. Gr. ampl. p. 572. §. 283. — Quod muliercülis potissimum tribuit sententiam illam: *ὅτι τὴν εἱμαρμένην οὐδ' ἂν εἷς ἐκφύγοι,* eius rei caussa neminem latebit. v. Legg. X. p. 909. E. ibique annot. Cicero De Natura Deor. I, 20: Quanti haec philosophia aestimanda est, cui tamquam aniculis et iis quidem indoctis fato fieri videntur omnia? Sed vid. Gataker. ad Antonin. VII. §. 46., ubi hic locus affertur.

P. 513. *καὶ νῦν δὲ ἄρα δεῖ —*] Pendent haec utique a praegresso *σκεπτέον ἆρα:* de qua ratione non erat cur dubitaret Heindorfius, qui rectius *ἆρα* scribi iudicavit. Nihil esset offensionis, si scriptum legeretur: *καὶ ἆρα νῦν ἄρα δεῖ —,* sed propter totius orationis conformationem *ἆρα* commode iterari

ὦ δαιμόνιε, πεισόμεθα ὅπερ φασὶ τὰς τὴν σελήνην καθαιρούσας, τὰς Θετταλίδας, σὺν τοῖς φιλτάτοις ἡ αἵρεσις ἡμῖν ἔσται ταύτης τῆς δυνάμεως τῆς ἐν τῇ πόλει. εἰ δέ σοι οἴει ὁντινοῦν ἀνθρώπων παραδώσειν τέχνην τινὰ τοιαύτην, ἥτις σε ποιήσει μέγα δύνασθαι ἐν B
τῇ πόλει τῇδε ἀνόμοιον ὄντα τῇ πολιτείᾳ εἴτ' ἐπὶ τὸ βέλτιον εἴτ' ἐπὶ τὸ χεῖρον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐκ ὀρθῶς

P. 513. *τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων*] Sic Par. BCFW. Flor. a. *τῷ Ἀθηναίων*, quod recepit Bekker. Vulg. *τῷ δ. τῶν*, unde facile exsculpas *τῷ τῶν Ἀθηναίων*.

πεισόμεθα ὅπερ φασὶ] V. *πεισώμεθα*, forma soloeca. Recte Clark. Vat. Coisl. Par. EIVW. Bodl. et pr. Vind. 2. *πεισόμεθα*. Et sequitur etiam in sententia illustrationis caussa adiecta futurum *ἔσται*. Dein *Θετταλίδας* Clark. Vat. Ven. Σ. Vind. 2. 7. Aug. Meerm. Flor. x. cum ed. Bas. 2. Legebatur vulgo *Θετταλικάς*.

εἰ δέ σοι οἴει] V. *σὺ οἴει*. Correctum e Clark. Vat. Coisl. Par. BCFW.

non potuit. — *τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων*. Habet haec appositio nescio quid irrisionis, ut huic loco plane accommodata sit. vid. ad Apolog. Socrat. p. 34. A. Criton. p. 51. A. Itaque vulgatam lectionem *τῷ δ. τῶν Ἀθην.* mutare placuit.

ὅπως μή, — σὺν τοῖς φιλτάτοις ἡ αἵρεσις ἡμῖν ἔσται —] Verba *σὺν τοῖς φιλτάτοις — τῆς ἐν τῇ πόλει* per epexegesin addita sunt superioribus *ὅπως μὴ πεισόμεθα:* quod genus constructionis tetigi ad p. 450. A. Apolog. Socrat. p. 22. A. et mox p. 513. C. in verbis: *πέπονθα — πάθος· οὐ πάνυ σοι πείθομαι*, rursus notavi. Male haec convertunt interpretes, quasi *ἡμῖν ἔστω* pro *ἡμῖν ἔσται* legissent. — *τὴν σελήνην καθαιρεῖν*, lunam deducere, frequenter dicuntur veneficae Thessalae. v. interpp. ad Horat. Epod. v. 45. Tibull. I, 2, 43. Voss. ad Virg. Eclog. VIII. v. 69 seqq. Abiit autem res in proverbium. Suidas: *Ἐπὶ σαυτῷ τὴν σελήνην καθέλκεις· αἱ τὴν σελήνην καθέλκουσαι Θετταλίδες λέγονται τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῶν ποδῶν* (Zenobius leg. *παίδων*) *στερίσκεσθαι. εἴρηται οὖν ἡ παροιμία ἐπὶ τῶν ἑαυτοῖς κακὰ ἐπισπωμένων.* — Ad hanc dictionem deinde respiciens dicit *ἡ αἵρεσις ἡμ. ἔσται*, ludens in vocis ambiguitate. Itaque sententia totius loci haec est: hoc vide an tibi expediat atque mihi, ne nobis accidat quod accidere dicunt sagis Thessalis lunam deducentibus, videlicet ne cum damno eorum, quae nobis carissima esse debent, h. e. cum damno virtutis et honestatis, ad nos deducamus istam in civitate potentiam. Proverbiale loquendi genus esse videtur *σὺν τοῖς φιλτάτοις*, cum iactura carissimorum pignorum. Heindorfius *ἐπὶ τοῖς φ.* scriptum malebat. Sed vide, an vulgatum tueatur illud Homeri Iliad. δ'. vers. 161: — *σύν τε μεγάλῳ ἀπέτισαν, Σὺν σφῇσιν κεφαλῇσιν, γυναιξί τε καὶ τεκέεσσιν.*

B. *εἴτ' ἐπὶ τὸ βέλτιον*

βουλεύει, ὦ Καλλίκλεις· οὐ γὰρ μιμητὴν δεῖ εἶναι, ἀλλ' αὐτοφυῶς ὅμοιον τούτοις, εἰ μέλλεις τι γνήσιον ἀπεργάζεσθαι εἰς φιλίαν τῷ Ἀθηναίων δήμῳ καὶ ναὶ μὰ Δία τῷ Πυριλάμπους γε πρός. ὅςτις οὖν σε τούτοις ὁμοιότατον ἀπεργάσεται, οὗτός σε ποιήσει, ὡς ἐπιθυμεῖς πο-
C λιτικὸς εἶναι, πολιτικὸν καὶ ῥητορικόν· τῷ αὐτῶν γὰρ ἤθει λεγομένων τῶν λόγων ἕκαστοι χαίρουσι, τῷ δὲ ἀλλοτρίῳ ἄχθονται. εἰ μή τι σὺ ἄλλο λέγεις, ὦ φίλη κεφαλή. Λέγομέν τι πρὸς ταῦτα, ὦ Καλλίκλεις;

Cap. LXIX. ΚΑΛ. Οὐκ οἶδ', ὅντινά μοι τρόπον δοκεῖς εὖ λέγειν, ὦ Σώκρατες. πέπονθα δὲ τὸ τῶν πολλῶν πάθος· οὐ πάνυ σοι πείθομαι. ΣΩ. Ὁ δήμου γὰρ ἔρως, ὦ Καλλίκλεις, ἐνὼν ἐν τῇ ψυχῇ τῇ σῇ ἀντι-

C. *Λέγομέν τι πρὸς ταῦτα*] *Λέγωμεν* Ven. Ξ Σ. Vind. 2. 7. Par. IV., ut volebat Heindorf. rescribi. Sed recte se habet indicativus, cuius hic est sensus: Dicimusne ad haec aliquid? Sic *πῶς λέγομεν; τί λέγομεν;* et alia frequentantur. v. ad Symp. p. 176. A.

ἔρως, ὦ Καλλ.] Istud *ὦ Καλλ.* post *τῇ σῇ* collocat Steph., praeter libros Par. EF. paucis suffragantibus.

D. *ἐπὶ τὸ ἕκαστον θερ.*] Steph. *ἑκάστου*. Distinxi com-

εἴτ' ἐπὶ τὸ χ.] Nos dicimus: *sei es nun nach der bessern oder sei es nach der schlechtern Seite.* v. ad Phileb. p. 40. C. Thucyd. I, 21: *οὔτε ὡς λογογράφοι ξυνέθεσαν ἐπὶ τὸ προςαγωγότερον τῇ ἀκροάσει ἢ ἀληθέστερον.* Sunt vero haec cum verbis *ἀνόμοιον ὄντα τῇ πολιτείᾳ* connectenda. — *οὐκ ὀρθῶς βουλεύει,* non bene tibi consulis. v. ad Men. p. 80. B.

εἰ μέλλεις τι γνήσιον ἀπ. —] si vis genuinum quiddam facere ad parandam tibi cum populo Atheniensi amicitiam. Nam *τῷ — δήμῳ* pendet ab *φιλίαν*, recte monente Heindorfio. vid. ad Euthyphr. p. 13. D. 15. A.

καὶ ναὶ μὰ Δία —] Respicit ad verba p. 481. D., ubi v. annot. De *καὶ — γε πρός* v. ad p. 469. B.

ἐπιθυμεῖς πολιτικὸς εἶναι, πολιτικὸν κ. ῥ.] Iteratur *πολιτικός* non sine vi et gravitate, ut non assentiar iis, qui priore loco delendum censuerunt.

τῷ αὐτῶν γὰρ —] nam orationibus ad suum ipsorum ingenium dictis gaudent. — *εἰ μή τι σὺ ἄλ.*, nisi forte tu aliud quid afferas. Nam ita haec superioribus annectenda sunt. Perperam locum distinxit Findeisen.

Cap. LXIX. C. *οὐ π. σοι πείθομαι*] Vid. annot. ad p. 513. A. Similiter varium et inconstans vulgi iudicium notatur Menon. p. 95. C: *καὶ γὰρ αὐτὸς ὅπερ οἱ πολλοὶ πέπονθα· τοτὲ μέν μοι δοκοῦσι, τοτὲ δ' οὔ.*

ἀλλ' ἐὰν πολλάκις ἴσως καὶ β.] Exspectabas aut: *ἀλλ' ἴσως ἐὰν πολλάκις*, aut: *ἀλλ' ἐὰν π. καὶ β. — ἴσως πεισθήσει.* Itaque Findeisen. et Heindorfius voculam paullulum tra-

στατεῖ μοι· ἀλλ' ἐὰν πολλάκις ἴσως καὶ βέλτιον ταὐτὰ D ταῦτα διασκοπώμεθα, πεισθήσει. ἀναμνήσθητι δ' οὖν, ὅτι δύ' ἔφαμεν εἶναι τὰς παρασκευὰς ἐπὶ τὸ ἕκαστον θεραπεύειν, καὶ σῶμα καὶ ψυχήν, μίαν μὲν πρὸς ἡδονὴν ὁμιλεῖν, τὴν ἑτέραν δὲ πρὸς τὸ βέλτιστον, μὴ καταχαριζόμενον, ἀλλὰ διαμαχόμενον. οὐ ταῦτα ἦν ἃ τότε ὡριζόμεθα; ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Οὐκοῦν ἡ μὲν ἑτέρα, ἡ πρὸς ἡδονήν, ἀγεννὴς καὶ οὐδὲν ἄλλο ἢ κολακεία τυγχάνει οὖσα. ἦ γάρ; ΚΑΛ. Ἔστω, εἰ βούλει, σοὶ οὕ- E τως. ΣΩ. Ἡ δέ γε ἑτέρα, ὅπως ὡς βέλτιστον ἔσται τοῦτο, εἴτε σῶμα τυγχάνει ὂν εἴτε ψυχή, ὃ θεραπεύομεν; ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Ἆρ' οὖν οὕτως ἡμῖν ἐπιχειρητέον ἐστὶ τῇ πόλει καὶ τοῖς πολίταις θεραπεύειν, ὡς

mate post *θεραπεύειν*. Dein Coisl. *τὴν δὲ ἑτέραν*, quod dedit Bekker.

E. *εἰ βούλει, σοὶ οὕτως*] Sic plerique libri cum Clark. Vat. Coisl. Vett. editt. *σὺ οὕτως*.

ἡμῖν ἐπιχειρητέον] Sic vett. editt. Clark. Vat. Coisl. Ven. Ξ Σ. alii non pauci *ἐπιχ. ἡμῖν*. Dein Stephanus invitis libris correxit *τὴν πόλιν καὶ τοὺς πολίτας*, sed v. ann.

iectam putant; Schaeferus autem ad Apollon. Rhod. T. II. p. 582. eandem delendam censet utpote natam ex antecedentibus litteris *ις* et male intellecta nota copulae *καί*, quae in codd. frequenter cum *ὡς* confundatur. Quin Astius illam ante *πεισθήσει* iubet inferri. Sed quidni *ἴσως* recte item referatur ad protasin, praesertim quum sicuti Latinum fortasse cum leni quadam irrisione et cavillatione dicatur?

D. *ἀναμνήσθητι δ' οὖν*—] Frequens est *δ' οὖν* in epanalepsi: unde apparet, quam recte hoc loco dicatur, ubi disputatio ad superiora revertitur. Deinde Stephanus invitis codd. edidit *ἐπὶ τὸ ἑκάστου θεραπεύειν κ. τ. λ.* Qua mutatione certe non opus erat, siquidem verba *καὶ σῶμα καὶ ψυχήν* illustrationis ergo addita sunt voc. *ἕκαστον*. — *μὴ καταχ., ἀλλὰ διαμαχόμενον*, non gratificantem et blandientem, sed repugnantem et adversantem. Pertinet accusativus ad *ὁμιλεῖν*, in quo continetur subiectum indefinitum.

Ἔστω, εἰ βούλει, σοὶ οὕτως] P. 510. A: *ἔστω σοι τοῦτο — οὕτως*. Non opus igitur, ut cum Stephano scribamus: *εἰ βούλει σύ, οὕτως*.

E. *Ἡ δέ γε ἑτέρα*] Heindorfius intelligendum censet *οὕτως ἐστίν*. Malim suppleri *ὁμιλεῖ*, nam structuram verborum *κατὰ τὸ νοούμενον* esse conformatam apparet. Sententiam loci reddidit Aristides Oratt. Plat. II. p. 116., unde qui Platonis verba vellet corrigere, temerarius foret.

Ἆρ' οὖν οὕτως —] Iniuria Stephanus correxit *τὴν πόλιν καὶ τοὺς πολίτας*, qui accusativi

βελτίστους αὐτοὺς τοὺς πολίτας ποιοῦντας; ἄνευ γὰρ δὴ τούτου, ὡς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εὑρίσκομεν, οὐδὲν
514 *ὄφελος ἄλλην εὐεργεσίαν οὐδεμίαν προσφέρειν, ἐὰν μὴ καλὴ κἀγαθὴ ἡ διάνοια ᾖ τῶν μελλόντων ἢ χρήματα πολλὰ λαμβάνειν ἢ ἀρχήν τινων ἢ ἄλλην δύναμιν ἡντινοῦν. θῶμεν οὕτως ἔχειν; ΚΑΛ. Πάνυ γε, εἴ σοι ἥδιον. ΣΩ. Εἰ οὖν παρεκαλοῦμεν ἀλλήλους, ὦ Καλλίκλεις, δημοσίᾳ πράξαντες τῶν πολιτικῶν πραγμάτων, ἐπὶ τὰ οἰκοδομικά, ἢ τειχῶν ἢ νεωρίων ἢ ἱερῶν ἐπὶ τὰ μέγιστα οἰκοδομήματα, πότερον ἔδει ἂν ἡμᾶς σκέψασθαι ἡμᾶς*

P. 514. *δημοσίᾳ πράξαντες*] V. *πράξοντες*, quod Hermann. unice probat. Sed magno consensu Vind. 6. Par. B C E F W. Flor. a. et pr. Clark. Vat. Coisl. *πράξαντες* aoristum tuentur. v. explicat. In Flor. d. scriptum *δημοσίᾳ τι πρᾶξαι τῶν πολιτικῶν*. In aliquot codd. desunt verba *τῶν πολιτικῶν πραγμάτων*.

regerentur a *θεραπεύειν*. Nam infinitivus explicationis gratia additur hisce: *ἐπιχειρητέον ἐστὶ τῇ πόλει καὶ τοῖς πολίταις*, ut plene dici potuerit etiam hoc modo: *ὥστε αὐτοὺς θεραπεύειν*. Prorsus eadem est verborum structura De Republ. III. p. 416. A: *ἐπιχειρῆσαι τοῖς προβάτοις κακουργεῖν*. Criton. p. 52. B: *οὐδ' ἐπιθυμία σε ἄλλης πόλεως οὐδ' ἄλλων νόμων ἔλαβεν εἰδέναι*, h. e. *αὐτοὺς εἰδέναι*. Phaedr. p. 271. C. Legg. III. p. 700. C. VII. p. 790. D. XI. p. 941. D. De Rep. III. p. 407. C. Tim. p. 33. C., ubi consulas annot. nostr. Videlicet etiam in talibus confusae sunt duae constructiones. Nam aut infinitivus omittendus erat, aut dicendum *ἐπιχειρητέον τὴν πόλιν καὶ τοὺς πολίτας θεραπεύειν*. Sed servato dativo etiam infinitivus adiicitur. Itaque non probo Heindorfium post *πολίταις* commate distinguentem. Proxima: *ὡς βελτίστους — ποιοῦντας*, addita sunt sic, ut declarent vim vocis *οὕτως*. Phaedon. p. 59. A: *σχεδόν τι οὕτω διεκείμεθα, ὁτὲ μὲν γελῶντες, ἐνίοτε δὲ δακρύοντες*, ubi v. annot. Neque discrepant ab hoc usu participii talia: Phaedon. p. 102. D: *λέγω δὲ τοῦδ' ἕνεκα, βουλόμενος δόξαι σοὶ ὅπερ ἐμοί*. Parmenid. in.: *πάρειμί γε ἐπ' αὐτὸ τοῦτο, δεησόμενος ὑμῶν κτλ.* De accusativo *ποιοῦντας* post dativum illato v. ad p. 492. B. et p. 512. D.

P. 514. *ἐὰν μὴ καλὴ κἀγαθὴ ᾖ δ.*] Poterant haec commode omitti, quum praecedat *ἄνευ γὰρ δὴ τούτου*. Sed amant Graeci hanc sermonis ubertatem. vid. Matth. §. 636.

εἴ σοι ἥδιον] Addit haec cum irrisione significaturus se non ex animi sententia concedere Socrati, sed ut ei gratum faciat.

δημοσίᾳ πράξαντες τῶν πολιτικῶν πραγμάτων] Genitivus partem significat; vulgo intelligunt *τι*. Plurima huius generis exempla collegit Fisch. ad Weller. T. III. P. I. p. 263. et viri docti, quos laudavit, quibus adde quae commemoravit Schaeferus ad Lambert. Bos. Ellips. p. 475 seq. atque nos ipsi ad Reip. IV. p. 445. E. VI. p. 485. B. exposuimus. Pro vul-

αὐτοὺς καὶ ἐξετάσαι, πρῶτον μὲν εἰ ἐπιστάμεθα τὴν B
τέχνην ἢ οὐκ ἐπιστάμεθα, τὴν οἰκοδομικήν, καὶ παρὰ τοῦ ἐμάθομεν; ἔδει ἄν, ἢ οὔ; ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Οὐκοῦν δεύτερον αὖ τόδε, εἴ τι πώποτε οἰκοδόμημα ᾠκοδομήκαμεν ἰδίᾳ ἢ τῶν φίλων τινὶ ἢ ἡμέτερον αὐτῶν, καὶ τοῦτο τὸ οἰκοδόμημα καλὸν ἢ αἰσχρόν ἐστι. καὶ εἰ μὲν εὑρίσκομεν σκοπούμενοι διδασκάλους τε ἡμῶν ἀγαθοὺς καὶ ἐλλογίμους γεγονότας καὶ οἰκοδομήματα πολλὰ C
μὲν καὶ καλὰ μετὰ τῶν διδασκάλων ᾠκοδομημένα ἡμῖν, πολλὰ δὲ καὶ ἰδίᾳ ἡμῶν, ἐπειδὴ τῶν διδασκάλων ἀπηλ-

B. *καὶ εἰ μὲν εὑρίσκομεν*] Fortasse scrib. *ηὑρίσκομεν.* v. infra D. extr.

C. *ἰδίᾳ ἡμῶν*] *ἰδίᾳ ὑφ' ἡμῶν* Bekkerus ex uno Par. V. Ceteri libri *ἴδια* aut *ἰδίᾳ ἡμῶν.*

gato *πράξοντες* quod restituimus *πράξαντες,* eodem modo infra §. D: *κἂν εἰ ἐπιχειρήσαντες δημοσιεύειν παρεκαλοῦμεν ἀλλήλους,* ubi Heindorfius invitis libris *ἐπιχειρήσοντες* reposuit. Ficinus: „Si ergo nos invicem, o Callicles, cohortaremur, publice civilia pertractantes, ad murorum vel navalium vel templorum ingentia aedificia" etc. Vides nec hunc futurum legisse, quod dubito an per totius loci rationem stare non possit. Nimirum aoristus denotat id, quod quis iam facere instituit. Si nos, inquit, quum ad negotia publica accessissemus, invicem hortaremur ad suscipienda architecturae opera etc.

B. *πρῶτον μὲν εἰ ἐπιστάμεθα* —] Accurata ratio exigebat utique *ἠπιστάμεθα — ἠπιστάμεθα.* Sed nihil mutandum esse docent proxima: *εἴ τι πώποτε οἰκ. ᾠκοδομήκαμεν ἰδίᾳ —, καὶ τοῦτο — αἰσχρόν ἐστι.* Nam ad *Οὐκοῦν δεύτερον αὖ τόδε* apparet e superioribus intelligendum esse *ἔδει ἂν ἡμᾶς σκέψασθαι:* ut hic prorsus eadem sit verborum constructio. Quocirca ab oratione suspensa transitur repente ad sermonem rectum neque extrinsecus pendentem: quam rationem Graecos pro eo quo pollebant ingenii vigore et alacritate frequenter usurpasse hodie satis constat.

C. *πολλὰ δὲ καὶ ἰδίᾳ ἡμ.* —] Libri vel *ἰδίᾳ ἡμῶν* vel *ἴδια ἡμῶν* praebent. Postremum tuetur Heindorfius, qui *ἴδια ἡμῶν* dictum putat ut *ἡμέτερα αὐτῶν.* At enim vero quum haec opponantur illis: *μετὰ τῶν διδασκάλων ᾠκοδομημένα,* quid privatarum aedium commemoratio nunc velit, equidem non perspicio. Liber unus Paris. *ἰδίᾳ ὑφ' ἡμῶν,* unde olim conieci *ἰδίᾳ ἐφ' ἡμῶν,* ipsi per nos, nostra ipsorum opera: quae verba quorsum spectent, accuratius declaratur istis: *ἐπειδὴ τῶν διδ. ἀπηλλάγημεν,* postquam magistros reliqueramus. Dictionem *ἐφ' ἑαυτοῦ, ἐπ' ἐμοῦ, ἐφ' ὑμῶν,* illustravit Hermann. ad Viger. p. 859., tetigi ipse ad Sympos. p. 201. D. Nec vero nos poenitet iam huius

λάγημεν, οὕτω μὲν διακειμένων, νοῦν ἐχόντων ἦν ἂν ἰέναι ἐπὶ τὰ δημόσια ἔργα· εἰ δὲ μήτε διδάσκαλον εἴχομεν ἡμῶν αὐτῶν ἐπιδεῖξαι οἰκοδομήματά τε ἢ μηδὲν ἢ πολλὰ καὶ μηδενὸς ἄξια, οὕτω δὲ ἀνόητον ἦν δήπου ἐπιχειρεῖν τοῖς δημοσίοις ἔργοις καὶ παρακαλεῖν ἀλλή-
D λους ἐπ' αὐτά. φῶμεν ταῦτα ὀρθῶς λέγεσθαι, ἢ οὔ; *ΚΑΛ.* Πάνυ γε.

Cap. LXX. ΣΩ. Οὐκοῦν οὕτω πάντα, τά τε ἄλλα, κἂν εἰ ἐπιχειρήσαντες δημοσιεύειν παρεκαλοῦμεν ἀλλή-

οὕτω δὲ ἀνόητον ἦν] Vulgo δή. Bas. 2. δέ, quod recepit Bekker. v. ad Apol. Socr. p. 28. E.

D. ἐπιχειρήσαντες δημοσ.] Heindorfius ἐπιχειρήσοντες invitis codd. et vett. editt. Dein Steph. ἐπισκεψώμεθα. Ald. Bas. 1. ἐπισκεψόμεθα. Pro ἐγώ τε, quod debetur Coisl. Ven. Ξ Σ. Vind.

coniecturae nostrae, quamquam facile palmam concedimus invento Voemelii etiam Hermanno probato: πολλὰ δὲ καὶ διὰ ἡμῶν, h. e. nostra ipsorum opera sine alieno auxilio, sine magistris.

οὕτω μὲν διακειμένων, νοῦν ἐχόντων ἦν ἄν] H. e. εἰ οὕτω μὲν διεκείμεθα (si et peritis magistris usi essemus et ipsi per nos multa ac praeclara aedificia exstruxissemus), νοῦν ἐχόντων ἂν ἦν, prudens esset ad publica opera accedere. Monui propter Findeisenium, qui νουνεχόντως scribendum putabat. Dictio ἰέναι ἐπί τι frequens est apud Platonem. Infra p. 515. B: ἐλθὼν ἐπὶ τὰ τῆς πόλεως πράγματα. Protagor. p. 360. A: οὐκ ἐθέλουσιν ἰέναι ἐπὶ τὸ κάλλιον. Ibid.: οὐκ ἐπὶ τὸ κάλλιόν τε καὶ ἄμεινον καὶ ἥδιον ἔρχεται. Cratyl. p. 413. B. Phileb. p. 46. B. p. 50. D. p. 62. D. Alcib. I. p. 132. B. Itaque frustra fuit qui ἀνιέναι corrigeret, licet in codd. aliquot ita scriptum sit.

μήτε διδάσκαλον — οἰκοδομ. τε] Τὲ post μήτε illatum illustravi infra p. 522. B. — ἢ πολλὰ καὶ μηδενὸς ἄξια, aut multa nullius pretii. Nam πολλὰ καὶ μηδενὸς ἄξια dictum ut πολλὰ καὶ καλά. v. Matth. §. 444. 3. — Deinde Heindorfius post ἀνόητον putabat ἂν omissum esse. Meliora docebunt Thiersch. §. 333. 1. c. p. 637. edit. 3. Matth. Gr. amplior. §. 508. 2. p. 968. Schaef. ad Demosthen. Apparat. T. II. p. 324. Meletematt. crit. p. 55. conf. nostra ad Sympos. p. 190. C.

Cap. LXX. D. κἂν εἰ ἐπιχειρήσαντες — ἐπεσκεψάμεθα δήπου ἄν] In his cavendum est, ne ἂν cum καί conflatum referatur ad verba εἰ ἐπιχειρήσαντες δ. παρεκαλοῦμεν; pertinet enim ad ἐπεσκεψάμεθα, ubi tamen perspicuitatis caussa iteratum est. Supra p. 465. C: καὶ γὰρ ἄν, εἰ μὴ ἡ ψυχὴ τῷ σώματι ἐπεστάτει —, τὸ τοῦ Ἀναξαγόρου ἂν πολὺ ἦν. Ratio huius structurae cognosci pote-

λους ὡς ἱκανοὶ ἰατροὶ ὄντες, ἐπεσκεψάμεθα δήπου ἂν
ἐγώ τε σὲ καὶ σὺ ἐμέ, Φέρε πρὸς θεῶν, αὐτὸς δὲ ὁ Σω-
κράτης πῶς ἔχει τὸ σῶμα πρὸς ὑγίειαν; ἢ ἤδη τις ἄλλος
διὰ Σωκράτην ἀπηλλάγη νόσου, ἢ δοῦλος ἢ ἐλεύθερος;
Κἂν ἐγώ, οἶμαι, περὶ σοῦ ἕτερα τοιαῦτα ἐσκόπουν. καὶ
εἰ μὴ ηὑρίσκομεν δι' ἡμᾶς μηδένα βελτίω γεγονότα τὸ E
σῶμα, μήτε τῶν ξένων μήτε τῶν ἀστῶν, μήτε ἄνδρα
μήτε γυναῖκα, πρὸς Διός, ὦ Καλλίκλεις, οὐ καταγέ-
λαστον ἂν ἦν τῇ ἀληθείᾳ εἰς τοσοῦτον ἀνοίας ἐλθεῖν

1. 2. 6. 7. Par. CIV. Flor. a. b. c. d. x. Aug. Meerm., in vett. editt. est ἔγωγε.

ἢ ἤδη τις ἄλλος] Sic Par. F. corr. Ceteri libri ἢ εἰ δή τις ἄλλος.

εἰ μὴ ηὑρίσκομεν] Sic Clark. Vat. pro vulg. εὑρίσκομεν. conf. p. 513. E. Matth. Gramm. §. 167. Buttm. §. 84. 3. Lobeck. ad Phryn. p. 140.

rit ex iis, quae ad Apolog. Socrat. p. 11. disputavimus. Addimus Sophist. p. 256. B. Menex. p. 236. D. Lysid. p. 209. E. Protag. p. 318. B. De Rep. VIII. p. 515. E. Xenoph. Symp. II, 20. De aoristo ἐπεσκεψάμεθα post imperfectum εἰ — παρεκαλοῦμεν posito v. p. 447. D. coll. Euthyphron. p. 12. D. Sympos. p. 199. D. ibique annot. Post ἐμέ exspectabas additum λέγοντες οὕτως aut simile quiddam. Sed eadem orationis forma est p. 515. A. Ceterum δημοσιεύειν est verbum proprium quum de omnibus iis, qui publica munera capessunt *(in Staatsdienste treten)* tum etiam de medicis publice conductis et artem suam publice factitantibus. De huiusmodi medicis eorumque fortuna v. Boeckh. Oecon. Attic. T. I. p. 132.

ἢ ἤδη τις ἄλλος —] Vett. editt. ἢ εἰ δή τις. Heindorf. quum haec per interrogationem acciperet atque mirifice offenderetur recta oratione statim in obliquam mutata, corrigendum censuit ἢ ηδη τις ἄλλος. Quam emendationem amplexi sunt etiam Bekker. et Ast., et ego quoque amplector, etsi solus cod. Paris. F. habet ἤδη, idque ex correctione additum. Etenim possunt quidem haec referri ad praecedentia illa: πῶς ἔχει τὸ σῶμα κ. τ. λ., ita ut εἰ non interrogare putetur, sed conditionis faciat significationem. Ita oratio gratae cuiusdam negligentiae speciem referet a dialogorum consuetudine minime abhorrentem. Aut, inquit, si quis alius, sive servus sive ingenuus, per Socratem a morbo liberatus est: sc. πῶς οὗτος ἔχει τὸ σῶμα πρὸς ὑγίειαν; Sed ipsa sententia huic rationi adversatur.

εἰ μὴ ηὑρίσκομεν — μηδένα] H. e. τινά.

E. εἰς τοσοῦτον — ἀνθρώπους] Heindorf. ἀνθρώπους censuit tamquam prorsus importunum delendum esse. Sed recte iudicavit Buttm. orationem fieri graviorem, dum pro

ἀνθρώπους, ὥςτε, πρὶν ἰδιωτεύοντας πολλὰ μὲν ὅπως
ἐτύχομεν ποιῆσαι, πολλὰ δὲ κατορθῶσαι καὶ γυμνάσα-
σθαι ἱκανῶς τὴν τέχνην, τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο, ἐν τῷ
πίθῳ τὴν κεραμείαν ἐπιχειρεῖν μανθάνειν, καὶ αὐτούς τε
δημοσιεύειν ἐπιχειρεῖν καὶ ἄλλους τοιούτους παρακα-
λεῖν; οὐκ ἀνόητόν σοι δοκεῖ ἂν εἶναι οὕτω πράττειν;
515 ΚΑΛ. Ἔμοιγε. ΣΩ. Νῦν δέ, ὦ βέλτιστε ἀνδρῶν,
ἐπειδὴ σὺ μὲν αὐτὸς ἄρτι ἄρχει πράττειν τὰ τῆς πόλεως
πράγματα, ἐμὲ δὲ παρακαλεῖς καὶ ὀνειδίζεις, ὅτι οὐ
πράττω, οὐκ ἐπισκεψόμεθα ἀλλήλους, Φέρε, Καλλικλῆς
ἤδη τινὰ βελτίω πεποίηκε τῶν πολιτῶν; ἔστιν ὅςτις
πρότερον πονηρὸς ὢν ἄδικός τε καὶ ἀκόλαστος καὶ
ἄφρων διὰ Καλλικλέα καλός τε 'κἀγαθὸς γέγονεν, ἢ
ξένος ἢ ἀστός, ἢ δοῦλος ἢ ἐλεύθερος; Λέγε μοι, ἐάν
B τίς σε ταῦτα ἐξετάζῃ, ὦ Καλλίκλεις, τί ἐρεῖς; τίνα φή-
σεις βελτίω πεποιηκέναι ἄνθρωπον τῇ συνουσίᾳ τῇ σῇ;
— Ὀκνεῖς ἀποκρίνασθαι, εἴπερ ἔστι τι ἔργον σὸν ἔτι

E. δοκεῖ ἂν εἶναι] V. soloece δοκῇ. Recte Clark. Vat. Ven. Ξ Σ. alii plurimi δοκεῖ. Vind. 6. et Par. W. δοκοῖ; sed ἂν pertinet ad infinitivum.

P. 515. ἢ ἀστός] om. Clark. Vat.

B. τίνα φήσεις — ἄνθρωπον τῇ σ.] ἀνθρώπων Hirschig. de coniectura.

εἴπερ ἔστι τι ἔργον] Vulgo post ἔστι interponitur τοιόνδε,

ἡμᾶς generalior quaedam notio inferatur, quam Germanice sic exprimere liceat: *Ist es nicht lächerlich, dass Menschen so toll sein können?* Quamquam autem servato isto ἀνθρώπους pro ἐτύχομεν requiri alicui videatur ἔτυχον, tamen sermo recte ad primam personam revertitur, cuius significatio in sententia generaliore latet. Similia exempla personae ita variatae v. ad Euthyphron. p. 5. A. conf. Bernhardy. Syntax. p. 423. Nihili est, quod Astius ἀνθρώπους pro ἡμᾶς positum iudicat, dissimillima inter se confundens. Proxima sic interpretor: ut, priusquam privatim vel multa utcunque fecissemus vel multa restituissemus nosque satis in hac arte exercuissemus, sicuti scilicet in proverbio dicitur, in dolio figlinam discere aggrederemur. Ad ὅπως ἐτύχομεν ex infinitivo ποιῆσαι liquet intelligendum relinqui ποιήσαντες, usu loquendi prope constanti et legitimo. conf. infra p. 518. C. De formula τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο v. ad p. 508.

ἰδιωτεύοντος, πρὶν δημοσιεύειν ἐπιχειρεῖν; ΚΑΛ. Φιλόνεικος εἶ, ὦ Σώκρατες.

Cap. LXXI. ΣΩ. Ἀλλ' οὐ φιλονεικίᾳ γε ἐρωτῶ, ἀλλ' ὡς ἀληθῶς βουλόμενος εἰδέναι, ὅντινά ποτε τρόπον οἴει δεῖν πολιτεύεσθαι ἐν ἡμῖν. ἢ ἄλλου του ἄρα ἐπιμελήσει ἡμῖν ἐλθὼν ἐπὶ τὰ τῆς πόλεως πράγματα ἢ C
ὅπως ὅ τι βέλτιστοι [οἱ] πολῖται ὦμεν; ἢ οὐ πολλάκις ἤδη ὡμολογήκαμεν τοῦτο δεῖν πράττειν τὸν πολιτικὸν ἄνδρα; ὡμολογήκαμεν, ἢ οὔ; ἀποκρίνου. Ὡμολογήκαμεν· ἐγὼ ὑπὲρ σοῦ ἀποκρινοῦμαι. Εἰ τοίνυν τοῦτο δεῖ τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα παρασκευάζειν τῇ ἑαυτοῦ πόλει, νῦν μοι ἀναμνησθεὶς εἰπὲ περὶ ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν ὧν ὀλίγῳ πρότερον ἔλεγες, εἰ ἔτι σοι δοκοῦσιν ἀγαθοὶ πολῖται γεγονέναι, Περικλῆς καὶ Κίμων καὶ Μιλτιάδης καὶ D
Θεμιστοκλῆς. ΚΑΛ. Ἔμοιγε. ΣΩ. Οὐκοῦν εἴπερ ἀγαθοί, δῆλον ὅτι ἕκαστος αὐτῶν βελτίους ἐποίει τοὺς πολίτας ἀντὶ χειρόνων. ἐποίει, ἢ οὔ; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Οὐκοῦν

quod om. Clark. Vat. Coisl. Vind. 1. 6. Par. CEFIVW. Flor. a. b. c. d. f. x. Videtur ortum ex glossemate.

ἢ ἄλλου του ἄρα] Libri omnes *ἢ ἄλλου του ἄρα*, quod servavit Herm. Heindorfius scripsit: *ἐν ἡμῖν. ἦ ἄλλου του ἄρα — πολῖται ὦμεν· ἢ οὐ πολλάκις κ. τ. λ.* Schleiermacherus et Bekkerus pro *ἢ* restituerunt *εἰ* de coniectura, invitis codd. Articulum ante *πολῖται* cum Hirschigio ut suspectum notavimus.

D. *ἐποίει, ἢ οὔ; ΚΑΛ. Ναί.*] Pro *Ναί* vulgo repetitur

D. Proverbium *ἐν τῷ πίθῳ τὴν κεραμείαν μανθάνειν* de iis dici solitum, qui neglectis artium primordiis statim difficiliora aggrediuntur, attigit Zenobius Cent. III, 63. Erasmus Adagg. p. 227. ed. Franc. Legitur etiam Lachet. p. 187. B., ubi v. schol.

Cap. LXXI. P. 515. B. *δεῖν πολιτεύεσθαι ἐν ἡμῖν*] quomodo tandem censeas te rempublicam apud nos administrare oportere. Num igitur aliud quid nobis curabis et spectabis ad rempublicam aggressus nisi hoc etc.? Annon saepe inter nos convenit istud agere oportere virum civilem?

C. *ὧν ὀλίγῳ πρότερον ἔλεγες*] P. 503. C.

Περικλῆς καὶ Κίμων] Subiectum non primariae sententiae parti accommodatum, sed secundariae. vid. ad Apolog. Socr. p. 41. A. Matthiae. Gramm. §. 474. B.

ὅτε Περικλῆς ἤρχετο λέγειν ἐν τῷ δήμῳ, χείρους ἦσαν οἱ Ἀθηναῖοι ἢ ὅτε τὰ τελευταῖα ἔλεγεν; ΚΑΛ. Ἴσως. ΣΩ. Οὐκ ἴσως δή, ὦ βέλτιστε, ἀλλ' ἀνάγκη ἐκ τῶν ὡμο-
E λογημένων, εἴπερ ἀγαθός γ' ἦν ἐκεῖνος πολίτης. ΚΑΛ. Τί οὖν δή; ΣΩ. Οὐδέν. ἀλλὰ τόδε μοι εἰπὲ ἐπὶ τούτῳ, εἰ λέγονται Ἀθηναῖοι διὰ Περικλέα βελτίους γεγονέναι, ἢ πᾶν τοὐναντίον διαφθαρῆναι ὑπ' ἐκείνου. ταυτὶ γὰρ

Ἐποίει. Dedi Ναί ex Clark. Coisl. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. CVW. Flor. a. b. c. d. m. o. x. Bodl. et edit. Bas. 2.

Οὐκ ἴσως δή] Editt. omnes δεῖ pro δή, quod restitui e Ven. ΞΣ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. CFIV. Flor. b. d. x. Aug. Meerm. Repetendum χείρους ἦσαν κ. τ. λ.

D. *Οὐκ ἴσως δή, ὦ β.* —] Apte contulit Routhius Legg. XII. p. 965. C: Ἴσως. Οὐκ ἴσως, ἀλλ' ὄντως, ὦ δαιμόνιε, ταύτης οὐκ ἔστι σαφεστέρα μέθοδος ἀνθρώπων οὐδενί. Perperam vulgo pro δή legebatur δεῖ, quod in hac elliptica loquendi ratione non habet locum.

E. *Τί οὖν δή;*] Int. τοῦτο διαφέρει. V. p. 453. B. p. 497. D. Menon. p. 89. D.

ἢ πᾶν τοὐναντίον διαφθ.] Plato quum iudicaret eos, qui rebus civilibus praeessent, neque auram popularem captare neque privatas utilitates et commoda spectare debere, mirum profecto non est, quod tam severe de Pericle iudicavit. Etenim inde ab eo tempore, quo is rempublicam administravit, Athenienses valde corruptos esse historia satis testatur. Nam adeo in segnitiem torporemque soluti sunt, ut nil nisi dies festos apparatusque ludorum magnificos curarent; tam loquaces exstiterunt loquacitatisque amantes, ὥςτε εἰς οὐδὲν ἕτερον εὐκαίρουν ἢ λέγειν τι καὶ ἀκούειν καινότερον. Unde etiam conciones populares magno studio frequentabant, non tam ut verum audirent, quam ut verborum suavitate delectarentur. Quid quod a pristina morum simplicitate et frugalitate adeo desciverunt, ut inter scorta iuvenes, alea viri et senes, comissationibus omnes vitam transigerent: id quod de iis ex Theopompo rettulit Athenaeus XII, 8. p. 532. D. vid. etiam Philochor. et Phanodem. apud eundem XI. c. 3. Apte comparārunt Plutarch. Pericl. p. 156. E. cap. IX: πολλοὶ πρῶτον ὑπ' ἐκείνου φασὶ τὸν δῆμον ἐπὶ κληρουχίας καὶ θεωρικὰ καὶ μισθῶν διανομὰς προαχθῆναι, κακῶς ἐθισθέντα καὶ γενόμενον πολυτελῆ καὶ ἀκόλαστον ὑπὸ τῶν τότε πολιτευμάτων ἀντὶ σώφρονος καὶ αὐτουργοῦ. Diluit quidem hoc crimen Plutarchus ita, ut ostendat Periclem initio quidem populo placere studuisse καὶ πρὸς χάριν πολιτευθῆναι, quo facilius adversariorum suorum auctoritatem frangeret, his autem superatis se plane alium ostendisse, πρὸς τὸ βέλτιστον in gubernanda republica spectantem. Ita tamen rem non negat, sed excusat. Eam vero ulterius persequitur philosophus, qui exinde colligit Periclem non bonum fuisse reipublicae administrum, sed verae artis civitatem gubernandi ignarum et imperitum; huic enim illud unice propositum esse de-

ἔγωγε ἀκούω, Περικλέα πεποιηκέναι Ἀθηναίους ἀργοὺς καὶ δειλοὺς καὶ λάλους καὶ φιλαργύρους εἰς μισθοφορίαν πρῶτον καταστήσαντα. ΚΑΛ. Τῶν τὰ ὦτα κατεαγότων ἀκούεις ταῦτα, ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Ἀλλὰ τάδε οὐκέτι ἀκούω, ἀλλ' οἶδα σαφῶς καὶ ἐγὼ καὶ σύ, ὅτι τὸ μὲν πρῶτον ηὐδοκίμει Περικλῆς καὶ οὐδεμίαν αἰσχρὰν δίκην κατεψηφίσαντο αὐτοῦ Ἀθηναῖοι, ἡνίκα χείρους ἦσαν·

E. *καὶ λάλους*] *ἀλάλους* Clark. Vat. Coisl. Vind. 6. Dein vulgo *μισθοφορὰν* praeter auctoritatem librorum mss.

ηὐδοκίμει Περικλῆς] Sic Clark. Vat. pro vulg. *εὐδοκίμει*. Vid. p. 514. D.

bere, ut cives quam optimi reddantur. Ceterum exstat Aristidis sophistae non una oratio, qua Periclem ceterosque viros in republica claros contra Platonem defendit. Rem uberius persequutus est Imm. Ogienski in commentat. Pericles et Plato, Uratislav. 1838. 8., ubi consulas imprimis p. 93 seqq. Eloquentiam Periclis artis nomine laudat philosophus Phaedr. p. 269. E.

εἰς μισθοφ. πρ. καταστ.] „*Πρῶτος ἐκεῖνος* (verba Ulpiani sunt de Pericle ad Orat. Demosthen. *περὶ συντάξεως*) *ἔταξε μισθοφορὰν καὶ ἔδωκε τῷ δήμῳ στρατευομένῳ*. p. 50. edit. Bas.: *Ἰδίως τὸν μισθὸν τῶν στρατευομένων οἱ παλαιοὶ μισθοφορὰν ἐκάλουν*. Suidas s. v. *μισθοφορά*. Sed hoc Platonis loco stipendium quodlibet de publico acceptum designari putem. Aristotel. Polit. l. II. c. ult.: *τὰ δικαστήρια μισθοφόρα κατέστησε Περικλῆς*, ubi ad *τὸν δικαστικὸν μισθόν*, quem ob ius dicendum accipere solebant cives, respicitur." ROUTH. — Cf. Bekkeri Anecdot. T. I. p. 158: *Μισθοφορῶ· μισθοῦ στρατεύομαι ἢ ὑπηρετῶ*. Res ex historia lucem capit. Pericles enim populum quum aliis munificentiae generibus, tum imprimis mercede iudiciali et *θεωρικῷ* institutis sibi devinxit: quorsum hic respicitur.

Τῶν τὰ ὦτα κατεαγότων] Locus est in Protagor. p. 342. B., qui haec plane illustrat. Narratur ibi multos homines in ceteris Graecorum urbibus vixisse, qui Spartanorum mores et instituta insano studio imitarentur: *ὦτά τε*, ut ait Socrates, *κατάγνυνται μιμούμενοι αὐτούς*. Itaque ad *λακωνίζοντας* istos homines, quos ridet etiam Aristophanes Avv. v. 1281. Ecclesiazus. v. 74. Vespp. 473., procul dubio respicitur. Schol. ad Aristoph. Plut. v. 85. Grammaticus apud Bekkerum Anecdot. I. p. 116: *Ὠτοκάταξιν· τὸν συντετριμμένον τὸ οὖς. Ἀριστοφάνης Βαβυλωνίοις*. Olympiodorus: *ἢ ὅτι ἐν ταῖς παλαίστραις ὑπέτριβον τὰ ὦτα* (Lacedaemones videlicet imitantes), *ἢ τοῦτο λέγει πρὸς τοὺς μὴ δυναμένους ὑπεῖναι τὰ ὦτα καὶ ἀκοῦσαι τῶν λεγομένων*. Prior sententia unice vera est. cf. Prolegg. ad Remp. CIV seqq. Acerbe autem hoc respondet Callicles; constat enim Socratem eiusque discipulos Spartanorum severitatem plane probavisse. v. ad Criton. p. 52. E.

516 ἐπειδὴ δὲ καλοὶ κἀγαθοὶ ἐγεγόνεσαν ὑπ' αὐτοῦ, ἐπὶ τελευτῇ τοῦ βίου τοῦ Περικλέους, κλοπὴν αὐτοῦ κατεψηφίσαντο, ὀλίγου δὲ καὶ θανάτου ἐτίμησαν, δῆλον ὅτι ὡς πονηροῦ ὄντος.

Cap. LXXII. *ΚΑΛ.* Τί οὖν; τούτου ἕνεκα κακὸς ἦν Περικλῆς; *ΣΩ.* Ὄνων γοῦν ἂν ἐπιμελητὴς καὶ ἵππων καὶ βοῶν τοιοῦτος ὢν κακὸς ἂν ἐδόκει εἶναι, εἰ παραλαβὼν μὴ λακτίζοντας μηδὲ κυρίττοντας μηδὲ δάκνοντας ἀπέδειξε ταῦτα ἅπαντα ποιοῦντας δι' ἀγριότητα.
B ἢ οὐ δοκεῖ σοι κακὸς εἶναι ἐπιμελητὴς ὁστισοῦν ὁτουοῦν ζώου, ὃς ἂν παραλαβὼν ἡμερώτερα ἀποδείξῃ ἀγριώτερα ἢ παρέλαβε; Δοκεῖ. ἢ οὔ; *ΚΑΛ.* Πάνυ γε, ἵνα σοι χαρίσωμαι. *ΣΩ.* Καὶ τόδε τοίνυν μοι χάρισαι ἀποκρινά-

κἀγαθοὶ ἐγεγόνεσαν] Vett. editt. ἐγεγόνεισαν. Aug. γεγόνεισαν. In Clark. Vat. Coisl. aliis non paucis perscriptum legitur ἐγεγόνεσαν. Ven. Σ. Vind. 2. 7. Par. IV. Flor. b. Meerm. γεγόνεσαν, quod certe non est contemnendum. De omisso plusquamperfecti augmento non est cur exponamus. De terminatione autem plusquamperfecti in εσαν v. Fischer. ad Weller. II. p. 373. Lobeck. ad Phrynich. p. 149 seq.

P. 516. ἐπὶ τελευτῇ τοῦ βίου] Par. I. ἐπὶ τῇ τελευτῇ. In Steph. exemplo τοῦ omissum.

P. 516. κλοπὴν αὐτοῦ κατ.] Narrat Diodorus XII. c. 38. p. 306. B., Ephoro auctore, Periclem de sociorum pecunia magnam partem in rem suam vertisse ac, ne rationem reddere cogeretur, bellum concitasse Peloponnesiacum. conf. Plutarch. Vit. Pericl. 31. p. 169. Idem memoriae tradidit accusatum eum esse propterea, quod partem illius pecuniae, ex qua Phidias Minervae statuam vestivisset, in privatos usus convertisset. vid. Diodor. l. c. Plutarch. l. c. Defendit Periclem Aristides Commun. Apolog. T. II. p. 244. ed. Iebb. narrans eum pecunia tantum multatum esse atque post peculatus damnationem in gratiam cum Atheniensibus rediisse. De Periclis integritate v. Thucyd. II, 56. 65. Plutarch. Vit. Pericl. c. 35. 37.

Cap. LXXII. ἀπέδειξε ταῦτα ἅπ. π.] si — eos redderet haec omnia propter feritatem facientes. Ἀποδεικνύναι proprie est manifestum reddere, deinde exhibere, reddere, ita tamen, ut primaria ostendendi notio non prorsus aboleatur. Xenoph. Cyrop. I, 2, 5: παῖδας βελτίστους ἀποδεικνύναι, quod paullo post dicitur παρέχειν τὰ δέοντα ποιοῦντας. Ibid. II, 1, 23. et VIII, 1, 85. permutatur cum verbis παρασκευάζειν et ἀπεργάζεσθαι. Memor. I, 6, 3: μιμητὰς ἑαυτῶν ἀποδεικνύουσιν. Mox etiam ἀποφαίνειν sic dicitur.

B. ἵνα σοι χαρίσωμαι] Supra p. 514. A: Πάνυ γε, εἴ σοι ἥδιον. Verbum χαρίζεσθαι, hoc in genere frequens apud Platonem, docte illustravit Ruhnken. ad Tim. p. 274 seq.

μενος, πότερον καὶ ὁ ἄνθρωπος ἓν τῶν ζώων ἐστίν, ἢ
οὔ; ΚΑΛ. Πῶς γὰρ οὔ; ΣΩ. Οὐκοῦν ἀνθρώπων Πε-
ρικλῆς ἐπεμέλετο; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Τί οὖν; οὐκ ἔδει
αὐτούς, ὥς ἄρτι ὡμολογοῦμεν, δικαιοτέρους γεγονέναι
ἀντὶ ἀδικωτέρων ὑπ' ἐκείνου, εἴπερ ἐκεῖνος ἐπεμελεῖτο C
αὐτῶν ἀγαθὸς ὢν τὰ πολιτικά; ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ.
Οὐκοῦν οἵ γε δίκαιοι ἥμεροι, ὥς ἔφη Ὅμηρος. σὺ δὲ τί
φῄς; οὐχ οὕτως; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ἀγριω-
τέρους γε αὐτοὺς ἀπέφηνεν ἢ οἵους παρέλαβε. καὶ ταῦτ'
εἰς αὐτόν, ὃν ἥκιστ' ἂν ἐβούλετο. ΚΑΛ. Βούλει σοι
ὁμολογήσω; ΣΩ. Εἰ δοκῶ γέ σοι ἀληθῆ λέγειν. ΚΑΛ.
Ἔστω δὴ ταῦτα. ΣΩ. Οὐκοῦν εἴπερ ἀγριωτέρους, ἀδι-
κωτέρους τε καὶ χείρους; ΚΑΛ. Ἔστω. ΣΩ. Οὐκ ἄρ' D

μὴ λακτίζοντας] Post *λακτίζοντας* Clark. Vat. Coisl. Par. EFW. addunt *ἑαυτόν*. Pro eo Vind. 6. *αὐτὸν* et Par. BCIV. Flor. a. b. c. d. m. o. x. *αὐτοὺς* exhibent. Sed utrumque natum putamus ex glossemate, id quod etiam Astio et Hirschigio ita visum est. Lectionem *ἑαυτὸν* receperunt Bekkerus et Buttmannus. Sed verissime iudicavit Astius eam sententiae parum convenire.

ἢ οὐ δοκεῖ σοι] V. *ἢ οὐ δ. σ.*

C. *εἰς αὐτόν, ὃν ἥκιστ'*] Pro vulg. *αὐτόν* ex Aug. Par. B. dedi *αὐτόν*. Steph. *ὃ* invitis codd. plerisque.

C. *Οὐκοῦν οἵ γε δίκ.* —] „Ad secundum istorum versuum respicitur, quos saepe repetit Homerus: "Ὤ μοι ἐγώ, τέων αὖτε βροτῶν ἐς γαῖαν ἱκάνω; "Η ῥ' οἵ γ' ὑβρισταί τε καὶ ἄγριοι, οὐδὲ δίκαιοι; Ἠὲ φιλόξεινοι καί σφιν νόος ἐστὶ θεουδής; Odyss. ζ'. v. 120. Atque hinc pluribus in locis *ἡμερότητα* cum *δικαιοσύνῃ* et *ἀγριότητα* cum *ἀδικίᾳ* coniunxit Plato." ROUTH.

ὃν ἥκιστ' ἂν ἐβούλετο] H. e. *εἰς ὃν ἥκιστ' ἂν ἐβ.*, de qua praepositionis omissione ante pronomen relativum v. ad p. 453. E. Phaedon. p. 76. D. coll. Matth. §. 595. et de Latinis interpp. ad Corn. Nep. Vit. Cimon. c. 3: In eandem incidit invidiam quam pater, ubi alii in quam. Senec. De Benefic. VI, 29. in. VII, 10, 2. Nat. Quaest. I, 1, 13. Goerenz. ad Cic. Legg. p. 262. Ceterum non assentimur Hirschigio *αὐτόν* eiiciendum existimanti. Itaque neque *εἰς* addendum neque *ὃ* corrigendum cum Stephano. Voculam *ἄν* ab Aristide neglectam docte tuetur Schaefer. Melett. crit. p. 124 seq., ubi plurimos locos, in quibus *ἐβουλόμην ἄν* et *ἤθελον ἄν* dictum reperitur, indicavit, refellens videlicet Heindorfium, qui hunc particulae usum rariorem dixerat. Quid rei sit, subtilissime explicavit Hermannus De particula *ἄν* p. 66 seq.

D. *Οὐκ ἄρ' ἀγαθὸς — ἦν*] H. e. *οὐκ ἄρ' ἀγαθός ἐστιν, ὡς ἐφαίνετο*. v. ad Phaedon. p. 68. B. et quae nuper exposuit Matthiae. Gramm. ampl. T. II. p. 958.

ἀγαθὸς τὰ πολιτικὰ Περικλῆς ἦν ἐκ τούτου τοῦ λόγου. ΚΑΛ. Οὐ σύ γε φῄς. ΣΩ. Μὰ Δί', οὐδέ γε σὺ ἐξ ὧν ὡμολόγεις. Πάλιν δὲ λέγε μοι περὶ Κίμωνος· οὐκ ἐξωστράκισαν αὐτὸν οὗτοι, οὓς ἐθεράπευεν, ἵνα αὐτοῦ δέκα ἐτῶν μὴ ἀκούσειαν τῆς φωνῆς; καὶ Θεμιστοκλέα ταὐτὰ ταῦτα ἐποίησαν καὶ φυγῇ προσεζημίωσαν; Μιλτιάδην δὲ
E τὸν ἐν Μαραθῶνι εἰς τὸ βάραθρον ἐμβαλεῖν ἐψηφίσαντο, καὶ εἰ μὴ διὰ τὸν πρύτανιν, ἐνέπεσεν ἄν; Καίτοι οὗτοι, εἰ ἦσαν ἄνδρες ἀγαθοί, ὡς σὺ φῄς, οὐκ ἄν ποτε ταῦτα ἔπασχον. οὔκουν οἵ γε ἀγαθοὶ ἡνίοχοι κατ' ἀρχὰς μὲν οὐκ ἐκπίπτουσιν ἐκ τῶν ζευγῶν, ἐπειδὰν δὲ θεραπεύσωσι

D. *ἐξ ὧν ὡμολόγεις*] *ὁμολογεῖς* Ven. Σ. Vind. 2. 6. 7. Par. IV. et pr. m. BC. Flor. a. b. c. m. x. Meerm.

φυγῇ προσεζημίωσαν] Herm. corr. seiunctim: *πρὸς ἐζημί-*

οὐκ ἐξωστράκισαν —] „Refert Plutarch. Cimoni infensos Athenienses propter studium eius erga Lacedaemonios et optimatium factionem *μικρᾶς ἐπιλαβομένους προφάσεως* decem annorum exsilio hunc multasse. Vide eiusdem Cimon. p. 489. c. XVII. et III. Pericl. p. 157. c. IX. X. Viro doctissimo Rutgersio Var. Lectt. L. I. p. 43. videtur innuisse Plato damnatum eum ob tyrannidis affectatae suspicionem, metuentibus Atheniensibus, ne eos facundia, qua pollebat, in servitutem pelliceret. Idem, ut refert Cornel. Nepos Cim. c. III., post annum quintum, quo expulsus erat, in patriam revocatus est. Nec omittit memorare istud Aristides p. 158., ubi haec Platonis citavit." ROUTH.

Θεμιστοκλέα — προσεζημίωσαν] Vid. Plutarch. Themistocl. c. XXII. p. 123. Nepot. Them. c. VIII. Thucyd. I, 135.

Μιλτιάδην δὲ τὸν ἐν Μαραθῶνι —] De hac re alii scriptores nihil memoriae prodiderunt, ut monuit Wesseling. ad Herodot. VI, 136. Conf. Perizon. ad Aelian. V. H. XII, 35. Platoni tamen adstipulatur Aristides T. II. p. 224. ed. Iebb. — *βάραθρον* interprete Timaeo est *ὄρυγμα φρέατι ὅμοιον, ἔνθα οἱ καταδικασθέντες ἐβάλλοντο*, ubi v. Ruhnken. — *ἐν Μαραθῶνι*, prope Marathonem, ut *ἐν Μυκάλῃ, ἐν Πλαταιαῖς, ἐν Σαλαμῖνι, ἐν Κορίνθῳ* et al. v. Perizon. ad Ael. V. H. II, 25. Wesseling. ad Diodor. T. I. p. 321. Duker. ad Thucyd. I, 100. Dicitur etiam *Μαραθῶνι*, quod propius accedit ad speciem adverbii localis. v. ad Menexen. p. 240. D. coll. Lysid. p. 205. C. Igitur utrumque rectum. Ceterum quod Schweighaeuser. ad Athen. T. VI. p. 322. *νικήσαντα* excidisse suspicatus est, nihil hac coniectura inanius. v. Matth. §. 271.

E. *εἰ μὴ διὰ τὸν πρύτανιν*] Intell. servatus esset, s. res esset prohibita. Thucyd. II, 18: *ἐδόκουν οἱ Πελοποννήσιοι ἐπελθόντες ἂν διὰ τά-*

τοὺς ἵππους καὶ αὐτοὶ ἀμείνους γένωνται ἡνίοχοι, τότ' ἐκπίπτουσιν. οὐκ ἔστι ταῦτ' οὔτ' ἐν ἡνιοχείᾳ οὔτ' ἐν ἄλλῳ ἔργῳ οὐδενί· ἢ δοκεῖ σοι; ΚΑΛ. Οὐκ ἔμοιγε. ΣΩ. Ἀληθεῖς ἄρα, ὡς ἔοικεν, οἱ ἔμπροσθεν λόγοι ἦσαν, ὅτι οὐδένα ἡμεῖς ἴσμεν ἄνδρα ἀγαθὸν γεγονότα τὰ πολιτικὰ 517 ἐν τῇδε τῇ πόλει. σὺ δὲ ὡμολόγεις τῶν γε νῦν οὐδένα, τῶν μέντοι ἔμπροσθεν, καὶ προείλου τούτους τοὺς ἄνδρας. οὗτοι δὲ ἀνεφάνησαν ἐξ ἴσου τοῖς νῦν ὄντες, ὥςτε, εἰ οὗτοι ῥήτορες ἦσαν, οὔτε τῇ ἀληθινῇ ῥητορικῇ ἐχρῶντο — οὐ γὰρ ἂν ἐξέπεσον — οὔτε τῇ κολακικῇ.

Cap. LXXIII. ΚΑΛ. Ἀλλὰ μέντοι πολλοῦ γε δεῖ,

ωσαν. Vereor ut recte; certe ista mutatione non opus. v. p. 518. C., ubi nemo scripserit πρὸς ἀπολοῦσιν. et p. 519. A. B.

E. οὔκουν οἵ γε ἀγαθοὶ] Male vulgo οὐκοῦν. v. ad Phaedr. p. 258. C. Euthydem. p. 307. B.

χους πάντα ἔτι ἔξω καταλαβεῖν, εἰ μὴ διὰ τὴν ἐκείνου μέλλησιν, scil. prohibiti essent. Demosthen. De fals. Legat. p. 364. ed. Reisk.: οὐ γὰρ ὡς, εἰ μὴ διὰ Λακεδαιμονίους, οὐδ' ὡς, εἰ μὴ Πρόξενον οὐχ ὑπεδέξαντο, — ἐσώθησαν οἱ Φωκεῖς κ. τ. λ. Ibid. p. 370: ἐκεῖνα δὲ τούτοις ἂν προςῆν, εἰ μὴ διὰ τούτους, sc. ἐκωλύθη προςεῖναι. v. interpp. ad Viger. p. 510 seq. — Ὁ πρύτανις hoc loco prytanum epistatam designat, cuius erat populum in suffragia mittere s. ἐπιψηφίζειν. v. ad p. 474. A.

οὔκουν οἵγε ἀγαθοὶ ἦν. —] Certe quidem boni aurigae, quum initio non de bigis decidant, non tum decidunt, quum equos etc. v. ad p. 512. A. Male vulgo οὐκοῦν. Lachet. p. 192. D: οὔκουν δίκαιόν γε. Euthydem. p. 307. B: οὔκουν δίκαιόν γε, ubi vulgo οὐκοῦν. Sophist. p. 231. B: οὔκουν τό γε εἰκός. Ibid. p. 235. E. p. 238. B., ubi vulgo legebatur οὐκοῦν ἂν ὀρθῶς γε. De repetito verbo ἐκπίπτουσι vid. ad p. 509. D. Criton. p. 54. A. infra p. 522. E.

P. 517. ἐξ ἴσου τοῖς νῦν ὄντες] H. e. iis, qui nunc sunt, similes s. in pari conditione etc. Lysias p. 247. ed. Brem.: εἰ γὰρ ἐξ ἴσου τῇ συμφορᾷ καὶ τὴν διάνοιαν ἕξω, ubi v. annot.

οὐ γὰρ ἂν ἐξέπεσον] H. e. populi gratia et favore excidissent. Pindar. Pyth. III, 21: ἔπεσε χαρίτων. Nimirum ἐκπίπτειν omnino dicuntur ea, quae reiiciuntur et repudiantur. — οὔτε τῇ κολακικῇ, quae σώζει ἐκ τῶν κινδύνων. v. p. 511. B. C.

Cap. LXXIII. πολλοῦ γε δεῖ —, μή ποτέ τις — ἐργάσηται] Notabis hanc structuram: πολλοῦ δεῖ — μὴ — ἐργάσηται, multum abest, ut quisquam unquam — talia opera perfecerit, cuius equidem non in promtu habeo alterum exemplum. Nam alias ponitur infinitivus. — ὃς βούλει, quivis. v. Matth. Gr. §. 474. annot. 2.

B ὦ Σώκρατες, μή ποτέ τις τῶν νῦν ἔργα τοιαῦτα ἐργάσηται, οἷα τούτων ὃς βούλει εἴργασται. ΣΩ. Ὦ δαιμόνιε, οὐδ' ἐγὼ ψέγω τούτους, ὥς γε διακόνους εἶναι πόλεως, ἀλλά μοι δοκοῦσι τῶν γε νῦν διακονικώτεροι γεγονέναι καὶ μᾶλλον οἷοί τε ἐκπορίζειν τῇ πόλει ὧν ἐπεθύμει. ἀλλὰ γὰρ μεταβιβάζειν τὰς ἐπιθυμίας καὶ μὴ ἐπιτρέπειν, πείθοντες καὶ βιαζόμενοι ἐπὶ τοῦτο, ὅθεν ἔμελλον ἀμείνους ἔσεσθαι οἱ πολῖται, ὡς ἔπος εἰπεῖν,
C οὐδὲν τούτων διέφερον ἐκεῖνοι· ὅπερ μόνον ἔργον ἐστὶν ἀγαθοῦ πολίτου. ναῦς δὲ καὶ τείχη καὶ νεώρια καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα καὶ ἐγώ σοι ὁμολογῶ δεινοτέρους εἶναι ἐκείνους τούτων ἐκπορίζειν. Πρᾶγμα οὖν γελοῖον ποιοῦμεν ἐγώ τε καὶ σὺ ἐν τοῖς λόγοις. ἐν παντὶ γὰρ τῷ χρόνῳ, ὃν διαλεγόμεθα, οὐδὲν παυόμεθα εἰς τὸ αὐτὸ ἀεὶ περιφερόμενοι καὶ ἀγνοοῦντες ἀλλήλων ὅ τι λέγομεν.

P. 517. B. ὃς βούλει εἴργασται] ὅστις βούλει Flor. x. Sic certe Cratyl. p. 432. A. et al.

C. ἐγὼ γοῦν σε πολλάκις] Sic Ven. Ξ Σ. Vind. 2. Par. B. Flor. a. c. d. m. pro vulg. ἐγὼ οὖν, quod Herm. cum Clarkian. Vat. aliis servandum duxit, minus recte, opinor. In Aug. Meerm. ed. Bas. 2. est ἔγωγε οὖν.

D. ἀλλ' ὧν ἔρχεται] V. ἄλλα ὧν. Ald. Bas. 1. Clark. Vat. Coisl. alii ἄλλων ἔρχεται, quod ex ἀλλ' ὧν ortum esse patet. Quam-

B. ὥς γε διακόνους εἶναι πόλεως] quatenus sunt civitatis administri. De εἶναι vid. Viger. p. 750 seqq. p. 888.

ἀλλὰ γὰρ μεταβιβάζειν — διέφερον ἐκεῖνοι] Ficinus: Verum in eo, quod castigare civium cupiditates oporteat neque illis obsecundare, sed et persuadendo et cogendo ad hoc ipsum perducere, unde meliores futuri sint cives, nihil, ut ita loquar (h. e. paene), inter hos atque illos interest. Idem verissime in argumento dialogi: „Deridet eos", inquit, „qui quum diu reipublicae tenuerint gubernacula, semper quidem civitatem externis bonis auxerint, animos vero civium temperantia et iustitia formare neglexerint. Quod quidem solum sit legitimi gubernatoris officium. Concluditque non modo non prodesse, sed obesse plurimum civitati gubernatores, qui fortunae potius quam animi bonis prospiciant." Videlicet illi Platonis sententia τὰ τῆς πόλεως curabant, πρὶν αὐτῆς τῆς πόλεως curam gessissent, veraeque artis civilis ignari leges potius ferebant, quam animos civium virtute imbuebant. cf. De Republ. IV. p. 426. Ceterum ne quis haereat in eo, quod verbum διαφέρειν constructum est cum simplici infinitivo, eiusdem structurae exempla laudavit Heindorfius Protag. p. 328. A. De Republ. VI. p. 495. E. cf. Matth. Gr. ampl. §. 535. p. 1049.

ἐγὼ γοῦν σε πολλάκις οἶμαι ὡμολογηκέναι καὶ ἐγνω-
κέναι. ὡς ἄρα διττὴ αὕτη τις ἡ πραγματεία ἐστὶ καὶ D
περὶ τὸ σῶμα καὶ περὶ τὴν ψυχήν, καὶ ἡ μὲν ἑτέρα
διακονική ἐστιν, ᾗ δυνατὸν εἶναι ἐκπορίζειν, ἐὰν μὲν
πεινῇ τὰ σώματα ἡμῶν, σιτία, ἐὰν δὲ διψῇ, ποτά, ἐὰν
δὲ ῥιγῷ, ἱμάτια, στρώματα, ὑποδήματα, ἄλλ' ὧν ἔρχεται
σώματα εἰς ἐπιθυμίαν. καὶ ἐξεπίτηδές σοι διὰ τῶν αὐ-
τῶν εἰκόνων λέγω, ἵνα ῥᾷον καταμάθῃς. τούτων γὰρ
ποριστικὸν εἶναι ἢ κάπηλον ὄντα ἢ ἔμπορον ἢ δημιουρ-
γόν του αὐτῶν τούτων, σιτοποιὸν ἢ ὀψοποιὸν ἢ ὑφάν- E
την ἢ σκυτοτόμον ἢ σκυτοδεψόν, οὐδὲν θαυμαστόν ἐστιν.
ὄντα τοιοῦτον δόξαι καὶ αὑτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις θεραπευ-
τὴν εἶναι σώματος, παντὶ τῷ μὴ εἰδότι, ὅτι ἔστι τις
παρὰ ταύτας ἁπάσας τέχνη γυμναστική τε καὶ ἰατρική,
ἣ δὴ τῷ ὄντι ἐστὶ σώματος θεραπεία, ἥνπερ καὶ προς-

obrem non assentior viro docto corrigenti *ἄλλων ὧν ἔρχεται*, ut attractio inversa scilicet locum habeat. Nec opus est coniectura Heindorfii *τἄλλα* scribendum putantis.

ἐξεπίτηδές σοι] Steph. *ἐξεπίτηδες δέ σοι*, errore.

E. *ἢ σκυτοδεψόν*] *σκυτόδεψον* Clark. Vat.

τοιοῦτον δόξαι καὶ αὑτῷ] Steph. *δόξαι τε καὶ αὑτῷ*.

ἢ δὴ τῷ ὄντι] Sic Ven. Ξ Σ. Coisl. Vind. 2. 6. 7. Par. W. Vett. editt. *ἣ δὴ τῷ*, quod iam Heindorfius emendavit.

C. *ἀγνοοῦντες ἀλλήλ. ὅ τι λέγομεν*] Lachet. p. 189. E: *ἴσως οὐ μανθάνετέ μου ὅ τι λέγω*. Explicavit hunc genitivi usum Matthiae. Gr. §. 373. conf. nostra ad Remp. II. p. 375. D. III. p. 394. C.

D. *ᾗ δυνατὸν εἶναι*] De infinitivo post relativa in oratione obliqua usitato v. ad Phaedon. p. 72. A. Mox de forma *ῥιγῷ* v. Buttmann. Gr. max. T. I. p. 506. Matthiae. Gr. ampl. §. 198. 7.

ἄλλ' ὧν ἔρχεται —] V. ad p. 503. E. Sympos. p. 186. D.

τούτων γὰρ ποριστικὸν εἶναι — οὐδὲν θαυμαστόν] Mutatur deinceps tenor orationis. Postquam enim haec: *οὐδὲν θαυμαστόν ἐστιν*, illata sunt, sermo continuatur, quasi praecessisset: *ὄντα γὰρ τούτων ποριστικόν*, ideoque *ὄντα τοιοῦτον* interponitur, ut superioris subiecti cogitatio in animo resuscitetur. Anacoluthon nihil habet offensionis, licet ab aliis aliter sit explicatum. — *ἔμποροι* sunt mercatores, *κάπηλοι* institores, qui merces, quas emunt a mercatoribus, quaestus faciendi caussa vendunt et, ut fit, adulterant. Discrimen post alios illustrarunt Heindorf. ad h. l. et ad Horatii Satir. I, 1, 6. et quos laudavit Boissonad. ad Aristaenet. p. 740.

E. *παντὶ τῷ μὴ εἰδότι*] videlicet omnibus, qui nesciant etc. Nam adduntur haec superioribus per appositionem.

ἥκει τούτων ἄρχειν πασῶν τῶν τεχνῶν καὶ χρῆσθαι τοῖς τούτων ἔργοις διὰ τὸ εἰδέναι ὅ τι τὸ χρηστὸν καὶ πο-
518 νηρὸν τῶν σιτίων ἢ ποτῶν ἐστιν εἰς ἀρετὴν σώματος, τὰς δ' ἄλλας πάσας ταύτας ἀγνοεῖν· διὸ δὴ καὶ ταύτας μὲν δουλοπρεπεῖς τε καὶ διακονικὰς καὶ ἀνελευθέρους εἶναι περὶ σώματος πραγματείαν, τὰς ἄλλας τέχνας· τὴν δὲ γυμναστικὴν καὶ ἰατρικὴν κατὰ τὸ δίκαιον δεσποίνας εἶναι τούτων. ταὐτὰ οὖν ταῦτα ὅτι ἔστι καὶ περὶ ψυχήν, τοτὲ μέν μοι δοκεῖς μανθάνειν ὅτι λέγω, καὶ ὁμολογεῖς ὡς εἰδὼς ὅ τι ἐγὼ λέγω· ἥκεις δὲ ὀλίγον ὕστερον λέγων,
B ὅτι ἄνθρωποι καλοὶ κἀγαθοὶ γεγόνασι πολῖται ἐν τῇ πόλει, καὶ ἐπειδὰν ἐγὼ ἐρωτῶ οἵτινες, δοκεῖς μοι ὁμοιοτάτους προτείνεσθαι ἀνθρώπους περὶ τὰ πολιτικά, ὥσπερ ἂν εἰ περὶ τὰ γυμναστικὰ ἐμοῦ ἐρωτῶντος οἵτινες ἀγαθοὶ

ὅ τι τὸ χρηστὸν] Par. IV. *ὅ τι χρηστόν,* quod dedit Bekker. cum aliis. Sed nobiscum sentit Hermann., qui sensum verborum flagitare articulum vere animadvertit.

P. 518. *διὸ δὴ καὶ ταύτας*] Steph. *δεῖ,* ut habet Par. E. rec.

B. *ὁ ἀρτοκόπος*] Sic Clark. Vat. Coisl. Ven. ΞΣ. Vind. 1. 6. 7. Par. EFW. Flor. f. s. cum Ald. Bas. 1. 2. Sed Steph. aliique *ἀρτοποιός.* Nimirum is videtur commotus esse iudicio attici-

ὅ τι τὸ χρηστὸν καὶ πονηρόν] quid in cibis aut potionibus illud sit, quod habeatur bonum aut malum, quod attinet ad virtutem corporis, quum ceterae omnes id ignorent. Verba cohaerent sic: *ὅ τι τῶν σιτίων ἢ ποτῶν ἐστι τὸ χρηστὸν καὶ πονηρὸν κ. τ. λ.* Inde patet, cur articulum servaverimus.

P. 518. *τὰς ἄλλας τέχνας*] Haec perspicuitatis caussa adiecta sunt. Loquendi genus ad p. 501. A. attigimus. Ceterum pro *διὸ δὴ καὶ ταύτας — εἶναι* dici etiam potuit: *καὶ ὅτι δὴ καὶ διὰ τοῦτο αὗται μὲν — ἀνελεύθεροί εἰσι —, ἡ δὲ γυμναστικὴ καὶ ἰατρικὴ — δέσποιναί εἰσι τούτων.* Sed transitur ab usu vocis *ὅτι* ad infinitivum, ut saepe fit in obliqua oratione.

τοτὲ μέν μοι δοκεῖς —] Exspectabas subiectum iri *τοτὲ δὲ λέγεις, ὅτι ἄνθρωποι κτλ.* Sed maiore cum gravitate dicitur: *ἥκεις δὲ ὀλίγον ὕστερον λέγων,* de quibus verbis monui aliquid ad p. 491. B. Ceterum manifestum est verba ita struenda esse: *τοτὲ μὲν οὖν μοι δοκεῖς μανθάνειν* (intelligere), *ὅτι λέγω, ὅτι ταὐτὰ ταῦτα ἔστι* (locum habent, valent) *καὶ περὶ ψυχήν, καὶ ὁμολογεῖς ὡς εἰδὼς ὅ τι ἐγὼ λέγω.* Frustra fuerunt qui *ὅ τι λέγω* recipiendum arbitrarentur, quam lectionem nullo pacto ferendam censeo. Mox voc. *ἄνθρωποι* de glossemate suspectum Astio videbatur, qui tamen postea suam retractavit sententiam. Nec est profecto, cur voc. sollicitemus. Nam *ἄνθρωποι καλοὶ κἀγαθοὶ* dicitur, ut ostendatur Calliclis sententiam aliquibus hominibus memoratis parum esse de-

γεγόνασιν ἢ εἰσὶ σωμάτων θεραπευταί, ἔλεγές μοι πάνυ σπουδάζων, Θεαρίων ὁ ἀρτοκόπος καὶ Μίθαικος ὁ τὴν ὀψοποιίαν συγγεγραφὼς τὴν Σικελικὴν καὶ Σάραμβος ὁ κάπηλος, ὅτι οὗτοι θαυμάσιοι γεγόνασι σωμάτων θεραπευταί, ὁ μὲν ἄρτους θαυμαστοὺς παρασκευά- C
ζων, ὁ δὲ ὄψον, ὁ δὲ οἶνον. Cap. LXXIV. Ἴσως ἂν οὖν ἠγανάκτεις, εἴ σοι ἔλεγον ἐγώ, ὅτι Ἄνθρωπε, ἐπαΐεις οὐδὲν περὶ γυμναστικῆς· διακόνους μοι λέγεις καὶ ἐπιθυμιῶν παρασκευαστὰς ἀνθρώπους, οὐκ ἐπαΐοντας καλὸν κἀγαθὸν οὐδὲν περὶ αὐτῶν, οἵ, ἂν οὕτω τύχωσιν, ἐμπλήσαντες καὶ παχύναντες τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων, ἐπαινούμενοι ὑπ' αὐτῶν, προσαπολοῦσιν αὐτῶν καὶ τὰς ἀρχαίας σάρκας. οἱ δ' αὖ δι' ἀπειρίαν οὐ τοὺς ἑστιῶντας D
αἰτιάσονται τῶν νόσων αἰτίους εἶναι καὶ τῆς ἀποβολῆς

starum, qui voc. ἀρτοκόπος minus probandum esse dicunt; sed v. Lobeck. ad Phryn. p. 222. Osann. ad Philemon. p. 164. Schneider. ad Xenoph. Hellen. IV, 4, 21.

C. οὐδὲν περὶ αὐτῶν] οὐδὲ Vat. Par. BCFW.

προςαπολοῦσιν αὐτῶν] Sic Clark. Vat. Flor. x. Vulgo προςαπολλύουσιν.

D. οἱ δ' αὖ δι' ἀπειρίαν] οἱ δ' οὖν Steph. cum Par. E.

finitam, perinde ac si Germanice dicas: *es habe tüchtige und brave Leute als Staatsmänner im Staate gegeben.* Infra p. 518. E: *ἐγκωμιάζεις ἀνθρώπους, οἳ κ. τ. λ.*

B. *ὁμοιοτάτους προτείνεσθαι — ὥςπερ ἂν εἰ —*] Supra p. 479. A: *τὸ αὐτὸ διαπεπραγμένοι εἰσί, ὥςπερ ἂν εἴ τις τοῖς μεγίστοις νοσήμασι κ. τ. λ.* Ibid. p. 485. B: *ὁμοιότατον πάσχω πρὸς τοὺς φιλοσοφοῦντας ὥςπερ πρὸς τοὺς ψελλιζομένους.* Xenoph. Sympos. II, 37: *ὅμοια γάρ μοι δοκοῦσι πάσχειν, ὥςπερ εἴ τις κ. τ. λ.* — De Thearione pistore celeberrimo vid. Toup. Em. in Suid. I. p. 12. De Mithaeco Syracusano et Sarambo dixit Davis. ad Max. Tyr. IV, 5.

Cap. LXXIV. C. *παρασκ. ἀνθρώπους*] Per contemtum *ἀνθρώπους* additur, usu frequenti, quem post Valckenar. Annot. critt. in loc. N. T. p. 336. attigit nuper etiam Bremius ad Lys. p. 270. Proxima sic interpretamur: qui, si fors ita ferat, postquam corpora hominum cibis potulentisque satiaverint et saginaverint, insuper etiam iis pristinas pessumdabunt carnes, dum laudibus ab ipsis efferantur. Quid mali significetur, apparet ex §. E: *ὅτι δὲ οἰδεῖ καὶ ὕπουλός ἐστι.* Ad *ἂν οὕτω τύχωσιν* reticetur *ποιήσαντες*; v. ad p. 514. E. Mox *προςαπολοῦσιν* est: insuper (praeterquam quod corpus male saginaverint) pessumdabunt. — Dictionem *αἰτιᾶσθαί τινα αἴτιον εἶναι* exemplis illustrarunt Heindorf. ad h. l. Iacobs. Addit. in Athen. p. 188. Cf. nostra ad Phileb. p. 22. D.

τῶν ἀρχαίων σαρκῶν, ἀλλ᾽ οἳ ἂν αὐτοῖς τύχωσι τότε παρόντες καὶ συμβουλεύοντές τι, ὅταν δὴ αὐτοῖς ἥκῃ ἡ τότε πλησμονὴ νόσον φέρουσα συχνῷ ὕστερον χρόνῳ, ἅτε ἄνευ τοῦ ὑγιεινοῦ γεγονυῖα, τούτους αἰτιάσονται καὶ ψέξουσι καὶ κακόν τι ποιήσουσιν, ἂν οἷοί τ᾽ ὦσι, τοὺς δὲ προτέρους ἐκείνους καὶ αἰτίους τῶν κακῶν
E ἐγκωμιάσουσι. καὶ σὺ νῦν, ὦ Καλλίκλεις, ὁμοιότατον τούτῳ ἐργάζει· ἐγκωμιάζεις ἀνθρώπους, οἳ τούτους εἱστιάκασιν εὐωχοῦντες ὧν ἐπεθύμουν, καί φασι μεγάλην τὴν πόλιν πεποιηκέναι αὐτούς· ὅτι δὲ οἰδεῖ καὶ ὕπουλός
519 ἐστι δι᾽ ἐκείνους τοὺς παλαιούς, οὐκ αἰσθάνονται. ἄνευ γὰρ σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης λιμένων καὶ νεωρίων καὶ τειχῶν καὶ φόρων καὶ τοιούτων φλυαριῶν ἐμπεπλήκασι τὴν πόλιν. ὅταν οὖν ἔλθῃ ἡ καταβολὴ αὕτη τῆς ἀσθενείας, τοὺς τότε παρόντας αἰτιάσονται συμβούλους, Θεμιστοκλέα δὲ καὶ Κίμωνα καὶ Περικλέα ἐγκωμιάσουσι,

ὅταν δὴ αὐτοῖς ἥκῃ] V. *δέ*, quod Bekkerus ex Par. E., nos e Flor. d. correximus. Emendandum vidit Heindorfius.

E. *οἳ τούτους εἱστ.*] Sic Clark. Vat. Coisl. Ven. *ΞΣ.* alii non pauci pro vulg. *τοιούτους*.

P. 519. B. *πάσχουσι· πολλὰ καὶ ἀγαθὰ*] Vulgo post

D. *ὅταν δὴ αὐτοῖς ἥκῃ — νόσον φέρουσα*] quum expletio, quippe quae *ἄνευ τοῦ ὑγιεινοῦ* facta sit, h. e. nulla habita ratione sanitatis, iis morbum attulerit multo post. Nam *ἥκῃ φέρουσα* fere idem est quod *ἐνέγκῃ*. Sympos. p. 188. A: *ἥκει φέροντα — ὑγίειαν*. Eurip. Orest. v. 844: *λόγους Ἄκουσον, οὓς σοι δυστυχεῖς ἥκω φέρων*. vid. Valcken. ad Phoeniss. v. 257.

E. *οἳ τούτους εἱστιάκασιν*] qui istos (de quibus dixi) epulis oblectaverunt etc., h. e. qui civium animos omni voluptatis genere affecerunt, quum iis pararent ea omnia, quorum cupiditate capti tenerentur. Vulgo legebatur *τοιούτους*, h. e. ita sentientes et malorum caussas non in eorum auctores transferentes. Quod nemo est quin videat nunc minus commode dici.

καί φασι — πεπ. αὐτούς] H. e. *καὶ οὕς φασι μεγάλην τὴν πόλιν πεποιηκέναι*. cf. ad p. 471. B. Matth. §. 469.

P. 519. *καὶ τοιούτων φλυαριῶν*] V. ad Sympos. p. 211. E. Phaed. p. 66. C. Mox *καταβολή* est *περιοδικὴ λῆψις πυρετοῦ*, interprete Timaeo Lex. p. 154., ubi v. Ruhnken. Conf. etiam scholiast. ad Hipp. Min. p. 372. E., ubi codd. aliquot *κατηβολή*, de qua scribendi varietate v. Lobeck. ad Phrynich. p. 699. — *τοὺς τότε παρόντας*, sc. quum febri corripiuntur.

καὶ τοῦ ἐμοῦ ἑταίρου Ἀλκιβ.] Hic quum alia mala intulit patriae, tum nullum maius, quam quod Atheniensibus suasit

τοὺς αἰτίους τῶν κακῶν· σοῦ δὲ ἴσως ἐπιλήψονται, ἐὰν
μὴ εὐλαβῇ, καὶ τοῦ ἐμοῦ ἑταίρου Ἀλκιβιάδου, ὅταν καὶ
τὰ ἀρχαῖα προσαπολλύωσι πρὸς οἷς ἐκτήσαντο, οὐκ αἰ- B
τίων ὄντων τῶν κακῶν, ἀλλ' ἴσως συναιτίων. καίτοι
ἔγωγε ἀνόητον πρᾶγμα καὶ νῦν ὁρῶ γιγνόμενον καὶ
ἀκούω τῶν παλαιῶν ἀνδρῶν πέρι. αἰσθάνομαι γάρ, ὅταν
ἡ πόλις τινὰ τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν μεταχειρίζηται ὡς
ἀδικοῦντα, ἀγανακτούντων καὶ σχετλιαζόντων, ὡς δεινὰ
πάσχουσι· πολλὰ καὶ ἀγαθὰ τὴν πόλιν πεποιηκότες ἄρα
ἀδίκως ὑπ' αὐτῆς ἀπόλλυνται, ὡς ὁ τούτων λόγος. τὸ
δὲ ὅλον ψεῦδός ἐστι. προστάτης γὰρ πόλεως οὐδ' ἂν εἷς C
ποτε ἀδίκως ἀπόλοιτο ὑπ' αὐτῆς τῆς πόλεως, ἧς προ-
στατεῖ. κινδυνεύει γὰρ ταὐτὸν εἶναι, ὅσοι τε πολιτικοὶ
προσποιοῦνται εἶναι καὶ ὅσοι σοφισταί. καὶ γὰρ οἱ σο-
φισταί, τἆλλα σοφοὶ ὄντες, τοῦτο ἄτοπον ἐργάζονται
πρᾶγμα· φάσκοντες γὰρ ἀρετῆς διδάσκαλοι εἶναι πολ-

πάσχουσι commate, post *τὴν πόλιν πεποιηκότες* puncto distinguebatur, pro *ἄρα ἀδίκως* autem scribebatur *ἆρα ἀδ.*, signo interrogandi post *ὡς ὁ τούτων λόγος* interposito. Pro *ἆρα* non pauci codd. praebuerunt *ἄρα,* quo restituto omnia recte se habent. Recte verba distinxit Bekker.

consilium Siciliae occupandae. Ex quo tempore saepius excidit populi gratia et favore. Sed nota haec omnibus sunt ex historia belli Peloponnesiaci.

B. *μεταχειρίζηται ὡς ἀδικοῦντα*] tractat ut hominem maleficum. — *ἀγανακτούντων*, sc. *αὐτῶν*. Loquitur enim iam de omnibus, licet unum alterumve male tractatum esse statuat.

πολλὰ καὶ ἀγαθὰ — λόγος] qui igitur civitatem multis beneficiis affecerunt, ii ab ea pereunt, ut isti dictitant. Voculae *ἄρα* sic postpositae exempla collegerunt Heindorf. ad h. l. ad Protagor. p. 355. B. et Iacob. ad Lucian. Toxar. p. 63.

C. *ταὐτὸν εἶναι, ὅσοι τε πολ.*] Nam eadem fere ratio est eorum, qui se profitentur civitatis regendae peritos, et eorum, qui se sophistas esse dicunt. Verba *κατὰ τὸ νοούμενον* coagmentata sunt. Aut enim dicendum fuit: *κινδυνεύει ταὐτὸν εἶναι τὸ πολιτικοὺς εἶναι,* aut: *κινδυνεύουσι ταὐτὸν πάσχειν ὅσοι τε π. κ. τ. λ.* Sed utraque constructio permutata et, ut fit, in unum confusa est. Cuius generis exempla affert Matthiae. Gr. ampl. §. 632. Nisi forte simplicius est ante *ὅσοι* intelligere *τούτοις*.

φάσκοντες γὰρ —] De sententia commode laudavit Heindorf. Xenoph. Mem. I, 2, 7. Isocr. Contr. Sophist. §. 5. 6. Exemplum rei narravit Gellius N. A. V, 10. Pronomen *αὐτοὺς* post *ὡς ἀδικοῦσι σφᾶς* Bekker.

λάκις κατηγοροῦσι τῶν μαθητῶν, ὡς ἀδικοῦσι σφᾶς αὐ-
τοὺς τούς τε μισθοὺς ἀποστεροῦντες καὶ ἄλλην χάριν
οὐκ ἀποδιδόντες, εὖ παθόντες ὑπ' αὐτῶν. καὶ τούτου
D τοῦ λόγου τί ἂν ἀλογώτερον εἴη πρᾶγμα, ἀνθρώπους
ἀγαθοὺς καὶ δικαίους γενομένους, ἐξαιρεθέντας μὲν
ἀδικίαν ὑπὸ τοῦ διδασκάλου, σχόντας δὲ δικαιοσύνην,
ἀδικεῖν τούτῳ, ὃ οὐκ ἔχουσιν; οὐ δοκεῖ σοι τοῦτο ἄτο-
πον εἶναι, ὦ ἑταῖρε; Ὡς ἀληθῶς δημηγορεῖν με ἠνάγκα-
σας, ὦ Καλλίκλεις, οὐκ ἐθέλων ἀποκρίνεσθαι.

Cap. LXXV. *ΚΑΛ.* Σὺ δ' οὐκ ἂν οἷός τ' εἴης
λέγειν, εἰ μή τίς σοι ἀποκρίνοιτο; *ΣΩ.* Ἔοικά γε· νῦν
E γοῦν συχνοὺς τείνω τῶν λόγων, ἐπειδή μοι οὐκ ἐθέλεις
ἀποκρίνεσθαι. ἀλλ', ὦ 'γαθέ, εἰπὲ πρὸς φιλίου, οὐ δοκεῖ

D. *ὃ οὐκ ἔχουσιν*] ᾧ dativum praebent Par. IVW. Flor. b. x., restitutum illum a Bekkero. Hermannus ὃ concinnitati magis convenire arbitratur; nos attractionem putamus omissam esse, ut *τούτῳ* pronomen vi et gravitate plus polleat.

et Ast. delendum censent. Non assentior. Neque enim sine vi dicitur eos conqueri, quod semet ipsos, magistros virtutis, iniuste tractent. Latine haec interpreteris: nam virtutis magistros sese profitentes saepenumero accusant discipulos, quod ipsis adeo inferant iniuriam, qui tamen eos ad virtutem formaverint. Et tenent *αὐτοὺς* libri omnes. conf. Schoemann. ad Isaeum p. 185. Ellendt. ad Arrian. I. p. 48.

καὶ τούτου τοῦ λόγου τί ἂν ἀλ.] Et quid potest esse hac oratione absurdius, homines bonos et iustos factos, liberatos per magistrum ab iniustitia, nactos vero iustitiam, per illud alteri iniuriam inferre, quod non habent? Pro *καὶ* Heindorfius et Astius *καίτοι* scripserunt invitis codicibus. Noli imitari. Nam saepe *καί* in principio sententiarum sic cum vi positum, quando id, quod praecedentibus opponitur, additur sic, ut argumentatio inchoata simul continuetur et absolvatur. Apolog. Socrat. p. 29. B: *οἶδε γὰρ οὐδεὶς τὸν θάνατον — ὅτι μέγιστον τῶν κακῶν ἐστι. καὶ τοῦτο πῶς οὐκ ἀμαθία ἐστὶν αὕτη ἡ ἐπονείδιστος;* ubi v. annot. Deinde cave post *εἴη πρᾶγμα* voculam *ἢ* inseras aut cum Matthiaeo p. 846. et Schoemanno ad Isaeum p. 188. omissam opineris. Quum enim haec: *καὶ τούτου τοῦ λόγου τί ἂν ἀλογώτερον εἴη πρᾶγμα,* idem sint quod *καὶ οὗτος ὁ λόγος ἀλογώτατος ἂν εἴη,* satis apparet ista: *ἀνθρώπους ἀγαθοὺς κ. τ. λ.,* sine *ἢ* subiungi potuisse. Sic Lucian. Abdicat. 1: *οὐ τί γένοιτ' ἂν ἀτοπώτερον, θεραπεύειν ἐκ προστάγματος οὐκέθ' ὡς ἡ τέχνη βούλεται;* h. e. *τοῦτο δὲ γένοιτ' ἂν ἀτοπώτατον, θεραπεύειν κτλ.* conf. Fritsch. Quaestt. Luc. p. 19. Eiusdem fere generis sunt quae attigi ad p. 500. C.

σοι ἄλογον εἶναι ἀγαθὸν φάσκοντα πεποιηκέναι τινὰ
μέμφεσθαι τούτῳ, ὅτι ὑφ' ἑαυτοῦ ἀγαθὸς γεγονώς τε
καὶ ὢν ἔπειτα πονηρός ἐστιν; ΚΑΛ. Ἔμοιγε δοκεῖ. ΣΩ.
Οὐκοῦν ἀκούεις τοιαῦτα λεγόντων τῶν φασκόντων παι-
δεύειν ἀνθρώπους εἰς ἀρετήν; ΚΑΛ. Ἔγωγε. ἀλλὰ τί 520
ἂν λέγοις ἀνθρώπων πέρι οὐδενὸς ἀξίων; ΣΩ. Τί δ'
ἂν περὶ ἐκείνων λέγοις, οἳ φάσκοντες προεστάναι τῆς
πόλεως καὶ ἐπιμελεῖσθαι, ὅπως ὡς βελτίστη ἔσται, πάλιν
αὐτῆς κατηγοροῦσιν, ὅταν τύχωσιν, ὡς πονηροτάτης;
οἴει τι διαφέρειν τούτους ἐκείνων; ταὐτόν, ὦ μακάρι',
ἐστὶ σοφιστὴς καὶ ῥήτωρ, ἢ ἐγγύς τι καὶ παραπλήσιον,
ὥςπερ ἐγὼ ἔλεγον πρὸς Πῶλον. σὺ δὲ δι' ἄγνοιαν τὸ B
μὲν πάγκαλόν τι οἴει εἶναι, τὴν ῥητορικήν, τοῦ δὲ κατα-

ἐθέλων ἀποκρίνεσθαι] Steph. cum Par. E. *ἀποκρίνασθαι*.

P. 520. *Τί δ' ἂν περὶ ἐκ.*] Heindorfius *αὖ* corr., recepta librorum quorundam lectione *λέγεις*.

D. *Ὡς ἀληθῶς δημηγ.*] Tangit illa Calliclis p. 482. C.

Cap. LXXV. E. *συχνοὺς τείνω τῶν λόγων*] Dictionem illustravi ad p. 465. E. Pro *τῶν λόγων* e vulgari ratione dicendum fuit *τοὺς λόγους*. Sed v. Matth. §. 320. et quae scripsi ad Sympos. p. 209. A.

εἰπὲ πρὸς φιλίου] Intelligitur Iupiter amicitiae praeses, de quo v. Bergler. ad Alciphr. p. 24.3 Ruhnken. ad Timae. p. 124. Creuzer. ad Procl. p. 238. T. I. Euthyphr. p. 6. B: *ἀλλά μοι εἰπὲ πρὸς φιλίου.* conf. supra p. 500. B. — *ἔπειτα,* tamen. v. ad Phaedon. p. 70. E.

P. 520. *ἀλλὰ τί ἂν — ἀξίων;*] Verissime iudicavit Heindorf. dici haec videri a Callicle in Protagoram, Prodicum, alios virtutis magistros; nam Gorgiam se non virtutis, sed dicendi et reipublicae tractandae magistrum professum esse docet locus Menonis p. 95. C. Ceterum ne mireris Calliclem, virum civilem, in sophistas tam inclementer invehi; eodem modo Anytus in Menone p. 91. C., ubi v. annot. Caussas huius odii exposuimus Prolegg. ad Euthyd. p. 61 seq.

ὅταν τύχωσιν] si quando accusant. Supra p. 518. C: *οἵ, ἂν οὕτω τύχωσιν, ἐμπλήσαντες — προςαπολοῦσιν.* Perperam Findeisenius: „quando civitatem quam improbissimam experti fuerunt." Int. *κατηγοροῦντες.*

ταὐτόν, ὦ μακ., — ἢ ἐγγύς τι καὶ π.] Sympos. p. 202. B: *μηδέν τι μᾶλλον οἴου δεῖν αὐτὸν αἰσχρὸν καὶ κακὸν εἶναι, ἀλλά τι μεταξύ.* Ibid. sect. D: *τί οὖν ἂν — εἴη ὁ Ἔρως; θνητός; Ἥκιστά γε. Ἀλλὰ τί μήν; Ὥςπερ τὰ πρότερα, ἔφη, μεταξὺ θνητοῦ καὶ ἀθανάτου.* Atque ita saepius *ἐγγύς τι, μεταξύ τι, παραπλήσιόν τι εἶναι* ponitur, ubi adiectivum eiusdem significationis exspectaveris.

ὥςπερ ἐγὼ ἔλεγον] Vid. p. 465. C. c. XX.

φρονεῖς. τῇ δὲ ἀληθείᾳ κάλλιόν ἐστι σοφιστικὴ ῥητορικῆς, ὅσῳπερ νομοθετικὴ δικαστικῆς καὶ γυμναστικὴ ἰατρικῆς. μόνοις δ' ἔγωγε καὶ ᾤμην τοῖς δημηγόροις τε καὶ σοφισταῖς οὐκ ἐγχωρεῖν μέμφεσθαι τούτῳ τῷ πράγματι, ὃ αὐτοὶ παιδεύουσιν, ὡς πονηρόν ἐστιν εἰς σφᾶς, ἢ τῷ αὐτῷ λόγῳ τούτῳ ἅμα καὶ ἑαυτῶν κατηγορεῖν, ὅτι
C οὐδὲν ὠφελήκασιν οὓς φασιν ὠφελεῖν. οὐχ οὕτως ἔχει; ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Καὶ προέσθαι γε δήπου τὴν εὐεργεσίαν ἄνευ μισθοῦ, ὡς τὸ εἰκός, μόνοις τούτοις ἐνεχώρει, εἴπερ ἀληθῆ ἔλεγον. ἄλλην μὲν γὰρ εὐεργεσίαν τις εὐεργετηθείς, οἷον ταχὺς γενόμενος διὰ παιδοτρίβην, ἴσως ἂν ἀποστερήσειε τὴν χάριν, εἰ προοῖτο αὐτῷ ὁ παιδοτρίβης καὶ μὴ συνθέμενος αὐτῷ μισθὸν ὅ τι μάλιστα ἅμα μεταδιδοὺς τοῦ τάχους λαμβάνοι τὸ ἀργύριον· οὐ
D γὰρ τῇ βραδυτῆτι, οἶμαι, ἀδικοῦσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀλλ'

C. *εἰ προοῖτο*] Sic Vat. Vulgo *πρόοιτο.* v. Buttmann. Gr. §. 95. b. Matthiae. Gr. §. 208. 2. Krueger. ad Xenoph. Anab. I, 9, 7. Platonis libri inter has formas valde fluctuantur.

τῇ βραδυτῆτι] *τῇ* om. Par. IV.

D. *αὐτὸ τοῦτο ἀφαιρεῖ*] V. *ἀφαιροῖ,* quod ex plurimis optimisque libris mutatum.

ἀλλὰ μόνῳ ἀσφ.] Sic Ven. Ξ. Vind. 2. Par. IV. Flor. a. Aug. Meerm. Vulgo erat *ἀλλ' ᾧ μόνῳ.* Plurimi codd. cum Clark.

B. *κάλλιόν ἐστι σοφιστική*] H. e. *τοσούτῳ κάλλιον.* v. ad Apolog. Socrat. p. 30. A. et supra p. 458. A. Sopater Prolegg. de hoc loco: *τοῦ μὲν σώματος θεραπείαν λέγει* (Plato) *τήν τε γυμναστικὴν τήν τε ἰατρικήν. ἡ μὲν γὰρ ὅλως οὐ συγχωρεῖ νοσεῖν τὴν ἀρχήν, ἡ γυμναστική· ἡ δὲ ἰατρικὴ τὸ νοσοῦν θεραπεύει. καὶ ἀμφοτέρας μὲν ἐπαινεῖ τὰς παρασκευάς, ἐπὶ πλέον δὲ τὴν γυμναστικὴν τῆς ἰατρικῆς. φησὶ γὰρ μὴ νοσεῖν ὅλως ἀρχὴν (ἄμεινον εἶναι) ἢ νοσοῦντα θεραπεύεσθαι. ὁμοίως πάλιν καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς δύο μέρη δίδωσι, τὴν νομοθετικὴν καὶ τὴν δικαστικήν. ἡ μὲν γάρ, φησί, διδάσκει τά τε δίκαια καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ συμφέροντα· ἡ δὲ ταῦτα παραβαίνοντας κολάζει καὶ βελτίους ἀπεργάζεται. καὶ γίγνεται, φησίν, ἰατρικὴ πονηρίας ἡ δίκη.*

ἢ τῷ αὐτῷ λόγῳ τ.] Per synesin ex antegresso *οὐκ ἐγχωρεῖν* intell. post *ἢ* contrarium *ἀναγκαῖον εἶναι.* Alia id genus illustravimus ad Reip. Libr. VI. p. 490. A. Phaedr. p. 245. E. cf. p. 271. E. Euthyd. p. 286. E. Menon. p. 96. E. Paullo ante *τῷ πράγματι* de populo intelligendum. v. ad Criton. p. 53. C.

C. *Καὶ προέσθαι γε δήπου τὴν εὐεργ.*] H. e. ultro beneficium deferre non pacta mercede. — Deinde imperfectum *ἐνεχώρει* ponitur sine *ἄν*, quoniam id necessario futurum fuisse sic significat, si vera dicerent. v. ad p. 514. C. et Symp. p. 190. C.

καὶ μὴ συνθέμενος — τὸ

ἀδικίᾳ. ἦ γάρ; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Οὐκοῦν εἴ τις αὐτὸ τοῦτο ἀφαιρεῖ, τὴν ἀδικίαν, οὐδὲν δεινὸν αὐτῷ, μή ποτε ἀδικηθῇ, ἀλλὰ μόνῳ ἀσφαλὲς ταύτην τὴν εὐεργεσίαν προέσθαι, εἴπερ τῷ ὄντι δύναιτό τις ἀγαθοὺς ποιεῖν. οὐχ οὕτως; ΚΑΛ. Φημί.

Cap. LXXVI. ΣΩ. Διὰ ταῦτ' ἄρα, ὡς ἔοικε, τὰς μὲν ἄλλας συμβουλὰς συμβουλεύειν λαμβάνοντα ἀργύριον, οἷον οἰκοδομίας πέρι ἢ τῶν ἄλλων τεχνῶν, οὐδὲν αἰσχρόν. ΚΑΛ. Ἔοικέ γε. ΣΩ. Περὶ δέ γε ταύτης τῆς E
πράξεως, ὅντιν' ἄν τις τρόπον ὡς βέλτιστος εἴη καὶ ἄριστα τὴν αὑτοῦ οἰκίαν διοικοῖ ἢ πόλιν, αἰσχρὸν νενόμισται μὴ φάναι συμβουλεύειν, ἐὰν μή τις αὐτῷ ἀργύριον διδῷ. ἦ γάρ; ΚΑΛ. Ναί. ΣΩ. Δῆλον γὰρ, ὅτι τοῦτο αἴτιόν ἐστιν, ὅτι μόνη αὕτη τῶν εὐεργεσιῶν τὸν εὖ παθόντα ἐπιθυμεῖν ποιεῖ ἀντ' εὖ ποιεῖν, ὥστε καλὸν

Vat. Coisl. scriptum exhibent ἀλλ' ὃ μ., in quo latet ἀλλὰ μόνῳ. Defendit Buttmannus veterem lectionem sic, ut ante εἴπερ intelligi iubeat οὗτος ἐκεῖνός ἐστιν. Quae tamen ratio durior videtur.

E. *ὡς βέλτιστος εἴη*] Clark. Vat. Ven. Ξ Σ. Vind. 6. Par. CW. βέλτιστον. Dein Vind. 6. Par. W. Flor. o. Meerm. διοικῇ, unde Heindorfius extundebat διοικοίη, sed v. ad p. 507. A.

ἀντ' εὖ ποιεῖν] V. ἀντευποιεῖν. v. annot. Sic mox etiam in libris nonnullis ἀντευπείσεται scribitur.

ἀργύριον] neque, mercede pacta, quantum fieri possit, eo ipso tempore, quo illum celeritatis reddit participem, argentum sumat. Nam ἅμα μεταδιδοὺς est simul atque ei tradit. conf. Matth. §. 557. 3.

D. *οὐδὲν δεινὸν αὐτῷ, μή ποτε ἀδικ.*] non est metuendum, ne laedatur. Phaedon. p. 84. B: οὐδὲν δεινόν, μὴ φοβηθῇ. Apolog. Socr. p. 28. B: οὐδὲν δὲ δεινόν, μὴ ἐν ἐμοὶ στῇ.

Cap. LXXVI. E. *ὅντιν' ἄν τις τρόπον — ἢ πόλιν*] Haec enim sophistae profitebantur. v. De Rep. X. p. 600. D. Protagor. p. 316. C. p. 318. B. seqq., ubi inter alia sophista de arte sua: τὸ δὲ μάθημά ἐστιν εὐβουλία περί τε τῶν οἰκείων, ὅπως ἂν ἄριστα τὴν ἑαυτοῦ οἰκίαν διοικοῖ, καὶ περὶ τῶν τῆς πόλεως, ὅπως τὰ τῆς πόλεως δυνατώτατος ἂν εἴη καὶ πράττειν καὶ λέγειν. Itaque carpit philosophus h. l. sophistas, quod a discipulis suis tam grandem institutionis mercedem exigebant. conf. Apolog. Socrat. c. IV. Hipp. Mai. p. 282. C.

ἐὰν μή τις αὐτῷ ἀργ.] Refertur αὐτῷ ad subiectum indefinitum, quod infinitivo μὴ φάναι cogitatione addendum est. Sic supra p. 469. C. et E. Cratyl. p. 389. C. Euthyd. p. 273. C. al.

ποιεῖ ἀντ' εὖ ποιεῖν] Hanc scripturam testantur veram esse codices duo praestantissimi, Clarkianus et Vindobonensis 2. Nam ceteri libri cum editt. vett.

δοκεῖ τὸ σημεῖον εἶναι, εἰ εὖ ποιήσας ταύτην τὴν εὐεργεσίαν ἀντ' εὖ πείσεται· εἰ δὲ μή, οὔ. ἔστι ταῦτα οὕτως
521 ἔχοντα; ΚΑΛ. Ἔστιν. ΣΩ. Ἐπὶ ποτέραν οὖν με παρακαλεῖς τὴν θεραπείαν τῆς πόλεως; διόρισόν μοι· τὴν τοῦ διαμάχεσθαι Ἀθηναίοις, ὅπως ὡς βέλτιστοι ἔσονται, ὡς ἰατρόν, ἢ ὡς διακονήσοντα καὶ πρὸς χάριν ὁμιλήσοντα; Τἀληθῆ μοι εἰπέ, Καλλίκλεις· δίκαιος γὰρ εἶ,

P. 521. *τὴν θεραπείαν*] *τὴν* om. Ven. Ξ. pr. et Σ. Vind. 2. 7. Par. V. Meerm. Flor. c. sed v. explicat.

εἰπέ, Καλλίκλεις] *ὦ* ante *Καλλίκλεις* addunt Ven. ΞΣ., quod recepit Bekkerus.

ἀντευποιεῖν. Sed hi sibi parum constant, quippe qui deinceps omnes praeter Flor. d. et Venet. Ξ. *ἀντ' εὖ πείσεται* scriptum exhibeant. Dirimendas esse voces satis docent leges grammaticae. Nam *τὸ εὖ καὶ τὰ στερητικὰ μόρια* non componuntur cum verbis primitivis, sed cum nominibus et verbis inde derivatis. Itaque recte dicitur *εὐάγγελος*, recte etiam *εὐαγγελέω*, quod ab illo fluxit tamquam a fonte suo; *εὐαγγέλλω* autem merito barbarum censetur. vid. Schaeferi Melett. crit. p. 6. et p. 68. Quae si vera sunt, ne *ἀντευποιεῖν* quidem aut *ἀντευπάσχειν* ullo modo ferenda sunt, neque recte has formas tutatus est Buttmannus Gr. ampl. T. II. P. II. p. 361., qui ita scripsit: „*denn so zusammen zu schreiben, hier, wo es glatt und leicht geschieht, muss die Natur der Präposition durchsetzen können.* Quippe nulla prorsus praepositionis vis est in talibus, neque video caussam ullam, cur scriptoribus Atticis in huiusmodi formis a vulgaribus linguae legibus fuerit recedendum, quum iis tmeseos usus haudquaquam incognitus fuerit. v. Schaeferus l. c. ad Longum p. 417. ad Demosthen. De Cherson. p. 105. 26. in Leptin. p. 476. 21. Lobeck. ad Phrynich. p. 620. interpp. ad Gregor. Corinth. p. 449. Astius ad Legg. p. 64. Ac tanto minus hoc loco scripserim *ἀντευποιεῖν*, quod statim subsequitur *εὖ ποιήσας* et proxime praecedit *εὖ παθόντα*. Ceterum quod Heindorfius coniecit adeoque libris invitis in ordinem recepit *εἰ ὁ εὖ ποιήσας*, id non opus, quum participium articulo destitutum sic explicandum sit: itaque pulcrum hoc videtur esse indicium, si, ubi quis bene fecit, ei hoc beneficium redditur. Subiectum enim inest in v. *πείσεται*.

P. 521. *Ἐπὶ ποτέραν — τὴν θεραπείαν*] H. e. *ποτέρα οὖν ἐστιν ἡ θεραπεία, ἐφ' ἥν με παρακαλεῖς;* Lysid. p. 203. B: *παρὰ τίνας τοὺς ὑμᾶς;* Vid. Matthiae. Gr. §. 265. 4. ann. et quae collegi ad Euthyphron. p. 14. E. = 100. ed. Lips. Temere novissimus criticus *τὴν* articulum expulit.

τὴν τοῦ διαμάχεσθαι] Repetas *ἐπί* e superioribus.

ἢ ὡς διακονήσοντα —] Olympiodorus: *φησίν, ὅτι βούλει με διάκονον εἶναι Ἀθηναίων καὶ πρὸς χάριν λέγειν, ὅ ἐστι, κόλακα εἶναι.*

ὥσπερ ἦρξω παῤῥ.] Cf. p. 487. D.

ὥσπερ ἤρξω παῤῥησιάζεσθαι πρὸς ἐμέ, διατελεῖν ἃ νοεῖς λέγων. καὶ νῦν εὖ καὶ γενναίως εἰπέ. ΚΑΛ. Λέγω τοίνυν, ὅτι ὡς διακονήσοντα. ΣΩ. Κολακεύσοντα ἄρα B με, ὦ γενναιότατε, παρακαλεῖς. ΚΑΛ. Εἴ σοι Μυσόν γε ἥδιον καλεῖν, ὦ Σώκρατες· ὡς εἰ μὴ ταῦτά γε ποιήσεις — ΣΩ. Μὴ εἴπῃς ὃ πολλάκις εἴρηκας, ὅτι ἀποκτενεῖ με ὁ βουλόμενος, ἵνα μὴ αὖ καὶ ἐγὼ εἴπω, ὅτι πο-

B. *Εἴ σοι Μυσόν γε*] μισῶν Ven. Σ. Vind. 2. — Pro ἥδιον Par. W. ἴδιον. — Par. F. καλῶν. Flor. m. καλεῖς. Coisl. παρακαλεῖν. *ἵνα μὴ αὖ ἐγὼ εἴπω*] V. αὖ καὶ ἐγώ. Sed καὶ cum Clark. Vat. Coisl. plurimi alii om.

εὖ καὶ γενναίως] bene et confidenter, haud timide. v. ad cap. XXXI. Legg. p. 618. C: εὖ καὶ ἀνδρείως. IX. p. 855. A: εὖ τε καὶ ἀνδρείως. Charmid. p. 160. D: εἰπὲ εὖ καὶ ἀνδρείως. Theaet. p. 147. D: εὖ καὶ ἀνδρείως ἀποκρίνου.

B. *Κολακεύσοντα ἄρα με*] Heindorfius ante κολακεύσοντα excidisse putabat voculam Ὡς. Vulgatam defendit Buttmannus collatis illis p. 514. A. B. D.

Εἴ σοι Μυσόν γε ἥδιον καλ.] Locus multum vexatus. Cornarius coni. εἰ μή σοι Μυσῶν γίγνεσθαι ἥδιον λείαν. Casaubonus, teste Routhio, scribi iussit: εἰ μή σοι Μυσῶν γε ἥδιον εἶναι λείαν, quod placuit Heindorfio, Buttmanno, aliis. Videlicet apud Suidam leguntur haec: Μυσῶν λεία· παροιμία ἐπὶ τῶν κακῶς διαρπαζομένων. Οἱ γὰρ περίοικοι κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον τοὺς Μυσοὺς ἐλῄζοντο. Accedit quod Timaeus Gloss. p. 174. voc. λεία recenset in numero vocum Platonicarum, quum tamen hodie nusquam apud Platonem legatur. Quocirca ex hac re iudicarunt magnam conciliari Casauboni rationi verisimilitudinis speciem. Verum negat Schleiermacherus proverbio illi hic esse locum, siquidem vera sit Suidae interpretatio. Quum enim sententia requiratur haec: nisi mavis turpissimi cuiusque praeda esse, sponte ait apparere multum ab hoc loco abhorrere grammatici interpretationem; nam secundum huius sententiam Μυσῶν λείαν dici praedam ex Mysis ablatam, ex huius loci ratione esse debere praedam a Mysis actam et reportatam. Quocirca Schleiermacherus haec interpretatur sic: *Wenn du lieber ein Mysier heissen willst*, h. e. hominem stultum ac secordem. Attulit ille praeterea I. Bekkeri interpretationem hanc: *Wenn du durchaus das Ding bei dem schlechtesten Namen nennen willst, den man ihm geben kann*, quam tamen fatetur sibi non satisfacere. Ficinus: Si mavis, o Socrates, Mysus vocari, vocabere utique, nisi mihi credideris. Astius: Si Mysum mavis in iudicium vocare, Socrate, esto. Vides, quanta sit de loci interpretatione dissensio hominum doctissimorum. Iam vero audias etiam Olympiodorum, qui haec habet: Ἡ παροιμία αὕτη ἐκ τοῦ Τηλέφου ἐστὶν Εὐριπίδου. ἐκεῖ γὰρ ἐρωτᾷ τις περὶ τοῦ Τηλέφου καί

νηρός γε ὢν ἀγαθὸν ὄντα· μηδ' ὅτι ἀφαιρήσεται, ἐάν τι ἔχω, ἵνα μὴ αὖ ἐγὼ εἴπω, ὅτι Ἀλλ' ἀφελόμενος οὐχ
C ἕξει ὅ τι χρήσεται αὐτοῖς, ἀλλ' ὥσπερ με ἀδίκως ἀφείλετο, οὕτω καὶ λαβὼν ἀδίκως χρήσεται· εἰ δὲ ἀδίκως, αἰσχρῶς· εἰ δὲ αἰσχρῶς, κακῶς.

Cap. LXXVII. *ΚΑΛ.* Ὥς μοι δοκεῖς, ὦ Σώκρα-

ὅ τι χρήσεται αὐτοῖς] Sic libri omnes, ut hic quidem futurum locum suum tuto obtineat.

C. *Ὥς μοι δοκεῖς — πιστεύειν*] Clark. Ven. *ΞΣ*. Vind. 2.

φησι τὸ Μυσὸν Τήλεφον. εἴτε δὲ Μυσὸς ἦν εἴτε ἄλλοθέν ποθεν, πῶς ὅτι ὁ Τήλεφος γνωρίζεται. οὕτω καὶ ἐνταῦθα· εἴτε κόλακα θέλεις εἰπεῖν τὸν τοιοῦτον εἴτε διάκονον εἴτε ὁντιναοῦν, δεῖ, φησὶν ὁ Καλλικλῆς, τοιοῦτον εἶναι περὶ τὴν πόλιν. Is igitur respici putat ad Telephum Euripidis. Quod quo iure ita statuerit, haud sane decerni potest. Nec vero multum refert, ut id sciamus, quum locus vel sic commode explicari possit. Etenim Socrates postquam illud *διακονήσοντα* Calliclis interpretatus est per *κολακεύσοντα*, hic exacerbatus animo non sine acrimonia respondet: Si tibi volupe est Mysum adeo te vocare: ad quae reticetur apodosis fere haec: per me licet vel equidem nihil impedio. Quae aposiopesis loquentis ironiae plane est consentanea nec quidquam habet inusitati, quum post sententias hypotheticas in locis similibus non raro omittatur apodosis. v. supra p. 503. C. Protag. p. 311. D. 325. D. et quae collegerunt interpp. ad Arist. Plut. v. 458. Gregor. Corinth. p. 802. Fischer. ad Weller. T. III. P. II. p. 35 seq. Tum vero pergit: nam nisi haec (quae ego tibi suasi, ut reipublicae sive Atheniensibus inservias) facies etc. Quo loco sermonem eius protenus ita interpellat, ut ipse mentem ac sententiam eius aperiat ac declaret. Itaque manifestum est Mysum vocari nunc hominem, quem impune liceat omnis generis contumelia et iniuria lacessere, utpote secordem atque imbecillum. Ex quo liquidum est respici utique ad proverbium: *Μυσῶν λεία*, quod Schleiermacherus aliter atque debebat intellexit. Etenim usurpatum illud est omnino de iis, qui impune a quibuslibet laeduntur ac diripiuntur. Ortum quippe est a Mysis, quos narrant, quo tempore Telephus peregre abfuerit, finitimorum incursionibus misere vexatos esse. Usus est proverbio Demosthenes pro Coron. p. 248. ed. Reisk. atque Aristoteles Rhetor. I, 16., ubi agens de locis coniecturalibus: *καὶ τοὺς ὑπὸ πολλῶν ἀδικηθέντας*, inquit, *καὶ μὴ ἐπεξελθόντας — ὡς ὄντας κατὰ τὴν παροιμίαν Μυσῶν λείαν*, ubi habes explicationem adagii. conf. etiam Harpocrat. s. v. p. 123. ed. Lips. Bekker. Anecdot. Tom. I. p. 279, 15., unde etiam in iambis Simonidis et Stratidis Medea illud usurpatum esse discimus. Praeterea vero Mysos constat propter secordiam valde fuisse contemtos, unde ortum illud proverbium: *Μυσῶν ἔσχατος*, Mysorum ultimus,

τες, πιστεύειν μηδ᾽ ἂν ἓν τούτων παθεῖν, ὡς οἰκῶν ἐκποδὼν καὶ οὐκ ἂν εἰςαχθεὶς εἰς δικαστήριον ὑπὸ πάνυ ἴσως μοχθηροῦ ἀνθρώπου καὶ φαύλου! ΣΩ. Ἀνόητος ἄρα εἰμί, ὦ Καλλίκλεις, ὡς ἀληθῶς, εἰ μὴ οἴομαι ἐν τῇδε τῇ πόλει ὀντινοῦν ἄν, ὅ τι τύχοι, τοῦτο παθεῖν. τόδε μέντοι εὖ οἶδ᾽, ὅτι, ἐάνπερ εἰςίω εἰς δικαστήριον D

CEFVW. Flor. a. c. d. m. o. x. *δοκεῖ*, quod defendit Hermann. v. explic. Sed in *πιστεύειν* scribendo omnes consentiunt. Ald. Bas. 1. 2. cum Flor. c. d. *πιστεύεις*, quod ita scriptum ab iis, qui *δοκεῖ* in codd. suis reperissent.

de quo vid. annot. ad Theaetet. p. 209. B. Quorsum fortasse item iam respicitur.

οὐχ ἕξει ὅ τι χρήσεται αὐτοῖς] Vid. ad p. 465. C.

Cap. LXXVII. C. *Ὥς μοι δοκεῖς — πιστεύειν* —] Recte, opinor, Astius haec accepit per exclamationem, quae mirandi ridendique comprehendit significationem: Quam mihi videris, Socrate, confidere —! Nam ita deinde Socrates optime respondet: *Ἀνόητος ἄρα εἰμί.* Supra p. 490. E: *ὡς ἀεὶ ταὐτὰ λέγεις, ὦ Σώκρατες!* Alio modo infinitivum post *ὡς δοκεῖ* defendit C. Fr. Hermannus in Specim. in Plutarch. De Superstit. p. 6., qui duas censet constructiones conflatas esse. Quum enim dicendum fuerit vel *ὥς μοι δοκεῖ, πιστεύεις*, vel *δοκεῖς μοι πιστεύειν*, utrumque arbitratur in unum confusum esse ex illa loquendi ratione, quam praeter alios illustraverunt Erfurdt. ad Soph. Antig. v. 736. Herm. ad Viger. p. 751. Matth. §. 539. 2. cf. etiam mea ad Phileb. p. 46.

καὶ οὐκ ἂν εἰςαχθεὶς] et quasi non possis in iudicium rapi. Nam participium cum *ἂν* copulatum per optativum explicandum est: *καὶ ὡς οὐκ ἂν εἰςαχθείης.* cf. Matth. §. 598. coll. annot. ad p. 461. D. Et ne quem offendat, quod non priori participio, sed soli posteriori vocula addita est, cf. Sophocl. Oed. Col. v. 754: *ὦ πάντα τολμῶν κἀπὸ παντὸς ἂν φέρων λόγου δικαίου μηχάνημα ποικίλον*, i. e. *ὃς πάντα τολμᾷς καὶ ἀπὸ παντὸς ἂν φέροις λόγου δ. μηχ. ποικ.*, o tu, qui es ad omnia audax quique ex qualibet re iustae orationis speciem comminisci possis. Male igitur Cornarius *εἰςαχθείης* corrigi iussit. Verba *ὑπὸ πάνυ ἴσως — φαύλου* nuper in glossematis suspicionem adducta sunt; quo iure, nunc non decernam.

ὅ τι τύχοι, τοῦτο π.] Mireris Heindorfium *ὅτι ἂν τύχοι* corrigentem. Nam optativus ponitur ob verba *ὀντινοῦν ἂν τοῦτο παθεῖν.* Quemadmodum igitur in simplici enuntiato dixeris: *ὁστιςοῦν πάθοι ἂν τοῦτο, ὅτι τύχοι*, ita nunc *ὅ τι τύχοι* dicitur, quia hoc additamentum arctissime cum *ὀντινοῦν ἂν παθεῖν τοῦτο* cohaeret. Similiter Lysid. p. 207. D: *δοκεῖ δέ σοι εὐδαίμων εἶναι ἄνθρωπος δουλεύων καὶ ᾧ μηδὲν ἐξείη ποιεῖν ὧν ἐπιθυμοῖ;* Phileb. p. 60. C. Legg. XI. p. 927. C. v. Matth. §. 529. Rost. §. 123. 3. Addito *ἂν* hoc loco scribendum erat *τύχῃ.* De re ipsa Menon. p. 94. E: *ὡς ἴσως μὲν καὶ ἐν ἄλλῃ πό-*

περὶ τούτων τινὸς κινδυνεύων ὧν σὺ λέγεις, πονηρός τίς με ἔσται ὁ εἰςάγων· οὐδεὶς γὰρ ἂν χρηστὸς μὴ ἀδικοῦντ' ἄνθρωπον εἰςαγάγοι. καὶ οὐδέν γε ἄτοπον, εἰ ἀποθάνοιμι. βούλει σοι εἴπω, διότι ταῦτα προςδοκῶ; ΚΑΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Οἶμαι μετ' ὀλίγων Ἀθηναίων, ἵνα μὴ εἴπω μόνος, ἐπιχειρεῖν τῇ ὡς ἀληθῶς πολιτικῇ τέχνῃ καὶ πράττειν τὰ πολιτικὰ μόνος τῶν νῦν. ἅτε οὖν οὐ πρὸς χάριν λέγων τοὺς λόγους οὓς λέγω ἑκά-
E στοτε, ἀλλὰ πρὸς τὸ βέλτιστον, οὐ πρὸς τὸ ἥδιστον, καὶ οὐκ ἐθέλων ποιεῖν ἃ σὺ παραινεῖς, τὰ κομψὰ ταῦτα, οὐχ ἕξω ὅ τι λέγω ἐν τῷ δικαστηρίῳ. ὁ αὐτὸς δέ μοι ἥκει λόγος, ὅνπερ πρὸς Πῶλον ἔλεγον· κρινοῦμαι γὰρ

D. *τινὸς κινδυνεύων*] Steph. mendose *κινδύνων*. Deinceps *ὧν σὺ λ.* dedit Flor. d. pro vulg. *ὃ σὺ λ.* Coniecerat Heindorf.

ἄνθρωπον εἰςαγάγοι] *εἰςάγοι* Steph.

E. *ἃ σὺ παραινεῖς*] V. *ἃ σὺ νῦν παραινεῖς.* Omittunt *νῦν* Coisl. Ven. ΞΣ. Vind. 2. 6. 7. Par. CIV W. Flor. a. b. c. d. m. o. x.

ὅδε εἴργασται ἀνήρ] Bekker. *ἀνήρ.* Ast. *ὁ ἀνήρ.* Ego vulgatam lectionem veram esse censeo. Nam *οὗτος ἀνήρ* et *ἀνὴρ ὅδε* sic solet sine articulo usurpari, ubi quem vere praesentem esse *δεικτικῶς* significatur, ita ut haec formula vim et potestatem pronominis demonstrativi habeat. v. ad p. 467. B. 489. B. 505. C.

καὶ ἰσχναίνων] Ald. Bas. 1. Steph. *ἰχναίνων,* quod libri meliores omnes cum Clark. et Vat. aspernantur. Dein *πέμματα* Aug. Meerm. Ven. ΞΣ. Vind. 2. 6. 7. Scripturam *πώματα* pro vulg. *πόματα* hic sine codicum auctoritate restituimus, praeeunte Bekkero. v. ad Phileb. p. 34. A. ann. crit. et ad Remp. p. 437. D. coll. Porlei *ῥᾴδιόν ἐστι κακῶς ποιεῖν ἀνθρώπους ἢ εὖ, ἐν τῇδε δὲ καὶ πάνυ.*

D. *περὶ τούτων τινὸς κ. ὧν σὺ λέγεις*] Videlicet de capite et bonis, quae antea commemoraverat Callicles. Mire interpretatur nonnemo: propter horum aliquid, quae ego dicere et agere soleo, scilicet quo tueatur lectionem *ὃ λέγεις.* At enim vero *κινδυνεύειν περί τινος* est: in periculo versari alicuius rei s. periclitari aliqua re, non: propter aliquid in periculo esse.

E. *οὐ πρὸς τὸ ἥδιστον*] De hac iteratione v. ad p. 316. C. D. et p. 452. E. In proximis respicit illa Calliclis p. 486. C: *ἄλλοις τὰ κομψὰ ταῦτ' ἀφεὶς κ. τ. λ.*

ὅνπερ πρὸς Πῶλον ἔλεγον] Cap. XIX. med. p. 464. D: *ὥστ', εἰ δέοι ἐν παισὶ διαγωνίζεσθαι ὀψοποιόν τε καὶ ἰατρὸν κ. τ. λ.*

καὶ τοὺς νεωτάτους ὑμῶν διαφθείρει] Recte Heindorfius: Consulto, inquit, de puerorum horum natu minimis

ὡς ἐν παιδίοις ἰατρὸς ἂν κρίνοιτο, κατηγοροῦντος ὀψοποιοῦ. σκόπει γάρ, τί ἂν ἀπολογοῖτο ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος ἐν τούτοις ληφθείς, εἰ αὐτοῦ κατηγοροῖ τις λέγων, ὅτι Ὦ παῖδες, πολλὰ ὑμᾶς καὶ κακὰ ὅδε εἴργασται ἀνήρ, καὶ αὐτοὺς καὶ τοὺς νεωτάτους ὑμῶν διαφθείρει, τέμνων τε καὶ κάων καὶ ἰσχναίνων καὶ πνίγων ἀπορεῖν ποιεῖ, 522
πικρότατα πώματα διδοὺς καὶ πεινῆν καὶ διψῆν ἀναγκάζων, οὐχ ὥςπερ ἐγὼ πολλὰ καὶ ἡδέα καὶ παντοδαπὰ εὐώχουν ὑμᾶς. τί ἂν οἴει ἐν τούτῳ τῷ κακῷ ἀποληφθέντα ἰατρὸν ἔχειν εἰπεῖν; ἢ εἰ εἴποι τὴν ἀλήθειαν, ὅτι Ταῦτα πάντα ἐγὼ ἐποίουν, ὦ παῖδες, ὑγιεινῶς, ὁπόσον οἴει ἂν ἀναβοῆσαι τοὺς τοιούτους δικαστάς; οὐ μέγα;

sono ad Eurip. Hecub. p. 396. et Adversar. p. 218. Quam tamen scripturam confirmare videtur istud πέμματα, utpote fortasse inde exortum. Quidquid rei est, Schneiderus quidem ad Rempubl. III. p. 406. A., qui rem ad librariorum et scribarum temeritatem exigendam et iudicandam censet, neutiquam audiendus videtur. Neque verum est quod ille statuit, me ad Philebum vocabulum ἔκπωμα urgentem nihil effecisse, quia nimium effecerim. Nam si ἔκπωμα verum est, nec πόμα erit scribendum, sed potius πῶμα. Sed disceptavit caussam nuper iudex prudentissimus, Lobeckius, Paralipom. p. 425.

P. 522. *ἰατρὸν ἔχειν*] τὸν Bekkerus ex Par. V. ante ἰατρὸν addidit.

ἢ εἰ εἴποι] V. εἰ decrat, quod iam Steph. vidit restitui oportere. Exhibuerunt Vind. 6. rec. et Par. V. In Aug. et Meerm. εἰ sine ἢ scriptum, unde cognoscas erroris fontem atque caussam.

loquentem coquum inducit Socrates illudque ἀπορεῖν ποιεῖ adhibentem propter seqq. illa p. 522. B: ἐάν τέ τίς με ἢ νεωτέρους φῇ διαφθείρειν ἀπορεῖν ποιοῦντα κ. τ. λ.

P. 522. *οὐχ ὥςπερ ἐγὼ — εὐώχουν ὑμ.*] Structuram illustravit ad h. l. Heindorf. Conf. annot. ad Sympos. p. 179. E. Ibid. p. 189. C. Matth. Gr. ampl. §. 629. p. 1287 seq.

ἐν τούτῳ τῷ κακῷ ἀπολ.] H. e. ad has angustias redactum, his malis circumventum. Nam ἀπολαμβάνεσθαι frequenter dicuntur ii, qui intercipiuntur et quasi capti tenentur aliqua re. v. Dorvill. ad Charit. p. 567. Hemsterhus. ad Aristoph. Plut. v. 935. Etymolog. Magn.: Ἀπειλημμένοι· συνειλημμένοι, συγκεκλεισμένοι, κεκρατημένοι.

ἐπ. — ὑγιεινῶς] valetudinis caussa, habita sanitatis ratione.

ὁπόσον οἴει ἂν ἀναβοῆσαι] Fuit qui πόσον mallet. Sed v. ad Euthydem. p. 271. A.

ΚΑΛ. Ἴσως· οἴεσθαί γε χρή. *ΣΩ.* Οὐκοῦν οἴει ἐν
B πάσῃ ἀπορίᾳ ἂν αὐτὸν ἔχεσθαι ὅ τι χρὴ εἰπεῖν; *ΚΑΛ.* Πάνυ γε.

Cap. LXXVIII. *ΣΩ.* Τοιοῦτον μέντοι καὶ ἐγὼ οἶδ' ὅτι πάθος πάθοιμι ἂν εἰςελθὼν εἰς δικαστήριον. οὔτε γὰρ ἡδονὰς ἃς ἐκπεπόρικα ἕξω αὐτοῖς λέγειν, ἃς οὗτοι εὐεργεσίας καὶ ὠφελείας νομίζουσιν, ἐγὼ δὲ οὔτε τοὺς πορίζοντας ζηλῶ οὔτε οἷς πορίζεται· ἐάν τέ τίς με ἢ νεωτέρους φῇ διαφθείρειν ἀπορεῖν ποιοῦντα, ἢ τοὺς πρεσβυτέρους κακηγορεῖν λέγοντα πικροὺς λόγους ἢ ἰδίᾳ ἢ δημοσίᾳ, οὔτε τὸ ἀληθὲς ἕξω εἰπεῖν, ὅτι Δικαίως
C πάντα ταῦτα ἐγὼ λέγω, καὶ πράττω τὸ ὑμέτερον δὴ

ὅ τι χρὴ εἰπεῖν] Aug. Meerm. Vind. 1. 2. 6. 7. Ven. Ξ. *ποιεῖν.*

B. *ἃς οὗτοι εὐεργ.*] *ἃς* om. Clark. Vat.

ἢ νεωτέρους φῇ] Hirschig. coni. *ἢ τοὺς νεωτ.*

τοὺς πρεσβυτέρους κακηγορεῖν] Sic Vat. Ven. Ξ. Par. BCFIVW. Flor. a. c. m. Vulgo *κατηγορεῖν.*

C. *καὶ πράττω τὸ ὑμ.*] Vulgo post *πράττω* commate distinguitur, quam rationem male defendit Astius. Emendavit locum Heindorfius. Deinceps autem vide, an reponendum sit *οὐδὲ ἄλλο οὐδέν.*

οὕτω διακείμενος] Clark. Vind. 2. Florentini quattuor et Meerm. *οὕτως διακείμενος.* Et videtur *οὕτως* etiam sequente con-

Ἴσως· οἴεσθαί γε χρή] Sic distinguere malui quam uno tenore legere *Ἴσως οἴεσθαί γε χρή.* Nam *ἴσως* de re certa dicitur. v. ad Phaedon. p. 56. De formula autem *οἴεσθαί γε χρή,* reliquae orationi sic addi solita, v. ad Criton. p. 142.

ἐν πάσῃ ἀπορίᾳ — ἔχεσθαι] Phaedon. p. 108. B: *ἐν πάσῃ ἐχομένῃ ἀπορίᾳ.* Lysias adv. Agor. p. 97. ed. Brem.: *εἰδὼς τὸ ὑμέτερον πλῆθος ἐν ἀπορίᾳ ἐχόμενον.* v. annot. ad Criton. p. 43. C. et Wesseling. ad Herodot. III. c. 129.

Cap. LXXVIII. B. *οὔτε γὰρ ἡδονὰς —*] Huic *οὔτε* respondet vocula *τὲ* in verbis *ἐάν τέ τίς με κ. τ. λ.,* de qua structura v. ad Apolog. Socrat. p. 26. C. Sympos. p. 223. C. Ad *οἷς πορίζεται* omnino intelligas *ταῦτα,* ne frustra haereas in numero singulari, quum praecesserit *ἡδονάς.* Quamquam ne tum quidem, si hoc ipsum nomen repetas apud animum, structura quidquam insolentiae habebit. v. ad Sympos. p. 188. B. Verba *ἐγὼ δὲ — οἷς πορίζεται* per se seorsum posita constructionem quasi interturbant, cuius rationis exempla alia neutiquam desunt.

ἀπορεῖν ποιοῦντα] Hoc enim Socrati crimini datum. v. Menon. p. 79. E. Theaetet. p. 149. A., quos locos iam Heindorf. comparavit.

λέγοντα πικροὺς λόγους]

τοῦτο, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὔτε ἄλλο οὐδέν. ὥςτε ἴσως, ὅ τι ἂν τύχω, τοῦτο πείσομαι. ΚΑΛ. Δοκεῖ οὖν σοι, ὦ Σώκρατες, καλῶς ἔχειν ἄνθρωπος ἐν πόλει οὕτω διακείμενος καὶ ἀδύνατος ὢν ἑαυτῷ βοηθεῖν; ΣΩ. Εἰ ἐκεῖνό γε ἐν αὐτῷ ὑπάρχοι, ὦ Καλλίκλεις, ὃ σὺ πολλάκις ὡμολόγησας· εἰ βεβοηθηκὼς εἴη αὐτῷ, μήτε περὶ ἀνθρώπους μήτε περὶ θεοὺς ἄδικον μηδὲν μήτε εἰρηκὼς D μήτε εἰργασμένος. αὕτη γάρ τις βοήθεια ἑαυτῷ πολλάκις ἡμῖν ὡμολόγηται κρατίστη εἶναι. εἰ μὲν οὖν ἐμέ τις ἐξελέγχοι ταύτην τὴν βοήθειαν ἀδύνατον ὄντα ἐμαυτῷ καὶ ἄλλῳ βοηθεῖν, αἰσχυνοίμην ἂν καὶ ἐν πολλοῖς καὶ ἐν ὀλίγοις ἐξελεγχόμενος καὶ μόνος ὑπὸ μόνου, καὶ εἰ διὰ

sona littera usurpatum esse, ubi vi et pondere suo pollet plurimum. De qua re certius iudicare liceret, si I. Bekkero placuisset haec ὀρθογραφικὰ non praeterire silentio. Sic p. 460. D. plurimi codd. ὡςαύτως δὲ οὕτως καὶ —. Protagor. p. 318. B. 320. C. al. conf. Schaefer. ad Demosth. App. T. I. p. 207.

Εἰ ἐκεῖνό γε ἐν αὐτῷ ὑπάρχοι] Optativum pro vulg. ὑπάρχει reposuimus ex Clark. Vat. Coisl. Par. BCIW. Flor. a. b. c. Praepositionem ἐν delendam censet Heindorfius. In Flor. d. εἰ omissum est. Quapropter Astius scribendum coniecit: Ἐκεῖνό γε εἰ αὐτῷ ὑπ.

μήτε περὶ θεοὺς] Deest περὶ in Vind. 2. 6. Aug. Meerm. Ven. Ξ. pr.

Apolog. Socrat. p. 30. E: *δοκεῖ ὁ θεὸς ἐμὲ τῇ πόλει προςτεθεικέναι τοιοῦτόν τινα, ὃς ὑμᾶς ἐγείρων καὶ πείθων καὶ ὀνειδίζων ἕνα ἕκαστον οὐδὲν παύομαι.*

C. *καὶ πράττω τὸ ὑμέτερον δὴ τοῦτο*] Apolog. Socrat. p. 31. A: *τὸ δὲ ὑμέτερον πράττειν ἀεί.* v. ad p. 455. C.

Εἰ ἐκεῖνό γε ἐν αὐτῷ ὑπάρχοι] Optativum *ὑπάρχοι* flagitabant proxima *εἰ βεβ. εἴη*, quae addita sunt explicationis gratia. Praepositionem *ἐν*, quam codd. omnes constanter tuentur, Heindorf. deleri voluit. Equidem vereor, ut quidquam mutandum sit, si quidem *ἐν αὐτῷ ὑπάρχοι* idem fere est quod *ἐν αὐτῷ ἐνείη.* Quamquam fateor non suppetere mihi locum, in quo *ὑπάρχει ἔν τινι* dicatur.

D. *αὕτη γάρ τις βοήθεια ἑαυτῷ*] In his *αὕτη τις* est: haec fere, neque invitis libris scribendum fuit *τοιαύτη τις.* Neque opus est scribere *αὕτη τις ἡ βοήθεια.* Praeterea nomen verbale cum casu verbi sui constructum. vid. ad Phileb. p. 30. ad Euthyphr. p. 13. D. 15. A. Matth. §. 367.

καὶ μόνος ὑπὸ μόνου] Menex. p. 239. C: *δόξαν ἀξίαν ἐπ' ἀξίοις.* Republ. X. p. 600. E: *αὐτός τε οὐκ ἐπαΐων — τοῖς μὴ ἐπαΐουσιν.* Plurima huius generis exempla collegit Valcken. ad Phoeniss. v. 1235. Heusdius Specim. critic. p. 129 seq.

ταύτην τὴν ἀδυναμίαν ἀποθνήσκοιμι, ἀγανακτοίην ἄν· εἰ δὲ κολακικῆς ῥητορικῆς ἐνδείᾳ τελευτῴην ἔγωγε, εὖ
E οἶδα, ὅτι ῥᾳδίως ἴδοις ἄν με φέροντα τὸν θάνατον. αὐτὸ μὲν γὰρ τὸ ἀποθνήσκειν οὐδεὶς φοβεῖται, ὅστις μὴ παντάπασιν ἀλόγιστός τε καὶ ἄνανδρός ἐστι, τὸ δὲ ἀδικεῖν φοβεῖται· πολλῶν γὰρ ἀδικημάτων γέμοντα τὴν ψυχὴν εἰς Ἅιδου ἀφικέσθαι πάντων ἔσχατον κακῶν ἐστιν. εἰ δὲ βούλει, σοὶ ἐγώ, ὡς τοῦτο οὕτως ἔχει, ἐθέλω λόγον λέξαι. ΚΑΛ. Ἀλλ' ἐπείπερ γε καὶ τἆλλα ἐπέρανας, καὶ τοῦτο πέρανον.

523 Cap. LXXIX. ΣΩ. Ἄκουε δή, φασί, μάλα καλοῦ λόγου, ὃν σὺ μὲν ἡγήσει μῦθον, ὡς ἐγὼ οἶμαι, ἐγὼ δὲ λόγον· ὡς ἀληθῆ γὰρ ὄντα σοι λέξω ἃ μέλλω λέγειν. Ὥςπερ γὰρ Ὅμηρος λέγει, διενείμαντο τὴν ἀρχὴν ὁ Ζεὺς καὶ ὁ Ποσειδῶν καὶ ὁ Πλούτων, ἐπειδὴ παρὰ τοῦ πατρὸς παρέλαβον. ἦν οὖν νόμος ὅδε περὶ ἀνθρώπων ἐπὶ

E. *ἀλόγιστός τε καὶ ἄνανδρος*] V. *ἄλογος* invitis codd. omnibus. Recte iam Bas. 2. *ἀλόγιστος*. conf. Apolog. Socr. p. 37. C.

Ἀλλ' ἐπείπερ γε —] V. *ἐπειδήπερ καὶ τἆλλα*, quod mutatum ex Clark. Vat. Coisl. Parisinis, Flor. a. b. c. d. m. o. x.

P. 523. *νῦν ἔτι ἔστιν*] Perperam vulgo *ἐστίν*.

B. *ἐς μακάρων νήσους*] Sic Par. V. pro vulg. *εἰς μ.*, quod

E. *οὐδεὶς φοβεῖται*] De repetito verbo v. ad p. 516. E.

Cap. LXXIX. P. 523. *Ἄκουε δή, φασί, μ. καλ. λ.*] Sequitur nobilissimus locus, quo Plato, qualis futura sit animorum post hanc vitam conditio, fabulose ac poetice exposuit. Idem argumentum tractavit Phaedon. p. 107. D. seqq. De Republ. p. 614 seqq., sed diversa ratione pro diverso scriptionis consilio. De caussis, quibus permotus philosophus usus sit fabularum involucris, alibi exposuimus. De formula *ἄκουε δή*, qua utuntur ii, qui sibi exoptant audientiam, ubi quid narratur auditione non indignum, exposuimus ad Timaeum p. 20. D. Verbum *φασί* interponit, quia sollemne hoc fuit narrandi initium, ut quasi proverbii speciem referret. Opportune contulit Heindorf. Tim. p. 20. D: *ἄκουε δή, ὦ Σώκρατες, λόγου μάλα μὲν ἀτόπου, παντάπασί γε μὴν ἀληθοῦς*, ubi schol.: *τοῦτο παροιμιῶδές ἐστιν ἐφ' ὧν ἐκκαλέσασθαι βουλόμεθα τὸν ἀκούοντα, ἴσον ὂν τῷ δέχου δὴ τὰ ἄξια ἀκοῆς*. Ceterum laudantur haec a Plutarcho ad Apollon. p. 120. usque ad p. 524. B: *σώματος, ἀπ' ἀλλήλοιν*, ab Eusebio Praepar. Evang. XII, 6. p. 577. ed. Viger., a Theodoreto Graec. Affect. Curat. Sermon. XI. p. 649. ed. Sirmond., a Stobaeo Eclog. Phys. I. p. 142. Imitatus est hunc locum Plutarchus De S. N. V. p. 72. ed. Wyttenb.

μῦθον — ἐγὼ δὲ λόγον] *Μῦθος* de fabula, *λόγος* de nar-

Κρόνου, καὶ ἀεὶ καὶ νῦν ἔτι ἔστιν ἐν θεοῖς, τῶν ἀν-
θρώπων τὸν μὲν δικαίως τὸν βίον διελθόντα καὶ ὁσίως,
ἐπειδὰν τελευτήσῃ, ἐς μακάρων νήσους ἀπιόντα οἰκεῖν B
ἐν πάσῃ εὐδαιμονίᾳ ἐκτὸς κακῶν, τὸν δὲ ἀδίκως καὶ
ἀθέως εἰς τὸ τῆς τίσεώς τε καὶ δίκης δεσμωτήριον, ὃ
δὴ τάρταρον καλοῦσιν, ἰέναι. τούτων δὲ δικασταὶ ἐπὶ
Κρόνου καὶ ἔτι νεωστὶ τοῦ Διὸς τὴν ἀρχὴν ἔχοντος ζῶν-
τες ἦσαν ζώντων, ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ δικάζοντες, ᾗ μέλ-
λοιεν τελευτᾶν. κακῶς οὖν αἱ δίκαι ἐκρίνοντο. ὅ τε οὖν
Πλούτων καὶ οἱ ἐπιμεληταὶ ἐκ μακάρων νήσων ἰόντες
ἔλεγον πρὸς τὸν Δία, ὅτι φοιτῷέν σφιν ἄνθρωποι ἑκα- C
τέρωσε ἀνάξιοι. εἶπεν οὖν ὁ Ζεύς, Ἀλλ' ἐγώ, ἔφη, παύσω
τοῦτο γιγνόμενον. νῦν μὲν γὰρ κακῶς αἱ δίκαι δικά-
ζονται. ἀμπεχόμενοι γάρ, ἔφη, οἱ κρινόμενοι κρίνονται·
ζῶντες γὰρ κρίνονται. πολλοὶ οὖν, ἦ δ' ὅς, ψυχὰς πο-
νηρὰς ἔχοντες ἠμφιεσμένοι εἰσὶ σώματά τε καλὰ καὶ

Bekkerus quoque repudiavit. Infra p. 526. C. codd. fere omnes *ἐς μακάρων νήσους*.

ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ δικ.] *τῇ* ex Plutarcho et codd. Ven. Ξ. Par. V. Flor. f. s. restitutum.

οἱ ἐπιμεληταὶ ἐκ μακάρων] Articulum *οἱ* iterat ante *ἐκ μακάρων* Plutarchus, unde Heindorfius restituit, quod consilium probavit Schaeferus ad Demosth. Appar. T. IV. p. 119.

ratione propius ad verum accedente intelligendum, ut Legg. IX. p. 872. D. Phaedon. p. 64. B., ubi v. annot. Significat autem Socrates, nisi fallor, vera subesse huic narrationi, quandoquidem ipsi omnino quidem plane persuasum fuit post mortem malis male, bonis autem bene futurum esse.

Ὅμηρος λέγει —] Iliad. XV. v. 187 seqq.

ἀεὶ καὶ νῦν ἔτι ἔστιν] nunc adhuc ut semper. Phaedr. p. 254. A: *ἀεί τε καὶ τότε,* nunc ut olim. v. Schaefer. ad Sophocl. Antigon. v. 181.

B. *ἐς μακάρων νήσους*] De his locos veterum collegerunt Gataker. ad Antonin. X, 8. p. 295. Cellar. Geograph. antiq. IV. p. 141. et 165. interpp. ad Plinium N. H. II, 92. VI, 36. et ad Horat. Epod. XVI, 41. — *ἐκτὸς κακῶν*, malorum expertes.

καὶ ἔτι νεωστὶ τοῦ Δ.] et nuper etiam, Iove imperium tenente.

οἱ ἐπιμεληταὶ ἐκ μ. ν.] Non opus iteratione articuli ante *ἐκ μακάρων*. Iungas: *ἔλεγον πρὸς τὸν Δία ἰόντες ἐκ μακάρων νήσων.* — *ἑκατέρωσε*, in beatorum insulas et Tartarum.

C. *ἀμπεχόμενοι — κρίνονται*] Haec imitatione expressit Plutarchus De Sera Num. Vind. p. 110., ubi v. Wyttenbach. Quod *κρίνονται* iteratur, est haec grata quaedam sermonis quotidiani imitatio.

ἠμφιεσμένοι — πλούτους]

γένη καὶ πλούτους, καί, ἐπειδὰν ἡ κρίσις ᾖ, ἔρχονται αὐτοῖς πολλοὶ μάρτυρες μαρτυρήσοντες, ὡς δικαίως βε-
D βιώκασιν. οἱ οὖν δικασταὶ ὑπό τε τούτων ἐκπλήττονται, καὶ ἅμα καὶ αὐτοὶ ἀμπεχόμενοι δικάζουσι, πρὸ τῆς ψυχῆς τῆς αὑτῶν ὀφθαλμοὺς καὶ ὦτα καὶ ὅλον τὸ σῶμα προκεκαλυμμένοι. ταῦτα δὴ αὐτοῖς πάντα ἐπίπροσθεν γίγνεται. καὶ τὰ αὑτῶν ἀμφιέσματα καὶ τὰ τῶν κρινομένων. πρῶτον μὲν οὖν, ἔφη, παυστέον ἐστὶ προειδότας αὐτοὺς τὸν θάνατον· νῦν γὰρ προΐσασι. τοῦτο μὲν οὖν καὶ δὴ εἴρηται τῷ Προμηθεῖ ὅπως ἂν παύσῃ

D. *καὶ ὦτα καὶ ὅλον τὸ σῶμα*] Par. V. Flor. a. c. d. m. o. x. et ed. Bas. 2. *καὶ ὦτα καὶ ὀδόντας καὶ ὅλον τὸ σ.*, quae lectio in Par. B. supra versum adscripta. Notavit eandem Stephan. in marg. Dein *κεκαλυμμ νοι* Ven. *ΞΣ*. Vind. 2. 6. et alii nonnulli eiusdem dignitatis libri.

ἐπίπροσθεν γίγνεται] Plutarchus *ἐπιπρόσθεσις γίγνεται*, quod reponi iubebat Cornarius; sed v. ann. Vind. 1. *ἐπίπροσθε*.

νῦν γὰρ προΐσασι] *νῦν μὲν γὰρ πρ.* Par. BCEF. novem Florentini et Plutarch. non temere.

Non solum corporum venustate, sed etiam generis nobilitate atque divitiis illi tamquam veste interiorem abscondunt turpitudinem. Itaque Iupiter animam vult nudam iudicari, ut omnia eius vitia emergant.

D. *πρὸ τῆς ψυχῆς — προκεκαλυμμένοι*] quum animus ipsorum oculis, auribus atque toto corpore velatus et quasi praetextus sit. Elegans dictio.

ἐπίπροσθεν γίγν.] H. e. iis obstat, quominus recte et vere possint iudicare. Legg. VI. p. 626. C: *τά τε ἐπίπροσθεν αὐτῶν* (quae his officiunt) *ἔτι νῦν ὄντα ἀνομοθέτητα, τάξαντες αὐτά, ἀπόπροσθεν ποιησόμεθα*; sic enim legendum.

ὅπως ἂν παύσῃ αὐτῶν] Pendet *αὐτῶν* ex pronomine *τοῦτο*, ut frustra vulgo interiectum legatur *αὐτό*. v. Matth. §. 317. De re ipsa Aeschyl. Prometh. v. 256: *θνητούς γ' ἔπαυσα μὴ προδέρκεσθαι μόρον.*

E. *γυμνοὺς κρ. ἁπάντων τούτων*] H. e. nudos a corporibus eorumque lenociniis, ne iudices externa specie decepti in errorem inducantur. Schol.: *γυμνὸς ὁ κριτὴς οὐ μόνον τοῦ ὀστρεώδους σώματος, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀερώδους φυράματος καὶ μόνον ἔχων τὸ αὐτοειδὲς ὄχημα· οἱ δὲ κρινόμενοι γυμνοὶ μὲν τῆς παχύτητος τοῦ ὀστρεώδους, περιφέροντες δὲ τὸ ἀέριον φύραμα καὶ δεόμενοι καθάρσεως.* Ceterum hunc locum ob oculos habuit Lucian. Diall. Mort. X.

ἐξαίφνης ἀποθανόντος ἑκ.] statim ut quisque mortuus fuerit. Nam *ἐξαίφνης* hic eodem modo intelligendum, quo alibi voces *αὐτίκα, εὐθύς, ἅμα* cum participiis iunctae. v. Matth. §. 565. 2. et annot. ad Phaedon. p. 70. A. — *αὐτῇ τῇ ψυχῇ*, sola anima, a corporis

αὐτῶν. ἔπειτα γυμνοὺς κριτέον ἁπάντων τούτων· τεθνε- E
ῶτας γὰρ δεῖ κρίνεσθαι. καὶ τὸν κριτὴν δεῖ γυμνὸν εἶναι,
τεθνεῶτα, αὐτῇ τῇ ψυχῇ αὐτὴν τὴν ψυχὴν θεωροῦντα
ἐξαίφνης ἀποθανόντος ἑκάστου, ἔρημον πάντων τῶν συγγε-
νῶν καὶ καταλιπόντα ἐπὶ τῆς γῆς πάντα ἐκεῖνον τὸν κό-
σμον, ἵνα δικαία ἡ κρίσις ᾖ. ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτα ἐγνω-
κὼς πρότερος ἢ ὑμεῖς ἐποιησάμην δικαστὰς υἱεῖς ἐμαυ-
τοῦ, δύο μὲν ἐκ τῆς Ἀσίας, Μίνω τε καὶ Ῥαδάμανθυν,
ἕνα δὲ ἐκ τῆς Εὐρώπης, Αἰακόν. οὗτοι οὖν, ἐπειδὰν 524
τελευτήσωσι, δικάσουσιν ἐν τῷ λειμῶνι, ἐν τῇ τριόδῳ,

ὅπως ἂν παύσῃ αὐτῶν] V. *παύσῃ αὐτὸ αὐτῶν*. Recte *αὐτὸ* omittunt Clark. Vat. Coisl. et alii plurimi. Unde ortum sit vitium, ostendit Par. V., ubi *αὐτὸ* sine *αὐτῶν* scriptum exstat et in marg. legitur *γρ. αὐτῶν*.

E. *καὶ καταλιπόντα*] *καὶ* cum Aldo et Par. E. Vind. 6. om. Stephan. Tuetur illud etiam Euseb. Deinde Euseb. et Theodoret. *ἐπὶ γῆς* omisso articulo, quod et ipsum probum est. v. Heindorf. ad h. l. et Dorvill. ad Charit. p. 106.

communione seiuncta, ut Phaedon. p. 65. E. 66. A. D.

ἔρημον — καὶ καταλιπόντα] Exspectabas *ἐρήμην — καὶ καταλιποῦσαν*, nam referuntur haec ad *ψυχήν*. Sed genus masculinum ponitur, ac si praecessisset *ἀποθανόντα ἕκαστον*, non *ψυχὴν ἀποθανόντος ἑκάστου*.

δύο μὲν ἐκ τῆς Ἀσίας—] „Qui fit, ut Minos cum Rhadamantho fratre Asiae hic adscribantur, quum uterque Cretam insulam incoluerit? Certe ortu materno Asiani erant, qui matrem habebant Europam, Cadmi Phoenicis sororem. v. Eustath. in Iliad. *ο'*. p. 982. ed. Bas. Et Cretae non indigena, sed advena fuisse Minos a quibusdam ferebatur, teste Strabone X. p. 477. ed. Casaub." ROUTH. Fortasse Creta insula Asiae pars habenda. Quod vero duae tantum memorantur terrae partes, Plato iuxta cum aliis universum terrarum orbem divisit in Asiam et Europam, ita ut Libya vel Asiae vel Europae attribueretur. vid. Morus ad Isocr. Panegyr. c. 48. et Schaefer. in Meletem. critt. p. 36 seq. Noli enim putare tremendum istud mortuorum iudicium Libyas vel Africae incolas non iudicasse. Cum hac ratione faciunt etiam Aeschyl. Pers. v. 179 seqq. atque Sophocl. Trach. v. 101. — Aeacus, Iovis ex Aegina filius, rex Aeginae insulae, omnium Graecorum *ὁσιώτατος* iudicatus est. v. Plutarch. Vit. Thes. p. 5. A. Isocrat. Evagor. init. De eius origine v. Apollodor. III, 12, 6. ibique Heynius.

P. 524. *ἐν τῷ λειμῶνι* —] „De hoc loco, ubi via in duas partes dividitur, Virgil. Aen. VI. v. 540 seqq. Memoratur etiam *ὁ λειμὼν* De Rep. X. p. 616. B. Et in Axiocho (p. 371. B.) campus veritatis appellatur. Scilicet ibi *ψεύσασθαι ἀμή-*

ἐξ ἧς φέρετον τὼ ὁδὼ ἡ μὲν εἰς μακάρων νήσους. ἡ δ' εἰς τάρταρον. καὶ τοὺς μὲν ἐκ τῆς Ἀσίας Ῥαδάμανθυς κρινεῖ, τοὺς δὲ ἐκ τῆς Εὐρώπης Αἰακός· Μίνῳ δὲ πρεσβεῖα δώσω ἐπιδιακρίνειν, ἐὰν ἀπορῆτόν τι τὼ ἑτέρω, ἵνα ὡς δικαιοτάτη ἡ κρίσις ᾖ περὶ τῆς πορείας τοῖς ἀνθρώποις.

Cap. LXXX. Ταῦτ' ἔστιν, ὦ Καλλίκλεις, ἃ ἐγὼ
B ἀκηκοὼς πιστεύω ἀληθῆ εἶναι· καὶ ἐκ τούτων τῶν λόγων τοιόνδε τι λογίζομαι συμβαίνειν. Ὁ θάνατος τυγχάνει ὤν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐδὲν ἄλλο ἢ δυοῖν πραγμάτοιν διάλυσις, τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, ἀπ' ἀλλή-

P. 524. ἐὰν ἀπορῆτόν τι τὼ ἑτέρω] V. ἐὰν ᾖ ἀπόῤῥητόν τι τῷ ἑτέρῳ, in quibus Ruhnk. ad Tim. p. 44. ἄπορον corrigebat. Istud ᾖ omittunt plerique cum Clark. et Vat. Praeterea non pauci cum Clark. Vind. 1. et Flor. x. τὼ vel τῷ ἑτέρῳ. Illud ἀπορῆτον autem solus servavit Meerm., unde primus restituit Findeisen. De ἀπορεῖν et εὐπορεῖν ita cum accusativo iuncto v. ad Euthydem. p. 279. A. 301. B. Phaedon. p. 84. C.

χανον, ut statim post ibi ait Socrates §. 20." ROUTH. Origines duxit opinio ex Odyss. XI. 539. 573. varie variis aetatibus mutata. Conf. Astius ad Phaedrum p. 305 seq. Heynius Excurs. VIII. ad Virgil. Aen. VI. v. 540 seq. Lobeck. Aglaopham. T. II. p. 1342 seqq.

καὶ τοὺς μὲν ἐκ τῆς Ἀσ.] De officiis et muneribus iudicum inferorum alii alia tradiderunt. v. Routh. ad h. l. Fischer. ad Aeschin. Socr. p. 163. Hemsterhus. ad Lucian. Dial. Mort. XX. Creuzer. Melett. e disciplina antiquit. T. I. p. 87 seqq., it. Symbol. T. IV. p. 100 seqq. Conf. Apolog. Socr. p. 41. A., ubi etiam Triptolemus in numero eorum recensetur.

περὶ τῆς πορείας τοῖς ἀνθρ.] Sic πορεία de ultimo hominum itinere dicitur De Republ. X. p. 615 seqq.

Cap. LXXX. B. Ὁ θάνατος τυγχ. —] Phaedon. p. 64. C: ἡγούμεθά τι τὸν θάνατον εἶναι; — Ἆρα μὴ ἄλλο τι ἢ τὴν τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος ἀπαλλαγήν; καὶ εἶναι τοῦτο τὸ τεθνάναι, χωρὶς μὲν ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἀπαλλαγὲν αὐτὸ καθ' αὑτὸ τὸ σῶμα γεγονέναι, χωρὶς δὲ τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ σώματος κ. τ. λ.

οὐ πολὺ ἧττον ἑκάτερον —] H. e. utrumque fere eundem retinet habitum, quo erat in hac vita. Itaque ad ἥνπερ καὶ ὅτε ἔζη repetendum est εἶχεν. Nisi forte malis verba sic intelligere, ut ad οὐ πολὺ ἧττον ἑκάτερον cogitatione adiicias ἢ τὸ ἕτερον, h. e. utrumque pariter. Priorem rationem praefero. Deinde τό τε σῶμα dicitur propterea, quod addere Socrates volebat ἥ τε ψυχὴ κ. τ. λ., quod tamen infra demum infert structura paullulum mutata: ταὐτὸν δή μοι, dicens, δοκεῖ τοῦτ' ἄρα καὶ περὶ τὴν ψυχὴν εἶναι κ. τ. λ.

C. ἢ ἀμφότερα] Exspectabas ἀμφοτέροις. Sed solent ita ἀμφότερα, οὐδέτερα, ὁπότερα poni absolute instar adverbio-

λοιν. ἐπειδὰν δὲ διαλυθῆτον ἄρα ἀπ᾽ ἀλλήλοιν, οὐ πολὺ ἧττον ἑκάτερον αὐτοῖν ἔχει τὴν ἕξιν τὴν αὑτοῦ ἥνπερ καὶ ὅτε ἔζη ὁ ἄνθρωπος, τό τε σῶμα τὴν φύσιν τὴν αὑτοῦ καὶ τὰ θεραπεύματα καὶ τὰ παθήματα, ἔνδηλα πάντα. οἷον εἴ τινος μέγα ἦν τὸ σῶμα φύσει ἢ τροφῇ C
ἢ ἀμφότερα ζῶντος, τούτου καὶ ἐπειδὰν ἀποθάνῃ ὁ νεκρὸς μέγας· καὶ εἰ παχύς, παχὺς καὶ ἀποθανόντος. καὶ τἆλλα οὕτως. καὶ εἰ αὖ ἐπετήδευε κομᾶν, κομήτης τούτου καὶ ὁ νεκρός. μαστιγίας αὖ εἴ τις ἦν καὶ ἴχνη εἶχε τῶν πληγῶν οὐλὰς ἐν τῷ σώματι ἢ ὑπὸ μαστίγων

B. *τοιόνδε τι λογίζομαι*] Accessit *τι* ex codd. fere omnibus.

τό τε σῶμα τὴν φ.] Heusdius scribendum putabat *τό τε σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ τὴν φύσιν τὴν αὑτοῦ.* Cuius lectionis vestigium exstare putabat apud Eusebium, ubi post *τό τε σῶμα* additum legitur *καί.* Sed non opus mutatione ulla. v. infra.

rum. Charmid. p. 153. D: *εἴ τινες ἐν αὐτοῖς διαφέροντες ἢ σοφίᾳ ἢ κάλλει ἢ ἀμφότερα ἐγγεγονότες εἶεν*, ubi v. Heindorf. Plura dedimus ad Apolog. Socrat. p. 22. E. — *ὁ νεκρός* nunc est cadaver, non, ut perperam explicant, umbra mortui s. manes. Euripides Troad. v. 91: *πολλῶν θανόντων σώμαθ᾽ ἕξουσιν νεκρῶν.* Deinde ad *καὶ εἰ παχύς* intell. *ὁ ἀποθανών.* Ita videbis continuo neutiquam opus esse, ut hic pro *παχύς* scribatur *παχύ*, quod nuper nonnemo suo Marte Platoni impertivit. Enimvero iste non animadvertit continuo inferri: *καὶ εἰ αὖ ἐπετήδευε κομᾶν κ. τ. λ.* Verum magis etiam ille desaeviit eiectis verbis *καὶ ἀποθανόντος.* — *καὶ τἆλλα οὕτως*, sc. *ἔχει.* v. p. 509. C.

καὶ ἴχνη εἶχε τῶν πληγῶν οὐλάς] Ad haec Heindorfius: „Dubito", inquit, „verbum *οὐλάς* an a glossatore profectum sit. Ita *τὰ ἴχνη τῶν τραυμάτων, τῶν πληγῶν, τῶν κονδύλων* saepe occurrunt explicatione non addita. v. Hemsterhus. ad Lucian. Dial. Mort. XXVI. §. 1., ubi Platonis hunc locum attulit, de fraude tamen nihil suspicatus." Ad haec praeclare Schaeferus Melet. crit. p. 101: „Mihi", inquit, „secus videtur, nec miror Hemsterhusium, quum hunc Platonis locum in Lucianeis afferret, de fraude nihil suspicatum esse. Primum enim compara mihi locum, qui mox sequitur: *κατεῖδεν οὐδὲν ὑγιὲς ὂν τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ διαμεμαστιγωμένην καὶ οὐλῶν μεστὴν κτλ.* Hic locus ex illo priore, quem philosophus illustrationis ergo praemisit, tam aptus nexusque est, ut, quum hic *οὐλῶν* legas, illic *οὐλάς* significantissime positum fatearis. Deinde *οὐλάς* verbum est ita comparatum, ut in una eademque dictione iuxta *ἴχνη τῶν πληγῶν* satis commode stare possit. Etenim neque omnes *οὐλαὶ* sunt eaedem verberum vestigia, neque verbera semper tam atrociter in-

ἢ ἄλλων τραυμάτων ζῶν, καὶ τεθνεῶτος τὸ σῶμα ἔστιν ἰδεῖν ταῦτα ἔχον. κατεαγότα τε εἴ του ἦν μέλη ἢ διεστραμμένα ζῶντος, καὶ τεθνεῶτος ταὐτὰ ταῦτα ἔνδηλα.
D ἐνὶ δὲ λόγῳ, οἷος εἶναι παρεσκεύαστο τὸ σῶμα ζῶν, ἔνδηλα ταῦτα καὶ τελευτήσαντος ἢ πάντα ἢ τὰ πολλὰ ἐπί τινα χρόνον. ταὐτὸν δή μοι δοκεῖ τοῦτ' ἄρα καὶ περὶ τὴν ψυχὴν εἶναι, ὦ Καλλίκλεις· ἔνδηλα πάντα ἐστὶν ἐν τῇ ψυχῇ, ἐπειδὰν γυμνωθῇ τοῦ σώματος, τά τε τῆς φύσεως καὶ τὰ παθήματα ἃ διὰ τὴν ἐπιτήδευσιν ἑκάστου πράγματος ἔσχεν ἐν τῇ ψυχῇ ὁ ἄνθρωπος. Ἐπειδὰν οὖν ἀφίκωνται παρὰ τὸν δικαστήν, οἱ μὲν ἐκ τῆς Ἀσίας
E παρὰ τὸν Ῥαδάμανθυν, ὁ Ῥαδάμανθυς ἐκείνους ἐπιστή-

C. *κατεαγότα τε εἴ του ἦν*] Eusebius habet *ἢ κατεαγότα.* Rectius *τε* Bekkerus addidit ex Par. V. Dein *μέρη* Ald. Steph. cum Par. EF.

τεθνεῶτος ταὐτὰ ταῦτα ἔνδηλα] Hoc dedi ex uno Flor. x. Ficinus: eadem haec apparent. In ceteris libris omnibus *ταὐτὰ* omissum. Apud Eusebium desunt verba *ταῦτα ἔνδηλα.*

D. *ἢ πάντα ἢ τὰ πολλὰ*] Sic scripsi de coniectura Findeisenii pro vulg. *ἦν πάντα,* quod nemo quisquam tuebitur. Et habent etiam superiora in apodosi semper praesens tempus, non imperfectum. Defendit tamen pravam scripturam Astius explicans: ita sunt ut erant. Quod memorasse satis est.

E. *παρὰ τὸν Ῥαδάμανθυν*] Post haec Par. V. addit: *οἱ δ' ἐκ τῆς Εὐρώπης παρὰ τὸν Αἰακόν.* Quod etsi scriptor in animo habuit, tamen non addendum esse satis docent quae deinde narrantur.

fliguntur, ut cicatrices post se relinquant. Igitur Plato, si quis, inquit, verbero fuit habuitque in corpore cicatrices (non casu acceptas illas, non honestas, sed) *ἴχνη τῶν πληγῶν κ. τ. λ.* Poterat, fateor, omittere *ἴχνη τῶν πληγῶν,* sed addidit, quo illustrior esset comparatio corporis verberum cicatricibus stigmosi cum hominis nequam animo, cui vita flagitiosa tamquam notas post mortem conspicuas inussit." De significatione v. *οὐλή* audias Eustathium ad Iliad. δ'. p. 455. ed. Rom. = p. 364. Lips.: *διαφέρει δὲ οὐλῆς ὠτειλή, ὅτι ὠτειλὴ μὲν αὐτὸ τὸ τραῦμα, οὐλὴ δὲ τύλος ἢ τύπος θεραπευθέντος τραύματος.*

D. *οἷος εἶναι παρεσκ. τὸ σῶμα ζ.*] Haec iungenda sunt sic: *οἷος τὸ σῶμα εἶναι παρεσκ. ζ.—ἑνὶ λόγῳ,* ut verbo dicam, denique. Phaedon. p. 65. D: *καὶ τῶν ἄλλων ἑνὶ λόγῳ ἁπάντων.* De Rep. V. p. 474. C. XII. p. 571. D. Barnes. ad Eurip. Herc. Fur. v. 1391. Pierson. Verisimil. p. 181. — Deinde in his: *ἔνδηλα ταῦτα καὶ τελ.,* pronomen *ταῦτα* ponitur, ac si scriptum esset: *ἅ τις τοῦ σώματος σημεῖα καὶ παθήματα εἶχε ζῶν,* quae sententia subest verbis *οἷος εἶναι π. τὸ σῶμα ζῶν.*

τά τε τ. φύσεως —] H. e. et quae a natura accepit et quaecunque ei acciderunt eo, quod studio

σας θεᾶται ἑκάστου τὴν ψυχήν, οὐκ εἰδὼς ὅτου ἐστίν,
ἀλλὰ πολλάκις τοῦ μεγάλου βασιλέως ἐπιλαβόμενος ἢ
ἄλλου ὁτουοῦν βασιλέως ἢ δυνάστου κατεῖδεν οὐδὲν
ὑγιὲς ὂν τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ διαμεμαστιγωμένην καὶ οὐλῶν
μεστὴν ὑπὸ ἐπιορκιῶν καὶ ἀδικίας, ἃ ἑκάστη ἡ πρᾶξις 525
αὐτοῦ ἐξωμόρξατο εἰς τὴν ψυχήν. καὶ πάντα σκολιὰ ὑπὸ
ψεύδους καὶ ἀλαζονείας καὶ οὐδὲν εὐθὺ διὰ τὸ ἄνευ ἀλη-
θείας τεθράφθαι· καὶ ὑπὸ ἐξουσίας καὶ τρυφῆς καὶ ὕβρεως
καὶ ἀκρατίας τῶν πράξεων ἀσυμμετρίας τε καὶ αἰσχρότη-
τος γέμουσαν τὴν ψυχὴν εἶδεν. ἰδὼν δὲ ἀτίμως ταύτην
ἀπέπεμψεν εὐθὺ τῆς φρουρᾶς, οἷ μέλλει ἐλθοῦσα ἀνα-
τλῆναι τὰ προσήκοντα πάθη. Cap. LXXXI. *Προς-*

P. 525. *ἃ ἑκάστη ἡ πρᾶξις αὐτοῦ*] *ἑκάστη* Clark. Vat. Vind. 1. 6. Par. BCEFW. novem Florentini et cod. Eusebii Oxon. pro vulg. *ἑκάστῳ*. Codicum scripturam *ἑκάστη* veram esse, Hermanno monente, ex eo intelligitur, quod de singulis hominibus dictum est iam antea, atque imago rei multo illustrior fit, ubi singulorum facinorum quasi cicatrices in animo cerni dicuntur. Falsus sum olim eo, quod *ἑκάστῃ*, dativum, putaveram in libris exstare. Dein vett. editt. *τετράφθαι*, quod ex Clark. Vat. Ven. Ξ. Vind. 2. 6. Par. BC. mutatum. Enimvero *τετράφθαι* ad verbum *τρέπειν* referendum, *τεθράφθαι* autem a *τρέφειν* ductum est. Quamquam hac in re codd., ut fit, multum fluctuantur. v. ad Remp. III. p. 405. A. 409. A. Theaet. 172. D. conf. Buttmann. Gr. §. 114. in voc. *τρέφω* et Lobeck. Paralip. p. 46.

καὶ ἀκρατίας] Sic Clark. Vat. Ven. Σ. Vind. 2. 6. 7. Par. B. Flor. a. x. Bodl. Aug. Meerm. pro vulg. *ἀκρασίας*. Euseb. *ἀκρα-*

aliquo occupatus fuit. Nam *τὰ παθήματα ἃ διὰ τὴν ἐπιτήδευσιν ἔσχεν ὁ ἄνθρωπος* opponuntur *τοῖς τῆς φύσεως*.

E. *ἐκείνους ἐπιστήσας*] Videl. prope se.

κατεῖδεν οὐδὲν ὑγιές] Aoristus quomodo intelligendus sit, docebunt Buttm. §. 124. 6. annot. 4. Matth. §. 503. 3. Rost. §. 116. 8. annot. 4. coll. annot. ad Phaedon. p. 73. D. Eodem modo accipiendum mox *τὴν ψυχὴν εἶδεν* et *ταύτην ἀπέπεμψεν*.

ἀλλὰ διαμεμαστιγωμένην] Docuit Wyttenbach. ad Plutarch. De S. N. V. p. 110 seq. hanc Platonis sententiam, qua statuebat *μυθικῶς* animam cicatrices ac vibices concipere, a plurimis posterioris aevi scriptoribus esse celebratam. Cf. Iacobs. ad Antholog. VI, 1. p. 70. III, 1. p. 144.

P. 525. *ἀσυμμετρίας τε καὶ αἰσχρ.*] Quemadmodum enim virtus, quae quasi musico quodam concentu continetur, efficit, ut animi vires omnes inter se concordent, ita vitia ei afferunt turpitudinem, quoniam eum a boni et honesti studio abstrahunt. v. ad Phaedon. p. 34. Quippe pulcri atque boni ea est necessitudo, ut alterum ab altero divelli aut segregari nullo modo possit. v. Prolegg. ad Phileb. p. XCI. seq. — *εὐθὺ τῆς φρουρᾶς*, recta in custo-

B ἥκει δὲ παντὶ τῷ ἐν τιμωρίᾳ ὄντι ὑπ' ἄλλου ὀρθῶς τιμωρουμένῳ ἢ βελτίονι γίγνεσθαι καὶ ὀνίνασθαι ἢ παραδείγματι τοῖς ἄλλοις γίγνεσθαι, ἵν' ἄλλοι ὁρῶντες πάσχοντα ἃ ἂν πάσχῃ φοβούμενοι βελτίους γίγνωνται. εἰσὶ δὲ οἱ μὲν ὠφελούμενοί τε καὶ δίκην διδόντες ὑπὸ θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων οὗτοι, οἳ ἂν ἰάσιμα ἁμαρτήματα ἁμάρτωσιν· ὅμως δὲ δι' ἀλγηδόνων καὶ ὀδυνῶν γίγνεται αὐτοῖς ἡ ὠφέλεια καὶ ἐνθάδε καὶ ἐν Ἅιδου· οὐ γὰρ οἷόν
C τε ἄλλως ἀδικίας ἀπαλλάττεσθαι· οἳ δ' ἂν τὰ ἔσχατα ἀδικήσωσι καὶ διὰ τὰ τοιαῦτα ἀδικήματα ἀνίατοι γένωνται, ἐκ τούτων τὰ παραδείγματα γίγνεται, καὶ οὗτοι αὐτοὶ μὲν οὐκέτι ὀνίνανται οὐδέν, ἅτε ἀνίατοι ὄντες, ἄλλοι δὲ ὀνίνανται οἱ τούτους ὁρῶντες διὰ τὰς ἁμαρτίας τὰ μέγιστα καὶ ὀδυνηρότατα καὶ φοβερώτατα πάθη πάσχον-

τείας, quod habet etiam Par. V. Hoc an primum verum sit, sanequam ambigas. v. Lobeck. Parerga ad Phrynich. p. 524 seq. Illud certum, *ἀκρασίας* ferri nullo modo posse, quum sermo sit de homine cupiditatum suarum impotente.

B. *ἢ παραδείγματι τοῖς ἄλλοις γίγνεσθαι*] V. *ἢ παράδειγμά τι τοῖς ἄλλοις γ.* Dativum *παραδείγματι* cum Bekkero e Vind. 2. 6. Par. V. et Ven. Ξ. revocavimus. Bas. 2. et Flor. x. *παραδείγματα ἄλλοις.* Theodoret. et Suidas: *παράδειγμα ἄλλοις.* Euseb. *παράδειγμα τοῖς ἄλλοις.* Articulum *τοῖς* non abiecerim, etiamsi sequuntur verba *ἵν' ἄλλοι ὁρῶντες κ. τ. λ.*

ἃ ἂν πάσχῃ] V. *πάσχοι*, soloece et contra fidem codicum. Mox pro vulg. *ἁμάρτωσιν* Ven. Σ. Vind. 2. 6. *ἁμαρτήσωσι.*

diam. Male Vind. 1. *εὐθύς.* v. Phrynich. p. 24. Duck er. ad Thucyd. VIII, 88. Hemsterhus. ad Lucian. Diall. Mort. XXVII, 1.

Cap. LXXXI. B. *ὑπ' ἄλλου ὀρθῶς τιμωρουμένῳ*] R. B. Hirschig. haec ut glossema verborum *τῷ ἐν τιμωρίᾳ ὄντι* eiicienda censet. Non assentior. Nam sententia haec est: unicuique poenae obnoxio, dum ab alio recte punitur et castigatur, etc.

οἱ μὲν ὠφελούμενοί τε καὶ δίκην διδόντες] ii, qui et utilitatem percipiunt et poenam luunt, h. e. ii, qui, dum poenam luunt, simul inde percipiunt utilitatem. Recte Ficinus sententiam verborum interpretatur: Qui vero apud deos et homines ita dant poenas, ut utilitatem inde aliquam referant, hi sunt, qui sanabilia peccata commiserunt. Similiter infra p. 527 B: *τὸ γίγνεσθαι (δίκαιον) καὶ κολαζόμενον διδόναι δίκην.*

C. *διὰ τὰ τοιαῦτα ἀδικήματα*] propter haec talia peccata, sc. *ἔσχατα.* Unde intelligitur, quae sit vis articuli vulgo male neglecti. De proximis Phaedon. c. LXII: *οἳ δὲ ἂν δόξωσιν ἀνιάτως ἔχειν διὰ τὰ μεγέθη τῶν ἁμαρτημάτων* —,

τας τὸν ἀεὶ χρόνον, ἀτεχνῶς παραδείγματα ἀνηρτημένους ἐκεῖ ἐν Ἅιδου ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, τοῖς ἀεὶ τῶν ἀδίκων ἀφικνουμένοις θεάματα καὶ νουθετήματα. ὧν ἐγώ φημι D ἕνα καὶ Ἀρχέλαον ἔσεσθαι, εἰ ἀληθῆ λέγει Πῶλος, καὶ ἄλλον ὅστις ἂν τοιοῦτος τύραννος ᾖ. οἶμαι δὲ καὶ τοὺς πολλοὺς εἶναι τοὺς τούτων τῶν παραδειγμάτων ἐκ τυράννων καὶ βασιλέων καὶ δυναστῶν καὶ τὰ τῶν πόλεων πραξάντων γεγονότας· οὗτοι γὰρ διὰ τὴν ἐξουσίαν μέγιστα καὶ ἀνοσιώτατα ἁμαρτήματα ἁμαρτάνουσι. μαρτυρεῖ δὲ τούτοις καὶ Ὅμηρος· βασιλέας γὰρ καὶ δυνάστας ἐκεῖνος πεποίηκε τοὺς ἐν Ἅιδου τὸν ἀεὶ χρόνον τιμωρουμένους, Τάνταλον καὶ Σίσυφον καὶ Τιτυόν. Θερσίτην δέ, καὶ εἴ τις ἄλλος πονηρὸς ἦν ἰδιώτης, οὐδεὶς E πεποίηκε μεγάλαις τιμωρίαις συνεχόμενον ὡς ἀνίατον·

C. *διὰ τὰ τοιαῦτα ἀδικήματα*] Articulum adiecimus ex Flor. d. o. x. Bodl. Meerm. edit. Bas. 2. Euseb. Theodoret. Suida. Eundem alii et editt. omnes spreverunt.

D. *ἕνα καὶ Ἀρχέλαον ἔσεσθαι*] *ἕνα* om. Euseb. probante Heindorfio, sed melius servatur.

καὶ τοὺς πολλοὺς εἶναι τοὺς τ. τ. π.] Sic Clark. Vat. et Par. B. a m. rec. Vulgo: *πολλοὺς εἶναι τούτων τῶν παραδειγμάτων τοὺς ἐκ τυράννων καὶ β.*, in quibus *τῶν παραδειγμάτων* suspectum videbatur Heindorfio. Quam suspicionem confirmare alicui videatur scriptura plurimorum librorum: *πολλοὶ εἶναι τούτων τοὺς τῶν παραδειγμάτων ἐκ τυράννων.* Nam pauci etiam omisso *τούτων*: *εἶναι τοὺς τῶν παραδειγμάτων.* Aug. *εἶναι τούτων τῶν παραδειγμάτων.* v. annot.

τούτους δὲ ἡ προσήκουσα μοῖρα ῥίπτει εἰς τὸν τάρταρον. De Republ. X. p. 615. E: *ὁπότε τις τῶν οὕτως ἀνιάτως ἐχόντων ἢ μὴ ἱκανῶς δεδωκὼς δίκην ἐπιχειροῖ ἀνιέναι.* — *τὰ παραδείγματα.* Articulo utitur, quia respicit ad superiora illa: *ἢ παραδείγματι τοῖς ἄλλοις γίγνεσθαι.* De dictionis probitate non est quod dubites.

παραδείγματα ἀνηρτημένους] Imitatus est hunc locum Basilius M. Hom. IX. p. 366. E., ut monuit Wyttenbach. ad Plutarch. De Sera Num. Vind. p. 108., ubi de Platonico hoc figmento disputavit uberius.

D. *καὶ Ἀρχέλαον*] Respicit ad Poli narrationem cap. XXVI. et XXVII. p. 470. D. seqq.

τοὺς πολλοὺς εἶναι τοὺς τούτων τῶν παραδ.] Sententia haec est: arbitror autem plurimos, qui istiusmodi exemplorum loco proponuntur, fuisse inter tyrannos et reges et dominos. Iungas: *οἶμαι δὲ καὶ τοὺς πολλούς, τοὺς τούτων τῶν παραδειγμάτων* (qui sunt in horum exemplorum numero), *εἶναι γεγονότας ἐκ τυράννων κ. τ. λ.* De *εἶναι γεγονότας* v. annot. ad Phaedon. p. 100. D. al.

καὶ Ὅμηρος] Respicitur ad Odyss. λ'. v. 575 seqq.

οὐ γάρ, οἶμαι, ἐξῆν αὐτῷ· διὸ καὶ εὐδαιμονέστερος ἦν ἢ οἷς ἐξῆν. ἀλλὰ γάρ, ὦ Καλλίκλεις, ἐκ τῶν δυναμένων
526 εἰσὶ καὶ οἱ σφόδρα πονηροὶ γιγνόμενοι ἄνθρωποι· οὐδὲν μὴν κωλύει καὶ ἐν τούτοις ἀγαθοὺς ἄνδρας ἐγγίγνεσθαι, καὶ σφόδρα γε ἄξιον ἄγασθαι τῶν γιγνομένων· χαλεπὸν γάρ, ὦ Καλλίκλεις, καὶ πολλοῦ ἐπαίνου ἄξιον ἐν μεγάλῃ ἐξουσίᾳ τοῦ ἀδικεῖν γενόμενον δικαίως διαβιῶναι. ὀλίγοι δὲ γίγνονται οἱ τοιοῦτοι· ἐπεὶ καὶ ἐνθάδε καὶ ἄλλοθι γεγόνασιν, οἶμαι δὲ καὶ ἔσονται. καλοὶ κἀγαθοὶ ταύτην
B τὴν ἀρετήν, τὴν τοῦ δικαίως διαχειρίζειν ἃ ἄν τις ἐπιτρέπῃ· εἷς δὲ καὶ πάνυ ἐλλόγιμος γέγονε καὶ εἰς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου. οἱ δὲ πολλοί,

P. 526. *καὶ σφόδρα γε ἄξιον*] *γε* om. Steph. cum Par. I. et paucis aliis.

τὴν τοῦ δικαίως διαχ.] „*τὴν* addidi ex uno Flor. x. Verae lectionis vestigium remansit apud Theodoretum, ubi pro *τοῦ δικαίως* legitur *ἦν τοι δικαίως*." Haec ita olim scripseram. Ad quae Astius: „Imo articulum *τὴν* post *ἀρετὴν* propter postremam huius vocis syllabam apparet excidisse." Quasi vero ego hoc negaverim! Sed ita ille saepe suum istud imo, imo potius et similia addit, ubi ipsius sententia a nostra vel aliorum opinione minime discrepat. Quod semel in fine operis animadvertisse satis erit.

B. *καὶ εἰς τοὺς ἄλλους Ἑλλ.*] *καί*, quod vulgo desiderabatur, additum est ex Clark. Vat. Coisl. Ven. Ξ Σ. Vind. 1. 2. 6. 7.

E. *ἐξῆν αὐτῷ*] Intell. *μέγιστα καὶ ἀνοσιώτατα ἁμαρτήματα ἁμαρτάνειν.* Male alii intelligunt *ἀνιάτῳ γίγνεσθαι.*

P. 526. *ὀλίγοι δὲ γίγνονται*] Totus hic locus usque ad superiorem editionem nostram vitiose distinctus circumferebatur. Nam ante *ὀλίγοι δέ* minor erat interpunctio, ante *ἐπεὶ καὶ ἐνθάδε* autem plene distinguebatur. At enim vero inde ab *ὀλίγοι δὲ γ.* novam ordiri sententiam, quae deinde fusius illustretur, adeo manifestum est, ut vix verbo opus sit. Illud tamen monendum videtur, verbum *γίγνονται* habere *τόνωσιν.* Rectam rationem novissimi editores taciti adoptarunt. Affert hunc Platonis locum Plutarch. Vit. Aristid. cap. 25. philosophi comprobans iudicium.

B. *καὶ εἰς τοὺς ἄλλους Ἑλλ.*] non solum apud Athenienses. *Εἰς* ne quis positum pro *ἐν* opinetur, meliora docebunt quae diximus ad Sympos. cap. VII. Videlicet *ἐλλόγιμος εἰς τ. ἄλλ. Ἕλληνας* vocatur is, cuius fama diffusa et sparsa est ad reliquos Graecos.

Cap. LXXXII. *ἐπισημηνάμενος, ἐάν τε* — | „In Libr. X. de Republ. p. 614. C. refertur *δικαστὰς μεταξὺ δυοῖν χασμάτοιν καθῆσθαι· οὓς ἐπειδὴ διαδικάσειαν, τοὺς μὲν δικαίους κελεύειν πορεύεσθαι τὴν εἰς δεξιάν τε καὶ ἄνω διὰ τοῦ οὐρανοῦ, σημεῖα περιάψαντας τῶν δεδικασμένων ἐν τῷ*

ὦ ἄριστε, κακοὶ γίγνονται τῶν δυναστῶν. Cap. LXXXII. Ὅπερ οὖν ἔλεγον, ἐπειδὰν ὁ Ῥαδάμανθυς ἐκεῖνος τοιοῦτόν τινα λάβῃ, ἄλλο μὲν περὶ αὐτοῦ οὐκ οἶδεν οὐδέν, οὔθ' ὅςτις οὔθ' ὧντινων, ὅτι δὲ πονηρός τις· καὶ τοῦτο κατιδὼν ἀπέπεμψεν εἰς τάρταρον ἐπισημηνάμενος, ἐάν τε ἰάσιμος ἐάν τε ἀνίατος δοκῇ εἶναι· ὁ δὲ ἐκεῖσε ἀφικόμενος τὰ προςήκοντα πάσχει. ἐνίοτε δ' ἄλλην εἰςιδὼν C ὁσίως βεβιωκυῖαν καὶ μετ' ἀληθείας, ἀνδρὸς ἰδιώτου ἢ ἄλλου τινός, μάλιστα μέν, ἔγωγέ φημι, ὦ Καλλίκλεις, φιλοσόφου τὰ αὑτοῦ πράξαντος καὶ οὐ πολυπραγμονήσαντος ἐν τῷ βίῳ, ἠγάσθη τε καὶ ἐς μακάρων νήσους ἀπέπεμψε. ταὐτὰ ταῦτα καὶ ὁ Αἰακός. ἑκάτερος δὲ τού-

Par. BV. Flor. a. c. m. o. x. Bodl. Meerm. ed. Bas. 2. Euseb. Aristid.

C. ἐνίοτε δ' ἄλλην εἰςιδ. —] Post ἢ ἄλλου τινός ap. Euseb. additur ψυχήν, probante Heindorfio. Codd. Platonis tamen de lectione vulgata plane consentiunt.

ἐς μακάρων νήσους] Sic Clark. Vat. Coisl. Ven. Ξ Σ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. BCIVW. Flor. a. b. c. m. o. Bodl. pro vulg. εἰς μ. v. ad p. 523. B.

ταὐτὰ ταῦτα καὶ ὁ Αἰακός] V. ταὐτὰ δὲ ταῦτα. Omisi δὲ cum Clark. Vat. Coisl. Vind. 1. 6. Par. BCEFIW. Flor. b. f. s. x. Bodl. et Euseb.

πρόσθεν, τοὺς δὲ ἀδίκους τὴν εἰς ἀριστεράν τε καὶ κάτω, ἔχοντας καὶ τούτους ἐν τῷ ὄπισθεν σημεῖα πάντων ὧν ἔπραξαν." ROUTH.

C. ἢ ἄλλου τινός] Durum profecto est, quod ψυχήν intelligendum relinquitur. Itaque Heindorf. ex Eusebio edidit ἄλλου τινὸς ψυχήν, quod tamen quominus reciperem, impediit codicum omnium de lectione vulgata consensio. Inest igitur in his liberior quaedam orationis conformatio. — Deinde πολυπραγμονῆσαι dicitur is, qui οὐ τὰ ἑαυτοῦ πράττει, sed alienis districtus negotiis, quid sibi ipsi agendum sit, parum curat. Enimvero τὰ ἑαυτοῦ πράττειν imprimis viro iusto ac temperanti, imo philosopho convenit. De Rep. IV. p. 433. A. Tim. p. 72. A. ibique annot.

ταὐτὰ ταῦτα καὶ ὁ Αἰακός] Intell. ποιεῖ. Asyndeton elegans.

ἑκάτερος δὲ τούτων — νέκυσσιν] Quod Rhadamanthus et Aeacus virgas tenent, comparatum hoc est ad similitudinem iudicum Atheniensium, de quibus vid. Wachsmuth. Hellen. antiquitatt. II, 1. p. 315. Minos vero in solio sedet et aureum sceptrum gestat, ut apud Homer. Odyss. XI. v. 567 seq. Totum hunc locum Heindorf. ab aliena manu additum censuit, assentiente Astio, cui recte

των ῥάβδον ἔχων δικάζει. ὁ δὲ Μίνως ἐπισκοπῶν κάθη-
D ται, μόνος ἔχων χρυσοῦν σκῆπτρον, ὥς φησιν Ὀδυσσεὺς ὁ Ὁμήρου ἰδεῖν αὐτὸν

χρύσεον σκῆπτρον ἔχοντα, θεμιστεύοντα νέκυσσιν.

Ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ Καλλίκλεις, ὑπὸ τούτων τῶν λόγων πέπεισμαι, καὶ σκοπῶ, ὅπως ἀποφανοῦμαι τῷ κριτῇ ὡς ὑγιεστάτην τὴν ψυχήν. χαίρειν οὖν ἐάσας τὰς τιμὰς τὰς τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, τὴν ἀλήθειαν σκοπῶν πειράσομαι τῷ ὄντι ὡς ἂν δύνωμαι βέλτιστος ὢν καὶ ζῆν
E καί, ἐπειδὰν ἀποθνήσκω, ἀποθνήσκειν. παρακαλῶ δὲ καὶ

D. *θεμιστ. νέκυσσιν*] Sic Clark. Vat. Ven. Ξ Σ. Vind. 2. 7. Par. V. Bodl. Aug. Meerm. Euseb. Vett. editt. *νέκυσι*. Exempla Homeri habent *νεκύεσσιν*, ubi praecedit *θεμιστεύων*.

ὡς ὑγιεστάτην τὴν ψυχήν] Post *ὑγιεστάτην* vulgo addunt *ἔχων*, quod omisimus cum Clark. Vat. Coisl. Vind. 1. 6. 7. Par. BCEFIW. novem Florentt.

obloquitur Boeckhius in Min. et Legg. p. 29. Nam ut haec otiosa sint, quae tandem ista severitas est, quae in fabulosa narratione nihil tolerandum censeat, quod pertineat ad ornatum? Sed ne sunt quidem haec supervacanea, quae si abessent, equidem valde mirarer abruptum hunc narrationis finem. Postquam enim p. 524. A. in universum indicatum est, quae sint munera et officia iudicum inferorum, inde a p. 525. D. accuratius describitur, quomodo Rhadamanthus versetur in explorandis iudicandisque manibus. Qua narratione absoluta breviter additur eadem prorsus facere Aeacum, quippe qui iudicium de Europaeis pariter exerceat atque Rhadamanthus de Asiae incolis. Quid igitur? quum horum severitatem accuratius descriptam videamus, Minois, cui iudicandi *πρεσβεῖα* demandata sunt, nullam amplius fieri mentionem non mirabimur? Imo vero cum ipso Platone haec addenda iudicabimus. Describit autem philosophus secundum Homerum Minois maiestatem atque dignitatem paucis quidem, sed iis gravissimis verbis, narrans eum aureo sceptro utentem iustitiae vindicem et custodem assidere, quum ceteri virga utantur. Ceterum primus vitium sustuli, pusillum illud quidem, sed quo tamen oratio scriptoris misere deformabatur. Distinxi enim post *κάθηται*, quum vulgo post *μόνος* comma inferretur. Id taciti sequuti sunt etiam novissimi editores.

D. *ὅπως ἀποφανοῦμαι — τὴν ψυχήν*] quomodo iudici animum meum quam sanissimum possim ostendere. Nam ita *ἀποφανοῦμαι* accipiendum vi verbi medii. Intelligitur nunc, opinor, unde ortum sit illud *ἔχων* vulgo ante *τὴν ψυχήν* intrusum.

τὰς τῶν πολλῶν ἀνθρώπων] Cave *ἀνθρώπων* deleveris.

τοὺς ἄλλους πάντας ἀνθρώπους, καθ' ὅσον δύναμαι, καὶ δὴ καὶ σὲ ἀντιπαρακαλῶ ἐπὶ τοῦτον τὸν βίον καὶ τὸν ἀγῶνα τοῦτον, ὃν ἐγώ φημι ἀντὶ πάντων τῶν ἐνθάδε ἀγώνων εἶναι, καὶ ὀνειδίζω σοι, ὅτι οὐχ οἷός τ' ἔσει σαυτῷ βοηθῆσαι, ὅταν ἡ δίκη σοι ᾖ καὶ ἡ κρίσις ἣν νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, ἀλλὰ ἐλθὼν παρὰ τὸν δικαστὴν τὸν τῆς Αἰγίνης υἱόν, ἐπειδάν σου ἐπιλαβόμενος ἄγῃ, 527
χασμήσει καὶ ἰλιγγιάσεις οὐδὲν ἧττον ἢ ἐγὼ ἐνθάδε σὺ ἐκεῖ, καί σε ἴσως τυπτήσει τις καὶ ἐπὶ κόῤῥης ἀτίμως καὶ πάντως προπηλακιεῖ.

E. *καὶ σὲ ἀντιπαρ.*] V. *καί σε*, quod Heindorf. emendavit. Dein solus Stephanus, errore, ut videtur, edidit *ἐπὶ τούτων τὸν βίον.*

P. 527. *τυπτήσει τις καὶ ἐπὶ κόῤῥης*] *καί*, quod aberat vulgo, additum est ex Clark. Vat. Coisl. Par. B C E F I V W. novem Florr. Bodl. 1. Euseb. Theodoret.

v. ad Phaedon. p. 65. A. Mox pro *τὴν ἀλήθειαν σκοπῶν* Cobetus in Novis lectt. p. 629. coniectat *τὴν ἀλήθειαν ἀσκῶν.*

τὴν ἀλήθειαν σκοπ.] Quid nunc intelligatur *ἀλήθεια*, docent satis superiora illa: *ἐνίοτε δ' ἄλλην εἰσιδὼν ὁσίως βεβιωκυῖαν καὶ μετ' ἀληθείας κ. τ. λ.*

E. *ἀντιπαρακαλῶ ἐπὶ τ. τ. β.*] vicissim te cohortor. Respicit ad illa p. 521. A: *ἐπὶ ποτέραν οὖν με παρακαλεῖς τὴν θεραπείαν τῆς πόλεως κ. τ. λ.* et p. 486. A. seqq.

καὶ ὀνειδίζω σοι —] Perstringit inter alia illa Calliclis p. 486. A: *εἴ τις σοῦ λαβόμενος ἢ ἄλλου ὁτουοῦν τῶν τοιούτων εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀπαγάγοι, φάσκων ἀδικεῖν μηδὲν ἀδικοῦντα, οἶσθ', ὅτι οὐκ ἂν ἔχοις ὅ τι χρήσαιο σαυτῷ, ἀλλ' ἰλιγγιῴης ἂν καὶ χασμῷο οὐκ ἔχων ὅ τι εἴποις —. τὸν τοιοῦτον — ἔξεστιν ἐπὶ κόῤῥης τύπτοντα μὴ διδόναι δίκην.*

τὸν τῆς Αἰγίνης υἱόν] Olympiodorus: *προσέθηκε τὴν Αἴγειναν* (sic), *ἐπειδὴ καὶ ὁ Καλλικλῆς ἀπὸ Αἰγείνης ἦν.*

P. 527. *τυπτήσει τις —*] Attica futuri forma. vid. Pierson. ad Moer. p. 373. Alias etiam formas a *τυπτέω* ductas collegit Lobeck. ad Phrynich. p. 764. — Mox verba *ἐπὶ κόῤῥης* Heindorfio immerito suspecta fuerunt. Loquitur Socrates durius quam pro consueta humanitate, quia Callicli regerit quae ille p. 486. al. in ipsum congesserat. Violentior Heindorfio Cobetus est Varr. lectt. p. 334., qui eiecto *καὶ* etiam *ἀτίμως* omittendum censet, quod putat a quolibet factum iri, qui Platonem et Atticos in succum et sanguinem verterit. Nos vero putamus aliter esse sensuros qui caussas Platonicae copiae et ubertatis rectius aestimare atque iudicare didicerint. Neque enim istud *καί* neque voc. *ἀτίμως* carent vi atque pondere.

Τάχα δ' οὖν ταῦτα μῦθός σοι δοκεῖ λέγεσθαι, ὥςπερ γραός, καὶ καταφρονεῖς αὐτῶν. καὶ οὐδέν γ' ἂν ἦν θαυμαστὸν καταφρονεῖν τούτων, εἴ πῃ ζητοῦντες εἴχομεν αὐτῶν βελτίω καὶ ἀληθέστερα εὑρεῖν· νῦν δὲ ὁρᾷς, ὅτι τρεῖς ὄντες ὑμεῖς, οἵπερ σοφώτατοί ἐστε τῶν νῦν Ἑλ-
B λήνων, σύ τε καὶ Πῶλος καὶ Γοργίας, οὐκ ἔχετε ἀποδεῖξαι, ὡς δεῖ ἄλλον τινὰ βίον ζῆν ἢ τοῦτον, ὅςπερ καὶ ἐκεῖσε φαίνεται συμφέρων, ἀλλ' ἐν τοσούτοις λόγοις τῶν ἄλλων ἐλεγχομένων μόνος οὗτος ἠρεμεῖ ὁ λόγος, ὡς εὐλαβητέον ἐστὶ τὸ ἀδικεῖν μᾶλλον ἢ τὸ ἀδικεῖσθαι, καὶ παντὸς μᾶλλον ἀνδρὶ μελετητέον οὐ τὸ δοκεῖν εἶναι ἀγαθόν, ἀλλὰ τὸ εἶναι καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ· ἐὰν δέ τις

ὥςπερ γραός] Flor. x. Theodoret. Euseb. et edit. Bas. 2. ὥςπερ ὑπὸ γραός. Male; ad ὥςπερ γραός int. μῦθος. Mox vulg. θαυμαστὸν ἦν, quem verborum ordinem paucissimi cum Par. EF. tuentur.

C. Ἐμοὶ οὖν πειθόμενος] Sic Vat. Ven. Ξ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. BCIVW. Flor. a. b. c. d. m. o. x. Meerm. Bodl. Vulgo Ἐμοὶ μὲν οὖν.

ὡς ὁ σὸς λόγος σημαίνει] Sic edidimus e Vat. Coisl. Vind. 1. 6. Par. BCEFI. Flor. a. b. c. d. f. m. o. s. Bodl. Bas. 2. consentiente Hermanno. Vulgo ὡς ὁ λόγος σημαίνει, idque critico

οὐδέν γ' ἂν ἦν θαυμαστὸν καταφρονεῖν τούτων] nihil mirum foret, quod quis haec despiceret, si qua ratione quaerentes possemus iis meliora et veriora invenire. Paullo ante ad ὥςπερ γραός intell. μῦθος. Fabulae anicularum in proverbium abierunt. v. paroemiographos in v. Γραῶν ὕθλος.

B. καὶ ἐκεῖσε φαίνεται συμφέρων] qui etiam ad alteram illam vitam valere videtur. Nam ἐκεῖσε, ut sexcenties alibi ἐκεῖ, de altera vita intelligendum; eodem modo Latini illic et illuc frequentarunt. vid. Monk. ad Eurip. Alcest. v. 760.

οὗτος ἠρεμεῖ ὁ λόγος] Olympiodorus: ἀντὶ τοῦ ἀσάλευτος μένει ὑπὸ μηδενὸς ἐλεγχόμενος.

οὐ τὸ δοκεῖν εἶναι —] Notus est versus apud Aeschylum Septem c. Theb. v. 598. de Amphiarao: οὐ γὰρ δοκεῖν ἄριστος, ἀλλ' εἶναι θέλει. Contra plerisque hominibus τὸ δοκεῖν εἶναι ἀγαθὸν unice propositum esse docet philosophus Theaet. p. 176. B. Deinde quod Heindorf. legendum suasit καὶ τοῦτο τὸ δεύτερον ἀγαθόν, ea coniectura nihil opus. Nam τοῦτο subiectum est, δεύτερον ἀγαθόν praedicatum. v. Gorg. p. 510. D. Proxima sic interpreteris: secundum bonum hoc esse, ut iustus fias eo, quod castigatus poenam luas. v. ad p. 525. B.

C. οὕτω χρηστέον, ἐπὶ τὸ δίκαιον ἀεί] Postrema haec addita sunt, ut vocem οὕτω interpretentur. Cuius rationis ex-

κατά τι κακὸς γίγνηται, κολαστέος ἐστί. καὶ τοῦτο δεύτερον ἀγαθὸν μετὰ τὸ εἶναι δίκαιον, τὸ γίγνεσθαι καὶ C
κολαζόμενον διδόναι δίκην· καὶ πᾶσαν κολακείαν καὶ τὴν περὶ ἑαυτὸν καὶ τὴν περὶ τοὺς ἄλλους, καὶ περὶ ὀλίγους καὶ περὶ πολλούς, φευκτέον· καὶ τῇ ῥητορικῇ οὕτω χρηστέον, ἐπὶ τὸ δίκαιον ἀεί, καὶ τῇ ἄλλῃ πάσῃ πράξει.

Cap. LXXXIII. *Ἐμοὶ οὖν πειθόμενος ἀκολούθησον ἐνταῦθα, οἷ ἀφικόμενος εὐδαιμονήσεις καὶ ζῶν καὶ τελευτήσας, ὡς ὁ σὸς λόγος σημαίνει. καὶ ἔασόν τινά σου καταφρονῆσαι ὡς ἀνοήτου καὶ προπηλακίσαι, ἐὰν βούληται, καὶ ναὶ μὰ Δία σύ γε θαῤῥῶν πατάξαι* D

cuidam unice verum videbatur. At enim vero primum quidem temerarium fuerit tam multis tamque bonis codicibus praeter iustam caussam repugnare velle. Deinde caussa satis aperta est, cur Socrates nunc dicat *ὡς ὁ σὸς λόγος σημαίνει.* Admonet enim ita Calliclem gravissime eorum, quae ipse in disputatione superiore concesserat. Ficinus quoque: quemadmodum tuus quoque sermo significat.

D. *θαῤῥῶν πατάξαι*] Sic teste Bekkero libri ipsius omnes praeter Par. F. rec., qui cum Stephano habet *πάταξαι:* sic item Florentini.

empla congessimus ad Sympos. p. 215. A.

Cap. LXXXIII. *πειθόμενος ἀκολούθησον ἐνταῦθα*] H. e. *εἰς τοῦτον τὸν τρόπον τοῦ βίου.* Ceterum vid. annot. ad p. 494. E.

καὶ ναὶ μὰ Δία σύ γε θαῤῥῶν πατάξαι —] Ignominiosam plagam intelligit *τὸ ἐπὶ κόῤῥης πατάσσεσθαι.* Cornarius pro *σύ γε θαῤῥῶν* reponi iubet *ἐπί γε κόῤῥης.* Satis inficete. Neque enim pronomen *σύ* in altero membro sic illatum quidquam habet offensionis. Homer. Odyss. *β'.* v. 326: *ἤ τινας ἐκ Πύλου ἄξει ἀμύντορας ἠμαθόεντος, ἢ ὅ γε καὶ Σπάρτηθεν, ἐπεί νύ περ ἵεται αἰνῶς.* Theocrit. I, 124: *αἴτ' ἐσσὶ κατ' ὤρεα μακρὰ Λυκαίω, αἴτε τύ γ' ἀμφιπολεῖς μέγα Μαίναλον.* Id. X, 34: *τὼς αὐλὼς μὲν ἔχοισα, καὶ ἦ ῥόδον, ἢ τύ γα μᾶλον.* Plura collegit Ernestius ad Callimach. Hymn. in Dian. v. 150. Neque aliter Latini. Horat. Od. I, 9, 15: nec dulces amores sperne, puer, neque tu choreas, ubi vid. Bentleium. — Pro *πάταξαι* Steph, Cornar., Heindorf., Buttm., alii reponendum iudicarunt *πατάξαι,* ut e superioribus intelligatur *ἔασον.* Quae ratio sane propter istud *σύ γε θαῤῥῶν* displicere possit, siquidem *θαῤῥῶν* videtur imperativum postulare. Euthydem. p. 307. B: *ἐὰν μέν σοι φαίνηται φαῦλον ὄν, πάντ' ἄνδρα ἀπότρεπε, μὴ μόνον τοὺς υἱεῖς· ἐὰν δὲ φαίνηται οἷον οἶμαι αὐτὸ ἐγὼ εἶναι, θαῤῥῶν δίωκε καὶ ἄσκει.* De Republ. V. p. 451. B: *ἀλλὰ θαῤῥήσας λέγε.* Legg. I. p. 642. D: *θαῤῥῶν ὁπόσα βούλει λέγε.* Sophist.

τὴν ἄτιμον ταύτην πληγήν· οὐδὲν γὰρ δεινὸν πείσει, ἐὰν τῷ ὄντι ᾖς καλὸς κἀγαθός, ἀσκῶν ἀρετήν. κἄπειτα οὕτω κοινῇ ἀσκήσαντες, τότε ἤδη, ἐὰν δοκῇ χρῆναι, ἐπιθησόμεθα τοῖς πολιτικοῖς, ἢ ὁποῖον ἄν τι ἡμῖν δοκῇ, τότε βουλευσόμεθα, βελτίους ὄντες βουλεύεσθαι ἢ νῦν. αἰσχρὸν γὰρ ἔχοντάς γε ὡς νῦν φαινόμεθα ἔχειν, ἔπειτα νεανιεύεσθαι ὥς τι ὄντας, οἷς οὐδέποτε ταὐτὰ δοκεῖ
E περὶ τῶν αὐτῶν, καὶ ταῦτα περὶ τῶν μεγίστων· εἰς τοσοῦτον ἥκομεν ἀπαιδευσίας! ὥσπερ οὖν ἡγεμόνι τῷ λόγῳ χρησώμεθα τῷ νῦν παραφανέντι, ὃς ἡμῖν σημαίνει, ὅτι οὗτος ὁ τρόπος ἄριστος τοῦ βίου, καὶ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν ἀσκοῦντας καὶ ζῆν καὶ τεθνάναι. τούτῳ οὖν ἑπώμεθα, καὶ τοὺς ἄλλους παρακαλῶμεν, μὴ ἐκείνῳ, ᾧ σὺ πιστεύων ἐμὲ παρακαλεῖς· ἔστι γὰρ οὐδενὸς ἄξιος, ὦ Καλλίκλεις.

τῷ ὄντι ᾖς καλός] *ᾖς* deest in vett. editt. praeter Bas. 2. Servarunt illud Vat. Coisl. Ven. Ξ Σ. Vind. 1. 2. 6. 7. Par. VW. Flor. a. d. x. Bodl. Meerm. In Flor. c. m. o. *ᾗ* scriptum, quo ipso firmatur etiam magis receptae lectionis veritas.

ὁποῖον ἄν τι ἡμῖν δοκῇ] *ἡμῖν* ex Clark. Vat. Coisl. Ven. Ξ Σ. aliisque plurimis restitutum est.

E. *καὶ τὴν δικαιοσύνην*] *καὶ* additum ex Vat. Coisl. Vind. 1. 6. Par. BCEFIW. Flor. a. b. f. m. o. s. x. et edit. Bas. 2.

p. 242. B. Theaet. p. 145. C. p. 157. D. Aristoph. Rann. v. 1016. al. Itaque *πάταξαι* interpretatur Heusdius: sine te verberari, patere ut verbereris. Veruntamen recte Buttmannus verbum medium ait significaturum esse cura te verberandum idque ab hoc loco alienum esse. Aristophan. Nubb. v. 494. Strepsiades interrogatus: *Τί δρᾷς, ἤν τίς σε τύπτῃ;* respondet: *Τύπτομαι*, h. e. *ἐῶ ἐμαυτὸν τύπτεσθαι.* Sed ibi tamen *τύπτομαι* sensu passivo positum videtur. Itaque *θαῤῥῶν* pertinet ad *ἔασον*, quod ex superioribus repetendum est. De formula *καὶ ναὶ μὰ Δία* v. ad p. 483. E.

D. *οὕτω κοινῇ ἀσκήσαντες, τότε ἤδη*] et quum ita communiter ei studuimus, tum demum — ad res civiles tractandas accedemus. Sic *τότε δέ, τότε δή, τότ' ἤδη* passim post participia inferuntur. v. Fischer. ad Weller. T. III. P. II. p. 92. Goeller. ad Thucyd. V, 46. Dictionem *ἐπιτίθεσθαί τινι πράγματι* exemplis illustravit Boissonad. ad Philostr. Heroica p. 343.

ἔπειτα νεανιεύεσθαι —] tamen iuveniliter nos iactare ac superbire. De *ἔπειτα* v. ad Phaedon. p. 70. E. Verba *εἰς τοσοῦτον ἥκομεν ἀπαιδευσίας* addita sunt per epiphonema.

Gothae. Typis Engelhardo-Reyherianae officinae.